

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кільського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätte; P. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13. — У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік . . . 32 к. — 44 к. на пів року . . . 16 „ — 22 „ У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к. на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 3-й к. Поодинокое число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с. Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні неопечатані вільні від порту. Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за її місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Парляментаризация псує ся?

Між парламентарним кабінетом, утвореним в цілі позискання в палаті послів сильної більшості для виборчої реформи і угодних справ, а одною з найсильніших партій, котра взяла участь в утворенню парламентарного кабінету і є одною з найсильніших підпор, прийшло оногди до першого острійшого конфлікту. В одній справі, котру Німці, а спеціально німецькі людовці уважають за справу „національної честі“, правительство, разом з мужами довіря Німців в кабінеті, мусіло в інтересі цілості виборчої реформи, станути по стороні противників головного німецького сторонництва в парламенті і головної підпори правительства між німецькими групами парламентарними. Пішло о се, в котрім краю дати Словінцям мандат за один німецький мандат в Країні. Країна є словінською територією на котрій лишила ся еще мала оаза німецька. Німці зажадали для сеї оази одного репрезентанта в державній раді. Словінці згодили ся на се, але під умовою, що дистануть за се відшкодоване, іменню один словінський мандат в Стирії.

Німці згодили ся на відшкодоване, але під умовою, що Словінці дистануть сей мандат в Країні, або де инде, а під ніяким умовою в Стирії. Голова німецького людового сторонництва заявив в комісії, що его сторонництво не розходить ся о се, чи Словінці будуть мати оден мандат менше чи більше; сторонництво розходить ся лише о „національну честь“. Відкинуто нового словінського мандату в Стирії є справою честі Німців. Мимо того, що головне німецьке сторонництво правительственне так сильно заагажувало ся против внесення на реасумцію ухвал комісії в справі поділу Стирії на виборчі округи і на утворення в Стирії нового округу виборчого для Словінців, станули против него в сій справі два другі німецькі сторонництва, іменню християнсько-соціальне і клерикали, а разом з ними очевидно також правительство, в котрого склад входять також мужи довіря німецьких людовців і поступовців. Мимо острого протесту Німців, мимо протесту їх преси, новий округ словінський в Стирії ухвалено. Се викликало сильний дисонанс не лиш між німецькими людовцями і поступовцями, а тими німецькими сторонництвами, котрі голосували за внесенням Словінців, — але також поміж першими, — а їх репрезентантами в кабінеті. Ціла преса тих сторонництв заявляє, що ухвалене словінського мандату в Стирії а не в Країні, є не лиш погромом Німців, але також порушення їх національної честі, чого вони абсолютно не можуть стерпіти і з чого мусять витягнути консеквенції. Преса недоволених сторонництв німецьких закидає своїм представителям в кабінеті, що вони могли вплинути на деяких членів комісії, щоби в сій справі голосували з німецькими людовцями. Міністри Дершата, Праде і Мархет не зробили сего і через те вони суть співвинниками „погрому“ Німців. Правительству повинно було підперти правительственні сторонництва, а не ті групи парламентарні, котрі, як прим. Словінці, до утворення парламентарного кабінету нічим не причинили ся і в кабінеті не мають своїх заступників.

Сім протестом против словінського мандату в Стирії і такою критикою поведень правительства в сій справі преса німецьких людовців і поступовців заповідає можливість розлому між сими сторонництвами а парламентарним кабінетом, на случай, коли би мали наступити дальші несподіванки в користь Славян. Можливе, що німецька преса приготує публичну опінію до борби, яка відбуде ся між Чехами а Німцями, коли на дивний порядок в комісії для виборчої реформи стане справа розділу на виборчі округи країв чесько-німецьких.

Чехи будуть старати ся здобути більше мандатів, ніж їм дає предложене. Специально сильна буде борба о мандати на Мораві. Роз'ярене, яке запанувало між Німцями з причини ухвалення словінського мандату в Стирії, готово при евентуальнім заспокоєню домагань Чехів розвинути ся в явну опозицію німецьких людовців і поступовців против кабінету і слабо, бо лише особами міністрів, склеєної більшості парламентарної. Така опозиція убива б не лиш парламентарний кабінет; але і виборчу реформу.

Страйки.

Пишуть нам з Рогатинщини: В ч. 128. „Діла“ була вже згадка о страйку в Колоколині, а між иншим було там сказано, що військо в силі 19 мужа по списанню ц. к. комісарем протоколу з деякими громадянами відійшло. Здавало ся, що на тім протистрайкова акція скінчиться ся. Тимчасом д. 30. червня по полудні заройло ся в селі від війська, не бракло і жандармів, приїхав також комісар ц. к. намісництва зі Львова д-р Кантор. Війско порозміщувало по селі; між иншим впаковано також місцевому пароху о. Петрицькому 5 коней, вигнавши его худобу зі стаї на зливу і зимно. [Мимоходом замітити треба, що перед тим же рогатинське староство зліцитувало о. Петрицькому три штуки худоби вартості 900 К за 500 К, щоби стягнути кару за неприйняття урядових польських писем.]

П. комісар Кантор скликав громаду до громадської канцелярії до „згоди“ і пальнув до людей глибоко обдумане „казанє“ о віцях і о барані. Баран — каже — провадив віців у пропасть; та хоч сам перескочив її, але зломив собі ногу, а віців всі пропали. По тім „казаню“ вівзав людей до згоди; а коли за згодою не піднесла ся ні одна рука, накинув ся на дяка Федя Кунинця, почав его ганьбити, а коли той станув в обороні своєї честі, крикнув: „стуль писк!“ і казав его арештувати.

По тій неспаді п. комісар з жандармами відїхав до инших сіл, обнятих страйком, лишивши в Колоколині 60 жовнірів, котрі заховують ся людською. По инших селах п. Кантор прибирає зразу грізну міну, кричить на людей, що „skóra będzie na was reka, jak się nie zgodzicie; z głodu będziecie puchnąć“ і т. и. Опісля, коли ему здає ся, що вже склонили людей до згоди, частує виднійших страйкарів цигарами і стає кисло-солодким та робить таку „згоду“, що там, де перед страйком плачено по 70—50 кр., мають робітники брати по 60—40 кр. за роботу від 7-ої зранка до 8-ої вечером!

Так то у нас робить ся угода. Що дїє ся в нашім повіті, того не списав би і на волівій шкірі; досить навести кілька прикладів. До нагілки за рухливійшими Русинами нагнав ся посесор з Чагрова п. Ценьський. Зажертий русиноїд, взяв ся найперше до наших знаних провідників оо. Пеленьського, Петрицького та Пристай. В Слові Польським назвав тих людей: „plaga rowiatu“, а в польським прихвостни „Руским Селянином“ дерунами і лупіями! Та результат сего був як раз противний, бо селяни, згадуючи за Ценьського і „Руского Селянина“, сплювуютъ як би перед чимсь нечистим. Не дїявши своєї цілі з рускими повитовими організаціями (хотий денунціює їх, де лише може), взяв ся до цікавіших громадян. І так на скрізь чесного руского шляхтича, сьвідомого і дуже рухливого господаря з Чагрова п. Чайковского очорнив в „Руским Селянином“, перед властями змалював его небезпечним агітатором і допровадив до того, що нині п. Чайковському не вільно вступити до сусіда ані сусідов до Чайковского. Дня 6. с. м. зачипав жандарм косаря Чайковского, вертаючого від него з вечери з косяю, і зачав его допитувати ся, що він (косар) у Чайковского робив, що Чайковский говорив і т. д. Того-ж дня напав Ценьський на ідучого через Чагрів до Бурштина Федя Кунинця, колоколинського дяка, притримав его, а звabiaвши умовленим знаком жандарма, відобрав Кунинцеві пачку карток з записаними на довірочні збори і кілька брошур про страйк. Дня 7. с. м. арештовано Кунинця і відставлено до бурштинської в'язниці.

Цікаву ролю в найгорячішій для робучого сільського люду добі відіграє чагрівський парох о. Гаврилович. Сей отчик не вважає на те, що Ценьський оклеветав его товаришів по званю, а до того кондеканальних, і так далеко посунув ся у своїй приязні до того ворога Русинів, що не тільки двора Ценьського не опускає, а ще й при обході з сьвяченою водою по полю, вступає до двора покрити гніздо шершенів і лишає ся там на гербату.

Дня 6. с. м. провадило чотирох драгонів через місточко Журів Мазурів робітників. Парох Журова о. Пристай, коли ті робітники переходили коло его помешкання, спитав їх, чи не станули би на роботу у него, і да-

вав їм по 2 К хлопам, а по 1 К 60 сот. жінкам і дівчатам.

Вечером того самого дня ходив жандарм по Журові і вивідував ся у віта і людей, чи не видів хто, або не чув, як о. Пристай завертав робітників, що ішли до Колоколина.

Жиемо тут мов в стані виїмковім; двом людям не вільно станути поговорити, а відшпигувати аж кишить цілий повіт.

Инший дописуватель з Рогатинщини пише нам:

До тих кількох сіл, що спокійно приглядали ся рілним страйкам в бурштинським судовім повіті, належать Свистільники. Є се вплив давніших війтів, що за будьякі дарунки від панів служили двірським інтересам та учили громадян гнути ся перед двірськими посілаками. Громада і гнула ся не маючи ані клаптика сіножати ані пасовища. Хлоп робив за 25—35 кр., коби лише запобігти ласки двора і заробити сіна — як сего року, 9-ту копицю — або 11. чи 12-тий сніп збіжжа. Ще й курку підніс економови, щоби той не дав зарібок другому. Але того року таки схаменули ся, хоч страйку таки не хотіли робити. Жалуючи обшарпаних, пішли деякі громадяни до своїх дідичів і посесорів просити липшої платні за роботу. Та пани сказали одні, що „без вас обійдемося“, а другі, що „нехай погние, а в ам більше від давної платні де дамо“. Та ледво дня 8. с. м. делегати громадські заявили панам ті справедливі домаганя, а вже в понеделок д. 9. с. м. приїхав комісар з трема жандармами та давай шукати намовників, списувати протоколи та тягати людей. А вівторок прибуло 12 драгонів і піхота та пильнують сторонних робітників, спроваджених на панські лани. Людей ся демонстрація страшно обурює, а посесор Жид голосить, що громада заплатити за утримане війська.

Сими днями були в нашій редакції селяни з Гаїв к. Львова і розказували о заходах львівського староства п. Франца в справі страйку, який проявив ся в селі.

Страйк в Гаїх є цілком спокійний. Всеж таки хтось скопив гуменному на 30 снопів незрілої пшениці і на 25 снопів гречки; побивано також вікна кільком робітникам-страйколомом. Крім того хтось порозліплював в селі картки з зазивом до страйку. Лучила ся ще й така пригода: Пізнім вечером в п'ятницю д. 7. с. м. Микита Біб, що любить запивати ся, пішов уже п'яний до корчми; а коли корчмар не хотів ему дати горівки, почав вирабляти крики. На те надійшов Гайдена, столар, брат корчмара (той, що в часі вічевого руху часто промовляв на вічах за виборчу реформу). Біб став ганьбити Гайдена і, вимахуючи ножом, викрикувати: „Я вам дам страйки! На мене всі бунтують ся; я вас всіх віддам до криміналу!“ Коли Микита Біб вернув до дому, сам по п'яному вибив вікно у своїй хаті. Гайдена посуджено о те, що він вибив Микиті вікно.

Отже донесено о тім усім до староства, і д. 9. с. м. приїхав до Гаїв п. староства Франц з комісарем (люди не знають добре, як він зве ся) і 13 жандармами. П. староства прикидав до читальні цілу громадську раду і страйковий комітет. Гайдена, війшовши, сказав: Слава І. Х.! На те староства крикнув: „Жид каже: Слава І. Х.? Се образа релігії!“ Гайдена пояснив, що він хоче вихрестити ся і вже тепер учить ся релігії і визнає її, то й говорить: Слава І. Х.! Тоді п. староства став гудати Monitor-a і брошуру Будзиновського про страйки (хоч тої брошури в селі нема) та звав ті письма лайдаками; а показуючи картки з зазивом до страйку, почав ганьбити Гайдена, що то він є бунтівник, він є той, що „вашу кров пе і до нещастя вас веде“. „Він — каже — по вічах ходив, против шляхти бунтував; а шляхта заслужила ся для народу, бо боронила его своїми грудьми перед ворогами“. Гайдена, котрий, що правда, бував на вічах і пояснював проєкт виборчої реформи, але до страйку зовсім не мішає ся, звернув ся до громадян і каже: „Я тутки родив ся, між вами виховав ся і жию; тож скажіть, який я бунтівник!“ Тоді й староства: „Cicho bądź; ja do siebie nie gadam!“ А до громадської ради сказав (розуміє ся, по польськи): „Як громада не скаже, хто повибивав вікна, хто гуменному скопив пшеницю і гречку, хто порозліплював картки, то поне-се всі кошти“. На те відповіли ему, що громада нічого о тім не знає, то й вини не

приймає ся; може то навіть лише підступ самого двора.

Тоді п. староства звелів отаксувати шкоду (отаксовано її на 150 К), а на віта Яцка Драгана, котрий також не знав подати винуватих, наложив 20 кор. кари ніби то за те, що при дорозі не скошені бодаки (як-раз того дня скошено їх). Віт наляканий каже: „Я не можу собі ради дати: бунт є в селі, я сам не є безпечний. Я вже торік просив ся, щоби мене увільнено, бо не хочу бути вітом“.

На те п. староства ніби змяк і каже до віта: „Як треба 20 поліцаїв, то прийміть 20, а як 40, то 40; а як треба жандармів або уланів, то я приїхав, а громада за все заплатить“. Люди ситали тоді віта, хто той бунт робить; а радний Василь Мельник, що має 30 моргів поля, каже: „Я також живу в Гаїх, але бунту жадного не бачу. Ми не дамо накладати на себе кару. А коли ви, війте, не знаєте бунтарів, то знак, що не умієте вітувати; то ви платіть, а не громада“.

Ще в п'ятни кількох батьків або старших братів згодило до двора своїх хлопців, синів чи братів, на роботу по 7 зр. місячно. Угода була місячна. Тих місячників було зразу 11, по місяці лишило ся ще 9. Одного з них, Сенька Вовка, сына Миколі, сам дідич Володкевич відправив по трех місяцях. Той Сенько ходить тепер на роботу до Львова і заробляє по 1-80 К на день. Отже п. староства загрозив ему і тим двом, що по місяці покинули роботу, що їх каже арештувати, коли не вернуть до роботи. І справді в віторок взяли їх жандарми до арешту до Львова.

Потому післяв п. староства комісара з жандармами до Пилипа і Івана Вовків на ревізію, а сам з постенфірером Дереневичем і асесором Гриньком Вовком пішов на ревізію до Гайдена; але нігде нічого не наїшли. Та Дереневич відгрожував ся Гайденови (не перший уже раз): „Коби ми лише здібали ся в чотири очі, попамятав би ти!“

Ще одну річ розказували нам селяни: В сусіднім селі в Глуховичах є учителька вдова; її чоловік хорував 10 літ, а 3-тий рік, як помер. Учителка попала через те в біду і в довги. Гайдена помагає їй з милосердя, дає їй відпадки з своєї столарської роботи на опал і т. и. Вона має двох хлопців, одному 16 літ, а другому 11; найстарший брат писарює у Львові та з свого зарібку сплачує довг батька, за котрий заручив пос. Брайтер.

Отже п. староства Франц має і тих хлопців в підозріню, що вони чимсь там причиняють ся до страйку в Гаїх. Він питає Гайдена: „A czegoż to pan (sic!) Hajden chodzi do tej profesorki do Gluchowicz? Гайдена каже: „Хочу женити ся; абож не вільно?“ П. староства післяв і до учительки до Глухович на ревізію; а що її не було дома, то спроваджено обох хлопців до Гаїв і сказано їм, що нібито Гайдена позив на них, що то вони писали ті картки з зазивом до страйку. Хлопці розплакали ся і відповіли, що то не може бути, щоби Гайдена так казав. Опісля п. староства випитував їх, чого Гайдена до них ходить. Вони відповіли, що він їм помагає в їх біді.

Коли при комісареві жандарм Дереневич сказав, що Гайдена грозив Микиті Бобови, щоби не йшов на панський лан, Гайдена пояснив свою стрічу, яку мав з п'яним Бобовим в п'ятницю д. 6. с. м.; тоді комісар сказав: Tego lajdaka Hajdena jak by kto zharatal dragiem i wygnal ze wsi, to by był spokój!.

Оттак у нас старостинські комісарі полагоджують страйки.

Дальше доносять про страйки:

В селі Чижикові, львівського повіта, люди не йдуть на роботу до дворів вже від двох тижнів. В Чижикові є 3 фільварки: П. Рольофова, п. Якубовичева і п. Анни Білінської (Русинки). Всі три вдови. Якубовичева випустила свій маєток в посесію і посесор вже погодив ся з робітниками, дає мужикам 1 К 40 с, а бабам 1 К денно. Від коли в жнива по 80 с за жито і ячмінь, а по 70 с від пшениці і вівса. — П. Білінська видячи, що сіножати годі скошити, записала їх СС. Василянкам. Двом страйколомом виби-ли минувшого тижня вікна. Староство виєк-понувало жандарма. В селі спокій.

В селі Костельниках коло Золотого Потока страйкують жінці, домагаючись підвищення платні о 50 прц.

Народні віча і маніфестації.

В городишк. пов. в Любіню вел. місцевий селянський комітет скликав на неділю 8. червня віче, на котре запросив на референда п. посла Брайтера. Народу зійшлося около п'ять тисяч. Але що ц. к. староство заборонило віче задля пошести між худобою (!) а з так численним народом треба було щось зробити, то місцевий комітет разом з інтелігентами, що приїхали на віче, улаштували в лісі забаву, а опісля довірочні збори. Підчас забави асистувало чотирох жандармів і якихсь двох незаних панків, з котрих один сповняв роль правительственого комісара, а навіть напастував посла Брайтера, що в громадськім лісі не вільно улаштовувати забави, при чім представив ся як комісар, але показав тільки зеліничу легітимацию. О 5-й год. вечером відбули ся довірочні збори при участі около 200 людей. Про виборчу реформу говорив п. посол Брайтер; опісля промовляли акад. А. Ділуик про страйки і про konieczність перестройки організації та п. М. Ігнат.

В брідскім пов. відбуло ся д. 24. червня віче на Малих фільварках при участі понад 300 селян з усіх сіль. Проводив госп. Данцилюк і Вонсовіч (Польск), реферували Бардах (по руски) і Шаліт з Львова по польски. Серед гучних оплесків прийнято резолюцію референтів, визнаючи до приготування до масового страйку. — Дня 7. с. м. відбули ся довірочні збори селян в Гайх старобрідських під проводом господаря Корчака при участі понад 200 людей. З увагою вислухали реферату п. Бардах, котрий вказав на масовий страйк яко найважливіше средство борби. Збори заявили готовість до есентуальної борби.

В мостискім пов. відбуло ся д. 1. с. м. віче в Арламівській Воли. Виборчу реформу обговорював п. З. Скарко.

В станиславській повіті відбуло ся віче в Хомяківці дн. 24. м. м. Мимо перешкоди із за дощу зібралось около 300 людей. Зборам проводив п. Королюк, а секретарював п. Чубатинський з Чернівець. Реферували про реформу виборчу п. М. Губчак з Станиславова, вказуючи на се, що справа реформи виборчої вартна є того, щоби весь наш нарід завів для неї сьвято на так довго, доки не прийде для нас рівне право виборче. (На вічах по селах комісарі забороняють говорити про страйки). П. Королюк говорив про економічне положення, а п. Чубатинський про заложені товариства пожарничого. Резолюції прийнято одностайно. — В неділю дня 8. липня відбули ся в Станиславові два віча, одно о годині 2-й по полудні в Книгинині на рішці для певучих справ місцевих з порядком: справа податкова, справа шкільна і справа прилучення Книгинина до Станиславова, а друге о годині 5-й на площі коло зеліничі з порядком денним: виборча реформа а генеральний страйк. Обом вічам проводив п. Кузьма. На першій вічу бесідники п. п. Поль, Когутяк, Рочник, Коханський, Жебіцький висказали як на долони деґрадаційну роботу в громадській раді деяких радних і війта Каганого при допомозі властителя Книгинина Лібермана. А вже найбільшою кривдою наробила комісія „szasnikowa“. Властитель реальностей, котрі не мають ніякого доходу, пр. Аностоляк і інші, платять по сто кількадесяті корон податку, а дуки, як Ліберман, Кагане і інші, котрі мають по кілька тисяч річного доходу, платять по кільканадцять корон податку. Книгинин, колись маюча громада, виказує тепер 27 тисяч корон недобору. У висліді поставлено резолюцію, щоби визнати намісництво до виділення комісії, розвизати раду і надати комісаря. П. М. Губчак, забравши голос, вказав, що ті средства не доведуть до щли. Виною тому є система, яка від кількадесяти літ зависла над нашим краєм. Дотичні власті не потягнути винних до відвічальности, бо Книгинин при всяких виборах достарчає все велике число хрипів, а власті, караючи винних, мусили би уперіть себе укарати, що так довгий час толерують лайдацтва. В станиславській повіті були випадки, прим. в Колодівці, що війт Гульман вже і в арешті був припертий, однак завдяки офіційним махерам виборчим очищено его мов язичко і випущено на волю. Одною радою, казав бесідник, є, щоби чесні громадяни всі разом зіставили „комісію“, котра би заглянула на пальці і на плечі винних. Збори згодили ся з тою думкою та рішили лише жадати комісії для справдження податків. Збори заявили ся також одностайно за залучення Книгинина з містом Станиславова в одну громаду. Реферату про шкільництво з огляду на брак часу не було. — По тім, відбуло ся друге віче на площі коло зеліничі. Головний реферат виголосив п. Кобак. Представив всі фази дотеперішньої борби за реформу виборчою і визнавав до підготовки страйку генерального, котрого konieczність тим-раз більша наближає ся. П. Жебіцький говорив про потребу освідомлення жіноцтва в справі виборчої реформи. Вкінці п. Губчак критикував обійчик намісника гр. Потоцького, виданий проти селянських страйків. Кожде з тих віч числило вище 3 тисяч народу.

В теревельській пов. відбуло ся дн. 4. с. м. віче в Деревині. Президував о. Волянський, парох Остринця, і селянин Трач. Реферували п. М. Січинський. Ухвалено загальнозвісний резолюції з заявою, що робучий народ добувати буде справедливого виборчої реформи усіми способами. Місцевий парох о. В. Ганкевич не лиш, що не явив ся на вічу, але навіть визнає з проповідальничі в неділю дня 1. с. м., щоби ніхто не навис ся йти на віче! Цікавої тактики няло ся ц. к. староство теревельське. Бачучи, що ся богом та людьми призабута теревельська

країна починає будити ся зі сну та навіть в таких здеморалізованих селах, як Деринька, набирає сили вічевий рух, голосить селянам, що реформа виборча вже ухвалена, і то на користь Русинів, і для того віч вже не можна уряджувати; при тім вказує також на маніфест гр. Потоцького в справі страйків. Зазначити належить, що інтелігенція теревельського пов. спить; а особливо священники — з винятком кількох, — або приятелі ц. к. старости Крушинського, що через те саме зовсім запропастили свої села, або труси, що тіни своєї страхотять ся. Країна пора схаменутися. — М. С.

В товмацькій пов. були скликані на д. 1. с. м. три віча: в Тисменичці, Отиній і Олеші, однак староство зі „взгледу на піднецене умислів“ всі три заборонило. Мимо того, заходами господаря п. І. Кузьми в Олеші місто одного віча відбуло ся двоє довірочних зборів, що найменше по 2 тисяч народу; явили ся також делегати з 35 сіл повіта. Зборам проводив п. Кузьма, а реферували п. М. Губчак і д-р Зайнфельд зі Станиславова та промовляли п. Терлецький з Яциківки і п. Кузьма. Ухвалено резолюції за цілком рівним правом виборчим.

В ярославській пов. відбуло ся д. 7. с. м. віче в Теплицях при участі около 400 селян. Предсідателем був п. Онуфрій Скверес, референтом студ. Б. Янів. Крім того промовляли о. Заремба, місцевий парох, котрого заходом се віче відбуло ся, і проф. Янів. Кілька день перед тим був в селі якийсь голодранець на коні і радив вийтові, щоби віче се не відбулось, „bo ran starosta tak sobie życzy“; однак вийт, чесна людина, не дав ся збаламутити; шкода лише, що сего панка не приарештував, а тоді було би вийшло на верх, чим то бажанем було, щоби віче не відбуло ся. Селяни з Павлової жалувались на польську культуру лісничого Іосифа Малковского, котрий мав наказати поліційтові громадському усунути рускі написи на дорожках. — Д. 12. с. м. відбулось друге віче з черги віче в Нинівцях при участі яких 500 людей. Президував тамешний парох о. Наклович, референтом був п. В. Кицула. Промовляли також п. Гасько і о. Наклович (молодший).

3 України.

3 Київської „Просвіти“.

Дня 8. липня відбули ся при участі 54 членів (всіх членів має товариство около 100) перші загальні збори тов. „Просвіта“ в Київі. Головою зборів вибрано звісного письменника Бориса Грінченка, котрий у своїй привітній промові звернув увагу на ті незвичайні обставини, серед яких починає працю нове товариство.

„Перше, — говорив він, — що ми починаємо свою діяльність у той час, коли на арену історії виступають робучі маси як діяльні, а не пасивні творці нового життя. Роль просвітних інституцій, які давати-муть освіту, знане тим масам, які помагати-муть їм виробляти опертій на наукових фактах сьвітосгляд, мусить бути величезна. Друге — те, що наше товариство повстає в Київі, в тім осерку, звідки почало ся наше культурне життя. Був час, коли з сего міста хвилі просвіти, хвилі розумового життя розливали ся не тільки на всю Україну, але й на всю східну Європу, зачіпаючи її західну. Потім настало лихолітє, Київ занепав, але й після того він завжди оставав для нашого народу тим духовним центром, до якого звертали ся наші очі, куди рвало ся серце кожного на нашій землі. Наступає час, коли ми зможемо вернути нашому культурному центрові те сьєво культурної поваги, яка одна тільки дає нації право на місце серед інших націй. І се накладає на наше товариство велику й дорогу нам, але й важну повинність“.

По привітній промові Грінченко повідомив зібраних, що члени-основателі, обмірковуючи питане про найважливіші справи, прийшли до переконання, що товариство не зможе від разу дати раду всім тім діяльності, яку товариству значає статут і тому на разі треба зайняти ся головню отсими справами: 1) засноване власної бібліотеки, 2) видавані народних книжок, 3) закладане бібліотек по селах, 4) заведені української школи, 5) організація своїх філій. Над сими справами вивязала ся довша дискусія.

Найперше порішено справу власної бібліотеки, а саме, що бібліотека товариства має складатися з книжок і періодичних видань зі всіх відділів науки і красного письменства на всіх мовах, але найперше має бути зорганізований український відділ, зложений з книжок, писаних українською мовою, і з книжок про Україну.

Справу видань реферували Грінченко, На його думку видання „Просвіти“ повинні бути не партійні, а культурні. Найперше потрібні книжки з українознавства, які знакомили би популярно з історією України, географією, літературою, вказували, що Україна має таке питоме, своє рідне, що відрізняє її від інших народів. Далі потрібні підручники для шкіл, починаючи від народної школи, і книжки для дітей. З книжок політичного змісту „Просвіта“ може видавати тільки теоретично-наукові, інформаційного характеру, бо інакше видавництво „Просвіти“ переведеть ся на партійне.

В дискусії над справою видань замітна думка В. Винниченка. Тепер такий час — говорив він, — коли перебувають ся все наше політичне життя. Треба дати народові підручники, аби він розумів, що круг нас тепер робить ся, треба ширити політичну літературу. Ми хочемо своєї школи й заходимо ся коло того, аби приготувати для неї

підручники. Але хто-ж добуде нам ту школу? Школу може добути тільки народ, так навчить його, як се зробити, давши йому політичну літературу. При видаванню книжок ми не уникнемо партійности, тільки треба при тім погоджувати й рівно вдовольати ті політичні напрями, які є поміж членами „Просвіти“.

В кінці рішено, що провідною думкою в видавничій діяльності товариства повинно бути, що „Просвіта“, се товариство просвітньо-культурне і безпартійне і такі повинні бути його видання. Перша річ, дати в дешевих виданнях літературу для народних мас: книжки зі всіх відділів науки і красної літератури, але найбільше треба подбати про книжки з українознавства, про шкільні підручники і про книжки для дітей. Видання політичного та економічного змісту мають мати теоретично-науковий, інформаційний характер і абсолютно не сьмють бути партійно-агітаційні. Загальні збори поручили раді (виділові) товариства зорганізувати на повисших основах видавничу діяльність, склавши в тій цілі окрему секцію під управою одного з членів ради. Секція повинна зараз зайняти ся виданем тих книжок, які вже написані і підходять під програму товариства, а рівночасно уложити спис тем, на які потрібні книжки, й подбати, аби такі книжки написані.

Крім того поручено раді спільно з секцією уложити проект заведення школи з українською викладовою мовою, виробити інструкцію для філій товариства й зайняти ся збиранем грошей на пам'ятник Шевченка в Київі.

Для успішнішої діяльності ухвалено завести в товаристві секції: видавничу, бібліотечну, шкільно-лекційну й артистичну.

Вибір членів і заступників ради товариства дав такий результат: Членами ради вибрані: Модест Левицький, Лярісса Косачівна (Лєся Українка), Борис Грінченко, Сергій Єфремов, Сергій Шемет, Ольга Косач-Кривенюкова, Володимир Дурдуковський, Володимир Степанківський; заступниками: Осип Юркевич, Андрій Яковлев, Володимир Винниченко.

На збори надіслано багато привітних телеграм і листів, між іншими телеграма від українського клубу в думі і лист від посла з Київщини Вязлова, в котрім він бажає товариству „широкої праці не тільки в Київщині, але й по всій автономній Україні“.

Від себе вислали збори привітну телеграму українському клубови в думі. Так відбули наші київські земляки перші загальні збори тов. „Просвіта“, якому й ми від себе і від усього українського народу в Галичині бажаємо як найбільших успіхів у праці для розвитку нашого народу.

Державна рада.

(Засідане палати послів дня 13. с. м.)

Відень. На вчорашнім засіданні палати послів п. Яворський виїс інтерпеляцію в справі заборони старостом в Бережанах руских народних віч в справі виборчої реформи. По короткій дискусії прийняла палата наглість і мерітум внесення п. Кричнера, визнаючи правовитість, щоби супроти цюфнення угодних законів цюфнуло також своє розпоряджене в справі евіденції торговлі цукром з Угорщиною. Послудну групу промислової новелі (переступства і кари) прийнято з малими змінами в стилізації. Рівнож прийнято виконуючий артикул враз з внесенем п. Баталі о спеціальних постановах щодо доказу здібности в торговельнім промислі в Галичині і на Буковині. Се внесенне уповажняє міністра торговлі, щоби в дорозі розпорядку означив, коли увійде в жите припис §. 13. а. (о доказі здібности в торговельнім промислі) в Галичині і на Буковині або в поодиноких місцевостях тих країв. В разі перенесення торговельних промислів, підлягаючих приписам о доказі здібности, до інших місцевостей, зглядно коронних країв, властители їх мусять виказати ся доказом здібности. Ся постанова відносить ся також до отвираня пивниці. Сим ухвалено промислову новелу в другім і третім читанні, по чім приступлено до першого читання предложения о удержанню північної зеліничі. П. д-р Ельверт протестує проти того, щоби умируючий парламент полагоджував таку важну фінансову справу. Бесідник доказує, що відкинення предложения можна змусити північну зеліничу до таньшої продажи, але треба з удержаннем почекати ще 7 років. Вкінці дораджує подрібне розсліджене предложения. На сім перервано дискусію і приступлено до розправ над трактатом з Швайцарією. П. Бернрайтер обговорював сю справу головню зі становища відносин до Угорщини, по чім засідане замкнено. Слідуюче засідане ві второк.

3 Росії.

(Телеграми.)

Петербург. Дума порішила вибрати делегатів на міжнародну парламентарну конференцію в Лондоні.

Берлін. „Voss. Ztg.“ довідує ся з Петербурга, що кабінет Горемікіна подав ся до димісії. — „Berliner Tagbl.“ доносить, що шанси утворення кабінету, зложеного з членів думи, є дуже малі, а натомість є дуже можливим утворенє кабінету з уміркованих членів державної ради.

Петербург. Горемікин заявив, що міністри внутрішніх справ, судівництва, фінансів

і зеліничі подали ся до димісії, бо в теперішніх відносинах не є ніяка праця можлива. І він сам подасть ся до димісії, хоч пригідна хвиля ще не надійшла. Рішеня царя нема ще до сеї пори.

Льондон. До „Times-a“ доносять, що цар прийняв димісію Горемікіна і покликав Муромцева до Петергофу.

Петербург. Начальний військовий прокуратор ген. Павлов видав тайний обійчик до всіх воєнних судів, котрим звертає увагу, що послідні присуди були дуже лагідні. і остерігає, що як такі прикази будуть частіше повторятися, то буде се доказом, що дотичний президент воєнного суду не спосібний повинти обовязки свого уряду. Ся погроза поділяла на президентів трибуналів, в наслідок чого в послідних днях присуди смерті помножили ся.

Берлін. До тутешних дневників доносять з Петербурга, що вел. кн. Николай Николаевич одержав димісію з ставовиска шефа гвардії.

Льондон. До „Daily Telegraph“ доносять з Царгороду: Порта одержала відомість, що лагодить ся великий бунт цілої російської флоты на Чорнім морі. Порта боїть ся, що збунтована флотя буде старати ся силою передістати ся на Середземне море через Дарданелі. В наслідок того султан поручив змобілізувати турецьку флотю.

Петербург. З Севастополя надходять непокоїчі вісті про поведене моряків, котрі дуже огрічені присудом виданим на моряків в процесі корабля „Бедовий“.

Варшава. В лєнчицькім повіті в наслідок агітації соціалістів ширять ся рішні страйки. Тепер страйкує двірська служба по фільварках і не лиш не позволяє робити в полі, але й не допускає до праці ковалів, стельмахів. огородників, а навіть двірських кухарів.

Клайпеда. Російські кружляки придержали вчора на фінських водах два англійські пароплави, котрі везли ладунок патронів, признаних для революціоністів.

Петербург. Зачувати, що в наслідок porozumіня царя з королем Едвардом не наступить гостина англійської флоты на російських берегах.

ТЕЛЕГРАМИ.

Парляментарні справи.

Відень. Вчора зібрала ся конференція предсідателів клубів. Ухвалено, щоби в слідуючій тижні відбували ся засіданя палати послів ві второк і п'ятницю. Зачувати, що засідане в п'ятницю буде послідним пленарним засіданем палати.

З виборчої комісії.

Відень. Комісія для виборчої реформи прийняла на підставі компромісу між Італійцями а Словінцями розділ мандатів в Істрії, Горичі і Триєсті, іменно в сей спосіб, що в Істрії і Горичі Словінці і Італійці одержать по 3 мандати, а в Триєсті Італійці 4, Словінці 1 мандат. Слідуюче засідане в понеділок

З бюджетової комісії.

Відень. Вчора рада бюджетова комісії над конгруєю. Референт субкомітету гр. Штірк зазначив, що вправді субкомітет узгляднює жадане бюджетової комісії і значно обмежив правительственне предложение з фінансових зглядів, однак видячи, що внесенне субкомітету і в зменшених розмірах не зискає апробати комісії, пропонує, щоби справу відослано до субкомітету з поробленя змін до бюджету, котрі бали потрібні для удержання Голосоване не відбуло ся, бо бракувало комплету.

З угорського сойму.

Будапешт. Угорський сойм прийняв до відомости справоздане квотової депутації, котрим повідомлено, що не прийшло до porozumіня з австрійською депутацією щодо високости квоти. По сім прийняв сойм торговельний трактат зі Швайцарією.

Конфлікт з Сербією.

Білград. В тутешних правительствених кругах наступив, як здає ся, зворот в користь миру з Австро-Угорщиною. Відповідь правительства на австро-угорську ноту приймає мабуть всі жаданя Австро-Угорщини.

Справа Драйфуса.

Париж. Всі дневники обговорюють присуд касаційного трибуналу в справі Драйфуса. Націоналістичні і консервативні часописи заявляють, що сей присуд є замахом на воєнні суди і побідою перевороту. Соціалістичні і радикальні дневники є гадки, що присуд є побідою правди і справедливости. Повагу воєнних судів раз на все знівчено. Умірковані дневники думають, що ніхто не спротивить ся сему присудови, „Figuero“ надіє ся, що армія з цілим поважанем похилить ся перед сим присудом, і висказує бажане, щоби політики тепер не мстили ся. — На вчорашнім засіданні палати послів предложено внесенне в справі регабілітації Драйфуса. При голосованні прийшло до острії суперечки між правичою а соціалістами. Внесенне прийнято 473 голосами проти 42. Опісля ухвалено 477 голосами проти 27 закон о регабілітації Пікарта. Наглість внесення в справі перенесення тіла Золи до пантеону ухвалено 287 голосами проти 210, а саме внесенне прийнято 344 голосами проти 210. — Сенат ухвалив також проект в справі регабілітації Драйфуса і Пікарта. — В дві години по виданню присуду касаційного трибуналу, призначено на підставі розказу міністра війни капітана Драйфуса до чинної служби в полку артилерії.

З'їзд короля Едварда з цїсарем Вільгельмом.

Берлін. Lokal. Anz. доносить, що король Едвард в подорож до Марієнбаду з'їде ся з цїсарем Вільгельмом.

НОВИНКИ.

— З „Народної Гостиниці“. Вп. Членів нашого товариства повідомляємо, що готель наш вже готовий, та що ми приступили до його внутрішнього улаштування. Відкриття підприємства т. е. готелю, реставрації і каварні послідує в місяці вересня, але тоді лише, як Вп. члени схотять своїм ділом більше як доси зацікавитися т. е. як схотять постарати ся о більше число членів [до тепер вписало ся 382] і о вкладки на книжочки вкладкові. Коли сего не буде, відкриття підприємства приволоче ся, з чого вийде велика страта для товариства, бо грошей вклад в будову дому не буде чим опроцентувати, як підприємство, приносяче доходи, буде спочивати. Вп. члени нашого промислового товариства зволуть ласкаво звернути на се свою увагу і о тім пам'ятати, що тільки то будемо мати, що самі чи то трудом, чи нашим грошем собі здобудемо; дарунків нема чого надіятися, бо тих ніхто нам не дасть. Ждати на се, щоб хтось інший для нас щось зділав не лицє народови, що хоче жити своїм життям, бо тим робом віддає ся він добровільно в підданство того, хто єму се або те зділав. Ми почали перше на нашій Русі промислове діло, доложим же заходів, щоб довести його до кінця, оно буде початком дальших промислових підприємств і початком визволення нашого з неволі економічної. Будемо отже першими піонерами як слід, не бездушними свідками того, що другі роблять, але свідомими і енергичними робітниками. Скупляймо свої сили коло розпочатого діла, щоб його чим скорше на хосен наш і нашого народу докінчити і опісля до иншого взяти ся. Число членів нашого товариства (382) є в порівнянню до об'єму розпочатого діла і в порівнянню до його значіння в будуче занадто мале, однак колиби ті члени пам'ятали на свої обов'язки і доложили свого старання в виповненню тих своїх обов'язків, ми довершили би діла, якого другі хоч багатші від нас позавидували би нам. Просимо отже Вп. членів „Народної Гостиниці“ і прихильників сего товариства о дійсній піддержці, щоб можна було наше підприємство чим скорше віддати до публичного ужитку. — Дирекція.

— Руским єпископом для Америки має стати, як кружить чутка, д-р Николай Демчук, ректор грек. кат. духовної семінарії св. Атаназія в Римі. О. д-р Демчук походить з Галичини, у Львові скінчив гімназію, провів яко студент богослов'я два роки в львівській духовній семінарії, відтак був висланий до Риму, де скінчив студії і яко доктор богослов'я вернув до Галичини, а небагом відтак вступив до чина Василяна. В 1904 р. був покликаний до Риму на становище ректора рускої духовної семінарії св. Атаназія.

— Новий суд. Wien. Ztg. оповіщує розпоряджене міністерства справедливости в справі „активованія з днем 1. січня 1907 р. повітового суду в Яблоніві у східній Галичині“.

— Яких делегатів висилають шкільні влади на пописові іспити при кінці року? Школа повинна виховувати дитин не тільки книжкою, але і добрим прикладом. Не дуже симпатичне поняття мусить мати діти і їх родичі о власті виховуючій, коли та власть, з к. к. окружна рада шкільна, присилає своїм делегатам на іспит чоловіка, о котрім всі знають, що вміє ледви підписати ся а за тоє добре „шлякувати“ і ин. Письмом з 25. червня 1906 ч. 1266 іменувала окружна рада шк. в Рудках своїм делегатом на іспит в Хишевичях якогось Недзельського, економа анальфебета, о котрім люди знають, що перед 3 літами був ще гуменим в Угерцях незаб., що знає тільки добре клясти і ще дотепер ні разу не був в своїй церкві. Сей чоловік, впрочім може і дуже чесний та добрий на економи, приїхав на іспит заболочений від стіп до голови, що єму також за зле не можна брати, бо з того хліб їсть. Діти лиш губи пороззявляли, як такого „пана“ побачили, а люди добре замітили: „який пан, такий крам“. Вправді сей пан не був на іспиті, бо надїхав другий „делегат“ з Рудок, якийсь учитель, на котрого мусили діти чекати три години в голоді; але факт єсть фактом, яких делегатів іменує окружна рада шк. в Рудках на іспити, та рада, де председателем є староста Покіньський, попович, инспектором лат. священик, делегатом повітової ради декан о. Матковський і ординар, комісаром декан о. Турчманович. Тут ходило президії ради о понижене місцевого пароха; тільки в такий спосіб понижають ся в очах народа самі інспектори і т. д., а сей факт єсть одним доказом більше „о польській культурі“, котру так гарно змалював проф. Радєцький. — С. О.

— Спростованє. Пану Н., котрий, помістивши в ч. 133. „Діла“ допис про страйк в Коронці, несвідомо перекутив наше назвисько, хоч сею дорогою пояснити, що так стрий мій як і взагалі діла наша родина не „від якогось часу“ називаємо ся Пеліх. Се є наше чисто родинне назвисько і походить від предків, о чім може пана Н. переконати на підставі документів. Справді не є воно чисто руське — се вже не наша в тім вина — але і не є походження польського, як сего хоче п. Н., коли пише наше назвисько польськими буквами. „Пелехами“ ми ніколи не називали ся і з родинами сего імени ми ніє

чого спільного не мали ані не маємо. — Володимир Пеліх, студ. богослов'я.

— Нові поштові марки заведено від кількох днів в Австрії. Мають вони цифри тої самої барви, що ціла марка, чим зрівнано з принципом друку марок в двох барвах, якого держали ся в Австрії від 22. літ.

— Повени. З Тершова коло Старого Самбора пишуть, що в наслідок сильних злив виступив з берегів потік Лїнина і залив ціле село Тершів і околицю. Завдяки помочи батальйону оборони краювої з людий не погби ніхто, але повинь наробила дуже великої шкоди, замулила поля, позривала мости і позабирала багато худоби, знарядів господарських і т. ин.

— Розправа проти трійцятківля робітників станіславських варстатів залізничних відбула ся в второк в Станіславові перед звичайним трибуналом. Робітники обжаловані о публичне насильство, а мали тим єго допустити, що в справі помилування виключених кількох товаришів вислала депутацію з трех до инспектора Блявта, а самі в ту хвилину явили ся громадно на коридорі. Депутація почала то „насилство“ словами: „prosiu łaski pana inspektora“. Слідуючого дня за се спроваджено на варстаті ше й війско. Підкладом до сеї справи є вшехпольське становиско инспектора Блявта до робітників соціялістів. Факти зізнані самим инспектором, оправдують цілковито робітників, обтяжає лише „wewnętrzne przekonanie“ Блявта, а оно є таке, як у всіх вшехпольків: „robotnik, to gozwościekiona bestya“, котра ніяких депутатів висилати не сміє. По переведенні розправі засуджено шістьох робітників по 2 місяці, а чотирох по місяці в'язниці.

— Зміни в краєвій дирекції скарбу. З Відня доносять, що в половині серпня с. р. наступлять ось-які зміни на начальних становищах в краєвій дирекції скарбу у Львові: радник двора п. Омелян Зубрицький, котрий тепер заступає д-ра Коритовського, іменованого міністром скарбу, і радник двора Ян Кашпиршак уступають. Провізоричним управителем дирекції скарбу стане радник двора Кароль Фріц, дотеперішній управитель уряду виміру належностей у Відні, а крім того приїде до Львова секційний радник з міністерства скарбу п. Лозинський, що одержить рангу радника двора.

— Дрібні вісті. Цар затвердив вибір Ігн. Соханника, власителя Івашковець, на маршалка і о. Александра Заєцьківського, греко-кат. пароха в Збараж, на заступника маршалка ради повітової в Збараж.

— Винчане п. Петра Андрєйчука уїн. богосл. з панно Славцею Вікеріною відбулась дня 21. VII. н. ст. 1906. в парохіальній церкві в Ярославі ввечерю.

— П. Василь Уртин, урядник „Народної Торговлі“ у Львові, одержав динльом експертової академії у Відні.

— Перемиский єпископ Чехович виїхав на чотири тижні до кунєлі.

— Адриян Копієвський осягнув на львівській університеті степен доктор фільзофії.

— Професор І. М. Радєцький по візитах в Чернівцях виїхав на Угорщину, щоб познакомити ся з положеном угорських Русинів.

— В Станіславові на Буковині заходом жидаїської віроісповідаї громади буде з початком шкільного року 1906/7. отворена жидаїська гімназія, в котрій крім предметів, що входять в обсяг гімназіяльних наук, буде апаредена як надобовизковий предмет наука старовидайської мови і літератури.

Концерти і видовища:

Руский театр переїхав до Півдольчеської і виставлять там в неділю 15. с. м. „Запорожця за Дунаєм“, оперету Артемьєвського в 3 дїях і „Вечерниці“, Ніжинського; в второк 17. с. м. „Міщане“, драму Горького а в четвер 19. с. м. „Циганський барон“ оперету Штрауса.

Урядові вісті:

Іменования. Міністерство торговлі іменувало поштових офіційників: Ізид. Лімєвського, Пола. Держка, Генр. Кімермана, Авг. Германа і Зисел. Палахєвського зі Львова, Стан. Смиловича з Півдольчеської, Йос. Ястшембського з Чорткова і Бор. Ляхтевського з Бродів, і Фр. Куєса з Лїмної асистентами поштовими. Міністр скарбу іменував Фра. на Малину заступником директора в УШ. ранзі в управі фабрики тютюну в Яголіниці.

— Товариство Руских Женщин в Станіславові отирає з початком шк. р. 1906/7 Дівочу Бурсу, де дівчата найдуть релігійно-моральне та культурне і патріотичне вихованє. Товариство відклянує ся до нашого духовенства і світської інтелігенції, до міщанства і селянства та просить усіх як найбільше дівчаток повірити єго опії. Для біднійших вихованок знижено місячну оплату з 20 на 16 кор. (котру можна вивірати в натураліях). Зголошення приймає председателка п. Олена Барішева в Угрюнові долішнім, п. Станіславів. Товариство буде дальше удержувати інститут дівочий за оплатою 40 кор. місячно. — Виділі Тов-а Руских Женщин в Станіславові.

— Товаришів академіків і семінаристів, котрі підчас вакацій перебували-муть в Брідичині, Залозеччині, Лопатинщині, Сокальщині, Зборівщині, Радехівщині в судовім окрузі Мости великі і в містечку Олесько, прошу відворотною поштою подати свої адреси; рівнож прошу подати мені адреси знайомих товаришів, які пробувають в тих повітах. — Марко Бардах, студент прав.

Конкурси Бурс.

„Українсько-руська Бурса“ в Новім Санчі приймає над 50 учеників гр.-кат. обрядів і рускої народности, учаючих до шкіл в Новім Санчі, почавши від III. класи школи народної, за місячною оплатою найменш

до 15 кор. Питомець мусить мати власне відповідне біле, обуве, одіж, постіль і власні книжки. До подань, котрі належить вносити найдалше до дня 15. н. ст. серпня с. р. до Виділу „Філії Просвіти“ в Новім Санчі, треба долучити: свідомство шкільне і свідомство убожества. Отець (мати або опікун) питомця мусить бути членом „Філії Просвіти“ в Новім Санчі, а крім того зложити декларацію що-до висоти місячної оплати. Від виношеня подань не суть вільні дотеперішні питомці „Українсько-рускої Бурси“ в Новім Санчі.

Селянська бурса філії тов. педагогічного в Бу ч а ч і приймає 10 учеників. Услія: місячна оплата по 8 К а крім того на цілий рік: 4 кірці бараболі, 25 кл. круп ячмінних, 25 кл. круп гречаних, 25 кл. пшона або рису, 50 кл. муки пшеничної пшівованої, 8 кл. солонини, 1 гарнець масла, 2 гарци сира, 1 кола капуста або пів кірця буряків. Половину харчу має ся дати з початком вересня, другу половину в лютім. Подана до 25. липня на руки проф. гімназ. Винара. На відповідь долучити кореспонденцію.

Українсько-руська Бурса в Бродях приймає 20 учеників гімназіяльних з школи народної за оплатою місячною по 16 К а виватково низшою оплатою. Подана з долученням: свідомством убожества, свідомством шкільним (бувши питомці звільнені від сего), о свідченем батька або опікуна, зобов'язуючим ся до оплати місячної що місяця і картою кореспонденційною на відповідь мають бути внесені до 20. н. ст. липня на руки голови тов. о. катехита Глібовицького в Бродях.

Бурса в Снятині приймає 30 учеників, а крім того одного ученика з 4. класи реальної безплатно на інструктора, котрий би умів уділяти питомцям науку французького язика і математики. Бурса приймає лише добрих, пильних і здорових учеників з школи реальної і кількох з 4. класи народних шкіл, котрі опісля хотять ходити до шкіл середніх. Услія прийняті: 1) Батько чи опікун має бути членом Тов-а Рускої Бурси в Снятині і платити місячно по 1 К вкладки; 2) місячна оплата 20—5 К готівкою або вікуталом; 3) за зужитє інвентаря і за пранє 7 К одноразово; 4) ученик має мати 6 пар біля, 4 простирала, 2 пошєвки, 2 ручники, 4 хустинки, 6 пар шкарпіток або онучок, подушку, ковдру або верету, добре убранє і 2 пари обуви; біле має бути значене. Поданя треба вносити найдалше до 15. серпня на руки о. Фил. Огоновського, совітника і пароха в Снятині. До поданя долучити треба: свідомство шкільне, метрику хрєщення, свідомство убожества, підписанє парохом і громадским урядом, та переніснуту картку на відповідь. Священиків, особливо снятинського повіту, просить ся о оголошенє сего конкурсу в церкві.

До св. Землі! В перших днях вересня виїдете руске паломництво до Єрусалиму, Вєфлєєму і пр. Паломництво трєває три неділі, з чого повних вісім дєнь в Єрусалимі і околиці. Ціна їзди з повним удержанєм за цілий час паломництва I. кл. 450 К, II. кл. 400 К, III кл. 300 К. Зголошення приймає до дня 1. серпня Комітет паломництва до св. Землі, Львів, пл. св. Юра ч. 5.

Тижневе справозданє торговельної палати в Львові за час від 2/7 до 15/7 1906. Валюта коронова. Ціна за 50 кгтр. лосо Львів. Пшениця стара 8/60 до 8/80 а на термін — до —, Жито старє 5/75 до 6/90 а на термін — до —, ячмінь броварний 6/80 до 7/20, а пастівний 6/40 до 6/60, овєс оброчний 7/80 до 8/10, грєчка — до —, кукуруза готова — до —, а нова — до —, проєс — до —, горох до варєня 9/— до 10/—, пастівний 6/40 до 6/75, вика — до —, бєб — до —, бобин — до —, ріпан 12/50 до 13/—, льянка — до —, насінє льянка 11/25 до 11/50, насінє конопляне 11/— до 11/25, хміль (за 50 киль) 60/— до 65/—, нафта авшчайна 16/— до 17/—, сальфонов 18/— до 20/—, коношина червона 45/— до 55/—, біла — до —, шведєка — до —, тимошєна — до —, Спиритус лєво за 10.000 аїтрів 37/35 до 37/75.

До Хв. генер. репрезентації для Галичини і Буковини акці. Товариства обезпечєнь на житє і ренти „ALLIANZ“ у Львові, площа Бернадинська 2 а.

Чую ся в прийємнім обовизку зложити сим прилюдно подяку Товариству обезпечєнь на житє і ренти „ALLIANZ“ за скору і безпотрученя виплату квоти 2000 корон, на яку бл. п. мій муж Михайло Бобіля, ц. к. возний скарбової дирекції у Львові, був обезпечєний до поліси Ч. 17.422 в тім Товаристві, мимо того, що обезпечєнє заключєно дня 1. вересня 1905. р. і лєдви 9 місяців трєвало.

Підносячи єще раз скорє і рєтєльнє перевєдєнє виплати обезпечєного капіталу, заслужуючє на повнє признанє, заявляю, що кождому можє смєло поручити названє Товариства.

З поважанєм
Антоніна Бобіля,
вдова по ц. к. вознім скарбової дирекції у Львові, ул. Кор. Ядвиги ч. 19.

— З Тов-а св. Ап. Петра. В користь Тов-а в місце червни зложити в кор.: ур. дек. Буский 44/20, В. Кульчицький з Відня 6, ур. дек. Терєбовельс. 31, ур. пар. в Підгородю

90/20, Семен Шницєр богослов і. о. Н. Демків з Бубиниці 8/50, о. Кость Білинський в Нєгівцях 7, о. Лев Семєратович 1, о. Бєлінський з Зарванци 4/20, Вп. профєсори рускої мязи 14, о. Винтовик дек. олєський 100, о. Юхоньчє дек. скільський 43, Повітоє Товариство кредитовє в Тернополі 100. За жєртви складає подяку і о дальшій просити Виділу.

Надісланє.

Спеціаліст до шкірних і венеричних недуг

Д-р Папе

мешкає тепер ур. ул. Аєвська (бічна Паньскої) ч. 3, I. пов. 69, I—8

ІВАН СТОРОЖАК

концєсіонований ц. н. намісництвом наманярський майстер

у Львові, ул. Личаківська ч. 64.

виконувє роботи з м'ямару і каменя, а то фігури, пам'ятники, грєбінє в вєлітєно-бетонуваний підєставами систєма „Penebrique“, вєлітєні роботи пра церквах, будовах, мєстєх пилів своїх і бо других. Роботє виконувє на означєний час по найприступнійших цінах.

141 16—20

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до виконаня пляни і коштосписи церков, каплиць, пєбавій, домів мешкальцєх, управу і підприємства повисших будівель.

ВСЯКІ КУПОНИ

і вильосовані папєри вартостні

виплачує без потрученя провізії або контії

КОНТОРА ВИМІНИ

Ц. к. упр.в. Галицького акційного 374

Банку Гіпотєчного.

Ще не було

такого цікавого і гарного калєндаря як той, що власнє виїшов вже на рік 1907 в Чернівцях і зовє ся:

„ВЕСЕЛКА“.

Суть там поміщені гарні і поучаючі розвідки, цікаві оповіданя, хорєші пієні, а ще до того повнє вєліких образків. — Одін калєндар стоїть лєш 80 сот. янє в почтєно. Хто хочє собі сєй калєндар спровєзати, най пришлє в лєстї вісім марок по 10 с. а адресу:

Іван Савицький

в Лукавці н. С., ч. 28 Буковина.

Спішіть, бо розійдє ся!

РЕСТАВРАЦІЯ

Поручє ся реставрацію, пиварню і торговлю вини МАРКА ПОМЕРАЦА. Кухня у власній управі, дотепєні шє вєдєд. В лєвокалє вє рускі дивєники.

З поважанєм

76 М. ГІСЕРАНЦ, (директор) Гєвєс 6 7

„The Gresham“

тов. обезпечєнь на житє в Лєондоні, що єтї їть під контрєслєно авєстрійського та англійськ. правитєльств. Признє най авєстрійським правитєльством дая обезпечєний в Авєстрії капіталів

Н 33,743.421-70.

Витєг із звіту загальних збєрів, відтєлєх 17. мая с. р. в Лєондоні:

1. Загальний дохід за 1905 К 32,677,180—

2. Загальні акції 31 12 „ 223 817 068—

3. Виплачені поліси „ 516,093 054—

4. Загальна надєрєшка „ 7,223 290—

Ужитє надєрєшки:

Зисєк для обезпечєний „ К 6,295 843—

Дивідєндя і вєротє „ 726 575—

Дальша рєзєрва на євєнтуальнє змєнєнє єтєпи „ 1,200 872—

К 7,223 290—

Нові тарифи з корисними комбінациями (обезпечєнє на житє, пєвєсню і дитєй) вєспєдєєсь лєвром і оплатно:

Головна агєнсїя „GRESHAM“ для східної Галичини, Львів, пассаж Гавсмана 3 А.

169

Копєрницький і Син

єтєпки і механікє у Львові, площа Галицька ч. 1.

протєв Банку Гіпотєчного на планітєхних площі Галицької поручєчє

Барєметри авєро-їдє по 7, 8 і 10 К

найлітєйші по 13, 16, 20 і 24 К. — Авєр-

єтєпки єтєпєні по 12, 15, 24 і вишє. За-

равном поручєчємо в найлітєйшій виборі євєрєжє, цїєвєрє, жєпє і вєлікіх мєстєх приєбєрє опєчєчєй.

Вєлікіх виєрєвєх вєдєрєжє єє як найскорєшє і найдєєєчєшє.

4185

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — У ФРАНК-ФУРТІ І ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік . . . 32 к. — 44 к. на пів року . . . 16 „ — 22 „

У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік . . . 28 к. — на пів року . . . 14 к. на чверть року . . . 7 „ — на місяць . . . 2 к. 34 к.

Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні неопечатані візні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за єї місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Два типи свободи зборів.

Дебата над проектом закону про свободу зборів, яка вела ся в останніх днях в російській думі, розділила думу на два табори: на прихильників опертого на французьким взірці проекту конституційних демократів, котрий і прийняла дума, відсилаючи його до відповідної комісії, і на прихильників англійського типу свободи зборів, якого головним речником виступив проф. Максим Ковалевський і на яким опер свій проект соціально-демократичний клуб.

Лишаючи обговорене проекту конституційних демократів на пізніше, тепер позначимо наших читачів з головними рисами згаданих двох типів свободи зборів, послугуючи ся в нашій статі головню промовою проф. М. Ковалевського в думі.

І так в Англії нема окремого права про збори, тільки приймаєть ся, що се право прислугоє кождому громадянину, бо воно складаєть ся з двох прав: з права свободного переселення і з права свободи слова. Злучить ся два права разом і відстане право зборів. Тому Англіїш ділять ся на право зборів, як на прислугоє кождому англійському громадянину право збирати ся під голим небом або в будинку. Дайсі, професор оксфордського університету, в своїй книжці про англійську конституцію заявляє зовсім ясно: „Право йти, куди мені подобаєть ся, й говорити, що я вважаю розумним, признаєть ся за кождим англійським громадянином. Таке право признаєть ся за мною, як і за кождим иншим. І коли ми зйдемо ся всі в однім і тим самим місці і зачемо говорити про справи, які нас цікавлять, тоді повстають збори, які поліція обов'язана охороняти від посторонного порушення. Інша річ, коли ми, зійшовши ся на збори, самі перейдемо до порушення ладу; тоді можна буде віддати нас під суд і покарати, але не тому, що ми зійшли ся на збори, не питаючи в нікого дозволу, не тому, що зібрали ся, не поведмивши поліцію 24 годин наперед, тільки тому, що порушили публічний порядок.“

Значить, основна думка права зборів в Англії та, що кождий громадянин має заповнену свободу збирати ся, де, коли і з ким захоче. Правда, отся повна свобода зборів підлягає різним обмеженням; наприклад т. зв. „незаконні збори“ (понятє, як звичайно, в інтерпретації властей дуже еластичне) поліція має право й навіть обов'язок розганяти; але при всіх тих обмеженнях Англія дає справді те найбільше свободу зборів. Довгий час королева Вікторія не допускала зборів у звиснім Гайд-Парку, котрий вважаєть ся королівською власністю; але тепер Гайд-Парк став місцем, де найчастіше відбувають ся збори під голим небом, очевидно, без нічного дозволу. Так пр. тут відбувають ся величезні робітничькі збори в день 1. мая. В Англії дуже часто приходиться ся бачити, як поліція охороняє збори від усіх тих, хто

хотів би порушити на них порядок, хоч би ті збори радили над справами, зовсім несимпатичними для правительств. А підчас англійсько-бурської війни поліція охороняла збори на Трафальгарським сквері, котрі протестували против війни і висловляли симпатії Бурам.

Очевидно, що така свобода зборів не могла не мати великого впливу на розвиток суспільних відносин в Англії. Ряд реформ 1832., 67., 84. і 85. pp., яких наслідком було розширене виборчого права, прийав парламент під впливом резолюцій, ухвалюваних на таких свободних зборах, дуже часто під голим небом. Більшість демократичних змін в аристократичній англійській конституції досягнуто завдяки широкому використуванню того права кождого англійського горожанина, — права йти, куди хочеть ся, стрічати ся, з ким хочеть ся, і стрітивши ся, говорити про те, про що хочеть ся, на що вважаєть ся користним звернути увагу свого співгромадянина.

З Англії сей погляд на право зборів перенесено до Америки і там також існує широке право кождого йти свободіо туди, куди прийдуть на поклик і інші громадяни і зійшовши ся, радити, про що захочуть. Се право признаєть ся за ними доти, доки вони не приступлять до виконання акту насильства і тільки тоді можна їх потягнути до кримінальної відповідальності. Але в останніх часах в міру того, як Злучені Держави стають державою міліонерів, переминюють ся вони на поліційну державу, в якій основна ідея свободи зборів — що-раз більше обмежуєть ся. Так пр. бували випадки такої поліційної саможолі, що поліція прибувала на збори і грозила бесідникам, котрих уважала „небезпечними для порядку“, що арештує їх, як лиш відважувь ся що-небудь говорити на зборах; ну, і безкарно виконувала свою погрозу.

Англісько-американському типови свободи зборів противоричить инший, котрий прийняв ся на цілім європейським континенті. Коли англійсько-американські ідеї почали набирати впливу на континентальну Європу, застали тут традицію і практику держави, котра всім опікуєть ся, за всім слідить, все упереджує, держави, звісної під назвою поліційної держави, якими являють ся й досі всі держави середної і східної Європи. Пробі ввести англійсько-американські ідеї про свободу зборів у життя довели у Франції підчас великої революції до наслідків, не конче приємних для різних „революційних правительств“: товпа вдирала ся в салю заїсідан конвенту, депутати домагали ся, аби члени конвенту їх зараз вислухували та сповідали їх жаданя і т. и. Аби охоронити ся від того, створено ціле законодавство чисто поліційного характеру, котре дозволяло збирати ся тільки за дозволом поліції, робити різні обмеження що-до місця зборів, числа учасників і т. д. Се законодавство панувало в часах першого цїсарства і в часах

реставрації, опісля-ж почало завмирати і поліційну опіку над зборами що-раз більше обмежувало. Французький закон про збори з 1877. р., котрий послужив взірцем російським конституційним демократам, видано швидко по повороті членів париської комуни з вигнання, коли бояли ся ще порушення порядку від них і від їх прихильників, і тому в тім законі принцип поліційної опіки над зборами взяв верх над принципом повної свободи зборів. Однак французький закон є ще ідеальний в порівнянню з законами про збори в Німеччині і в Австрії.

І так, не входячи в подробиці, різниці між свободою зборів в Англії й Америці і свободою зборів на європейським континенті — та, що на континенті право зборів, се окремих привілей, котрим можна користувати ся тільки під услівем піддання під певні обмеження (повідомлене поліції, приписи що-до локаліт, контролю репрезентанта властей і т. д.), коли в Англії право зборів виводить ся органічно з права переходити з місця на місце, стрічати ся, з ким захочеть ся, й говорити, про що захочеть ся, і тому не підлягає ніяким апіорним обмеженням. Що англійсько-американське розумінє свободи зборів висше і справедливійше від континентального, про се, здаєть ся, не повинно би бути двох думок, а однак, як доказує хоч-би і становище російської думи, поліційний режим так в'їв ся в законодавство континентальної Європи, що дума, руйнуючи старі поліційні порядки, не пішла за голосом тих, що домагали ся справдішної свободи зборів, тільки за взірцями континентальної Європи.

Мадярська обережність.

Початок своїй цловій і митовій окремішності Мадяри гадали зразу зробити в той спосіб, що не переводячи відразу митової границі між Австрією а Угорщиною, загалі від свободного обороту вилучили цукор, пиво, горівку і нафту. Для сих артикулів торгівлі мала бути заведена митова границя між обома державами монархії на се, щоби цукор і пиво мож було обложити самостійним угорським податком, а горівку і нафту зробити угорським монополем державним. Таке вилученє деяких угорських товарів із свободного обороту, не лиш було би великим кроком наперед в акції о економічно-політичне відокремленє Угорщини, але привернуло би також бюджетову рівновагу захитану в своїх основах в наслідок несплати податків за часів кабінету Фесерварія. В той спосіб Угорщина надіяла ся дістати фонди на упорядкування бюджету, на викінченє регуляції валюти, на будову каналів і т. и.

Дотичне передбачене було вже готове, але Мадярів відстрашила одна есентуальність, іменню се, що на таке рішенє угорського союму Австрія готова відповісти вилученєм із денно.“) Та се „добродійство“ тривало тільки дуже короткий час, звичайно два-три весняні місяці, бо від дн. 15. мая галицькі селяни стали вільними. І як-раз тепер показала ся вся вага для дідичів згаданого висше „добродійства“. Ціна, установа на дідичами два-три місяці назад, в часі примусових безплатних робіт лишилася звичайною та сама й познесеню панщизняного примусу й ставала взірцем для инших дворів.

Однак денний зарібок 5—6 кр., яким вдоволяв ся може селянин за панщизняних часів, коли багато дечого належало ся йому з двора даром, тепер, коли дідич позбав ся всіх обов'язків супротив давнього підданого, 5—6 кр. не могло ніяким чином вистарчити йому на виживленє цілої родини. І се була перша найважніша причина, що зависимий до двора руський хлоп у схід. Галичині, зірвав ся нині з елементарною силою до такої рішучої економічної боротьби, якою є страйк і бойкот.

Та крім сеї головної причини були ще деякі инші. Страх, що даючи дідичам поміч при оброблюванню поля, зроблять ся знов їх підданими й повинні будуть обов'язані робити панщину, відганяв багатьох селян від панських ґрунтів. Селянин волів, як потверджує офіціальна відозва тодішнього намісника Галичини гр. А. Голуховського до сільських

свобідного обороту деяких угорських товарів і то таких, котрі суть підставою добробуту Угорщини, приміром: мука, худоба, вино і солонина. Коли вже треба було рішити ся, чи перевести свій намір чи ні, угорське правительство прийшло до переконання, що ліпше справу відложити на пізніше.

Дня 11 с. м. явив ся гр. Векерле в бюджетовій комісії і заявив, що цілком не наміряє заводити монополій, і не хоче ніякого товару вилучувати із свободного обороту. О горівчанім монополію подав таку цікаву подробицю: „Перед 15-ми літами був я прикльонником того монополію: тоді як міністер фінансів війшов я в переговори з австрійським міністром д-ром Плєнером. Ми оба спільно виготовили проект монополію, але саме в тім часі прийшла зміна кабінетів в обох половинах монархії, ми одержали димісню і з нами разом похоронено наш монополейний проект. Пізнійше я пересвідчив ся, що в дорозі оподаткування можна мати без клопотів більший дохід як в дорозі монополію. А що до удержання торгівлі нафтою, то угорські рафінерії, котрі працюють в значній частині на вивіз, мусіли би стати. Отже я пересвідчив ся, що під зглядом фінансовим буде о много користнійше порозуміти ся з австрійським правительством що до такого оподаткування тих предметів, аби они не подорожили для консументів, а однак давали скарбови більшій доходи“.

Буджетова комісія не запротестувала против заяви Векерле, хоч приймаючи її до відомості, в частині відступила від шумно заповідженої акції в цілі як найскорійшого переведення митової і взагалі фінансово-політичної окремішності Угорщини. Мадяри суть за відокремленєм лише там, де з сего відокремлення можна буде тягнути великі зиски, або де воно дасть ся перевести без ніяких матеріяльних страт. Де відокремленє грозить великими матеріяльними стратами, Мадяри забувають за свою програму і лишають все по старому.

Уконституованє

Головного Виділу Товариства „Просьвіти“ у Львові.

На останніх загальних зборах товариства „Просьвіти“, що відбули ся у Львові дня 29. н. ст. червня с. р. вибрано головою товариства п. д-ра Евгєна Олесницького. Отсей вибір наступив з огляду на те, що дотеперішній голова товариства „Просьвіти“ п. Юліян Романчук занятий і перетяжений справами парламентарними більшу частю року не пробував у Львові і тому заявив бажанє, аби для проведу народної організації у Львові призначити знамениту силу в особі п. д-ра Евгєна Олесницького. Задля того загальний збір товариства „Просьвіта“, почувши отсе бажанє свого дотеперішнього велими заслуженого голови п. Юліяна Романчука

народу в Галичині⁴⁾, наймати ся на роботу у далеких виставлєніх землі або, не маючи зарібку, терпіти нужду й недостатку, як помагати своїм недавнім панам. Також і не надмірна симпатія до дідичів, названа у згаданій висше відозві „злою волею“, грала тут деяку ролю. Хто памятав недавні ще атаманські нагайки, кому не загоїли ся були ще рани на плечах від панських побойв, той волів навіть потерпіти голод, аби тільки віддати своїм недавнім „добродійцям“. Що такиєсть се „лінійне в'єство“, з приямн котрого, як подає згадана губернаторська відозва, деякі громади відмовили робучих рук, то про причину витягання гр. А. Голуховським тої вічно актуальної ще „причини“ поговоримо пізнійше. Поки що перейдемо до другої точки — до терену, на котрім мали місце згадані аграрні рухи.

Дати докладну відповідь на те, в яких околїях вибухли ті перші у нас страйки й бойкоти, — нині поки-що, на жаль, не можна. Старостинські реляції й рапорти з того часу поки-що спочивають по темних пивницях львівського намісництва і для звичайного історика неприступні. Нема також майже ніяких докладних звісток про сю справу в тогочасній періодичній пресі. Припадково тільки довідемо ся про те, що з одного боку в однім селі тодішнього жовківського округу якийсь дідич відбирав селянським жєнцям серпи, коли вони жили на своїх загонах, думаючи через те змусити їх до роботи на панським лані, з другого — одна громада в Стрийським окрузі, котра вилагала від дідича такої ціни, на яку він

Аграрні страйки й бойкоти у східній Галичині в 1848—49. pp.

(До історії боротьби за суспільно-економічне визволенє українських селянських мас у схід. Галичині).

І. Причини й терен.

Дня 17. цвітня 1848. р. війшов у Відні цїсарський маніфєст, котрий від д. 15. мая т. р. зновис „усяку роботу й инші підданські повинности в Галичині“ й надавав дотеперішнім безправним панщизнякам право на самостійне національно-культурне й суспільно-політичне житє. І незабаром східно-галицькі дідичі й властители більших земельних посїлостей відчули те право досить прикро на своїй власній шкірі. Вже підчас перших непанщизняних жнив, літом 1848. р., перевели руські селяни в багатьох місцях схід. Галичини перші аграрні страйки й бойкоти, а їх наслідок був такий, що багато панського добра пропало марно на пні.¹⁾

¹⁾ Супротив того факту нотатка, подана в „Ділі“ з 1902. р. н-р 178. (а повторена пізнійше в статях: д-ра З. Паздра п. н. Strajki rolne w Galicyi wschodniej w r. 1902 і 1903. — Wia domosci statystyczne, т. XX. в. I. д-ра І. Розвадовського п. н. Ruskie bezrobocie w r. 1902; В. Будзиновського п. н. Руський страйк в 1902. році — й ин.). наче би початок страйкової агітації між руськими селянами у схід. Галичині сягав до 1896—97 pp., в історично неправдива. Агітацію за аграрними страйками й бойкотами перевели самі руські селяни у схід. Галичині

Яка-ж була їх причина?

Як звичайно, найперш страшний економічний визиск зі сторони дідичів і властителей більших земельних посїлостей у схід. Галичині, що по знесеню панщизняного примусу хотіли відразу відіти собі ту фікційну страту, яка з того вийшла. До того обставини зложили ся для них досить корисно. Судячи зі загальної опінії й маючи звистки з Відня, що панщизняний пережиток буде незабаром знесений, багато з них заявило селянам, що дарують їм безплатну панщину, а за кождий день праці будуть відтепер платити готовими грішми; однак робити на панським лані селяни все таки ще мусіли, а ціле добродійство лежало у винагороді за працю. Та хто гадав би, що східно-галицькі дідичі зробили справді своїм підданам дорободійство, той здорово помилив би ся. Найперш, коли пан зобов'язав ся дорободійство платити своєму підданому за роботу грішми, то висоту ціни визначав він сам²⁾. Розумієть ся, панщизняк, котрому за роботу не належало ся й так ні зломаного шельога, приставав з неухвадною вдячністю на всяку ціну, навіть на 5—6 кр.

перший раз в 1848. р., дарма, що сама назва „страйк і бойкот“ була їм тоді ще не вісна.

²⁾ Цікавий з того погляду в невіданий еще лист ковалівського дідича Вінкєнта Понінського до тамошнього вїйта Яблонського з д. 28. марця 1848. р. Визначаючи грошєву заплату за роботу, він рівночасно зазначає, що „z natury rzeczy musi być co śtaniej jak obey robotnik, gdyż za to się płaci, co było i jest jeszcze powinnością (пор. Хроніка Остермана, Т. I, ст. 382 — ркп. бібліотеки Наук. Тов. ім. Шевченка, ч. 19.).

³⁾ Хроніка Остермана, Т. I, ст. 380. — ркп. ібїд; д-р Іван Франко, Панщина і її скасування в 1848. року ст. 99.

⁴⁾ Галичо-руський Вєстникъ, 1849 Нр. 5.

добавив на визначне місце голови товариства п. д-ра Євгена Олесницького, заявляючи своє найбільше призначення і подяку п. Юліянові Романчуку за його довготривалий провід і заслуги для „Прогресу“.

Новозабраною головою п. д-р Євген Олесницький скликав перше засідання Головного Вислуду Товариства „Прогресу“ на 13. липня с. р. і під його провідом приступлено до вибору заступника голови товариства. До теперішнього заступника голови п. д-р Кость Левицький заявив, що поновного вибору на заступника голови товариства не може прийняти, бо на це не дозволяють йому численні листи і листи товариства та з'особна обов'язки голови „Народного Комітету“. По отій дній вибрано заступником голови товариства п. д-ра Олександра Колессу професора львівського університету.

По сій виборі віддав п. д-р Євген Олесницький дільничий провід заступникові голови д-ру О. Колессі та під його провідом вибрано: проф. д-ра Івана Брика секретарем і директором канцелярії; о. Ал. Тимонюка касиром; проф. Петра Огоновського контролером; проф. Василя Біленського редактором видавничого товариства. — та о. Кат. Теодора Лежоговського економіком і бібліотекарем товариства.

3 Росії.

Соціально-демократичний проект закону про збори.

Подаючи на іншій місці загальну характеристику двох основних типів свободи зборів, які прийняті в культурним світі: англійській і континентальній, хочемо тут звернути увагу на проект закону про збори, внесений в думи соціально-демократичним клубом. Оцей проект, опертий на англійський розуміння права про збори, замітний тим, що показує, як просто можна кодифікувати закони, і що чим більшу свободу дає якийсь закон, тим менше потребує параграфів. Згаданий проект має всього 3 параграфи:

1) Всі росіяни громадяни мають право збирати ся всі і всіма, без яких обмежень, не питаючи нікого дозволу, і вести наради на якій захотять мові.

2) Урядові особи, винні в замаху на свободу зборів, підпадають карній відповідальності.

3) Всі закони, що обмежують свободу зборів, і всі обмеження, оперті на нинішніх законах, знімаються.

Так мав би виглядати по проекту соціально-демократичного клубу новий російський закон про збори. Однак більшість думи відкинула цей проект, хоча видала збори під апіорію оцінку властей, котра, коли не входить в подробиці відісланого до комісії конституційно-демократичного проекту, позитивна на тім, що про збори треба думати наперед повідомити, що власть має право відіслати на збори свого представника і що наложено певні обмеження на час і місце зборів, пр. не варто збирати ся в певних подальше від думи, від царської резиденції і т. д.

Означно, що й доля проекту конституційних демократів несприятлива, як несприятлива до всіх законодавчих діяльності думи, так, що оба проекти можуть мати тільки значіння для характеристичної політичного настрою парламентарних груп в думі.

3 державної думи.

Петербург. На останньому засіданні дума обговорювала внесені інтерпретації і вислу-

хала спокійно відповіді товариша міністра судівництва. П. Родічев остро скритикував его промову і заявив, що міністер судівництва є нужденним слугою міністра справ внутрішніх, котрого девізом є: „радіше нарушити закон, Чим невинного увільнити“. Присуди видає ся ще перед публічними розправами. Російський народ стратив довіру до судівництва. Серед дальшої дискусії п. А. А. д. н. заявив іменем „групи праці“, що ніколи не допустить до укорочення особистої свободи, котрої боронити буде цілий народ. Вкінці зазначив, що кабінет за кілька днів певно подасть ся до відставки.

(Телеграми.)

Берлін. До „Morgen Post“ доносять з Петербурга, що цар іменував презесом нового кабінету члена державної ради Платонова, Платонов є знайомий з своїх реакційних поглядів. Має він поручене розв'язати думу і розписати нові вибори.

Петербург. Положене кабінету є в'одно неясне з причини великих трудностей в утворенню коаліційного кабінету. Погодоски о нових особистих покликаннях чи о поновній резигнації теперішніх міністрів є безосновні.

Петербург. Відділ астраханських козаків числом 130 людей ув'язнено за те, що не хотіли ужити зброю проти хлопів, котрі нищили і рабували ґрунти земських власників в Соснівці. Такий непослух козаків проявляє ся в багатьох інших місцевостях Росії. — В Москві і Оренбургу жовнірські бунти так розширили ся, що тепер не стає жовнірів, щоб усмирити бунтівників. — „Страна“ доносить, що цілий виленський гарнізон відмовив старшині послуку. Два полки стоячі в Вилені прогнали офіцерів, відперли козаків, котрих проти них вислано, і порішили ставити оружний опір вищим властям. — В сибірських полках тривають неспокої.

Петербург. До „Pet. Ztg.“ доносять з Воронежа, що дні 12. с. м. знищено добра тамошнього предводителя дворянства. Хлопи забрали все збіжжє з піль, зрабували і зруйнували палату і фільварки та хотіли ще підпалити будинки, однак сему перешкодила земська сторожа, при чім убито 3 жінок.

Задоцьк (вороніжська губернія). Розрухи в Козлові тривали цілий день і перенесли ся і на сусідні двірські маєтки. Всі двірські будинки спалено. Земська сторожа була безсилна. Прибули драгоми.

Варшава. В повіті гоетинським і кутнівським відбули дуже поважні хлопські страйки.

Варшава. Сюди доносять, що на пруско-російській границі розширює ся дуже пакарство і то головню революверів та амуниць. Супроти сего погранична сторожа є зовсім безсилна.

Петербург. В петергофському парку якийсь приналежний одній молодий чоловік в очах прохожачої ся публічною застрілив генерал-майора Козлова трома революверовими стрілами. Публічність стала за винуватком гнати, серед чого він стрілив ще три рази, остаточно его спіймали. Убитий генерал Козлов не мінав ся до політичних справ. Кажуть, що винуваток помилив ся, думаючи, що се є генерал Тренов. Винуваток має 26 років.

Петербург. Церковний собор, який мав відбутися в осені, відкликано. Побідоносцев в меморіалі до царя представив скликання сего собору як велику небезпечку для Росії, бо на ній мали радити над політичними справами. В наслідок сего цар заборонив з'їзд.

Петербург. Побори правительств в перших 4 місяцях сего року виносили 688,600,000 рублів (в минулому році в тім часі виносили

625,800,000 рублів). Не вчислено тут доходів з Сахаліну і з Амурского краю.

Петербург. Судово-поліційне слідство, ведене з причини убийства о. Гапона, виказало на основі величезного фактичного матеріалу, що Гапон згинув не з руки революціонерів.

ТЕЛЕГРАМИ.

Смерть посла Затлера.

Берлін. Тут помер національно-ліберальний посол до німецького парламенту д-р Затлер (Sattler) — [Покійний зв'язний з того, що 1901. р. порушив в німецьким парламенті справу польско-руських відносин в Галичині і закинув у своїй промові, опираючись на статі бл. п. Р. Сембратовича, що Поляки в Галичині управляють супроти Русинів ще острійшу політику гнету, ніж Німці супроти Поляків в Познанщині. У відповідь на сию промову видав член ради панів, проф. д-р Смолька брошуру п. з. „Die Ruthenen und ihre Gönner in Berlin“, в котрій старав ся збити закиди Затлера. Відповідно на брошуру Смольки була брошура пос. Романчука п. з. „Die Ruthenen und ihre Gegner in Galizien“. Ped.]

Амнестія у франції.

Париж. Міністер внутрішніх справ припоручив, щоб по мисли амністійного закону безпробовно увільнено Гервого, ув'язненого за антимилярну агітацію.

Війна в середній Америці.

Нью-Йорк. Сюди доносять, що республіка Гондурас виповіла війну сусідній державі Гватемалі.

НОВИНКИ.

Хліборобські страйки. Від Бурштину пишуть нам: В Свистильниках вибух дня 13. с. м. страйк, спровокований самими обшарниками, що не хотіли переговорювати з місцевим комітетом і відкинули умірювані та справедливі домагання робітників. В селі явив ся зараз жандарм і „урядує“ постійно, а надто прийав якийсь радник намісництва і цілу ніч робив слідство в справі глухих хлопчиків збитків, які хтось зробив одному страйколомови. Не викривши збиточників, розпорядив, щоб громада що ночі давала по 10 вартівників для береження панського добра в полі під загрозою 100 К. карі. Та сего оборонцями панських інтересів було за мало, бо на его жадане по двох днях приїхали до села улани і розквартирувавшись по господарях допускають ся ріжних насильств. Люде не дають ся стероризувати і держать ся твердо. Рівночасно спроваджені бойки, котрих привела від Бурштину до Свистильників аж компанія війська, відкають з жидівського фільварку, бо на стухлій фасолі не годні робити. Тутешним людям жаль їх, що не знають про страйк, дали ся піддурити і заманити з гір аж сюди на панські лани. — В сусідній Липиці прийшло до згоди, страйкарі пристали на 9 сніп, так само в Славентині. В Сернях долішніх сьміють ся страйкарі із спроваджених бойків, бо онодішньої ночі хтось постріг їм до половини голови за те, що панились за страйколомів.

Хліборобський страйк в снітинським повіті в селі Підвисокий скінчив ся — як нам пишуть — пободою робітників, бо посесор жид Альтгайм мусів погодити ся з 11-ого снопа на 8-ий, лиш не знати, чи додержати

слова. Розуміє ся, не обійшлося без арештовань. Ув'язнено чотирох селян за те, що ніби не допускали спроваджених робітників до роботи. Не зашкодить знати, що посесор Альтгайм, в нечуваний спосіб людей визискував, бо коли сего року околичні посесори і власники платили робітникам при сапаню бурків від 1'50—2'40 К. денно, то Альтгайм платив робітникам від 50 сот. до 80 сот. За те тепер має научку, бо по другий дворах і тепер ще жнуть від 10 до 12-ого снопа а у Альтгайма за 8-ий сніп.

В Вербові пов. бережанського вибух в середу 11. с. м. страйк. Вже того самого дня загостив до села жандарм, щоб своєю присутністю спинити его, однак се нічо не помогло. В п'ятницю 13. с. м. прийшли улани, а бережанський староста гр. Дідушицький прислав війтовий наказ, щоб кожної ночі вислав на поле по десятиох вартівників, котрі мають пильнувати, щоб хто не косив хруням збіжжя. Почина до сего дало то, що в ночі з середи на четвер т. є. в ночі перед сьв. Петра викосили люди, незвісно які, декотрим хруням збіжжє в полі а коноплі в в городі. Крім того розліплювали ті люди по ночах на брамах хрунів картки, в котрих просили богачів, щоб не йшли на роботу до двора, а також щоб не ходили до коршми, котру тутешні селяни від лютого сего року бойкотують. Хотів в селі нема нічо страшного, то наші „опікуни“ так боять ся за людей, що аж прислали до села уланив, котрих порозміщували не по стайнях, але по хлопських столах, так що бідні люди, цілком невинні, мусять то все зносити і не знати, як довго. Почин до страйку дав двірський польовий чи жонда, бо так его всі зовуть, Стах Кот, котрий не тільки, що розбиває форналів, але навіть людей із села, що приходили до двора на роботу. Тутешний війт Матвій Костів, що вже осьмий рік війтує і що хоче сам, то робить, аж волосє на голові рве з лютости, що ему викосив хтось в полі просо, а щоб пістити ся, то постановив вибрати на польових вартівників найсвідоміших селян, котрі ему нераз правду в очі сказали. — Сніп.

З Мостицями пишуть нам: Намісник Потоцький викликав аграрний страйк в мостицким повіті а головню в добрах гр. Стан. Стадницького. Стало ся се так: Між селянами ходила від зими чулка, що сего року приїде приказ з гори, щоб панам страйкувати. В четвер 12. с. м. поприбрано по громадах противстрайковий маніфест намісника. Селяни зрозуміли сей маніфест зовсім противно а іменно як наказ до страйків і сейчас в кількох громадах застрайкували. Найбільший страйк є в Радичинах, в добрах гр. Стан. Стадницького, посла до союму. На нині 14. с. м. покликало старство 5 селян, котрих уважає за членів страйкового комітету, до Мостицк „на протоколи“. Староста старав ся псути страйк дуже солоденькими словами і представленнями. Селяни жалували ся на ріжні кривди зі сторони гр. Стадницького і староста зажадав, щоб селяни всі свої кривди подали ему на письмі а він буде старати ся, щоб жадана селян були заспокоєні. Обіцяв також поїхати ві второк (17. с. м.) до Радичин для поладження страйку. З днем 13. с. м. вибухли страйки також в Чижевичах, Підлісках і Вишені (мостицького повіта). Всюди держать ся селяни дуже спокійно і солідарно і одні з них висказують переконанє, що „прийшов прих з від намісника, щоб страйкувати, а другі кажуть, що люди зовсім не страйкують, лиш тому не їдуть на роботи, бо мають свої пильні роботи в полях. Всюди патрулюють жандарми. Спокій нігде не порушений.

не ли би на хотів пристати й спровадити солі дешевіших з російських і інших сіл, не пустивши й підставити тих мерзих естрій і ошкідливих паразитів загонити селянство). Подальшім шляхом не маємо більше підстав, а тільки профанаційні відомості і розповіді, котрих не можна вважати за достовірні. Про міраж не хотімо давати за відповідь, тільки помічати, як далеко живим бувають своїм адміністраторам і помічникам власним членам, наслідком чого було те, що значна частина плодів пропадала в полях.

Важко вважати, що згаданий аграрний рух дав ся східно-галицьким дітям добре знати, коли повстав ся навіть голоси за те, щоб спроваджувати ріжних робітників з інших країн, а навіть із заграниччя (в центральних посадах тут на стало?). Таке було в 1848 р., таке повторило ся також в 1849 р.

II.

Аграрні рухи в 1848—49. р. р. Краєвий та центральний уряд. Коміромітанції намісника гр. Агенора Голуховського.

Та як означило ся до того аграрного руху краєве представництво, як відіслє до нього відіслений центральний уряд? Краєве представництво, на котрого мав ставити зразу гр. Стадницький, а намісник звинувачив збирач польових і руських народних пісень Вацлав Залеский, відіслений в 1848. р. до згаданого боротий домісним рішенням. Нека сьому причина, напевно не жадна; правдоподібно та, що така боротьба жаднала галицькі бюрократичні круги зовсім не приготуваними, а до того ніхто не міг припускати тих серйозних справ, на які вона паравала східно-галицьким фільваркам. Може відіграла деяку ро-

лю також антипатія до галицької шляхти у першого губернатора, а до певної міри обективність у другому. На кожний спосіб проміжбував кроки зі сторони краєвого уряду в сій справі в 1848. р. нема ніяких слідів.

Та ніякне відіслє ся він до неї рік опісля, в 1849. р. По зборбардованню Львова тутешнім австрійським гарнізоном (дня 2. листопада 1848. р.) дотеперішній намісник В. Залеский мусів уступити з урядом, а його наслідником став перший галицько-польський аристократ, що посвятив себе бюрократичній кар'єрі, — гр. Агенор Голуховський.

Відомосте його до згаданих аграрних страйків і бойкотів було діаметрально протилежне, як двох перших губернаторів. Відразу виявила ся у нього класична обшарницька й дідичська натура, та сама, яка виявила ся не так давно і у нинішнього намісника. Він, маючи на увазі сумний досвід, який зробили діди в минулому 1848. році, не чекав навіть приходу пори живи, коли міг відновити ся торішній конфлікт між селянином і двором, тільки вже наперед видав друком д. 12. липня 1849. р. велику протистрайковну відозву до селян, закидаючи їм між ин. „лінивість“ й „злу волю“, грозить змусити їх до роботи на панських ланах силою (!!!). Класична ся відозва така! (подаємо в перекладі з тодішнього язичка):

Відозва до сільського народу в Галичині!

„Так як тепер стоять засіви, можна напевно надіятися дуже видатних жнив, за що повинні ми тим більше дякувати Богу, що запаси збіжжя, зібрані давнійше, з причини неурожаю, який проявив ся декуди в останніх літах, вже цілком з'ужити, і коли би і сього року жинна випала зле, то можна би побоювати ся недостатку й нужди. Та сього нещастя за божою помічю не буде, бо Бог

дав, що засіви удали ся, й поблагословив працю сівача; однак чоловік не повинен уживати на зле безконечної доброти творця й не повинен допустити, щоб божий дар через лінивість або злу волю знівечив ся.

„Минулого літа дістав уряд сьому вістку, що багато громад не хотіло давати за відповідну заплату помочи при зборі жатви своїм буйшим дітям, і іншим більшим власителям землі, наслідком чого було те, що значна частина плодів пропадала. Багатою із тих громад впоили неприязні уряду й законного порядку думку, що вони, даючи поміч дітям при оброблюванні поля, зроблять ся знов їх підданцями і поволі будуть обов'язані робити панщину. Сі легковірні і одурені, т. є. збаламучені злими людьми громади воліли наймати ся на роботи у далеких власників землі, або, не маючи зарібку, воліли терпіти нужду й недостатку, чим помагати своїм дітям; вони з причини бездіяльного, т. є. пустого страху принесли шкоду самим собі й своїм ближнім.

„Знов нині громади відмовляли тої помочи з лінивства і зі злої волі, й зробили тому тяжкий гріх против Бога й против обов'язку до ближнього. Хоч я вважаю певним, що добродушний сільський народ в Галичині давно вже досить переконав ся про злі наміри ворожбників, які агітували в краю, і про фальшивість розсіваних звісток, а також що народ прийшов до ліпшого пізнання своїх обов'язків, то таки, аби у сільського народу усунути всяке підозрінє, я пояснюю йому отсим вдруге, що давнійші відносини до дітям і панщина знесені раз на все, т. зн. знищені, і вони ніяк і ніколи більше не будуть заведені.

„Нехай сільський народ буде під тим зглядом спокійний і нехай таким бездіяльним страхом не дає ся стримувати помагати підчас жнив за відповідну заплату своїм давнішим, т. є. буйшим дітям й іншим власителям землі або ґрунтів; таж в такий спосіб подаєть ся народови нагоду придбати

значний заробіток, поправити свій стан і відложити зібраний гріш на прикриті дії нужди.

„Дальше зсераю увагу сільського народу на те, що уряд має обов'язок старати ся, щоб всі роди плодів були зібрані у свій час, а тому, що всі запаси плодів з давніших літ з'ужиті, не допустити до того, аби повстав недостаток живности й наступила нужда; уряд в сім році обов'язаний до того тим більше, що він мусить живити велике число військ, яке веде боротьбу против угорських бунтівників, а також і за загальне безпеченство й спокій у Галичині.

„З сих причин мусить уряд в сім році поробити особливо острі зарядження, щоб запобігти клопотам і загальній нужді; в сій цілі підіставали окружні уряди (циркули) від мене наказ, щоб в тих випадках, де власників землі не могли би з причини браку робучих рук зібрати значної кількості плодів і незібрані плоди стали би псувати ся, ті громади, що відмовляли платної помочи підчас жнив чи то з лінивства чи зі злої волі, присилувати до того відповідними примусовими способами, а з другої сторони, щоб дідиці платили громадам за виконану роботу зараз готовими грошми відповідно до місцевих обставин.

Однак на підставі добродушности й доказаного законного почуття галицького сільського народу надію ся, що той народ з власної охоти відповідно до своїх сил в інтересі власної користі і загальної добра возьме участь у зборі сьогорічних плодів і не допустить до того, щоб уживати примусових способів, які установлені тільки для лінивих і злісливих громад.

Львів, дня 12. липня 1849. р.

Агенор граф Голуховський
начальник краю.

(Дальше буде).

1) Галицько-руський Вістник, 1849, ч. 3.

2) Прогрес, 1849, ч. 8, серія.

3) Галицько-руський Вістник, 1849, ч. 10.

4) Дан. урядовий Галицько-руський Вістник, 1849, № 5 (224 ліній).

— **Осторога.** Дня 13. с. м. прийшла вечером з Ульвіка до Войславич якась жінчина в одній служебній, видаючи себе під іменем Теофанії Земницької за служебницю з Цейлова, вислану мнимо о. Кирилом Селецьким за збиранням складок на розширене захоронки там же і справлене престоло. Позаяк се індивідуум не могло виказати ся ніякою легітимациєю, остерігає ся загал повіта перед звичайною мантією, яка може оказати ся також в одній Васильянки, бо сказала, що єсть Васильяноко перейшовшою перед трема роками з Росії до Галичини і має одіж того чина, переховану в цейлівській захоронці. — *Свящ. Кароль Федорович, парох в Войславичах.*

— **Ще про повнів в Крушельниці.** Пишуть нам: Вість, подану в 133 ч. „Діла“ про повнів в Крушельниці доповняємо отсими подробицями: Катастрофа була далеко страшніша, як подано в дописи. „Річка“ забрала цілком громадський млин і п'ять господарських хат з приналежними до них будинками і підмулила та зруйнувала менше або більше: господарський дім і дві інші хати разом з господарськими будинками. Далше окружила вона своїми новими руслами три хати так, що вони не можуть на давнім місці остати і в хвили, коли се пишу, оден з тих господарів уже переніс свою хату в поле. Та „Річка“ приблизилася ся так дуже до обох місцевих шкіл, і до загорд многих господарів, що вони мусять перенести ся на цілком інші місця. Крім того виробила собі „Річка“ цілком нові дороги по полях і громадських лугах і тим способом буквально знищила всю свою рівні, що аж страшно дивити ся. Там, де перед кількома днями була гарні збірка і пишні трави, нині лиш намули, скали, клеці, колоди і ломи, так що в многих місцях не оден не пізнав ся, де було єго поле. Нарід ляментує не так вже за збіжжям, як за землею, котра для него на віки пропала. А буде тої знищеної землі без ліку, що найменше с'юкількадесяті моргів (рахуючи пас землі 1¹/₂ миль довгий а кількадесят сажнів широкий). Загальна шкода виносить тисячі. Декотрі гази, як І. Шибя, Сень Костів, Ів. Підгорецький, Кутасів утратили ціле або майже ціле своє майно. Всі згадані шкоди поробила не так сама вода „Річки“, як валиючи ся всюди по ній і єї притоках клеці, колоди і ломаче, котрі пірвані водою загачували властиве корито річки і виперли її воду на поля огороди та хати. Щось подібного може повторити ся й при слідуєчій великій воді на річці, ддятого компетентні власті повинні би як найскорше наказати вичистити водне русло з всякого хабства, а що ще важніше, коли не хотять, щоб село Крушельниця і сусідні пішли з водою, взяти ся в найближчій часі до регуляції, тим більше що не жадні інші води, лиш вона була два рази вже сего року причиною повені в Стрийщині. А. З.

— **Трагедія учеників.** Пишуть нам з Тернополя: Сумна подія склала ся вночі з 13 на 14 с. м. в Тернополі. Двох учеників VI кл. рускої гімназії, Роман Стеслович і Василь Макогон вистрілом з револьверів відобрали собі жите на траві в т. зв. новім городі. Причиною розпучливого кроку була, як звичайно у учеників, лиха нота з кількох предметів а також з обичаїв і пильности. А позаяк оба самоубійники мали незвичайно строгих родичів, то се й унеможливило їм їзду на вакації а тим самим і спричинило їх трагічну смерть. У нас взагалі, себто в VI кл. класифікація випала незвичайно строго. На сорок кілька учеників дістало 11 степені другий або третій а 9 доправку з одного предмету, разом отже 20 недостаткових нот. А коли ще до того додати, що всі они так мало а властиво нічого не уміють греки і латини, що в інших гімназії ніяк не дали би собі ради, то се й обясняє се незвичайне зденервоване та розпучливий майже неспокій, який запанував між учениками VI класу. Богато з них утворило навіть т. зв. комітет центрального, котрий мав кермувати цілою акцією для есентуального ратования перепавших товаришів а через те й есентуальним покаранем провинивших ся професорів. Богато професорів дістало листи з погрозами або просьбами бути лагідними при класифікації, а коли вже те не помогло, богато учеників постановило відібрати собі жите, пімстившись розумієсь наперед на професора. Ситуація була справді дуже критична. І так наперед двоох інших учеників з VI кл. постановило собі свято закінчити самоубійством, на щасте однак они звирінились з своїм пляном проф. Гандяков і сему удалось вкінці по довший персвазії (майже цілу ніч ходив він з учениками, переконуючи їх) відвести їх від сїєї глупоти. Та ледви одна пара успокоїлась, так сейчас виринула друга, Стеслович і Макогон. Оба они родом з Денисова, оба стояли на тій самій станції, оба дістали третю класу і оба тому постановили згідно разом умерти. Вже кілька днів перед критичною ніччю знали всі товариші, що они постановили всім професорам, що їм дали двійку, не лише вибрати всі шибі, але й чинно їх зневажити і в тій цілі купили они собі обоє револьвери і узброєні ними ходили дійсно по цілих днях за деякими професорами, однак не мали відваги допустити їх на них страшного злочину. Тоді постановили умерти самі. Однак тяжко їм було дуже прощатись на все з сям сьвітлом і тому ще кілька годин перед смертю захоїли піти до проф. Гандяка в надії, що може він ще подасте їм яку раду, яку дошку ратунку, або бодай їх успокоїть, розрадить, як се зробив кілька днів перед тим з двома їх товаришами. Так видко судьба сама сприяла на них. Ученики класу VII, де проф. Гандяк був господарем, довідавшись про намір обох і думаючи, що они хотять пімститись може на проф. Гандяку, бо й він дав

обом двійку, обсадили цілу каменницю, де мешкав проф. Гандяк і сторожачи цілу ніч, не пустили їх навіть близько до помешкання професора. Тоді оба десперати пішли до городу, постелили собі хустинки під себе, шапки поклали на коліна і наперед вистрілили оба у воздух, пробуючи добрати оружя. Відтак звернулись лицем до себе, обнялись, поцілувались довго та сердечно і на команду: раз, два, три! випалили один другому в саме чоло. Макогон умер сейчас, Стеслович мучив ся годину. Професори тут не завинили, бо оба дійсно в другім піврозі не учились і школу безнастанно опускали, але колиб котрий з них був блище заняв ся ними, показав їм більше серця і жичливости, они певно були б заспокоїлись і не важились на такий крок. Обоє похоронено без священників і без професорів, лише гурток товаришів відпровадив їх на місце відпочинку. — *Товариші померлих.*

З товариств:

З інституту сьв. Николая у Львові. На посліднім засіданню виділу Руского товариства педагогічного іменовано настоятелем інституту сьв. Николая Вс. о. М. Галіянта, катехита і учительського кандидата для шкіл середніх, а на засіданню комітету прийнято на директорів наукових Тимка Шурака, студента філософії і Франца Коковського, укінченого гімназиста, а на домових учителів Рудого Володимира і Трохимчука Михайла, учеників VI кл. акад. гімназії. Крім того прийнято досі отсих питомців: троє Карачевських: Ізидора, Климента і Николая, Володимира Криловського, Івана М. Стисловського, Константина Пачовського. — При сій нагоді звертає ся увагу родичів і опікунів, що нікого до інституту не буде прийматись 6. з внесеного подання найдалше до 15. серпня. Рефлексує ся особливо на учеників низшої гімназії; з висшої може бути прийнятий лише такий ученик, що своїм примірним поведенням і пильністю буде служити взірцем для молодших. — *Д-р Остап Макарушка, голова комітету, Осип Чайківський, секретар.*

Товариство „Руский Жіночий Кругок в Коломиї“ розписує отсим конкурс на прийняте до бурси 25 учениць народних і виділових шкіл. Оплата місячна 24 К і 1 К на пран. Подання належить вносити разом з посліднім свідченням шкільним і декларациєю родичів або опікунів на руки предсідательки товариства л. Марії Слюзарової, Ямне, пошта Ярмечко до дня 1-го серпня с. р.

Філія Руского товариства педагогічного в Жовкві отвіраз з дня 1. вересня с. р. бурсу для селянських хлопців жовківського повіта, котрі хотіли би ходити до 3, 4, 5 і 6 класи народних шкіл, щоб опісля піти до гімназії або учительської семінарії. Місячна оплата низька; більшу половину можна буде складати віктуалами. Зголошуватись треба найдалше до 10. серпня с. р. до о. Онуфрія Бурдяка, ігумена Ч. С. В. в Жовкві, голова філії.

Урядові вісти:

Іменования. Міністер просвіти іменував вісесекретаря міністерства, Юрія Мадейського, секретарем міністерства просвіти. — Міністер справедливости іменував нотаріального кандидата в Підбужі, Льва Франца Карета, нотарем в Підбужі.

Перенесення. Дирекція почт і телеграфів перенесла комісарів будівництва Арт. Косцяцького зі Львова до Н. Санча, Віктора Керта з Н. Санча до Перемишля і Йосифа Фалка з Тернополя до Тарнова, а також адюнктів будівництва Онуфрія Гудза з Тарнова до Львова і Ів. Кунерта зі Львова до Перемишля.

З штуки і літератури:

Концерт П. Мариняна Кондракочко, оперового співачка-баритоніста, устроений 12. с. м. в Перемишлі, дав пізнати нашій публіці нову артистичну силу для сцени, яких ми ще досі на жаль видали зовсім не богато. Перший сей виступ співачка, котрий щойно сего року скінчив консерваторію у Відні, зробив загально користне вражіння. Єго баритоновий голос, з басовим тімбром широкої скали, рівний і сильний, скріплений вишкolenем емісії і орудування, левний в інтонації, має богато гарних даних для ефекту концертної естради чи сцени. Тільки що-до дикий (так в німецькій, як і в нашій мові) ми сподівали-б ся трохи більше по учинку проф. Генсбахера. Також в інтерпретації і міміці співачка годило-б ся менше переслати і наслідуючої афектації, а більше дійсного зрозуміння і природности. Ті недотачі впрочім легко усунути п. Кондракочку, котрий досі як видко не прогайнував часу своїх студій. Що-до концертного репертуару то ми маємо право жалати від п. Кондракочко, щоб не трактував наших пісень по мачошному у продукував щось інтереснішого, ніж старі російські романси в роді „Колиб я знав“ та їх наслідуювання, як Ніжяковського „О не забудь“, або „Вернись ся сні“. — *Учасники.*

Причинки до історії „Народного Дому“ у Львові. Львів 1906 — Ся книжочка містить в передруку фейлетони, які недавно печатали ся в „Ділі“. Дістати можна у Львові в книгарни товариства ім. Шевченка (при уличі Театральній) по ціні 24 сот.

Померли:

— **Павло Дубас,** окінчений богослов, упокоїв ся у Львові 12. с. м. в 35 році життя. В. е. п.!

Проспект

„Руского Інститута гімназьяльного“ в Перемишлі.

Руский Інститут гімназьяльний єсть на взір англійського способу виховання улаженим пенсіонатом (інтернатом) для учеників гімназьяльних. За мірну оплату подає сей Інститут своїм питомцям: здорове, вигідне, чисте і естетичне поміщене, достатний, добірний та здоровий вікт, пране біла, далше безнастанний, вітцівський догляд, правильний спосіб життя, на случай слабости старанну лікарську і домашню опіку, а вкінці що найважніше науковий провід, та релігійно-моральне, всім потребам будущности відповідаюче виховане.

На чолі Інститута стоїть ректор, котрий мешкаючи в Інституті веде верховний нагляд і кермує вихованем учеників при помічї рівнож в Інституті мешкаючого віцек

ректора. Ректором і віцекректором суть упрощені в тій цілі два професори есентуально катехити гімназьяльні. До постійного, безпосередного дозору та до помочи в науці удержує Інститут шістьох префектів (на дзирателів), в часті старших відзначаючих учеників гімназьяльних, в часті відповідних академиків. До ведення діл економічних і до нагляду за ладом і порядком в Інституті взагалі, іменю до береження харности в біло, одяжі і постелі питомців покликаний господар, чоловік образований, інтелігентний, емеритований урядник або учитель народних шкіл. Для ведення домашнього господарства, іменю кухні та пральні удержує Інститут господиню, т. є. старшу інтелігентну жінчину. Для поладоди всяких низших послуг удержує Інститут в кухні і пральні жіночу а впрочім для obsługi питомців в спальнях, саях наукових, ідальні і прч. виключно мужеску службу. Верховний надзір над Інститутом веде підписаний Виділ Товариства через свого предсідателя і двоє до того покликаних відпоручників.

Інститут гімназьяльний поміщений у власній, величавій, умисно на ту ціль побудованій і значним накладом грошей після всяких вимог гігієни, вигоди і естетики, устроєній дво — зглядно триповерхній каменницю, що положена високо серед просторих, зелених городів, при уличі баштовій, безперечно в найздоровішій часті міста Перемишля. Просторі, соняшні, відповідно провітровані комнати на найвишнім поверсі, призначені виключно до спання. В тих спальнях устатковані симетрично і з узглядненем гігієнічних та естетичних вимог гарні залізни ліжка, столики і шафа на одіж, для кожного ученика осібно. Середній поверх, призначений на салі науки (музеї), т. є. боевища духової праці учеників, з відповідно устаткованими пультами (знов для кожного ученика осібно), катедрами для ректора і віцекректора, і прочими приладами потрібними до науки (як таблиці, мапи і т. п.). Харч подаєть в просторій, 19 м. довгій і відповідно широкій ідальні в партері. Для хорих питомців призначені окремі, після санітарних приписів устроєні, ізолювані комнати (інфірмарії). Окрім того посідає ще Інститут окрему, велику салю до рекреаций, два просторі мешкання для ректора і віцекректора, далше гостинну комнату, в котрій батьки, навішуючі своїх синів зможуть переночувати, кімнату для науки, музики і канцелярію. На найнижшнім поверсі, зглядно сутерінах поміщені мешкання господаря і господині, мешкання служби, кухня, пральня, купелі, спіжарні і пивниці. Цілий будинок заосмотрений в водопроводи, що заосмотрує водою умивальні коло спалень і взагалі цілий будинок інститутський. Всі салі, призначені для питомців, як також коридари, суть огріті кальориферичними печами. Кругом Інститута город, призначений на забави і взагалі на відпочинок питомців.

Родичі, (т. є. отець, мати або опікун), що бажають помістити свого сина в нашій Інституті гімназьяльній, суть обовязані: 1) стати членами нашого Товариства і в тій цілі заплатити з гори річну вкладку 6 корон; 2) при вступі ученика до Інститута зложити таксу 10 корон за цілорічне з'ужикване інвентаря т. є. ліжка, столика, шафи, пульта, начиня столового і взагалі всіх річий, які Інститут закупив накладом понад 10.000 корон для ужитку учеників; 3) при вступі зложити 10 корон завдатку на конечні біжучі потреби ученика, як: прибори шкільні, на праву обуви і одяжі, на лікаря, ліки і т. п. — а опісля по вичерпанню тої суми зложити знов відповідну квоту грошеву; 4) платити правильно, місячно, з гори по 46 корон за одного ученика; 5) поносити відшкодоване за всі надзвичайні ушкодження чи то інвентаря чи то інших уряджень Інститута, які спричинить їх син. — (Ригор сей, заведений у всіх виховуючих Інститутах з огляду на порядок, є у нашій Інституті тим потрібніший, що наш Інститут єсть, як то вже вище сказано, устроєний дуже великим накладом грошей, а передвчасне з'ужитие того устроєня не тільки що понизило-б уровень нашого заведення, але привело-б єго певно над беріг руїни); 6) при вступі підписати заяву, що обовязують ся сповняти всі услівя обняті отсим проспектом.

На всі повисші влати і видатки веде Заряд Інститута для кожного ученика окремі рахунок, відписи котрого уділяєсь періодично родичам. Родичі суть обовязані раз по одержанню рахунок вирівнати під загрозою усунення ученика з Інститута. Місячна вплата 46 корон не може бути обкорована з причини виїзду ученика на сьвята або на відпустку.

Кождий ученик мусить виказати при вступі до Інститута слідуєчі річі в цілком добрім стані: 1) сінник 2 м. довгий, 94 см. широкий з домашнього полотна; 2) подушку; 3) ковдру; 4) вовняний коцик барви темно-червоної (bordeaux) до накривана ліжка; 5) 4 пошевки на подушку; 6) 3 тонкі простирала на ковдру приладжені до заціплювання на гузики; 7) 3 грубішї простирала на ліжку; 8) 6 сорочок; 9) 6 пар калесонів; 10) 6 ручників; 11) 12 хусток до носа 12) 6 пар шарпеток легких і 6 пар зимових; 13) два парядні одяги мундурові; 14) плащ мундуровий; 15) конечно дві пари обуви; 16) мале зеркальце; 17) 2 гребені (рідкий і густий); 18) 3 штітки а то: до сукна, до волося і до зубів.

Всі повисші річі мусять бути конечно назначені числом, яке заряд Інститута визначить для кожного ученика при прийнятю.

Всі річі мають бути подвійно списані. Оден з тих списів передає ученик господареві, другий задержують родичі.

Зголошеня письмєнні належить надсилати найдалше до 15. н. ст. серпня 1906 на руки Вп. Григорія Цеглиньського ц. к. директора гімназьяльного в Перемишлі. (Ученики, що були сего року поміщені в Інституті, а хотять там і на далше остатись, мають на ново зголошуватись). Від Виділу Товариства „Бурси імені сьв. Николая“ в Перемишлі заснованої в ювілейну пам'ять 50-літнього панованя Цісаря Франц-Йосрфа І. Григорій Цеглиньський, предсідатель. д-р Теофіл Кормош, секретар.

В справі Вікторії Калиновичівної, сироти по лікарі з Черновця, повідомляю всіх інтересованих, що Інститут у Вайсасері порішив задержати її ще оден рік для далшого її образованя. Зазначую при тім, що панючка є латинського обряду, хоч отець був Русин. — *М. Цегельський, парох в Камінці струміловій.*

Конкурси Бурс.

Комітет інституту сьв. Ольги у Львові, удержуваного руским товариством педагогічним при уличі Сокола ч. 1 і веденого п. Анною Косевичевою та п-ною С. Олесківною, розписує отсим конкурс на прийняте до інституту 50 учениць зі шкіл народних, виділових або учит. семінарів. Місячна оплата 36 К, а у виїмкових случаях 30 К. Крім того оплачує ся одноразово з гори 10 К за з'ужитие меблів і кореспонденцію, 10 К за уживане фортепяну, і місячно 1 К за пране. Родичі дотеперішних учениць інституту внесуть свої зголошеня без ніяких прилог, родичі нових учениць залучать їх шкільне свідко тво, а при домаганню низшої оплати також доцтво убожества, виставлене парох урядом. Зголошеня треба внести до ня на руки о. Александра Стефанович женьського учит. семінара до міста Кути.

До св. Землі! В перших днях вересня вибирає руске паломництво до Єрусалиму, Вефлеєму і пр. Паломництво триває три неділі, з чого повних вісім днів в Єрусалимі і околиці. Ціна їзди з повним удержанем за цілий час паломництва І. кл. 450 К, II. кл. 400 К, III. кл. 300 К. Зголошеня приймає до дня 1 серпня Комітет паломництва до св. Землі, Львів, пл. св. Юра ч. 5. 655

Надіслане.

Кавалер, на стаїй посаді учительської на селі, молодий, пристойний, оженять ся в посажню панною або вдовою. Повну дискрецію поручуєсь словом чести. Ласкаві зголошеня враз з фотографією надсилати під „Врунет“ до Хв. Адміністрації „Діла“ до 20/7 с. р.

адвокат

Д-р ІЗІДОР ГОЛУБОВИЧ

отворив адвокату канцелярію в Тернополі при ул. Кохановського ч. 3. (коло жєлїзничого двірца). 559 13—20

Емер. ц. н. радник суду

Іван Виханський

отворив

канцелярію адвокату в ЗОЛОЧЕВІ

(Дім власний при ул. Косцюшка — там, де находит ся також льоваль тов. кредитового „Народний Дім“). 702

Ще не було

такого цікавого і гарного календаря як той, що власне вийшов вже на рік 1907 в Чернівцях і зове ся:

„ВЕСЕЛКА“.

Суть там поміщені гарні і доучаючі розвідки, цікаві оповідання, хороші пісні, а ще до того повно всіляких образків. — Один календар стоїть лиш 80 сот. вже в поштою. Хто хоче собі сей календар спровадити, най прише в яноті вісім марок по 10 с. а адресу:

Іван Савицький

в Лукавці н. С., ч. 28 Буковина.

Спішіть, бо розійде ся! 656

Коперницький і Сні

Оптики і механіки у Львові площа Галичина ч. 1. протяв Банку Гіпотечного на плянцях пшоді Галицької поручають

Барометри алероді по 7, 8 і 10 К майїтні по 12, 16, 20 і 24 К. — Львовські шкільні по 12, 15, 24 і вкшє. — разом поручаємо в найбїльшїм виборї окулярів, цїверів, южок і всілякі інші прибори оптичні, всілякі напраня і жат оджує ся як вкшорше і найдешевше. 657

ПАННА 19 літ в університеті 8 кл., котра уже у священиків учила діти, приймала би охотно посаду у священика під уміркованими умовами. **Ф. ХОМЯК**, Камінь с-рум. 711 2-10

Ленці на сесію на час ферій (найкраще для приготування до вст. ісп. до І. кл. гімназ. або до поправки) гряде університетський академік. Вимоги невеликі. Зголошені до Адм. „Діла“: „Для академіка“ 713 2-4

Ученик VIII. класу гімназ. математики гряде лекції на сесію. Зголошені до Ученик VIII. poste restante Перемишль. 709 2-8

Ученик VII. кл. гімназ. гряде лекції на час ферій. Ласкаві зголошені на адресу: Poste restante M. I. 87-96 п. п. Вільшавиця коло Золочева. 704 2-2

Слухач III. року філософії приймає на час ділх ферій лекцію на сесію. Вимоги дуже малі. Ласкаві зголошені до 20 липня під адресою: Адам Миколаєвич, Львів, Університет. 705 2-2

Іван Стернюк в Заліщиках вислав вибірані **МОРЕЛІ** в кошачках 5 кг. по 3 К 80 с. оплачено. 697 5-10

До заміни упорядкована інтратва парохія, Зелена, швіта надєрнянського в горах, за парохію мійську або близько міста. Зголошені до уряду парохіального в Зеленой 680 почта Пасічна. 4-8

Славновісні залішки **МОРЕЛІ** вислав в 5-кілевих кошачках по 4 К оплатно за підсипкою, 100 кг. 48 К на стадії Заліщиках; **ренглюти** 5 К, **грушки** або **яблока** 3 К 50 сот. **А. НУСБРАВХ**, Залішки. 686 8-10

Українська Накладня Львів, ул. Вроновська 8 вислав даром свій музичний каталог. 647 7-20

Славновісні залішки **МОРЕЛІ** вислав в 5-кілевих кошачках оплатно по 4 К за підсипкою; 100 кг. за 48 К іоса стадії залішки; **ренглюти** 4 К, **грушки** або **яблока** 3 К 50 сот. — **І. НАТАНЗОН**, Залішки. 685 8-10

Урядник при залізниці, висловий, молодий, гарної вроди, маючий 3400 корон річної пенсії, гряде панни на щире товаришчу життя. Посаг потрібний до оплати більшого спадку. Ласкаві листи проху адресувати: **М. В. poste restante** Чернівці. 687 4-5

В будинку „Дністра“ де винаймлення від 1 жовтня 1936 помешкання по 5 комнат в пертері на І. II. і III. поверсі в домі ул. Підвалі ч. 7. Склапи і пичниці в домі ул. Рука ч. 20. Власне відомістю в вавцеларії „Дністра“ р-нок ч. 10. 667 6-16

ПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА ДІЕТИЧНИХ ВИРОБІВ
ВОЛЯ ДУХАЦКА П. Под'їужа
порукає знамениті:
Готове тісто до печення (дає печива на 8 осіб), шоколадове, корінне, англійське, здорове і струнцеве, пачка 75 с.
ЛЕГУМИНИ RUDDING (легуміна для 6 осіб)
ріжні овочеві присмаки по 20 с., шоколадова па 30 с.
Дріжджовий порошок по 10 с.
Ванільовий цукор по 14 сот.
Ванільовий порошок до сесії по 12 сот.
Ті виробки можна набути у всіх скляних споживчих і деікалестів, а як де нема, просимо віднести ся просто до фабрики. 513 25-39

ТУТКИ цигаретів з найзнаменитіших лавірок як: Le Bonbon, Abadie (від і жовті) біглет-ські поручає найкраще **А. Масуркевич**, Львів, ул. Скарбівська ч. 7.

Морелі найліпшої сорти, гарні, свіжі розсидає по 3-80 К в 5-кілр. кошачках франко за поштом. **Грушки** по 3-50 К. **НАГЛЕР**, садівництво в Заліщиках. 670 2-5

ОГОЛОШЕНЕ.
Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі повідомляє, що ціни на штучних навозів на осінь вже розіслали, а хто хто не має тому на жадне вишше ся безприволочно. Просимо разом чам скорше замовити штучні навози, бо в місяці серпня і першій половині вересня достава навозів буде дуже трудна. 673 5-14 Дирекція

Морелі до варення 3 К 90; цисарські десертні **ГРУШКИ** 3 К 50 с., **РЕНГЛЮТИ** 5 К, все першої сорти оплатно за підсипкою в 5-кілевих кошачках, морелі 100 кг. 45 К, вибірані **грушки** 40 К оплатно стадії Заліщиках виславляють **Д. і С. Венкерт**, овочева спілка в Заліщиках. 661 1-5

Помости до церков цементові, камінцеві, мозаїкові порукає **Т. МЕЛЬНИЧУК** АРХІТЕКТ **ЯРОСЛАВ**. 3-50

Оповіднене.
Стрибожий **Дарунок** (оповідання) **Л. Мартовича** 1 К. 30 с. Душі кланяють ся (оповідання) **М. Ячкова** 75 с. Австрія чи Польща (історія Русів під Австрією) **В. Будзинського** 70 с. 3 тисяч і одної нощі: **Том І. „Купець і форт“** 55 с., **Т. П. „Алібаба і 40 розбійників“** 55 с. (В поволтаній оправі за том 95 с.) 12 агітаційних брошур **Будзинського і Мартовича** і „В Небі“ о. **Бобикевича** 47 с., „Хрунь і Чорт“ **В. Будзинського** 23 с. Козани у Ст. Руданського, в поясеннях **Будзинського** 33 с. Гайдамачина **М. Лозинського** 43 с. (Ціна разом з посылкою). Всі ті книжки разом в посылкою 490 с. Замовляти у „Адміністрація часописи „СВІТ“ у Львові“. На кредит не виславляє ся.

„Краєвий Союз кредитовий“
видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отриманій цінах:
Книга довжиків арк. по 10 сот.
Замкнені місячні „ „ „ 5 „
Інвентар довжиків „ „ „ 5 „
Інвентар вкладників „ „ „ 5 „
Інвентар ухлів „ „ „ 5 „
Книга головна „ „ „ 10 „
Книга ліквідаційна „ „ „ 10 „
Книга вкладок шадич. „ „ „ 10 „
Книга ухлів членських „ „ „ 10 „
Регистр членів „ „ „ 10 „
Справоводств і замкнені рахунків „ „ „ 10 „
Зголошення о пошукку штуча „ „ „ 2 „
Вклад умовеня пошукку „ „ „ 2 „
Асигнація касові штуча „ „ „ 1 „
Купувати і замовляти належить в „Краєвий Союз кредитовий“ у Львові, Ринок ч. 10, I поверх.

ДО АМЕРИКИ з Галичини і Буковини
Що **вівтірна** відходять в Бремен до **Нового-Йорку** славіні поспішні цисарські кораблі як: Kaiser Wilhelm d. Grosse, Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm; подорож тими кораблями триває лише 5 днів.
Що **суботи** двошрубіві поточні кораблі в Бремен до **Нового-Йорку**.
Що **четверга** двошрубіві поточні кораблі в Бремен до **Бальтмор**.
2 рази на місяць двошрубіві поточні кораблі з Бремен до **Гальвестону** (Тексас) Аргентина, Бразилія і т. д.
На кожне запитане відповідає обертно і безплатно **одина руско-чеська фірма**
Кареш і Стоцкий Bremen, Bahnhofstrasse 29.
Хто переїжджає в нашому шікартою через границю, не піддає контролю на прускій границі.
свій до свого 422 21-30

КОСМОГРАФ Електричний театр. Повиставка площа. від 30. червня до 6. липня 1906 р. **Вільгельм Тель. Великі переговори в Англії.** Прогульки численної родни з герешкодами. — Подробити в афішах. 618 5-7

Великі еспанські вишні вибірані, гарні, великі морелі в 5-кілевих кошачках поштом старанно опаквані розсидає франко по 3 60 К. 638 **A. HOFFMANN**, Nyiregyhaza, Ungarn. 10-10

Світло церковне і столове найліпшої марки охоронене запатентованою маркою **М. Ц. Н. Т.** порукає **„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“**
Світло се виславляє ся в двох родах по ціні 172 кор. і по 156 кор за 100 кг. Для церков 10% опушту. Ціни розуміють ся льоко фабрика. Передовсім просимо уважати, щоби кожда свічка мала знак **М. Ц. Н. Т.**, бо лише таке світло припоручає Народна Торговля. Сотки похвал і привань!!! 415 24-7

КОНКУРС.
Комітет інституту ім. сьв. О. Николая, Львів Театна-ска ч. 19 під зарядом руского товариства Педагогічного розписує конкурс на признач 45 питомців до інституту на рік шкільний 1906/7. Усіма принята: 1. Ватьо (опікуна) мусять бути членом руского товариства Педагогічного. 2. Кожний питомець мусить бути зовсім здоровий, що потвердять лікарські свідоцтва з поч тьом шкільного року. 3. Комітет прийме лише добрих учеників, котрі так поведзем як і поступами в науці дадуть залорку добрих успіхів. 4. Ватьо (опікуна) петета буде точно платити умовлену оплату (45 корон місячно) з гори, найдальше до 6. кожного місяця. 5. Кожний питомець зложить при вступі одноразовий даток, 6 корон на інвентар, а ново вступаючі до інституту 2 К на переписку. За праве доплата ся місячно 1 корону. Подана о приняте питомці мають при приїзді викласти ся, що посідають 4 простарах, 2 пошевки, 12 хусточок, 6 пар шкарпенток 4 ручки, сіванк, подушку, кидру, кофак, одіс, плащ і 2 пари обуви. Всі бувші питомці мають внести подана на ново. Львів дня 12. червня 1936. 2-3 **КОМІТЕТ.**

МАШИНИ ДО РОБЛЕНЯ ПАНЧОХ „МЕТЕОР“
перше чеське промислове товариство для виробу трико-тових і панчохових товарів **Рудольфа Пауера і Сп.** в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4, дає кождому тривалій побілий виробок закупленем машин до робленя панчох „МЕТЕОР“. Готовий товар приває ся. Інструктор до дому. Наука основна. ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 693 6-7

Оповіднене.
Комітет для будови руского театру у Львові видає **переписні картини** з видом народного руского театру у Львові. Чистий дохід з розпродажи сих картин призначений на будову руского театру у Львові. Виславляє ся найменше 25 штук по ціні 2 кор. 50 сот., разом з оплатою почти але тільки за попередним надісланем грошей. Набути можна в „Комітеті для будови руского театру“ Львів, Ринок 10, I. пов. Поодинокі можна купувати в внигарнях по ціні 10 сот. за штуку.

ДО АМЕРИКИ з Галичини і Буковини
Що **вівтірна** відходять в Бремен до **Нового-Йорку** славіні поспішні цисарські кораблі як: Kaiser Wilhelm d. Grosse, Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm; подорож тими кораблями триває лише 5 днів.
Що **суботи** двошрубіві поточні кораблі в Бремен до **Нового-Йорку**.
Що **четверга** двошрубіві поточні кораблі в Бремен до **Бальтмор**.
2 рази на місяць двошрубіві поточні кораблі з Бремен до **Гальвестону** (Тексас) Аргентина, Бразилія і т. д.
На кожне запитане відповідає обертно і безплатно **одина руско-чеська фірма**
Кареш і Стоцкий Bremen, Bahnhofstrasse 29.
Хто переїжджає в нашому шікартою через границю, не піддає контролю на прускій границі.
свій до свого 422 21-30

Чи конче! треба з Гамбурга і Триесту спроваджувати?
Звісний в краю і виключний склад
Чаю і Кави
під фірмою **АДОЛЬФА ЗІНГЕРА** Львів, Синкстусна I
порукає спроваджувати

КАВИ	ЧАЮ
Santos добра 55 кр. 1/2 кг.	Songdo добра 1-40 кр. 1/2 кг.
Portorico prima 65 „ „	Moring родина 1-60 „ „
Ceylon знаменита 76 „ „	Kayow добірна 1-80 „ „
„ плантац. 90 „ „	Souchong знам. 2-50 „ „
„ переліва 90 „ „	„ найл. 2-50 „ „
Мокка арабська 80 „ „	Kintok аромат. 3- „ „
Висліка 2 кгр. кави і 1 кгр. чаю разом оплатно, або 2 кгр. чаю і в 5 кгр. кави одібно оплатно за підсипкою. 918	

МЕДАЛІ
відзнаки для членів Братства церковного а ковардами або лентами
Бронзові штука по 48 сот.
Посріблені 50 „
Алюмінієві 45 „
замовляти можна лиш в торговлі знарядів церковних
Спожарского і Устенського
у Львові ул. Руска ч. I.
При замовленю 51 штук висліка франко поодинокі не продає ся а лиш на припорученє предсідателя Братства церковного. 586 11-20

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мал 1906 після середно-європейского часу.
До Львова на дворець головний приходять:
з Іцкан 12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
з Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
з Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
з Рави рускої 7-50.
з Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
з Станиславова 8-05.
з Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
з Яворова 8-18, 4-37.
з Коломиї 10-05.
з Рашева 10-35.
з Тухлі 3-55 (від 15/6 до 30/9).
з Белзця 4-50.
На Підзамче.
з Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.
Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25 5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. свята), 10- перед полуд. 1-46 по полудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.
з Ширця від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), 9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) 10-11-50 вечер.
Зі Львова з головного двірця відходять:
до Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11- „*.
з Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
з Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
з Яворова 6-00*, 6-55.
з Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
з Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
з Белзця 10-45.
з Рашева 4-05.
з Коломиї і Жидачева 3-30.
з Рави рускої 7-25*, до Станиславова 9-10*.
з Перемишля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясена.
з Стрия 11-30*.
З Підзамча:
з Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-23 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по полудни, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудни.
до Ширця 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2-01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).
Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенками товстимп; поїзди нічні в зазначені звідкою. Пора нічна числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано. Зв'язайні білетні ізди як також білетні всенного иншого рода, ілюстровані провідники, розклад ізди і т. д. можна набувати через цілий день в мійській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9. 35

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Як літературний додаток долучаєся „Бібліотека найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ: Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшеского ул. Кільського 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätter, F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasensteim & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; у ФРАНК-ФУРТІ: I. GAMEBURVI, M. Haasensteim & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на пів року 16 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 28 к. на пів року 14 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 г.

Поодинокі чиселю коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Реклація, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рубрика звертають ся лише за попереднім застереженням. — Реклація неопечатана від порт.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за 1 місяць, а в рубриці „Надіслане“ по 30 с. — Подати і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Рускі страйки.

Наші верховоди завзяли ся, спеціально сего року, не допустити до вибуху численніших страйків аграрних в східній Галичині, а на случай вибуху сих страйків давати їх всякими легальними і нелегальними средствами. Верховоди рішили не допустити сего року до руских страйків аграрних не лиш в своїм економічній, але також в своїм національно-політичній інтересі. В хвили, коли рішає ся справа виборчої реформи, коли австрійське правительство і австрійський парламент мають на жадане Поляків поринити о закованню руского народу в польські кайдани, польській шляхті, а спеціально їх політичним представителям розходит ся вже не о саму платню, але ще більше о се, щоб впливові політично і рішачі чинники в Австрії не могли побачити, що руский народ має в своїй руці болюче оружие і що в обороні своїх прав потрапить ужити сего оружия, потрафити болючо запротестувати против доканого на нім розбою політичного. Сего року рускі страйки дають голвно в тій цілі, щоб про ті страйки і про їх причини не довідала ся Австрія. З сєї причини затаюють також вибухи страйків, а голвно затаюють їх причини, представляючи їх лише яко результат несовісної агітації інтелігентів-авантюриків між населенням вдоволеним з „дуже добрих“ зарібок на панських ланах, вдоволенням з свого політичного положення, з політики сконцентрованій в польській колі „народних заступників“. Польський вплив на велику віденську прасу, а спеціально на їх кореспондентів з Галичини такий сильний, (гріш має велику силу!), що до віденського дневника мало коли дістане ся стаття, або хоч би допис, ілюструюча вірно положення в краю і настрої населення.

Коли верховодам не повело ся недопустити до страйків, бо вони вибухають щораз численніше в різних сторонах краю, а в додатку мають, окрім економічного підкладу, характер політичний, верховоди старали ся затаїти страйки і їх характер перед Австрією, інформуючи віденську прасу фальшивими справозданнями про страйки і їх причини.

Однак мимо всяких заходів польських політиків, щоб світ не довідав ся про се, що діє ся в Галичині, таки від часу до часу котрийсь з більших німецьких дневників відважить ся помістити допис свого кореспондента, або й поважнішу статтю, в котрій покаже тіло Галичини таким як воно є: покрите болями так, що й кусника здорової шкіри не видно. І нині, коли Полякам розкошує ся о се, щоб показати світові, що руский народ спокійно приймає до відомости все те, що на его знищенє робить ся у Відні, найбільший дневник в Австрії відслонив рубчик заслони, котрого перед очима держави закриті галицьке пекло.

Оногда N. Fr. Presse помістила допис про рішачі страйки в східній Галичині.

Згадуючи про великий страйк в 1902. р., N. Fr. P. пише: „На всякий случай видко було, що власне у сих польських дідичів, котрі в соймі і в повітовій раді відігравали якусь роль, страйк рішачих робітників прибрал таку ненавистну форму, якої не зник приймаючи навіть між організованими соціалістичними робітниками в сильно підмінованих соціалістичних центрах. Мимо того страйк мав предць деяку економічну відлику, а остаточною его вислідом було признане жемчужною цималою підвижки платні“.

„Однак — пише далі N. Fr. P. — з тим кориснішим позбавляючи заробковий відносини швидко не зміняє ся завзяте руского сільського населення. Особливо від заподіяння виборчої реформи, зачало страшно кинути у східно-галицьких округах. На безчисленних зборах поспішано хлопам, що супротив заведення загального права голосування руский нарід станув на зворотній точці свого внутрішнього розвитку, та що тепер було би на часі оперти ся надірному заливу польської повені та перенергії вирівнянє національних прав і обовязків. Сей національний рух з політичним рефлексом зростає чим раз дужче“.

„Питанє, чи загальний страйк східно-галицьких хліборобів, котрий має бути демонстрацією против покривдженя руского народу виборчою реформою має справді успіх і відповіди средства для усіху сєї помірної акції хлопської. Поважні чинники повинні здержувати хлопів від необдуманих кроків. Однак рівночасно треба би дуже поручити також і противній (польській) стороні розумну міру і справедливість супротив руских селян. Постійне поліпшенє та цілковите усвоєнє не настануть здасть ся скорше, аж коли удасть ся пануючій в краю партії, справедливості і щирою прихильністю усмирити в кождім напрямі недовірчивість сільського населення“.

Постільну замітку німецького дневника повторимо яко пересторогу для наших верховодів. Сегорічні страйки, хоч вони ще не розвинули ся в загальний політичний страйк, а може і не розвинуть ся, суть на всякий случай доказом, що руский народ вже на стільки прозрів і зорганізував ся, що не дасть безкарно доплати своїх прав. З сїм повинні числитися ся так Поляки, як їх покровительська Австрія. Се, що нині в Галичині діє ся, є лише вступом до сего, що прийде, як засліплена в Поляках держава не переведе в Галичині цілковитої рівноправності народів. Се, що можливе було в Росії, є можливе і у нас. Протест руского народу против неволі, против мінного ігнорування і доплати его прав; протест, котрий захитав, а може і повалить основи теперішнього ладу безправного прийде в хвили, коли сей народ переконає ся, що легальна політика не помагає ему, не виражає від загнєблє, бо він виключений від участі в сій легальній роботі, виключений би дати платної помочи, визначивши відповідно до місцевих обставин для обох сторін слушну платню, силою змусити їх дати поміч.

„Остаю з повним поважанем...
Львів, дня 12. липня 1849.“

Про деякі з причин страйку й бойкоти, які подає гр. А. Голуховский, ми вже говорили вище; також говорили ми про на й-ва ж і й ш у з них, на яку одначе галицький губернатор не звернув чомусь най-меншої уваги, — про нужденну платню за роботу, яка не могла ніяким способом вижити селянську родину. Що селянин хотів заробити на дідичівських ланах, на се вказує наведений вище примір зі Стрийщини, де селяни застрайкували з причини малої платні, не хотіли допустити до роботи чужих страйколомів, котрі згодили ся були робити за меншу ціну. Та найважніша тут ся остатня „причина“, той критерій при виконанню насильства над селянином, — те „лінивство“, яке потрібне було шляхтичеві гр. А. Голуховському на те, щоб мати якусь санкцію свого неконституційного потуповання. Без того всі інші заходи галицького губернатора коло зломаня страйку і бойкоти не мали би майже ніякого значіння так довго, як довго дідич не підвишив би нужденної платні сільському робітникові. Та як-раз сей гачок „лінивства“ уважався до всього того, чого не можна було доканати угодою дорогою... А треба пам'ятати також на те, що принцип конституційної рівноправності всіх горожан держави мав тоді вже царську санкцію і „коли би можна було вимагати від селянина — писала, правда вже post festum, „Зоря Галиць-

кий від участі в законодавній роботі. Ті, що в своїм власнім інтересі не хочуть допустити до грозячої краєви і державі катастрофи, самі повинні постарати ся о се, щоб руский народ дістав належний ему вплив на державне і краєве законодавство“.

Сором!

[Два слова на адресу Slow-i polsk-ого і шлюхти.]

Я прочитав у Slow-i polsk-ім дві статті. В першій газета „свободолюбної“ шляхти засудила мене на кару смерті за те, що я сказав поки-що лише кілька слів правди про страйчне положення Русинів в Галичині та в ім'я свободи і справедливости, в ім'я рівності братніх народів звернув ся до членів ліберальної партії державної Думи з просьбою, вплинути на Поляків, щоб вони не доводили Русинів до розпуки. В другій статті та сама газета обкинула мене болотом інсинуацій з очевидною ціллю, щоб мене дискредитувати в очах Росії і Поляків. Одно і друге негідне чесної журналістики і заслуговало би на повну погорду; але Slow-i polsk-і газета розповсюджена, і тому треба відповісти кілька слів.

Список, якого Slow-i polsk-іе уживав в борбі з своїми „ворогами“, занадто свідчить о високій некультурності редакції і о крайній шовінізмі, опертій лише на ложі і підлоті, тимчасом коли я зовсім не шовініст, не крайній націоналіст, а бажаю лише свободи і справедливости народові, котрий терпить в нужді лише через свою доброту і простоту, через незвичайну м'якість серця і душі і неможливу терпеливість.

Slow-i polsk-іе, не знаючи мене і моїх ідей, зм'ягав цілого мого життя, готово не лише повісити мене за державну зраду, але навіть робить мене брехуном, готовим на всяку логань. Сором! Сором вам, брати Поляки, обкидати болотом і засуджувати на смерть людей, котрі, видячи несправедливість і кривду, видячи, як оден народ допускає ся злочину на другім народі, не можуть ставати по стороні не правди і насильства. Сором редакції польської газети в конституційній краю уживати таких способів, якими послуговують ся „Московські Відомости“, та жадати карі смерті для всіх, що інакше думають. Сором вам лягти в очах цілої Європи і перед лицем самого Бога! Сором називати ся свободними і культурними і правити народом лише несправедливою насильством. Так послуговують лише варвари і — в інших часах — люди, гідні погорди! Сором називати себе культурними і допускати некультурного вишку неволєня братнього народу, котрий так само спосібний до просьби і культури і так само рве ся до правди і світла. Сором братити ся з Жидами лише з дїя того, щоб знищити руский народ в Галичині (се факт, котрий я доведу в своїй окремій книжці про Галичину). Сором!

ка“), — аби йшов наймати ся свому давнішому панови, то так само той самий селянин при засаді рівноправности всіх горожан перед правом міг би жадати того самого від бувшого свого пана“). Одне галицький губернатор усього то з'ясував, за що дістав від віденського центрального уряду солоного, одначе вповні заслуженого обличчя. Справа мала ся так:

Коже розпорядженє краєвого губернатора мусіло йти під наряду тодішньої Міністерської Ради у Відні, котра мала право його апробувати або анулювати. Відставши звіну противстрайкову відозву гр. А. Голуховського і визитавши там формальне візванє до брутального насильства над селянами, котрі не мали охоти робити за несищу платню на панських ланах, відкинула її аніжне й вівала галицького губернатора, що би в сї свої погрози під адресу сї селян чим скорше відкликав... Розумієть ся, на таке дістали асербим гр. А. Голуховському не лишало ся нічого іншого, як тільки таким самим циркуляром до окружних старостів, яким передше візвав їх до поновлення насильства, відкликати і тепер своє попереднє розпорядженє, а до того звернути увагу старостам на ті основні конституційні закони, на які звернула... його увагу висока Рада Міністрів... До того га-

ром польський патріотичним галетам забувати правду, що Каті був проклятий за убиство брата, і тим більше сором польській шляхті бути Катіом, визнаючи християнство. Польська шляхта в очах цілої Європи і цілого світа хоче стерти Русинів з лиця Галичини так само, як се робить Міджри. Така політика страйна і заслугоє не лише на догану і осуд, але й на прокляти. Сором убивати людей лише за те, що вони хотять поліпшити своє положенє законним способом страйків і т. и. А польська шляхта убила Русинів без суду і слідства. Все се факти і факти! Сором! Так, сором тим, у кого є совість і почутє справедливости. Але „правди“ не знають страху і сорому; в сїм лежить і нещастє польської шляхти. Допускаючись безправия на кождім кроці, не будучи спосібною до правдивої культури, остатою по давньому дедачою до стрийки костий, польська шляхта уважає себе за непомилну і тим самим зневажає Бога, народ і кождого холодного свідка копіючої несправедливости.

Польська шляхта, що сотворила „хлопа“ і „бидло“, що виробила в собі ажизь і низький „гонор“, що вічно погорджала простим польським і руским народом, тим самим запропастила свою політичну самостійність і всю історичну хвилю, коли всі народи, всі робучі верстви заходять ся скинути з себе ярмо зледащії і підлої аристократії, старає ся збудувати власне щастє на тмї і убожестві народу. Що за короткозорість і що за дикий егоїзм! І ся дикий обурює справедливого чоловіка до глибини душі.

Я писав свої статті в „Ділі“ без всякої злоби до польського народу, бо уважаю польський народ взагалі рідним братим Слов'янами і в ім'я сєї великої слов'янської ідеї жертвував і своє життя. Але є с'я в'я т и й г и в в душі всякого справедливого чоловіка, і він зриває ся за кождим разом, коли бачить волючю несправедливість.

Я їхав до Галичини перевірити, чи правда, що Жиди сильно і люто гнетуть Русинів матеріально, і чи правда, що зладячки Жиди руский народ обиває ся тут на краю пропасти. А коли я приїхав до сего благодатного краю, то переконав ся, що не тільки Жиди, але і брати Поляки, т. є. польська шляхта, робить усе, щоб руский народ знищити і ся страшно волюла кривда, що діє ся в очах цілого світа, обуряє мене до глибини душі. Мені сприйшло подумати о тм, що я бачив на власні очи в Угорщині і те саме бачу в Галичині. Куди би я йшов аби міг вірити, що Поляки, т. є. польська шляхта і Жиди, відбараючи рускому народу его національну свідомість, зривають его щістивий, я сказав би добродійний емоцій, але я бачу — і вже цілком переконав ся, що польсько-жидівсько-шляхетська силка ляла і гайна свідомою заходять ся знищити Русинів в Галичині так само, як Міджри закладає їх на Угорщині. І я питаю себе і всіх справедли-

вилькі урядові часописи (Lemberger Zeitung, Галицько-руський Вєстник) оголосили ту райтеграду гр. А. Голуховського на першій місци між урядовими оголошеннями. Дотичний циркуляр такий“):

„Циркуляр і. к. краєвої президії до всіх окружних паних старостів.

„Високоповажаний Пане! Спостереженє, зробленє минулого року, що багато громад відмажвали підчас живи за відповідну запладу помочи давним своїм дідичам і нинім більшим власностям землі, через що значна часть плодів агнула на них, таке саме спостереженє й сего року, що у багатьох громадах не можна було допросити ся тої помочи підчас сінокосів, хоті достава єна для помічників військ дуже приматвала і його потреба була громадам досить важлива; викінци консеквенції з того, які тим одначе подавали нам підстану бонти ся за правильний збір земельних плодів, що при сьогорічній незвичайно великій запотребованню збіга неї занаси з давніших літ вичерпали ся до кривти і що теперішня потреба потягне ся і в дальше, — всьо то було причиною друкованої відозви до сільського народу з д. 12. с. м. ч. 8057, якою взивали ми сільські громади до платної помочи і тільки в тм випадку, коли би хто відмовляв помочи з ливства або мести й через те значна скількість плодів мала би пропасти, уповажали ми в інтересі загального добра окружні уряди, щоб заповірили такий халепі навіть відповідним насильними способами. Одначе при тм виразно зазначили ми, що давніше підданче привязанє до земельних властителей, а також

*) Зоря Галицька, 1849. ч. 61.

*) Закона, котрий заборонив би страйкувати, тоді ще не було; воно видано аж в 1852. р. (§§. 479, 480, 481) і він перетривав аж до 1870. р. В тм році Дневник державних законів ч. 43 з дня 7. чистини оповістив ухвалу Державної Ради, підписану також царем Франц Йосифом I, котра згадані вище закони зовсім знесла.

*) Галицько-руський Вєстник, 1849. ч. 10. (з дня 23. липня б. серпня).

Аграрні страйки й бойкоти у східній Галичині в 1848—49. pp.

(До історії боротьби за суспільно-економічне визволенє українських селянських мас у схід. Галичині).

(Дальше).

Рівночасно з тою відозвою розіслав губернатор до всіх окружних старостів еще такий циркуляр:

„Високоповажаний Пане!
„Додана тут у відповідній числі відбиток Відозва має на цілі наклонити селян до того, щоб підчас сьогорічних живи не відмажвали своєї помочи за відповідну винагороду властителям більших посілости; інакше треба би боїти ся з одного боку недостатку між самими селянами, з другого боку для уряду в проживленю цісарського війська.

„Прошу Вас казати органам, на котрих можна би поручити ся, оголосити ту Відозву сільським громадам і відповідно наукою змагати до того, аби селяни також зі свого боку старали ся взяти участь у сьогорічних зборах через поданє помічників рук. Колиб де між властителям посілости й селянами не могло прийти до згоди що-до розміру денної платні, тоді станьте в сій справі по сєреднику і визначте відповідно до місцевих обставин відповідну винагороду.

„В таких випадках, де з причини браку робучих рук не можна було би упорати ся зі значними ланами, і на шкоду загальному добру могло би лишити ся багато збіжжа на пні, даю Вам власть, ті громади, котрі з причини лїнивства або злої волі не хо-

живих людей, а особливо всіх Славян: чи має право свободний справедливий чоловік мовчати, коли бачить таку вопіючу кривду, та ставати по стороні підлях харцизів і насильників? Коли бачу страшний злочин, систематичне винищення Русинів в Галичині і на Угорщині, мені хоче ся грізно кричати не лиш на всю Україну і Росію, але й на всю Європу, щоби в боротьбі галицьких Русинів і Поляків вмішала ся вся Європа, всі, кому дороге щастє народу, багатого добротою, теплим серцем, братньою любов'ю до всіх, хто его не гнеє, і запалю бідного егізмом і самолюбством. Руский парід багатий глибоким чувством і м'якою душею і за ті свої прикмети так тяжко терпить в руках лютих харцизів-егістів. І се трагічне положення Русинів в Галичині і Угорщині викликає в мойй душі глибоке співчутє і кличе мене до боротьби з насильством підлях харцизів.

І мені хоче ся грізно крикнути в горах карпатських і по цілій Україні: Просни ся, нещасний руский народе! Пробуди ся з рабського сну і хлонства; випроустий свою спрощовану спину і підйми свої могутні руки; скинь з себе сорозиті кайдани, паложєні на тебе якими харцизмами, що явно пхають тебе в пропасть; встань до оборони своїх людських прав і свобод; покажи, що й в тебе є всі людські чувства, що й ти, люблячи прияти, можеш ненавидіти ворогів! Покажи, що ти не хлон, а свободний горожанин, котрому протинні кайдани насильства. Покажи той святый гнів, що живе в душі кожного чоловіка на оборону его дорожнього життя. Не цілуй руки тому, хто бє тебе кожної днини по лицю і бажає твоєї смерті. Встань, не будь рабом, бо рабом поторжуватимуть! Ти, добрий, сердечний руский народе, спосібний до високої культури; але будь також мудро гнївний, бо самою добротою, широтою і м'якостю душі люти люди гордують, як признаком безсилности. Покажи харцизм дуби, а вони перестануть тебе гнїзти, бо харцизи в бєгузи і боять ся сили. Підймай ся, руский народе, в ім'я правди, добра і свободи, коли не хочеш загинути соромити на радість ворогам!

I. M. Радєцький.

З'їзд рускої молодіжї

висшних шкіл австрійських в справі боротьби за руский університет у Львові.

В неділю дня 15. с. м. відбув ся у Львові в великій салі „Народного Дому“ скликаний відділом Академічної громади з'їзд рускої молодіжї висшних шкіл австрійських з порядком нарад: боротьба за руский університет у Львові. Учасників явилось поперх 100, в переважній частині сьвітських студентів львівського університету; по кількох делегатів вислали групи позальвівської молодіжї (отже: Відень, Прага, Краків, Градєць, Чернівці) та одного делегата вислали львівська богословська молодіж. З'їзд тривав від години 11-ї рано до 6-її ввечері з двогодинною перервою в полудневий порі. До президії ввійшли акад. Микола Цеглинський і Лев Ганкевич. На зїзд наїхало кільканація привітних депеш та дописів, — м. и. від Союзу чеської молодіжї, від краківського жидівського соціально-демократичного студентства. Нареди пєли ся довірливо. Реферат виголосив акад. Володимир Левицький. Дискусія над рефератом вєла ся дуже живо й широко. Прийнято ось яку резолюцію:

„Австрійська молодіж висшних шкіл австрійських, зібрана на вічу дня 15-ого липня 1906. року, висказує українським студентам львівського університету своє признанє за їх боротьбу о здійсненє постулату

панщина є на все знесені й ніякі школи не будуть заведені назад.

Хоч Висока міністерська рада признала добримй й пожиточнимй наміри, які викликали згадану висше відозву, однакє маючи згляд на санкціоновану засаду рівноправности всіх горожан держави, а також групуї й сьмєл, не зволіла вона затвердити того розпорядженя, а з тої тільки причини, що воно мало на цілі змусити селян силоюї до роботи; тому краєвий уряд дістав на підставі високої ухвали міністерства внутрішніх справ з д. 28. с. м. наказ, поправити в тім змислї згадану висше відозву, а разом з тим ограничити інтервенцію політичних чинників оскільки, щоби вони при помочи спосібних і довірних комісарів звертали свій вплив виключно тільки на те, аби, ульвляючи сільське населєнє від усіх розширених між ними пересудів, нахилили його в добрий і лагідний спосіб до того, щоби за відповідну заплату взяло участь в роботі підчас жниї, вистєрігаючи ся при тім всякого насильства й змущуваня.

Що зикаєть ся ухвали з д. 12. с. м. ч. 8057, повторюєть ся про те з тим, щоби Ви пєсидиї сїю відозву сьлєжачи громадам у подальшій висше омислї і де треба, самі постунали відносно до сього, однакє всякого сьлєжачи реалізації на сьєдє прєстїжєнє й вороговєнє змєтєнє, яке наметєнє ся баламутити сєлян.

„Останю з поїмним показанєм підданий Вам сьлєжачи. Аксьор Гєлєуховський, начальник краю. Липи, дня 31-го липня 1849.“

Коміюїтанія, що правда, аж надто очевидна!

(Конєц бєдє).

самостійного українського університету у Львові та визнає їх, аби в найближшій часі ще з більшою енергією повелала акцію в раз приняття напєрємї.

Збори ухвалили особно ось яке внесенє акад. Лозинського:

Укр. молодіж, зібрана на вічу 15. липня 1907., відповідаючи на привіти жидівської соціалістичної академічної молодіжї,

1) зазначає своє принципіальне становище в жидівській національній справі, а саме, що признає за жидівським народом всі права новочасної національности і, виходячи з того, домагаєть ся офіційного признаня жидівської національности на університеті;

2) звертаєть ся до товаришів-жидів з зазивом, аби вони помогли укр. молодіжї в її боротьбі за національні права, на львівському університеті, не приписуючи ся до польської національности, доки не будучим процентове відношенє поодиноких національностей на львівському університеті було би зредукованє до властивих розмірів.

Позатим ставили акад. Стефан Баран та Іван Яримович цілий ряд внесенєв, котрі більше або менше далеко тикали ся предмету нарад, — як ось: Заявленє симпатії русійському й міжнародному пролетаріату, русійській Думі, клубови українських послів у Петербурзі, українському демосови, — заснованє союзу укр. акадєм. товариств Австрії.

Збори закрав о 6 год. ввечері промовою акад. Лев Ганкевич.

Зі з'їздом в'язав ся ввечері у пам'ять Михайла Драгоманова, уладжений в тім самім дні заходами руских академічних товариств у Львові. Салю „Народного Дому“ заповнила молодіж і та частина львівської старої Громади, що співчувала справі. Ввечері вийшов назвичайно сущільно й добірно й нейзакійшою точкою програми був відчит д-ра Івана Франка про сущільно-політичні погляди Драгоманова, — відчит в котрім вперше в звязній формі проаналізовано та критично освєтлено сущ.-політ. сьвітєгляд великого Українця. При вхолї прєлєганта на естраду повитали його зібрані горячими оплесками та відтак рівно ентузіастично подякували йому за відчит. Було се доказом тої глибокої пошани, з якою віднось ся молодіж до д-ра Івана Франка і його діяльности, — та було се також посередною відповідою на ту ординарну лайку на д-ра Франка, яку виписав з нагоди саме того ввечєрка в „Громадськєм Голосі“ якийсь — певно узурпаторський — „Драгоманівєць“.

3 Росії.

Дума — до народу.

На однім з послєдних засідань (9. с. м.) русійська дума приняла ухвалу принципіального значєня, а саме, рїшила ся вступити на дорогу безпосередного зверненя до народу, на дорогу, від котрої вона доси бєз огляду на провокаторське поведєнє правительства уперто здержувала ся.

Ініціативу до такої ухвали дав посол проф. Кузьмін-Караєв, член партії демократичних реформ. Скарактєризавши в своїй промові цілий ряд способів, котрими міністерство стараєть ся систематично дискредитувати думу в очах народу, він указав головно на особливо обурюючий характер послєдного правительствєнного оповіщеня в земельній справі, в якій правительствє виступило против проєкту думи, і поставив внесенє, аби „аграрна комісія предлєжила думі проєкт контр-оповіщеня, котрє має бути оголошенє від імени думи“. Отсе внесенє дума приняла одноголосно.

І так дума в своїй боротьбі з русійським правительством зробила одєн крок наперед: порїшила звертати ся безпосередно до народу, аби паралїзувати вплив правительствєнних оповіщєнєв, котрі представляють діяльність думи в як найгіршій сьвітлї. Рїшенє се, як уже зазначєно, має принципіальне значєнє. Се перший раз разом з міністрами виступить перед народом авторитет народнього представительства і наряд довідать ся з офіційного жєрєла, що міністри не мають права говорити від імени правительства, бо найвисша законодавча власть, яка творить інтєгральну часть правительства, не годить ся з ними. Безпосереднє зверненє думи до народу може, очевидно, заострити конфлікт мєж министрєством і думою і довести до вибуху. Се було би для дальшого розвитку полії у Росії тільки користним, плодотворним, бо чєй-є порушило би і міністерство і думу з тої „мертвєї точки“, на якій тепєр стоять обі сї властї: дума, ухвалюючи постанови, яких правительствє й не думає сповняти, і правительствє, правлячи як за найліпших самодержавних часів, не числячи ся ні крихти з тим, що в Росії вжє конституція й парламент. Як їсбуть, а з тої „мертвєї точки“ рушити кончє треба!

З державної ради.

Коли тєє публичний інтерєс у Росії оєсєрєжений на державну думу, то державною радою, т. є. висшою палатою, аналогічною до австрійської палати пєрвєв, мало хто займаєть ся. І справді нічим займатися, бо державна рада таки на правду нічого не робить, хїба що спиноє роботу думи.

От приміром дума ухвалила закон про знесенє кари смерті. Всї сподївали ся, що в сїм випадку державна рада не поважить ся піти против ухвали думи і против загальної опінії всіх народів русійської держави. А однакє стало ся інакшє. На засіданю з 10. с. м., на котрім державна рада радила над

сею справою, лишє невеличкий гурток лївих, зложений з частї вибраних членів ради, заявив свою солідарність з думою. Величєзна більшість ради стала на иншій становищі, рїшила в розріз з думою.

Для характеристики тої більшости подамо за кореспондентом „Гр. Думки“ (ч. 151) зміст деяких з її бесїдників.

Ось виступає з промовою „істинно-русский“ Німєць з Прибалтійського краю, Крамер. Він повстає против Тимірязєва за те, що той пропонує скасувати кару смерті і для осіб, що допустили ся замаху на членів пануючого дому. Він певний, що русійський наряд не піде за думою і Тимірязєвим. „Тут було сказано багато гарних слів, висловлювали ся добрі почуваня, високої ідеї, але терор і революцію можна здавити тільки грубою силою!“ — вигукє Німєць. Як „істинно-русский“ Німєць він послугуєть ся в своїх висновках істинно-чорносотєннимй видумками. Більша часть політичних злочинців, люди зовсім не ідеїні, а підкуплені душегуби. В Прибалтійськєм краю платили революціонерам по 30 рублїв, а тепєр платять тільки по 30—50 копійок...

Така дєшевість здивувала навіть чорносотєнних членів ради — товаришів Крамера. Вони якось соромливо переглядають ся. Лишє Горємєкін безличко сьмієть ся. Він із своїми прибічниками почуває себе тут як дома.

Крамер скінчив свою промову якимсь божєвільним вигуком: „Житє сущільности й культура дорожшї від житя гуртка злодїїв і божєвільних!“

Його піддержує другий провідник правих, кн. Касаткін, завзятий трєповєць, одєн „із стаї славних трєповських орлів“, як їх прозивають. З піною на устах кидать ся він на суди, що не хотять як слїд карати за злочини. „За розгром панських маєтків, сьмішно сказати, одєн два місяці тюрми!“ — кричить князь. Далї подає нові „докази“ продажности революціонерів. Потім заявляє, що живучи 30 лїт на сєлї, може сьміло сказати, що наряд признає кару на смерть. Відтак починає лаяти революціонерів і разом з ними думу.

По кількох бесїдниках, які перемєлюють те, що вжє сказали попередні в оборонї кари смерті, на трибуну виходить о. Буткевич з Полтавини, протоєрєй і профєсор теології. Починає з того, що заявляє себе принципіальним противником кари смерті. Але потім починає говорити такє, що личить тільки найогиднішому єзуїтові.

— Христос не осуджуєв кари на смерть, — каже о. Буткевич, — бо царство його було не з сєго сьвіта. Коли Пилат сказав йому: „Я маю власть пустити або розпяти тебе“, Христос відповів: „Ти не міг би зробити сєго, як би тобі не була дана власть від Бога“. Значить, — каже о. Буткевич, — Христос ухвалив кару смерті. А коли так, то кара смерті не противить ся духови Христової науки. Дух Христової науки, — навчає протоєрєй далї, — се той ідеал, до якого ми повинні стрємити, але якого ми щє не осягнули. Якби сєй ідеал можна було зараз осягнути, кара смерті повинна би бути також зараз знесенє, а поки його не осягнемо, то й кара смерті мусить бути.

Далї пригадує о. Буткевич суд над декабристами. Коли їх засудили на смерть, то пять судій-архієрєїв при кінцї нарад вийшли з судової салї, заявивши, що хоч вони й зовсім годять ся на засуд, але їх високий духовний стан не позволяє їм підписувати засуду на смерть руками, котрими вони приносять безкровну жертву. Буткевич, покликуючи ся на сєй приклад, просить дозволу вийти з салї, коли рада голосуватимє против проєкту думи, хоч він усею душею годить ся на задержанє кари смерті.

Така єзуїтська просьба викликала у сьмішку вдєволєня на лицях присутних архієрєїв. У відповід на сїю просьбу залунав оклик: „Можна!“

В кінцї закон, ухвалений думою, рада відслала в комісію з тим, аби за всяку ціну відкинути його, бо більшість членів державної ради відносьть ся ворожо до всего, що видумує „банда революціонерів з таврійської палати“, як висловив ся одєн з провідників державної ради про думу.

Згадати треба, що русійські газети розписують ся широко про ті наслідки, які може мати становищє державної ради супротив знесеня кари смерті. І так орган конституційних демократів „Рєчь“ пише:

„Питанє про знесенє або бодай про радикальну реформу державної ради, се в кожєм разї лишє питанє часу. Від ради залежить зробити його питанєм наглим, питанєм бїжучої хвилї. І може бути, з того становища, відомовиши країні в справі повного знесеня кари смерті, державна рада зробить вильовельному рухови таку саму прислугу, як бюрократичнє міністерствє, спротививши ся основним питанням законодавчої програми думи. Великє політичнє значєнє відкиненя або неспєрного принятя першого закона думи державною радою — розумієть ся само собою, а в сїм випадку воно щє збільшуєть ся великим і безперечним моральним значєнєм самого закона. Рїшенє в користь кари смерті може стати ся засудом самої державної ради на смерть“.

(Тєлєграми).

Петербург. Дума вибрала делегатами на міжпарламентарну мирову конференцію в Лондонї послів: Ковалєвського, Родічева, Сьвєчина, проф. Василєва і Аладіна.

Петербург. Цар вєдє перєговори з головнимй представитєлями думи за посєредництвом Єрмолова в цілі утворєня парламентарного кабінєту.

Бєрлїн. „Лос. Анз.“ доносить з Петербурга, що з'їзд царя Ніколая з цєсарєм Вільгельмом мимо всяких заперечєнь таки відбудє ся. Місцє стрічи буде на нїмєцкїй території. — Відкликанє гостини англійської флєоти в русійських портах наступило на виразнє бажанє царя по перевєдєнню широкої довірочної корєспондєнції з Єдвардом VII.

Лондон. В палатї послів заявив державний підсєкрєтар, що русійськє правительствє в справі гостини англійської флєоти на русійських водах висказало гадку, що з уваги на політичну ситуацію в Росії поява воєнних кораблїв чужої держави була би з'ужиткована в Росії в агітаційних цілях. Для того правительствє мусить з жалєм відложити гостину і взагалї покинути гадку вислєня сєго року флєоти на Північнє море.

Петербург. Убийника Чухніна дотепєр не спіймано. Вправді арештовано 40 осіб, між ними 2 моряків, але всі доказали своє албі. Між офіцерами панує панїка з причини безнастанних бунтів у війську.

Петербург. Вжє доказано, що Козлов став ся жєртвєю похибки. Винувник мав намір убити Трєпова, а не знаючи его особистості, взяв з собою его фотографію. Коли здибав Козлова, котрий є подібний до Трєпова, споглянув на фотографію, а опісля стрїлив до Козлова в тїй гадї, що то Трєпов. Убийник, єлєгантний молодий чоловік, старанно убраний, був, як видко, вильовований революціонїстами до виконаня замаху на Трєпова. Козлів належав до генєрального штабу і ухвалював за одного з найліпших військових теоретиків. Був то чоловік дуже образований і звисний з людности. Винувник признав ся, що належить до соціально-революційної партії. Назвиша его щє не стєржєджен. Знайдєно при нїм фотографію Трєпова. На питанє відповів: „Не знаю ніякого Козлова. Я усунув лишє зі сьвіта особу, котра мусїла бути спрятана.“

Петербург. Як зачувати, терористи заявляли, що беруть назад своє рїшенє, повзять в хвилї зібраня думи, щоби не виконувати замахів, і що тепєр наступить сєрія кровавих замахів.

Бакє. Анархїсти розкидають проклямації, взиваючи робітників, щоби „промовляли лишє язиком кулї і бомб“. Місто є цілком стєрєоризованє. Полїція не хоче повнити служби.

Петербург. Воєнний суд в Асхабаді засудив 6 жовнірів тамошнього гарнізону на примусові роботи за протєст проти самоволї офіцєрів. Тодї гарнізон порїшив увільнити засуджєних і устроїв демонстрацію з оружєм в руках. Опісля поставили жовнірі 33 жадаєнє єкономічного і політичного змісту. Мають вони в своїй руках полкову касу, всі шпитальні вози і полкову кухню. — З Тамбова доносять, що бунт тамошнього 7. резервового полку кавалєрії щє не скінчив ся. Поручник Гродецький, командуючий військом вірним правительству, упав поцілений трєма кулями революціонерів.

Бєрлїн. До „Лос. Анз.“ доносять з Москви, що там дня 15. с. м. відбули ся збори 87 делегатів козацьких відділів, стоячих в Москві. На зборах ухвалєно 2. резолюції. В першій осуджєно нєсправєдливє поведєнє офіцєрів з жовнірами і зажадєно комісії до розслїдженя надужитє старшини. В другій резолюції козаки попірають усі жадаєнє, предлєжені вжє думі, і жадають, щоби безпроволочно оголошєно закон, забезпєчуючий горожанськє свободу, і щоби скликано конституційнє згромадженє. Обі сї резолюції перєслєно кадетам і партії праці в думі.

Петербург. В громадї Покровская прийшло до кровавої борби між хлєпами а стражниками Кіргізами. Причиною борби, в котрій упало більш 100 осіб убитих і ранєних, були спори о ґрунти.

ТЕЛЕГРАМИ.

Парламентарні справи.

Відень. Дня 20. с. м. має ся відбути послєднє засіданє палати послів. Як довго будуть відбувати ся засіданя виборчої комісії, се залежить від поєагодженя справ виборчих округів. Дня 4. верєсєня має виборча комісія знов розпочати свої чинности, а палата зберє ся дня 11. верєсєня. Зачувати, що загальнє число мандатів після нової ординації вєнєсє 505.

З виборчої комісії.

Відень. Комісія для виборчої реформи радила над розділом виборчих округів в Тиролі. Однак між Італійцями а Німцями не прийшло до порозуміння, тому наради перєрєвано, а приступлєно до нарад над розділом виборчих округів на Шлєску. Пос. Груби виказував, що з загального числа людности на Шлєску є Поляків і Чєхів 55 процєнт, а Німцїв 45 процєнт. Тимчасом проєкт виборчої реформи признає на 15 мандатів з Шлєска аж 9 мандатів Німцям, а лишє 6 мандатів Полякам і Чєхам (по 3 мандати). Бєсїдник ставляє вєнєсєнє, щоби число нїмєцких мандатів зменшити о 1, а Полякам причинити одєн мандат, або — колиб сєго вєнєсєнє не прийнято — щоби збільшєно загальнє число мандатів з Шлєска з 15 на 16. Пос. Гломбінський заявляє ся за вєнєсєнєм Грубого, а крім того жадає, щоби для забезпєчєня польських мандатів вилучєно деякі польські місцевости з нїмєцких округів, а прилучєно до польських і на відворот, щоби з польських округів вилучєно деякі місцевости нїмєцкі і прилучєно до нїмєцких. По промові щє кількох послів приступлєно до голосованя. Вєнєсєнє о помноженє числа мандатів з Шлєска з 15 на 16 упало 22 голосами проти 14. Вєнєсєнє о вилучєнє громад Домброва

і Лазі з фриштатського округу і громад німецьких з бальського округу, а прилучене їх до інших округів прийнято. Всі інші внесення відкинено. Слідуюче засідання нині.

З Угорщини.

Будапешт. Президент міністрів Векерле предложив 1-місячну провізорию.

Непокої і заговори в Сербії.

Земунь. Серед корпусу підфіцірів ширяться неспокої. Загальною думкою, що король Петро не хоче ніякого підфіціра за іменування офіцером, як се по закону має бути, бо від трьох літ не було ні одного номінації. Тимчасом се стало ся із зглядів бюджетних. Тепер рух серед підфіцірів прибирає антидинастичний характер, в наслідок чого багато підфіцірів увязнено.

Білград. Правительству впало на слід заговору підфіцірів в Нішу. Кільканадцять підфіцірів увязнено. Улажували вони збори, на котрих осуджували убійників короля, і виступали проти Караджорджевичів, закидаючи їм, що вони забрали Сербії свободу, яку дали їм Обреновичі.

Конфлікт Австрії з Сербією.

Білград. В посольських кругах оповідають, що правительство буде домагатися від скупщини 12 мільонів на вирівнювання школи, яка повстала в наслідок митової війни з Австрією. З усіх сторін жадають, щоби усунути Пасіча. Правительственный клуб порішив вибрати президентом скупщини Станоевича.

Справа Драйфуса.

Париж. Міністер війни повідомив на засіданні кабінетову раду, що Драйфус вже придільний до 12. полку артилерії в Венсен (Vincennes), а Пікар обійме безпроводочно команду військового губернатора Парижа.

Процес Роснян в Парижі.

Париж. Вчора розпочав ся процес з причини звісної справи вибуху бомб, причім анархіст Стрига загинув. Обжаловані є Віктор Соколов, его приятелька Софія Сперанська і Александер Соколов. Оборонці протестують проти називання обжалованих анархістами. Вони є лише російськими революціонерами. Про наміри Стриги нічого не знали. Прокуратор зажадав найвищого виміру кари на обжалованих.

НОВИНКИ.

— Протіввічіві репресії в Перемисчині. Пишуть нам: В перемискім повіті не має значіння закон о зборах, як се виходить з поведіння старости Лянікевича. На день 6. липня с. р. скликав в селі Валівцях тамошний господар Стефан Яновський довірочні збори за запрошеннями [отже на основі §. 2. закону о зборах]. Коли приїхав на ті збори запрошений п. Василь Кіцула з Перемішля, застав перед хатою, в котрій мали відбутись збори, двоє жандармів і секретаря старства Ніжинського, котрий задержав п. Кіцулу, заявляючи, що до відбутя зборів недопустить, при чім на жадане п. Вас. Кіцули показав ся ось яким письмом: Do W-nego Pana Izdydę Nizyńskiego sekretarza powiatowego w Przemyślu. Doszło do mojej wiadomości, że dnia dzisiejszego o godz. 2. popoł. ma się odbyć w Wapowcach ludowe zgromadzenie. Wzywam więc Pana udać się tam natychmiast, przez rozwiązanie nie dopuścić do odbycia zgromadzenia i zdać mi o tem relację. — С. к. radca dworu: Lapiński m. p. Не помогли представлення п. Кіцули, що староста не має права розвязувати без причини подібних зборів, бо закон о зборах позволяє улажувати збори за запрошеннями без повідомлення політичної власті; старостинський маніпула заявив рішучо, що при допомозі жандармерії не допустить навіть до розпочаття зборів без огляду на се чи то збори „z kartkami, czy bez kartek“. Збори не відбулись! Цікава річ, що староста Лянікевич припоручив сю урядову місію не якомусь урядникови концептовому, а звичайному маніпулу (вистуженому підфіцірови), котрий поняття не має о законі о зборах а ще цікавіше, що в згаданім документі виразно написане „ludowe zgromadzenie“ [то значить публичне], мимо того, що устний наказ даний п. Ніжинському перед відїздом, звучав: „do żadnego zgromadzenia bezwarunkowo nie dopuścić bez względu na to czy to będzie zgromadzenie za zaproszeniami, czy też nie!“ Маніпула критий устним наказом, староста письменника припорученем! Пускаєсь п. староста на хитрощі, пустимось і ми! Поживем, побачим, хто кого перехитрить!

— Хліборобські страйки в мистискім повіті вибухли — як нам доносять — даліше в Ятвягах і Острожці, а в Крукеничах і Кальнікові тривають страйки ще від весни. В Кальнікові домагають ся селяне від діда Оржеховича по 3 К денно; у селян роблять за денну плату 1 К 20 с. Дідичови Векслерови в Підлісках згніло все сіно. Жандармські станиці всюди скріплені; жандарми патрулюють по селах і слідять за відозвами та брошурами. Селяни поступають солідарно і ведуть ся дуже спокійно, так що староста називає се „strejkiem biernym, na który nie można nic poradzić“. „Kurjer lwowski“ доносить о вибуху хліборобського страйку у Винограді кодо Гвіздця коломийського повіта.

— Адміністративним порядком. В онодішнім числі „Діла“ доносили ми про віче в Станиславіві, на котрім між іншими п. Губчак критикував звисний противстрайковий обіймник намісника Потоцького. Тепер польські дневники у Львові доносять з великим вдволенем, що станиславське староство засудило на основі „Gummi-patent-u“ п. Губчака на вісім діб арешту без зміни на гривну за мниму обиду намісника.

— Як власті дбають о просьвіту народу. Пишуть нам з Бережанщини: В Слободі золотий деякі селяни скористали з того, що

пробував там студент В. Гіжовський, і віддали йому свої діти на науку німецького языка. Наука відбувала ся з дітьми окремо, бо одні з них ладять ся до вступного іспиту до гімназії, а другі ні. Отже хтось донос о тім до староства, а секретар Яцковскі, бувший фірер, почав їх лаяти, що нібито вони бунтують ся, бо так учить дітей не вільно, та загрозив, що студент Гіжовський буде платити кождому з них по 5 К за дорогу і страту часу. Гіжовського також зазивано до староства, але він польського звизання не прийняв.

— Діськокації війск. „Zeit“ доносить, що в осені наступить незначна діськокація війск. Що-до Галичини то перенесено полку драгонів з Х корпусу в Перемишль знесе ся або зредукує ся деякі менше важні позиції. По укінченню війскових вправ з полку гузарів третя шкадрона із Судової Вишні буде перенесена до Краківця, з полку драгонів ч. 8 одна шкадрона буде перенесена з Краківця до Ярослава, з полку гузарів ч. 13 будуть перенесені штаб полку, оба дивізіонні штаби і шкадрони в Ланцуті; одна шкадрона піде до Кольбушови, а дві шкадрони до Долини і Жукова.

— Приготовляючий курс до 1. кл. рускої гімназії в Станиславові розпочинає ся 17. липня. Хто хоче зголоситись, нехай їде просто до бурси, ул. Пелеша ч. 9. Оплату установив виділ за цілі ваканції на 25 кор.

— Дрібні вісті. Винчанин п. Романа Петровського, окінченого студента богословія, з п-ною Анною Ямрози, відбуде ся ві второк 24. с. м. у Васильківцях (почта, теат. і зел. в місті).

— Наслідком великого переповерхня обох реальних шкіл у Львові, буде з початком нового шкільного року отворена філія, імовірно на жовківській передмісті.

— В Городку арештовано військового однорочника, Русина, перебуваючого там на відпусті, під замітом звисного ушкодження пам'ятника Ягяйла.

— В Скалі над Збручем померла гр. Марія Голуховська, мати теперішнього міністра заграничних справ, а жінка бувшого галицького намісника, в 83 році життя.

Урядові вісті:

Ц. к. дирекція залізниць державних у Львові. Сім звертає ся увагу винаймаючих зі Львова до купелів і на вакації, що каси особові на головнім дворі у Львові суть отворені через цілу добу без перерви і що проте білети їзди у всіх напрямках можна купувати не тільки перед самим відїздом, але в кождій довідній порі дня. Крім сего продає білети звичайні і білети зіставлені в зошити також міське бюро ц. к. залізниць державних у Львові, пасаж Гавсманна ч. 9, отворене для публіки від 8 рано до 9 вечером. В цілі уникнення натовпу при касах, згодять відїзжаючі купувати білети вгаданім міським бюро, або вчасніше в протязу дня а не перед самим відїздом при касах особових.

В наслідок зливні і ушкодження тору поміж Чудцем а Старонивою, здержано весь рух на шляху Ясло-Ряшів імовірно на 48 годін.

За-для пошени здержано дня 9. с. м. весь рух на залізниці львівській Переворск-Бахир-Динів правдоподібно на оден тиждень.

На шляху Ясло-Ряшів привернено рух поїздів особових поміж Яслом і Чудцем. — Загальний Рух поміж Чудцем а Ряшевом і рух товаровий поміж Яслом а Ряшевом-Старонивою єсть ще застановлений.

Надіслане.

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до вивчення планів і коштовностей церков, каплиць, плабавій, помів мешкальців, управу і підприємства повисших будівель. 639

Ще не було

такого цікавого і гарного календаря як той, що власне вийшов вже на рік 1907 в Чернівцях і за ве ся:

„ВЕСЕЛКА“

Суть там пом'янені гарні і пучаючі розвідки, цікаві оповідання, хорші поезії, а ще до того погно всіляких образів — Один календар стоїть лише 80 сот. вже а почтою Хто хоче собі сей календар справдити, най приїде в якийсь вісьмак по 10 с. а адресу:

Іван Савицький

в Лукавці н. С. ч. 28 Буковина.

Спішіть, бо розійде ся! 656

РЕСТАВРАЦІЯ

Поручає ся реставрація, п'ялярно і торговля вв. МАРКА ПОМЕРАНЦА. Кухня у власній урвані, дешевше як всюди. В львівській рускій дневниці. 8 поваженим

М. ПОМЕРАНЦ, реставратор Глинок ч. 7 476

Коперницький і Син

Оптики і механіки у Львові площа Галиція ч. 1. прокля Банку Члестського на підпідземній площі Галицької поручають

Барометри аероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Аеронетки літальні по 12, 15, 24 і вмісте. За-разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри цвієри, дупки і всілякі інші прибори оптичні, всілякі наряди вигадані як найкраще і найдешевше. 4182

Практиканта до склепу корінного в аїці 14—15 літ з укінченою школою народною працевитого розумною і гідного довіря вайбів і бідного хлюща, прийме враз Підгірська Торговля в Делятині. 722 1—3

Студент прав обізнаний в ділами канцелярії глянцая валяти в канцелярії адвокатській, нотаріальній або в редакційній інституції найрадше в гірській околиці. Зголошення для „студ. птав“ приймає Адмін. „Діла“. 720 1—3

Потребую сейчас спілка церковного О. Юліан Борачок парох в Містках по-чта Наварія. 719 1—3

Морелі до вареня 3 К 90; цісарскі десертні ГРУШКИ 3 К 50 с., РЕН ГІЛЮТИ 5 К, все першої сорти оплатно за пісиплатою в 5-кілевих кошниках, морелі 100 кг 45 К, вибірні грушки 40 К оплатно стація Заліщина висилають Д. і С. Венкерт, овочева спілка в Заліщинах. 661 2—5

Панночка молода з житєм в малою навичкою потрібна зараз до склепу фабрики цукрів Вітінського, 689 Львів, Ваторого ч. 10. 4—4

Морелі найліпшого сорта, гарні, свіжкі роз-сидяє по 3-80 К в 5-кігр. кошках фразно за побранем. Грушки по 3-60 К і НАГЛЕР, сдівидіте в Заліщинах. 670 3—5

Філософ IV. року, відзна-чаючий матуріст глядає лекції на час ферій. Адреса: Дм. Ліськевич, Яро-слав Передмісте доліпше. 716 2—4

Студент філософії женить ся в чесною панною. Пожаданій посаг евену-ально рекомендація до ви-роблення сталої посади. Осип Да-вляшин, Львів Підзамче ро-сте restantе рекомендації в о-казанем квіту інсератового. 684 3—3

Іван Стернюк в Заліщинах ви-брани МОРЕЛІ в кошниках 5 кігр. по 3 К 80 с. оплатно. 697 6—10

Ученика в укінченою II кл. гімназіальною прийме на практику купецку торговля горінна В. Сопіца і Ф. Ізавця в Надвірній. 695 3—3

Славновісні заїщачі мо-релі висилає в 5-кілевих кошниках сплатно по 4 К за ві-сиплатою; 100 кг. за 48 К 1000 стація Заліщина; рен-гльоти 4 К, грушки або яблони 3 К 50 сот. — І. НАТАНЗОН, Заліщина. 685 9—10

Студент філософії, відзна-чаючий матуріст, шукає лекції на вказані. Зго-лошення просьть адресувати: М. В. Львів, Університет. 631 2—3

За 2 зр. переробляє старі мате-риали (3 подушки) на нові як нові Дреклі на покриті від 50 кг. на метр. Нові волосяні матеріали, обложні натово д-ра Вішо-ва протів моїх від 15 ар., матеріали з морської трави від 6-50, обложні ват-тою д-ра Вішо-ва від 10 ар. Кождя від 3-50 ар. в кождій ціні. Поручає найдешевше спеціальна робітни коз-дер і матеріали

ІОСИФА ШУСТЕРА

Львів, ул. Коперника ч. 5. 30—80

Славновісні заїщачі мо-релі висилає в 5-кілевих кошниках по 4 К оплатно за ві-сиплатою, 100 кг. 48 К на стації Заліщина; ренгль-ти 5 К, грушки або ябл-на 3 К 50 сот. А. НУСБРАВХ, Заліщина. 686 9—10

Поїзди всякого рода, нові і переїдані, поручаю у великій виборі, приймаю до замін, в коміе на продаж або кузову за гоїнуку. Дрібна продаж всяких поговових до-датків. Також приймаю замов-лення до вітань на елегантні повози з білими кінями, що по-ходять з цісарської стаї, по найкращій ціні. М. НАС

Львів, ул. Шпитальна ч. 28. 72 3—3

Незвичайно хорошої кави новий транспорт надійшов і висилає ся 4^а, кігр. по кор. 22 francs. Другої доброї меле зерно 4^а, кігр. по кор. 14 francs. „Народна Торговля“ у Львові. 644 3—10

КОНКУРС.

Виділ тов. ім. с.я. Миколая в Перемишлі розписує отрим конкурс на посаду г-сподаря до гімназіального ін-ституту. Госп-дар одержить мешкане, харч, одяг, освітло і платню після умови. Подати висити на руки предод-ателя то-а Гр. Цеглинського, директора рускої гімназії до 30 липня с. р. 706 8—3

МАШИНИ ДО РОБЛЕНЯ ПАНЧОХ „МЕТЕОР“ перше чесне промислове товариство для вигоду трико-тових і пань охових товарів Рудольфа Пауера і Сп. в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4, дає кождому тривалий робітний закупівельний машин до ро-блення панчох „МЕТЕОР“. Готий товар праймає ви. Інструктор до дому. ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 695 7—9

ОСТОРОГА!

Так захвалювані агентами пруского товари-ства машини до шиття і гафту Зінгера в старої системи, що вийшла а ужити і вони то що-до викінчення, як також найновіших уліпшенє не видержують конкуренції з машинами, які держу на складі. Веду торгсваю від 33 літ без помочи вліпшених аген-тів. Остерігаю перед агентами, котрі за своє посередництво дістають 20 до 30% провізії, а купуючі ліху і дорого ва-платячу машину під назвою оригінальної. Перший і найбільший в яраю Склад машин до шиття, котрий не посудує ся агентами.

Йосиф Іваницький

механік і спеціаліст. 1050 11—52 у Львові, готель Жоржа. Прошу домагати ся цінників.

РОБІТНЯ ПОВОЗІВ МИХАИЛА БИЧИШІНА / Львів, ул. Замарстинівська ч. 21 а. Заложене в році 1896, приймає всілякі напрями по-возів і виконує замовлення на нові повози по при-ступних цінах а гарантією за добрий вибір, понадто має їх на складі, а крім того цівирати фавтони і ле-гонькі візки. Старі повози бере в коміс. або замінює на нові за евенуальною доплатою. 535 8—25

Заснована 1782 Заснована 1782 Ціс. кор. правлі. РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ Найстарше заведеме промислове в краю і одне з найстарших в конартії. Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-ських горівок, розсолів і румів. А. А. Бачевский у Львові ч. і к. надворний доставник поручає Вп. Управам рілничих кружків і сільських крамниць свої знамениті виробі по уміркованих цінах. Має спеціальні парові апарати до виробу горівом, румів і інших спиртуйалій у всіх смаках і ароматах. ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА на теплій, хемічній дорожній фабрично зладженні і сокоджених та ц. в інституту до розсліду спо-жених средств розсідженні. Цінники і інформації висилає ся на домітне оплатно і даром. 1103 55—104

УЧИТЕЛЬ Орган руского товариства педагогічного двох-двох педагогічно-наукових зводять від і чер-вн 1899 у Львові ул. Кохановського ч. 15. Премумора та річка 8 ар. літвічка 1-80 ар. черворті ч. 26 ар

ФАБРИЧНИЙ СКАД БІЛІА Найдешевша торговля гілянтерійних товарів АДОЛЬФА РАПША у Львові Финн ч. II (напроти тов. Просвіти). Поручає великий вибір мужеского біла, крава-ток, рукавичок, парасоль, кісок, шкільних ви-робів, російських калюшів, альбомів як також тоалетового мила і пероушерів. Великий вибір пухом на сигарети, тютюну, гроші і спілок з гербом Руси. Великий вибір біжутерії. 149

ЗАМІНЕНЕ РАХУНКІВ ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ В КРАКОВІ.

РОЗХІД.				ПРИХІД.			
Рахунок зисків і страт огневого відділу за час від 1 січня 1905 до 31 грудня 1905.							
	K.	с.	K.	с.		K.	с.
I. Шкоди і кошти ліквідації виплачені менше зворот від контрасекур. товариств	7,083.652	53	5,005.955	69	I. Фонди перенесені з року 1904 менше контрасекурація	11,455.775	64
II. Загальні видатки управи по потрученню контрасекураційної провізії	2,077.696	84	1,817.891	69	II. Фонд на неуправильнені шкоди, перенесений з 1904 р.	1,225.686	92
III. Відписи і інші видатки			185.003		III. Зібрана премія менше контрасекурація	876.783	45
IV. Резерва на неуправильнені шкоди менше уділ контрасекураційних товариств	874.230	14	740.411	38	IV. Прихід з локанції капіталів	242.185	69
V. Стан фондів з кінцем 1905 менше контрасекурація	133.818	76	10,736.156	74	V. Інші приходи	10,959.015	40
VI. Решта	12,010.209	37	1,000.383	84		3,153.884	15
	1,274.032	63					
			19,485.803	03			

РАХУНОК БІЛАНСУ з огневого відділу з дня 31 грудня 1905				ПАСИВИ.			
АКТИВИ.		K.	с.	K.	с.	K.	с.
I.	Стан кас з днем 31 грудня 1905 р.		286.650	11	I.	Резервовий фонд	6,733.653
II.	Розпорядимі належитості в кредитових інститу- туціях і касах ощадности		2,098.175	65	II.	Фонд на різні курси	298.588
III.	Реальности		1,914.000		III.	Зрівняльний і спеціальний фонд	480.644
IV.	Цінні папери по курсі з дня 31 грудня 1905 р.		6,850.081	20	IV.	Резерва премій менше контрасекурація	4,418.630 26 1,274.052 63
V.	Векслі в портфелю		207.510	69	V.	Резерва на неуправильнені шкоди менше контрасекурація	874.230 14 133.818 76
VI.	Активні сальда рахунків з контрасекураційними товариствами		1,072.299	34	VI.	Емеритальний фонд	740.411 38 2,249.078 41
VII.	Залеглості в асентурах і філіях (активні сальда)		2,059.031	33	VII.	Пасивні сальда рахунків з контрасекураційними товариствами	352.836 56 644.431 05
VIII.	Ріжні довжинки		1,799.508	21	VIII.	Ріжні вірителі	558.855 35
IX.	Вартість інвентаря по відписано зужиття		75.745		IX.	Кавційні агентів	718.496 26
X.	Ефекти кавцій агентів		558.885	35	X.	Фонди	1,000.383 84
					XI.	Решта	
			16,921.986	88			16,921.986 88

РОЗХІД.						Рахунок зисків і страт градового відділу за час від 1 січня 1905 до 31 грудня 1905						ПРИХІД.	
		K.	с.	K.	с.			K.	с.	K.	с.		
I.	Шкоди і виплачені кошти ліквідації	450.233	58			I.	Фонд перенесені з 1904 р.						
	менше зворот від контрасекураційних това-					II.	Зібрана премія	1,100.525	70	2,267.798	11		
	риств	60.858	95	389.374	63		менше контрасекурація	236.176	30	864.349	40		
II.	Загальні видатки управи по потрученню контр-			98.694	15	III.	Прихід з локанції капіталів			90.340	95		
	асекураційної провізії			17.007	73	IV.	Інші приходи			126.562	73		
III.	Відписи і інші видатки			2,468.302	23								
IV.	Стан фондів з 1905 р.			375.672	45								
V.	Чистий зиск												
				3,349.051	19					3,349.051	19		

АКТИВИ.				Рахунок білянсу градового відділу з д. 31. грудня 1905				ПАСИВИ.			
		K.	с.	K.	с.			K.	с.	K.	с.
I.	Розпорядимі належитості в кредитових інсти- туціях і касах ощадності			24.395	78	I.	Резервовий фонд			2,315.043	54
II.	Цінні папери по курсі з д. 31. грудня 1904 р.			2,345.315	06	II.	Фонд на різницю курсу			99.455	—
III.	Векслі в портфелю			125.756	32	III.	Ріжні вірителі			3.508	01
IV.	Ріжні довжинки			558.405	91	IV.	Спеціальний фонд			47.905	99
V.	Вартість інвентаря			965	80	V.	Резерва на неуправильнені шкоди			5.897	70
							Пасивні сальда рахунків з контрасекураційними товариствами			189.511	97
						VI.	Фонд запасовий			17.844	21
						VIII.	Чистий зиск			375.672	45
				3,054.838	87					3,054.838	87

Краків, дня 1. грудня 1905.

ДИРЕКЦІЯ:

М. Гараніх. Ігнат Глажевский. Д-р Франц Пашковский.
Начальник центр. рахунок. бюро: Віктор Габлені.

РАХУНКОВА КОМІСИЯ:

В. Гневош. М. Урбанський. Ант. гр. Водзіцкий. М. Дидинський. Гр. Кл. Дзедушицкий.

РОЗХІД				Рахунок зиснів і страт з відділу на жите за час від 1 січня до 31 грудня 1905				ПРИХІД				
		K	с.		K	с.			K	с.	K	с.
I.	Виплати платних обезпечень і рент менше уділ контрасекураційних товариств	2,918.768	38				I.	Перенесеня фондів з попередного року менше уділ контрасекураційних товариств	27.814.817	02		
		897.718	93		2,521.049	45			1,328.674	70	26,486.142	32
II.	Виплати за викуплені поліси менше уділ контрасекураційних товариств	256.207	75				II.	Резерва на виплату неуправильнених шкід з попередного року менше уділ контрасекураційних товариств	541.464	80		
		1.612	97		254.594	78			216.331	32	325.133	48
III.	Дівиденда виплачена обезпеченим				121.810	87			4,171.172	51		
IV.	Загальні видатки управи				797.222	78	III.	Зібрані премії менше уділ контрасекураційних товариств	91.847	58	4,079.324	93
V.	Відписи і інші видатки				115.574	24					1,374.750	56
VI.	Резерва на біжучі виплати шкід менше уділ контрасекураційних товариств	414.683	67		389.283	67	IV.	Прихід з локанції капіталів			55.558	80
		25.400	—				V.	Інші приходи				
VII.	Стан фондів з кінцем рахункового року менше уділ контрасекураційних товариств	29,037.792	43		27,744.435	03					32,320.910	09
		1,293.357	38		376.939	25						
VIII.	Зиск											
					32,320.910	09						

АКТИВИ				Рахунок біляису з відділу обезпечень на жите в д. 31. грудня 1905.				ПАСИВИ			
		К.	с.	К.	с.			К.	с.	К.	с.
I.	Касовий запас			29.521	47	I.	Резерва зисків, капіталів			2,454.914	26
II.	Розпорядимі належитости в кредитових інституціях і касах ощадности			533.388	30	II.	Фонд на ріжницю курсу			197.200	93
III.	Реальности			300.000	—	III.	Резерва і перенесеня премій			24,975.106	92
IV.	Цінні папери по курсі в д. 31 грудня 1905 р.			9,697.029	45	IV.	Резерва на неуправильнені шкоди			389.283	67
V.	Гіпотечні позички			6,916.991	69	V.	Фонд на дивіденду для обезпечених			117.212	94
VI.	Позички на власні поліси			3,469.842	82	VI.	Пасивні сальда рахунків з контрасекураційними товариствами			29.405	17
VII.	Позички товариствам			6,016.621	91	VII.	Ріжні вірителі			206.080	44
VIII.	Позички обезпечені на застав пенсій					VIII.	Ріжні кавції			18.784	51
IX.	Активні сальда з контрасекураційними товариствами			1,281.212	63	IX.	Емеритальний фонд аквізиторів відділу на жите			84.973	03
X.	Залеглости в агентурах і філіях			447.326	05	X.	Зиск			376.939	25
XI.	Ріжні довжиники			131.355	67						
XII.	Кавційні ефекти			18.784	51						
				28,849.901	12					28,849.901	

Краків, дня 1 грудня 1905.

ДИРЕКЦІЯ:

М. Гараніх. Ігнат Глажевский. Д-р Франц Пашковский.
Начальник відділу забезпечень на жите: Едвард Шанцер,
правит. авторизований аскураційний техник.

РАХУНКОВА КОМІСИЯ:

Д-р Конст. Ліповський. К. Агосович. М. Дидинський. Скушинський.

Розділ зиску.

		Огневий відділ		Градовий відділ		Житєвий відділ	
		K.	с.	K.	с.	K.	с.
1	Дивіденди	865.619	79	210.073	08	164.461	71
2	Випосажені фондів	134.764	05	165.599	37	212.477	64
Разом		1,000.383	84	375.672	45	376.939	25

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) з 5-ї години по полудні. Як літературний додаток до журналу „Діло“.

Передплату і інсерти приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського, ул. Кільницького 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski, Wien VI, Getreidemarkt 13. У ФРАНКУРТУ: I. GAMBURG, M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерти платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. — 14 к. на пів року 16 „ — 22 „ У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 28 к. на пів року 14 к. на чверть року 7 „ на місяць 2 к. 31 к. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Реклація, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламісти неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертів або за 10 с. в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Поляки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Хліборобські страйки на російській Україні.

Важне економічне положення українського селянства по обох берегах Збруча — в Австрії і в Росії — навчило його бороти ся против визиску його праці новочасним оружем соціальної боротьби — страйком. Хліборобські страйки є вже від кількох літ на всій українській землі нормальним станом сільського життя, котрий дізнає деякої перерви тільки на зиму, наслідком природної перерви в хліборобській роботі.

Але коли страйки українських селян в Галичині мимо нечуваного визиску на двірських ланах і безоглядних репресій зі сторони галицької адміністрації мають що-до жадав дуже уміркований і що-до перебігу зовсім мирний характер, то на російській Україні селянські рухи, наслідком особливих умов сучасного політичного й соціального життя Росії, прибирають далеко острійший характер. Страйкуючі селяни виставляють далеко сміливіші свої жагання, а дуже часто спокійні страйки переходять в економічний терор, котрий проявляється підпалами й іншими способами руйнування маєтку ворога, а декуди просто в захопленні поміщицьких маєтків, у безпосереднє вивласнене.

І сего року, як лиш надійшов час пільних робіт, скрізь по російській Україні почали ся страйки. Сим разом при страйках присьвічує селянству надія, що вже недовго його муки, що дума вже незабаром ухвалить віддати всю землю робучому сільському народові і тоді вже не треба буде робити на панів. Отся надія на близьке рішення земельної справи в користь робучого сільського народу додає страйкуючим відваги і сміливості в їх жаганнях і розпалює їх завзяте против тих, що хотіли би всякими способами здавити їх рух.

Для характеристики сегорічного страйкового руху на російській Україні подамо за „Гр. Думкою“ кілька описів руху з різних околиць. І так:

Про страйковий рух в повітах радомисльським і сквирським пишуть до „Гр. Думки“ (ч. 149): Ще з весни селяни раділи ся не йти жати до панів за високий сніп, як се було доси. Коли ж пани й багаті селяни з приходом косовиці і живих назначили 8—9-ий сніп жита, 10—12-ий сніп пшениці, 3—4-ту копицю сіна, або 30—50 копійок на день, селяни заворушили ся і почали радити, що робити. Послідніми часами в нас говорять тільки про дві справи: про думу і страйк. І досить почати страйк в одному селі, як він через день-два розшириться ся й перекинеть ся на інші села. Декуди селяни почали косити, як і давніше, за 3—4-ту копицю, але досить було де в одному селі застрайкувати й оголосити свої жагання, аби по всіх інших селах селяни покинули почату вже роботу, домагаючи ся того самого. Ті самі селяни, що починали косити за третю копицю, кінчили тим, що брали собі половину або

собі дві, а панови третю, і пани мусіли на те годити ся, бо страйк ширив ся якраз у відповідний час і селяни добре держали ся. Аж ось надійшли і жнива. Пани дуже лякали ся сих жнив, прислухували ся й довідували ся про настрої селян, але нічого не добили ся. Деякі пани заздалегідь спровадили стражників. І знов, як під час косовиці, селяни застрайкували несподівано і дружно піддержують ще й доси свої жагання. Сі жагання пересічно такі: 3—4-ий сніп жита, 4—5-ий сніп пшениці, по 1 рублеви від копи з тим, що снопи мають бути такі, аби можна нажати зо три копи на день. Пора дуже горяча, збіжжє стоїть на полі готове. Деякі пани пробують привозити робітників з інших сіл, але їх не пускають: „Жити собі — кажуть їм — у свого пана, а ми в свого й самі вижнемо. Часто проганяють чужих робітників силою. Але в більшості робітники з чужих сіл питають дозволу в місцевих, чи йти їм на роботу, і коли ті кажуть, що ні, то вони самі також піддержують страйк. Чи-мало є таких панів, що кличуть стражників або панів „на усмиріння бунта“. Пани вказують на провідників страйку й на більше свідомих селян і їх арештують. Але се не помагає, бо селяни таки на роботу не йдуть, а люди з чужих сіл не скрізь хотять робити під охороною козацької нагайки.

А після того, як в деяких селах дали страйколомом доброго прочухана, охота йти на роботу до чужого пана зовсім відійшла. Страйколомом нищать звичайно ярину, а декуди їх бють і підпалюють. В багатьох селах страйкуючі зганияють з роботи всіх робітників, навіть домашню прислугу і хлопчиків-пастушків. Пани лишають ся без жадної прислуги й мусять або згодити ся на жагання страйкуючих або самі робити під регіт селян, яким дуже цікаво бачити, як то пани самі працюють і „свиням їсти дають“. Так страйкують майже по всіх селах двох згаданих повітів. Що дня з міста Брусилева кличуть на села стражників, з деяких сіл доходять сумні звістки про бійку стражників з селянами. Але мимо того, настрої у всіх селян дуже піднесені. „Досить вже терпіти! Досить працювати за дурно на своїх папаві! — Кажуть вони. — Се ми лише перший рік страйкуємо, на-рік буде інакше!“

З Монастирищ, ніжинського повіту, пишуть до „Гр. Думки“ (ч. 148): Важке життя сільських робітників обединило їх у страйки. Недавно топла людей у 300 душ при звуках українських революційних пісень пішла „знімати“ робітників з економії. Знявши всіх робітників, устроєно демонстрацію. Сільське начальство перелякало ся й почали шукати „помочи“. Наїхали козаки й стражники, разом коло 50 людей. Почали ся ревізії, арешти й побіи. Коли вели арештованих в ніжинську тюрму, то вони просили підвод, але їх просби не тільки не вислухали, а ще нарочно стражники підганяли своїх коней, змушуючи арештованих бігти за ними. А ко-

ли котрий відставав, стражники зараз підганяли нагайками. Одного побили в дорозі, так, що він упав непритомний і не міг далі йти.

На Поділю страйки обхопили цілий ольгопільський повіт. Зарібки тут дуже малі: 25—30 коп. денно. Селяни ухвалили не робити інакше, як за рубля денно. Рівночасно з страйками почали ся пожежі по дворах. Селяни посилають в думу телеграми і навіть делегатів („ходаків“), котрим кажуть думі сказати, що земельна справа мусить бути рішена зараз, бо інакше не буде спокою. [„Гр. Думка“, чч. 148. і 149.]

В Чигиринському повіті страйки відбувають ся спокійно, але се не перешкаджає властям тероризувати селян. Так прим. до Кам'янки прилетіли драгони як-раз тоді, коли між ними й паном вели ся переговори за сніп при жнивах. Приїзд драгонів мав такий наслідок, що зараз вночі вибух у дворі огонь, хоч не знати, хто його підложив. Се дало драгонам привід до „успокоєння“ селян. Коли люди пішли в поле, вони напали на село й почали забирати все, що попа-ло під руки, навіть розбивали замки й забірали збіжжє, полотно, а в когось навіть зарікали безрогу. Аж сам пан попросив ісправника дати спокій, боячи ся, що селяни опісля відмістять йому таке „втихомирюване“. [„Гр. Думка“, ч. 151.]

На Волині в повітах володимирським і ковельським почали ся ще від весни аграрні розрухи. Почали ся вони в селі Когилін, володимирського повіту, де селяни розломали огорожу, якою пан відгородив їм водопій. Їх „втихомиряли“ драгони і кількох „провідників“ пішло до в'язниці. Далі почали ся розрухи в інших селах: скрізь через брак пасовиска. Володимирська в'язниця переповнена селянами з сіл, де були розрухи, а по селах стоять драгони. Суду над арештованими ще не було. В ковельському повіті селяни починають пасти худобу на панських полях і сіножатях. [„Гр. Думка“ ч. 150.]

Такі звістки приносять кожде число українських і російських газет і реєстроване їх знало би цілі томи, так, що неможливо нотувати їх всіх і треба обмежити ся поданем кількох примірів.

Але й без докладного реєстрування бачимо, що діється по селах на Україні. Селяни, яких гнетє малоземелє, безземелє і визиск їх праці на панських, не можуть уже довше терпіти і що-раз завзятійше домагають ся права зрошувати матір-землю своїм потом для себе, а не для других, а правитель-ство, котре стоїть по стороні тих, що загарили землю в свої руки, аби панувати над ними, що обробляють її, те правитель-ство котре вічно хвалить ся, що найважній-ша його задача дбати про селян, уживає всіх способів, аби здавити „бунт“. Военні сили російської держави боряться ся з „внутрішнім ворогом“, стражники, козаки, драгони налітають на села грабити селянське

добро. І повторюють ся сцени з часів татарських нападів: стражники летять конем і підганяють нагайкою селянина, арештованого за участь в страйку, котрий не може додержати кроку коневі...

Але всі ті невеселі картини гнуть й насильства уступають на дальший план перед тою свідомістю, солідарністю і завзятем селянства з якими воно йде до боротьби. Робучий сільський парід починає розуміти своє положення і свою силу, а коли се зрозуміють усі: і ті, що ще тепер байдужі, і ті, що заковані в військовий мундур ідуть против рідних братів, тоді — гей, яка сила зможе оперти ся тій безлічці міцних селянських рук, звернених в одну сторону, опанованих одною думкою: добути собі землі й волі?!

Страйки.

Дальші страйки в мостиським повіті: в Мистичах, в Санниках, в Стараві і в Пнікуті. В Санниках жало в понеділок (16. с. м.) 7 двірських паробків і одна двірська служниця, а в второк лиш одна двірська служниця. В Стараві спровадив посесор Ноель Фус 24 Мазурів десь від Дінава і платити їм місячно по 27 кор. і харч. У другого посесора Гершка Фуса роблять по трохи страйколомом з Черневи, де від часу смерті бл. п. о. Сінкевича вкорінює ся між селянами щораз більше туманство і хрунівство.

В Пнікуті страйкують лише в двох філварках, а в третім ні. В неділю 15. с. м. пересулювало старство в Мостиських селян з Бухович, з Підлісок і Чижевич в справі страйку. Переслухані твердять (як впрочім і жандарми доносять), що в дотичних громадах жадного страйку нема, а люди не йдуть на роботу до двора тому, бо мусять пильнувати роботи на своїх полях. В неділю їздив комісар п. Ранне годити страйкарів в Радниках. Люди жадають по 2 кор. денно, а гр. Стадницький каже, що волиять обернути збіжжє на гній, а по 2 кор. не заплатити. (Гр. Стадницький, сподіючи ся страйку розпочав жнива вже 1 с. м. так, що до дня вибуху страйку (13. с. м.) вже більшу частку жита вижав. Селяни з Чижевич кажуть, що їх обшарник п. Місонгевич мав казати десь там на якихсь зборах товариства господарського у Львові, що він платити своїм робітникам по 3 кор. денно. Селяни жадають отже по 3 кор., але обшарник хоче платити лиш по 1 кор.

Не брак також комічних епізодів, які оповідають собі селяни. І так: Ще в січні в часі руху вічевого мав хтось післати поштою найбільшому хрунєви-війтови в Підлісках брошуру під заголовком: „Страйкуйте!“ Війт думаючи, що брошура прийшла зі староства (в чім утвердили его жінка і деякі селяни) приказав селянам і двірській службі страйкувати. І дійсно всі застрайкували, а обшарник вже тогді мусів був підвищити

Аграрні страйки й бойкоти

у східній Галичині в 1848—49. рр.

(До історії боротьби за суспільно-економічне визволення українських селянських мас у схід. Галичині).

(Конець).

III.

Аграрні рухи в 1848—1849 рр. і тодішня руська інтелігенція.

Та як віднесла ся до тієї селянської боротьби тодішня руська інтелігенція в Галичині? Наперед вже скажемо, що дуже погано. Виступ її найбільшого і одинокого політичного органу „Зоря Галицька“ в сій справі був зовсім аналогічний до циркулярів губернатора гр. Голуховського, а навіть... в децим... гр. Голуховський міг би був від „Зорі Галицької“ навчити ся чогось нового... такого, чим міг був з більшим успіхом загнати наших селян за нужденну платню на панські лани...

Найперш, коли появилася подана вище перша протистрайкова відозва гр. А. Голуховського з отвертим визнанням до насильства над селянами в користь дідичів, з руської сторони не підніс ся тоді ні один голос протесту ні опозиції. Головний руський орган „Зоря Галицька“ обмежила ся тільки на передрук агаданой відозви¹³⁾ з офіційного „Галичоруського Вѣстника“, не додаючи від себе ні одного слова. Аж на більшу цивільну відвагу збрала ся „Зоря Галицька“ тоді, коли

уже появилася другий губернський циркуляр зі звісною міністерською касациєю. Та й тоді виступ головного органу нашої інтелігенції був такий неfortunний, такий „рутенський“, що сто разів гірше було би, коли б і тоді поступила була „Зоря Галицька“ так само, як перший раз. Бодай не було би матеріалу для пізнішого історика видати про сю справу якийнебудь осуд...

Та „Зоря“, як звісно, тим разом не замовчала, а принесла довгу статію¹⁴⁾, котра є важним причинком до характеристики суспільних поглядів тодішніх руських провідників. Перейдемо її короткими словами. Переповіши найперше оба губернаторські циркуляри й зазначивши, що угода між панамі й селянами повинна бути добровільна, згадана часопись пише далі так: „як з одної сторони для селян дуже на руку, щоби могли собі вільно заробити й вільно годити ся на ціну за роботу, так з другої самі селяни були би найгіршими ворогами вільного зарібку, коли б яка громада змовилася в тій цілі, щоби ніхто не робив за іншу ціну як ту, яку вона сама уложила“ (?!). Отже отверта пропаганда страйколомства, яке „Зоря Гал.“ називає делікатно „вільним зарібком“, а солідарність селян „ворогом вільного зарібку“. „Вимагаючи більшої заплати, як робота заслугує, а користати хочби з клопоту того, хто робітника потребує, бо йому пропаде жниво, не єчесно буде мусіти взагалі вийти робітникам

бо його вільно привозити там з інших країв, — побачили, що шкірка не вистане за на зле. Бо найперше, чим дорожша робота, — чи то при орані, чи при жнивах, чи молотбі — тим дорожший буде й хліб (?!) ¹⁵⁾, бо більше коштує, отже й робітник буде мусів більше видати з заробленого на жите своє й своєї родини“. Такими аргументами старали ся наші діди переконати перших селянських страйкарів в Галичині, що у своїм власнім інтересі повинні робити на панських ланах за як найнижшу ціну, бо більша ціна за роботу викликає піднесенє ціни жнивности взагалі... Ідучи консеквентно за такою логікою, найкорисніше було би для наших селян тоді, коли би вони не брали зовсім ніякої платні від дідичів, бо, певна річ, ціна хліба була-б тоді ще низша, ніж в періоді хочби 5—6 крейдарової платні! Та наші корифеї пішли в тім згляді ще даліше. „Що селянам не належить вимагати більшої заплати над умірквану — каже даліше „Зоря Галицька“ — промовляє за тим їх власне добро, гаразд цілого краю. Один приклад: В Англії змовили ся раз робітники жадати від властителів ґрунтів таку високу ціну, на яку властителі ґрунтів не могли ніяким чином згодити ся. Бо зрахувавши, що коштував би робітник і по чому було збіжжє,¹⁶⁾

¹³⁾ Тодішня суспільна мудрість „батьків Русь“ не могла ніяк увести собі підвищення платні за роботу на панських ланах без підвищення в результаті взагалі ціни консумційних продуктів: Кишеня дідича не сміла троха скорити ся.

¹⁶⁾ Отже „Зоря Галицька“ знала добре, що ціна збіжжя не може мусити бути зависимою від ціни робітника.

виправу. Тому властителі ґрунтів були змушені закнутити рішництво, купили візів, продавали ягнята й вовну та виходили на своє. До пасення й стриження овець не треба багато робітників; вже не було треба наймати ні до орани ні до сіяня ні поляна ні до жнив ні до звозення ні молочення ні відставлювання збіжжя до міст; стільки людей жило перше з господарства, а потім усі лишили ся без зарібку. То нехай служить і нашим селянам за приклад! — каже патетично „Зоря Галицька“. І ми граничимо, говорять вона даліше, з краями, що мають хліба подостатком і де хліб дуже таній. Поділе, Волинь, Україна — дуже багаті хлібом і можуть тано його достарчити, а спроваджувати всяке збіжжє з відтам тепер, поки ведесть ся на Угорщині війна, вільно, не заборонено; хто знає, чи й на дальше не буде вільно?!

От такі армати, як „причта“ про Англію й страшене Поділем, Волинем й Україною, викотили наші „patres patriae“ в 1848—49. рр. против хлопського руху за поліпшенє нужденної робітничої платні! Та й на тім еще не конець. „Висока ціна за роботу змушує властителів великих ґрунтів справляти собі го сл о д а р с ь к і м а ш и н и. Де давніше робили й могли заробити молотільники, там тепер дуже часто молотять машина; механіки винайшли тепер машину, що вміє жати й потрафити косити траву, й сушать собі ще голову, як би її поправити, аби була зовсім догідна. Хто знає, чи не поправлять її так, що женців не буде треба; а за тою машиною по знесенню панщини дуже а дуже тужать властителі широких ґрунтів, щоби підчас жнив не мати кло-

¹³⁾ Зоря Галицька, 1849.

¹⁴⁾ Зоря Галицька, 1849. ч. 63.

платню своїй службі. Тепер знов оповідають собі селяни ось такий факт: В Острожці є війтом анальфебет. Якийсь незвісний чоловік доручив йому протистрайковий маніфест намісника, кажучи, що се приказ до страйків. На те він мав скликати раду, котра на внесене вітня ухвалила страйк, відтак він приказав цілій громаді страйкувати. „О то добрий віт!“ — кажуть селяни, а в дійсності факт сей зовсім неправдивий. Доси всюди спокій. В Мостисках платять тепер жінцям по 2—2'40 кор. денно. В останніх часах — як доносять — появили ся в декотрих громадах якісь червоні плякати з дословною відозвою: „Хлопи, страйкуйте!“

В Станіславському повіті перший страйк вибух онюди в селі Узени. Добра сі належать до кляштору Домініканів, а управителем їх від кількох літ є Шимон Хшановський. На страйк з'їхав комісар і кількох жандармів, а вчора приїхав і сам староста радник Прокопчик. Перед кількома днями побережник Франек Вільчинський рапортував Домініканам: „Роман Бойко [кошовий] великий бунтівник“, а вчора на від'їзд п. староста Прокопчик сказав: „Годіть ся, а як ні, то Роман Бойко і Михайло Худяк підуть до цюпи, бо всіх людей побунтували“. А сей „бунт“ ось який: Ще п'ять літ тому взад Домінікани в жнива давали людям 12-ий або 11-ий сніп і чвертку муки на тиждень, в слідуючій році пів чвертки, в третім році вже одну шуфлю, а в останніх двох роках нічо муки і той сам сніп. Люди зажадали тепер 7-ий сніп або 2 кор. денно. Домінікани опустили тепер лише на 10-ий сніп без ординарної для місцевих, а економю свого посілали до Підлужа і обіщували там 10-ий сніп і на тиждень ординарної: чвертку муки, 1 топку соли і 1 літру горілки. Підлужани однак попустили чесно і з огляду на місцевий страйк робітників не дали. — Робітників до інших робіт платять 25—30 кор. без їди. Боберський Іван дістав лише 18 кор. За грішми треба вишукати цілу неділю. Антін Олексини, сторож нічний, вже при скарбі 40 літ, а побирає все одну корону в місяць, а Прошак Павло день робив і день корчував... за дурно. До сего гаразд дикі цілими чередами нищать людську працю. На сей „бунт“ готово з'їхати і військо царське, бо намісник прикаже ратувати „Domini-canes“.

В Рудецькому повіті страйк розширив ся з малими винятками на цілий повіт. Всюда вірцевий спокій. З Погорець і Коношок корол. засудило старство застрайкувальних формалів на 7 днів арешту. Люди роблять тепер коло своїх ланів не жнуть. Двори ще не бажають згоди і не переговорюють з хлопцями.

Школи і курси удержувані Руским Товариством педагогічним У ЛЬВОВІ.

I. Приватна женська семинарія учительська.

В шкільнім році 1905/6 було в трох клясах 82 учениць. Вислід клясифікації був слідуючий:

I. кляса: а) першу клясу з відзначенням одержали 3 учениці, б) першу клясу 25, в) другу клясу 2, г) поправку з одного предмету 10, д) неекласифікована 1.

II. кляса: а) першу клясу з відзначенням одержали 4 учениці, б) першу клясу 16, в) поправку з одного предмету 8, г) неекласифікована 1.

III. кляса: а) першу клясу з відзначенням одержали 3 учениці, б) першу клясу 2, в) поправку з одного предмету 7.

Разом на 82 учениці у всіх трох клясах (I. 41, II. 29, III. 12) одержали: а) першу клясу з відзначенням 10, б) першу клясу 43, в) другу клясу 2, г) поправку з одного предмету 25, а д) неекласифіковано 2.

Збір учительський семінарії складав ся в сім році з 20 осіб. В його склад входили учитель і учительки: А. Алишківич, І. Бобер-

ський, П. Гриньовський, о. С. Кархут, д-р В. Коцовський, д-р М. Коцюба (директор), д-р В. Левицький, Ю. Левицький, о. Т. Лежогобський, д-р О. Макарушка, С. Матковська, М. Мороз, д-р Е. Озаркевич, д-р Ст. Рудницький, Л. Сальо, Г. Слявічак, К. Циммерман, О. Чайковський, Л. Яворський.

II. Дівоча п'ятикласова школа виділова ім. Шевченка з правом публичности.

В шкільнім році 1905/6 було 173 учениць. Вислід клясифікації був слідуючий:

В I. клясі одержали на 49 дівчат: 9 дуже добрий поступ, 10 добрий, 8 достаточний, а 12 недостаточний; 5 дозволено поправити по фєриях оден предмет, 1 не клясифіковано, а 4 опустило школу.

В II. клясі одержали на 35 учениць: 10 дуже добрий поступ, 13 добрий, 5 достаточний, 4 недостаточний, а 3 дозволено поправити по фєриях оден предмет.

В III. клясі одержали на 32 учениць: 15 дуже добрий поступ, 9 добрий, 2 достаточний, 4 недостаточний, а 2 дозволено поправити оден предмет по фєриях.

В IV. клясі одержали на 41 учениць: 11 дуже добрий поступ, 16 добрий, 1 достаточний, 7 недостаточний, а 4 поправку з одного предмету, 2 опустили школу.

В V. кл. одержали на 16 учениць: 13 дуже добрий поступ, 3 добрий.

Разом одержало на 73 учениць: дуже добрий поступ 58, добрий 51, достаточний 16, недостаточний 27, поправку з одного предмету 14, неекласифіковано одну, а 6 опустило школу.

Збір учительський виділової школи складав ся в сім році з 19 осіб. В його склад входили учитель і учительки: В. Адріанович, М. Арданівна, О. Бережницька, М. Галіковська, П. Гриньовський, В. Жуковецька, д-р В. Коцовський, д-р М. Коцюба (директор школи), О. Кулачківська (управителька школи), о. Я. Левицький, о. Л. Лужницький, Гр. Мартиниук, О. Прокешина, К. Рінглер, Е. Сабатівна, М. Тороньська, О. Тороньська, О. Чайковський.

Шкільний рік закінчив ся в обох школах дня 30. червня. Рано відбуло ся богослуження в катедр. церкві св. Юра, відтак утворено в комнатах школи виставу ручних робіт і рисунків учениць семінарії і виділової школи.

Того самого дня о 4. годині по полудні відбув ся у великій салі школи при участі родичів учениць і прибулих гостей попис учениць виділової школи. Учениця п'ятої кляси О. Н. подякувала щирими словами в імені своїх товаришок, опускаючи школу, зборили учительському за провід й науку, — а описав попрацю директор школи всі учениці, при роздачі свідомств розділено поміж учениць в нагороду пильности книжки, й образці, які на сю цілть жертвував Виділ Руского товариства педагогічного.

III. Курс пополудневий руского языка для дівчат мійських шкіл, в яких руского языка не учать.

На сей курс записало ся 170 дівчат. Наука відбувала ся в чотирох відділах. Відділ перший вела п. Ір. Будзиновська, другий п. О. Галіковська, а третій і четвертий п. Сп. Герусинський. Закінчене шкільного року відбуло ся 27. червня. О год. 8. рано були дівчата на службі Божій в церкві св. Юра, а відтак відбув ся попис, по яким роздано найпильнішим ученицям нагороди пильности.

IV. Курс для неграмотних.

Курс сей тривав від жовтня до кінця червня, — учалася 26 служниця. Науку вела п. О. Галіковська кожної неділі в пополудневих годинах.

V. Курс підготовляючий для учеників ц. к. акад. гімназії.

Науку на тім курсі уділювано через два місяці під доглядом дирекції гімназії й збору учительського ученикам, яким родичі не були в силі дати помочи в початках науки. Наука відбувала ся щодень пополудні в двох

відділах. З науки користало 65 учеників — а науку вели два старші ученики VIII кляси.

Виділ Руского товариства педагогічного й дирекція школи дякує всім П. Т. членам збору учительського за їх ревні труди й пожертвоване і просить й на дальше о таку саму успішну діяльність і поміч в школі.

За Виділ Руского товариства педагогічного й дирекцію школи:

о. І. Чапельський, Д-р М. Коцюба, Д-р О. Макарушка.

У Львові, 12. липня 1906.

Державна рада.

(Засіданє палати послів дня 17. с. м.).

Відень. По отвореному засіданню вніс пос. Р. о м а н ч у к слідуючі інтерпеляції: в справі відозви намісника гр. Потоцького до сільського населення в Галичині, в справі подій в Нижнєві і Лядськ, в справі до тепер не узгодженої інтерпеляції що-до виборчого руху в Галичині і в справі переслідування Русинів в Сколю. Пос. Яворський інтерпелює в справі поведєння старства в Бережанах супроти рускої людности. Опісля по короткій дискусії палата погодила торговельний трактат з Швейцарією і приступила до дискусії над удержавненєм північної залізничі. П. Е. е н б о г е н критикує штучно уложені біляни північної залізничі. Розмаїтими оцінками підвисшено цифру доходів, що би виторгувати більшу ціну купна. Держава буде мусіла починити більші інвестиції. Міністер залізничі Держата заявляє ся за удержавненєм північної залізничі. Потім обговорює справу удержавненя сї залізничі з огляду на відносини з Угорщиною.

Північна залізничя обіймає цілу угорську сїть положену на північ від Дунаю з стаціями на границі Австрії і є в посіданню ліній „Богумін-Гранича“ і стації Богумін, отже найважливішою лінією граничною до Німеччини. Коли би прийшло до удержавненя залізничі богумінсько-кошицької, мусіли би ми звернутися до північної залізничі і на відворот, коли удержавнемо північну залізничю, то маємо супроти залізничі кошицько-богумінської власть в руках навіть в тім разі, коли ся посіда не буде удержавнена. В справі реорганізації державних залізничі сказав бесідник, що теперішню організацію треба уліпшити і завести напрям купецкий. Північна залізничя, дуже добре ведена під купецким зглядом, буде віддана окремій дирекції, а починені нею досвіди дадуть пожеданний матеріал до повної реорганізації всіх залізничі. Бесідник обіцяє, що правительство не нарушить при сїй нагоді народного стану посіда і не дасть втягнути економічного підприємства в національні спори. Що-до урядників північної залізничі бесідник хоче зробити все можливе, щоб вони задержали свої теперішні платні. П. Ш т а й н в е н д е р є за удержавненєм залізничі, однак правительством пропонує не можна прийняти, бо годі, щоб мільони населення платили контрибуцію на користь кількох фабрикантів і властителей копань. Бесідник є за тим, щоб північну залізничю удержавнити на підставі концесії а не умови; тому домагає ся відкинення умови заключеної між правительством а північною залізничю. Опісля погодила палата кілька законів менше важних, між ними і закон о признано пуїлярного характеру галицької краєвої позичці, по чім засіданє замкнуло.

3 Росії.

З державної думи.

Головним предметом нарад на посліднім засіданню була справа, про котру ми писали вчора в статі п. з. „Дума — до народу“. Як звісно з тої статі, дума прийняла одноголосно внесенє проф. Кузьмін-Караваєва, аби аграрна комісія предложила думі проект оповіщення думи до народу, котре було би відповідно на оповіщенє правительства в земельній справі.

Отже на посліднім засіданню — як доносять телеграми, — аграрна комісія при великим заінтересованню послів предложила думі справозданє про оповіщенє, яке має бути виданє від імені думи в земельній справі.

Проф. П е т р а ж и ц к и й вносить, аби дума відложила дискусію в такій важній справі. Отсе внесенє відкидають і починаєть ся дискусія над справозданєм комісії. Президент повідомляє, що до голосу записало ся 55 послів.

Проф. Кузьмін-Караваєв заявляє ся за оголошенєм оповіщення, зазначає, що нарід не признає ніяких інших авторитетів крім думи, і просить послів, аби не забували про ту велику відвічальність, яка лежить на думі і на всіх послах за все, що діється в Росії.

Проф. П е т р а ж и ц к и й побоюєть ся, що подібні маніфести до народу в земельній справі можуть зашкодити повазі думи.

По промовох кількох дальших бесідників прийнято 186 голосами против 99 внесенє, аби на сїм засіданню скінчити перше читанє справозданя, ограничуючи в тій цілі час промов на 5 минут.

В дискусії над тим внесенєм гр. Г а й д е н закладає думі брак політичного розуму. Ліпше працювати в комісіях, як сидіти тут до півночі та слухати пустих фраз і нападів на міністерство.

По ухваленню повисшого внесення засіданє на годину перервано.

(Телеграми).

Петербург. Вітьк ХХ. доносить, що за кілька днів кабінет Горемікіна з всякою певністю одержить димісію і уступить.

Магдебург. Сюди доносять з Петербурга, що цар покинув 12 членів думи до себе на авдієнцію. Між ними є провідники ліберальних стороництв лівіці. Посли думи мають прибути на авдієнцію в царських поїздах.

Париж. В петербурських двірських кругах панує цілковита безрадість. Кабінет Горемікіна лише нібито живе. Цар в'одно важить ся і не може рішити ся, чи усунути Горемікіна, чи дати єму і на дальше повноважність. Оден з членів кабінету Горемікіна заявив перед одним денником, що найліпше було би завести військову диктатуру, додаючи, що 6 тижнів вистало би, щобі всіх провідників кадетів і хлопської партії вивішати і в сей спосіб зробити раз на все лад.

Петербург. Вчора оголошено перший конституційний закон, іменю санкціонований закон о 15 мільонах запомогових до годуючих.

Берлін. На залізничій лінії в Німеччині між Кобленцею і Тревіром пробували революціонери виконати замах на вел. кн. Володимира, котрий сею лінією переїздив до Парижа. На шляху усталося тяжке залізе (після інших телеграм грубі дошки і балки). Залізнична сторожа мала вчас усунути сї перешкоди. Впрочім, як доносять, вел. кн. Володимир не їхав поспішним поїздом, котрим мав їхати, але остережений поліцією вихав особовим поїздом, перед виїздом поспішного. (Вість ся видає ся нам не імовірною. — Ред.).

Петербург. Царським указом порішено, щобі 7. полкови кавалерії резерви відобразити прапор уділений єму в 1902. р.

Льондон. „Daily Mail“ доносить з Одеси, що моряки російських воєнних кораблів, приналежних до ескадри Чорного моря, бунтують ся. На покладах воєнних кораблів відбувають ся беззастанно революційні віча.

Берлін. З Мігани доносять, що в Самарові(?) убили моряки 2. офіцїрів.

Петербург. З Севастополя надходять алармуючі вісти. Серед моряків і жовнів революційний дух так дуже росте, що порозставляють по містах військові постерунки мусіли постягати, бо військо явно солідаризує ся з революційною партією. — Куля внята з тіла Чухніна є того самого калібру, що кулі піхоти маринарки, тому догадують ся, що винник замаху на Чухніна належав до чинних жовнів маринарки.

Петербург. З Києва доносить, що в місцевості Лебестин (?) хлопці заманили в засідку швадрону драгонів, з котрих серед борби 24 убито. Хлопи забрали багато військових коней. Опісля прийшла поміч і розігнала ватагу хлопів, котрі розбігли ся по сусідніх лісах.

Петербург. Пожарна сторожа в Москві застрайкувала. Мійська дума утворила на разі горожанську пожарну сторожу. — В Петербурзі з причин економічних застрайкували в кількох дільницях поліціянти і, переходячи улицями, змушували своїх товаришів, щобі до них приставали.

Берлін. Сюди доносять з Москви, що там має вибухнути генеральний страйк. Поліція визнає мешканців, щобі заосмотрили ся в поживу і в воду.

Одеса. Страйк портових робітників ще не скінчив ся. Робітники заняті при виладуванню угля, щобі заманifestувати солідарність з страйкуючими, покинули також роботу, внаслідок чого не виладовано з двох кораблів угля, призначеного для залізничі.

Рига. Тут застрайкували всі робітники державних спиртусових склепів.

Льондон. Standard доносить з Одеси, що в інституті кадетів вибухла бомба і зруйнувала цілий шкільний будинок. Двох професорів і багато питомців інституту погибло.

ТЕЛЕГРАМИ.

Парляментарні справи.

Відень. Польське коло зажадає підвищення числа галицьких мандатів о 3, а то тому, що Чехи і Німці вже тепер жадають побільшення числа мандатів в Чехах о 4, що з новими мандатами для Країни і Стирії чинить разом 6 нових мандатів.

З виборчої комісії.

Відень. Вчора рада комісії для виборчої реформи над розділом виборчих округів в Чехії. П. Ціпер жадав для Чехії 125 мандатів, т. є. для Чехів 75 а для Німців 50. П. Хоп жадав 128 мандатів: 80 для Чехів а 48 для Німців. Народи перервано з огляду на переговори, які ведуть ся між чеськими а німецькими послами.

З бюджетової комісії.

Відень. Дня 13. с. м. рада бюджетова комісія над конгруєю. Референт субкомітету, видячи, що внесенє сего субкомітету, навіть і в зменшених розмірах не зискє апробати комісії, пропонує, щобі справу відослати знов до субкомітету в цілі пороблення змін так, щобі бодай найпильнішій потреби кліру могли бути задоволені. Голосованє не відбуло ся, бо бракувало комплету. — На

*) Се донесєне ми умістили в 34. ч. „Діла“ а д. 4. с. м. однак внаслідок недогляду машиніста виїшло воно з друку нечитке, тому сегодня повторяємо то. — Р е д.).

пору з жінцями, що або зовсім не хотять наймати ся або не виходять в догідну пору або вимагають високої платні. Аби однак не прийшло до того, щобі машини заступали руки робітників, то в інтересі тих людей, що живуть тільки з роботи, було би порадо, аби селяни вимагали за роботу тільки умірювану ціну і т. д...“ Аргументи, як видно, зовсім ті самі, які підносять ся ще й нині, хіба тільки з тою ріжницею, що тоді підносили їх „батьки Руси“, а нині підносять самі дідиці.

Вкінці ще оден „аргумент“, що мав промовити до здорової голови селян, який в останніх днях викотив також нивішний намісник Галичини гр. А. Потоцький, — се страшне слово „з і м а“. „Чи-ж не ліпше тепер собі заробити, аби в з і м і і на весні було з чого жити? Коли наші селяни стали вільними людьми, чи-ж не ліпше собі заробити, аби й їх одіж виглядала якось чеснішє, більше по людськи? Чи не було би більше до лия, аби й діти селян мали чесну одіж? В яким селі, питає „Зоря Галицька“, мають діти селян чесну одіж і — не кажмо вже в літї, але в зимі — чоботи? Чи-ж не ліпше заробити й посправляти їм ті річі? Чи-ж не ліпше заробити й причинити ся до того, аби в селі була школа і аби кожда дитина ходила до школи, аби щось доброго навчила ся, аби потім могла руководити ся своїм розумом, коли тепер вже не так як перше, що людям руководили наставники? Нове громадське право, що незабаром увійде в жите, буде вимагало, аби в громаді були люди розумні, аби вміли добре кермувати громадськими справами; чи-ж не треба вже тепер всі-

ми силами працювати й заробляти, аби мати в селі школу? Чи-ж не ліпше заробляти, аби поправити собі своє господарство, наскладати грошей, аби купити потрібної для господарства худоби, зладити собі хату й зложити гроша, аби мати на непередвиджений випадок? Вкінці треба знати й те, що за панщину треба дідичам заплатити; вона буде сплачена з краєвого скарбу, тому на кожного мешканця краю, а тим самим і на селянина буде наложений в тій цілі відповідно до його доходів і маєтку податок. Чи-ж не ліпше працювати й не пропустити жадної дини без зарібку, аби потім не прийшло за тяжко? Так поступаючи, — кінчить моралізатор з „Зорі Галицької“ — наш сільський народ поправити собі свою долю, прийде до чести, а другі не будуть йому закидувати, що він лїнивий, не будуть пошептувати, що він недозрів до свободи, яку дістав, і не будуть дораджувати, аби на живна спроваджувати до нас робітників з других провинцій чи навіть з чужих країв й їх тут осаджувати; чи-ж не ліпше, аби замість других заробляли самі свої?“

Так віднесла ся до перших аграрних страйків і бойкотів в 1848.—49. рр. тодішня інтелігенція в Галичині устами одногого тоді політичного й органу „Зорі Галицької“. Не дивно отже, що коли пізнішє прийшли на денний порядок такі неважкі справи, як індемнізації й сервітути („ліси й пасовища“), та сама інтелігенція не здохнула ся на ніщо більше, як тільки на традиційні „петиції“ й „заяви“...

Іван Кривецький.

вчорашнім засіданню бюджетової комісії прийнято внесення п. Шірка в справі відослання закону о конгресу назад до субкомітету. Міністер просвіти Мархет заявив, що з огляду на порушені бажання рішення правительством перевести рестрикцію своїх первісних внесень, а передусім, в цілі як найскоршого ухвалення потреб кліру, завести п'ятилітній додаток службовий. З цієї причини квота первісно жадана зменшилась до половини т. є. на квоту 4,800,000 корон. П. д-р Фуке заявив, що сю пропозицію підносить, як своє внесення, по чім розпочала ся над сею справою дискусія.

З Сербії.

Білград. Урядово доносять, що вісти про крадіж актів з міністерства судівництва, дотикаючих митового конфлікту з Австро-Угорщиною і про крадіж шифрового ключа є неправдиві, як се президент кабінету, Пасіч, заявив у відповідь на інтерпеляцію в сій справі поставлену.

НОВИНКИ.

— **Осторога для Читалень „Просвіти“!** З кількох сторін дійшли до нас вісти, що незнай нам особи, підшиваючи ся під фірму нашого Товариства, висилають для читалень „Просвіти“ книжки за посліплатою. Остерігаємо сею дорогою Хв. Виділи Читалень, щоби таких посилки і взагалі посилки за посліплатою від невідомих їм осіб чи фірм не викуплювали. — **Від Канцелярії Товариства „Просвіта“ у Львові 17. липня 1906.**

— **Зарібки в Прусах.** Пишуть нам з Німеччини: Хотят в Галичині проявляють ся доволі численні страйки, то люде до Прус на зарібки не дуже йдуть. Чекають на згоду віддичів та на нагоду схрутити і стати страйколомом. Голод доведе до всего. Та коли хочуть конче з віддичами вистати ся, то нехай же домагають ся забезпечення щоденного зарібку бодай до 15. грудня с. р., бо заробок на кілька днів або тижнів, як звичайно в Галичині, не є ніякий заробок. В Прусах річ має ся зовсім инакше. В самім місяці маю наші робітники на Магсгрубе заробили 12.204 марок, на Дайтшляндсгрубе 10.940 марок. Пересічний заробок виносив на одного 2.90 марок. Коби так наша суспільність, особливо інтелігенція зрозуміла вагу зарібку в промислі і копальнях в Німеччині і пінула туди цілою форсою нашого робітника, то не треба тоді ні Америки, ні Канади. Добро, яке находит ся під носом, в Німеччині, пізнали добре Мазури, Чехи, Італіяни та австрійські Німці і користають з него повними руками, лише наш смирний і темний Русин суне аж до Америки, для рідного краю на пропаше.

— **Страйковий процес.** В Бережанах розпочав ся в понеділок процес против 76 селян і селянок з Мужилова, обжалованих о ріжні злочини, яких мали допустити ся зганяючи страйколомів з двірського лану дня 7. мая с. р., нападом на фільварок, щоби розігнати двірську службу і т. н. Злочини, які прокураторія закидає обжалованим, грозять одним карою тяжкої в'язниці від року до п'яти літ, другим від 6 місяців до року. Справа арештована обжалованих описана в інтерпеляції п. Яворського. Там сказано так: „Дня 21. мая екскортовано до Бережан 28 хлопців. Хоч між Підгайцями а Бережанами є 29 км. і хоч екскортовано кількох 60-літніх старців і одного 14-літнього хлопця, не дали арештованим підводів, але гнали їх пішки. Підводи доставили тільки жінки. Арештованих сковано, уставлено в колону по 4 в ряді, а між ними здовж цілого конвою перетягнуто довгий лануш. Навіть жінки, транспортвані на підводах, були сковані. Від 6. рано до 2. з полудня йшли вони без сніданя, окружені кіннотою і жандармами, як які розбіжники або палії. Многі з них йшли босо по сьвіжо вишутрованим гостинцям і в часі страшної зливи“. З зізнань свідків виходить, що страйк викликав безчисто низька платія: хлопам платили по 25 кр. бабам по 18 кр., а хлопцям і дівчатам по 7 до 8 кр.

— **Старостинська самоволя.** З Рудок пишуть нам: В Погірцях нарід не хочаючи дати ся визискувати дворови застрайкував. Комітету страйкового не вибрано, бо з практики всі знаємо, як староства всіх комітетових з засади арештують. Та мимо того вдало старостинське око на розумного і енергічного господаря в Погірцях Іос. Назарка і дня 13. с. м. явив ся у него жандарм, забрав з собою до Рудок, де его комісар староства арештував і посадив до судових арештів. Коли же і пятого дня по арештованню Назарка не переслуховано і до Суду не віддано, удався адвокат з Комарна Др. Печерський до Суду в Рудках, щоби про справу ближше розвідати. Та судія карний не міг дати жадних інформацій, бо, як заявив, Назарко сидить в арешті політичній до ч. 10291 і він (судія) же не має его актів. А деж конституція? А деж ваша службова присяга, п. старосто, що ви самовільно арештуєте і так довго держите в арешті вільного горожанина? Коляж Др. Печерський удав ся до староства, щоби розвідати, за що арештовано Назарка, то комісар п. Кульчицький (староста п. Покиньський удав ся на терен страйковий — Бог знає, по що) вирост заявив „nie daje żadnych informacji“. Певно староста п. Покиньський думає всадити п. Назарка в кибітку і запроторити на Сибір! А тим часом „Рудецка Руска Рада“ вислала в тій справі телеграму до міністра справ внутрішніх.

— **Жандармська провокація.** Пишуть нам: В Завидовичах городецкого повіта страйк. Місцевий жандарм підозріває о зорганізовані страйку Ст. Яремчука, місц. господаря.

Не маючи причини арештувати, намовив підлітлого Ів. Яремчука дати в лице Стефанови; думав що оба почнуть бійку і він Стефана заарештує. Хотят до бійки не прийшло, то жандарм шукає его, щоби арештувати. Против сего жандарма внесено жалобу, а при слідстві викриють ся ще інші его справки.

— **Як за небішки „Польські“.** Пишуть нам: До Пацикова під Станиславом приїхав якийсь панок і представив ся людям за Владислава Меціховського, посесора з Лядського коло Коцюбинське. Обіцянками на добру платню та їду удалось ему заманити 14 людей на роботу. Додавав також, що Лядське недалеко і що будуть могли часто відвідувати своє село. Добродушний вїїт ще й позичив панкови 30 кор. на дорогу. Та дрім люди чекали на своїх краях з Лядського, а як не стало терпцю, вистали до них в депутатції Федора Солонина, чоловіка досвідченого, військового, котрий мав своїх дові дїтей між иншими на роботі. Поїхав Федь Солонин до них, замість 8 миль польських їхав 18 австрійських та близько Лядського зїїз на стації з залїзницї і йшов полем пішки. Нараз зобачив своїх, як положи конюшину з грїзним наставником над карками. Люди побачивши свого чоловіка, збігли ся довкола него і з сльозами в очах стали свою біду оповідати. До дому далеко, їда зла, від роботи аж пхнуть руки, 14 їх мусить всю поробити, бо в селі страйк! Вїїт покинули роботу та із своїм чоловіком потягли до пана на фільварок. Тут Федір Солонин вручив Владиславу Меціховському квиток ним підписаний, потверджуючий позичку 30 кор. Пан віднекує ся. Люди знова стали нарікати і плакати перед паном. Та пан як який мандатор з панцизьяних часів „nieboszki Polscy“ влютив ся, казав людям загнати до шопи як худобу і їх на ключ позамикати. Самого Солонина забрав до себе до хати і тримав доти, аж приїхав хаймаїстер жандармерії панською фірою з Пробіжної. На приказ Меціховського як за „dawnych gdańców“ арештував жандарм селянина, завіз до Пробіжної на станицю, тут списав з ним протокол, а відси поїз до арешту до Густина. Засадили бідняку страшного „злочинця“, до арешту, а далі за чотири дні повітовий суд в Густині засудив его на 6 днів арешту і щопасом через поліцианта відослав до Пацикова. Та на тім не конче. В станиславських арештах нема місця, щоби „agitator“, Богу духа винен, не відсидів 6 днів арешту. Буде мусів же раз чоловік мандрувати до Густина і класти на конституцію в „niewygodniejszej jeszcze Galięi“. З 14 робітників до п'яти лиш двох же лишиди ся в Лядськ, але й ті вскорі, як будуть мали нагоду, дадуть ногам знати. — С.

— **Польським способом здобувають мандати не лиш галицькі, але і російські Поляки.** Оногод вернула до Петербурга комісія думи, вислана для розслідування замітів против вибору послів з волинської губернії. Комісія предложить внесення о уневаженне підкупством здобутих мандатів пр. Йосифа Потоцького, гр. Грохольського і Понятовського.

— **До рускої гімназії в Станиславові** зголосило ся перед фєрїями до вступного іспиту 97 учеників, з чого 6 учеників впадо при іспиті, а 91 прийнято. Годить ся зазначити тут, що москвофільська бурса сьв. О. Ніколая пішла слідом своїх товаришок у Львові і Коломиї і записали сего року своїх питомців до гімназії польської. Також рускі сьвятиники, як Гриневич з Шумлян та Левинський а Бобрівський записали синів до польської гімназії, мотивуючи свій крок тим, що їх діти по руски не уміють!

— **В справі поміщення рускої і польської гімназії в Тернополі** прибула оноді до Відня депутація, зложена з п. п. Ст. Штембоша і адвоката д-ра Парнаса. Депутація, до котрої прилучив ся пос. Гладішовський, інтерпелювала у міністрів Коритовського, Мархета і Зедзюшицького в справі будови будинку „под одним дахом“ на поміщення польської і рускої гімназії в Тернополі.

— **Позитивна праця.** Від двох років, завдяки заходам інж. п. Віндиковського (Ярославенка) прозивав ся в нас хорорий рух на полі музикальних видавництв. „Українська Накладня“ у Львові засобила руську хату 22-ма музичними творами авторів: Ярославенка, Січинського, Лопатинського, Нижанковського, Вербицького і Фицаловича. Є се твори в частині чисто фортепьянової, переважно однакж солов'ї пісні в супроводі фортепьяно і деякі хорі. „Українська Накладня“ видала згадані твори в літографічній інституті Ф. М. Гайделя в Лиску, тож і зверхня форма видавництва є європейська. Я мав нагоду перестудіювати поодинокі твори і можу з чистою совістю припоручити видавництву „Накладня“ всім, кому розвій нашої музики лежить щиро на серці. Доси від часу до часу підносили ся в нас жалі на недостаток питомого репертуару музичного. Жалі ці були оправдані. В нашої хаті лунала не своя пісня. Та хоча класична музика німецька повинна мати заєдно в нас право горожанства, то по при неї повинна виростати і своя музика, виспівана руською грудню, що якомсь мильніше звенить і виразніше промовляє до душі. „Українська Накладня“ заповідає цілу серию видавництв в найближшій часі. Похвальна се гадка. Тільки що наша музикальна суспільність, чи сей „світлолюбивий“ Русин зрозуміє, що всяке видавництво успіває в міру не п'ятоїчної, але просто реальної підмоги музикальних кружків? Я би рад не ставити сего питання. Але з другого боку знаю з досвіду, що всьма енергія слаба, наколи стріне ся з байдужністю публіки. Видавництво „Української Накладні“ не обчислені на зиски, тож треба до них віднести ся з всею реальною симпатією. Найпатріотична позитивна праця наших музиків не марїє. Най

руська хата пригорне руську пісню з всею щирістю. — **Анатоль Вахнянин.**

— **Катеринославська „Просвіта“** одержала часово поміщене в „народній авдиторії“. Генерал-губернатор дав дозвіл зібрати ся членам „Просвіти“ в тій же авдиторії щодня для репетиторії, розмов та читання часописів і рефератів. Збори членів вже розпочали ся. Тепер члени вже мають спроможність розпочати позитивну діяльність.

— **Українська мова на Україні.** Педагогічна рада жіночої гімназії Славутинської в Кам'янці Подільській рішила була завести в слідуючій році шкільним науку української мови і історії, а крім того також науку польської і жидівської мови. Попечитель кївського округа доніс оноді, що польську мову дозволено, жидівську заборонено; про українську буде ще „дополнительное сообщение“, а „роспис лекцій“ на той новий рік шкільний буде незабаром складати ся. Рада „Просвіти“ рішила звернути ся до українського клубу в думі з проською, щоби безпосередно повідомити міністра просвіти про сей поступок кївського попечителя округа, для котрого польська мова на Україні має більше право горожанства, ніж мова українська, або щоби клуб заінтерпелював міністра в думі.

— **Дисльокація військ.** Віденські дньовики доносять, що в короткім часі буде заряджена дисльокація австро-угорських військ, під політичним зглядом дуже характеристична. Число полків і баталіонів І. корпусу в Кракові буде зменшене, а збільшене буде число військ в корпусх III і XIV, т. є. на італійській границі. Під сю границю пересунуть більше полків піхоти і стрілецьких баталіонів. З Кракова перенесуть також оден баталіон піхоти до Бельска, а звідтам перенесуть оден баталіон стрільців до Ісбрука.

— **Телефон в Галичині.** Міністерство торговлі заридило як найскорішу будову телефону з Львова через Стрий до Дрогобича. Міністерство зажадало також від львівської дирекції почт і телеграфів, щоби зладила і предложила кошторис будови інших ліній телефонічних в Галичині.

— **Дрібні вісти.** Виняне п. Николай Гоянко, укіньного богослова, з п-ю Олено Кисельською, дочкою Вп. Теофіла і Зузани з Шухевичів, відбуде ся дня 24. липня с. р. о. 0. год. рано в парохіяльній церкві в Жабю, почта в місці.

— **Вінчало Теофіла Прийм.** укіньного богослова, з панною Галею Коптихвиною відбуде ся дня 19. липня в парохіяльній церкві в Лавочині.

Віча і збори:

Віче в Печенїжній відбуде ся в неділю 22. с. м. на площі коло читальні „Просвіти“ в справі викладового язика в печенїжній школі і в справі заснованя окремої чотирокласової школи з руским язиком викладовим. Подане до староства о дозвіл на се віче підписав комітет зложений із десяти місцевих горожан-Русинів.

Урядові вісти:

Іменования. Намісник іменував в статі львівської дирекції поліції окіньного студента прав Володислава Кульчєса і консультативного практиканта поліції Яна Касиньшика консультантами поліції.

Осьму рангу одержали слідуючі професори середньої шкіль: Станислав Білийський [Стрий], Мих. Богунський [Краків], Владисл. Говорський [Львів], Людв. Брилинський [Станиславів], Ян Хмельницький [Ришів], Лев Дольницький [Коломия], Тома Дуткевич [Тернопіль], Станисл. Фаленський [Ясло], Франц Фриз [Стрий], д-р Тал. Грабовський [Краків], Юл. Ільодат [Краків], Ян Яворський [Бохня], Ян Енджєсєвський [Львів], Бронисл. Констєвський [Львів], д-р Стефан Юрик [Львів], д-р Ян Крайнер [Краків], Леонт. Кузьма Коломия, д-р Петро Крип'якевич [Львів], д-р Володим. Левинський [Львів], Марк. Матєрковський [Владимир], Петро Миринський [Ярослав], д-р Кар. Опушинський [Краків], Демидер Острогський [Краків], д-р Мих. Пачовський [Львів], Віктор Поторжельський [Краків], Андрей Прохик [Станиславів], Володим. Служевський [Краків], Ем. Спєсок [Сємбір], Алоїф Стїлю [Краків], Іос. Вєнтєрєк [Тарнів], д-р Тал. Вєстєновський [Львів], Казимир Цимєран [Львів].

Іспит зрілості в гімназії в Бродях задало 35 абїтурєнтів, між ними Русини: Білийський Леонтій, Ваврик Мартин, Грєчаник Михайло, Давидович Євген, Дяків Дмитро, Завладєвський Іван, (а відм.), Котєнєвський Володимир, Лємїщук Іосєф (а відм.), Майдєк Іван (а відм.), Павильковський Юліан (а відм.), Пивковський Семєн і Рєдєвєн Мєчєслав.

Ц. к. дирекція залїзниць державних на шляху Ясло-Ришів припєрєвно загаланий рух дїл 14. с. м.

В наслідок вискочення поїзду з шпін на шляху Болїш-Явожно здержано рух товаровий поміж Болїшином а Хшановом на 48 годин. — Рух особовий відбудує ся через переїзданє. — На шляху Хабівка-Закопанє відбудує ся вже рух правильний.

Дня 13. с. припєрєвно рух особовий на шляху Ясло-Мудєць-Ришів-Старонива. — Рух товаровий ш. замкнений.

В наслідок ушкодження тору шпінною поміж Хабівкою а Старим Торгом здержано дня 11. с. м. рух товаровий. — Рух особовий відбудує ся за допомогою переїзданє.

В наслідок ушкодження торів повнєєю здержано весь рух поміж Тарнобєжєгом а Збидєновом. На раз відбудує ся рух з одної сторони а Дємбич до Тарнобєжєгу, з другої а Перєворєка до Збидєнова, а з Тарнобєжєга до Налєжєла через Собєл.

Бібліографія:

В музичній бібліотекі „Львівського Бояна“ вишли „Фортепьянові твори“ С. Людєвєвича: 1. Пієня ної, 2. Імпровїзована арія, 3. Романс, 4. Скерцо Цїна 3 кор. До набути у всіх книгарн.

Померли:

— **Іван Савіцький**, надучитель в Нових Мамаївцях помер по короткій недужі 15. с. м. Покійний був ревним патріотом, невтомним діячем в своїй громаді і школі, також був довголітнім членом майже всіх просвітньо-економічних товариств в Чернівцях. В. є. п.

Поклик.

Ніколи не буде за багато інтелігентних, ніколи не буде за багато нашої молодіжї по школах, ніколи не буде за багато бурє, в яких знаїде приміщенє шкільна молодіж.

Виходячи із сїх засад, рішив ся Вїдділ фїлії „Просвіти“ в Станиславові заложити з новим роком шкільним „Сєлянєську Бурсу ремїсничу і промїслову“ в Станиславові.

В нашім місті є ріжні бурє, де найде приміщенє молодіж, що вчїть ся в гімназїї, реальній школі і учительській семінарії. Нема тільки бурє для дїтей, що вчїть ся по фахових школах.

А є в Станиславові ось які фахові школи: Школа дерев'яного промїслу, де учать столярєства, токарєства і різьбарєства; школа торговельна, де учать всього, що мусить знати купець чи торговельний помічник. Є також ріжні майстри, у котрих можна би учити ся, але приміщенє треба мати своє; є годинники, друкарі, Русини-шєвці, Русини-слєсарі, є руські скєпєли: „Народна Торговля“ і „Дєстєва“, де сєлянєські діти могли би практиковати в учинї сї, а не як то дє сї значино в ремєслї, — бавити перших два роки дїтей. Коли би знов якого ученика не прийняли до промїсловї школи тому, що він не покінчив відповідної шкільної науки, то такого хлопця можна би з нашої бурє послати наперед до народної, відтак до вишлєвої школи, а нарешті чи до промїсловї, чи до учительської семінарії.

Щоби заохотити людин до нашої бурє, подамо їм науки в школі дерев'яній і в різьбарєстві. По укінєнню трєх років різьбарєства в сїй школі вислєвають спосібних учеників на дальшу науку до Львова або й до Відня на державний кошт. А по укінєнню 4 років різьбарєства в Станиславові. На різьбарєстві віддїл учать також рисувати і малювати, і тому на сїй віддїл повинно ся послати діти, що мають хист до малєрєства. Наука в сїй школі безплатна, а пильні ученики достають місячний стєпендїя.

Другий віддїл є токарєство. Трєтий різьбарєство. По укінєнню трєх років різьбарєства в сїй школі вислєвають спосібних учеників на дальшу науку до Львова або й до Відня на державний кошт. А по укінєнню 4 років різьбарєства в Станиславові. На різьбарєстві віддїл учать також рисувати і малювати, і тому на сїй віддїл повинно ся послати діти, що мають хист до малєрєства. Наука в сїй школі безплатна, а пильні ученики достають місячний стєпендїя.

Друга школа є торговельна. В нїй учать ся два або три роки. Хто укінєчить сїю школу, найде зараз приміщенє. Що року більшє скєпєли, фабрики і торговельні заводи зложують ся до управлєнїя сїй школи, щоби дала їм укінєнних учеників на бухгалтерів. Сєго року було більшє замовлєнь до скєпєлів, ніж було число учеників, що укінєчили школу. А наші сєльські скєпєли через що хрємлють, як не через те, що нема в них учених скєпєларів? Тому сєю школою повинна заїнтерєсувати ся наша суспільність і з подальших околїнь Станиславова. Глєнки одна річ. Сїя школа є приватна, то значить що за науку треба платити. І так вислєво 10 К, оплата на пригєтовлюванїя курсу 120 К річно, на першім і другім році по 140 К річно.

Вїєси трєвають від 15. сєрпня до 30. сєрпня, а наука зачинає ся 1. верєсєня. Хто хоче відразу пїти на першій рік і укінєчити школу в двох роках, мусить здавати вступний іспит, при котрім треба знати лїтери дїлани цїлими числами, дєсятїчїсними і звичайними дробами, а також знати польську мову. (Сє єстєтєне тому, що в школі вчать по польськи або по німєцки, і годї инакше, як нема доси в школі ані одного Русина. Від числа Русинів залєжати-мє, чи одудуть узнєдїювати і їх мову. І сїя школі вчать польської і німєцкої мови, рахування і купецької ариѳметики, бухгалтерїї, торговельної корєспондєнції польської і німєцкої, оборонного занятя, лєксєльного і торговельного права, географїї і історїї, історїї природи, фізїки, знаня товарів, калїграфїї і стєнографїї. Побитого, що посилає-мє дїти до школи, наша бурса буде старати ся а приміщенє і їданїї шїх хлопцїв по дєсятїчїсних ремєсницях, як годинникєрєх, золотникєх і т. н., а також розмїщувати жєнок и поміщєнюю наукою по майстрах, слєсарєх, куєцєх і т. н.

Питомі нашої бурє будуть мати відповідний наїзар в особі управлєного в нїцїї управлєнєм бурє.

Рємєсєнчєвчє промїсловє бурє сїя „Просвїта“ в Станиславові вїдє будє уладєвана на шєрє сєлянєської бурє. За хату оїлата наїєстєтє 8 К мєсєчно, а на харч можна платити грївнї цілїм умови що приєсєлати в натуралї. Або і єстєтєвє харчї треба доставити, наїєстєтєвє оїлата фїлії „Просвїти“ кождєго мєсєцєного сїя єстєтєвє.

Зголєшуєтє ся трєба наїєстєтєвє до 15. сєрпня на рух а-ря 15. жєнїєвє в Станиславові ул. Казимїрєвєчє 4. Бурсу озвєрєтєвє сї, коли зголєшєтє ся бодай 10 пїтєвєцїв.

За Вїдділ фїлії „Просвїти“ в Станиславові: **Др. В. Явова.** **Д. Крушєвський.**

До сєв. Землі! В першїх шїх верєсєні зїєбрєсєтє русє пєломїсництє до Брусєлиць. Вєфлєсєму і пр. Пєломїсництє трєба трї нєдїлї, а чєго повнїх вїєс дєнь в Брусєлицї і околїнь. Цїна їздї з повнїм удєрєжєм за цїлий час наїєстєтєвє 1. кл. 450 К, 2. кл. 400 К, 3. кл. 300 К. Зголєшєтє прїїїїїї до дня 1 сєрпня. Комїтет пєломїсництє по сєв. Землї, Львів, нє. сєв. Юра ч. 5.

Надіслано.

Адвокат

Д-р ІЗІДОР ГОЛУБОВИЧ

отворив адвокату канцелярію в Тернополі при ул. Кохановського ч. 3. (колом жеміничного двірця). 559 14-20

Спеціаліст до шкірних і венеричних недуг

Д-р Папе

мешкає тепер при ул. Асника (бічна Паньскої) ч. 3, I. пов. 69 2-3

Пошуку приміщення на протязі одного місяця при родиві в домі інтелігентним, найкраще учителем, пов. надіражнього, в місцевості посполеній безпосередно над Прутком. Вимоги скромні. Зголошення надіслати на адресу „Літній“ до Адміністрації „Діла“. 70 2-2

Емер. ч. к. радник суду

Іван Виханський

отворив

канцелярію адвокату

в ЗОЛОЧЕВІ

(Дім власний при ул. Косцюшка — там, де знаходиться також злочаль тов. кредитового „Народний Дім“). 702

ПАННА 19 літ в увічненю 8 кл., котра уже у священиків учила діти, приймала би охотно посаду у священика під уміркованими умовами. Ф. ХОМЯК, Камінька струм. 711 3-10

Лекції в село на час ферій (найкраще для приготування до вст. ісп. до I. кл. гімназ. або до поправки) глядає увічнений академік. Вимоги невеликі. Зголошення до Адм. „Діла“: „Діла академіка“. 712 3-4

Студент філософії, відзначаючий магістрат, шукає лекції на виведі. Зголошення просити адресувати: М. В. Львів, Університет. 713 3-3

Бухгалтер з іспитом товарним, банківним і кореспонденцією пошукує посади. Ласкаві зголошення під М. К. poste restante Бортники. 714 2-5

Женщина, середньо освітлена, середніх літ, бездітна, здорова, совісна, трудолюбива і милого темпераменту, вміє варити, лабати хлібність і порядок в хаті і спіжарні, а розуміє дещо заповідати в огороді і ставі, найде спокійне приміщення, удержані і платити за свою працю у відвіди сьмці. Василь Мисика, парох у Бавковій, п. н. Ропенка ад Устрики дол. Умови наперед ставити, а поручати, особливо 710 від священиків, пожадані. 2-3

Старшої особи до надворного господарства потребує самітній старій священик. Зголошення приймати Адміністрація „Діла“. 703 3-6

Ученик VII. кл. гімназ. глядає лекції на час ферій. Ласкаві зголошення на адресу: Poste restante М. I. 57-96 п. н. Вільшавина коло Золочева. 704 2-2

Іван Стернюк в Заліщицях виснажені МОРЕЛІ в кошмачів 6 влгр. по 3 К 80 с. оплачено. 697 7-10

Священникам, учителям, продам панина фортепиан на сплату по 30, 50, 20 кор. в місячно. БЕРГЕР, Тернопіль Замок. 693 2-4

Урядник, вдовець, оцід дрібних дітей, пошукує інтелігентної невістки з малим характером до завідування домом. Зголошення надіслати під адресу: А. Саган, Осельцям, дворець земліничий. 724 1-6

Фільозоф, студент німецького університету, здібний інструктор з довголітньою практикою, говорючий кількома мовами, спеціаліст до математики, та фізичної вичислювальної та модерної, глядає сечасні лекції або іншого вивати у Львові, або на провінції. Ласкаві зголошення: Самбір, I. B. poste restante. 723 1-3

Ще не було

такого цікавого і гарного календаря як той, що власне вийшов вже на рік 1907 в Чернівцях і зове ся:

„ВЕСЕЛКА“

Суть там поміщені гри і поучаючі розвідки, цікаві оповідання, хор пісень, а ще до того повно веселих образів — Один календар стоїть лаш 80 сот. вже в почтою. Хто хоче собі сей календар спроводити, най пришле в листі вісім марок по 10 с. а адресу:

Іван Савицький

в Лукавці н. С., ч. 28 Буковина. Спішіть, бо розійде ся! 686

Коперницький і Сын

Гетьмані Мехоніи у Львові правде Галицька ч. I. протязі Банку Гипотечного на палатних площі Галицької поручають.

Барометри ажоріди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Львівські лінійні по 12, 15, 24 і вкше. За разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри, цилінри, лупи і всілякі інші прибори оптичні, всілякі направи владжує ся як найкраще і найдешевше. 688

ОГОЛОШЕНЕ.

Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі повідомляє, що цінах штучних навозів на ося вже розіслали, а хто его не має тому на жадане вишле ся безплатовотно. Просимо заравом чим скорше замовляти штучні навози, бо в місяці серпня і першій половині вересня доставка навозів буде дуже трудна. 673 6-14

Диченция

Морелі найліпшої сорти, гарні, свіжі розіслали по 3-80 К в 5-вглр. кошх франко за поправачем. Грушні го 3-50 К і. НАГЛЕР, садівництво в Заліщицях. 670 4-5

До заміни упорядкована інтратна парохія, Зелена, псвіта надіражнього в горах, за парохію мійсау або близько міста. Зголошення до уряду парохіального в Зеленій 680 почта Пасічна. 5-8

На час вакацій глядає уміщення уčenja семинара. Може приготувати дітей до шкіл. Під адресою: „Вудучність“ Адміністрація „Діла“. 1-3

Кандидатка учит. семінарній глядає лекції на час вакацій, на провінції найкраще в домі священика до панноч. Ласкаві зголошення під „Вакація“ до Вазару совіського, Львів, ул. Руска. 1-3

Славновісні зліщичні **морелі** виснажені в 5-кільцевих кошмачів по 4 К за відплатою; 100 вглр. за 48 К юсо стація зліщичні; **ренгльоти** 4 К, **грушки** або **яблока** 3 К 50 сот. — I. НАТАНЗОН, Заліщици. 685 10-10

Урядник при залізничі, виснажені, молодий, гарної вроди, маючий 3400 корон річної пенсії, глядає пани в шкуру товаришу життя. Посаг по рібний до сплати більшого спадку. Ласкаві листи прошу адресувати: М. В. poste restante Чернівці. 687 5-5

Славновісні зліщичні **морелі** виснажені в 5-кільцевих кошмачів по 4 К оплатно на відплатою, 100 вглр. 48 К на стації Заліщицях; **ренгльоти** 5 К, **грушки** або **яблока** 3 К 50 сот. А. НУСБРАВХ, Заліщици. 686 10-10

В будинку „Дністра“ де винаймлена від 1 жовтня 1906 помещання по 5 комах в партері н. I. II. і III. поверсі в домі ул. Підвале ч. 7. Склапи і пишніці в домі ул. Руска ч. 20. Власне відомістю в канцелярії „Дністра“ р. нок ч. 10. 687 7-15

Помости до церков цементові, камінцеві, мозаїкові поручає

Т. МЕЛЬНИЧУК АРХІТЕКТ ЯРОСЛАВ. 4-50

ПЕРША КРАСВА ФАБРИКА ДІЕТИЧНИХ ВИРОБІВ ВОЛЯ ДУХАЦКА п. Подіжур поручає знамениті: **Готове тісто до печення** (дав печива на 8 осіб), шоколадове, корінне, англійське, азоролья і струццове, пачка 75 с. **ЛЕГУМІНИ RUDDING** (легуміна для 6 осіб) ріжні овочеві присмаки по 20 с., шоколадова по 30 с. **Дріжджевий порошок** по 10 с. **Ванілевий цукор** по 14 сот. **Ванілевий порошок до сою** в по 12 сот.

Ті виробі можна набути у всіх склепах споживчих і делікатесів, а як де нема, просимо віднести ся просто до фабрики. 513 26-39

Шість і пів мільонів корон відшкодовано!

Будинки, движимости, збіжжя і пашу обезпечує від огневих ткид одинокое руске асекураційне товариство

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ у Львові Ринок ч. 10.

Шкоди оцінює „Дністер“ в місцевих членами і виплачує зарав приваї відшкодовано. За 13 літ виплатило 6,474.534 корон відшкодовано.

Обезпечення приймають агенції по всіх містах і більших селах; „Дністер“ дає агенції письменним господарям, де еще не робять інші агенції „Дністра“. Агенти „Дністер“ за зарплати вже провізій 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам повятки на 4% на закупку сикавок.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса ощадности, повітові каси ощадности і сиротинські каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченим членам, за рік 1905 припадає кождому членови 5% премії до звороту.

На житє обезпечайте ся в Краківській Товаристві тільки через „Дністер“; провізій від таких обезпечень дає „Дністер“ на рускі подорожні ціли.

Фонди „Дністра“ виносять в кінцем року 1905 суму 1,372.538 корон. 34 9-53

Стережіть ся оми!

Жужлева мучка Томаса

Позір на охоронний знак.

Позір на охоронний знак.

є ний успішнішою на всякі озимі рослини, конюшини і сіножати.

Під гарантією чисто, правдиву і успішну мучку доставляє

Генеральний репрезентант фабрики фосфатів Томаса

ІОСИФ КАРРАХ

У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед купном фальшованих і бевартичних жужлів з насиджуваним знаком. 688 3-17

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середньо-європейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
Краків 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
Рави рускої 7:50.
Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
Станиславова 8:05.
Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
Яворова 8:18, 4:37.
Коломні 10:05.
Ряшева 10:35.
Тухлі 3:55 (від 15:6 до 30:9).
Белзці 4:50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.
Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від (6:5 до 25:9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудни і 8:20 вечер, (від 6:5 до 23:9 вкл.) в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1:46 по полудни (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
з Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня) 1:15 по полудни (від 13:5 до 9:9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15:5 до 9:9 в неділі і лат. свята), 10:10 вечер.
з Ширця від 27:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9:40 вечер.
з Любіня вел. від 13:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11:50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:35*, 11—*.
Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
Яворова 6:00*, 6:55.
Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
Белзці 10:45.
Ряшева 4:05.
Коломні і Жидачева 3:30.
Рави рускої 7:25*, до Станиславова 9:10*.
Перемишля 10:05* (від 1:5 до 30:9) Хирова, Ясла.
Стрия 11:30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6:5 до 23:9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26 по полудни, (від 6:5 до 23:9 вкл. в неділі і лат. свята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудни, (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
до Рави рускої 11:35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня), 9:15 перед полуднем (від 13:5 до 9:9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по полудни, (від 13:5 до 9:9 що дня) 3:14 по полудни.
до Ширця 10:45 перед полуднем (від 27:5 до 16:9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2:01 по полудни (від 13:5 до 16:9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черонках товстими; поїзди нічні в зазначені звязкою. Чора нічна числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білетні ізди як також білетні всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади ізди і т. д. можна набувати через цілий день в мійській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсманна ч. 9. 35

Поручає ся дешево і орієнтне артистично ритовиче заведе

А. Зігмана

у Львові, уліця Сикстуска ч. 14

РОВІТІЯ

металевих і вавчукових штампів.

Монограми, герби і всілякі гравюри — вивіски ритовані і лян, правовані бляхи для сторожой і товариств. — Поручає ся як доставець розличних руских товариств і Урядів парохіальних. 649 4-52

НА РЕВМАТИЗМ, гостець, постріл (іскіас) і всілякі нервові поручає ся усмиряюче ватране, від 5 літ дуже ровновескодене, многими лікарями ординоване і авторитетами признане

Linimentum Gaultheriae compositum

з правно зареєстрованою охоронною маркою

„NERWOL“

земля д-ра Юлія Францоса, антикаря в Тернополі. Ціна флакону 80 сот., 10 флаконів 8 К, не числячи опавована і оплатно. — Тисячі подяк можна переглянути. Двічі на день почтова вносилася. Набути можна в кожній більшій аптеці, згладно в аптеці хеміка д-ра Юлія Францоса в Тернополі. У Львові можна дістати в аптеках Deweche's, Гай, Лавоаского і д-ра Піпеса. Поратинського 1039 6-48

Лиментий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. н. львівського університету поручає

своє переплетниче і галантирне заведе

у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Службеників, Євангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбомів, Маг, Дипломів і т. н. по умірених цінах.

До навоження

збіжжя, конюшини і інших рослин пастівнику, окопових і стручкових, лук, пасажик, яри, хмелю, свочевих і лісних дерев поручає ся від більше як 25 літ випробовану, походжу з чеських гут Томаса під гарантією чисто

під гарантією чисто

жужлеву мучку Томаса

знак: „ястє конючу“.

Позір на охоронний знак, пачку і овачеве зміту.

Бюро продажі фосфатової мучки з чеських гут Томаса: ГЕНЕРАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

Іосиф Каррах у Львові

ул. Ягайлонська ч. 22. Ціники, брошурки і вяснені даром. 603 6-6

МАШИНИ ДО РОБЛЕНЯ ПАНЧОХ

„МЕТЕОР“

перше чеське промислове товариство для виробу трико-тових і пань-овихових товарів

Рудольфа Пауера і Сп.

в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,

дає кождому тривалий побічний заробок закупляєм машин до робленя панчо „МЕТЕОР“.

Готовий товар приймає ся.

Наука основна. Інструктор до дому. 698 8-2

УЧИТЕЛЬ слав руского товариства педагогічного двохлітнього підготовничо-наукового виходить від 1 червня 1899 у Львові ул. Котляковського ч. 15. Премію за річка 8 в. ширічка 1-80 в. ширічка 80 в.

При закупні товарів просимо поклакуватись на нашу часопись.

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Як літературний додаток
додається до „Львівської національно-політичної газети“

Передплату і інсерти приймають: у Львові
Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кільського 2; С. Соколовський, Па-
ска Гавемана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstraße; F. A.
Rechter, Nibelungenstraße 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; у ФРАНК-
ФУРТИ і ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерти платні
у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Австрії за границею:
на шість років 32 к. на рік 11 к.
на три роки 16 к. на рік 5 к.
у Львові (без поштової пересилки)
на шість років 28 к. на рік 9 к.
на три роки 14 к. на рік 4 к.
Поштове число контуе у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.

Рекламини, Адміністрація і Експедиція
на ч. 24 ул. Баторія. Рекламини вставляються за
лінійною ціною за лінійною ціною за лінійною ціною.
Рекламини не
платяться за лінійною ціною.

Оголошення значення приймають ся по 20
с. за одну стрічку літератури або за 10 с. за одну
лінійну стрічку літератури. — Подати і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Od morza do morza!

I.

Галицькі Русини вже давно станули на становищі, що наші рахунки з „братним“ народом польським вже покінчені, що з жадною польською партією, хоч би найдемократичнішою нам не виходило в ніякій компромісній політичній, не зачинали нам ніякої спільної політичної акції. На сім становищі станули ми тому, бо знаємо, що Польща від моря до моря була є і буде першою точкою національно-політичної програми всіх польських стороництв, навіть таких, що теоретично стоять на становищі етнографічної Польщі. Навіть людські стороництва польські не потрапляють вирішити ся Галичини, Холмщини, а навіть Волині і західного Поділля. У кожного свідомого національного Поляка, хоч би національно-політичні постулати його програми були оперті на засади етнографічних територій національних, вилізе історично-польське шило в хвили, коли прийде ся практично рішати, чия правда в даній справі має бути на верха на тих руських територіях, що колись належали до Польщі: руська, чи польська?

В національно-політичних справах немислима ніяка згода Русинів з Поляками, немислими ніякий компроміс, ніяке спільне ділане. Всякою спільною акцією, котрою ми в чім небудь скріпили би Поляків в межах їх етнографічної території, ми скріпили би лише відвічного, непримиримого і неспосібного до поправки ворога нашої національно-політичної єдності і самостійності. До такої пересвідчення прийшов загаль руського народу і тому всякі проби компромісів з Поляками, які ризикували деякі нерозважні, чи під зглядом політичної етики улашли одиної, все розбивали ся о сю відразу руського народу до всякої спільної акції з Поляками: до всякого порозуміння з представителями сего народу. Ся відразу оправдана не лиш спільною, польсько-руською історією до 1772 року, але і пізнішою, аж до наших часів, коли то руські репрезентанти в соймі зійшли ся з нефальшованими заступниками польського народу, з польськими-хлопами-людовцями.

Не так думали досі провідники нашого національного руху за кордоном. Вони були того переконання, що Поляк мусів помудрити по шкоді. Поляки збиткували ся над нами так довго, як довго мали свою державу, як довго в сій державі панувала шляхта. Тепер гадали свідомі українці, коли Поляки самі страждали самостійний бит політичний, і коли би для них було великим щастям, як би їм яка сила дала самостійність їх власної, етнографічної території, вони не будуть більше витягати руки по чужі землі. В додатку Українці гдали, що у Поляків та сама людська, що у інших народів, гадали, що невідник, замість дальше думати о згнобленні другого невідника, що терпить від того са-

мого тирана, помирить ся з давним своїм підданом, з котрим сидить у спільній в'язниці і разом з ним буде старати ся вилотити ся з тюрми, щоби здобути волю для себе і для свого товариша. Такою надією дурили ся Українці тим більше, бо знали, що часи абсолютного пановання шляхти і шляхоткої самоволі навіть в Польщі безповоротно минули, а до голосу прийде польський люд, польське хлопство і міський пролетаріят, котрим не залежить на плодovitих землях України, так як на сім залежало ненаситний шляхти польський.

Нарешті прийшов час, коли Поляки і в російській державі прийшли до голосу. Прийшли там до голосу не лиш потомки катів Руси, не лиш потомки історичної шляхти польської, але і польський люд. Зійшла ся дума, і репрезентанти українського народу станули око в око з репрезентантами польської нації. Зійшли ся вони до спільної праці, до „спільної борби против спільного ворога“. Ми лише ждали на сю хвили, бо ми були переконані, що лише ся „спільна праця“, заки вона еще зачне ся, отворить нашим закордонним товаришам очи. Ми були переконані, що в першій хвилі, як лише вирине питання автономії України, Українці побачать, що і неволя Поляків не навчила нічого, що цілий польський народ прийняв в спадщину протируську програму старої історичної шляхти польської.

І дійсно! Самі Українці вже сконстатували, що польська делегация в думі співбає ту саму пісню, котру співав Ярема Вишневецький, котру виспівав в своїх повістях історичних Сенкевич, котру співвають всі польські стороництва в Галичині: Polska od morza do morza, як не добровільно, то огнієм і мечем!

Замітна є під тим зглядом стаття М. Черкаського в останньому зошиті літературно-наукового органу України „Нова Громада“. Приступаючи до спілки послів недержавних народів і засновуючи автономістичний клуб, українські послы надіяли ся, що одна нація другій, отже Українці Полякам, а Поляки Українцям будуть помагати в борбі о політичну автономію національної території. „Але“ — пише М. Ч., — повстають у нас відразу деякі „але“, і насамперед що до участі в спілці Поляків — не взагалі Поляків, а тих, що пройшли в державну думу. Бо коли можна вірити в цілком шире відношене до української справи Литовців, Лотвишів, Грузинів і інших, то з Поляками троха інакше стоїть справа. Правда, вони також пристали до автономістичної спілки і тим самим ніби то взяли на себе повинність іти разом з Українцями, але тут мимо волі насуває ся питання: не введе ли вони голосувати муть за автономію України, за незалежність її в краєвих справах від усіх чужинців, хоча б у надії використати ся з українських голосів в питанні про автономію Польщі?

шкарали. Так мабуть спочуває себе пташка, вихована в клітці, коли грати старої клітки потрухняють і нараз почнуть ломати ся від вілних рухів молоді істоти. Звикнувши бути замкненою навколо густими ґратами, пташка не дає собі віри, що можлива свобода; вона думає, що їй так здає ся, і довго сидить, не ворухнувшись, то заплізаючи то знов розплющуючи очи. Ні: очи не обманюють; ґрати поломані, воля можлива. Але страшно покинути клітку, до котрої так привикла, в котрій чує себе безпечно; страшно викинути себе на повітря. А безконечний простор, а інстинкт волі, а веселе щебетане літаючих пташок, манять до себе недержимо, і наступає хвиля, коли страх невідомости переважає ся бажаннем закоштувати сеї самої невідомости. Всенякий організм наповнює ся лоскочущим спочутєм і нараз заплізавши очи пташка зриваєть ся і кулею мчить ся просто в гору, під небеса. Їй страшно розплющити очи; їй здаєть ся, що вона падає; і вона що-раз швидше та що-раз по-привильніше махає крилами. А як раптом осмілять ся розплющити очи, щоби пересвідчитися, що з нею дієть ся, і зобачить, що не падає, а вільно несеть ся в повітрі: вся істота її наповнюєть ся невисловно солодким спочутєм; вона гордо плине в блакиті небес, купаєть ся в сонячному промінні і їй здаєть ся, що вона сама повітря і сонце і небо...

Полетіла скоро й ми...

Егеж! Так ото кажу, що коїло ся діло незадовго до рідва. Кругом по коїлах робітники ворухнули ся, закладали комітети та товариства, вибирали депутатів зміж себе для зносин з другими товариствами і таким способом злучали ся в величезний та тісний клубок, в котрому, як у вулкані, кипіло і порекало на всі боки революційне полум'я. На нашому коїловому участку ще не було

Кому відомо — кажє далі автор — яка партия польська (вишепольська) побідила при виборах до думи, мусить запитати: не введе ли Поляки дадуть свої голоси на користь України, домагаючись задоволення її національних домагань?

Польська репрезентация в думі складала ся майже з самих членів народно-демократичної партії. Не зважаючи на докази теоретичні, ні на факти з життя, партия ся ще й досі додержує в своїй програмі тих історичних традицій, які у других народів давно вже вивітрились. Вона собі за духового ватажка що до сего має письменника Сенкевича, який так чудово, в таких блискучих фарбах змалював польсько-шляхотську минушість, виступаючи завзятим її апологетом. І не тільки в своїх творах, але і в публичних промовах він силкуєть ся підтримати у своїх земляків віру в те, що можливо назад вернути ту блискучу історичну Польщу, що так хробро побивала непокірних хлопів та гайдамак Українців, усіх тих Хмельницьких з їх зважливими, але небагатородними Богунами, що цурались високої польської культури... Для загального добра Польща повинна існувати тільки разом з Литвою і Україною — в формі тої політичної трійці, яку витворив хід самого історичного життя, як натуральний наслідок польського політичного духа і його вічного генія. Дух тої трійці не вмер. Історія Польщі знов повинна вернути ся на свій колисний шлях. Звідси повстає найперша повинність для кожного широго Поляка — пам'ятаючи традиції своїх предків, приймати до того ідеалу „польскости“.

Говорячи про політику Поляків в Думі, М. Ч. каже: „Свої домаганя автономії Польщі вони підпирають історичною аргументацією. Найбільшу роллю грають спомини, яка то була Польща до 1772 року, з яких прав вона користувала ся потому, який простір широкій вона займала і яке, злочинство велике заподіяно їй тим, що обмежено тепер майже до етнографічних границь. З такої аргументації виходить тільки те, що ввести Польщу в її етнографічні межі було би ще більшим злочинством. Не даром так обурились були всі народові польські органи, коли рознеслась була чулка, про відокремлене Холмщини і Підляшя від „Привислянського краю“. Сенкевич просто навіть занові польським послам, „щоб вони кістками лягли на порозі думи“, а такі не допустили на таке ганебне для Польщі діло“. Що польське стороництво в Думі хоче здобути автономію не для етнографічної Польщі, виходить з органу вишепольців (Wszelch. Przegląd). В статі про російсько-японську війну там сказано: „нехайно в Росії змінити ся політичні умови, — і хвиля польської колонізації широко попливе на Схід і на Волинь, Поділля і Україну. А з хвилі тої почне знов ширити ся польська культура, здобуваючи й оновляючи втрачені „постерунки“. То землі не чужі, а

польські, політи польською кров'ю (татарською також руською), знаємо по тих землях не окремий народ. „Русини“, а простий етнографічний матеріал, який польська култура переробить на Поляків. „Українців“ іняків нема, бо нема української інтелекції...“

„Такий характер має національна польська партія, такі переконання її та програма діяльності. Таких самими мусять бути й її заступники в Думі“.

Супротив всего того М. Ч. еще не твердить рішучо, що польська делегация в думі, за поперте Українцями польської справи, згодить ся підперти українські автономістичні домаганя. Він ставить лише „зневільне питання“, чи вони згодять ся на якісь домаганя випливаючі з національно-політичної програми українського клубу і каже, що „хотіли би знерушити увагу українських послів на можливі наслідки спілки з польськими націоналістами й застеретти їх від занадто великого оптимізму й надії що до тих співзв'язків. Українські послы повинні мати ся на обережності, щоб, допоміжши своїм спільникам здобути деякі національні права, не почувли чемне przeproszeni замість потрібної помочи для себе“.

Страйколови з Росії.

„Правительство не допустит до змарнования плодів на рілі, потрібних до виживлення тисяч людности в краю. Де свої люди не хотіли би працювати, там переведуть живих чужі люди“.

Отсі слова маніфесту ц. к. намісника Галичини сказані з такою певністю, неначе б галицьке правительство вже мало приготованих тих „чужих людей“, які мають перевести живих в околицях обнятих страйком. Правительство не говорить, бодай не повинно говорити на вітер, і коли воно впевнює, що страйколови не забракне, то видно, робить усі можливі заходи, аби постарати ся о них. Якими дорогами йдуть ті заходи о спровадженні потрібного числа страйколов, се, очевидно, „урядова тайна“, якої ми поки-що не знаємо. Але рубець заслоня з тої тайни вже відкритий: з „Громадської Думки“ довідаємо ся, що в Росії, в Білгородській повіті Люблінської губернії відбувають ся між польським населенням вербунок страйколов до Галичини. Кореспондент „Гр. Думки“ пише до ч. 151:

Вже тиждень, як приїхав з Галичини до Білгорода агент для найму сільських робітників: косарів, хлопців і дівчат. Він переказував, що галицькі селяни дадуть ся зробити загальний страйк і міцно стоять при тім, аби ніхто не йшов до своїх панів на роботу, доки не дадуть їм більшої плати і постановили радше піти на роботу до Німеччини, хочби їй да таку або й меншу плату. Страйк має бути еконо-

сотворінем. Слово „особа“ — слово загальне: подібно тому, як біла риска на темній тлі каталентує півня, так само се слово каталентує найновіш в історії чоловіка... Спершу всі остожені; а потім відразу, ніби на знак, всі обернули ся з острахом до дверей, чи нема когось чужого, а далі мовчки одні за другим почали шити ся з хати. Мені було разом і сумішно і жалко. Я не перестав, чистив далі і риючасно пильнував картину о нечоті психології в людях. Не далеко від мене сидів каснер. Зауважив про „особу“, він почав „політично“ висловувати ся з хати: перше по тихеньку кашляючи, потім взяв зі столу свого капелюха, підніс до ніки і почав дивити ся крізь ніби; а потім раптом, ніби забачивши на дворі щось дуже несе, і шквар, він зробив несе лице і хутко вигулькнув у двері. З другого боку за столом сидів бухгалтер. Він подавав мені таємні знаки, щоб я перестав читати; а я бачив не замінюючи тих знаків, читав далі. Він не втерпів, і підійшов до мене, прошепотів: „Що ви, збожеволіли, чи що? Таж нас усіх зараз позарештують!“ Я удав, що не почув, і почав читати ще голосніше та виразніше. Бухгалтер не витримав і, пробурмотівши, що його хтось чи щось їде, втік з контори. Сміх здригував мені горлянку, а серце гиснуло ся від страшної думки... Скоро в конторі лізло ся йно цять чи шість чоловіка людей. Коли я кинув проклямацію і позирнув по конторі, в ній крім безногого матроса, котрий недавно приїхав з війни і кожного дня приходив до нас за новинками, не зістало ся ні живого чоловіка: всіх, як вінком замело...

(Конець півня).

Воно так завше.

(Із задоку коїловця).

Діло коїло ся незадовго до рідва. Я саме-що вилізав ся від найстрашнішої слабости: від віри в правдивість, добрість та ширість „владствів міра сего“ і спочував себе незвичайно здоровим і діяльним. Скоїло ся се, як і все на світі коїть ся, якось так, мовляв би то само собою.

Під впливом подій революції, котрі, мов ясним промінем освітили мені все, що до сього часу було для мене темним і невідомим, під їх живим вражінням я видужав на віки від дурної і страшної болістї. Події насовували ся швидко. Навколо на всіх коїлах заворушили ся робітники і тільки на тім участку коїл, де служив я, було ще тихо, навіть тихіше, ніж звичайно; але в тій тишині було щось особливе, — таке саме, як буває літом перед громовицею, коли все навкруги затихне, а в самій тишині чуєть ся приближене бурі. Кождий досвідчений чоловік міг запримітити в панувашій на нашій коїлі тишині щось неприродне. Ми прислухали ся, де, як і що. Прислухали мовчки; і як хто нарушував те мовчане і пробував говорити про те, об чім ми всі потихеньку думали, то всім робило ся страшно, мов від тих слів могло завалити ся небо і придушити нас всіх, а разом з тим і хотіло ся говорити, хотіло ся слухати про се і всі ми взагалі спочували себе якось не природно, якось нездувало. Здавало ся, наче ми незалежно від своєї волі, під впливом невідомої могутньої сили, вилазимо з якоїсь тісної шкарали на широкий повітряний простор. Невимовна солодкість волі, простору, тягнула на повітря, а страх невідомости, новини такого істнованя „риковував руки, ноги і все тіло до тісної

мічний і політичний, бо селяни добивають ся загального виборчого права, а сему на перешкоді стоїть „Коло польське“, т. е. польська шляхта та великі земельні власники. Сему агентови поручено наймити 1000 робітників (500 з білгородського повіту і 500 із сандемірського) на чотири місяці. Плата для російських робітників підвищена; мужчій на місяць 10 рублів, жінкам 8 рублів, а крім того харч. Перезд від границі до дворів також на кошт дідичів. На питання, чи галицькі селяни не відженуть і не примусять покинути панські лани, агент відповів, що того не може бути, бо російських селян відвезуть відразу до дворів, а там усяди є військи і воно силою не допустить до розривів. Дивно для чого сей добродій вибирає робітників з-поміж Поляків, а Українців не приймає. На се агент каже: „Бою ся брати тутешних Русинів, аби часом з галицькими Русинами не паробили нам ляха, бо тоді моглоби скоїти ся щось страшне“.

Отсе донесене „Гр. Думки“ показує нам, що акція в цілі спроставлення страйколомів справді закроєна на широку скалю, коли вона доходить аж до чужої держави. Але багато важніше для нас те, що ті кому залежить на зломанню страйків, боять ся, що українські селяни вже на тільки свідомі своїєї національної єдності і спільності своїх клясових інтересів, що із страйколомів можуть стати союзниками страйкуючих, і не вагаються брати їх на страйколомів. А коли наші вороги ствержують, що український селянин з Галичини і український селянин з Люблинської губернії без огляду на кордони і на всю відмінність політичних умов життя на стільки почувують свою єдність, що не безпечно уживати одного против другого, то се факт, з якого нам тільки радіти треба.

І так хотять зломити страйк наших селян, використовуючи тільки національний антагонізм, вказуючи польському робітникові, що український робітник, який бореться против політичного поневолення й економічного визиску, се його ворог, а його природний союзник, се польський двір, польський дідич. Чи сей антагонізм, се ловлене польською робітником на клич історичної Польщі вистає на довго сумнівається ся.

А з другої сторони вважаємо нашим правом і нашим обов'язком вказати на сей факт особливу тим з польських партій, які мають на устах все інтереси народних мас і в інтересі тих народних мас осуджують без розбору всякі національні стремління поневолення національностей. Ось-де отирає ся поле для їх діяльності. Нехай вони підуть до тих польських страйколомів, нехай проявлять їх клясову свідомість, нехай витолкують їм, яку погану службу сповняють вони, помагаючи дідичеві до поневолення їх брата-селянина. І нехай постараять ся, аби польський селянин не був страйколомом для польського дідича, не служив сліпим оручем в руках тих, що ціню поволення місцевих мас хотять будувати історичну Польщу на українській землі.

А ми, ми можемо тільки радіти, що наші вороги констатують що український селянин не дасть ужити ся проти українського селянина. Се свідомство наших ворогів нехай буде для нас заохотою до дальшої освідомляючої праці, аби справді на цім просторі українських земель неможливо було нашим ворогам ужити українській робучій руці против українських робучих рук: ані при спровадженню страйколомів, ані при здавлюванню народних рухів мілітарною силою в політичній боротьбі ані в ніяких потребах. Отся солідарність українських робучих людей, якої вже тепер починають брати ся їх вороги, буде найліпшою запорукою будучности української національностей, найпевнішою обороною її від ворога.

Народні віча і маніфестації.

З Бережанщини пишуть нам: Дня 24. червня с. р. відбули ся довірочні збори в Г о р о ж а н ц і підгаєцького пов. Село те щасливіше від інших, бо має аж 3 панів: бар. Гогендорфа, Романовського та Зайончковського. Панки ті бояли ся дуже довірочних зборів і приїзду д-ра Бачинського то та майже кожної неділі спроваджували до села комісарів і жандармів. І в день зборів з'їхав комісар з Підгаєць з чотирма жандармами і шістьма уланами; комісар сконструлював запрошення та, найшовши все в порядку, від'їхав до двора на підвечірок, а жандарми і улани патрулювали в селі аж до пізнього вечора. Зборам проводили: Марцін Злотницький і Стефан Гусак, секретарював Дмитро Грабар. Реферував д-р В. Бачинський з Бережан про справу виборчої реформи, про петербурзьку державну думу і український клуб та про страйки. Відтак промовляв Д. Грабар на тему громадських виборів, критикуючи стару раду та завзиваючи селян, щоби при зближаючи ся виборах тримались солідарно і вибрали добру раду і зверхність громадську, котра не лизала би панських лап, а стояла би все за громадою. Ухвалено відповідні резолюції. Зібраних було до 400 селян. Від'їжджаючого референта відпроваждали улани, то випереджаючи його, то лишаючи ся позаду, аж під Яблонівку, де задержали в лісі. Головна заслуга скликання і уладження зборів припадає молодому та щирому патріоту Д. Грабарови.

В Волощині підгаєцького пов. відбули ся довірочні збори в неділю 8. с. м. Зборам проводили Данило Осадца з Божикова, Назар Скорик з Сюлка та Ілько Щербатий з Мужилова. Д-р Бачинський реферував про проект виборчої реформи для Галичини, ухвалений комісією. Ухвалено слючі резолюції: І. Збори освідчують ся за безглядно

рівним виборчим правом, жадають усунення пропорційної системи і признання руському народови в Галичині 43 проц. галицьких посольських мандатів, протестують против безлічно кривдячого нас проекту Гогенльог-Гломбінського з 27 і то не зовсім певними мандатами руськими на 102 галицьких.

II. Взивають руських послів, щоби в повній палаті поборювали як найострішими средствами ухвалені комісією проект виборчої реформи для Галичини, а колиб їх борба була безуспішною, запротестували сесією.

III. Освідчують, що так довго, не спочинуть в борбі, поки не виборють для руського народа в Галичині повної рівноправності політичної, а борбу ту вести-муть всякими найострішими средствами, передовсім страйком і бойкотом.

IV. Витають з радістю повстане українського клубу в петербурзькій думі, бажаючи йому як найкращих успіхів в борбі за автономію України.

Відтак промовляв Ясько Пьотровський з Мужилова (він перед місяцем пересидів 16 днів в слідчій в'язниці і то безпідставно, бо не є обвиняний актом обжалована о заворушення страйкові), завзиваючи зібраних до завзятої борби о красну долю для хлопів без огляду на переслідування зі сторони галицьких властей. Г. кінцевий промови завзивав д-р Бачинський зібраних, щоби в як найкоротшій часі приступили до заложення „Січі“ в Волощині. Під шопу, де відбували ся збори, підкрив ся патрулюючий в селі жандарм і хотів підслухувати, а коли член комітету Леский казав йому яку незапрошеному відійти з під шопи і не підслухувати, озлобив ся дуже, відгрожував ся, що навчить його розуму, та рад не рад мусів відійти.

Того ж оня вечером відбули ся довірочні збори в Л и т в и н о в і, власности п. маршалка і посла соймового та добродія повіту Литинського. (Більша частина його сіна в наслідок страйку скошеного бойками за пізно, мочить ся в воді). Про виборчу реформу і страйки реферував д-р Бачинський. Ухвалено резолюції як в Волощині. Зборам проводили: Ясько Пьотровський з Мужилова, Василь Юрків з Литвинова; секретарював Петро Соколюк з Литвинова. Крім референта промовляв ще Я. Пьотровський. Збори закінчено відспіванем „Ще не вмерла“ і „Не пора“.

В четвер 12. с. м. відбули ся довірочні збори в У р м а н и бережанського повіту. На зборах було до 250 селян з Урманя, Дришева, Поручина, Буца, Конюх, Розгачова, Пліхова і Краснопуші. Зборам проводили Микола Кулик і Петро Слобода з Урманя, секретарював Іван Баран з Буца. Про виборчу реформу, страйки, відозву страйкову намісника і українські справи в Росії реферував д-р В. Бачинський. Ухвалено відповідні резолюції. Дуже гарну промову, місцями віршовану сатиру на наших хрунів і сираках та реверендах виголосив талановитий селянин з Конюх Микола Телебзда. На закінченні пояснив д-р Бачинський значення „Січі“ і завзивав зібраних до закладання їх по всіх громадах. Відспівано „Не пора“, „Ще не вмерла“, „Гей там на горі Січ іде“, „Який то вітер“ та „Марш Соколів“. Село Урмань се одна з найкраще зорганізованих громад Бережанщини; до недавня люди запоморчені були кацапством, та нині всі відвернулись від него, пізнавши страшні моральні наслідки московіфільства на своїм пароху. Місцеві селяни від весни бойкотують пароху і не ідуть до нього на роботу. Від всенародного віча у Львові заперемувало вже 9 селян „Свободу“, котрої перед тим в селі не було. Найбільше причинив ся до освіди домлення села молодий господар Микола Кугут, був до лютого с. р. передплатником „Русского Слова“, та відкинувши його від нього брехні про всенародне віче у Львові з лютого, котрого був учасником. За те стрічає його великий гнів о. пароху. Село Урмань похвалитись може великою рідкостю, а то дуже чесним і патріотичним війтом, завзятим козарлюгою Миколою Наконечним, котрий все і всюди стоїть за громадою. В Урмані тепер страйк: староста шиканує селян: під загрозою грошевої карі мусить вийти що ноці вислати в поле 10 вартівників; щоби стерегли збіжа перед неіснуючими шкідниками. Селяни, цілительський день намозолившись ся при жнивах, мусять для дикої фантазії пана графа тратити ніч на варті. Тому звертають ся до посла Яворського з проханням, щоби безпрочно порушив ту шикану інтерпеляції. Урманці наміряють в як найкоротшій часі розв'язати читальню Качковського та приступити до читальні „Просвіти“.

„Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок“.

[Звіт з діяльності Товариства за час від 1. вересня 1905. до кінця червня 1906.]

Після останнього звіту (поданого в часописях в перших днях мая) чисило Товариство 930 членів звичайних, 207 спомагаючих, а 7 добродіїв, загалом отже 1144 членів. З кінцем червня чисило Товариство 1001 членів звичайних (о 71 більше), 4 надзвичайних, 261 спомагаючих (о 54 більше) і 7 добродіїв, отже разом 1273 членів, се є о 129 більше. Зазначити треба особливо, що в останніх часах розвинено енергію акцію єднаня для Товариства членів спомагаючих з поміж кругів суспільности. В тім згляді розвинули найуспішнійшу діяльність Відділи округів: Богородчани, Снятин, Товмач. — Буковина починає також брати живішу участь в праці

Товариства. Ідейні одиниці потягають за собою загаль і є налі, що Товариство згуртує небагато не десятки а сотки буковинських учителів і учительок. Придбане так поважне число всяких членів завдячує Товариство передовсім заходам багатьох свідомих членів яко делегатів і мужів довіря Раді Надзирачої і Дирекції, дальше заходам Відділів округних а вкінці оживленій перепиці і реклямі, яку Дирекція від самого початку стало переводила, не жахаючись ніяких коштів і трудів.

Відділів округних має Товариство 48, се є 44 в Галичині, а 4 на Буковині. Се число є вже дуже поважне. Перепиши і зносини з Відділами дають Дирекції що-раз то більше роботи, але вона є вповні нагороджена, бо більша частина Відділів округних розвиваєсь гарно і успішно. Найбільшійші є отсі 7 Відділів округних: Коломия, Снятин, Тереховля, Товмач, Лисько, Буськ, Гвоздець. Досить живу організацію переводять слючі 21 Відділів округних (впорядковані після вислідів їх діяльності): Станіславів, Перемишляни, Глиняни, Зборів, Калущ, Камінка струмилова, Надвірна, Підгайці, Яворів, Сокаль, Чернівці, Самбір, Збарж, Тернопіль, Богородчани, Бібрка, Рава руска, Вишніця, Густин, Чортків, Жовква. Менше успішну діяльність розвивали в останніх часах з різних причин (пр. задля великого простору округу, перепон зі сторони властей або й байдужности членів) отсі 12 Відділів округних: Бучач, Дрогобич, Косів, Заліщики, Заставна, Стрий, Ширець (у львівській шкільній округі), Перемишль, Вашківці, Рогатин, Жидачів і Золочів. Три останні виказують лиш хвилиний застій. До наймолодших але не менше діяльних Відділів належать: Рожнітів, Скалат, Белз, Борщів. Не ввійшли фактично в жите мимозмагань і Дирекції і мужів довіря Відділи округні в Мостисках і в Долній; вони поки-що фігурують неначе на папері, хоч члени платять і зносять ся з Управою. Тяжкі перепони і невідраді відносини мають побороти многи Відділи, особливо Рава руска, Жидачів, Калущ, Підгайці, Тереховля, Бучач, Борщів, Сокаль, Густин; Дирекція констатує однак сей потішючий факт, що наші Відділи в „с“ частях не дають ся збити з пантелику і сповняють з малими винятками совісно свої обов'язки, йдучи за директивами Дирекції. Лютяого Дирекція висловляє тут майже усім Відділам своє признання і подяку за працю, висказує однак бажане, щоби і менше діяльні Відділи (з III. категорії) пішли за приміром діяльніших, інформувались про їх роботу і заводили у себе подібний лад і дисципліну. Дирекція розіслала як раз в тій цілі в червні для округних Відділів точні інструкції, які нормують функції і означують обов'язки кожного відділового. Відділи округні мусять отже по мисли ті інструкції переводити у себе стало строгу дисципліну і поділ праці, бо Дирекція не буде допускала до сего, щоби Відділи застигали ся, животіли та лиш існували на папері. На слухай хронічної байдужности переведе Дирекція в дотичних округах нові вибори до Відділу. Не ввійши в жите лиш два недавно засновані Відділи, в Краківці і Угнові, для котрих статуту ц. к. Намісництво що-йно приняло до відомости. Поділено шкільні округи: Коломия, Камінка струмилова, Перемишляни, Долна, Сокаль, Яворів і Рава руска, і тим способом повстали Відділи в Гвізді, Буську, Глинянах, Рожнітові, Белзі, Краківці і Угнові. Можливий і пожеланий сід поділ округів: Бібрка, Жидачів, Рогатин, Тереховля, Калущ, Надвірна і Львів; тим способом повстали би ще Відділи: Ходорів, Николаїв н. Д., Бурштин, Будзанів, Сятинський, Делатин і Львів.

Такий поділ є очевидно для розриву Відділів дуже корисний, бо члени можуть при менших віддаленнях і невеликим просторі свого округу частіше зноситись і гуртуватись. Сю акцію полирає тому Дирекція дуже усильно, хоч мусить тут наглядно зазначити, що засновуване і організуване Відділів є вполучене з чималими видатками. Як раз сим пояснить ся по части незвичайна висота коштів організації і адміністрації. Дирекція подає вже тепер усім членам до відома прийнятий Радою Надзирачою (за засіданню 87) біланс за 4 місяці 1905. р. і перший пірік 1906. р. З горі однак зазначає Дирекція, що вся організаційна робота скінчить ся з серпнем 1906. р., так що з 1. вереснем (від котрого дня пічне Товариство виплачувати в дійсних потребах підмоги і усякі датки та позички) устануть майже зовсім видатки на організацію і рекляму, а по унормованню діловодства і зносин з членами та Відділами округними зредує ся кошти адміністрації до незначної суми і заведе ся в Головій Управі і по Відділах округних як найбільшу ошадність. Видаване дешевого періодичного урядового листка чи більшого свого органу прийшло би сій справі дуже в поміч. Ся kwestія є тепер предметом живих переговорів і нразд і доведе імовірно в недалекій будучині до позитивних вислідів. — До збільшення коштів організації і адміністрації багато причинились також склад і розсилка деяких друків, яких велику масу розкинуто і то на бажане наших мужів довіря, дальше трикратна висилка ургенсів, вкінці чималий видаток на чеки. Дирекція наложила вправді після ухвали Ради Надзирачої сего року податок на членів в квоті 50 с. за чеки і грамоту, однак доси удалось ледви 31%, сих оплат стягнути. Стягане сих належитостей і застелючий мусить від тепер Дирекція передати Відділам округним, бо через се і зменшать ся кошти адміністрації і унормуєсь айше евіденцію влат. Дирекція буде отже від тепер що місяця по 25-ім висилати до Відділів округних лісти членів і їх влат доного човна і в тік.

перегляду і ургованя довжників, так щоби ніхто не міг злягати за вкладками за кілька місяців. — Дійсні дотеперішні кошти організації і адміністрації окажуть ся значно менші, коли углядити ся, що Дирекція має тепер на складі ще доволі багато чеків (вартости понад 150 К.) та всіяких друків (деклярацій, грамот, статуту, квітаря, — вартости понад 300 К.), а запас той вистає ще на 6—12 місяців (статуту — на пару років).

По сих замітках подаємо одвітню до ухвали Ради Надзирачої і на основі переведеного Комісією контрольного дня 8. липня шконтра слючюче замкнене рахунків по конець червня 1906. р.

А) Загальний прихід виносив 10384 кор. 07 сот., в тім було однак переходових позицій на квоту 2384 кор. 74 сот., так що властиві приходи Товариства вносили 7999 кор. 33 сот., отже майже 8000 кор. На ту квоту зложились отсі позиції: 1) в п и с о в о г о 1776 кор. (найбільше було сего в вересні, 426 кор.; в падолисті 403 кор.); 2) в к л а д к и з в и ч а й н и х ч л е н і в в с у м і 5173 кор. (найбільше дав місяць червень, а то по ургенсах власних при кінці мая, іменно 793 кор.; дальше марець 620 кор., цвітень і май по 560 кор., лютий 554 кор., січень 545 кор., падолисті 480 кор., грудень 429 кор., вересень 372 кор., жовтень 262 кор.); 3) в к л а д к и н а д з в и ч а й н і 13 кор. 10 сот.; 4) д а т к и ч л е н і в с и о м а г а ю ч и х 608 кор. 20 сот. (найбільше приніс тут падолисті, бо 139 кор. 20 сот., відтак лютий 103 кор., січень 64 кор., грудень і вересень по 60 кор., червень 58 кор., марець 50 кор., цвітень 33 кор., май 31 кор., жовтень 10 кор.); 5) д а т к и ч л е н і в д о б р о д і ї в 392 кор. (від крилошанина о. І. Чанельського 20 кор., від дир. „Союза кред.“ п. К. Паньківського 100 кор., від перемиского купця п. І. Бориса 25 кор., від радника суду п. Р. Алексієвича з Угнова 100 кор., від радника Конс. о. Т. Войнаровського з Балинців 100 кор., від дир. „Дністра“ п. д-ра Е. Кулачовського 25 кор. і від інструктора молочарства п. Василя Павлюка з Мишина 22 кор.); 6) в к і н ц і ж е р т в а В. п. М. Білецької зі Львова 20 кор. і зворот до давного фонду запомогового, котрий перейшов від лютого 1906. в заряд Товариства 15 кор. — З того бачимо, що найкорисніший для Товариства був місяць червень (внаслідок ургенсів) а найменше корисний місяць жовтень, коли то що-йно роблено приготування до основаня Відділів округних і тим дано почин до ширеня ідеї Товариства і єднаня членів на більшу скалю. Переходові приходи зрости до суми 2384 кор. 74 сот. тому, що тут вписувано звороти за грамоти і чеки та звороти коштів заснованя Відділів округних, дальше такі депозити, як у д і л и до основуючого ся економічно-кредитового відділу, асекураційні премії для „Beamteneigenen“, влати на основане округних бібліотек і т. п. Інтересне є, що на кошти заснованя Відділів округних звернено доси лиш 148 кор. 18 сот., се є ледви 32 проц. видатку на ту цілі; за грамоти і чеки звернено 153 кор. 90 сот., се є лишень від несповна 310 членів, отже знов лиш від 31 проц. членів. Титулом уділів до економічно-кредитового відділу владчено до кінця червня 193 кор.; в тій сумі містить ся від одного члена 10 уділів на суму 100 корон.

(Конець буде).

3 Росії.

З державної думи.

Петербург. По перерві гляди вчерашнє число „Діла“ веде ся дальше дискусія над проектом маніфесту думи до народу в земельній справі. Бесідники промовляли лиш 5 минут. П. Ледіцький є гадки, що дума не повинна чекати, аж міста і села стануть в полоніні і цілий край знищить анархія і радить видати маніфест до народу. Дальші бесідники з партії кадетів доказують, що в відозві думи до народу нема нічого революційного. Дума хоче лиш виказати брехні офіційного комунікату, в котрім правительство не хоче згодити ся на примусове вивласнене. П. Обнінський заявляє, що внесенне о видане маніфесту є передчасне. Маніфест повинен бути останнім средством. Вкінці порішено друге читане справоздання аграрної комісії відложити до четверга.

(Телеграми).

Петербург. Серед партії кадетів ширить ся гадка, що представителі партії повинні зречи ся місії утвореня кабінету, бо тоді мусили би числити ся з жаданнями двірської партії, а се ослабило би довіре суспільности до них. Приклонники сего погляду думають, що вже минув час, коли можна було в мирний спосіб успокоїти край. Нині вже лиш остаточно зірване з правительством може повернути Росії спокій.

Петербург. Поголобка о уступленню Трепова є безосновна.

Петербург. Начальним командантом чорноморської флотії і портів Чорного моря заіменованій віцеадмірал Скридлов.

Тифліс. З вікна дворянської школи кинено бомбу, котра легко зранила поліцайстра полковника Максимова. Школу опісля острілявано військо. З винувників одного убито, одного увязнено.

Петербург. Якийсь молодий чоловік стрілив до гр. Тотлебена, команданта 3-ї кавалерійської дивізії, в хвили, коли граф проходжував ся над берегом Невы і доглядав купелі свого коня. Куля поцілила графа в чоло. Винувник всів до прилагодженого човна і втік.

Петербург. В батальоні саперів, стоячих табором під Тулою, вибухли неспокій. Сапери поставили різні господарчі жаданя. На телеграфічну просьбу команданта прибув з Москви астраханський полк з арматами. А рештовано 70 саперів і вивезено їх з табору. — Варшавський губернатор повідомив телеграфічно міністерство внутрішніх справ, що варшавський полк присланий з Лодзі за явив таке: Не хочемо рішучо повинити службу в Варшаві, бо нас тут прислано на те, щоби ми виступали проти наших товаришів з вильського полку. З табору не вийдемо так довго, доки нас командант не відішле назад до Лодзі. Генерал-губернатор доносить далі, що неспокій в вильському полку збільшується, а відослати варшавський полк до Лодзі було би небезпечно, бо жовнірі в Лодзі починають симпатизувати з тамошніми робітниками. Губернатор просить о інформації що до дальшого поступовання. — Міністер вийняв був тамтого тижня два рази у царя з рапортом о військових бунтах. На бажане царя розпічне міністер дня 25. с. м. довшу подорож по цілій Росії, щоби віддати ті гарнізони, в котрих жовнірі бунтували ся. — Адмірал Скридлов одержав від царя приказ удати ся до Севастополя, розслідувати причини бунту серед моряків і предложити цареві особисто докладний звіт. — Міністер вийняв видав до всіх полкових штабів тайний приказ, щоби предложили листи тих жовнірів, котрі під зглядом політичним є найбільше образовані і осявідомлені.

Берлін. „Лос. Апз.“ доносить, що в полку кінної гвардії в Краснім Селі вибухли революційні розрухи. Перша швадрона сего полку не хоче повинити служби і зажадала між иншим, щоби команданта швадрони і вахмайстра усунути. Упійняня команданта полку Козловського є безуспішні.

Севастополь. Оногді розпочала ся перед воєнним судом розправа проти 96 моряків, обжалованих о бунт. Симпатизуючі з моряками робітники адміралії і торговельні помічники застрайкували. Трамваєва комунікація здержана, патрулі всюди скріплено. Підчас розправи кинено перед судом маринарки на виходячого команданта берестейського полку бомбу, котра однак его не зранила. З причини, що трибунал не узглядив кількох внесень оборонців, відступили вони від оборони.

Бобров. (вороніжська губернія). В бобровському повіті тривають далі аграрні розрухи. На обшарі 200 верст хлопці рабують і нищать двірські маєтки. Дідичі утікають в переполюсі. В кількох дворах убито і зранено кілька осіб. За участь в рабунку арештовано 20 осіб. Губернатор прибув тут з козаками і драгонами. Заподіяно на яких кілька мільйонів рублів шкоди.

Кострома. В кількох місцях горять двірські ліси.

Петербург. Рільні розрухи в околицях Тамбова і Воронежа дуже ширяться. Богато дворів зрабовано, а властителей і посесорів помордовано.

Петербург. В тираспольському повіті православні попи розкидають прокламації, друковані в друкарні штабу воєнного одеського округу, в котрих заохочують до жидівських погромів і до розгінання думи. Проф. Ковалевський, член думи, одержав з Тирасполя просьбу, щоби представив сю агітацію на однім з засідань думи.

ТЕЛЕГРАМИ.

Парляментарні справи.

Відень. „Die Zeit“ потверджує відомість, що Польня зажадають ще 3 мандатів для Галичини, колиб піднесено загальне число мандатів. „N. fr. Presse“ доносить, що в сім випадку Галичина дійсно дістане 3 мандати.

З виборчої комісії.

Відень. Комісія для виборчої реформи радила вчера далі над розділом мандатів в Чехії. Пос. Пергельт ставить внесення, щоби число мандатів в Чехії піднесено з 122 на 130 так, щоби Німці замість 50 одержали 58 мандатів. Д-р Крамарж заявив, що Пергельт не поставив сего внесення на серню, хіба що хоче убити цілу виборчу реформу. Д-р Кайзер з огляду, що наміряє виголосити довшу бесіду, вносить о відірчене засідання. Внесення сего прийнято. Слідуюче засідання нині.

З угорського союму.

Будапешт. На вчерашнім засіданні угорського союму пос. Потіт, Серб, вів інтерпеляцію в справі митової війни з Сербією. Президент міністрів д-р Векерле в відповіді на сю інтерпеляцію заявив, що ніякий агент Сербії не міг би говорити гірше, як Потіт. Далі перечесть д-р Векерле, будьто би Відень пер Угорщину проти Сербії, і осудив антиавстрійські демонстрації з приводу побуту кількох політиків і днівників в Білграді. Коли Сербія схоче згоди, то Австро-Угорщина з певністю її улегчить.

З Сербії.

Білград. „Стампа“ нотує поголоску, що рішачі круги дали до підзнава президентові міністрів Пасічови, що торговельно-політичні відносини з Австро-Угорщиною мусять бути під кожним усьмієм упорядковані. Коли Пасіч замітив, що в теперішній хвили є се неможливе, сказаво ему, що торговельний договір з Австро-Угорщиною мусить бути заключений мимо всяких перепон. Згадана ча-копись додає, що ся поголоска заловідає велику кризу і то не лише міністеряльну.

Білград. Урядово заперечують, будьто би сербське правительство наміряло зятягнути позичку 12.000.000 франків на покриття шкоди, спричиненої митовою війною з Австрією.

Білград. В сербській скупщині відчитано кілька інтерпеляцій до президента кабінету Пасіча з запитами о причини перервання торговельних переговорів з Австрією, а далі, чи при евентуальнім замовленю армат схоче міністер узглянути опінію комісії знатоків, колиж не схоче, то для чого, чи предложити палаті всі дипломатичні акти в справі митового конфлікту з Австрією а вкінці, що наміряє учинити, щоби теперішній шкідливий стан для сербської торгівлі і експорту усунути.

Заговор на жите італійського короля.

Рим. Поліція викрила заговор анархістів на жите короля Віктора Емануеля. На чолі заговорників стояв робітник з копальні мармурів в Карара. Сей робітник разом з 4 своїми товаришами перед кількома днями зник без сліду, і не знати, де тепер перебуває. Замах на короля мав бути виконаний в його літній резиденції Раккондіжі (Racconigi).

Видача Болєвцова Росії.

Льозанна. Союзний трибунал рішив одноголосно видати Росії скоронившого ся до Швайцарії Болєвцова, котрий з 14 товаришами обрабував в Москві кредитове товариство. Однак рівночасно трибунал зробив видачу Болєвцова залежною від усьмія, що не буде він потягнений до одвічальности за ніяке політичне переступство.

Війна в Америкі.

Вашингтон. Доносять, що республіки Гватемали і Сан Сальвадор хотять заключити роз'єм.

Нью-Йорк. Доносять, що війська Сан Сальвадору мали 700 убитих а 1100 раних, а війська Гватемали 2800 убитих а 3900 раних.

НОВИНКИ.

— Хліборобські страйки. З Камінеччини доносять нам, що від тижня вибухли страйки в Оглядіві, Майдані, Колісниках, Середпільцях, Мукані, Нивицях і Дуляні. Селяни не лише страйкують, але й бойкотують двори. Староство, як звичайно, стараєсь терором відстрашити людей від „бунту“ і хоч нема причини, урядувє при помочи жандармерії. Пр. в Оглядіві арештовано 9 людей, в Нивицях 2. В Оглядіві домагають ся селяни від дідича Краєвського між иншим усунення зневажливого посесора Кісельки, Че-ха. Впрочім наїрід доволі осявідомлений і держить ся добре.

В бережанському повіті вибух страйк на обох філварках в Куропатниках. Застрайкували 15. с. м. огульники зараз першого дня живи по 2-годинній роботі, домагаючись 10-го сноп.

З Підгаєччини пишуть нам: До Рудник вийшли ся дня 13. с. м. люди з Затурина, Завалова і Маркови на вижен. Коло керниць, де набирали води, стрівув їх місцевий господар Петро Путера і в розмові довадав ся від них, що згодили ся робити за 10-ий сніп, а крім того за діжку муки на тиждень, топку соли і літру горівки на пару людей. Торік робили за 12-ий сніп без ординарії Путера пояснив їм, що ту підвишку у винагороді заважають страйкові місцевих людей, котрі від весни ще сотика не заробили в дворі. Коли се почули прибувши з чужих сіл люди, заявили, що доти не підуть до двора на роботу, доки двір не погодить ся з місцевими робітниками. Учинили се з власної волі, без нічийї намови. Двір, дізнавшись о тім, вислав до них зараз жандарма, котрий почав кричати, чому не йдуть на роботу. Люди відповіли чому, а тоді жандарм кинув ся на одного хлопця, назвав его бунтівником, а відтак ударив его так сильно в груди, що той заточив ся кільканадцять кроків взад. Хлоп обернувся, але жандарм ударив его в плечі і крикнув: „Марш, забирай ся!“ Незабаром прибуло до села 25 уланів, жандарм закричав на людей, щоби сідали на двірські фіри і так при асистенції війська відставлено їх на паньські лани. Декотрим удало ся втечи, нішті лишили ся в неволі під наглядом оружних сил... На другий день приїхав до Рудник ще й староста і уговорював вийти та его заступника, щоби вплинули на „бунтівників“, але ті відповіли, що ніяких бунтівників в селі нема. Так отже маємо в селі страйк і війско. Що з того вийде, побачимо. — Н.

— Перші загальні збори „Рускої Шадниці“ в Перемишлі відбули ся дня 11. липня с. р. в присутності 40 членів основателів. Збори відкрив довшою промовою директор гімназії, Григ. Цеглинський, котрий зазначив заходи роблені коло основаня а не менше трудности і злові перепопи против основаня шадниці. Опісля вибрано через аклямацію председателем зборів директора „Дністра“, д-ра Яр. Кулачовського. По погодженню формальностей приступлено до вибору виділу, в склад котрого увійшли з Перемишля: купець Борис, адвокат д-р Кормош, лікар д-р Спрінгер, дир. Григ. Цеглинський, проф. Ярема, з Львова адвокат д-р Кость Левіцький, проф. В. Шухевич і адвокат д-р Федак, а надто адв. д-р Евг. Олесницький з Стрия. Попри тх входить до виділу як віпоручники ординаріятів крилошани: Іван Стрийський і Мирон Подолінський з Перемишля та Іван Чапельський з Львова. — Нововибраний виділ уконституовав ся зараз, вибравши головою о. крил. І. Стрийського, а заступником дир. Гр. Цеглинського; директорами вибрано д-ра Т. Кормоша і проф. Ярему. — По уконституованню виділу відбув ся дальший

хід днєвного порядку загальних зборів, котрим предложив ново вибраний виділ до прийняття нових членів. Після того закрия председатель, о. кр. І. Стрийський, збори, подякувавши присутнім за участь та впевненючнї із сторони виділу, що доложити усіх старач для найкращого розвою товариства. Шаста Боже!

— Кацапско-польська спілка при виборах в Брідиці. Пишуть нам: „Хлоп на хлопа, піп до вітара! Не треба України!“ Такі оклики голосили при виборі члена повітової ради в Бродах дня 17. с. м. „истинно-русские“ і шехвопки против України о. Герасимовича. Оклик „истинно русских“ „проч з по-нами“, попертий старостинської фізією, побілів, видавши на члена Несторовича, пильного читача „Русского Слова“, бувшого війта і селянина з Поникви. Вишепольський кандидат Галадевич, директор повітової каси ошадности, мимо таких самих окликів агітаторів для браку старостинської підмоги перепав з Українцем о. Герасимовичем. Характеристично, що парох Поникви о. Туркевич, москвофіл, також старостинської мафії разом з о. Єфимовичем завдають вибір, а Єфимович навіть по польські промовляє. О. Сухаровський з Заболотцея почувши як виборець від співпартійників такі оклики, віддав голос на Українця. Наше духовенство у великій часті переконане, що противні йому тільки радикали і соціялісти, а найприхильніший то читачі „Русского Слова“, та забуває, що нашим „wszechwladcom ieriej chlop jak por“ і що темний москвофільський аристократизм, підштитий польською шляхетчиною яко й випід, мусить зростати у темних „крестьян русских“ против аристократів духовників „русских“ аристократичний противопівський мужичий егоїзм. який як темний за підмогою польської шляхти в формі тайної москвофільської нової ери при виборах до ради державної і в інших повітах проявить ся і в боротьбі против лояльних „русских отцов“. — Н.

— До звіту про з'їзд рускої молодіжи, поданого в ч. 136. нашого днєвника, просить нас п. Стефан Баран додати ще отсе доповненя: Виходячи з того погляду, що укр. акад. молодіж виключно самою борбою, хочби і найдаліше ідукою, на самім університеті, без рівночасного під'єму політичної сили українці в Галичині укр. університету у Львові не здобуде і уважаючи покривджене укр. народу в Галичині при розділі мандатів до парламенту не лиш за політичний але і за культурний замах на нас, поставив я: 1) резолюцію, протестуючу проти нечуваного покривдження укр. народу в Галичині при розділі мандатів до Ради державної у Відні і звизаючу укр. акад. молодіж стати по стороні покривджених укр. мас в Галичині в борбі проти наших національних і політичних кривдників. З уваги далі, що ті укр. академіки, що потерпіли переслідованя в вічевій і страйковій акції, в дальній мірі працують над здійсненем нашого культурного постулату основаня українського університету у Львові, поставив я 2) резолюцію, висказуючу всім повисшим академікам признание і заохоту до дальшої борби. З уваги вкінці, що розвій подій в Росії матиме великий вплив на розвиток політичної і культурної сили українського народу і у нас в Галичині, поставив я 3) резолюцію, висказуючу честь для жертв боротьби за абсолютизмом і 4) резолюцію з привітом для послів українського політичного клубу державної думи в Петербурзі і звизаючу сей клуб, щоби для української нації в Росії виборив як найширшу автономію і як найширші людські права. Ті всі мої внесення з'їзд ухвалив. — Стефан Баран.

— Учительська організація. Дня 13. с. м. відбули ся в Сяноці довірочні збори руского учительства сийного повіта в справі зааснованя окружного відділу тов. „Взаємної помочи галицьких і бук. учителів“, при участі 17 членів. Про потребу і значіння сего товариства, а також про станова організацію реферував тов. М. Виярський з Семушови. В дискусії зазначили ся всі присутні за як найскорішим введеннем товариства в жите і вислали просьбу до головної управи тов. у Львові, щоби постарала ся о дозвіл намісництва в тій справі. Ведене справ товариства аж до его уконституованя поручено тимчасовому комітету, зложеному з 5 членів, до котрого ввійшли п. н. Гавдяк і Кисорівський з Сянока, Крупський з Ренеди, Виярський з Семушови і Шатинська з Дубрівки рускої. По вакаціях постановлено скласти перші загальні збори, на котрих товариство уконституує ся. В Сяніччині має се товариство всякі дані до доброго розвою. — Присутній.

— Шапуймо свою мову і народну честь. Пишуть нам: На окружній учительській конференції в Підгайцях піхто з учителя Русинів не обізвав ся рідним словом. Один учитель Русин мав реферат по польськи, а так само кількох Русинів промовляло. Се нечуваній скандал, щоби інтелігентний чоловік не мав на стілько національного почуття та відваги, аби ужити рідної мови там, де можна безпечно нею користуватись, і де навіть лише той мови повинно уживати ся, бо живемо на рускій споконвіку землі. Коли то ми станемо вже раз справдішними людьми? — М.

— Соکیلський Базар, що дотепер був ведений на рахунок „Сокола“, по випробованню своїх сил, уконституовав ся оноді як окреме товариство торговельно-промислове, товаришене зареєстроване з обмеженою поручкою. Безнастанний а скорий розвій „Базару“ ви-магав вже давно, щоби оперти его на ширшій основі, тож ініціативу „Сокола“ зглядно его неавтономного містоголови і члена управи Дениса Кучики, щоби сотворити новий діл рускої торгівлі, належить не тільки повитати з належитим вдоволенем, але також численним всгулюванем в члені „Соکیلського Ба-

зару“ інституційно тоту підперти як слід, щоби вона могла не тільки тут у Львові, але і в цілій краю тоту часті торгівлі в як найширших межах розширити. Членський уділ установлено на 25 К з одиоразовою поручкою, а склад управляючої ради і дирекції дає за-поручку, що „Соکیلський Базар“ буде розвивати ся ще скорішшим темном чим до тепер. До управляючої ради ввійшли пп. Ілько Яремкевич начальник майнуляцій „Дністра“ яко голова, проф. Іван Боберський як містоголова, ред. Сень Горуш як секретар і пп. Писф Доманик, ур. „Дністра“, Микола Доскош, правник і купець, Іван Ігнат ур. су-ду, Писф Курцилик ліквідатор „Дністра“, Спирідий Матренчук ветеринар, ред. Михайло Петрицький б. купець і Никола Сняк, ур. намісництва як члени, а пп. М. Латошинський, ур. краєвого виділу, О. Лев Сембратович сотрудинок архікатедралийної церкви і П. Пу-паровський урядник скарбової дирекції як заступники. До дирекції назначено пп. Аль-фреда Бузизиновського, урядника намісництва, Евгена Мартиницького і бувшого управителя „Народної Торговлі“ у Львові на літ п'ять, а п. Дениса Кучику як стало уряду-ючого члена дирекції. Новий інституцій за-силаємо жадання гарного розвою для добра народу.

— Депутатів геометрів. Міністер скарбу д-р Коритовський прийняв в перших днях с. м. на довгий аудієнції депутатів геометрів під проводом голови центральної товари-ства, Зенона Данкевича з Кракова. З великим заинтересованем обговорював міністер всі точки вручених ему депутатів петицій, що представляли домаганя евіденцій-них урядників в справі перетягненя пра-цею, авансових відносин, вимагань що-до студій і зміни урядових титулів. Д-р Коритовський в довгій часті своєї урядової праці мав нагоду добре пізнати недовстачі та недовстачі тої галузі служби, тому попрашав депутатів заповненем як найширшого по-перти і узглядаєня бажань геометрів так для добра урядників як в інтересі самої служби. В тій самій справі була депутация ще у ше-фа секцій Майєра і референта радника Гло-бочника, де також прийнято єї дуже при-хильно.

— Приготовляючий курс до І. кл. рускої гімназії в Станиславові розпочинає ся 17. липня. Хто ще хоче зголоситись, нехай їде просто до бурев. ул. Пелеша ч. 9. Оплату установив виділ за цілі вакації на 25 кор.

Надіслане.

Володимир Лавровський,

вступає товариство взаємних обезпечень на жите „Нью-Йорк“, і посередничать в обезпеченях на жите у великих можливих комбі-націях. Мешкає у Львові Рянок ч. 36 в на-меншій Народній Торговлі. Інформації пись-менно і устно дома щодень від 4 до 5 попо-лудни. 286 8-12

БЮРО БУДІВЛЯНЕ Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до виконаня **плани і коштоспи-си церков, кшпиць, п'ябаній, домів меш-кальцев, управу і підприємства по-висших будівель.** 539

КОНТОРА ВИМІНИ

п. к. уприв. гал. акц.

Банку Гіпотечного
купує і продає
всякі папери цінні і монети
по найдешевшій курсі деннім не числячи
ніякої провизії. 374

Припоруцаємо КОНВЕРЗИЮ

4¹/₂% **позички м. Львова**
на вільні від податку

4⁰% **облігації позички м. Львова**
на усьмія, огод шевач в проєкті кон-версійнім, котрий переслалася на бажане.

Сокаль і Лілієн 207
банкний дім і контора виміни.

Ще не було

такого **цінавого і гарного календаря** як той, що вивене вийшов вже на рік 1907 в Чер-нівцях і зове ся:

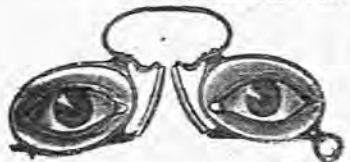
„ВЕСЕЛКА“

Суть там поміщені гарні і псузавіті розвідки, цікаві оповідання, хор ші п'єси, а ще до того повно військових образків. — Один календар стоїть лш 80 сот. вже в почтово. Хто хоче собі сей календар справдити, най пришле в жисті всім маєм по 10 с. а адресу:

Іван Савицький
в Лукавці н. С., ч. 28 Буковина.
Спішіть, бо розійде ся! 186

Коперинський і Син

Оптики і механіки у Львові, плашки Галицькі, І. проти Банку Гіпотечного на планетарних площі Галицької поручають

Барометри аеро- іди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Аеро-метри піхмі по 12, 15, 24 і вкше. За-разом поручаємо в найближшій виборі окуляри, півкери, зони і всілякі інші прибори оптичні, всілякі направи налагодились як найкраще і найдешевше.

Українська Накладня

Львів, ул. Вроновська 8
всесвітнім даром своїй музичній
книжковій. (47 8—20)

Студент філософії, відзна-чаючий матуритет, шукає лекції на ваканції. Зго-лошення просять адресувати: М. В. postestante Галицької. 713

Ученик VIII. класу гімназ. математик глядає лекції на семі. Зголошення під Ученик VIII. postestante Перемишля. 709 3

Філософ IV. року, відзна-чаючий матуритет, глядає лекції на час ферій. Адреса: Дм. Лісьневич, Яро-слав. Передмістє десьніше. 716

На час ваканції глядає уміще-ня усеяна семінара. Може приготувати дітей до шк. Під адресою: „Вудучніє“ Адміністрація „Діла“. 2—3

Шукаю дім під краніцію. Хто бм такий мав віддати під аренду (в містечку або селі) просту повидомити мене. На жадане відповідне місце на за-ложене при краніції трафі-ки. Адрес: Яцько Кода, Львів, площа Стрілецька ч. 16, партер у п. Вучака. 727 1—2

Іван Стернюк в Заліщицях вислав в-в МОРЕЛІ в книжках 5 кг. по 3 К 80 с. оплачено. 697

Осип Краснополський Робітня позолотника ул. Личаківська ч. 40 у Львові, виконує роботи церковні, са-львові, відновляє вітварі, пр-Небі“ о. Бобикевича 47 с. „Хрунь повидальний і т. д. дуже со-іотно і по найнижшій цінах. Козани у Ст. Рудавського, а по-10—11“ авенями Будинкового 33 с.

Славновісний зашліщів мо-релі вислав в 6-кільких ко-шпаках по 4 К оплатно за пі-сляплатою, 100 кг. 48 К на стації Заліщиц; ренгльо-ти 5 К, грушми або ябл-на 3 К 50 сот. А. НУСБРАВХ, Заліщици. 686 10—10

Конкурс.

Зв'язковий Банк в Станиславові розписує отрим кон-курс на посаду бухгалтера. Подая, зареєстровані в потрібні свідоцтва, як також свідоцтва дотепершньої служби на-жежить вислати до кінця сервія до Дирекції гри Бельє деревий уллиця ч. 5. 725 1—3

Штучні навози

поручає
Перше галицьке Товариство для хе-мичного промислу
у Львові, ул. Академічна 8.
730

За 2 зр. переробляє старі мате-риали (3 подушки) на войлок як войл. Дрелі на покриті від 50 зр. за метр. Нові волосяні матеріали, обжові ватю д-ра Вішо-ва аротав мові від 15 зр., матеріали з морської трави від 4-50, обжові ватю д-ра Вішо-ва від 10 зр. Кладри від 2-50 зр. в кожній пілі. Поручає найдешевше спеціальна робітня ко-дер і матеріалів

НОСИФА ШУСТЕРА
Львів, ул. Коперинка ч. 5.
486 30—30

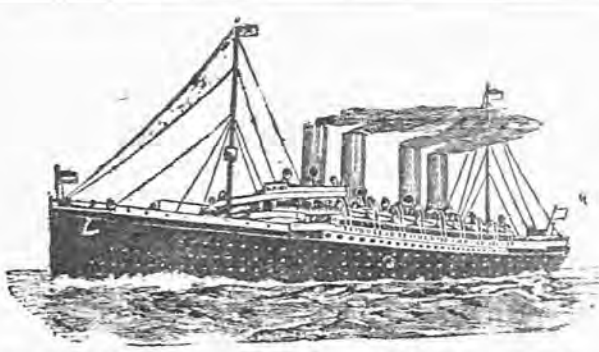
НОВІСТЬ.

Вже вийшла III. Серія перепис-них листків

Букви

Серія містить в собі 30 карт. На кожній картці одна буква о-красах червоно-чорних і півні-зми свньо-жовтими. Без егом картки йде вишивка. Серія коштує 2-50 штуки 10 с. Не-бувати можна в „Сокіл“ с.м. Буварі“ у Львові, ул. Руска 1.
429 15—25

ДО АМЕРИКИ
з Галичини і Буковини

ДО АМЕРИКИ
з Галичини і Буковини

Що вітвірка відходять з Бремен до Нового-Йорку слани поспішні пісарські ко-раблі як: Kaiser Wilhelm d. Grosse, Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm; подо-рож тими кораблями триває лише 5 днів.
Що суботи і неділі поспішні кораблі з Бремен до Нового-Йорку.
Що четверга диспубліг поспішні кораблі з Бремен до Бальтїморє.
2 рази на місяць диспубліг поспішні кораблі з Бремен до Гальвестону (Тексас) Аргентини, Бразилїї і т. д.

На кожне запитанє відповідь обертено і безплатно одинок русно-чесна фірма

Кареш і Стоцний Bremen, Bahnhofstrasse 29.

Хто періуджає з вашою шкатою через границю, не віддає контроль на рускій границі

свій до свого!

ТАНЬШОГО ВИДАННЯ НАД „Всесвіт і Людство“

не було у Русинів.

Числіть: около 2400 стор., яких 1000 відбиток, а 200 додатків. Додатки малювані в кр еках і самі партути по найменше 10 с. а се вже дає суму 100 кор. 200 відбиток рахувати лиш по 6 с. (хоч безпечно можна рахувати по 10 сот.) також представляють вартість 100 кор., а зміст рахувати лиш 20 кор. так маємо суму 220 кор., а сума передплата на ціло дає виносить лиш 100 кор. Тому замовляймо як найкраще

Богдан Кончевич, Ценив

п. Козова.

644 4—4

Оповіщене.

Дяківська школа при катедральній церкві в Станиславові отворена на ново від 1. червня с. р. Предмет науки: церковний спів, устар, граматичне читанє, релігія, б біа і хоральний спів. Кандидати, що б-жають ходати на курс сеї науки, мають зголосити ся у підписа-ного. Кандидати у віці від 12 до 15 літ можуть учащати на курс двохлітній або трилітній. Насгорода за науку дуже ма-ла. При зголошенню треба вказати ся чистим гождсом, шкільним свідоцтвом і моральности

Іаця Калитчук, півєць при катедральній церкві в Ста-ниславові. 723 1—3

МАШИНИ ДО РОБЛЕНЯ ПАНЧОХ

„МЕТЕОР“

перше чесне промислове товариство для вигобу трико-тових і пань охових товарів

Рудольфа Пауера і Сп.

в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4.

дає кождому тривалій побічний заробок закупленем машин до ро-бленя панчох „МЕТЕОР“.

Готовий товар приймає ся.

Наука основна.

Інструктор до дому.

ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТИВ. 698 0—2

Оголошене

Виділ „Руского Інститута для діятч“ в Перемишлі по-відомляє П. Т. Родичів і Озікувіч, що згод пєня о при-няте панвоно до его пєвену належать вислати на адресу Виділу найдешиє до дня 25. н. ст. сервія. Також лєшени мають вєзєти такж П. Т. Родичів і Озікувіч, які вже в ми-нувшім році ту були прихизні. Вчерпувачі інформації для Вл. Родичів що-до умовий прийнята находить ся в новоза-печатанім проспекті Інститута, який пєсилає ся даром всім, що того з жадють.

Пєня науковї для клєси пр-отєвляюч 3, для клєс I, II, III і IV. ліпє-гєльнх, як тєвож гєльнх прихизовнх учє-бників шкільнх суть тодєні в звіті дирекції ліцєа за рік шкільний 1905/6. Запєсє учєнцє до ліцєа відбудє сє 1. і 3. н. ст. гєрєсєя по пєслудє в гєльнхх урєдєвнх від 3—6. Вєступні іспити до I і прєгєтовлєнчї ліцєа відбудуть ся 4. н. ст. гєрєсєя по пєслудє, вєступні іспити до II, III і IV гєльнх 5—15 гєрєсєя рївєвож по пєслудє.

3-4 Виділ: о. О. Мартинювич.

ПЕРША МОРАЕСКА ФАБРИКА ВЕЖОВИХ ГОДИННИКІВ

Ф.Р. МОРАВУС, Берно Grosser-Platz 6.

прігльє і дєстєгльє

вежові годинники

до церкєв, шкільнх, шкєл, шкєл, рєзєрєв, шкєл, лєше в сєдїнім виконаннє і дуже дєшєво.

Контрольні годинники для стражників.

Цїнники даром. 46 11—2

Найкєшнї відзначєня за дєстєву явємєнєтєх виробів.

Всьєне наслїдуєчє і пєрєдрук будуть карачї.

Одиновий правдивий бальсам Тїєрія

є лїпшє в вєдєлєнє м рїжє мєнєхнї. Законно охорє-нєнї. Загальнєознєнї, незрїванї на пєрєшкєдї в тєрєзнєнє корчї жєлєзєка, кольєку, кєтєр, гєрудї нєдєгї, лїпєзєнєну і т. н. — Цїна: 12 жєлєх або 6 нєдєйніх єлємєчєк або 1 вєлєка єспєцїєлєна єлєнка в пєтєнтєрєнєнє вєтєчєком 5 К оплатно.

Цєнтїфєлїєсєа мєстє Тїєрія загальнє

завїсна non plus ultra

на вєскї єт рї рєлє, запєлєнє, єлєлєчєнє, єпєчєнє і т. н. Цїна: 2 єлєкї К 3-60 оплатно вислав лїпшє за пїєсїєлєтєм або нєпєрїєдєлєм надїєлєнєм рєтїєкї Антїкар А. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch Sauer-брунн. Брєшурє в тєсєчєкї єспєцїєлєнєх под к дар-рє і оплатно. Головлєй єкєлєд у Вїєнн: Karl Brody, I, Fleischmarkt 1. Дїєтєтє мєжєжє тажєж у вєск бїєлє-шнх антїкарх і дрєгєрїєнх. 1104

Сьвітло церковне і столове

найліпшої марки

охоронене запатентованою ма кою

М.Ц.Н.Т.

поручає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Сьвітлє се виславє ся в двєх рєдєх по пїві 172 кор. і по 156 кор. за 100 кг. Для церкєв 10% опустє.

Цїни рєзємєють ся лїєко фабрїка.

Пєрєдєвоїм прєсємо уважєтї, щєбї кождє сьвітєчє мєлє єнєк +. М. Ц. Н. Т., бо лїпшє таке сьвітєчє прїєорєчєнє Народнєй Торговлє. Соткї похєлє і прї-єнєвє!!! 415 25—2

(Застережене право власности!)

МЕДАЛІ

відзначєня для члєнєв Братствє церковнєго в ковардєх або гєнтєх

Бронзові штєка по 48 сот.
Пєсрїблєні 50 "
Алємїнієві 45 "

замовляти мєжєжє лїшє в торгєвлї єнєрєдїєв церкєвнїх

Спожарского і Устенського

у Львові ул. Руска ч. 1.

При замовлєннє 50 штєк вєсєлєкї фрєжєко поодїєчєко вє прєдєлє ся з лїшє на прїєрєчєнє прєдсїєдєлєя Брат-ствє церковнєго. 586 12 20

Рух залізничних поїздів

важнїй від 1. мая 1906 пїєлє сєрєднє-єврєпєйєскєго часу.

До Львова на двєрєцє головнїй прїєходьтє:

3 Іцкан 12-26*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
3 Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
3 Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
3 Рєвнє рускєй 7-50.
3 Лєвочнєго 7-29, 11-50, 10-50*.
3 Стєнієславєвє 8-05.
3 Самбєрє 8-15, 1-50, 9-20*.
3 Яворєвє 8-18, 4-37.
3 Коломнї 10-05.
3 Рїшєвє 10-35.
3 Тухлї 3-55 (від 15/6 до 30/9).
3 Бєлєцє 4-50.

На Підзамчє.

3 Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Пєїздї лєкєлєнї прїєходьтє до Львова:

3 Брухєвїч від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 прєдє полуднєм, 3-25 по полуднї, 8-20 вєчєр, (від 6/5 до 23/9 вклєчнє в нєдїлї і лєт. сьвєтє), 10— прєдє полуд., 1-46 по полуднї (від 1/6 до 31/8 вкл. щє днє), 9-35 вєчєр.
3 Яновє (від 1/5 до 30/9 вкл. щє днє), 1-15 по полуднї (від 13/5 до 9/9 вкл. щє днє), 9-25 вєчєр. (від 15/5 до 9/9 в нєдїлї і лєт. сьвєтє), 10-10 вєчєр.
3 Шчирєя від 27/5 до 16/9 вкл. (щє нєдїлї і лєт. сьвєтє), о 9-40 вєчєр.
3 Лєбнїєя вєл. від 13/5 до 16/9 вкл. (щє нєдїлї і лєт. сьвєтє) о 11-50 вєчєр.

Зї Львова з головнєго двїрєцєя відходьтє:

3 Кракова 2-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11—*.
3 Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
3 Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
3 Яворєвє 6-00*, 6-55.
3 Лєвочнєго 7-30, 2-30, 6-25*.
3 Самбєрє 8-55, 4-15, 10-51*.
3 Бєлєцє 10-45.
3 Рїшєвє 4-05.
3 Коломнї і Жидєчєвє 3-30.
3 Рєвнє рускєй 7-25* (від 30/9 вкл. щє днє), 9-10*.
3 Пєрємїшлє 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирєвє, Яєлє.
3 Стрєя 11-30*.

З Підзамчє:

3 Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Пєїздї лєкєлєнї відходьтє зї Львова:

до Брухєвїч (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рєнє, 2-28, 3-40, 6-26 по полуднї, (від 6/5 до 23/9 вкл. в нєдїлї і лєт. сьвєтє) 9-00 прєдє полуднєм і 12-40 по полуднї, (від 1/6 до 31/8 вкл. щє днє) 8-34 вєчєр.
до Рєвнє рускєй 11-35 в нєчї (щє нєдїлї).
до Яновє (від 1/5 до 30/9 вкл. щє днє), 9-15 прєдє полуд-нєм (від 13/5 до 9/9 вкл. в нєдїлї і лєт. сьвєтє) 1-35 по полуднї, (від 13/5 до 9/9 щє днє) 3-14 по полуднї.
до Шчирєя 10-45 прєдє полуднєм (від 27/5 до 16/9 вкл.) в нєдїлї і лєт. сьвєтє).
до Лєбнїєя вєл. 2-01 по полуднї (від 13/5 до 16/9 вкл. в нєдїлї і лєт. сьвєтє).

Прїємїтєкє. Пєїздї пєспїшнї друкєванї в чєрєчєкєх тєвєстїкєх; пєїздї пїчнї в зєнєчєнїє звїздєчєко. Пєрє пїчнє чїєслїтє ся від 6. год. вєчєр до 5. год. 59 мїнєт рєнє.

Зв'язчєнїє бїєтєтї їздї як тажєж бїєтєтї вєсєлєко пїшєго рєдє, лїєстєрєванї прїєвїднїкї, рєзєкєдї їздї і т. д. мєжєжє нєбудьтє чєрєз цїєлїй дєнї в мїєскїм бїєрї д. к. дєржєвнїх єлєїзнїцє, пєсєжє Гєвємєнє ч. 9. 35

При закуплї товарів просїмо покїєкуватїсь на нашє часєпїсь.

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшеского ул. Кільницького 2; С. Соколовський, Пасаж Гавемана ч. 9; К. Бухштаб „Л. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstraße; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasensteins & Vogler, Wallnischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ: M. Haasensteins & Vogler.

Передплата і належитість за інсертати платні у Львові.

Діло

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на пів року 16 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 28 к. на пів року 14 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к. Поодиноке число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с. Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи приймають ся лише за попереднім застереженням — Редакція неопечатані відрізки від журналу. Оголошення зазвичай приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за 10 місцев. а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші привітні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Od morza do morza!

II.

М. Черкавський в статті „Українці і Поляки в думі“, висказуючи сумнів, чи польська делегація в думі, навіть за поперець польської справи Українцями, буде голосувати за автономічними домаганнями українських послів, повторяє розумоване тих українців, котрі вірять в се, що положене Поляків в Росії присилує їх до солідарності з Українцями. Він каже: „Така непевність декому може дуже дивно здатись: як так? не вірити в добрі заміри Поляків, також покривджених російським урядом, як і ми Українці?.. Хіба-ж вони на своїй власній території не досить зазнали московсько-центрального ярма, щоб не допомогти і другому народови скинути його? Ажжеж, нарешті, на те й до автономістичної спілки вони прилучились, щоб і другим допомогти, та й собі за допомогою других здобути те, що законно їм належить, як окремому народови. До, ut des — сеж головна основа автономічної спілки, — або: допомагаю тобі, щоб ти мені допоміг. Тут ясно висловлено мету й завдання спілки, і коли Поляки рахують на допомогу Українців щодо своєї справи, то повинні також і їм допомогти в українській справі... Так каже дехто з читачів. Тай повинен сказати так кождий, хто про польські справи або взагалі нічого не знає, або знає дуже мало, придивляв ся до них здалека й небало“.

Отже — в поміч польських послів може вірити лише такий українець, котрий не знає як зле суть ті Поляки в думі. До такої конклюдентної дійшов М. К., а також здається багато інших українців, котрі мали нагоду придивити ся поступованню польської репрезентативної парламентної в Росії, котрі мали нагоду чути, як ці поляки реагують на деякі домагання українців, впливаючі з засади автономії національностей.

Українці живе бодай в часті вилічили ся з віри в можливість політичної спілки з Поляками. Вилічили ся лише в часті, бо приходять до переконання, що тяжко буде одержати поміч від „тих, що пройшли в державну думу“, себ-то від швехполяків. За те Українці вірять ще в інші польські партії, вірять в польський народ. Сумний факт, що до думи, Польща вислала неможливих до спілки з Українцями швехполяків, М. Ч. приписує сій обставині, що від виборів ухилила ся „та симпатична партія“, що в своїй програмі нічого шовіністичного не має й бажає своєму народови автономію тільки в етнографічних польських межах“.

Чи М. Ч. гадає, що як би ся „симпатична“ партія була не ухилила ся від виборів, то партія репрезентативна в думі інакше виглядала би? Чи Українці гадають, що поль-

ський народ вибере коли делегацію таку, котра в справі України буде стояти на інших становищах, ніж швехполяки? Ще від сего оптимізму треба би Українцям як найскорше вилічити ся, бо як Україна буде числитися поміч Поляків, хоч би в найдавшій будучности, то дуже на тім зле вийде. На питане, до кого має належати Україна по Дніпро і східна Галичина, кождий Поляк відповість, що до Польщі. Як буде між Поляками яка партія, що буде добивати ся Польщі в етнографічних межах, то ся партія не буде мати ніякого впливу на поступоване репрезентативної цілого польського народу. Се сторонництво, чи сї сторонництва, котрі будуть репрезентувати цілу польську націю, в справах звязаних з нашими справами, все будуть стояти на становищі теперішньої польської репрезентативної в думі.

Українці вилічать ся і від сєї надії, що колись польська політика опинить ся в руках сторонництва, котре свої національні аспірації обмежить на етнографічну територію польську. Зарід дальшої еволюції в поглядах українців на Поляків і на неможливість спільної акції з ними, маємо вже в обговорюваній статті М. Ч.-ого. Говорячи про шовінізм, який між Поляками, репрезентуючими тепер польську політику, витворив ся під впливом класових інтересів польської шляхти, скріпленім впливом такої літератури, як Ogniem i mieczem, М. Ч. пише: „І коли серед вищих кругів польського громадянства така віра ще зрозуміла, то в середніх і низших кругах вона виникла не інакше, як на ґрунті того наївного патріотичного романтизму, що в ідеалі історичної Польщі бачає єдиний лік від усіх політичних і соціальних недуг“. Ідеалом польськості є: „яко Тройця, так єдина: Польща, Русь і Литва“. „Се натуральний наслідок польського політичного духа і його вічного генія. Найперша повинність кождого Поляка — памятаючи традиції своїх предків, прямувати до того ідеалу „польськості““.

Отже „кождий Поляк“, а не лише кождий швехполяк мусить і буде прямувати до того ідеалу „польськості“. Жаден Поляк, не лише швехполяк, не відступить від втягнення в польську державу національну, західних територій українських. Навіть ті Поляки, що стоять на ґрунті етнографічної Польщі, жадають політичної при Польщі Холмщини, Підляшя і східної Галичини. Супротив Русинів є і буде шовінізмом кождий свідомий національно Поляк, бо кождий з них виховує ся в опертім на історичній неправді, а принагідним романтизмом історичним.

Слова М. Ч.-ого: „Такий характер має національна польська партія, така переконання її та програма діяльності“, треба перемінити так: „Такий характер має

польська нація, такі переконання її та програма діяльності“. Дай Боже, щоби замість швехполяків, прийшли до думи як найскорше збитою лавою польські люди, що ліберальні, щоби Українці як найскорше стрінули ся з ними око в око і як найскорше так їх пізнали, як ми пізнали їх в галицькій соймі.

Українські послі відразу повинні зрозуміти, що жадне польське сторонництво, очевидно не „симпатична партія“, без значіння в думі, але жадне впливове сторонництво польське не буде голосувати „за автономію України, за незалежність її в краєвих справах від усіх чужинців, хоча б у надії скористувати ся з українських голосів у питанні про автономію Польщі“.

Українські послі в оден лише спосіб зможуть присилувати Поляків до відступлення від анексії західних земель руских, а тим самим до солідарної та щирої акції в борбі недержавних націй о їх політичну автономію. Сим способом було би як найострішше припинене засади до ut des. Як Українці, разом з іншими „недержавними“ націями зможуть недопустити до ніяких, навіть найсправедливіших полехий для Поляків на їх власній етнографічній території, як Полякам розсіянням на землях України, Білій Русі і Литві не дозволять дати ніяких прав горожанських, як довго вони не згодять ся на з'єднання всіх земель України в автономічну одиницю і як довго вони не відступлять від колонізації східної Галичини, то тогди Поляки може прийнуть до переконання, що „ліпший воробець в руці, ніж канарок на даху“, що ліпше ратувати етнографічну територію, ніж і тую стратити в погоні за чужими землями, за Польщию od morza do morza.

Заки репрезентанти Поляків, так в Росії як і в Австрії, не виречуть ся своїх претензій на рускі землі, так довго Українці не сьміють помагати польській справі, бо тим скріпили би лише неоправданого ворога нашого; Україна страждала би забраним тепер Поляками в посідане землі рускі і утруднилася би собі борбу о здобуте автономії для решти. Поляками не забраних земель.

Страйки.

Польські дивняки вмовили в своїх читачів, що Народний Комітет проклямував був на день 17. липня загальний страйк аграрний в цілій східній Галичині, хоч такої прокламації ні зарядження ніхто не бачив. Протинно, статі в органах сторонництва доказують, що страйк має бути уживаний там, де він потрібний, яко загально в

цілм сьвітї робітниками принате средства борби о поліпшене своєї доли. і дивно, там де сей страйк потрібний, люди страйкують. Де страйк непотрібний, там народ сидить тихо. Ось причина, чому загальноного страйку сего року не прокламовано і чому его нема.

З Мостискини пишуть нам:

Староство і жандармерія, виділяя, що страйкуючі селяни ведуть ся дуже спокійно і солідарно, старають ся всіма силами випроводити їх з рівноваги. Отже зачала ся провокація селян на цілім страйковим терені, а головни в Радичах і Чижевичах.

Дня 16. с. м. жандарм Липицький з Кручених перевів самовільно ревізію читальні в Чижевичах при свідках: 1) Дмитрі Шоробурі, вїїті, 2) Івані і 3) Стефані Гонштах. Жандарм Маховський з Кручених відібрав дня 17. с. м. насильно на публічний дорож в Чижевичах селянинові Михайлові Олексюкові якусь відозву при свідках: 1) Паньку Кокорусеві, 2) Стаху Огороднику, 3) Стефані Гонштах. Описля того дня іздан староста Свобода з Мостиски до Радичів і Чижевич робити згоду і, замість впливати в спокійний спосіб на селян, що жадають виразно по 2 К деню і рівного права в борбі з ним, зачав староста хвалити обшарпників, кажучи, що вони хотять платити жандарм дуже добре, бо по 80 сот. деню. Відтак наказав селянам, щоби до трех днів розпочали роботу на панських ланах, бо інакше буде зле. Описля признав до себе нововибраного, але же не затвердженого вїїта Стефана Гоншту, а притягнувши его на силу за одежу до себе і обернувши его лицем до селян приказав ему стояти коло себе так довго, доки п. староста там буде, зглядно схоче.

Описля придержуючи его руками за одежу і показуючи на его очі, кілька разів повторяв: „Подивіть ся люди, які злі очі він має; він мусить бути злий чоловік. О, небоже, ти лиш до нині був вїїтом!“ (Ст. Гонштах повинен заскаржити старосту до суду за обиду чести). Дальше сказав урядуючій п. старості публічно до людей в Чижевичах ось так: „І в Підлісках є страйк, але там роблять страйк Жидови; нехай собі роблять там а нині, що хочуть, а в тоє не буди мшати ся. Але в Радичах і Чижевичах добрі пані, католики, і там не стерплю страйку“.

Жандарми ходять по полях селян, зачіпають жєнців, відривають їх від роботи, шпідкуючи за брошурами, відозваами, комітетовими і т. п. і намовляючи їх до роботи на панських ланах. Так старають ся спрово-

Воно так завше.

(Із згадок коїлювця).

[Конець.]

Я пішов до дому... Цілий день я не міг заспокоїти ся; думки, одна за другою хмурніші, без перестанку сотали ся в мой голові. Не буде на нашому участкові страйку, не буде. Навколо люди будуть страйкувати, будуть боронити ся з кривдою, будуть виконувати найлучший людський обовязок, може й кров свою за нього прольють а лиш — ми будемо собі спокійненько дивити ся на їх боротьбу; а як вони досягнуть свого, ми зі спокійною совістю будемо користувати ся плодами їх праці, а вони будуть показувати на нас пальцями і з презирством говорити-муть: вони зрадники, вони потворы; вони не сяїли не жалі, а збирають хліб в житинці свої... Пройшов день, пройшов вечер; з такими думками я й заснув.

— Вставай, вставай! — будив мене ранком, годині о сьомій бухгалтер. Я липнув очима і забачивши бухгалтера, заплющив очі і хотів знов заснути.

— Та вставай же, чортів сплюху; страйк! — крикнув він в саме вухо і почав тягнути мене за ноги з ліжка. Почувши остатне слово, я хутко схопив ся з ліжка і вилупив на бухгалтера очі: „Який страйк; що ти говориш?“

— Оге-ж, що чуєш! Кажу тобі, що страйк зачав ся.

Я же не йняв віри бухгалтерови; думав, що він жартує, і запитав його дилематичним тоном: „А ти часом не брешеш?“

— Та що се ти, здурів чи що? — образив ся бухгалтер: — Не мав роботи, та прийшов до тебе вдосвіта брехні розповідати!...

„Та як же воно стало ся, що застрайкували?“

— А я знаю чи що, як воно стало ся? Прийшли вночі з усіх участків телеграми, що скрізь по коїлі застрайкували, а вдосвіта приїхало кілька депутатів, зібравши людей в депо і тепер там їде розмова; а із села люди так і вернуть; хтось уже їх звівіт...

Через десять хвилин ми обидва були в депо. Величезний кам'яний будинок депо був повен людей. Кількасот наших робітників, служачих на станції та селян тиснули ся в депо, як оселеді в бочці. Настрий був повншений, обличчя у всіх були веселі і задоволені; саме повітря в депо було якесь незвичайно здорове: пахло кам'яним вуглем і дьохтем від чобіт, а до сього запаху примішував ся запах морозного воздуха, котрий вривав ся крізь відчинені наскрізь вікна депо. Хто не вспів зайняти місце в депо, той стояв знадвору, під вікнами; і таких було сила, майже що не більше ніж тих, що в середині. Вони чорним колом обгорнули депо, ворухили ся і віддалеки здавало ся, що вони пруть ся плечима під депо, щоб зірвати його з місця і занести кудись далеко, далеко...

Перед депо стояв на паровикови молодий чоловік і говорив промову. Він був в робочім убранні без шапки, в руках держав здорового червоного прапора і його молоде, гарне лице горіло вогнем сили, вогнем відваги і надії. З його уст лили ся чудові слова; він говорив про волю, про щастя, і всі мовчали і слухали його. Кождий спочував себе так, ніби в його грудях вирости струни і ніби хтось невидимий невидимим смаком потягав по тих струнах, а струни звучать невидомо гарну мелодію; робило ся так солодко, так легко на душі, що здавало ся, мов крила за плечима виростають і от-от, ще оден аккорд, ще оден звук, і махнувшись крила і полинеш під саме небо... „Добуваймо-ж, братя, волі, бо

без волі не можна добути щастя, а добудемо волі, то добудемо й щастя!“

Так закінчив він свою промову і у відповідь на сї його слова депо затрясло ся від крику кількохсот чоловік. „Най жє воля, най панує щастє! Геть самодержавство, геть кайдани, хай жє воля!“

Як грім греміло з одного кінця депо до другого, вилітало крізь вікна і брами на двір, зливалось ся з клімком стоячих там людей і несло ся через стацию в поле і далі в село. А з села по одному, по двоє, по троє, купками підходили селяни і просто на голос йшли до депо. Двох переляканих жандармів, не розуміючи друг друга, товкли ся на плятформі. Невеличкий військовий патруль з десяти салдатів, котрий содержав ся на станції для „безпорядку“, стояв на половині дороги межі стациєю і депо, і хотяй солдати були в повній боевій амуніції, вони мали такий розгублений, зляканий вид, що на них і сьмішно і жаль було дивити ся...

В депо говорив вже не знати котрий промовник. Говорили робітники, говорили мужики, говорили кондуктори, машиністи, конторщики, і слова лили ся горячі як вар, без числа, без кінця...

Вибравши кількох чоловіків і послали їх за начальником станції, щоби прийшов в депо і дав відповідь на деякі питання страйкарів. Через кілька хвилин комісія вертаєт ся назад сама.

— Деж „начальник“?

— Не хоче йти.

— А собачий син! То треба було силоміць приволокти.

— Еге, як би то можна! Сховав ся, сякий такий син під ліжку, щойно ноги сторчать, а на ліжку лежить „начальник“ в одній сорочці і верещить не своїм голосом: „Тільки, каже, підступите до ліжка, зараз скину з себе сорочку і буде вам соромно!“ Ну, й що ви з нею зробіть? Ажже і справді так

зробить, хіба й розум завадить, або що? — оправдовувала ся комісія, а депо лигало від сьміху і наряджало другу комісію, щоб шидерти в „начальника“ — „начальника“...

На дворі серед купи людей змагали ся двоє машиністів. Оден старий, в окулярах, другий молодий, з борідкою.

— Ну, отже добре, я згожую ся з вами, у всьому згожую ся! — кричав машиністий в окулярах: — Але, скажіть тільки ви мені: длячого ви зачіпаете орел?

— Бо не потрібно нам вашого орла! — кричав еще голосішше машиністий з борідкою.

— Чому?

— Тому!

— Ви знаєте, що таке єсть орел?

— Що? Птиця?

— Як?... яка птиця?

— Ну, птиця; ну от всьо одно, як хоч би й сова.

— Сова... сова? — машиністий в окулярах поперхнув ся і, відкашлянувши, крикнув злісно: — Сам ти сова!

— О! — кругом зареготили...

— Так, так, ти сам сова! — галасав розматований машиністий: — Орел то наш державний герб; як не буде орла, то й нічого не буде: а ви самі всі сови, бо як ті сови сліпі, нічого не бачать, так і ви нічого не тямите. Сова, сова!...

— Як, то се ми всі сови! — верещав запаморочений злостю машиністий...

— Та чого на нього дивити ся! — гукнув хтось з гурту: — Геть його звідсіля!

— Геть, геть! Вони! заревіла товпа...

— Ану, жорбуні! не сього орла до горі, нехай трохи політає! — крикнув хтось в товпі.

— Ану, бері його!

— Та поволи, щоби крила не поломали ся!

Приваблені веселим криком та реготом, повибігали з депо геть усі, хто там був.

кувати нестактовні або горячіші відповіді селян, шукаючи способу до арештування їх.

Дня 18. с. м. староста ідує в цивільним убранню по урядованню до бюро до дому, стрінувши на дорозі в Мостисках селян з Чижевич Стаха Огородника і Мих. Олександрів і напав на них такими словами: „А то ви з Чижевич!“, а до Огородника: „Ага, я тебе знаю. Ти з Чижевич; я тебе знав, бо мавши в очі“ а до Олександрів: „Та, як ви сюди вступили? а така гнида чодіє!“ „Мої очі Бог сотворив; вони нікому не шкодять“ — відповів Огородник і зачав відходити; але староста крикнув: „Nie, ty musisz ze mną iść!“ і хоп Огородника за руку. В тім прискочив Жид матир Маер Аппель з Мосиски, і зму староста казав провадити Огородника, як злодія, через місто до староства. По дорозі просив Огородник, щоб йому дозволено подивитися на коні, бо лишив їх без надзору. Староста не дозволив.

В бюрі староства мучив староста Огородника від години 6:10 до 6:50 вечером, стараючи ся гавбленим наклонити его до роботи на панських лані. Казав, що страйкувати можна лиш злим панам, „Жадам, а не католикам. Грозив, що і Огородникові і всім селянам в Чижевичах дасть „добру науку“ за страйк (на старосту за погрози і насильства в часі страйків кари нема!). О годині 6:50 вечером випустив п. староста Огородника на свободу, що є найліпшим доказом невинності Огородника, бо інакше був би его засудив на підставі „Prügelstrafe“.

Факт повисний викликав в місті велике обурення і збіговище коло староства. По місті говорять, що староста зійшов з ума. Зараз д. 18. с. м. вислано до Нар. Комітету у Львові телеграму з просьбою о інтервенцію через прислане одного з послів до Мостиски.

Така то гірка доля наших селян і нашого народу під панованням „братів Поляків“ в Австрії...

З Рудеччини пишуть нам: Страйк в рудецькій повіті виходить по мисли ухвали довірчих зборів мужів довіря в Комарні 2. с. м. де були репрезентанти руських і польських громад. Наш повіт уособлює політично, культурно і економічно. Всякі Райські, Балі, Скарбики з Суруфками і другими Вшехполями та хрнунами деморалізували та тероризували нарід при всяких виборах від ради державної до ради громадської. Селянство і незалежний Русини з окрема нігде не мають своїх заступників, а також нігде не мають голосу. Та нарід помалу приходить до самопідняття, орієнтує ся в ситуації і зачав борбу о свою екзистенцію політичну. Русини-народовці свідомі підняли борбу, хлоп Русини з відчуженістю пішли за ними, а польські селяни з Хлоп, в часті з Тулиголов, Бучан, Михайлівцями, Мільчичами і ін. помігають. Борба, яка зачала ся страйком, потребує ще довго, вона мусить скінчитися перемогою.

Ми мусимо скінчити з себе ядро наших шляхетних опікунів. Ще може яку каденцію будуть виходити з виборчої урни різні Валі, Добосицькі; але остаточно правда побідить, а Русини з польським селянством вже будуть знати, як використати перемогу.

Страйк в рудецькій повіті єсть і економічним страйком. Мало де в Галичині панує такий висок селянства через двірські обшари, як у нас. Ціла Комарнянщина в руках гр. Лянцкоронського, де за сіно (за третю, а навіть і четверту копійку) обробляють селяни пів жнив. По лісах не хотять за дорогі гроші продавати членам „Просвіти“ палива. На весну платили по 15—20 кр., а в жнива 25 до 35 кр. за копу! Як в Лянцкоронщині, так скрізь і в Рудеччині у пп. Баля, Скарба, Незабитовського, Райського, Левіцького і ін. Формалізм ще гірше. Платня з ординарією винесе найбільше на 80 зр.! З чого-ж ту ви-

Кругом машиністого стояв регіт і крик. Його тягнули, він видирив ся; нарешті його злапали і сховили за руки та за ноги, почали розгойдувати і підкидати в гору. Він летів до гори, сьмішно дригаючи в повітрі ногами; заким він міг поспіти долетів до землі, його підхоплювали десятки рук, розгойдували і знов жордали до гори... На машиністому вже не було ні шанки ні окулярів... Він разом поспівів і побігав...

— Годі з цього, бо ще залетить ся! — крикнув хтось.

Машиністого ще раз жорнули до гори, потім підхопили на повітрі і посадили на землю. Він сидів, тяжко дихаючи і нічого не бачучи посоловівши від страху та напруження мисли очима; під котів ся по його біло-спинному обличчю і він був і сьмішний і жалкий... А страйкарі вже готували поїзди, щоб їхати на поміч товаришам на другу сгацію, де сильний військовий патруль не давав робітникам кинути роботу і застрайкувати...

Було весело і радісно; жаль просто наливало ся в душу... Я дивив ся на все, що творило ся кругом мене і весело балакав зі своїм товаришем-бухгалтером.

„Але не падай ся я, брате, що буде в нас сьогодні така оказія!“, говорив я бухгалтерові, розказуючи про те, які думки та спочуття мучили мене несь остатній мас...

— Воно завше так! — відповів бухгалтер таким тоном, наче він переживав на своєму віку не що-інше перший, а бодай вже десятний страйк: — Аже ти плыви на небо, — філософував він далі, хоч я його зовсім вже й не слухав, — залетить ся тихо, а хто його знає, що там за хмарами коїть ся... а нараз блисне, гримне і... розірветь ся небо бурєю... Воно так завше...

Олександр Ремез.

живити себе і родину? А у посла п. Баля на Острові коношечним мусять формаліти воду з салжавки, де качки і худоба плавить ся! Тож не дивно, що чоловік хоче бути чоловіком і упоминає ся о мінімим ексистенції. Справа у нас стоїть так, що ані хлопці до панів, ані панні до хлопів. Пани завзяли ся та кажуть, що волять, щоб все живо і їх на пни пропало, чим до хлопів зближити ся; а хлопці роблять коло свого жнива. Пани де-куда косять жито і пшеницю машинами, громадять грабарками, а формалі, де ще є, скидають в колиці. Сего року все збіже дорідше, та вилягло. Тож кілько его мусить марно пропасти! Дідичів впроваджує в блуд староста п. Полянський. Він думає, що своєю брутальністю спинить страйк. Милить ся. Як не підє хлоп на панський лан жати прошений, заспокоєний в найконеційшій потребі життя, то жандармський батальйон до сего не змусить. А на провокацію відповість хлоп хлопським аргументом, з чого ані двори, ані п. староста не будуть вдоволені. На жаль в ц. к. Старості в Рудках ані староста п. Полянський ані комісар п. Кульчицький, ані конвенція п. Курілович (весь Rusini!) не спосібні до посередництва. Старосту стоїть на тім, що хлоп має досить, що більше не потребує, що хлоп з намови почав страйк, а з примусу почне робити на панських ланах. Побачимо, чи то правда!

Вісти з повітів чортківського, гусятинського, тернопільського і бережанського відкладаємо задля браку місця до завтрашнього числа.

„Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок“.

[Звіт з діяльності Товариства за час від 1. вересня 1906. до кінця червня 1906].

(Конець.)

Поділ властивих приходів, се є квоти 7999 кор. 33 сот. виходить після регуляміну ось так: I. Фонд основний вносить 2477 кор. 43 сот., се є ще вписове 1776 кор., половина датків членів спмагаючих 304 кор. 10 сот., всі датки членів добродіїв 392 кор. і процент 5 кор. 33 сот. — II. Фонд підмоги о го в и й має 2126 кор. 07 сот., а повстав він з четвертинні вкладок звичайних і датків членів спмагаючих (1294 кор. 25 сот. і 152 кор. 50 сот.), з давного фонду запомогового і з зворотів до того фонду 670 кор. 63 сот. та з процентів 9 кор. 14 сот. В перших 10 місяцях дало Товариство 3 підмоги беззворотні на квоту 75 кор. і 2 підмоги зворотні на квоту 250 кор. Се зроблено винятково і то головню на рахунок давного фонду запомогового. Прм сій нагоді годить ся з найбільшим признанем зазначити, що два Відділи окружні, в Снятині і в Коломиї, прийшли самі в двох випадках своїм членам в поміч, уділяючи або позичку або беззворотну підмогу з свого майна (з вечерниць і представлень) або зі складок. — III. Фонд похоронний (що повстає з 10 проц. звичайних вкладок і з дотичних вкладок надзвичайних) вносить вже 518 кор. 60 сот. Дирекція розвине від вересня енергійну акцію в справі придбання як найбільше надзвичайних вкладок на сей фонд і на IV. Фонд посаговий (доси має лише 3 зголошення і вносить 8 кор.). Сі два фонди є вельми важні не лиш для звичайних, але і для спмагаючих членів і можуть при великій кількості вкладок дійти до великих розмірів. — V. Фонд пенсійний, що повстає з 35 проц. звичайних вкладок і з дотичних вкладок надзвичайних, числить вже 1816 кор. 15 сот. — VI. Фонд адміністративний (призначений лиш на діловодство Товариства) повстав з 20 проц. звичайних вкладок 1035 кор. з 20 проц. датків членів спмагаючих 121 кор. 64 сот. і з дотичних зворотів 6 кор. 70 сот., вносить отже 1163 кор. 34 сот., се є 1/2 часть всіх приходів. — VII. Фонд диспозиційний (призначений на цілі передвиджені в § 3, отже на правну охорону, наукові підмоги і стипендії, бібліотеки, бурси і т. д. — вносить 576 кор. 28 сот. а повстав з 10 проц. звичайних вкладок 517 кор. 70 сот., з 5 проц. датків членів спмагаючих 30 кор. 41 сот. і з жертв 28 кор. 17 сот.

Б) Загальний розхід виносив в 4858 кор. 11 сот.; в тім було однак переходових позицій (одвотно до переходових приходів, депозитів, зворотів і т. д.) на суму 1400 кор. 13 сот. Так вносив властивий розхід Товариства квоту 3457 кор. 98 сот. В сій квоті містять ся передовсім кошти організації так в центральній Управі як і по Відділах окружних о чім була вже в горі бесіда. Сі кошти вносили 1991 кор. 71 сот., отже до 2000 кор., на що звернули Відділи і члени доси лиш 313 кор. 53 сот. (з належних 970 кор. 75 сот.). На сию велику суму 1991 кор. 71 сот. зложились кошти організації 48 Відділів окружних 470 кор. 25 сот. (стемплі 196 кор. 60 сот., книги і прилади 153 кор. 80 сот., печатки 101 кор. 40 сот., висилка книг і печаток 18 кор. 45 сот.); самі Відділи окружні відшлюдили собі з вкладок на перші переноски 69 кор. 03 сот.; дальше коштував друк статутів, декларацій, грамот, відозв, квітаря 551 кор. 36 сот., порто грамот 85 кор. 58 сот., уряджене канцелярії (се є закупно лиш найважніших річей, як шафа, бюрок, конья, лямпа і т. п.) до 150 кор., книги до діловодства понад 70 кор., шапірограф, папір, конверти, оплати почтові до 600 корон. Кому ся послідня позиція видасть ся превелика, най важить, що Дирекція безперерпни не була би доси придала і 600 членів, не говорючи о розвитку Відділів окружних і гуртованню членів. Подаємо число

потокових посилок після місяців: в серпні 600, в вересні до 200, в жовтні було їх 211, в падолисті 232 (не лиш менші 3, 5 і 10-сотикові, але й 30 та 60-сотикові фракти), в грудні 119, в січні 451 (з причини висилки грамот і перших ургенсів), в люті 512 (головно з тої самої причини), в марці 854 (так само), в цвітні 173, в маю 728 (з причини висилки около 460 упімнень), а в червні 335. Сі числа повинні отворити кождою очі на се, як то треба наших людей єднати і держати, щоб з них повстала свідомо громада. Сей видаток на організацію 1991 кор. 71 сот. покрито: 1) з зворотів (від Відділів окружних і від членів) в квоті 313 кор. 53 сот., 2) з фонду диспозиційного і основного, а то в сій спосіб: по мисли ухвали Ради Надзираючої і після практики в подібних фінансових інституціях розділено позичку квоту 1678 кор. 18 сот. (=1991:71 до 313:53) на 10 років і покрито першу рату (1/10) в квоті 167 кор. 82 сот. з фонду диспозиційного (котрий вносить 576 кор. 28 сот.), так що в ній остало для згаданих там цілий 408 кор. 46 сот.; дальші 1/10 частий — отже квоту 1540 кор. 36 сот. покрито на разі позичкою з фонду основного, котрий вносить 2477 кор. 43 сот., так що тут остало 967 кор. 07 сот. Очевидно до кінця року адміністративного се є до 31. грудня 1906. се відношене змінить ся значно на ліпше, бо відпадутъ вже кошти організації, а за то прийдуць дальші звороти від членів і Відділів окружних (за грамоти і чеки та за кошти основаня). Фонд основний дає тут лиш позичку, як се всюди практикуєсь, бо організація і зложені книги не призначені лиш на перший рік, а що найменше на 5—10 років, так що сей розклад є зовсім оправданий.

Вкінці коштувала адміністрація 1208 К 02 с., значить, 15 проц. властивого а лиш 11 1/2% загального приходу. Се покрито з фонду адміністративного, котрий — як вище вчислено — вносить 1163 К 74 с. Се відношене (15 проц.) не може нікому видаватися за великим, коли звачить ся, що с а м к о ш т л о с и л к а ж 6 п р и. (чек коштує 2 с. а такса маніпуляційна в почтовій шадниці за кождо вписану позицію 4 с.); а х о т ь с е й п р и. спадає при неможлих впрочім більших послілках, то н а т о м і с т ь т р е б а у з г л я д н и т и к о ш т и р о з с и л к и ч е к і в, ц і н у з а т р а ч е н и х ч е к і в і т. п. В с і й р у б р и ч н і б а ч и м о — з о г л я д у на послідню висилку великого числа упімнень — мале переступлене а то о квоту 44 К 28 с. Але й се відношене поправити ся в липні і серпні. Упімнення зробили своє, вкладки плинуть обильно, процент на адміністрацію зменшить ся (з 15 проц. на 10 проц. або й низше), а від вересня заведе ся в кождій рубриці рівновагу. Такий стан річий є в перших місяцях існування такого товариства природний і конечний, хіба що відразу скажує товариство на животи і повільну загнібь.

Вкінці подаємо ще короткий огляд роботи по відділах окружних і в головної управі. Після поодиноких точок програми розвинули віділи окружні слідуую акцію: бібліотеки і книжки окр уж н і з а в е л и у с е б е К о л о м і я і С н я т и н (на вірцевий лад), Лисько, Товмач, Гвоздець, Станіславів і Теревовля; сі бібліотеки повстали або головню через дари (особливо в 3 послідних відділах, або через складки і оплати (головно в перших 4 округах). Представленя аматорскі аранжували доси відділи Снятин і Коломия; перший з великим успіхом (при помочи сьвітської інтелігенції, особливо адвоката і посла соймового д-ра А. Могильницького). Відчити устроювали Коломия, Теревовля, Снятин. Прогрульки, фестини і вечерниці аранжував енергійний відділ в Коломиї. Оба сі покутські відділи, Коломия і Снятин, ведуть перед в товаристві і навіть розпоряджують ся дозволом дирекції своїм майном; члени сих округів приходять вже тепер собі взаїмно в поміч і держать ся солідарно.

Секцію правної охорони з'організували у себе відділи: Гвоздець, Буськ, Коломия, Гусятин, Бібрка, Снятин, Теревовля, Зборів, Камінка струмилова, Самбір, Яворів, Станіславів і Сокаль; по інших округах заповіджено в найблизшій будучности організацію. — Дуже енергійно занялась більша часть відділів окружних єднанем членів і збиранем уділів для економічно-кредитового відділу, се є, для учительської шадниці, котра буде мати фірму „Взаїмна поміч учительська і возьме на себе деякі посередництва (як при заключеню асекурацій, закупні приборів шкільних і доставі товарів шкіденого ужитку і т. д.). Рада надзираюча і дирекція внесли, як відомо, вже по раз третій до зареєстрованя статут сего товариства з обмеженою (двократною) поручкою до суду торговельного у Львові. Се сталося дня 18-го мая, однак до сїй пори мимом усильних заходів Дирекції годі було вистарати ся о полагане справ. В липні мусить рішиться ся справа як або так; в разі відкинення внесуть основателі рекурс і протягом ферій довершимо і се діло. Поки-що розвела Дирекція деякі акції вступні, особливо в справі асекурацій в „Вестенверейн-і“ і доставі приборів шкільних з початком нового року шкільного. Дирекція вислала вже дотичні брошурки для єднання забезпечені і щиник приборів шкільних, зложений після оферт кількох фабрик і гуртових складів. До „Взаїмної помочи учительської“ зголошено до 300 уділів, а найбільшу акцію розвинули тут Відділи: Коломия, Снятин, Буськ, Товмач, Перемишляни, Камінка, Гвоздець, Лисько, Рава руска, Станіславів, Чернівці. — Перші кроки пороблені, потріб-

на лиш формальна апробата статуту, хоч і статут матернього Товариства передвиджує сю діяльність в §. 3. и, и, к. — По введено сего економічно-кредитового відділу в житє отворить ся Головної Управі, котра буде після регуляміну в обох Товариствах в одних руках, а не менше й Відділам окружним новий круг діляня, а робота і організація стане всестороння. Матерне Товариство вийде рівночасно від 1. вересня в нову фазу розвитку, бо стане вже розділювати в дійсних потребах беззворотні підмоги і всілякі датки (пр. похоронні, пенсійні, стипендії). Відділи дістануть нові функції, іменно обов'язок давати свою опінію при всяких прошенях. Відділи, котрі доси сповняли свою задачу, дістануть одвотно до локальних відносин підручні каси, щоб могли давати членам менші хвилеві підмоги. Тим робом начне Товариство робити собі само рекламу і згуртує з часом без сумніву усе руске учительство. Доставка приборів шкільних і інших товарів може при многих замовленях і корисних услугах принести чималі зиски, так що Товариство буде в силі давати членам високі дивіденди і стане думати о закладаню бурс і санаторій для учителів і їх родин о веденю курсів наукових (до іспитів) і взагалі о реалізованю точок §. 3. е, з, и, к. — Значить, оба Товариства розширять свою діяльність у всіх напрямках і переведуть з часом совершнену стану організації.

ВІД ДИРЕЦІЇ ТОВАРИСТВА

„Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок“.

У Львові, в липні 1906.

3 Росії.

(Телеграми).

Петербург. Як загально думають, теперішнє положенє є дуже поважне тому, що утворене коаліційного кабінету розбило ся внаслідок революційного становища думи, а міністерство кадетів не дає запоруки, що буде заведений лад і повздержана анархія. Коли би дума видала прилагожденний маніфест до народу, то імовірно буде розв'язана і будуть розписані нові вибори. Однак се потягне за собою поважні наслідки. Рішення вибілюють в найблизших днях. Півурядовий орган „Россія“ заявляє за приводу проєктованого маніфесту думи в аграрній справі, що правительсто має право здержати таку публікацію і взагалі недопускати до всяких підбурюючих відозв. В кругах кадетів говорять, що з причини подій на посліднім засіданню думи кількох міністрів зажадало в Петергофі розв'язаня думи, однак на разі їх жаданє не нашло послуху.

Петербург. Зачувати, що незадовго розпичне ся політична насильства. Розв'язанє думи є вже в засаді порішене. В міністерстві війни панує велике заворушенє. Побуюють ся палатної революції. Межи міністрами війни і внутрішніх справ а командантом царських палат Треповим прийшло до острого конфлікту. Міністер війни Редігер прямо заявив, що як не устануть інтриги, велить Трепова арештувати за зраду стану. Палатна сторожа є тепер під командою міністра війни.

Кольонія. До „Köln. Ztg.“ доносять з Петербурга, що порішено розв'язати думу і рівночасно розписати нові вибори на основі загального і безпосередного права голосованя. Коли би розв'язанє думи викликало революційний рух, рішено завести диктатуру.

Петербург. Московским генерал-губернатором на місце Дубасова іменовано команданта московського військового округа генерал-поручника Гершельмана.

Петербург. Гр. Тотлебен, на котрого виконано замах, ранений легко в голову.

Київ. В тутешній гарнізоні панує дуже нервовий настрій. Щоби запобігти ексцесам в полку піхоти, офіцірам не вільно виходити до міста; мусять вони безнастанно перебувати або в касарнях або в таборі. Дня 17. с. м. оден офіцір рабив шаблею ученика гімназії за те, що той нібито образив даму, з котрою ішов офіцір. Товпа хотіла кинути ся на офіціра і лише завдяки енергійному поведеню команданта кріпости не прийшло до бійки між військом а цивільною людиною.

Петербург. Касарні козаків в Дніпровських Верхніх згоріли. Урядово доносять, що пожар повстав внаслідок підпаленя. Між козаками ширить незадоволенє тому, що їх призначають до поліційної служби.

Севастополь. Процес збунтованих моряків прибирає дуже трівожні форми. Обжаловані счинили таку бучу, що жовіри мусіли до них стріляти, щоб не допустити до нападу. Лави обжалованих і адвокатів поміщено за залізними кратами.

Берлін. „Lok. Anz.“ доносить, що в Любліні убито в послідних часах 8 поліціянтів і 2 поліційних агентів. В 44 фабриках панує страйк. В цілій люблінській губернії ширить ся рільний страйковий рух. В многих великих маєтках не мож було докінчити жнив.

Петербург. В вороніжській губернії ширять ся страшні аграрні розрухи. Військо стріляє стрілами набоями. Сотки хлопів упали в трупо.

Самара. З Сизраня телеграфують, що ціле місто горить; мешканці утікають.

Петербург. Літні мешканці, положені в околицях Петербурга, є окружені гризучим димом з горючих скарбових лісів. Страшна посуха і небували спеки спричинюють ширені пожежі лісів. З причини селянських розрухів влади не можуть рішити ся заставити околиць мешканців до гашення огню, котрий обняв уже сотки десятин скарбових і апанажних лісів.

Петербург. Число осіб підозрілих о політичні переступства і висланих послідними часами на Сибір виносить 30.000. Крім того ще по тюрмах 12.000 осіб вижидає засланя на Сибір.

Копенгага. Недалеко Штокгольму відкрили влади склад 2.000 карабінів призначених для Фінляндії.

Петербург. Слідча комісія в справі капітуляції Порт-Артура прийшла до переконання, що поступоване ген. Штесля і інших командантів було прямо злочинне. Штесель повинен бути караний смертю. З сего приводу в офіцерському корпусі запанувало велике невдоволене.

ТЕЛЕГРАМИ.

З виборчої комісії.

Відень. Вчора рада дала комісії над розділом мандатів в Чехав. П. Кай д е р закидав правительству, що проволікає дискусію. Правительством предложено проект позбавлення всяких засад. Німці мусять боронити свого стану посідання. Як ся виборча реформа переведе ся, то стан посідання Славян збільшиться ся, а Німців зменшиться ся. На се є одиноким средством: відкинути теперішній проект і вивести правительством, щоби предложило новий проект. Бесідник домагає ся німецького державного языка, що в теперішнім парламенті було би можливе. Що найменше належало би удержати значіне языка німецького в дотеперішних розмірах і прийняти его за язык до посередництва. Бесідник буде голосувати проти всяких компромісових внесень. Не можна допустити до зславлення Австрії. По промові ще кількох послів наради перервано.

Напружені ситуації.

Відень. Справа виборчої реформи війшла в нову, дуже небезпечну фазу. Президент кабінету бар. Бек згодив ся вже на помножене німецьких мандатів в Чехії, але не в тім степені, як жадають Німці. Німці жадають помноження своїх мандатів о 8, бар. Бек признає і Німцям і Чехам по 3 мандати більше. Президент кабінету годить ся на помножене загального числа мандатів до 516, з чого на Чехію припало би 128 мандатів (75 Чехам, а 53 Німцям). Однак чеські Німці домагають ся для себе 58 мандатів, так що для Чехів лишило би ся 70 мандатів. І на Мораві хоче бар. Бек додати Німцям 1 мандат, так що мали би там 19 мандатів, а Чехи 30. Коли би прийшло до компромісу між Чехами і Німцями, то Галичина одержала би додатково ще 4 мандати (1 з Львова, 1 з Кракова, 1 сільський руский, а 1 сільський польський мандат). Однак п. Василько заявив, що супротив значного загального помноження мандатів Русини не можуть заспокоїти ся одним новим мандатом. Як рекомпензату за 4 галицькі мандати жадають Німці дальших мандатів з Відня, Стирії і Горішньої Австрії. — Після проекту бар. Бека з 516 мандатів припало би на німецький блок 233, на Італійців 19, на Румунів 5, а на славянський блок 259 мандатів. Тимчасом чеські Німці відбули вчора засідане, на котрім пропозиції президента кабінету одноголосно відкинуто. Німці мають в комісії більшість за внесеном Пергелта (жадаючим 8 нових мандатів), бо християнсько-соціалістичні послы заявили ся за сим внесеном. Натомість Чехи заявили, що сего внесення безумовно не приймуть. Будуть вони уважати се за „casus belli“, котрий зніщить цілу реформу. Дальші наслідки евентуального прийняття внесення Пергелта годі предвидіти. Можливе є, що німецькі міністри будуть мусіти уступити. Чехи грозять обструкцією. — Політичний клуб Чехів з Відня ухвалив воіст недовіря молодоческому клубови тому, що не жадали мандатів для Чехів з Долішньої Австрії. Внаслідок того Молодоческі жадали вчора на засіданні комісії виборчої чеських мандатів для Долішньої Австрії.

З Угорщини.

Будапешт. Відповідаючи на інтерпеляцію в справі аграрних страйків заявив міністер рільництва Дараній, що вправді правительством не думає про ревізію законів дотикаючих рільних робітників, але приготував закон в справі охорони робітників, а також в справі мешканців і забезпечення робітників на старість.

Темешвар. Кількасот страйкуючих робітників устроїло демонстрацію, в часі котрої один робітник упав трупом, поражений серцевим ударом. Робітники думаючи, що его убиває поліція, обкидали її камінням і побибавали шибви в фабриках. Кількох поліціянтів ранено.

Заговор в Сербії.

Білград. Сюди доносять з Крагуєвацу про великий військовий заговор. Ув'язнено багато офіцерів. Кажуть, що між нарід розкинено друковані прокламації.

Македонські справи.

Царгород. Порта предложила найстаршому з амбасадорів ноту запевнюючу, що сповнить всі жадання гваранційних держав щодо македонії.

Міжпарламентарна конференція.

Лондон. На засіданні міжпарламентарного комітету соціалістів заявив член думи Анкін, що російська робітничка партія є за 8-годинним днем праці, за знесенем воєнного права і карі смерті, за загальною амністією, за аграрною реформою, законною охороною фабричних робітників і за загальним правом голосування. Принято одностайно предложений Анкіном відклик до всіх цивілізованих країв протестуючий проти злочинів російського правительства. П. Дашинський взивав соціалістичних послів, щоби всюди боронили права азилю, виступали проти російської політики і збирали фонди на революцію.

НОВИНКИ.

— **Осторога перед еміграцією до Трансваля.** Супротив того, що мимомопередній острого зголошують ся до Трансваля і Оранії емігранти не уміючи читати ні писати, міністерство внутрішніх справ оповіщує на ново, що на оселені на тамошніх територіях англійської влади дозволяють лише тим, котрі зложать доказ знання читання і писання в одній з європейських мов.

— **Пане Покинський, не мордуйте людей!** З Рудок пишуть нам: Визначи тутешнього суду переповнена арештованими за страйк. Сидить около 50 людей, де місце на 10. Нема навіть де положити ся, таке переповнене. В четвер 19. с. м. кількох так ослаблених, що не можна їх було отверезити; Юза Кузбит попав в лихорадку, що ледви дихає. Арештовані просили ключника, щоби закликав лікаря або старосту Покинського. Та на дармо! Хорих позаволювали до хліва, де курки, качки і свині. Обходять ся з людьми, як з найбільшими злочинцями. Староста Покинський заявив арештованим, що буде їх держати так довго, доки ему подобає ся. Коли о. Онишкевич вніс жалобу на него до міністерства, то він тим більше буде їх переслідувати. Йос. Назарко з Погорель, арештований ще 13. с. м., сидить без переслухання і без суду. „Nie daje się żadnego wyjaśnienia“ сказали в старості адв. д-рови Печерскому! Іван Пивовар з Вистович за мниму кольпортажу дозволення друку сидить без суду від 17. с. м. Не знати за що арештовано Андруха Мацина, Михайла Семена і Петра Біяка з Хлоп. А в повіті незвичайний спокій. Нікому ані грозять, ані навіть нікого до страйку не намовляють. За що-ж, п. Покинський, мучите людей! Віддайте їх до суду!

Що староста Покинський хоче бути добрим старостою тільки для дідичів, свідчить от сей факт. Формалі в Погірцях (11) і Коношках кор. (4) застрайковали. бо двір лихо їм платить тай то ще не додержує умови. Старі хлопці дістають 40 злр. і 9 корців (давних „панських“) ординарий. Та ся ординарія то сам послід; і то ще не хоче двір дати, коли потрібно зерна. От тепер дав лиш жити і хоче, щоби формалі при житній стираниці косив! А пшениці і так має дати всего 3 гарци! При заключуванні умови була згода, що двір дасть удержане формалській корові або літру молока денно. Та коли формалі не має за що корови купити, то і молоко двір не хоче дати. А п. Покинський верещить, що хлопцями і того досить, що він бере добру платню. Коли формалі поарештовано, удав ся їх парох о. Косоноцкий до старости, щоби був посередником меж двом формалями, аби страйк як найскорше покінчив ся. Та де староста рудецкий до згоди! Він заявив категорично, що силою змусить формалів до роботи; не поможе 7 днів, дасть по 14 днів арешту і т. д. а мусить бути по его. Добре, завважав о. Косоноцкий: А чому ж то урядники не вдовольняли ся доброю платнею, та жадали підвищення? Чи лишень хлоп. має на всіх робити і з голоду гинути? Та не міркуйте, п. старосто, що своєю брутальною виведете з рівноваги працюючий нарід. Та й лани не будуть вам влячати, як з вашої упрямости потерлять грубу шкоду. Впрочім нарід перекоує ся що раз наглядніше, що ему шукати помочи і поради не в цісарській уряді а в своїх кулаках і єдности.

— **Справу розділу рускої школи ім. Шашкевича** на мужську і женську представила оної депутация, зложена з д-ра Колесси, д-ра Федака і о. Стефановича, президентова міста п. Міхалському. Депутати зазначили головното і невідповідне уміщене школи, котра не може помістити всеї зголошуючої ся молодіжи, некорисний вплив, який веде лучене львівських хлопців і дівчат в такім будинку, недостаточне виховане дівчат із сторони мужеских учителів і змушуване учинені по скінченню 3. класи лишати руску школу і продовжувати науку в польських школах, — виказали дальше, що польські міські школи вже розділені, а виймок творить лиш руска школа, та зазначили, що велика більшість руских родичів не може при таких обставинах посилати туди своїх дівчат, і через те львівські Русини формально не мають у Львові школи для своїх доньок. Вкінці домагалась, заки справа розділу школи буде у владній дорозі полагоджена, отворення по вакаціях окремих дівочих відділів для 1. і 2. класи в осібнім будинку. Президент міста признав теперішнє поміщенє рускої школи справді дуже невідповідним, і з морального огляду некорисним, та обіцяв вглянути в те діло. — Рівночасно зложено в сій справі основний меморіал, в котрім наводилось близько 800 підписів львівських Русинів. Ми не сумніваємось о добрій волі президента міста, котрий до подібних справ відноситься з розумом і справедливо; але маємо причини побоюватись, щоби справа не застрягла в руках референтів, де пропала вже безслідно подібна петиція, внесена перед роком від Руского товариства

педагогічного. Однак руске населенє, відчувачи прикро сю потребу, не відступить від свого жаданя і буде тенер настійливо домагатись того, що їй належить ся. Ми сподіваємось, що і вибрані депутати сповнять прийнятий обовязок і будуть з часта пригадувати ту справу де треба і настоювати на її сповнені.

— **Осягнене австрійського горожанства.** Доси мусів кожний, хто хотів осягнути австрійське горожанство, виказати ся документом свого рідного краю, що є від тамошнього горожанства увільнений. Було се сполучене з великою стратою часу і коштами, спеціально для чужинців, мешкаючих довгий час в Австрії. На основі міністерського розпорядження досить оден доказ, що просимий о австрійське горожанство вільний в своїм ріднім краю від військових обовязків.

— **Державна дума в цифрах.** Адміністраційний комітет російської думи зібрав пос. Бородиним статистичні дані про думу і так єї представляє: Число послів 448. Що до віку жити є: 181 послів у віці 30—40 літ, 167 у віці 40—50 літ, 55 послів 50—60 літ, 34 послів має понизше 30 літ, а 11 повисше 60 літ. Середнім віком загально послів є вік 30—50, але в поодиноких стороництвах пропорція змінє ся: конституційні демократи мають пересічно по 41 літ, а члени „трудової групи“ по 35 літ. — Що до образования то 189 скінчили висші школи, 111 низші школи, 84 є самоуки, 62 абітурієнтів середніх шкіл і 2 неграмотних. — Що до ісповіданя: 339 православних, 63 католиків, 14 протестантів, 14 магометанців, 11 старозавітних, 4 старо-віршів, 1 баптист, 1 буддист і 1 безвірник. — Що до народности: 265 Москалів, 62 У країнців, 51 Поляків, 13 Жидів, 10 Литовців, 8 Татарів, 6 Лотвишів, 4 Естонців, 4 Німців, 4 Башкирів, 2 Мордвішів, 2 Вотияків, 1 Болгарин, 1 Молдованин, 1 Чеченець, 1 Киргиз, 1 Чуваж і 1 Калмук. — Що до походження: 204 селян, 164 шляхтичів, 24 міщан, 14 духовників, 12 козаків, 11 купців, а 9 почетних горожан, а 14 інших категорій. Між конст. демократами є 60 прц. шляхти і 23,5 прц. селян; в „трудовій групі“ є 81 прц. селян і 2,8 прц. шляхти. По занятям: 111 хліборобів, 65 дідичів, 61 земських урядників, 38 адвокатів, 25 робітників, 24 купців, 23 учителів, 19 лікарів, 15 державних урядників, 14 духовників, 10 професорів, 7 літератів, 6 редакторів, 5 інженерів, 5 приватних доцентів, 2 промисловців, 1 годівельник худоби, 1 геометр, 1 рисівник і 1 студент політехніки в Москві. — З огляду на майно дідичі і хлібороби ділять ся на 162 дрібноземельників, 72 середноземельників, а 42 великих великих обшарників. — Що до політичного ісповіданя не дасть ся послів посортувати, бо партії ще не уирунували ся. — Сю статистику уложено на основі квестіонарів, вполонених самими послами.

— **Російський дневник в Парижі п. з. „Мір“** загадують видавати Максим Горький і славний французкий письменник Анатоль Франс. Сей дневник має оголошувати сензаційні документи в російських справах. Француско-російське товариство жертвувало на „Мір“ мільон франків. Дневник має виходити від вересня.

— **Фільзофія звания.** Отто Вайс подає в „Land und Meer“ ось які вискази „незнаних афористів“. Професор фільзофії: „Є мильні заключення, без яких чоловік не може жити“. — Той, що чистить чоботи: „Ясно бачить не оден черевик, в яким підшови подерті“. — Наглядчач вязниці: „Воля багатих лежить в тім, щоби не бути запертим“. — Математик: „Природа обдарувала чоловіка такою здібностю, що він у важних справах перечисляє ся“. — Аптекарь: „На кождім полі є медикаменти, яких хосен лежить в тім, що в них вірять“. — Повитуха: „Коли-б они знали свою будучність, то я певна, що багато з них рішило би не прийти на сей світ“. — Коминарь: „Не одо домашнє огнище менше гріє а більше курить“. — Теоретик музики: „Чим кінчить ся пісня?... Похоронним маршем“. — Лікар-психіатр: „Коли чоловік стратив свій егоїзм, тоді він невилічний“. — Готельник: „Деякі новожени лише так довго щасливі, як довго мешкають в готелі“. — Купець: „Коли чоловік молодий, то дає життя необмежений кредит; але відтак приходить банкрутство — і ми тоді вдоволені, як доля погодить ся з нами на трицятий процент“. Побиваючий дах: „Коли на людей дивити ся з дуже високого становища, можна легко зломити карк“.

— **Дрібні вісті.** Вичає п. Семюа Шнейдера, обиченого студента богословія, з його Олєю, левком о. Дмитра Косоноцького, відбуде ся 31. с. м. в Коношках (п. Лука мала, ст. тел. Тарноград, ст. зал. Шаволичка).

— Вичає п. Василь Матвієвський, обиченого студента богословія, з його Стефаном Юриком відбуде ся 22. с. м. в Дроговижі.

Урядові вісті:

Іменования. Міністер рільництва изнан острого пену посаду канцеляриста в окружній уряді (принимав в Дроговижі виведеному по інформації Г. В. Водольот). Львівський писемні суд ра він іменував канцелярським офіціалом у Львові Софр. Гальку старшим канцелярським офіціалом в Пензениці. — Львівський уряд львівського університету іменував д-ра Петра Кошаренського елеум при хірургічній канц.

Померли:

— **Олеся з Бажанських Озаркевичева,** жінка адвоката д-ра Льонгина Озаркевичева в Городку, померла 15. с. м. в Закопанім, куди виїхала була лічитись на грудну недугу. Покійна належала до визначніших жінок на галицькій Україні і брала свого часу живу участь в жіночій і літературній руху. Була також звісна як концертантка і за її ініціятивою та при діяльній співучасті повстав

„Боян“ у Львові. Покійна належала до перших піонерок жіночого руху, що заманіфестувала ся вперше виданєм „Першого Виска“ в р. 1887, — де були поміщені також її твори (новели „Кіндрат“ і пару поезій). На жалі, доля була їй мачохою і тяжка недуга склала їй перед часом — умерла маючи несповна 40 літ. Тіло буде спроваджене до Городка і поховане в родинній могилі. В. й. п.

Подяка. Українське товариство касино-ве „Основа“ в Бродях складає отсим сердечну подяку Святлову Видлову Тов. „Промсьвіта“ за ласкаве дарованє 70 книжочок вартости 25 К для ширення просвіти між значанством. — За виділ: сьвяти. *Павло Штокало.*

Дирекція приватної женської семінарії у Львові (ул. Сикстуска ч. 47, 1. поверх), подає до відомости: З шкільним роком 1906/7 буде отворена IV. класа, тим самим семінарія стає повною. Вписи учениць на рік шкільний 1906/7 відбудуть ся дні 31. серпня і 1. і 8. вересня в години від 10. до 1. раню. До вписів можна зголошувати ся в Дирекції устно або письменно, причім треба: 1) зажити 4 К вписового; 2) вивопити точно дні вписові карти; а хто вперше записує ся, має також предложити: а) метрику уродженя; б) свідочтво шкільне з послідного півроку; в) свідочтво здоровля вставлене прац. лікарем на урядовім бланкеті; г) декларацію родичів, вглядати опікунів, що оплату шкільну платити будуть правильно що місяця з горні. Усієм прийняті до I. класи побіч виматаного підготовлення є також укінчений з початком вересня 15. рік життя. Вступний іспит до I. класи обнимає отсі предмети: релігію, руский язык, польський язык, німецький язык, географію і історію, фізику, рахунки і геометрію. З языків руского, польского, німецького і з рахунків відбуває ся іспит устний і письмений, з прочих предметів тільки устний. Вимоги з поодиноких предметів є слідуєчі: 1) з науки релігії: матеріял з підручника „Більшій християнсько-католицкий катехізм для шкіл народних, з учебника І. Дегабра, переложений і для гр. кат. обряду приладив А. Торонський“. Головні річі з історії біблійної (коротка іст. бібл. старого і нового завіту для шкіл народних А. Торонського), з літургії і історії церкви. 2) З руского і польского языка: плавне і поправне читанє і оповіданє прочитаного. Вправне і плавне володінє обома языками, так в мові як і в письмі. Знанє граматик рускої і польської в обсягу підручників: а) „Методична граматика рускої мови для IV. класи шкіл 5. і 6. класових, уложена В. Кошовским і І. Огоновским. Друге поправне виданє, у Львові 1904“; б) „Правила „рускої правописи“ Львів 1904. Накладом ц. к. Видавництва книжок шкільних. в) „Zwizła gramatyka języka polskiego na klasę IV. szkół ludowych, ułożona przez Franciszka Koparskiego“. 4) З німецького языка: плавне і поправне читанє і оповіданє прочитаного уступу, вибраного з читанок для шкіл видлових. З граматикі знанє правильних і неправильних форм в відмінках іменників, прикметників, займенників і дієслів; розбір речень. Яко підготовлене до тих вимог при іспиті вимагає ся знаня німецької читанки, приписаної для III, IV, і V. кл. шкіл видлових: „German. Deutsches Lehrbuch für Mädchen-Bürgerschulen“ і „Langrat M. Deutsche Sprachlehre mit Uebungsaufgaben“. 5) З історії і географії: знанє глибоко, огляд всіх частей світа і океанів, читанє мал. Знанє географічних відносин рідного краю. Знанє найважливіших фактів з історії рідного краю. 6) З фізики: поясненє звичайних явищ фізичних в природі; знанє найважливіших приладів фізичних. 7) З природної історії: опис найважливіших звірят, рослин і мінералів рідного краю. 8) З рахунків і геометрії: вправність в чотирох головних ділянках рахункових підлими числами і дробами, рахунок заключеня; вправне численє в паміати. Найважливіші відомости з науки о формах геометричних. Крім того треба виказати вправу в каліграфії, в рисунках і в роботах ручних, предкладати взори чисткого і вправного письма, взори рисунків орнаменту геометричного і взори виконаних робіт ручних. Надто пожадані є добрий голос, музикальний слух і музичне підготовленє, що можна виказати вправним відспівуванєм якої знаної пісні. Від вступного іспиту до I. класи можуть бути увільнені учениць, що скінчили V. класу видлової школи. Іспити поправчі відбудуть ся дні 4. вересня о годині 8. раню. Шкільний рік 1906/7 розпочне ся дні 5. вересня торжественним богослуженєм, на яке мають явити ся безумовно всі вписані учениць. Кому потреба би докладніших інформацій, нехай напише до Дирекції семінарії, Львів, уліця Сикстуска ч. 47. 1. пов. і приложить 1 К. марками поштовими та зажадає прислання „Звіту дирекції семінарії за шкільні роки 1905/6“, де знайде все, що в справах семінарії знати треба.

До св. Землі! В перших днях вересня вибирає руске паломництво до Єрусалиму. Вефлеєм і ир. Паломництво триває три неділі, а чого повних вісім днів в Єрусалимі і околиці. Ціна їзди з новим удержанєм за цілий час паломництва І. кл. 450 К, II. кл. 400 К, III. кл. 300 К. Зголошеня приймає до дні 1. серпня *Комітет паломництва до св. Землі, Львів, пл. св. Юра ч. 5.*

Надіслане.

Марія Чапган, Ів. Грегбогський звінчані. Діляна, в липні 1906. 754 1—1

Емер. ц. к. радник суду
Іван Виханський
отворив
канцелярію адвоката
в ЗОЛОЧЕВІ
(Дім власний при ул. Косцюшка — там, де
знаходиться також локаль тов. кредитового
„Народний Дім“) 702

БЮРО БУДІВЛЯНЕ
Теодора Мельничука
в Ярославі
приймає до виконання **плани і кошториси**
церков, каплиць, плебаній, домів меш-
кальних, управу і підприємства по-
висших будівель. 539

Дяка прийме сейчас уряд парохівський в Сквараві новий п. Жовква. 1-3 735

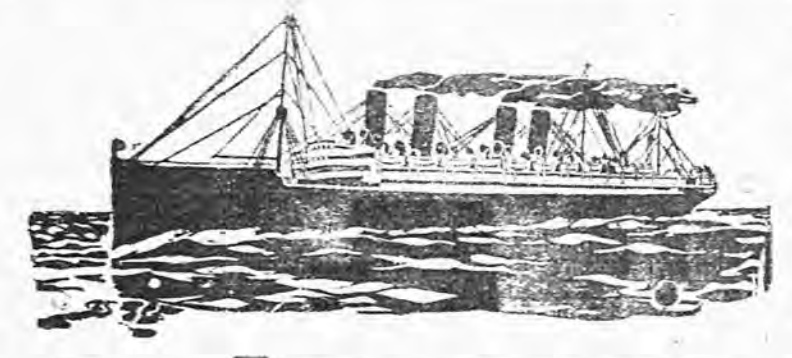
Прийму кількох учеників в приватній гімназії на станцію. Здоролий харч, старання опіка. Зголошення прий-
маю до 5 серпня. Михайла Любінецька сирота по зв'язи-
нику в Сороках п. Щирець. 733 1-3

Лекції на село на час фе-
рвей (найкраще для
приготування до вст. ісп. до І.
кд. гімна. або до поправки) гля-
дає умічений академік. Вимо-
ги виведені. Зголошення до
Адм. „Діла“: „Для академіка.“
712 4-4

Потребую сейчас спієць цер-
ковного О. Юліана
Ворачок парох в Мостках по-
чта Наварія. 719 2-3

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ
„МЕТЕОР“
перше чесне промислове товариство для виробу трико-
тових і панчохових товарів
Рудольфа Пауера і Сп.
в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,
дає кожному тривалий побилий заробок закуплення машин до ро-
блення панчо „МЕТЕОР“.
Готовий товар приймає ся.
Наука основна. Інструктор до дому.
ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 698 9-2

ЛІАРНЯ ДЗВОНІВ
АНТОНІЯ СЕРАФІНА
в КАЛУШІ
відзначена трома срібними медалями
виконує **дзвони** різної ваги і приймає ушкоджені
дзвони до переливання в найкоротшім часі, а також має
на складі готові дзвони різної ваги.
Дякуючи всім Вп парохам і фундаторам за всі
дотепершні замовлення, прошу о ласкаві замовлення та-
ж на подвійно нові дзвони як і на цілі групи. За трива-
лість матеріалу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу
і дякую осмілюю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публіці
8 глибоким пошанам
АНТОНІЙ СЕРАФІН.
Агентів не висилаю.

до Америки
Канади, Тексасу, Аргентини, взагалі до всіх місцевос-
тий північної і південної Америки, до Австралії, Япо-
ну, Хіба, т. д.
з Галичини і Буковини
найдовше перевозить
Перевозове товариство парохів
NORDDEUTSCHER LLOYD
в БРЕМІ.
В Бремі се товариство удержує руского священника,
котрий виконує душпастирські обов'язки і опікує ся
емігрантами.
Хто хоче їхати до Америки, нехай пише по шіфарту до:
Генеральна Агентура Північно-німецького LLOYD'A
у Львові ул. Городецька ч. 93. 243 50-50

Навалер, на стації посаді учительській на
селі, молодий, пристойний, оже-
нить ся в посаженою лавною або вдовою. Пов-
ну дискрецію поручує словом честі. Лас-
каві оголошення враз в фотографію надсилати
під „Врунет“ до Хв. Адміністрації „Діла“
до 207 с. р.

Коперницький і Син
Випити і Механіки у Львові, площа Галицька ч. І.
проти Банку Гіпотечного на плантажних площі
Галицької поручають

Барометри амеро-
іди по 7, 8 і 10 К
кайші по 12, 16,
20 і 24 К. — Льво-
рники шийні по 12,
15, 24 і вище. За-
разом поручаємо в кайші шийні вибори окуляри,
дзеркала, лупи і всілякі інші прибори оптичні.
Всілякі направи погоджує ся як найкраще
і кайдепешне. 4185

До заміни упорядкована ін-
тратна парохія,
Земель, повіта надвірнянського
в горах, за парохію мійську або
близько міста. Зголошення до
уряду парохіального в Зелений
680 почта Пасічна. 6-8

Бухгалтер з іспитом то-
варовим, бан-
ковим і кореспонденцією по-
шукує посади. Ласкаві зголо-
шення під М. К. poste restante
Бортняки. 714 3-5

Прантиканта до склепу
корінного в
віці 14-15 літ з уміщеною
школою народною працевитого
розумною і гідною довіря
найбі і бідного хлопця, прий-
ме зараз Підгірська Торговля
в Делятині. 722 2-3

Урядник, вдовець, отець дрі-
бних дітей, пошу-
кує інтелігентної невісти з а-
гідним характером до завіду-
вання домом. Зголошення над-
силати під адресу: А. Саган,
Осьвенцім, дворець землевласний.
724 2-6

Морелі найліпшої сорти,
гарні, свіжі роз-
селяє по 3-80 К в 5-кгр. ко-
штак франко за поштом. Груш-
ки по 3-50 К і. **НАГЕР**, сідів-
ництво в Заліцях.
670 5-5

ПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА
ДИЕТИЧНИХ ВИРОБІВ
ВОЛЯ ДУХАЦКА п. Подгуже
поручає азіантні:
Готове тісто до пе-
чення (дає печива на 8 осіб),
шоколадове, я. річне, англій-
ске, здорове і струнне,
пачка 75 с.
ЛІГУМІНИ PUDDING
(лігуміни для 6 осіб)
ріжні овочеві присмаки по
20 с., шоколадові по 30 с.
Дріжджевий порошок по 10 с.
Ванілевий цукор по 14 сот.
Ванілевий порошок до сос в
по 12 сот.
Ті вироби можна набути у всіх
складах споживчих і диететичес-
ких, а як де нема, просимо віднести ся
просто до фабрики. 514 27-39

Цікаве!
Самі новості суть тепер в нашій складі.
Гупульські постійки на всякий вік від 1-50 до 4 корон.
Трибушови (новий винахід) по 2 кор. 40 с.
Сокільські шапки по 3-50 сот.
Ковадкі шапки для мушкетерів по 6 корон.
Синьо-жовті лавишники зі соколом по 2 корон.
Гупульські фартушки від 3 корон.
Гупульські пояси від 1 корони.
Висивані пояси від 6 корон.
Гердани від 2 корон.
Переписні листки „Бульви“ серія по 2-50 сот.
Купити не купиш а оглянути можна.
„Сокільський Базар“ у Львові, улица Руска ч. 1.

ФАБРИЧНИЙ СЯЛАД БІЛІ
Найдешевша торгівля галантерейних товарів
АДОЛЬФА РАПА
у Львові Ринок ч. II (напроти тов. Просвіти).
Поручає великий вибір мужеского біла, кра-
ток, рукавичок, парасоль, лісох, шпиритних ви-
робів, російських кальсонів, альбомів як також
товаретового мила і перумериї.
Великий вибір пудрою на пудру, вощю,
грозі і олійку з гербом Русь.
Великий вибір біжутерії. 149

ОГОЛОШЕННЯ.
Спілка для господарства
і торгівлі в Перемишлі пові-
дмляє, що цінник штучних
навозів на осінь вже розіслала,
а хто его не має тому на жа-
дане вишле ся безплатовочно.
Просимо заравом чим скорше
замовляти штучні навози, бо
в місяці серпня і першій по-
ловині вересня достава навозів
буде дуже трудна.
674 7-14 **Дитенция**

Студент прав бізнаний в ді-
лами канцеля-
рийними глядає заняття в кан-
целярії адвокатській, нотарі-
альській або кредитовій інста-
туції найкраще в гірській ск-
лядці. Зголошення для „студ-
пта“ приймає Адм. „Діла“.
720 2-3

Морелі до варення 3 К 90;
цисарські десертні
ГРУШКИ 3 К 50 с., РЕН-
ГІЛОТИ 5 К, все першої сор-
ти оплатно до піснйплатою в
5-кільцевих кошниках, морелі 100
кгр. 45 К, вибірні грушки
40 К оплатно дачі Заліц-
ки висилають А. С. Венкерт,
овочева спілка в Заліцях.
661 3-5

В будинку „Дністра“
до винаймлення від 1 жовтня
1906 помещання по 5 комнат
в партері на І. II і III по-
версі в домі ул. Підвале ч. 7.
Скляпи і пичниці в домі ул.
Руска ч. 20. Власне відомістю
в канцелярії „Дністра“ ра-
нок ч. 10. 667 8-15

Іван Стернюк в Заліцях
висилає ви-
бірні **МОРЕЛІ** в кошниках
5 кгр. по 3 К 80 с. оплачено.
697 9-10

600 корон дешевше!
Ще лиш короткий час кілька с-
льовоних гарнитурів, що складає ся
в 1 кавалки, 2 фотелія і 4 кріска,
визначна ціна 50 К. Кілька велич-
ах спадень в англійській стилі від
6-0 К. — 2 дротні матеріали най-
ліпшої 50 К. — 2 водостійні матеріали
120 К. — 2 найліпші новинні ковдри
68 К. — 4 найліпші подушки мішані
в пухом 1-6 К. — 2 найліпші легкі
мішані в пухом 14 К. — 6 простирал
а найліпшого пухом по 7 К, разом
47 К. — 2 поштовки на ляска 8 К. —
6 простирал на поштовки 30 К. — 1 па-
ра на ляска 50 К. — 2 шари пор-
тир 50 К. — 1 великий диван на 7/8
метра 75 К. — 2 диванки на ляска
72 К. — 2 диванки перед ляска 18 К.
— 2 місяжні кріска 2 К. — Сума
2191 К.
Все разом лише 1591 К.
В тім всім відомостям опуст при
набутті меблевих матеріалів, вагонів,
диванів, диванчиків, хідників, портас-
еіранок, кав на ляска і столи, кофів,
ковдер, матеріалів, тапет і т. п.
Всі товари найкращішій з пер-
шорядних фабрик — даємо особисту
гарантію
Поспф Шустер
Казимир Точиский
ліквідатори **Ски мавіска**
танієрів,
ул. Ягайлонська 3.
681 6-5

Поспф Шустер
Казимир Точиский
ліквідатори **Ски мавіска**
танієрів,
ул. Ягайлонська 3.
681 6-5

Цікаве!
Самі новості суть тепер в нашій складі.
Гупульські постійки на всякий вік від 1-50 до 4 корон.
Трибушови (новий винахід) по 2 кор. 40 с.
Сокільські шапки по 3-50 сот.
Ковадкі шапки для мушкетерів по 6 корон.
Синьо-жовті лавишники зі соколом по 2 корон.
Гупульські фартушки від 3 корон.
Гупульські пояси від 1 корони.
Висивані пояси від 6 корон.
Гердани від 2 корон.
Переписні листки „Бульви“ серія по 2-50 сот.
Купити не купиш а оглянути можна.
„Сокільський Базар“ у Львові, улица Руска ч. 1.

ФАБРИЧНИЙ СЯЛАД БІЛІ
Найдешевша торгівля галантерейних товарів
АДОЛЬФА РАПА
у Львові Ринок ч. II (напроти тов. Просвіти).
Поручає великий вибір мужеского біла, кра-
ток, рукавичок, парасоль, лісох, шпиритних ви-
робів, російських кальсонів, альбомів як також
товаретового мила і перумериї.
Великий вибір пудрою на пудру, вощю,
грозі і олійку з гербом Русь.
Великий вибір біжутерії. 149

КОНКУРС
Щоби дати можливість руским дітям навчитися ся жи-
вотних робіт і тим забезпечити собі на будуче удержане, по-
становила Дирекція Жіночої Спілки Промислової „Труд“
розширити дотепершню бурсу в 20 на 30 місць і в наслі-
док того розписує отрим конкурс на 10 місць в нашій бурсі.
Усімля прийняті ось такі: 1) скінчений 14 рік життя;
2) свідомство в уміщеної науки шкільної; 3) свідомство адо-
рства; 4) зобов'язане, підписане родичами або опікунами,
бути в бурсі через 3 роки, який то час конче потрібний до
фахового образования; 5) зобов'язати ся задовлати вписове,
а крім того платити за помещанне харч і науку в першій
і другій році місячно по 28 К, а в третій по 16 К. Що
дотичеть обшму науки в бурсі, то дітята учать ся одного
з сих фахів: 1) шити крою біля, гафту білого і гафту по-
льорового і т. п. 2) шити і крою сукню 3) роблення напелю-
хів дамських, 4) робіт артистичних. Крім того всі учать ся
рахунковости купецкої, мавіпуляції кампелірийної і явля-
аїмєнєсго. Для доповнення загального образования закладає
Дирекція бібліотеку. Поданя о прийняті навчати ввєсти
на письмі до Дирекції Жіночої Спілки Промислової „Труд“
Львів Ринок 39. найдається до 15. серпня сего року.
717 3-3 Від Дирекції Жіночої Спілки Промислової „Труд“.

Заснована 1782 Ціс. кор. привіл.
РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведенє промислове в краю і одне
в найстарших в монархії.
Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
ських горівок, розсолів і румів
І. А. Бачевский у Львові
ч. і ж. надзорний доставник
поручає Вп. **Управам рілньничих кружнів**
і сільських крамниць свої знамениті вироби
по уміркованих цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горівок
румів і кшпих спиртуальї у всіх смаках і якостях
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплий, хемічний дорожї фабрично зладжених і
сокоджених та п. в іститутому до розсїду спо-
живних предетів розсїдженєх.
Цінники і інформації експлає сяма домашне оплати
і даром. 1103 56-104

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середньо-європейського часу.
До Львова на дворєць головний приходять:
з Іцкан 12:25*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
з Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
з Підволочек 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
з Рави рускої 7:50.
з Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
з Станіславова 8:05.
з Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
з Яворова 8:18, 4:37.
з Коломиї 10:05.
з Рипсва 10:35.
з Тухи 3:55 (від 15/6 до 30/9).
з Белзці 4:50.
На Підзамче.
з Підволочек 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди локальні приходять до Львова:
з Брухович від (6:5 до 25:9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25
5:30 по полудні і 8:20 вечір, (від 6:5 до 23:9 включно
в неділі і лат. свята), 10— перед полуд., 1:46 по по-
лудні (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) і 9:35 вечір.
з Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня) 1:15 по полудні (від
13:5 до 9:9 вкл. що дня), 9:25 вечір. (від 15:5 до 9:9
в неділі і лат. свята), 10:10 вечір.
з Ширя від 27:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
9:40 вечір.
з Любіня вел. від 13:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята)
о 11:50 вечір.
Зі Львова з головного двірця відходять:
до Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11—*.
з Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
з Підволочек 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
з Яворова 6:00*, 6:55.
з Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
з Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
з Белзці 10:45.
з Рипсва 4:05.
з Коломиї і Жидачева 3:30.
з Рави рускої 7:25*, до Станіславова 9:10*.
з Перемишля 10:05* (від 1:5 до 30:9) Хирова, Ясла.
з Стрия 11:30*.

З Підзамча:
з Підволочек 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.
Поїзди локальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6:5 до 23:9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40, 6:26
по полудні, (від 6:5 до 23:9 вкл. в неділі і лат. свята)
9:00 перед полуднем і 12:40 по полудні, (від 1:6 до
31:8 вкл. що дня) 8:34 вечір.
до Рави рускої 11:35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня), 9:15 перед полуд-
нем (від 13:5 до 9:9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по
полудні, (від 13:5 до 9:9 що дня) 3:14 по полудні.
до Ширя 10:45 перед полуднем (від 27:5 до 16:9 вкл.) в
неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2:01 по полудні (від 13:5 до 16:9 вкл. в
неділі і лат. свята).
Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенками
товстими; поїзди нічні в зазначені знадкою. Цора пічна
числить ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 мінут рано.
Зв'язайні білетні їзди як також білетні всякого іншого
рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних
залізниць, пасаж Гавемана ч. 9. 35

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток
додає ся „Бібліотекі найважливіших повістей“

Передплату і інсерати приймають: у Львові
Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кільнянського 2; С. Соколовський, Па-
саж. Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätte; F. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasenstein & Vogler, Wallischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 18. — У ФРАНК-
ФУРТІ І ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком

в Ісінгемі за границею

за місяць 32 1/2 за рік 34 1/2

у Львові (без поштової пересилки)

за місяць 24 за рік 22 1/2

Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,

за провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція

на 21-й ул. Баторія. Рухомий паравоз со-
діймає до пересилки літературних і редакційних
матеріалів швидко і дешево.

Оголошення значимі приймають по 20

с. за одну строку літературно або за 1 місце, з вру-
чення „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за строку.

Страх українських селян

перед „Польщею“.

Вікова неволя українського народу під панованем польського Річи-посполитої, неволя, якій не поклав кінця і розбір Польщі, бо й по розборі Польщі і аж до наших часів на українських землях, що належали колись до польської держави, упривілейованим станом лишив ся польський шляхтич — власитель великої земельної власності, котрий угнетав політично й визискував економічно народню масу, отся вікова польсько-шляхотська неволя так віла ся в кисті і кров українського народу, що „Польща“, се для нього синонім найважчої неволі. Се факт, на який маємо в життю нашого народу безліч доказів.

Часть української території в Росії прилучена, як звісно, до „Польського королівства“, з котрим творить одну адміністративну одиницю. Тепер, коли в Росії стала на денний порядок справа автономії поодиноких частин держави, Поляки домагають ся автономії не етнографічної Польщі, тільки шло „Польського королівства“, хочаби таким чином тих Українців, що належать до „Польського королівства“ дістали під виключний свій вплив і спольонизувати. Але Українці добре знають, що значить „Польща“ і протестують, як можуть, против того нового закріпощення „Польщею“, домагаючи ся прилучення своєї території до України. Один з таких протестів, присланий в формі „наказу“ до редакції „Гр. Думки“ з проханням передати послови Шеметови, передаємо тут в цілості:

„З далекого закутка Холмської України-Руси (чайківської громади, красноставського повіту, люблінської губернії) прийміть наші щирі привіти. Сподіваємо ся, що гурт українських послів не забуде й нашої нещасної країни, котру прилучили з одного боку Поляки-пани, а з другого — московський уряд. Посли-Українці! Не забувайте нас! Дайте нам землі і волі! Дайте нам нашу рідну школу, й інші інституції нехай будуть наші рідні! Домагайте ся, аби нас прилучено до вільної автономної України! Домагайте ся свободи всім постраждавшим за волю народу і його права! Боріте ся — поборе! А ми вам поможемо! Нехай живе автономна Україна, до якої ми все раді прилучити ся. Вкінці висловлюємо обурення против тих, що устроїли огидний погром в Білостоці“.

Отсей „наказ“ підписав 63 людей. „Колі-б не заважали би попи і поліція, — дописано в postscriptum, — то підписів можна-б було зібрати бодай три рази стільки, а так посилаємо, що є. Се тільки з двох сіл“.

Та польські національно-демократичні послы з „Польського королівства“ домагають ся не лише автономії для свого краю, але також, аби закон про земельну справу, ухвалений в думі, не відносив ся до „Польського королівства“, тільки аби земельна справа в сім краю була віддана на порішення автономному союмови. Як такого рішення земельної справи боять ся ті українські селяни, що належать до „Польського королівства“, се видно з листу-протесту, надісланого до Холмщини на руки посла Ол. Гужовського до українського клубу. Лист сей повторяємо за „Гр. Думкою“ в цілості:

„Заступіть ся за польське й українське селянство та робітників! Росія, Україна й інші країни післи правдивих заступників народу і через те мають надію на краще життя, а бідний польський народ, затуманений ксьондзами, голосував на тих, на кого вказували ксьондзи. Наша прохання, се голос усіх, як Поляків так і Українців — бідолух: боріть ся завзято з польськими послами за земельну справу. Панове-шляхта, ксьондзи та польські послы з виїмком 3—4 радять ширити літературу против націоналізації землі, кажучи, що не можна дати землі селянам. Адміністрація розліплює міністерську декларацію та разом зі шляхтою, що зве себе „народовцями“, намагаєт ся зробити так, щоби народ пробував у темряві і злиднях. Звергаємо ся до вас, заступіть ся за сільський пролетаріят. Посли з Польщі хочуть автономії і кажуть, що діставши її, самі розв'яжуть земельну справу. Не вірте тому. Не давайте їм автономії, доки не буде забезпечена земля селянам. Не забувайте, що прихильна до

народу польська соціалістична партія невеличка (?) і „демократи“ консерватисти камінем закидають гуртки сей партії. Тоді настане ще гірший визиск робучих мас, бо умови життя польського селянина далеко гірші, ніж українського. Кричіть же за нас в думі: „Колі не буде селянам землі, то не треба й автономії!“ — бо чи не однаково, чи тепер нас визискують при самодержавнім ладі, чи будуть нас визискувати при буржуазно-капіталістичнім польським самоуправляванню. Навпаки, для тутешніх селян буде тоді чи не гірше. Подивіть ся на Галичину, на те „Коло польське!“ Яку веде воно консервативну політику! Для нас тепер земельна справа й економічний добробут важливіші від справи національної. Не забувайте, що в Люблінській та Седлецькій губернії є також чи-мало Українців. Се ваш обов'язок захистити нас, Українців, від польського визиску (пани в нас — Поляки). Годі нам терпіти гнет економічний і духовний протягом стільки віків! Пам'ятайте-ж, що на вас покладаємо єдину надію. Ви наші заступники, а не графи Замойські, Потоцькі, Любомирські, Тинкевичі та інші!“

Наведені листи не говорять вправді нічого нового, але говорять дуже багато, а саме стверджують, що „Польща“ не перестала для них бути синонімом неволі так само, як перед століттями. Та селянська маса, котрої устами говорять автори цитованих листів, так мало бачила в Поляків прихильності до простого народу, особливо до простого народу чужої народності, що не може собі представити „Польщі“ інакше, як персоніфікацію найтяжчого закріпощення. Так дивить ся на „Польщу“ українська народна маса і так дивити ся буде доти, доки польські політичні круги не виречуть ся раз на все претенсії до пановання на українській землі. Але се далека історія...

А яка се далека історія, видно з того, що ніяка з польських партій, які домагають ся тепер автономії „Польського королівства“ не думає про зредукване сей території до польських етнографічних границь. (Виймок творить Polska Partya Socjalistyczna „Proletariat“, якої впливи однак невеликі). І не тільки те, але дехто виступає навіть з жаданем, аби автономічне „Польське королівство“, було центром, до якого можна би поволі прилучувати інші не польські землі колишньої польської держави. І так виступив з таким жаданем не хто інший, тільки „Kurjer lwowski“ в ряді статей п. з. „Duma i autonomia Polski“, яких автор S. M., колишній соціаліст і заслужений діяч польського соціалістичного руху, а тепер демократ, пише („Kurjer lwowski“, ч. 173):

„Що-до т. зв. „забраного краю“ (не-польські землі колишньої польської держави) Поляки й до нині вважають „забраним краєм“, котрий, значить, треба відібрати і прилучити до польського центра!) польські послы мусять проявити тепер — і то для багатьох причин — незвичайно багато такту і провикливості політичної. Мусимо жадати, аби в тих провінціях Поляки дістали повну рівноправність, аби для них існувала свобода осідку не менша, як в інших провінціях держави, аби в кінці існувала свобода злуки інституцій самоуправи королівства з інституціями самоуправи сусідніх провінцій в спільних інтересах як тих, що вже є, так і тих, що можуть з часом повстати (пр. колонізація емігруючих селян і т. д.)“

Як бачите, треба такту... Найперше треба постарати ся о свободу осідку для Поляків в „забраним краю“, потім сколонізувати той край польськими селянами, потім жадати, аби ті околиці, де колонізація зробила значні поступи, прилучити до автономного „Польського королівства“ і т. д. тою дорогою, прилучаючи поволі до Польщі „забрані землі“, аж доки всі землі історичної Польщі не будуть знов прикупі під виключним впливом польського центра. Так радить колишній соціаліст і теперішній демократ, а орган радикально-демократичних „людовців“ акцентує його пораду.

Якими то різними шляхами пропагуєт ся ідея відбудовання історичної Польщі?

Намістник против страйків.

Перед роком намістник Потоцький загадав був здавити руску зарібкову еміграцію до Прусу і в тій цілі видав був заарядження, котрі по просту знесли поручену австрійським законом основним свободою переселення. Коли руска преса скритикувала дотичний его об'їжчик до старостів, намістник пустив в курс другий, пояснючий об'їжчик, в котрім снівав вже цілком інакше. В сім „поясненню“ першого об'їжника намістник звертав увагу на се, що випідати за границю, а тим більше на хвилевий побут кождому вільно, а власті повинні лише поучувати людей, що небезпечно пускати ся в дорогу, не маючи запервеної контрактом роботи.

Подібна історія повторила ся тепер, однак предметом маніфестів і об'їжників намістника є вже не еміграція, але страйк. Протистрайковий маніфест намістника, в котрім він заповідає отверго, що адміністративні власті не допускать до ніякої агітації страйкової, а самі страйки будуть здавлені спровадженням страйколомом, появив ся дня 26. червня сего року.

По відповіді рускої преси на сей маніфест, намістник розіслав в перших днях липня до старостів об'їжчик, призначений здаєсь більше за президента міністрів, на случай, коби би рускі послы заінтерпелювали, яким правом намістник забороняє дозволу закону акцію. В відповіді на інтерпеляцію міністер Бек був би покликав ся на сей об'їжчик і на его підставі був би навіть похвалив Потоцького за се, що там, де домагання робітників справедливі, він каже старостам інтервеніювати в користь наміряючих страйкувати. Зміст об'їжника такий:

Я вже видав панам старостам ряд вказівок і поручень, як поступати супротив аграрного руху, поважно загрожуючого публічній спокій і лад.

Реасумуючи мої поручення, пригадую, що задачею правительства є передовсім забезпечення свободи і безпеченства майна, щоби робучий люд не став ся жертвою терору і міг спокійно віддати ся зарібковій праці, сей підстави добробуту краю. До сего служать заарядження поліційної натури (арештувати кождого, хто лиш вимовить „страйк“ — *Red.*), котрі треба приміняти відповідно до даних обставин.

Однак треба доконче, щоби ціле населення чуло, що знайде безпеку і охорону перед терором одиниць.

Неменше важною є охорона неспросяченого населення перед несовісною агітацією походячою з різних жерел, а котра — не озираючи ся на дійсне добро населення, стремить до викликання сусільних сварок в політичних цілях, в средствах не перебирає і не раз дуже сильно переступає застерезені законом границі.

Супротив того обов'язком правительствених властей є стояти на сторожі закону і потягати з цілою строгістю до відвічальности тих, котрих діяльність противить ся законові, а рівночасно просвіщувати населення, щоби не давало ся зводити глупими ісенітніцями і брехнями, котрими агітатори дуже часто послуговують ся.

Але де приходять до конфліктів між роботодавцями а службою або робітниками на економічнім тлі, там власті може успішно взяти на себе посередництво і доведенем до угоди, здушити зарід поважніших наслідків. Дятого при кождім непорозумінню треба основно розсідити, чи опір працюючих є наслідком агітації, чи є наслідком стремління до поправи зарібку. В другім случаю треба розібрати, чи жаданя суть переборшені, чи може в даних услів'ях мають яке небудь узасаднене.

Колі узнаєте, що жаданя робітників оперті на справедливих підставах, то ані на хвили не надумуйте ся, наклонити відповідними кроками роботодавців до скорих уступок в границях розумної а справедливої господарки. Де власті дає власителям як найдаліше ідучу охорону, щоби могли без перешкоди зібрати своє збіжжя, там тим більше має она право жадати, щоби відкинемем слушних домагань робітників, не утруднювано паціфікаційної акції.

Треба також уважати, щоби офіціалісти, економі і т. д. надужитями і невластивим

поступованем не дали причини до слушного невдоволення народу.

В тім дусі я вже нераз мав нагоду писемом і устно давати вказівки панам старостам, бо горячо бажав, щоби керманічі повітів, позискавши собі довіру народу (уточніть! *Red.*), дали доказ, що потрапляють до свого опіку, де лише се буде потрібне. Я мав також нагоду переконатися, що багато лінив старостів, арозуміння в сей спосіб свою задачу, уміло позиточно для добра повіту працювати“.

Головною ціллю сего об'їжника є поучити старостів, що вони передовсім повинні здавити всяку агітацію за страйком. Шкода лише, що намістник не висловив ся „ісенітніцї і брехні, якими агітатори послуговують ся“. Лише там, де страйк не є „наслідком агітації“, старости мають розсідити, чи страйкарі мають рачиво і в тім случаю мають інтервеніювати в їх користь. Очевидна річ, що результатом сего буде, що страйк є випливам агітації, бож прецінь мусів бути хтось перший, котрий сказав, значить „агітував“: „страйкуйте!“ або „страйкуйте!“ Не сказав також намістник, до якої границі домагань робітників не суть пресаджене, або від якої границі починають ся „услів'я“, що мають *jakiekolwiek uzasadnienie*.

Двоєка є ціль сего об'їжника намістника. Першою ціллю є унеможливлення всякої агітації за страйками і організоване страйків; другою, викрутити намістника від закладу, що він заборонив страйк, бо він лише побороє „незаконну агітацію за страйком а каже брати в оборону страйкарів там, де їх домаганя суть справедливі і в даних услів'ях мають яке бул' узасаднене“.

Страйки.

З Бережівщини пишуть нам:

Дня 18 с. м. переїжджала через Бережанську каравана: їхало 84 селян обох полів і ріжного віку зі Слинок (калуського повіту) на жинива до Будзана (береж. пов.). Разом з ними їхав відділ 12 жовнірів 30. п. п. під проводом кадета. Услів'я праці: 11-тий сніп і харч. Війско їде з ними вже від Мартинова. Кому і нащо потрібна ся асистенція?

Гр. Дзедушицькому не вистарчає до безрежени ладу і публічного безпеченства, загроженого (?) страйками, залога бережанська: до Нараява, де вже від місяця триває страйк на всіх трьох філіях (власність гр. Потоцького, виаренована Жидам-посесорам), спровадив він кілька компаній 30. п. п. зі Львова. Селяни тримають ся солідарно і мимов довшого страйку та неуступності посесорів поступають дуже делально, так що власням мимов услів'них заходів не удало ся знайти жадної підстави до арештувань. Але те все нічого не обходить наші славні адміністративні власті, котрі місто посередничити між спорячими сторонами, старають ся після інструкції „сінше“ терором відвести селян від страйку. І так хоч в Нараяві відрізняв спокій, розквітає уланів, ніхоту 55. п., а вкінці 30. п. кватированем війська ушасняє передусім комітетових страйкових і свідоміших селян, прм. Гринько Сендецький з Нараява — села гостить у себе тричотківських ніхотівців, що алузували уланів. Ціль сего ясна!

В Мечнищіві у міліонера Горовіца рік-річно робить жинива Бойки з Калущини або при них місцевий пролетаріят. Сего року спроваджено до 100 Бойків. Горовіц з засади не дає робити за сніп, лише за гроші; тепер місцевим платять від копн 1 К 60 сот. Д. 17. с. м. о четвертій пополунозі покинули місцеві лан, вибрали комітет страйковий, до котрого увійшло також двоє латинників, і зажадали 3 К від копн.

В Куропатинках страйк вже покінчений, посесор Фром принняв жаданя страйкарів, с. є. 10-тий сніп.

В Божиківі (підгаєцького пов.) був на весну страйк; робітники здобули собі віднасищене плати пересчно о 20 сот. Давнішими літами роблено в жинива за 12-тий сніп. Зараз першого дня жинив д. 17. с. м. по короткій роботі покинули огульні лан і застрайкували. Ще того самого дня заключено з власителем д-ром Слозницьким

Плащі і гумові пелерини

в найновіших фасонах і взірцях поручає:

МАГАЗИН ЛІНОЛЕУМ І ЦЕРАТ

Львів, ул. НАРОДЯ ЛЮДВИКА ч. 3

угоду: дав 10-ий сніп пшениці і жита, 8-ий пивса і ячменю.

Бунт.

В гусятинській повіті триває страйк ще від весни, а між селами, в котрих страйкова акція була добре з'організована, визначають ся Чорнокіяці. Комітет страйковий переговорював кілька разів з дідичем В. Богуцьким і з його завідателем Радонським, широко звісним вишхоломком; та хоч громадяни не ставили незвичайних домагань, переговори розбили ся через те, що завідатель відраджував Богуцького від всього хочби найменшого підвищування платні: „Niech pan im wcale nie podwyższa płacy, gdyż to raz się im podwyższy — говорив п. Радонський — będą ciagle nowe żądania stawiać, a jeżeli teraz im nie ustąpimy, będą leżeć jak psy pod bramą i błagać o pracę“. Завідатель Богуцького, щоби поставити на своїм, спровадив до весняних робіт чужих робітників, котрих переловив з транспорту, призначеного до Пруси; а що робота їх не зовсім доносила, а крім того багато тих чужих робітників довідавшись, що в селі страйк, зараз по кількох днях поутікало, навязав двір нові переговори з місцевими селянами і якісь згодив ся на невелике підвищення платні. Селяни вийшли на роботу і першого дня заплатили їм після умови; та вже другого дня зірвав двір знов умову, бо поуривав кожному робітникові з зарібку по 10 сот. так, що місцеві селяни мусіли знов покинути роботу. На жнива спровадив Богуцький чужих робітників з повіта калуського, званих тут під назвою Гуцулів; вони сказали місцевим селянам, що були би їм іхали сюди на роботу, коли би були знали, що через те зроблять шкоду місцевим людям. „Ми маємо писмо з печаткою віта — казали вони — що в Чорнокіях нема ніякого страйку і що місцеві люди тільки для того не йдуть на роботу, бо вони заможні і зарібку не потребують та мають багато роботи у себе.“ На просьбу страйкового комітету провідник „Гуцулів“ показав їм дійсно таке писмо. Мало воно громадську печатку і підтверджене місцеві жандармерії, а лишити ся іхавим документом для пояснення, в який спосіб веде ся боротьба з вигискуванням дворами робітничим населенням.

До характеристик поступовання тутешнього двора послужить факт, що коли в часі весняного страйку Богуцький будував стайні то при згоді з підприємцем виразно собі застеріг, що в жаден спосіб не можуть бути заняті при тій роботі місцеві люди, а то під конвенціональною карою по 50 кор. за одного чоловіка. Свіжий факт знов такий: В сусіднім селі Лосіччя вийшов страйк против тамошнього дідича чи посесора; той звернувся до Чорнокіяців за робітниками. Довідавшись о тім, п. Богуцький виписав лист і покликаючи ся на спільні інтереси обшарників, відраджував своєму товаришови лосічському приймати робітників з Чорнокіяців, хоч перед тим сам користав з помочи робітників лосічських. Для охорони не знати кого і чийх інтересів спроваджено до села один п'ятунок драгонів з Чорткова і розьлюковано по селі. Гостина драгонів в Чорнокіях цього року вже друга з ряду; та самі воєнки і офіцери тільки дивують ся, по що іх сюди стигають, бо ані настрій населення ані взагалі відношення в селі не оправдують сеї панської забаганки. Воєнки, що прибули на асистенцію, рекрутують ся в Чехах і не можуть розумити того, що в Галичині — то со іннего. Щоби оправдати спровадження війська до спокійного села, приїхав дня 16. с. м. до Чорнокіяців комісар староства і переслухував членів страйкового комітету та арештував Гринька Бохонка і Павла Боровського. Першого з них вже випущено на волю, а другого на підставі звісного Prigel-патенту заступлено на 7 днів арешту за мимолетний образи віта в часі его урядованя при шинквасі в корчмі. Ще перед тим арештувала жандармерія Андрія Ластівку, як на сьв. Петра і Павла ішов до церкви, за те, що, вертаючи від коваля з виостреними косами, серпами і різакми, сказав до якогось стрічного чоловіка: „От маю вже хлопську орудину“. Арештованого передержано чотири дні в в'язниці і випущено. Настрій межі населенням спокійний; але староста грозить, що спровадить до села ще більше війська. Від трох днів урядуює стало в дворі комісар староства Галушка.

Страйковий рух охопив значну часть чортківського повіта. Страйкують в Шаманівцях. Залісся, Антонові, Угриню, Давидівцях Білобожниць, Ридодубах, Каланишчій, Семаківцях, Базарі, Білій і всюди крім мотиву економічного висупає також мотив політичний. В Угриню прим., де тамошний дідич, переговорюючи з селянами про усякі заохоти страйку, обіцявав їм дати такий сніп, який самі захочуть, страйкуючі заявили йому, що їм зовсім не ходить о сніп, лиш о право, якого їм польська репрезентация в парламенті не хоче дати. Таку саму віднощю дали селяни також дідичам в Білобожницях, Білій і інших селах. Народ видно відчуває тяжку кривду, заподіяну ему послідними ухвалами комісії для виборчої реформи, і жертвує радо своїми матеріальними інтересами протестуючи против поведіння верховодів польського кола. Супротив свідомої акції народних мас власти адміністрації видивигли заповіджені у звісний маніфест гр. Потоцького средства терору. Де лиш оголосять страйк, зараз посилають по кількох жандармів, хоть поведене страйкуючих і загалом цілого населення не дає до того найменшої причини. Таке стало ся межі іншим також в Базарі чортківського повіта. Тамошний посесор спровадив собі до

роботи т. зв. Гуцулів; а що не мав їх де помістити, старали ся спровадити о поміщене на селі. Отже базарські господарі порішили не дати у себе приміщення страйколомів; а що нігде не обійде ся без хрунів, то знайшло ся їх кількох також і в Базарі, і вони прийняли до себе гуцульських страйколомів. Одна баба, що приймила була до своєї хати зайдучи-страйколома, жалувала ся відтак перед Ільком Ващуком, що люди її кленуть; на те замітив Ващук: „було не приймати, то й не кляли би“. На другий день кличуть до громадської канцелярії Ващука, та починають ся індагації. Индагує жандарм: „Що ти казав тій бабі? Чи не казав ти що більше? А може хто другий що казав? На що маеш сидіти по криміналах!“ Ващук оповідає, як було, і каже, що більше нічого не знає. Жандарм, котрому видко ходило о те, щоби зібрати обтяжуючий матеріал, а видячи, що его допити, ведені в спосіб легальний, нічого не принесли, зриває ся зараз з місця і зачинає Ващука бити по лицю, викрикуючи: „Кажі правду!“ Ващук відповідає спершу: „Я нічого не знаю“, а відтак задеревів і вже нічого не говорить; а жандарм бе та бе, аж омлів. Вкінці потрусивши перепудженням Ващуком, дав ему два тусани кольбою і викинув за двері. Жандарм той називає ся Юзеф Фіма і належить до стани і в Паушівцях. Щоби людей стероризувати і їм як найбільше докучити, зарядив війт в Базарі варту на кожній улиці для пильнованя, щоби страйколомом не зробив хто якої пакости; і для фантазії віта чи пана посесора в горіжний час відривають людей від роботи і кажуть їм не знати що вартувати. Люди страшно потомлені і замість відпочивати по тяжкій роботі, мусять по ночах вартувати коло панських робітників. Так допити жандармські відбувають ся також і по других селах, а люди невинні і нічому несприятельні тратять на марно час на непотрібну тиганину.

З Тернопільщини пишуть нам: Коли тільки де повстане страйк, зараз власті глядають за агітаторами-бунтівниками, та се не так легко приходиться їм; отже хапають ся першого ліпшого студента, що приїхав на село заробити лекціями на хліб насущний. Щоби допомогти пану старості віднайти агітатора, розкажу тут правдивий факт.

В часі сапаня обшарник пан Глюгер з Чернелева Руського обіцяв робітникам по 170 К. денно. Люди вийшли і робили, а обшарник виплатив їм по 80 сот.; наслідком того люди не пішли на другий день до роботи. А що обшарник потребував робітника, то на третій день виплатив умовлену заплату; але при тім заповів: „Czekajcie łajdaki: ja sobie to odbiję w żniwa przy spoczynku!“ Люди запам'ятали собі ті слова і тепер ані оден сніп в Чернелеві на лані не вижати. В Чернелеві мазовецьким у п. Подлевського також страйкують.

От вам політичний страйк! Лише на жаль нема в цілім окрузі ані одного студента, котрого можна би замкнути; і для того винен той, хто є на місці: „Zbuntował gromadę ksiądz Michalewicz“ — так голосить обшарник.

З Ярославського повіту доносять нам, що в Ніновичах хвибух страйк. Селяни домагають ся для жєнця по 3 К. денно. Посесором є там Жид. Селяни мають не допускати чужих людей, через що жандармерія кількох арештувала.

3 України.

Посли перед виборцями.

Хоч російська дума й не довго ще радить, а все таки чимало послів об'їздило вже свої виборчі округи, аби розповісти своїм виборцям про думу і свою діяльність в ній, розпитати їх про їх потреби і головню успокоїти, аби вони не робили аграрних розрухів, доки є надія, що думі владсть ся погодити корисно для селянства земельне питання.

Ми вже в своїм часі нотували звістку про побут посла Шрага в Чернигові, де йому не позволено урядити ніяких зборів, і в Могилеві, де знов відбули ся численні збори, — а тепер подаємо кілька звісток про інших послів.

І так посол Олександрівський з припорушення думи об'їздить Полтавщину, аби зібрати відомості про потреби людности і про діяльність чорносотенців.

Посол Возовик скликав у селі Миколаївці, мариупольського повіту, збори, на яких було над 600 людей. Збори вислали до думи телеграму з зазивом здобувати для народу землю і волю. Інші села запрошують посла до себе на збори. Приймають його скрізь дуже гарно.

Посол Діденко виступав на робітничих зборах у Харкові, на яких були робітничі делегати від 23 фабрик. Він говорив про заложене соціально-демократичної фракції в думі і просив, аби робітники піддержали її. Збори вибрали окремих людей для постійних зносин з соціально-демократичною фракцією. Далі ухвалено домагати ся в справі безробітних широкої організації публичних робіт, яку передано би в руки самим робітникам.

Селянин про автономію України.

Український селянин М. Татарин приїхав до редакції полтавського „Рідного краю“ такий лист в справі автономії України:

„З газет я довідав ся, що в парламенті клубі автономістів-федералістів деякі члени кажуть, що деяким країнам можна дати автономію, пр. Польщі й іншим, бо вони вже досить культурні і через те заслужили право на автономію, а другі ще, мовлять, до

того недоросли, як от Україна і інші. На що-ж поневолені народи більше-менше доследи домагають ся автономії, як не на те, аби бути дорослими, аби не бути пасинками в російській державі? Шож тому сприяло, що одні народи більше доследи, а другі менше, між послідними й наш український? Сприяв сему російський уряд, котрий ні на які народи так тяжко не наклав своєї братерської руки, як на український. Пригадайте, чи хоч одному народови було заборонено навіть св'яте писмо на його рідній мові, чи хоч в одного народа інтелігенція так відцурала ся від свого народа, як на Україні? Дайте нам автономію, дайте нам національну школу, дайте нам вільне друковане слово — вільно розвивати ся національним творчим силам народа, тоді побачите, чи треба було нам давати автономію. Се одно, а друге, чи не пошкодять такі суперечки в парламентарній клубі автономістів-федералістів всім поневоленим народам. Чи не краще було би всім за одного й одному за всіх, не розділяючи „дорослих“ і „недорослих“?

Державна рада.

(Засіданє палати послів з дня 20 с. м.)

Відень, Президент міністрів взяв назад правительственне предложенє в справі означення квоти на р. 1906. По відчитаню кількох інтерпелляцій і відкиненю нагlosti внесення Шенерера о завізване правительства, щоби взяло назад 30 розпорядків виданих на підставі § 14. приступлено до дальшої дискусії над удержавненем північної залізниці. П. Стівертня доказував, що удержавнене сеї залізниці є конечною потребою держави. Про промові генеральних бесідників ухвалено переказати предложене залізничній комісії. Опісля ухвалила палата закон о похатинцтві, закон змінюючий деякі постанови дисциплінарного статута адвокатів і закон о обезпеченю приватних урядників із змінами прийнятими палатою панів. Дальше прийнято справозданє квотової комісії і резолюцію п. Ганіха, котрою звиває ся правительство, щоби вплинуло, аби корона означила квоту в відношеню до числа людности. Підчас запомогової дискусії виказав п. Козловський, що шкоди, заподіяні в Галичині повеннями від р. 1887. до р. 1901., виносять 125 мільонів корон і є чотири рази більш від сум виданих в тім часі державою на регуляцію рік. Всі внесення в запомогових справах відступлено правительству до узгляднення. По сім засіданє замкнуто, Про реченє слідуочого засіданя будуть послі письменно повідомлені.

3 Росії.

До ситуації.

Положене в Росії з кожним днем заострюєт ся. Дума, приневолена обставинами, мусіла піти крок далі й ухвалила маніфест до народу, котрий має бути відповідю думи на маніфест правительства в земельній справі. Конституційні демократи, що правда, не дуже раді були маніфестові і їх орган „Речь“ писала, що ліпше було би не видавати маніфесту, бо се може заострити конфлікт і довести до розв'язаня думи, а розв'язанє думи рівняло би ся домашній війні. Але мусіли піти за струєю загальної опії і дума маніфест таки ухвалила, тільки в лагіднішій тексті, предложенім Петрункевичем, одним з провідників партії конституційних демократів.

На царськім дворі дуже інтересували ся дебатами над маніфестом думи. Ходять поголоски, що в Петергофі порішено думу розв'язати і цілий визвольний рух здавити військом. До Петербурга спроваджують що-раз більше війська. Всі переговори про утворенє нового кабінету перервано і ходять чутки про близьке оголошенє воєнної диктатури. Цар рішив ся понехати подорож за границю, проєктовану в цілі стрічі з німецьким цісарем. Кажє, що політична ситуація вимагає його присутности в державі.

А тимчасом також революціонери ріжних відтінків готувлять ся до рішачої боротьби.

З державної думи.

Петербург. На посліднім засіданю думи раджено над текстом маніфесту до народу. Посол Петрункевич іменем сторонництва кадетів предложив новий текст маніфесту, не звизаючий до революції. Сему противили ся послі робітничі і соціалістичні, вказуючи на те, що дума ухвалила взяти під наряду комісійний проект. П. Петрункевич замітив, що дума є покликана до законодавчої праці, а не до видаваня відозв і виставлюваня народу на огонь армат, коли самі послі закривають ся ненарушимостію. Скрайні бесідники доказували, що терпелівість народу дійшла вже до краю, і нарід готов стратити до думи довіре. По короткій дискусії відкинено внесенє групи праці з зазивом до народу, щоби попер думу в сповненю її законів, а прийнято внесенє Петрункевича, висказуюче надію, що народ буде поводити ся спокійно і вижидати вислідів праці думи. Внесенє се ухвалено 197 голосами проти 100. Члени групи праці і соціалісти вийшли підчас голосованя з салі. Опісля прийнято текст звіту в аграрній справі і рішено закінчити дискусію в білостоцькій справі та висказати міністерству внутрішніх справ обуренє за его поступованє, по чім перейшла дума до дневного порядку.

Революційний рух в війську.

Петербург. „Вѣкъ XX.“ доносить, що 2.000 козаків, котрих вислано, щоби розігнали революційні збори в Корську, відмовили послуку.

Кольонія. „Köln. Ztg.“ доносить, що революційний рух огорнув уже 6 полків гвардії, 29 лінійних полків, кілька козацьких полків і 5 саперських батальонів. Управляючі круги признають, що положенє є дуже грізне. Француске правительство одержало з Петербурга вісти, що положенє в Росії є дуже грізне.

Аграрні розрухи.

Петербург. Губернатор в Орлі просив телеграфічно міністра внутрішніх справ о присланє сильного відділу війська в цілі усмиреня аграрних розрухів в губернії. Хлопи відбувають що дня революційні збори по лісах. Губернатор зарядив всякі средства, щоби не допустили до знищення маєтків вел. кн. Михайла, де хлопи спалили вже часть будинків і почали ділити поміж себе ґрунти вел. князя. В петровській повіті вороніжської губернії хлопи знищили 9 десятин частин двірських маєтків тому, що від дідичів не дістали за роботу висної платні, якої ждали. Хлопи спільними силами зрабували добра, почім получили ся в більшій ватаги, щоби дальше руйнувати двірські маєтки.

(Телеграми).

Кольонія. „Köln. Ztg.“ довідує ся з Петербурга, що від 3 днів без перерви напливають сюди з провінції війська. Тепер в Петербурзі і околиці стоїть 60.000 війська вірного цареві. Збунтовані полки гвардії інтерновано в таборі в Царськім Селі. Численні послі думи виїждять з Петербурга.

Петербург. До Петербурга прибуває з околиць військо і тяжка артилерія. Команданти відбувають наради. Кажуть, що се нагородженє військ стоїть в зв'язі з наміром розв'язаня думи. Однак на разі відсрочено ужитє насильства і репресій тому, що дума взяла назад радикальні уступи своєю маніфесту. Всєж таки військо лишило ся в Петербурзі.

Петербург. Селянський банк рішив закупити 4 мільони десятин приватної землі, щоби її опісля відпродати хлопам. Не маючи готівки платив дідичам заставними листами, по досить високім курсі. Дідичі хотять сплатити свої довги, мусіли ті листи реалізувати, при чім тратили нераз до 10 процент. З тої причини власителі більших посістей північно-західного краю звернули ся до міністра фінансів з відповідним представленєм.

Варшава. Під стациєю Зомбки виконано передвєра замах на залізничний поїзд, котрим їхав урядник залізниць, везучи з собою 20.000 рублів. Кільканація людей уружених мавзерівськими карабінами розпочали стрільбу до поїзду, хотячи его задержати. Однак машиніст приспів бігу і удало ся ему утечи. На місце замаху вислано військо.

Берлін. Сюди доносять, що під закидом співучасті в замордованю Чухніна арештовано в Севастополі офіцера Шатенка.

Петербург. Півурядово доносять, що московський центральний комітет партії соціалістів революціонерів оголосив відозву, в котрій доказує, що належить безпровальноно приготувити ся до недалекої вже борби, до послідної рішачої битви російської революції з правительством.

ТЕЛЕГРАМИ.

До ситуації.

Відень. Парляментарна ситуація до вчера не поліпшилась. Чеські Німці обстають за 6, а що найменше за 5 новими німецькими мандатами в Чехії з услівем, щоби Чехи в заміну за сі мандати не дістали ніякого відшкодованя. Бар. Бек жадає, щоби голосованє в виборчій комісії що-до Чехії відбуло ся найпізнішє нині (в суботу). — Вчєра о коло 5. години вечером розійшла ся чутка, що в справі мандатів для Чехії прийшло до компромісу, однак після пізніших вістей вигляди на заключенє формального компромісу поміж Чехами і Німцями є дуже непевні. — Барон Бек змінив свій первісний плян що-до відсроченя палати послів. Зачувати, що правительство лобонує ся, щоби відсроченє палати по послідних подіях не викликало вражєня, будь то би була намірена довша перерва в нарадах палати і виборчої комісії. Палата послів не буде отже відсрочена, лиш перерве на якийсь час свої наради.

Австро-угорська интервенция в Росії?

Берлін. „Nordd. Allg. Ztg.“ з причини оногдішньої бесіди Петрункевича в думі, в котрій вказав на небезпєку інтервенції Австро-Угорщини і Німеччини в Росії, і з причини поголосок про наміренє окупацію російських територій Австро-Угорщиною і Німеччиною заявляє, що в тім всім нема ні слова правди. (Поголоски о сій інтервенції зглядно окупації заперечують також інші дєвєніки як „Россія“, „Новое Время“, Daily Telegraph і и.).

Війна в Наталі.

Льондон. Дєвєніки заперечують поголоскам, що війна з туземцями в Наталі ведєна негуманітарно. Тепер є в неволі 3000 туземців, отже неправда, що англійські війська виниють тих, що піддають ся.

З далекого Сходу.

Льондон. В палаті послів заявив державний секретар, що Япанці прирекли отворити порт Дальний до дня 19. вересня для всіх народів.

Zacherlin

помагає знаменито як незрівняне средство на на-сікомі!

Правдивий лише в пляшочках.
Набути можна всюди де висять плякати.

АРТИСТИЧНО-ШЛЮСАРСКА РОБІТНЯ
Михайла Стефанівського
у Львові, ул. Коперника ч. 16

Виконує шлюсарські роботи після найновітніших виїрок а то: на церковні вежі, хрести, золочені кулі, громовводи, золоті вікна для церков, будівельні окути, золоті сходи, галерії, нагробні ого-родження прапорожні, золоті ліжка для інститутів і всілякі роботи вкідані в округ шлюсарства. 395 16-12

Оповіщене.

Дяківська школа при катедральній церкві в Станиславові отворена на ново від 1. червня с. р. Предмет науки: церковний спів, устава, граматичне читане, релігія, бібля і хоральний спів. Кандидати, що бажать ходити на курс сї науки, мають зголосити ся у підписа-ного. Кандидати у віці від 12 до 15 літ можуть учащати на курс дволітний або трілітний. Нагорода на науку дуже ма-ла. При згодошенню треба виказати ся чистим голосом, шкільним свідомством і моральности.

Ілля Калитчук, швець при катедральній церкві в Ста-ниславові. 728 2-3

МАШИНИ ДО РОБЛЕНЯ ПАНЧОХ
„МЕТЕОР“
перше чеське промислове товариство для виробу трико-тових і паньчохових товарів
Рудольфа Пауера і Сп.
в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,
дає кождому тривалий побічний заробок закупленем машин до ро-бленя панчох „МЕТЕОР“.
Готовий товар приймается.
Наука основна. Інструктор до дому.
ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 698 10-2

Від 1868 р. уживане
Бергера медичне смоляне мило
поручене визначним лікарям, уживає ся в переважній частині європейських держав з успіхом против **всього рода шкірної висипки**, осо-бливо против порпів і хронічних нечистот шкіри та паразитів, прищів, та-кож против червоности носа, відморозжів і печеня ніг. **Бергера смо-ляне мило** має в собі **40% деревної смоли** і воєм лідріжнє ся від усіх прочих смоляних миль по торговлі. — При упертих недугах тре-ба спробувати дуже успішного

Бергера смоляно-сірнкового мила.
Як лагідніше смоляне мило до усунення **всього рода шкірної висипки**, осо-бливо против порпів і хронічних нечистот шкіри та паразитів, прищів, та-кож против червоности носа, відморозжів і печеня ніг. **Бергера смо-ляне мило** має в собі **40% деревної смоли** і воєм лідріжнє ся від усіх прочих смоляних миль по торговлі. — При упертих недугах тре-ба спробувати дуже успішного

Бергера гліцеринно-смоляне мило
що містить в собі 35% гліцерину і є сильно напериумоване.
Далше як дуже добре средство на шкіру уживає ся з великим успіхом:
Бергера бораксове мило
особливо на висипки, остиуд, опаленє від сонця, угри і всяку лишу шкірну нечистоту.

Ціна штуки кожної повисшої сорти 70 с.
разом з поученєм, як уживати.

Домогати ся треба в аптеках і дотичних скляках виразно Бергера смоляного мила та уважати на уміщену а боку охоронну марку і підпис **G. Hell & Co.** на кожній етикеті. Преміюване почесним медалем у Відні 1883 і золотим медалем на виставі в Парижі 1900.
Всі інші медичні і гігієнічні мила марки Бергера вичислені в ін-струкції уживаня, додані до кожної штуки мила.
Дістати можна у Львові в аптеках: Якова Вайнера, Кароля Діла, Пе-тра Мікошиця, Якова Шпеса-Портанського, Жигмонта Ружира, К. Сте-панського, К. Віжевського, Едварда Врікнера, І. Шпеса, Симеона Гез, х-ра Т. Заридного; в дрогеріях: Петра Мікошиця і С-ки, Г. Гриншана, Ф. Трансєльєра, Ізидора Фрухтмана. — У Вільніцях н. Ч. у аптекарі Єв-гєн Вільєра з також у всіх галицьких аптеках. 288 21-36

Головна висилка: **G. Hell & Comp., Wien I., Sterng. 8.**

Штучні навози
поручає
Перше галицьке Товариство для хе-мичного промислу
у Львові, ул. Академічна 8.
730 2-5

Для читань „Просвіти“ виконує кавчуків самплай пі-ска відбитого тут ваїрня по 1 ар. 40 кр. за штуку разом з пу-делком і фарбою. 613 а 3-15

Кавчуків самплай, металеві печатки до-ляку і фарби для парохіальних урядів, громад, шкіл, товариств, поштових кас і т. п., учні кавчуків друкарні, нуме-ратори, паперові печатки, а ж, каліці до пзробованя мяса і т. д. виконує ста-ранно і найдешевше

Макс Глязерман
РІТІВНИК
Львів, ул. Сикотуска ч. 17

Жужлева мучка Томаса
Позір на охоронний знак. Позір на охоронний знак.

є ний успішнішою на всякі озми рост-ни, конюшини і сімжати.

Під гарантєєю чисто, правду і успішну мучку доставляє

Генеральний репрезентант фабрики фосфатів Томаса

ЙОСИФ КАРРАХ
У ЛЬВОВІ.

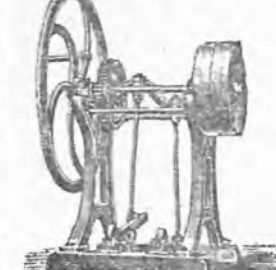
Остерігає ся перед кождим фальшованим і безаар-тісним жужлів з наслідуючим візком. 698 4-17

Ленцію на час ферій прий-ме учених VIII кл. рускої гімн. у Львові. — Зго-лошення: Адміністрація „Діла“.
71) 2-3

За 2 зр. переробляє старі мате-риали (3 полушки) на нові як нові. Дрески на покритє від 50 кр. за метер. Нові волосині матеріали, обложєні натою д-ра Вішо-ва зротів моль від 15 ар., матеріали з морської трави від 6-50, обложєні натою д-ра Вішова від 10 ар. Коздри від 3-50 ар. в кожній ціні. Поручає найдешевше спеціалізнє робітня кол-дер і матеріалів

ЙОСИФА ШУСТЕРА
Львів, ул. Коперника ч. 5.
484 30-30

Водопроводи, Каналізація для міст, містечок, сел, публич-них будинків і приватн х домів
проектуює і уряджує

741 47-52

АВГУСТ ЛЕВ і С-ка

у Львові, ул. Коллонтая ч. 6.

Центральне топлєне. Світло газове і елек-тричне. — Всілякі урядження промислєві.

Млини, тартаки, горальні.

Мотори всіляких систем, бензинові, осучо га-зові, спіратусові і електричні.

Громозводи на Божі дома, телефони і електричні дзінки.

Адреса в телеграмі: „Альгор“ Львів.

Добродійством
для здорових і недужих
а також

важним средством ошадности
для хозайки є

ТОВЩ ДО СТРАВ „CERES“

з найліпших кокосових оріхів.

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Як літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 21. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманя ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У Відні: М. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; у Франк-фурті і Гамбурзі: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на пів рік 32 к. — 44 к.
на рік 64 „ 16 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки):
на пів рік 24 к. на рік 48 к.
на чверть року 7 „ на місяць 2 к. 34 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Реклама. Адміністрація і Експедиція на ч. 21 ул. Баторія. — Рекламні листівки за літер. додатком не беруться. Рекламні листівки за літер. додатком не беруться.

Оголошення значущі приймають ся по 20 с. за одну стрічку на день або за місяць, а в рубриці „Найближче“ по 30 с. — Подати і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Письмо з Відня.

(Реформа виборча. Рускі послі.)

Рада державна на півтора місяця перервала свої засідання, функціонувавши як за давніших кращих часів і залагодивши, попри всякі неконечності і неконечності державні, навіть головну частку реформи виборчої в комісії. Та на тій реформі вийшли нійгірше ті, котрі за нею найбільше побивали ся і найбільші на неї надії покладали: Русини. Правда, що замість теперішніх 10 послів дійсних на 425 (або 2/3 прц.) та замість 25 послів при теперішній ординації виборчій можливих (або 5/9 прц.) мають дістати 33 послів на 516 (або 6/4 прц.), але після свого числа они повинні дістати 67 послів, отже більше як два рази тільки! Оскільки ліпше вийшли на реформі виборчій Поляки! Їм признавала теперішня ординація виборча 57 послів на 425 (або 13/4 прц.), а будуть мати 81 послів на 516 (або 15/7 прц.); правда, що тепер через розбій на Русинах мали 72 (або 16/9 прц.) а після числа голов належало би ся їм 85 на 516. Але на всякий спосіб розділ мандатів між Русинів а Поляків єсть зовсім несправедливий, а Поляки будуть стояти ліпше навіть від Чехів, хоч у них і просвіта і сила податкова і значіне для держави значно менші.

На жаль, Русини мусять і тепер собі сказати, що в-части своїй кривді они таки самі винні. Дуже велику вагу при признаванню мандатів мав т. зв. стан національного посідання, а Русинам і кожне правительство, чи Гавча чи Гогенльогого чи Бека, і навіть послі інших народностей все витикали: Що хочете? маєте тепер 10, а будете мати 31, згляньте 32 і 33; отже коли тепер єсть мало-важним гуртком, то відтак буде значною партією, з котрою всі будуть мусіти числитися. І не помагали пояснюванню, що і дотеперішня ординація виборча признає Русинам 25 мандатів. На те бували звичайно відповіді: признає, але тільки в теорії, а на будуче сама безпосередність виборів забезпечить вам успіх. Отже коли-б було тепер більше руских послів в раді державній, хочби таких чисто номінальних як о. Мандичевський або навіть д-р Длужанський, то і реформа виборча признала би Русинам більше мандатів. Коли-б Русини лиш соту частку тої енергії і тих коштів, які тепер пішли на всі віча, петиції і заходи за реформу виборчу, були вложили хоч на останній доповнюючий вибір на місце Валевського, при котрім не було ані надзвичайної преси ані великих шайхристів, котрий отже легко можна було переперти, то тепер дістали би що-найменше о три мандати більше. Тяжка випадає на всіх, що були недбалі та байдуки при тім виборі, вже не кажучи о хронуях!...

Рускі послі парламентарні виказали за останні два тижні таку діяльність: Романчук поставив нагледі інтерпеляції в справах: 1) поведення капітана в Тернополі в часі рускої служби Божої, 2) поведення урядника залізничної на станції в Коломиї, 3) надужити поліції і жандармерії в Сокалі і в Підгайцях, 4) безправного накладання кар грошевих на селян старостом підгайцем, 5) заборони віч за реформою виборчою і переслідування руских селян старостом бережанським, 6) заборонювання віч за реформою виборчою, 7) безправних засудів бережанського староства, 8) уперлих руского язика і непошанування руских свят начальником суду в Підгайцях, 9) невідання селянам дров зарядом камеральним в Старяві, 10) поведення старости в Бережанах і управителя староства в Сокалі, 11) поведення жандармів против руских студентів, 12) поведення старостів у східній Галичині, особливо буцацького і надвірнянського, і поступовання гусятинського старости проти руских хлопів, 13) надужити жандармерії в Копичинцях, 14) поминення рускої мови на нових будинках старостів і уряду податкового в Добромилі, 15) перепон заробковій еміграції руских селян до Прусу; — крім того 3 інтерпеляції о конфіскації „Гайдамаків“ і „Свободи“.

Барвінський поставив (спільно з д-ром Гладішовським) нагледі внесенню в поміч з причини шкід елементарних, і промовляв в комісії бюджетовій в справі конгресу. Д-р Кос поставив нагледі внесенню в справі шкід елементарних в Калушній і інтерпеляцію в справі поведення управителя староства в Бібрці против страйкуючих селян. Василько промовляв два рази в комісії для реформи виборчої за побільшенням числа руских мандатів в Галичині. На моє остатнє письмо помістив „Руслан“ відповідь свого дописувателя (к). Однак коли я писав цілком об'єктивно і нікого особисто не ціпав, дописує п-а (к) єсть зовсім тенденційна, напастлива і неправдива. Я сказав виразно, що пишу лише про остатні півтора місяці, а п. (к) жалює ся, що я не писав про деяких послів, о котрих єму ходить, за давніші місяці а навіть за давніші роки! Я брав зрештою свої відомості з урядових журналів з стенографічних протоколів і з Wiener Zeitung та Wiener Abendpost, а чого там не знайшов, за те я так само не писав про посла А або Б, як про В або Д. Притім же я ані не мав гадки докоряти ані не докоряв всім тим послам, котрі не промовляють в парламенті: сего не від кожного можна і жадати, але від кожного мусить ся жадати пильного ходження на засідання і заінтересованія справами, а того власне у многих послів руских не видно. Що-до закінди п-а (к), роблених моїх дописів або проводови клубу, то вистане, коли в відповідь скажу, що п. (к) одних річей не знає, а о других не вагає ся писати неправди в дуже-дуже смілий спосіб. Н. пр. невільно наводив моє писмо, навіть подаючи єго за знаками наведення „-“ (!), пише, що реформи виборчої не було обговорено і дотичної предлоги не виготовив, що руский клуб не старав ся ніколи навязати взаємин з Чехами, Словенцями і Хорватами, а поміч глядів у Всенімців, називає моє донесення, що руских послів явило ся в парламенті деколи лише два або один, невільним, і т. д. А вже-ж руский клуб проект реформи виборчої мав і має, правда незнаний тим, котрих не було в Відні; з Чехами, Словенцями і Хорватами провадив якийсь час, неустанно порозуміваючи ся, навіть спільну обструкцію, а і тепер порозумівав ся в справі реформи виборчої; у Всенімців ніколи, ані один раз, не глядів поміч; що з руских послів нераз цілий тиждень був лиш один або два, се факт неоспорний, і т. д. і т. д. Сі приклади характеризують допису п-а (к) достаточо.

Н.

Виборча реформа.

Комісія для виборчої реформи ухвалила на суботньому засіданні на компроміс: внесення посла Лекера, що слідує: Число всіх мандатів має бути підвищене о 19. З того припадає: в Чехії 5 мандатів для Німців, 3 для Чехів, на Мораві 2 для Чехів, 1 для Німців, в Галичині 3 для Поляків, 1 для Русинів, в Тироли 2 для Німців, 1 для Італійців, в Сирії 1 для Німців. В Галичині утворено 2 нові мейські мандати, один для Львова а 1 для Кракова і один новий виборчий сільський у східній Галичині о 2 мандатах з судових повітів: Камінка Струмилова, Буск, Перемішляни, Золочів і Олесько. (числячий 121.000 Русинів а 73.500 Поляків). В наслідок утворення нового сільського округу починає деякі зміни в дотеперішнім розділі. Між іншими сільський округ Львів буде складатися з судових повітів: Львів, Винники, Ширець і Городок; з самбірського округу відпаде судовий повіт Городок; місто Перемішляни з польськими громадами верне назад до повіту і т. н.

Подаємо в скороченню звіт з перебігу дискусії в справі галицьких мандатів.

По бесіді п. Старжинського котрий жадав для Галичини 114 мандатів, забрав слово пос. Василько. Вже так видко судило ся з сего виборчої реформою, що ті, котрі найперше нею одушевили ся і всіма средствами старали ся о її переведення, вкінці найгірше на ній вийшли. Як раз Русинів, що так енергічно за виборчою реформою заступали ся, віддано цілковито на ласку польських верховодів і упокорено. З польської сторони говорено, що Русинам лиш тому так мало признано мандатів, що загальне число мандатів для Галичини призначених було дуже мале, і що супроти того годі від Поляків жадати, щоб уступали в користь Русинів зі шкодою свого дотеперішнього стану посідання. Можна отже було надіятися, що єї пани тепер, коли одержали для Галичини більше число мандатів, будуть старати ся на правити кривду заподію Русинам. Тимчасом, внесення Лекера є доказом, що польське коло, найбільші парламентарні сторонники і само правительство замість направити сю кривду,

ще її збільшити хотять, бо ж відношене 27 мандатів на 102 є менше для Русинів кривдям ніж відношене 28 на 106 мандатів. Польське коло на своїй опозиційній тактиці вийшло добре, бо узискало вже до тепер для себе 17 нових мандатів. Тепер тож само коло признає нам великодушню а 4 нових мандатів о д. н. Східна Галичина числяча 4,686,000 мешканців, між ними 3 мільони Русинів, дістає отже 32 польські мандати а 28 руских! Такий розділ мандатів то упокорення, се прямо політичний, се є виразом всего того, що лише який нації можна заповідати.

Для мене є се наукою на будуче, що в переговорах з польським колом треба бути дуже обережним. Показує ся, що Поляки, доки лиш будуть в силі, уживати-муть проти Русинів всієї влади, щоб лиш їх упокорити. Я є переконаний, що лише через збільшене числа руских послів буде можна спаралізувати вплив польського кола на інші партії і на правительство, і тому, коли тепер уступлю, то уступлю так, як попередно, — перед насильством. Я не думаю, хоч сего мої земляки і жадують, уступити ся від дальших нарад комісії, бо не знати, як би Поляки використали тоді свою владу супроти Русинів, колиб не було ні одного заступника руских інтересів. Можу Поляків упевнити, що хоч вони сего бажають і надіють ся, я їм сеї приємності не зроблю і з комісії не виступлю, а буду далше їх пильнувати, буду відкривати всі їх насильства, які ще наміряють доконати, і по можности не допускати до їх виконання. Хотючи зробити ще пробу і заінтересувати членів комісії справедливою справою Русинів, ставлю внесення щодо з 4 нових мандатів бодай 2 признати Русинам. Колиб Поляки хотіли дати доказ, що вони є для Русинів справедливі, то повинні би тепер всі 4 нові мандати признати Русинам. Однак Поляки, як в краю, в Галичині, так і тут не є спосібні до якоїнебудь справедливості супроти Русинів. Вони вміють лиш уживати насильства а супроти того і нам не лишає ся нічого иншого, лиш в краю рівнож насильством відповісти. Польські пани, власителі більших посіlostей, є тепер в дуже добрім настрою тому, що рішаний страйк не мав таких розмірів, як вони бояли ся, хоч страйк самразом був з'організований більше в цілях економічних, ніж політичних. А всеж таки був він польським верховодам неприємний змим того, що мають намісника, котрий має до розпорядимости проти безоружних Русинів цілу армію стояну в Галичині для оборони границь перед Росією. Коли польські діди при сегоднішнім страйковим руху ще яко тако вийшли, то сям же най так дуже не тішать ся. Поведення в парламенті Поляків супроти Русинів тепер, коли вони всі заходи руских послів, щоб дійти до якогось модус vivendi, шпечать, буде мати такий наслідок, що всі рускі політики згодять ся, що-до одної думки, що насильство Поляків треба протиставити насильству Русинів. А коли се наступить, то 3 мільони Русинів зуміють собі дати раду з намісником і з єго старостами, та з панами з польського кола! Австрійська армія не є виключно на те, щоб хоронити інтереси польського кола проти Русинів, тим менше що преці будемо в кінці мати народний парламент, котрий буде міг також щось в тій справі сказати, і в котрій також ми, хоч нечисленно, всеж таки настільки будемо заступлені, щоб піднести рішучий голос. А з огляду на те, що а сего по виборчій реформі надію ся, полинує ся в комісії і буду в ній працювати та не дам ся навіть ще більше волітиком насильством відвести від підпирания реформи.

По ухваленню для Галичини 106 мандатів промовив п. Глобінський. Він перечить пос. Василькові, будучи Поляком ненавиділи Русинів. Поляки ніколи не ненавиділи братнього народу, старали ся заступити і старують ся о єго матеріальний і моральний поступ. Руский варі сам се признає і одбодує Поляків довірем, бо вислає їх до сойму і до „польського кола“. На жаль серед Русинів є поодинокі особи і цілі сторони, що снують ненависть супроти Поляків. О покритиженню Русинів нема мови. Коли польське коло довідало ся, що Галичина дістане ще 4 мандати, то, кермуясь справедливістю супроти Русинів, заявило, що відступити їм 1 мандат. Русини мали дотепер 8 мандатів, а на будуче (враз з Буковиною) будуть мати 33 мандати і стануть сильним сторонником, з котрим будуть числитися і інші сторонники і правительство. При дальшій розвитку руского народа збільшиться і єго політичне значіння. Бесідник вносить, щоб з 4 мандатів віддати 3 мандати Полякам, а один Русинам, а іменю, щоб утворити ще по однім виборчим округу у Львові

і Кракові і один сільський округ з двома мандатами: польським і руским.

Міністр Бінерт заявляє ся за внесенням п. Глобінського.

П. Козаковський був би дуже задоволений, колиб Галичині признано 114 мандатів, бо тоді можна би і Русинам більше признати. На жаль комісія відкинула внесення п. Старжинського, супроти чого годі Русинам відступити більше, як один мандат, без нарушеня дотеперішнього стану посідання. Вирочий Русини дістають 28 мандатів т. є. 5/23 процент загального числа послів, замість дотеперішніх 8 мандатів, т. є. 1/38 процент, будуть мати три рази більше ніж дотепер. Тільки отже, що Русини, не зискало ніяке стороництво, а спеціально Поляки, беручи процентом, то ще і стратили. Поляки не хотять Русинів ні кривдити ні упокорювати і учинили для них все, що лиш могли.

Тимчасом п. Василько виступив нагло як Огінтер Тонас. Русини згодили ся на компроміс (ні! Ред.), потому самі поборова-ли єго. Бесідник протестує против закиду, що Поляки хочуть Васильку уступити з комісії. В справі страйків і війска, бесідник зазначає, що армія не може нікого силувати до праці, лиш має обовязок забезпечити безпеченство тим, котрі хочуть працювати.

П. Василько зазначає, що доси правительством ніколи не маніфестувало ся в користь сего чи иншого народу. Дятого бесідник нині дуже заливувє ся, що міністр Бінерт ідентифікує ся з виводами Глобінського. Доси бесідник гадав, що правительством ділає тільки під пресією сильного кола польського і буде сліди тихо, хоч з сям не годить ся. Тимчасом правительством ідентифікувало ся з становищем кола польського о правах Русинів, що Русини добре затаїли собі. При нинішнім поділі мандатів один польський мандат приходить на 50,000 мешканців, один руский на 110,000, коли тимчасом один чеський мандат приходить на 52,000 мешканців. З сего видко, що правительством тракує Поляків ліпше навіть ніж Чехів, а Русини єсть на останнім місці. Нинішній вивод міністра можуть спонукати Русинів до того, що будуть вести боротьбу не лише з польськими властями, але також і з центральним правительством.

В голосованні відкинено внесення Василька, а ухвалено внесення Глобінського.

Слідує зазначення комісії відбуде ся аж по феріях.

Дума розв'язана.

Вчера оголошено царський указ розв'язуючий думу і зарадкуючий скликання нової думи на 6. марта 1907 року. Рішення нових виборів буде оголошено пізніше.

Рішенням окремих царських указів зарадковано утворення 3-го становища президента міністрів. Управу міністерства об'яв дотеперішній міністр внутрішніх справ Столиппін, задержуючи на дальше свій портфель. Горемікин лишає ся в державній раді, так само міністр рільництва Стішинський, котрий подав ся до дімисії.

Надзвичайна кабінетова рада, на котрій першоче розв'язане думи, тривала від години 3. з полудні до пізної ночі. Мотиви розв'язання думи будуть оголошені в окремій указі, котрий уступіть запискою до „політичної збірності“ російського народу і рішучо перестереже перед нерозважними кроками і провадами недоводливими. В кабінетній раді взяли участь, окрім царя і всіх міністрів, всі великі князі, царина вдова і Тренев. Про розв'язане думи повідомив Муромцев телефонічною повідомляв президенту кабінету, Столиппіну. Муромцев оголосив зміст указу присутнім в палаті думи послам. Посли вийшли з палати, котру обсадила військо. Секретар думи Шаховський ждав вчера перед полуднем на дельтаті президи палати панів, щоб єму передати акти думи. Коли ніхто не прийшов, Шаховський відійшов і акти передасть державній раді директор канцелярії. Палата думи тепер замкнена. Поліція не впускає нікого, лиш членів президи думи. Найближші уличі обсадила кіннота. Богато палат стереже військо. Всі амбасади і посольства одержали військовоу асистенцію по 25 людей. Коло Неві уставлено гармати.

Хоч указ о розв'язанню думи оголошено о годині 4 рано, вість розійшла ся скоро по місті. Видко загальне пригноблене. Публика живо обговорює факт: Консерватисти тішать ся з енергії правительства. З таборів і сусідних повітів прийшли 4 полки піхоти, кіннота, гвардія, улани, гузари, гренадери. В Петербурзі і петербургській губернії заведено скрип-

лений стан охорони. Більша частина постів мала вийти до Фінляндії, щоб там нарадити ся над справою розв'язання думи.

Цірка камарилі вже по виборах, коли показало ся, що до думи вийшли самі крайні сторони, перла до того, щоб думу розв'язати. Дума була тільки концесією про людське око, щоб хитлою успокоїти маси і видурити мільйонну позичку. Від першої хвили двір і камарилі на кождім кроці легковажила народну репрезентацію і ждала тільки на хвилю, коли їй зробити кінець. Перед двома тижнями міністерство Горемікіна оголосило комуїкат, в котрім заповіло, що буде старати ся о поліпшені аграрних відносин, але не допустити до примусового виласнення приватної землі. Дума висказала своє обуреніє з причини, що міністерство на власну руку ставить граничі аграрній реформі, хоч ся реформа належить до думи, яко власті законодавчої. По широкій і гарячій і острій дискусії, як відповісти на сей акт безправства правительства, порішено майже одностайно внесені о виданні відозви до суспільности. Мимо того, що ухвалена відозва була дуже уміркована, правительство рішило не допустити до її оголошення. Всім друкарням заборонено як найостріше віддруковані сей відозви. Ся відозва остаточно порішила о судній першій думі. Цар і єго дорадники бачили, що дума в сій найважливішій для широкіх мас Росії справі не уступить, отже розв'язали її, стягнувши перед тим до Петербурга 60-тисячну армію.

(Телеграми).

Київ. В київській губернії, з винятком київського повіту оголошено воєнний стан.

Париж. З Петербурга доносять, що в Кроштинді відкрито заговор матрозів, котрі хотіли опанувати і підпалити царську палату в Петрограді, а самого царя ув'язнити.

Петербург. «Вірж. Від.» доносять, що на Побідоносцеву виконано атентат. Під єго бюрком експлуодувала бомба в хвили, коли він ще був в другій комнаті. Побідоносцев виїшов цілий.

Берлін. У всіх більших містах європейської Росії рівночасно з оголошенням указу розв'язуючого думу, заведено стан скріпленої охорони.

Петербург. На указ розв'язуючий думу, всеросійський союз залізничних робітників видав гасло до генеральної страйку. Хоч дотичні відозви сейчас сконфісковано, обліплено ними всі вагони на двірці і залізничні будинки. В місті панує пригноблюючий настрій. Потерпають, що зачнуть ся терористичні акти.

Житомир. На Волині вибухли аграрні заворушення. Хлопи не хочуть працювати на панських ланах.

Москва. В часі заворушень в Боброві розходило ся о кампанію з'організовану против властителей дібр. Хлопи знищили все в 40 селах і підпалили їх. Заворушення вибухли також в Воронежі, де козакі застрілили 50, а покалічили 100 хлопів.

Страйки.

З Бережаньщини доносять:

В Березіві страйкують селяни, жадають 9-ого снопця. Посесор ір. Поточного бар. (?) Потен, котрий минушого року давав 11-ий і 12-ий сніп, дає вже 10-ий. Люди тримають ся солідарно, в селі вірцевий спокій; мимо того закваторовано 1 шкадрону уланів. Страйк сей як арештою у всіх інших селах Бережаньщини має не лише економічний, але і політичний характер; селяни кажуть виразно, що страйкують не лиш тому, щоб поліпшити матеріальне положеніє зарібників, але заразом, щоб научити панів розуму за їх дотеперішню політику взглядом руских хлопів в загаль, а з окрема в справі виборчої реформи.

В Мечисцеві закваторовано компанію 55 п. п.

Жандармерія арештувала без найменшої законної підстави 4 селян в Куропатках, а то: Юзефа Баса, Андруса Стасюка, Михайла Ванка і Яська Бавдура. Провина їх ось яка: 1-ий сказав до одного з жидівських посіпників: «Бог високо, цар далеко, а панята хто хочуть, зі св'ятими роблять»; 2-гий повідомив жінку, працюючу в Куропатках, що на сусідній фільварку «Сенькові» застрілювали, а те дало їй пригоду і собі покинути роботу; 3-ий просив посесора по заключенню угоди в понеділок 16. с. м., щоб постарав ся, аби жандарми випустили Баса і Стасюка, котрих взято під дозор на час угодних переговорів; 4-ий, коли його дідуся Ванка також притримали жандарми, пішов до двора спитати ся, що діє ся з дідусям, а привитаний жидівським посіпником словами: «Чого хочеш, ти варганій?» — відповів: «Ти сам варганій». Те все стало ся 14. і 16-ого с. м. Здасть ся, що обави перед повторенієм страйку, полишено їх поки-що на волі. З 19. на 20. о годині 2. з рана забрали їх три жандарми (правдоподібно після інструкції бережанського старости) і відставили до Березан до арешту. Тут переслухано перших трох і того самого дня о 6. вечером пушено їх на волю; четвертий полишив ся в арешті сліднім, бо слідній судія славний Шнелль не мав часу переслухати його (імовірно пішов грати тейска). І сего ценно пустять на волю, бож нічого не було на справі.

Дня 21. с. м. випущено на волю по переслуханню 4-ого арештованого з Куропатки, Яська Бавдура.

Д. 16. с. м. з'їхали до Урмани 2 пуги уланів без попереднього повідомлення війта, щоб вишукав квартири. Ледви розкватиро-

вано уланів, з'їхав до села у цілій своїй величчї сам п. староста. Коли війт зазначив, що війска в селі швидко не треба, та й не розуміє, чому його вперед не повідомлено, розкричав ся на него пан граф, кажучи між иншим: «Діть до Бачинського, він вам спровадив войско (?)», най вам тепер забере!» (Чиж пан граф не розуміє, що такими неактовними висказами себе компрометує, а бажано ціли не осягає?) Має ся розуміти, що характерний війт потрапив дати гідну відповідь на крики старости. П. граф довідавшись, що також у о. Дидика, його приятеля, закваторовано 7 уланів, просив команданта військового, щоб забрав уланів. «бо то порządny ksiądz». І дійсно на другий день з рана уланів перепроводжено на инше місце.

Д. 20. с. м. з'їхав до села секретар намісництва Торосевич і переісв угоду. Дотеперішня ціна праці в Урмани була прямо скандальна: в зимі найвища платня для хлопів 30 сот.; для жінок 24 сот.; за жатке копа 60 сот. (?), косар 60 сот. (?) погонича 30 сот.; 11-ий сніп без додатків, за фіру до звійки 1 К 40 с. Тепер уміовлено: для косаря 1 К, для жінки 80 сот. для погонича 60 сот. за фіру звійки 3 К 40 с. за жатке копи 1 К, 10 сніп з додатком пів кірця збіжжя і 2 ряди бараболі.

На суботу 21. с. м. вїзав п. Янковскій війта Миколу Наконечного і господаря Миколу Чийського під гривною 40 К, зглядю під ритором примусового спровадження, хоч се перше візавне. Візване, має ся розуміти, в польській мові. Розправу переводив Янковскій; п. староста прислухував ся лише час від часу. Передовсім відчитано війтові допис про довірочні збори в Урмани ч. 198 «Діла», де війт за свою характерність дістав прилюдну похвалу, а зі становиса галицької адміністрації акт обжаловання, в слід за чим засудив його Янковскій на 40 К. карн за несубординацию супроти п. старости. Має ся розуміти війт зголосив відклик.

Буні.

З Камінецьчини пишуть нам: Єще в часі сінокосів вибухли в кількох селах камінецького повіта страйки, але завдяки добре зрозумілому інтересови самих ділчів скінчили ся для страйкуючих досить корисними угодами. З огляду на се піднести ся значно ціни пільних робіт в часі живи (1 корона ціна копн).

Острійші форми прибрили страйки в селах: Огрядів, Монастирці, Нивній Майдан і Вирів. У всіх тих селах люди держать ся ввізрече; вже від 3 тижнів ні оден чоловік з сих сел не їде на роботу до двора, так що сіна гинуть на сіножатях, а жито місцями вже позростало ся. На нещастє ділчів, фабрики виробляють дуже лих машини, бо зараз в першій дні псують ся.

Здає ся однак, що і в сих селах не було би прийшло до поважніших конфліктів, коли би тутешнє старство не було вислато з сих громад звійного з виборних махерств і зневаженого всім населенем секретаря «Льоніна». Сей пан спровадив з собою цілу тьму жандармів і почав давити страйк по жандармски. В Огрядові арештував д. 14. с. м. 4 людей, між ними звійного організатора того села Дмитра Семенюка; в Монастирках двох людей, між ними війта, і всіх разом скочивших казав відставити до суду в Радехові. З людьми обходиться він брутально, скликає ради громадські, і страшить їх арештами, жандармами і войском, коли не підуть до двора на роботу.

Мимо сего нечуваного терору з сторони того пана і мимо дуже ворожого становиса місцевого пароха до руху страйкового (тепер він захорював і вїхав до купелей), люди держать ся добре. Зараз по тих арештованих всі селяни заперестали роботу на своїх полях і пішли на поля арештованих, щоб вижити стояче збіжжє. Взагалі єсть надія, що люди не подадуть ся.

В Вирові заявили люди отверто, що так довго не підуть до двора на роботу, доки ділчка панна Стрілєчка не розпарцелює значної часті своїх обшарів між селян; з уваги, що в дворі крім 2 парубків і 2 служниць нема ні одного чоловіка, здає ся, що воно вкоротить таки наступити.

Страйк в Мостищині:

В Баличах згяняли жандарми примусово селян від роботи на своїх полях і наганяли на панські лани, толкуючи ся припорушеном від староства. Так вигнано: Михайла Стеєва, Іосифа Садового, Івана Шелюнга, Анну Бучарську, Максима Кебуза і и.

Про шамотанє старости з селянином Огородником з Чижевич на публічним місці серед міста ходять різні поголоски в Мостищах і околиці. Одні кажуть, що староста з Огородником дуже спілали ся. Інші говорять о чинній зневазі старости через селянина та що аж на крик п. старости прибіг єму на поміч Жид маляр Апфель, котрий враз зі старостою тягнув селянина за сорочку і волосє майже від дому адв. Корнера через Ринок до староства.

Справа ся має опинити ся в суді, де й вияснить ся. По припровадженню Огородника до староства завів єго п. Сьвітальскій, війсковий офіціал при старостві, до бюра старости, котрий відтак позамікав на ключ двері від двох прибічних канцелярій і в присутності п. Сьвітальського та правив: Patz rap (до п. Сьвітальського), on ma wilęce osęz; «on gotów brać pozd i rznąć swęgo pana»; а до Огородника: «Ty jesteś złodziej, ty chęsz swęci panu ukrasć ziemię i pięniądze, tyś podobny do złoczyńcy, ty hajdamaka. Ja mam prawo ciębie zniszczyć; sprowadź luzarów; paszę, jaką masz, zjedzą luzarskie konie, a chleb i co tam jeszcze masz zjedzą żołnierze. Ty leniuch, nie chęsz pracować, ty powinien w dzień robić panu, а w nocy sobie. W ten sposób przyszedłbyś do majątku, chociażbyś

tylko po 30 ct. dziennie zarabiał». А коли Огородник завважав, що за 30 кр. не міг би серед себе виживити, а що робити з женою і дітьми, староста крикнув «Albo tobie pan dzieci parobit? Było się nie żenić, jak nie masz czem żywić żony i dzieci. Pana twoje dzieci wcale nie obchodzą; on ma swoje dzieci. Pan i pańskie dzieci są kultuuri; oni są przyznaczeni do czego innego, а nie do pracy tej, jaką tyś powinien spełniać. Ty jesteś chleborobem i masz pracować, bo twój brzuch to nie taki jak pański. I ja, gdybym miał taki brzuch jak ty, to też bym pracował. W Czyżowicach panowie to aniołowie, а ty buntujesz całą wieś. Ty chęsz tych aniołów zrujnować. Idź do domu i bierz się do pracy, а pamiętaj, że jeśli się co w gminie stanie, to ty za wszystko odpowiesz».

В наслідок терору староства і жандармерії страйки починають слабнути. В Острожці і Радичах страйки устали. Д. 20. с. м. спровадив двір в Чижевичах 26 Маурів зі Стрильчиск (мазурска громада в Мостищині) до живи. Платять їм по 1 К. 60 с. денно і харч (а селянам з Чижевич не хотів дати більше, як по 1 кор.)! В інших громадах страйк триває даліше, хоч пани спроваджують страйколомів з мазурских громад. Брак інтервенції наших послів в часі страйків надзвичайно шкодить справі.

Мужилівська тривога.

Дня 16. липня с. р. зачав ся перед звичайним трибуналом карним в Бережанах процес против 76 селян з Мужилова підгаєцького повіта о заворушення страйкові. На лаві обжалованих засіло 76 селян, з того 57 мужчин, 19 жінок; обжалованих переважно зарібники, всі з виїмком 5 гр. кат. обряду, замужні зглядю жонаті крім 9, в ріжнім віці, і так в віці до 20 літ: 3 мужчини (1—14 літний!), 1 жінка,

в віці 20—30 літ	м. 20, ж. 7;
" " 30—40 "	м. 12, ж. 5;
" " 40—50 "	м. 13, ж. 3;
" " 50—60 "	м. 8, ж. 3;
" " 60—70 "	м. 1, ж. —

В арешті слідчим полишило ся доси 6 обжалованих (5 мужчин і 1 жінка).

Трибунал складають совітники: д-р Якубовскі, председатель, Білинський, Зборовскі і Целецкі, вотанти, і Пилецкі, резервний судія.

Обжаловує надпрокуратор Роецкі.

Боронять: д-р А. Чайковский і д-р Я. Равич.

Акт обжаловання, обіймаючий 44 сторони, а виготовлений в мові польській, так розказує про події в Мужиліві, серед яких обжаловані мали допустити ся «злочинів».

В Мужиліві, власности п. Бохеньского, остаючим в аренді Маврикия Вітліна, слідній був від перших днів мая рух «незвичайний» між селянами. Двір добачив ся в нім пригтовлення до страйку і тому на 7. мая спровадив 30 робітників чужих зі Старого міста і Загаєць до садження бараболі, а заразом постарав ся заздальгидь о комісаря староства і 4 жандармів, котрі усі рано в понеділок 7. мая явились на панський лані. На лані працювало 30 робітників чужих, а 30 таки з Мужилова; ті послідні, по 1^й -годинний роботі кинули її і відійшли мабути дятлого, що спроваджено чужих робітників. По відході мужилівських робітників наблизил ся незадовго товпа мужилівських селян в числі до 800; товпа, жадаючи підвищення платні, мимо здержування її комісарем і жандармами, з окликом «гурра!» кинула ся в сторону чужих робітників, кидала камінями, грудами і бараболями, в наслідок чого чужі робітники залишили роботу і втікли. На чолі товпи мало йти аж 43 селян, і тих всіх обжаловує прокуратура о злочин насильства публ. з §. 98. а) з. к.

Пополудни того дня товпа, зложена з 200 людей, мала кинути ся на форталів, працюючих на лані при оранію, і змусити їх погрозами до залишення праці. В товпі тій мали верховодити переважно учасники раннього «нападу» і кількох иньших.

В тім часі відбув ся також «напад» на двір, що полягав в тім, що товпа переходила по під двір і наміряла (sic!) вдерти ся до середини, щоб змусити двірську службу до покинення роботи; однак, стрівши жандармів під брамою, відійшла.

Тут арештовано мнимого провідника товпи Михайла Бугая, котрий відповідає за н а м і р е н і й злочин насильства публічно-го з §. 8. і §. 83. з. к. (Hausfriedensbruch).

Частина тої товпи мала піти також до горальні і змусити погрозами службу до залишення праці. Дальшого «злочину» доканоно під корчмою, в котрій сидів війт Семко Шумний, що на гадку громади мав її запродати. Товпа до 1000 людей окружила корчму; декотрі люди вийшли до середини, наміряли бити війта, але сей сховав ся під лавку. Жандарми виперли людей з корчми, а також розігнали товпу з під корчми, так, що ся перестала тільки на окликах: «дайте нам війта, війт — хуру!» і т. д. Се події з дня 7. мая.

Д. 8. мая мав ще відбути ся «напад» на двірський огорог, з котрого знав жандарми виперли селян. Вкінці відбули страйкарі екскурзію на фільварок «Дереніха», де змусили форталів до залишення роботи і покинення фільварку.

Крім сего реєструє акт обжаловання ряд дрібних перекрочень, і так перекр. збіговиска, (§. 283. і §. 279. з. к.). 2 дрібні побитя (§. 411. і §§. 8. і 411. з. к.).

З поміж обжалованих двох не видно ся, бо піхали на заробок до Пруде, оден обж. номер на кілька днів перед розправою.

Реасумуючи, прокуратура обжаловує: 52 селян о злочин публічного насильства через вимушеніє (§. 98. а), 35 селян о злочин публ. насиль. через нарушеніє домашнього спокою (§. 83.), 10 селян о намірний злочин публ. нас. з §. 83. з. к., 7 селян о злочин публ. нас. через небезпечні погрози з §. 99, 57 селян о провину збіговиска з §§. 283, 284, 279, і 4 селян о побитє з §. 411.

За закінені обжалованим виники жде їх кара: 46 від 1 року до 3 літ, прочих менша кара.

До розправи покликано 61 свідків; має ся відчитати зізнання 41 свідків; крім того покликана оборона цілий ряд свідків відводових.

На обжалованих слідній погубний вплив самої вязниці; вони прибіти крім того відірванем на цілий тиждень від газдівства в найгорячіший час живи, занепокоєні о судьбу дітей, бож на лаві обжалованих бачимо частого обох подругів, непевні о суд, на який так довго ждали. — Замітна між «злочинцями» жінка з дитиною при грудях, що часто плачем своїм додає ще більше сумного вражіння салі «карного суду». У сеї жінки ще п'ятеро дрібної дівчорки. Горячий піт зрошує лиця обжалованих, бо в салі душно, а обжаловані сидять битком побіч себе. Розправа ведеть ся від 8. години до 12:30 і від 4 до 7:30 вечером. Поза розправою обжаловані мають спільне поміщенє і безплатний харч, про який подбала місцева інтелігенція... Однак не всі обжаловані користають з нічлігу в Бережанах, бо ведені туюго і журбою про дім, ноцію спішать мілами (22 клм.) до Мужилова; а рано являють ся змучені знова на розправі.

По відчитанню акту обжаловання (в польській мові!) протоколянтом Совітським приступлено до переслухання свідків. Переслухання, беручи загально, шаблонове. Обмежує ся на поставленню кількох питань що-до фактів, закінених Мужилівським актом обжаловання, при чім не позваляє їм вияснити справу подрібніше, лише вимагаєсь короткої відповіді: був — не був, кидав — не кидав.

Протягом 5—6 годин переслухано всіх обжалованих. Крім кількох, котрі заперечують взагалі свою участь у подіях, виказуючи своє alibi, прочі признають свою пасивну участь у подіях, але заперечують закінені їм насильства і взагалі вину.

Переслухання понад 70 свідків заняло 4 дни (понеділок до четверга). Були між ними, комісар і секретар староства, 6 жандармів, персонал з двора, отже: завідателі, економ, писар, горальник, шафар, наставники, форталі, чужі робітники, і кількох хрупів з війтом Шумним на чолі, що зломали солідарність цілого села.

Вже сам акт обжаловання, хотій говорив в загальній своїй часті про «parady», obłączenia, gwałty, groźne sytuacje i ataki», докладніше розглядаючи, не міг зареєструвати фактів, які би підходили під сю загальну характеристику. Ті всі «gwałty i parady» виїшли ще ближше в освітленню зізнань свідків, хотій вони, як в горі подано, рекрутувались з кругів ворожих для обжалованих. Ось як показують ся інкриміновані події після доказового матеріалу розправи:

Мужилівські зарібники в числі до 30 виїшли рано на лан без наміру страйку і зачали працю, коли нараз надїхали чужі робітники з Загаєць і Старого міста в асистенції всіх потентатів двірських. В слід за ними з'явивсь комісар і жандарми. Мужилівці, заскочени спровадженням чужих робітників, а ще більше збентежені незвичайною появою властей, перестали працювати. На свої запити, чому спроваджено чужих робітників та ще за більшою винагородою, дістали грубу відповідь і зневажені, завернули до села. В селі заворушило ся. Відправлені стали розповідати про подію на лані, а щоб упійнути ся за відігнаними своїми людьми і домагати ся більшої плати, даваної впрочім чужим, пішли Мужилівці громадою на лан. Тут стрівлись з комісарем, в приличній формі висказали йому свої жалі і домагання (3 кор. для мужчини, 2 кор. для жінчини); але коли комісар, видно не склонюючи до серйозної інтервенції в цілі порозуміння, відповів, що він угоди робити не може, жагали, щоб і чужі робітники не робили. Коли сего не сповнено, тоді часть громади, переважно жінки і діти, подали ся в сторону чужих робітників, котрі, бачучи наближаючу ся товпу, залишили роботу і відступили даліше к гостинцеві. Кількоро дітей кинуло гурдами, але нікого не поцілено. Той факт кваліфікує акт обжаловання на доконане «д і й с н о г о насильства через вимушеніє на чужих робітниках залишення праці».

Отже розправа того «д і й с н о г а насильства» не виказала, так що сей злочин змаків до розмірів перекроченя (§. 3. зам. коал.). По тім приклучено люди одні задержались на лані, инші розійшли ся.

Spectator.

(Дальше буде.)

Руске буковинське жіноцтво

будить ся!

(Звіт з перших загальних зборів тов-а «Кружок Жіночої Громади в Вашиківцях н. Черем».)

Скорою ходою поступило громадянське жите руского народа на Буковині. На кождім полі, на просвітнім, економічнім і політичнім, за розмірно короткий час праці видно доводі значний поступ. Однак робота ся була доси неповна. Неповна так що-до робітників як і що-до матеріалу, який повинно

Емер. ц. к. радник суду
Іван Виханський
отвора
канцелярію адвокату
ЗОЛОЧЕВІ

(Дім власний при ул. Коспюшка — там, де
находиться такий же т.к. кредитового
„Народний Дім“). 702

Глядаю чистий, здорової
бездітної жінчини,
що передовсім розуміє ся до-
бре на правдженю мужні а
відтак любить порядок і оха-
рність в хаті і свіданні. О. Ант.
Везкад, парох в Тарнавіц.
Риманів. 741 1-5

Пошуную яка нежонатого,
котрий виявив
бх і провдв хр і помгав
парохом в малій господарстві
за особним винагородженем.
Гр. кт. Уряд парохіальний п.
Литачи почта в місці.
749 1-5

ПАННА 19 літ в укіяченю
8 вл., котра уже у
оглядженю учала діти, прий-
мала би охотно посаду у свя-
щенника під уміркованими умо-
вами. Ф. ХОМЯК, Каміна
струм. 711 5-10

Старшої особи до надго-
ру госпо-
дарства потребує амійний стар-
ший священник. Зголошена
приймає Адміністрація „Діла“
703 4-6

До заміни упорядкована ін-
тратна парохія,
Зеленя, п. віта надіренського
в горах, за парохію мійсця або
близько міста. Зголошена
до уряду парохіального в Зелені
680 почта Пасічна. 7-8

Бухгалтер з іспитом то-
варним, бан-
ковим і кореспонденцію по-
шуную посади. Ласкаві зголо-
шення від М. К. poste restante
Вортянки. 714 4-5

Шукаю дім під крамницю.
Хто би такий мав віддати під
аренду (в містечку або селі)
прошу повідомити мене. На-
казане відповісти місце на за-
ложенне при вранні та іфа-
ни. Адрес: Яцко Кода, Львів,
площа Стрілецька ч. 16, партер
у п. Вучака. 727 2-2 699

КОСМОГРАФ Електричний театр
Паніславська площа.
Послідня надзвичайна програма.
Від 19. липня 1906 р. Тайна сповіді. Париж в птачого лету.
Пригода цівандра. Обманний муж. Вазет і т. д. Подроб-
ці в афішах. 618 1-1

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ
„МЕТЕОР“
перше чеське промислове товариство для виробу трико-
тових і панчових товарів
Рудольфа Пауера і Сп.
в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,
дає кожному тривалий пробний виробок закупленим машинам до ро-
блення панчо „МЕТЕОР“.
Готовий товар приймає ся.
Наука основна. Інструктор до дому.
ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 698 11-7

Тутки цигаретові поручає Мазур-
кевич, Львів Скарбівська 7.

ПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА
ДИЕТИЧНИХ ВИРОБІВ
ВОЛЯ ДУХАЦКА п. Подгірже
поручає знамениті:
**Готове тісто до пе-
чення** (дві печива на 8 осіб),
шоколадове, корінне, англій-
ське, здорове і стрункове,
пачка 75 с.
ЛЕГУМИНИ PUDING
(легуміна для 6 осіб)
різні овочеві присмаки по
20 с., шоколадова по 30 с.
Дріжджовий порошок по 10 с.
Ванілевий цукор по 14 сот.
Ванілевий порошок до сосів
по 12 сот.
Ті вироби можна набути у всіх
складах споживочих і диететичних,
а як де нема, прямо віднести ся
просто до фабрики. 513 28-89

Коперницький і Сын
Ептики і Механіки у Львові, площа Галицька ч. 1.
протв Банку Ціплетського на пантанях площі
Галицької поручають

Барометри аеро-
іди по 7, 8 і 10 К.
найліпші по 12, 16,
20 і 24 К. — Аль-
бетки ціпські по 12,
15, 24 і вище. За-
разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри
циліри, юпки і всілякі інші прибори оптичні,
Всілякі направи налагодує ся як найшорше
і найдешевше. 4188

ОГОЛОШЕНЕ.

Спілка для господарства
і торгівлі в Перемишлі пові-
домляє, що ціпнік штучних
навозів на осін вже розіслала,
а хто его не має тому на жа-
дче вишле ся безплатно.
Просимо заравом чим скорше
замовляти штучні навози, бо
в місяцю серпня і першій по-
ловині вересня доставка навозів
буде дуже трудна.
673 8-14 Дирекція

Молодець Руска, 24 літ ма-
ючий з доброї
роду, працотивий, посід-
ючий 1000 К готівки і правни-
ку торговельну, глядає на тій
дорожній також товаришню жити,
котра би була встані допомочи
до отворення власної торговлі
або прилучення до існуючої
торгівлі, і в цілі віддана ру-
ки яко товаришню жити, щоб
була забезпечена будучність.
Зголошена слати під адресою:
В. К. Т. poste restante Тис-
мениця к. Ставкозавова.
731 1-1

Кандидатка учит. семи-
нарії глядає
лекції на час заващай, на про-
відній найрадше в домі свя-
щенника до панночек. Ласкаві
зголошення під „Вацади“ до
Базару совіського, Львів, ул.
Руска. 3-3

Українська Накладня
Львів, ул. Вронівська 8
всеголає даром свій музичний
каталоґ. 647 9-20

В будинку „Дністра“
де винаймлення від 1 жовтня
1906 помешкання по 5 комнат
в партері на I. II. і III. по-
версі в домі ул. Підвале ч. 7.
Скляпи і пи ниці в домі ул.
Руска ч. 20. Власне в доміста
в канцелярії „Дністра“ ра-
нок ч. 10. 667 9-15

Помости
до церков
цементові, камінцеві,
мозаїкові
поручає
Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХІТЕКТ
ЯРОСЛАВ. 5-50

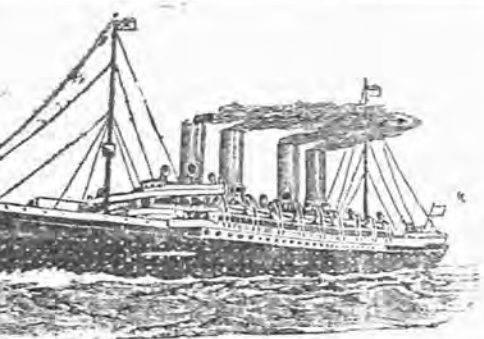
ВИКАЗ ЖЕРТВ злочинних на „Селянську Бурсу“ в Ко-
пичинцях (з коровах) в році шкільнім 1905/6: Хор в Гус-
тині 11; зб.рка при лянко сьвітла в Копичинцях 3/28; Ми-
хайло Нічча в Копичинцях 1; п. Никола Петрович в Ко-
пичинцях 5; о. А. Шавківський з Ніжбірка 5 корон і 20 бо-
хорців хліба; п. Елєхазий Голубович з Товстенького 14 кор.
6 кіло сира і 3 кіло золотаних; колада з Целієва 5; п. І.
Квезюк ц. к. секретар Суду в Копичинцях 1; п. В. Остап-
чук з Ніжбірка старого з забави 1/02; в забави в домі п.
Садорських 3/69; в забави в домі о. Вілнєвського з Копичи-
нцях 0/60; в кількох забав в Копичинцях 9/74.
537 1-1 О. Іосиф Виханський, настоятель Бурси.

Оголошене
Вадія „Руского Інститута для дічат“ в Перемишлі
повідомляє П. Т. Родичів і Олікунів, що зголошена о при-
няте панночек до его пансіону належать вносити на адресу
Виділу найдаше до дня 25. н. ст. серпня. Таки зголошена
мають вносити також П. Т. Родичі інституту, які вже в ми-
нувшім році ту були приміщені. Вачерпуючі інформації
для Вп. Родичів що до умовій прийнята находяться в новови-
петатім проспекті Інститута, який посилає ся даром всім,
що того зажадають.
Панни наукові для класів приготавляючі, для класів I,
II, III і IV. ліцеєвських, як також виказ приписаних уче-
бників шкільних суть подані в звіті дирекції ліцея за рік
шкільний 1905/6. Записи учениць до ліцея відбуде ся I. і 3.
н. ст. вересня по полудні в годинах урядових від 3-6.
Вступні іспити до I. і приготавляючої класів відбудуть ся
4. н. ст. вересня по полудні, вступні іспити до II, III. і
IV. класів 5-15 вересня рівнож по полудні.
726 2-3 За Виділ: о. О. Мартинюк.

Чи нонче! треба з Гамбурґа
і Триесту спрова-
джувати?
Звісний в краю і виключний склад
Чая і Кави
під фірмою
АДОЛЬФА ЗІНГЕРА Львів, Сикстуска I
поручає спроваджувати

КАВИ	ЧАЮ
Santos добра 55 кр. 1/2 кр.	Congo добра 140 кр. 1/2 кр.
Portorico prima 65 „ „	Moring родяння 160 „ „
Ceylon знаменита 78 „ „	Kayouch добріша 180 „ „
„ плантац. 90 „ „	Souchong знам. 2- „ „
„ перайка 90 „ „	„ найл. 250 „ „
Мокка арабська 80 „ „	Kintuk аромат. 3- „ „
Всезна 2 кр. кави і 1 кр. чаю разом оплатно, або 2 кр. чаю і в 5 кр. кави окремо оплатно за післяплатою. 913	

ІВОНІЧ жерельно-купильна і кліматичне
заведення
(Зелінична станція вмісці.)
Найспівнішша солоно-йодово-бромована швава, котрої
успішність є стверджена у всіх видах золізів (скрофулози),
в недугах коштай носову яму, кашлю, шкряп і загальні у всіх
недугах, що вимагають прасі швави лікувни матерії. Лічене
органічне і масажове. Ісгатає риза систему „Вальдевбург-
га“ і систему „Клара“. Купелі в гарячій воді системи
„Понья“, так ж штучні гарячі купелі.
Лікарі заведення: доцент д-р Антін Габришевський ві
Львова і д-р Юліан Станішевський в Кракова, а також 6 від-
нопрактикуючих лікарів.
В першій сезони до 20 червня і з третім до 20 серпня
мешкання значно дешевіші. — Увільняє від такси на основі
свідомства убожества уділяє ся лише в I. і III. сезони.
Замовлення на мешкання, мінеральну воду, сіль, луг
і мул приймає і всяких посенєнь уділяє 500 7-7
Дирекція жерельно-купильного заведення в Івоничі.

ДО АМЕРИКИ
з Галичини і Буковини

Що вістірка відходять з Бремен до Нового-Йорку славні поспішні цісарські ко-
раблі як: Kaiser Wilhelm d. Grosse, Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm; подо-
рож тими кораблями триває лише 5 днів.
Що суботи двошрубні почтові кораблі з Бремен до Нового-Йорку.
Що четверга двошрубні почтові кораблі з Бремен до Балтіморю.
2 рази на місяць двошрубні почтові кораблі з Бремен до Гальвестону (Тексас)
Аргентина, Бразилія і т. д.
На кожне запитанє відповідає оборотно і безплатно одинока руско-чеська фірма
Кареш і Стоцкий Bremen, Bahnhofstrasse 29.
Хто переїжджає в нашу шкандоту через границю, не піддає ся контролі на прускій границі.
свій до свого! 422 23-80

Сьвітло церковне і столове
найліпшої марки
охоронене запатентованою маркою
+ М. Ц. Н. Т.
поручає
„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“
Сьвітло се висилає ся в двох родах по ціні 172 кор.
і по 156 кор. за 100 кг. Для перков 10% опушту.
Ціни рзвумють ся з локко фабрика.
Переловім просимо уважати, щоб кожда сьвітла
мала знак +. М. Ц. Н. Т., бо лише таке сьвітло
призоруєть Народна Торговля. Сотки похвад і при-
внань!!! 415 28-7

(Застережене право власности!)

МЕДАЛІ
відзнаки для членів Братства церковного з кокардами або
гентами
Бронзові штука по 48 сот.
Посріблені 50 „
Алюмінієві 45 „
замовляти можна лиш в торгівлі знарядд церковних
Спожарского і Устенського
у Львові ул. Руска ч. 1.
При замовленю 50 штук в селік франко пооділко
не продає ся а лиш на припорученє предсідателя Бра-
тва церковного. 586 13-20

Рух зеліничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.
До Львова на дворець головний приходять:
з Іцкан 12:25*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
з Кракова 2:11*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
з Підволочиска 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
з Рави рускої 7:50.
з Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
з Станіславова 8:05.
з Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
з Яворова 8:18, 1:37.
з Коломиї 10:05.
з Рашева 10:35.
з Тухлі 3:55 (від 15/6 до 30/9).
з Белзця 4:50.
На Підзамче.
з Підволочиска 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.
Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від 6/5 до 23/9 вкл.) 7:07 перед полуднем, 3:25
5:30 по полудні і 8:20 вечер, (від 6/5 до 23/9 вкл.)
в неділі і лат. сьвята), 10— перед полуд. 1:46 по по-
лудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1:15 по полудні (від
13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15/5 до 9/9
в неділі і лат. сьвята). 10:10 вечер.
з Щирія від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о
9:40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята)
о 11:50 вечер.
Зі Львова з головного двірця відходять:
До Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11—*.
з Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
з Підволочиска 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
з Яворова 6:00*, 6:55.
з Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
з Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
з Белзця 10:45.
з Рашева 4:05.
з Коломиї і Жидачева 3:30.
з Рави рускої 7:25*, до Станіславова 9:10*.
з Перемишля 10:05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
з Стрия 11:30*.
З Підзамча:
з Підволочиска 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26
по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. сьвята)
9:00 перед полуднем і 12:40 по полудні, (від 1/6 до
31/8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
до Рави рускої 11:35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9:15 перед полуд-
нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1:35 по
полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3:14 по полудні.
до Щирія 10:45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в
неділі і лат. сьвята).
до Любіня вел. 2:01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в
неділі і лат. сьвята).
Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
товстими; поїзди нічні в зазначенні звиздкою. Пора пітча
числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.
Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого
рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати через цілий день в мійскім бюрі ц. к. державних
зеліниць, пассаж Гавсманна ч. 9. 35

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерти приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб, д. Кароля Любика ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wallzeile 11; Haasenstejn & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; У ФРАНК-ФУРТИ і ГАМБУРГІ: M. Haasenstejn & Vogler.

Передплата і належність за інсерти платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на пів року 16 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 28 к. на пів року 14 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к. Поодинокі числі коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Реклація, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукониси звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламація неопечатані вийти від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертову або за 1/2 місяця, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Розв'язане думи.

Царський маніфест.

Царський маніфест з дня 21. с. м. о розв'язанню думи звучить так:

З власної волі покликати ми до законодавчої праці заступників народу. Уповаючи на ласку Бога та маючи на меті велику і світлу будучність нашого народу, вижидали ми добрих очовів їх праці для краю. Ми поставили проекти великих реформ у всіх напрямках життя. Нашим головним змаганем було усунути недостачу просвіти через ширення знання і облегчити людности її тягарі через створення ліпших умов праці і придбане земельної посілости.

Заступники народу, замість заняти ся законодавчими працями, переступили свій круг діляння, беручись до розсліду діяльності наших властей і хибности основних законів, котрі лише з нашої волі можуть бути змінені. Вкінці заступники народу допустили ся вчинків прямо незаконних, укладаючи пр. маніфест думи до народу. Сими безправствами збаламучені хлопці не чекали законного поліпшення своєї долі і в мечах округлах почали забирати і нищити чужу власність, відказуючись від послуху властям. Однак наші піддані мусять зрозуміти, що поліпшене долі народу є можливим єдиною під умислом цілковитого спокою і ладу.

Недопустимо до ніякої самоволі, до ніяких незаконних вчинків і цілою силою державної влади приневолимо до послуху царській волі.

Визнаємо всіх правомислячих, щоби сполучили ся в цілі підпирання законної власті і привернення спокою в нашій дорогій вітчизні. Нехай настане мир на землі російській, нехай Господь Бог помагає в залагодженню найважнішої нашої задачі т. є. поліпшення долі селян. Наша воля в тій справі непохитна; рішник російський без порушення чужої власності одержить там, де єго посілости за мала, побільшене своєї посілости в законній і дозволений дорозі. Нехай заступники інших клас напружать всі свої сили і, слухаючи нашого вівзання, нехай будуть помічниками в переведенню тої великої задачі, котрої остаточне залагоджене наступить в законодавчій дорозі через будучу Думу.

Розв'язуючи Думу державну, увіряємо, що нашим сильним рішенням є удержати й далі ту інституцію; відповідно до сего рішення розпоряджаємо, щоби нова Дума зібралася дня 5. марта 1907. В непохитній вірі в опіку Божого Провидіння і в добре успіблене народу російського, вижидаємо від нової Думи сповнення наших надій і утворення законодавства для краю відповідно до потреб нової оживленої Росії. Вірні сини Росії! Ваш цар закликає вас як батько свої діти, щоби ви сполучили ся довкола него в цілі відродження нашої дорогої вітчизни. Числимо на те, що виступлять мужи знання і сили, а завдяки їх ревним трудам заясніє на ново давня слава Росії.

Маніфест членів думи.

Безпробовочно по розв'язанню думи, більша часть послів вийшла до Фінляндії. Фінляндський сенат рішив членом розв'язаної думи дати до розпорядимости ратушеву сальо і видати відозву до фінляндського народу. Члени думи зібрани ся в Выборзі. В нарадах взяли участь дві третини всіх послів, президент думи і президент Муромцев. Загал кадетів заявив, що вони вже не уважають себе за репрезентантів народу і що складають мандати. На противний становище станули члени сторонництва праці. Вони заявили, що мають право репрезентувати народ аж до вибору нової думи.

Збір розпочав нараду над маніфестом до народу, предложеним кадетами. Робітничі партії внесли багато поправок, заострюючи текст маніфесту. В часі нарад губернатор візав до себе кн. Долгорукова і зажадав від него, щоби зібрані, о скільки се можливе, скоро закінчили свої наради, бо може єще того самого дня в Выборзі буде оголошений воєнний стан. В наслідок сего заяви губернатора, посли прискорили нараду. Більша часть відкликкала поправки і підписала відозву без зміни. Не підписали відозви лише пп. Гайден і Стахович.

Ухвалена в Выборзі відозва звучить:

До народу від заступників народу! Братя цілої Росії! Указом з 8. липня розв'язано державну думу. Ви вибрали нас своїми заступниками і поручили нам вибороти для вас землі і волю. Сповняючи ваше поручення і свій обов'язок ми уложили закони в цілі забезпечення народовой волі.

Ми жадали усунення неодвідчальних міні-

стрів, котрі безкарно порушують закони і придушують свободу. Але передусім хотіли ми сотворити закон в справі розділу землі між працюючих хлопів. В тій цілі ми повзяли відповідну ухвалу, обнимаючи також програму вивласнення коронних, апапаневих, кабінетових монастирських і церковних земель. На такий закон правительство не хотіло пристати, а коли дума ще раз зазначила в ухвалі свою рішучу волю в справі примусового вивласнення, тоді прийшло розв'язане думи. Правительством приобіцяло скликати нову думу за 7 місяців. Цілих 7 місяців мусить Росія полишитись без заступництва народів, в часі, коли народ стоїть над берегом руїни, коли торгівля і промисл знищені, коли край обнятий розрухами, коли міністерство показало ся неспосібним заспокоїти потреби народу. Сім місяців буде правительством самовільно панувати і поборювати народний рух; а коли би єму удало ся сей народний рух цілковито придушити, то тоді правительством взагалі думи не скличе. Горожани! Станьте в обороні прав репрезентативної народу; не повольте, щоби Росія хочби лиш оден день лишилась без народної репрезентативної. Ви маєте спосіб, щоби се досягнути. Правительством не має права без згоди репрезентативної народу побирати податки і зивати до військової служби; і тому правительству, котре розв'язало думу, ви не є обов'язані достарчувати ані грошей ані жовніра. Коли би правительством, хочби роздобути грошей, мало затягнути позичку, то така позичка затягнена без згоди заступників народу була би не важна і нарід її не признасть. Не треба платити короні ані копійки, ані достарчувати армії жовнірів. Відмовляючи сего, будьте рішучими: непохитній волі людю не опре ся ніяка сила! Горожани! В сій поневолий але невідклиний борбі заступники ваші будуть з вами!

Зараз по ухваленню маніфесту, посли вийшли з Фінляндії. Більша часть вернула до Петербурга. Сумнівають ся, чи власті допустять до оголошення маніфесту.

Дальші зарядження властей.

Новий президент міністрів, Століпін вислав до париского дневника слідууючу депешу: „Цар сильно рішив ся даліше вести керму представительства народу по мисли указу з 30 жовтня 1905. Як раз з сего причини розв'язано думу, котрої нерічені дискусії і надужити грозили розбитом правительством. Петербург абсолютно спокійний, справозданя з глубини краю доказують, що загально признано пожиточність виданих заряджень“. Дневники доносять, що Століпін наміряє для успокоєння краю оголосити закон о рівноправності горожан і о загальнім праві виборчим. Століпін є приятелем Трепова, отже не сумнівають ся, що президент міністрів буде лише орудиєм в руках Трепова.

Говорять, що президент міністрів працює над реорганізацією ради міністрів, до котрої будуть покликані нові члени. Число членів ради міністрів буде збільшене. В найближній часі має бути оголошена програма праці ради міністрів. Першою точкою програми має бути розв'язання аграрного питання і заспокоєння потреб селянства.

Вчера оголошено царський указ, заряджуючий на підставі арт. 99 основних законів перерву сесії державної ради і скликауючий її на день 5. марта 1907. Інший указ заводить воєнний стан над областю донських козаків.

З причини заведення в Петербурзі скріпленого стану охорони, начальник міста видав відозву за обороную всяких віч і походів, а з вівзанням до властителей домів і сторожів, щоби помагали поліції. Міністер війни зарядив телеграфічно, щоби в цілій Росії війська, вислані на села в цілі здавлення хлопських заворушень, постягано назад до міст. Одеський генерал-губернатор зарядив, щоби всіх робітників, котрі до означеного дня не вернуть до праці, але будуть даліше страйкувати, вислано в адміністративній дорозі до дальших губерній.

Правительством взагалі показує у всіх своїх зарядженнях велику певність себе. Стягнувши до міст велику масу певних військ, правительством переконане, що поки що, не потребує боятися ніякої революції. Правительством надіє ся, що до лютого уми успокоять ся і що результат нових виборів буде для правительства користнійший.

Голоси преси.

Англійська преса осуджує розв'язане думи і видить в сій велику небезпеку для Росії під політичним зглядом та господарчу руїну. Найострішше промовляє „Times“, котрий в довшій статі, посвяченій розв'язанню думи, каже, що царське правительством не ма-

ло відваги покликати новий, здібний до життя кабінет і без розваги втрунуло край в крізу, якої небезпек і кінця годі вгадати. Опісля ся-ж газета додає: Тепер є вже ясна річ, що Росія послідну позичку могла затягнути єдиною в той спосіб, що представлено фальшиво дійсний стан річі. Лондонські дневники потверджують свою первісну відомість, що німецький цісар і німецьке правительством мішали ся і мішають ся до внутрішніх російських справ. І так розказують, що німецький посол в Петербурзі вночі з суботи на неділю не спав цілу ніч і на безпосереднім дроті вислав до Берліна і відіслав з Берліна депеші. Перед підписанем акту, розв'язуючого думу, цар відібрав від цісаря Вільгельма шифровану депешу обіймауючу 1,000 слів.

Вражине, яке викликала вість про розв'язане думи, відбиває ся в італійській пресі в острих статях, в котрих вказує ся, що се є замах стану, а не конституційне розв'язане народного представительства.

В Парижі вісті з Петербурга викликали велике пригноблене. Загально боять ся величезного спадку курсів російської ренти, а навіть руху. Дневники висказують гадку, що послідний революційний крок тяжко пімститься ся на російській династії.

Петербургська преса промовляє в уміркованім тоні. Очевидно треба пам'ятати о тім, що найбільш скрайні дневники від кількох днів позамікані. А однак і умірковане „Новое Время“ пише: Правительством бере на себе тяжку завдачу, бо не має воно ані одного чоловіка, котрий мав би довіре серед народу, коли дума таке довіре посідала.

Париж. Пробуваючий тут посол думи Анкін в розмові з дневникарями заявив: Тепер присилувано народ до явної революції. Головну ролу відіграють хлопці, котрі будуть організувати власну міліцію і усунуть всякі власті. Заворушення унеможливають докінчене живн, що побільшить нужду і погіршить стан річі. Посли не будуть могли тепер ділати на народ, але будуть мусіти піддати ся єго бажанням. В нові вибори Анкін не вірить.

Лондон. Дневники доносять, що цар казав оголосити указ о розв'язанню думи до перва по одержанню депеші від царя Вільгельма.

Петербург. Говорять, що на слухай вибуху революції в Росії, революціонерам буде помагають фінляндська гвардія. З чотирох істнуючих в Петербурзі центрів терористичних поліція викрила два і сконфіскувала важні папери.

Москва. Революційний комітет ухвалив розпочати генеральний страйк. Керму страйку взяла депутация робітничої ради.

Лондон. З Гельсінгфорсу доносять, що радикальні члени розв'язаної думи приготували маніфест до народу, взиваючий до повстання.

Кельн. Дневники принесли неімовірну вість, що російське правительством рішило арештувати всіх послів, що належать до групи соціальних демократів, до групи праці і сторонництва катедри.

Телеграми.

Відень. Російські папери упали на всіх європейських біржах. У Відні в порівнянню з суботою російська рента упала з 82.50 на 78.50, в Берліні з 73 на 70, в Парижі і Лондоні о 3 пр.

Одеса. Серед чорноморської охотничої фльоти повстали знов неспокої. Машиністи розпочали страйк, жадаючи підвищення платні і більше людяного поведення зі стороны механіків. При улиці Прохоровській прийшло до заворушень, при чім товпа убила одного козака. Се розлютило козаків, стоячих тут гарнізоном, і вони думають тепер устроїти погром. Оден відділ козаків збунтував ся, відмовив послуху і грозить мордами. Жовніри ходять громадами по улицах. Офіцери дивлять ся на те рівнодушно. Після послідних вістей серед жидівської людности запанувала велика паніка, бо козаки зруйнували в трех предміських уліяхх декіль домів і склепи і грозять, що вночі вимордують всіх Жидів на Прохоровській улиці.

Петербург. Дня 20. с. м. прийшли до міста Сизрані хлопці, щоби забравати то, що ще не згоріло. Військо стріляло до них і кількох убило. Царським указом заведено в місті Сизрані і округі стан скріпленої охорони.

Битом. В філіях фабрики Зінгера в Соєнівці і Бендзині кинено бомби, котрі вибухаючи спричинили велике спустошене. В Соєнівці є тяжко ранених 6 осіб, а в Бендзині 4, крім того багато ранених легко.

Кольонія. З Петербурга доносять до „Köln. Ztg.“, що хлопці на Волині повстали.

В окрузі 200 кілометрів панує цілковита а нархія. Військо сприяє хлопам, котрі хотять розділити земські посілости між себе.

Київ. Незадовго має розпочати ся в Києві загальний страйк залізничної служби.

Петербург. Надпрокуратор сьв. Синода, Ширинський-Шахматов, звільнений з уряду на власну просьбу.

Страйки.

З Бережанщини пишуть: В Подуслівній (перемиського повіту) зійшли ся люди в неділю 15. с. м. і порішили застрайкувати: щоби місто 12-тої здобути собі 10-ту копу. В Подуслівній нема двора, лишень кілька менших фільварків, на котрих господарять переважно меноніти. На тій нараді поучували себе взаємно селяни, як треба стеречи ся в часі страйку, щоби не попасти в біду, о яку при наших східно-галицьких порядках не трудно. Щоби забезпечити себе перед посторонніми страйколомима, розписали зараз листи до сусідних сіл з прошенем, щоби не приходили до Подуслівної так довго на роботу, поки не скінчить ся страйк. Між зібраними був також 75-морговий дука Федь Кашак; він поспішившим скорше до пана створости замальдувати, що в селі бунт, а головних бунтівників назвав Івана Солтиса, Стефана Стека і Гринька Поллавакого, котрі читали другим „Свободу“ і розписували листи. Хоч вони в ніч не провинились, а противно поучували селян, як належить в часі страйку поступати, арештував їх 19. с. м. зрана жандарм і, не давши їм навіть часу пообідати, відвів їх до Перемішляна. І так в часі найгорячіших робіт господарських відірвано їх від газдівства, запротерено безпідставно в тюрму і затримані їх там так довго, як сподобає ся властям. І се не випадковий випадок, а одно колісце в ланці розбоїв, доконуваних цинічно на неповинних руских хлопів лише за те, що вони сьміють страйкувати, щоби вибороти собі лучшу платню. Ціль такого дикого поведення ясна: стероризувати селян, щоби їм відкотилось страйкувати. Але наші верховоди готові перенеситись; ми довготерпеливі, але з часом готова наша зима кров огрітись і зажадаємо рахунків за так довгі часи зущання. А тоді готово стати декому за горячо!

Бунт.

Мужилівська тривога.

(Дальше).

Друге зізнане, а то двірських парубків, що орали і волочили на поли, виглядає після доказів розправи так: Мужилівці набили ся більшою громадою до працюючих і проголосили страйк, в наслідок чого працюючі залишили роботу. Відтак вже відпрагла одна з обжалованих коні від плуга.

Акт обжаловання кваліфікує сего факт на в и м у с е н е (§ 98 а.) кваліфікація очевидна зовсім хибна, бож нема в тім факті ані сліду „дійсного насильства“.

„Напад“ на двір також зовсім збід у світлі доказового матеріалу, котрим стверджено, що товпа сьвізавачи „Пречиста Діво Мати“, переходила попід двір (а вертаючи з лану до села, тамтуди переходили мусла) без ніякого, бо і нічим не заманифестованого злого наміру, без ніякого провідника. Бугай не вдер ся через браму, тільки жандарм втягнув його поза браму і арештував. Бугай так само тут неввинний, як і ціла товпа, нічим не показав наміру вести товпу на двір, не виконав ніякого насильства, так, що кваліфікація сего факту, як наміреного злочину з § 83. з. к., не видержує критики.

Зовсім инакше показались ся також факти атаків на горальню і волюню. В горальню дуже мала громадка людий закомунивала 5 робітникам, що в селі страйкують, і завізвала їх до солідарности. Ніякої погрози, насильства, острів слів! В волюню також проголосив оден з обжалованих, що „лиш страйк, робити не можна“ — і лановицьких погроз; всьо обмежило ся на повалім проголошенню волі народа формалом, бо „ми страйкуємо не тільки для себе, але й для вас“.

„Облога корчми“ — се просто невинна демонстрація проти віята. Зібрало ся більше людий, впали оклики: „війт хруні, вкрай гроші, неповинен віитувати; нехай зложить уряд!“ Зняв ся спів: „Вічна пам'яті!“ Кількох селян увійшло до корчми; вийшла між сторонниками віята а прочими суперечка; з колотнечі вийшла незначна бійка між одним сторонником віята а одною селянкою.

Вийти ніхто не в д а р и в. Жандарми опоро-
дили корчму, а на їх залив селяни розій-
шан ся.

Сей факт — се після акту обжаловання
злочинів порушення домашнього спокою — і тут
знову бракує суцільних критеріїв: вийт і його
сторонники не є претині домовниками арен-
дарів; насильства ніякого не було на майні
не заповнюють шкоди. Оклики селян під корч-
мою — се нікі злочини небезпечних погрози!

Ціа факти обговорює — се також зов-
нот дрібні факти, а велике питанє, чи кар-
тину, бож товпі 800 людей не так легко ро-
зирати ся навіть в разі, коли б і чула залив
жандарми. Зрештою не ходити о товпу, а о
посадовок людей. Жандарми візнали, що
платили товпу в обидвух випадках; що-до дру-
гого випадку, то сам секретар староства Бе-
рдяна зазначив, що сільські заливні.

Напад на Черешку, пошукений побито з
наслідком мученням Гринька Медницького при-
лучити ся до страйкувучих, се на ділі відві-
дано фінансову, щоб переконати ся, чи в
наступі працотворчості нуді робітники: коли таких
не випустити, бо вже їх не було, завізали
Мужилівці тамонами формами, щоб прилу-
чати ся до страйку; формати так і зробили,
не улаштували ніякий силі чи тривоги. Існо, що
і тут "злочини" нема.

Про та факти побити не станемо роз-
водити ся, бож се дрібні маловажні переко-
рочення (§ 411). Свідки лиш загальною обжу-
риати обжалованих кажучи, що серед товпи
були ті і ті, не вказуючи однак картидо-
ро деталі кожного зокрема. І так свід. Ши-
мон Хмалка передає інквізиторови Шельо-
ви картку, на котрій Дмитро Зорик списав
парубків, що мали за ним грати і кидати ка-
лошем. Шельо свідчить в протоколі, що свід-
док передав тих а тих парубків в товпі, котра
ли ним гнала. Мимомолом зазначимо, що сей
описок дан прокураторови підставу до обжа-
ловання кількох о §§ 8, і 411, а. к., себто о
ушкодження легке ушкодження тіла. А се-ж пря-
мо кримінальний нонсенс. Свідки декотрі від-
кажували свої зізнання злочини в слідстві,
приним іншувались, що з часта судини слідчий
Шмалко інсинував, як безпосередні зізнання
свідків се, що він лиш з іншими перека-
зували. На висені оборони одну обжалова-
ну "продивидно злочинної зграї" Марію Геда-
рини трибунал 3-ого дня розправи віддати
під обсервацию психіатрів, як умово хору;
акар підсудний який обсервував є в слід-
стві, іншували, констатували у неї признаки ма-
ній переслідувачі. Свідок Марія Духаркова, ро-
бітниця зі Старого Міста, котра в часі зі-
знання була підпалю, подала, що обж. Атанас
Вілик сказав їй, "що ти маєш свідчити на
нас? Як би мене рука не боліла, то бим то-
бі раз махнув"; а обж. Данило Маховський
мав говорити її чоловікові: "що твоя жінка
має свідчити на нас? Возьму каміня і забю
нас."

Прокуратор на тій підставі хотів розши-
рити обжаловання проти цих обжалованих о
л. а § 98, ві а коли трибунал не прихилив
ся до його висення, застеріг собі дохіджене
проти них.

Питого і шестого дня розправи відсту-
пив прокуратор цілком від обжаловання Івана
Чемерика, Саміла Луцка, котрий висидів
21 дні в слідстві в'язниці (він був між тими,
котрих паритного дня 21. мая с. р. скованих
гнано з Патаєви до Березан, хоч не брав
найменшої участі в заворушеннях; арештува-
ли його між першими д. 10. мая, а ціла його
линя в тім, що він один з найсвідоміших
господарів в селі і належить до політичних
неприятелів айти). Матвія Матвішиного, ко-
трий також висидів 6 днів в слідстві в'язниці,
Івана Білика, Іваса Райтера і Василя Бугая;
проти того відступив від обжаловання о по-
одинокі факти що-до кількох обжалованих, а
що-до деяких розширив обжалованє.

Останній день розправи.

Відчитано зізнання 41 свідків, котрих
до розправи не покликало, відтак свідчення мо-
ральної обжалованих, виставлені вийтом.
Тодішнім сиренком проти обжалованих,
превдяним нероботі, характеризуючи богато
обжалованих, як „majętsza hantownica, pier-
wszy hantownik w stasie strejku, a więc nie-
pracylny". Свідчення цих ніхто не брав по-
важно. Далі відчитано ще контекстації карні,
котрі створили, що ніхто з обжалованих до-
сї за ніякий злочин чи провину караний не
був, лише жала частина була карана ареш-
том намісницю 10- д н е в н и м (за дрібні пе-
реступленя).

Наступала промова надпрокуратора Ро-
мницького. Він обжаловав при акті обжаловання;
в діалогі всіх обжалованих вилів злочини,
сповідаючи їх, підписуючи обжаловані зізнання
злочини. Цим разом прокуратор не освітлює
судити загальною, не говорив про її під-
судні; шлу бесіду держав в межах річевих
іншувач, не пускаючи ся на бистрі філії полі-
тичних іпресій. Але мінєць промови не обій-
шов ся без такої загальної політичної реве-
люції, котри параз кинула правдиве світло
на злочини і іншувачі, якими руководять ся
судити-судити судової влади у відношеню до
русских селян.

Ось сей бісідь промови: „Proszę o
wysłuchanie i wyrażenie sądu, bo niech
Wysoki Trybunał zważy, że w
przypadku niniejszym chodzi o
osoby, które, będąc w stanie
niepełnoletniości, zostały po-
wołane do służby państwa i
wobec nich państwo ma obowiązek
ochrony i opieki, a nie kar-
nego i karnego przykładu."

Тими словами необережний прокуратор
відіграв карти, вказав на властиву причину
викликових і острих мій проти селян; а сею
причиною: се страйк!

На прокуратора промовляли оборонці;
они поділили ся матеріалом оборони. Пер-

ший промовив д-р Равіч. — Промова его
була з кожного огляду знаменита. Бесідник
вказав на незвичайність процесу і його ви-
шньої сценерії. На лаві обжалованих бачимо
76 обжалованих обох полів, різного віку;
заповнюють вони цілу салю. Заки вони діж-
дали ся суду, чули ми про якісь грізні бунти
в Мужиліві, розвісано страшні вісті про
мужилівську революцію, вісті, що здавали ся
вірними після масових арештовань, після зна-
ного сибірского походу, а вкінці величезно-
го і грізного акту обжаловання.

Коли бесідник пригадав похід покова-
них в кайдани, мільями гнаних пішо, окру-
жених тьмою війська Мужилівців; коли з си-
лою і обуренєм питував се нечуване вар-
варство: селян схвилювало ся зняв ся прои-
смаючий плач-риданє всіх обжалованих і вил-
ців. На трибуналі сей зворушливий інцидент
зробив глибоке вражєнє; лише неумолимий
галицький прокуратор відповів на риданє ці-
нічним усьмьхом.

Оборонць завдав собі питанє: чому
саме в тім випадку виступлено з такою стро-
гостію, з таким апаратом репресій? І він
знайшов одну відповідь: Страйк — се при-
чина; страйк сам по собі — се злочин по
розуміно властиві; страйк здавити, селян сте-
роризувати — се цілє. А средства? — Ареш-
ти, коване в кайдани, вкінці монструальний
акт обжаловання.

А сей акт обжаловання — се ціла гама
параграфів нашого кодексу карного, — се
одно горендалєне приміненє
приписів закону. Кождий гест, рух руки,
оклики, сльві, — все субсумовано під па-
раграфи з л о ч и н і в. Від силі тих злочинів
аж тьмить ся. А все тому, бо ті гести і
сльві, бо ті звичайні палиці, з котрими лю-
ди ходять що день, — се все на тіл
с т р а й к у. А страйк? се-ж дозволена фор-
ма змаганя робітників до поліпшеня долі,
до висої платні. А таке змаганє у нас
зповні оправданє, конечнє, справедливє, для
кождої людини з почутєм права — с и м п а т і
ч н є. Бож Галичина — се край хлопської
нужди, визиску. Тут бесідник малює су-
спільно-економічні умовини життя руского
хлопа, вказує на зріст ґрунтової ренти, на
курйозно малу винагороду робітника. Соци-
яльна політика держави наказувала би ста-
нути в обороні визискуваного невіджимим
капіталом робітника; а у нас п я т н у є с я
се робітничє легальнє, справедливє змаганє.
Замість їти з прихильною, правою, интере-
сом держави подиктованою інтервенцією, у
нас іде ся з карним кодексом, з арсеналом
параграфів, з дилектикою правною, лишаю-
чи на боці почутє права і слушности.

Бесідник переходить до юридичної сто-
рони свого виводу і констатує, що рідко
доводить ся бачити так х и б н о, свавільно
інтерпретовані приписи і так вже строго
карного закона, як в сїм випадку хибно і
свавільно в цілі репресії! Бесідник вказує
брак суті з л о ч и н і в в діланю обжалова-
них і переходить подрібно квестию підмето-
вого завиненя обжалованих що-до фактів,
його обороні полишених.

Оборона д-ра Равіча визначала ся ши-
роким уянем справи, глибокою, повною ро-
зуміння, соціально-економічною і політичною
ілюстрацією, майстерским виводом правним,
ерудичною, вибагливою стилістикою і муже-
ською силою; — і зробила глибоке вра-
жєнє.

(Конець буде).

Іронія чи бюрократичний абсурд?

(Допиє).

Свого часу внесли рускі перемискі то-
вариства до краєвої дирекції скарбу у Льво-
ві зажалєне з причини нехтованя прав руско-
ї мови перемискими урядами скарбовими.
В слід за тим наспіло в першій половині
червня с. р. до перемискої окружної дирек-
ції скарбу таке письмо: Prezydent c. k. kra-
jowej Dyrekcji skarbowej we Lwowie. L. 2914 pr.
Lwów dnia 4. czerwca 1906. Do c. k. Dyrekcji
okręgu politycznego w Przemyślu. Wskutek za-
żaleń politycznego towarzystwa „Selańska Rada“
i innych ruskich stowarzyszeń w Przemyślu, tu-
dzież gr. kat. proboszcza w Wyszatcach ks.
Antoniego Zacharyasiewicza z powodu nieposza-
nowania praw języka ruskiego przez tamtejsze
urzędy skarbowe wyzywa się c. k. Dyrekcję, aby
jak najściślej przestrzegala istniejące przepisy
językowe pod względem korespondencji i obco-
wania ze stronami i czuwała nad tem, by prze-
pisy te były przestrzegane także przez podwład-
ne urzędy. W szczególności mają być wszelkie
u w i a d o m i e n i a, w e z w a n i a, n a -
k a z y, k a r t y p r o m i a n a j a c e, k w i t y
etc. wydawane w języku ruskim nie tylko tym
stronom, korporacyom, gminom etc., które wni-
oły podanie pisemne, lub przedłożyły żądanie
ustne w języku ruskim, lecz także tym, których
językiem ojczystym względnie towarzyskim jest
język ruski i ta okoliczność bądź notorycznie,
bądź z aktów jest wiadomą. Niemniej ma każ-
dy urząd zaopatrzyć się we wszelkie druki ru-
skie, które do korespondencji ze stronami, lub
stronom w celach podatkowych są potrzebne.
Do tych druków należą prócz wszelkich druków,
stojących w związku z ustawą o bezpośrednich
podatkach osobistych z wymiarem należności
ekwiwalentowych, z egzekucją i t. p. w szczególności
książeczki platnicze podatku ґрунтово-
го i domowego, arkusze platnicze należności
ekwiwalentowych, książeczki z arkuszem wypła-
ty stałych poborów (t. j. emerytur, pensyj wd-
wiec, darów z łaski i kongruy) karty upomina-
jące, kwity i t. d. — Prezydent krajowej Dy-
rekcji skarbu wyraża nadzieję, że c. k. Dyrek-
cja i podwładne urzędy nie dadzą w przyszło-
ści powodu do podobnych zażaleń. Zuhryski
m. p.

Наведений документ повинен додати
відваги до оборони прав рускої мови тим
ч и с л е н н и м Рутенцям перемиского пові-
та, котрі доси дозволяли на крайнє нехтова-
нє прав своєї рідної мови скарбовими уряда-
ми, зносячи з ними так письменно як і у-
стно в „języku urzędowym“.

Не наша річ входити в се, який спосіб
оберуть перемискі скарбові уряди, щоб по-
ступати після наведеного документу; бо
правду сказавши, вони в немалим клопоті.
Перед скарбовим урядником лежить на бюр-
ку наведене розпорядженє, котре наказує з
русскими сторонами зноситись в рускій мові
(отже також видавати рускі друки), а побіч
розпорядженя лежить „Wykaz druków wyda-
nych w Ekonomacie c. k. krajowej Dyrekcji
skarbu we Lwowie“, котрий „виказує“, що на
400 родів друків, виданих Економатом ц. к.
краєвої Дирекції скарбу у Львові, є аж два
роди друків, крім польської і німецької також
в рускій мові, а то: „Платничє візване і пла-
тиничий аркуш еквівалентової належності“;
всі прочі — то друки в мові польській або
німецькій.

Не маємо претенсії, щоб Економат ц.
к. краєвої Дирекції скарбу у Львові вида-
вав в рускій мові друки, потрібні виключно
для канцелярийного ужитку; але маємо пов-
нє право жалати, щоб згаданий Економат
видав в рускій мові ті численні роди друків,
які видає ся сторонам (отже й руским), і то
видаєсь їх цілими сотками денно,
пр.: Завізованє сторін, зворотний реценсі, віз-
ване усьліве і безуслівне, платничє візване на
стемплєві належності, реценсі доручень,
платничє візване в наслідок урядового опису,
протокол на переслуханє свідків, вирок за
переступства в скарбових доходах, всякі „О-
повіщеня“ і „Оферти“ в справі трафік, всякі
„Сертифікати“ в справах промислових і т. д.
Згадані роди друків розходять ся по селах
як сказано цілими сотками денно, і
скарбові уряди, щоб поступати після наве-
деного документу, мусять або всі польські
друки переводити на руску мову, що задля
навалу праці в тих урядах є прямо неможли-
во, або постаратись власним коштом о
наклад потрібних руских друків, до чого не
суть обовязані.

Так отже наведений документ, хоч як
він на перший погляд стає в обороні прав
рускої мови, є в дійсности супротив „Wykazu
druków wydanych w Ekonomacie c. k. kra-
jowej Dyrekcji Skarbu we Lwowie“ чистою іро-
нією чи бюрократичним абсурдом.

В кождім однак разі беручи справу з
принципійального становища, зискали Русини
перемиского повіта через наведений доку-
мент оден атут більше до рішучої оборони
прав рускої мови, яких доси поодинокі функ-
ціонарі скарбових і податкових урядів в Пе-
ремишлі, всякі „Маршякі“ зовсім не визна-
вали.

Політичний терор в Богородчанах.

(Допиє).

Староство в Богородчанах не випускає
ні на хвилю зі своїх опікунчих пазурів сту-
дента п. Сіяка в Солотвині.

Ледви опустив п. Сіяк тюрму і вийшов
на волю відбувши в судових арештах в Со-
лотвині своїх 7 день, зааплькованих ему ста-
роством „для відпочинку“, а вже з'явили ся
у него знов дня 4. с. м. о 1-й год. з полуд-
ня два жандарми з настромленими багнетами
оден з них звівши вже нам Зих, а громад-
ским поліціантом і старшим комісарем ста-
роства з Богородчан, ославленим Луцким.
П. Сіяка застали в помешканю сплячого;
змучений перебудити пригодами і тюрмою,
а до того слабій, відпочивав. Ще з надвору
побачивши его, зрадів п. Луцкий, бо аж
крикнув: No przecież tamy go! Описля вій-
шов до хати; поліціант і жандарми розста-
вили ся коло порога. Луцкий кричить:
„Zbudzić go! Жандарми не рухають ся. Се
доводить его до бішености. Як то? Co to
znaczy? Jak ja każe zbudzić, to zbudzić!“ Тут
приступає поліціант до ліжка і будить спля-
чого. П. Сіяка, побачивши таких милих гостей
дуже здивував ся і спитав о причину. П.
Луцкий почав тимчасом дуже сердити ся:
„Czemu tu niema papieru, atramentu i piór?
Ja niemał teraz na czem spisać protokół! Та
тут вибавив его з клопоту Зих, подавши ему
службову книжку з олівцем.“

Почала ся сповідь. „Pan się zajmujesz
wysłatką ludzi do Prus?“ „Неправда“ була
відповідь на се. Як то неправда, co to zna-
czy nieprawda? „Ja mam tu świadków na to!
Pan się trudnisz agencją, pan agentem prus-
kim, ja mam na to dowody“ і т. д. Знов:
„Неправда“ — „Jak to nieprawda? Pan masz
u siebie mnóstwo książek robotniczych i świa-
dectw; pan otrzymujesz pieniądze z Prus; pan
wysyłał ludzi do Prus, aby nie szli na żniwa
do pańów; pan agitujesz za strajkiem, buntu-
jesz ludzi w całej okolicy“... П. Сіяк на те
знов: „Неправда! А впрочім не вірите зро-
бити ревізію!“ і далі сидить спокійно на
ліжку. Пан Луцкий скочив від стола,
як опарений, розглянув ся по хаті, бачить
на столі крім кількох розкинутих часописів
нічого більше нема. „A, pan już przygotował
się na to! Nie, rewizji nie będzie!“ Завиро-
кував п. Луцкий і, зєртаючи ся до поліці-
янта, „Kakolwiek, dać mi zawezwanie!“ Полі-
ціант витягнув „zawezwanie“ і подав его п.
Сіякови. Всно було виставленє по польській
— виставив его був той сам Луцкий — і ви-
звало на суботу 7-го липня (св. Івана) на 9.
годину зрана „pod rygorem przyswownego do-
stawienia i karą 50 K.“ до Богородчан до
староства. Ся комедія з завізованєм здивува-
ла п. Сіяка. „Jak, nie przyjdzie pan?“ питає
ся Луцкий. „Ні, сего візваня в польській мо-

ві не приймаю, а прошу о руске, яке мені
правно належить ся“. „Jak? Panu się nale-
ży?“ завершав Луцкий: „Nie się panu po-
rusku nie należy, pan musi przyjechać po polsku;
a nie, a więc za orów 50 K. karę!“ П. Сіяк за-
протестував против так самовільного виroku
і зажадав его на письмі: „Chcesz pan zrobić
rekurs? Ależ pan go nie wygra, ja panu ręczę
za to! Szkodą trudni! Zresztą dostaniesz go
pan!“ Записав собі той „wyrok“ до протоко-
лу і з таким же гуком-шумом вийшов, з
яким і прийшов.

Ціла товпа цікавих відпроваджувала їх
аж на постерунок.

Ревізії не було а причиною візити було
жандармське донесенє на п. Сіяка, немовто
він агітує за зарібковою еміграцією до Прус.
Того дня зрана від'їхало було 27 людей з
Солотвини до Прус на заробітки, але пере-
хоплено їх на другий день на стації. По д-
гу же — П л а ш і в, відобрано від них їх ро-
бітничі книжки і свідощтва, списано з ними
протокол, а троє з них навіть задержано
в поліційних арештах, так що аж другої
днини від'їхали до Осьвеніма.

Так виглядає у нас закон о вільнім за-
рібкованю в інтерпретації галицьких старо-
стів, — зовсім інакше в приміненю до ро-
бітників, а знов цілком інакше в приміненю
до страйколомів.

Д. 10. с. м. дїстав п. Сіяк зі староства
в Богородчанах з дати 5. с. м. до ч. 7.184
„wyrok“. Луцкий, знаючи, що п. Сіяк поль-
ських письм не приймає, взяв ся на спосіб і
прислав ему вирок в польській мові, але в ку-
верті адресованій по руски. Розуміє ся п.
Сіяк письмо прийняв, не знаючи о хитрім
розумі п. Луцкого.

В тім вирокі казує Луцкий п. Сіяка
на підставі мнених зізнань двох сьт ків чу-
дово дібраних, а то: 1) Матусіка, г. огнано-
го жандарма, а тепер всемогучо писаря
громадського і асесора в Солотвині, і 2) Мих.
Яцкова, прогнаного інспектора поліції в Со-
лотвині, а тепер покутного писаря, за мнє
переступленє декрету надворної канцелярії
з д. 5. II. 1847. ч. 24671. „po myśli“ міністе-
рийського розпорядженя з д. 30. IX. 1857.
„na grzywnę 100 K, ewentualnie karę 10-dnio-
wego aresztu“. Підписано „Łucki“. Отсе і
„sumptus ius“ галицької адміністрації! —
справді „summa iniuria!“ Не лише що не ви-
дають людям робітничих книжок, задержу-
ють в поліційних арештах, а ще карать
неймовірними карами за мнє „stępczenie“
людей, які хочуть подати галицькому нужда-
реви бодай якийсь спосіб заробітку, про-
житку.

ТЕЛЕГРАМИ.

Угорський сойм.

Будапешт. В угорскім соймі в дискусії
над бюджетом міністерства торгівлі, виноко-
сив міністер Кошут програмову промову. За-
повів торговельну і комунікаційну політику
в великим стилю. Ужнє всіх сил, щоб при-
готовити митову самостійність Угорщини.
Коли би угода з Австрією на підставі тор-
говельного договору не повела ся, Угорщина
має поруку, що Австрія не зрізе перед р.
1915., зглядно перед 1917. Сих пару літ У-
горщина ужнє, щоб зібрати свої сили і при-
готовити ся до самостійности. Обставина, що
самостійна тарифа цлова тепер не буде за-
інартікулована, не доказує, щоб міністер-
ство покинуло сей намір. Як тепер до сего
не приїде, то се стане ся з певних специаль-
них причин і міністер просить, щоб его те-
пер не змушувати до їх виявленя. Правитель-
ство зверне головню свою увагу на два по-
лученя Угорщини з заграницею: через Реку
і Галач. Міністер закінчив запевнієм, що
правительство буде енергично пошпирати про-
мист.

З Сербії.

Білград. Між обома радикальними
фракціями прийшло до порозуміння, так що
молодо-радикали залишили обструкцію.

Фінляндія.

Гельсінгфорс. Дневники, оголошующі
вість о затвердженю царем соймового зако-
на о виборчій ординації, однодушно вита-
ють нову еру в житю краю і зазначають, що
се нове право виборче є тривалою порукою
мирного розвою Фінляндії.

Російські революціонери в Парижі.

Париж. Вчєра скінчив ся процес в
справі бомб в ліску Венсен. Александра Со-
колова засуджено на 5 літ в'язниці і 500 фр.
гривни. Віктора Соколова і Марію Спєра-
іску увільнено, бо їх участі в афері не до-
казано.

Міжпарляментарна конференція.

Льондон. Міжпарляментарна мирова
конференція розпочала вчєра наради. При-
було 500 делегатів. Російські делегати заяви-
ли, що мандати їх вигасли, тому вертають до
Петербурга. Премєр англійського кабінету по-
вивав зібраних іменем правительства, короля
і народу, котрий є батьком всіх парламєнтів.
З окремим привітом звернув ся до членів ро-
сійської думи і принагідно згадав про росій-
ського царя, котрий так причинив ся до ожи-
вленя мирової ідеї. Хоч думу розв'язано, всеж
таки буде вона знов покликана до життя. Бе-
сідник закінчив окликом: „Дума не жнє —
най жнє Дума!“, на що всі делегати встали
з своїх місць і в цілій салі залунали довго-
травалі оплески. На пополууднєм засіданю
міжпарляментарної мирової комісії ухвалено
40 голосами проти 39 резолюцію, жадаючи,
щоб гаска конференція в своїм мировім
ділі розвинула більше тривалу діяльність і

щоби держави порозуміли ся що-до понов-
ного скликання конференцій.

НОВИНКИ.

— 3 вічевого руху. Дня 8. с. м. відбули ся довірочні збори в справі виборчої реформи в Росоховатці підгаєцького повіта. Промовляли: Іван Яворський, Володимир Гіжовський і Яків Струханчук. — Дня 15 с. м. відбули ся довірочні збори в Литятині бережанського повіта. Про виборчу реформу і страйк керував Яків Струханчук. Промовляли: Захар Орун та "твердий" Максим Дзьомба. Дуже немало вразила чужих гостей недостатка заінтересованія литятинських селян до так важкої справи, як теперішня боротьба о виборчу реформу. На зборах на 1000 душ явило ся ледви півтора сотки, хотів в селі є читальня "общества им. М. Качковского", що числить до 100 членів. Село робить взагалі дуже невідрадне вражіння; видно, що кацапське "просвіщеніє" не дуже то "просвіщає" темного селянина. Тогож дня відбуло ся в Литятині аматорське представлення членів читальні комедійки "Урлюпкини". Як на Литятин випало воно дуже гарно. По представленні говорив знов "послїсловіє" господин Максим Дзьомба, тамошний "дїтель"; воно найлучше характеризує відносини в селі. Іменно господин Максим висказав між иньшим ось такі многозначучі слова: "Мої черевники мають більше амбіції і розуму, як ви (значить: литятинські селяни)!" Ми не мали би нічого проти сего, коли би господин Максим звернув се до себе, бо замість справляти для читальні дорогу, метрову, роблену аж у Львові табицю; замість набивати малим дітям в голови, що они зовуть ся: Гаврило Іванович або Микита Гарасимович і ломати немилосерно людям язика такими словами як: "учрежденіє" і т. д., нехай но господин спробує заінтересувати людий трохи важнішими справами, які нині в Австрії обходять кожду людину, то з певністю не буде потребувати уживати аж так досадних слів. — Яків Струханчук.

— Старостинські репресії. Пишуть нам: Бережанський староста гр. Дзедушицкий дає все нові докази, що він не признає австрійської конституції в своїм повіті. Дня 13. с. м. вислав до Слободи золотої секретаря староства Яцковского з чотирма жандармами на ревізю. „Урядоване“ розпочалося від дому звісного народного діяча і голови місцевої читальні „Просвіти“, Тимка Старуха. Не заставши его дома, спровадили его громадским поліціянтотм з пасіки на поли і почали бущувати в хаті, глядаючи небезпечних відозв та брошур. Очевидно, не знайшли нічого нелегального, але щоби не відходити без якої-небудь добічі, взяли собі на пам'ятку брошуру Вітника про страйк (ще з 1902 р.) і брошуру Будзиновского „Хлопска політика“ (III. том), хоч обі вони не сконфісковані. Відтак переведено домову ревізію у селян Криси, Гадача, Гуцала, Гайдука і Шанайди, що беруть визначнішу участь в просвітній і організаційній роботі. І тут нічого не знайшли, але пострах в селі все таки лишив ся, о що старості мабуть головою ходило. Вправді секретар Яцковский виказав ся припорученем старости перевести ревізію, однак ціла та акція являлась грубим безправством, бо по закону домову ревізію може зарядити лише судова власть, а старостю на власну руку лише тоді, коли суд не мав досити часу і всяка проволока грозить небезпечними наслідками. Ажак тут була небезпека, коли ревізія не викрила нічого? Поручаємо нашим послам зайняти ся сею справою. — Н. Н.

— Нещасливе село. Пишуть нам з Крушельницького стрийського повіта: Сей рік якийсь префатальний для нашої громади. Не минуло ще й 10 днів від другої повені, що — як було описано в „Ділі“ — наробила такого знищення, а вже 19. с. м. навістило село нове нещастє. В саме полудне, коли всі дорослі люде були ще на полях та сіножатях, вибух огонь у одного газди і при сильнім вітрі знищив в одній годині 17 селянських загород, самих бідніших людей. Лиш завдяки розпучливому ратунові робітників з охрестности Мединич, занятих при будові залізничі, удало ся пожар зьлокалізувати. З погорілих лише п'ятох було обезпечених. — А. З.

— Звісні бурливі події у львівському університеті по причині нетактовного і провокуючого поведіння ректора д-ра Глюзінського супротив руских студентів не будуть предметом судової розправи. Університетський сенат признав себе, як звісно, з огляду на характер подій некомпетентним до дисциплінарного укарання дотичних студентів і передає справу судовій власті. Результат судового слідства вийшов такий, що слідчий судія був приневолений залишити всякі додержання, бо негоден був викрити ні одної особи, що-до котрої мав би докази активної участі в тих подіях. Польські часописи пояснюють се тим, що студенти Русини, опускаючи забарикадований університет, подали були фальшиві імена та назвиска.

— Померший пос. Роттер належав до тих дуже нечисленних польських посів, котрі лишають по собі милу згадку і між товаришами-руськими послами. Був се чоловік в цілїм слова значіно поступовий, котрий не крив ся ніколи з своїми пересвідченнями, а проголошував їх отверто і відважно. Шовіністом зглядом Русинів не був ніколи. В останній сесії сойму боров ся разом з руськими послами за виборчу реформу, опертою на загальнїм голосуваню, а его промови були дуже не в смак соймовій більшості. При голосуваню над внесенем поста Олесницького він оден з усіх т. зв. демократів польських голосував за найдаьше йдучими внесеннями в

справі виборчої реформи. Був він великим знатоком справ шкільних і промислових і в нім утратив галицький сойм дійсно дуже добру і пожиточну силу. Тож смерть пос. Роттера викликала правдивий жаль між всіми рускими послами.

— Польське пожежництво в Угрові. Пи-
шуть нам: Дня 17 с. м. в ночі повстав в
Угрові імовірно в наслідок підпаленя огонь,
що знищив 8 господарств. Шкоди переважно
обезпечені. При сій нагоді годить ся за-
мітити дещо про наші пожежні сторожі. Є
тут два того рода товариства. Від кілько-
найтих літ є „Охотніча страж пожежна мей-
ска“, що спершу відповідала в дечім своїй
задачі. Належали там мішани, Русини і По-
ляки, робились вправі, посправляло ся кош-
том громадским пожежні прилади, уніформи
і т. п. Але пізнійше, як всюди, деморалізу-
ючий польський дух і тут почав робити своє.
Замість вправ в пожежництві почались тіль-
ки муштри для парад в „кошцолі“, на ше-
ломах попричіпляли польських „орлуф бялих“,
завелась гра в карти і т. д., так що Русини
мусіли виступити з сего товариства і тепер
крім кількох хрунів або голодранців, що
мундур беруть до дому і в нім що день хо-
дять в браку власного, ніхто більше не на-
лежить. Для того тепер там всьо польське і
сторожа служить тільки для шпалірів та вся-
ких шопок а своїй цілі зовсім не відповідає.
При огни, як от пр. поспіднім, „пани“ стра-
жаки, прийшовши із своїм командантом оче-
видно тоді, як вже не було по що, поставали
і почали приказувати, щоб давати воду,
а сам з них ніхто і не рушив ся, як би то
не їх робота. До того пан командант, що
так на пожежництві розумієсь, як св. я на перци,
завів їх в таке місце, звідки не можна було
ані рушитись, ані ратувати. Але остаточно
після якоїсь там ухвали з „видзялу“ они ма-
ють виключне право до всіх коштом грома-
ди справлених пожежничих знарядів, гро-
мадских субвенцій і т. д., хотия ціла сторо-
жа своїй цілі не відповідає і найкраще бу-
ло-б її розвязати. Тимчасом завязаний у нас
в 1903. р. „Сокіл“ через те все, [як також і
через власну трохи байдужність] не може
гаразд розвинутись. Коли виділ нашого то-
вариства відійс ся зараз по єго завязаню до
громадської ради о відступлене для вправ по-
жежничих приладів, то й доси не одержав
жодної відповіди. Нема то як „польска“ го-
сподарка! І сам нічого не робить і другому
не дасть. — Р.

— 3. Дневникарського світа. Першим публіцистом можна вважати Юл. Цезаря, що для удержання зв'язи між поодинокими відділами своєї армії видавав періодичні писані „Акта“ — себ то диярні вісток. Відтак додано до них „fabulae et rignores“ інтересні і для ширшої публіки. Про справдішній розвиток періодичної преси можна говорити тільки від часу винайдення Гутенбергом друкарської штуки. Першою світовою часописою, що вповні заслугує на сю назву, був дневник „Nieuw Tydinghen“, котрий виходив в Антверпії в XVI. в. Розуміє ся, що число читачів і передплатників було спершу дуже мале через те, що часописи видавано тільки в мові латинській. В сій мові виходили часописи на Угорщині ще в XVIII. ст. Особливо зачала розвивати ся журналістика за часів францускої революції. В хвили її вибуху було в Європі 14 дневників, а в р. 1793. було їх до тисяч. Нині преса стала світовою силою, а перед між нею ведуть дневники англійські, що мають свої власні кораблі, залізничні і т. д. Лондонський „Daily Mail“ виходить що дня рівночасно у трох виданнях в Лондоні, Манчестері і Парижі і заливає цілий світ. Найбільше читачів мають малі часописи. Париский „Le petit Journal“ спотребовує що дня від 10 літ скільки паперу виробленого із 126 великих дерев. Загалом обчислюють, що на 950 міл. кг. паперу, який виробляє 3885 фабрик, йде одна третина на часописи. В Америці виходить що дня 95 мільонів примірників часописий, а в Європі 63.000. Розумієть ся, що публіцисти мають там значні доходи. Прим. кореспондент парискої часописи „Times“ набирає річно 50 тисяч корон, а крім себе ще одержує річно на повозку і інші видатки 25.000!

Дрібні Вісті. Міська рада у Львові рішила організувати відвіду школу ім. Ядвіги на 6-класовий жіночий класиш. — Вітчанин п. Котляна Андрій Кистельський, звиниченого студента богослов'я, з його Оленою, дочкою о. Котлянковського, відбуває ся 31. с. м. в Білії [п. п., т. і зел. ст. Тернопіль]. — У Варшаві відобраз собі жеті вистрілом з револьвера Йосафат Новіньський, оден з визначніших польських іншесменів. Причиною самоубийства був первовий розстрій і меланхолія. — На Дністрі коло Нижнева правительство має вибудувати до року зетятий міст.

Віча і збори :

З Камінки струмилової. Дня 5. п. с. серпня 1906. відбуд- ся аматорське представлення „Не ходи Грицю“ в салі руского „Союза“. По представленю відбудуть ся Вечерини з танцями в салі „Радн повітової“ Запрошення висилають ся. — Місцеві в комітет.

Товаришам, котрі хотіли би записатись на **львівську академію ветеринарнійну**, всяких інформацій надіає письмовно тов. „Bratni Rukno“, слухачів ветеринарії, Львів, Кохановського 31.

Концерти і видовища:
Академіків сокальсько-белської землі про-
сить ся, щоби явились на довірочну нараду, яка відбу-
де ся в Сокалі в неділю, 29. с. м., о год. 4. по полудні
в сали Народного Дому. — Волод. Матвієвський.
Мих. Західний.

Урядові вісти:

3 переписної епархії. Речинськ для посвячення на євхаристию, установлений на 14. серпня с. р., просить треба вислати до 8. серпня: — Крилошанські віданки дістали од: Стеф. Береский у Вишкочах, Іван Мельник в Берегах, Ілля Крайчик в Будиний, Іван Пашкевич в Боратин, Волод. Ковальський в Себечові, Іван Сиротинський в Домшіві, Віктор Матюк в Карові, Павло Стучак в Теній і Йосиф Кузмак в Гочів.

Поклик.

Звертаємося до наших передплатників і прихильників, звертаємося до всего українсько-русского загалу і просимо:

Передплачайте Ukrainische Rundschau!
Ширіть Ukrainische Rundschau! Арийте за
Ukrainische Rundschau!

Українische Rundschau є українською трибуною в Європі, заступає інтереси і стоїть на сторожі прав українсько-руського народу перед культурним світом. Українische Rundschau розвиває брехні, якими засипують наші вороги заграничну пресу, щоб зdiskредитувати нас в очах культурного світа і наклакати на нас сильних міра сего. Українische Rundschau є жерелом, з якого черпають чужинці правдиві вісти про політичне і соціальне положення нашого народу і про стан нашого національного розвитку.

Українська Рундschau розсилаєть ся даром всім виднійшим редакціям, ученим, політикам і публіцистам старого і нового світа, а вони знов із свого боку причиняють ся до популяризації нашого національного імені

Українське Rundschau виробила собі почесне становисько у світовій пресі, що тепер є рішеннячим чинником у всіх справах політичного, економічного і духовного життя народів. Українське Rundschau стоїть у зв'язі з усіми важливішими часописами в Європі і Америці і удержує з ними заміни зносини.

Ukrainische Rundschau се орган для пропаганды нашої національної справи; половина накладу нашої часописи розсилається даром, а покрити видатки за сю дарову розсилку се обовязком українсько-руського загалу. Передплачувати і спомогати Ukrainianische Rundschau се патріотичний обовязок кожного широкого Русина.

Ukrainische Rundschau містить статі змісту політичного, соціального і економічного, статі про українсько-руську літературу і умілість, огляд громадського руху, огляд українсько-руської преси і бібліографію, подає ілюстрації і т. д. Ukrainianische Rundschau є правдиво всеукраїнським органом, має якнайточніший інформації про громадський рух на Україні по обох боках кордону; співробітниками Ukrainianische Rundschau є зсього і тогочасні Українці, між ними звісні письменники і українські посли до державної думи в Петербурзі і до австрійського парламенту.

Отже передплачувати Ukrainianische Rundschau се не тільки патріотичний обов'язок, а й духовний інтерес.

Передплачуйте! Ширіть! Агітуйте!

Читайте сей наш поклик і давайте другим читати. Пересилайте за перенискою своїм сусідам і знакомим! Пишучи до своїх, чи знакомих, не забудьте згадати про нашу ча-сопись. Се річ не тяжка, а нам зробите велику прислугу. Придбати для нас по одному передплатникови річ не тяжка, а для нас во-на першої ваги. Майте все на увазі, що ми половину накладу розсилаємо даром, а про те наш місячник, що обіймає 40 сторін великої вісімки, коштує річно тільки 6 кор. Сю квоту можна посилати також і підрічно по 3 кор. на адресу адміністрації: Відень, Wien, XVII 3 Frauenfelderstrasse, Nr-o 2.

Конкурси Бурс.

Бурса ім. св. О. Николая" в Перемишлі прийме більше число питомців з шкіл середніх під слідуючими услів'ями:

1. Родичі чи опікуни мають найдалше до дня 15. лют. серпня с. р. надіслати свої прошення (без стемпеля) до Виділу Бурси на руки председателя п. Григорія Цеглиньского, директора руской гімназії. До прошення треба долучити: а) метрику хрещення, б) свідоцтво убожства, в) свідоцтво шкільне з посліднього півроку, г) свідоцтво моральности, коли кандидат не ходив до школи публичной, д) заявлене родичів чи опікунів, кілько обовязують ся долучувати за кандидатів в грошах, а кілько в натураліях. (Тих питомців, що були торік в Бурсі, не дотикають усліва під а) і г). Желаячі поміщення за цілою оплатою місячно 34 кор. не предкладають свідоцтва убожства.

II. Отець чи опікун прийнятого до Бурси питомця має: 1) заплатити на з'явлення інвентаря 4 кор. на рік; 2) доставляти декларовану квоту доплати на харч з горн місячно; 3) на пранє біля зложити на початку першого і другого півроку 2 кор; 4) на бібліотеку для питомців 2 кор. річно.

III. Кождий питомець повинен мати 6 пар біля, колдру, подушку, 4 пошевки, 6 ручників, 4 простирала, 6 хустинок до носа, 2 пари чобіт, одіж літню і зимову.

IV. Хто хоче дістати відповідь на своє прошеннє, зволить залучити карту кореспонденційну з докладною адресою, а коли долучить марку поштовою на 45 сот., то дістане свої прилоги за поштовим реценісом.

Прийняті питомці Бурси мають явити ся найпізніше дня 3. вересня н. ст. о 2-гій год-ні з полудня в помещанню бурси (улиця Баштова ч. 25), щоби піддатись лікарским оглядинам; при тім родичи чи опікуни зложать свої заявленія і наведені під 3) оплати. Вписи відбувають ся 29. 30. і 31. н. ст. серпня, а до першої класи 1., 2. і 3. н. ст. вересня. Родичі або опікуни мають вносити свої оплати самі або поштою до каси Бурси на руки касиера, а не посредством своїх ді-тич. Поданя без точного заявленія, кілько найбільше обов'язують ся доплачувати гріш-ми, згідно натуральми, не будуть узгад-нені. Родичі і опікуни, що хотять помістити в Бурсі своїх синів чи пупілів, обов'язані бу-ти членами товариства.

Від Виділу Бурси імені св. о. Ніколая.

— Перемишль в липні 1906 р. *Гр. Мелетинський*, голова, *Др Т. Корвон* секретар.

Видів фільмів „Товариства педагогічного“ в Копичинцях постановив даліше вести і Копичинцях селянську бурсу. В той спосіб бажає фільм дати спробою селянам густинського повіту, щоб і сини українці без великих коштів III і IV класу міської школи, а відтак перейшли до шкіл середніх або і промислових. Приятих буде około 15 хлопців.

Меліся прийняти: 1) Батько (отікує) пен-
сента мусить бути членом товар. педагогіч-
ного (1 кор. вишнього, а 1 кор. риню) вклада-
ки. 2) Оплата готіркою 1 кор. місячно. 3) По-
става харчу через цілий рік шкільний має бу-
ти від одного ученика така: сарабоді 4 кур-
ці, 25 кіло куру гречанин, 25 кіло куру
вчмівних, 25 кіло мукі кукуруданю, 25 кіло
фасолі або гороху. 75 кіло мукі пше-
ниціно пильованю, 6 кіло солонину, 12 лі-
трів сиру, 6 літрів масла, ші курці бурзан,
одну кону канусти, а що тяжка по 2 дохон-
ні хліба за одного. Сі харчі мають розити
складати в є пар а а, тільки по гроші зас-
яизи, коли будуть мати оканю; Зорсв убогі
а талановиті хлопці будуть прийняти по мо-
ді за меншим винагорожденем. 7) За кождо-
го хлопця треба зложити при вступі 2 кор.
4) Приймати ся буде лише здорові, талан-
овиті і пильні ученики. 5) Кождий шти-
мек, прийнятий до бурси, мусить мати: сир-
ник, 2 простирала, коні до накриваня, подуш-
ку, 2 пошевкы, 1 парі білж, 1 хустини, 1
ручник, 1 парі шкартиню або ошук, у-
бранє, літнє і зимовє, чоботи або черевки і
книжки шкільні. Тут подає ся до відомости,
що до Ш. класи міської школи можна перейти
вже по 3. році науки школи єдиної.

Подання треба вносити найпізніше до 10. н. ст. серпня 1900 р. на руки о. Носифа Ігнатьєвського в Конципіївці. До подання надіжати долучити: 1) свідоцтво шкільних хлопця з останнього підрозу. 2) Картку від уряду парохіяльного з датою уродження хлопця, заосвідчену підписом і печаткою. 3) Місто свідоцтва убожества вистарчити, коли о. духовний зазначить на поданню став мастковий стараючого ся о. прийняті. Будущі питомці бурси мають першешество, але мусять внести також подання (без залучників). Інформації у підписаного усно.

Вп. інтелігенція наша зволить се оголо-
 шення подати до відомості селян, пояснити
 інтересованим і заохотити. Ви же, братя се-
 ляне, посилайте дітей до школи на науку,
 бо ї той спосіб забезпечите так своїм дітям
 як і рускій сусільності красну будучність,
 до чого хоче наше товариство вам ширю по-
 мочи. — Копичинці, дня 16. липня 1906
 р. *Посвід Вигиницький, настоятель бурсн.*

— Рахунок крайового Товариства кредитового урядників і сьвящеників етоварищення зареєстр. з обмен. порукою у Львові, 24 місяці червень 1906.

1. Стан <i>додатковий</i>		Бор. в.
1. Удільні членів	-	48.973 65
2. Фонд резервний	-	4.357 75
3. Вкладні вкладні	-	-
а) стан на початку року	К 148 469 09	
б) вложено в кон. червня	167 273 60	
ж) виняти	- 40.365 52	
позичка з банком збереження	215.377 17	
4. Кредит банків	20.835 -	
5. Позичка в гал. фондів промисл.	25.000	
6. Сальдо відсотків	62 5 10	
7. Невидані дивіденди	1.208	
8. З рач. р. жних е	100 0	
Сума	361 277 75	

II. Core sample

1. Поширки виділені на експертизу і векселі:	
а) експ. на початку року	К 227 203—
б) виділено по кожному с.м. 136 266—	
в) сплачено	715 283
стан з кінцем м.с.кв.	291 005 17
2. Кошти адміністрації	2 810 5
3. Кошти селу	37
4. Цінні папери фонду резервного	1 707 0
5. В шадники почтовий оборот чеканий	470 73
6. Дивиденсти	7 000
7. Ліквідні в Товариствах і банках	18 635 03
8. Готівка з дием 30 VI 1906	10 332 69
9. З'як. різні х сторін	
Сума	321 25 76

Членів прибуло с/р 117, убуло 7, отже: ви-
цем чергові 1906, всіх членів 8 231114 де-
кларованими укладами в сумі 57500 К. Уста-
новлений 50 К — може бути використаний
разами; вивисе 2 К. Товариство приймає
вкладки щадливі на 41 %, по шкв. укладі
на 7 %. Товариство посередничить в експлуа-
тацію забезпечені на життя великого роду і уді-
ляє дотичних інформацій безплатно.

Львів дня 30 VI, 1904.

[illegible][illegible]

Надіслане.

Кавалер, на стації посади учительській на селі, молодий, пристойний, оженившись в посаджено панною або вдовою. Повну дискрецію поручає словом честі. Ласкаві зголошення враз з фотографією надіслати під „Брунет“ до Хв. Адміністрації „Діла“ до 20/7 с. р.

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до виконання **плани і кошториси церков, каплиць, плебаній, домів мешкальних, управу і підприємства по висших будівель.** 539

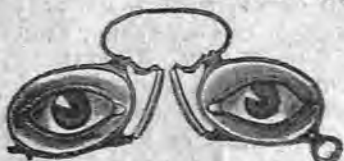
РЕСТАВРАЦІЯ

Поручає ся реставрацію, п'ялярню і торговлю вином **МАРКА ПОМЕРАНЦА.** Кухня у власній управі, дешево, як всюди. В льоках всі рускі диванчики. 3 поважанем

476 **М. ПОМЕРАНЦ,** реставратор Ринку ч. 7.

Коперницький і Син

Фотини і Механіки у Львові площа Галицька ч. 1. проти Банку Галицького на плантаціях площі Галицької поручають

Барометри аероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Львівські піллі по 12, 16, 24 і вжесте. Завром поручаємо в найбільшій виборі окуляри, примери, лупи і всілякі інші прибори оптичні, всілякі направи колодичую ся як найшорше і найдешевше. 4185

Ukrainische Rundschau

виходить у Відні 15-ого кожного місяця в об'ємі 40 сторінок вел. віомки і коштує річно лише 6 кор. Кождий свідомий і інтелігентний Русин повинен передплачувати сю часопись, що заступає інтереси українського народу перед культурним світом. Передплату треба слати на адресу адміністрації: Wien, XVII/3, Frauenfelderstrasse Nr. 2.

РОБІТНЯ ПОВОЗІВ

МИХАЙЛА БИЧИШЧНА

Львів, ул. Замарстинівська ч. 21 а.

Задожена в році 1896, приймає всілякі направи повозів і виконує замовлення на нові повози по приступних цінах з гарантією за добрий виріб, понадто має їх на складі, а крім того шкварти фаянсові і легонькі візки. Стари повози бере в коміс, або замінює на нові за евентуальною доплатою. 535 9—25

Оповіщене.

Дяківська школа при катедральній церкві в Станиславові отворена на ново від 1. червня с. р. Предмет науки: церковний спів, устає, граматичне читанє, релігія, бббб і хоральний спів. Кандидату, що б жають ходити на курс сеї науки, мають зголосити ся у підписаного. Кандидати у віці від 12 до 15 літ можуть учащати на курс деодитний або трилітний. Нагорода за науку дуже мала. При зголошенню треба вказати ся чистим голосом, шкільним свідомством і моральності.

Ілля Калитчук, сівець при катедральній церкві в Станиславові. 728 3—3

Жужлева мучка Томаса

Позір на охоронний знак.

Позір на охоронний знак.

є нийуспішнійшою на всякі озимі рослини, конюшини і сіножати.

Під гарантією чисту, правдиву і успішну мучку доставляє

Генеральний репрезентант фабрики фосфатів Томаса

ЙОСИФ КАРРАХ

У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед купном фальшованих і безвартісних мучків з наслідуючим знаком. 688 5—17

УЧИТЕЛЬ

орган руского Товариства педагогічного джотажування педагогічно-науковий виходить від 1 червня 1899 у Львові. Кожаковського ч. 15. Препримерта річка 8 ар. шіфрська 1-80 ар. червонічка 80 кт.

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ

„МЕТЕОР“

перше чеське промислове товариство для виробу трикотажних і панчохових товарів

Рудольфа Пауера і Сп.

в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,

дає кождому тривалій побічний заробок закупленням машин до роблення панчохових „МЕТЕОР“.

Готовий товар приймає ся.

Наука основна. Інструктор до дому. ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 698 12—?

Тижневе справозданє торговельної палати в Львові за час від 16/7 до 22/7 1906. Валюта коронова. Ціна за 50 клгр. лосо Львів. Лишниця стара 8-40 до 8-60 а на термін — до —, Жито старе 5-40 до 5-60 а на термін — до —, ячмінь броварний 6-50 до 6-80, а пастівний — до —, овес оброчний 8— до 8-30, гречка — до —, кукуруза готова — до —, а нова — до —, горох до варення 9— до 10—, пастівний 6-50 до 7—, вика — до —, ббб до —, бобик — до —, ріпак 12-75 до 13-25, льнянка — до —, насінє льняне 11-25 до 11-50, насінє конопляне — до —, хміль (за 50 кіло) 80— до 100—, нафта авіаційна 16— до 17—, саломовна 18— до 20—, конюшина червона 45— до 55—, біла — до —, шведська — до —, тютюна — до —, Спиритус лосо за 10.000 літрів 37-80 до 38-20.

Курс Львівський

з дня 24 н. ст. липня 1906.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жак.
Банку гіпот. галиц. по 200 ар. а. в.	570	580
Банку для торговлі і промислу 200 ар.	—	195
Банку кредит. галиц. по 200 ар. а. в.	—	—
Землі. галиц. Кар.-Людв. по 200 ар. м. н.	—	—
Землі. Львів.-Чернов. Ясес по 200 ар.	578	586
Аноти заставні за 100 ар.		
Банку гіпот. галиц. 5%, а. в. вклясє в 10% прем.	111 50	—
Банку гіпот. галиц. 4 1/2%, а. в. вклясє в 50 кт.	100 50	101 20
„ „ 4 1/2% 60 кт. по 200 кор.	98 35	99 05
„ „ 4 1/2% 80 кт. по 200 кор.	101 30	102
„ „ 4 1/2% а. в. вклясє в 51 кт.	98 70	99 30
Товариства кредит. 4% (I емісії)	99 70	—
„ „ 4% вклясє в 41 1/2 кт.	99 60	—
„ „ 4% вклясє в 56 кт.	98 70	99 40
Обліг за 100 ар.		
Галиц. фонду пропінційного 4% а. в.	99 50	100 20
Вуков. фонду пропінційного 5% а. в.	102 60	—
Коопуальні Банку краєв. 5% (III см.)	—	—
„ „ 4 1/2% (III см.)	101 20	101 90
„ „ 4% (IV см.)	98 70	99 40
Повітки краєвої в 1873 по 6% а. в.	—	—
Повітки краєвої в 1893 по 4% а. в.	99	99 70
Повітка м. Львова 4% по 200 корон	97 70	98 40
„ „ 4 1/2% 4-ої емісії	100 60	101 30
Львів:		
Міста Кракова по 20 ар. (40 кт.)	89	95
Монети:		
Дукат пісарський	11 24	11 40
20 франків	19	19 25
100 Рублів срібних	249	251 50
100 Рублів паперових	252	254
100 марок німецьких	117	117 60

Лекцію на час феріє прийме ученик VIII кл. рускої гімна. у Львові. — Зголошення: Адміністрація „Діла“ 711 3—3

За 2 зр. переробляє старі матеріали (3 подулки) на нові як нові Дрески на покриття від 50 кр за метер. Нові волошині матеріали, обложні ватю д-ра Віпоса аротав молив від 15 ар., матеріали з морської трави від 6-50, обложні ватю д-ра Віпоса від 10 ар. Кодрра від 8-50 ар. в кожній ціні. Поручає найдешевше спеціальна робітни колдер і матеріали

ІОСИФА ШУСТЕРА

Львів, ул. Коперницька ч. 5. 30 80

Штучні навози

покупає

Перше галицьке Товариство для хемічного промислу

у Львові, ул. Академічна 8. 730

Конкурс.

Зв'язковий Банк в Станиславові розписує отсам конкурс на посаду бухгалтера. Поданя, заасмотрені в потрібні свідомства, як також свідомства дотерпішої служби надєжать вносити до кілца сервія до Даревці прт Вельє дерекій улици ч. 5. 725 2—3

Незвичайно хорошої кави

новий транспорт надійшов і визнав ся 4^я клгр. по карон 22 franco.

Другої доброї має верне 4^я клгр. по карон 14 franco

„Народна Торговля“ у Львові.

544 4—10

ФАБРИЧНИЙ СЯЛАД БІЛЯ

Найдешевша торговля галицьких товарів

АДОЛЬФА РАПША

у Львові Ринку ч. II (напроти тов. Просвіти.)

Поручає великий вибір мужського біля, крава- тов, рукавичок, парасоль, лісок, шкіряних виробів, російських кальонів, альбомів як також тоалетного мила і пероумеряї.

Великий вибір пушок на цигарети, тютюну, гроші і оцінок з гербом Руск.

Великий вибір біжутерії. 149

Студент філософії, відзначуючий матуріст, шукає лєзції на ваканції. Зголошення просить адресувати: М. В. poste restante Галицькія. 713 3—3

Потребую сейчас п'яцца церковного. О. Юліан Ворачок парох в Містках пошта Наварія. 719 3—3

Студент прав обізнаний в ділами канцелярийними глядає завзята в канцелярії рдвкатекій, нотаріальній або кредитовій інституції найрадіше в гірській околиці. Зголошення для „Стул. прац“ приймає Адмін. „Діла“ 720 3—3

Уряд парохіальний в Мельниці потребує вараз джака з добрим голосом і евентуально, щоби умів запровадити хор. 629 1—3

Пошукує ся совісної учительки на цілий рік до науки одного хлопця з першої і двох літчат з 2 і 5 класов. Зголошення під адресою Волод. Дорош, парох Вибравівки. 743 1—7

Урядник, вдовець, отець дрібних дітей, пошукує інтезігетної незісти в хатнім характером до завідування домою. Зголошення радсилати під адресою: А. Саган, Осьвеадім, дворець земліаній. 724 4—6

Дяка, прийме сейчас уряд парохіальний в Скаряві новій п. Жовкві. 735 2—3

Глядаю чаняті на село до шитя біля і уковнь. М. Березовська, Голденка 718 2—5

Практиканта до склепу корінного в віці 14—15 літ з уміньовою школою народною працевитого розумною і гідного довіря найби і бідного хлопця, прийме вараз Підгірська Торговля в Делятині. 722 3—3

„ALLIANZ“, акц. Товариство обезпечує на житє і ренти в Відні, глядає для аквізичії фазово образовані особи під надзвичайно вигідними умовами. Письменні або устає зголошення приймає: Генеральна репрезентация у Львові, пл. Бернардинска ч. 2 а. 742 1—3

ОСТОРОГА!

Так захвалювані агентами пруского товариства машини до шиття і гафту Зінгера в старої системи, що вийшла з ужиття і вони то що-до виніченє, як також найновіших уліпшенє не видержують конкуренції з машинами, які держу на складі. Веду торговлю від 33 літ без помочи вліявних агентів. Остерігаю перед агентами, котрі за своє посередництво дістають 20 до 30% провізії, а купуючі джу і дорого заплачену машину під назвою оригінальної. Перший і найбільший в краю Склад машин до шиття, котрий не послугує ся агентами.

Йосиф Іваницький

механік і спеціаліст.

1050 12—52

у Львові, готель Жоржа.

Прощу домагати ся цінників.

Заснована 1782

Заснована 1782

Ціс. кор.

привіл.

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведење промислове в краю і одне в найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих польських горівок, розелів і румів

І. А. Бачевський у Львові

ч. і ж. надєрний достатком

поручає Вп. Управам рілньничих кружків і сільських крамниць свої знамениті вироби по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і інших спиртуальнів у всіх смаках і якостях,

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

за теплий, хемічний дорожній фабрично заводничих і соходженних та ц. м. інститутом до розсліду споживних средств розслідування.

Цінники і інформації висклає слани домашнє оплатно і даром. 1103 57—104

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середньо-європейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
„ Кракова	2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
„ Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
„ Рави рускої	7-50.
„ Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*.
„ Станиславова	8-05.
„ Самбора	8-15, 1-50, 9-20*.
„ Яворова	8-18, 4-37.
„ Коломиї	10-05.
„ Ряшева	10-35.
„ Тухлі	3-55 (від 15/6 до 30/9).
„ Белзця	4-50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25 5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1-46 по полудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята). 10-10 вечер.
з Ширця від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-25*, 11—*.
„ Іцкан	2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
„ Підволочиск	6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
„ Яворова	6-00*, 6-55.
„ Лавочного	7-30, 2-30, 6-25*.
„ Самбора	8-55, 4-15, 10-51*.
„ Белзця	10-45.
„ Ряшева	4-05.
„ Коломиї і Жидачева	3-30.
„ Рави рускої	7-25*, до Станиславова 9-10*.
„ Перемишля	10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
„ Стрия	11-30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в ночи (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по полудни, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудни.
до Ширця 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2-01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенками товстими; поїзди нічні в зазначені авізкою. Пора нічна числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано. Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідниками, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мійській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9. 35

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманя ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukas, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13. — У ФРАНК-ФУРТИ і ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на пів року 16 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 28 к. на пів року 14 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 34 г. Поодинокое число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рухомі чергові редакції за попереднім застереженням. — Редакція не несе відповідальності за зміст писем, надісланих їй від читачів.

Оголошення зазвичай приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за 10 с. за одну стрічку „Надписане“ по 50 с. — Подані і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Нехай жие дума!

„Дума умерла, нехай жие дума!“ Сими історичними словами видав англійський прем'єр вердикт о доконанні в Росії атентатів на законодавче право російських народів. Шістьсот парламентаристів всіх націй прийняло сей вердикт таким гучним признаннем, що затрясли ся мури вестмінстерської палати. Сей відповідь репрезентанта могутньої Англії зробила сенсацію в цілїм світі, поділила на урядові круги Росії як ледовий туш на горячу голову. Російське правительство зрозуміло, що справа демократичної конституції в Росії перестала сим бути справою виключно російською, а стала ся справою всіх культурних народів.

Дума умерла, але дума віджиє! Віджиє дума, але вона вже не буде інституцією, котра має лиш право говорити і критикувати без сили введення своєї волі в жите. Перший російський парламент був лише пустою формою, котрою лише піддурено народ, щоб обманений, устав в борбі проти абсолюттичної машини державної, котрою піддурено заграницю, щоб позичкою уратувала Росію від краху і економічної руїни. Перша дума російська прийшла на світ з зародком смерті, вона відразу була неспосібна до життя. Одинацять неділів радив російський парламент, одинацять неділів виголошувало промови і ухвалювало внесення подивлювані цілим культурним світом, але практичного значіння ці промови і ухвали не мали ніякого. Дума не пробувала зараз, від першого засідання, заки приступила до дискусії над іншими справами, опанувати державні фінанси, не зажадала предложення державного бюджету і через те не здобула собі жадної влади над правительством, ні попертя вівітелів Росії. Ніхто не числить ся з парламентом, котрий не рішає о державній бюджеті, отже і з думою ніхто не числив ся. Коли в думі радили над знесенем кари смерті і ухвалено знести сию кару, розстрілювано і вишано людей сотками; коли дума радила над відданем лати-фондній працюючому людови, в добрах намісника Галичини двірська служба повирбувала хлопам всі сади, а козацькі нагайки краля плечі хлопські, козацькі кулі рабували жінкам мужів, дітям батьків; коли в таврійській палаті тріономфально ухвалювано свободу зборів і преси, вязниці заповнювано вічевими бесідниками і редакторами політичних газет. Правительтво як би завзяло ся робити як раз все те, против чого дума протестувала, що знесла односторонніми ухвалами.

Здивований світ питав, чому правительтво не розв'язує думи, коли не гадає виконувати її ухвал і не уступає, хоч міністрам не дають в думі прийти до слова. Правительтво толерувало думу і її теоретичні дискусії лише на се, щоб народ, у спокоєній фікції конституції, сидів тихо в надії, що з сеї думи буде мати практичну користь. Тимчасом, коли дума диктувала і ухвалювала популярні реформи, реакція організувала свої сили, щоб безкарно убити сию безсилу, але своєю агітаційною вартістю для абсолютизму небезпечну інституцію. Верховоди Росії дали державі безсилу думу на се, щоб народ обманити. Тепер обман убитий. Смерть зробив ему сам обманець, але хіба на се, щоб простити правді дорогу до перемоги. Для народів Росії дума розв'язано в сам час, але реакція спізна ся, бо дума зробила своє. Уже Вітте сказав був: „Причиною загального неспокою є знищення рівноваги між ідеальними стремліннями мислячої російської суспільности, а звернення формами її життя. Росія переросла форми свого ладу і стремить до законного стану на підставі горожанської свободи“. Се було тоді, коли против сих форм внутрішнього ладу протестувала тільки часть населення міст, бо лише інтелігенція і фабричний пролетаріат. Лише вони зачисляли ся до „мислячої часті російської суспільности“. Нині, до сеї мислячої, імено політично мислячої суспільности треба вже зачислити загаль російських селян, котрих політично осявідомила передвборча агітація, а ще більше дискусії в думі над аграрними і іншими, для селянства найживотнішими справами. І все селянство, котре перед скликанем думи, не лиш не розуміло вартості парламентарної репрезентативної, але навіть не могло зрозуміти, що се таке народне тіло законодавче, нині стоїть по стороні російської демократії і стоїть за вибиранням народом тілом законодавчим, бо лише від него надіє ся поправи своєї долі.

Безплідні дискусії в думі дали сей важний для будучности Росії результат, що про-

грама революційних сторонників стала ся розв'язано думи власністю широких мас російських народів. Парламентаризм першої думи був конечною переходною фазою. Дума зробила свою службу дуже добре. Вона прискорила процес парламентаризації російської суспільности, котра в короткім часі мусить довести до парламентаризації законодавчої влади. Думу, котра мала лише право говорити, розігнано на се, щоб в недовгий час зійшла ся дума, котра буде мати право рішати.

Страйки.

З Бережанщини доносять: В Вербові триває страйк дальше. Нічого не помагають спроваджені улани ані жандарм, котрого ту експонував бережанський староста. Замість пильнувати злодія, що вже від довшого часу допускає ся в селі крадіжки (обкрадено давніше склеп церковний, а недавно бідну вдову Софку Словіцку), пильнує жандарм разом зі заступником віта Іваном Одумом порозліплюючись по селі проти страйкових маніфестів намісника і патрулює по селі, чи не знайде яких „бунтівників“. В суботу скував той жандарм о 12. годині вночі тутешнього господаря Дмитра Походжая, голову читальні „Просвіти“, чоловіка, що збудив село до життя і вже від довшого часу знаний є не тільки в селі, але і в цілїм повіті. Скував его за те, що він мав грозити бійкою пастухови Гринькови Леськовому, котрий вже не мало шкоди наробив людям в полі, бо він потрафить загнати корову в чуже збіже, а потім еще добре висварити ся з власником поля. Люди, зворушені до глибоки тим ув'язненням, дивувались, як можна закувати чоловіка, що не допустив ся жадного злочину, і провадити вночі до тюрми. Але то було вже з гори упрямо, щоб его взяти, а тимсамим стероризувати нарід. Стало ся однак цілком противно, бо ув'язнене Походжая піднесло всіх на дусі; а щоб віддячити ся за его труди, постановили чесні люди допомогти бідній жінці, що остала ся сама з дитиною, в роботі і обробити жнива за него, коли би его довше в арешті затримано.

До згоди з двором ще не прийшло. А коли кілька днів тому прийшли люди годитись, то розлючений посесор Кароль Потен сказав: „Niech mnie rozsądzą...“ Казить ся він тому, що люди страйкують, а також тому, що війско, котре стоїть на фільварку, вже немало вигодувало сїна і конюшини панської. Рігмайстер дуже людяний чоловік, не каже уланам робити людям шкоду і брати їх пашу, бо каже, що двір его спровадив, а не хлопці. Щоб показати, що і в дворі жнива, по вигнанню „жонца“ Стах Кот всіх формалів до життя і казав їм жати. Але вже на другий день кількох не пішло, кажучи, що вони не годили ся до такої роботи. А треба знати, що той жонца то є тутешній простий хлопець; але перед кількома літами дістав ся до двора, убрал ся по „шляхоцьки“ і раз-два зівстав „жонцою“. Тепер їздить по селі як який граф і страшисть людей словами: „Чекайте, чекайте, я вам дам страйк!“

В селі цілковитий спокій і ніхто не бунтує ся; але не длатого, що є війско і жандарм, лиш длатого, щоб показати, що люди потраплять спокійно дуже багато зробити.

Слїд.

З Ярославщини пишуть нам: У нас в Ярославщині, хотий страйку крім Нінович нема, то є всюди страйк пасивний. Майже з кожного села мiono десятки людей спосібних до роботи вийшли на зарібки до Пруса, а з деяких сїл навіть по кілька соток вийшло так, що в селах лишили ся лиш ті, що мають своє поле. Жнива випали скоро і селяни кинулись до роботи, передовсім, розуміє ся, на своїм полі, а лани панської стоять незжаті, ба навіть і сьвященник не може робітників дістати. Платня всюди досить добра, навіть перевищує дві корони. Занеслося на страйк в Полкиня у князя Чарториского, хотий рівнож застрайкувати формалі у гр. Баденього в Сурохіві, однак скінчилося на нічмі. Що-до страйку в Ніновичах річ після візнань тамошних селян так ся має. Посесорами двох фільварків гр. Стадницького є Жиди: Яков Мерзель та Лейба Цімерман. З весною визискували вони робітників, платячи їм по 40 с., а тепер підвищили плату на 80 с. до 1 К. А що наоколо в сусідніх селах платять 1-60 до 2 К, то селяни постановили не йти до них на роботу і зажадали для муштин 3 К, а для жінок по 2 К. Однак найшли ся в селі люди, імено Іван Скочильс, що згодив ся гуртом косити жито, і Гнат Скочильс, котрий згодив ся за

100 К поставити дві стирти сїна. До сего остатнього пішли косити за 2 К. Волос Андрій і Макаровський; та коли комітетові удались з просьбою, щоб їм не псули страйку, то вже на другий день ніхто не пішов до роботи, хотий Гн. Скочильс обіцяв по 2-60 К косарям. Він то тепер зі злости доніс до жандармерії, що селяни напали на его дім, виломали штахетні, що ему грозили, і через се арештовано і відставлено до радиминського суду Міхавка і Андруха Гарцула, Грися Дрепка і Янка Пришляка. Крім того завізвано на виторок 24. с. м. до переслухання до Радимна більше як 10 селян. Отже наш пан староста хоче страйк зломити, через замикане селян зовсім невинних до арешту і тягане по судах в так горячий час, який тепер для робітників настав. Шасте ще, що жандарми поведуть ся з людьми дуже згладно, бо вже би в двоє або троє більше сиділо в криміналі. В селі панує цілковитий спокій і люди не перешкоджують в роботі Мазурам (50), спровадженім вчера з Переворська, лиш не знають, чи ті Мазури будуть в осені буряки і картоплі копати і за підурно возити до зелізниці, бо селяни постановили оба фільварки бойкотувати, коли посесори не годять ся з ними. Зазначити належить сию відраду обставину, що з сусідніх сїл ані одна душа не покаже ся в Ніновичах, щоб лиш не псувати страйку, а зі своїми хрунями селяни дадуть собі раду в сей спосіб, що жаден селянин не дасть їм роботи ніколи; а що оден з них є кравцем, другий також якимсь партачем, то не знати, чи довго вони будуть в Ніновичах попасати.

З Мостисщини доносять: Страйк в Вишені, Підлісках, Чижевичах і Ятвяхах триває дальше, а в останніх двох громадах від суботи 14. с. м. дуже заострів ся. П. Місьонгевич в Чижевичах вже три рази послав до селян своїх делегатів для згоди, однак доси надармо. Спроваджені до Чижевич дві 13. с. м. 28 Мазури зі Стрільчик, нажали не сповна 20 кіп жита і більше вже не прийшли. Все проче жито доси не жате. В Ятвяхах не вижав двір доси ані одного снопа жита. Тероризм староства і жандармерії в останніх днях знов у став. Кацапські „отцове“ богато псують страйк.

Мужилівська тривога.

(Консьц).

Пополудні — при незвичайно численній аудиторії — забрав голос оборонець др. Чайковський, приступаючи сям разом вже до восьмої страйкової оборони. В сїй обороні мусів він обмежити ся до чисто юридичного виводу, з уваги на те, що його попередник належито осявітити уже справу з загального становища. Передошнім розібрав він мужилівські події під зглядом фактичним на основі доказового матеріалу розправ; відтак перевів подрібну критику ошибочної кваліфікації правової акту обжаловання та обговорював предметну і підметову суть каригідних винків. Вкінці підніс рішучий протест проти в горі наведеного зазиву прокуратора до острого виміру кари і нап'ятував мотиви сего зазиву як нелицюючі і прямо незділні зі становищем репрезентанта державної влади, який є прокуратор, і висказав надію, що трибунал, стоячи на засаді слухущости і справедливости, не піде за підсиленням публічного обвинителя. Бесіда др. Чайковського, котру аудиторія вислухала з великим заінтересованнем, визначала ся паястикою в зображенню фактів, а своїм виводом правовим, вільним від всякої софістичної правної і диалектики, та жезливою логікою аргументації попросту торощила акт обжаловання.

Прокуратор виведений з рівноваги і засоромлений своєю блямажею, старав ся мезувати свої кінцевий вислів, покликуючись без успішно на свідцтво трибуналу; говорив недолуго про своє християнсько-католицьке становище, про своє „батьківське“ відношене до обжалованих, пописуючись при тім знанням дат статистичних з минушого страйку, взявши зі св'язки прочитаного Dziennik-a polskiego. Говорив, що страйк, хоч законом дозволений, спроваджує нужду селян, а мужилівський страйк — се „rozboj i rozlew krwi“.

Оборонці застерегли ся проти того, щоб прокуратор називав страйк розбоями, при котрім не сталась нікому кривда на життя, здоровлю ані на майні і звернулись до трибуналу з прошенем, щоб своїм справедливим вироком дав доказ, що потрафить стояти понад розбурхані хвилі суспільно-політичної бороть в краю та стоїть на становищу права і слухущости. О год. 6-тій удав ся трибунал на нараду, заповідаючи оголошене вирок на неділю на 12. год. в полудне.

Вирок.

Сая і галерія переповнені публікою. О 12. год. явив ся трибунал і виголосив вирок. Увільнено від вини і кари: Антона Білика (свідчий арешт 16 днів), Михайла Кульбиду (14-літнього злочинця, котрий висидів 17 днів в свідчій вязниці і склований ішов в поході з Підгаєць до Бережан), Семка Білика (свідчий арешт 47 днів), Марку Оружакову (сл. ар. 7 днів), Олену Романкову, Марту Бугаєву (сл. ар. 6 днів), Івана Душака, Петра Фішера, Михайла Кульбиду-Огородника, Миколу Іванишиного, Павла Зорика (сл. ар. 13 днів), Теодорку Бачинську, Івана Ярового, — всіх 13, а разом з ними, що-до котрих прокуратура відступила від обжаловання, — 19. Трибунал не добув злочинну ані в знанню робітників, ані в випрагнаної конії формаліації ані в минимих нападах на горальню, волюню, двір, фільварок Дерениху; прийняв ество злочину публічного насильства лише в авантурі з війтом и корчмі та в примушенню Гринька Медницького до участі в прогульці на Дерениху. За злочин засуджено 18 обжалованих. Трибунал узнав винними: Гаврила Крису злочину з § 83. провини з § 283. карного закона і § 3. з. коал. і засудив его на 3 місяці вязниці (сл. ар. 74 днів); Николу Бастака зл. з § 98. а, пров. з § 279. і 283. к. з. і § 3. коал. з. — 4 місяці вязниці (сл. ар. 70 днів); Федя Бугая зл. з § 98. а, — 6 тижнів вязниці (сл. ар. 47 днів); Михайла Бачинського зл. з § 98. а, пров. з § 283. к. з. і § 3. коал. з. — 6 місяців (сл. ар. 13 днів); Миколу Бугая злочину з § 83. к. з. двох случай провини з § 283. к. з. і 4 случай пер. з § 3. коал. з. — 3 місяці (сл. ар. 61 днів); Василя Медницького, сина Івана, злочину з § 98. а, к. з. — 2 місяці (сл. ар. 47 днів); Василя Медницького, сина Михайла, злочину з § 97. а, двох случ. пров. з § 283. к. з. і пер. з § 3. коал. з. — 3 місяці (сл. ар. 47 днів); Юстину Боруневу зам. Смикову злочину з § 98. а, пров. з § 283. к. з. і пер. з § 3. коал. з. — 1 місяць (сл. ар. 41 днів). Наталку Гуньку замужу Смикову злочину з § 98. а, — 1 місяць (сл. ар. 41 днів); Томка Малиновського злочину з § 83. і пров. з § 283. к. з. — 1 місяць (сл. ар. 36 днів); Ташку Шкірку злочину з § 98. а, пров. з § 283. к. з. і пер. з § 3. коал. з. — 6 тижнів; Атанаса Білика зл. з § 83. і пров. з § 283. к. з. і пер. з § 3. коал. з. — 2 місяці (сл. ар. 47 днів); Проконша Шкабара зл. з § 98. а, к. з. — 3 тижні (сл. ар. 17 днів); Марку Фішеру злочину з § 98. а, к. з. — 1 місяць (сл. арешт 5 днів); Семка Брумерського зл. з § 98. а, к. з. — 1 місяць; Ілька Тронку зл. з § 98. а, к. з. — 1 місяць; Гринька Шкірку зл. з § 98. а, к. з. — 1 місяць; Ілька Думу-Ковалюку зл. з § 83. к. з. — 3 місяці (сл. ар. 36 днів).

Решту 35 обжалованих увільнено від зачисненнїм злочинів, а узнано винними лише пров. з § 283. к. з. і § 3. коал. з. і вимірено їм кару від 2-ох днів до 3-ох місяців. Між ними знаходять ся і Микита Балчик та Роман Халанка, котрі сидли до остатньої хвилі в свідчій вязниці і котрих численні прошеня о випущення на волю відкидала рада палата, мотивуючи своє рішене обов'язком повторення „злочину“ і „грішним володінням в Мужиліві“, хоч в Мужиліві від 10. липня вироків спокій і навіть страйку нема, а обжаловані, як се висказала розправа, нікого злочину не допустили ся.

Вирок викликав пригноблене правління на аудиторії; засуджені на злочинні тірро заплакали. Прокуратор застеріг собі 3 дні до наміслу; а оборонці зголосили зажадане неважності в імені всіх обжалованих засуджених за злочин, відкинувши від високого виміру кари в імені всіх обжалованих, котрих засуджено на більше як 7 днів арешту. Трибунал відпочив на 6 тижнів кару всім тим засудженим, котрі вирок прийняли і пустили на волю за згодою прокуратора 5 обжалованих, котрі до остатньої хвилі сиділи в свідчій вязниці. Проти 3 обжалованих не запав вирок, а то Івана Барана і Онуфрія Янишиного (сл. ар. 13 днів), котрі вихали до Пруса, і проти Марії Геби.

Додати треба, що в свідчій вязниці сиділо ще 4-ох Мужилівців, а то Миколу Бугая, 12 днів, Нестора Кулика, 12 днів, Ясько Пілотровський, 18 днів і Ілька Шербатий, 35 днів; ті 4 цілком не були обняті актом обжаловання; Ясько Пілотровський і Ілька Шербатий ставали 17. с. м. перед к. м. повітовим судом в Підгайцях як обжаловані; перший о пер. з § 2. зак. о зборах, другий о пер. з § 308. к. з. і обох звільнено від вини і кари.

На закінчене кілька дат статистичних, котрі кидають ярке світло на відношене східно-галицьких судів до страйкуючих селян.

23 людей сиділо в слідчій в'язниці від 6-ох до 47 днів, — разом 7 місяців 4 дні в горничий час весняних робіт, а відтак не найдені на них найменші шовбини.

19 селян, котрих засуджено відтак лише за переступства, сиділо в слідчій в'язниці по 5 до 75 днів, — разом 1 рік, 3 місяці, 16 днів; а тих самих засуджено на кари від 2-ох до 21 днів, разом на 1 рік, 4 місяці, 19 днів, значить, лише о 1 місяці і 2 дні більше. Хто зверне тим нуждарям утрачений заробок? Статистика ся повинна послужити пошам нової державної ради за субстрат до поставлення внесена на ухвалені закона о відшкодованню за невинне ув'язнені в слідчій в'язниці. Всі обжаловані в мужилівській процесі висиділи разом в слідчій в'язниці 3 роки, 7 місяців і 18 днів, а засуджено їх всіх разом на 3 роки 9 місяців і 10 днів, значить, на 2 місяці і 8 днів більше. Не належить при тім забувати, що арешт слідчий в дохідженні о злочин публичного насильства не є ніколи практикований, а находить примінене лише виключно у віднесенню до страйкарів.

Для доповнення образу сї хлопської трагедії годить ся згадати, що обжаловані, в значній часті безземельні пролетарі, зруйновані надто слідчою в'язницею, мусіли в самім розгарі жнив сидіти в Бережанах цілий тиждень на власнім харчу.

Spectator.

Староста Лянікевич, а Русини.

(Допись з Перемишля).

Всі дотеперішні вісти про вічевий рух в Перемишлі ні слівцем не споминали про якісь перепони зі сторони с. k. władzy, аж в 136. числі „Діла“ Ваш дописуватель відкрив одну штучку перемискої старости. Тому, що та штучка повторила ся і п. Лянікевич попадає знов на старі шляхи, хочу доповнити послідню вістку з Перемишля.

Як довго на чолі нашого міністерства стояв бар. Гавч, котрий хотів Русинам вимірити сяку-таку справедливість при переведенні реформи виборчої, так довго і п. Лянікевич удавав прихильника Русинів, а перемискі проводирі аж руки затирали, почувши від референтів вічевих, що правительственні комісарі не роблять жадних перепон, ба навіть удають прихильних. Думали може, що п. Лянікевич покинув стару практику і против волі намістника і в противенстві до інших старостів не буде Русинам перешкаджати в освідомлюванню темного і занедбаного народу. Але від часу до часу та „прихильність“ виявляла ся в дуже болочий спосіб, бо ось прим. в змій видав п. староста „okólnik“ до руских читалень з упімененем, щоби по читальнях не ведено розмов про політичні справи, бо се троюдиють одну народність против другої. Чи такий самий „okólnik“ видано також для польських читалень і Kółek polni-czuch, сумніваю ся. Розуміє ся, що цікавий п. староста зовсім не подав в okólniku, чи ся его заборона відноситься ся також до пояснення перечитаних читальняних газет. На сю репресалію не звернули перемискі проводирі жадної уваги!

Та в міру, як становиско бар. Гавча було захитане, а мнимий приятель Русинів кн. Гогенльог ще погіршив вигляди Русинів щодо виборчої реформи, змінило ся також поведене перемискої старости супроти Русинів. Вже на окружнім вічу в Перемишлі не позволив комісар ні слівцем спімнути про страйк! І вишла така кумедна річ, що на соціалістичних вічах зізволів староста обговорити справу страйку, головну точку вічевої програми, а на руских вічах ані побижню не можна спімнути про сю тепер так пекучу справу! Супроти того нерівного трактовання треба було запротестувати, в потребі задемонструвати, внести жалоби, взагалі показати старості, що в Галичині обов'язують поки-що австрійські закони, а не самоволя старостиньска. Та на жаль перемискі рускі проводирі прийняли ту пошочину в покорі і навіть пальцем в губі не помахали, мабуть аби старосту не гнівити. Розуміє ся, що се мусіло старосту роззухвалити. І дійсно п. Лянікевич посунав ся до того знехотання закону о зборах, яке описав дописуватель в ч. 136. „Діла“. Всіх свідомих членів перемискої рускої громади сей інцидент обурив до крайности; домагано ся телеграфічного протесту до намістника і президента міністрів та повідомлення руских послів в цілі поставлення острого інтерпеляції в раді державній. Так що-ж? Знайшов ся Beschwichtigungshofrath — і вийшло покірне „хождение“ до старости. Пан староста ніби змішав ся, признав, що той поступок противить ся законови і обіцяв поправити ся, се-б то не перешкаджати руским зборам довірочним. Гірко закип собі староста з того руского проводиря, бо в ту-ж саму годину вислав знов секретаря Ніжинського з наказом, не допустити довірочних зборів в Нижанковичах! Се поведене старости чей навчить перемиских Русинів, що нам нема чого оглядатися на красні очі п. старости, а треба поступати так, щоби він не в і д в а ж и в ся більше на таке трактоване Русинів. Староачись все робити за згодою старости, виставляємо собі самі свідомство убожества і допускаємо до такої зухвалости органів ц. к. „władzy“, котра не респектує жадних законів, для котрої міродайною лише власна воля; допускаємо до того, що w Polsce jak kto chce!

Така наша бездушна, безнервна політика вже тепер виказує погані наслідки: недавно скидав староста Лянікевич всіх війтів і особисто поучив їх, як вони мають здушити всякий, хоч би як легальний, страйковий рух. В сїм випадку п. Лянікевич зовсім не стоїть по-заду найгірших гнобителів руского духа. Ба що більше! Поучени ним оводі жан-

дарми починають на „свій“ спосіб урядувати: відстрашують селян від всяких віч, грозять карами на випадок, коли би який селянин відважив ся вислати свою фіру по вічевого референта і т. д., і т. д. Так зробив — наведу для прикладу лише оден случай — по-стендфірер Онуферко. Розуміє ся, не відважив ся він на таке „урядоване“ без зізволень старости; а сей знов не відважив би ся на таке подоптане законів, які він перестерігати присягав, коли би політика ohne Rückgrat перемиских Русинів чи то їх проводирів не давала ему до того нагоди. Се й є найбільш болюче для нашого загалу, що у нас за мало людей, готових рішучо постояти за справу, хоч би прийшло і паразити чимсь свою особу, за те далеко більше охочих до патріотичної роботи, коли з неї надіють ся якої користі для себе.

Оттак і перемиска Русь має таких патріотів; але коли прийде ся вийхати на віче, на отворене або загальні збори читальні чи Січі, тоді їх нема, тоді вони перетяжені роботою або по prostu ховають ся. З таким війсковим годі виграти; противно, треба вічно ретерувати, уступати в зад..

Може сих кілька отвертих слів вистарчить, аби ті патріоти схаменулись; а тоді і ся допис осягнула би свою ціль.

Перемиский.

По розв'язанню думи.

Отже дума розв'язана. Як увіряють, розв'язане думи наступило проти волі царя, а під напором камарилі, головню вел. кн. Николая Николаевича. Парискі дивні доносять навіть на підставі вістий з Петербурга, що вел. кн. Николай Николаевич буде незадовго іменованій диктатором. Що двірські круги може і бажать диктатури, виходило би з сего, що при одній нагоді сказав Трепов. Іменно — як доносить „Die Zeit“ — мав він заявити таке: „Доси мали ми парламент на західно-європейський лад, тепер будемо управляти по московськи, бо се більше відповідає нашим відносинам. Ми вскорі заведемо спокій. Може західна Європа кричати до-схочу, та сї крики можуть лиш зробити вражіння на наших міністрів фінансів і на міністрів внутрішніх справ“. Сї слова сказані були при такій нагоді, що очевидний був намір Трепова, щоб вони дістали ся до заграничної преси. Тимчасом, як доносять берлінські газети, мав вчера цар покликати до себе президента думи, Муромцева з Шиповим і Стаховичем і поручити їм посередництво між Петергофом а опозиційними комітетами в тім напрямі, щоби ухвалили зававши в Виборгу не були виконані. Перед тим ще був покликаний до царя Столипін і сей вручив цареві меморіал, в котрім представляє розв'язане думи як велику небезпеку для монархії і династії. Рівночасно вислав Столипін, як президент кабінету, до генерал-губернаторів, начальників міст і намісників на Кавказі слідуючу телеграму: „Відповідно до одержаних від царя інструкцій доношу, що правительством буде старати ся з цілою енергією привернути лад і спокій, не покидаючи властивої дороги. Розрухи мусять бути придушені, замахі і революційні рухи знівечені. Всі заряджені мають бути добре обдумані. Ходить о борбу з ворогами суспільности, а не з суспільністю; отже всякі заряджені мають бути легальні, бо нелегальні, замість людність успокоїти будуть її лише дразнити. Царські наміри є непохитні, а правительством хоче причинити ся до того, щоби старі, своїй цілі не відповідаючі закони були знесені або змінені. Старе правительством мусить бути відіржене, але мусить бути удержаний лад. Маєте дбати о удержанні ладу, бо інакше спаде на вас одвічальність, а енергічні заряджені правительства, стремлячі до удержання ладу, піпрі ліпша часта суспільности“. Столипін — як се він сам мав заявити — поручив цар реорганізацію ради міністрів в ліберальний лад. З кабінету мають уступити всі реакційно успособлені міністри. Замість найбільш реакційного міністра рільництва має увійти до кабінету Самарін.

Бесіда англійського премера міністрів виголошена на засіданні міжпарламентарної мирової конференції, а закінчена окликом: „Дума не жие — най жие дума!“ спричинила в політичних кругах сензацію. Зауважити, що з причини тої бесіди російський амбасадор зробив англійському правительству представлення, іменно з причини висше наведеного закінчення її. Взагалі старає ся Росія всякими способами ослабити вражіння, яке викликало розв'язане думи за границею. Міністер заграничних справ прилагоджує меморіал для заграниччя, щоби її успокоїти що-до дальших плянів правительства, а всі російські амбасадори і послы мають в сій справі дати дотичним правительством устні пояснення.

В Петербурзі і в краю старає ся правительством всіма силами і всякими способами удержати лад і успокоїти людність. В Петербурзі і околиці поліційна охорона досягла небувалих розмірів. Тайні агенти розміщені по всіх парках. Двірці є ними переповнені. Крім того з'організовано охорону на цілім просторі від Петергофу до Стрільної, між Петергофом, Красним Селом і Гатчиною. Всі політичні дивні, крім „Нового времени“, „Роси“ і „Петербургских Вѣдомостей“ вчера сконфісковано. В фабриках, де між робітниками проявляють ся які небудь рухи, починають відповідні заряджені. На залізницях веде ся проти страйкову агітацію. Крім того видав президент кабінету Столипін як найостріший заряджені, щоби не допустити до погромів. В найближшій часі має появи-ти ся царський указ в справі загального, виборчого права.

Маніфест послів думи до людности, котрого зміст ми вчера подали, підписало 200 депутатів. Однак се число зростає, бо інші члени думи телеграфічно призывают умістити їх підписи на маніфесті. З Виборга, де сей маніфест ухвалено, майже всі послы вертають до Петербурга, хоч і є на те приготувані, що будуть ув'язнені. В такім разі сподівають ся всі дуже поважних подій. Вчера пополудни приїхало до Петербурга з Виборга 150 бувших послів думи. Населене ви-тало їх оваційно. Фінляндський дворець був сильно обсаджений жандармерією. Послы заїхали до своїх мешкань без ніякого випадку. Однак — як доносять берлінські газети — більшу часту членів думи слідять поліційні агенти, а навіть зачувати, що поліція намірє арештувати послів Аладіна і Анікіна, котрі мали вчераї вернути з міжнародного конгресу з Лондону. А треба й се знати, що міністер внутрішніх справ доніс всім властям, що ненарушимість послів по розв'язанню думи вигасла. Мимо того поведене послів є неустрашиме. До лондонських дивніків доносять між иншим, що віцепрезидент думи, Гродескул, вибраний з харківського округу, видав до підфірців полудневої Росії слідуючий лист: „Близкий є час, коли правительством не буде вже розпоряджати армією. Армія не є вже та сама, якою була під час війни з Японіями. Нині знаємо, через кого терпимо нужду. Нехай міністер війни і судівництва дізнають ся, що війско пізнало вже правдивий стан річий і що разом з народом буде ділити его журбу і долю“.

І між членами державної ради проявляє ся недовдоволені з причини розв'язання думи. Берлінські газети доносять, що група в и б р а н и х членів державної ради ухвалила оголосити протест проти розв'язання думи. До сего протесту прилучив ся також Шипов, котрий ще перед тижнем був щоденним гостем в Петергофі.

Революціоністи мали дати цареві 4-днівний речинець, щоби враз з родиною опустив Росію, в противнім разі грозить ему смерть.

Парискі дивніки доносять, що англійське правительством віднесло ся до інших правительств з запитом, чи не вважають ся хвилю відповідною до починення спільних кроків в Петербурзі, щоби виробити собі понятє о намірах російського правительства.

Так представляє ся в головних начерках ситуація по розв'язанню думи. Прочі вісти подаємо в телеграмах.

3 Росії.

(Телеграми).

Льондон. До „Daily Mail“ доносять з Копенгаги, що цариця вдова закупила недалеко Копенгаги віллу, в котрій в разі небезпеки має схоронити ся царська родина.

Петербург. В Петербурзі стоїть тепер 22.000 війска. Сильні відділи війска стережуть залізничних діврій. В робітничій дільниці проявляє ся поважний рух. Вислано там війско.

Берлін. Ціла фінляндська поліція відказала ся від повнення дальшої служби. Директор поліції, а також командант 1. і 4. полку піхоти і 120 офіцерів подало ся до димісії.

Одеса. Збунтовані козаки вернули до касарень заявляючи, що не будуть повнити поліційної служби і не думать стріляти до революціонерів.

Варшава. В 2. полку артилерії в Бересті литовських вибух явний бунт в наслідок соціалістичної агітації. Богато офіцерів ранено, а офіцерський клуб і офіцерську кантину знищено.

Познань. Сюди доносять з Торуня, що в граничній місцевості Александрово веде ся від позавчора на улицях борба між збунтованими а вірними цареві війсками. Всі правительственні будинки зруйновані.

Париж. Після приватних вістий з Петербурга цілий другий батальон полку преображенського розброєно в петропавловській кріпості.

Варшава. В літнім таборі в Рембєртові напало збунтоване війско артилерії на будинок офіцерського клубу і підпало его. Двох офіцерів застрілено, а многих ранено. Завізвана піхота привернула лад.

Петербург. Правительством згодило ся на численні економічні жагана жовнірів, щоби лиш не допустити до бунтів.

Берлін. Сюди доносять з Петербурга, що почтові урядники всіх категорій готові на даний знак робітничою радою прилучити ся до генерального страйку.

Петербург. Маніфест послів до народу зробив тут величезне вражіння. Розходить ся він між людністю мимо того, що поліція не дозволяє его оголошувати.

ТЕЛЕГРАМИ.

3 палати панів.

Відень. Палата панів відбула вчера засідане. Принято без дискусії звіт квотової депутатів і трактат торговельний з Швайцарією. Промисловий закон, ухвалений палатою послів, переказано комісії, зложеної з 15 членів. Вкінці прийнято закон, признаючий пуплярне безчестенство галицький крайній позиції, а закон о обезпеченню приватних урядників переказано спеціальній комісії. На сїм нараді закінчено.

Виборча реформа.

Прага. „Narodni Listy“ довідують ся з Відня, що комісія виборчої реформи збере

ся дня 12. вересня, а палата послів дня 18. вересня с. р.

3 Угорського сойму.

Будапешт. Угорський сойм на вчерашнім засіданню ухвалив Бюджетову провізорію на серпень, почім приступив до нарад над бюджетом міністерства Гонведів. П. Баконій замітив, що борба на війсковім полі лиш хвилево спочиває і що мусить прийти до побіди самостійної армії. Міністер Гонведів заявив, що не може в справах війскових нічого говорити, бо з'обов'язав ся тих справ не порушувати. Бюджет міністерства Гонведів прийнято і приступлено до нарад над бюджетом міністерства фінансів.

Війскові гонори для бл. п. Льва XIII.

Париж. З Риму доносять, що італійське правительством заявило з приводу перенесення мощей папи Льва XIII., що готово зарядити, щоби війско утворило шпалер здовж всіх улиць, котрими буде переходити похід.

Рух серед парискої поліції.

Париж. Префект поліції наказав утворені синдикату париских поліційних урядників і поліційантів. Два тисячі поліційних урядників і поліційантів рішили скликати великий мітинг, на котрім будуть жагати 8-годинного робочого дня і недільного відпочинку.

Міжпарламентарна конференція.

Льондон. Велике вражіння викликала виголошена президентом міністрів Кампбел-Баннерманном бесіда на міжнародній конференції мировій. Бесідник увіряв, що король Едвард є найревнійшим прихильником мира, так пожаданого всіма народами. Тягарі війскові мусять бути зменшені. Війна єсть річю варварською. Мілітаризм в Європі єсть тягаром, котрий не можна полизити дальше на плечах народів. Світ не є нічим иншим як лиш воєнним табором; кожний був доси в поготівлі з оружієм в руці замість предкладати спорні справи мировим судам. Змагання міжнародної унії мирової підопре ціла демократія. Бесіду ту нагороджено гримкими оплесками. Відтак промовляв угорський міністер Апоній.

Льондон. Лише радикальні дивніки похваляють бесіду англійського премера; инші-ж навіть ліберальні, осуджують становище, яке він заняв супроти Росії і висказують жалє, що по так довгих змаганнях до привернення мирових відносин між Англією і Росією, премер одним замахом знівечив се діло похвалою заграничного парламенту, котрий прилагоджує відозву визнаючи не давати податків і рекрута.

НОВИНКИ.

— Зарібки в Прусах. З найберунського уряду праці для Русинів доносять, що в Прусах потрібно беззастанно робітників до поля та фабрик т. є копалень, гут, цеголень і т. л. До поля не вимагає ся половини жінки. Потрібно також жонатих формалів до дворів, причім жінка має бодяй пів дня ходити на роботу за плату як місцева. Формалі є старшими дітьми, що вже ходять на роботу, дуже пошукувані. Коли підучать ся роботи і пізнають добре обставини, платія зриває ся з платнею місцевих формалів, що виносить річно до 1400 марок. Треба дальше дівок і парубчаків до доеня коров (на німецький спосіб цілою рукою); платія 200 до 300 марок річно та удержане. Вкінці треба 20 ковалів, згідно ковальських челядників до фабричних варстатів. Охочі нехай сейчас зголошуют ся до руского бюра в Найберуні.

— В справі подій у львівській університеті з дня 1-ого і 2-ого марця с. р. доносять нам із кругів молодіжки ось-що: В останніх днях принесли галицькі польські часописи майже одностовно зредаговану новинку п. з. „Echo awantur na uniwersytecie“. В ній розповідаєт ся, що академічний сенат, признавши себе не компетентним до дисциплінарного покарання винуватків, віддав справу судови, подаючи йому назвиска студентів-Русинів (отже: л и ш ь Русинів!), котрі брали участь у демонстрації. Далі цитую: „Тимчасом слідство дало такий результат, що до розправи не прийде. А саме показало ся, що всі руські студенти, виходячи з університетського будинку, подали стоячим при дверях професором фальшиві прізвиська, так що годі було винайти б о д а й о д н о г о студента, котрому можна би доказати участь у поганих подіях. Польські студенти (в своїй липарській шляхетності!) очевидно не хотять видавати прізвиськ своїх руських товаришів“. — Отся нотатка є в своїй ложности та в своїй тенденції так огидна та при тім так характеристична для східно-галицького польського дивнікарства і тої суспільности, серед якої і для якої се дивнікарство „цвие“, що зупиняємо ся на ній кількома словами.

Події 3. марця с. р. заскочили університетський сенат і польську суспільність у н а й б і л ь ш н е в і г і д н у для Поляків х в и л ю; саме тоді йшли заходи в Королівстві Польським за заведенням у варшавським університеті польських викладів. Аргументами за польським університетом у Варшаві послугувала ся польська суспільність більше-менше такими, як наша за основанем у Львові руського університету. В російській суспільности прийнято домагане Поляків прихильно; не довго перед львівськими подіями виступили з варшавського університету студенти-Росіяни, мотивуючи свій виступ тим, що своєю присутністю у варшавським університеті не хотять давати царському правительству навіть тіни оправданя для дальшого спиновання польських викладів

в університеті. Зрозуміла річ, що в таку хвилю ходило Полякам о те, щоби — спеціально — що до університетської квестії — показати ся як найбільш лояльними, культурними і т. н. Аж тут — у „польській“ Галичині, Поляк, ректор університету, Глюзінський, заборонив українським студентам відзвиватися до нього по руськи! А за тим ідеють криваві події, що своєю яркістю і негнотомною брутальністю ще раз звертають загальну увагу на поведене Поляків у тій країні, де ім власть попала у руки, — увагу на те, як вони відносять ся саме до культурних домагань слабшої нації, до постуляту руського університету. Величезне збентежене, — збентежене тай злість! Ректори Глюзінському дістають ся з боку деяких польських діячів такі острі напівнеякі „неадекватності“ — під таку хвилю; львівська польська преса аж скавуліла з лютости, домагаючи ся як найострішого покарання руських студентів. Як найострішого покарання, але — що на те скаже на прим. російська суспільність, — з яким чолом можна буде варшавським Полякам „виправдувати перед Росіянами ексцеси польських студентів у боротьбі за польський університет?!“ Отже і розвага, затиснене зубів; на пімсту прийде свій час. І почала ся негідна й погана комедія, аранжована польським сенатом у Львові на спілку з польським правительством. Мета цілої гри є ясна — убити справу, нерозмазувати її, щоби не давати нікому аргументу проти себе та щоби евентуально колись, у будучности, могло руським студентам і руській суспільності бризнути в очі: ось які польські власті „доброділиві“, виrozumілі; ваших студентів за демонстрацію й побіте польських студентів не покарали; а ви, заохочені польською виrozumілістю й лагідністю, тим безлічнійше бунтуєте ся...“ Два місяці по дотичній події починає ся в університеті слідство; веде його декан проф. Хлямтач; переслухує кілька десятків руських студентів, котрі всі — з виїмком одного — признають ся до участі в кровавій події. Слідство перепилює ся аж тоді, як проф. Хлямтач, хоча стероризувати одного з переслухуваних до знізання до польського протоколу, ужив собі „козацького“ аргументу та — діждав ся на місці відповіді в тій самій валюті. Більше вже проф. Хлямтачови відхотіло ся грати комедію зі слідством, і величезні акти цілої справи передає сенат прокуратури державній, а рівночасно йдуть туди квазівки, як убити все діло. Більше двох місяців прокуратура приготуовує ся, щоби вікниці справу погребати. Перед слідчого судию вівзано тільки одного руського студента, а той признав ся перед судією до визначної участі у всіх подіях, даючи тим самим зовсім логічну точку виходу для дальшого слідства та виставлення акту обжаловання. Більше ні одного руського студента до суду не кликали на слідство, справа-ж сама заснітила ся властями. Про подані мотиви зупинення слідства можемо дізнати ся з півофіційних комунікатів, що появили ся в польській пресі, відки ми їх вище зачитували. З розказаного нами фактичного стану справи може собі кожний виробити певний погляд на „правдомовність“ того комунікату. Своєю брехливістю, підлою тенденцією показати противника в як найпоганішій моральній осявітленості, — не остає ся він ні-трохи позаду тої системи клевет і денунціяцій, якою пишав ся польське галицьке дньовикарство (з дуже незначним виїмком!), коли зійде річ на польсько-руські відносини. А отсе дньовикарство — се хліб насущний тої самої суспільности, котра не так-то давно уладила люту нагілку на Д-ра Франка ізза того, що він поважив ся пожаліти ту суспільність за кормлене її такими літературними плодами, які подають собою все инше — крім признавання навіть у противника людини та етичного відношення навіть до ворога. — В. П.

— 3 „Рускої шадниці“ в Перемишлі. На другім засіданню виділу „Рускої шадниці“ в Перемишлі дня 13. с. м. по уконституованню виділу (про що була вже в „Ділі“ згадка) порішено також отсі справи: 1) Рішено просити митрополита Шепицького о прийняті протекторату над „Шадницею“. 2) Установлено процентову стопу від вкладок на 4 прц., від гіпотечних позичок на 5 прц., від есконт-векселів на 6 прц., від льомбарду на 5/4%. 3) Іменовано вексельних цензорів. 4) Установлено 20.000 кор. яко найвищу вкладку. 5) Установлено, що гіпотечні довжники мають забезпечитись в товаристві „Дістер“. 6) Рішено припинити до чекової, клерінгової і телефонної звязи. 7) Установлено етаж урядників, а то бухгалтера, ліквідатора (котрий сповняв би також функції секретаря), касієра, практиканта і вольного, та іменовано тих урядників. 8) Назначено торжественне отворене „Шадниці“ на день 1. вересня с. р. з тим, що в день торжества відправить ся інтенційна служба божя, а дирекція має упросити єпископа Чеховича о довершене торжественного посвячення льокалю товариства. На торжество рішено запросити всіх членів „Шадниці“, а має воно відбутись в льокалі товариства, який буде знаходитись в „Народнім Домі“ на першій поверсі. 9) Рішено віднести ся до всіх трех консисторій і до загалу Русинів о полиранє справ товариства.

— Про учительську конференцію в Мостисках пишуть нам: Дня 14. с. м. відбула ся в Мостисках учительська конференція, на котрій мали нагоду наші учителі зложити іспит в своїй свідомості національної. Іспит сей вивав дуже лихо, бо на около 50 учителів-Русинів (т. є на половину всего учительства в повіті) не знайшов ся ні оден, що промовив би одно слово по руски. А в додатку голова „Філії руського Товариства педа-

гогічного в Мостисках“, що є управителем в рускій громадї, виголосив свій реферат по польськи. Чого вони боять ся, мабуль самі не уміли би сказати. І як можна дивувати ся, що так філія як і відділ „Взаїмної помочи“ в Мостисках не проявляють ніякої діяльности а змагаю деяких членів около розбудження діяльности тих товариств не віначають ся успіхами та остають лише змаганнями! І треба дуже побоювати ся, щоби мрії п. старости Свободи що-до „zjednoczenia“ всіх організацій учительських в Мостисках в одно Товариство не здійснились. Все складає ся на те: Голова філії „русского тов. педаг.“ став недавно головою такого-ж польського товариства; члени першого (головно з поміж учителів) є рівночасно членами другого; виділ першого товариства байдужний для справ товариства, так, що не має понятя, скільки товариство членів числить та якими фундами в загальнім маєтком завідує. Коли ще додати, що спільний голова стоїть в зноснах з хитрим староостою, бо є дописувателем его „Dziennika przemowego“, то зовсім не богато труду буде коштувати п. старосту перевести на плечу, з яким виявив ся на останній конференції. — Н.

— „*Rusini między sobą*“. Пишуть нам з Коломиї: На радість ворогам вже від давних літ веде ся у нас в Коломиїшній завзята борба межі д-ром Трильовским а о. Русиним з Корнича. Против всякої партійної але розумної полеміки не мали би ми нічого; але коли воно переходить в публичну деморалізацію, мусимо звернути увагу обох сильних і сильно спорячих сторін, що не на се тепер у нас пора! Ось сьвіжий факт тої борби: дня 22. с. м. в неділю закладав о. Русин в своїй громадї товариство огневе „Січ“; на збори приїхав д-р Трильовський. Се випростило о. Русина так з рівновати, що збори розбив а д-ра Трильовського при звуках дзвонів і при сьпіві „вічна пам'ять“ казав відпровадити до Коломиї. Сторонники д-ра Трильовського виправили з тої причини о. Русини немілу демонстрацію, а з того потім підуть може процеси, гірший роздор і — радість „braci“. На нашу гадку треба тую деморалізацію народа раз застановити, бо на тім лиш тратить повага обох спорячих сторін, а найбільше справа народна. — Коломиєць.

— Філія Р. Тов-а педаг. в Заліщиках оповістила звіт з діяльности за минулий шк. рік 1905/6. Філія числила 102 членів, межі якими було 42 селян і міщан, 21 учителів (чок), 17 священиків і т. д. Філією управляли о. Мих. Баричко, голова, п-ні О. Охримовичева, містогорова. Найбільше журби і праці посвятили виділ удержання селянської бурси, в котрій дав цілковите приміщенє і удержанє 47 питомців, ученикам семінарії і народної школи. Брак відповідного льокалю, а ще більше брак фондів та широї опіки і помочи від загалу нашої суспільности не дозволив виділові дати приют многим згодованим ся кандидатам. Філія удавала ся з просьбою о підмогу до сойму, котрий заліщицькій польській бурсі признає що року по 200 К, хоч вона далеко ліпше матеріяльно стоїть. На свою просьбу дістала філія таку відповідь: „Виділ краєвий, ч. 45558. у Львові дня 11. мая 1906. До Хвальної філії руського Товариства педагогічного в Заліщиках. Звертає ся з заявленєм, що виділ краєвий в порозуміню з ц. к. Радою шкільною краєвою рішив не узглядити петиції. Маршалок краєвий заступник (підпис нечиткий) член виділу краєвого Гіджук“. Що на се наші рускі репрезентанти в краєвій раді шкільній? Ред.). Не зважаючи однак на се, виділ розширив в сім році бурсу і по многих клопотах донаймив на ту ціль дві комнати. Ціла бурса містилась в реальностях „Рускої народної каси“. Економічний заряд вели місцеві пані. Управу моральну бурси провадив виділовий о. Раковський, назначив корепетиторів до лекцій і сам що дня наглядів і опікував ся питомцями. Бурсаки велись під кожним зглядом бездоганно і покінчили науки в більшій часті з дуже добрим успіхом. В дома побирали питомці науку співу і рускої історії, з котрої всі зложили іспит з добрим успіхом та зискали загальне признає зі сторони гостей. Виділ улавив силами питомців сьв. Николаївскі вечери і при тій нагоді обділив кожного дарунками. Дня 1. липня 1906. устроїла питомцям місцева інтелігенція прогулюк в околицю Заліщик. В хосен рускої женьської семінарії у Львові урядув о. Раковський при участі місцевих сил серію викладів і відчитів, з чого зібрав і вислав 29.50 К. Виділ зорганізував в падошній м. р. окружний відділ тов. „Взаїмна поміч учителів і учительок“ і той перебрав на себе дальшу працю в тім напрямі. Устроєно курс приготуовлюючий для учеників, що намірюють вступити до середніх шкіл. Дано підмогу в сумі 50 К. бурсі в Кіцмані з тої причини, що та бурса приймала у себе торічних питомців сел. бурси в Заліщик, які там вписались до гімназії. Отсе був би короткий огляд одної з наймолодших філій Р. Т. П. Найбільше праці посвятивала філія удержанню селянської бурси дорогого складок. З рахункового звіту виходить, що удержанє одного питомця в бурсі коштувало річно 79.26 К., крім харчів доставлених родичами питомців. Приходи філії вносили 4291.82 К., а розходи 4.068.81 К. До доходів вчислено 1172 К. 45 с. добровільних грошевих жертв.

— Австрійський парламент на основі проекту виборчої реформи, ухваленого виборчої комісією, буде числити — о скільки того числа не змінить повна палата послів або палата панів — 516 послів. Доси числив парламент 425 послів, по проекту бар. Гавча мало в ній бути 455 послів, по предложено кн. Гогельмоге 495. На поодинокі краї при-

падають мандати ось-як: Чехія 130 (доси 110), Галичина 106 (78), Німца Австрія 64 (46), Моравія 49 (43), Стирія 30 (27), Тироль 25 (21), Висша Австрія 22 (20), Шлеск 15 (12), Буковина 14 (11), Країна 12 (11), Далмация 11 (11), Каринтія 10 (10), Сольногород 7 (6), Істрія 6 (5), Горичія 6 (5), Триест 5 (5), Передарулянія 4 (4). Крім Каринтії, Передарулянії, Триесту і Далматії для всіх країв підвищено число мандатів. По народностям будуть розділяти мандати в тій спосіб, що Німців суде в парламенті 233 (доси було 205), Чехів 108 (87), Поляків 81 (72), Словінців і Хорватів 37 (28), Русинів 33 (10), Італійців 19 (18), Румунів 5 (5).

— Українська гімназія в Одесі переходить з області бажань в реальну дійсність. Дня 12. липня с. р. зібрали ся члени одеської „Просьвіти“ під проводом д-ра Луценка на нараду в справі сеї гімназії і одноголосно постановлено відкрити в Одесі українську гімназію на автономічних статутах з поступовим напрямком. Принято принцип, що гімназія має бути інакше ведена як всі дотеперішні; вона не має фабрикувати чиновників, зависимих лише від пенсії, але горужан чутливих на потреби народу. Учителів до сеї школи рішено вибирати (директор на більше як на 3 літа), а до надзираючої ради має увійти з рівними правами також представителі родичів. Окрема комісія має виробити подрібну програму і предложити її до затвердження загальним збором „Просьвіти“. Що-до грошевої сторони сеї інституції, то збори ухвалили заснувати в Александрівським парку або на Лянжероні типічний український базар — „сорочинський ярмарок“. Із доходів сего „ярмарку“ має удержуватись українська гімназія.

— Ц. к. краєва Дирекція скарбу видала д. 9. с. м. до ч. 71.346 таке оповіщенє: Подає ся сим до загальної відомості, що по мисли артикулів IV. до XI. закона з дня 25. жовтня 1896 ч. 220 в. з. д. і розпорядження ц. к. міністерства скарбу з дня 26. мая 1906 ч. 39.540, належать ся в році 1906 слідуєчі опусту в безпосередних податках: а) в податках домових з виїмком податку 5 процентового від доходу з будинків увільнених часово від податку домового — опуст 12.5 процент. Головну суму загального податку заробкового знизено на рік 1906 подібно як в році попереднім о 25 процент і она вносить 36,600.923 К 76 с. Податок заробковий від підприємств обовязаних до публічного складання рахунків вчислених в §. 100. уступ 1. і 5. покликаного вище закона буде на рік 1906 приписувати ся і побирати ся як в році попереднім в висоті 10 процент. Опусту під а) і б) будуть обчислені лише від державної належитости податкової з виключенєм додатків автономічних і зістануть в ц. к. Урядх податкових записані в книжочки податкові зглядно в накази заплати на сі податки. Коли записанє се буде могло наступити, подасть кожний ц. к. Уряд податковий в своїм часі окремими оповіщеннями до загальної відомості.

— Нові австрійські гармати. Члени австрійської і угорської делегації у Відні звіддали недавно артилерійні варстати при тамошнім арсеналі, при чім ген. Кропачек демонстрував нову гармату. Вона лекша від дотеперішної австрійської о 52 кг., від італійської о 22 кг., а російської о 62 кг. Хотя зроблена з бронзи, нова гармата може видержати до 2000 вистрілів, по 15—20 на мінуту, коли дотеперішні дають лише 5 до 6 вистрілів. Далекосилність побільшена до 9000 метрів замість дотеперішних 6000 метрів. Відповідно до досвідів з російсько-япанської війни гармата буде заосмотрена сталевим щитом ваги 55 кг. Ген. Кропачек радив делегатам не жалувати асигновання кредитів на нові гармати, щоби не повторив ся 1866 рік.

— Дрібні вісті. Дня 16. с. м. відбуло ся в Липиці гор. вінчан Івана Потерейка, укіченого богослова, з п-ною Надеждою Машаківною, донькою місцевого приходника.

— Поточний виїхав вчера до Бжеска, щоб звідати місто відбудованє по огни при помочи державної субвенції, а вечером удав ся на кілька днів до Відня в урядових справах. — У Львові помер радник намісництва, д-р Франц Родер, бувший староста в Золочеві, де прославив ся своєю запеклою русиноїдністю за часів панованя гр. Баденя. — Міністер скарбу розпорядив, щоби на будуче трафіки в неділю були отворені лише чотири години і правильно перед полуднем. — Межі станицями Глібока а Кучурмарє на Буковині наїхав дня 20. с. м. залізничний поїзд на селянську фіру, на котрій їхало семеро осіб, і так тяжко їх покочили, що троє з них померло незабаром в червоєцькій шпиталі а про чим грозить смерть. — У Відні постріли в самоубійчий намірі 83-літний письменник Фердинанд Саар, побоюючись втратити зір. — При петербурській поліції служать за поліційних агентів і шпігунів 70 людей з виспіним образом, переважно правників. — В Токію помер перед кількома днями генерал Кодима, що в недавній війні в Росію був шефом генерального штабу маршалка Оями і укладав для него всі воєнні плани. — В Петербурзі застрайкував недавно кат, домагаючись за кожне виконанє смерті по 200 рублів замість дотеперішних 100. Задля нестачі інших кандидатів правительство мусіло згодити ся на его домаганє. Той кат замордував був давнішє свого батька.

Концерти і видовища:

Заходами кількох Русинів відбуває ся в Устріках на дни 29. с. м. отворена читальня „Просьвіти“ і концерт, получений з аматорської виставою двоактової комедії „Перше повертали, потому ся поборали“. По концерті комерс. а відтак-забава з танцями.

З товариств:

Філія тов. сьв. ап. Петра в Перемишлі ухвалила на загальних зборах 12. червня с. р. розділити 2500 кор. беззворотної запомоги церквам в Чорнівках, Ісакані і Новім-містї по 600 корон, а церкві в Пілах 700 корон.

Урядові вісті:

З перемискої єпархії. Тит. радникон єписк. консисторії іменованій о. Симеон Дуткевич в Пільдубках. — Містодеканом добромільським установлений о. Ал. Чайковський а Передільниць. — Презенти одержали оо.: Миросл. Устияновський на Смерек, Лев Федонович на Плязів, Іван Головка на Явів-новий і Кипріан Хотинецький на Ярослав. — Відпустку для покріплення здоровля дістали оо.: Теоф. Клімп і Софр. Кузьматичий на 6 тижнів і Юл. Плятек на 4 тижні. — Завідателем в Купиці установлений о. Дм. Лях, а сотрудником в Липі о. Юл. Сембратович. — Відпущений до львівської архієпархії о. Йосиф Кравчук. — До кан. звязи перемискої єпархії прийнятий з львівської архієпархії окінчений богослов Іван Богуский. — Правительство продовжило дозатцію з релігійного фонда на дальший оден рік для сотрудників в Себечові, Заваді (дек. височанського), Зиндранові і Розджалові.

З ц. к. Дирекції залізниць державних. Усунєнє пер шкоди в руху поміж Стрілками Тополянщицею а Ясеницею замковою можливим буде імовірно аж по 4 тижнях. Через той час рух товарний на шляху Стрілки-Тополянщиця-Синків буде зпержаний. Провізоричне отворенє руху особового з пересіданєм подорожних і переносенням пакунів і посилок поспішних понизше 50 кор. наступить правдоподібно 21. с. м. Сим доносить ся, що на шляху Хабівка-Зарите піднято вже рух наново.

Померли:

Стефан Кобзейович емер. офіційал суду в Богородчанках, упокоїв ся дня 21. липня в Станиславові в 58 році життя по тяжкій і довгій недугі.

До св. Землі! В перших днях вересня вибираєсь руске паломництво до Єрусалиму, Вефлеєму і пр. Паломництво трєває три неділі, з чого повних вісім дєнь в Єрусалимі і околиці. Ціна їзди з повним удержанєм за цілий час паломництва і. кл. 450 К, II. кл. 400 К, III. кл. 300 К. Зголошеня приймає до дня 1 серпня Комітет паломництва до св. Землі, Львів, пл. св. Юра ч. 5. 655

Конкурси Бурс.

Виділ бурси ім. сьв. Онуфрія в Ярославі приїме учеників до бурси. Услівя прийняті: Приняті можуть бути ученики місцевої гімназії або школи реальної пильні і бездоганного поведєня, що дають запоруку доброго успіху в науках і покінчення студій гімназійальних. Поданя о прийняті належить вносити до Виділу бурси найдальше до 15. серпня і долучити: а) свідощтво убожєства, б) свідощтво шкільне, з послідного курсу, в) декларацію батька або опікуна, котрою з'обовязує ся платити оплату місячну точно з гори в перших днях кожного місяця. Отець прийнятого ученика до бурси мусить бути членом тов-а „Бурса ім. св. Онуфрія в Ярославі“ з річною вкладкою 6 кор. При вступі до бурси кожний прийнятий питомець має піддати ся оглядинам лікарським і зложити одноразовий даток на інвентар 2 кор. — За Виділ бурси ім. св. Онуфрія в Ярославі: о. Ф. Подолінський, заст. предсідателя, о. К. Хотинецький, секретар.

Руска Бурса в Бережанах приїме учеників під слідуєчими услівями: 1) Батько (опікун) питомця мусить бути членом Рускої Бурси в Бережанах і мусить виказати ся, що членську річну вкладку за рік біжучий заплатив. 2) Кожний питомець мусить бути зовсім здоровий, що потвердять оглядини лікарські з початком шкільного року заряджені. 3) Виділ Бурси приїме лише добрих і пильних учеників, котрих успіхи в науці дають повну запоруку, що вони скінчать гімназію. 4) Батько (опікун) петента буде платити точно умовлену оплату з гори, після умови, з Виділом заключеної, однак вже в поданю мусить подати високість місячної платні, яку готов би платити. 5) Кожний питомець зложить при вступі одноразовий даток на інвентар, лікаря, купіль в сумі 6 К. До поданя о прийняті долучити треба: а) метрику хрєщення, б) свідощтво маєткового стану і числа родини родичів петента, виставленє місцевим парохом, а потвердженє урядом громадським. Кожний прийнятий питомець має мати 6 пар біля, 4 простирали, 2 пошевки, 12 хустинок, 6 пар шкарпеток, 4 ручники, сінник, подушку, ковдру, порядне шкільне одіне, плащ і 2 пари обуви та зложити 6 корон на кощик до накривання або виказати ся, що кощик такий має. Біле має бути значенє повним іменем і назвиском дотичного питомця. При вступі до Бурси мусить кожний питомець виказати ся перед урядом і делегатом Виділу, що все потрібне має, а коли би не було все в порядку, наразить ся безусловно на неприняті в послідній хвилі. Питомцям не буде вільно мати поза Бурсою жадного занятя; лише виїмково за дозволом Виділу будуть могли уділяти лекцій. Бувши питомцями мусять перед внесенєм поданя вирівняти усі залежлості, в противнім разі вже з сеї причини поданя їх не будуть узгляднені. Поданя вносити належить до Рускої Бурси в Бережанах на руки Вп. Івана Рудницького; ц. к. нотаря найдальше до дня 30 серпня с. р.

Селянська Бурса філії Р. Педаг. Тов. в Ярославі приїме на рік шк. 1906/7. 14 учеників народних шкіл. Місячна доплата 12 кор. і натуралія, евентуально 14 кор. При вступі кожний батько прийнятого питомця має зложити 4 кор. на інвентар, а 2 кор. вписового. Зголошеня о прийняті надсилати треба до кінця серпня с. р. на руки секретаря філії Ю. Шумського, упр. школи в Павлосьові п. Ярослав. — За Виділ філії Р. Педаг. Тов-а: о. К. Хотинецький, голова. Ю. Шумський, секретар.

Відзначенє. Д-р Юлій Францов, антикар і хемік з Тернополь, відзначений на сєторійній гігієнічній виставі в Парижі за свій препарат „Перлод“ (натруєнє на ревматизм), найвищим відзначенєм т. є. почесним далюмом, великим золотим медалєм і почесним хрєстом.

Поїзди Львокальні виходять зі Львова:

до Брухович (від 6.5 до 23.9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26 по полудни, (від 6.5 до 23.9 вкл. в неділі і лат. свята)
9:00 перед полуднем і 12:40 по полудни, (від 1/6 до 31.8 вкл. що дня) 8:34 вечер.

до Рави рускої 11:35 в ночі (що неділі).

до Янова (від 1.5 до 30.9 вкл. що дня), 9:15 перед полуднем (від 13.5 до 9.9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по полудни, (від 13.5 до 9.9 що дня) 3:14 по полудни.

до Ширія 10:45 перед полуднем (від 27.5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).

до Любіня вел. 2:01 по полудни (від 13.5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенками ровестия; поїзди нічні в означені звязкові. Пору пічна цешеть ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звычайні біляти їзди як також біляти венкого пиншого рода, ілюстровані провідників, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних велізнниць, пасаж Гасмана ч. 9.

35

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток
долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплата і інсертати приймають: у Львові
Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кілійського 2; С. Соколовський, Па-
саж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка
ч. 23. — У ВІДНИ: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wolfzeile
11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemark 13. У ФРАНК-
ФУРТИ І ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Австрії за границею:

на щіль рік — 32 к. — 44 к.
на шість місяців — 16 — 22

У Львові (без поштової пересилки)

на щіль рік — 28 к. на шість місяців — 14 к.
на чверть року — 7 на місяць — 2 к. 34 к.

Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція
міст. 24 ул. Баторія. — Рукописи приймають ся ли-
ше за попереднім застереженням. — Рекламні неопе-
чатані вільні від податку.

Оголошення лінійні приймають ся по 20
с. за одну стрічку писарською або за 10 місць, а в ру-
бриці „Навіселе“ по 50 с. — Подяки і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

Просимо о відновлене передплати
на серпень, згідно за III. квартал 1906
р. як також о скорі вирівняне позіста-
лих ще залеглостей, щоб висилку „Ді-
ла“ не здержувати.

Чи був проклямований генеральний страйк!

Наші верховоди старають ся за всяку
ціну затаїти численні страйки в руских гро-
мадах, старають ся затаїти се, що там, де
сею року страйків нема, нема їх лише тому,
бо всі місцеві зарібники в Прусах і нема ко-
му страйкувати, або пан на саму вість, що
сею року має вибухнути такий страйк, як
в 1902-ім році, так підвисив платню, що
страйк непотрібний. Польські дневники і ку-
плені ними кореспонденти віденської праси,
котрі давніше з нагоди одного страйку ро-
били такий алярм, як би вже пропадали
жизня в цілій східній Галичині і цілому кра-
єві грозила голодова смерть, сею року зра-
зу нотували деякі страйки, а відтак зачали
заперечувати донесенням руских дневників про
страйки, стали доказувати, що страйків по-
просту нігде нема. Рівночасно ся праса десь
у день голосить, що Народний Комітет про-
клямував генеральний страйк, і то точно на
17-ого липня.

Ціль сеї тактики є політична. Польські
верховоди хочуть показати своїй покрови-
тельці Австрії, хочуть показати правитель-
ству і народам держави, що ті, котрих ува-
жають за керманів руского народу, суть
безсилними узурпаторами, бо видають заря-
дження, котрих народ не слухає; що в наслід-
док того не треба сповняти домагань сих
„мимих провідників“ руского народу, ані
боятися їх погроз, коли — як се стало ся
при виборчій реформі — репрезентация рус-
кого народу не дістане сего, чого в імені
народу домагала ся.

Щоб свідомі показати, які безсилні
суть провідники руского народу, як байдужні
суть народови домагання руских послів і
Народного Комітету, польська праса вмовила
в свій, що для демонстрації против нової
ординації виборчої Народний Комітет заря-
див генеральний страйк аграрний на 17. ли-
пня. З факту, що сею генеральною страйку
до нині нема, польська праса заключає, що
народ не послушує зарядження Народного Ко-
мітету, бо не відчуває кривд, про які „пле-
туть самозванці“ провідники руского на-
роду.

Ми в ч. 139. „Діла“ заявили, що згада-
ної „Dziennik-ом Polsk-им“ проклямації На-
родного Комітету, взиваючої до генерально-

го страйку і то на день 17-ого липня, не бу-
ло. У відповідь на те Dz. P. оголосив дові-
рочний обіжник Народного Комітету з дня
7. липня с. р., котрий має бути доказом, що
інформації Dziennik-а були вірні, що гене-
ральний страйк був дійсно проклямований і
зробив фiasco.

Вже само оголошене обіжника Народно-
го Комітету характеризує спосіб, в який По-
ляки ведуть з нами борбу. Се спосіб у вся-
ким разі плюгавий і неморальний, бо згада-
ний обіжник дістав ся до редакції Dziennik-а
дорогою крадіжки.

Та ще плюгавіший є спосіб, в який
Dz. P. використав сей обіжник, щоб дока-
зати своє твердження. Насамперед звернемо
увагу на се, що обіжник має дату 7-ого ли-
пня, а Dz. P. вже 12-ого червня писав про
се, що Нар. Ком. заарядив генеральний страйк.
Дня 12. червня в ч. 260. Dz. P. писав: „У-
країнський Народний Комітет“ поробив ши-
рокі пригрозження до урядження в часі сего-
річних живих генерального страйку різними
го, котрий має вибухнути дня 17. липня рів-
ночасно у всіх громадах східної і західної (!)
Галичини“.

Отже інформатор Dz. Polsk. вже 12.
червня знав, що Народний Комітет зробить
дня 7. липня! Се рішучо за великий спирт
дневникарський. Він доказує лише, що вість
про генеральний страйк сфабрикована, як не
Dz. Polsk-им, то в польським колі, або й „під-
кавками“.

Оголошений Dz. Polsk-им обіжник має
бути доказом, що пояснене справи Діло-м
ріжнито ся від змісту обіжника, отже Діло
або не є поінформоване о тім, що діє ся в
заряді сторонництва, або свідомо обманює
публічну опінію. Порівняймо се, що ми пи-
сали в ч. 139. Діла з сим, що про страйк го-
ворить Народний Комітет в обіжнику з дня
7-ого с. м.:

„Діло: Обіжник:

„Страйк має бути у-
живаний там, де він
потрібний, як за-
галляно в цілій сві-
ті робітниками при-
няте средство борби
о поліпшене своєї
долі. І дійсно, там,
де страйк потрібний,
люди страйкують. Де
страйк непотрібний,
там люди сидять
тихо.“

„належить безпро-
вольно у всіх сторо-
нах зорганізувати де-
лиш можливо за-
галляний страйк в ча-
сі сегорічних живих.
Наші організації по-
винні доложити всіх
заходів, аби діяль-
ність страйкова була
переведена по змозі
загалляно“.

Так Діло, як і Н. Комітет сказали ріж-
ними словами те саме. Ми сказали, що страйк
має бути уживаний там, де він потрібний,
а Н. К. каже, що там, де він „можливий“ і
„по змозі“. Нар. К. так само, як і ми, не
говорить про загальний краєвий страйк,
лише про страйк загальний „в сторонах, де
він можливий і лише по змозі загальний“.

Олекса Іванчук.

Дещо про погляди Еллен Кай на дитину і жінку.

Коли так зване століте пари, промислу,
критицизму, позитивізму, найбільш одначе о-
блуди, а як дехто хоче, й жіночої еманци-
пациї минуло: деякі люди при народинах XX.
віку уважали за річ конечну охрестити за-
раз і новонароджене дитя. А що XIX. вік був
творцем найріжнородніших вірувань, про-
те кожда віра називала його по своему. Отсі
християни ще перед народженням немовляти
розпочав, здаєть ся, Столетов, називаючи
його столітем етеру в надії, що основою вся-
ких дослідів над явищами стане етер, а за-
кінчила поки-що Еллен Кай*) назвою „столі-
те дитини“ знов в надії, що родина, держа-
ва, школа, етика, право й наука висунуть у
своїх дослідях і змаганнях на перший план
дитини і з її психікою, природними права-
ми, з її здоров'ям, щастям і т. й....

І ці свої бажання й своє сгедо супроти
біжучого століття проголосила скандинавська
авторка найяскравіше в книжці „Столїте дити-
ни“, котра вийшла в Штокгольмі 1900 р. Ел-
лен Кай перед надрукованем сеї книжки за-

бирала часто голос в жіночій питанню (дещо
з тих праць перепечатано в „Столїте дитини“)
і там посередом доторкала ся також справ
піднесення почуття обов'язку зглядом на на-
роджене й живоче молодого покоління та
його виховання. Одначе в жіночій питанню
стояла вона на противнім становищу до біль-
шости феміністичних теорій, в які XIX. вік
був такий багатий. В сім питанню цікавило її
головно положення матери та замужньої жін-
щини, коли знов у інших свободна жінчина
стояла на першій плані.

З факту, що природа призначила жін-
чину на матер, старає ся вона прояснити сла-
бости, навіть недостаті жінки в сфері інтелі-
генції в порівнянню з мужчиною; з другого
жов боку в сфері чуття признає їй велику
силу й значення для улагодження й підне-
сення культури, коли би власне ті питомі їй
сили могли висвободити ся і в природнім на-
прямі розвинути ся.

Ціною цілої своєї індивідуальної сили
творення, крові свого серця і нервів, ціною
денних і нічних трудів і мук, дає жінка люд-
кості нове житє і розвиває його. Таким са-
вим коштом творить мужчина нові твори
штуки, нову думку, нові винаходи. Сими
словами Missbrauchte Frauenkraft, розділ I.)
не гадає Еллен Кай понижити жінку супроти
мужчини; навпаки, вона старає ся доказати
в своїх творах, що недостаті мужчини в сфе-
рі чуття є так само духовим убожеством, як
нищість жінки на поли умового життя.

Ясна річ, що таке розуміння справи му-
сіло висунути у Еллен Кай на перший план
любви, материнськості й подружжя і що за та-
ке неповне, одностороннє, навіть в деяких
напрямі обмежене становище в жіночій
справі вона стрінула ся з острого критикою і
об'явом неохоти зі сторони тих, що узгля-
даючи великі перевороты в технічно-проми-

З такими застереженнями, як: „де можливий“
і „по змозі“, — не проклямує ся загального
страйку! Не проклямує ся також загально о
страйку на 17. липня ухвалою з 7-ого липня,
ухвалою, котра може дійти до відома тих,
що мають страйкувати найскорше 2—3 дни
перед речинцем страйку!

Не можна також назвати проклямацією
до безумовного генерального страй-
ку обіжника, в котрім уступ про страйки за-
чинає ся так:

„Недоволенний з акції польських верхо-
водів против нової виборчої реформи, та е-
кономічно визискуваний дворами — кинув
ся наш люд хліборобський до
страйків, які від весни сего року про-
явили ся в ріжних сторонах краю. От сего
руху годі нам здержувати“.

Отже Нар. Ком. не проклямує сам страй-
ку, не накидає його на народів. Н.
К. констатує лише, що від весни в ріжних
сторонах страйкують (що зразу констатувала
також польська преса); констатує причини,
які селяни самі пхають до страйків і заявляє,
що нам не вільно сего руху адержувати, але
противно, „де лиш се можливо“ ор-
ганізувати дальші страйки і „по змозі“ в
ріжних сторонах (не всюди) викли-
кувати загальні (значить, всіх категорій ро-
ботників в данім селі) страйки. Від такого
зарядження: „по змозі“, „де можливо“ і „в
ріжних сторонах“ — еще дуже а дуже дале-
ко до генерального страйку в цілій східній,
а як Dz. P. каже, навіть в західній Гали-
чині!

Нехайже польська преса і всі ті, що сею
справою интересують ся приймуть до відомо-
сти, що Н. К. поручив сего року страйк лише
там, „де він можливий“, а як „Діло“
писало, „де він потрібний“. Нехай
також приймуть і се до відома, що, де сей
страйк можливий і де він потрібний, там він
вже був, або є, або еще вибухне.

Нехай ворожа нам преса зверне також
увагу на ще одно, дуже гуманітарне заря-
джене Н. Комітету, видане на кінці того са-
мого обіжника. Польська преса, а навіть на-
містник в своїм маніфесті против страйків,
плачуть ревними (польськими) слезами над
нуждою тих зарібників, котрі через страйк
в живня потратили зарібки і в зимі з го-
лоду пхнуть. Поминувши се, що там,
де не було страйків, зарібники пхнуть від
зарібків еще більше, ніж ті, котрі через
страйк „потратили зарібки“, навіть прогнанні
зарібниками страйк, не може дати ся ім
взнаки, бо Пруси дають нашим людям за-
рібки більші, ніж в Галичині навіть виграні
страйк. Н. К. не забув і за тих бідаків,
над котрими плаче пан намістник, бо в зга-
данім обіжнику зааряджує: „Слабші верстви
робітників, що не годні выдержати страйку,
треба зараз звертати через руске бюро в
Найберун на зарібки до Німеччини“.

Нехай отже ні польська преса, ні на-

містник не плачуть над недоволю тих страйка-
рів, що „потратили зарібки“, нехай на випа-
док дійсної утрати зарібку не звальють вини
на страйкових агітаторів і на Народний Ко-
мітет, бо одинокими виповниками нужди бу-
дуть ті, що від кількох літ несомненно агіта-
цією і протиправними заарядженнями здержу-
ють нашу зарібкову еміграцію.

Щодо самого обіжника Н. Комітету,
оголошеного в польських дневниках, замітимо,
що в ній нема нічого некоректного, ані ка-
ригідного. Як всі заарядження Н. Комітету,
так і змисл сего обіжника є строго лаяний. О-
б'являє навіть перестерігати наших органі-
заторів, „аби діяльність страйкова була пере-
ведена в кождім разі в легальну“.
Супротив того, хоч сей обіжник був дові-
рочний, его оголошене в Нар. Комітеті, ні
сторонництва ані комарміту, ані ему і спра-
ві не шкодить. Противно, его оголошене дає
доказ, що Н. Комітет, яко упрям народного
сторонництва, совісно стоїть на сторожі ін-
тересів робучого люду, сеї головної верстви
нашої нації і не паржає її на шкоду ні не-
щасте нікою необдуманою та ризикованою
і нелегальною акцією.

Інтерпеляция посла Василя Яворского.

і тов. до Е. п. міністра справ внутрішніх
в справі протизаконних карних рішень ц. к.
староства в Бережанах, внесена в раді дер-
жавній на 430. засіданню XVII. сесії,
17. липня 1906.

Ц. к. староство в Бережанах видало в
последніх днях монструальне ореченє, котре
дає доказ, що воно або не розуміє законів,
які приміює, або їх своміельно інтерпретує
і так ціле адміністраційне судівництво вико-
ристовує до давлення і переслідування руского
населення.

І так засудило староство рішенням з 2.
липня 1906, ч. 20958, д-ра Володимира Ба-
чницького на 10 днів арешту без заміни на
грошеву кару за веденє приватної агентури,
вербованє робітників до Прус і удулюванє
інформацій емігруючим до Прус робітникам.
Сей засуд оперло староство на однісїм факті,
а іменно: Одному селянинові з Вербова,
котрий сам поришив їхати до Прус на зароб-
ок і зголосив ся у д-ра Володимира Ба-
чницького, знакомого собі інтелігента, з про-
шенєм о пораді, уливши сей потрібний інфор-
мацій, а іменно, як їде ся до Прус і де мож-
на зголосити ся там до праси. Сей факт, до-
казаний ц. к. староством, вистарчав, щоб у
тім добачити перекроченє декрету Надв.
капеларія з 5. червня 1847. і міністеріаль-
ного розн. з 2. лютого 1863.

Наведені закони забороняють викону-
вати без концесії агентуру і посередництво

словім житю, а тим самим в житю домашно-
господарськє, хотіли поставити жінчину в
лише положенє, чим була до тепер: в поло-
женє свободніше супроти мужчини і борби
о хліб, з правом думати й рішати про себе,
а консеквентно до сього забирати голос і
брати участь в економічних, політичних та
культурних загально-людських змаганнях.

І між тим коли жіноче питанє вже схо-
дить з теоретичного на практичне поле, ко-
ли на наших очах виростає навіть „третій
пол“, — та нова жінка, що не лиш своїм
положенєм, яке змагає заняти в суспільно-
сти, але навіть своєю психологією є нагляд-
ним контрастом супроти жінки, переказаної
нам століттями; коли вже й погляди на прав-
не положенє і на справу заробкованя висілої
освітї жінки і т. й. розширюють ся і му-
сять силою обставин серед сучасних змін
в економічних відносинах все більше розши-
рювати ся в користь жінки: Еллен Кай на-
дає сим новитим проявам суспільного жатя
другорядну вартість, а навіть в деяких на-
прямках вони її обурюють. За те цілий за-
галляно жіночий рух бажала би звести на спе-
ціальне поле, — передовсім на оборону і
піднесенє zagrożеного материнства й по-
дружної любови, котрі після неї мусять все
лишити ся основою прикметою жіночої при-
роди. Вона навіть посуває ся в своїм запалі
до такої сьмільної тези, що зміна існуючих
суспільних відносин, улагодженє культури
і взагалі здійсненє всіх наших цивілізацій-
них планів залежить головно від приготове-
ння жінчини до відповідного сповнюваня ма-
теринських функцій, від улагодженя лю-
бови й материнського чуття й піднесеня опі-
ки над дитиною та охороною жінки перед „мар-
нованєм жіночих сил“ трудами фізичної і у-
мовою продукції та зарібковою працею.

Безперечно і такі погляди будуть гарні

й ідеї, але лиш там, де буде хтось в с н
лі ними щиро переняти ся. Одначе хто мо-
же в житю жадати, щоб ріка, замість підда-
вати ся природним законам і якості терену,
створила рівний, спокійний, під кожним
зглядом найпожиточніший водний канал?
Хто може відносити ся серйозно до мрій і
планів інженера, котрий не узглядаючи як
слід ані скількості скомплікованих обставин,
ані допливів, що впливають на уформованє
русла ріки, хотів би замінити те русло в рів-
нянські береги?... І Еллен Кай стануши раз
на подібний, односторонній становищу згля-
дом питаня про освободженє жінки, мабуть
не заиривила сього й сама, що станула ми-
моволі проти самого освободженя жінки;
отже последні десятиліття потверджують як-
раз погляди тих, котрі подібно як Енгельс,
бачать освободженє жінки і її арівнянє з
мужчиною в тім, що не буде вона виключе-
на від продукційної праці, а ограничена лиш
на домашню роботу“).

Я зупинив ся на поглядах Ел. Кай в
жіночій питанню тому, що ті погляди повто-
рила вона пізніше в „Столїте дитини“ і в
„Любов та подружжє“, а також, щоб по-
казати, як односторонно намагає ся вона ріша-
ти деякі питання без огляду на соціальні і
економічні чинники, які нормують не лиш
положенє і відношенє цілих класів, полів і о-
диниць серед суспільности, але змінюють від-
повідно до духу часу подану мораль, що від
її зміни мали-б після Ел. Кай залежати до-
перва і зміни в суспільнім в житю.

На те Ел. Кай цілком не звертає уваги,
а стануши раз на чисто індивідуальнім ста-
новищу, каже нам вірити в те, що для змі-
ни суспільних відносин, для улагодженя

*) Еллен Кай уродила ся в полудневі Швеції.
Розвивала ся серед вигоди, тиші і свободи сільського жи-
ття. На літературне поле вступила в 80-тих роках мину-
лого століття. Свої погляди розвивала передовсім в трьох
більших своїх працях: „Марнованє жіночих сил“, „Столїте дитини“ і „Любов та по-
дружжє“. І на отсі лиш твори звернув ся увагу при пи-
санню сеї статі головно тому, що вони досить розповсю-
джені між нашою читачою публікою в приступних
польських переводах.

в інтересах в спосіб заводовий і зарібковий і предвиджують за се кару. Згаданий факт цілком не підходить під кваліфікацію догичних карних постанов: Д-р Володимир Бачинський не виконує заводової ні зарібкової агентури, ані посередництва праці, і ц. к. старство не старалося навіть йому се доказати. По думці ц. к. старства вистане уділювати безплатно поради, о яку хтось знаменитого просить. Сих інформацій уділив д-р Бачинський в адвокатській канцелярії, де він навіть є обов'язаний уділити сторони інформацій.

Самоволя в приміненні наведених законів є в тім випадку очевидна. Тенденція ц. к. старства виступає тим яркішою, коли зв'язати ся, що ц. к. старство, маючи до диспозиції за такі перекрочення вимір карі від 2 К до 200 К або від 6 годин до 14 днів, — д-ра Бачинського засуджує на 10 днів арешту (1).

В тій самій справі засудило ц. к. старство також двох селян по 100 К (2) грошової карі.

Отже інтелігентна засуджує старство на кару арешту, щоб його виставити на втрату зарібку і заповнити йому шкоду у виповнюванню його зв'язи, а селян зводить до руїни монструально високими грошовими карами. Такі засуди є, хоч би на ділі заходили перекрочення, прямо шканою.

Поданою сей факт незаконності до відома єго експеленції, запитуємо:

„Чи задумує єго експеленція запобігти того рода урядованню підвласних йому урядників?”

Чи хоче єго експеленція сі засуди зміняти, есентуально знести і увільнити руских горожан від таких протизаконностей?”

Відень, 17. липня 1906.

Страйки.

З Підгаєччини пишуть нам:

В Рудниках бойкотують селяни обшарника проф. Чижевича від весни. Село те найбільше свідоме і найлучше з'організоване з усіх громад Підгаєччини і не знаємо, чи таких громад багато у цілїм краю найде ся; рудничкі люди були також дуже пильними учасниками віч не лише в Підгаєччині, але також і в Бережанщині. Щоби собі улекшити ведення страйку в живна, вислали що найбідніших до Пруса, а тепер багатіші газди дають у себе жінцям 9-тий сніп, хоч до тепер платили гіршими, і хоч нігде в Підгаєччині не дають 9-ого сніпа. В наслідок страйку зібрав Чижевич ледви п'яту част сїна; решта згніла. Живна роблять спроваджені робітники за 10-тий сніп і ординарно, але місцевим людям не хоче гордий панок дати більше як 12-ий сніп. Ві втерок 17. с. м. з'їхав сам проф. Чижевич і кликав страйковий комітет до двора на загоду; комітетові однак не пішли, кажучи, що пан повинен до них прийти, бо він їх погубує, а не вони його. В дворі стоїть цуг уланів. Люди тримають ся дуже солідарно: асього один одиникий господар зловив солідарність і записав ся в останніх днях на живна. До недавня величало ся село ще й своїм війтом, котрий ішов солідарно з громадою, та в останніх часах почав микитити. Маємо однак надію, що се лише хвилева слабкість, що він отямить ся в коротці, плоне на ласку двора і як давніше буде тримав з громадою.

Бунт.

З Брідщини доносять нам: Дуже розумний і без комітету та розголосу вибух страйк в брідській повіті і майже всюди успішний, так що власті навіть не могли зорієнтуватись. І так: В селі Бучині і приневолено пососора, що платить епер косареві 3 К., жінцям 2 К. денно і на

культури та піднесення людських характерів треба лиш видати ріжні охоронні права, поліпшити положення матери, а виховане молодого покоління висунути на перший план суспільних змагань, а головню старати ся впоїти в їх серця таку мораль, яку уважати будуть за найвідповіднішу реформатори, подібні до Ел. Кай, і тоді настане рай на землі.

Не мож заперечити, що піднесення індивідуальної моралі може причинити ся до піднесення пануючих відносин; однак суспільні переворот і далі залежать будуть головню від зміни тої моралі і тих чинників, які не люди накидують з гори, але накидують людям обставини їх життя і історія в своїм еволюційнім поході. Проте даремне буде Ел. Кай очікувати, щоби лиш виключно після її реценції витворив ся той „висший тип роду людського”, про який мріє в „Століттю дитини”, а також в одній із своїх найліпших праць, — в „Любов та подружжя”.

Переходячи однак до поглядів Ел. Кай на сучасне становиско дитини в родині, школі і суспільності і взагалі до kwestий виховання, проголошених в „Століттю дитини”, ті погляди оправдують її в деяким напрямі за становиско, яке заняла вона зглядом жіночих і загально суспільних змагань. Пр. незвичайно гарні і справедливі є її погляди на конечну потребу піднесення почуття одвічальності зглядом існародженого се покоління у тих, що задумують подружити ся; далі в справі діячності ріжних слабостей, атавізмів, душевних розстроїв, які легкодушно перекладають родичі своїм поколінням, а мимо того не траять права до назви „чесних людей”, хоч після авторки стоять на такім самим моральним уровнем, як ті, що мордують. Звертаючи далі увагу на те, що багато ще родить ся нині дитини із законної проституції і усьвяченого знасилення, авторка у своїх тих випадках шукає за допомогою в піднесенню індивідуальної моралі, в зміні поглядів на сучасну подружню інституцію і в

ту плату ще селяни чомусь не кваплять ся, хоч минушого року платили 1 К. 30 сот. косареві, а жінцям 80 сот. — В Гаях не йдуть доси селяни зовсім на панський лан; а щоби показати, що не розходять ся їм лише о плату, то йдуть дармо робити до пароху о. Мойсевича, котрий майже щоденно буває у старости гр. Руссоцького і жне добре з панями. В селі Черниці розносять гроші двораки до хат, але селяни не йдуть робити, хоч пан Комакський дуже значно підвищив платню. Збіжжя падає на пни, а ніхто до него не бере ся. В Накавах і, власности п. Шнеля, платять пососор 1 К. 60 сот. жидкам за подаване сніпів, бо жаден селянин не хоче йти, — хоч за сю роботу давніше платив селянам 40 сот. За кидане в стиргу платять пососор нечувану ціну 5 К. денно. Пошукує парубків на місяці по 32 К. [перше платив 16 К.]. Косарка змучилась і нема кому машини обслуговувати. У гр. Петнера в Підкамені і околиці економ і „жонца” дають жінцям від копн 90 сотиків (давніше 50 до 60 сот.) та ледво виживають до 5 кп!

Той страйк іде даліше, а не знати навіть, хто єго зорганізував; видно тільки якусь велику солідарність і повздержність. Питати селян, чому не йдуть на лан, то відповідають: „собі робимо, нема часу” і підсміхують ся. Від деяких селян з Бучини і других довідав ся я, що причиною страйку є: недопущення користної реформи виборчої та мести за те, що в Бродках в суді кілька сот селян прогало процес, які дідич Шмідт виточив другим селянам за границі і кусники ґрунтів. [Варто, щоби о тім написав хто до днешників і обяснив ту справу]. Хочуть також привезти панів до опущення землі. Вижуть еще із страйком лихе обходжене ся комісаря старства Пиласа. Страйк має бути загальний і потривати еще на другий рік, бо тепер деякі селяни, зв'язані умовою на весну, за павсовиско, сїно і пожичене гроший у панів чи Жидів мусять своє відробити і о стільки лиш оброблено їм децо.

Страйк сей обговорили собі селяни на ярмарках. Віиска ані доходжень нема, бо селяни постановили перед ніким нічого не говорити, а навіть слово „страйк” не вимавляти. Сидять впрочім тихо дома або буцїм собі роблять або другим помагають. Підвищене і страйк удає ся тому, бо селяни ті мають ся добре, а зарібників майже нема між ними, а разом лучити їх почуте невинимісмі криєди і тягарів на кожнім кроці.

З Мостищини пишуть:

В п'ятницю мин. тижня приїздив до Мостицьк оден кореспондент віденьських газет, щоби поінформувати ся в справах страйку.

П. староста прикинував на нині (25. с. м.) селянина Стеф. Гопшту з Чижевич „на протоколи” до старства в справі обидження п. старости через жандарма, асистуючого п. старости в Чижевичах, а приписуваного жандармом Гопшті. Справа сеї не хочемо на разі обговорювати, бо, здаєсь, сам п. староста наміряє доправдити до її публічного пояснення...

У вчорашнім „Slow-i polsk-im” інспірував п. староста свою оборону і хвалив свою „obywatelsk-y dzialalnosc”. Ну, поки-що не хочемо на разі „dzialalnosc” п. старости обшарпиріше обговорювати, сподіюючи ся, що п. староста сам дасть нам ліпшу нагоду до сего... Страйк в Чижевичах устан. П. Мисонгевич був змушений погодити ся з селянами. З початку гадав пан зломити страйк при помочи спровадженіх Мазурів зі Стрильчик. Однак Мазури по перше не вдовольнили пана своєю роботою (ага, а пани завісиди кажуть, що наші селяни ліниві і лікі робітники!), а по друге, Мазури вже слідуючого дня не прийшли зовсім до роботи. Та се спроваджене Мазурів дуже озлобило місцевих се-

піднесенню змисловости через вплив виховання до гідности любови. Вкінці бажала би ще дати в сій справі рішачий і охоронний голос законодавству.

В уступі про жіночу зарібкову працю подає ряд справедливих уваг про участь жінок в промисловій і фабричній праці, якою забиває свої душевні і фізичні спосібности, конечні для жінки-матери, що родить і виховує молоде покоління.

Цікаві також погляди авторки на вагу еротичного чуття в житті жінки, котре щораз то слабше мало-б обьявляти ся там, де зарібкова праця і сучасні умови життя, що змінюють дотеперішнє жите жінки, викориняють рівночасно у неї її материнське чуте. Треба замітити, що й тут авторка не рахує ся з дійсністю, але бере під увагу еротичне чуте в такій формі, в якій воно може обьявити ся лиш короткий час в житті людини, а не в такій, в якій воно в більшості обьявляє ся й буде обьявляти ся. Від віків праця широких верстов рілличних і промислових не викоринювали ніколи материнського чуття, як не викоринило його навіть невілчність. Знов у інтелігентних клас, де материнське чуте мало би викоринити умове жите жінки, там серед дотеперішного безділля в житті буржуазних жінок були ті чутя все слабше розвинені, чим серед тих працюючих верстов. Тут можемо найліпше побачити, що ще перед новітними проявами еманіпационними, котрі лякають авторку з огляду на материнство — у тих жінок, що мають змогу віддавати ся тепер умовній праці — не все поза їх еротичними почуваннями скривала ся властива мета половой любови: таємний світ власних дітей. Знаємо, що те чуте скорше можлив викоринити виключно емоційними впливи (пр. релігії), ніж впливи умової праці.

(Конєць буде.)

ля, котрі переказали панови, щоби вже зачасу шукав робітників по чужих селах на осінь, зиму і весну. В понеділок (23. с. м.) страйк зачав переходити в бойкот. Тоді пан рад не рад післав жандарма годити селян. Селяни відповіли, що вони через жандарма не хочуть робити згоди. Відтак пан послав три рази свого економа, але не до членів комітету страйкового лиш до „уміркованіших” селян. Економ казав, що „пан з радікалами не хоче говорити”. Однак „умірковані” відповіли, що вони згоди робити не можуть, бо до сего є комітет, а солідарности селян ломити не будуть. І вкінці пан був змушений робити згоду з „радикалами”. Згода така: при живні жита і пшениці по 1 К 20 с. денно, а від копн по 80 с., при живні віска по 1 К денно без харчу. Приганянь ся отже поступовано польських шляхтичів супроти Мазурів, а наших селян. Мазурам платив п. Мисонгевич по 1 К 60 сот. денно і харч. Оден Мазур повинен був отже після повисшої згоди наших селян нажати денно більше як 2 копн (бо і харч!); тимчасом Мазур не нажав навіть одної копн денно (28 Мазурів нажали 20 кпн через цілий день!). А описля „братя-Польки” горляють, що наші селяни розполітизовані, і напастують їх... Ах, „братерско-польска” правдо! Ти всюди та сама...

В кожнім разі понад те, що п. староста іменем п. Мисонгевича давав селянам д. 17. с. м. (80 сот.) за роботу денно, зискали селяни при згоді з самим паном о 40 сот. більше. П. намісник може отже з того перекопати ся, як „pro obywatelsku” п. староста розумів єго „iscie obywatelski okólnik” і як „безсторонно” поступав з селянами при своїй „урядовій” інтервенції... А ще даліше видно, як правдивою є оборона п. старости у вчорашнім „Slow-i polsk-im”, де сказано, що страйк в Чижевичах устан зараз по інтервенції п. старости (д. 17. с. м.) і по спровадженні Мазурів (20. с. м.), коли тимчасом страйк устан аж 24. с. м. і внаслідок згоди селян з самим п. Мисонгевичем, а по інтервенції п. старости і по спровадженні Мазурів страйк лиш заострів ся... Ось бачимо знов „братерско-польску” правду „Slow-a polsk-ogo”, зглядно єго кореспондентів...

В Острожці був лиш короткий демонстраційний страйк для оказания солідарности, з сусідними громадами. В Острожці, є обшарником п. Гужковскі, чоловік добрий і живучий в самоті, котрий сам провадив боротьбу з гр. Стадницьким. До політики не мішає ся, з селянами обходиться по людськи і тому селяни легко з ним погодили ся, а інтервенція п. старости в Острожці була зовсім непотрібна.

Селяни в Мостищині ждали на „коменду” до страйків від Народного Комітету або повітової організації. Однак організація не маючи — що правда — певности, чи страйки удадуть ся, не маючи до помочи на стільки сил інтелігентних, не сподіюючи ся помочи від наших послів і не хотючи наразити своєї поваги есентуально не удачею страйків (бо „gadanie-gadaniem”) не припоручала страйків. Протино на просьбу п. Вишинського з Руднич організації наша полагодила страйк в Арламівській Волі, в Підгати і Соколі. Правда, звісно нам, що хтось розкидав червоні плякати, звинаючи до страйків. Однак плякати ті були без підпису Народного Комітету або хочби повітової організації і тому не могли викликати страйків у всіх громадах, тим більше, що на допити селян, хто звинає до страйків, організація не могла дати відповіди. За те організація повітова впливала в спосіб лагодячий на ті громади, де вибухли страйки (пр. в Радничках, Чижевичах, Підлісках і т. д.), наказуючи спокій, легальне поведєне страйкарів і „неперетягане струни” при тих перших пробах страйку в Мостищині. А що страйкуючі всюди спокійно і легально вели ся, то мусять признати навіть урядові справоздання... Страйкуючі всюди вийшли з моральними і матеріальними користями. Наука не піде в ліс...

Хто старший: намісник

чи староста?

[Допись з Підгаєччини].

Ще в січні 1905. року вибрала громадська рада в селі Гнильч на віта Павла Калакуру, широго і свідомого Русина патріота. Коли вість о тім дійшла до Підгаєць, поставило славетне тамошнє ц. к. старство порушити всі пружини, щоби до сего вибору в який небудь спосіб, легальний чи нелегальний, не допустити; і коли вже в жаден спосіб не могло сего зробити, усунуло ще 11. вересня 1905. року віта Калакуру від урядованя цілком нелегально і справу помімо кількох рекурсів і ургєнсів до ц. к. намісництва не полагодило. Причина усунення віта від урядованя є така: В червні 1905 р. на однім з засідань ухвалила гнилецька рада громадська випустити в аренду громадський зруб по 2 кор. від морга, за котрою то оплатою міг кожний повиривати і повижинати собі траву до власного ужитку. Постановило з сеї ухвали скористати кількох гнильцких хрунів, котрі боялись, щоби через виїтоване Калакури, не страити виборчу ковбасу та дриглі, донесли до підгаєцького повіту, що віт Калакура нищить громадські ліси. (В депутатській іздив Павло Сміх; поїздка та мала єго коштувати, як говорять, троха масла, яєць і 15 зр., котрих він не жалувал, щоби повалити кандидатуру чесного віта).

Здавало ся, що повіт, не маючи найменшого права до ухвал місцевої ради громадської (Galicysa jeszcze nie wyodrębniona), кине справу до коша. Але u nas inaczej! Польська гаката в підгаєцькій раді повітової, маючи

уже на оці гнилецького нововибраного віта, чіпалась ногами і зубами сеї підлої хрунівської денунціанції і віднеслась до тамошнього старства рівнож з донесенем, „ze wójt Kala-kura źle urzęduje, bo niszczy gminne lasy”.

Старство зараз (11. вересня 1905) усуває віта від урядованя і висилає до Гнильча люстратора п. Яна Зюбур, котрий констатує, що шкода є велика, ліс знищений, трава скошена, щепи поломані і т. д., хоч се все є видуманою брехнею. Обурений такою аномалією і таким підлим безправством віт вносить против сего нелегального зарядження підгаєцького старости рекурс до ц. к. намісництва 29. вересня 1905 р., сподіюючи ся, що наш намісник, ц. к. урядник цісарський, справу сю зараз полагодиить корисно для покривджених мешканців села Гнильча. І сям разом не завіс ся. По недовгім часі прийшло з намісництва письмо, в котрім скасовано саламоновий вирок підгаєцького старства і велено привернути вітowi Калакурі урядоване до трех днів.

Але є в Галичині особи старші від ц. к. цісарського намісника. Підгаєцький староста на підставі якихось власних параграфів держить се письмо у себе і на власну відвічальність усуває віта від урядованя даліше і держить сю справу помімо корисного полагодження для нас ц. к. намісництвом в своїх руках по нинішній день.

Питаємось проте сею дорогою компетентні галицькі власті: „Хто у нас старший, чи ц. к. намісник Галичини, чи підгаєцький староста і підгаєцька рада повітова?”

3 Росії.

По розв'язаню думи.

Після найновітших вістий російське правительство розв'язало думу з слідуючих причин: Від перших днів свого іменованя переступала дума всякі законні границі. У відповіди на престольну бесіду ждала дума зміни основних законів через знесенє державної ради і утворенє одвічального кабінету. Своєю аграрною програмою, опертою на основі примусового вивласнення, розбудила дума неможливі до сповнення надії і підкопала і без того вже слабе пошанованє чужої власности. В бесідах проголошених в думі в'одно зневажувано уряд, закидуючи єму навіть організоване погромів і інших забурень. Виспівуючи до Білостоку своїх делегатів, показала дума очевидне стремління до присвоєння собі виключної власті. Коли 14 послів звернуло ся до народу з зазивом до розривів, вчинку сего дума зовсім не осудила. В послідніх днях свого естованя заявила дума, що правительство допустило ся нелегального вчинку тим, що видало для народу пояснення до предложеного проекту в аграрній справі. Дума рішила звернути ся до народу з відозвою, котрою накликає народ, щоби в сій справі не вірів правительству і ждав на полагодження справи думою. Значна часть членів думи відбувала агітаційні подорожі по Росії, а наслідками тих подорожей були завісиди неспокої, погроми та страйки. Всі ці обставини довели до розв'язаня думи.

В цілі поборення і придушення революційних рухів російське правительство ужиє як найострішійх репресійних средств. На провінції доканоно сотки арештовань а в найбільшій часі — як ходять слухи — мають бути ув'язнені многі послі до думи. Президент міністрів Століпін наміряє устроїти центральне бюро до кермованя виборами до нової думи і виступити енергично проти революційної пропаганди. Однак при тім всім правительством, як деякі газети увірять, хоче ввести до кабінету найвишнійших людей, як міністрів без теки. Доси, з усіх політиків, котрим зроблено таку пропозицію лише Стахович і Львов заявили готовість аступити до кабінету. Кабінет наміряє не відпихати від себе умірковані живла, а навіть говорять, що не є виключене іменованє майже в цілості ліберального кабінету.

А тимчасом революційний рух не при-тихає. Член думи Родічев перебуваючий тепер в Лондоні, заявив, що вправді тепер не вибухне оружене повстанє, однак наступить се в жовтні, а тоді до повстаня прилучити ся також і армія. На конгресі соціалістів революціонерів в Москві, в котрім взяли участь також делегати військової організації, рішено на насильства правительства відповісти повстанєм хлопів, робітників і 36 полків гвардії піхоти, котрі добровільно прилучили ся до борби о свободу. Коли би правительством допускала ся ще більших насильств, рішено уладити загальний політичний страйк. Се все порішено ще перед розв'язанєм думи. В Москві та Петербурзі відбували ся по розв'язаню думи наради ріжних союзів. В Петербурзі делегати професіональних союзів та союза союзів ухвалили резолюцію, щоби всі союзи не полишились бездіяльними. Відповідно на розв'язанє думи має бути генеральний страйк. Однак треба признати, що значна часть робітників є за тим, щоби на разі заняти вижидаче становище і ще здержати ся від страйку. Центральний страйковий комітет видав в тім дусі відозву до робітників усіх фабрик і до залізничного персоналу.

Значна часть членів думи лишила ся ще в Выборгу; однак порішено не відбувати загальних конференцій, лиш утворено комітет, котрий поділив ся на субкомітети, а сі відбувають приватні конференції і радять над подробицями акцій. Маніфест, котрого не мож було оголосити в ніякій російській газеті, видруковано у Выборгу і перевезено через російську границю. Однак треба більшого часу, щоби єго розкинути між народ. Ма-

утор до дому.
698 14—?

КОНКУРС

Виділ „Руского Інститута для дівчат“ в Перемишлі оголошує сам конкурс на 2 посади наглядачток в своїм заведенні від дня 1. н. ст. вересня 1906. о сях посад в привязана річна платня 360 К. і ціле удержане. Подана заосмотрені в 1) свідоцтво крещеня, 2) свідоцтво шкільне, 3) ескет. свідоцтво дотеперішного занятя належить вносити до Виділу Інститута найдаьше до 25. н. ст. серпня 1906.

716 6 2-3 За Виділ: о. О. Мартинювич.

Штучні навози

730 поручає
Перше галицьке Товариство акційне для хемічного промислу у Львові, Академічна 8.

КОНКУРС

Товариство „Шкільна Поміч“ в Коломиї приймає з початком шкільного року 1906/7 коло 40 учеників рускої гімназії (переважно з низших класів) до бурж.-інститута. Своім питомцям дає ціле удержане, нагляд і домовий провід а також меншу поміч в науці. Оплата вноситься на рік 4 К на інвентар, 240 К на річну членську видачу до товариства, 2 К на кореспонденцію, а місячно 34 К за удержане і К на пране біла, все платяє з гори. Хто бажав би бути прийнятим за меншою оплатою (однак не нижше 20 К), має предложити відповідно виписане і потверджене свідоцтво убожества. Питомці мусять при прийнятті виказати ся, що мають 6 пар біл, 6 ручників, 6 хустан к до носа, 2 пари обуви і три рази змінити біл на постіль (збо назначене). Кождий прийнятий дістає карту прийняти, без котрої не може спровадитись до інститута. Подана в декларацію, ніхто обовязує ся місячно платити, належить вистити на руки годови товариства директора гімназ. Софрона Недільського до 25 серпня 1906.

За виділ товариства „Шкільна Поміч“ в Коломиї.
С. Недільський голова. Е. Козаневич секретар. 732 2-3

Світло церковне і столове

найліпшої марки
охоронене запатентованою маркою

М. Ц. Н. Т.

поручає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Світло се висилає ся в двох родах по ціні 172 кор. і по 156 кор за 100 кг. Для церков 10% опушту. Ціни рзують ся льоко фабрика. Передовсім просимо уважити, щоби кожда свічка мала анок М. Ц. Н. Т., бо лише тке світло припоручає Народна Торговля. Сотки похва і привань!!!
415 37-7

КОНКУРС

Щоби дати можливість руским дівчатам научати ся жіночих робіт і тим забезпечити собі на будуче удержане, постановила Дирекція Жіночої Спільноти Промислової „Труд“ розширити дотеперішну бурсу в 20 на 30 місць і в наслідок того розширити конкурс на 10 місць в нашій бурсі. Условія прийняті ось такі: 1) скінченні 14 різ жати; 2) свідоцтво з укінченої науки шкільної; 3) свідоцтва здоровля; 4) зобовязане, підписане родичами або опікунами, бути в бурі через 3 роки, який то час кожде потрібний до фіхогого образованя; 5) зобовязати ся заплатити вписове, а крім того платити за помешкане харч і науку в першій і другій році місячно по 28 К, а в третій по 16 К. Що дотичить обшук науки в бурі, то дівчата учать ся одного з сях факів: 1) шитя крою біл, гафту білого і гафту кольорового і т. н. 2) шитя і крою суконь 3) робленя катезюхів дамських, 4) робіт артистичних. Кромі того всі учать ся рахунковости купецкої, маніпуляцій кавалерійної і языка аймекского. Для дозвоненя загального образованя закладає Дирекція бібліотеку. Подана о прийняті належить вносити на письмі до Дирекції Жіночої Спільноти Промислової „Труд“ Львів Ринок 39. найдаьше до 15. серпня сего року.
Від Дирекції Жіночої Спільноти Промислової „Труд“.

Ц. к. інтендантура 11 корпусу.

ОПОВІЩЕННЯ

на доставу сіна, солом, опалового дерева і зміниного угля для військових відділів в містах:

Вережані Крехів Жовква*)	на час від 1. жовтня 1906 р. до 30 вересня 1907 р. — Офортна розправа відбуде ся при	Львові	3	дня серпня 1906 р.
Чортків Заліщики Галич		Станиславові	8	
Броди Тернопіль Теребовля Зборів*) Золочів*)		Золочеві	10	
Чернівці Жучка нова Радівці		Чернівцях	6	

Успіва до ті розправи містять ся в оповіщенню і в вештах, котрі можна безплатно набувати аб перелігати в агаціях провіантових магазинах а також у філіяльних магазинах в Бережанах, Мостях ветких Каміаці Струмилів, Жовкві, Коломиї, Тернополі, Зборові і Новій Жучці.

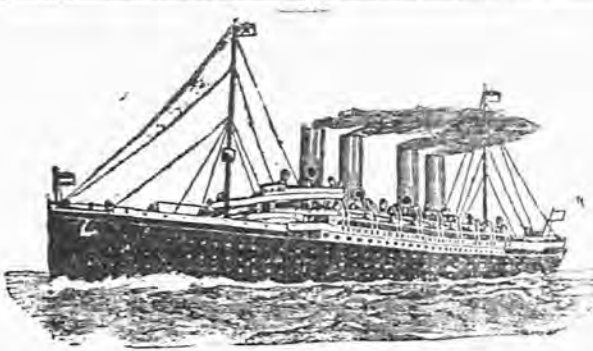
3 ц. і к. інтендантури II корпусу.

Львів, дня 20. червня 1906 р.

*) Розправа на сіно і солом в Жовкві, Золочеві і Зборові відбуде ся лише тоді, коли ті запотребованя тимчасом в иншай спосіб не будуть покриті.

Рефлектанты можуть поінформувати ся о тім перед розправою у військових провіантових магазинах згаданих місцевостей.
740 1-2

ДО АМЕРИКИ
з Галичини і Буковини

ДО АМЕРИКИ
з Галичини і Буковини

Що віатірна відходять в Бремен до Нового-Йорку славі поспішні цісарські кораблі як: Kaiser Wilhelm d. Grosse, Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm; подорож тими кораблями триває лише 5 днів.
Що суботи двошрубні поштові кораблі в Бремен до Нового-Йорку.
Що четверга двошрубні поштові кораблі в Бремен до Балтіморю.
2 рази на місяць двошрубні поштові кораблі в Бремен до Гальвестону (Тексас) Аргентини, Бразилії і т. д.

На кожде запитане відповідає оборотно і безплатно одинока руско-чеська фірма

Кареш і Стоцкий Bremen, Bahnhofstrasse 29.

Хто переїжджає в нашу шікартку через границю, не піддаєтья контролі на прускій границі.

свій до свого

422 24-30

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Всяке наслідване і передрук будуть карачі.

Одинокий правдивий бальсам Тієрія

в лише в везеному в крою монахині. Законно охоронений. Загальнозвісний, незрівняний на перешкоди в травленю, корчі жолудка, кольку, катар, грізні недуги, інфлюенцу і т. п. — Ціна: 12 маалі або 6 подвійних еднішок або 1 велика спеціальна еднішка в патентованому ватиком 5 К оплати.

Центифоліева мазь Тієрія загальнозвісна non plus ultra

на всім старі рани, напелзени, скліченя, спуження і т. п. Ціна: 2 еднішки К 3-60 оплати висилає лише в пакуванні або попереднім надісланем готівки Антисар А. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch Sauerbrunn Брошури в тисячах оригінальних подіж даром і оплатно. Головний склад у Відні: Karl Brody, I, Fleischmarkt 1. Дістати можна також у всіх біл-ших аптеках і дрогеріях. 1104

(Застережене право власности!)

МЕДАЛІ

відзнаки для членів Братства церковного з ковардами або денгами

Бронзові штука по 48 сот.
Посріблені 50
Алюмініові 45

замовляти можна лиш в торговій знярдів церквних

Спожарского і Устенського

у Львові ул. Руска ч. 1.

При замовленню 50 штук вселіх франко поодиноко не прощає ся а лиш на припорученє предіседателя Братства церковного. 586 14-20

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

з Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
з Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
з Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
з Рави рускої 7:50.
з Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
з Станиславова 8:05.
з Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
з Яворова 8:18, 4:37.
з Коломиї 10:05.
з Рашева 10:35.
з Тухлі 3:55 (від 15/6 до 30/9).
з Белзця 4:50.

На Підзамче.

з Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6:5 до 25:9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудни і 8:20 вечір, (від 6:5 до 23:9 включно в неділі і лат. свята), 10:— перед полуд. 1:46 по полудни (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
з Янова від 1:5 до 30:9 вкл. що дня) 1:15 по полудни (від 1:35 до 9:9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15:5 до 9:9 в неділі і лат. свята), 10:10 вечер.
з Ширія від 27:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9:40 вечер.
з Любіня вел. від 13:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11:50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11:—*.
з Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
з Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
з Яворова 6:00*, 6:55.
з Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
з Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
з Белзця 10:45.
з Рашева 4:05.
з Коломиї і Жидачева 3:30.
з Рави рускої 7:25*, до Станиславова 9:10*.
з Перемишля 10:05* (від 1:5 до 30:9) Хррова, Ясла.
з Стрия 11:30*.

З Підзамча:

з Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6:5 до 23:9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40, 6:26 по полудни, (від 6:5 до 23:9 вкл. в неділі і лат. свята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудни, (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
до Рави рускої 11:35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня), 9:15 перед полуднем (від 1:35 до 9:9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по полудни, (від 1:35 до 9:9 що дня) 3:14 по полудни.
до Ширія 10:45 перед полуднем (від 27:5 до 16:9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2:01 по полудни (від 13:5 до 16:9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенками товстими; поїзди нічні в зазначені звязкою. Пора нічна числить ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всакого иншого рода, інюстровані провідниками, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мішкєм бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9. 35

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кільняського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб, пл. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Sealek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; У ФРАНК-ФУРТИ і ГАМБУРЗІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії за границею:

на пів рік	32 к.	— 14 к.
на рік	64 к.	— 28 к.
У Львові (без поштової пересилки)		
на пів рік	28 к.	на рік
на чверть року	7 к.	на місяць
		2 к. 34 к.

Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Реклама, Адміністрація і Експедиція від ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламісти неопечатані від порту.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за 1 місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подати і інші приватні оголошення чистять ся по 20 с. за стрічку.

Іван Матковський

Еще лунає над Перемишлем подзвінне по душі, якій стало вкінці за тісно у немічній тілі; ще луна того подзвінного навіває несподівані смутки в серця, що полюбили ту душу; ще трудно їм освоїти ся з гадкою, що вона їх покинула, хоч можна було того сподіватись від року. Від року він замітно ник в очах оточення, а рівночасно у всіх тих, що дорожать найдрібнішими успіхами народної праці, никли світлі надії, які з ним звязували. І вони дрожали... Бо се був не лиш чоловік думки, але і діла. Бо ділу рівнала ся кожда его думка, так що не думай він, то нема многих діл, якими нині величає ся Перемишль перед иншими нашими містами, завдяки яким і приписує ся ему перворядне значіння в історії розвою нашої вітчизни. І він перестав думати вчора.

Як ученик львівської академічної гімназії, покійний Іван Матковський посвятив ся університетским студиям з тим запалом для серйозної праці, який вміли викресувати в молодих душах его ровесників такі незабуті педагоги, як Дамян Гладилоч, Омелян Целевич, Александер Борковський і ин. Вже при тій університетській праці гартував ся той характер покійника, який мав заблиснути непорочною в его пізнійшій громадянській діяльності. З покінченням правничих студиям він вступив до державної служби в скарбовости. Перед молодцем велими уталантованим, амбітним і засібним станув світ отвором з блискучою урядничою кар'єрою, але — не на довго. Нещасний випадок позбавив его ноги, що на довгий час приковало его до ложа слабости. Іншого воно пригнобило-б і зломало-б. Покійника вчинило лиш еще серйознішим, ніж був передше, заставило жити інтензивнішим внутрішнім життям; забрало ему урядничі мрії, щоб зробити в его душі місце мріям труженика-патріота. З того часу его жите посвятилось ся не родині, не дружині і синові, але передовсім народови, вітчизні.

В розумнім переконанні, що патріотична інтелігенція, потрібна для двигнення народа, знайде ся в нас аж тоді, як в кожній семі знайде ся патріотка-мати, покійник близько 15 останніх літ свого життя трудив ся головню около розвою Руского Інституту для дівчат в Перемишлі. З перших літ тої праці походить его брошура про основане і з'організоване того Інституту, в яким довело ся ему з поручення виділу обіймати роль господаря. Сказав він в тій брошурі, що застав на початку своєї господарки. Яке-ж воно мале в порівнянню з тим, що лишило по собі! Тим, що інтересує ся і одушевляють ся нинішнім Інститутом для дівчат в Перемишлі, радимо прочитати згадану брошуру. Перед їх очима стане від-разу велике діло небищика, вирине красше ніж з всіх протоколів засідань інститутського виділу. А виросло те діло з его ініціативи, по его плянам, его заходами. Без него Інститут так і остав ся-б тим, чим був перед 10 роками — звичайним собі інтернатом, що й легко був би заснітив ся при помочи ворогів. А ворогів не бракувало. Тільки небищик вмів їх поборювати; мав на них непохибне оружя — позитивну працю. Коли він бачив найбільшу потребу борби, тоді саме брав ся до найбільшої праці. Такою працею було недавнє розширене Інституту. Значити будову обчислену на 250.000 К., не маючи 25.000 К. — то велике різко. Мало-хто хотів до него приложити руку. І згоджено ся на се що-йно на децидуючих загальних зборах Інституту, коли небищик з переконанем і вірою в успіх, які дає лиш одушевлене для народної справи, а при тим з математичною точністю розвинув не лиш плян діла, але і спосіб успішного переведення его в дійсність. Кілько здоровля коштувало его приготуване до тих загальних зборів, може знати хита той, що разом з ним днями і ночами пересиджував над всякими кошторисами, офертами, цінниками і рахунками. А таких було не багато, як не много було й людей з вірою в успіх. Скоро їх нині є дуже много, то се вже результат того успіху. Він в короткій часі представив ся так світло, що одушевив усіх, загріб до нових діл, при яких не бракло й досвідної ради і визначної помочи інститутського господаря. Тими новими ділами Перемишля — то величавий Інститут для гімназійальних учениць і еще величавіший Народний Дім, не згадуючи вже інтернату для дівчат з учительської семінарії. Користуючись вже добре заслуженим довірем для своїх плянів і проектів, покійний в останнім часі робив приготуване до нового діла — до двигнення нової будови на поміщенні школи і каплиці дівочого Інституту. На жаль, те намірене діло лишає ся в спадщині его наслідників.

З того, що сказано, виходило-б що покійний визначав ся одностороннім талантом і працею в однім напрямі. Ні! Він мав і нечуваний талант організатора, але такого організатора, що організує людей незамітно, своїм приміром потягаючи їх до тої праці, до якої став сам. Видко се вже і з того, що сказано. Видко се було і з щоденної праці покійного в Інституті, де він день-в день просиджував через цілий час вільний від свого службового заняття. А просиджував, не дармуючи. Без него в Інституті не забито цвяха в стіну, не замкнено одної рахункової книжки, не заплачено бохонця хліба, не положено одної кореспонденції, не закуплено одної книжки для шкільної бібліотеки, одного оказу для кабінетів. О вірніше подаване науки в інститутській школі він дбав так само, як о найвигідніше приміщенє і прохарчованє інституту, — так само потрудив ся для перемишльської школи на ліцей, як і для видання потрібних для ліцея учебників. Добирала слуги для Інституту, інтересував ся і вибором его учителів. А при кожнім виборі дивив ся на те, щоб вишла з него людина для Інституту як найкористніша, щоб по за тим вибором не остав ся хто-не будь спосібний до веденої ним праці. Тому і вдавались в Інституті господарські справи так само добре, як н. пр. концерти, або театральні вистави, при яких не бракло літерата, артиста, режисера. Однушевленем господаря всі вони одушевлялись, а навіть прості слуги з часом робили свою службу з тим почутем, що роблять службу патріотичну.

Інтересував ся покійний і всім, що діялось по-за Перемишлем. Не чуже его імя комітетови будови нашого театру; фігурує воно в історії університетської сецесії. Обсервуючи хід політичних подій, не спускав з ока й того культурного життя нашого, що значуєть ся в науці і літературі. Кілько наукових і літературних ініціатив вийшло від него, про се міг би не одинокі сказати більше. Та досить сказаного вже, — бо чи не замного впаде на одного чоловіка? Справді за много! Та се вже так водить ся на світі, що громади стоять поєдиними людьми.

На закінченє огляду діяльності покійних людей вичислюють звичайно їх душевні прикмети. Чи треба й тут їх вичислювати? По ділам его можна его пізнати. Таких діл чоловік без висших прикмет не довершує. Нехай же стануть ті діла памятником покійному, а взором потонним поколінням. Нехай ідейністю своєю говорять їм, що може зробити один чоловік, коли є в него охота, завзяте, знанє і любов для тих, для котрих робить ся!

Д-р В. Щурат.

Обіжник бар. Бека до міністрів.

В Австрії вже від давна нарікають на спосіб, в який адміністративні уряди полагдують віддані їх компетенції справи, або в який спосіб виконують власть, котру дав їм закон, або котру вони мають спроможність узурпувати собі. Спеціально се посліднє: спосіб виконувати власть і узурпація дають ся нашому народови взнаки, бо вони спинають політичний культурний і економічний розвій руского народу. Вже Кербер знав сі хиби в компетенції, організації і способі урядованя адміністративних властей і наміряв перевести основну їх організацію. Плян сей істає в спадщині кабінет Бека, котрий рішив ся реформу урядованя перевести у всіх державних властей. В цілій Австрії нарікають на дуже повільний хід урядованя державних властей, на цілковиту їх дисгармонію з духом часу, на дрібничкове сиковане сторін, на се, що урядники викручують ся перестарілими приписами і т. и. Теперішнє правительство звернуло свою увагу на ті, просто скандальні відносини і заняло ся ними в письмі до всіх міністрів.

Президент міністрів бар. Бек видав до міністрів обширне письмо, в котрім застерігаючись, будьто би він хотів вдирати ся в круг діланя кожного з міністрів, звертає їх увагу на ряд загальних справ, дотикаючих всіх урядників, кладучи натиск на те, щоб сі зичливим і приязним поведенем з публічностію старали ся здобувати собі й довіре. Урядник в своїм крузі діланя повинен бути для людности дорадником і уділяти їй охорони, головню угнетеним і бідним; не повинен ніколи кермувати ся зглядом на народність, віроісповіданє або особисті прикмети сторін, що до него удають ся; не повинен сходити з дороги правди, так щоб людність набрала переконаня о его цілковитій безсторонності і непохитній справедливості. Треба, щоб урядники, виступаючи публічно, особливо в часах політичного неспокою задержали до якогось степеня резерву, годячу ся впрочім з прислугуючими їм правами. В кожнім разі повинні старати ся не викликати вражіння агітаторства або демонстрації. В часі служби повинен урядник, свідомий того, що є репрезентантом державної поваги, бути рішучим, а полагдуючи справу повинен уважати більше на річеву, ніж на формальну сторону, і під законним зглядом усувати в межах своєї компетенції все, що перешкоє свободній діяльності зарібної людности. Се відносить ся головню до економічних справ, котрих проволочка може принести стороні діямаючу шкоду. Не входячи в справу основної реформи адміністрації, президент відмічує, що є пожеланє, щоб для більшости агенд скоротити дорогу численних інстанцій, які звичайно займають чимало часу, і щоб — о скільки лиш буде можливим — рішати в першій інстанції. Сим і на низших урядових степенях зростає почуте самостійності і одвічальності і піднесе ся їх повагу у людности. Президент порушує при сій нагоді питання, чи формальне скороченє не дає би завести ся через розширенє устного поступованя. В центральних властях до полагдужаня деяких агенд можна би покликати сталі комісії, котрі в численних, особливо не дуже важних справах могли би видавати зараз рішення, а се приписали би і змінили би хід актів. Президент просить, щоб міністри повідомили о змісті его письма всіх підвладних урядників і щоб самі ділали в напрямі его гадок, щоб в сей спосіб улекшити урядованє висшим і центральним властям і взагалі скоротити урядове поступованє. Дальше просить, щоб міністри порушені ним справи розслідили і предложили ему до кінця жовтня с. р. конкретні внесення. Президент міністрів звертає вкінці увагу, що конче треба приминити ся до его зарядженя; однак зазначає, що се не має доконати ся через догани,

але через безнастанні пригоди і зичливі поуки урядників, що без сумніву викличе пожеланє наслідки тим більше, що у урядників можна числити на повне зрозумінє висказаних міністром поглядів.

Міністр Бек ставить передовсім загальне правило, щоб урядники трактували публіку прихильно і чемно, звертаючи при тим увагу на се, що прихильна опіка належить ся передовсім бідним і притисненим, без огляду на конфесію, народність, або особисті прикмети петентів. Яко важне услівє уважає президент міністрів се, щоб урядники, виступаючи публічно, спеціально в часі політичних заворушень, заховували ся з певною резервою, даючою погодити ся з прислугуючими їм правами. В політичних або соціальних справах повинні уважати, щоб не викликати вражіння агітаторського або демонстративного виступу.

Наведені уступки дістали ся до письма Бека лише через те, що до Австрії належить Галичина, бо державні урядники поза границями Галичини подібних поучень цілком не потребують. Інструкції Бека були би спасенієм для Галичани, але тільки в такім случаю, коли би Бек обсадив намісництво і всі староства західно-австрійськими урядниками, котрих виховало державне, але звичаєве галицько-польське право.

Бек мав здаєсь на гадці перепони, які адміністративні власть в Галичині ставлять зарібковій еміграції руских хлопів і заборони страйків, коли в своїм письмі звертає увагу, що урядники: „стоячи на законнім ґрунті, повинні робити все, нащо їм позволяють рами компетенції, щоб усунути перешкоди своїбідній акції заробуючого населеня. Спеціальне значінє має се при полагдужаню економічних справ, де проволочка получана дуже часто з болючими страдами сторін“. До такої свободної акції заробуючого населеня „належать у нашого заробуючого населеня передовсім еміграція і страйк. Чи о перешкодах, які еміграції і страйковим ставлять галицький намісник з своїми старостами, думає президент міністрів? — Як так, то нехайже змінять їх, а наслідників вибирає поза Галичиною.

Бажанє бар. Бека, висказанє в наведених уступах, хоч як воно потрібне в Галичині, рішучо не сповнить ся, так як не сповнить ся бажанє незалежного натурі вожака, щоб він робив службу віварського пса.

Дальше бажанє бар. Бека, котре буде спасенієм для населеня прочих країв Австрії, буде, — як воно здійснить ся — убієнє для руского народу в Галичині. Сим бажанєм є упрощенє дороги численних інстанцій, так щоб в дрібних справах остаточно рішали низші інстанції властей. Через знесенє відкалку до висших інстанцій, галицький Русин а спеціально руский хлоп програє би все і посли кожду-кождєську справу. Як би староства рішали в ріжних справах без права відкалку до висшої інстанції, то населенє таких повітів, як Гусятин, Старий Самбір, Дрогобич і всіх инших руских повітів виємірувало би з Галичини, утикаючи в панічній страху. Спеціальні обставини в Галичині кажуть нам під сим зглядом домагати ся цілком противної реформи, ніж та, яку поручає президент міністрів. Ми мусимо домагати ся не лиш того, щоб в Галичині ніяка, навіть найдрібніша справа (приміром кара за спущення пса), не рішала ся в найнижшій інстанції, але щоб вона в загальї остаточно не рішала ся в Галичині, лише щоб від кожного рішення галицьких властей, був відклик до властей позагалицьких. Ми мусимо домагати ся сего, мусимо протестувати против всякої децентралізації під сим зглядом, виключно з сей причини, що інтерпретація законів у галицьких урядників є wyodrębniona і wyodrębniony є спосіб виконувати законів.

По мужилівським процесі.

(Хвиля і ревнощі).

Учнівці! — це дія мужилівської процесу дає нам багатий матеріал до численних уваг на тему недієвості справних процесів етико-галицьких судових властей та тих закулісних інтриг, тенденцій і впливів, що інсценують такі процеси і інспірують їх висхід. Мужилівські справи ми бачимо наочно, що мовляти чинники бажали за всяку ціну мужилівський страйк роздути до неможливих великих розмірів, зобразити його на бунт чи повстання, повстання з розбоями, насильствами і злочинами розливом крові, бунт з кримінальними ревнощами-комуністичними, викликаний штучно політичною агітацією; а бажали це все зробити тому, щоб мати в руках зброю проти наших домашніх чи соціально-економічних чи політичних національних характеру — і тут в краю і там в горі у Вісли. Отже на першу вістку о страйку снігався до Мужилівського військового суду сам п. к. намісник, якийсь час вівся за бездіяльною до Мужиліві і околиць радник намісництва Шнейца, а в сій за ним являється русинський, а шкільними манерами, а обшарпанішою душею суддя шкільний Шнейц. Сему панові припала до сповнення найважніша роль: всі проці влади і органи сповняли павко задану проці декорацию для роботи шкільного суду. Розсудились в дворі (безсторонній ухвалі) в сій суді; отже арештує 100 людей, партійним відсілає їх до підв'язки тюрми, відтам двома звісними транспортом же звиняє до бережанської в'язниці, перетягає судство в нескінченність, а в'язниці вертає до Бережан з обильними плодами своєї "роботи" лишаючи в Мужиліві військо. Поно своїм далішим 2-місячним постоєм в Мужиліві, де страйк вскорі покінчився, мало оправдати і ті масові арештовані і ті тюрми і походи, а також грізний розголос мовуху революції, який тій справі надади й, quibus prodest. Акти судства п. Шнейца перепали відтак через кухню прокураторську, в котрій з них виконано кровавий образ мужилівського некта. На 44 сторонах змалював прокуратор страйк мужилівський поді, показав нам 70 пантемістичних злочинців і ждав для них карі — до 5 літ. В шкільній місній по доконалих "злочинах" ставали Мужилівці перед судом, що мав розсудити і провирити їх вини, згідно невинності, щоб дати до "матеріальної правди", про яку наша карма процедура так гарно говорить. І дивним і цікавим і якімсь невідомим до постанови цієї процедури виявився се де кожен не матеріальною правдою. До тої правди змагати мають всі три чинники в процесі карний: трибунал, прокуратор і оборона; трибунал в с е д е н с я цілої розправи, прокуратор і оборона, зовсім рівноправні собі чинники, ставлені несеся, запитів і т. д. Не так діяв в мужилівській процесі. Загально казучи, прокуратор узурпував собі багато прав ведення розправи; оборону зведено з рівноправного на підв'язний чинник; а трибунал старався ствердити не так матеріальну правду, як прокураторську правду акту обжаловання. Докази: передовсім зовсім незаконним було поведіння прокуратора, і ми не можемо досіти називуватись, як знаний з своєї енергії і такту, передсідатель трибуналу д-р Ф. Якубовський мав стерпіти се постійне перекривання прокуратором границь, зачеркнення йому законом і так прокуратор, не протестує о голос, лабірав його що знав, не

ребиваючи і членом трибуналу і оборонцем, позваляючи собі на убоїні уваги, а навіть критикуючи поодинокі запити оборонців, а що більше, членів трибуналу, словами: Do czego to pytanie? — to nie jest żadna obrona, o co pani wtaściwie chodzi? і т. н. Переслухуване свідків брав прокуратор часто майже виключно на себе, головнж тоді, коли ті не дуже то обтяжували обжалованих, або, коли не стверджували того, що записано в актах судства ніби їх зізнання. Таким свідком або передсідатель пригадував їх зізнання, відчитуючи з актів судства, з увагою: „Таж ти (sic!) так зізнав“, або прокуратор заопіковував ся таким свідком і добував з нього „правду“ питаннями, що їх закон називає verständig, задаючи їх задавати, — питаннями містичними в собі готову відповідь, а задаваними тубальним голосом, що бентежив свідків і сугестіонував їх. Коли се не помагало, тоді прокуратор грозив: „Будеш сидів в криміналі за фальшиві зізнання“, ну і свідок годив ся на те, що „там записано“. А „там“ не все було записано як слід; бо пр. те, що свідок при слідстві подавав за спостереження третей особи, слідчий судья записував ніби власні зізнання свідка.

Мусимо також звернути увагу на тенденції прокуратора видобути зі свідків потвердження його погляду, що страйк був імпортований з виї (а мав его конче імпортувати д-р Бачинський) і що „мав характер політичний“. Засилював отже кожного свідка питаннями: „Звідки той бунт взяв ся в селі? Хто „рив“ між ними“, а коли свідок не мів відповісти, тоді прокуратор піддавав свідков: „Таж у вас були якісь віча; таж там хтось приїжджав, хтось говорило ся про страйк“. Свідки не вдовольняли однак прокуратора. Прийшов акціон свідок вїт Семко (Шумний) — той, що як „roważniejszemu i rozgłębny gospodarz“ повинен був всьо знати і всьо сказати. А однак і він не сказав, бож найважнішим його відкритєм була ось яка політична ревелация: Звідки той „бунт“ взяв ся не знає; слідить за сим, питає, поки що без успіху... Віча були, приїжджав п. Бачинський, і хоч п. Бачинський мій найбільший ворог, мушу сказати, що правда; він казав: страйкувати вільно, але руки в кишені, язык за зубами!“ Tableau! Отже „руки в кишені язык за зубами!“ — а не розбій і насильство. Прокуратор замов... Не можемо також поминути мовчанкою моральних наук, які прокуратор давав обжалованим, а котрі зраджують його задушевні бажання та його „obywatelskie, chrześcijańskie, katolickie i ojcowskie stanowisko“ (як каже звіт з розправи в „Slowo i Polskie-m). Коли один з обжалованих Самійло Лушак, переслуханий, в почутю своєї невинності (его таки справді увільнено) питає, чому сидів 24 дні в слідстві арешті, прокуратор розясняв йому се так: „На то ти тут сидів, щоби знав, що на другий раз тих, що вас бунтують, треба з села буюком гнати“. Не станемо розбирати сеї „моральної“ науки

*) Справоздавець „Slowo i Polskie-m“, учитель гімназ. Бр. Кричницький, тенденційно ложно представив сей момент розправи; щоб дати взорцеві всепольської етики наводимо дословно дотичний уступ: „Zapytany przez prokuratora Kojewskiego, mówi Szumny, że we wsi dawniej był spokój, że on sam już zastanawiał się nadtem, dlaczego ludzie tak zmienili się że to ktoś musiał ich pobuntować. W niedzielę 6. maja pojeździł i niekierując ludzie do Dra Baczynskiego na Brzeżan, a w kilka dni po, zajął się był Dr Baczynski w Muzykowie i miał mówić teraz: „ręki w kieszeni, język za zębami“.

прокуратора зі становиска карного кодексу або з погляду педагогічного впливу судової салі, а вдоволимо ся сконстатованем, що прокуратор має на збунтованих страйкарів параграфи карного закону і в'язниці, а на бунтарів поручає инший спосіб, т. е.: буюк, — спосіб, необнятий инішим законом, бо в Австрії тілесну кару знесено (здається проти волі прокуратора) в 1868 р.

Иниш обжалованим на подібні запити казав прокуратор дякувати Богу, що сидів в криміналі, бо тим способом увільнили ся від карабінової кулі. Сим висказом дав прокуратор свідомство правді (як се влучно підхопив оборонець д-р Чайковський), що в Галичині кримінал — се не тільки цивілізаційна інституція, але також захист охоронний перед кулями... Се також причиною до ілюстрації горожанського-католицько-вітцівського становиска прокуратора, що вже не будемо пригадувати знаний читачам „Діла“ зазив прокуратора до виміру о строї карі.

З попереднього видко, що прокуратор мав простий план і ясну ціль, але необнятий випадав часто з ролі. Ось такий неfortunний lapsus: Коли вийшло, що одна з „pajętych buntownic“ була троха підпита, прокуратор вибухнув (як звичайно, не попросивши о голос): „Ot, macie strajki galicyjskie! Upije się jedna baba, a potem padają trupy... Тим чином так пишно доказуваний „політичний“ страйк зійшов з нечея на п'яцку бурсу з фікційним розливом крові.

На тім розпрачаємо ся з особою речника публічного обжаловання, а перейдемо до трибуналу.

Передовсім немилу вражає культурну люднну факт, що декотрі судні консеквентно трактували так обжалованих як свідків хлопів рег „ти“. [До свідка економа, наставника чи иншого сурдотвця говорило ся рег „пан“, а навіть саджало ся на крісді]. Переслухання кінчило ся словами: „Иди, вже иди!“ — до котрих прокуратор додавав згрідне: „Махай, махай!“ Некультурна панцизіяна традиція!

Трибунал переслухував обжалованих по-верховно, змушуючи їх обмежитись на ляконічні відповіді: так — ні, і не позволяючи їм подрібнітише розказати, як се було, з відки склалось, до чого стреміло; а прецінь лише таке переслухання може дати поняте про внутрішню сторону ділання і ріштити справу підметові вини. О процесуальній конфронтації свідків з обжалованими майже бесіди не було. Коли по переслуханню обтяжаючого свідка, ставали обжаловані до відповіді, кінчило ся звичайно: „Певно скажеш, що то всьо неправда, сідай, молчи!“ А се вже не то негрожанське, але навіть непроцедуральне поведіння. Трибунал видко сам усвідомлював собі се, бо часто старав ся оправдати скорий хід розправи тим, що инакше розправа потребвала би до два тижні; але се зовсім не звиняє трибуналу, бож тут ходити о вини або невинність кількох десятків людей.

Тепер ще кілька слів про вислід цілої справи і уваги, які сей вислід насуває.

Знаємо, що всіх 76 Мужилівців обжаловано о злочини, тимчасом строгий трибунал прийняв поповнене злочини лише у 18 обжалованих. Кару, вимірену тим обжалованим, мусити ся уважати дуже високою. Після того вислуду тільки що-до тих 18 обжалованих слідчий арешт мів бути оправданий; бож прочих засуджено тільки за перекрочення, а така провинна після закону виключає слідчий арешт. 19 обжалованих увільнено зовсім. Ви-

ходить з сего ясно, що до 30 людей сиділо без найменшої законної підстави в арешті слідчим; а той арешт продовжав ся у декотрих обжалованих навіть до 75 днів. Якже потрібним являється тут закон про відшкодоване для тих, що їх невинно держано в арешті слідчим? Чи й тоді шафували би ним галицькі судові власти так обильно, і то не в цілі покрання дійсно винних, але в цілях репресії і зі зглядів політики галицьких верховодів? Якнебудь дивити ся на справу мужилівська тривога і сам процес лишає ся на все чорною плямою в історії галицької управи і східно-галицького судівництва.

Spectator.

3 Росії.

По розв'язанню думи.

Ті, що думали, що розв'язане думи буде „початком кінця“, що воно рознесе по цілій Росії пожежу, котру лише потоки братньої крові угасять, — як вірити офіційним донесенням, — бодай на разі завели ся. В Росії, як на тепер, панує згладний спокій. Супроти того в правительствених кругах росте довіра, а всі надзвичайні зарядження показують ся злишними. Вправді надіють ся, що де-не-де будуть устроєні демонстрації, однак правительство є гадки, що критична хвиля вже минула. Зазначити треба, що правительство сим разом не допустило до надужити із скріпленою охороною, як се було за часів Трепова і Дурнова. Мимо того, що в Петербурзі сконцентровано 25.000 війська, на улицах жовніврів майже не видко. Причинив ся до сего Століпін, котрий поставив ся, щоб лиши в крайній потребі робити ужиток з озружя.

Правительство покинуло гадку арештувати послів думи, вертаючи з Выборга, і повідомило влади, що репресалії не є шождані і що лише треба дбати, щоб бувші послы на виборчих зборах не говорили про свою діяльність в думі. Мимо того здає ся, що послы як-раз поставлять собі сю тему. Супроти того, що в Петербурзі панує тривалий спокій, відкликано військову сторожу, яка була усташена перед заграничними посылствами. При тім усім арештованя не усташать. Як до берлінських газет доносять з Петербурга, арештовано дуже багато осіб. Між ув'язненими є цілий центральний комітет соціально-революційної партії.

Послы, котрі в Выборгу підписали маніфест до народу, будуть в судовій дорозі потягнені до одвічальности. Найбільше впливові члени розв'язаної думи виїхали до Парижа, Лондону і инших європейських столиць, щоб вискзати для народної справи теперішні скріплені симпатії. Члени клубу праці унікають свого льокало, бо є підозрінє, що там уладжено на радикальних послів засідку.

Велике обуренє між послами викликав маніфест правдці. Вважають его актом великої нелюдяности супроти тих послів-товаришів, що підписали маніфест виборський. Вчора 100 послів з сторонництва кадетів радило в фініландській купельній місцевості Теріюки над ситуацією. Ухвалено скликувати виборчі збори і складати звіти з своєї діяльности. Збори заявлять ся проти революційного руху, а за переведенням виборських ухвал. Указано також на конечність акції в цілі переведення виборів в користь сторонництва.

Одповіді на запитання.

Дещо про погляди Еллен Кай на дитину і жінку.

(Хвиля).

Справу розуміння і чистого виховання каже Ел. Кай опирати на її планованню і розумінню індивідуальних прикмет дитини і на першочинній педагогії. Вступні промови наші в сій дитині головно на гадках Монтаньєра, по часті Rousseau'a та Сенсера; таж самим обстоєм природи виховання, як однією справедливою і корисною для виховуваних і для людства. Побіжні питання і провіди аланів учених подає авторка деякі уваги на себе про таку приміру виховання, про шкільність тілесних кар, про нахил дитин до брехні і т. н. Звертає справедливу увагу на те, скільки в сучасності нещастинь дає отримати в вислідом неконсеквентної розумової і шкільної виховання і скільки дитина школи не знають нічого о правдивій натурі і природних потребах дитини.

В своїх книжках не лиш вказує вона на хибні сучасної школи, але й мріє про „школу будучности“. В сій справі вона далека від уявних компромісів, навіть не бажав посприяти реформі сучасного шкільного виховання, але мало цимогно змінити.

На руках теперішньої школи бажала би побачити нову, опирати на: 1) ранній вже спеціалізаційний план, де об'являють ся виразні індивідуальні ухвалени; 2) на сконцентрованню паучування в певних предметах в означених границях часу і пр. у відповідних порах року, віку учеників і т. д.; 3) на самодіятельній праці в протилу цілому віку шкільного і 4) на емпіричній застосованню дійсности у всіх фазах паучування.

Безперечно багато є лиха в теперішнім шкільництві, так само багато лиха пліне із шкіль деяких країв в особисте, родинне і суспільне життя; однак на оден факт першорядної ваги не звертає Еллен Кай уваги, бажуючи зміни існуючих відносин: що школи

не є, не були й не будуть ніколи випаленою праці й думки одної людини, але є й будуть продуктом культурних змагань, праці і поступу даних суспільностей. Найкращий примір в сім напрямі — се новітній тип англійських шкіл. Як усі суспільні урядження, так само й школи змінюють ся під напором еволюційного суспільного життя; проте й тут індивідуальна рецепта Ел. Кай не багато може. Школи лише в силі піддержувати й розвивати той напрям, в якому йде суспільність; за те не зможуть його ніколи зупинити, ані також самі не зможуть зреформувати суспільности, на що наліє ся і про що мріє Ел. Кай. Що школи пристосовують ся до розвитку суспільного життя, маємо доказ хтось би на сім примірі, що коли суспільний розвій послідних віків пішов в напрямі випривування класових ріжниць, розвій школи пішов в тім самим напрямі і відповідно до культурности й лоступовости самого краю і тих, котрі мають вплив в поодиноких краях на шкільні справи, змінює ся фізіономія і дух школи в користь найширших народних мас. Возьмім для приміру хтось би Швайцарію, Англію, Скандинавію та нашу Галичину, Росію, акції хоч би й Туреччину... „Школа будучности“ Ел. Кай може що найбільше вирости з приватної ініціативи для добра ситуваних і вивчених долею одиниць.

Не вважаю за конче доторкати ся тут ась питань, якими Ел. Кай займається в „Столїти дитини“ і розвиває їх даліше подрібно у инних творах. В сій книжці порушила вона тих питань велику силу. Звернує лиш увагу на те, що коли Ел. Кай не лиш у з г л я д и л а але й переживала і старалась безпосередню переняти ся і побачити життя, дурбу, нужду, природні бажання й надії найчисленнішої суспільної верстані, коло котрої обертають ся тепер головно всі суспільні змагання й реформи, її книжки далеко менше були би переповнені фразами, мріями, безкритичним буюнем по будучности і цитаатами з Ніцшого; а її погляди на визвольний рух жінки, на їх зарібкову працю, суспільну мораль, любов, подружжя, школу,

суть виховані і т. н. були би певно більше реальні і більше тверезі і її твори здобули би тріккіший вплив, чим сей, що до тепер собі збобували. Що так могло би бути, вносимо сьміло з сього, що Ел. Кай тип писательки без пересудів, сьмілої, всесторонньо образованої, при тім щирої і наскрізь перенятій тимі справами, про які пише і в які вірить. Що квестні, які порушує, освітлює передовсім по жіночому, із становиска любови і материнства, в сім мж її оправдати: вона жінка, а в житю кожної природної жінки ті самі чинники є найсильнішою і найбагатороднішою підмогою.

І бачимо тут ішкву появу: жінщина, бажуючи піднести суму щастя одиниць, моральний урвень суспільности та убагоровити культуру, звертає ся о поміч в сім напрямі не до тої містичної любови, яку змагали заціпити в серця людей філософи ріжних віків, скінчивши на Толстім, — вона звернула ся до тої великої а природної любови, яку розбуджує в серці людини само життя. Після неї лиш у б л а г о р о д н е с е і л ю б о в и, яка сполучує людей, розбуджує матерні чутя, родить, виховує і удержує молоді покоління, є найвищою метою людскости і однією можливою підмогою в одичинчій і суспільній житю.

Квестия можливої еволюції материнства тоді, коли еротичне чуте людей при помочи одвітного виховання (себ-то через „еротопластичку“, як називає таке виховане авторка) піднесло ся до великої будуючої, а свідомої любови, в противенстві до сліпого полового нахилу, — се улюблена тема авторки.

З сеї точки погляду оцінює вона подружжя, любов, розводи й вихованє і передовсім задля її сьмілих поглядів в тім напрямі лектура її творів може принести користь.

Також з огляду на обов'язуючі погляди в сих справах і на положенє більшости жінок серед нашої суспільности, де на сексуальні справи глядять ся ще, коли не зі становища безоглядної і викривленої моралі, то в кожнім разі зі становища патріархального права та економічних спекуляцій, твори Еллен Кай можуть пояснити нашим незамужим

і замужним жінкам ті справи так, як слід їх розуміти, а головнж можуть отворити їм очі на ті численні небезпеки, які з їхної несьвідомости можуть опікувати їх в подружній житю.

Найважніша однак річ, без котрої ніяка зміна даних обставин і ніякий поступ не є можливий, є та, що вони в силі р о з б у д и т и с е в д о в о л е н е і з с о г о, що і с т н у є. Навіть там, де дивлять ся на торг невинним тілом холодно тому, що той торг о сьвячує форма; навіть там де лиш фізична любов або житева безпека є однією товчком до заклучування подружжя; навіть у серцях найбільше холодних і пасивних темпераментів; навіть там, де на дитину, зроджену з дівочої любови глядять ся як на щось гіршого, чим на дитину, зроджену з у сьвяченого подружжя з насильства, і там де в подружжя глядять ся на дитину як на фатальний і небажаний жарт і... несподіванку бога Ероса, — і в багатьох инних випадках можуть гадки Ел. Кай розбудити у нас справдливий і більше етичний погляд.

Твори Ел. Кай писані для широких верств, передовсім жіночих; проте характер їх менше науковий, більше агітаційний і публіцистичний. Знана судьба таких творів: вони скоро здобувають і скоро тратять свій розголос. „Закри трава зійде на моїм гробі, вона (зн. її публікація) піде в забуте, і жадна жінка будучности не помістить її в своїй бібліотечі, коли стане писати про жіноче питання в XIX. віці“. Отсе гадка самої авторки про одну з важніших її публікацій (Missbrauchte Frauenkraft), і заперечити їй годі. Всеж такі авторці лишає ся та одна потіха, що під її впливом не одна сучасна людина зрозуміє суть полового життя і вагу еволюції материнства для піднесення суми індивідуального і суспільного щастя та свої природні сили і нахили постарав ся обернути для душевного і фізичного піднесення себе, а посередно й для етичного убагороднення людства.

По за тим гадки Ел. Кай в инних справах або не кажуть нічого нового або не мають найменшого реального значіння.

Найновіші донесення з цілої держави потверджують, що нігде не заносить ся на неспокої з причини розв'язання думи. Революційні і соціалістичні організації накликають до спокою з огляду на те, що теперішня хвиля не надає ся до генерального страйку, бо хлопці заняті жнивими. Впрочім більша частина хлопів навіть не знає про розв'язане думи.

З Петербурга доносять, що цар ще не рішив ся що-до утворення нового кабінету. Є він по троха за ліберальним кабінетом з президентом гр. Гайденом, однак з другого боку улягає цар впливам вел. кн. Николая Николаевича.

Всі ці висті не можна уважати докладними і певними, бо тепер телеграфічна цензура в Росії є нечувано строга.

(Телеграми.)

Берлін. З Петербурга доносять, що поліція викрила в Кронштаді великий заговор серед жовнів морянки, з котрих 34 арештовано. Ув'язнено також аранжера бунту в Севастополі Шефера. — З Варшави доносять до тугешних газет, що в Ченстохові на улиці убито 7 стрілами з револьверу одного офіцера драгонів.

Берлін. Сюди доносять з Петербурга, що страйковий комітет петербургського округу рішив на разі виступити проти всяких страйкових заходів і пережидати аж до загального російського страйку. На разі ще не рішено, коли розпочне ся генеральний страйк. В сій справі великий вплив будуть мати виследи нарад, ведених вчера у фінляндській місцевості.

Відень. З Петербурга доносять до газети „Die Zeit“, що на бажане цїсаря Вільгельма фірма Мендельзон і спілка прибіцала російському правительству позичку 500 мільйонів марок.

Петербург. На біржах в Петербурзі і Москві панував вчера дуже оживлений рух. Курс всіх російських паперів пішов в гору, попит був більший, чим подажа. Позамкнено біржи нотовано російську державну ренту о оден процент вище.

ТЕЛЕГРАМИ.

Австро-угорська угода.

Будапешт. На другий тиждень прибуде д-р Векерле до Ішля, а по дорозі задержить ся у Відні, щоби з бар. Беком обговорити modus procedendi в справі угоди.

Подорож цїсаря Франц-Йосифа.

Прага. „Politik“ доносить, що диспозиції що-до цїсарської подорожі до Праги є вже видані і що цїсар приїде дня 10. жовтня до Праги, де забавить 14 днів.

З Сербії.

Біград. Бувший міністер Попович виїхав до Софії в цілі уложення митової унії Сербії з Болгарією. „Стампа“ доносить, що в кругах радикальних послів нараджають ся над ревізією конституції в цілі обмеження прерогатив корони. — Урядово доносять, що висті про бунт в Крагуеваці є видумані.

З Румунії.

Букарешт. Румунське правительство зарядило всякі средства осторожности на російській границі з причини проявивших ся розрухів в Ізмаїлі.

Наслідство престоло в Нідерляндах.

Берлін. З Гаги доносять сюди, що міністерство рішило внести в генеральних станах закон о наслідстві престоло в Нідерляндах. Се рішене пов'язано на підставі опінії лікарів о здоров'ю королеви Вільгельміни.

Заворушення в Персії.

Тегеран. Населення Тегерану бунтує ся проти правительства і жадає усунення теперішнього везира. Власти зарядили численні арештованія. Много осіб, котрим грозило ув'язнене, скоронило ся до англійського посольства. Положене є дуже критичне.

НОВИНКИ.

— Зарібки в Прусах. З найберунського уряду праці для Русинів доносять, що в Прусах потрібно беззастанно робітників до поля та фабрик т. є копалень, гут, цегельні і т. п. До поля не вимагає ся половиною жінщин. Потрібно також жонатих формалів до дворів, причім жінка має бодай пів дня ходити на роботу за плату як місцева. Формалі є старшими дітьми, що вже ходять на роботу, дуже пошукувані. Коли підучать ся роботи і пізнають добре обставини, платня зрівняє ся з платнею місцевих формалів, що виносить річно до 1400 марок. Треба даліше двок і парубаків до доеня коров (на німецький спосіб цілою рукою); платня 200 до 300 марок річно та удержаня. Вкінці треба 20 ковалів, зглядно ковальських челядників до фабричних варстатів. Охочі нехай сейчас зголошують ся до руского бюро в Найберуні.

— Похорон невіджалованої пам'яті Івана Матковського відбуде ся в Перемишлі завтра по полудні.

— Про страйк в Чортківщині пишуть нам: В доповненню дописи до „Діла“ ч. 140 про страйк в Базарі пов. чортківського треба еще зазначити, що Муньо Ашкенаси, син тамошнього посесора і спілник, спровадив Гуцулів на жнива на підставі урядового посвідчення з громадською печаткою, що в селі нема страйку; таке письмо отримав він від послушного ему вїйта Василя Дутки і від писаря. Кажуть люди, що панич Муньо росте в гору,

бо не досить ему було жандармів і 30—40 вартівників що ночі, але та честна кумпанія спроводала дня 18 с. м. вїйско до села, котре закваторовано першого дня до двора; але Муньоні було се невідгідно, тож порадили ся з вїйтуном, і той другого чи третого дня розквартирував вїйско у господарів. Се наука для людей, щоби пильнували громадських виборів. В сусіднім селі Криволуці страйкували люди зовсім спокійно, але цілковито; аж дня 23. с. м. зачали на лаві за 9-ту копу жати і за підвищенням винагороди за денну працю. Вїйско еще і з Криволуки не відкликано.

— Педагог-шовініст. Пишуть нам з Перемишля: До якого шовінізму почувають ся учителя-Поляки, вказує нижче описаний факт. Перемиска Філія Руского Товариства Педагогічного отворила з днем 10. червня с. р. пригатовлюючи курс для хлопців, що хотіли би перейти до рускої гімназії; на курс зголосило ся 47 учеників народних шкіл. Коли об тім довідав ся учитель народної школи ім. Конарського Злотницький, „населник Sokola“, загрозив ученикам своєї (IV.) класи, що тим, котрі поважать ся ходити на той курс, не видасть з кінцем року шкільного свідоцтва; „pójdiesz sobie po świadectwo na ruską kurs“ — викрикував він, так що двох хлопців з его класи, а чотирох з інших, настрашавшись, перестали з курсу користати. Се очевидне тероризоване молодих хлопців їх педагогом належить тим більше напаяти, що в перемиских народних школах майже не учать рускої мови, так що бувши ученики тих шкіл при вступних іспитах до гімназії не то не суть в силі добре по руски вистовлювати ся, але прямо поняті не мають про руску мову і нічого дивного. На всі народні школи в Перемишлі є всего двох учителів-Русинів, а прочі — Соколи, шовіністи такі, як Злотницький, котрих сам уже звук рускої мови приводить до скаженої лютости. А наша слава рада шкільна краєва ні пальцем не рушить, щоби усунути ті аномальні відносини в перемиских народних школах, хоч кожного року по вступних іспитах до рускої гімназії дістає від іспитової комісії донесення, що ученики, котрі вийшли з перемиских народних шкіл, вказують повне незнане рускої мови. Таким чином лишає ся одно перемиский руский громаді: всіма силами і з цілою рішучістю добивати ся в місті народної школи з руским викладовим язиком; з всею енергією старати ся переломити опір перемискої ради мїйської і ради шкільної окружної, котрі то власті з шовіністичною заістотістю парализують ще в р. 1903. розпочату в тій справі акцію перемиских Русинів.

— Жерти польських обманців. Оноді зареєстрували ми за польськими газетами висті, що міністерство внутрішніх справ остерігає галицьких рільних робітників перед відїздом на зарібки до Швеції, бо там виставлені вони на нелюдяне поведене, страшний дорожнечу і недостачу відповідного поміщеня. Очевидна річ, що польські газети, порушуючи сю справу, руководились не якимсь співчуттям над невідрадною долею галицького робітника, котрий втікає з Галичини якраз задля гараздів, яких зазнає від польських дїрочів. Головною ціллю польських газет, що стоять на службі польських дїрочів і шляхти, було відстрашити галицьких робітників взагалі від відїзду за границю а тим самим забезпечити польських дїрочів перед недостатком робочих рук підчас хліборобських страйків. Рівночасно польські газети думали, що галицькі робітники в Швеції се жерти рускої агітації за зарібковою еміграцією поза Галичину. Отже на основі вірогідностей інформацій констатуюмо, що всіх робітників з Галичини до Швеції висладо краєве бюро в Освенцімі. Між тим робітниками є багато Русинів, що місто звернули ся до руского зарібкового бюро в Найберуні, дали ся піддурити польському бюро і пішли без опіки в далекий чужий край і в нелюдяні руки. Се справдішні жерти польської несовісної агітації. Чому о тім не пишуть польські газети, чому міністерство не ціпає польських бюр та польського „ржонду“ в Галичині?

— З просвітнього руху. У Верхній калузького повіта відбуду ся 22. с. м. загальні збори читальні „Просвіти“, на котрих промовляти в просвітних та економічних справах о. пос. Богачевський і п. Баршч. Предсідатель зборів о. Личаковський із Станіславської загри учасників, в числі яких 1000 осіб, щирими словами до нової праці, а відтак вибрано виділ читальні, до котрої приступили всі розумні громадяни.

— Філія руского Товариства Педагогічного в Чорткові, założена в липні 1905. року, мала зараз в хвилі заложення 52 членів, а відтак до кінця року 108 членів. Члени філії відбуду в протягу року чотири збори, а виділ філії мав сім засідань, на котрих предметом нарад була справа заложення селянської бурси, справи учительства і шкільництва. Бурса удержувала 22 учеників, а то: 3 з V. кл., 2 з IV. кл., а 17 з III. кл. З кінцем року шкільного 1905/06 дістало загальний поступ дуже добрий 9 бурасків, а 13 добрий. Зложило іспит вступний до I. кл. гімназ. двох з IV. кл., а п'ятох з III. кл. (ті посідні приготували ся призначено в бурсі). Заряд бурси крім помічч в науці доав о морально-релігійне поведене вихованків. На будову власного дому для бурси зібрав виділ около 500 кор. На посідних загальних зборах увійшли на рік 1906/07 до виділу: Евстахій Юрчинський — голова, Денис Добромилський — заступник голови, Володимир Мрич — касиєр, о. Михайл Медведський — контролор і Герасим Гулевич — писар; члени виділу: Євгенія Ростковичівна і Петро Касиєв.

— Від філії „Товариства Педагогічного“ в Стрию. До маючого отворити ся з почат-

ком вересня дївочого інституту в Стрию зголосили ся до тепер лише 4 кандидатки. В надії на більше число кандидаток рішено продовжити речень зголошень до 15. серпня с. р. Зголошення устні і письмєнні приймає пані Осипа Бобикевичева в Стрию. Інститут буде введений в житє від вересня, коли зголосить ся бодай 10 кандидаток.

— З сокольської організації. З заліщицького повіта доносять нам: Протягом послідного року отворено в нашій повіті 8 сокольських пожежних товариств, котрі розвивають ся зовсім правильно. „Соколи“ в Кошилівцях і в Понівах, наймолодші по „Соколи“ в Таустім, уконститували ся дня 12. і 14. с. м. в присутності відпоручника львівського „Сокола“ п. С. Горюка, котрий перевів в тих обох селах курси пожежництва і перші загальні збори. В сусіднім селі Цапівцях, що належить до тої самої парохії, заложено „Сокол“ вже давніше заходами місцевого душпастира о. Івана Волошина а пізніше голови тої товариства. Цаповецький „Сокол“ розвинув енергичну діяльність і дав примір до записання сокольських товариств в двох згаданих селах. Годить ся зазначити, що всі три села азирчево зорганізовані, всі мають читальні „Просвіти“, крамниці і громадські шпихлірі, а в Кошилівцях мурує ся серед села величавий дім на читальню і крамницю. Праця о. Волошина около народного і політичного о-свідомлення своїх парохіян, ведена ледви від трох літ, як ливно, унічала ся як найкращими успіхами. — /

— Іменоване Столиніна російським президентом міністрів означає найбільшу реакцію: На основі того, що говорили про него різні бесідники в думі, був він виображенем безправства, насильства і жорстокости. Два дні перед розв'язанем думи проф. Щепкин, посол з Одеси, грозив Столинінові, що по звале-нню міністраго правительства обжалує его, як міністра внутрішніх справ, перед судом о надужитє власті. „Міністер Столинін — говорив Щепкин серед оплесків палати — вступає отверто на дорогу боротьби. Хочє він бороти ся з основами свободи і з цілим ліберальним рухом. Пів мільона моїх виборців бажав ему упалку в тім бою і то бажанє пересилає ему мною. Отже нехай почує від мене прокляти, який кидав на него півмільйонне населенє Одеси“. Нечувани річі оповідав Щепкин про Столиніна. Представив его упертим дурнем, котрий лише тому удержує стан облоги у великій чорноморській пристани, що генерал, котрий сей стан зарядив, був его зитем.

— Знесенє перемиского корпусу. „Zeit“ нотує чутку, що вїйска, стоячі залогою в Галичині, будуть з часом поступено зменшувати, так що перемиский корпус буде знесений, а Галичина буде поділена лиш на два корпуси: краківський і львівський. За те нова корпусова команда буде утворена в Любліні.

— Жидівські сироти, жертви погрому в Білімстої, прибули на кілька днів до Львова, удаючи ся в дальший світ, головно до Америки. У Львові окремий комітет заняв ся призначенням сиріт, лікарською опікою і збиранням фондів. Є їх кількадесят, хлопців і дівчат; найстарше має 17 літ. Всі постраждали родичів і близьку рідню підчас недавнього погрому, уладженого хуліганами в Білімстої. Відпочиваючи у Львові, вибирають ся групами до Франції, Англії та до Америки до різних хліборобських інститутів і полівочних родин. У Львові зголошено ся кілька родин, що хотять взяти левкі сироти на вихованє.

— Робітники Мурині в Німеччині. Frankf. Ztg. доносить, що бременський і гамбурзький бюро праці починають доставляти на різні роботи робітників муринів. Оден рільник в Гессен дістав недавно з транспортом робітників муринів; иншому в подулесвім Ганновері прислали дві муринівські дівчата до роботи. Оден знов властитель дібр в лінебургській окрузі зажадав з Гамбурга 3 робітників і дістав 2 муринів і одну муринку.

— Реформа ловецкого закону. Як по більшій часті усі краєві закони, які дотичать нашого хлібороба, так і ловецкий закон до тепер є величезною кривдою і разічною несправедливістю для наших хліборобів. Минувшого місяця у виділ краєвий зібралась була анкета, котра радила над зміною дотеперішнього ловецкого закону. Постановлено отже в ловецьким законі такі зміни: 1) Обшир ґрунту, на котрім можна би було властителям поновляти, належить зменшити із 115 гектарів на 60 гект. 2) Громади взагалі мають право не визнавати права польованя, до тепер як звично існує примус визнавати. 3) Винаймане права польованя має бути поручене повітовим виділам в заступстві громади [ого! то будуть лайданці!]. 4) Рішено, щоби анкеті заборону цілковитого убиваня кіз і лань, лише, щоби бодай через два місяці в році можна їх убивати. 5) Щоби властителям огорожених садів і огородів було вільно в тих садах і огородах виконувати право польованя. Відтак ухвалено, що не вільно убивати собак, хиба в таких разі, як собака волочить ся 300 метрів по-за селом. Той, що винайман право польованя, має бути одичальний не лише за ті шкоди, які спричинить в полі або де инде виконуванем польованя, але відповідає також і за ті шкоди, які зробить дика звіршина. Шкоду має сейчас ствердити вїйт з двома відпоручниками обох сторін, а як на се сторони не згодять ся, можна рекурсувати до 30 днів до староства. Як вилко з того, анкета скликана краєвим виділом, поправила в деякім закон ловецкий, зате погіршила в тім, що виділи повітові будуть винаймати право польованя в заступстві громад.

— Проти куреня тютюну молодіжню позиває 16 літ жити вступила рішучо палата льордів в Англії і вибрала окрему комісію, що має засановити ся над зарадою сему

лиху. Комісія дістала до обговореня проект закону в тій справі. Сей закон грозить карою кожній особі понизше 16 літ, що уживає тютюну в якій вбодь формі. Карі падає також той, хто продає, або дарує тютюн дітем до 16 р. житя. Навіть ношенє особами в тім віці тютюну є каригідне. Поліціянти будуть могли арештувати молодих курців, котрих зверхний вигляд буде підходити до інкримінованого віку. Дотична комісія взяла ся до діла енергично і відбуває засіданя, щоби чим скорше перевести той закон. Члени комісії перестудіювали різні фахові підручники про наслідки уживаня молодіжню тютюну і алькоголів. Ціла Англія приплеснула змаганям палати льордів, але і всі інші парламенти повинні взяти примір з Англії і заборонити хлопцям і дівчатам — бо і дівчата беруть ся до куреня — затроювати ся нікотинною.

— Дневникарство в Америці. На основі обчислень статистичного бюро у Вашингтоні видавано в 1905. р. в Сполучених Державах що-день 19,624,757 примірників дневників, то значить оден примірник припадає на чотирох мешканців. В неділю число примірників доходило до 11,539,521. На цілі реклами видано в тім році около 150,000,000 доларів. Взагалі сума видана на цілі друку і публікацій виносила 364,000,000 доларів.

З товариств:

Відпоч в Бережанах. Заходом філія руского тов. пед. в Бережанах відбуде ся дня 29. с. м. 4 вечірньо в селі „Наді“ о год. 8. вечірньо відпоч. в Фрانیя Кокотайло на тему „Сучасна українська поезія“. Вступ 20 сот. Діти на Селинську бурсу.

Померли:

— Василь Кокотайло, парох в Турині жовківського деканату, відзначений кресто-шанською одіжню, вислужений кулявський декан, упокоїв ся дня 25 с. м. в Перемишлі в 56 році житя а 32 святицтва. В. є п.!

З Тов-а сьв. Петра. О. крп. П. ю р к о просить нас подати до відомости інтересованих, що по причині тяжкої недуги, продовжуючої ся уже третій місяць, і предстоящої операції, на котру дотепер рішати ся еще не міг, зложив аж до дальшого предсідательство Тов-а сьв. Петра в руки містопредсідателя о. мітрата Туркевича. Секретарями Тов-я осяють і на дальше оо. Давидович, до котрого належить також ведене книг записок і корінного фонду, і віцектор Паниківський, до котрого належить і висилка записок, медалів і грамот, а контролором о. Мохнацький, до котрого належить ведене книг членських і касових, як і кварталні виклики о стані Тов-а в Епарх. Відомостях. В справах Тов-а належить відносити ся: лично до помянутих виділових, а письменно лиш під адресою: Виділ Тов-а сьв. Петра у сьв. Юра у Львові.

Конкурси Бурс.

В селянській бурсі в Чорткові на рік шкільний 1906/07 пайде поміщенє 20 учеників шкіл народних. Успіва прийняті: Родичі або опікуни будуть мусіли платити місячно 7 корон готівкою та доставити вітхувалів раз на цілий рік 2¹ корів бараболь, 65 кр. пшеничної муки, 25 кр. ячмінних або гречаних круп, 40 кр. кукурудзяної муки, 25 кр. фасолі або гороху, 2 коп. капусти або відповідну кількість бураків. Крім того місячно 1 кр. омасти і тиждень 2 бухонки хліба. На зужитє інвентаря заплатити кожний з гори при прийнятті 2 К. Кожний хлопець мусить мати потрібну скількість білизни, убрание, сінник з соломом і потрібну постіль. Прине білиз не належить до ааряду бурси. Кожний питомець дістає в бурсі цілковите удержанє, опіку і поміч в науці. Подана, заосмотрені в послідні свідомітно шкільні і декларацию, належить вносити до виділу філії на руки В. п. Е. Юрчинського о, судити в Чорткові, пайдаліше до 15. серпня с. р.

До св. Землі! В перших днях вересня вибираєсь руске паломництво до Єрусалиму, Вефлеєму і пр. Паломництво триває три неділі, з чого повних вісім днів в Єрусалимі і околиці. Ціна їзди з повним удержанем за цілий час паломництва I. кл. 450 К, II. кл. 400 К, III. кл. 300 К. Зголошення приймає до дня 1 серпня Комітет паломництва до св. Землі, Львів, пл. св. Юра ч. 5. (Допиш).

КЛЕВЕТНИК. Комусь в Дрогобищині залежить на тім, щоби має бюро, де виготовляють ся пани на церковні будинки, злискредитувати і імовірно ті роботи для себе привернути, бо пускає ноголоську, що дрогобицьке староство опечатало церков в Східниці, збудовану після моїх панив. Довідавшись про сю ноголоську, відне ся в письменно до Вєч. о. пароху в Східниці з запитанєм, по якій причині староство опечатало східницьку церков і на се одержав від Вєч. о. Григорія Савицького, місцевого пароху, письмєнну заяву, в котрій сказано от що: „Вість, котра дійшла до Вас в ділі нашої церкви, є цілком несправдливо. Нікому і не сніло ся о замиканню церкви, котрій нічого не бракує, тільки що декуда затікає по причині опаратченого даху бляхарями Мури держати ся добре, нігде жадної риси не показало ся“. Се поясненє Вєч. о. Савицького мовить дотичний добродій приймати до відомости з тім, що старанем моїм буде подати его тєснє їм до публічної відомости, щоби люди знали, хто що варт. — Василь Пастірний.

НАДІСЛАНЕ.

Приїхав я до міст. Снятина, відбувши 4 милі кошової дороги. Понеже на двірці не було мовозна, а я так хорий, що о власних силах ходити не можу, казав їм фіярови заїхати до сьвященника, де попросив-ем о шкільну молоду. Сам сьвященник мені вніс, а явив і відіхав на дворці, але поїзд фюрнував мені з перед носа. Вертаю до міста та завертаю опять до сьвященника. Ситуація зміняє ся. Входить до мене до покою зі сьвященником якийсь гостодія з чорною бородою, сьвященник опускає комату, господина з руками в кишені приступає до мене і каже: „Пане, тут численна родина. Ми нікого на ніч не приймаємо. Пришу опустити мешкання“. Я попросив слугу, щоб мене убрало, а паробка, щоб мене випроводив, тоді господина обстежений запитав: „Перепрашаю Вас, а так не думаю, а хотів лише довідати ся, що Ви думаєте з собою зробити“. На то я відповів: „Іду до Степени. А чому не догослю, бо маю при собі гроші, власне навіть дістаю-ем за поможу з „Дністра“ на лічене. А деж моні? „Таж відіхали. Зараз прийдуть“. Сей фіявер зробив 4 милі дороги і коні дальше їхати не можуть. „Перепрашаю а так не думаю“. — Непорозуміння. — Я казав винести крило на двір і більше до хати не входив-ем. — Се ділаю ся в домі о. Феліможа Огоновського, парох і сьвятиня в Снятині, року 1906 в місяці липня. Такий бруд, таке брутальне обходжене ся з хорим, котрого навіть слуги жалували, мушть бути напятигоне публічно. Квоту 50 пр. за шкільну молоду і наважочов хліба, щоб не понесла страти численна родина, посилаю на руки о. пароху. З поважанем Нестор Яворський, урядник „Дністра“.

Кути 25/7 1906 р.

ОГОЛОШЕНЕ.

Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі повідомляє, що динні штучні навози на осін вже розіспала, а хто его не має тому на жадане вишше ся безплатно. Просимо заравом чим шорше замовити штучні навози, бо в місяці серпня і першій половині вересня достава навозів буде дуже трудна.

Диренция

ПАННА 19 літ з умітченню 8 кл., котра уже у сьвященників учила діти, приймала би охотно посаду у сьвященника під уміркованими умовами. **Ф. ХОМЯК**, Каміна струм. 711 7-10

Уряд парохіальний в Мельниці потребує зарав дика з добрим голосом і евентуально, щоб умів заправляти діти хор. 629 2-3

Цікаве!

Самі новості суть тепер в нашій складі.

Гудульські постолки на всякий вік від 1:50 до 4 корон.
Трибушони (новий винахід) по 2 кор. 40 сот.
Сокільські шапки по 3:50 сот.
Ковадні шапки для мушьян по 6 корон.
„жінки по 4 корон.
Синьо-жовті лавушки зі сококом по 2 корон.
Гудульські фартушки від 3 корон.
Гудульські пояси від 1 корони.
Вяшвані пояси від 6 корон.
Гердані від 2 корон.
Перепишні злотки „Вуки“ серия по 2:50 сот.
Кути не кути а оглянути можна.

„Сокільський Базар“ у Львові, улица Руска ч. 1.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛІ

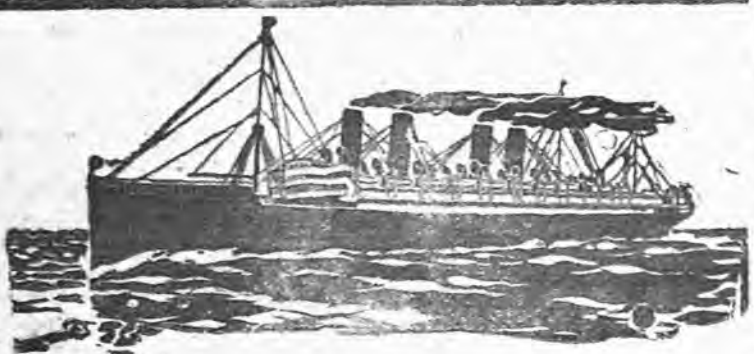
Найдешевша торгівля галантерейних товарів

АДОЛЬФА РАПША

у Львові Ринек ч. II (напроти тов. Просьвіти).
Поручає великий вибір мужского біла, краваток, рукавичок, парасолів, лісок, шкільних виробів, російських халатів, альбомів як також туалетного мила і переумері.
Великий вибір цукон на цигарети, тютюну, гроші і ошкім з гербом Русь.
Великий вибір біжутерії.

Без конкуренції.

149

до Америки

Канади, Тексасу, Аргентини, взагалі до всіх місцевостей північної і південної Америки, до Австралії, Японії, Хіви т. д.

з Галичини і Буковини

Найдешевше перевозить

Перевозове товариство пароходів

NORDDEUTSCHER LLOYD

В БРЕМІ.

В Бремсе товариство удержує руского сьвященника, котрий виконує душпастирські обовязки і опікує ся емігрантами.

Хто хоче їхати до Америки, нехай пише по шіфрарту до:
Генеральна Агентура Північно-німецького LLOYD'A
у Львові ул. Городецька ч. 93. 243 50-50

Д-р Франц Закрайс

виїхав на кілька тижнів на купелі.

Емер. ц. н. радник суду

Іван Виханський

отворив

канцелярию адвокату

в ЗОЛОЧЕВІ

(Дім власний при ул. Косцюшка — там, де находит ся також льокаль т.св. кредитового „Народний Дім“) 702

РЕСТАВРАЦИЯ

Поручає ся реставрацію, пиварню і торгівлю вишшею МАРКА ПОМЕРАНА. Кухня у власній управі, дешевше як всюди. В льокалі всі рускі диньники. 3 поважанем

476 М. ПОМЕРАНА, реставратор Ринек ч. 7.

Коперникий і Сын

Оптики і Механики у Львові: площа Галичина ч. I, протяз Банку Гипотечного на планітацях площі Галицької поручає

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льорнетки цілкі по 12, 15, 24 і вище. Заразом поручаємо в найбільшій виборі окуляри цілкі, лупи і всілякі інші прибори оптичні, всілякі направи косягодує ся як найшорше і найдешевше. 4184

Оженить ся.

Урядник державний, Русин, вдовець, не маючий близьких знайомоть, глядить тоді дорогою, товаришки життя, особі щирої, тихої вдачі, правого хараку, і доброї господині, старої панни або вдови бездітної, Русинки; маєток позаданий. — Справа тряктує ся на серію. — Вльондники мають першештво, фотографія позадана. За дискрецію ручать ся оловом чести. Точийші інформації під адресою: „10 B. C. D.“ poste restante Rzeszów-Galicya. 749 1-3

ПЕРША КРАСВА ФАБРИКА

ДИЕТИЧНИХ ВИРОБІВ

ВОЛЯ ДУХАЦКА П. Подгуже

поручає знамениті:

Готове тісто до печення (дає печива на 8 осіб), шоколадове, моріне, англійське, здорове і струдне, пачка 75 с.

ЛЕГУМИНИ PUDDING

(легуміна для 6 осіб)

різні овочеві присмаки по 20 с., шоколадова по 30 с. Дрімжовий порошок по 10 с. Ванілевий цукор по 14 сот. Ванілевий порошок до сос в по 12 сот.

Ті виробы можна забуту у всіх скляках споживочних і делікатесів, а як де нема, просимо віднести ся просто до фабрики. 513 30-39

Оголошене.

Виділ „Руского Інститута для дічат“ в Перемишлі повідомляє П. Т. Родичів і Олімузі, що згодошене о приняте панночон до его панночону належить вносити на адресу Виділу найдальше до дня 25. н. ст. серпня. Такі згодошені мають вносити також П. Т. Родичі інституту, які вже в мивувшій ролі ту були приміщені. Вачерпуючі інформації для Во. Родичів що до умовий прийняти находит ся в нововипечатанім проспекті Інститута, який послав ся даром всім, що того жадають.

Плани наукові для класів пригатовляючої, для класів I, II, III і IV. ліцеальних, як також виказ приписаних учеників шкільних суть подані в звіті дирекції ліцея за рік шкільний 1905/6. Зане учениць до ліцея відбуде ся 1 і 3. н. ст. вересня по полудни в годинах урядових від 8-6. Вступні іспити до I. і пригатовляючої класів відбудуть ся 4. н. ст. вересня по полудни, вступні іспити до II, III і IV. класів 5-15 вересня рівнож по полудни.

726 3-3

За Виділ: о. О. Мартинювич.

МАШИНИ ДО РОБЛЕНЯ ПАНЧОХ

„МЕТЕОР“

перше чесне промислове товариство для виробу трикотажних і панчохових товарів

Рудольфа Пауера і Сп.

в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,

дає кождому тривалий побічний заробок закупленем машин до робленя панчох „МЕТЕОР“.

Готовий товар приймає ся.

Наука основна.

ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ.

Інструктор до дому. 698 15-7

Уряд парохіальний в Комарниках п. Борня, пошукує сейчас дика, що умів би завесту хор нотний і провезти церковну крामीцю. Визніт усеїя на місци. 748 1-3

Прийму кількох учеників з вищої гімназії на станцію. Здоровий харч, старанна опіка. Згодошені приймаю до 5 серпня. Михайла Любінецька сирота по сьвященнику в Сороках п. Цирець. 733 8-3

Дяка прийме сейчас уряд парохіальний в Сквараві новий п. Жовква. 785 8-3

Глядаю заняті на село до шиття біля і суконь. М. Березовська, Гроденка. 738 5-5

Пошукую дяка нежонатого, котрий вивчив би і провадив хор і помагав парохом в малій господарстві за особним винагородженем. — Гр. кат. Уряд парохіальний п. Лятачи почта в місци. 739 3-5

Глядаю честної, здорової, бездітної жінчини, що передовсім розуміє ся добре на прасованню кухні а вдатк любить поради і охорність в яті і спіжарці. О. Ант. Вєскід, парох в Тарнаві п. Риванів. 741 3-6

Сейлюграм се одинокое найвещіше середство, щоб сейчас вигубити блющиді. Дістати можна всюди в оригінальних флашочках по 50 сот. Прому жадачі гуртовних офарт. Хемічна лабораторія сейлюграм, Львів I, 751 почтова скринька 83. 1-3

Пошукую совісної учительки на цілий рік до науки одного хлопця з першої і двох дічат в 2 і 5 класі. Згодошені під адресою Волод. Дорош, парох Вишнівська. 743 3-7

В будинку „Дністра“

дає винаймлення від 1 жовтня 1906 помешкання по 5 комнат в партері н. I. II. і III. поверсі в домі ул. Підвале ч. 7. Склапи і пичниці в домі ул. Руска ч. 20. Влязше відомістія в канцелярії „Дністра“ ринек ч. 10. 667 11-15

Помости

до церков цементові, камінцеві, мозаїкові

поручає

Т. МЕЛЬНИЧУК

АРХІТЕКТ

ЯРОСЛАВ. 7-50

КОНКУРС.

Тсвариство „Шкільна Поміч“ в Коломійі прийме з початком шкільного року 1906/7 коло 40 учеників рускої гімназії (перевано в низших класі) до бурж-інститута. Своім питомцям дає ціле удержане, нягляд і домовий провід а також меншу поміч в науці. Олята вносьть на рік 4 К на інвентар, 2:40 К яко річну членську вкладку до товариства, 2 К на кореспондентці, а місячно 34 К за удержане і К на пране біля, все платне в гори. Хто бажав би бути прийнятим за меншою оплатою (однак не вище 20 К), має предложити відповідно виписане і потверджене свідощтво убожества. Питомці мушть при прийнятті виказати за, що мають 6 пар біля, 6 ручників, 6 хустиняк до носа, 2 пари обуви і три рази зміняти білі на постіль (взьо назначене). Кождий прийнятий дістає карту прийняті, без котрої не може справдаться до інститута. Подана в демірацію, кілько обовязує ся місячно платити, належить везти на руки головні товариства директора гімназ. Софрона Недільського до 25 серпня 1906.

За виділ товариства „Шкільна Поміч“ в Коломійі.
С. Нейльський голова. Е. Козакевич секретар. 732 2-2

Заснована 1782

Заснована 1782

Ціс. кор.

привіт.

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведе промислове в краю і одне з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих польських горівок, розсолів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ч. і к. надворний доставник

поручає Ви. Управам рілничих кружків і сільських крामीць свої знамениті виробы по уміркованим цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, оулі і вишних спиритуальних з всіх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплий, хемічний дорожній фабрично зладженіх і згодоженіх та ц. н. інституту до розвадіду споживачу средств розвадіженія

Диньки і інформації списає ся на домашане оплати і даром. 1103 58-104

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середньо-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

3 Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
Рави рускої 7:50.
Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
Станиславова 8:05.
Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
Яворова 8:18, 4:37.
Коломій 10:05.
Ряшева 10:35.
Тухлі 3:55 (від 15/6 до 30/9).
Белзця 4:50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудни і 8:20 вечер, (від 6/5 до 23/9 вкл.) в неділі і лат. сьвята, 10— перед полуд. 1:46 по полудни (від 16 до 31/8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1:15 по полудни (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. сьвята), 10:10 вечер.
з Ширця від 2/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о 9:40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята) о 11:50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11—*.
Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
Яворова 6:00*, 6:55.
Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
Белзця 10:45.
Ряшева 4:05.
Коломій і Жидачева 3:30.
Рави рускої 7:25*, до Станиславова 9:10*.
Перемишля 10:05* (від 1/5 до 30/9), Хирова, Ясла.
Стрия 11:30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудни, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
до Рави рускої 11:35 в ночи (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9:15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1:35 по полудни, (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня) 3:14 по полудни.
до Ширця 10:45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. сьвята).
до Любіня вел. 2:01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. сьвята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товстими; поїзди нічні в зазначені звиздкові. Пора лічна числять ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано. Звичайні білети їзди як також білети всякого иного рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мійській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсманна ч. 9. 35

При закупні товарів просимо поклануватись на нашу часопісь.

Видає і відговдає за редакцію Александр Борковський.

З друкарні Народової (Мазецької) Комерника ч. 9

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток
долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерти приймають: у Львові
Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кіліньського 2; С. Соколовський, Па-
саж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasensteins & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13. — У ФРАНК-
ФУРТИ і ГАМБУРЗІ: M. Haasensteins & Vogler.

Передплата і належитість за інсерти платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . . 16 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 34 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція
під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи зберігають ся ли-
ше за попереднім застереженням. — Рекламні не-
печатані візиви від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20
с. за одну стрічку інсертову або за 61 місце, а в ру-
бриш „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Новий „каганець“ освятити.

Проф. Радецькому в альбом.

„Rada szkolna krajowa z dnia 27 6 1906.
I. 24998 zarządziła, ażeby ze względu na pow-
szecną przysięgłość publicznosci szkół ludo-
wych przyjąć obce dzieci do szkół ludo-
wych w miastach tylko o tyle, o ile w istnie-
jących już klasach tych szkół znajdzie się dla
nich pomieszczenie i o ile wskutek przycięcia
tych dzieci nie zajdzie potrzeba utworzenia no-
wych klas, względnie potrzeby nałożenia na
odnośne miasta nowych ciężarów na utrzyma-
nie tych klas.“

Що це значить ся? Галиція ще не ви-
одремблена, а вже комісія едукacyjна по-
важилась на таке, на що досі не здобули
ся против Ляхів ані Прусаків в Познаньщи-
ні ані Москалі в Конгресівці.

Нищене наших дітей при вступних іспи-
тах показало ся для комісії невідгидним. Су-
спільність має очі отворені. Статистика ве-
де ся і публікує ся всякі лайдацтва; а се
вельми болюче для неї. А тут сунє і сунє
руська молодіж до середніх шкіл. Готово
ще вийти за кілька літ, що відношенє віс-
отковє Русинів в школах східної Галичини
буде таке, як відношенє руського населєня.
І перестрашили ся русиноди відродженя
руського льва. Звідси сей варварський но-
вий указ, при котрім бліднуть всі виїмкові
зарядженя прускі і московські. Годі милити
очі, що указ сей відносить ся також до Ля-
хів та що не є звернений виключно про-
тив нас.

Указ сей введе корупцію в школи на-
родні. Хто-ж орієкає, що в школі нема вже
місця? А чи для того, що помастить, не знай-
де ся місце мимо переповнення?...

На чию ласку ми здані? Адже управ-
тельства шкіл більшекляських обсаджє ся
систематично всюди Ляхами з поминєнем на-
віть далеко відповідніших, а навіть лучше
кваліфікованих Русинів. Для учеників Ля-
хів позамісцевих готово знайти ся місце, бо ті
все скорше зголосять ся яко близше стоячі
управителя Ляха.

А чи при справедливім виконуваню се-
го обіжника ми також не заплатили би сво-
єю шкірою? Деж бо є школи 4-класові? У
східній Галичині лише по більших містах, то
є там, де мешкають Ляхи і полякуючі Жи-
ди. Заперти ворота позамісцевим, значить
заперти дорогу до просвіти Русинам. А хоч
би і в селах на сході мешкали Русини по
половині з Ляхами, також різати-муть лише
нас. Мазурищина ціла засіяна більшекляськими
школами. Не говорю вже о малих містечках
з 1000—1500 мешканців, але навіть велике
число сіл має 4-класні школи. Нема одного
повіта, де би не було таких шкіл по кіль-
канацять. А у нас?...

Наші повіті в двоє більші від мазу-
рских. У нас є села по 2000—3000 мешканців
чимсь звичайним. А як воно є? На такий
величезний повіт, як бережанський, є чотири-
класні школи лише в Бережанах і в Козові.
Та й недопускають до отворєня 4-класових
шкіл там, де є більшість руска, особливо то-
ді, коли викладна мова має бути руська. Чи
оден є такий Угнів, Синевідко, Нараїв, Ко-
нюхи? Підгаецкий інспектор може з цинізмом
агента комісії едукacyjної говорити в Зава-
лові, що те місто тоді одержить 4-класову
школу, як буде викладана польська мова.

Комісія едукacyjна мудрує, що добре
вимірила. В найгіршім для Ляхів разі не пі-
шлиби масово до школи Ляхи зі східної Га-
личини. Фактично спинило-б ся зріст лише
Русинів. Мазурищина випродує навіть при
замкненю всіх східно-галицьких шкіл подо-
статком ляхської інтелігенції, потрібної до за-
литя цілої Галичини. А того найгіршого ви-
падку для Ляхів не було би ніколи. Ляхи на
сході по містах, а тут їм не забирає ся воріт.
По селах тут Русини, а Ляхи хіба в фальшо-
ваних виказах конскрипційних.

А вже не говорю о тім, що варварський
сей указ мусить зникнути вже хочби з сей
причини, що всі публічні школи, є доступні.
Навіть в середній школі не можуть відмови-
ти місця при найбільшій переповненю, коли
ученик походить з округи тої школи. Не може
ніхто зборонити вступу до школи народної ко-
ждому, що походить з округи тої школи, а
близішої нігде не має. Сего указу чейже не
зважають ся увести нігде в жите; він проти-
вить ся § 2. зак. державно-го з 14. мая 1869. р.

Бунт.

Сьвятий союз!

Еще перед роком, коли цар ані гадав
уступити перед революцією, кольтортовано
вість, що німецький цїсар прирік царєви по-
міч на здавленє революції в польських краях
Росії і що в тій самій цілі навіть Австрія
обсадить своїми військами деякі, з Австрією
сумєжні провінції російські. Тепер, коли ро-
сійський двір розпочав борбу з революцією
наново, поголоски інтервенції Німеччини і
Австрії виринули на ново. Факт, що цар від-
важив ся розв'язати думу, уважають за доказ,
що на случай вибуху революції, він має за-
певнену поміч армії Австрії і Німеччини.
Мимо того, що сі вісті так в Австрії як і в
Німеччині урядово заперечують, вони знахо-
дять віру в найповажніших кругах політич-
них так Росії як і за її границями. В сих
кругах твердять рішучо, що віджив сьвятий
союз, з тою ріжницею, що колись російські
багнети і гармати ратували західних членів
союзу, а нині, за реакційні услуги Росії ма-
ють вирушити на ратунок російського деспоти-
зму австрійсько-угорські і німецькі багнети.
Від давнього сьвятого союзу не змінила ся
ситуація. Ріжниця лише в зміні фронту: з
заходу на схід. Як в 1849. р. війська Пашке-
вича в Угорщині, так тепер померанські гре-
надери, австрійські кайзерєгери і мадярські го-
веди мають розпанювати ся на просторі від
Балтійського аж до чорного моря. Протестан-
тські війська Німеччини і католицькі Австрії
мали би двигнути в гору і укріпити право-
славний режим застенілої нетолеранції По-
бідоносцевя і здавити початки парламентариз-
му в Росії. Війська конституційних держав
мали би бути катом форми ряду, з котрою
з своїм власній вітчині жили ся так, що ин-
шої форми і подумати собі не годні.

Ті люди, котрі дома на зборах чули а
в часописях читали про злочин російського
правительства, котрі з російською револю-
цією і її здобутками симпатизують так, як
з своєю власною справою, мали би іти рату-
вати се, що з цілою душою ненавидять, дали
би ужити ся на катів справи, котру уважа-
ють за справедливу, за сьвяту?

Песимісти відповідять, що в сьвітї ні-
че не є неможливе, що армія, навіть консти-
туційної держави, піде туди, куди пішли її
і її начальники, буде робити се, що скаже їй
робити її команда. Відповідять, що ті, котрі
можуть царатови допомогти в его борбі з ре-
волюцією, суть довжниками царату, бо ли-
шень єму завдячують своє теперішнє перво-
рядне становище в міжнародній політиці.
Бісмарк сказав при одній нагоді: „Ледви чи
в історії європейських держав маємо примір,
щоби суверен великої держави зробив сусі-
дови таку прислугу, як та, котру цар Нико-
лай зробив австрійській монархії. В 1849 р.
прислав він їй на поміч 150.000 людей, по-
біди в Угорщину, установив там назад коро-
лівську владу і забрав свої війська, не згаду-
ючи навіть о оренціальних і польських спра-
вах 49-ого року. Як тоді Росія ратувала
монархії і реакцію на заході, не викорис-
товуючи прикрого положєня сусіда, так са-
мо тепер, за сі ширі політичні услуги Росії,
Австрія і Німеччина могла би скріпити царат
своєю помічю, не рахуючи польських, ні
надбалтійських німецьких провінцій Росії.
Одним словом, часи Николаївські вернули,
тільки змінив ся фронт.“

Ті, що знають ситуацію в часі, коли
в Австрії і Німеччині захитаний був не лиш
деспотизм, але навіть сама інституція мо-
нархії і знають яку прислугу віддав сій ін-
ституції деспот півночі, вірять в се, що мо-
нархи Німеччини і Австрії схочуть віддати
царатови ту саму прислугу, коли він опинив
ся в подібній ситуації і коли домаганя зре-
волюційованих мас Росії, як націоналіза-
ція землі і т. и., можуть стати ся домаганя-
ми народів західних держав.

Багато промовляє за віджитєм старого
сьвятого союзу. Однак, часи змінили ся. В
1849 році цар Росії міг дозволити собі на
висланє армії в цілі ратованя реакції в су-
сідних державах, бо народи Росії були без-
гласні і він не бояв ся протесту своїх під-
даних. Правительства Австро-Угорщини і Ні-
меччини, хоч в сих державах конституціо-
налізм не є ідеальний, мусять числити ся з
публічною опінією, котра в сій справі одно-
душно стоїть против царату а по стороні
его противників. До відновленя такого сою-

за трєх суверенів, яким був сьвятий союз,
певно не прийде.

Страйкові репресії.

Чи є у нас єще конституція?

Так можна слушно запитати ся, коли
зв'язати, що у нас дїє ся на страйковім те-
рені в городецькій і рудецькій повіті. От кіль-
ка прикладів.

Як вже було в „Ділі“ донесено, напо-
сів ся був жандарм, стаціонаваний в Завидо-
вичих городецького повіта на тамошнього го-
сподаря Ст. Яремчука; він намовив другого
дати Яремчука в лице, щоби повстала бій-
ка і він его міг арештувати. Але так не ста-
ло ся. Та жандарм не дарував свого. Дня
23. с. м. мав Ст. Яремчук з єще двома дру-
гими розправу карну о переступство з § 3.
закону коаліц. Боронив обжалованих д-р Л.
Озаркевич, адвокат в Городку, і помімо
стягнених около 20 сьвідків суд всіх увіль-
нив. Навіть жандарм не мав нічого обтяжа-
ючого сказати. Так коли всі вийшли з салі
розправ по увільняючій вирокі, жандарм а-
рештував Ст. Яремчука на судовім коридорі
без найменшої підстави, і невинний чоловік
сидить до тепер в арешті. Чи не чистий роз-
бій на гладкій дорозі?

Зараз другого дня потім прийшов той
сам жандарм до Мих. Вівера, господаря в
Завидовичах, і каже: „Ходіть зі мною, бо
вас п. вахмайстер кличе“. — „Як п. вахмай-
стер має до мене дїло, то нехай прийде до
мене“ — була відповідь. „W ітєнію ргава
aresztuję was!“ каже жандарм. — „А як так
то іду“ — каже п. Вівер, і дотепер сидить в
Городку в арешті без жадної причини і за-
суду. В четвер д. 26. с. м. арештував той сам
жандарм порядного господаря з Завидович
Ів. Гавриляка і єще двох инших, завіз їх до
двора і тримав до пополудня. Коли жінки їм
принесли їсти, жандарм не допустив до того.
Опісля двох випустив, а Івана Гавриляка ви-
слав другим жандармом до Городка. Всі три
повисші господарі належать до найрухливі-
ших в селі, преуменьють „Діло“ і „Свобо-
ду“, та хотять нема з ними жадної вини,
жандармерія з намови двора (Ф. Вайсмана)
чи з приказу старости тероризує людей зов-
сім невинних, щоби страйк зломити.

Дідич Жид з Жашкович просив сьвяще-
ника з Хишевич, щоби погодив его з людьми,
щоби до него ішли жати; бо єще і жита
був не вижав (24. с. м.). В тій цілі 25. с. м.
приїхав економ, також Жид, до Хишевич.
Але що не було людей вже дома і треба бу-
ло порозуміти ся з людьми з Жашкович,
то відложено угоду до вечера або до другого
дня рана. І дійсно 26. с. м. раненько поїхало
трох статочних господарів з Хишевич, що
не роблять на паньським, до Жашкович. Ді-
дич Жид стояв вже на дорозі. Колиж вони
ему розказали, чого приїхали, Жид випер ся,
що він хоче згоди (бо вже дїстав з Комар-
на страйколомів) і зачав кричати: „Жандарм!
жандарм!“ А що жандармів в Жашковичах
стоїть постоем аж трох, то зараз і жандарм
з'явив ся. Ледви люди повтікали з жандарм-
ских і жидівских рук.

Того самого дня в Жашковичах сказав
громадський пастух Онофрей Савка до одної
жінки, що жала на паньським лані: „На що
ви люди, псуєте нам? Таж ви знаєте, що у
нас страйк!“ Баба сказала се Жидові і за-
раз арештував жандарм чоловіка невинного,
бідного, з а к у в а в якби якого найбільшо-
го злочинця, і піднав до Городка.

Жандарми в селі, жандарми на поли,
жандарми на кождім місці; чіпають невин-
них людей, нехай би тільки трох з собою
розмовляло. Такого віддїлу нема і в Росії, що
у нас дїє ся. Кілько сліз впаде на совість на-
ших верховодів. Чи то їм на добре вийде?
Хто сіє вітер, збирає бурю.

Подібно поступає і рудецький староста.
З кождої громади, де є страйк, мусить іти
щоденно післанець до старости, нераз і 4 милі
з листом він жандарма. Жандармерія лапає
невинних людей і відводить до старости, де
їх держать по кілька і кільканацять днів в
інквізиті, щоби опісля засудити (або і не за-
судити) після Prügelpatent-у. В Хлопах ареш-
тував жандарм чоловіка за те, що жартом
сказав: „вїт наказав страйк!“ і за те сидить
в слідстві вже пятий день. В Конюшках кор-
кидали ся пастухи-хлопці грудками. Надїхала
фіра з жєнщинами-страйколомками і грудка по-
цілила когосьтам. О тім довідав ся жандарм

і зараз обох арештував та відставив до стар-
рства до Рудок, де без засуду також сидять
вже 4 дні. Нарід стероризований, не знає
що робити. Одні хотять відповісти на терор
терором, другі опустили руки, а єще инші
зневїрили ся і ідуть на паньський лан на ро-
боту. Та бо знов віддїл чуючи за собою стар-
ростинську і жандармську опіку, дають своїм
людям о много менше, як чужим страйколо-
мам. Так є в Катериничах, Горбулі і др.
Чиж нема кому у Львові упінути ся за не-
щасливим народом?

Пишуть нам з Рогатиньщини:

Від 13. с. м. заведено в селі Свистіль-
никах винимковий стан, дуже прикрий для на-
селєня. Під вечер того дня приїхав до села
комісар д-р Кантор, велів скликати радних і
почав кричати на них, що вони бунтівники,
нероби. Коли єму відповіли, що „ми не бун-
туємо ся, іно домагаємо ся більшої заплати
за працю“, то комісар кричав „Milcz! Musi-
te робити за таку платню, як досі, пани
нічого вам не підвисають“, Заголоювані тим
люди розійшли ся з нічим, не зробивши уго-
ди, бо й не о се ходило п. комісарєви. Він
хотів винайти тих, що минулої ночі зробили
страйколомом в огородині школи на яких
2—3 корони. Не осягнувши сего, відїхав до
двора, розпорядивши єще в канцелярії вїйто-
ви під карою 100 корон, що 1) в канцелярії
на стало замешкає оден жандарм, 2) устано-
вить ся 10 вартівників, котрі від 9. вечера
мають ходити по селі цілу ніч до 4. зрана і
мелдувати ся у жандарма, ідучи на варту і
сходячи з неї, 3) що в ночі нікому не вільно
сходити ся ані через село переходити під
загрозою арешту. Дня 14. с. м. заповідає
жандармерія квартири для жовнірів; а вже
на другий день, в неділю о 8. зрана надїхав
під проводом кадєта оден цуг драгонів, за-
брав з собою старшину громадську і 3 жан-
дармів і вїхав під моє помешканє.

З розказу жандармів двох моїх сусідів
розбили колодки від замкнених парохіяльних
будинків і завели коні до стаєн, силою здо-
бутих. Було се о год. 10., коли я правив в
церкві богослужєнє. Я заповів людям, щоби
зійшли ся в канцелярію по вечерні наради-
тись, чи не ввєсти проти того насильства я-
кий протест; та коли радні почали сходити
ся, дано мені знати, що жандармерія і вій-
ско сконститовані. Тоді я без наради опустив
громадську хату і всім звелів розійти ся. Я
надїяв ся, що жовнірі і так небавом опу-
стять село, де нема ніяких ексцєсів, жадних
бійок; Бойки жнуть на ланах, люти на сво-
ім, ані одного арештованя не було ні перед
заведенєм облоги, ні потім.

В два дні потім питав я п. старосту в
Рогатині, хто і з якої причини насильно ки-
нув нам вояків та чи п. староста знає, що на
ерекціональнє обійєстє заведено 6 коний,
винявши мій товар на подвірє. На се п.
староста Ретінгер став розводити ся, що „są
księżdz, którzy wykazują pozę granicę...“ Запи-
таний, як маю се розуміти, сказав п. старо-
ста: „Ja o księdzu nie mówię, ale są...“ Коли
я просив, щоби п. староста відкликав войско
з парохіяльного будинку, відповів мені: „Ja
tego nie zarządzam, to miejscowa władza,
gmina, żandarmeria, wojskowość...“ А коли я
додав: „I panі дідичка“, potwierдив се старо-
ста. Потім каже до мене: „Ksiądz ma tam o-
gromny wpływ, i cieszyłbym się, gdyby ksiądz
dowiedł do ugody. Ja dziś napiszę do p. Kan-
tora, to może on coś zarządzić.“

На другий день хотів я розпочати якусь
акцію в справі угоди, а тут приносять мені
вість, що вже де-хто пішов до двора жати
чи косити. Комісар відїхав щасливий, що
страйк зломаний, але військова залога і комі-
сарєке розпорядженє лишили ся. Аж 21. с. м.
вечером дїстав я від місцевого команданта
жандармерії повідомленє, що драгони від-
їдуть в неділю з рана; виплачено за квати-
ри, ну... і слава Богу.

Тимчасом дідичка, п. Мария з Гневошів
Гарсдорфова просить кадєта, щоби лишив
єще войско на оден тиждєнь в Свистільни-
ках, доки не вижне пшеницю; і так ста-
ло ся.

І вся та напасть пішла лише з того од-
ного, що дня 9. с. м. люди цілком лагідно і
покійно спитали ся, чи не підвисили би
пани в жинаа платню за роботу. З того ча-
су нікому ані волос з голови не впав, весь
час в селі як найспокійнішє; жандарми на-
віть намовили людей працювати на паньських
ланах без попередної угоди; а всеж таки

Плащі і гумові пелєрини лінолеум і церат
в найновіших фасонах і взірцях поручає:
МАГАЗИН
Львів, ул. Кароля Людвіка ч. 3

вдоволено панським забаганкам і зачедено в селі справдішній стан облоги.

О. Боднар,
парох в Свистільниках.

З Г у с я т и н и щ и н и доносять нам: В понеділок, второк і середу сего тижня стаціонарні драгони в Копичинцях на час страйків на фільварку посесора Жиди Трейстера були заняті при молочно-паровою машиною. В тій справі віднесено ся вчора телеграфічно до президента міністрів і до міністерства війни.

Як бороти ся з польським

„станом посідація“

(Гадки селян під розвагу руским патріотам).

Горівкою, ковбасами, шахрайствами здобули наші вороги мандати з сільських курій, витворили касту людей т. зв. хрунів і се з деморалізацією нашого народу получене пановане назвали „stanem posiadania“, на крім за згодою правительства збудували нові виборчі округи, так щоби кожний Поляк колоніст у східній Галичині мав повне політичне право, а Русини на рідній землі стали лише комірниками. Збути ся сего польського пановання можуть Русини не самою лише високою національною свідомістю, солідарністю під зглядом економічним, але й високим станом моральним нашого народу.

Щоби поглибити, розширити і скріпити національну свідомість нашого народу, треба між иншим написати книжочку про Русинів латинників, котра би їх поучила, що вони належать до руского народу і походженням і мовою і інтересами свого селянського стану, котра би їм указувала способи, як мають добивати ся прав для рідної їм рускої мови у відправі в костелах.

По містах і містечках треба закладати товариства руских міщан, ремісників і купців, і поки-що розсилати їх списи по урядах громадських, парохіальних і читальнях, щоби ширити гасло „Свій до свого“ і підняти з упадку економічного і національного наше маломіщанство та надати йому політичного значіння, котре трать на користь зайдів і жидівства, у нас дуже мало культурного і галицького політикою здеморалізованого.

Наші „філії Народної Торговлі“ і сільські крамниці, так приватні як й спількові, займають ся лиш торговлею товарів мішаних. Крайний вже час не тільки, щоби повстав „Союз крамарів з гуртовним складом (коло Львова), але щоби народним коштом уладити у Львові в зимі курс для науки крамарства матеріями й хустками та полотнами, які наш народ доси купує у Жидів. Кандидати, котрі отворилиби по курсі до великих селх такі крамниці, певно знайдуть ся; а згодом певно й міста, сі твердині теперішньої польськості, поскромніють, і Жиди, сей інтернаціональний елемент для зарібку, почнуть політику нашу підпомагати, а бодай перестануть на нашу школу ділати. Подібний курс повинен би приучити наших людей також до торговлі збіжжям і худобою та штучними навозами. Виріб деяких товарів, яких народ наш уживає, дав би ся легко перевести при допомозі товариства на уділах, коли би було у нас крамарів стілько, що тепер крамарів товариствами мішаними. Конкуренція купця єдиною підмогою розвитку торговлі; длатого не треба ставити перепон, коли більше наших крамниць таких самих в кождім селі повстане, бо двох при конкуренції більше скількість людей до склепів притягне і клич „свій до свого“ більше спопуляризує. Москвофілство на полі купецтва більше користі загальної принесло би, чим писане дурництво по часописах та говорене по читальнях проти „Українців“, бо принесло би нам матеріальну користь, а не ослаблювало би наші зжидоватілі міста.

Вкінці крайний вже час, коли церковні братства тверезости в більшій часті засіглись, заложити на Галичину й Буковину світське „Товариство тверезости і против уживання тютюну“. Народ наш вправді вже від давна не розпиває ся, однак удержує ще „свенту карму“, яка видала нам пропінатора Гехта з Лядського, що споводував був арештоване найспокійніших 28 селян, між котрими багатьо було невинних, так що навіть акту обжалованя не дістали; але та безпідставна денунціяція безперечно причинила ся до проливу крові. Агітатори наших ворогів не вступають до читальень, лиш до корчем, з котрих виїшли хруні для нас, а для оборонців прав національних меншостий — „stan posiadania z systemem prorogacyjnym“ і 62 мільонами, котрі вже з нашої кишені для них полипили і ще плывуть зі шкодою матеріальною, моральною і політичною для нас. Сам факт заложения такого товариства певно пригадає і польському коду небезпекою для свейтєй карми і правительству загроженіми доходами з тютюнового монополію, що у нас є сила політична і що не на польським загарбанім стані посідація оперти треба виборчу реформу. А які користі виїшли би для нас з такого товариства і економічні і моральні та культурні, коли би до него приступили, як треба надіяти ся, сотки тисячів членів, — не треба й виказувати. Длатого треба чим скорше постаратись о заложение такого товариства з правом до закладання філій та розвиста агітацию і постаратись ся в статуті о дозвіл віденек для членів, бо можуть они бути великою заохотою до вступлення в члени. Духовенство певно раде буде такому товариству, а світський характер его й мужиками уможливить агітацию за ним. З'їзди членів товариства певно причинились би й для ширения просвіти і свідомости національної. Для

добра нашого здоров'я і нашого нового відродження приходить ся нам вирікатись з огляду на несправедливість наших ворогів може й деякої приємності; але не забуваймо, що через се не вирікаємось еше життя народного, тільки нові сили впливаємо, які селянству принести повинні волю і землю.

Польско-кацапска робота.

В справі, обговореній в новинках вчорашнього числа п. заг. „Жертви польських обманців, дістали ми з добре поінформованої сторони отсю допис:

Stow polsk. w c. 325 z niedzieli 22. c. m. podalo w telegramach taku wistku: „Polnische Correspondenz“, доносить, що галицькі емігранти, заняті при польних роботах в полудневій Швеції, жалують ся на нелюдське обходжене з ними, на дорожню та на брак відповідного уміщення. Для того міністерство внутрішніх справ остерігає галицьких рільних робітників перед виходом на зарібки до Швеції. Значить, все в порядку; осторога і дбайлість австрійського міністерства ту зовсім на місці. Та ціла річ потребує маленького пояснення, а іменно: хто туди справив і запровадив наших робітників, чий агенти, перед ким і перед чим остерігає міністерство наших рільних зарібників? Ніхто инший не заважав їх у шведську неволю, тільки самі наші незвані опікуни у своїй превеликій жичливості. Ось історія сеї справи:

Польське бюро в Мисловицях-Осьвенцімі зробило, з ким треба, контракт і обов'язало ся всесю сего року — розуміє ся за високу провізію — доставити до Данії і Швеції потрібного числа полівних робітників, де зарібкові умови о много гірші, як в Німеччині, в Прусах. Галицькі верховоди ту умову польського бюро оточили своєю опікою і стались усіма способами допомогти ему до сего патріотичного інтересу. Галицким верховодам розходило ся при тім знищити, а бодай підкопати руске бюро в Найберуні і тим самим знищити руску робітничу еміграцію до Прусу; тож і придумували, як би галицьких руских зарібників відтягнути від руского бюро в Найберуні, а справити до польського, щоби тому помочи до гешефту коштом руских робітничих рук. Подібно, як завісали, польські часописи мов на даний знав зачали писати алярмуючі статі про визиск руского робітника руским бюро в Найберуні; розказували неможливі річ, а у своїй роботі знайшли собі союзника і послухника в головнім органі т. зв. старорускої історическої партії, в „Галичанині“. Самий виднійший представитель сеї партії, маститий патріот г. Марков, іздатель-редактор „Галичанина“, поїхав до Осьвенціма, Мисловиць і Найберуну, відбував угощення і пирушки з вишхольськими патріотами і урядовими представителями галицьких верховодів, а вернувши відтам, написав в „Галичанині“ (а може і в „Русском Слові“) „глубоко патріотическу“ статтю з напастями і клеветами на руске бюро в Найберуні та поради з патріотичного обов'язку справляти і висилати руских робітників до польського бюро п. Радецкого, де, як писав, є урядники Русини. Ну, і знайшли ся декотрі тверді патріоти, що своїх парохіян робітників туди за відповідну провізію завезли. Однак всі ті заходи вишхольських патріотів враз з прихвостнем їх польської політики господином Марковим, репрезентантом партії історическої начал, в тім гешефті не вистарчали; тож пани з'їхали ся до Осьвенціма на нараду, при котрій не бракувало і великого польського економіста з краєвого Видзяду-дра Паздра. Потім зачали ся неможливі деніде, а в Галичині звичайні репресії і секатури против руского бюро в Найберуні і руских робітників, виходячих на зарібки до Прусу. Урядників руского бюро в Найберуні зачали власти в Осьвенцімі трактувати als lastige Ausländer; вони навіть не могли появити ся в Осьвенцімі на двірні, щоби відібрати і перевезти до Найберуна замовлених і згоджених бюро робітників, бо їх зараз арештовано. Руских робітників з Галичини знов не тільки з уряду насильно до польського бюро, але ще і тих, що їхали до Найберуну, безправно і силімі перехоплювано до польського бюро. А бувало й таке, що відібрано їм з рук писмо, адресоване до руского бюро, де стояло zu Händen Stefaniowitsch (назачальника руского відділу); писма конфісковано, а руских робітників на силу паковано до польського бюро і звідти вислано до Данії і Швеції. Як показало ся, торговано руским робітником і під охороною галицьких властей запроваджано до Данії і Швеції на визиск і знущане.

Бюро в Найберуні зверталося о інтервенцію до руских послів в парламенті; ті інтервенціювали, ставили інтерпеляції зі звичайним у австрійського міністерства результатом, коли ходити о практичні галицьких верховодів; але галицькі легальности ні трохи від того не уменшають ся. Вся та запровадка робітників і цілий той гешефт відбувались натурально за відомом і тихим призволом віденського правительства, що підчиненим галицьким властям на те позволяло. Недовго треба було чекати, а ціла тотта патріотична робота виїшла на верх і лізе боком нашим робітникам у Швеції. Видко мусло вже діяти до крайности, коли аж австрійське міністерство видати ся спонуканим остеречи людей перед виходом на зарібки до Швеції. І так остерігає міністерство перед тою роботою, що її робили підчинені ему галицькі органи до спільки з галицько-польськими патріотами і промисловими рицарями від польського бюро в Осьвенцімі-Мисловицях, при у служній реклямі польського політичного прихвостня редактора іздателя „Галичанина“ до спільки, за тихим призволом віденського пра-

вительства. Отже виходить з того, що міністерство остерігає людей перед своїми власними виниками. Се справді іронія; можна би здорово посміятись з сеї дбайливої премудрости. Та годі сміятись, коли ся робота польско-державно-кацапської спільки коштує наших робітників не трохи гірких сліз, кривди і позбавленя зарібку. Наші послы порушать у вересні певно сю справу і запитають про роль декотрих панів зі спільної ерархії в сім торгу галицькими робітниками. Ми лише констатуємо, що опіка наших верховодів справді не знає границь, а друге, що представитель т. зв. старорусської партії, іздатель її головного органу, сповнив у тім гешефті на шкоду руских робітників службу як слід, на повне вдоволене польських верховодів.

Сум і сором, що межі галицькими Русинами знаходять ся люди, що стоять на службу ворожій польської політики, а їх представитель бере на себе без сорому роль агітатора для польського бюро і помагає ему запровадити руских робітників до Швеції на визиск і поневірку, та нищити руских робітників для вдоволи польським верховодам.

P.

3 Росії.

Рільні розрухи в вороніжській губернії.

„Воронежское Слово“ доносить про грізні аграрні розрухи в вороніжській губернії, іменно в бобровських повіті. Від 7. до 10. с. м. спалили і зруйнували хлопи дуже багато маєтностей. І так: Дня 7. с. м. хлопи спалили і зруйнували фільварок Смышнева, предводителя дворянства. — Дня 8. с. м. знищили в Шурім державну винярню, почту і мешкане станового пристава. Того-ж самого дня кількатисячя товпа напала на іртильську цукроварню кн. Орлових, однак тут стрілила ся з козаками. Серед бійки убито офіцера а з товпи убито та ранено до 200 людей. На іртильських степах спалено чотири панські хутори. Найбільше лютили ся грабежі і розбої дня 10. с. м. Сего дня спалено і зрабовано Пади, маєток кн. Орлових, разом з гарною стадниною. Кілька днів перед тим прибули сюди делегати еспанського міністерства рільництва на закупку клійчій. Тепер нема вже що купувати. Тогож дня зруйновано і спалено маєтності: Чернявку, Щербачівку, Іванівку, Ясирку, Михайлівку, Попів Хутір і два двори кн. Васильчикова. Не лишні діяло і в вороніжській повіті. Дня 10. с. м. зрабовано, опісля спалено Ніколайівське і Локтево, зрабовано маєтності Раєвського і Богомолова. Товпа числяча понад 1500 людей кинулась опісля на посілість кн. Мещерського. Двір 3 дні боронив ся озброєними 42 робітників і слуг. — Дня 13. с. м. товпа здобула двір і спалила. Розказують, що при сих погромах хлопи не вбивали двірських людей, а в декотрих случаях навіть давали свої підводи, щоби вивозити майно служачих по фільварках. Війска в часі погромів не було. Бобровські дідичі післали до думи і до міністерства внутрішніх справ телеграму, в котрій жалують ся на сей погром, кажучи, що супроти него блідніє білостоцький погром, говорять о великій числі убитих і ранених і просять о охорону. Газета „Доп.“ вважає згадку в сім донесенні про масові убийства ложною.

(Телеграми.)

Петербург. Репрезентаци більшої часті міст вислали до царя протест проти розв'язання думи. Міністер внутрішніх справ хоче членів думи потягнути в судовій дорозі до одичальности за промови в думі. — Сторонництво праці в думі приготувало маніфест до війська, звизаючи, щоби не стріляло до людей. — Київській мітрополит Флавіан аелів в церквах відправив благодарственні молебні з причини розв'язання думи. — Оногді зібрало ся в мешканю радника Бородина много професорів і письменників і 8 членів думи. Ненадійно ввійшла поліція і перевезла ревізію. Кілька осіб ув'язнено, однак бунтних послів увільнено. На улиці зібрала ся товпа і обкидала поліцію і військо каменем. По обох сторонах є кілька осіб ранених.

Петербург. „Новое Время“ доносить, що бувші послы до думи Гучков з Москви, кн. Львов з Тули і кн. Львов з Саратова годять ся вступити до кабінету Століпінна. „Ръчь“ доносить, що Гучков має обняти портфель торговлі, Львов з Тули — судівництва або державної контролі, а Львов з Саратова — рільництва. Зачувати, що своє вступлене до кабінету зробили вони залежним від того, щоби половина портфелів не була признана бюрократом.

Берлін. Сюди доносять з Петербурга, що всі губернатори одержали телеграфічний приказ не допускати до зборів конституційно-демократичного стороництва і стороництва праці. В разі чотребі мають завизвати військо.

Відень. До „Polit. Korrsp.“ доносять, що цар поручив дирекції домен виготовити предложение, в котрім мають бути визначені коронні землі, надаючи ся до розділу між хлопів, потребуючих землі. В найближшій час починити правительство дальші кроки в цілі полагодження аграрної справи.

Петербург. Член державної ради Шіпов враз з групою инних вибраних членів ради вносить протест проти розв'язання думи і складає мандат до ради. Вони мотивують своє рішене тим, що після їх гадки без думи годі завести в Росії спокій, тепер же по розв'язанню думи ціле законодавство є знов в руках виконуючої власті.

Берлін. До „Voss. Ztg.“ доносять з Петербурга, що позавчора dokonano дальших

арештовань в Москві, Варшаві, Одесі і Харкові. Правительство є тої гадки, що тепер має вже в своїх руках всіх головних агітаторів революційних партій.

Петербург. Деякі днівники доносять, що таки прийде до стрічи царя Николая з цесарем Вільгельмом. Царському яхтови дано вже відповідні інструменти.

Париж. Французські банки одержали вчора від бувшого російського міністра фінансів Кокковцева довгу депешу, в котрій для успокоєня французьких віртелів прирікає удержане парламентарної управи в Росії.

Дмитровск. В Лабанові, маєтності вел. кн. Сергія Александровича вибухли селянські розрухи.

Берлін. Сюди доносять з Москви, що в тамашній губернії вибухли аграрні розрухи. В вороніжській губернії збунтовані хлопи допускають ся страшних винків. Маєтки члена державної ради Шілова і кн. Мещерського спалені. В Одесі знов вибухли протижидівські розрухи. Всі жидівські склепи і мешканя зрабовано. Власті на се все дивлять ся бай-душно.

Петербург. В послідних двох днях ув'язнено в ріжних містах Росії понад 600 членів анархістичної і соціально-революційної партії.

Ковно. Викрито тут фабрику бомб. Дві особи арештовано.

ТЕЛЕГРАМИ.

Іменованя.

Відень. Генеральним інспектором кавалерії в місьце архикнязя Оттона заіменовано генерала бар. Брудермана, теперішнього команданта львівського корпусу. Львівським корпусним командантом заіменовано генерала гр. Аверсперга, дотеперішнього команданта корпусу в Загребі.

Осторога перед еміграцією.

Відень. Міністерство внутрішніх справ остерігає знов перед еміграцією до бразильського стану С. Павлю.

3 Сербії.

Біаград. В скупштині відчитано два королівські укази в справі предложения проєктів законів, в котрих уповажяє ся правительство заключати провізоричні торговельні договори з заграничною і в справі предложения міністра фінансів з жадеман кредити на пів мільона денарів в цілі вишукання нових торгів на краєві плоди.

Редукция озброєня в Англії.

Льондон. В палаті послів в часі нарад над бюджетом маринарки заявив державний підсекретар Робертсон, що проєктований первісно прелімінар будови воєнних кораблів зредуковано о 3 мільони фунтів штерлінгів. Від конференції в Газі буде залежати, чи буде можлива дальша редукция озброєня, чого правительство щиро бажає.

НОВИНКИ.

— Про час похорону пок. Івана Матковського поінформовано нас хибно. Вчора по полудні, коли наша газета виїшла вже зпід машини, прийшла телеграма, що похорон назначений на иннийший день зрана (а не по полудні). Але в додатку воляний з телеграфічного уряду, не заставши нікого в редакції, винкус телеграму до скринки, відки її добуто аж иній зрана. Через те й ті, що вибирали ся зі Львова на похорон, не могли в час довідати ся о пій, щоби виїхати зрана замість по обіді. Длатого заслаємо лише сею дорогою вдові Покійного, як і перемисльській громадї висказ щирого жалю з причини передчасної смерті невіджалованого і незабутного патріота!

— Що можна заробити в Прусах? Понятє про се можна виробити собі з факту, що в одній копальні в Буді (пруський Шлеск) рускі робітники заробили за місяць май загальну квоту 15,049 марок 50 феніків. Колиб було достаточне число наших робітників в Прусах, то заробок по всіх копальнях підійсе би ся місячно до мільона марок, з чого певно пів мільона заощадилих грошей могло-б приходити до нашого краю. На жаль, наші люди волять робити майже за дармо на ланах польських або жидівських лідичів, а на випадок страйку терпіти знущання з боку жандармів чи там війська або таки латись за-протюровати до тюрми.

— „Rus i między s h“ В справі новинки, надісланій нам під сям заголовком з Коломиї і поміщеної в н. 143. нашої газети, просить нас д-р Трильовський оповістити отсе пояснене:

Не є правдою, щоби о. Русин закладав дня 22. с. м. в Корниці товариство „Січ“. Справа мала ся так: Дня 29. марца 1903. р. скликав я довірочні збори в Корниці, на котрих підписано статуту „Січи“. Ті статуту незадовго по тім вернули з намісництва, однак о. Русин дістав їх якимсь способом в свої руки і держити аж до сегодня. Кілька днів перед 15. с. м. (а не 22. як сказано в ч. 143. „Діла“) повідомили мене люди з Корнича, що о. Русин уже нічого не має против заложени „Січи“ і навіть яко голова сичовий відступив комнату сего товариства на сичові збори. Отже внесено повідомлене до староства, а дня 15. с. м. приїхало до мене двох людей з Корнича з прошеніем, щоби поїхати з ними і взяти участь в зборах. Я очивидно на се згодив ся, а разом зі мною приїбули також н. п. студенти Колушак, Навчук і Кузьмич. Коли прибули ми до читальні в Корниці, за-

стали ми там горстку місцевих людей, кількох січовиків з сусідніх сіл і місцевого студента п. Ярмолівича. Довідавшись, що більша частина членів пішла на вечірню, ждали ми на кінець відправи. І справді надійшло незадовго більше число людей з о. Русиню на чолі, котрий, як довідалися ми опісля, недокінчивши вечірні, поспішив до читальні. Тут забрав він зараз голос, кажучи, що на збори „Січи“ прибули непрошені гості, що він не дозволить себе доплати ногами, що він яко голова читальні зборює відбудувати збори „Січи“ в її льокалі і взиває нечленів, щоби той льокаль опустити. Не помігли жадні пояснення, а о. Русин звивав по просту старших газдів до чинних зневаг. При таких стані річі учасники зборів відспівали лише „Гей там на горі Січ іде“ і „Многая літа“ коринейській громаді, підчас коли о. Русин кричав: „Се лайдацтво!“ Додаю, що о. Русин з гори заявив основателям, що на збори „Січи“ не прибуде, бо є перешкоджений. Отсе вірне представлення справи. — *Д-р Кирило Трильовський.*

— **Напад американських грабіжників на Галичину.** Нині рано приїхала до Львова величезна циркова ватага, що назвала себе „Buffalo Bill's Wild-West“, а про котру вже від кільканайцять днів говорять всі і всюди. Говорять, бо місто просто заліплене і засипане величезними афішами, що якими красками представляють найдивовижніші сцени фантастичних боїв якихсь дикунів із всіляко умундурованими військами, а все на конях, все в надприродній величині, все різномордне і сенсацийне. Люде гляділи на ті чудовища на мурях та в склепових виставах і нетерпеливо дожидали приїзду полковника Содоу чи там Buffalo Bill-я — як себе назвав американський дурсвіт рівночасно у заплачений реклами в деяких часописах — з його екзотичною трупкою, зложеною з 800 осіб найрізномордніших народностей, між ними й американських Індіанців і т. п., та з 500 коней. Все те мало прибути щось трома чи чотирами поїздами по кількадесяти вагонів, щоби розбити шатра за стрийською рогакою на перегонів майдані і ушасливити Львовян видовищами, яких ще в життю не бачили і ніколи відтак не побачать: нечуваними і невиданими продукціями з акробатики та потресаючими сценами з боїв американських „кунгурських“ з різними дикими племенами. Та рівночасно коли Львовяни говорили про всіх усюдах про Buffalo Bill-а і нетерпеливо дожидали його приїзду, стали в пресі появляти ся вісти про гостину американського підприємця в Коломиї та Чернівцях, куди він зачепив, прибуваючи з Угорщини, і стало ясно, що маємо діло із звичайним обманством, або як хто хоче — з американським гумбугом. Buffalo Bill не дає й сотної частини того, що обіцяє рекламою на афішах та в газетах і розчарована публіка просто стидяє ся, що за зрубана гроші — вступ на вистави від 2 до 48 корон! — дала ся американському дурсвітові так скандально надуті. В такій бідній Коломиї згорнув він за один вечір кількадесять тисяч а в Чернівцях за два дні аж 150.000 корон, не давши ані публіці нічого путнього, ані місцевому населенню бо-дай сотика зарібку, бо всякі потреби для своєї трупи залогодує у власний заряді. Черновецькі часописи не можуть знайти слів обурення на таке обманство, а пр. Вukowi-nae Post кличе: сором і ганьба Буковинцям, що не перестали бути великими дітьми і зваблені криком та образками зложили до кишені американського дурсвіта за свою глупоту таку кольсальну данину! Вчора Buffalo Bill загравив певно кількадесять тисяч корон в Тернополі, а нині розпочинає експлоатацію кишені бідних львовян, мешканців найдорозшого в Європі міста! За чотири дні свого побуту загравив сей експлоататор людської глупоти зі Львова бодай з 300.000 корон і відтак удасть ся на Перемишль, Тарнів і т. д. Можна сміло сказати, що американські грабіжники зідруть з Галичини, країни типічної темноти й нужди, яких мільон корон і поїдуть даліше в світ, сміючись з галицької глупоти. Справді, сміх і горе! Найстрашніша катастрофа, найвища і найгуманітарніша ціль не зуміла-б так промовити до людських кишеней і не зібрала-б такого великого капіталу в так короткі часі, як зручна реклама, обчислена на найнижші інстинкти, на цікавість і жаху сенсацийних вражень. О, які ми ще некультурні!

— **Огні.** Великий пожар навістив в четвер місто Лежайск. Огонь вибух в полудне і до вечера згоріло 210 домів. Якх 2.400 осіб, переважно бідаків, лишилось без даху. Огонь спиною о год. 7 вечером. Недостача води дала ся пожарній сторожі, спровадженій з Ярославля, сильно відчуті і стала причиною так великої огневої катастрофи. Дим з пожарища несло аж над Ярославль, мимо 4-мильового віддалення. Між потерпілим населенням настав голод. Для погорільців президія намісництва виасигнувала 4.000 К за помочи. — Про страшний пожар міста Сизраня, в симбірській губернії, російські часописи подають потрясаючі подробиці. З промислового міста, числячого 30.000 мешканців не лишило ся ніщо. Огонь, по всякій імовірності підложений, повстав в полудне, а о год. 6 під вечір місто представляло одно велике румовище. Дерев'яні доми, висушені на сонці, згоріли як сірники. Доси добуто з під зга-рищ коло 600 трупів, але се не кінець печальної урати. З деяких державних інституцій не уратовано грошей ні активів, котрі згоріли. По місті волочать ся тепер ватаги хуліганів і рабують все, чого лише не встиг зникнути огонь. Між погорільцями панує страшна нужда, а багато з них побожеволіло. — В Глубичку борщівського повіта вибух дня 26. с. м. огонь і при зльоті вітрі в

одній хвили знищив до тла 9 господарств. Колиб не енергічна акція місцевого „Сокола“, то огонь був би прийняв більші розміри. Лише п'ятьох погорільців було асекурованих.

— **Виклади науки днівникарства.** Як доносить німецькі часописи, в торговельній академії в Берліні мають бути незабаром заведені виклади і семінари вправи з обсягу науки днівникарства та кнгарства. З обсягу днівникарства будуть оповіщені такі виклади: суть, історія і значіння публічної опінії; суть і історія публіцистики; днівники і часописи; політична преса; економічна преса; фахові часописи; огляди, ілюстровані часописи; характеристичні явища на полі сучасного днівникарства; як повстає великий днівник (наклад, редакція, друк, експедиція); інсертаційні відділи; преса а економіка; відвічальність преси; правительство, парламент а преса; преса а кнгарство; загранична преса; національні і міжнародні пресові улаждения; історія і сучасний стан берлінського днівникарства. На семінарі будуть обговорювані справи організації „журналістичного бюро“, і будуть ведені вправи в обсязі всіх галузей промислової пропаганди. Також в проєкті збудування великих бюр берлінських видавництв, поштового пресового бюро, телеграфічного бюро і т. п.

— **Військові такси.** Державна рада ухвалила реформу закону військових такс. Сей закон звучить так: „Хто покаже ся неспосібним до військової служби, буде оплачувати таксу залежну від висоти его доходів“. — До тепер мусів платити кожний, навіть і найбідніший, що був неспосібний до війська, військову таксу. Після нового-ж закона будуть оплачувати лиш ті, котрих річний дохід виносить найменше тисяч двіста корон. Чий дохід не виносить 1.200 К, той не буде цілком такси платити. Сей закон є справедливийший від попереднього, бо тепер бідніші люде, неспосібні до війська, не будуть оплачувати ніяких такс. Але зате владе на них новий тягар, бо ті, що не будуть оплачувати такси, будуть мусіти щорічно для контролю зголошувати ся особисто в своїм старості.

— **Феріи президента.** Президент Сполучених держав північної Америки Рузвельт уживає своїх ферій в спосіб, який не кождому припаав би до вподоби. Оноді рано, як доносить американські часописи, вернув він разом із синами до дому, перемоклий до нитки. Цілу ніч провели на березі моря, де під переверненим човном шукали захисту перед зливним дощем, що напав їх вечером. По дощистій ночі настав ясний, гарячий день і президент від рана до вечера помагав своїм робітникам накладати на фіри сіно. Послідню фірою вернув сам утомлений до дому і пішов зараз до бібліотеки, щоби відпочати по трудах ночі і дня. Супроти того як сьмішним являсь пересічний галицький інтелект, котрий, вихований на польській псевдокультурі, стидяє ся простої хліборобської праці, уважаючи її „хлоскою“, понижаючи!...

— **Діти курці.** Звичай, що вже діти зачинають курити, ширить ся так дуже, що вже не лиш в Америці і Англії, але й в інших краях починають на то звертати увагу і вказувати на велику шкідливість того. Один віденський лікар так о тім пише: Треба лиш радувати ся з того, що не лиш шкідливі властивості, але й приватні люди зачинають виступати з цілою енергією против того звичаю, що вже діти й молодіж шкідливо курить. Тутюж, як звісно, належить до тих уживкових артикулів, котрі містять в собі алкалоїди; дим з тліючого тютюневого листа втяганий в груди ділає принятно на центральні нерви подібно як алкоголь. Що до куреня тютюну треба привизначити ся і що при тім не обходиться без бурливих проявів, се звісно. Дим з тютюну має в собі не лиш нікотину, але й інші отруї в дуже малій кількості, особливо сірководень і квас вуглевий. Ділане куреня тютюну зависить передовсім від сили куреного тютюну а відтак і від вражливости чоловіка. Мірне курення дорослому чоловікові звичайно не шкодить, але за сильне курення викликає всілякі хоробливі прояви, як велике роздрознене нерве, ослаблене зору, катарит горла і жолудка, недугу серця і т. д. З тих кілька фактів виходить вже, що курення у дітей і молодіж в шкільній віці єсть дуже небезпечне. Молодий організм єсть далеко вражливийший як у дорослого. Діти і молодіж від куреня стає дуже рознервована, а біль голови, брак апетиту, неспокійний сон, ослаблене духове — то звичайні наслідки курення. Дялятого треба дуже уважати на то, щоби діти й молодіж не курили папіросів або може ще й цигар.

— **Пенсії чиновників.** Найвищі чиновники пенсії в Росії побирають губернатори. Адмірал Алексієв, будучи губернатором далекого сходу, побирав річно 800.000 К, теперішній ген-губернатор Кавказу, гр. Воронцов-Дашков бере 250.000, підчас коли его попередник, кн. Голіцин, мав лиш 125.000 К. Великі пенсії побирають репрезентанти при чужих дворах; Синоєв в Царгороді бере 200.000 К річно, тількиж амбасадори в Лондоні, Парижі і Берліні. Горемикин крім мешканя брав 100.000 К, інші міністри мають крім візного мешканя по 50.000 К річно. Іменовані дарем члени державної ради беруть 25—50.000 К річно. Побідоносцев бере 46.000, тількиж бере Булігін. Бувиший помічник Бобрікова, Дітріх, дістає пенсію в квоті 25.000 К; бувиший амбасадор в Берліні, Шувалов, дістає як член державної ради 50.000 К. Одинайцятий адмірал в російській флотії бере разом річно 400.000 К.

— **Розширене кулпарківського заведення.** Число божевільних в Галичині зростає так сильно, що звисне заведене в Кулпаркові показало ся за мале. Треба було его розширити і тому заряджено будову чотирох нових павільонів для недужих і кільканайцять господарських і адміністраційних будинків. Бу-

дівляні роботи наближають ся вже до кінця і до місяця два павільони будуть віддані до ужитку, а в осени буде готове все проче. Як звісно, дотичні власті заходять ся крім того около побудована заведення для божевільних в західній Галичині.

— **Дрібні вісти.** Директор почт і телеграфів Іван Любич Софєрович виїхав на 6-тижневий урлоп. Завідательство Галич. Дирекції почт і телеграфів обняв на той час старший п. к. радник Людвик Пікор. — Крайній виділ приступить до будови водопроводів зі Львова до різьничої академії в Дублянах. — Міністерство просвіти розпорядило, що до віденської політехніки будуть студенти з тих країн, що мають політехнічні власні, приймаєні лише відповідно до вільних місць.

З товариств:

Поклик до рускої молодіж. Всю перебуваючу в повіті калуській на вакаціях молодіж прошу приступати до читальні „Просвіти“ і тим причинити ся до розбудження життя в них. — Сьвящ. Теодор Богачевський, голова філії „Просвіти“ в Калусі.

Урядові вісти:

З п. к. Дирекції залізниць державних. З днем 27. липня с. р. отворив ся наново рух товаровий на шляху Ясениця замкова-Січки з тим однак обмеженням, що товари надавані на стаціях згаданого шляху до інших стацій і навідворот будуть перевозжені тільки залізничними утєрскими.

— **Заряд „Рускої Захоронки у Львові“** почуває ся до милого обов'язку зложити прилюдну подяку всім Добродіям, котрі жертвами прийняли ся до удержання сей інституції. І так зложили в коронах: В. Преподобний митрат А. Білецький 24, о. крил. Чапельський 10, Васілевська у Львові 60 річно від заложення „Захоронки“, д-р Сельський 20, д-р Косак 20, д-р Федак 20, М. Федак 10, Г. Ясениця 5, о. Д. Гузар з Завалова 18, о. Евг. Гузар 6, д-р Савицький 2, Юліан Січинський 5, д-р К. Левицький 5, сов. Р. Сосновський 3, о. А. Стефанович 3, проф. Кокорудз 5, секр. Чернявський 2, проф. Шухевич 5, Хойнацький 1, „Народна Торговля“ у Львові 50, Кружок дітяч 8, Крушельницька 10, о. Мійський 10, ОО. Василяни у Львові 40, Н. Мороз 20, з нагоди гостини дружини руского театру на „Бесіді“ зібрала п. Білецька 66 К 30 с., М. Білецька від трох літ по 24, проф. Левицький по 24 річно від трох літ, сов. Глиджук 36, о. Пюрко 24, проф. Лукавський 24, сов. Ревакович 12, Симеон Кульчицький 12, П. Кучабська 10, Менциньський 1, Скородинський 1, о. А. Виханський 3, М. Череминська 10, Костишин 1, М. Кебузіньський 2, Стецак 10, І. Савицький 3, д-р Мильницький 5, Січинська з Мшани 4, о. Яцишин 2, Роман Заячківський місто китиці для дружки 10, І. С. Рибчаківні зібрали 14 К 80 с., Ольга Демянчукова 10, тов. „Бесіда“ у Львові місто вінця на домовину бл. п. гофрата Й. Левицького 20, тов. земляків з Відня на ту саму ціль 10, проф. Ю. Медвецький 7, А. Мицьковська 10, о. Савойка 2, читальня на жовківській передмістї 20, Баран з Відня 5, о. П. Габльницький 3, о. Пеленський з акафисту 10, Дутка з Відня з коляди 10, д-р Е. Петрусьевич 5, д-р Олесницький 2, тов. „Дністер“ 225, А. Мишуга 100, о. Еліясевиц 4, Ломницька 10, учениці у п. Стржалковської 28, Купчинська і Кучабська на коляду для дітей зібрали 54 К, Кордюкова на ту саму ціль 24, Кореневич з Іванця офірував коробку меду, о. Кисілевський 2, Зарицький 1, о. Коритко 5, Перфещий з Відня 2, Е. Патронська 2, Л. Чарторинська 2, Дуткевичева 2, А. Навроцька 4, Ю. Мудрик 10, Е. Стефановичева 8, сов. Бандрівський 8, Тов-о Пань Пр. Діви Марії місячно 10, Е. Барвіньська 16, Г. Шухевичева 16, Любичева 4, Ромашко 5, о. Бобикевич 3, о. Л. Сембратович 6, о. крил. Мудрик 2, Н. Шухевич 4, сов. Ясеницький 9, д-р Кобринський 10, Булик 4, проф. Цеглянийський 2, Н. Кобринська 3, Т. Стефановичева 6, М. Балас 10, п. Бачинський 2, п. А. Борковський 5, п. О. Будзиновська 10, сов. А. Вахнянин 8, п. Л. Вахнянинова 8, Др. Студинський 8, о. Галаянт 4, п. Ю. Галентова 4, п. Мохнацька 8, о. Рудович 8, п. Рудовичева 8, п. Дидинський 5, д-р Жук 10, сов. А. Заячківський 16, п. Іванець 3, п. Корнелія 2, сов. Кузьма 2, п. С. Левицька 8, п. Ф. Левицький 9, п. В. Літинська 5, о. Лежогубський 2, о. Лужницький 2,

сов. Матієв 10, п. Н. Мороз 10, д-р М. Вахнянин 5, д-р Нагірний 20, п. Несторович 8, пр. П. Огоновський 5, п. Романчук 5, пр. Рудницький 2, д-р Д. Савчак 8, п. Серотковський 6, сов. Січинський 16, проф. Гриневич 4, п. Сосенко 2, п. Е. Спозарський 14, о. Темницький 8, п. Савицька 5, п. Хлопецький 4, д-р Е. Левицький 5, п. Кузьма 1, п. Й. Ігнатівна 8, п. Скорообатий 2, п. О. Бачинська 5, п. Заячківська 3, о. д-р Ерми 6, о. Іван Мудрак 11, о. Паньківський 3, п. К. Паньківський 10, д-р Мильницький 2, о. Боця 2, п. Магицький 2, о. Туркевич 3, о. Куницький 2, о. Кархут 1, о. Олесницький 1, о. Ломницький 2, о. Тупиць 1, секретар Дримала 8, тов-о Труд 12, п. Грозик 1, д-р Дністрянський 4, сов. Заячківський 8, д-р Колеса 5, др. Кулачковський 10, др. Озаркевич 8, нотар Онискевич 10, п. Романчук 2, п. Тештевський 1, сов. Харак 1, сов. Долницький 2, п. Хлопецький 2, Гнатюкова 2, др. А. Кос 2, о. Холіс 10, п. Дутка з Відня 10, сов. Баньковський 10, читальня на Городецькій 10, о. Боднар 2 к. 80 с., о. Смерековський 3, о. Н. Білецький з Пащицова 25, п. Текля Сембратовичева 25, парафія святаюрська 66 к. 48 с., о. Білинський з Зарваніці 6, Союз сьвященників і урядників 20, Осібно дякуємо також д-рови Гукевичеві, котрий зовсім безінтересовно обняв надзір лікарський над обома захоронками і часто їх відвіджує, а п-ні Пачовський за щедрий дар вктуалів — О. Лукавський, председателька; В. Коцювська, касирка.

Надіслане.

БЮРО БУДІВЛЯНЕ Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до виконання **плани і коштовности церков, каплиць, плебаній, домів мешканьєвих, управу і підприємства повисших будівель.** 539

ІВАН СТОРОЖАК

концесіонований ц. к. намісництвом намісницький майстер

у Львові, ул. Личаківська ч. 64.

виконує роботи з мarmору і каменя, а то фігури, пам'ятники, гробівці в залізньо-бетонуваних підставках системою „Nebelique“, всілякі роботи при церквах, будовах, після плянів своїх або других. Роботи виконуюсь на означений час по найприступнішій цінах. 141 18—20

ВСЯКІ КУПОНИ

і вильосовані папери вартостні

виплачує без потручення провізії або коштів

КОНТОРА ВИМІНИ

Ц. к. управ. Галицького акційного 374

Банку Гіпотечного.

РЕСТАВРАЦІЯ

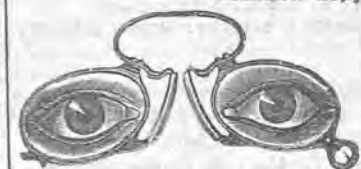
Поручає ся реставрація, пллярія і торгівля вин **МАРКА ПОМЕРАНА.** Кухня у власній управі, дешевше як в інших. В льокалі всі рускі днівники.

8 поважаним

476 **М. ПОМЕРАНА,** реставратор Ринок ч. 7.

Коперницький і Син

Фізики і Механіки у Львові площа Галицька ч. 1.
проти Банку Гіпотечного на платяцких площі Галицької поручають

Барометри аеро-
іди по 7, 8 і 10 К
найліпші по 12, 16,
20 і 24 К. — **Львів-
нетки** цілком по 12,
15, 24 і вжеша. За-
разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри,
цивілери, юнги і всілякі інші прибори оптичні,
Всілякі направи помагують ся як найкраще
і найдешевше. 4185

Ріпу стернянку

білу і догру, 1 кл. ва 2 К.
висилає Антін Климович і Син
Львів. 764 1—10

Уряд парохіальний в
Мельничі потребує гараз
джа з добрим голосом і евен-
туально, щоби умів заправ-
ляти хор. 629 3—3

Дуже порядний дім у Львові
з фортеціаном м-же вказати
рідичам для поміщення двох
учениць, катехит о. Алексан-
дер Стефанович через вакації
в Кутах. 736 3—3

Конкурс.

З'язковий Банк в Станиславові розписує отсєм конкурс на посаду бухгалтера. Подава, заосмотрені в потрібні свідчення, як також свідчення дотеперішньої служби, належить вносити до кінця серпня до Дирекції при Вельведерській улиці ч. 6.

Водопроводи, Каналізація

проектуює і уряджує

АВГУСТ ЛЕВ і С-ка

у Львові, ул. Коллонтай ч. 6.

Центральне топлене. Світло газове і електричне. — **Всілякі урядження промислові.**

Маїни, тартаки, горальні.

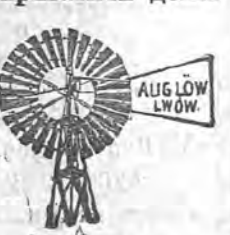
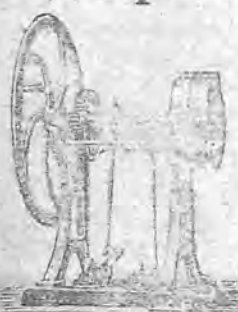
Мотори

всіляких систем, бензинові, соучо газ-
зові, свіртусові і електричні.

Громозводи

на Воші домн, телефони і електричні дзвінки.

Адреса
на телеграмі:
„**Калейора**“
Львів.

ЗАГРАНИЧНІ МАРКИ

в найбільшій виборі поручає **Жигмонт Грунелъ**
 Львів, будинок Скарба, брама 2, 1. поверх, Театральна 23.
 Одинокий галицький найбільший і спеціальний магазин заграничних марок.

АРТИСТИЧНО-ШЛЮСАРСКА РОБІТНЯ
Михайла Стефанівського
 у Львові, ул. Коперника ч. 16
 Виконує шлюсарські роботи після найновіших візирів а то: на перковні вежі, тресті, золочені кулі, громоводи, вежіні вікна для перков, будівельні окути, вежіні сході, галерії, набірні ого-родження придорожні, вежіні ліжка для інститутів і вежіні роботи виходячі в округ шлюсарства. 395 17-12

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ
„МЕТЕОР“
 перше чеське промислове товариство для виробу трико-тових і панчохових товарів
Рудольфа Пауера і Сп.
 в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,
 дає кожному тривалий пробний заробок закуплення машин до ро-блення панчох „МЕТЕОР“.
 Готовий товар приймає ся.
 Наука основна. Інструктор до дому.
 ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 698 14-2

Одине, дійсно англійське
средство краси
 в Баласі правдиве англійське
ОГІРКОВЕ МОЛОКО
 що усуває всяку нечистоту лица, висипку, прищипи, веснянки, пляма від недуги печінки і т. п. і надає ли-ццю свіжий та молодечий вигляд.
 Фляшка 2 К, до того огіркове мило 1 К, Крем огірко-вий 2 К, пудер 2 К і 1-20 К.
 Головна **С. Balassa аптика**, Budapest
 висилка: **Erzsébetf. lva.**
 Головні склади в Галичині: аптика Жигм. Рукера, Львів і аптика Ф. Врайера, Перемишль, площа „на Брамі“ ч. 4 і у всіх аптиках і дрогериях. 79 11 15

Від 1868 р. уживане
Бергера медичне смоляне мило
 поручене визначними лікарями, уживає ся в переважній частині європейських держав з успіхом против **восякого рода шкірної висипки**, особливо против поривів і хронічних недуг шкіри та паразитів, прищип, також против червоності носа, відморозження і печеня ніг. **Бергера смо-ляне мило** має в собі **40% деревної смоли** і воєм відірає ся від усіх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах тре-ба спробувати дуже успішного
Бергера смоляно-сиркового мила.
 Як **легчайше смоляне мило** до усунення **восякої нечистоти лица**, против висипки на шкірі та голіві у дітей, як також неваріантне косметичне мило до **шита, мунелів і до щоденного умиття** служить
Бергера гліцеринно-смоляне мило
 що містить в собі 35% гліцерину і є сильно наперфумоване.
 Далше як дуже добре средство на шкіру уживає ся з великим успіхом:
Бергера бораксове мило
 особливо в веснянки, остуду, опалення від сонця, угри і всяку лишу шкіру нечистоту.
 Ціна штуки кожної повисшої сорти 70 с.
 разом з поученням, як уживати.
 Домагати ся треба в аптиках і дрогери-ях склади виразно Бергера смоляного мила та уважати на уміщену в боці охоронку марку і підпис **Г. Нейл & Со.** на кожній етикетці. Промоване почесним медалем у Відні 1883 і золотим медалем на виставі в Парижі 1900.
 Всі види медичні і гігієнічні мила марки Бергера вичислені в ін-струкції уживання, додані до кожної штуки мила.
 Дістати можна у Львові в аптиках: Якова Байзера, Кароля Діла, Пе-тра Миколая, Якова Шпеса-Поратинського, Жигмонта Рукера, К. Селе-пінського, К. Візювського, Едварда Врікнера, І. Шинелеса, Симеона Гал-д-ра Т. Заридського; в дрогери-ях: Петра Миколая і С. К. Гриншана, Ф. Транкехльнера, Ісидора Фрухтмана. — У Вашківцях н. Ч. у аптикаря Емі-ля Вікнера а також у всіх галицьких аптиках. 288 22-36
 Головна висилка: **G. Neill & Comp., Wien I., Sterng. 8.**

Освоєне в р. 1901.
КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО КРЕДИТОВЕ
Урядників і Св'ященників
 стоваришене зареєстр. з обмеж. порукою у Львові.
 I. Удїляє позички окредитові і векселі на 7%: а) яко личний кредит за відповідною порукою, б) на за-став ефектів і поліс життєвих в) за кондиктом на поборах службових г) на гіпотеху реальностей.
 Скоро виплата. Додатна сплата.
 II. Членський удїл 50 кор. Дотеперішня дивіденда виплачувана членам від удїлів 6%.
 III. Приймає вкладні щадничі на 4 1/2% з піврічною капіталізацією і оплачує само податок рентний від вкладок.
 IV. Посередничить з закладуванням „ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЄВИХ“ всякого рода в „Beamtens Verein“ і то-варстві Краківськ. Має заступство Першого за-гального Товариства урядників австро-угорської монархії (Beamtens-Verein) у Відні, найбільшого австрійського товариства асекураційного в най-кращих преміях. Всяких інформацій є справе-жливих забезпечень і потрібних друків удїляє без-платно. Чистий зиск з сего посередництва дає на ру-ські добродійні цілі. кожний проте повинен обезпе-чатись на життя лише через Товариство урядників і св'ященників.
 V. Купує і продає ефекти найкращіше, виплачує купони, приймає векслі і ефекти до інкасса.
 Львова: ул. Руска ч. 3, 1. пов. — Години урядові від 9-1 і 4-6 1/2 по пол. 219

Штучні навози
 730 поручає
 Перше галицьке То-варство акційне для хемічного промислу у Львові, Академічна 8.

Практиканта до склепу корінного в віці 14-15 літ з уміщеною школою народною працозаїтого розумного і гідного довіря найбш і бідного хлопця, прий-ме вираз Підгірська Торговля в Делятині. 792

Кореспондент, знаючий ку, польську і німецьку мову в слові та письмі, з поч. платнею 100 К потрібний до Будапешту. Оферта з фотографіями до: Annpson Expedition Julius Le-ropold in Budapest, VII, Elisa-bethring 41. 752 1-1

ОПОВІЩЕНЕ.

До хв. філії закладу вза-имних забезпечень на життє „ЯНУС“ у Львові.
 Почуваю ся до мого обов'язку зложити прилюдно подяку за безплатну виплату К 2000 з татуну обезпечення до пом. 124.105, хотий мій бш. п. муж Михайло Подгурский лиш короткий час був сбалансираним і можу заклад „ЯНУС“ кожному со-вієтно припоручити.
 Потурниця 17. липня 1906.
 Анна Подгурска, вдова.
 755 1-1

„AL LIANZ“, акц. Товариство
 забезпечень на життє і ренти в Відні, гряде для акційної фахово образовані особи під надзвичайно вигідними услів'ями. Письменні або усні аго-пошення приймає: Генеральна репрезентация у Львові, пл. Бернардин-ска ч. 2 а. 742 8-3

ГРЕВІШ до фарбовання волося.
 Звичайним часом за-крашує сиве або червоне волосся на правдиво ру-ське, брунат-не або чорне.
 Одна штука уживає ся роками. Ти-сачі в ужитку. Штука 5 К. Висилає
J. Schüller
 II/2, Kurzbaugasse, Nr. 4/5.
 796 12-2

Тутни цигаретові поручає Мауур-кевич, Львів Скарбівська 7.
 Ч. 5540.

Ц. к. інтендантура 11 корпусу.

ОПОВІЩЕНЕ.
 на доставу сіна, соломи опалового дореза і камінного угля для військових відділів в містах:

Бережани Крохів Жовква*)	Львові	3	дні	серпня 1906 р.
Чортків Заліщики Галич	Станиславові	8		
Бродів Тернопіль Теребовля Зборів*) Золочів*)	Золочеві	10		
Чернівці Жучка нова Радівці	Чернівцях	6		

Услів'я до тї розправи містять ся в оповіщенню і в вошитах, котрі можна без-платно набувати або переглянути в агаданих провіантових магазинах а також у філіаль-них магазинах в Бережанах, Мостах великих, Камініці Струмиліві, Жовкві, Кокоши, Тернополі, Зборові і Новій Жучці.

З ц. і к. інтендантури 11 корпуса.
 Львів дня 20. червня 1906 р.
 *) Розправа на сіно і соломі в Жовкві, Золочеві і Зборові відбуде ся лише тоді, коли ті запотребування тимчасом в инший спосіб не будуть покриті.
 Рефлеканти можуть поіформувати ся о тїм перед розправою у військових про-віантових магазинах агаданих місцевостей.
 740 2-2

Добродійством
для здорових і недужих
а також
важним средством ошадности
для хозяйки є
ТОВЩ ДО СТРАВ „CERES“
з найліпших кокосових оріхів.

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотека найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерти приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшеского ул. Кільського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — У ФРАНК-ФУРТІ І ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерти платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік . . . 32 к. на пів року . . . 16 „ У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к. на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 31 к. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 21 ул. Баторія. — Рукописи зворотять ся лише за попереднім застереженням. — Рекламини неопечатані вільні від порти.

Оголошення зазвичай приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертову або за 10 місяць, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

Просимо о відновлені передплати на серпень, згідно з III квартал 1906 р. як також о скорі вирівнюванні позістанних ще залежностей, щоб не висилку „Діла“ не здержувати.

„Рівне“ право виборче.

Як у класичній вітчизній парламентаризму Англії, так і у всіх парламентарних державах, всякі реформи виборчого права ідуть до щораз більшої рівномірності виборчих округів після числа населення. В Австрії розвій виборчого права іде в цілком протилежнім напрямі. Накопили в Англії старають ся вирівняти виборчі округи і зносити мініятурні округи, в котрих надане мандату було привілеєм кількох родин, то в Австрії вводять сей абсурд, що стоїть в разній суперечності до істотної тенденції рівного права виборчого. В сїм австрійським абсурді найцікавіше се, що жаден поважніший чинник політичний засадничо не протестує против тої нерівності. В границях деяких країв меншості домагають ся утворення рівномірних округів виборчих, як приміром Словінці в Сирії; однак з огляду на цілу державу, Словінці відкинули би навіть зрівняне з Чехами, бо в такому случаю одержали би о 5 мандатів менше ніж се, що дає їм пропозиція о виборчій реформі. Против рівномірного трактування країв при установах числа виборчих округів, заперестували не лиш Німці, але і Чехи. Вони обчислювали, що коли би при поділі на округи вихідною точкою було число населення, то домінуючу роль в парламенті грала би Галичина з 140 послами, а Чехи з своїми 120 послами станули би на другім місці. Нерівність при „рівнім“ праві голосування поставила Чехію на першій місці, бо Чехія дістане 130 послів, а Галичина 106. Чехи вдоволені з нерівності супротив Галичині, але обурює їх нерівність там, де вона випала в їх користь. Словінці вдоволені з того, що в Країні мають оден мандат на 42.000 душ, хоч столиця Австрії має оден мандат на 47.000 душ, але обурює їх се, що в Сирії оден словінський мандат припадає доперва на 58.000 Словінців. Коли би округи устанавлювано після числа населення, то Італійці були би дістали тільки 14 мандатів. Вони дістануть 19 мандатів.

Під зглядом числа мандатів на першій місці стоять Італійці, бо дістають оден мандат на 38.000 душ. По Італійцях ідуть Німці

з мандатом на 39.000 голов населення. На третім місці стоять Румуни і Поляки, бо мають мандат на 46.000 душ (числячи Поляків і польські мандати в Галичині і на Шлеску). Полудневі Славяни мають мандат на 51.000 душ, Чехи на 55.000, а на кінці стоять Русини (галицькі з буковинськими) з мандатом на 120.000 душ!

Поляки також робили різницю між рівністю а рівністю. Домагали ся рівності з іншими краями, але против рівності в самім краю боронили ся з силою розпуки. Дискусія над виборчими округами в комісії для виборчої реформи була боротьбою представителів всіх народів і країв против рівноправності поодиноких країв і против рівноправності поодиноких народів. Безглядними оборонцями рівності всіх країв і всіх народів, були одні Русини.

Вже пересічні, які в поодиноких краях і у поодиноких націй дають одного посла, різняють ся між собою так, що нове право виборче не буде могло мати претенсії до назви „рівного“. Не можна звати рівним таке право голосування, котре з Зальцбурзі 27-ом тисячам дає одного посла, а в Галичині 68-ом тисячам; не є рівне таке виборче право, котре дає по одному послі 39-ом тисячам Італійців, 46-ом тисячам Поляків і 120.000 Русинів. Ще абсурдніший вийде ся „рівність“ нового виборчого права, коли возьмемо не пересічне число населення припадаючого на оден округ в краю, або на одного посла нації, але коли порівняємо поодинокі округи виборчі. В Чехії будуть округи, котрі мають 21.000 і такі, що мають 80.000 населення. В Галичині є округи, де 20.000 душ буде репрезентувати оден посла, а є також округ, в котрім оден посол прийде на 146.000 душ. У Відні, в Граці, Зальцбурзі і Лінці вже 12.000 до 18.000 мешканців буде мати одного посла, а в сільських округах дотичних країв оден посол прийде доперва на 70.000 до 80.000 мешканців. В краях, в котрих міські округи мають по 20.000 до 40.000 мешканців, утворено сільські округи з 60- до 90-тисячним населенням.

В східній Галичині є оден сільський округ (ч. 62: Сокаль і т. д.), в котрім на 215.000 Русинів прийде оден руский посол, і округ (ч. 60: Рава і т. д.), в котрім оден польський посол прийде на 51.000 Поляків.

В цілій Австрії прийде оден посол на 50.000 мешканців. Слідуюча табеля показує нам, як в парламенті будуть заступлені народи сих країв:

Оден посол прийде на:

в Чехії . . .	42.500	Німців, 52.400	Чехів
„ Мораві . . .	36.700	„ 47.700	„
„ Шлеску . . .	30.300	„ 40.600	„

На Шлеску оден польський посол прийде на 70.000 Поляків.

в Галичині 46.000 Поляків, 120.400 Русинів „ Сирії 39.000 Німців, 58.000 Словінців „ Тироли 29.000 Німців 48.000 Італійців

В цілій Австрії будуть мати:

Німці . . .	233	послів.
Чехи . . .	108	„
Поляки . . .	86	„
Полудневі Славяни . . .	37	„
Русини . . .	28	„
Італійці . . .	19	„
Румуни . . .	5	„

Найбільше зискають через реформу Поляки, бо окрім числа мандатів (14), яке вони при помочи надужити забирали досі Русинам, реформа запевнила їм 15 нових мандатів, наколи нам реформа дає се число мандатів, яке ми при легальних виборах могли здобути за старої ординації виборчої. Німці зискають 28 нових мандатів, Чехи 21, Полудневі Славяни 9, Італійці оден мандат.

Виборча реформа не усуне з порядку денного австрійської політики справи виборчої реформи. З реформи будуть вдоволені лише ненаціональні робітники і що найбільше Німці. За те краї і покривджені нації, котрі досі бороли ся о загальне і рівне право голосування, будуть даліше бороти ся о саму рівність сего права. Руский народ буде мусів поборовати нову ординацію виборчу, так, як досі поборовав стару; буде мусів бороти ся о рівні округи виборчі, о звалене абсурду, котрий дає оден мандат 120 тисячам Русинів, так само, як дає оден мандат 46 тисячам Поляків, а 38-ом Італійцям.

Ще слівце про новий „каганець осьвятити“.

Наведене в суботньому числі „Діла“ драконське розпоряджене галицької ради шкільної, глузуюче собі безцеремонно з усіма, навіть державних законів, противить ся не лиш постановам § 2 державного закону з 14. мая 1869 котрий каже, що школи народні публічні є доступні для всіх громадян без виїмки. Той самий державний закон а також і краєвий шкільний закон каже, що коли до класу ходить через

3 роки по 80 учеників, належить системізувати нову класу і дати нову учительську силу. Отже вже самі закони, так державний, як і краєвий, передбачують можливість перепонення і ясно приписують, що в такому разі власті обов'язані зробити.

Тимчасом галицька краєва шкільна рада ся новочасна польська „komisja edukacyjna“ сїм законнім приписи, монархом санкціоновані прямо нехтує, бо каже, щоб в разі перепонення не приймати до міських шкіл дити позамісцевих!

А ще одне. Основні державні закони забезпечують громадам свободу навчання і навчання дити. Тимчасом після сего monstrального указу дити може до того, що мешканцями села не буде можна приготувати си на в публичних школах пр. до шкіл середніх, бо в міських народних селах не буде для него місця! Вп. дописуваль висказує надію, що „сего указу чейже не зважать ся увести нігде в жите“! Чому ні? Чи у нас верховодяча мафія не на одно знає ся, на що не то в Прусах, але і в Росії ніхто не зважав би ся супроти Поляків? А впрочім вони ж і не введуть сего указу (бодай тут у нас, у східній Галичині) цілковито, лиш по часті. А іменно: В міських більше-класових школах (від 4-класових почавши) буде місце для всіх місцевих дити (переважно Поляків), а для замісцевих лиш для Поляків. Для сих найде ся і місце і навіть нова класа (як сего впрочім закони вимагають) і нові учительські сили. Лиш не найде ся ані місця ні учителів (а котрих платити цілий рік а й) для замісцевих Русинів. Що там постанови закона, санкціоновані монархом! Грунт — се указ краєвої ради шкільної! Най жинь polnische Wirtschaft.

Однак як завжди, так і тепер — критикою та криком, хоч би і голосним, нічого не добудемо. Тут треба діл. Отже передусім наше Руске Товариство педагогічне, як одинокое, до сего покликане, повинно безпородно зробити представлення до міністерства просвіти і просити о усунені сего драконського розпорядку. А повинно се зробити безпородно, так, щоб до кінця серпня (отже до вліски) справа ся рішала ся. Колиб се представлення лишлось безуспішним (хоч се є прямо неможливе), то обов'язком є кожного світлого, інтелігентного Русина в разі, колиб его дитини не прийнято до міської школи з причин в агаданім указі поданих, внести рекурсе до краєвої ради шкільної, описи до міністерства, а в кінці до Трибуналу, так щоб силою оречення три-

Д-р Іван Конач.

Село і сільська школа.*)

„Село! — І серце одпочине: Село на нашій Україні — Неначе писанка — село. Зеленим гаєм поросло, Цвітуть сади, біліють хати, А на горі стоять палати — Неначе диво. А кругом Широколистий тополі, А там і ліс, і ліс і поле, І сині гори за Дніпром... Сам бог витяє над селом!“ (Шевченко: Княжна).

Хто з нас не читав отсих чудових стрічок нашого найбільшого поетичного генія? І хто, читаючи їх, не почував у своїй душі дрозів зворушення? А ще той, що також перевів свій дитячий вік серед сільського святаго „раю“... І нічо не шкодить, що той сам поет на іншій місці з пересердем заявляє:

„За що, не знаю, називаєм Хатину в гаї тихим раєм: Я в хаті мучив ся колись, Мої там слези пролились, Найперші слези! Я не знаю, Чи єсть у Бога люте зло, Щоб у тій хаті не жило. А хату раєм називають!“ (Поема: „Як би ви знали, паничі...“)

Се лиш рефлекс темних сторін соціального положення людей на селі, завислого від суспільної організації. Їх же можна волею людською й змінити. А село зрештою остане селом. Впрочім той сам убогий сирота-кріпак помімо всего кінчить іншу свою поему так отсими цікавими стрічками:

*) За дозволом автора з „Учителя“.

„Бридня — а й досі, як згадаю, То серце плаче та болить: Чому Господь не дав дожити Малою віку у тім раю! Умер би орочи на ниві, Нічогоб на сьвітлі не знав, Не був би в сьвітлі юродивим, Людей і Бога не прокляв!“

(„Мені тринадцятий минав.“) Тимчасом XIX. вік — то вік величезного переселення людности з села до міста. Маленькі містечка виростають протягом кількадесять літ на стотисячні або й міліонові столиці. І так прим. Берлін мав в р. 1640 лиш 6000 мешканців, в р. 1760 140.000; але в р. 1860 вже 525.000. Нині має вже понад два міліони! (Іменно 1. грудня 1905 рівно 2,040.200 душ; 1. грудня 1900 1,884.151 душ).

Правда, до певної границі відбуває ся й протилежний рух: переселене з міст до сіл. Але на постійний побут лиш виїмково, от хіба коли який банкір купить собі „землю“ місто „паперів“... Впрочім виїзд на село буває лиш хвилиний: на сьвіта, на вакації або на „сьвіжий воздух“. А потім знов місто дістає перевагу над селом і на ділі самі і в мріях людських...

Чи справедливо? Я хотів би отсе власне подати читачам „Учителя“ гадки одного чоловіка, що знає рівно добре село як і місто, і так своїм досвідом, як і становищем заслугоє на се, щоб его послухати у тій справі. Є се професор педагогії і філософії у берлінським університеті Др. Фридрих Паульзен, автор знаменитої „Історії середніх і висших шкіл у Німеччині від кінця середніх віків до нині“ (2 томи 30 марок) і автор „Систему етики“, перекладеного вже навіть і на японський язык (2 томи 13 марок). Отже проф. Паульзен! по-

*) З его творів перевів я на руский язык три річи: 1) Будущий гімназій (т. є. останній розділ з „Історії висших шкіл“) шна 1 к; 2) Партияна політика і мораль (осібна брошура) шна 50 сот; 3) Родинне життя (одні розділ з Етики) ц. 50 сот.

містив як раз рік тому в часописі німецькій „Dorfschule“ (з дня 15. цвітня 1905) статтю п. з. „Dorf und Dorfschule als Bildungsstätte“, котру отсе я подаю в перекладі.

„Я вже пераз — пише проф. Паульзен — також і прилюдно висказував свою вдячність сільській школі моєї північно-фризійської вітчизни“, бо їй власне і рідній матерії завдячую підстави мого духовного розвою. Та роблю се ще раз, користаючи з запрошення поважної редакції. І заявляю ще раз з найглибшого мого пересвідчення, що правдиве (reelschaffen) село, правдива хлопська хата і правдива сільська школа творять разом найліпший виховувачий заклад, який взагалі є можливий на тій Божій землі, для дитячих і хлопських літ. Вони подають всі можливості розвою дитячих сил у тій формі в якій той вік їх потребує і для розвою своїх духовних та тілесних сил може вижити. Вони ставлять дитину серед такої дійсности, яка якраз тому вікові є зрозуміла. І та дійсність запрошує дитину не лише до оглядання себе зверха та здалека, але вона також заохочує кожного до діткненя її руками; вона просто змушує хлопця попоробувати своїх сил з нею — найвідповідніша форма зносин, бодай для хлопських літ, а може й не лиш для хлопських, щоб запізнати ся з нею. Щож натовість дає велике місто? З одного боку убожество і тісноту помешкання „на поверсі“, хоч би й зі всіми прикрасами, якими „ущасливляє“ нас недавний ще зріст „народного богатства“; з другого боку незмірне накопи-

чене (Gewinn) штучних, скомплікованих, непонятних річей: телефонів і телефонів, складів кунаєчій і вистав склепових, котрі око дитини видить лише з далека знов би через мрак.

Нераз чути таке жадане: Дитина мусить перейти через ті етапи культурного розвою, через котрі перейшла ціла людськість, тільки в скороті курсі повторючій. Добре; тоді треба би поперед усього забрати всі діти з великого міста на село і казати їм жити і працювати з різними і настуками, мисливцями і рибакими. Лиш в тих відносинах є нагода пізнати природу і чоловіка зі всіми его елементарними культурними подвигами: при копанні і оранні, при сіянні і кошенні, при телярстві і ковальстві, при печеню хліба і тканню полотна, при польованні і годопанні звірят. Вже перша утопія, тоб то „Утопія“ Томи Мора *), котрий бачив що йно початки новочасного великоміського життя, каже всім своїм молоденьким Утопіянам виростати на селі; в Утопії місто взагалі не є місцем постійного життя, тільки місцем хвилиного побуту задля праці і справунок. Так і Locke

*) Утопія — Море ісландське — по англійськ Море Моті — по латинськ, род. 1478, помер 1534 р. на роках англійського короля Генріка VIII за те, що не хотів дозволити присяги супротивній т. зв. унії короля головному церкві англійській був вигнаний з країни. Дав до нас білладу переклад англійськ від Ринге. Найменш славний політичний роман п. з. „Utopia“ (перше видане 1516 р. в котрім представлено і описано ісландське життя Утопіянів. Се все фантази на тему, як би урядили суспільне життя, щоб люди були щасливі як нащадки ішли на землі. Місцевість свою назвали Море „Утопія“ т. зв. „місцевість, котрої властиво нігде нема“ [Грецьке від чит. п. „Utopia“ чит. топія — „місце“]. Таких утопій по Мору написано потім дуже багато [в польській літературі прим. Krasiński, Pruski, Dostojewski] Найславніша а американського писателя Едварда Белламі [Bellamy] а р. 1888 п. з. „Notas a la p. 2000“ [A Looking backward; автор малює картину життя в будучім соціалістичнім устрою державним т. зв. у. 2000.

АННА МОСКВА.

Надіслане.

Емер. ц. к. радник суду

Іван Виханський

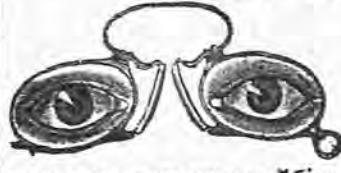
отворив

канцелярію адвоката
в ЗОЛОЧЕВІ

(Дім власний при ул. Косцюшка — там, де
находиться такеж льокаль тов. кредитового
„Народний Дім“). 702

Коперничий і Син

Оптики і Механіки у Львові: площа Галицька ч. 1.
проти Банку Гіпотечного на плантанній площі
Галицької поручають

Барометри анеро-
іди по 7, 8 і 10 К
калійні по 12, 16,
20 і 24 К. — Аль-
нетки міські по 12,
15, 24 і вище. За-
разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри,
цимври, лупи і всілякі інші прилади оптичні,
Всілякі направи помагаємося як найшорше
і найдешевше. 4185

Ріпу стернянку

білу і довгу, 1 м. за 21 К.
вислав Антін Климович і Син
Львів. 754 2-10

Українська Накладня

Львів, ул. Вроновська 8
вислав даром свій музичний
каталог. 647 11-20

ОГОЛОШЕНЕ.

Спілка для господарства
і торгівлі в Перемишлі пові-
домляє, що ціна на штучні
навози на осінь вже розіслала,
а хто його не має тому на жа-
дане вище ся безплатно. Про-
симо заравно чим шорше
замовляти штучні навози, бо
в місяці серпня і першій по-
ловині вересня доставка навозів
буде дуже трудна. 678 11-14

Дирекція

В будинку „Дністра“

де винаймля від 1 жовтня
1906 помешкання по 5 комнат
в партері на І. П. і П. по-
вері в домі ул. Підвалі ч. 7.
Склади і пияниці в домі ул.
Руска ч. 20. Више відомісті
в канцелярії „Дністра“ ра-
нок ч. 10. 667 12-15

Помости

до церков
цементові, камінцеві,
мозайкові
поручає
Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХІТЕКТ
699 ЯРОСЛАВ. 8-50

КОНКУРС

на посаду Інженера при Виділі повітовім в Долині.
Річна платя 3200 корон і п'ять п'ятсотітєй по 400 кор.
Кмшта урядових подорожєй платітєй осібно. — Посада буде
надава від дня 1 вересня 1906 р. на разі провізорично на
1 рік. — Стабілізація наступитє по році вдовольної служ-
би. — В разі недовольної служби наступитє через Виділ
виповідженє на 3 місяці перед речняєм року провізорич-
ної служби.

Стараючі ся винні виказати:
1. Не переступлений 35-ий рік житя.
2. Свідцтва з укінчених студій політехнічних і зі
зпсеного на Виділі інженерії першого і другого іспату
державного.
3. Свідцтво здоровя.
4. Знаність язиків краєвих в мові і писмї.
5. Що найменше трилітєу практику при будові доріг
і мостів.

Подана належить вносити в дорозі службовій вглядно
впрст до Президії Виділу повітового в Долині найдальше
до дня 15 серпня 1906 року.

З ВИДІЛУ ПОВІТОВОГО.
В Долині, дня 20 липня 1906.

О. Г. Заремба в. р.
заст. председателя.

760 1-3

Проти сніти

в пшениці, житі і прочих збіжжєх поручає Спілка
для господарства і торгівлі в Переми-
шли знамениту і певну насінку заправу (байду)
Діція. 756 1-10

1 пакет на 250 літрів насіння за 50 сот.
1 „ „ 125 „ „ 26 сот.
Сесю новістю поручаємо горячо нашим П. Т.
Хлібсробам.

Тутки

перша краєва фабрика
дистетичних виробів
ВОЛЯ ДУХАЦКА П. Под'ужє
поручає знамениті:

Готове тісто до пе-
чення (дє печива на 8 осіб),
шоколадове, корінне, англій-
ске, здоровя і струццєве,
пачка 75 с.
ЛЕГУМІНИ PUDDING
(легуміна для 6 осіб)
ріжні овочєві присмаки по
20 с., шоколадєва по 30 с.
Дріжджєвий порешєк по 10 с.
Ванілевий цукор по 14 сот.
Ванілевий порешєк до сєс'є
по 12 сот.

Ті вироби можна набути у всіх
скєпєх споживочних і дєлїтєсєв,
а як де нема, просимо відіести ся
прстє до фабрики. 513 31-39

ЛІАРНЯ ДЗВОНІВ АНТОНІЯ СЕРАФІНА

в КАЛУШИ

відзначена трома срібними медалями

виконувє дзвони різної ваги і приймає ушкоджені
дзвони до переливання в найкоротшій часі, а також має
на складі готові дзвони різної ваги.

Дакуючи всім Вп. парохам і фондаторам за всі
хотєпершні замовленя, прошу о ласкаві замовленя так
на поодинокі нові дзвони як і на цілі групи. За трєва-
лість матеріалу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу
і длятого осьмїляю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публіці

з глибоким поважанєм

АНТОНІЙ СЕРАФІН.

Агентів не висилаю.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан 12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої 7-50.
Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
Станиславова 8-05.
Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова 8-18, 4-37.
Коломїї 10-05.
Ряшева 10-35.
Тухлі 3-55 (від 15/6 до 30/9).
Бєлзця 4-50.

На Підзамчє.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25
5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 вкл.)
в неділі і лат. свята, 10- перед полуд. 1-46 по по-
лудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від
13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9
в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.
з Ширя від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
9-40 вечер.
з Любїня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята)
о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-25*, 11-1*.
Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова 6-00*, 6-55.
Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
Бєлзця 10-45.
Ряшева 4-05.
Коломїї і Жидачєва 3-30.
Рави рускої 7-25*, до Станиславова 9-10*.
Перемишля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
Стрия 11-30*.

З Підзамчє:

Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26
по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята)
9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1/6 до
31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-
нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по
полудни, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудни.
до Ширя 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в
неділі і лат. свята).
до Любїня вел. 2-01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в
неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
товстими; поїзди пічні в зазначєні звїздкою. Пєра пічна
числїть ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 мїнут рано.

(Застереженє право власности!)

МЕДАЛІ

відзнаки для членів Братства церковного з кокардами або
лєнтами

Бронзові штука по 48 сот.
Посріблені 50 "
Алюмініюві 45 "
замовляти можна лиш в торгівлі знарядів церковних

Спожарского і Устенського

у Львові ул. Руска ч. 1.

При замовленю 50 штук висилка франко поодинокю
не продає ся а лиш на припоручєнє председателя Брат-
тва церковного. 586 15-20

Сьвітло церковне і столове

найліпшої марки

охоронєнє запатентованою маркою

М. Ц. Н. Т.

поручає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Сьвітло се вислав ся в двох родах по ціні 172 кор.
і по 156 кор. за 100 кгт. Для церков 10% опусту.
Ціни розуміють ся льоко фабрика.

Передовім просимо уважати, щоби нєжда сьвітла
мала знак **М. Ц. Н. Т.**, бо лишє таке сьвітло
припоручає Народна Торговля. Сотки похва і при-
внє! 415 28-?

Всяке наслідванє і передрук будуть карачі.

Одинокий правдивий бальсам Тєрія

є лишє в зеленєю м'рєю монєхїні. Законно охоро-
ненїй. Загальнозвїсний, незрїсаний на перешкоди
в травлєнє, корчі жолаудка, кольку, катар, грудні не-
дуги, інфлєнцу і т. п. — Ціна: 12 мєлєх або 6 по-
двійних єлєнєчєк або 1 вєлєка спеціальна єлєшка
з патєнтованою ватїчєкою 5 К оплатно.

Цєнтифолєва масть Тєрія загально

завїсна non plus ultra

на всякі старі рани, запалєня, скєлїченя, спугнєня
і т. п. Ціна: 2 єлєки К 3-60 оплатно вислав лишє
за пєсїлєплатою або попередним надїсєланєм готівки
Аптікар А. THERRI in Pregrada bei Rohitsch Sauer-
brunn. Брошури з тєсєчєми оригінальних подєк да-
ром і оплатно. Головний скєлад у Віднї: Karl Brody,
I, Fleischmarkt 1. Дїсєтєти можна також у всіх біз-
нєс аптєках і дрогерїях. 1104

МАШИНИ ДО РОБЛЄНЯ ПАНЧОХ

„МЕТЕОР“

перше чєсєє промїслєвє товариство для виробу трїко-
тових і панчєхових товарів

Рудольфа Пауєра і Сп.

в Празї I, Melantrichgasse Nr. 4,

дає кождоу трєхлїтїй побїчний заробєк закуплєнєм машин до ро-
блєня панчєх „МЕТЕОР“.

Готовий товар приймає ся.

Наука основна. Інструктор до дому.

ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЄКТІВ. 698 17-?

Чи конче!

треба з Гамбург'а і Триєсту спрова-
джувати?

Звїсний в краю і вивєдчний скєлад

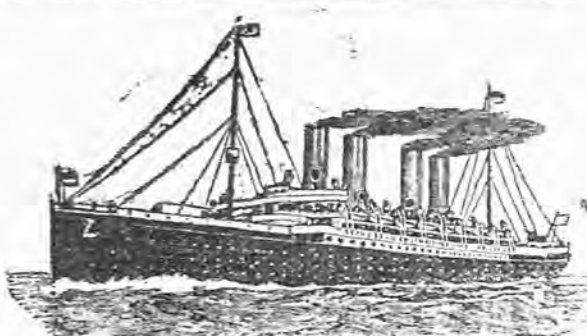
Чаю і Кави

під єїрмою

АДОЛЬФА ЗІНГЕРА Львів, Синстуска І

поручає спроваджуєати

КАВІ	ЧАЮ
Santos добра 55 кр. 1/2 кг.	Songo добра 1-40 кр. 1/2 кг.
Portorico prima 65 „ „	Moring родина 1-60 „ „
Ceylon знаменита 76 „ „	Kayson добірна 1-80 „ „
„ плантац. 90 „ „	Souchong знам. 2- „ „
„ перайка 80 „ „	„ найк. 2-50 „ „
Мокка арабська 80 „ „	Kintuk аромат. 3- „ „
Всєлка 2 кг. кави і 1 кг. чаю разом оплатно, або 2 кг. чаю і 5 кг. кави єлєбно оплатно за пєсїлєплатою. 913	

Що вїєтїрна відходять з Бремен до **Нового-Йорку** славні поспішні цїсарскі ко-
раблї як: Kaiser Wilhelm d. Grosse, Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm; подо-
рож тїма кораблями трєває лишє 5 днїє.
Що суботї двєшрубовї почтові кораблї з Бремен до **Нового-Йорку**.
Що чєтєрєга двєшрубовї почтові кораблї з Бремен до **Бальтїморє**.
2 рази на мїсєць двєшрубовї почтові кораблї з Бремен до **Гальвєстону** (Тєксєс)
Арєнтїня, Бразїлії і т. д.

На кождє запитанє вїдповїдає оборотно і безплатно одинока руско-чєсєка фїрма
Карєш і Стоцкїй Bremen, Bahnhofstrasse 29.

Хто перїїдїжає в нашою шїєкартою чєрез гранїцю, не підлягає контролї на пруській гранїці.
СВІЙ ДО СВОГО! 422 25-30

Важне для П. Т. купців і трафікантів

Агенція і видавництво переписних листків, гуртовий скєлад папєру і заграничних марок. Львів, ул.
Театральна, будинок гр. Скарбка, брама 2, 1. поєрх. — Просїть ся жадати звїрїєв.

При закуплї товарів просимо покинувати ся на нашу часєпись.

Видає і вїдповїдає за редакцію Александр Ворковскїй.

ЖИГМОНТ ІРУНД

Агенція і видавництво переписних листків, гуртовий скєлад папєру і заграничних марок. Львів, ул.
Театральна, будинок гр. Скарбка, брама 2, 1. поєрх. — Просїть ся жадати звїрїєв.

Новознайдені твори Шевченка.

Г. Громальська думка пише:

Недавно була зустріч на часописі, що в Петербурзі, в так званому „III. Відділі“, знайдено чималі рукописи Т. Шевченка, який в його під час арешту р. 1847, і що в тому рукописі єсть ще й невідомі досі твори. Тепер ця чутка справдилася. Дійсно, д. Щоголів, котрий розглядав в „III. Відділі“ усіх паперів (між ними Шевченкові „діло“), знайшов великий зшиток поезій Шевченка, переважно з рр. 1844—1846, на якому надписано рукою Шевченка „Три літа“. Крім цього зшитку, чистенько переписаного, певно, щоб подати його до цензури, бо до віршів додає і „Передмову“. — Знайдено там і другий такий самий зшиток, з котрого списано вірші у той час переписаний зшиток. Обидва зшитки писані власноручно Шевченком і мають велику вагу перш за все тим, що під колим віршом поставлено, де й коли кожен вірш написаний, а потім ще й тим, що там єсть досім нові поеми: „Сова“ і „Дивний поці“ обидві написані в маю місяці р. 1844, а також кінець „Бретика“ (Івана Гуса), котрого шукали 50 літ та аж тепер нарешті знайшли. Цю частину „Бретика“ надруковано в XI, кінці журналу „Білоє“, що недавно отес вийшла, а нові поеми „Сова“ та „Дивний поці“ мають бути незабаром надруковані в українському журналі „Нова Громада“, що виходить у Києві. Поеми ці чималенькі: мають по 13—200 рядків.

Ці нові знахідки поезій Шевченка кидать нове світло на його письменницьку діяльність в роках 1843—1847. (до заслання), виявляючи з невідомого часу, коли саме Шевченко загворив поганим словом і коли саме написав безсмертні свої твори: „Бретик“, „До яких і мертвих“, „Кавказ“. Виявляється наприклад, що „Кавказ“ написаний не р. 1845. (у Волинцях), як досі всі певні були, а ще р. 1843. в Переславі, тоді як перше приїхав він в Петербург на Україну; тодіж написано і поему „Найшикну“. Далі, тепер нам стає зрозумілим вірш „За думою думи“: написаний він не р. 1846, а р. 1844, і присвячений Н. В. Гоголю. Тепер нам ясно, до кого це поет говорить:

„Ти смійся см, а я плачу.
Великий мій друже...“
і при кінці:
„Нехай брате! А ми будем
Смійтись та плакати“.

Так само ще більш 10 віршів та поем доводять ся тепер пересунути з північних часів наперед, і разом з тим значно наблизити ся до більш правдивої хронології поезій Шевченка (тоб-то якого саме року який вірш написаний).

Дуже цікава також передмова Шевченка, додана ним до його писань, котрим він дав заголовки „Три літа“, очевидно, маючи на думці подати їх до цензури. Передмову цю здобуто було з архіву ще раніш, літ з 10 назад, але в Росії вона не була видрукована й досі. Передмова ця яскраво свідчить, яку вагу надавав Шевченко українському слову, яку силу обавив в ньому, не зменшавши разом з тим ваги і чужого слова. вона показує, як твердо він стояв на національному ґрунті уже в ті часи (в 40-их роках XIX. ст.) і не сходив з цього ґрунту й пізніше після заслання, дорікаючи напр. приятелю своєму Максимовичеві р. 1858 за те, що той закликав його писати в „Парусі“ Аксаков: „Паруси“ у своєму універсалі, — пише він, — перелічив усіх славянських братів, а про нас й не згадав, спасибі йому. Ми вже, бач, близькі родичі: як наш батько горів, та їх батько горів. Не доводилося мені давати під парус свої вірші і того ради, що парус сен надуває заступник того великої князя, любителя безсмертної казки“. (До речі буде сказати, що побічник Ковинський,

закуплений на весні, а проданий в осені, волів, або навіть хлонської посласності між снадковим. При тім розуміло ся само собою, що ми обчислювали також поверхні і вигнали, як було треба, другі з треті корені, і то й з десятичними місцями — після вподобі; а на вищий степені був нам і Півтор не чужий і рахуване числами загальним.

То був той сам час, коли то в Парусах „Правильні“ (Шізія) учили рахуване десятковими дробами непотрібним навіть для учнів і в школі народних. Я пригадую собі те нині добре, як то з одним товаришем — він йшов з дому для убогих, куди бача, а численна родина мусіла перенести ся по вітаний смерті батька, малого ремісника — як я, кажу, розправив з ним над дивним явищем, що ніхто поміж нас не міг писати дає рід. Ну, а вже що то за ніч була година рахування в голові: нині знаменитий учитель, я згадую з відькою его імя, Зенке Бродерсен (Sönke Brodersen) з Барму, умів з неї робити годину веселого відгадування загадок і завязав духовних перегонів: хто перший найшов в голові жадане число, той мав право робити задачу на таблиці, і був гордий з того, що міг показати, яким способом „перехитрити“ числа, щоби заощадити собі праці механічного рахування.

Подібно й елементарна наука фізики могла з рідких боків наповнити до власних хлонських спостережень і практики. Я ще нині памятаю, як то ми брали науку про підйом і вагу і як я описав на власній прикладі — до того уклали в дупні в каштанів і гороху — промивав ту науку практично.

біограф Шевченка, що відповідь вкладає в уста Кулишів, але на ділі й дав Шевченко 22. листопада з Петербурга).

Вважаючи на те, що згадана „Передмова“ майже нікому з читачів невідома, подаю й до відомости читачів.

Передмова.

„Випускаю оце в людє другого „Кобзаря“ свого“ і, щоб не з порожніми торбами, то наділяю його „Предисловієм“. До вас слово, о братія моя українська, возлюблена! Велика туга осіла мою душу. Чуя, а инді і читаю: „Яки друкують, Чехи, Сербі, Болгари, Чорногори, Москалі, всі друкують, а у нас — ані тельє, неначе всім заціпило. Чого се ви так, братія моя? Може злякали ся нашествія иноплемених журналістів? Не бійте ся! Собака лає, а вітер несе. Вони кричать, чому ми по московськи не пишем? А чом Москалі самі нічого не пишуть по своєму, а тільки переводять та й то чорт зна по якому. Натомачать якхись *індивідуалізм* то що, так що аж язик отерпів, поки вимовляти. Кричать о братстві, а кризуть ся мов скажені собаки; кричать о єдиній славянській літературі, а не хочуть і заглянути, що робить ся у Славян. Чи розібрали вони хоч одну книжку польську, чеську, сербську, або і хоч нашу? Бо ми і таки, слава Богу, не Німці. Не розібрали. Чом? Тим що не тямлять. Наша книжка, як попадеться ся у їх руки, то вони аж репають та й хвалять те, що найпоганіше, а наші патріотично-хуторяне і собі за ними; „проочарованість“! В чарах тих ось що: жиди, шинки, сині і п'яні баби. Може се по їх *уточночній* натурі і справді добре, а на наші мужицькі очі то дуже погано. Воно і то правда, що і ми самі тут трохи винні, бо ми не бачили нашого народу так, як його Господь Бог сотворив. У шинку і наш і Москаль, і навіть Німець — усі схожі на свиню. У хату прийти до його або до себе покликати по братерськи не можна, бо він злякаєть ся; та може ще й те, що він пізнає дурня у жунаві. Прочитали собі по складах Енеїду та натіснялись коло шинку, та й думають, що от коли вже вони розшукали своїх мужиків. Е, ні, братіки! прочитайте ви думи, пісні; послухайте, як вони співають, як вони говорять між собою, шапок не скидаючи; або в дружньому бенкеті як вони згадують старовину і як вони плачуть, неначе справді у турецькій неволі або у польського магнатства кайдани волочать, — то тоді і скажете, то Енеїда добра, а все таки сміховина на жосковський штат. Отак то, братія моя, возлюблена! Щоб знати людей, то треба самому стати чоловіком, а не марнотратителем чорниці і паперу. Отоді пишть і друкуйте, а труд ваш буде трудом чесним. А на Москалів не вважайте, нехай вони пишуть по своєму, а ми по своєму: у їх народ і слово, і у нас народ і слово; а чие краще — нехай судять людє. Вони здають ся на Гоголя, що він пише не по своєму, а по московському, або на В. Скотта, що і той не по своєму писав. Гоголь виріс в Ніжині, а не в Малоросії і свого язика не знав, а В. Скотт в Единбурзі, а не в Шотландії, а Берне — усе таке поет народний і великий. І наш Сковорода такий би був, як би його не збила з толку латина, а потім московщина. Покійний дуже добре приглядав ся на народ, та не прислухав ся до язика, бо може його не чув в колісці од матері, а Артемовський хоч і чув, так забув, бо в пани постриг ся. Горе нам: безуміє нас обузло з тим мерзотним і богопротивним панством! Нехай би вже оті Карпи Гучкошпенки сутяги — їх Бог, за тяжкі гріхи наші, ще до зачаття в утробі матері осудив кінснуть і гинь в чоринах, а то мужі мудрі і учені проміняли свою добру, рідну матір

Перше видання, без імені автора, вийшло у Петербурзі р. 1840.

Іншим разом брали ми про лівар (Heber). Треба спробувати, подумав я собі. Але видкиж его взяти? Гумового вузла (Gummischlauch) не було в цілім селі, а забути не було тоді і в найближній місці; тим менше, очевидно, зігнутої шкляної рурі. Тоді я впа на гадку ужити до того довгого порожнього бадилля Кульбаби (Löwenpalm), котра росла на подвір'ю; воно було зігнуте або давало ся гнути, і от справа удала ся. Я тим способом спустив не одно відро води. І ту недостаток був жерелом багатства: він робить чоловіка зарадним (erfinderisch) і змушує помагати собі самому. Я більше мав користі з тої науки фізики, як не один з високо-научного курсу з багатого устроєними приладами і кабінетами.

Та, думаю, я вже достаточо показав, яке багатство замикає в собі порядке село. Я сміло можу сказати: жаден університет не дає своїм студентам в такій добірній повноті того, чого вони потребують, в якій селі і добра сільська школа дає підстаючому хлонцеві то, чого він потребує і може опанувати т. зв. замінити в дійсню живу силу знаня і ділани. І тому я думаю, що се велика сграта для сил і оригінальності образования нашого народу, коли що раз більша часть дитин виростає у великій місці, без дотикання землі, без глибокого особистого познанокомства з природними і людськими життєвими обставинами, котре мов би певний трітій скарб якраз дає на далеку дорогу дитині жити на селі. Чим супроти того скарбу баласт абстрактних зображень, котрі походять лиш з шкільної команти або з тупоумної лектури книжок і часописів?

Нехай же дякують Богу ті, котрі той скарб ще посідають“.

на пияную непотрібність, а вирідаток і нь додали. Чому Караджич і Шафарик і инші не постриглись у Німці (ім би зручніше було!), а осталися Славянами, щирими синями матерей своїх, і славу добрую стяжали. Горе нам! Но, братія! Не вдавайте ся в тугу, а моліте ся Богу і работайте розумно во імя матері нашої України безталанної. Амінь.

Седнев, 8 марта, 1847.

Як цю „Передмову“, так і усі новини Шевченкової музи читачі знайдуть в повному „Кобзарі“, котрий друкуєть ся тепер в Петербурзі і в осені побачить світ.

В. Доманицький.

До загалу руского учительства.

Загально відомо, що найтяжшою річчю для народного учителя є образование власних дітей, вихованє їх на ужиточних членів суспільности, обезпеченє їх будущности. І се зрозуміте. Хто цілими днями занятий вихованєм чужих дітей в школі, той в тих вільних хвилях, які єму остають ся поза тяжкою, вичерпуючою его сили духові і фізичні працю школьною, не може заняти ся належним вихованєм власних дітей, бо єму не стає вже ні охоти ні сил, ні навіть часу. А хто сам ніколи не має достаточних средств до життя, не може їх найти і на дальше вихованє і образование своїх дітей. І тому то так часто бачимо учительські діти опущені, без достаточного вихованя, без кавалка хліба в руках. Дивна іронія судби того, котрий тільки чужих покоління виховує!...

Вправді заслужене і діяльне Руске Тов. Педагогічне удержує у Львові бурсу на 200 питомців; та ся бурса, хоч і як знаменито ведена, маючи на цілі служити цілому загалові Русинів та его найзідбніший а найбільшій молодіжці, не може тим самим служити виключно станова учительському, не може удержати хотібно більшої часті дітей учительських, котрі образують ся в школах, та дати їм відповідний догляд, належну поміч в науках, належне вихованє. Звичайно є в бурсі Руского Тов. Педагогічного ледво кільканадцять синів учительських.

Нам треба бурси чи то інтернату, де би мали дешеве а добре поміщенє всі діти учительські, котрі ходять до III. і IV. класів шкіл нормальних та до шкіл середніх, де би ті діти наші мали добрий харч, добрий нагляд, добре вихованє та належну поміч в науках. Від сього залежить будущність і щастє наших дітей. Сього домагає ся наша честь. Сього допоминають ся від нас ті товариші наші, котрих пригнітає негаваюча журба про судбу, про будущність. А є таких товаришів наших багато, є — тисячі! І всіх нас чекає те саме!...

Учителі інших країв уже давно мають такі інтернати для своїх дітей, уладжені під кожним зглядом по європейськи.

Робітницька партія величезні фонди укладала з праці рук своїх. Нехай же й нас, усіх учителів Русинів, одна ідея згуртує, одна ціль оживить! А ся ідея — поміч власна, а ся ціль — руский інтернат учительський. Нехай між нами і одного не буде байдужого до сеї справи, бо ганьба такому, котрий не шукає помочи у своїй власній силі, в єдности, а витягає проханнячку науку до других, до чужих! А се-ж чейже найжизненіший наша справа. Недостаток внесє з нас кожний, але виду опущених; за недбаних власних дітей тяжко перенести!...

Нехай би нас учителів-Русинів було тільки 3,000, нехай би кожний зобов'язав ся річно зложити на руский інтернат учительський по 2 Корон, а одержимо річно 6,000 Корон. Нехай дальше кожний учитель-Русин займе ся збиранєм датків виключно на сю ціль при всякій нагоді, а річно прибираємо що найменше 1000 К, що разом чинить річно 7 000 К. Ся гроші відсилаємо до тов. „Взаїмна поміч гал. і буков. учителів і учительок“ у Львові, котре відповідним орудуванєм грошми може їх значно збільшити, а по 5 літах можемо сміло приступити до введення в житє руского учительського інтернату. Се так велика, одушевляюча і життєва справа, що вона безусловно повинна згуртувати все учительство наше в товариство „Взаїмна поміч гал. і буков. учителів і учительок“ у Львові, котре сею справою безперечно зараз займе ся та переведе сю гадку в діло. А поки-що, щоби не тратити часу, ставимо перед загалом руского учительства слідуочу програму найближшої діяльности в сій справі:

I. По окружних відділах тов. „Взаїмна поміч гал. і буков. учителів і учительок“ обмовити на довірочних засіданнях сю справу і спосіб нашої діяльности для прибирання фондів на руский інтернат учительський, та зараз висновок сих обряд подати до відомости Дирекції тов. „Взаїмна поміч гал. і буков. учителів і учительок“.

II. Зречи ся через 5 літ усіх датків і запомог з товариства „Взаїмна поміч“ на річ руского інтернату учительського, бо тепер, коли наші діти остають без належного вихованя і образования, більшої ваги для нас є як найскорше заложенє руского інтернату учительського, чим дрібні запомогі.

III. Заняти ся збиранєм складок тільки на сю ціль при всяких нагодах.

IV. В головній Управі тов. „Взаїмна поміч“ у Львові зав'язє ся головна секція для заложення руского інтернату учительського, а по всіх окружних відділах тов. „Взаїмна поміч“, зав'язують ся окружні секції.

V. Кожний учитель мусить зобов'язати ся зложити на руский інтернат учительський річно 2—4 кор. після змоги.

VI. Окружні відділи займають ся улажуванєм відчинтєв, забав, вечерків і концертів,

котрих доходи мають бути призначені тільки на сю ціль. Роздадуть рівнож між членів і на знакомих пушки з напистою: „Жертви на руский інтернат учительський“, котрі можуть бути поміщені в приватних домах наших і наших знакомих.

Дальший спосіб поступованя в сій справі піддаємо під розвагу загалу руского учительства і товариства „Взаїмна поміч“.

А поки-що збираймо уже тепер жертви на сю ціль, бо руский інтернат учительський можемо мати і мусимо мати!

Іван Буцманюк.

3 Росії.

По розв'язану думи.

Президент міністрів, Столипін мимо неповідомленя не тратить надії, що удасть ся єму утворити коаліційний кабінет. Тепер переговорює він з кількома визначними політиками, між ними і з Станковичем. Всім їм обіщє президент міністрів, що переведе енергично постанови маніфесту з 30. жовтня. Рівнож прирікає амністією, однак з тим застереженєм, що від неї будуть виключені члени боевої організації і ті, що доконали замахів бомбами. Деякі провідники сторонництва т. зв. мирового заявили, що готові були би вступити до кабінету, але під такими умовами: скликанє думи найпізніше у вересню с. р.; розширенє компетенції думи; обмеженє прав державної ради; знесенє воєнного стану і скріпленої охорони; знесенє царським указом смертної кари; реформа земств; рівноуправленє Жидів і допущенє неросійських язиків в урядах на окраїнах держави; вилгоуваєнє проекту закону в справі горожанської свободи з тим, щоби той проект був внесений до думи в найближшій сесії; загальна амністія і аграрна реформа, виготовлена на основі проекту Кутлера. Сі умови, як кажуть, Столипін мав вже прийняти. Зачувати, що президент міністрів має намір покликати до кабінету і Кутлера, котрий є членом сторонництва кадетів.

Президент міністрів Столипін з одної сторони розголошує через прихильні собі краєві (правительствєнні) і заграничні дєвєнки, що хоче управляти державою в дусі ліберальнім, з другого-ж боку веде дійсно політику, пригадуючу управу Плеваго. І так пр. рівночасно з виданєм обіжника до провінціональних властей, щоби не вели борби з суспільністю (про що була вже у нас згадка), видано тайний обіжник з приказом дуже автократичним, переслідувати всіх тих, про котрих ноторично відомо, що не є державі вірні, і полишено місцевим властям велику свободу у видаваню розпорядків і присудів. Наслідки такої політики вже показують ся. Прокуратор вніс позавчера обжалованє проти Муромцева, Урусова і 84 інших послів, котрі підписали маніфест в Выборгу. Се обжалованє закидає послам підбурюванє до революції і до зради стану. Богато послів, не будучи певними життя, схоронили ся до Штокгольму. В Самарі підчас публичного згромадження арештовано 500 осіб при помочи козаків і двох компаній піхоти. Заведено знов строгу цензуру дєвєникарських дєлєш і т. н. Такі прояви реакції чимраз частіше повторяють ся. Попри те правительствє добає і о удержанє доброї опії про себе. Міністерство торговлі і промислу розіслало до властей і до промисловців проект закону о робітниках до заопіювання. Сей проект обіймає: Управильненє робітничих конґрактів, максимальний час праці, обезпеченє на випадок хвороби і нещастя, заведенє кас вкладкових і кас обезпечень, достарченє здорових мешкань для робітників, вкінці справу надзору фабрик через окремі промислові власти.

Мимо того всего не устають військові бунти, не устають аграрні розрухи, не переводять ся прояви анархізму з одного, а безправства з другого боку. Знаменним є факт, що при виборах до земств в кількох повітах центральної Росії перепали всі кандидати сторонництва кадетів, що очевидно в Петербурзі тим більше зробило вражєнє, чим менше сего надіяли ся.

(Телеграми.)

Штокгольм. Пос. Аладін, вертаючи з Лондону, повернув до Штокгольму і тут при одній нагоді так висказав ся о теперішній ситуації в Росії: Передовсім не вірю в особисте безпеченство бувших послів до думи, котрі не належать до скрайньої правниці. Що-до революційного руху, то він імовірно розпичне ся частковим страйком, котрий помалу стане ся загальним. Слідом за тим страйком піде загальний аграрний рух, а до него пристанє значна часть війська. Твердженє, будьтоби військо було вірне правительству, є безосновне. Конєць кінців правительствє мусить упасти, хоч би лиш з причини недостачі грошей, бо годі надіятись, щоби нашло воно кредит за границєю.

Берлін. Сюди доносять з Києва: Минувшої ночі збунтувало ся військо в Полтаві. З військом получаєть ся люд і напад на артилерію, здобув армати, потім удав ся до в'язниці в цілі увільнення політичних в'язнів. В хвили, коли здобувано тюрем, наслідв командант з відділом в карабіні узброєних жовнірів. Товпа розбігла ся, полишаючи 2 убитих, а 11 ранених. О півночі привернено спокій. Замітне се, що відділ війська, котрий вирушив проти бунтівників, недавно тому сам бунтував ся, а тепер віддав ся зовсім на услуги властям. — Поважні неспокої вибухли також серед рекрутів в Миколаєві. Вчєра одєн з капралів застрілив рекрута, а другий рекрут в сій хвили положив того капрала

Надіслане.

Д-р Юліан Лужецький
отворив адвокатську канцелярію
в Старім Самборі. 761 1-7

БЮРО БУДІВЛЯНЕ
Теодора Мельничука
в Ярославі

приймає до виконання **плани і кошториси** церков, каплиць, публічних, домів мешканців, **управу і підприємства** приватних будівель. 539

Д-р Франц Закрайо
вїхав на кілька тижнів на купелі. 2-3

Володимир Лавровський,

заступає товариство взаємних забезпечень на життє "Нью-Йорк", і посередничать в забезпеченнях на життє у військових можливих комбінаціях. Мешкає у Львові Ринок ч. 36 в кам'яниця Народної Торговлі. Інформації письменно і усно дома щодень від 4 до 5 по полудни. 286 9-12

РЕСТАВРАЦІЯ

Поручає ся реставрація, п'явирню і торгівлю **ВИН** **МАРКА ПОМЕРАНАЦА**. Кухня у власній управі, дешево і як в родині. В локалі всі рускі дивізіони. 3 пошаняки

476 **М. ПОМЕРАНАЦ**, реставратор Ринок ч. 7.

Коперницький і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицка ч. 1.
проти Банку Гіпотечного на плантації площі Галицкої поручають

Барометри аероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Аероїди пішкві по 12, 15, 24 і вище. За разом поручаємо в найліпшій виборі окуляри, цилінри, лінзи і всілякі інші прибори оптичні. Всілякі направи помагують ся як найшорше і найдешевше. 4185

Незвичайно хорошої кави

новий транспорт надійшов і висилає ся 4^я, кілгр. по корон 22 франко.

Другої доброї маде верно 4^я, кілгр. по кор. 14 франко

"Народна Торговля" у Львові. 5-10

Проти сніти

в пшениці, житі і прочих збіжжях поручає **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** знамениту і певну насінну справу (байбу) Діпія. 766 2-10

1 пакет на 250 літрів насіння за 50 сот.
1 " " 125 " " " 26 сот.
Сесю новість поручаємо горячо нашим П. Т. **ДИРЕКЦІЯ.**
Хліборобам.

Жужлева мучка Томаса
Повір на охоронний знак. Повір на охоронний знак.

є нийуопішнішою на всякі озимі рослини, конюшини і сіножати.

Під гарантією чистоту, правдиву і успішну мучку доставляє

Генеральний репрезентант фабрики фосфатів Томаса

ЙОСИФ КАРРАХ
У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед купном фальшованих і безвартісних жужлів з наслідуваним знаком. 688 6-17

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ

"МЕТЕОР"

перше чеське промислове товариство для виробу трикотажних і панчохових товарів

Рудольфа Пауера і Сп.

в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,

для кождому тривалій побічний заробок закупівням машин до роблення панчох "МЕТЕОР".

Готовий товар приймає ся.

Наука основна. Інструктор до дому. ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 698 18-7

Тижневе справозданє торговельної палати в Львові за час від 26/7 до 30/7 1906.
Валюта коронова. Ціна за 50 кілгр. лосо Львів.
Пшениця стара 8:40 до 8:60 а на термін —
до —, Жито старе 5:40 до 5:60 а на термін —
до —, ячмінє броварний 6:50 до 6:80,
а пастівний — до —, овес обробний 8:—
до 8:30, гречка — до —, кукуруза готова —
до —, а нова — до —, просо —
до —, горох до варення 9:— до 10:—,
пастівний 6:50 до 7:—, вика — до —,
6:5 — до —, бобин — до —, ріпан 12:75 до 13:25, ланька — до —, насінє ланька 11:25 до 11:50, насінє конопляне — до —,
хміль (за 50 кілбо) 80:— до 100:—, нафта звичайна 16:— до 17:—, сальфоновна 18:— до 20:—, конюшина червона 45:— до 55:—, біла — до —, шведська — до —, тимошна — до —, Спиритус лосо за 10.000 кілтрів 37:80 до 38:20.

Ціна безрог. Відень 30 липня. На винишний торг пригнано 9:090 штук. З того було галицьких безрог 3:077. Плачено за тучені по 100 до 104 сот., а за молоді по — до — сот. за кілограм живої ваги.

Курс Львівський

з дня 31 ж. ст. липня 1906.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жал.
Банку гіпот. галл. по 200 ар. а. в.	574	584
Банку для торгівлі і промислу 200 ар.	—	195
Банку кредит. гал. по 200 ар. а. в.	—	—
Зеліа. гал. Кар. Людв. по 200 ар. м. н.	—	—
Зеліа. Львів. Чернов. Ясск по 200 ар.	579	586

Аноти заставні за 100 ар.

Банку гіпот. гал. 5% а. в. виділоє в 10% прем.	111	50	—
Банку гіпот. гал. 4 1/2% а. в. збос. 50 л.	100	50	101 20
Банку гіпот. гал. 4 1/2% а. в. по 300 кор.	9	35	99 06
кравого 4 1/2% а. в. збос. в 51	101	30	102
4 1/2% а. в. збос. в 57 л.	98	80	99 05
Товариства кредит. 4% (І емісія)	99	70	—
" " 4% збос. в 41 1/2 л.	99	80	—
" " 4% збос. в 56 л.	98	80	99 50

Обліги за 100 ар.

Галл. фонду пропінційного 4 1/2% а. в.	99	50	100 20
Вуков. фонду пропінційного 5% а. в.	102	60	—
Кооперативні Банку крав. 5% (ІІ емісія)	101	20	101 90
" " 4 1/2% (ІІІ емісія)	98	70	99 40
" " 4% (ІV емісія)	—	—	—
Повички кравей в 1873 по 6% а. в.	99	—	99 70
Повички кравей в 1893 по 4% а. в.	97	40	98 10
Повичка м. Львова 4% по 300 корон	100	60	101 30
" " 4 1/2% 4-ої емісії	—	—	—

Альбуми

Міста Кракова по 20 ар. (40 к.)	86	—	94
Міста Львова по 20 ар. (40 к.)	86	—	94
Дукат царський	11	24	11 40
20 франків	19	—	19 35
100 Рублів срібних	249	—	251 50
100 Рублів паперових	251	—	253
100 марок німецьких	117	20	117 70

Ожениць ся.

Урядник державний, Русин, вдовець, не маючий близьких знайомих, глядять тою дорогою, товаришки життя, особа щирої, тихої вдачі, правого характеру, і доброї господарки, старшої пани або вдови бездітної, Русинки; маєток позначений. — Справа тріається на серію. — Всьондники мають першєнство, фотографія позначена. За дискрецію ручить ся словом честі. Точніші інформації під адресою: "10 В. О. D." poste restante Rzeszów-Galicya. 749 2-3

Подяка.

Пан Теодор Гвадний, маляр в Яворова, перепровадив у власнім заряді в протязі одного року декорацию у византийським стилем Церкви мурованої о трех купулах в Руді в повіті каменицькій. А що під кождим оглядом нас задоволив, складаєм ему прилюдно задовжену подяку і поручаємо пана Гвадного Веч. Отцям і комітетам Церковним яко незрівняного декоратора і здібного маляра образів церковних. Руда дия 29. липня 1906.

О. Іоан Гаодзінський, парох.

Петро Цирі, Стефан Врецький, Стефан Дачиним провізори церкви. 762 1-1

РОБІТНЯ ПОВОЗІВ

МИХАИЛА БИЧИШИНА

Львів, ул. Замарстинівська ч. 21 а.

Заложена в році 1896, приймає всілякі направи повозів і виконує замовлення на нові повози по прибуттєвних цінах в гарантію за добрий виріб, повадмо мєє їх на складі, а крім того півкраті фастони і легонькі візки. Старі повози бере в коміє, або гамінує на нові за евентуальною доплатою. 535 10-25

ФАБРИЧНИЙ СЯЛАД БІЛЯ

Найдешевша торгівля галантерейних товарів

АДОЛЬФА РАПША

у Львові Ринок ч. II (напроти тов. Просвіти.)
Поручає великий вибір мужеского білз, краваток, рукавичок, парасолів, лісок, шкіряних виробів, російських калашів, альбомів як також тоалетного мила і перумери.

Великий вибір пушок на цигарети, вугілля, вросі і сніжок в гербом Русі.

Великий вибір біжутерії. 149

Практиканта до склепу жоринного в віці 14—15 літ з уміщеною школою народною прадозитого розумного і гідного довіря найбї і бїдного хлопця, прийме зараз Підгірська Торговля в Делятві. 722

Прийму на станцію у Львові кількох студентів з низшої гімназії. Здоровий харч, старання опіка. Зголошення приймаю до 5 серпня Михайлина Любінець, через важації в Щирці почта в місці. 733

Пошукує ся овісній учителька на цілий рік до науки одного хлопця з першої і двох дївчат в 2 і 5 класі. Зголошення під адресою Волод. Дорош, парох Вишнівка. 743 5-7

Ріпу стернянку

білу і довгу, 1 кіл. за 2 К. викладає Антін Климович і Син Львів. 754 2-10

Уряд прохіяльний в Комарниках п. Ворня, пошукує сейчас дака, що уміє звести хор нотний і провадити церковну музику. Влизші усього на місці. 748 3-3

Старшої особи до надзору господарства потребує самітний старий сьвятик. Зголошення приймає Адміністрація "Діла" 703 6-6

Сейлюграм се одинокое найпєвнїше средство, щобі сейчас вигубити блохаци. Дїстати можна всюди в оригінальних флашчяках по 50 сот. Прошу жадати гуртовних офэрт. Хемічна лабораторія сейлюграм, Львів I, 751 почтова скринька 83. 2-3

Оповіщенє.

Стрибоний Дарунок (оповідання) Л. Мартюча I К. 30 с. Душі кланяють ся (оповідання) М. Яцкова 75 с. Австрия чи Польща (історія Руса під Австрією) В. Будзінського 70 с. 3 тисяч і одної ночі: Том I. "Купець і Юрт" 55 с., Т. II. "Алібаба і 40 розбійників" 55 с. (В помятаний оправі ва том 95 с.) 12 агітаційних брошур Будзінського і Мартюча і "В Небі" о. Вовкевича 47 с. "Хрунь і Чорт" В. Будзінського 23 с. Козани у Ст. Рудавського, в помятаний Будзінського 33 с. Гайдамаччина М. Ловинського 43 с. (Ціна разом в пошлїжю). Вої ті книжки разом в пошлїжю 4:90 с. Замовляти у Адміністрації часописи "СВІТ" у Львові. На кредит не вискає ся.

ОСТОРОГА!

Так захвалювані агентами пруского товариства машини до шиття і гачту Зінгера в старої сьвети, що вийшла з ужиття і вони то що-до викинені, як також найновїших улішєнь не видержують конкуренції з машинами, які держу на складі. Веду торгівлю від 33 літ без помочи влішєнь агєнтів. Остерігаю перед агентами, котрі за своє посередництво дістають 20 до 30% провизії, а купуючі їх на дороге заплачу машину під важкою оригінальною. Перший і найбїльший в яраю Склад машин до шиття, котрий не посудує ся агентами.

Йосиф Іваницький

механік і спеціаліст.

1050 13-52

у Львові, готель Жоржа.

Прощу догадати ся цїнників.

Заснована 1782

Заснована 1782

Ціа, кор.

привід.

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промислоє в краю і одне в найстарших є монархі.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих польських горівок, розалсів і румів

I. А. Бачевський у Львові

ч. і к. надворний достяник

поручає Вп. Управам рілїничих кружків і сїльських крамниць свої знамениті вироби по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і інших спиритуалїй у всіх смаках і якостях, після вимогів закону

на теплий, хемічний дорові фабричний заженєний і ожедженєний та ц. к. інституту до ровскїду споживних средств ровскїженєний.

Цїнники і інформації єсїлає ся на домашнє оплатно і даром. 1103 59-104

Рух залїничих поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворєць головний приходять:

З Іцкан	12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*
" Кракова	2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*
" Підволочиск	7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*
" Рави рускої	7:50.
" Лавочного	7:29, 11:50, 10:50*.
" Станиславова	8:05.
" Самбора	8:15, 1:50, 9:20*.
" Яворова	8:18, 4:37.
" Коломї	10:05.
" Рашева	10:35.
" Тухлі	3:55 (від 15/6 до 30/9).
" Белзця	4:50.

На Підзамчє.

" Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудни і 8:20 вечер, (від 6/5 до 23/9 вкл.) в неділі і лат. сьвята, 10:— перед полуд. 1:46 по полудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1:15 по полудни (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. сьвята), 10:10 вечер.
з Щирця від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о 9:40 вечер.
з Любїна вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята) о 11:50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11:—*.
" Іцкан	2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
" Підволочиск	6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
" Яворова	6:00*, 6:55.
" Лавочного	7:30, 2:30, 6:25*.
" Самбора	8:55, 4:15, 10:51*.
" Белзця	10:45.
" Рашева	4:05.
" Коломї і Жидачева	3:30.
" Рави рускої	7:25*, до Станиславова 9:10*.
" Перемишля	10:05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
" Стрия	11:30*.

З Підзамчє:

" Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудни, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
до Рави рускої 11:35 в ночи (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9:15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1:35 по полудни, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3:14 по полудни.
до Щирця 10:45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. сьвята).
до Любїна вел. 2:01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. сьвята).

Примітка. Поїзди поспїшні друковані в черенках товстими; поїзди нічні в означєні звязкою. Пора нічна числїть ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мїськїм бюрї ц. к. державних залїниць, пасаж Гавмана ч. 9. 35

УЧИТЕЛЬ

орган руского товариства педагогічного дворянсько-педагогічно-науковий зводок від і червня 1899 у Львові ул. Коляковського ч. 15. Прокуюча річка 2 ар. кілтрів 1:80 ар. чьртартїчка 80 а.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ: Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2, С. Соколовський, Пасаж Гавсманя ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дуке, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНКУРТУ: ГАНБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком

в Аустрії: за границею:

на цілий рік 32 к. на пів року 16 к.

у Львові (без поштової пересилки)

на цілий рік 24 к. на пів року 12 к.

на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к.

Пощинове число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція

під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи не повертаються.

Оголошення значаї приймаються по 20 с. за одну стрічку інсерату або за її місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Балкан.

1.

В останньому своєму експозе Голуховський став супротив Сходу на основі порозуміння з Росією і уложеної в Мірштегу програми спільної акції в зрештованих краях султана. Сю австрійсько-російську програму розширено введенням міжнародної фінансової контролю в македонських вілятах. Султан рішив ся був абсолютно не допустити до цієї контролю, але його упір зломив демонстрація сполучених флотів європейських і острій виступ Голуховського. Султан взагалі все опирає ся всяким реформам в Македонії і відкидає кожне жадане держав, але сей упір, котрий все кінчить ся уступкою, причиняє ся за кожним разом до підірвання і так вже слабі поваги султана. Сим разом турецьке правительство одержало за міжнародну контролю фінансову в Македонії, дозвіл держав на піднесення ввозового мита, котре буде в часті ужите на покриття македонського бюджету.

Мимо вимушення жаданих від султана уступок, між дипломатією а султаном нема до нині гармонії, бо багато конфліктів і трудностей має свій початок в злій волі турецького правительства. Се правительство все прижмурювало очі, коли розходило ся о розбишацькі ватаги Турків, Альбанців і Греків в Македонії, а Болгарам, котрі мусять перед сими ватагами самі боронити ся, відбирало послідне оружє. Туреччині не розходило ся ніколи о привернене спокою в тим унещасливленім тільки опікунами краю. Від заведення міжнародної жандармерії в Македонії під команду генерала Георгіса, поліпшило ся головню в солунських вілятах. Офіційно справоздання говорять, що публичне безпеченство в містах і селах збільшило ся, але від часу до часу таки чуємо про напади і морди, рабунки і підпали. Населеню Македонії найбільше давало ся в знаки стягане податків і розбишацтво. Надіють ся, що міжнародна фінансова контрола увільнить населення від податкового здирства, при котрім замість десятини, забираю македонському хліборобови всю его працю, опорожнювано его комору до послідного майже зерна, до послідного листка тютюну.

Держави, котрі взяли на себе обовязок успокоєня Македонії, не роблять сего з любови до визискуваного і гнобленого народу македонського, але в інтересі власної торгівлі на Балкані і в тій цілі, щоби Туреччині удержати при житю так довго, як довго є небезпека, що відпадками від Туреччини буде міг поживити ся якийсь соперник, котрого жадна з держав не хоче впустити на Балкан. Всі ті, що простягають руку по краї султана, старають ся усувати причини, котрі можуть розбити Туреччину, бо не суть певні, хто з того розбиття найбільше скористає. Однак, мимо того, що

державам не розходить ся о добро Македонців, лише о обезпечення своїх торгів на Балкані і о се, щоби при якійсь, для котроїсь з держав спеціально догідній ситуації міжнародній, ся держава не могла скористати з заворушень на Балкані сама, не поділивши ся добічею з другою, можемо надіяти ся, що з часом таки поліпшиться ся положення Македонців і вони перестануть бути клопотом європейської дипломатії.

Новою балканською справою є справа відносин Болгарії до Туреччини.

В Царгороді радить тепер комісія над митом між обома державами. При сих переговорах прийшло до різних суперечок, так що Болгарія видала заборону імпорту художин, котру відтак відкинула. Тимчасом обнижує ся болгарська торгівля в Македонії, особливо в Солуні. Переслідують її турецькі власти. За упадком болгарської торгівлі в Македонії, іде упадок її політичних впливів в сїм краю. О многу лише поводить ся Сербам, а найліпше Грекам і Жидам, котрі з Македонії тягнуть тепер великі зиски. Їх підпиратимуть банки Солунський і Митленський. Також „Німецко-Атеньський“ банк сильно помагає грецькій торгівлі і грецькому промислові. Болгари мають в Солуні торговельного агента, але він робить тільки політичну службу, бо в торговельних справах не має що робити. Турецьке правительство дало Болгарії півзатя, що як Болгарія хоче збільшити свій експорт до Македонії, то мусить вирівняти політичні ріжнїці з Туреччиною. Лише під сим умовом можуть для Болгарії скінчити ся успішно переговори, які тепер ведуть ся в Царгороді.

Від десяти літ змінили ся торговельні відносини в Царгороді. Предмети живности і одіж приходили до Царгороду з Болгарії і східної Румелії. Тепер ідуть з Анатолії, з відки залізничі Малої Азії під німецьким зарядом перевозять дешевше, ніж болгарські і східно-європейські. В той спосіб Болгарія стравила в Царгороді великий торг для свого експорту. Анатолія є великим, плодovitим краєм, котрого господарство продукує дуже багато. До недавна Анатолія була цілком відірвана від світа, але відколи анатольські залізничі получили її з світом, заосмтрює Царгород в свої продукти.

Цілком противно діє ся з турецьким експортом до Болгарії, котрий вже давнійше перевищував імпорту. Болгарські делегати в Царгороді хотіли би поліпшити угоду з р. 1900, але хоч Туреччині на папери позвільнює на все, то в дійсності все лишиться по старому. Коли би Болгарія хотіла получить політичні і справи з торговельними, то Туреччині поробити що до послідних уступки рго формі, але політично і на дальше буде уважати кожного Болгарина за ворога Туреччини і султана. Доказом того є, що побачивши, що не може винищити Болгарії в солунських вілятах, особливо, коли там введено міжнародну контролу, Туреччині взяла ся до болгарської інтелігенції. Вистане найменше підозріне, щоби болгарського

інтелігента карано і безпощадно переслідуюно. Оногди покарано за політичну агітацію 23 болгарських інтелігентів і вивезено до Триполісу, що рівнає ся карі смерті. Турецьке правительство знає, що як винищить болгарську інтелігенцію, то Болгарії в Македонії опанують Греки і Альбанці. Туреччині веде під сим зглядом політику австрійського правительства, як воно старає ся руську більшість східної Галичини перемінити в меншість, так само Туреччині старає ся зробити меншість з болгарської більшости в Македонії.

Болгарський рух в Македонії значно ослаб, від коли розбито кілька відділів повстанців, а найліпший їх ватажок, полковник Яшков погіб. „Внутрішня македонсько-адринопільська організація“ рішила залишити частковий борець, а ждати на загальну, національну революцію, щоби остаточно побороити Туреччину. Ся організація не вірить в поліпшене відносин ані при помочи болгарско-турецького договору, ані при помочи міршштегської програми. Впрочім організація уважає міршштегську програму за протівну своїм цілям, бо цілюю організацій не є повалення турецького пановання, але успокоєня краю з поліпшенем его при Туреччині.

Македонські провідники з'їхали ся були на Великдень в Софії, щоби уложити план дальшої кампанії. Болгарське правительство порадило їм тогди, щоби поки-що заховували ся спокійно. Щоби унеможливити звичайні весняні і літні експедиції революційні з Болгарії до Македонії, болгарське правительство видало дуже острі поручення командантам надграницьких відділів військ. Туреччині виставила здвож границі нові „бюлькавзи“. Однак мимо того продирають ся через границі дрібні ватаги „гайдуки“ і роблять в Македонії замішане.

Ще: „староста Лянікевич — а Русини“.

(Допише).

Я мав вже приготовану допись про діяльність старости Лянікевича в Перемисльї, коли перечитав в 143. числі „Діла“ допись „перемисльського“ п. заг. „Староста Лянікевич — а Русини“. Мимо того однак подаю її до відомства загалу, бо перемисльський „перемисльський“ виняв з діяльності Лянікевича лише один епізод, при помочи котрого хоче одним замахом знищити „перемисльських Русинів, чи то їх провідників“.

Староста Лянікевич — се політик дуже хитрий: хотів би з одної сторони не допустити до жадного руху в повіті а бодай о скільки можливо его обмежити — з другої знов сторони старає ся свої в тій цілі видавати зарядження оперти на легальній підставі, а то щоби грати ролю старости львівського і не наразитись перемисльським Русин! Свій сприт показав п. Староста ще в часі вічевого руху.

коли й не перечив. Раз полковник чи то через помилку чи в палкості сказав, що нібито він колись мав десь в степах віви, у котрих було по пудови в хвостах. Хтось на те відозвав ся, що у его овцець було по пудови з додатком. Полковник лише глянув на сьмільчака і з пожадуванням спитав:

— Ну, так що-ж таке було в хвостах у ваших овцець?

— Розуміє ся, сало — відповів той.

— Ага, то-ж то й є! А у моїх був віск!

Розуміє ся, з таким чоловіком годі було спорити, але люба було слухати его.

Любили тут говорити о річах важких, а раз ішла при мені замітна бесіда про міністрів і царедворців, при чім усіх тодішних вельмож піддавано острій критиці. Нараз за приводом одного священика згадано і дуже вихвалювано Николая Семеновича Мордвинова, котрий оден з усіх не взяв від Жидів грошей і напер на те, щоби Жидів брати до війська нарівні з усіма иншими. Розказувано о тим, оскільки тямлю, так:

Коли цар Николай Павлович звернув увагу на те, що Жиди не ідуть в рекрути, і захотів обговорити справу з своїми дорадниками, то Жиди нібито підкупили всіх важких вельмож і згодили ся, щоби цареві дорадники не брати Жидів в рекрути ддятого, бо вони попусують цілу армію. Та не могли вони перекутити лише одного гр. Мордвинова; він хоч і не багатий, але був чесний і тримав ся тої галки, що коли Жиди живуть в державі, то й повинні зарівно з другими поносити всі тягари і служити у війську. А щоби вони мали попусувати армію, того він не вірив. Всеж таки Жиди не покинули свого і не тратили надії, що якнебудь удасть ся їм упоратись з Мордвиновим: або підку-

питу его або погубити клеветою. Найшли вони якогось там близького графові бідного родича і наклонили его немалим даром, щоби він упросив Мордвинова прийняти їх і вислухати лише „два слова“, а свого слова він міг їм не сказати ані одного. Нікакже — сказали вони — все одно: як не так, то сик, а таки вони дадуть собі раду з графом. Бідний родич злякавшись ся, прийняв жидівські дари та і каже гр. Мордвинову: — Так а так; ви можете мене при своїй бідності уцалувити. Граф питає: — Що-ж мало зробити, яке ледарство? А бідний родич каже: — Жадного ледарства не треба, а треба лише, щоби ви для мене вислухали два жидівські слова, а в одного свого не сказали. А через те — каже — і ви будете мати спокій і зробите інтерес. Граф подумав, усміхнувшись, а що мав дуже добре серце, то відповів: — Добре, нехай буде! Я зроблю се для тебе, вислухаю два жидівські слова і в одного свого не скажу. Родич побіг до Жидів, щоби їх урядувати, а вони ему зараз виплатили обіцяний дар самим чистим золотом. Він кинув собі дім, а Жиди на другий день до графа і принесли з собою три бочілки з оселедцями. Камердинер графа здивувався, чого Жиди принесли графові оселедці, але не було що робити; він дозволив зложити ці бочілки в салі і пішов повідомити графа. Жиди тимчасом, поки граф вийшов до них, одорили ті бочілки, а в них по сам край повно золота. Всі монетки новіськї, горять яким жар, кожда штука по п'ять рублів і п'ятдесят копійок. Мордвинов вийшов і став мовчки, а

Н. Л. Лесков.

1)

Жидівська беркиц-колегія.

Було то після жидівських погромів. Всюди йшли живі розмови о них і часом дивні суперечки на тему, що дїяти з Жидами: куди їх вивести чи кому подарувати чи може їх самим на свій лад переробити? Бували хочі до того, щоби їх і подарувати і випроводити; але практичні люди в обох тих випадках находили трудність і більше хилились до того, щоби ліпше Жидів приспособити до своїх домашніх потреб, особливо до знесилюючих, котрі вели би їх рід до затрати.

— Ну, то ви, добродію, задумаете щось ніби „египетську неволю“ — говорив дехто на те: — Чи буде воно відповідати духови часу?

— На дух часу нам нічого оглядатись — відповідав инший: — Ми живемо поза духом часу; але Жиди кепські будівничі, а наші інженіри і без того погано будують. А ось війна... І на що нам проливати у війні нашу кров? Далеко ліпше було би поливати землю кровю жидівською.

З сим одні згоджували ся, а тільки відзивали ся замітки, що з Жидів кепські жовніри, що вони боягузи.

А тут сидів оден з вислужених військових і замітив, що й хоробрість і відвагу можна влити в серця Жидів.

Всі засьміялись і хтось відповів, що се доси ще нікому не удало ся.

Войськовий на те:

— Противно, воно удавалось, і то з неабияким успіхом.

— Колиж то і де?

ли ся тільки справами означеними в статуті. В случаю переступлення зі сторони товариства постановлені статута або обов'язуючих приписів — заряджене зістане против членам товариства додержане — згідно зістане товариство розв'язане. Ц. к. совітник двора: В. з. Гамулінський р. р.

Наведений „указ“ є нічим іншим, як чистою ложню, чистою напастю, що більше тероризовані читальні і їх члени, а цілє його: спинити, есентуально обмежити рух вісний. На сю репресалію, о скільки мені відомо, мала дати ц. к. старосту Перемиска філія „Просвіти“ належну відповідь, застерігаючи ся іменем своїх читальні на будучність проти подібного терору. Неправдиве отже було би супротив того твердження „Перемиского“ в его дописі в 143. числі „Діла“, немов на сю репресалію не звернули перемискі проводирі жадної уваги.

Мимо нечуваних репресалій старостинських і жандармських, з яких пригадаю лише факт безправного арештованія 12-ох господарів в селі Горохівцях на ложний донос війта з Копох Івана Шурка про мнимий бунт (о чім була свого часу згадка в „Ділі“), рух вісний плив далі, кріпшав чим-раз більше яко доказ політичної зрілості перемискої Русі: в часі від дня 26-го грудня 1905. до 31. мая 1906 відбулось в перемискім повіті, не числячи довірочних зборів, 163 віс публичних, на котрих тисячі селян висказали своє кріпке й непохитне становище в справі виборчої реформи. В червні почала перемиска пов. організація переводити у своїм повіті політичну організацію. Коли відбулись в тій справі довірочні збори в кількох селах, попали ділчичі та посесори в страх перед мнимим масовим страйком рішним. Що до того, коли громада Болестрашич розпочала дня 2. липня дійсно рішним страйк в цілі підвистіє платні, страх ділчичів і посесорів перейшов в панічний переполох і почалась гірка година для старости Лянкевича. Его передпкою були щоденно, формально набиті всілякими шлагунами, котрі з початку грозили старості наслідками его непорядності, опісля почали просити-благати, щоби сплинив „radikalną agitację w powiecie, bo jeżeli nie zrobi z tem wszystkim końca, to niech rząd do diabła zabierze wszystkie pańskie grunta i sam sobie gospodarze“. Переконали відко старосту, бо почались репресії.

Про факт недопущення до довірочних зборів у Вавіцях дня 7. липня, яркий доказ старостинської самоволі, була згадка в 136. числі „Діла“. Та на тім не конче. П. Лянкевич пустив в рух цілий хунтійський та жандармський апарат. Поперед усього завізав до себе всіх командантів постерунків жандармерії та дав їм відповідні „інструкції“. Опісля скликав на сесію всіх війтів свого повіта, роздав їм протистрайковий маніфест намісника Потоцького з наказом розліплити его по громадах, та й зібраних війтів відповідно поучив. Крім того слав до війтів „okólnik“ за „okólnik-om“, з котрих оден наводимо дословно:

„Ck. Starostwo w Przemyślu. L. 37783. Przemyśl 26. czerwca 1906. Do wszystkich Zwierzchności gminnych. Przekonałem się w kilku wypadkach, że radykalni agitatorzy rozsyłają do urzędów gminnych bezpośrednio, albo na ręce Naczelników gminnych broszury i odezwę podburzające i nakłaniające do strajków rolnych, do wzbudzenia nienawiści przeciw państwowemu narodowi i wyznaniom. Ponieważ tak Zw. gminnym, jak i Urzędem gminnym jest bezwarunkowo wzbronione przyjmowanie, przechowywanie, względnie i doręczanie innym osobom pomienionych broszur i odezw, wyzywam więc członków Zw. gminnych, aby w razie otrzymania takich broszur lub odezw natychmiast przestali je tutaj, nadto wogóle należało nadzorować, aby podobnego rodzaju karygodne broszury i odezw tam nie rozdawano. Agitatorów, którzy takie broszury i odezw roznoszą po wsiach, należy wystędić i donieść mi zaraz o ich nazwiskach. Przy tej sposob-

Жиди показали на золотого і промовили лише два слова:

— Возьміть, мовчіть! — і з тим обернулися та, не дождаючи відповіді, вийшли.

Мордвинов велів спрятати золотого, а сам поїхав на раду; і як прийшов, то наче води в рот набрав, нічого не говорить. Так він мовчав увесь час, поки другі говорили і доказували цареві великими доказами, що Жидам годі служити у війську. Цар замітив, що Мордвинов мовчить, та питає его:

— Що-ж ви, граф Николай Семенович, мовчите? З якої причини? Я дуже рад би почути вашу гадку.

А Мордвинов ніби мав відповіді:

— Вибачте, ваше величество, я не могу нічого говорити, бо я продам ся Жидам.

Цар витріщив очі та каже:

— Се не може бути!

— Ні, таки так — відповів Мордвинов: — я взяв три бочкі золота, щоби не сказати ні одного слова правди.

Цар усміхнувся і сказав:

— Коли вам дали три бочкі золота за те, щоби ви лише мовчали, то кількож мусіли дати тим, котрі взяли ся говорити? Та ми тепер скінчили справу без дальших слів.

І з тим взяв зо стола проект, де було написано, щоби Жидів брати в рекрути зарізно з другими, і написав: „быть по сему“. В додаток приказав еще за тих, що ухились ся від служби, брати за кару по трех за одного.

Мабуть се придумано після австрійської анекдоти, знаної під заголовком: „одно слово міністров“. З того давно зроблено комедію, котру теж давно грають в театрах. Та в ті часи, до котрих відносять ся моє оповідане, така чутка ходила всюди, і всі її віри-

ності зважаю поновню увагу. Zw. gminnych i z udzielanie pieczęci gminnych i potwierdzeń Zw. gminnej na jakiegokolwiek agitatorskie i podburzające pisma jest bezwarunkowo wzbronione. Tak samo zakazane jest Zw. gminnym dawać podwoły, dla agitatorów i dla mówców na wiecach i zgromadzeniach. W razie niezastosowania się jaknajściślej do powyższych wskazań pociągnę Członków Zw. gminnych do surowej odpowiedzialności, względnie wdrożę dochodzenie celem zasuspendowania tych Członków Zw. gminnych, którzy dopuszczają się jakiegokolwiek przekroczenia w powyższej sprawie. Ck. Radca dworu w. r. Hamuliński mpr.

Поучені війти-хруні та жандарми почали урядувати. Війти-хруні підслухували, хто що говорить на довірочних зборах, щоби зараз доносити про все своїй „przełożonej władzy“; жандармерія та старосту. Посипались на невинних людей завізвання до староства. В днях горячої праці спішили десятки завізваних селян до староства, щоби відтак попереслухано, доказуючим, що всі вони Богу духа винні, вертали назад.

І жандармерія показала свою „sprężystość“. Безправно переводила ревізії коло поодиноких осіб, забирала невинні брошури та відозви (у нікого не знайдено більше як оден примірник якої брошури або відозви), тероризувала народ в нечуванні способі, а нсьо на жадане поодиноким обшарників. Досить згадати, що на жадане посесора у Вавіцях Ад. Дембського вмащувала до того села дня 24. липня рано компанія 77 п. п., кількох жандармів, секретар староства Ольшеский та агент поліційний. Війско задержалося коло коршми, а жандарми з секретарем та агентом пішли по хатах на ревізії шукати брошур про рішним страйк. Перекидали всі кути. Знайшли в Яцка Кітинського одну, в чотирьох чотирьох примірниках „небезпечної“ брошури. А шлагуні раділи, думали: „Може прецінь раз народ дасть ся вивести з терпелювості... прийде військо... будуть трупи...“ і вже затрясли руки з радости. Однак надії завели. Страйк в Болестрашичах, котрий тривав від 2. до 19. липня, був, так сказати, існитом зрілості нашого селянства в Перемисчині. Спокій і повага, а при тім рішучість — ото ціли страйку болестрашичких хліборобів. Ні одного арештованія — мимо того, що староство щедро шафувало завізваннями, тягло людей без потреби, мимо того, що урядило в Болестрашичах експозитуру жандармерії. Над 3 тижні витривали страйкарі; аж дня 19. липня, коли посесор Шпрунг бачив, що жадними способами, ні грозьбою, ні просьбою, ні спровадженням страйколомів з Перемисля (денних зарібників польск. партії соц. демок.), ні інтервенцією урядників староства не зломить страйку, був змушений приступити до згоди, — згоди, яка є світлою побідою страйкарів в Болестрашичах. Найвища платня в часі живих в Болестрашичах виносилла дотепер 90 сот. для мужчини, 80 сот. для жінчини, за складане стирти 1 кор. денно. Страйком здобули собі робітники платню в двоє вишну, бо 1 К 80 сот. для мужчини, 1 К 60 сот. для жінчини, за складане стирти 2 К денно. Та болестрашичкий страйк не лише приніс хосен робітникам-хліборобам в Болестрашичах, але, так сказати, надав тон цілій перемискій околиці. До сего часу платили в часі живих найвишше 1 кор., сего року під впливом болестрашичкого страйку піднесла ся платня до 1 К 80 сот., ба, суть околиці, де платять по 2 К 20 с. і харч, а без харчу 2 К 60 сот. Ні в гадці нікому не було організувати масовий страйк поліційний. Перемиска пов. організація постановила постаратись о піднесені платні рішних робітників в своїм повіті, і се їй вповні удало ся.

Після моєї гадки поступила організація дуже розумно і тактично, не організуючи відразу в цілім повіті рішного страйку (хоч би й економічного). Не будучи зовсім певною, чи дасть ся супротив хунтійських, жандармських та старостинських шикан всюди як

ли та хвалили чесність Мордвинова, а Жиди тяжко его проклинали.

Полковник Стадников, що не любив ні в чім уступати, не витримав і тут та каже:

— Ся пісня всім знана, і давно ви її все повторяєте; а того ніхто не знає, що всьо було би ні до чого не довело, коли би в справу не вмішав ся був еще оден чоловік.

І неуступчивий полковник зараз таки пояснив, що Мордвинов уладив річ лише в теорії, а у виконаню могла справа ще загирити ся. Та тут уратував справу хто інший, і Мордвинов по справедливості повинен би поділитися з тим чоловіком своєю славою. Але що справедливості нема на світі, то й той достойний чоловік не лише не дістав жадної нагороди, але він навіть цілком незнаний.

— І хто-ж то такий? — спитали полковника.

— Се оден простодушний чоловічок незначного роду, на імя Семен Машкин чи Машкин, котрому я за всю его патріотичну услугу дав три гривеньники, та й ті не вийшли ему на пожиток.

Хтось згадав, як полковник перечив ся о баранчій хвості, та сказав:

— Ну, певно буде щось такого, з чого вийде віск!

Але полковник відповів, що то не віск, а історія, що того цілком правдива, котрої ні за що не повинно забути невдачне потомство, бо вона свідчить о ясним розумі чоловіка з народу.

— Ну, так розкажіть-ж вашу історію, а коли вона цікава, то радо послухаємо.

— Так, вона дуже цікава! — сказав Стадников і почав розказувати.

слід перевести рішним страйк, та знаючи, що хочби лише в одній місцевості неуспішний страйк буде мати вплив на цілу околицю, повітова організація вчасно вже зорганізувала та по майстерки перевела страйк в Болестрашичах, котрий, як вище сказано, назначив ціну для рішних робітників в перемискім повіті, а в інших громадах поручила лише пасивний опір (без формального оголошення страйку) так довго, доки платня не піднесе ся до жаданої висоти. Той, як сказано, розумний і в високій степені тактичний пов. організацією вибраний спосіб економічної борби показав ся в своїх наслідках як найуспішнішим, бо довів до нечуваної висоти платні, а людей увільнив від шикан і терору, які при галицькій господарці є необхідні в страйком обнятих околицях.

Шлагуні здуріли. Страйків нема — і робітників нема. Мусіли платити, що їм диктували робітники, котрих настій рішучий, але при тім поважний і спокійний давав повну заперуку, що, як з одної сторони не удасть ся їх жадними шиканам і репресаліями зневолити піти на панський лан за давню ціну, так з другої і найбільший терор не виведе їх з рівноваги, не пхне їх на нелегальну дорогу.

Бачить п. староста Лянкевич, що сільське населення на стілько завдяки діяльності пов. організації осявідомлене, що годі буде з ним дати собі раду, взяв ся до діяльніших в повіті одиниць. І так п. Василь Кіцула одержав завізване на день 19. липня до староства, де секретар намісництва Т. Пйонткевич, списавши протокол переслухання, відомив его, що перемиске староство постановило дати ему наказ в протягу 24-ох годин опустити границі перемиского повіта: письменний вирок означаючий, як довго має тривати „banisya“, доручить ся ему в коротці. Усмішка на лиці „сказаного“ була відповідою на сю як грим з ясного неба відомість. Думали, що тим способом дасть ся п. В. Кіцула відстрашити від роботи в повіті. Чиж він не знає, що подібний поступок старости Лянкевича був би в найвишшій степені самовільним, що подібним „вироком“ скомпромітував би ся п. Лянкевич до абсурду? „Strachu na Lachy!“ Коли повітові потентати побачила, що п. Василь Кіцула не присів „страха ради“ противно ще з більшим жарем кинувсь до роботи в повіті: постановили конче вишайти в его діяльності щось нелегального (за чим розуміє ся шукали ще від листопада 1905 р. — без успіху), що дало би причину „przymknąć ptaszka do klatki“ — як виражали ся.

Дня 24. липня с. р. о год. 6. рано, коли п. Кіцула лежав ще в ліжку, явив ся в его помешканю секр. нам. Т. Пйонткевич в асистенції двох поліційних агентів, показуючи здивованому такою вчасною візитою так достойних гостей п. Кіцулі наказ на переведені домової ревізії. І знов лише усмішки на лиці п. Кіцули. Ревізію робили до год. 8. зрана; ні оден найменший кутік не уйшов перед вправним оком шпіцілівским; однак знов без успіху. Переведена ревізія не викрила нічого „підозрілого“. Потентати опустили руки. Бачать, що руху в повіті не то не спинити, а і обмежити не є в силі, отже — скаптулювали. В повіті стало спокійніше.

Той сам.

Інтерпеляція п. В. Яворского

І тов. до Его Ексцеленції бар. Бінерта в справі безправного наложеня грошевих кар ц. к. староством в Підгайцях на страйковий комітет в Загайцях, внесена на 429. засіданю XVII. сесії д. 13. липня 1906.

Ореченем з 7. мая 1906 ч. 12028 засудило ц. к. староство в Підгайцях Федя Загородного, Івана Білика і Миколу Коника, селян з Загаєць на грошеві карі по 50 К за перекроченє губ. розп. з 25. мая 1833; перекроченя того допустили ся засуджені в той спосіб, що без дозволу властей збирали датики в натурі на річ бідних страйкарів. Доказано їм, що зібрані для страйкуючих миску ячменю, до 10 кг. жита і 1¹/₂ миски кукурудзи.

Повисше оречене являє ся безправною шиканою дотичних людей, а то з слідуєчих причин:

Висше наведене губ. розпорядженє з 1833. р. вже давно перестаріло, походить з часів абсолютизму, а видано його для охорони населення перед обманом і користуванням; в нинішніх часах нігде і ніколи не примінює ся того губ. розпорядження, а в послідніх часах введено його своєвільно в жите виключно в цілі шиканованя руских селян, котрі поважились страйкувати.

Впрочім ділана засуджених не можна навіть підтягнути під постанови дотичного розпорядження, бо в данім разі вони не ходили по селі в цілі збираня датків, а лише прийняли датики в натурі для бідних громадян, зложені на їх руки і роздали їх зараз потребуючим.

З окрема разячою і прямо безпримірною є висота виміру карі, по 50 К на особу, що творить разом 150 К, а на сю квоту мусить в галицьких відносинах зарібник в силі віку робити на панськ. лані 300 днів на своїм харчу, — підчас коли законний вимір карі виносить лише 2 К до 200 К.

Ц. к. староство в Підгайцях засуджує хліпів на заплату грошевої карі в висоті 50 К, — для хліпа прямо недостижимою, невідповідною його економічним відносинам, що мусить привести бідного хліпа до матеріальної руїни.

Ц. к. староство не могло вдоволити ся карою 2 К, бож розходило ся о пімсту і шикану хліпів, і тому підтинає їх економічну екзистенцію горендально високою карою по 50 корон.

Таке поступованє ц. к. політичної повітової власті є прямо насильством, — се нечуване надужите урядової власті. Крім того належить згадати, що те драконське оречене доручено руским хліпам, як звичайно, в польській мові.

Супроти того запитують підписані Его Ексцеленцією:

1) Чи Ваша Ексцеленція не видить у висше наведенім ореченю ц. к. староства в Підгайцях акту насильства і шикані бідних селян і що задумує Его Ексцеленція зарядити, щоби охоронити сільське населенє східної Галичини перед таким переслідованєм і шиканованєм?

2) Чи задумує Его Ексцеленція поучити ц. к. староство в Підгайцях, щоби уживало рускої мови в урядованю з рускими партиями.

Проти повисшого ореченя внесли засуджені рекурс, а в неділю 29. липня повідомило їх ц. к. староство резолюцією з 16. липня, що Его ексц. п. намісник рескриптом з 18. червня 1906. ч. 8445 пр. не узяв до уваги рекурсу і затвердив рішенє ц. к. староства яко узасаднене. Заразом візвано їх, щоби під загрозою примусового стягненя зложили до 14 днів наложену гривню по 50 К.

Ось взорець галицького адміністраційного судівництва, а zarazem ілюстрація, як виглядають в практиці гарні засади, якими мають руководитись адміністраційні власті у відношеню до бідного населеня (vide письмо бар. Бека).

Засуджені, бідні зарібники, найшли ся в дуже прикрім положеню, бо звідки-ж тепер взяти по 50 К, хіба продати послідню сорочину на заплаченє незаслуженої карі.

Тож в кого добра воля виратувати від маєткової руїни нещасні жертви самоволі галицької адміністрації, зволить прислати безплатно якусь квоту на адресу д-ра В. Бачинського в Бережанах.

3 Росії.

По розв'язаню думи.

Оден з визначніших достойників так висказує ся о політиці нового кабінету: „Росія стремить до великих ліберальних реформ. Суспільність не повинна боятися звороту на право. Теперішній прем'єр є чоловіком великого розуму. Се не гр. Бітте. В висших кругах є з него дуже вдоволені. В справі аграрної реформи будуть починені нові уступки. Жиди одержать цілковите рівноуправленя, будуть лише обмеженя що-до іменовань на висшій становища“.

Переговори, ведені за посередництва міністра заграничних справ Ізвольского, з поступовими стороництвами в справі вступлення представителів сих стороництв до кабінету закінчили ся успішно. Теки торговлі, судівництва, рішництва, просвіти і державної контролі дистантує ся в руки людей не належачих до бюрократії: „Новое Время“ вичисляє отсих людей: Гучков (торговля), Львов з Саратова (рішництво), бар. Гайден (державна контрола). Надпрокуратор синоду не буде входити в склад кабінету. Сими днями сей новий кабінет має бути остаточно утворений. Про се все доносить „Новое Время“. Однак до „Wt. Allg. Ztg.“ доносять з Москви, що переговори в справі утвореня нового кабінету розбили ся. Століпін хотів уже прийняти ставлені ему услівя, лиш не годив ся на те, щоби жадані реформи загавантовано в правительствінім комунікаті, бо се виглядало би на якусь концесію для революційного руху і підкопало би повагу правительства. В наслідок того не прийшло до порозуміння. Століпін мав сказати: „Не хочете панове йти з нами, то видко, що тримаєте з революційною партією“. Се дуже угупвало кн. Львова і він в острих словах виказав безосновність сего твердження та заявив: Ми не підємо ніколи з революціоністами, але не підємо також з теперішнім правительством“. По сім мали розбитися конференції.

Сему донесено „Wt. Allg. Ztg.“ перечити берлінськ. „Voss. Ztg.“. Після неї Століпін мав заявити, що бажає віддати три теки в руки мужів з народу. Вісти, будьто би ведені в тій справі конференції розбили ся, є неправдиві. Противно, сі конференції ведуть ся далі, і Століпін має надію успішно їх покінчити. В кождім разі о реакційній управі державою і мови нема. Століпін не вірить в те, щоби мав вибухнути генеральний страйк однак і на се правительство є дуже приготоване.

Парляментарні фракції групи праці і соціально-демократичної видають тимчасом відозви до армії і фльоти, визнаючи жовірів щоби получили ся з ними і знищили монархію та буржуазію. Послідної ночі члени сих стороництв впали до кількох друкарень і силою приневолити видрукувати сі відозви. Подібну відозву видано в порозуміню з організаціями поза парламентарними також і до хліпів. Ся відозва розходить ся по краю в численних відписах.

(Телеграми.)

Берлін. В німецьких двірських сферах оповідають, що цар згодив ся на розв'язанє думи лише під услівем, що коли населенє буде спокійно поводити ся, то дума має бути скликана перед 5. марця. Говорять також, що як по укінченю живих устануть аграрні розрухи, то нові вибори відбудуть ся в жовтні.

Париж. „Figaro“ доносить, що 16. серпня з'їде ся цар з цсарем Вільгельмом на інфлянтських водах. Сей з'їзд мав вчаснійше відбутися, але відпроно его з причини послідних подій в Росії.

[illegible]

Д-р Юліан Лужецький

отворив адвокатську канцелярію
в Старім Самборі. 761 2-7

Емер. ц. н. радник суду

Іван Виханський

отворив

канцелярію адвоката

в Золочеві

(Дім власний при ул. Косцюшка — там, де мешдаєть ся твоя лбокаль тов. кредитового „Народний Дім“) 702

Сим маю честь повідомити що з днем 31/VII с. р. отворю в Кутах

Торговлю товарів мішаних.

Поручаю ласкавій пам'яті П. Т. Публіки так міцною як доокрепою мою Торговлю в Вишні на Буковині і в Кутах, багато заосмотрену в товари в першорядних фірм по дешевих цінах і прошу о численні відвіданні.

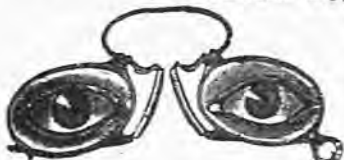
З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

757 2-6

Коперничий і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицька ч. 1.
проти Банку Гіпотечного на плантаціях площі
Галицької поручають

Барометри аеро-
іди по 7, 8 і 10 К.
найліпші по 12, 16,
20 і 24 К. — Аеро-
метри шкільні по 12,
16, 24 і вище. За-
разом поручаємо в найліпшій виборі окуляри
лінійні, лупи і всілякі інші прибори оптичні,
Всілякі напращаю-погоджує ся як найшорше
і найдешевше. 4165

КОНКУРС

Виділ „Руского Інститута для дівчат“ в Перемишлі оголошує сим конкурс на 2 посади наладжувальок в своїм заведенні від дня 1. н. ст. вересня 1906. До сих посад є призначена річна платія 360 К. і ціле удержане. Подає заосмотрені в 1) свідоцтво крещення, 2) свідоцтво шкільне, 3) ескерт. свідоцтво дотеперішнього заняття належить вносити до Виділу Інститута найдаєсь до 25. н. ст. серпня 1906. 716 6 3-3

За Виділ: о. О. Мартинович.

Поручає ся дешево і софісно артистично
ритовичне заведе

А. Зігмана
у Львові, уліця Сикетуса ч. 14
РОВІТНІЯ

металевих і лавчукових штамплів.

Монограми, герби і всілякі гравюри — вишкісно ритовані і лані, прасовані
бляхи для сторушій і товариств. — Поручає ся яко доставець розлич-
них руских товариств і Урядів парохіальних. 649 6-82

Ч. 2240.

КОНКУРС

на посаду Інженера при Виділі повітовім в Долині.

Річна платія 3200 корон і п'ять п'ятілеті по 400 кор.
Коста урядових подорожей платні особно. — Посада буде
надава від дня 1. вересня 1906 р. на разі провізорично на
1 рік. — Стабілізація наступить по році вдоволюючої служ-
би. — В разі нездоволюючої служби наступить через Виділ
виповіджене на 3 місяці перед речизцем року провізорич-
ної служби.

Стараючі ся винні виказати:

1. Не переступлений 35-ий рік життя.
2. Свідомість в укінчених студіях помітехнічних і зі зношеного на Виділі інженерії першого і другого іспиту державного.
3. Свідомість здоров'я.
4. Знання латинської мови в мові і писемі.
5. Що найменше трілітату практику при будові доріг і мостів.

Подана належить вносити в дорозі службовій вглядно
впрост до Президії Виділу повітового в Долині найдаєсь
до дня 15 серпня 1906 року.

З Виділу повітового.

В Долині, дня 20 липня 1906.

О. Г. Заремба в. р.

васт. председателя.

760 2-3

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ

„МЕТЕОР“

перше чеське промислове товариство для виробу трико-
тових і панчохових товарів

Рудольфа Пауера і Сп.

в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,

дає кожному тривалій побічний заробок закупленем машин до ро-
блення панчох „МЕТЕОР“.

Готовий товар приймає ся.

Наука основна. Інструктор до дому.

ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 698 19-7

УЧИТЕЛЬ

орган руского товариства педагогічного двох-
десятих педагогічно-наукових виходить від 1 чер-
вня 1889 у Львові ул. Коляковського ч. 15. Предука-
та річка 3 рр. літнічка 1-80 рр. чвертічка 80 рр.

Курс Львівський

з дня 1 н. ст. серпня 1906.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жак.
Банку гіпот. галиц. по 200 ар. а. н.	574	584
Банку для торгівлі і промислу 200 ар.	—	196
Банку кредит. галиц. по 200 ар. а. н.	—	—
Балів. галиц. Кар.-Людв. по 200 ар. н. н.	—	—
Балів. Львів.-Чернов. Яска по 200 ар.	579	586
Листи застави за 100 ар.		
Банку гіпот. галиц. 5%, а. н. вилас. в	111	50
10% прем.	100	50
Банку гіпот. галиц. 4%, а. н. вилас. 50 л.	97	35
4%, 60 л. по 200 кор.	101	30
красного 4%, а. н. вилас. в 51	101	30
4%, а. н. вилас. в 57 л.	98	80
Товариства кредит. 4%, (I. емісії)	99	70
4%, вилас. в 41 л.	99	60
4%, вилас. в 56 л.	98	80
Обліг. за 100 ар.		
Галиц. фонду промисливого 4%, а. н.	99	50
Бухов. фонду промисливого 5%, а. н.	102	60
Комунальн. Банку краєв. 5%, (II. емісії)	101	20
4%, (III. емісії)	98	70
4%, (IV. емісії)	98	70
Повички краєвої в 1873 по 6%, а. н.	99	—
Повички краєвої в 1893 по 4%, а. н.	99	—
Повички м. Львова 4%, по 200 корон	97	40
4%, 4-ої емісії.	100	60
Львов. Муніцип. Банку 20 ар. (40 л.)	86	—
Монети:		
Дукат пісарський	11	24
20 франків	19	—
100 Рублів срібних	249	—
100 Рублів паперових	251	—
100 марок німецьких	117	20

Ukrainische Rundschau

виходить у Відні 15-ого кожного місяця в
обсязі 40 сторінок вел. вісімки і коштує річно
лише 6 кор. Кождий свідомий і інтелігент-
ний Русин повинен передплачувати сю часо-
пис, що заступає інтереси українського на-
рода перед культурним світом. Передплату
треба слати на адресу адміністратора: Wien,
XVII/3, Frauenfelderstrasse Nr. 2.

В будинку „Дністра“

де винаймля від 1 жовтня
1906 помешкання по 5 комнат
в партері н. І. II. і III. по-
версі в домі ул. Підвале ч. 7.
Скляни і пишніці в домі ул.
Руска ч. 20. Близько відомістю
в канцелярії „Дністра“ ря-
нок ч. 10. 667 13-15

Помости

до церков
цементові, камінцеві,
мозаїкові

поручає

Т. МЕЛЬНИЧУК

АРХІТЕКТ

ЯРОСЛАВ. 9-50

ПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА

ДИСТЕТИЧНИХ ВИРОБІВ

ВОЛЯ ДУХАЦКА п. Под'їжжє

поручає знамениті:

Готове тісто до пе-
чення (для печива на 8 осіб),
шоколадове, корінне, англій-
ске, здоров'я і струццове,
пачка 75 с.

ЛЕГУМІНИ PUDDING

(легуміни для 6 осіб)

різні овочеві присмаки по
20 с., шоколадова по 30 с.
Дріжджовий порошок по 10 с.
Ванілевий цукор по 14 сот.
Ванілевий порошок до сосів
по 12 сот.

Ті виробки можна набути у всіх
скляних споживочих і деклятивних,
а як де нема, просимо віднести ся
просто до фабрики. 313 32-33

Климентий Федуньо

переплетник бібліотеки ц. н. львівського університету

поручає

своє переплетничє і галлантерійне заведе

у Львові ул. Валова ч. 29.

Підіймає ся всяких робіт, особливо переплету Служб-
ників, Євангелій, Молитовників, Бібліотечних книг,
Альбомів, Map, Дипломів і т. н. по умірених цінах.

Проти сніти

в пшениці, житі і прочих збіжжєх поручає **Спілка**
для господарства і торгівлі в Переми-
шлі знамениту і певну насінну заправу (байду)
Діпія. 766 3-10

1 пакет на 250 літрів насіння за 50 сот.
1 „ „ 125 „ „ 26 сот.
Сесю новіть поручаємо горячо нашим П. Т.
Хліб. робам.

ПАННА 19 літ в укінченою
8 кл., котра уже у
святих учила діти, при-
ймає би охотно посаду у свя-
щенних під уміркованими услі-
вими. Ф. ХОМЯК, Каміна
струм. 711 9-10

Пошукую дама нежонатого,
котрий вивчив
би і провадив хор і помагав
парохови в малій господардї
за особним винагородженем. —
Гр. кат. Уряд парохіальний п.
Лятаци почта в місяці.
739 5-6

Глядаю честної, здорової,
бездітної жінчини,
щї передовсім розуміє ся до-
бре на провадженю мужні а
в дтак любить порядок і охар-
ність в хаті і спіжардї. О. Акт.
Бескяд, парох в Тарнаві п.
Римавів. 741 5-6

Матурист ц. н. семінар. учит.
глядає сейчас
лекції на рік шкільний 1906 7.
Приготовляє відлично, в най-
гіршім разі дуже добре уче-
ників (-иць) до іспитів публич-
них в всіх клас нормальних,
вишніх і ц. н. семінар. учит.
до III. року. (При тім вишко-
лене хор, гра на скрипцях,
флєтї в міру поступу, конвер-
зація німецька і всі тандї са-
лонові). Гарні свідомства гу-
вернера до перегляду. Poste
restante „Порука“ Холодів.
764 1-3

ОГОЛОШЕНЕ.

Спілка для господарства
і торгівлі в Перемишлі пові-
домляє, що цінниє штучних
наозів на озів вже розіслала,
а хто его не має тому на жа-
дане вишле ся безплатово. Про-
симо заравом чим шорше
замовляти штучні навози, бо
в місяці серпня і першій по-
новині вересня достава навозів
буде дуже трудна.

673 12-14

Дирекція

Ліквідація

Спілки тапіцерів
лише до 1. вересня. Набути
можна ще комплетні спальні,
салони, столові, дивани, пор-
тьєри, фіранки, кили, мебелі
матерії, кодри, матерія і т.
н. Львів, Ягайлонська 3.
487 1-15

Ріпу стернянну
білу і довгу, 1 вкл. за 2 К.
визнає Антін Климович і Син
Львів. 764 5-10

Залищиді славні овочі:
ренгьоти чудові . . . К 5—
грушки столові . . . К 3 50
яблоска паперизні . . . К 3 50
сливки величанські . . . К 3 90
помідора вибрані . . . К 3 60

Лише I. сорти розсилає в 5-ти
візгограмових кошах фравко
за поправом

Д. ВЕНКЕРТ
експортна торговля овочів в
Залищидях, ринок 15.
61 1-5

Liniment Capsici Comp.
замість
PAIN-EXPELLER

при закупні того знаменитого, у-
спішного бідь средства
до натирания, яке можна
дстати у всіх апіках,
треба все уважати на
марку: ЯКОР.

Апика Ріхтера, Прага.

НА РЕВМАТИЗМ, гостець, пострід (ісхїа) і всякі
нервові порукає ся умиря-
юче натиране, від 5 літ дуже розповсюджене, многими
лікарями ординоване і авторитетами признає

Linimentum Gaultheriae compositum
в правно зареєстрованю охоронною маркою
„NERWOL“

хеміка д-ра Юлія Францоса, апікаря в Тернополі.
Ціна флакону 80 сот., 10 флаконів 8 К., не числячи
опакowania і оплатно. — Тисячі подяк можна перегля-
нути. Діяти на день почтова висилка. Набути можна
в кождій більшій апіці, оглядно в апіці хеміка д-ра
Юлія Францоса в Тернополі. У Львові можна дістати в
апіках Dewesche'a, Гал, Лавовського і д-ра Пісеса По-
ратинського. 1039 8-48

Шість і пів мільонів корон відшкодовані!

Будинки, движимости, збіжє і пашу
обезпечує від огневих твід
одинокє руске асєнураційне товариство

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
у Львові Ринок ч. 10.

Шкоди оцінює „Дністер“ в місцевих членах
і виплачує зарав призвані відшкодовані.
За 13 літ виплатило 6,474.534 корон відшко-
довань.

Обезпечення приймають агенції по всіх містах
і більших селах; „Дністер“ дає агенції письменим
господарям, де еще не робать жні агенти „Дністра“.
Агенти „Дніста“ зар. м. н. вже провізій 807.742
корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4%
на завуюно сиваком.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банк
краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса ода-
чності, повітові каси одачності і сиротинські каси
при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченим
членам, за рік 1905 прападає кождому членови 5%
премії до звороту.

На житє обезпечайте ся в Краківськє Товаристві
тілко через „Дністер“; провізцію від таких обезпе-
чень дає „Дністер“ на рускі додродійні ціли.

Фонди „Дністра“ вносять в кінцем року 1905
суму 1,372.538 корон. 34а 10-52

Стережіть ся ошкі!

Рух залізничних поїздів

важний від 1. маї 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

- з Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
- з Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
- з Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
- з Рави рускої 7:50.
- з Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
- з Станиславова 8:05.
- з Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
- з Яворова 8:18, 4:37.
- з Коломні 10:05.
- з Рашова 10:35.
- з Тухлі 3:55 (від 15/6 до 30/9).
- з Бельці 4:50.

На Підзамчє.

з Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

- з Брухович від (6:5 до 25:9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25
5:30 по полудни і 8:20 вечер, (від 6:5 до 23:9 вкл.)
в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1:46 по по-
лудни (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
- з Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня) 1:15 по полудни (від
13:5 до 9:9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15:5 до 9:9
в неділі і лат. свята) 10:10 вечер.
- з Ширя від 27:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
9:40 вечер.
- з Любіня вел. від 13:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята)
о 11:50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

- до Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11—*.
- з Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
- з Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
- з Яворова 6:00*, 6:55.
- з Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
- з Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
- з Бельці 10:45.
- з Рашова 4:05.
- з Коломні і Жидачева 3:30.
- з Рави рускої 7:25*, до Станиславова 9:10*.
- з Перемишля 10:05* (від 1:5 до 30:9), Хирова, Ясла,
Стрип 11:30*.

З Підзамчє:

з Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

- до Брухович (від 6:5 до 23:9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26
по полудни, (від 6:5 до 23:9 вкл. в неділі і лат. свята)
9:00 перед полуднем і 12:40 по полудни, (від 1:6 до
31:8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
- до Рави рускої 11:35 в ночи (що неділі).
- до Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня), 9:15 перед полуд-
нем (від 13:5 до 9:9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по
полудни, (від 13:5 до 9:9 вкл. що дня) 3:14 по полудни.
- до Ширя 10:45 перед полуднем (від 27:5 до 16:9 вкл.) в
неділі і лат. свята).
- до Любіня вел. 2:01 по полудни (від 13:5 до 16:9 вкл. в
неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
товариств; поїзди нічні в зазначені звиздкою. Пора нічна
числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого лишного
рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати через цілий день в міській бюрі ц. н. державних
залізниць, пассаж Гавсмана ч. 9.

35

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кіліньського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . . 16 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 34 к.
Поодинокое число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні неопечатані візні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за єї місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

Просимо о відновлені передплати на серпень, згідно за III. квартал 1906 р. як також о скорі вирівнанні позісталих ще залежностей, щоби висилку „Діла“ не здержувати.

Крутими стежками.

Нашим читачам уже відомо, що Dziennik polski оголосив довірочний обіжник, виданий Народним комітетом до декотрих повітових організаторів в справі страйків.

Хоч ся „зрада тайни“ не викрила нічого надзвичайного і нічим не є компромітуюча для Народного Комітету, всеж таки річ цілком зрозуміла, що Народний Комітет мусів немало здивувати ся, коли побачив, що його обіжник, виданий в дуже малім числі і розісланий людям, заслужуючим на повну віру, попав в чужі, ворожі руки. Мало-ж би се до того дійти, що навіть на найвірнійших не можна спустити ся? І навіть не о яку там шкоду тут ходити, а попросту о народну честь чи — ліпше в сім разі сказати — о сором перед чужими людьми, перед ворогами! Чи мало-ж би! Slowo polskie слухність, коли глузує собі з нас словами: „Narodny komitet otacza swą działalnością wielką tajemniczością. Na szczęście ma on w swem otoczeniu ludzi, którzy temi tajemnicami chętnie się dzielą z ogółem za pośrednictwem pism polskich“.

З такими гадками, з такими сумнівами Народний Комітет не міг ані на хвилю погодити ся. А всеж таки цікава була річ, якими дорогами міг обіжник потрапити в руки польського дневника. Можна було припустити хибя або якусь неосторожність, котра уможливила викрадене акту, або... крадіж на пошті. Дякую розписав Нар. Комітет листи до тих, котрим вислано було обіжник, з запитанням, чи дістали его і чи мають его. І всі відписали, що дістали і мають, — крім одного, котрий так пише:

„Послідний обіжник Народного Комітету я дістав. Кілька днів пізніше спала на мій дім поліційна ревізія, ведена агентом Пшестшельським зі Львова, і забрала мій инший і сей обіжник“.

Не входимо в те, з якої рації переведено у автора сеї відповіді домову ревізію і з якої рації забрано у него обіжник Народного Комітету; досить, що вияснило ся, якого дорогою попав обіжник в руки влади, в руки поліції. Але нехай же тепер хто вгадає, якими стежками дістав ся він від п. Пшестшельського чи з поліції до Dziennika polskiego! А таки безсумнісно неможлива річ, щоби Dziennik мав его звідкиінде.

У всякім разі ті стежки — не прості, а круті! І ми не завидуємо польським дневни-

кам способів, якими доходять до наших „тайн“. Та нехай собі на здоров'я і ходять крутими стежками і викривають наші „тайни“: таких тайн ми не маємо, щоби боятися їх виявлення!

Балкан.

II.

Між Болгарією а Австрією був довгий час дисонанс з причини перервання переговорів о торговельний договір, згідно о користну для Болгарії конвенцію ветеринарську. Міністер судівництва хотів пімстити ся на Австрії і видав до болгарських судів поручення, що чужі піддані мають бути суджені так як тубильці, без відклику до консулатів. Він старав ся також намовити правительство, щоби супротив браку торговельного договору, знесло для Австрії засаду найбільше у привілейованої держави, а ввело прикру автономічну тарифу. Однак болгарське правительство не мало відваги виповідати Австрії такої війни. Тимчасом отворено порт Варни, будований від р. 1895. Сей порт має для Болгарії не мале економічне і політичне значіння, бо при его помочи Болгарія опанує торгівлю через Чорне море. До збільшення ся постійно болгарського експорту через Варну, прилучає ся тепер експорт сербський. Тарифи болгарських залізниць суть для сербського експорту о много користнійші, ніж тарифи инших залізниць, так що Солун дістав в Варні небезпечного суперника. Не мале значіння дістане тепер також лінія Варна-Одеса, а зв'язь з Царгородом через Варну буде сильно улегшена. Участь в торжестві посвячення порту взяв також австрійський корабель військовий, що в Болгарії зробило дуже добре вражіння і розбудило надію, що переговори з Австрією о торговельний договір підуть тепер гладше. Як лиш болгарські делегати скінчать переговори в Царгороді, поїдуть до Відня.

В Болгарії від довшого часу думають о союзі з Румунією. Болгарії непокоїть лиш се, що Румунія вторкає ся до македонських справ, хоч румунський елемент в Македонії дуже слабкий і не можна підозрівати, щоби Румунія надіяла ся зискати в Македонії щось для себе. Однак і під сим зглядом є між Болгарією а Румунією деяка спільність інтересів. Користине для Болгарії се, що Румунія виступає в Македонії против грецьких впливів, підпираних в справі Куцоволохів грецким пажем в Царгороді, котрий не хоче допустити до школи і церкви признаного турецького правительства румунського язика. Візита румунського наслідника престолоа в Софії є вказівкою, що розходить ся о тревале навізане добрих відносин між Румунією а Болгарією. Приїзд до Софії брата німецької цисаревої, князя Гітнера Шлезвік-Гольштейнського вказує знов на се, що Болгарія ста-

рає ся навізати тісніші зносини також з державами західної Європи, старає ся тим способом піднести власне значіння, щоби не бути ізольованою серед подій, котрі скорше чи пізнійше будуть відгравати ся на Балкані. Сею політикою хоче Болгарія зробити також кінєнь переслідуванню болгарського елементу в Македонії Греками, або що найменше обмежити его. Так болгарський князь як і болгарський народ старають ся тепер позискати симпатії Європи. Князєви сї симпатії потрібні на се, щоби дістати королівський титул, а народови, щоби дістати Македонію. Сї два бажання складають ся на вісь, коло котрої обертає ся тепер вся внутрішня і загранична політика Болгарії.

Ривалізація о македонських Куцоволохів довела до зрівняня дипломатичних зносин між Румунією а Грецією. Куцоволохів, оскільки вони признають ся до Румунів, нищать грецькі ватаги. Хоч грецьке правительство заявляло, що буде поборювати сю акцію, пропускає через границю грецькі ватаги і се було причиною, що Румунія зірвала а Грецією. На сїм конфлікті Греція тратить більше ніж Румунія, бо торгівля Греції з Румунією є о много сильнійше розвинена, ніж на відворот.

Туреччина мала вже клопіт з Кретою, тепер має новий з островом Самос. Кретенський сойм ухвалив прилучення до Греції і розв'язав ся. Ніхто в Європі не сумніває ся, що Крета повинна належати до Греції і буде до неї належати, але Європа уважає тепершню хвилю за невідповідну на се і Кретенці мусять поки що вдоволити ся обмеженою автономією під опікою держав. Населення острова Самос збунтувало ся против князя іменованого Туреччиною за дозволом держав. Депутация сойму острова приїхала до Царгороду з жалобами до амбасадорів і висказала надію, що держави згодять ся на прилучення острова до Греції.

Сербія довгий час не мала спокою через офіцирів, що брали участь в замордованню короля Александра. Відносини держав до Сербії були змінні, а Англія стояла на немиримирнім становищі. Англія заявила, що навіяже з Сербією дипломатичні зносини до перва тогди, коли офіцири-заговорники будуть усунені з державної служби. Се жадане Англії викликавало заговори инших офіцирів против офіцирів-заговорників, так що через них Сербія не мала і внутрішнього спокою. Остаточно самі заговорники рішили ся добровільно уступити і справа убитя Александра вже не буде причиною дисонансів між Сербією а державами і конфліктів в самій Сербії.

Важнішою справою був конфлікт Сербії з Австрією. До конфлікту прийшло через те, що Сербія хотіла раз вже увільнити ся від економічного визиску, котрий руйнує Сербію від коли король Мілан кинув свою державу на поталу австрійському промислови, австрійській торгівлі і австрійським банкам.

Пригоди жовніря Русина з італійської війни року 1859.*)

Оповіданє Василя Ріжньова**).

Списав Титко Ревакович.

Під Маджентою кипів завзятий бій. Ряди стрийського 9-го полку піхоти лежали вже як зжати снопи на поли. Се все сини галицько-руського народу, що вірні династії Габсбургів поклали за ню свої голови. Лиш ще небагато з нашого полку лишило ся. А хоть ми 14 днів не видали теплої страви, а від кількох днів навіть хліба і живили ся листем з морвових дерев і травою, то таки

бе́мо ся завзято, тим більше що против нас мали ми рівно завзятий борць у французьких Жвавах з Альжиру, неустрашених а диких вояках Африки. Ми зіпили ся врукопаш і вже не було як стріляти до себе, тільки колемо ся багнетами навізаєм, уживаючи тодішньої команди: „Bajonet, Schlag und Ausfall!“ Втім надбїгає ад'ютант і кричить до нас: „Хлопці, не дайте ся! Зараз прийде вам на поміч другий полк!“ Ми бе́мо ся завзято, як лиш Русин потрафить бити ся, не вважаючи на своє жите; аж тут видимо, що ми наоколо окружені ворогами. Тоді бачучи, що нема для нас спасення, виставив одиницю меж нами офіцир, що лишив ся з нашого полку — решта була або вбиті або тяжко покалічені або полонені — білу хустку і кричить: „pardon!“ Але Жвави не питають і ріжуть нас далі. Поновні оклики офіцира „pardon“ не помагають. Аж надїхав на коні старший офіцир французької армії і яв кричати на Жвавів, що коли кличе ворог „pardon“, то мають різно залишити. Тоді аж Жвави перестали нас колоти. Я дістав два удари багнетів в руку і в лівий бік і упав на землю. Нас покалічених кляли по два на мулів і так перевозили нас на місце, де на високий жердці висіло біле полотно і де був шпиталь. Вбитих було безмірно багато. Їх лишили на поли. Сцени були потрясачі. Неоден з наших був так скалічений, що утроби вийшли з нього і він просив, щоби его добити.

Коли нас покалічених звезли до згаданого шпиталю, почали французькі лікарі свою роботу. Пилками безнастанно урізували покаліченим части рук і ніг. А тільки їх нарізали, що шість возів відвезли тих відтятих рук і ніг і їх частий. З мене багато стекло крові, а убрание на мені від неї аж закорявіло. Наконєць перев'язали мені руку і, коли всіх покалічених обпантрували, завезли нас

залізницею над море у якесь місто. Тут посідали ми на кораблі і завезено нас до Марсїлії, де ми три дні відпочивали. Потому везено нас залізницею аж поза Париж у місто Ансен, де нас помістили у двох касарнях. Мене і других здібних до пильної роботи висилано що дня на роботу. Я ходив до господаря, маючого селянина французького, де я цілий день працював і харчував ся, а на ніч ішов до касарні. О 5½ зрана приходив я до того гасди. Тут був вмуруваний в его домі в мурі котел, що половинною виставив на двір і в котрім була вода. Я обмив руки і обер ся ручником, що висів коло кітла. Потому йшов до середини, де у великім покою був на середині стіл, а на нім хліб, масло, солонина і вино. Поснідав і йшов до роботи. О 9. годині знову приходив на друге сніданє. Тоді їли ми салату з солонною і з огцом, хліб, і пили вино. Вода до питя там недобра і тому пили ми вино. Потому працювали ми до 12. години. Задзвонили. І тоді всі забирали ся з поля і йшли на обід і спочинок до 2. години. При обіді давали росіл з м'яса*) з тістом, печеню, кнедлі або пироги і вино. Від 2. до 5. працювали ми в полі, о 5. був підвечірок: хліб, масло, солонина і вино. Вечеря о 8. год. була така сама. Нас плінників робило двох у того гасди; другий був Русин з Дрогобича. Так працювали ми 9 неділі. Нараз дали знати, що цїсар Франції Наполеон III. і цїсар Австрії Франц Йосиф I. погодили ся. Ми утішили ся, що вернемо домі.

Гасда, у котрого я працював, був богач. Він був вдовець і мав тільки одну

*) В сільській верхівні називають росолом жєн-тицю, котру збирають в бочці і, як сквашє, їдять з „бульов“ або з бобом, або таки з ошпиком (плячком з рівняної муки). — Т. Р.

15-літню доньку. Він дуже мене полюбив, бажав, щоби я став его зятєм. І дївчина рада була, щоби я з нею женив ся. Алеж я мав у Волосянці у свого батька велике гасдївство з великими грунтами, красними будинками, з 200 штуками овець і багато худоби. А головна річ: я полишив молоденьку жінку у Волосянці. Оджеж не в голові було мені женити ся з Французкою і полишати ся у Франції. Подякував я честному гасдї-Французови за его хліб-сіль і за добре серце. Тоді він дав мені ключі до своєї пивниці і просив, щоби я собі уточив вина, яке лиш хочу. В пивниці найшов я 30 бочок вина, а користав я з гоїности чесного гасди лиш в приличній мірі. Нім ми з того міста вийшли, промовили до нас два Французи офіцири, що хто хоче з нас лишити ся у Франції, щоби лишив ся, а добре ему буде. Французькі жандарми перевели ту бесїду на німецьке, а наші підофіцери сказали нам се по-руськи. Але оден з наших фельдфеблів, син руського сьвященника зі Львова, яв нам казати, щоби ми сего не робили, бо зломали би присягу, котру зложили австрійському цїсарєви, і що як дезертери не могли би ми ніколи вернути до рідного краю. Тоді з Русинів, котрих найбільше було, ніхто не лишив ся; а виступили лиш оден Жид і оден єгер з Морави, котрі лишили ся у Франції.

Відтак сїли ми на залізницю і приїхали до Парижа. Тут на двірці уложено нас величаво. У великій салі уставлено три ряди столів: два попри стїни, а оден в середині. Коли ми вже покріпили ся їдженєм і чапиком, взяли столи і середини салі, прийшла музика й пані в кринолінах*), зачали грати, а жовнірі танцювали. Я вийшов на перон і

*) сїдницї з широкими, звичайно сталевими, об-ручами, які були в моді около 1859. р. — Т. Р.

*) Богато крові пролило ся за посланє льомбардської низини, т. є. горішньої Італії, венеційської і міланської області, котру зовуть а давна давен „огородом Європи“. Італійці працювали під проводом Маджінї і Гарібальді та других над освободженєм Льомбардії від управи австрійської; а хоть повстанє 1848. попер зі своєю армією сардинський король, то таки славний генерал австр. „отець Радєцький“ побив повстанчєх і сардинське військо. Однак коли 1859 р. на весні знову повстала Льомбардія, їй помогли сардинський король Віктор Емануєль і французький цїсар Наполеон III; а коли по австр. бої не стало вже такого генерала, як Радєцький (помер 1858), програли військо австрійськє — дарма, що руські полки були ся, як льви. Оден з полків, що найбільше славив ся своєю хоробрістю, був стрийський полк піхоти N. 9., званий тоді „граф Гартман“. Провалили Русини обильно кров за Австрію. Але на то давно призабуто; і нинька вже дізнають всюди упокорєня, кривди, і здержує ся всіми способами їх просвітити, економічний, політичний і культурний розвій. Та... Бог батько! — Т. Р.

**) Гасда з Волосянки сільського повіта, що се нинька живє. — Т. Р.

„недостойних“ сього, дякуючи „польському колу“, тепер не мають такого горячого співчуття, як раніше. Люди тепер хотять знати, якої то автономії добивають ся собі Поляки; бо колишні вони мали і республіку, та за таку республіку тепер стояли-б тільки самі найреакційніші елементи. Отжеж Поляки на се питане отвертої відповіді не дали. Тим то тепер всі ждуть від них відповіді: про яку Польщу вони кажуть і добують, чи про історичну ту Польщу, що мала під своєю властю Литовців і Українців, чи про Польщу в межах більшості польського племені? Австрійське та берлінське коло, а також і Поляки в Росії і слухати не хотять про етнічно-територіальний принцип, а кажуть, що Холмська Русь, Галичина, київська, подільська, волинська губернії і інші землі, які заселені в більшості українським народом, се не Україна, а Польща — і через те, народ що там живе, повинен увійти в польську автономію і бути спольщеним. Те-ж саме вони кажуть і про деякі литовські землі. Цілком зрозуміло, що тут між Українцями і Литовцями з одного боку, а між Поляками з другого така велика різниця, що ніяк не можна погодити ся без призначення Поляками, того, що який народ — така й земля. Так через шовінізм польських послів, дума розійшлася, не почувши декларацій народів, заступлених в групі автономістів.

Українці давно вже склали свою декларацію, в котрій станули на становищі етнографічних границь. Через се губернії волинська, подільська, київська й частина люблінської, сіделської, гродненської, минської, де більшість людей належить до українського племені, вважають ся територією українського народу, а не частиною Польщі, як сього хотять Поляки. Декларація української автономії цілком відповідає програмам українських партій. Треба лише скликати збори, щоб затвердити остатню редакцію. Окрім того же складає ся статут автономії України, котрий мав би бути вписаний в „Основні закони“.

Литовці вже склали свою декларацію автономії Литви і наміряли оголосити її в думі. З тої декларації подаємо головні уступи: Литовська демократична група членів державної думи домагала ся задоволення основними законами державними автономного ладу Литви з соймом у Вільні, вибиранням загальним і рівним голосуванням, а разом з тим такого-ж автономного ладу для всіх інших країв і національностей, що з яких не було-б основ, хотять собі автономії. Визнаючи за кожною народністю право на найширшу самоуправу, думаємо, що цілість російської держави краще всього може бути забезпечена, коли буде визнано за окремими країнами або народностями право на федеративний устрій, з'єднаний верховною властю всієї держави. Вимагаючи автономії для етнографічної Литви і тих її країн, які по культурним історичним, економічним або яким іншим причинам з плебісциту визнають необхідним прилучити ся до неї, ми виводимо ось з яких основних підстав:

1) Державна цілість російської імперії повинна бути признана основним законом.
2) Право на повну національну самоуправу і на федеративний устрій тим самим основним законом мусить бути забезпечене за кожною народністю або країною, які тільки такого ладу захотять.

Відповідно до сього основними засадами ми вимагаємо для території, заселеної Литовцями й іншими народностями, такого політичного ладу, в яким цілком було-б забезпечено розвиток Литви з культурного, правового та економічного боку і разом з тим, щоб було забезпечено установлення основним законом зв'язку такого автономного краю з імперією, а там питає мене один: „Чи знаєте, хто той пан з борідкою — з „цапиною“, як казав оповідач — що між австрійськими жовнірами проходжує ся?“ Я кажу, що не знаю. „Се — каже — цар Наполеон III.“ Відвага, завзятість і витривалість славного руського полку на полях під Маджен-тою так йому подобали ся, що він велику приємність мав, побути годину між ризарськими синами австрійської Русі.

Коли так ходжу на пероні, зближає ся до мене один пан з двома хлопцями й питає мене по польськи: „Звідки ви?“ Я кажу: „Із стрийського повіта“. А він каже: „А я з Кракова; там маю кам'яницю. Але мені не вільно до краю вернути, бо я пішов до Кошута“, а відтак по здавленню малярського повстання мусів з Австрії утікати“.

Відтак поїхали ми залізницею. Переїхавши ріку Рен і французьку границю, в місті князівства Баденського відобрали наші офіцери австрійських плінників, а французькі офіцери відобрали французьких. Всюди по дорозі нас угоджувано, а вже особливо в Бадені, де „цедрому“ угодженню не було кінця. Так ми приїхали на Лінц до Відня, а з Відня до Стрия. Скоро ми лиш австрійську границю переїхали, відпоров оден фельдвель підшевку з плечий свого кабата і винув звідтам хоругов нашого 9-го полку, котру він, як нас брали в неволю, відер з держаків і спрятав при собі, а тепер застромив її на дружок.

В Стрию казали нам, що хто піде до регіменту, що тоді стояв в Пешті, то простий жовнір дістане 10 зр. відшкодовання за непобрані підчас війни харчі й жовнірську платню (Lohnung), а старші дістануть більше. Але я волів до дому вертати і повернув до Волосянки, де я ріднею, а рідня мною дуже утішила ся.

Волосянка 29. липня 1906.

з імперією, а людности щоби було забезпечено участь в центральних представництвах на основах, однакових з іншими частинами імперії.

Таким зв'язком між автономією Литви й самою імперією стають спільно-державні інституції й інтереси.

Спільно-державними інституціями становлять ся:

1) Верховна власть і центральні представництва від цілої імперії, вибрані на підставі загального, рівного, тайного й прямого голосування.

2) Верховний суд в справах державних, адміністративних і політичних.

3) Верховна власть над армією та флотом.

4) Дипломатичні та всякі інші зносини з чужоземними державами.

5) Установа монети, державні позички і фінанси на спільно-державні потреби.

6) Почта, телеграф і стратегічні шляхи.

7) Оборона меж імперії — справа війни та мира.

Литовському соймови у Вільні, вибраному на підставі загального, рівного, прямого і тайного голосування, треба дати таку широкую власть, яка, не порушуючи державної цілості краю з імперією, забезпечувала-б культурний, правовий і економічний розвиток всім верствам людности, а також забезпечувала би право меншості тим народностям, котрі входять в склад сього краю і котрих менше проти корінного литовського народу. До компетенції сойму мають належати такі справи:

1) Установа місцевої самоуправи. 2) Установа цивільного кримінального суду. 3) Установа органів адміністративної власті. 4) Вище, середнє і нижнє шкільництво. 5) Справа фінансових, економічних і інших потреб місцевої людности.

Зносини центральної власті з місцевим органом автономної самоуправи роблять ся через заступника центральної власті.

Декларація автономії України буде оголошена, як тільки відбудуть ся збори, що затвердять редакцію.

Руский Інститут для дівчат в Перемишлі в шк. р. 1906.

Як попередніми роками, так і сего року видала дирекція перемиського дівочого ліцею звіт за р. шк. 1906., а окремо виділа дівочого Інституту видав проспект, в котрім обговорює задачу і науковий план утримуваного ним ліцею та пенсіонат інститутський.

В науковій частині звіту подав учитель руської гімназії і дівочого ліцею розвідку про релігійні відносини перемисько-самбірської дієцезії в рр. 1615—1674. на підставі документів, які заховали ся в перемиській мійській архіві. З урядової частини виїмемо отсе що важливіші річі.

Ліцей мав сего року три класи, і всі мали право публичности на підставі рескрипту міністра просвіти з д. 14. червня 1906. ч. 18.865. При ліцею є і приготавляюча класа; III. класу була поділена на два відділи. Всіх учениць було з початком року 138, а з кінцем 134, а то: в приготавляючій 10, в I-ій 43, в II-ій 31, в III. А. 30, в III. Б. 24. Родичі учениць замешкали в 44 повітах Галичини; найбільше, бо 10, було з самого Перемишля, а 6 з перемиського повіту; з рогацького повіту було 8 учениць, зі стрийського 7, з золочівського 6, з інших по 5—1; з Буковини було 2. Доньок священників було 101, адвокатів 4, лікарів 4, державних урядників 9, народних учителів 6, артисти 1, міщан 3, селян 5, державного слуги 1.

Класифікація з кінцем року вилала так: Відзначаючи класу дістало 55 учениць, першу 73, поправку з одного предмету 5, а 1 учениця неклассифікована.

Надобовязкову науку польського языка ходило 111 учениць, науку сльїну побиравло 81 уч., гімнастики 70, ручних робіт 91, латинського языка 24.

З „Проспекту“ довідую ся, що по фєрїях, коли отворить ся вже четверту класу ліцея, буде заведена також надобовязкова наука грецького языка, а по з'організованю всіх шести класів ліцея буде улашований окремий дволїтній гімназійальний курс доповняючий для приготавлення учениць до гімназійального іспиту зрілості.

Інститут має також особну школу музики під управою окремої директорки. В тій школі уділяють науки гри на фортеп'яні, скрипках і центрі фахові учителі і учительки, що посідають патенти учительські з музичних консерваторій у Відні і Львові. Учениці сеї школи оплачують по 10 К місячно.

Замітати належить, що д. 3. лютого с. р. учениці Інститута уладили вечерини в честь і пам'ять послиднього кошового атамана Запорожської Січі Петра Калынішевського, а д. 31. марця в пам'ять Т. Шевченка.

Д. 29. червня закінчено урочисте шкільний рік богослужбем в церкві і відтак у великій салі Інститута урочистим обходом десятиліття покровителя Владика над Інститутом. На тім торжестві був сам Владика і він довершив замкнення року при роздачі свідочств.

Вписи до ліцею на наступуючий шкільний рік будуть відбувати ся д. 1. і 2. вересня по полудні, а вступні іспити до класів приготавляючої і до I. ліцеальної д. 4. вересня. Шкільний рік зачне ся невідкладно д. 5. вересня, і того дня мусять уже бути всі учениці в школі.

О прийняті до Інститута треба зголошувати ся письменно найдалше до 25. серпня с. р. на адресу Виділу Руского Інститута для дівчат в Перемишлі. До подання долучити треба метреку хрещення, свідочство шкільне,

і свідочство шкільне вісн. Зголошення треба вчасно вносити, бо вже й доси вийшло значне число зголошень.

3 Росії.

(Телеграми.)

Берлін. З петербурзьких фінансових кругів доносять, що кандидати ліберального стороництва на міністрів в кабінеті Століпїна вступають до кабінету під тим услівем, що нова дума збере ся еще в сім році.

Бергбург. Зачувати, що на міністра має бути покликаний б. професор, сенатор Кош.

Петербург. Оден з членів розв'язаної думи заявив в розмові із співробітником „XX. Вѣка“, що правительство наміряє так довго вести карне слідство проти бувших послів до думи, доки не будуть переведені нові вибори до думи. В той спосіб хоче правительство позбавити бувших послів активного і пасивного виборчого права.

Лондон. До тутешних днівників доносять з Петербурга, що цар завізав до себе до Петербургу посла амеріканських Сполучених держав в Петербурзі Мак Корміка на авдієнцію. Авдієнція тривала дві години. Цар увірив посла, що рішив ся невідкладно перемістити Росію на конституційну державу.

Петербург. Мимо численних арештовань членів соціально-революційної партії вислід сих арештовань є дуже незначний. Правительству не удало ся викрити організації, приготавлюючої до оружного повстання. Многo арештовань докочано на слїпо, без ніякої причини.

Берлін. Петербурзькому кореспонденту „Local Anzeiger“ заявив російський міністер фінансів, що Росії не потрібно ніякої нової позички. З кінцем року скарбової адміністрації буде потребувати всего 80 мільонів рублів, з чого 50 мільонів потрібно на запозити до голодуючої людности. Тимчасом надвизка, яка лишилась з першого півроку виносить 90 мільонів рублів. Взагалі вважає міністер політичне і фінансове положення Росії дуже корисним.

Петербург. До тутешних газет доносять з Теріоки в Фінляндії: Позавчера вечером убито стрілами з револьвера б. члена думи, Герценштайна в хвилі, коли з жінкою і донькою проходжував ся по морських набережних. Стріли впили з незамешкалого дому. Донька ранена в руки. Винувники утекли. — Замордоване Герценштайна є скритовбийним політичним мордом, доконаним членами „Союза правдивых Росіян“. Проти Століпїна панує велике обурення, тому що він не вміє приоборкати реакційних елементів. — „Рѣчь“ доносить, що ще перед сповіснем морду телефоновано з Москви до редакції з запитом чи се правда, що Герценштайна убито. Супроти того „Рѣчь“ догадує ся, що істнує заговор реакціонерів проти кадетів, котрих одним з провідників був Герценштайн. З сего приводу „Рѣчь“ дуже остро атакує президента міністрів Століпїна.

Петербург. Причиною бунту війська в Свеаборгу була смерть одного жовніра, немилосердно м'ялєтованого старшиною. Коли же товариші збунтували ся, увязнено з них 200. Тоді збунтувала ся значна часть гарнізону і обсадила форти. Положене є ще дуже грізне. До збунтованих прилучили ся 4 воєнні кораблі в повній узброєно. Серед борби убито і ранено 600 людей. — В середу рано жовніри увязнили офіцїрів, вибрали собі самі командантів, а увязнених офіцїрів сказали на смерть. Кружляк і одна канонїрка розпочали проти збунтованих форти огонь, а козаки відтили получене між Гельсінгфорсом а Свеаборгом. Збунтовані відповіли огнем з 40 легких армат і з армат кріпостної артилерії. З бунтівниками получило ся багато цивільних осіб і „Червона гвардія“. З Ревля прибула фльота під проводом вел. князя і стала помагати вірним військам в штурмі на збунтовані форти. „Червона гвардія“ висадила у воздух залізничний міст коло стайці Riihimäki.

Гельсінгфорс. Вночі направлено залізничну лінію коло Свеаборгу. Страйк, заповіджений робітниками і „Червонною гвардією“, вибух лише в кількох приватних фабриках. В Свеаборгу канонада триває дальше. Прибули свѣжї війська і тому надїють ся, що вскорі закінчить ся.

Штокгольм. Представителі міщанства в фінляндській соймі ухвалили резолюцію, в котрій заявляють, що в теперішній поважній хвилі є обовязком кожного Фінляндця попорати власті в змаганні до удержання ладу. До сеї резолюції прилучили ся і інші стани.

Петербург. В Свеаборгу кипить борба. З усіх сторін чути сильну канонаду. Вірні війська борються ся з повсякчасем. Свеаборг є тепер цілком ізольований і тому надїють ся на певно усмирєня бунту. Фінляндський сенат і людність обурені на „Червону гвардію“, котра, симпатизуючи з бунтівниками, компрометує молоду фінляндську свободу. Шефа „Червонної гвардії“ Коха увязнено. Посадник міста Гельсінгфорс завізав мешканців до спокою.

Лондон. Оден з визначних знатоків російських військових справ заявив в розмові з одним днівникарем, що скоро Свеаборг є в руках повстанців, то се є доказом дуже критичної ситуації. Свеаборг панує не лиш над Гельсінгфорсом, але й над цілим Фінським заливом. Таку кріпость певно мусіли обсадити найвірнішим військом, а скоро і збунтувало ся, то се доказ, як далеко

уже революційна пропаганда в російській армії.

Ченстохова. Недавно тому сповісено зухвалій робітничий напад на залізничний поїзд, котрого жертвою упало 6 людей, між ними двох генералів. Вчєра відбули ся в Ченстохові при участі цілого гарнізону похорони сих жертв. Підчас похорону прийшло до бійки між товпою а драгонами, Товпа убила одного жовніра. Винувників не висліджено.

Петербург. Арештовано тут бувшого посла до думи і редактора „Мисли“ Соломку. Підчас ревізії в редакції его днівника не могли его арештувати, бо тоді пристлугувало єму ще право ненарушимости.

ТЕЛЕГРАМИ.

Санкція ухвали.

Відень. Цісар санкціонував ухвалу галицького сойму в справі зміни § 11. і § 15. краєвого закона з дня 26. липня 1904. Дн. кр. з. ч. 87., дотикаючих справи управління правних відносин загальних публичних шпиталів, приютів і домів для божовільних і т. и.

Угорські справи.

Ішль. Президент міністрів Векерле був вчєра у цісара на авдієнції, котра тривала більше як годину. Президент здав цісареві справу з сесії угорського сойму. Опісля прийняв цісар міністра Андрашія, котрий зложив звіт з своїх чинностей.

Будапешт. З віродостойних жерел доносять, що вість о іменованю державного секретаря д-ра Поповича міністром фінансів є неправдива.

3 Сербії.

Білград. На вчєрашнім засіданю скупщини внесло правительство проект закона, уповажуючий до закінчення тимчасових торговельних договорів.

Неспокої на Балканах.

Софія. В чотирох селах коло Варни болгарське населєня заняло силою грецькі церкви.

НОВИНКИ.

— Політичні репресії. В Стрию відбула ся 30. липня с. р. розправа против академіків Володимира Ількова і Адама Коцка о переступство §§. 2 і 3 закона о зборах, §. 3. коал. зак. і 23. пресового закона. Обжалованих, котрих шість тижнів держано в слідчій в'язниці, боронив адвокатський кандидат д-р Гарасимів. По переведеній розправі, котра полягала на тім, що відчитано зізнання свідків, зложені в слідстві, судія признав обжалованих винними закінєних ім переступств і засудив їх (для консеквенції наслідком довгого слідчого арешту) на 5 днів арешту з заміною на гривну по 30 К. Против того вироку відкликав ся заступник прокураторії і поставив внесенє на передержанє обжалованих дальше в слідчій арешті, хотїя вони академіки, хотїя провірено ідентичність їх осіб і хотїя слідство в напрямі злочину публичного насильства з §. 98. к. з. на внесенє прокураторії застановлено. Судія Лукасевич прихилив ся до внесенєя прокуратора і звеліз засуджених задержати в слідчій арешті аж до апеляційної розправи. Справедливо замічає супроти того „Narzędzie“: „Інтелігентних людей жандарм на внесенє комісаря арештує за мнимий злочин публичного насильства, веде їх як злочинців скованих в ланцюжки, передержує ся тих невинних людей в слідчій арешті шість тижнів на то, щоби пізнійше засудити їх на 30 К а в додатку стає заступник прокураторії, судовий канцелїст, навіть не правник, ставить внесенє на дальше придержанє їх в слідчій арешті, бо шість тижнів було єму за мало, а самостійний і независимий судія прихляє ся до того внесенєя. Вкінці треба додати, що судія від замкнення карного поступованя до оголошеня вироку ждав більше як три чверти години, бо сам не знав, чи увільнити обжалованих, чи їх засудити. Кажуть, що мав в тім напрямі радити ся прокуратора“.

— Галицькі образки. I. З початком цвітїя сего року дістаю віззанє з богородчанського староства, щоби ставити ся до переслухання. Але що письмо було в польським язичі, то я звернув его з допискою на оборотній стороні, що після прислугуючого мені права жадаю віззанє в язичі руським. В два тижні дістаю друге віззанє, рівнож в польським язичі, і з тої самої причини знов не приймаю. Минає місяць. Я думаю, що справа пішла вже в забутє. В тім несподівано впадають до батьківського дому два жандарми з великою бравурою, роблять Stellung серед комнати і проголошують: „В імя закона маємо Осипа Охримовича приставити на урядову годину до староства“. Оглядаю дотичний приказ староства, збираю ся, а що батьківських коний не було дома, заявляю рішучо, що пішки не піду. Сини Марса в пікельгавбах прибирають грізну поставу; оден з них кричить „Bajonet au!“ і з добутими багнетами кидають ся на мене. Не хочу розписувати ся о тім, як хора мати перелякала ся, видячи по раз перший в своїй хаті урядуючих жандармів. Надїздить парубок з кіньми, кажу запрягати і рад не рад, мусів в асистенції двох сторожів безпечєнєства відбуту 12-кілометрову подорож. „Po co by to komedy!“ повитав мене п. секретар. „Czy miałeś pap temi 5 miesięcy odznakę szcnową na wiesi w Hwoździu?“ — „Ніякої відзнаки не мав я!“ — „Dziękuję!“, були послідні сло-

ва урядника. Отже цілу ту комедію закінчено чомно по ланьско. Так виглядають в Галичині основні закони австрійської конституції! І чи не є с гарна ілюстрація до обжника Експ. бар. Бека, щоби влади відносили ся до сторін без жадних національних упреджень і шикан! — II. В день ярмарочний, 9. мая стою перед судом в Богородчанах і дожидаю, доки з полудня головні двір суду не отворять ся. Нараз чую крик: жандарм гонить за хлопчиском, може 12-літнім волокитою, та намагає ся его приарештувати за те, що важив ся простягнути до когось там жебрачу руку. Хлопець паде мені майже під ноги на землю, а жандарм допавши его термосить ним, борикає ся. Сцена та, як переляканий хлопчиско верещав, як кілька разів падав на землю, розбиваючи собі голову, мусіла у кожного хоть троха людяного чоловіка викликати співчуте. Я подумав собі, що тут властиво родичів або опікуна належало би потягнути до відповідальности, підступив до жандарма і дуже чомно сказав: „Пане, дайте ему спокій!“ Слова були так вілично висказані, що рівняли ся майже просьбі. „Proszę się nie mieszać do tego urzędowania!“ — була відповідь. „W imieniu prawa proszę się rozjechać!“ звивав далше жандарм. Розуміє ся, товпа не могла розійти ся, бо, був ярмарок і людей напливало чим-раз більше; а тим менше я міг „розійти ся“, бо ж я стояв у своїй цілі, перед судом, де мав термін в страйковій справі. По не довгій часі на моє превелике здивоване одержую з ц. к. станиславської прокуратури за висказані до жандарма слова і за збіговиско акт обжалованя слідуючого змісту: „... Tem zachowaniem się i wyrażeniem wniosków o obwinienie w czynność służbową żandarmu Wojciecha Kurzeja, a słowa same „daj mi Pan spokój!“ wykazują, że działał on w celu przeszkody w wykonaniu jej. Wobec powstałego zbiegowiska, wezwwał żandarm K. tłum do rozjeżdżenia się, lecz z obecnych nikt się nie ruszył, a nie ustąpił się i obwiniony, mimo że to wezwwanie słyszał... Nieposłuszeństwo jego udowodniono zostało zeznaniami Wojciecha Kurzeja i W. Gwinera, w obec czego oskarżenie jest uzasadnione. — С. к. Prokurator“. — Ну, і 24. липня відбулася розправа. Легковажачи пригрозю, не робив я спротиву против обжалованя ані не брав оборонця на розправу. Ну, і „високий трибунал“ по зрілій розвазі засудив мене на десять днів арешту! Пан прокуратор не виіс рекурсу против низького виміру кари, що викликало загальну сензацію, правдоподібно і в кругах самого високого трибуналу! — *Оскар Охримович, студент прав.*

— **Просьба до честних патріотів Русинів міста Львова.** Будучи передчасним емеритом з причини несподіваного каліцтва, пішов я за покликком бл. п. о. Тянякевича та став приготувати до гімназії селянських синів з Підлися. П'ятьох з них зложило іспит до академічної гімназії у Львові. Але що найлучший їх опікун бл. о. Тянякевич помер, а батьки трех з них не суть в силі дати їм удержаня у Львові, відзиваю ся до патріотів Львовян, може знайдуть ся Добродії що звольять прийняти сих бідаків на харч за услугу або бодай на мешкане. Ласкаві відповіди прошу слати під адресою: *Іван Подбонський в Підлисю, пл. Білий-камінь.*

— **До Русинів золочівського повіта!** Отсим подаємо до загальної відомости, що на зборах мужів довіря, які відбули ся в Золочеві дня 22. липня с. р. переведено народну організацію золочівського повіта в сей спосіб, що вибрано організатора повітового, а відтак 1) комітет народний для міста Золочева, зложений з 12 членів і 2) комітет народний повітовий, зложений з 16 членів. Комітет народний для Золочева буде разом з організатором вести народні справи і народну організацію в самим місті яко столиці повіта, а комітет повітовий буде заряджувати народними справами і організацією Русинів в цілім повіті. З уваги на се упрощає ся в усіх народних справах звертатись до названих комітетів, а дотичні письма і усні пропозиція вносити до організатора повітового д-ра Евгена Левицького канд. адв. в Золочеві. — *Від народної управи золочівського повіта.*

— **Про учительську конференцію округу в Жовкві** пишуть нам: Сегоднішня конференція учительська для судових повітів куликівського і жовківського відбула ся 6. липня в Жовкві. По відправлених богослуженнях в церкві і костелі зібрани ся учасники в салі магістрацій, котра з огляду на чисто учасників показала ся за мала тай невигідна. Тут під проводом звісного із ширеної ідеї „od morga do morga“ ц. к. окружного інспектора шкільного Микола Недзвєцького вели ся дискусії над чотирма на ту ціль визначеними еляборатами. Як все, так і сим разом, теми до сих еляборатів були лише в польській мові. З огляду, що виділ конференційний складав ся майже з самих Поляків, годі було дізнати ся, котрі учителі Русини подали теми, оброблені в рідній мові, а котрі ні. Зпоміж учителів Русинів, що промовляли по руски, — знайшов ся ледви трех — тай о. катехиз з Куликова. Соромно було слухати, як такі „ветерани-педагоги“, як П. з Ж. і Р. з К., промовляли лише по польськи. Не знаю, який се причини приписати, чи боязливости чи байдужности до своєї мови сих панів. Замітним було, що наднесення учителів Русинів — майже переходило ся до порядку денного; або збувано їх нічим або, піддані під голосоване, перепадати. Але найзамітнішим був вибір конференційного виділу на слідуючий рік. В склад виділу не ввійшов ані оден Русин. Отсе наглядний примір, як Поляки навіть в таких справах вміють бути для Русинів справедливі та толерантні!

— **Дивне поведене.** Пишуть нам: Діє ся се в одній школі селській — підчас закінчення шкільного року. Учитель повернувши з ді-

творю з церкви з богослуженя до школи, лишає на хвилюк дівчору в класі, а сам для полагоди домашньої справи вступає до помешканя. Ще не встиг залагодити її, аж довідує ся, що прибув священник і без повідомлення учителя сам розпочав іспит. Колиж вийшов учитель до класу, застав дійсно так, як ему донесено. Коли би се був чоловік горячого темпераменту, ну і з таким тактом (бодай не казати), як о. духовний, счинила би ся неминуча хрля. Лише завдяки лагідній вдачі учителя, до сего не прийшло. На все те він холоднокровно махнув рукою, а в думці розмірковував, чи особисті „анси“ мають місце в так торжественних хвилях, як полиси шкільні, та як назвати в сім випадку поступоване „атца пароха“.

— В справі подань о доповнене конгруї в наслідок елементарних шкід писав я не давно в „Діл“, що шкода всякої писанини бо ц. к. намісництво не углядає тих подань; треба би хіба довести, що дохід з ґрунтів зменшив ся понизше доходу катастрального. Тимчасом показало ся, що міністерство дотичні рекурси полагоджує прихильно. І знов виходить ясно, як нам духовникам потрібні духовні синдикати. От тут подаю формуляр рекурсу, який треба прити рішення намісництва, відмавляючого доповнене конгруї в наслідок елементарних нещастя, внести до 4 неділі: Вис. ц. к. Мініст. Віроісп. і просвіти! Підписаний вносить проти рішення Вис. ц. к. Нам. у Львові з дня . . . в справі доповненя конгруї з причини елементарних шкід слідуючий рекурс: В розі . . . поніс підписаний значну шкоду елементарну на ґрунтах срекціональних гр. к. парохів . . . З той причини власть податкова признала опуст податковий за рік . . . від тих ґрунтів в квоті . . . як свідчить залучений сертифікат уряду податкового . . . з д. . . . Отже належало би підписаному за той рік доповнене конгруї в квоті . . . , а то на підставі слідуючого зрівняла: х (убуток доходу з ґрунт. фрекц.) а) (доходу катастрально після фасій) б) (опуст податку): в) (податку після фасій) (вставити відповідні квоти місто а, б, в), після котрого Х аб/в, а потрутивши від той квоти опуст податку . . . вийде квота . . . , котра становить квоту належну яко доповнене конгруї (ту квоту вставити вище) а то на підставі § 10 розп. Мініст. з 16. падолиста 1898. В. з. д. ч. 205. і закона з 19. вересня 1898. В. з. д. ч. 176. Прошеня мого о доповнене конгруї ц. к. Намісництво не увважало, жадаючи доказу уменшення доходу катастрального аркушем ґрунтового послістої. Зменшене чистого доходу катастр. доказує підписаний як-раз сертифікатом опусту Уряду податкового, бо ж ясна річ, що податок виміряє ся від чистого доходу катастрального; а коли в р. . . . ґрунтовий податок вимірено менший по поводу шкід елементарних, то се є доказ, що і о скільки був в тім році менший дохід катастральний, як почислено підписаному у фасії. З покликком на сі обставини просить підписаний, Вис. ц. к. Міністер. Вір. Просв. зволити поручити Вис. ц. к. Намісництву у Львові доповнити підписаному конгруї за рік . . . в квоті . . . (Підпис). — Такі рекурси виграли о. Григорій Содомира, Виницький і з деканату підгаєцького, а формуляр сей подає мені о. Содомира. — *Теодор Цегельський.*

— **Еміграція до Сао Паоло в сусідстві Парани** знищила тисячі здорових робітників, а найбільше Русинів з Галичини, котрі дали ся заманити несовістним наганячам. Робота в Сао Паоло на плянтаціях кави переходила вські сили людські. З робітниками обходили ся плянтатори гірше худобини, катували їх, морили голодом і стертегі перед утечею. Ледви мала часть тих невільників змогла утечі, прочі вигинули від жовтої пропасниці або під буками. Длтятого плянтатори вербують тепер нових робітників, обіцяючи їм золоті гори. Але правительства європейських держав, а між ними і австрійське остерігає всіх, щоби не важили ся їхати до Сао Паоло в Бразилії, бо то є країна муки і смерті.

— **Статистика думи.** Російські часописи подають такі статистичні дати про розв'язану думу: Дума числила 493 пос.ів. З поміж них промовляло лише 266, але забирали вони голос взагалі 1,096 разів. До той цифри не входять репліки предсідателя Муромцева (1,515) і містопредсідателя кн. Долгорукого (627 разів). Перший промовив в думі Кузьмин Караваєв; першу бесіду виголосив Петрункевич, послідню Вінавер. Найчастіше промавав бар. Гайден: 190 разів, відтак Набоков 162, Кузьмин-Караваєв 96, Острогорський 89, Вінавер 75, Петражицький 69, М. Ковалевський 62, Аладін 54, Родічев 51 і т. д. Висказано признане оплесками 687 разів, псикано, кричано, кликано „досить“ 54; апостроф під адресою міністрів та їх заступників урядовий стенограф не углядав. Предсідатель думи накликавав до порядку 151 разів. Дума голосувала 695 разів, вислухала 133 внесені ухвалили 336 інтерпелляцій. Комісій до праці утворено 16, і вони викінчили або мали на викінчене отсі законопроекти: о знесеню кари смерті, о горожанській рівности, о ненарушимости осіб, о аграрній реформі, о реформі судівництва, о свободі совісті і т. п. Найважливішими датами короткого життя думи були: отворене о год. 5. по полудні дня 26. чвітня; відмова прийняти адреси думи з рук предсідателя дня 28. мая, заява недовіря для міністерства Горемікіна 13. мая, ревелляцій кн. Урусова 8. червня, закриттє прокуратора Павлова 19. червня, ухваленне дозволу до народу 6. липня, замкнене послідного засіданя 7. липня о год. 7. вечером, вкінці розв'язане думи 8. липня с. р.

— **Борба з пиянством в Англії.** Померший нещавно англійський мільонер Іван Кроулей записав на ширне тверезости 6 мільонів

корон. Товариство тверезости, що переняло той запас, буде удержувати трех бесідників-ширителів тверезости, котрі будуть їздити по цілій Англії і проповідувати против пиянства. Оден з тих проповідників бере 16,000 К. річно, а другі два по 7,500 К. З иншого запису Кроулея буде товариство тверезости викупувати концесії на продаж алькоголевих напиків в театрах, концертних залах та в инших місцях признаних на публичні збори. З той фундації будуть також діставати запомогі питомці духовних семінарій в Англії, котрі зобов'язують ся поборювати пиянство.

— **Огні.** Село Хомяківку, чортківського повіта, навістив 25. липня с. р. пожар, що до чверть години знищив 14 загород. Ратунок був неможливий, бо всі хати і господарські будинки були замкнені на колодки, а люди находили ся переважно в полі. Шкода, переважно необезпечена, вносить поверх 15,000 К.

— **Проби з бальонами до кермованя** станули знову порядку дивним. В Парижі робить їх Сантос-Дімон, а в Берліні майор Парзефаль. Оногди відбула ся на полях коло Берліна друга проба з бальоном до кермованя винаходу майора Парзефалья в присутности многих офіцерів і графа Цепеліна, винахідника бальона до кермованя, котрий свого часу підчас проби на жевевськмі озері показав ся так само нездалим до кермованя, як многи перед ним і всі по ним аж досі. Бальоном Парзефалья кермував капітан Крог, той сам, що свого часу і бальоном Цепеліна. На команду: „Пускай!“ зачав мотор робити силою 90 коний, крила при бальоні почали хмірзас скорше й скорше крутити ся, а величезний бальон почав підніматися ся поволи в гору, завернув відтак на схід і зробивши великий клубок, полетів далше та підняв ся при тім аж до 1500 метрів висоти. Бальон мав відтак вернути назад на те місце, звідки вилетів, і видко навіть було з долини, що він о то старає ся, але якось не міг рушити з місця. Офіцери і воєки з відділу бальонового ждали нетерпеливо на бальон, щоби дати ему поміч, коли буде спускати ся на долину. Минуло пів години, а бальон не міг рушити ся з місця і крила его обертали ся шораз помалійше. Нараз оден з офіцерів добачив на бальоні червону хоруговку, сигнал що значить: „Спускаймо ся на долину!“ Всі кинули ся в ту сторону, де бальон мав спускати ся, але заким ще туди доїхали або добігли, бальон щасливо на землю. Оттак нова проба спустив ся знов не удала ся, а в чім була хіба, поки-що не знати.

— **Скарб предків.** В Найденбургскім окрузі у східних Прусах забивав господар Вільгельм Радзановський на своїм ґрунті палів на землю і при тім знайшов в глибокій яких 30 сантиметрів старосвітський горнець, повний срібних стародавних грошій, між котрими були й дві золоті монети. Всі ті гроші важили 9¹/₂ фунта. Були то гроші по части прускі, по части польські і шведські, ще з часів трицятлітньої війни аж до 1690 р.

— **Горючі бузьки.** Незвичайно рідкий випадок став ся симі днями в однім селі у східних Прусах та перепудив немало тамшних людей. В селі Кальвелен гніздила ся вже від кількох літ пара бузьків на обломані на вершці і спорухавілі тополи. Аж ось перед кількома днями пересунула ся понад селом туча і грім вдарив в тополю, а від того займало ся гніздо і всі бузьки — два старі, а три молоді — на нім. Бідні бузьки, впрочім не поранені, злетіли зараз і з горючим вірем летіли до села, щоби тут сісти де на стрісі. Якийсь селянин побачив то і зміркував зараз небезпеку та почав бити в пожарний дзвін. В одній хвилі повибігали перепуджені люди з хат, хто з гаком, хто з коновкою, а коли остаточно побачили вже слабо літаючих, але все ще горючих бузьків, то таки готові були повірити, що то пять чортів а не пять бузьків вирвало ся десь з некла і літають у воздуху. Забобонні люди не знаючи, що стало ся, почали відганяти тих чортів від села пекельною музикою, котру самі робили в той спосіб, що калатали дошками, били в баняки і кітли і т. п. предмети, аж таки бузьки відлетіли в иншу сторону. Нараз пув ся дощ і тоді бідні птиці поспали на землю вже не живі, чорні, до полонини спалені, а обгорілі на них піре ще курило ся.

— **Живі барометри.** Звірята а особливо птахи є дуже добримі вистунами всіяких змін воздуха. І так, як ластівка літає високо, то буде погода, як низько над землею, то дощ недалеко. Пава, як богато кричить, то на слоту. Як ранком ворони злітають на найвищі ґалузи і буючи крилами кричать голосно, то буде дощ. Як ворони вертають по заході сонця довгими рядами а тихим летом, то буде мороз і сніг. Як гусь богато ходить і підлітає без причини, то буде злива. Як качки кидають воду і держать ся суші, то буде слота. Як риба в воді неспокоїна, то також сподіватись слоти. Як пчоли сидять в улию а мало влітають, то також на слоту. Віви знову перед дощем та бурєю хоронять ся під будинки. Як кретоиска по луках не численні, то зима буде лагідна. Як миши скоро зникають з піль, то зима недовзі настане. Перед бурєю взагалі всі звірята показують неспокій.

— **Дорогий гість.** В Парижі гостив король Камбоджі Сісовата. Кошти той гостини обчислено первісно на 250,000 франків, однак опісля уросли вони до високости цілого мільона. За се Парижани бодай добре убавили ся.

— **Американський опришок.** З Нью-Йорку доносять про зловлене опришка, котрий в однім дні ограбив 75 туристів. Наложивши чорну маску, узброєний в револьвер і

стрілбу, чатував на скруті дороги коло місцевости Вавола в Каліфорнії. Сею дорогою, що веде до гарної долини Поєміт, їздить богато туристів. Як лише появил ся повіз з туристами, опришок забігав ему дорогу, велів станути, відтак під грозою застрілення приказав усім подорожним підносити до гори руки і висідати з повоzu. Уставивши їх рядом, казав одному з них, найчастіше котрійсь з женщин, обходити за капелюхом і відбирати гроші та дорожні цінності по черзі від кожного. Для женщин був дуже чемним, однак обдирив їх також майже до нага.

— **Грабїж на залізниці.** Слідство, заряжене російськими властями в справі звісної грабежи поштового вагона під Варшавою, виказало, що грабіжники зрабували загалом 172,987 рублів 26 копійок. Вартість полишеної у вагоні грошевої кореспонденції, котрої напасники не забрали, вносить 18,147 рублів.

— **Жиди на двірських ланах.** Деякі часописи доносять, що в Шоломиничах рудецкого повіта роблять на двірських ланах Жиди. Двір має бути вдоволенний з того робітника і думає спровадити ще більше Жидів до роботи.

— **Дрібні вісті.** Вінавер Льва Павла, учителя шк. в Тернополі, з панною Марією Гергашовичною підбуди ся дня 5. серпня с. р. о год. 8. вечером в Липині горішній, стані заган Павлово, телеграф Липини долини. — В Урмучу підобрав собі 31. с. м. жите вистрілом з револьвера капітан станиславської інтендантурі, Фр. Грібеш, проживши 39 літ, з причини невилічимої недуги рака.

Концерти і видовища:

— **Аматорське представлене в Копичинцях** відбуде ся в неділю 5. с. м. в „Народнім Домі“. Відіграєть „Перший горальник“, шука в трех діях. По представленю музика, забави і танці. Початок о год. 8. вечером.

— **Шевченківські вечерини** відбудуть ся в неділю дня 5. серпня 1906. о год. 8. вечером в Косові в салі „Народного Дому“.

— **З Каміки струмислової** доносять, що заповіджене представлене і вечерок, на день 5. серпня 1906. з причин від комітету неспредставлені відложено на четвер день 9. серпня с. р. Комітет.

Урядові вісті:

— **Іменованя Управителями лів і скарбових лібр** іменовані асистенти лісничая: Меч. Дроздоховський і М. Паризак, асистентами скарбової лісничая: Ів. Лоринський, Фр. Бедрин, Тад. Гоек і П. Кушак.

— **З ц. к. Дирекції залізниць державних.** Після оголошеня заміненого в Гаветі Львівській родасть ся на дорозі офертній роботи підпорої, шутрвані і укладані на поверхні огороженя і знаки залізничні на залізниці Львівській Львів-Пікайш. Оферти можна вносити найдалше до 16. серпня 1906. 12. година в полудне до ц. к. Дирекції будови залізниць у Відні VI. Gasparndorferstrasse No 10. Ближні усяві і плани можна переглянути в аґадацій Дирекції будови, або в Управі будови залізниць у Львові.

— **З ц. к. Дирекції почт і телеграфів для Галичини** Дня 1. серпня 1906. запроваджує ся в Галичині на лінійні колійові місцевости належачі до округу доручень ц. к. Уряду поштового а Наварні звичайним кругом діланя Складання та почтена буде з ц. к. урядом поштовим в Наварні з поздами Пр. 171 і 1712, 1713, 1714 і 1715 взагідно з амбулансеми поштовими в поздах ц. л. 509, Нс. 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100. Рівночасно видаєть ся обшар ліній Оборонни а округу доручень ц. к. уряду поштового в Бартатові а придалає ся его до Уряду поштового в Наварні.

Померли:

— **Евген Филипович,** від кількох місяців парох в Обертині, передтим при карнім заведеню в Станиславові, дійсний радник єпископської консисторії, упокоїв ся 28. липня с. р. в 41 році життя а 17 сьвященства. Похорон відбув ся 30. м. м. В. е. п.

— **Іван Петрик,** парох Комарна, упокоїв ся дня 1. с. м. Покійний був цілою душею відданий вихованю дітий та печалив ся убогою молодежю, тому лишає по собі великий жал у серцях родини та всіх, що его знали. Похорони відбудуть ся дня 4. с. м. в суботу о год. 8-ій з рана. В. е. п.

Послідні вісті.

— **Бурштин.** Нині в ночі арештовано о. Петра Петрицького пароха в Колоколині. (Тільки телеграма. Причина не знана. Знаємо лише, що о. Петрицький був організатором Бурштинщини і що там були найзавзятіші страйки. Можна проте на певно прийняти, що се арештоване стоїть в причинній звязі а страйками. — *Ред.*)

Конкурси Бурс.

— **Філія товар. „Просвіта“ в Станиславові** отирає з д. 1. вересня с. р. бурсу для учеників шкіль промислової, гандлевої і виділової та для хлопців хочаких невчитись якого-небудь ремесла.

Бурса буде вестись на взір бурс селянських і буде дбати також про відповіді і корисне поміщене при різних ремеслах.

Зголошуватись належить ся найдалше до 15. серпня с. р. на адресу д-ра В. о. л. о. д. Я. н. о. в. и. ч. а, лікаря в Станиславові, ул. Казимірівська, котрий уділить також всяких потрібних інформацій.

Упрашає ся всі рускі часописи о повторенне сего оголошеня, а наших патріотів о ласкаве звернене уваги інтересованих.

Ласкаві жертви на бурсу приймає ся з подякою і упрощає ся слати на руки п. Мих. Губчака Станиславів, Бельведер 3.

ОПОВІСТКА.

Отрим упрямую всіх тих Вп. Патріотів, які ще не задоволені за висланим їм „Пестрі звуки“ і „За Красою“, щоби тепер задоволені, не вивдаючи даліше упівнень. Таж то не гарно, виважки затримати і не платити за них. Як отже мов посидіти упівнень буде безуспішне, то буду примушений оголосити по всіх часописах всі імена тих Вп. Патріотів, що до тепер не задоволені і також тих, що вивдаючи книжки близько два роки, звернули мені цілком внищені назад.

Микола Грабчук.

Чернівці, друкарня „Австрія“. 763 2—3

Надіслано.

ВСЯКІ КУПОНИ

і вильосовані папери вартості виплачує без потручення провізії або коштів

КОНТОРА ВИМІНИ

Ц. к. упр. Галицького акційного 374

Банку Гіпотечного.

Проти сніти

в ишениці, житі і прочих абижах поручає **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** знамениту і певну насінку заправу (байцу) Діпія. 766 4—10

1 пакет на 250 літрів насіння за 50 сот.

1 „ „ 125 „ „ 26 сот.

Сесю новіть поручаємо горачо нашим П. Т. ДИРЕКЦИЯ.

Хліб. робам.

Подяка.

Пан Теодор Гладкий, маляр з Яворова, перепровадив у власнім заряді в протязі одного року декорацию у вивантажених стілах Церкви мурованої о трех вуплах в Руді в повіті каменецькій. А що під кожним виглядом нас задоволює складає ему прилюдно заслужену подяку і поручаємо пана Гладкого Веч. Отцем і комітетам Церковним яко незрівняного декоратора і здібного маляра образів церковних.

Руда дня 29. липня 1909.

О. Іоан Гладкийський, парох.

Петро Цирі, Стефан Брезичий, Стефан Дачинин провізори церковні. 762 1—1

ПЕРША МОРАВСКА ФАБРИКА ВЕЖОВИХ ГОДИННИКІВ

ФР. МОРАВУС, Берно Grosser-Platz 6.

виробляє і доставляє

вежові годинники

до церков, замків, шкіл, фабрик, ратушів, віл, лише в соліднім виконанні і дуже дешево.

Контрольні годинники для стражників. Цінники даром. 463 13—?

Найкращі відзначення за доставу знаменитих виробів.

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ

„МЕТЕОР“

перше чесне промислове товариство для виробу трико-тових і паньчохових товарів

Рудольфа Пауера і Сп.

в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,

дає кождому тривалий побічний заробок закупленням машин до роб-леня панчох „МЕТЕОР“.

Готовий товар приймаєся.

Наука основна. Інструктор до дому. ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 693 20—?

Припоручаємо

КОНВЕРЗИЮ

4¹/₂ 0 ПОЖИЧКИ М. ЛЬВОВА

на вільні від податку

4⁰ 0 ОБЛІГАЦІЙ ПОЖИЧКИ М. ЛЬВОВА

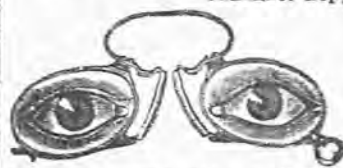
на ушіват, оголошених в проспекті кон-версійнім, котрий пересилаємо на бажане.

Сокаль і Лілієн

банковий дім і контора виміни.

Коперничий і Син

Вптки і Механіки у Львові площа Галицкая ч. I. протяз Банку Гіпотечного на плантацях площі Галицької поручають

Барометри амеро-ди по 7, 8 і 10 К. найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льво-рнетки найліпші по 12, 16, 24 і вище. За-разом поручаємо в найліпшій виборі окуляри цівери, люпи і всілякі інші прибори оптичні, всілякі напрати кождождує ся як найшорше і найдешевше. 4185

Практиканта до склепу моринного в віці 14—15 літ з укінченою школою народною працюючого розумного і гідного довіря найбі і бідного хлопця, прий-ме взраз Підсірка Торговля в Десятині. 722

Прийму на станцію у Льво-ві кількох студентів з низшої гімназії. Здоролий харч, старання опіка. Зголоше-ня приймаю до 6 серпня Ми-хайлина Любінецька, через ва-нації в Щирці пошта в місці. 733 3—8

Українська Накладня

Львів, ул. Вроновська 8. висилає даром свій музичний каталог. 647 12—20

Ріпу стернянку

біду і довгу, 1 кг. за 2 К. висилає Антін Климович і Син Львів. 764 4—10

Пошукує ся інтелектуаль-но жінщина до помочи жєні в господарстві до-мовім, обзаваженої також в шитєм. Сващєн. Ом. Король в Саранчуках п. Потуря. 749 2—8

Сьвітло церковне і столове

найліпшої марки

охоронене запатентованою маркою

М. Ц. Н. Т.

поручає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Сьвітло се висилає ся в двох родах по ціні 172 коп. і по 156 коп. за 100 кг. Для першов 10% опушту. Ціни розуміють ся з лєвою фабрика.

Передовим проєктом уважати, щоби кожда сьвітна мєла внак М. Ц. Н. Т., бо лише таке сьвітло припоручає Народна Торговля. Сотиш похвад і при-внєв!!! 415 24—?

Академик глядає лек-ції, зараз може вихати! Poste restante Рогатин. 765 1—2

Пошукує ся совісної учи-тельки на ці-тий рік до науки одного хлоп-ця з першої і двох дічат в 2 і 5 класі. Зголошена під адре-зою Волод. Дорош, парох Ви-бранівки. 743 6—7

Важне для літників!

В Дорі окопні гарні, горж-ті, куди пливе Пруг, суть до винайму в давній віллі Вп. Калія комнати мешкальні. Вілля єсть положена коло ве-дівничого перестанку. На се-зон закладає ся здорову домо-ву кухню. Зголошена устні і писемні до п. Калитчукової в Дорі. 484 1—10

В будинку „Дністра“

де винаймлена від 1 жовтня 1906 помешканя по 5 комнат в партері на I. II. і III. по-вері в домі ул. Підзамчє ч. 7. Склепи і пичниці в домі ул. Руска ч. 20. Близше відомісті в канцелярії „Дністра“ ра-нок ч. 10. 667 14—15

БОТАНІКА

на вищій класі шкіл середніх. Напи-сав Іван Верхратський. 3 355 образцями в тексті. У Львові, 1905. Ціна 3 кор. 20 г.

МІНЕРАЛОГІЯ

на вищій класі шкіл середніх. А. М. Доминич. Переклад і редакція доповнєв Іван Верхратський. Виданє друге. У Львові 1898. Ціна 1 кор. 40 г.

БОТАНІКА

на вищій класі шкіл середніх. Після учебника Д-ра О. Ростаєвського за-дає Іван Верхратський. У Льво-ві, 1896. Ціна 2 кор. 40 г.

НАЧЕРК СОМАТОЛОГІІ.

Написав Іван Верхратський. У Львові, 1897. Ціна 3 кор.

Спись важнішійших виробів з рускої ботаничної термінології і номенклатури з оглядом на нау-ку в вищих класіх гімназій. За-дає П. Верхратський. У Львові, 1892. Ціна 60 г. Тоті книжки мож дістати в кни-гарнях імені Шевченка, Ставропігі-євськ і Сейдарт (в ринку), також у автора. При задоволенні у автора що найменше двох примірників наме-чених гіланий в якій небудь комбінації (пр. два екземплярі ботаніки або два мінералогії або 1 примірник міне-ралогії і Спись і т. д.) порто оплачує сам автор. Адрес: Іван Верхратський, професор академічної гімназії в Льво-ві, в Домі народнім.

Всяке наслідуванє і передрук будуть карані

Одинокий правдивий бальсам Тієрія

є лише в меденою маркою монахії. Законно охоро-нений. Загальнозвісний, незрівняний на перешкоди в травленні, корчі жолудка, кольку, катар, грудні по-дуги, інвазюнду і т. п. — Ціна: 12 маліх або 6 по-діланий флашочок або 1 велика спеціальна флашка в патентованому латичкові 5 К. оплатно.

Центифолієва мазь Тієрія загально-звісна non plus ultra

на всілякі старі рани, запалєня, скалєчєня, спужєня і т. п. Ціна: 2 саойки К 3-60 оплатно висилає лише за писанцями або попереднім наділанєм готівки Аптека A. THIERRY in Pregada bei Rohitsch Sauer-bruck. Брошури в тисячах оригінальних похва-даром і оплатно. Головний склад у Відні: Karl Brody, I, Fleischmarkt 1. Дістати можна також у всіх біз-несих аптеках і дрогеріях. 1104

(Застережене право власности!)

МЕДАЛІ

відзначєня для членів Братства церковного з кокардами або денгатами

Бронзові штука по 48 сот.
Посріблені 50 „
Алюмінієві 45 „

замоваляти можна лиш в торгівлі знарядів церковних

Спожарского і Устенського

у Львові ул. Руска ч. I.

При задоволенні 50 штук висилка фряно поодиноко не продає ся а лиш на припоручєнє предсєдателя Бра-тва церковного. 686 16—20

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
Рави рускої 7:50.
Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
Станиславова 8:05.
Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
Яворова 8:18, 4:37.
Коломїї 10:05.
Ришєва 10:35.
Тухлі 3:55 (від 15/6 до 30/9).
Бєлзця 4:50.

На Підзамчє.

Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудні і 8:20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1:46 по по-лудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1:15 по полудні (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята), 10:10 вечер.
з Щирця від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9:40 вечер.
з Любінєвєл. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11:50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11—*.
Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
Яворова 6:00*, 6:55.
Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
Бєлзця 10:45.
Ришєва 4:05.
Коломїї і Жидачєва 3:30.
Рави рускої 7:25*, до Станиславова 9:10*.
Перемишля 10:05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
Стрия 11:30*.

З Підзамчє:

Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

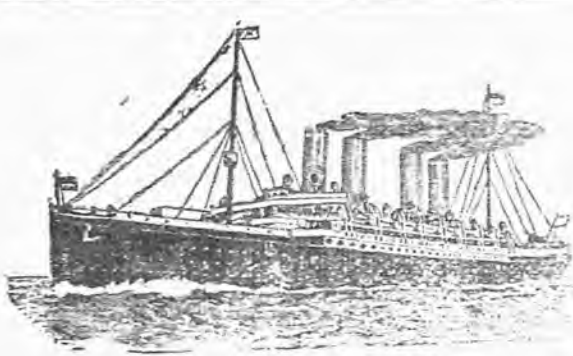
до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26 по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудні, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
до Рави рускої 11:35 в ночи (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9:15 перед полуд-нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3:14 по полудні.
до Щирця 10:45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любінєвєл. 2:01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товстими; поїзди пічні є зазначєні звичайно. Пора пічна числїть ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти вського иншого рода, інострєвнїх провідників, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мїйськїм бюрї ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсманна ч. 9. 35

ДО АМЕРИКИ

з Галичини і Буковини

ДО АМЕРИКИ

з Галичини і Буковини

Що віатірка відходять з Бремен до Нового-Йорку славні поспішні пісарєні ко-раблї як: Kaiser Wilhelm d. Grosse, Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm; подо-рож тими кораблями трєває лишє 5 днєв.
Що суботи двохрубєві почтові кораблї з Бремен до Нового-Йорку.
Що четверга двохрубєві почтові кораблї з Бремен до Бальтїморє.
2 рази на мєсєць двохрубєві почтові кораблї з Бремен до Гальвєстону (Тєксас) Аргєвтин, Бразилїї і т. д.

На кождє запитанє відповідає оборотно і безплатно одинана руско-чєско-фрїма

Карєш і Стоцкїй Bremen, Bahnhofstrasse 29.

Хто переїжджає в нашому шїкартєку через гранїцу, на підїзгавє контролї на прускїй гранїцї.

свій до свого! 422 26—30

„LE GRIFFON“

Дїстати можна всюди.

При закуплї товарів просїмо поклїкуватїсь на нашу часопись.

Видає і відповідає за редакцію Алексєйдер Борковскїй.

Найліпші Француски папєрці цїгарєтові!

753 1—10

З друкарні Народової [Машинної] Коопєрнїки ч. 2

Ні в одному з тих офіцерів я не знав правдивого помічника в трудній справі, яка мене ждала; але прапорщик пансіонієне мені шкодив. Полуферт мав погані прикмети, був го аристократично-глухий ханст і незграбний резонер, а зарозом любив гроші і не перебивав в способах, як їх роздобути. Він поживав гроші навіть у фельдфебеля і не віддавав на час; але любив робити дамам презенти, при чім додавав свої власні стихи. Але що було для мене найнезграбніше з усього, то страшна его навязка, говорити по французьки, хоч він мимо свого полу французкою

місцевості Чоботин (де копалили заліза) перела сирчаний, дуже примітивними, але чистими купальнями.

На сей раз тільки. Нехай і другі Русини обіймуться з ріжних купелених місць, а сповинуть тим свій обов'язок і зроблять добре другим.

3 Росії.

Заява п'яти членів державної ради.

П'ять членів державної ради, що виїхали туди з вибору, арешти свого становища і надрукували в газеті таку заяву:

Глибоко пересвідчені в тому, що Росія вимагає повного обновилення, після довгого вагання ми оступили в число членів змішеної державної ради. Сі байання найбільше залежали від того, що ці складом своїм, ні роботою державна рада не відповідала тому, як ми уявляли собі „другу палату“, прийнявши до умов російського життя. Не звважаючи на це, ми згодились взяти участь в роботі державної ради для того, щоби о скільки нашої згоди оправдати довіру наших виборців і підтримати ті законопроекти державної думи, що опирали-б ся на підвалинах конституційно демократичного ладу. Тепер діяльність народних представників силоміць припинено. Державна дума, уклад на повосклавинсь, може працювати аж на 7 місяців. За весь сей час краї не буде мати змоги затвердити через своїх представників бюджет на р. 1907., забезпечити законну діяльність уряду, а що найважливіше, видавати закони, які справили задоволення-б певних потреби всієї людності. Поворот, хоч і на якийсь лиш час, до бюрократичного устрою, котрого нездатність усі признали, законодавча творчість бюрократів, що давно вже виявила свою неадекватність, не зможуть на нашу гадку ані вивести Росію на путь вільного розвитку, ані втихомирити народ.

На таких умовах, коли закони видавати-ме та сама власть, що їх і виконувати буде, ми членами державної ради остатись не можемо. Се значило би, що ми признаємо потрібним розв'язане державної думи і приймаємо на себе відповідальність за ті наслідки, які матиме сей сумнівний акт для нашої нещасної країни. Державної ради не розлучено, але ми не можемо лишатись серед її членів, звважаючи на те, що перерва діяльності народних представників загрожувє в теперішній часи державі страшною небезпечкою.

Крім того неспорозуміння між міністерством а народними представниками мусить вяснитись сам-же народ новими виборами.

Ось через що ми не можемо покладатись на попередні вибори, на котрих нас вибрано і котрі відбули ся при зовсім інших умовах.

12. липня 1906. Н. Шишков, Г. Виконский, А. Липно-Данилевский, В. Вернадский, А. Перелешин.

Військовий бунт в Свеаборгу.

Петербурзька Агенція доносить, що бунт в Свеаборгу розпочав ся з причини невдоволення командирів та „мичової“, до котрої прилучила ся значна частина артилерії в хвили, коли з міста прибули дві компанії піхоти в цілі скріплення залогів. Збунтовані жовніри удали ся на три поблизкі острови, звідки вночі розпочали на кріпость карабіновий і артилерійський вогонь. Залогів, котра лишала ся ві-

привиска ні одного слова не знав по французки. На день, на два воно змінилось; але при довгих літніх днях така пугка може нервового чоловіка загнати до гробу. Службою Полуферт займав ся мало, а найбільше рисував різное дерев'я з довгими хворостинами, на котрих він розсаджував в колісцях якихсь перелесених з короною на чубах. Те все були его предки, а через них він мав тверду постанову доказати своє просте походження від якогось козака-лини Турбоцьких блудоділів. Тут були і мадам Сіжу і мадам Лежу.

Полуфертоту дуже хотілось бути князем, і то з такою корисною ціллю, щоби жити ся в Москві а якою багатою купчихою. А поки-що, він глядав пошукати на тринадцять тисяч, щоби заплатити за подтверждение его княжого титулу. Тількиж у нас не було у нікого таких грошей, і він собі на вітер твердив:

— Муд же си си прене!

Се „лисне“ було для него головне в життю, а тимчасом при набожності одного офіцера і білоруси другого той Полуферт був моїм єдиним помічником в ту важку хвилю, коли мені в роту прислали трех новобранців Жидів, таких, що від кождого з них можна було потрапити в ластівчатий роздрук.

Один з тих Жидів був рудий, другий чорний чи вороний, а третій рибий чи перістий. На сім останнім хмірема природа показала незвичайно цікаву свою іграшку: у него на голові було волосє в трех барвах, та не так, щоби воно якось помаху переходило з тону в тон, а попросту перістими жмутками розкладало ся по голові. Особливо дивний був чуб, весь сивий.

Кождий з них мав свої дивні прикмети. Так рудий мав прехитре і але лице, а до того гикав ся. Чорний виглядав на дурня та й по правді був він не мудрий, поки мудрець Маманкин і у него не віднайшов розуму. У того чорного були грубіші губи і такий товстий чиник, що він не міг змістити ся в роті і все літ наверх. Вже на те одно, щоби влучити того Жиди ховати язик за зуби, треба було не знати яких гудів, а навчити его говорити ми навіть не пробували, бо при найліпшій старанні, щоби щось вимовити, він міг хіба лише плювати. Але тре-

ною, відповіла огнем. Ві второк вогонь з обох боків зменшив ся, а получене з кріпостію перервано. Вночі (на сєреду) розпочав ся знов артилерійський вогонь і тривав аж до раня. Залогів, атакуюча бунтівників, одержала поміч. Страті вірних військ є розмірно малі, за те значні страти мають збунтовані війська. Дальший хід борби описують приватні телеграми до заграничних газет. До „Hamburger neueste Nachrichten“ доносять, що — як оповідають мешканці кріпости в Свеаборгу, прибувши до Петербурга — збунтовані жовніри поубивали всіх офіцерів. Бунтівники мають в своїх руках 18 армат. Військові власті ведуть з ними переговори, як з воюючою стороною, і готові є до значних уступок, щоби лиш бунтівники видали оружжє. Однак повстанці се усьміє відкинули. До шпиталю в Гельсінгфорсі відставлено 200 ранених жовнірів з поміж вірного війська. Бунтівники ситимали генерала Льюїнга і команданта артилерії генерала Агєєва. До лондонських газет доносять з Копенгаги, що аж до пізньої ночі в сєреду вела ся коло Свеаборгу завзята борба між бунтівниками а вірним військом. До Берліна доносять, що по обох сторонах упало до тепер понад 1000 людей. Бунтівники піймали багато офіцерів і досі не відомо, що з ними діє ся. В кождім разі положене повстанців не є корисне, бо їх форти цілком відокремлені. З Гельсінгфорсу доносять, що вчєра прибули нацирники „Царевич“ і „Богатир“ і розпочали з віддалєні 50 каблів (около 10,000 метрів) вогонь на збунтовані форти. Форти зразу відповіли огнем, потім замовкли. „Voss. Zig.“ доносить, що міністер і секретар для Фінляндії, генерал Лангоф заявив, що фінляндський сенат і правительство не мають права мішати ся до справи бунту в Свеаборгу, бо се є бунт військ чисто російських а не фінляндських, котрі свого часу цар зніс. — Страйк генеральний, пропагандний робітниками і „Червоною Гвардією“ в Гельсінгфорсі, не удав ся.

Після послєдних вістий з Петербурга бунт в Свеаборгу уже придушено завдяки енергійній акції воєнних кораблів. Льюїнге поведене тих кораблів відвернуло страшну небезпечку, грозячу Петербургові. Всі збунтовані піддали ся. На приказ царя буде установленний окремий суд в цілі розсмотрєня справи бунту.

(Телеграми.)

Петербург. Урядово доносять, що дня 30. жовтня буде оголошено амністия для політичних переступників. — „Новое Время“ доносить, що звисний історик проф. Виноградов має бути іменованний міністером просвіти. На обєрпокуратора сьв. Синода є усмогнений Самарін. — „Вѣкъ XX.“ доносить з Казані, що хлопці на вість про розв'язанє думи рішили вислати до царя депутацію з просьбою, щоби думу привернув знов до її прав.

Петербург. „Рѣвъ“ подає подробиці про замордованє Герценштайна. Був се морд здавна приладжений і правительству відомий. В хвили, коли доконувано замаху, замісцеві дивєвники подали вже опис за мордованя, отже о морді кільканацять годин перед мордом! — Дивєвники „Россія“ і „Русск. Вѣдом.“ одержали листи, в котрих заповідає ся, що незабаром і інші члєни партії кадетів будуть вимордовані.

Теріоки. Зачувати, що Герценштайна замордовано на приказ „Союза чинної борби

тій, той рабий чи перістий, мав так погане лице, що мені аж жаль его було: лице пласке, очі занаті в ямки, лише один живітський ніс вискакував на перед; а вираз того лица був як у мученика. При тім він ліпше від своїх товаришів умів говорити по російськи.

Літами той рабий був старшим від товаришів; тагтим двома могло бути по дванацять, а рябому, хоч і значилось двацять чотири, але він усьміяв, що єму вже поза трицять. В таких літах влєвство вже не належало віддавати Жиди в рекрути, але его імовірно віддано на підставі орєчення дванацяти присяжних Жидів, що покляли ся всемогучим Єговою, що рябому всего двацять чотирі літ.

Крива присяга була тогді звичайна річ, і то по части з konieczности, бо Жиди або зовсім не мали метрик або заздалегідь попалили їх, скоро почувши, що „з ними Миколайчик зробить“. А без метрик почали означати їх літа на підставі так званих присяжних доєдів. Зберуть бувало дванацять Жидів, приведуть їх до присяги з незаметним нарушенєм форм і обрядів, а ті брешуть на замоуленє. Кілько кому треба назначити літ, тільки вони й посьвідчать; а власті обов'язані були так і вірити. Сьміх і гріх!

Так бувало й ходять такі шайки присяжних розбійників, завсєгди по дванацятьох так, як вимагає закон для повної певности, а з ними завсєгди, як при артілях, свій начальник, котрий їх водить до властей і питає, чи нема чого присягати. І все те прикривалось іменем Єгови і принімало ся властями!

Так віддано й мого рябого Жиди, котрому на імя було Лайзер чи то по нашому Лазар.

А імя се незвичайно єму приставало, тому що він цілий, як кажу, виглядав дуже жалібно і викликавав велике спомутє.

Той Лазар був завсєгди смирний і мовчазний; завсєгди смотрів просто в очі, наче той що-їно висичений пудель, що старає ся прочитати у ваших очах, чи виконана на нїм езекуція вже скінчена чи тільки рука у вас утомилась і після малого відпочинку начне ся бігє наново.

з апархєю“. Підозрівають о морд 2 особи. Миязєно жандарма, котрого виділи кілька разів з тими двома особами.

Москва. Сконстатовано, що убийником Герценштайна є жандарм Нішейкін.

Варшава. Вчєра під Варшавою, в Отвоцьку, замордовано помічника варшавського генерал-губернатора Марграфського.

Петербург. При західних берегах збунтував ся кружляк „Память Азова“. Залогів замордувала команданта корабля і 4 офіцерів. Той кружляк призначений був до Свеаборга; тепер кружить по балтійських водах, як піратський корабель.

Петербург. Пет. Аген. доносить урядово: В сєреду вибухли в Кронштаді неспокої. Моряки IV. відділу фльоти получили ся з громадою цивільних і удали ся перед мешканє команданта порту. Візваний відділ піхоти розігнав збунтованих. В тім самім часі вибухли неспокої в II. відділі фльоти. Бунтівники IV. відділу звернули ся на арсенал і пробували его здобути. Піхота при помочи мітралєз відогнала їх. Тоді бунтівники звернули ся до форта Константина, котрий видко був з ними в порозуміню, бо виставив червоноу флягу, і обсадили его. Врешті около 6. год. бунтівники піддали ся. В часі борби з бунтівниками погибло між іншими чотирох капітанів; контр-адмірал, двоє капітанів і один хоружий ранені.

Тифліс. Дня 30. м. м. збунтувало ся 5 компаній самурського полку піхоти, котрий стояв в селі Дашлягар. Команданта полку, команданта батальону, двоє інших офіцерів та військового душпастиря убито. В 83. самурським полку піхоти збунтувало ся 9 компаній. Коли прибули козаки, збунтовані піддали ся, видавши 4 головних провідників бунту. — Офіцери і жовніри компаній уміщених по-за Дашлягаром просили телеграфічно віцекороля, щоби ужив їх до усмирєня бунту. З Тифлісу вислано 4. батальон стрільців і одну компанію з мітралєзами.

ТЕЛЕГРАМИ.

Угорські справи.

Ішль. Гр. Андраши мав предложити цїсарєви на авдієнції також проєкт наміреної виборчої реформи.

Будапешт. Зачувати, що має утворити ся нове опозиційне сторонництво, до котрого ввійдуть: Сторонництво Банфія, поступова партія Феєрверія і багато давніших членів ліберального сторонництва.

Унітська дієцезія?

Петербург. „Пет. Газ.“ доносить, що галицькі уніти в спілї з львівськими Василянцями старують ся о утворєнє унітської дієцезії в мінський губернії.

З балканського півострова.

Білград. В окрузі Єльма прийшло до бійки між хлопцями а жандармами, котрі аситували при стяганю податків. З хлопів упало трупом 66, а багато є ранених.

Білград. Нині буде оголошена „синя книга“, дотикаюча політичних справ між Австро-Угорщиною а Сербією в часі від 16. марта до 7. липня с. р.

За приміром Росії.

Неаполь. Карабінери грозять страйком, коли їх економічні жаданя не будуть сповнені.

Конфлікт Турції з Персією.

Тегеран. Між Персією а Турцією вибух знов граничний спір в наслідок того, що турецький відділ обсадив одну місцевість уважану досі за перську.

НОВИНКИ.

— Хліборський страйк. Пишуть нам з Бобрецьчини: Страйк в нашім повіті трєває дальше і здаєсь не скінчить ся до самого снігу. Гарно держать ся люди в Романові, Підгородичу, Під'яркові і Кошурові, а так само поправили ся Городиславичі, Звенигород і Сєлєска. В добрах многих дідичів і посєсєрів страйк трєває лише два, три дні, бо пани побачили, що не витримають і піднесли платню, а то з 60 і 70 сотиків на 3 корони! Граф Шєнтицький (брат митрополита) упер ся і не хоче підвищити робітникам нужденної платні, а затє на его ланах жито і пшєниця стоять до нині не тикані. Спробував був собі Мазурів і давав їм по одній короні на день, але ті зараз повтікали. Так само не мав потіхи з Мазурів гр. Мицельський, бо ті робили лише одєн день, а відтак геть забрали ся, дізнавшись, що місцеєє населєнє борє ся о поправу своєї долі. — 4.

— Про вічєвний рух в Дрогобиччині пишуть нам: Дня 15. липня с. р. відбуло ся вічє під голім небом в Опарях при участі 500 людей, з дєвним порядком: 1) виборча реформа, 2) справа вишаймєня двірського обшару в Опарях від фундації гр. Скарбка місцевими сєльцями з Опарів, Ріпчиць і Довгого. Рефєрував о. Михайло Бачинський, промовляли Стефан Гнатків, Олєкса Кобільник і ин. Дня 22. липня с. р. відбуло ся вічє під голім небом в Ріпчицях з тим самим порядком дєвним при участі 400 осіб. Рефєрував о. Михайло Бачинський, промовляли Гаврило Пєлєхатий, Михайло Пєлєхатий, Олєкса Кобільник і ин. Дня 29. липня с. р. відбуло ся вічє під голім небом в Ріпчицях з тим самим порядком дєвним при участі 600 людей. Рефєрували п. Юліян Мяхаць, академик і о. Михайло Бачинський, промовляли Михайло Лоцуняк, Андрусь Кобільник, Олєкса Кобільник і ин. В тих трєх сєлах є

актуальною справа виарєндованя двірського обшару, нарід дуже тим інтерєсєє ся і постановив взяти ся до сєго діла, а то засновати в Ріпчицях товариство зарєєстрованє, котрє взяло би сєю акцію в свої руки. Статути вже подано до суду. Дня 5. сєрпня с. р. відбуло ся в Добровілянах вічє під голім небом з рефератами про виборчу реформу і молочарство о годині 5. пополудни. Вічєвний рух в повіті тепєр зможе ся, бо організація академічної молодіжки постановила его сильно поперти і розвинути.

— До характеристики польської „культури“. Пишуть нам з Олєська: До якого стєпєня дійшла злоба наших вшєхпольяків, малоє сєй образєць: В самій сєредині містєчка Олєська стоїть камєничка покійного руського пароха о. А. Пашковського. В ній містїть ся тепєр суд і помешканє одного Поляка судії п. Шудловського. Ся камєниця є вже від давна обезпечєна в „Дністрі“ і для того висить на єї брамі табличка тогоч товариства. Се страшно разило декотрих панів, однак не могочи позбути ся таблички, бо вона добре прибрита, заліпили єї грубо болотом, так щоб навіть не пахло „руським духом“. Чи так поступає „bratni naród“? — що чванить ся до того „висноєю культурою“ — Правдалюб.

— Під краями краєвої ради шкільної. З Бучача пишуть нам: Вирєком з дня 16. грудня м. р. ц. к. суд повітовий в Бучачі засудив між іншими проф. Геєєва на дві добі арєшту за бійку, а Марієє Бєрєзову і Михайла Бєрєзу на 10 діб арєшту (з замінєю на 30 кор. карі) за пер. §§ 491. і 496. з. к. — Першу за те, що публично в читальні обш. Качковського в присутности зібраної на представлєнє публичі зневажила Геєєєва словами: „то гицєль, макабунда, не профєсор, простий хлоп, перебраний батяр, най іде пси бити, дала бим му в морду“; другий так само зневажив проф. Геєєєва словами: „дурєнь, я бим му дав в морду, батяр, то профєсор?“, надто потругив его кулаком в груди. Свого часу „Діло“ було порушило сєю справу і звєрнуло увагу краєвій радї шкільній, що Геєєєв своїми гєдєми і своїм поведєнєм понижає весь учительський стан, наносить сором і зневагу цілому учительському зборєви в Бучачі. Дальше: „Діло“ закинуло також Геєєєву, що він між учениками бучацької гімназії ширить москєвофільство, напихає їм кацапські і російські газети, як: „Свѣтъ“, „Русское Слово“ і т. н. Минувшого року писали про те „Гайдамаки“, а перед місяцєм писав о тім і „Monitor“ та додав ще, що Геєєєв підмовляє міщанських хлопців, аби вибили дописувателя Slow-a-polsk-ого. Вправді Геєєєв заскаржив до суду редакцію „Діла“ і „Monitor-a“ за клевету, бо гадав, що его власні ученики не будуть проти него сьвідчити в суді, а через те редактори обох газет зглядно їх дописувателі, не маючи сьвідків, дістануть ся до арєшту. Та der Mensch denkt, Gott lenkt. Впрочім незавадить зачекати до головної розправи, а тоді буде можна більше поговорити про особу господина Геєєєва, маючи зізнаня судові сьвідків в руках. Тепєр розходять ся о що иншого, іменно о те, як поступила собі рада шк. кр. з Геєєєвим. Знаємо добре з практики, що учитель-Русинів, котрі дають популярні виклади по читальнях, відчити, взагалі беруть участь в ширєнє просвіти між народом, — таких зараз переносять на Мазури „ze względów służbowych“ або прямо проганяють. За те саме учитель-Поляки, котрі також скликають політичні віча проти реформи виборчої або за вилучєнєм Галичини, тоті „місьонарі польської культури“ аванзують, дістають більші пенсії „ze względów pedagogicznych“. Тимчасом проф. Геєєєв, хоть їздить по сєлах на загальні збори читалєнь обш. Качковського, хоть пропагує між учениками в гімназії москєвофільство в школі і поза школою, рада шкільна не переносить, лиш як Полякови дали вищу рангу. Причину, длячого Геєєєв не переносить кр. рада шкільна, пояснюють собі люди всїяко. Одні кажуть, що політика Геєєєва як-раз Полякам на руку, саме така, за котру при кождій нагоді (при посьвяченю церкви Народного Дому) кацапи з Поляками брудєршафт запивають. Інші знов той гадки, що Геєєєв, перенєсєний до Бучача мабуть за кару (а таких лиш до Бучача рада шк. посилає!), мусить в тій карній кольонїї поправити ся, а тоді доперва піде на иншу посаду. На жаль ніхто в него ніякої поправи не бачить: дуже часто мусить він такіє гєци. От в суботу (7. липня) вибрав ся він з музикуєю гімназьяльною та члєнами читальні Качковського на прогулку до Пишкєвєць. Сам з Качковцями пішов до такої-ж читальні в Пишкєвєцях, а учеників відослав до двора, аби пригравали посєсєрови-Жидови на шабас. Вєчєром знов усі враз вертали до міста та сьпівали дорогою вські народні пісні. Під самим містєком прилучило ся до компанії Геєєєва ще кількох міщанських хлопців, що вертали з проходу, і ті зачали сьпівати марш сокільський. Сєю пісню сьпівав Геєєєв разом з ними, лиш змінив слово „Україну“ на „Русь єдину“. Коли відтак почали сьпівати „Який то вітер“ Геєєєв зачав тріпати ся тай в крик: „Між батярів ідіть сьпівати таку батярську пісню!“ Почувши се міщанські хлопці (члєни чит. „Просьвіти“), зараз таки від стада Геєєєва відлучили ся і пішли собі наперед до міста. Ту придибали вони Геєєєва в пів години опісля, як стояв на улиці з міщанською дівчиною, тай не звважаючи на прохєжих, давав за ним кричати: „Батяр!“ Притім також пєсикали на него і свистали, доки їм з очей не зник. От таку чєсть віддали міщанські хлопці Геєєєви, гімназьяльному профєсєрови; звисно: котюзі по заслугі. Єслиби припадково г. Геєєєв не чув ся задоволєним з того, що отсєю дорогою подаємо цїлу подію до відомости кр. ради шк., єсли може він ще

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток до журналу „Бібліотека найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшеского ул. Кільницького 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Hausenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНК-ФУРТИ і ГАМБУРЗІ М. Hausenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ за літер. додатком в Австрії за границю:

на цілий рік	32 к.	на пів року	16 к.
на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 к.	на місяць	2 к.

У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік — 28 к., на пів року — 14 к., на чверть року — 7 к., на місяць — 2 к.

Подидає число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Резакція, Адміністрація і Експедиція від ч. 24 ул. Баторія. Рукописні інсерати не приймаються, інсерати за попереднім погодженням. Редакція не печатає відан від пори.

Оголошення опичайні приймають ся до 20 с. за одну стрічку інсерату або до 4 місця, а в рубриці „Надіслане“ до 50 с. — Подати і інші прихатні оголошення числять ся до 20 с. за стрічку.

Зягальне розброєне.

Сегорічний міжпарламентарний конгрес мировий в Лондоні викликав у одних великий запал до ідей розброєння, а у других сумніви а навіть протести. Головними репрезентантами ідей розброєння суть парламентаристи Франції, Англії і Німеччини, за котрими ідуть їх товариші з Австрії, Угорщини і Бельгії. Вони хочуть, щоб держави знесли причину воєн, віддаючи всі міжнародні спірні справи рішенню полюбовних судів. Коли в той спосіб щезне причина воєн, щезне причина до удержання великих армій сталих, а викидані на мілітаризм гроші можна буде обернути на продуктивні цілі для двигнення культури і злагодження економічної нужди.

Прихильники розброєння надіють ся, що як для ідей розброєння позискають більшість в парламентах Англії і Франції, то ці держави зроблять початок, бо воля парламенту є в тих державах рішача. Песимісти вказують знов на се, що хочби ціла Франція і французський парламент були за зменшенням французької армії і видатків на армію, то Франція таки не зробить початку супротив найближчої багнетної східної границі. Як довго є держави, котрі на розброєне не згодять ся, так довго мусять зброїти ся і ті держави, котрі не мають ніяких збройних забаганок.

На нашу гадку не факт, що є якась держава, котра не гадає зменшати сили своїх військ, є головною причиною, що другі держави не можуть розпочати з розброєнем у себе. Навіть борба між робітничою класою а капіталістами не є найголовнішою причиною того, що державній власті, котра стоїть по стороні капіталістичного ладу, потрібна сильна армія против „внутрішнього ворога“. Найважливішою причиною, чому кожда з існуючих, а спеціально європейських держав не може і не сміє зменшувати своєї воєнної сили, але противно, мусить раз-у-раз збільшувати її, є факт, що не всі європейські держави суть державами національними. Як довго границі держав не будуть покривати ся границями націй, як довго політичний розвій Європи в сім напрямі не сотворить такого фактичного стану річі, що кожда нація буде самостійною державою, а кожда держава буде національною одиницею політичною, так довго кожда держава, хоч би національна, буде потерпати, що сильніший сусід злякомить ся на кусень її території, так довго буде мусіла напружати всі свої сили, щоб під мілітаризм зглядом бути сильнішою від сусідів і есентуальних напасників.

О розброєню не можуть також думати держави ненаціональні, в котрих склад вхо-

дять різні народи. До таких держав належать в Європі Австрія, Росія, Туреччина і Англія. В цих державах „внутрішніми ворогами“ держави суть всі недержавні народи. Ці народи, як не бунтують ся проти держави вже тепер, то збунтували би ся в хвили, коли через загальне розброєне держава зменшила би свою армію. Розброєне в Англії сотворило би до 24-ох годин ірландську республіку. Туреччина стратила би решту своїх нетурецьких провінцій, Росія стратила би Сибір, Кавказ, Фінляндію, Польщу і Україну. Австрія... Що з Австрією, що з Угорщиною стало би ся, коли би зредуковано австро-угорську армію, або коли би заступлено її міліцією? Тоді кожда австрійська нація перла би до утворення своєї власної держави, а оскільки більшість якої нації живе поза Австрією, в рамках власної національної держави, нація старала би ся прилучити ся до цієї держави. Лише сильна армія ратує екзистенцію австрійської держави. Австрія не зменшить своєї армії ані о одного жовіря, не зменшить видатків на армію ані о сотика так довго, як довго в державі мають силу ті чинники, в котрих інтерес є удержане сеї, з кільканацяти народів зліпленої монархії.

Супротив всего того всі конгреси в справі розброєння і зменшення видатків на мілітаризм, ціла агітація против мілітаризму є, як не блазеньством, то невинною забавкою утопістів, котрі не мають найменшого поняття о тім, які суть причини нинішнього мілітаризму і величезних, руйнуючих цілий світ тягарів і воєн.

Замість агітації против мілітаризму і за розброєнем, треба розвинути агітацію против ненаціональних держав, треба агітувати за тим, щоб частини націй, розбиті між поодинокі держави сполучено в самостійні організації політичні, щоб території держав були територіями національними. Доперва тоді, коли кожда нація дістане свою самостійність державну, або, коли, так як се стало ся в північній Америці, різні нації держави зіллють ся в одну націю, щезне причина воєн між поодинокими державами. Тоді щезнуть всі внутрішні вороги, щезнуть найголовніші „внутрішні вороги“ всіх держав, іменню нації, що не мають самостійного буття державного. Доперва тоді буде можна утворити полюбовний суд міжнародний, котрий буде рішати, чи якась держава має право до території другої держави, чи ні. Як суд сконстатує, що приміром Франція сягає по кусень німецької території національної, суд порішить, що Франція має сидіти тихо, бо в противнім случаю виступлять против неї всі національні держави.

Як щезне причина воєн між державами,

бо по націоналізації держав війни о територію другої держави, будуть неможлими, а демократичний устрій держав, уможлиwiająчий легальні реформи в користь працюючих мас, усуне сего другого, „внутрішнього“ ворога, доперва тоді великі армії стануть ся безпредметовими, а держави зачнуть самі, без мирових конгресів, навздогін розброювати ся і буде досягнена ціль утопістів, котрі нині надармо тратьють час і гроші в борбі против мілітаризму.

Конфлікт з Сербією.

Митовий спір Сербії з Австро-Угорщиною пояснив онгоди і зазначив становище правительств на засіданні скупщини сербської президент міністрів Пасіч. Пасіч зазначив передовсім, що переговори з Угорщиною о торговельний договір не зірвані, лише відложені до осені і заявив, що дотеперішній спосіб поступовання в справах митових усунуто на бажане Австро-Угорщини, котра уважала его некорисним для себе. В пропозиціях, які подано Сербії яко услівє закінчення нової провізорії, містило ся 70 тарифових точок для австро-угорського виво-зу і жадане, аби сербське правительство зобов'язало ся на письмі, що перед закінченням провізорії не видасть ніякого рішення в справі державних замовлень, між іншими в справі нових армат. Провізорія мала тривати три місяці і вийти зараз в життя. Що-до тарифових полекший, оскільки не відносили ся до артикулів, обнятих німецьким сербським торговельним договором, виявило сербське правительство охоту вдоволити жадання Австро-Угорщини. Що-до обнятих тим договором артикулів, правительство заявило, що вони можуть бути предметом дальшого порозуміння. Натомість рішучо виключило правительство з дискусії державні замовлення і не могло згодити ся з причин конституційних, щоб торговельна провізорія увійшла зараз в життя, а натомість пропонувало, аби вона тревала аж до хвилі закінчення нового торговельного договору. Дальше боронив ся Пасіч перед закидом, немов би сербське правительство нароком проволікало переговори. В січні Австро-Угорщина перервала переговори длятого, щоб розглянути ся в сербсько-болгарській митовій унії. По відновленні переговорів виринули нові труднощі з причини, що Австро-Угорщина видвинула справу державних замовлень. Сербське правительство заявило тоді, що при рівних цінах і при рівній якості задержити для Австро-Угорщини замовлення до висоти 26 мільонів

франків. Тепер грозячі закінченням договору перепони суть вислідом охоронно-заборонської політики Німеччини. Платачи австро-угорської мита, не могла би Сербія вивозити свого збіжжя до Австро-Угорщини, а також вивіз її худоби зменшив би ся в таких у-слівях. Пасіч висказав надію, що коли Австро-Угорщина відступити від своїх жадань в справі армат, найде ся підстава для відновлення переговорів. Для оправдання, що в справі армат не може робити дальніших уступок, покликав ся на документи, пропозиції скупщини на тайний засідання. Заключення договору, що підпирав би недостаточний сербський вивіз худоби, було би для Сербії без цілі. В переговорах правительство не спустить з ока інтересів поваги держави і мусить дбати о те, аби на незалежність Сербії не унала ніяка тинь. Ціллю наміреної митової унії з Болгарією було економічне наближене обох тих балканських держав, а цілком не викликане австрійською промислоу а Балкану. Супротив того, кінчи Пасіч, питаю, чи правительство нарушало інтереси Сербії. Коли босній і обдертин сербський паріад міг вибороти собі незалежність, то без сумніву зуміє також побороти економічні труднощі. — Бесіду Пасіча підпер міністр скарбу Пауц, признаючи, що в попередніх договорах Австро-Угорщина признавала Сербії більше, чим одержувала від неї в замін, але мала в тих економічних уступках інші інтереси перед очима. Ті самі інтереси суть на его гадку і тепер причиною, що переговори не мають доси успіху.

Самос.

Конфлікт між Самосом а Туреччиною скінчив ся відкликанням князя Віттиоса, котрому наказано безпроволочно покинути остров. Князем іменований Константин Карагеодор. Скінчило ся на змій осіб, а в засадничій справі, т. є. в справі розширення автономії, Туреччина не зробила ніякого уступки. В останніх 20 роках Самос має лише восьмого князя. Князь Карагеодор також здасть ся не видержити довго. Посада князя на Самосі не є ані дуже призначна, ані дократична, очевидно, оскільки князь не уміє ридити „по турецьки“. З цивільної ласті має 28,000 корон, а нашопротіві плати приносить зму до 3,500 К. Політичне значінє князя дуже мале, о що старає ся передовсім собіма о-острова, складаючий ся з 47 членів, дельте сенат і доданий князеві яко секретар, урядник турецький. Самос платить Туреччині 3000 турецьких фунтів річної данини (10 мільйонів

Н. І. Ласков.

3)

Жидівська беркиц-колегія.

Рябий був дамський кравець і він за по-ривом своєї вдачі приніс з собою зо світа в коменду свою кравецьку голку з наводсковою ниткою та ножиці і не гаючись зараз заложив варстат та пустив в рух усе те на-чине.

Він більше робив якісь „фантазії“; переробляв старе на нове, бо тоді на провінції ввійшли в моду якісь такі особливі ман-тилі, що звали ся „палантини“. Була то за-бавна штука: фасон — цілком ніби головичі панталони; а носили то так: ззаду за спиною у дам цілком ніби огузе тріпоче ся, а на-перед через плечі дві поганичі спущені. Ви-глядало воно дуже смішно: цілком як ось салдат, що виправ собі штани і несе їх до-дому, щоб висохли на вітрі. Замітили сю подібність і салдати, і се вело до деяких не-приємностей, котрим я мусів покласти конець дуже енергічним способом.

Випере бувало салдат на річ свої білі штани, накине на плечі ніби палантину та йде. А оден так розбикав ся, що стрів-ши ся з становихою, присів їй по дамські і каже:

— Кланяйте ся бабці і ушлуйте їй ручку.

Становий пожалував ся і я звелів сал-датика виперістити.

Лазар знаменито шив ті палантини з старої одежи і поубирав в них у сіх біло-церковських пань і панянок. Але говорено, що він нібито гарно шив і нові сукні. Я, ро-

зуміє ся, не знаю ся на тім; але мене диву-вало, відки ему ставало часу на ту роботу і де він її робив. Також дивна мені була й ціна, яку він брав за свою артистичну ро-боту: за цілу сукню він брав від чотирох до п'яти злотих, значить, шістьдесят до сімде-сяти п'яти копійок. А палантини робив по два злоті за штуку та ще половину з того віддавав фельдфеблеви чи то по їхньому „под-фелдфеблеви“, щоб йому не перепинав в роботі, а другу половину посилав кудись до Ніжина чи до Кам'янина родині на проживлене дітей.

Дітей було у него, як він казав, щось дуже багато, мабуть чи не „сім штуків“, а „всі вони мають собі жолудки, що просять їсти“.

Як же не шанувати чоловіка з такими родинними прикметами! І мені того Лазаря, кажу вам, було дуже жаль, тим більше що він, скривджений власним світм родом, не надіяв ся ніякої помочи від своїх Жидів і навіть висказував до них погорду, а се, ро-зуміє ся, не уходить даром, особливо в жи-дівським роді.

Я его раз спитав:

— Як же то ти, Лазар: не любиш сво-го роду?

А він каже, що від них ніякого добра не зазнав.

— Та й поправді — кажу я — як вони могли не пожалувати тебе, коли у тебе се-меро дітей, та віддали тебе в рекрути? То безсовісно!

— Яка-ж у них — каже він — у наших Жидів совість!

— Я думав — кажу — що бодай для своїх мають якусь совість; атже ви всі од-ної віри.

— Та Лазар лише рукою махнув.

— Невже-ж вони — кажу — вже й Бо-га не боять ся?

— Вони — каже — его в школі за-пирають.

— Бач, які хитрі!

— Певно; хитрійших від них — каже — й на світі нема.

Так ми, бачите, з тим рябим рекрутом Жидом були якийсь навіть одної гадки, і я его дуже полюбив та став в душі придуму-вати, як би ему облекшити, щоб він міг більше заробляти для своїх дітей. Я навіть показував его своїм за приклад тверезого і трудящого чочовіка, котрий не лише сам беззастановно працює, а ще й обох своїх то-варишів прививає робити: рудий у него щось там підшивав, а чорний губач жезлика грів і посилав.

Муштри вони учили ся добре і поставу, розуміє ся, мали вони не пишну, але виучи-ли ся просто стояти і в маршу витягати носи-чобіт, як слід. Незабаром і карабіном стали викидати, — словом, все як треба. Та нараз, коли я вже цілком був ними вдоволений і навіть став їх першим оборонцем, вони викинули таку штуку, що мало мене не зве-ли з ума. Вони видумали таке, що й вся мудра непохитність Мордунова ні на що не здалась би, коли би не уратував справи Мамашкин.

Мої три Жиди почали нараз „падати“! Все роблять, як треба: і машинують і карабіном добре орудують, я як їм закомен-дерують: „пали!“; вони випалють і поважають ся; кинуть карабін, а самі лиш ногами dri-гають.

І треба вам знати, що то не олен ко-

трийнебудь з них, а всі три, і коронні і рудий і рябий. А тут як на лихо в той сам час приходить вість, що генерал Рот, котрий жив у своїм селі під Звенигородкою, зобрає ся об'язати всі часті полка і буде динити, як обучені нові рекрути.

Рот — се тепер для всіх лише пусте слово, а тоді воно на нас наводило страх і трепет. Рот був начальник дуже небезпеч-ний, яких не дай Боже стріпати: чоловік су-хий, формаліст, ахичи, а до того такий при-дикуватий, що не було ніякого способу до-годити ему. Був пр. такий випапок, що оден ремонтер, чоловік дуже багатий, зложив ся, що мине всяких придирок від Рота; та за-взявши ся на своє, стратив багатого власне-го грошей на куплю коней і за те против таких чудових коней, що в цареві на затрогоне-будь не стидно було би сісти. Службово од-ден між ними у всіх викликуван „судити“, — так був з кожного огляду парний. Але Рот, як став придивляти ся, то у всіх пол-шов хибів і всіх перебракував. Як же дійшло до того найгарячішого, то тут і вийшла історія.

Винели того коня, а він такий веселий, наче та пани, що сама себе хоче показати хвист і грину так і рочкану та й заржав.

Рот і до того прикинувся ся:

— Гарний — каже — кінь, та голос у него поганий.

Тут ремонтер уже не витримав.

— Се — каже — наше превосходитель-ство, від того, що „рот“ поганий.

Вигадка ся розійшла ся тоді по цілої армії.

Генерал зрозумів, розсердив ся і ремо-нтера прогнав у відставку.

Плащі і гумові пелерини

в найновіших фасонах і взірцях поручає:

МАГАЗИН
ЛІНОЛЕУМ І ЦЕРАТ

Львів, ул. Кароля Людвіка ч. 3

ту острова). Самос має дуже широку автономію, мають власну хоругву і власний уряд митовий. Тепер Самос домагає ся знесення турецької пошти і заведення власної, увізнення від податку за невідбуване військової служби, вигнання урядових документів не в турецьким мовою, але грецьким і т. н.

3 купелевих місць.

Скоп'я з кінця липня 1906.

Майже місяць проминуло від пам'ятної ночі з 23 на 24 червня с. р., коли то по приїзді розв'язали брами „Sokolov" і убиство Чайковського реніла вшехпольська гаката „на гак з ними!", не перебираючи в словах і не щадячи слави і доброго імені осіб найповажніших і найчестивіших. Свідство „зручно" ведене ще не укінчено. Судия слідчий на урядові, а прокуратор п. Шерф відчитує кривдковий напис „cyk braci Wiloma". Інквізити тимчасом сидять та чекають аж „Slovo P." знов щось порядком збреше і пустить якусь славу гакатерську.

Прейм'я кількох вшехпольців з Коричина від Скоп'я писало сими днями до самого намісника, що там приходить до „gwallow", очевидно з гайдамацької сторони. Коли з'являється там повітова комісія, щоб оглянути високість шкід, нанесених рикот Стрільцями і коли ся комісія справилася ідеальний спокій, який панує в Коричині, то оден помічник „dugnitat" з усьмим своїм партаканом високоуродженим „leimkoni", щоб перед сном не читали „Slovo P.", бо можуть приснитися „dur-niti"...

„Slovo P." успокоило ся що-до Скоп'я і скількох нервованих, сеї романтичної країни, де був би рай, якби не кілька руських гайдамаків, як би не 83 процент корінного руського населення; а протинно, як би „доповідати" пороблено всіх Казіків, „Мен", „Станіславів" і всіх банкротів, аж тоді був би танцюристий рай! І ч. з 20, і котрогося там ління киче кореспондент всі гори скільські „на фестин". „Tow. Szk. L." який дия 5. серпня зааранжовано бунтучно в Скоп'ї. Каже „Slovo P.", що вже від Русинів нема чого боятися, бо вони побито їх на прах, побито їх страшенно „Sokolov", вертаючи з фестину (24 червня), а врешті „czlonkowic" комісії одиночної для податку особисто-доходового, котра в Стрину зійшла ся була з кінцем червня, де всіх інтелігентів Русинів узнано винуватими „жорду політичного". Вся та баталія відбула ся „jezykiem".

Тися ся скільська верховина! Вшехпольці в короткім часі уладили тут кількадесяті вечерки і всяких фестинів на дохід „Sokolov" і „Tow. Szk. L." та при збірці кількох тисяч злр. на сі „humanitarne i filantropine cele".

І ми Русини на жалі доложили до сего цеголку! І питаємо: за що, за яке і на яке безголове? „Схаменіть ся!"

Коли ми здобуємо ся на крок цивільної відваги, щоб супротив зухвалих визовів вшехпольської гакати заняти своє гідне і відрубне національне становище? Коли в нас збудить ся національна амбіція? Та чи на се заносить ся? В повіті скільським жите народне майже не клигає, крайній занепад на полі просвітіння, а на жалі, ще більше на полі економічній і моральній. В повіті грабують і не вигасають епідемії, що вкорочують жите, грабують пияństwo, сифіліс!

Сподіємо ся, що на фестин „Tow. Szk. L." не поступить ні одна руська нога, бо інакше будемо підтупувати кожного, бо вже нам то „обороняє" і жите „pod jedyną karę" як лізе боком. Польська ж гаката стремить бендером до знищення найпоширенішої екзистенції, а ми того всего не хочемо вдатися!

Може би і ми Русини скільської верховини зааранжували раз який вечерок або я-

кий скромний фестин і зібрали пловину лепту бодай на „мізантропійні цілі", — бо все, що не паміє вшехпольським духом, називають сі дуриєвіти нині мізантропійним. Може би ми трохи бодай розбудили жите товариство в „Бесіді" в Скоп'ї, де околиця майже не показує ся. Ану Ви, гості рускі з скільських верховин, зійдіть ся тут і дайте о собі знати!

Нині вшехпольська гаката гуртує ся, радить і думає що раз краще, як би нас вбрали в хомут і запряжи до свого воза; а ми що на те?

Ходимо кожний особінькою, гадаємо, думаємо та благодушствуєм! І чому се так? Бо вікова неволя витиснула на нас знамя „покірного раба"! А чи буде у нас краще, годі відгадати!

Верховинець.

3 Росії.

Бунт в Кронштаді.

Про кронштадтський бунт доносять з Кронштаду до Петербургу ось що: В середу вечером збунтували ся вояки кріпостної компанії мінової, убили команданта компанії полковника Александрова, его помічника капітана Прохінського та матір і сестру команданта. Відтак помашували збунтовані до батерії „Пустка", де зловили і замкнули у в'язниці команданта кріпостної компанії сарєв і кількох інших офіцерів. Саєри прилучили ся до збунтованих, серед котрих було кілька агітаторів в цивільнім одіно, заняли офісний поїзд залізничний і поїхали до форту Константина. Артилеристів, що робили там службу і не хотіли прилучитися до бунту, зловлено а офіцерів заковано. Артилеристам однак удало ся відійти з замки від гармат з вишкомою одної. Повстанці опанували форт вповні, вивисили червоний прапор і вистріляли з пушки. Небавом розпочала гвардейська артилерія пальбу з мітралез і гармат на збунтованих. Ті відповіли з початку огнем, аж остаточно перестали ставити опір. Часть скорчила до води а часть старала ся скоритись на пароход, за котрим пущено ся в погоню. Серед арештованих було 15 цивільних.

Наочні свідки кронштадтських подій, що скоринили ся до Петербурга, оповідають, що в Кронштаді діяли ся страшні річі. Іменно говорять о вимордованні значного числа офіцерів і о масовім розстрілянні багатьох збунтованих жовнірів і моряків. Борба мала бути дуже завзята. Конрадмірал ранений багнетом в груди. Офіцери вправді дуже хоробро боронили ся, однак значна їх часть полягла. Бунт в Кронштаді вибух в наслідок політичної агітації. На червоних хоругвах, які повстанці вивісили, виділилися написи: „Земля і воля". Число збунтованих мало виносити: 500 жовнірів інженерії і 2600 моряків. 8 старших офіцерів убито, а 11 ранено. В кожнім разі страти по обох сторонах дуже великі. Між арештованими знаходиться також одна цивільна особа, що мала кермувати цілим рухом. Петербурська Агенція доносить, що окремо установлені суди зарядили численні екзекуції. Піхота має бути дуже обурена на збунтовані війська, так що трудно її повздержати від вимордовання всіх бунтівників (! Ред.) революціонери в Кронштаді і Свеаборгу мали намір вимордувати всіх ліпше ситуваних і після проклянути комуністичну республіку.

Кореспондент дневника „Voss. Zig." прибув по описування подій до Кронштаду, де командант кріпості, генерал Адлерберг, заявив ему, що спокій уже цілковито привернений. Однак кореспондент не вірить в тривалість сего спокою. „Серед війська дальше кипить, місто виглядає, як вимерле. Доми, готелі, склади, пошамані, на улицах

тре стріляє, все можемо махати; а стріляти, як котре стріляє, ми того не можемо.

— Як же так „котре стріляє"? Оружє всяке стріляє; воно-ж на те й зроблене.

— Таки так! — відповідає — Оружє, котре стріляє, на те й зроблене.

— Ну, так і стріляйте.

Післав я їх стріляти, а вони знов попадали.

Чорт знає, що таке! Хоч рапорт подавай до начальства, що Жиди по своїй вдачі не можуть служити у воєнній службі. Ось тоді і Мордашнов і вся его побіда над супостатом!

Сором і досада! І почало мені здавати ся, що з мене навіть свої люди глузують і подають мені насмішливі ради. Так пр. поручник Рослов все радів „перепороти їх коросенько".

— Пороли вже їх — кажу — досить.

— Випороти — каже — ще їх „на біло" і охрестити. Тоді вони иншого духа наберуть.

Та отець-батьошка, що був там, сумнівав ся і казав, що хрест мабуть не допоможе, і він що иншого радів.

— Треба би — каже — спровадити з Петербурга протоєреєвого сина, що з духовного стану вишшов на технолога.

— Що-ж тут — кажу — може вдяти технолога?

— А він — каже — як торік приїхав до батька в гості, то для маленької родички, що не уміла ходити, зробив такі хідлі, що вона не падала.

— Так то ви хочете, щоб і садлати в хідлях ходили?

І тільки задля его духовного стану я не вилаяв его, але в душі післав я его до всіх чортів.

біває військо. З Кронштаду нікого не выпускає ся без паспорта, а всі місця до прилучення обсажені є війском. Той сам кореспондент довідує ся, що кронштадтські події — се лише пригрізка до великого народного повстання, яке тепер ладить ся. В Кронштаді не вдало ся агітаторам перетягнути на свій бік артилерію; як би не те, то внаслід борби був би більше, чим сумнівний.

„Біла" і „Червона Гвардия".

Як з телеграм відомо, на поміч збунтованій залозі в Свеаборгу поспішила фінська „Червона Гвардия", перериваючи залізничне получення між Гельсінгфорсом а Выборгом і Петербургом і висаджуючи в воздух кілька мостів. Ся „Червона Гвардия" (названа так від червоних шапок, які її члени носять) є щось в роді приватної горожанської міліції. В своїм часі утворила ся вона в цілі оборони конституційних свобод Фінляндії перед замахами російського правительства. Російські консервативні дневники в'одно накликували правительство до знесення сеї інституції, яка по їх думці виховує кадри будущих повстанців в борбі о незалежність Фінляндії. Участь гвардії в свеаборській бунті наражує поважно екзистенцію сеї інституції і тому загаль Фінляндців обурений є на тих, що намовили гвардію до сего кроку. Колиж тепер в Гельсінгфорсі вибухли непокої і уличні бійки, кількост молодих людей віддало свої услуги поліції в цілі привернення спокою. Ся сторожа назвала себе „Білою Гвардією" і під проводом поліції неспускала до неспокою та до страйку, який хотіла „Червона Гвардия" викликати. Між обома гвардіями прийшло вже два рази до борби. Іменно раз, коли мимо візвання червоної гвардії мійська залізниця курсувала під охороною білої гвардії. Тоді червоні стали стріляти до білих, а сі відповіли також стрілами. Червоні уступили аж тоді, коли надійшло військо. Другий раз прийшло до борби коло залізничного двірця. Тепер хвилює настав спокій, однак положення є дуже поважне.

(Телеграми.)

Петербург. Переговори в справі вступлення до кабінету осіб з поза бюрократичні устали. Гр. Гайдєн виїхав до своїх поїзностей. Столипін понав в конфлікт з двірською партією. Загально побуюють ся, що однимоким виходом з сего положення буде диктатура і що гвардійські війська, як одинока підпора престолу, будуть мати в рішачій хвили важкий голос.

Магдебург. Сюди доносять з Петербурга, що рада міністрів мала в понеділок засідане і рішила коронні і церковні землі в часті вишаймити хлопам. В сій справі буде виданий небавом маніфест.

Гамбург. В Ревлю доканоано революверозий замах на великого князя Александра Михайловича, але безуспішно.

Петербург. Бунти і різні в Свеаборгу і Кронштаді зробили в Петергофі велике вражінє. — Царська родина мала сими днями удати ся в подорож на яхті, ескортованім чотирма торпедовцями і одним кружляком. Однак з причини портових бунтів плян подорожі змінено. — Порішено приспінити перенесення царя і его родини з Петергофу до Царського Села. — Василевський Остров повстанці знищили. Артилерія і піхота устали ся здовж бульварів. В місті боять ся, що прибудуть збунтовані кораблі, котрі до тепер нахолоять ся на повнім морі. На улицах і коло урядів скріплено сторожу Воєнних кораблів, що стоять в заливі, освітлюють вночі рефлектрами Неву. Всі находячі ся в порті воєнні кораблі і яхти одержали приказ, щоб були на поготовлю.

Ревель. Коли кружляк „Пам'ять Азова" зблизив ся до берега коло Ревля, вірна часть залози перемогла бунтівників і 150 а цих видала властем. На покладі арештовано

А тут приходить Полуферт і каже, що нібито така сама берки-колегія показала ся і в інших відділах, що стояли у Василькові, у Скирі і в Тарасі.

— Я навіть — каже — „пар сет окаязіє" і стихи написав: ось „екуте", будь ласка!

І починає мені читати якусь свою ритмовану саламаху з жидівських, польських і руських слів.

Цілою тою поезією, котру я потрохатямлю, переконуючо доказувало ся, що Жидам не належить і не можна служити у військовій службі, тому, що, як писав мій поет:

„Жид, котрий привик торгувати
Людем і гужалкем,
Ласерлак класти на спину
І підпирати се з палкем,
Жид, ктуди, як се уродзіл,
Нідди по воді без мосту не ходзіл..."

І так дальше — все „которий" та „ктурі", а кінце кінцем те, що Жид ніяк не може служити у війську.

— Так що-ж по вашому робити з ними?

— Перепасе люді дан отр режиман.

— Ага! „Нерепасе"... А ви — кажу —

замавляете у них палятини для ваших тіток.

Полуферт змішав ся і забожив ся.

— Нон, Діє ман гард! — каже — Я се просто так, а ву кон вуле ву, і же ву зан-гаже в цукорно: випемо по чарочці висо-чайше утвердженого.

Я, розуміє ся, не пішов.

Лише досада, що чорт знає, які у мене помічники, навіть нема з ким порадити ся: оден глухий, другий п'яний без просипу, а третій лише поезією розводиться і щось крутить.

також одного агітатора. Після інших вістей арештовано 5 агітаторів. Бунтівники хотіли зразу підбурити залозу в Ревлю і в тій цілі вислати шалопу, однак піхота в порті увязнила всіх висланих.

Льондон. Бунти в Кронштаді, Ревлю, Лібаві і Свеаборгу мали вибухнути рівночасно, однак в наслідок непорозумінь між революціонерами плян не вдав ся. В Ревлю застрілено 160 соціалістів, котрі прилучили ся до збунтованих військ.

Гамбург. В Рембертові бунтує ся артилерія.

Петербург. Чим-раз більше розповекудное ся погололка, що незадовго має розпочати ся генеральний страйк. Правительство поробило дуже далеко ідучі средства осто-рожности. Головно заходить ся правительство коло того, щоб не допустити до перерви почтової і телеграфічної комунікації, як се було в часі торічного страйку. Тому всі почтові і телеграфічні будинки обсажені війском. Перед кожним почтовим і телеграфічним віконцем стоїть варта, а в сусідніх підв'їзках є сконсигноване військо. По поблизуких улицах переходять густі патрулі. — Після останніх вістей страйк в цілій Росії (котрий має обняти також і залізницю) мав вже вибухнути вчора о півночі. Страйк в Петербурзі прибирає широкий розміри.

Петербург. З арсеналу украдено 5 машинних карабінів і мітралез. Сторожу арештовано.

Петербург. Передучеря коло арсеналу вибухла бомба і ранила кількох проложих. Винувник утік. Вночі підпалено склади залізничного дерева на Московським двірці.

ТЕЛЕГРАМИ.

3 Угорщини.

Будапешт. Кілька дневників доносить, що в найблизших часах наступить часткова кабінетова криза. Іменно мали би уступити міністер гонведів і міністер судівництва.

3 Сербії.

Білград. Скупштина ухвалила закон, у-поважнюючий правительство до заключення провізоричних торговельних договорів.

Протигрецький рух.

Софія. Ворожнеча між Болгарами а Греками в Македонії довела до кровавих межиусобиць. В Філіппополі уряджено погром Греків на велику скалю. Знищено цілу грецьку дільницю, розбивано і граблено склепи, підпалено доми, убивано людей, а при тім занято грецькі церкви і школи. Також в Бургасі повторило ся се; занято церков, бібліотеку, урядженя школи і прогнано грецьких попов та вчителів. Власти не перешкаждали. Префект міста не був при тім. Велика товпа людей обсадила катедру і палату митрополита та вивисила на ній болгарську фану.

З'їзд короля Едварда з цісарем Вільгельмом.

Льондон. Вчора оголошено офіційально, що король Едвард наміряє удати ся дня 14. серпня на континент і імовірно дня 16. серпня зустріне ся з цісарем Вільгельмом в Крон-бергу.

НОВИНКИ.

— Вічевий рух. З Підгаєччини пишуть нам: В справі виборчої реформи відбули ся 15. липня с. р. довірочні збори в Божикові при участі 300 селян. Реферував д-р Володимир Бачинський з Бережан. В дискусії забирали голос Ясько Пьотровський з Мужилова. На зборах явили ся селяни: з Божикова, Сілка, Волощини, Литвинова, Мужилова і Троянця. Ухвалено резолюції, які подані вже були в „Ділі" при звіті з довірочних зборів в Волощині. Референт вівзав також селян до закладання „Січії". Палкі его слова знайшли відгомін, бо кілька днів опісля відіслали селяни з Божикова і Волощини підписані статуту „Січи" до затвердження намісництва. Грімким „Не пора" і „Ще не вмерла" закінчали ся божиківське народне сьвято. — О. В.

З Бережанщини пишуть нам: Дня 22. м. м. відбули ся довірочні збори в Кривім К. Козової. Реферував про виборчу реформу і страйк п. Яків Струханчук, а місцевий парох о. Іванчук вівзав селян до організованя „Соколів". — Дня 29. м. м. відбули ся величаві довірочні збори з Городищу. Про виборчу реформу говорив д-р Володимир Бачинський з Бережан, про вилучення Галичини п. Яків Струханчук з Росохватця, про викуп панської землі і страйк п. Вол. Гіжовський про тверезість і потребу організованя пожарних товариств п. Гриць Головка з Денисова, а про місцеві невідрадіні відносини селянини Теофіл Кульматичий. — О. З.

— Хліборобський страйк. Пишуть нам з Городеччини: Читаємо в газетах, як то в різних сторонах арештують людей за страйкову агітацію, а хлопа тягне жандарм до арешту за само вимовлене слова „страйк". Члени страйкового комітету наражені на такі переслідування, що хоч втікати спід польського панования до Америки. А тимчасом в селі Вовчулах люди зробили страйк без ніякої агітації, без комітету і вигнали свою справу. Дня 16. м. м. вечером робітники ладились йти на панській „копи" по 90 сотиків за день. На другий день досвіта кількох господарів вело на пасовиско коні і найшли на дорозі страйкові брошури. Глянули над село, а там повіяв червоний пропор. Прибігли до него

ЖЕРТВИ

НА БУДОВУ РУСКОГО-НАРОДНОГО ТЕАТРУ у ЛЬВОВІ зложені в липни 1906 року.

На книжочку вкладк. ч. 800 Краєвого Союзу кредитового у Львові прислали слідуєчі Добродії і Добродіївки в коронах:

Софія Сосновська і Северина Сушкевичева за липень по 2, о. Лев Гриневич з Шумлян 13, Йосиф Застірець емерит. офіціал намісництва за липень 10, Кароль Бандрівський радник скарбової дирекції 2, Осип і Антоніна Вендзіловичі з Грембова 2, о. Віктор Сиротинський з Камінки 20, А. Федорович з Кравців 6, Григорій Мицка з Оріховець 2, Мицавка і Черник з Обертину по 2, Михайло Лівкевич адюнкт з Угюва 5, Теодор Федаш ц. к. надстражник в Улазові 2, о. Александер Коритко з Богатковець послідау рату 20, Володимир Шухевич ц. к. професор шкіл реальних у Львові за липень 10, Субтельний учитель з Кийданець збірку 5'58, Василь Потелицький ц. к. контролёр почт у Львові за липень 8, Семен Козяк у Львові з сиродажи цеголок 2 а віл себе 0'40, о. Петро Білинський з Зарвалиці 10, о. Александер Темницький за липень 15. — Комітер в Калуші 145, котрі суть уміщені на книж. вкладк. ч. 235 Хлопского Банку в Калуші а іменно: о. Володимир Петрушевич 12, Стефан Загаєвич 10, др. Куровець 100, з пушки в домі др. Куровця 5'20, з пушки Н. Дому 5'22 і дописаний процент з кінцем червня 1906 р. 12'58, загальна квота по день 30. червня вносить 600. — Комітер в Тернополі за липень 105, при чім зазначає ся що виказана квота 200 в червни єсть даток Повітового Товариства кредитового з чистого зиску за 1905 р. — Через „Діло“ прислали 244'50 а іменно: др. Н. Яковичий з Росії з Верхні Дніпровскої Єкатири. губернії 2, др. Талько з Люблини, Бр. Леандовський з Крехова, Н. Крайчик з Маковского, І. Вертипорох з Ляшок Королівських, С. Лебедович з Нумстова, І. Тоған з Нового Села, С. Сабіан з Хирова, І. Зарицький зі Львова, І. Вертипорох з Глинян і Н. Вербець з Перемишля всі по 2, К. Антонович з Лиховець, І. Волянський з Щирця, Е. Везгрінович з Мушина, А. Дорош з Борислава, М. Редчук, О. Дуб, І. Буцак з Калагорівки всі по 1, І. Рушицький з Сянока 1'80, Кліментина Вілякова з Мш. нця 5, М. Заремба з Добрусуна 10, Анізія і Михайл Цегельські з Камінки Струмилової місто телеграми в день візачаня п. Старосольського і Дарії Шухевичівної 3, В. Дутка з Загіря 6, А. Чубатий з Юнашкова 1'10, о. В. Кондрацький з Судової Вишні 10, Ученики III кл. гімназіальної в Перемишля 2; Осип Янів 2, др. Кочиркевич 4, Галановський, Трех, Турин, Белянський і Кульчицький по 1 всі з Ярослава, Матуристи української рускої гімназії в Коломиї на руки В. Стасюка 164'60. — Комітер з Козової за май, червень і липень 42 а іменно: о. Павло Шестун і Константан Пауяк ц. к. надкомісар скарбовий по 12, Лев Лушечкий ц. к. радник судовий 6, Павло Димидас учитель, Йосиф Брикович, Йосиф Гуменюк ц. к. адюнкти податкові і Стефан Левицький депендент нотаріальний по 3. — Комітер в Самборі за липень 40'21 а іменно: Павло Маланий 0'10, Григорій Блозецький, Іван Горняткевич, о. Михайло Юзвяк, Денис Яковський (за два місяці) по 0'20, Ольга Гродзіцка, Михайло Комановський, Франц Сілецький, Іван Филипчак по 0'40, Павло Капко, Олена Німцева, Лука Ремеза, Іван Сілецький, Іван Мацюрак, Александер Варивода, Аполінарій Юркевич, Сидорій Юркевич по 0'50, Теодор Віленський, Здзіслав Будзівновський, др. Михайло Конющенський по 0'60, Альбіна Бауметерова за липень і серпень 0'80, Василь Дзекцяр, Александер Духович, Василь Келяновський, Михайло Кобилецький, Філарет Колеса, Аполит Копистяньський, Емілія Лашкевич, Михайло Мартинець, Володимир Німців, о. Михайло Ортинський, Іван Туркевич, Теофіл Ясеницький (за липень і серпень) по 2, Марія Саварин 1'01, Павліна Гохляйтнерова за липень, серпень і вересень 1'20, Альбізія Добринський, др. Данило Стахура, Йосиф Туркавський по 2, Іван Огоновський 4, Йосиф Кульчицький і Амбросій Яновський по 5. — Комітер в Золочеві за червень 43'78 а іменно: о. Громницький, Федінська і радник Савчинський по 6, Єзерська і Чачковський по 4, радник Виханський і др. Дрогомирецький по 10. — Комітер в Стрию за липень 59'50 а іменно: Стефан Баранецький, Василь Вілецький учитель, Йосифа Бобикевича, Іванна Вітковицка, Антін Гарасимів, др. Юліан Кмит, Михайла Ниянковска, о. Константин Петрушевич, о. Володислав Сельський, Ольга Тишинська, Володимир і Марія Устияновичи, Парлина Федусевич по 2, Василь Геців, Ярослав Кисілевський, Йосиф Левицький, Ольга Левицка, Омелян Колодницький, Маріан Мацєвич, Сидонія Мійска, Володимира Свѣжинська, о. Юліан Федусевич, Марія Рєвакович по 1, др. Іван Навроцький 5, о. Омелян Кордуба з Олекоч 6, Юліан Покинський 4, Іван Рєвакович і о. Евстахій Качмарський з Славска по 3, Стефан Кмита, Іван Козло, Василь Коренець, Евгения Красіцка, Йосип Кучика, Феліція

Мушкевичева, Єроним Лукашенич по 0'50, Марія Мойсакова 0'60, Роман Теодорович 0'40.

Комітер міста Львова зібрав 513 кор. 75 сот. Іменно зложили урядники намісництва і ради шкільної краєвої: Пізар Владислав і Гофрик Іван по 5, Барвінський Александер і Глодзінський Антін по 2, Іваницький Григорій, Стецкевич Михайло, Колпачкевич Михайло, Гомовський Александер, Голюка Іван, Заплатинський Антін і Бандрівський Єроним по 1, Аліськевич і Андрухович по 0'50, Кашубський 0'40. — 3 ц. к. судів: Шехович Лев і Стефанович Лев по 5, Витвицький Порфир 4, Сельський Юліан, Мацілінський Николай, др. Вергановський Володимир і Кмицикевич Александер по 2, Яминський Роман, Козакевич Михайло, Макаревич Леопольд, Теодорович Петро, Кристалович Іван, Гулик Андрій, Герасимович Вячеслав, Савчак Ярослав, Бригідер Василь, Комаринський Іван і Семків Михайло по 1, Мудрий Іван 0'80, Слободан 0'60, др. Поврозник, Козак, Лешків і Ігнат І. по 0'50, Рудавський, Мельник Паньчишин по 0'40, Голубович і Митко по 0'30, Матковський, Залеский, Ігнат II. і Куциняк по 0'20. — 3 ц. к. скарбових урядів: Кульчицький Симеон 8, Гриців Николай 6, Заячківський Атаназій 4, Булик Богдан 3, Менціньський Іван, Лоницький Йосиф, Демянковский Омелян, Маркевич Іван, Гофрик Володимир, Медвідь Іларій, Лукашевський Йосиф і Кордюк Стефан по 2, Кордасевич Омелян, Несторович Теофіл, Савєвич Симеон, др. Матвійс Йосиф, Гирус Іван, Купчинський Тадей, Барусевич Теофіл, Тот Лонгин, Кочоровський Іван, Яцик Віктор, Домразак Казимир, Менціньський Атаназій, Ковблянський Володимир, Пернаровський Євген, Федорович Ванкентий, Дурбак Гліб, Хлопецький Осип, Куницький Омелян, Левицький Ярослав, Поколинський Ярослав, Кульчицький Николай, Халушицький Роберт Турчма-нович Паладій по 1, Шевчук і Блонарович по 0'60, Біліньський II. і Михайлчко по 0'50, Вержбянський, Кулик і Мриглоцький по 0'40, Керекарто, Мединський, Бабій і Кузьма по 0'20, Кулаковський 0'10. — 3 осібної складки в ц. к. фінанс. дирекції: Валецький Кирило 2, Климкович Кость, Кодко Маріян, Жеребецький Александер і Андрусько Володимир по 1, Шпитко і Малуа по 0'40, І. Келбаса 0'20 — 3 ц. к. держав. желізниць: Ганівчак Осип 16, Сенишин Іван 4, Крупка Володимир і Карачевський Юліан по 3, Касараба Антін, Лопатинський Володимир, Лукашевич Антін і Парфанович Микола по 2, Вілцковський Ярослав 1'40, Федорович Іван, Ганкевич Осип, Манер, Потапник Петро, Терлецький Іван, Одійинський Антін і Романишин Іван по 1, Артемовський 0'60, Сопотницький 0'50, Геринозич 0'40, Коваль В. 0'30, Лют 0'20. — 3 ц. к. домог: Туряницький Зігфрід*) Лельо Володислав, Глібовицький Єроним і Левицький Омелян по 2, Левицький Мирослав, Михайлишин Станислав, Мельник Николай, Тиховський Казимир, Мазр Володимир і Мельє Павло по 1, Костюк 0'40, Юркевич і Шкільник по 0'30, Самосій 0'20. — 3 ц. к. почт: Песцьоровський Петро 5, Костишин Антін і Залуский Євген по 4, Кукура Іван і Алексєвич Василь по 2, Гучковський Володимир, Левків Теодор, Кутковський Петро, Курманович Петро, Максимович Александер, Паньків Станіслав, Строчков Антін, Сінгалевич Александер, Лонкевич Антін, Кульчицький Іван Давович Онуфрій, Гнатишак Володимир, Кузінський Кипріян, Виницький Петро, Янович Іван (стар.) і Алексєвич Олена по 1, Пісєпський 0'60, Мойсеович, Гнатюк, Петрушевич, Сало, Баар і В. С. по 0'50, Куровецький, Головацький, Гриневецкий і Войновський по 0'40, Мехович 0'30, Стейдер і Височанський по 0'20. — 3 університету і техніки: др. Колеса Александер 10, Залозецкий Роман 5, др. Студинський Кирило 2. — 3 рускої гімназії: Громницький Ісидор і Огоновський Іларій по 5, Левицький Юліан Салло Людвик по 4, Огоновський Петро 3, Витшинський Ярослав, о. Кархут Спиридон, др. Макарушка Остап, о. Рудович Іван, Смолинський Іван, Адриянович Володимир, Андрехович Амерозій, Баран Омелян, др. Брик Іван, Гаванський Лев, Ластовецький Николай, о. Лукинич Леонард, Мартинюк Григорій, Наливайко Григорій, о. Павляк Александер, Павлюк Гнат, Проців Давило, Федів Стефан, Цеглинський Роман і Чайківський Осип по 1, др. Воберський 0'30. — 3 других єедрних шкіл: о. Стефанович Александер 10, о. Лєжогубский Теодозій 5, др. Дорожницький Діонис 4, др. Левицький Володимир, Аїськевич Андрій, Колитчак Богдан і Бачинська Ольга по 2, др. Крипачевич Петро 1. — Лікарі: др. Кобринський Володимир 3, др. Бурачинський Євген і др. Гукевич Василь по 2, др. Чачковський Йосиф і дв. Вахнянин Мирон по 1. — Адвокати і во-

*) В виказі за червень подано хибно дар п. Т-го на одну корону, замість 2 кор.

тарі: Заячковський Роман і Рожанський Богдан по 2, Селецький Адам, др. Заяц Теодозий і др. Левицький Омелян по 1. — З виділу і банків краю: Яблоновський Юрій, др. Лятошинський Николай, Глинянський Адольф, др. Савчак Юліан і Савчинський Володимир по 2, Гриневецкий Модест 1'20, Равлюк Василь, Рожейовський і Бабій Михайло по 1, Биличка 0'50, Блонський 0'20. — З ц. к. поліції: Коцаба Йосиф 1'50, Терлецький Юліан, Данчевський Йосиф і Каршук Кіндрат по 1, Смулка 0'50, Загородний і Пелешук по 0'30, Білецький і Мельник по 0'20. — З ц. к. прокуратури і скарбу: Давидовський Петро 2, Кобльовський 0'50, Явечкий 0'40. З магістрату: Н. Н. 2, Бойчук 0'40. — З клиру: оо. Куневич Михайло 10, др. Мільницький Йосиф 1'50, Давидович Іван 1. — Емерити: р. Ковальський Лев 8, Гленицький Омелян 3'60, р. Струмінський Іван, р. Вахнянин Анатоль, Вахнянин Іван і др. Лучаківський Кость по 2, р. Чачковський Іван, Ковблянський Сезомен др. Людкевич Даниїл, Сгеблецький Рафаїл, Головацький Василь і др. Величко Григорій по 1, Електорович 0'40. — Рускі пані: Кучабинська Павлина 4, Бухельт Александра 1. — Власителі реальності: Хойнацький Йосиф 3. — З людських учителів: Гамота Іван 1. — Публіцисти: Кахнікевич Кирило і Лопатинський Лев по 1, Пелех Іван, Авдіковський Орест і Ячак Василь по 1. — Кушці і промисловці: Хойнацький Антія 2'50, Волинський Николай, Вітинський Василь і Шпак Юліан по 2, Ференцевич Софрон 1'20, Качмарик Іван, Головка Іван, Филипович Марія, Кришталович Густав і Кришталович Андрій по 1, Михайлів Теодор 0'80, Андрейчин 0'50, Будзінський і Краснополський по 0'20. З фабрики Левинського: Лукнянович і Білоскурський по 0'40. — З фі-

нансових і торговельних інституцій: з „Двістра“: Волянський Клим і Іванець Михайло по 2, Алексевич Іван, Величковський Е., Двістрянський І., Івасик Євген, Лотоцький Стефан, Паньків Лазар, Рутковский Зенон, Федір Андрій і Желехівський Іван по 1, Волошин, Г'арух, Крижановський, Кучика, Максимович, Покогило, Н. Н., Сінгалевич і Завадовський по 0'50, Новацький 0'40, Бучма і Дудар по 0'30, Кассиян, Косик, Конашевич, Нижанковский, Пявовський Оришин, Жук і Заяць по 0'20, Бандель, Клоосівський, Малецький, Мечник, Фариня, Хомин, Шеремета і Шикуня по 0'10. Зі „Славії“: Павелчак Михайло 3, Булак Назар 1'20, Сполітакевич Стефан і Підгородецький Шасний по 1, Назар 0'50. З „Народної Торговлі“: Ничай Аполон 1, Петрушевич 0'50, Цар і Скрипка по 0'20. З „Ризниці“: Клоосевич 3, Цісик 0'20. З „Труду“: Турбацький Теодор 1, Винницький 0'20. З австро-угорск. банку: Серойчковский Александер 2, Слюсарчук 0'50, Петинак 0'40. — З руских товариств: З „Промсьвіти“: Скородинський Андрій і Горбай Василь по 1. З тов. ім. Шевченка: Возьняк Іван і Дерняк Август по 1. З „Ставропигії“: Шкірпан Роман 1, Хомяк і Н. Н. по 0'20. — З ріжних станів: З гол. шпиталю: Якамьяк Андрій 5, Лехман Василь 1'20, Чабара 0'50, Шидельник і Угрин по 0'40, Гулич і Барановський по 0'20. Гумовський Іван з Америки 6. З ред. „Діла“: Проць Яків 1, Ігнатівна 0'50, Нидзівна 0'20, Любінський 0'60, Н. 1, Пахольчик 0'40, Жарковский, Гавриш і Н. по 0'20.

Разом вплинуло в місяці липни: 1.337'62. Загальна сума виносить: 182.602'58.

і вичитали на ній слова: „осторожно з огнем!“ Від тої хвилі на панських ланах не показала ся через чотири дні жива душа. На пятий день люди перестали страйкувати, бо дідич Колішпер підписав платню на 2 К, і обіцяв старати ся о справедливу виборчу реформу. В сусідніх селах дідичі, дізнавшись, що діє ся у Вовчугах, поїхали робітникам платню без страйку.

— **Страйкова розправа.** З Бережан доносять до „Kurjer-a lwowsk-ого“ Дня 30. і 31. м. м. відбула ся перед тутешнім трибуналом розправа 39 селян з Білокерниць о злочин публічного насильства з §§. 98. а., 98. б., 83. і 8. Акт обжалована закладає їм, що дня 9. мая с. р. грозили пілим робітникам і парібкам в тій цілі, щоби приневолити їх покинути роботу на двірських ланах; далше що тогож дня з оружем в руці вдерли ся насильно до двірського гумна і до горальні і там поповнили на службі насильство; вкінці, що 10. мая с. р. хочаби насильно вдерти ся до двірських будинків і поповнити там насильство на домівниках, підійшли під еамі будинки і грозили парібкам побитом. Однак в часі розправи всі свідки зізнали, що ніхто не грозив побитом, і що ніхто не мав в руках буюків. Декотрі обжаловані признають ся до закинутих їм вчинків. Трибунал засудив за злочин публічного насильства одного обжалованого на 6 тижнів, одного на місяць а одного на три тижні тяжкої в'язниці з одноразовим постом що тижня. Трох увільнено цілковито. 33 обжалованих засуджено за переступство з §. 3. зак. з 1870 р. і то 8 на 14 днів, 5 на 10, 9 на 5, 11 на 3 дні звичайного арешту. Як прокуратор, так і оборонець д-р Фрід застерегли собі 3 дні до намісту. На 39 обжалованих було 23 Поляків. Розправа виказала, що страйк мав економічний підклад. В Білокерниці плачено хлопам 48 сот., жінкам 44 сот., як се зізнали обжаловані, а чого і вірник Саламон Ротенберг зовсім не заперечив.

— **Нова польська кириця з гімназією.** Повітовий виділ в Рогатині розіслав до всіх сіл і управ двірських обшарів рогатинського повіта обіжних, в котрім доносить, що повітовий виділ заходить ся, щоби довести до крєованя в Рогатині гімназії з польською і рускою викладовою мовою. Після урядових дат до найближших гімназій ходить 246 учеників з рогатинського повіта а то число зросло б певно, колиб засновано в столиці повіту власну гімназію. Супроти того обіжника „wzyska“ громадську зверхність, щоби предложила громадській раді до ухвалення внесення такого змісту: „Rada gminna po zasięgnięciu opinii całej ludności gminy uchwala jednogłośnie wyrazić zaprzetywanie, iż kreowanie w Rohatynie gimnazjum utrakwistyczne z językiem wykładowym polskim i ruskim jest sprawą nader pożądaną, ważną i pilną i że należy czynić starania o dotychczasowy Władz, aby takie gimnazjum w jak najkrótszym czasie zostało w Rohatynie otwarte“. Далше жадаєсь, щоби відпис тої ухвали, заосмотрений підписом начальника громади і громадською печаткою, предложити виділові до 14 днів. Рівночасно поручаєсь управом двірських обшарів постарати ся, щоби власні дібрі, посесори, управителі і т. п. надіслали до повітового виділу письма, котрі виказували би коначну потребу крєованя гімназії в Рогатині. Обіжник підписаний презесом виділу, п. Тустановським. — Ціль сего обіжника, що викazuje таку печальність повітового виділу о Рогатинщині, ба навіть о руській („утраквістична“ гімназія!), аж надто ясна. Польським верховодам ходить о розбите розпочатої акції в справі заснованя рускої гімназії в Бережанах і взагалі о недопущення до повстання тої гімназії. Що рогатинські матадори раді би в новій рогатинській гімназії завести у-траквістичну викладову мову, отже й руску, се лише вудка, на котру хотять взяти руські сільські громади (бо польських в тім повіті властиво нема!), і то дуже несправедливо вудка, бо хто не знає, як виглядає в практиці утраквізм в галицьких школах? На жаль, як нам доносить, все таки найшло ся вже кілька руских громад, як Черче, Залипе, Потік, що жадані повітовим виділом ухвали вислали. Супротив того звертаємо увагу рускої інтелігенції в Рогатинщині, щоби недопускала несвідомих річі селян робити щось в тій справі на власну руку; руска інтелігенція повинна поучити селян, належачих до громадських рад, щоби вислали ухвали з домаганем заснованя гімназії чистої рускої (ніякої утраквістичної!) і то або в Бережанах або в Рогатині. Впрочім в тій справі повинні би рішити рогатинський організаційний комітет в порозуміню з комітетом бережанським. — *І. С.*

— **Кацапська нетерпимість.** Пишуть нам з Товмаччини: Отець Іванцев завзяв ся на читальню „Просьвіти“ яку хотіли заложити селяни з Пшеничних пов. товмачського. Намагав він всіма способами, на які міг лише здобути ся, щоби заохити селянам читальню „Просьвіти“, та коли побачив непохитність селян, коли захиляючись читальню „общества Качковського“ не помагали, безправно дістав у свої руки затверджений намісництвом статут читальні „Просьвіти“ та сховав его, щоби бодай тим способом спинити отворене читальні. Разом розпадає ся о. Іванцев за „обществом Качковського“ і всіми силами підпускає кацапську отруу в дилінніших селян та підготовляє ґрунт для „руско-народних убождень“, значючі що тим способом поставити найліпшу заперу для просьвітних змагань селян. — *Селянин.*

— **Товариство „Ризниця“ в Самборі** ухвалила заповоги: на церкву в Новім-місті 500 К, на церкву в Динові 100 К, для товариства св. Петра і Павла 600 К, для Руско-го товариства педагогічного 50 К, Шкільної

помочи в Сокалі 20 К, і Шкільної помочи в Самборі 100 К.

— **З польської „Просьвіти“.** Виділ тов. „Просьвіти“ в Камянці подільській відбув дня 21. м. м. засідане, на котрім порішено кілька важних справ. В кількох селах засновано читальні на статутах „Просьвіти“ і селяни домагають ся як найбільше книжок, чому управа товариства, оскільки позволяють фонди, постановила вволити. Селяни одушевлені справою читальні з бібліотеками і — як пише „Подольця“ — обіцяють „по черзі носити паливо та в складчину купувати свѣтло“. На тім-же засіданні порушено справу книгонош, яких домагає ся сільське населенє, і ухвалено зараз по жнивах вислати на пробу двох людей в кам'янецький уїзд з книжками. Видаванє популярних книжок, а навіть двотижневної часописи порішено відложити на пізніше, коли товариство буде розпоряджати більшими фондами. В місяці червня закупити товариство за 300 рублів книжок, між иншими чимало українських з Австрії.

— **Нове польське товариство на Україні.** Київський губернатор затвердив статут нового польського просьвітнього товариства „Oświata“ яке має на меті дбати про народну освіту серед польського громадянства, що живе в Київщині. Товариство може закладати бібліотеки, школи, читальні, музеї, улашдувати відчити, лекції, просьвітні курси, літературно-музичні вечери, концерти, вистави і т. п.

— **На криші вагона.** З Дебрецену доносять: На вагоні третьої класи поїзду, що приїхав тут ондїшної ночі із Сатмара надішено трупи двох молодих мужчин. Поліція розвела зараз слідство і викрила, що оба погібші були господарські сини з Діосег і мали ставити ся до військових вправ. Здає ся, що вони не хотіли платити за їзду і вилізли потайки на кришу вагона, щоби так прибути на місце покликаня. Вночі поїзд їхав поїд міст і видко, обом нещасним просто голови повідтинано.

— **Розбій і грабєж у Варшаві** та околиці множать ся з кожним днем. Вчорашні депеші принесли отсю вязанку сих мабуть ще не бувалих, а бодай не на такі розміри, поїдї в Росію: До замкненого монополевого склепу в алеї Груецькій впало задними дверми 3 людей і грозючи револьверами, забрали 240 рублів. — Вечером день перед тим зайшла перед цукорню на розі улиці Шпитальної дорожка, а з неї висіло кількох людей, котрі впали до цукорні, перепудили там персонал склеповий і забравши з каси 60 рублів, відїхали тою самою дорожкою. Вчєра в полудне впало до бюра торгових галь за Зелізно-Брамою 15 бандитів узброєних в револьвери. В бюрі був як-раз касиєр, бухгалтер і 3 возних. Бандити забрали 344 рублів з каси і закриваючись револьверами, вийшли та щезли без слїду. А вже хиба найхарактеристичніший отсей факт, про який доносять з Варшави: Зухвалого нападу допустило ся 10—12 недолїтків, здаєсь ученики школи реальної, як можна би того здогадувати ся по згублених ними шапках, на вілю Кецлера в Мілосній. Застрілюючи пса на подвір'ї, впади молоді розбишаки до комнат, а стріляючи на всі боки, почали ревідувати шафи, відобрали від власників 6 рублів і були би допустили ся ще більшого розбою, як би случайно не переходив був туди відділ піхоти, котрий зачувши вистріли, приїбї на місце і наполохав нападників. Одного з них арештовано. Єсть то ученик торговельної школи і називає ся Гаревич. Тота сама ватага напала була на гостиниці на якусь підводу і забрала їй доходу на ній жидови 1200 рублів.

— **Жертва військових вправ.** Перед кількома днями підчас нічних вправ брїдської залози стрїлїв і уланів в Смільній наблизив ся рядовий Теменко до ескризотів бомби положеної недалеко залізничного містка, котра мала маркувати висаджене сего містка в воздух. Ненадївно бомба експлодувала і розірвала нещасливого жорнірови обі ноги. По двогодинних страшних муках в шпиталі Теменко сконав. Братя жертви військових вправ забрали тіло до родинного села в Станіславщині. Розуміє ся, що при експортації тіла віддано Теменковим військові „гонори“...

— **Гуманітарний інститут міліардера.** Звісний американський міліардер і меценат штуки та науки, Карнегі, буде в Пітсбурзі великий інститут свого імені. Пітсбург має тепер 750.000 населеня і є головним металургічним центром в Сполучених Державах бо представляє в металургії половину продукції цілої держави, а вартість її доходить річно до 250.000.000 доларів. Свій розцвіт завдячує місто головно Карнегієві. В теперішній хвилі кошти „Інституту Карнегія“ виносять 100 мільонів фр., а ще більшу суму поглотить він до хвилі отворення, т. є. до цвітіння 1907. В тім інституті буде містити ся велика бібліотека, амфітеатр до музичних продукцій, величезний музей і цілий ряд технічних і професіональних шкіл. В бібліотеці є вже тепер 250.000 томів і має вона цілий ряд кімнат для наукової праці і читальні. З бібліотекою злучена школа бібліотекарів для малих дітей. На ті курси учають молоді панни, котрі по укінченню студій знайдуть поміщенє в всьох інститутах і школах, утворених і утримуваних Карнегієм. Інститут має власну друкарню, котра відбиває каталоги, білети вступу і т. п. Природописний музей в інституті буде з одним з найбогатших. Секція збират, які добувають в копалинях, уже заосмотрена незвичайно рідкою колекцією лінозаврів і славним кістяком иншої передпопозової звірину *diplodocies*, який набув Карнегі перед двома роками. Крім сего буде в музею около 2.500 відмін птахів і 100.000 відмін комах, збірки ботанічні, мінералогічні, зоологічні, ткацкі і графічні штуки. В галерії образів знайшли приміщенє твори сечасних і старих листів. Най-

важнішим відділом інституту буде технічна школа, якої відділи присвячені кожній иншій промислові або иншій штудії. Школа та має чотири великі відділи: 1. науки пристосованя, 2. курс робітників і челядників, 3. курс примієних рисунків, 4. технічна школа для жінок. Сей інститут центральний є будинком, що має около 130 метрів фронту, а 2000 метрів ширини. Інститут отворять в цвітінні.

— **Огні.** Минувшого тижня згоріла в Звенигороді, бобрєцького повіта, на поли стиртасіна. Сіно було необезпечене і належало до місцевого посесора. Послїдньої неділі згоріла на школу того самого посесора стирта збіжа, яка була вже обезпечена. Причина огнів незвістна. — В Шумлянях коло Бережан згоріли дня 31 м. м. 3 сільські загороди.

— **Громова бомбардація.** Неаби-яку бомбардацію перетерпів 31. м. м. господар і власитель гостиниці на горі Равгенштай коло Піран в т. зв. саскій Швайцарії, іменем Равперт. Вечером того дня лютила ся в тій стороні страшна туча а громи просто завзяли ся були на гостиницю Равперта. Насамперед вдарив грім в комнату для гостей і там зачало горіти. Равперт кинув ся ратувати з цілої сили і вму удало ся щасливо огонь придушити. Але ледви се стало ся, як вже грім ударив знову, сям разом в кухню і там займало ся також. Равперт поспішив і там гасити. Нараз вдарив третій грім у вивішену на домі від сходу хоругов, але розторожив лиш дручок і не наробив більшої шкоди. За те дальший грім ударив в стїну дому і вивертив в ній діру на чверть метра велику. Перепуджений господар не знав вже, що робити і де сховати ся від такої бомбардації, коли нараз вдарив ще оден грім в хоругов, вивішену від західної сторони та й її розірвав на кусні. На тім не скінчило ся, бо немов на закінченє вдарив ще оден, незвичайно сильний грім у веранду, поломив стовпи в ній і вирвав спорий кусень мур, повідривавши тинк. Ціла гостиниця виглядає тепер немов по великій бомбардації підчас війни.

— **Гаолян.** Так називає ся ростица, котру управляють в Манджурії. Є вона досить висока, подібна до очерету а зерно з неї подібне до проса. Наші люди за кордоном пізнали її підчас послїдньої війни з Японцями. Газета „Подолья“ доносить, що в західних повітах у Київщині та на Поділю селяни спробували посїяти гаолян і проба випала добре, бо гаолян добре зародив.

— **Регуляція платні канцелярських помічників.** Платня поміничої канцелярської служби при державних урядах остаточно у-правильнена. Офіціальна Wiener Ztg. оповістила розпорядженє всіх міністерств, котрим підвищено дотеперішню платню кожного канцелярського помічника перестично о 100 К річно. До дотеперішних п'яток клас, по старшині в службі, додані три нові. Доси канцелярський помічник по 20-літній службі осягав найвищий степєнь платні 1800 К, без надії на дальше підвищенє. Тепер згаданє розпорядженє вводить три нові степєні платні, що побільшає ся по кожних п'яток літах служби. Згадана платня буде виносити 2020, 214 і 2260 К. О відправі для вдовиць і сиріт по канцелярських помічниках постановляє розпорядженє, що на випадок смерті канцелярського помічника, котрий не осягнув ще права до пенсії, дістають вдовиця або сиріт низше 24 літ одноразову відправу в висоті влати, внесенної помічником до пенсійного фонду разом з 3% відсотками. Однак та сума не може бути низша, як четверта часть емеритурі помершого, а виплачуєсь вона навіть тоді, коли помічник відказав ся від кладок до інституту заосмотреня. — Згаданє розпорядженє вводить також нову інституцію „поміничий урядниць“. До тої категорії державної служби будуть належати крім залізничних маніпулянтів, почтових і телеграфічних урядниць, як також почтових урядниць щадничих кас, котрі вже передтим причислені до сєї категорії державних функціонерів, всі инші жєнщини, заняті постійно як канцелярським помічницям. Услівя прийнятя канцелярських помічників до сего статута отсі: Вік від 18 літ до 40, дівичтво або вдовичтво (в послїднім разі бездїтність), вдоволюючий стан здоровля і попереднє вдоволююче 6-літнє занятє в урядовій канцелярії. Вдова і доньки державних цивільних і військових функціонерів треба узгляднити передовсім. Для жєнщин установлено 10 службових клас після літ служби. Найнижша платня у Відні 1120 К, а по 35-літній службі 2040 К. Як занятє означено для жєнщин переважно писанє на машині і стенографованє. Кошти, сполучені з тою регуляцією, обчисляє державний скарб на кілька мільонів корон річно.

— **З нинішнім числом „Діла“** розсилаємо додаток „Жертви на будову руско-народного театру у Львові“ за м. липень.

З товариств:

— **Сокільське свѣто** відбуває ся в Підгороднях, стрийського повіту, дня 12. с. м. о 2. год. пополудні. В програму входять: Посвяченє сокільського прапору, вправи, забави і аматорське представлєня штуку. „Продесовичі“. Початок представлєня о 7 год. ввечером. Просить ся доколичку інтелігенцію і доколичних селян о численну участь.

Померли:

Ярослав Деркач, студент прав, помер д. 2. с. м. в Борках великих на грудну недугу. В. е. п.!

Волод. ба з алькоголізмом, а зглядно задуrom.

Під таким заголовком оголосив я в „Ділі“ предплату на брошуру, котрої змістом є реферат зі справозданя про 3. конгрес проти-алькоголевий, що відбув ся в Бремї в році 1903. Я просив в оголошеню всі українські часописи тут і закордоном о передрукованє.

Ну і що скаже на се все український гурт? Оголошеня не передруковала жадна часопись, а предплатник прислав гроші оден, кажу виразно „оден“!

Чому се так? Чи може боротьба з алькоголізмом така дурнища, що не варто нею займатись? А прецінь цілий культурний свѣт бере ся тепер під тим знаменем, тисячі товариств пропагують по цілїм культурнім свѣті гадку повдєржності задля того, аби вратувати свою расу від неминучої загибелі. А на Україні поле се майже не руханє! На Україні, де панує „święta karczma“ перед кордоном, а „монополія“ за кордоном, нема ані одної часописи, що містила би систематично статі з сего обсягу; нема ані одного товариства, котре ширило би систематично гадку отверєзїня, а через те піднесеня тілесного і морального нашого народу.

Розпочинаючи отже згаданю на вступі брошуру систематичне видавничтво з сего обсягу, визнаю всіх, кому жорога будучність і культурне відродженє нашого народу, аби підперли мою роботу.

Брошуру дам зараз до друку, коли зголосить ся 499 передплатників.

Передплата виносить 1 корону, зглядно 50 копійок, і 20 сотиків, зглядно 20 копійок, на пересилку. Гроші і замовлєня прошу слати до Володимира Лавровського, Львів ринок 36, II. поверх.

Прошу всі українські видавництва передрукувати се оповіщенє і надїю ся, що мій голос не буде голосом вопіючого во пустині.

Волод. Лавровський.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

ГОЛОС СЕРЦЯ.

Не забув козак ще волі —
Не забув свободу:
Ходить сумний над річкою
І шукає броду...
Він шукає шлях-дорогу,
Він шукає долі...
Кличе братів, вигукує
В широкому полі...
„Ой збирайте ся до купи —
Встаньте за свободу!...
Підніміть ся орлом в гору —
Скиньте зла невзгоду...
Не жалїйте себе дуже
Бо воля дорожє:
Як встанете за свободу —
То й Бог вам допоможе...
Пам'ятайте, брати мої,
Вільну Січ і волю,
Як кбись-то Україна
Мала кращу долю...
А тепер що?... Серце вяне
Од болю страданя...
Тяжко серцю... Воно плаче
Хоть має бажаня...
Ось їду я по дорожї;
Села, бідні хати...
Діти, гуси і корови,
Грязь і поросля: —
Все хуре, мале, голодне,
Як нищий без хліба,
Ледве дише... І я бачу,
Що то зла хороба...
Бачу бідність і страданя,
Бачу народ темний —
В рабстві Жидів і шляхетства —
Забитий, нікчемний...
А ось друге село бідне...
А за ним ще й жєтє...
Далі те саме навкруги
Маю на предметі...
Тяжко, важко... Серце болить...
Невже така доля,
Щоб свій вік народ свободний
Працював в неволі?
Бачу скрізь одну неправду,
Бачу бідність, рабство...
Бачу злу шляхетську працю
І — „культуру“ хлопства...
Бачу, як гнетуть Русина,
Як Лях дує губи
І кєкує з селянина —
Жид-жє дуже любє.
Ось і це село... Дівчата
На вулиці грають...
Але й сумно... Не сміють ся
Бо сьміху не мають...
Іду далі... Іду — бачу:
Ляхи, Жиди й Німці —
Всі гудять, як шершні в лїсі...
А де-ж Українці?...
Деж ті люди, що свободу
Кожись добували?
Ті, що з Турком і Татаром
Храбро воювали?
Ті козаки, що уміли
Себе ратувати
І що жили на Україні
Як рідні брати?
Де той храбрый і свободний
Народ Український?
Нема... він покорний раб шляхетський
І слуга жидівський...
Тяжко важко! — Народ темний
Запродав свободу
Ляху-пану за корону,
А за гульден Жиду...
Деж селян веселий жвавий
Що співав у полі,
Як косяв свій хліб свободно
На широкий волі?...
Підождіть, як відпочину,
То скажу ще далі,
Як живуть тут Українці
В Шляхетській неволі...
І. М. Радецький.

Станіславів 24. червня 1906 р.

Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien., Sterng. 8.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток
долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у Львові
Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кільського 2; С. Соколовський, Па-
саж Гавмана ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — У ФРАНК-
ФУРТИ І ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 11 к.
на пів року . . . 16 к. — 5 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 24 к. на пів року . . . 12 к.
на чверть року . . . 7 к. на місяць . . . 2 к. 31 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція
під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся ли-
ше за попереднім застереженням. — Рекламічні нео-
печатані візитки від порта.

Оголошення значинні приймають ся по 20
с. за одну стрічку інсерату або за 10 с. в ру-
бриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Росія.

Москалі все надіють ся, що прийде хтось
або щось, що відразу увільнить їх від всяко-
го лиха, як циркулик від болочого зуба. —
Так скаржачив своїх краєвців Тургенєв.
Николай II. є клясичним москалем.

Нинішній цар є самітним в'язнем в му-
рах власної палати. Як за тапетами его ко-
мнати зашкороє мише, він дрижить як лист
осиковий. Нема в него першої прикмети па-
нующего: енергії. За те він все надіє ся. Я-
кийсь маніфест, указ або міністер має вира-
тувати его з біди. Тепер его надією є Сто-
ліпін: „Вирви мені болочий зуб!“ А Столі-
пін курує Росію старими рецептами спасите-
лів підвалин державних: арештами, конфіска-
тами, станом облоги. В додатку, по цілоднев-
ній такій роботі, обтирає вечером піт з чола
і лише комуникат, котрим голосить цілому
світови, що він є головою ліберального пра-
вительства!

Отже цар надіє ся, він вічно при надії.
Прециж Століпін оповістив цілій Європі, що
Росія спокійно прийняла вість о розв'язанню
думи, що часи революцій в Росії минули.
Навіні амбасадори увірили, бо в перших ві-
сьмох днях по розв'язанню думи не росли на
улицях барикади, палати не вилітали в воз-
дух, а полки не машували разом зі збу-
тованим народом, щоб царя здетронізувати
і проголосити республіку. Навіні біржа увіри-
ла, що революційний рух в Росії вже нале-
жить до історії, бо піднесли ся курси росій-
ських вальворів.

Російські вальвори пішли в гору, бо бір-
жа зачала вірити, що в Росії настане лад під
пів-ліберальною, пів-деспотичною монархією.
В додатку міністер російських фінансів мав за
собою аргумент, що Росія сповняла доси дос-
точно свої фінансові зобов'язання. Одно і
друге було причиною, що в перших днях по
розв'язанню думи збільшились попит на росій-
ські папери. Коли-ж несподівано вибухла ре-
волюція гарнізону свабургської кріпости, а за
нею пішов бунт в Кронштадті і на військових
кораблях, європейська преса зачала перестері-
гати свою публіку перед покvapним заку-
пком російських вальворів. В цих пересторогах
преса звертає увагу на се, що хоч Росія
платить відсотки від позичок, то платити їх
новими позичками, бо не може довести до
рівноваги між приходами а розходами. При
такій господарчій мусить прийти колись крах;
Росія мусить колись втратити кредит і засто-
новити виплати. Російський запас золота мо-
же лише покрити зобов'язання супротив
власителів російських банків, але не по-
криє державного довгу, ані відсотків від
довгу.

Тепер ніхто не може знати, як довго є-
ще Николай II. буде панувати і як довго бу-
де існувати сам царат. Коли прихильники
абсолютизму розв'язали думу, може гадали,
що їм піде так гладко, як колись в Пру-
сах. Пруський сойм розв'язано, а багнеті Вран-
гля всевладно запанували над Спреею.

Ухвала послів, щоб не платити подат-
ків, зробила фiasco. Реакція побідила на ці-
лій лінії, і довгі літа давила народ. Чи вона
побідить і в Росії? Чи міщани і хлопці бу-
дуть терпеливо двигати своє ярмо і платити
податки і спокійно ждати, аж самодержець
зволить ласкаво отворити двері в одній з
своїх палат новій думі, щоб при перших
признаках непокірливости знов розігнати її?
Вже не одна залізна рука в Росії гадала, що
опанує революцію і стала ся жертвою свого
самодурства. Ніякі осторожності і обезпече-
ння не охоронили Александра II. від страшно-
ї смерті. За ним пішли Плеве і Сергій. Нині
вже й не числять ніхто удачних і неудачних
атентатів на висших і нисших достойників
царату. Хлопські заворушення, революції в армії
і флоті, рабункові напади на залізничні ста-
ни, шоденними явищами; революційним ду-
хом пересякли всі слої російської суспільно-
сти. Супротив всего того чи можна увірити,
що як раз тепер запевнене є удержане ладу
державного, бо вже нема думи, бо замкнено
всі кляпи безпеченства, котрі могли би уне-
можливити експлозю?

Пруси могли перетривати так добре ре-
волюцію як і реакцію, бо мали управити-
нені фінанси і добрих урядників, а голов-
но тому, бо корона могла сліпо вірити своїй
армії. Деж суть сі усілякі побіди царя в Росії?
В додатку сильні організації револю-
ційні в 48-ім році не мали до розпоряди-
мости такого озброєння, яким є страйк і ди-
наміт.

Російська революція не убита, вона не
спить навіть. Вона лише збирає наново свої
сили. Світ мусить числити ся з тим, що в
короткім часі збудить его з просяння якийсь
новий величезний подвиг російської револю-
ції. Як би управа Росії була нині в руках
чоловіка з такою необмеженою вірою в свої
сили, яким був Николай I. то він може ля-
вірував би поміж скалами і довів державний
корабель до якоїсь певної пристани. Але і ему
не пощастило би ся се, не промостивши
свободи дороги. Однак Николай II. є лише
чоловіком доброї волі, а такий пануючий,
котрий має лише гарні наміри, не значить
нічого, коли не має сили перевести своїх на-
мірів в життя, коли, як лоза від вітру, гнє ся
раз на право, раз на ліво, коли замкнувши
ся в своїй палаті лише трівожно прикладає
уход до телефонічної мушлі і все надіє ся, що
прийде хтось або щось, що его самого і его
народ увільнить від всего лиха. Росія знахо-
дить ся тепер в процесі розкладу, котрий
може тривати ще довгі роки і котрого ре-
зультат нині не дасть ся передбачити. Хвиле-
вий зріст курсу російських вальворів нехай ні-
кого не дурить, бо як реакційні дорадники
царя довше удержат свій вплив на хід держ-
авних справ, то Росії грозить катастрофа,
на котрій найгірше вийде царат і монархі-
чний устрій Росії, а разом з тим і власителі
російських паперів.

Пояснене.

[Допись з Мостиского.]

В новинах „Галичанина“ з 4 с. м. ч. 131.
подано, що в Годинях мостиского повіта, від-
були ся дня 24 м. м.: 1) віче під отвертим
небом, на котрім реферував „Г. З. Скварко“,
а даліше 2) отворене читальні общ. Качков-
ського, при чім зазначено: „Дави воспре-
пятствувати (с. є. перешкодити) торжеству,
мостискім „українцям“ созвали на тоть день
„віче“, но штука їм зовсім не удала ся“.

З уваги, що повисші нотатки так зістан-
лені, що кожний мусить вносити, що тим
„українцям“, котрий урядженем дотичного
віча в Годинях хотів „воспрепятствувати
торжеству“ заснована читальні общ. Качков-
ського, був я, а се є цілковитою не-
правдою, тому пояснюю сю справу.

Дня 24 червня с. р. відбули ся в Годи-
нях: 1) віче в справі виборчої реформи, 2)
загальні збори, зглядом відновлене читальні
„Просвіти“, котра існує там вже від лю-
того 1896 р. і котрої кількітним головою
аж до останніх часів був тамошний парох
о. Стеф. Кмицикевич, котрий нароком засні-
чував читальню „Просвіти“ в тій цілі, щоб
заложити читальню общ. Качковського; і 3)
заложене читальні общ. Качковського за-
кодами о. Стеф. Кмицикевича, мимо того що
був він рівночасно головою читальні „Про-
світи“ в Годинях.

Віче політичне дійсно є скликавав;
однак о намірі скликання того віча говорив я
сам о. Стеф. Кмицикевич, будучи у нього
дня 17 червня яко у голови тамошньої чи-
тальні „Просвіти“ в характері делегата мо-
стискої філії „Просвіти“. О тім, щоб о.
Кмицикевич наміряв дня 24 червня урядити
в Годинях торжество отворення читальні общ.
Качковського, о. Кмицикевич не лиш нічого
мені не згадував, але противно висказував
бажане, щоб і віче і загальні збори читаль-
ні „Просвіти“ відложити на пізніше (ба-
жав так в тій цілі, щоб міг перед тим од-
ержати з намісництва призов на заложене
читальні общ. Качковського і її отворити),
кажучи, що дня 24 червня має десть в дуже
важкій справі виїхати з Годинь, о чім впро-
чим мав ще дати мені знати найближшого
візвітка, д. 19 червня. Однак не дав мені
знати, а я, маючи і так дня 24 червня бути
в Годинях на загальних зборах читальні
„Просвіти“ і не бажаючи другий раз тра-
тити час на їзду до Годинь, скликав віче на
24 червня.

Приїхавши до Годинь на віче не мало
я здивував ся, довідавшись на місці, що о.
Кмицикевич виступав того дня на проповіді
в церкві против аристерів віча, що посилав
відтак післанців накласти людей в селі, щоб
ні ішли на віче, а крім того, що на той
сам день і ту саму годину (2. по полудні)
уладив торжество отворення читальні общ.
Качковського, на котре мимо того, що була
се неділя, коли належить правити вєчірню.

*) Задля браку місця спісана. — Ред.

і мимо того, що священники (головно о. Іос.
Шандровський з Мислятич) завісгди заявля-
ють ся против улажування зборів в неділі
і свята, вже на 2. годину по полудні при-
були о. Іос. Шандровський аж з Мислятич
і о. Іос. Тихович з віддалених 7 км. Ляшок
Гостинцевих (сей останній не визнає ся,
хоч з сусідною помічню на „лізний Йордан“
до о. Левинського в Мостисках, віддалених
від Ляшок лиш 3 км., завісгди спізнає ся).

Отже не я уладив віче в цілі „воспре-
пятствувати торжеству“ заложення читальні
общ. Качковського, лиш о. Кмицикевич ула-
див тоє торжество в цілі „воспрепятствувати“
вічу і загальним зборам, зглядом відновленю
читальні „Просвіти“ в Годинях. А що дій-
сно так було, о тім свідчать — крім висше
поданих фактів ще — даги урядової старо-
ства в Мостисках, після котрих моє поданє о
віче вплинуло до староства до ч. 237, а по-
данє о. Кмицикевича в справі отворення чи-
тальні общ. Качковського доперна пізніше,
бо до ч. 239.

О тім, чи „штука удала ся чи ні, я не
хочу говорити, раз тому, що доси — а се є
річ загальною звиса — я ніколи нічого для
такої „штуки“, яку має на гадці автор до-
тичної кореспонденції, не робив, а по друге
тому, що говорення і підозрівання мене о такі
„штуки“ не вважаю за гідне моєї відповіді.
Натомість могу говорити о такій „штуці“ о.
Стеф. Кмицикевича з Годинь; а чи вона ему
удала ся, о тім нехай свідчать его власні
слова висказані дня 24. червня на зборах чи-
тальні общ. Качковського: „Отже я ту парох-
ом 8 літ, а люди не прийшли сюди на мій
завив, а пішли до тамтих „чортів“ (с. є. на
віче).

Впрочім автор дотичної кореспонденції
в „Галичанині“ сам найліпше знає, що крім
самого факту про заложене читальні общ.
Качковського в Годинях все проче про „вос-
препятствование торжеству“ через мостиских
„українців“ є від початку до кінця сь в і-
дом а лож, котра зовсім не мені і
не справі мною веденій шкодить. Дивує мене
однак трохи, що автор як чоловік „інтелігентний
і культурний“ не заганявляє ся над тим, до чого веде сь в і дом о ф а ш и-
не інформоване своєї преси, а тим самим і
своїх співпартійників і зовсім не-
потрібне а нарочне драматизує людий,
що до котрих — що найменше — доброї
волі сам автор мабуть не сумніває ся. Я ра-
див би авторови придержувати ся той прак-
тичної німецької пословиці: „Entweder brauchst
man's nicht oder es hilft nichts“. Я завісгди
був і є того переконаний, що „если ми, Ру-
сини, без огляду на те, до якої партії хто з
нас належить, мали добру і щир у-
волю і були в першій лінії людськи
характеру і честі, описави доперва
політиками, а вже зовсім не інтриган-
тами і облуздниками до Русь не
була би тепер так нещаслива, як є“.

Мостиска, дня 7. липня 1906.

Зак. Скарко.

Н. Л. Лесков.

4)

Жидівська беркиц-колегія.

Але був у мене денщик-хохол з породи
таких Шельменків; він бачить мій клопіт
і каже:

— Ваше благородіє, я осьмілю ся ва-
шому благородію сказати, що ваше благо-
родіє з Жидами нічого не вдієте, бо ваше
благородіє з Росії, а там люди непривичні
до Жидів.

— А ти, привичний, що-ж ти мені по-
радиш?

— А я — каже — пораджу вам, що
тут треба Поляка приставити; є у нас ка-
праль з Поляків, то віддайте їх тому Поля-
кови; Поляк до Жиди ліпший майстер.

Я й подумав. „А й справді поспробувати
би!“ думаю: „Поляки їм добре дошкулювали“.
Поляк той був спритний хлопець і на-
віть досить освічений. Він був із шляхти,
що не доказала свого шляхотства; але він
знав дещо з історії і раз пояснював мені,
що є державний лад, що зве ся республіка,
і є другий — республіканція. Республіка —
то таке, де „є король і публіка“, а респу-
бликанція, де „нема королева ваканції“.

Велів я прикликати того освіченого
шляхтича і кажу ему:

— Ти, братчику, мабуть Поляк?

— Дійсно так — каже — я римско-ка-
толицької віри, віроповіданий его імператор-
ського величєства.

— Ти, кажуть, досконало знаєш Жидів?

— Єще як був маленький, то я їх тогді
горохом та клоквою стріляв для постраху.

— Знаєш, яку у нас Жиди роблять
прикрість? Падають. Не міг би ти відовчити їх?

— З найбільшою приємністю.

— Ну, то я віддаю їх тобі на твою од-
вчальність. Роби з ними, що знаєш, лише
пам'ятай, що вони вже доси виперічені і на
чорно і на біло, так що навіть сидіти не мо-
гуть, а лежачи на череві роблять.

— Се — каже — нічого не значить;
Жид Поляка не ошукає.

— Ну, їди і роби!

— Швидко оставайтесь — каже — а
завтра таки побачите, що Господь Бог і По-
ляка недаром сотворив.

— Добре — кажу — покажи!

На другий день їду подивити ся, як мої
Жидки маюць ся, і бачу, що вони всі вже
не сидять і не лежать на череві, а стоячи
шиють.

— Чому ви — питаю — шиєте стоячи?

— Чи так вам вигідно?

— Зовсім ні! — кажуть: — Навіть ду-
же не вигідно.

— Так чому-ж ви не сідаєте?

— Неможна — кажуть — бо болить.

— Ну, так бодай на череві лежачи
шийте.

— Тепер і так — кажуть — неможна,
бо й з тої сторони болить.

Поляк, бачите, відшмагав їх і по дру-
гій стороні! В тім то й був увесь его тон-
кий доказ, на що Бог сотворив Поляка; а
Жиди по давньому все таки не переставали
падати.

Довідав ся я, що мій Шельменко наро-
ком підвів Поляка, і я посадив їх обох на
хліб на воду, а сам післав за поручником
Фінгершпілером та дуже здивував ся, що він
майже в ту мить явив ся, і то цілком в тве-
резім стані.

— Ось — думаю — Німець порадить їм“.

— Дуже рад — кажу — що могу вас
бачити, і то цілком сьвіжого.

— А як же, пане капітан! — каже: —

Я вже дуже давно, єще від вєчерашнього дня
зовсім нічого не їю.

— Ну ось, бачите — кажу — се мене
дуже гітшить, бо я маю сьмішну прикрість,
але не могу її позбутись. Ви знаєте, у нас
три Жиди, дуже тихі люди, але мабуть ко-
тять увільнити ся від служби і все падають.
Ви Німець, чоловік твєрдої волі, возьміть ся
ви до них і поконайте тую їх прокляту при-
вичку.

— Добре — каже — я їх відовчу.

Учив він їх цілий день, а другого дня
знов та сама історія: вистрілили і попа-
дали.

Повів їх Німець доучувати, а вєчером
питаю вістового:

— А що, як наші Жиди?

— Живі — каже — ваше благородіє,

тільки ні до чого не подібні.

— Що се значить?

— Не могу знати чому, ваше благо-
родіє, тільки нічого не можна розпізнати.

Затревожив ся я, чи не стало ся що за-
надто глупе, бо з одної сторони вони могли
всякого вивести з терпця, а з другої — вже
вони вигнали мене в якусь меланхолію і мені так

стало уявляти ся, чи не прийде з ними
нажити ще якої біди.

Одягнув ся я і їду до їх буди; та, ще
не доходячи, стрічаю салдату, що їде від них,
та питаю:

— Живі Жиди?

— Так є, живі, ваше благородіє.

— Роблять?

— Зовсім ні, ваше благородіє.

— А що-ж вони діють?

— Піки в гору тримають.

— Що ти верзеш! Чому піки в гору
тримають?

— Дуже у них, ваше благородіє, піки
попухли, наче пічки покушали, так що й о-
чий не видно; робити ніяк не можуть, лише
пити просити.

„Господи!“ — крикнув я в душі: — Що
за мука така зіслана на мене з тими грема
Жидами! Не порадиш з ними ні таскою ні
ласкою, а тимчасом, передомити їх не пере-
ломити, та як не той, то другий готов їх на
каліцтво привести.

І вже я сам був у тій хвилі против Мор-
двинова.

„Далеко би ліпше — думаю — колиб їх
не брали в рекрути.“

В такій гризоті входжу я там, де були
Жиди, і виджу: справді всі вони три стоять
на вколішках, а руками о землю опирають ся
і лица задерли до гори.

Та, Боже мій, що то були за лица! Ні
очий ні рота, нічого не роздизниш; навіть по-
си жидівські, і ті стратили форму, а все ра-
зом до кули зіллялось в одну безладну, сине-
багрову масу. Я попросту зжахнув ся

3 купелевих місць.

(Допись).

Заклад купелевий в Риманові є власністю гр. Яна Потоцького і сам граф особисто управляє закладом. Як тая управа виглядає і як граф трактує гостей, просимо послухати.

Ян Потоцький мусить любити псів, бо сам тримає псів в закладі, а ті уганяють як скажені без намордників; в будинку заряду тримає привязану суку, а та вис неможливо і стигає псів з околиці.

В цілці закладі нема ані одної таблички з остержеженням, що псів не вільно впроваджати або тільки на шнурку; тож гості також тримають псів в закладі, та й з поближніх околиць приходять з псами на прогулю до закладу. Взагалі заклад виглядає більше на заклад для псів як для людей. Де так багато псів, там не трудно і о пса скаженого, тим більше що сего року бували випадки скажених в околицях Сянока і Риманова. В такій псарні не трудно і о випадок покусання і як-раз такий випадок лувився, що собака покусала дитину пані О. Ю.

Дуже цікава річ, як поступив собі гр. Потоцький в сім випадку і як справа скінчилася. Пані О. Ю. приїхала до Риманова для поратования здоров'я 2 дітей. Мешкала в вілі „rod Kościuszki“, і перед тою вілею на хіднику напав скажений пес на дитину і покусав її в руку. Перестрашена пані О. Ю. їде до графа Потоцького та просить, щоб він наказав вишукати пса, бо вона боїть ся, чи пес не скажений. Вона запевняла графа, що, коли пес покаже ся підозрілим, то сама на власний кошт спровадить ветеринаря, щоб пса оглянув. Але граф боїть ся, щоб не довідано ся, що в закладі пси кусають людей, та каже: „Wielkie nieszczęście, że pies dziecko napadł! Proszę mi gości nie straszyć“. Пані О. Ю. толкує, що тут ходять о жите дитини, а впрямий заряд повинен помочі гостеві в нещастю, тим більше, що то стало ся через несад в закладі, де псів не повинно бути. На ті слова культурний граф кинув ся як скажений з затисненими кулаками до пані О. Ю., так що вона поступила ся взад, а граф зверещав: „Poco pani tu przysła? Pyskować? Ja panią każę za drzwi wyrzucić“. Так трактує гр. Потоцький гостей за їх грубі гроші!

По таким прийняти їде пані О. Ю. з дитиною до лікаря, до д-ра Дукета. Д-р Дукецький гр. Потоцького, оглядає рану і запевняє п. О. Ю., що рана не походить від скаженого пса; каже, що він на певно може розрізнити укушене пса скаженого, і дозволяє купити дитину здорову з дитиною покусаною в одній ванні. Розуміє ся, каже приходити з дитиною що другий день і починає курацію, вдоволенний, що знайшов пацієнта. Муж пані О. Ю., довідавши ся о випадку приїхав до Риманова і взяв іншого лікаря, лікар оглянувши рану, сказав, що жаден лікар не годен пізнати по рані, чи укусив пес здоровий, чи скажений, і казав їхати з дитиною до д-ра Буйвіда до Кракова. Муж пані О. Ю. поїхав до д-ра Буйвіда, а сей оглянувши рану, казав зістати з дитиною 10 день в курації.

Так скінчила ся риманівська курація пане Дукецький! Чи ви такі мудрі, чи такі дурні, чи несовісні? То ви хотіли жертвувати жите дитини дядьго, щоб справу затушувати? Добрий лікар!

Єще одна спеціальність риманівського закладу. Терен закладу є каменистий, де плодять ся множество гадюк. Гаде підходить аж під лавки, а перед двома роками вкусила гадина дитину одного купця з Львова. Заряд повинен бодай подбати, щоб травники були повикушувани. Однак гр. Потоцький і того зробити не хоче, бо косарови треба заплатити. В сім році з початком червня була трава до колін на травнику коло каплиці закладової, а в траві бачили гості що дня гадюки. Отже не знати, чого стеречи ся, перед гадюками, чи перед скаженими псами.

Запитуюмо комісію здоров'я, чи знає вона, що риманівський заклад то псарня, що недужих журть скажені пси? Як задивляє ся комісія на описаний випадок покусання, котрий скінчив ся у д-ра Буйвіда при грубих

коштах і сильнім аденервованню дитини? Є чутка, що то власний пес гр. Потоцького покусав дитину. Чи знає комісія здоров'я, що гр. Ян Потоцький кидася з кулаками на гостей і викидає їх за двері? Чи знає комісія, що гр. Потоцький чоловік сильно нервовий хорий? Може би комісія здоров'я віддала заряд чоловікові здоровому на умі, а гр. Потоцький нехай би пішов до заведення, де наваряють роблять нешкідливими для людей. В найліпшій разі повинен гр. Потоцький піддати ся під обсервацию д-ра Буйвіда, бо може й єго покусав коли скажений пес. А тих, що хотять коли їхати до Риманова, остерігаємо, щоб стерегли ся гадюк, скажених собак і гр. Яна Потоцького, бо неосторожність може скінчити ся смертю, а що найменше ліченіем у д-ра Буйвіда. Впрямий є інші заведення купелеві, де з гістьми за їх гроші бодай поступають по людски.

Н. Н.

3 Росії.

(Телеграми.)

Берлін. Один високий російський офіцер, наочний свідок подій в Свеаборгу, подає в „National Zeitung“ обширний опис тих подій і вкінці каже так: „Тепер правительств не може вже довірити російському війську. Як тепер може правительств перекопати ся, як великою було похибкою знесення фінляндських військ. Послдіні події в російській армії мали підклад не економічний, але чисто політичний і були наслідком відозви, виданої бунтівними послами до думи. Що перші прояви вибухів показали ся в Фінляндії, се тому, що загладана відозва розійшла ся в Фінляндії відразу і дуже скоро, а за російську границю дістала ся вона в нечисленних примірниках.“

Гельсінгфорс. Після достовірних відомостей в Свеаборгу і на доохресних островах в часі послідних неспокоїв убито: полковника Натара, 10 жовнірів, 3 особи цивільні; ранено тяжко 35 осіб, а легко 40 осіб. Між жертвами неспокоїв на островах було кілька осіб, що зовсім не брали участі в розрухах.

Берлін. Бунт в Кронштаді був добре уявляюваний. Наперед збунтував ся відділ горпедовців, рівночасно прийшло 2,000 узброєних робітників до міста з одного боку, а з другого боку прибули збунтовані моряки. Коли би всі відділи були поступали після пляну, були би здобули кріпость, і зайняли Петергоф і Оранієнбаум. Однак генерал Адлерберг розбив осередок бунтівників і через те виконане плянів бунтівників стало ся неможливим. Бунт в Свеаборгу мав на цілі стягнути як найбільше війська до Фінляндії і улегчити в той спосіб революціоністам в Кронштаді здобути Петергофу. Червона гвардія знищила за часно залізничну лінію, опізняючи через те рух військових відділів, і як-раз тому плян не удав ся.

Лондон. З Петербурга доносять до тутешніх газет: Сімох провідників кронштадтського бунту, котрі брали участь в замордованню офіцерів Александрова і Верцацького, сказано вчера на смерть і зараз таки розстріляно. Коли їх з завязаними очима приведено на місце страчення, стали вони голосно кричати: „Так є, ми їх убили убийте ви нас! Стріляйте!“ Офіцер закомандував огня. Усі сім упали трупом. Їх похоронено на місці страчення. — Військові арешти в Ревлю, Кронштаді і Гельсінгфорсі переповнені розоруженими моряками, артилеристами і піонірами. Днем і ночью сторожить піхота в Кронштаді доків, щоб не допустити до ушкодження воєнних кораблів, призначених до направи.

Берлін. З Кронштаду доносять, що командант кріпости влав на слід широкого заговору серед кронштадтських полків піхоти. Однак — як кажуть — боїть ся виступити проти скомпромітованих офіцерів і жовнірів, щоб сим не викликати нових розрухів.

Петербург. З Ревля доносять, що коли на покладі кружляка „Память Азова“ ви-

бухли неспокої, корабель находив ся тоді в заліві Папендик, 60 миль на схід від Ревля. Недалеко него були тоді: кружляки „Абрег“ і „Воевода“, шкільний корабель „Войн“ і оден торпедоєць. Коли бунтівники опанували „Память Азова“, приказали тамтим кораблям, щоб удали ся за ними. Однак вони приказу сего не услухали. Тоді стали з „Памяти Азова“ стріляти. Кружляк „Абрег“ застрів в міліні, однак опісля якось видобув ся і удав ся до уїстя Нарви. Остальні кораблі, скоро лиш „Память Азова“ зникла з овиду, удали ся неушкоджені до Ревля.

Петербург. З Гельсінгфорсу доносять, що також на кружляку „Азия“ збунтувала ся залого і поплала на повне море, висивши червону флягу. Проти сего кружляка годі було виступити супроти непевної постави прочих кораблів.

Кольонія. З Ревля доносять: На торпедовім човні ч. 106. збунтовані моряки знищили всі машини, почім утекли в ліси. В тих лісах має блукати ся около 600 моряків із збунтованих кораблів. До них прилучає ся багато хлопів. Серед населення панує паніка.

Гельсінгфорс. Вість про арештоване провідника червоної гвардії Коха не потверджує ся. Забрано єму лише папери. Червоною гвардією кермує тепер анархіст Люото. Кох находить ся імовірно в околицях Гельсінгфорсу. Сенат розв'язав організацію червоної гвардії. Судове слідство ствердило, що події в Свеаборгу були викликані революційною партією в порозумінню з червоною гвардією.

Лондон. „Morning Leader“ доносить з Штокгольму, що фінляндські революційні організації заповідають на день 14. с. м. вибух бунтів в цілій армії. Се, що діяло ся до тепер, було тільки пробою сили. Всім офіцерам загрожено смертю, колиб не прилучили ся до бунту.

Київ. Підчас ревізії у бувшого офіцера Коновалева знайдено 7 бомб наповнених вибуховою матерією і пляни Петербурга і Києва, осматрені розмаїтими записками. Коновалева арештовано, однак опісля випущено на волю, при чім виключено єго з війська. Коновалев був вже раз арештований як підозрілий о революційну пропаганду в армії.

Москва. На залізничім двірці лінії Казань-Москва двох не звисних людей кинуло бомбу. В наслідок вибуху оба згинули. Кондуктор ранений, кілька будинків ушкоджених.

Петербург. Оногді розширила ся по місті чутка, що правительств в разі генерального страйку заведе військову диктатуру. Диктатором був-би іменований вел. кн. Николай Николаєвич. — Газетні складачі розпочали страйк. — Мимо того, що страйкує 66,000 робітників, в місті спокій. Генеральний страйк не удав ся. Склепи майже всі отворені. — З Петербурга доносять урядово: Неділя минула спокійно. Пополудні зібрало ся більше народу з причини перемаршу жовнірів 18. відділу фльоты, котрі мали всісті на кораблі. Публічність симпатично вітала моряків, котрі переважно були пляні. Порядок удержувала кіннота. Відомості з інших міст не казують на ніякі розрухи. Генеральний страйк нігде не удав ся. Залізничний рух є майже всюди нормальний.

Берлін. Сюди доносять з Одеси, що на улицях міста розкинено много бомб. Непокіє ростуть. Портові робітники застрайкували. Товари, котрих не можна ладувати на кораблі, псуєть ся. Шпиталі переповнені хорими на тиф.

ТЕЛЕГРАМИ.

Сербські скандали.

Відень. „Die Zeit“ дістала від свого білградського кореспондента цікаву відомість в справі афери з причини закупки армат. Сей кореспондент увіряє, що сербський президент міністрів, Пасіч тому сфалшовав (? ред.) спророздане о пробах з арматами і подав не вірні дати о їх вистрілі, бо був перекуплений

луферт: — Сет бет Мамашкин: він в моїм зводі і, ву саве, іль мель боку і все просить собі хліба против людської регули.

— Пришліть єго, прошу вас до мене; я хочу єго бачити.

— Не раджу — каже Полуферт.

— А чому?

— Пар се не же ву ді: іль мель боку.

— Ну, „мель“ не „мель“, а я хочу вислухати єго.

І з тим закликав я вістового і кажу:

— Біжи, братчику, на одній нозі в роту і поклич сюди з другого зводу рядового Мамашкина.

А вістовий каже:

— Віл тут, ваше благородіє.

— Де тут?

— В снігах при кухні жде.

— Хто-ж єго кликав?

— Не могу знати, ваше благородіє; сам прийшов, каже, нібито довідав ся, що єго незабаром будуть потребувати.

— Бач — кажу — який спішний; і хвилики не тратить дармо.

— Таки так, ваше благородіє; він уже і цуцка вашого благородія чистим дьохтем вимазав і лугом вимив.

„Дуже добре! — думаю. Я все забував приказати вимити те пєся, а Мамашкин сам здогадав ся, значить практик; а хоч він „іль мель боку“, та я приказав Мамашкина зараз увести.“

французкою фірмою в Крезю. Іменно мав він одержати (2 ред.) від фабрики Штайндра в Крезю чек на 1,200,000 франків платний зараз по заключенню з фірмою контракту о доставу армат.

З Франції.

Париж. Дневник „Matin“ доносить, що вже уложено папські вказівки до французького єпископату, в котрих припоручено лояльну пробу з законом о розділі церкви від держави. Сі вказівки мають бути безпроволочно оголошені.

Париж. Агенція Гаваса заперечує рішучо відомості, походячі з американських жерел, будто би Франція мала продати остров Іліайті і будуючи французьке військо опустило вже сей остров і опорожнило всі правительственні будинки.

НОВИНКИ.

— Жертви мілітаризму. Пишуть нам зі Львова: Дня 2. с. м. о 10 годині рано відбували ся вправні резервістів з т. зв. „Lehrer-abtheilung-y“ на Клепарові, в часі яких стріляно сліпими патронами. Оден з таких вистрілів — чи случайно, чи навмисно, не знаємо — влучив в саме вухо п. Василя Бараника, знаного діяча і організатора в Заліщищині. П. Бараник, настрашений не лише самим вистрілом, але й прилученням, що така справа може легко скінчити ся затроєнем крові — не знайшовши в своїх бараках лікаря, удав ся до д-ра Гукевича і, аж він уділив єму помочи. Запитуюмо сею дорогою військові власті, чи знають вони о сім випадку і чи схотять на будуче зарядити, щоб не позволено стріляти резервістам, які шойно перший тиждень служать при війську, а як позвалюють, то може би трохи більше звертали увагу на таку стрілянину та не легковажили собі життя „Mannschaft-y“ — Хтось.

З Бродів пишуть нам: В понеділок 30. липня с. р. відбувала брідська військова залого нічні вправи на залізничім шляху між Бродами а Смільном. Коло 10. год. вечером роздав ся стріл мов з канони, що тутешніх мешканців вправило в зачудоване, бо артилерії тут нема близько. За пів години виявилась справа. На ношах несено смертельно раненого вояка 30. бат. стр. Юру Томенка, сина селянина з Коломиїщини, котрий дружина дня помер. Причиною смерти була міна, підложена біля залізничого шляху для вправи у вириванню шин. Лыонт запалено і не упереджено вояків об сім. Юра Томенко переходив яко получене між вартами (Feldwachen-Verbindung) якраз в тій хвилі біля міни, наладованої найсильнішим вибуховим творивом, коли вона вибухла. Ноги розірвала на кусники і оббила проче тіло землею. Се недальство про жите „Тирольців Сходу“ викликало велике обуренє в околиці. — Очевидець.

— Реорганізація учительської семінарії в Чернівцях. На „великім“ засіданню буковинської крайової ради шк., яке тягло ся через 2 дни, рішено остаточно розділити вулжеску й жіночу учит. семінарію в Чернівцях на окремі відділи: руский, волоский і німецький. У тих відділах будуть викладати педагогіку, рідну мову, математику, історію, фізику і науки природні в мовах рускій або волоскій згл. німецькій. По німецьки будуть викладані тільки такі предмети, як писане, рисунки, гра на скрипці, гімнастика й спів. На сі предмети буде німецький відділ розпадатись на дві часті, з котрих одна прилучуватись-ме до Русинів, а друга до Волохів. До тогож Русинам і Волохам, як би вони хотіли кваліфікувати ся із мови викладової німецької, вільно буде ходити до німецького відділу на науку історії, наук природних і фізики, причім все ще будуть олі мати по одній годині повторення тих предметів у своїй рідній мові. Се право прислугує й Німцям, які-б хотіли бути кваліфіковані з волоскої згл. рускої мови. До того в німецькім відділі буде обов'язковою наука мови рускої згл. волоскої, від чого може їх завітняти наука мови польської. Відповідно до сего поділу будуть уладжені й вступні іспити, які будуть ся відбувати в мові, залежній від відділу, до якого кандидат хоче належати. Адміністраційний заряд остане й на будуче в руці одного директора, який буде разом вести один з трох національних відділів семінарії. Два другі будуть мати окремих педагогічно-дидактичних провідників, які із своїм учительським збором будуть полагоджувати самостійно педагогічно-дидактичні справи. Із розділом семінарія на три зглядно на шість відділів, показала ся потреба усунути курс приготування, так що кандидати будуть здавати іспити відразу на рік перший. Рівночасно знаєв зміни і хід науки в мужеськім семінарії на такий самий спосіб як в жіночій, так що кожного року буде рівночасно і в жіночій і в мужеськім семінарії рік 1. і 3-ий зглядно 2. і 4-ий.

— Замість вінця на домовину пок. Івана Матковського призначила буваша учителька перемиского Інститута і лісеш Марія Борковська, котру вість про смерть невіджалованого труженника дійшла в Женеві, листом з д. 2. с. м. 20 К на цілі Інститута, для котрого покійник клав свої труди і душу.

— Нові приписи о офіцерських подружках виготовили міністерство війни і предложило вже обом міністерствам крайової оборони до заопінованя. Висота нових кавзій має бути установлена для офіцерів низьких степенів на 40,000 кор., для капітанів на 30,000 кор., а для майорів на 20,000 кор., спеціально в генеральнім штабі і воєнній маринарці трохи більше. Почавши від семої ранги в гору не має ся уважати на забезпеченє побічного доходу.

і, нічого не питаючи, пішов домів, понуривши голову.

Та тут, коли я вже цілком переконаний був о своїй безсилності, прийшла мені несподівана а незвичайно мотуга поміч.

Входжу я до своєї замкнутої хати, де сидів в арешті Шельменко, і бачу: на підлозі лежить досить собі поганенький лист, заадресований до мого благородія з додатком слова „секрет“. Адреса написана невправним письмом, таким, як у нас пишуть склепові хлопці, а спосіб, як мені єго доставлено, також мені сподобав ся, — підкидний, значить, чисто великоруский.

Письмо очевидно кинено мені через вікно тою звичайною дорогою, котрою в старовину підкидало ся доноси о „слові і ділі“, а й по нині сповіщує ся о червонім півні і єго дітях.

Розриваю коверту і дістаю брудненький собі листок, на котрім занічає ся зразу довга титулатура мого благородія, потому перепросини за непокоєне і просьби о вибаченє, а далше так: „осмільваю ся донести вам, що як після тілесного покарання за дамаску піску (значить: кійсу) лежав я цілий час обложно хорий з утробами в київськім вошпиталю і там дають нашому братови лише одну бучочку і нещасну зупу, то дуже бажавши чорного християнського хліба, завинив я фершалеві три гривенички і лишив там єму в застав чоботи, котрі дістав через богомольців з мого села з Кром замість родителського благословення. І ддятого удаю ся до вашого благородія як до командира о поміч: чи нема в царстві вашого благородія

стілько милосердних грошенят на викуп мого благословенства для чобіт, за що вашому благородію Бог усе віддасть в день страшного свого приходу, а я в надії на всю вашу ласку до мене остаю ся до гробової дошки вашої роти рядовий салдат Семен Мамашкин.“

Тим і кінчила ся сторінка „секрету“. Але я був так оглядний, що, не зважаючи на підпис, котрим кінчив ся лист, обернув картку і на другій стороні найшов справдішній „секрет“. Пише мені далше господин Мамашкин так:

„А що у нас від Жидів по службі через їх паданє пішов абегдот і вашому благородію є небезпека, що через те може настати проказа по всій армії, то я могу всі ті кляверзи зібвечити“.

Прочитав я те письмо і, сам не знаю чому, воно видало ся мені поважним. Лише не мало мене здивувало, що я всіх своїх салдатів добре знаю і з лиця і по імені, а про того Семана Мамашкина так як би не чував та й не тямлю, про яку то він „дамську кійсу“ пише. Як як-раз в ту хвилину заходить до мене Полуферт і пригадає мені, що то той самий салдатик, що, виправши на ріці свої штани, навів їх на плечі і, стрівши становиху присів й і сказав: „Кланяйте ся бабці і уцілуйте їй ручку“. За те ми єго для успокоеня державних властей перетрпітали, а потому він від якогось іншого випадку занедужав і лежав у шпиталі.

Врешті Полуферт напав мені тогд Мамашкина чоловіком крайню легководущим.

— Муа же де коніи бач — говорив По-

— Нові замаху в Росії. Про убиті ген. Маркграфського під Варшавою подають тепер такі подробиці: Оноді о 3 год. 30. мин. по полудні приїхав помічник ген.-губернатора в заряді поліційним, ген.-майор Андрей Маркграфський поштою поїздом з Варшави разом з женою, 3-літньою донькою і 6-літнім сином до Отвоцка. На дорозі між вілами випало з двох сторін 10 незвісних людей і стріляли кілька разів до їдучих поїздом. Маркграфський поїлений двома кулями в голову з задку загинув на місці. Сполоснені кінці сипнули, в наслідок чого труп випав з поїзда. Одна куля поцілила 6-літнього сина генерала, котрий привезений до віл також небавком помер. Візник спав з кізла, але схопився і хотів був ранений, побіг за кінями. Генералові і 3-літній донечці не сталося нічого. Тіло генерала привезено до віл, а генералова вислала відтак телеграми о замаху до Варшави. О 7. годині вечером приїхали з Варшави до Отвоцка начальники губернской жандармерії, полковник Імбзен, начальник канцелярії убитого полковник Собакінський, ріймайстер від жандармерії Афанасієв, прокуратор і компанії піхоти в цілі зроблена нагінки на винуватців замаху. Вислід нагінки досі незвісний. — Із Самари надійшла в суботу по полудні така телеграфічна вість: На губернатора кинено бомбу, котрої вибух відорвав йому голову і ноги від кадовба. Винуватка арештовано.

— Про вибух магазину з порохом в Любляні, який настав дня 27. м. м., доносить тепер оден очевидець, що слідує: Перед полуднем між 11 а 12 годинною ударив грим в громозвід одного із малих складів, в котрім було на складі 3000 кілограмів чорного пороху і більша кількість мисливських патронів. В першій хвили не видно було, щоби грим наробив якоїсь шкоди або щось запалив. Аж о 1. год. по полудні добачили робітники з магазину артилерії та й варта, що із згаданого будинку піднімає ся слабкий дим. На приказ підфіцера почали воєнки гасити огонь; коли же побачили, що вже горить і деревляна стеля, під котрою знаходяться ся склади пороху, а огонь годі угасити, велів підфіцера варті і працюючим недалеко в магазині воєнкам чим скорше втікати та й спинив сторожу пожежну, що з Любляні надїхала була на недалекім гостинці. Зараз по тім — була якраз 1 год. 50 м. — настав страшний вибух і підняв ся величезний туман диму. Гук був так страшний, що було его чути на 26 кілометрів (більше як 3 милі) далеко. Будинок шез звсім з землі а розкинене на чотирі боки відповідно до чотирьох стін румовище вкрило сусідні поля. Два сусідні будинки, вартівню і другий склад по части також розірвало. В місті віддаленім на 2 кілометри повисало димом в багатьох домах всі шибі. В місті настав великий переполох і всі побігли на місце вибуху. Туди вислали також і війско, котре зараз замкнуло місце вибуху зі всіх сторін. На щасте завдяки обачности підфіцера ніхто з людей при тій катастрофі не загинув.

— Затонення корабля. З Генуї виїхав д. 2. с. м. пароплав „Sirio“, везучи через Картагину і Буенос Айрес до Монтевідео 570 емігрантів, не числячи 180 людей залози. Як доноять телеграфічно, коло Байос Гермінга корабель затонув, а з ним більша половина пасажирів. Урагувало ся лише яких 300 осіб на додах або завдяки динвам, киненим з берегів. Рибакі, що поспішили з поміччю, мали також затонути. Пасажирами були переважно Італіяни і Іспанці. Урагованих перевезено до Кап-Калас, де вони наїшли ся в крайній нужді, бо не мають що їсти ані в що одіти ся. Одна мати, котрій утонуло трох синів, збожеволіла. Між пасажирами, що утонули, находив ся також бразилійський архієпископ.

— За обиду цісаря. З Рязева пішуть нам: На початку липня с. р. їхала поспішним поїздом через Галичину Анна Яковенко, мо-лода, бо 25-літня москвова, родом з Кишенева, з Одеси до Карлсбаду в товаристві одної учительки. В Перемишлі до переділу, який займали ті жінки, присів ся якийсь Лев Шіф, недоспілий католик Шифівський, агент Краківського товариства забезпечення, а розуміючи трохи по російськи, розпочав розмову, вговорюючи на царя, его правитель-ство та дівську камарилью. Коли Яковенко, щораз більше поіритована, хотіла Шіфа позбути ся, Шіф сказав, що найліпше було бн всіх Росіян винишати а передовсім царя, на що роздратована Яковенко відплатила ся в подібний спосіб, звертаючи слова під адресою Австрії. Того Шіф лише хотів, бо в тій хвили встав і сказав до Яковенкової: „Мені вільно на вашого царя говорити, але вам на нашого не вільно, бо ви тут не у себе“. О обиді австрійського цісаря Яковенковою розповідь Шіф зараз кондукуторів, а в Кракові комісареві поліції. Яковенкову арештовано, а що інкриміновані слова упали межі Переворском а Рязевом, відослали справу до рязівського суду, де прокураторія обжалувала Анну Яковенко о обиду маєстату. Сими днями відбула ся розправа перед звичайним трибуналом. За товмача був професор руского языка п. Стефанович; боронив адвокат д-р Ганасевич. Салю розправ виповнила по бере-рег добірна публіка, із співачку до молодой москвоки, змушеної в так неfortunний спосіб не лише переривати свою подорож, але й заковшувати австрійської слідчої вязниці, в котрій помімо поспіху, з яким слідство ведено, держали її майже три тижні. Головний свідок Шіф не міг собі підчас розпра-ви багато з тої розмови пригадати. Лікарі ствердили у Яковенкової високий ступінь гістерії і остаточно по переведенні розправі трибунал увільнив обжаловану. — Б.

— Модерне подружжя. Міжмодерну перед-щлюбну угоду списали між собою Ісай Гар-ні і Ізабела Енгельбрехт в Des Moines в

північно-американській державі Джові. В кон-тракті є слідуєчі пунктації: Коли би їх по-дружжя показало ся в часі перших п'ятидесяти літ їх життя неможливим, тоді розходять ся вони без формальности розводу. Число дітей обмежене на три. Родина чоловіка сьміє їх відвідувати лише в маю і жовтні. Без дозво-лу жінки не сьміє Гардінг приводити в со-бою гості, не сьміє також мішати ся у вихо-ване дітей і ведене дому. Також що до яко-сти страв має рішати лише жінка. Уживане алькоголічних напоїв заборонено.

— Жертви копаньної катастрофи. Фран-цускі часописи оголошують докладні дані про число катастрофи в куїрських копань-нях і про заосмотрене оставших вліт і сиріт. Підчас катастрофи загинуло 1098 людей, з сього було 1053 Французів а 45 чужинців. Зібрано із складок до 18. липня с. р. для родин погибших 7,023.520-97 франків. Сю су-му поділено на части по 1200 франків. Вдо-ва дістає дві пайці, сирота одну пайку, си-рота по матері і батькові півтора пайки, ма-ти або батько погибшого одну пайку, сестра або брат пів пайки. Окрім сего дістає кожда вдова дві пайці, як її чоловік був батьком родини, а крім сего для кождої дитини по-верх 8 літ, котру ще треба утримувати, чет-вертину пайки. Найбільше, що може одна родина одержати, се є 17 пайв або 20.400 франків.

— Дрібні вісті. Ма-тність Пустомити разом в ку-пелівим заведном купив від спадкоємців пок. д-ра Бика, Станіслав Марс, брат проф. львівського університету, за 580.000 К. — Цісар дав на погорільців в Чорнім Ду-найці 2.000 К.

Концерти і видовища:

Репертуар руского театру в Підволочисках. (Салю огневій сторожі; початок 8. вечером; Бюлеті про-дає зедична реставрація); ві всторок 7. с. м. „На дні“, сцена в 4 діях М. Горького; в середу 8. с. м. „Галька“ опера в 4 діях Ст. Монюшки, війскова музика 55. п. п. (нова вистава!); в четвер 9. с. м. „Пташник з Тироля“, оперетка в 3 діях Целлера; в суботу 11. с. м. „Жидівка вихрестка“ драма; в неділю 12. с. м. „Наймичка“ народ-ний образ в 5 діях Карпенка Карого.

Концерт в Люблін вел. коло Львова з вокаль-но-гумористичною програмою устроєв в неділю, 12. с. м. наш земляк п. Іван Григорович, оперовий артист в Загребі, при співучасті артиста варшавських театрів, п. Зейдовського. Програму подасть ся пізніше. Наша пу-блика повинна заінтересувати ся тим концертом, тим більше, що п. Григорович звійний з найліпшої сторони ще як був артистом руского театру в Галичині.

Філія педагогічного товариства в Збаражні устроєв в неділю т. е. 2 с. м. о год. 8. з вечера Ве-черниці в ХІV роковин смерті Тараса Шевченка в салі церковного дому при співучасті п-ни А. Алісевичівної, п. Задрієго, скрипка одескої консерваторії, п. Андріянка, бушного тенора руского театру і хору місц. вих. академіків. Надіємо ся, що око-лиця Збаражнини прибуде численно, щоби громадно зве-личати святю великого нашого поета. По вечерниціх відбудуть ся забави з танцями. Стрій для пань звичай-ний, спачеровий. Вступ на забави за оказанем висланого запрошення. — За виділ А. З а я ч к і в с к и й парох.

Бібліографія:

„Промінь“ ч. 14—15 містять: З сучасної хвилі. Рух серед російського правительства. Акція краківських учителів в справі організації учителів. Огляд діяльности тов. „Взаїмна Поміч“ Розвій народного цілієництва на Буковині — і многи инших. В фейлетоні подає редак-ція прегарний нарис ц. К. М. під заг. „Діти“. Сліду-юче число, також подає вийде 1. вересня с. р. Далішій числа будуть виходити точно 1. і 15. кождого місяця. Зидет сего одиногоко сусільно-наукового органу укра-їнського учительства в того рока, що надале ся до чи-таня не лиш учительству, но і найціршим інтелігент-ним кругам. Передплата вносить річно 8. К. Хто тепер прищє 4 К. одержить не лише всі числа до кінця сего року але також — о скілько вистанє запас — і всі досі поя-винці ся числа від початку сего року. Адрес редакції і адміністрації: Ваїчківці над Черемоном (Буковина).

Аграрні страйци і бойкоти у східній Галичині в 1848—49 рр. (До історії боротьби за сусільно-економічне визволене українських селянських мас у східній Галичині). Написав Іван Кревецький, Ві-зника фейлетону „Діла“ ч. '35, 136, 137 з р. 1905. З дру-карні Манашків. — Ціна 20 сот. — 6 се відітка фе-йлетону „Діла“, але з деякими поправками і доповненнями які автор поробив уже по видрукованю феїл тону.

Померли:

— Іван Амброзьяк, окінчений матурист, упокоїв ся 4. с. м. в Дзвиничі коло Со-лотвини в 20 році життя. Покійний лише що став займатись просвітньо-народними справа-ми, не зважаючи на перепони властей. В. е. п!

— Виказ жертв на будову Церкви в Но-вім місті коло Добромиля. На мої відозви, порозсилені враз з „Ділом“ перед Зеленими Сьвятими б. р., зволили надіслати ласкаві датки слідуєчі Доброді і Доброділки (в кор.): [Дальше:] о. Мірон Літинський Мужилівич 3, Остап Горбачук Бохня 4, Уряд парох. Зуб-рець 6, о. Мих. Ростович, Л. Колчак і Н. Федаш Волковий 10, о. Григ. Ковч Лисівці 3, Стефан Кульчицький Бохня 1, о. Ник. Те-одорович парох Гусатин 2, Гр. кат. уряд пар. Ясень 10, о. Волод. Левицький Прислоп 1, о. Філарет Ортинський Топілиця 3, Гр. кат. уряд парох. Мшанець 6, о. Іван Зм. Отто Лішня 1, о. Генрик Полянський і прихожа-не Кропівника, Сопітника і Палортня 12-10, Павліна Кучабська Львів 10, о. Василь По-крицький парох Береска 18, Др. Сильвестер Дрималик Жовква 2, Ілько Ткачик Рожанка нижня 5, сьвщ. Ник. Сенета парох Биків 1, о. Онуфрій Вергун парох Дебеславці 12-10, о. Антоній Барнович Лукове 20, о. Іван Чи-ровський 4-32, С. Недільський директор гімназ. Коломия 2, о. Йосиф Ліскавацький Сосниці 12-46, Кирил Долбицький Зазулиць 2, о. Лев Папп Тулиголови 3, Кароль Шипайло Коло-мия 4, о. Теодор Мусій Руданці 8-52, Петро Боженський офіціаль податковий і Стація на-чальник почти Бжеско 2, о. Макс. Струми-нський Ставчани 20-08, Ілля Пачовський Борше-вичі 3, Емануїл і Степанія Підлісецькі Ци-

рець 2, о. І. Станчак Висоцько 14, о. П. Го-дованський Сухорів 4, Руске Казино Стрий 4-50, Максим Зятік Міротон 2, Лонгин Ро-жанковський Золочів 1, Ник. Мариновича Львів 3, Николай Кадобнянський Делятин 2-40, о. Андрей Сумик Волосів 4, Іван Мелешкевич нотар Нижанкович 4, о. Іван Хр. Дуркот са-мост. сотрудиик Шляхтова 10, Іван Белян-ський Ярослав 4, Евген Рачинський купець Косів 2, Д-р Мирон Костишин Львів 2-50 (с. е. від себе 40 сот., від ц. к. адюнкта суд. 9, Словіковського 30 сот., надсвітника Дзір-жинського 1 кор., совітника Стефановича 1 К), Теофіл Коцовський Львів 4, І. Олесницький Чорна 2, Іван Санюцький емер. проф. гімназ. Золочів 5, відділ сторожі скарбової Тшебіня 3, о. Іван Титар Ганчова 4, Церков Ріпник 4, о. Йосиф Вигнанський Копичинці 9-30, Ка-мінський з Озірної складку зібрану в Воро-бішці 4, Юліян Величкий Медичині 1, Нико-лай Макух Балучин 12, о. Тит Гілбовицький Полюхів 4, о. Антін Мокрицький парох Ців-ків 2, о. Юліян Плятек парох Дубляни 10, Савчаки Львів 3-10, Вікторія Шанковська і Евгенія Кобилянська Відень 4, о. Теодор Перена декан і парох Ріпник 4, о. Антін Ко-пистяньський Ліпа 16, Іван Менциньський Львів 5, Лев Яцикевич Тисьмениця 4, Алек-сій Сальвіцький Будзанів 5, Уряд. парох. На-кваша 2, Василь Кіцак адюнкт податк. Жа-бно 2, о. Корніло Грушкевич Ракова 27-52, Ляшецький Зборів 2, Читальня Володимирці 8-12, Петро Куцій листонос Тернопіль 2, о. Богдан Еліяшевський Гуменець 5, о. Д. Во-відка і А. Карпінський Перерів 2, Никола Шуровський інженер лісництва Яхторів 10, о. Юліян Дикий Гніздиці від парохіян 20, Яков Шебєц Заваба 10-93, Читальня „Про-світа“ Бурштин 15, гр. кат. Уряд парох. Грда 18-88 (с. е. о. Брилинський 2, Церков 2, Брацтво 2. (Д. б.)

Конкурси Бурс.

Заходом „філії руского товариства пе-дагогічного в Мостисках“ буде отворена з днем 1. вересня с. р. „Селянська бурса“, в котрій знайде приміщене 15 учеників школи народної, почавши від 3 кл. До бурси приймає ся лише таких учеників, що мають на-мір по укінченю народної школи перейти до гімназії, реальної школи, семинарія учитель-ського і т. и. Услівя прийняті такі: 1) Батько дитини або опікун мусить стати членом „фі-лії Р. тов-а пед.“ і в тій цілі має при вписі зложити 1 кор. 50 сот. (ті, що вже є члена-ми платять лиш 50 сот.). 2) Батько або опі-кун зобов'язує ся платити за одного хлопця кождого місяця з гори 15 кор. або 5 кор. і проче харчами після умови. 3) Крім того складає батько або опікун кандидата 2 кор. на цілий рік за з'ужити інвентаря. 4) Прання біла не бере заряд на себе. 5) Кандидати мають мати порядне біле, одіне, обуве та власну постіль (ліжко дає заряд). За те о-держить хлопець мешкане і ціле удержане, опіку і поміч в науці. Зголошувати ся належить найдалше до 25. серпня сего року особисто або письменно до пана Лопушанського, директора мужескої школи в Мостисках, котрий уділить ближших ін-формаций. Першеньство будить мати ті, що скорше зголосять ся. При тім звертаємо ся до нашої сільської інтелігенції та сьвідоміших селян з просьбою заохочувати селян до по-силання своїх талановитих дітей до мійської школи в Мостисках, а також придбати „То-вариству педагогічному“ як найбільше членів, бо лише тоді можна числити на розвій і і-стноване бурси. Замічаємо, що вкладка до Товариства педагогічного для інтелігенції ви-носить 2 К., а для селян 50 сотиків річно крім вписового в квоті 1 К. — За Виділ „Філії руского Товариства педагогічного в Мостисках“: Рибачевський, голова, Гуміняк, секретар.

Філія тов. „Просвіта“ в Камінці стр. отвірає з днем 1. вересня с. р. селянську бурсу. Зголошуватись треба найдалше до

Мужчина претійний, бунет, Русин в силі віку, властитель реальности, ц. к. емериті уряд-ник приатний, не маючи близьких знакомств, глядає сего дорогою товаришк життя, особи претійної, щирої, тихої вдачі, і доброї господарі, панам або бавдітній вдовці (в віку до 85 літ), Русинки. Маєток пожаданий найменше 2000 Кор. Справа трактує ся на серію, фотографія пожадана. За дис-кредиту румить ся словом чести. На якоті ановімові не від-повідає ся; згомошеня до кінця сего місяця, точніші ін-формації під адресою: „Надія 39“ poste restante Brody. 772

Ч. 2240.

КОНКУРС

на посаду Інженера при Виділі повітовім в Долині.

Річна плата 3200 корон і п'ять пайотів по 400 кор. Кошта урядових подорожей платні особно. — Посада буде надана від дня 1 вересня 1906 р. на разі провізорично на 1 рік. — Стабілізація наступити по році вдоволяючої служ-би. — В разі невдоволяючої служби наступити через Виділ виповіджене на 3 місяці перед речинцем року провізорич-ної служби.

Стараючи ся винні виказати:

1. Не переотуплений 35-ий рік життя.
2. Сьвідомства в укінчених студіях політехнічних і зі згомошеня на В-дділі інженерні першого і другого іспиту державного.

3. Сьвідомство здоров'я.

4. Знають языків краєвих в мові і шкесьмі.

5. Що найменше трилітню практику при будові доріг і мостів.

Подана належить вносити в дорожні службові заглядою впрот до Превидії Виділу повітового в Долині найдалше до дня 15 серпня 1906 року.

З ВИДІЛУ ПОВІТОВОГО.

В Долині, дня 20 липня 1906.

О. Г. Заремба в. р.

вист. п. р. д. л. л. л. л.

20. с. м. на адресу о. М. Цегельського, паро-ха в Камінці струм., котрий уділить також всяких інформацій.

Курс науки даякства і нотного співу отвірає за дозволом єпископської консисто-рії з днем 1. вересня с. р. в Жегестові (о. п. в місці) коло Н. Санча, Володимир Ма-стикош, місцевий церковний півець, котрий і уділяє інтересованим на жадане близших ін-формацій.

Центральний банк чеських шадниць. Почавши від 21. липня с. р. нотовані 4 прц. облігації банкові центрального банку чеських шадниць також на віденьській біржі. В листі курсів уміщені в кольоні Е букв У. Білянс піврічний так централі у Празі, як філії у Берні і у Відні замкнено в сих днях. Вислі-ди діяльности за піврік, в котрім знаходив ся вже по части підвисшений капітал 7,000.000 К. є корисніші, чим в році минулий. По-дробиці подасть ся до відома по затвер-дженю білянсу виділом банку.

Надіслано.

Д-р Юліян Лужецкий
отворив адвокатську канцелярію
в Старім Самборі. 761 4—7

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука
в Ярославі

приймає до виконання **плани і коштоспи-си церков, каплиць, плебаній, домів меш-кальних, управу і підприємства по-висших будівель.** 539

Емер. ц. и. радник суду

Іван Виханський

отворив

канцелярію адвоката
в Золочеві

(Дім власний при ул. Коопюшка — там, де находить ся також льокаль тов. кредитового „Народний Дім“). 702

Сим маю честь повідомити що з днем 31 VII с. р. отвіраю в Кутах

Торговлю товарів мішаних.

Поручаю паскавій пам'яті П. Т. Публіки так місцевої як доокресної мою Торговлю в Вижниці на Буковині і в Кутах, багато за-осмотрену в товари в перворядних фірм по дешевих цінах і прошу о часоленні відвідни.

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

757 4—5

Коперинський і Син

Оптика і механіка у Львові: площа Галицька 1. против Банку Гипотечного на планітацих площі Галицької поручають

Барометри амеро-ди по 7, 8 і 10 К. найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льво-рські шпильні по 12, 15, 24 і вище. За-разом поручаємо в найліп-шім виборі окуляри, цівнери, зони і всілякі інш. прибори оптичні, Воїмні направи погоджує ся як найкраще і найшаша.

Потрібно сейчас вправного і совісного інструм-тора, щоби приготував уч. У. кл. польської гімназії до по-правки в математики. О. Жу-раківська в Старімселі. 775

1—3

Хто подасть адресу п. Ард. Хромов-ського, б. банкового урядни-ка в Н. Т. в Галичині в его інтересі, одержить умовену нагороду по провіренню. Зго-лошена під 13 VII до адміні-774 страції „Діла“. 1—4

Важне для літників!

В Дорі оклиці гарній, горько-ї, куди пливе Пруг, суть до-вняйші в давній вілді Вп. Каляя комнати мешкальні. Відля вості положена коло ве-дизничого перестанку. На се-зон закладає ся адорову домо-ву кухню. Зослошена устат і псьменні до п. Калятчукової в Дорі. 484 2—10

ліквідація

Спілки тапіцерів

лише до 1. вересня. Набути можна ще комплектні спальні, сальони, столові, диванні, пор-тєвє, фіранки, кили, мебелєві матерія, кофдри, матерія і т. и. Львів, Ягеллонська 8

487

8—15

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ожешевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasensteins & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ: M. Haasensteins & Vogler.

Переплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:

на шість рік . . . 32 к. — 14 к.

на рік . . . 16 к. — 7 к.

У Львові (без поштової пересилки)

на шість рік . . . 28 к. — 14 к.

на рік . . . 7 к. — 3 к. 31 к.

Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Реклація, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. Рукописи шлюдились лише за попереднім застереженням. — Редакція не печатала ніякої реклами.

Оголошення значайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за 15 місць, а в рубриці „Надіслане“ по 30 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Конституційний рух в Персії.

Борба російського народу відбила голосним гомоном навіть в центральній Азії. Навіть в сій заокрепленій в деспотизмі східній державі народ рушив ся, щоби здобути собі участь в кермі судбою вітчизни. Заворушення в Тегерані, про котрі онюди донесли телеграми, суть наслідком того, що перський народ пробудив ся з довголітнього летаргу, забавив більшою свободою; поступових реформ у всіх областях державного життя. Дотеперішній стан, в котрім народ був лише предметом визиску своїх владик і їх урядників, вже давно йому навкучив ся. В населеному кипить вже від ряду літ. Провідники реформаторського руху домагають ся відвічальности провінціальних губернаторів, котрі своє становище уважали доси лише за жерело, котре давало їм великі багатства; домагають ся реформи судівництва, знаходячого ся тепер не лиш в первісно-патриархальнім стані, але на скрізь пересяклого корупцією. Народ хоче знати, що стало ся з 150-мільоновою позичкою, котру правительство шаха зятягло в останніх літах, а на котрої сплату правительство дупити нові податки. Для публичного добра з сих 150 мільонів не зроблено нічого.

В останнім часі наступив в сій реформі новий несподіваний зворот. Мулли, духовники, котрі до недавня були завзятими реакціонерами, прилучили ся нагло до сторонництва, добиваючого ся більше свободи, а навіть станули на его чолі. Сей зворот в значній степені викликала перемога Ялану над Росією. Мулли пізнали, що Ялан став ся могутньою державою через визискане знання Європи. Мулли признають, що Персія обогронує свою незалежність лише тоді, коли також присвоїть собі європейську культуру.

Нині головним предметом борби є реформа судівництва. Завзятими противниками жаданих реформ суть везир і міністер внутрішніх справ, князь Аін-ед-Дауле. В своїй реакційній зайлості посунав ся він так далеко, що розв'язав утворену вже давніше комісію для уложення реформи судівництва. Сей поступок викликав заворушення, на котрі правительство відповіло численними арештованими. Майже всі Мулли утікли з Тегерану на турецьку територію, так що швидко населення лишило ся без духовництва. Інші учасники реформаторського руху скоротили ся в англійські посольстві. Наслідком сих заворушень була димісія Аін-ед-Дауле. Мимо того ситуація в Персії грізна, бо шах, хоч сам є прихильником реформи, піддає ся сильній партії реакційній, боячи ся, щоби его не замордували так, як его батька. Хитка

і неконсеквентна політика шаха збільшає лише загальне замішане.

Фінляндська конституція.

Дня 20 липня цар підписав новий статут Фінляндії, а оголошено его дня 25 липня. Після сего статута передовсім не сьміє бути введенний ніякий закон без ухвали сойму. Доси вибирали до сойму три кури, отже в соймі були три палати: шляхоцка, духовенства, міщанська і хлопська. На спільне засідане сходили ся вони лише для вислухання престольної промови, або при нагоді якогось торжества. Кожда палата працювала окремо; палати зносили ся з собою при помочи „тальманів“ (маршалків). Ухвали були доперва тогди правосильні, коли прийняли їх одностовно всі палати. При такій організації, російському правительству було дуже легко спаралізувати діяльність сойму. Посваривши Шведів, котрі давали шляхоцку палату, з Фінами, котрі давали палату хлопску, російське правительство звівчало цілу конституцію і зачало Фінляндію русифікувати. Погром Росії в Манджурії і загальна революція російська звівчала всі плоди русифікаційної роботи в Фінляндії і дали Фінляндії нову, демократичну конституцію. Право голошу при виборах до сойму мають всі громадяни Фінляндії, так мужчини як і жінки, котрі від тріх літ живуть в краю. Фінляндія є отже першим краєм в Європі, в котрім і жінки мають право голосу. Посли не присягають, лише маршалок і его заступник складають перед генерал-губернатором яко представителем царя і перед соймом приречені, що кермуючи нарадами, будуть шанувати права великого князя (царя), сойму і краю.

Доси цар скликавав сойм на надзвичайні сесії, коли сам хотів, а на звичайні раз на три роки і міг в кожій хвили замкнути сесію. В новім статуті є постановою, що звичайна сесія збирає ся обов'язково щорічно 1-ого лютого і мусить тривати найменше 90 днів. Надзвичайні сесії цар може скликати лише для одної, з гори означеної справи. Сойм, вибраний на три роки, буде складатися з 200 послів, відвічальних за свої промови в соймі лише перед соймом, котрий може виключити посла з засідань на два тижні, може відібрати ему мандат, або навіть віддати судови. Посли будуть діставати дієти по 15 фінських марок денно, але річно не можуть дістати більше, ніж 1.400 марок. За несприятності на засіданнях без узasadненої причини і без дозволу палати, послы платять гривню по 30 марок за кожне опущене засідане. Посольський мандат триває від хвилі, коли оголошено результат виборів, аж до хвилі, в котрій в тім самім днівнику буде оголошений результат слідуєчих виборів. Перші вибори після сего нового статута від-

будуть ся 1-ого жовтня сего року. До сойму належать всі краєві справи, окрім військових. Урядовими язиками сойму і всіх фінляндських властей суть шведський і фінський.

В справі організації руского народного учительства.

В попередніх статях старав ся я доказати:

I. Що краківський „Krajowy Związek...“ коли є організацією станомою народних учителів, то хіба лиш тому, що можуть до него належати виключно народні учителі. Бож впрочім оборона станомих інтересів супротив властей як державних і краєвих, їх правна охорона, є як в статуті, так і в програмі дуже слабо відмічена, опирає ся на фразях, котрі всяко можна розуміти і не заспокоює як раз тих жадань, під знаменем котрих учительство стало в опозиції до верховодячих кругів, до „Towarzystwa pedagogicznego“ і т. п.

II. Що краківське Товариство нам, учителям-Русинам не дає ніякої запоруки, що наші народні інтереси не лиш будуть респектовані але і узгладнювані, що в ній наші народні жадання будуть заспокоєні, що ми в наших народних справах будемо могли самі о собі рішати не будучи здані на ласку більшости. То що ми в сій товаристві видимо доброго: запомоги, позички, бібліотеки, бурси для наших дітей і т. и. — все те дає нам наше товариство „Взаїмна Поміч“, а навіть в більшій мірі, в ширшій обсягу. Миж тут маємо крім повисше наведеного ще й фонди вінові, фонди похоронні, забезпечені на старість; наше товариство заложило ще свою щадницю, обіймає торгівлю шкільними приборами і має в пляні ще інші економічні інституції. А все те на нашім власнім ґрунті, нашими виключно силами! По щож нам шукати добра в Кракові маючи вже таке саме а навіть і ліпше у себе, своє власне! Тому й не диво, що всюди по цій східній Галичині між учителями-Русинами розніс ся клич: Організуймо ся на разі в нашім товаристві „Взаїмна Поміч“.

Се однак треба зрозуміти. Організуєм ся головню економічно. І се є як-раз добре. Мати сильну економічну підставу, се підвалина всякої діяльности, чи в житю одиначи, чи в житю станів, чи народів. Тому ж у власнім, добре зрозумілім інтересі нашого учительства є громадно виписуватись в членні „Взаїмної Поміч“. До сего товариства повинні належати всі учителі без виїмки, тим більше, що так глибоко обдумані і так широко закреслені пляни дадуть ся перевести

лиш при участі в сій учителів. Однак не треба забувати, що діяльність „Взаїмної Поміч“ після теперішніх статутів є головню економічною. І тут за мало є замаркована охорона правна народного учительства, як такого. Так, як тепер, то Товариство, що найбільше може своїм членам уділити в оодиноких случаях правної поміч, т. є. установлюючи для них свого адвоката і може внести до сойму чи до державної ради раз на рік петицію в справах службових учителів. Тимчасом учителі бажали станомої організації мали — і то може передувати — на меті таку організацію, котра у всіх справах дотикаючих правних відносин учителів могла би забирати голос, котра могла би робити до висших властей представлення в справі розпорядків нижчих властей, вносити меморіали, організувати потрібну акцію, скликувати віча і довірочні збори, видавати загальні учительства інструкції в кожнім случаю, підносити все і всюди хвири нашого шкільництва, вносити протести проти кривдячих зоряжень — словом учителі бажали організації, котра кермувала би руским учительством у всіх важних справах сего стану дотикаючих, робила би цілу акцію одностовно, гуртувалаб усіх і забирала голос у всім.

Варта отже застановити ся, чи „Взаїмна Поміч“ могла би, при теперішнім своїм статуті підняти ся сїм завданням, а згладню, що робити, щоби організацію руского учительства довершити, зробити її всесторонню. Сего треба тим більше, що незадовго мужі довіря руского учительства мають як-раз над сою справою радити.

(Дальше буде.)

3 Росії.

(Телеграми.)

Париж. З Лондону доносять сюди, що послідні донесення, які надіслали англійські репрезентанти з Петербурга, є так важні, що їх безпробоволочно предложено королеві.

Петербург. Здає ся, що генеральний страйк вибух за скоро, головню під вражінням фінляндських подій, так що починені приготування не могли увінчати ся успіхом. Факт є, що залізничні урядники, а також поштови і телеграфічні, без виїмки повинні дальше свою службу. Рівнож і не всі робітники прилучили ся до страйку. Число страйкуючих не було навіть таке, як подавали урядові телеграми. Вчорашній день минув спокійно, бо як раз се, що всі бояли ся більших розривів, спричинило, що населення не виходило на місто. — Московський полк в'ярдин, що стоїть тут гарнізоном, відмовив послуху і зам-

Н. Л. Лесков.

5)

Жидівська беркиц-колегія.

Входить такий салдат чистенький, літ двадцять трох-чотирьох, з маленькими вусиками, троха блідий, як буває після довгої хвороби, але маленькі карі оченята дивлять ся жваво і бистро, а в поведеню не тільки нема у него жадної несміливости, а противно навіть деяка простодушна свобода.

— Ти — кажу — Мамашкин, дуже богато їсти хочеш?

— Таки так! — каже: — Дуже хочу їсти.

— А таки не ладно, що ти родителське благословенство проїв.

— Винуватий, ваше благородіє; не міг стримати ся, ваше благородіє, тому що все дають лише саму булочку і погану зупу.

— А всеж — кажу — отець тебе не похвалить.

Та він мене успокоїв, що у него нема ні батька ні матери.

— Тата — каже — у мене й зовсім не було, а мама померла; а чоботи прислав мені шинкар з орлівської корчми, біля котрої я перед своїм рекрутством продавав колачі.

— А який ти мені — кажу — хотів сказати секрет?

— Та так — каже, а сам на Полуферта споглядає.

Я зрозумів, що на его гадку є тут за богато людей, і без церемонії після Полуферта за якоюсь орудкою, а салдата питаю:

— Тепер можеш говорити?

— Тепер могу — каже: — Жиди справді дають не, щоби мали таку вдачу, а щоби збути ся служби.

— Ну, се я й без тебе знаю; але яку ти придумав на те раду?

— Всі їх хитрощі, ваше благородіє, я за дві хвилини звичу.

— Певню вигадав їх бити ще якимсь иншим способом?

— Боже хорони, ваше благородіє! Цілком без жадного биття, навіть без марного позаушника.

— О се-ж то й ходить, бо вони вже й без того биті і у хвіст і в голову, аж погані!

— Таки так, ваше благородіє; треба зважати на людськість. Я оглядав їх та бачив: там цілий календар на спині так розписаний, що годі й пальтурку підняти. Тому хочу їх відразу вибавити від усякої муки.

— Ну, коли ти такий добрий і надієш ся їх без биття поправити, то говори, в чім твій секрет?

— В здоровім розсудку.

— Може хочеш їх голодом морити?

Знов каже, що ні.

— Боже хорони! — каже: — Нехай собі їдять, що хочуть: чи їжку з риби, чи навіть воловину, що їм люблю.

— Так мені — кажу — цікаво, чим ти їм хочеш допечити.

Він просить не приневолювати его виявляти, бо він уже так постановив усе зробити в секреті. І клене ся і божить ся, що нема тут ніякого ошуканства і не може бути жадної похибки, бо его спосіб певний і безпечний. А щоби я був спокійний, то він клене ся, що як знищить нашу жидівську беркиц-колегію, то не жадає за те нічого крім трьох гривеників на викуп благословенних чобіт; а коли повторить ся знов, що вони упадуть, тогді ему, Мамашкину, вписати у спинний календар двісті палок.

Заклад, як бачите, був для мене цілком безпечний, а він таки дечим ризикував.

Я пригадував ся і почав підозрівати, що землячок таки якимись хитрощами хоче з мене щось здерти.

Глянув я упірно на Мамашкина і питаю:

— Що-ж, може тобі треба на який видаток?

— Таки так — каже — видаток потрібний копець.

— І великий?

— Дуже значний, ваше благородіє.

„Ну, лукавий же ти!“ — думаю: — скажи-ж скоріше, на скільки ти замахнув ся обдерти отця-командира!“

— Добре! — кажу: — Я тобі дам, кілька треба. — І для більшої спокиси сягаю до гаманця; але він замітив мій рух і перепиняє:

— Не безпокойте ся, ваше благородіє; на таку дрібницю не треба нічого брати з каси; ми й так обійдемо ся. Позвольте мені лише взяти з собою двох товаришів, Петрова та Іванова.

— Красти не будете?

— Боже хорони! Пожичимо, що треба, а як справимо ся, то все вірно назад віддамо.

Переконаю ся, що чоловік той не гадає здупити мене, а хоче виконати свій позитивний для мене і для Жидів намір власним коштом, і знов чую до него довіре та, позволивши ему взяти Петрова і Іванова, відправляю его і обіцую викупити его благословенні чоботи, коли справа удасть ся.

А що те все діяло ся у вечер, то я, мало гаючись, ліг спати і заснув скоро і кріпко.

Ба! Але я позабув вам сказати одну річ, дуже важну для справи. Мамашкин потім, як я его відправив, побажав мені „щасливо оставатись“ і вимовив собі, щоби опраправлених Фінгершпілером Жидів пушено з заперта на вільний воздух, щоби у них лики відпущли. Я пристаив на те, похвалив его і ліг спати, не багато, правду казати, надіючись.

У сні снів ся мені Полуферт, як випитував ся о все, що говорив мені Мамашкин, та упевняв, що він „їсть міль боку“, а потому запрошував мене „жувати о карт імператорського воспитательного дома“, а я его прогавив. Так минула мені українська ніч. Та леда над Білою Церквою почало благословити ся на світ, я збудив ся від тихого кликання, що несло ся до мене крізь відчинене вікно спальні.

Се будив мене Мамашкин.

Чую, у вікно наче любовний шепіт віє:

— Вставайте, ваше благородіє; все готове.

— Що-ж треба робити?

— Будьте ласкаві на муштру, де завжди збираємось.

А збирались ми над рікою Росією, за місточком, в пречудній стороні. Там і лісок і ріка і просторий вигін.

Було то троха за рано, але я встав і пішов подивити ся, що там уладив мій Мамашкин.

Приходжу і бачу, що через ріку протягнена ливна, а на ній тримають ся два човна; а на човнах положена кладка в одну дошку. Третє човно спритане зпереду в лозині.

— Що-ж то за флотилія? — питаю.

— А то, ваше благородіє — каже — „снасть“. Як ваше благородіє закомендеруєте на березі наладувати карабіни, так зараз додайте команду: „на ліво кругом!“ і щоби фарширований маршем на кладку, а мені попереду; а як Жиди вийдуть за мною на кладку, так „оборот лицем до ріки!“; самі сядьте в човно посеред ріки лицем до нас і дайте команду: „пли!“ Вони вистрілять і ні за що в світлі не упадуть.

Глянув я на него і кажу:

— Так ти, мій любий, варта три гривеники!

кнув ся в касарнях. Заходи команданта полку, щоб і з жовнірами порозуміти ся, не удали ся. Касарні окружено військом. — Уоружена ватага революціонерів впала до монастиря Александра Невського, убила архимандрита Сохранова і обрабувала монастир. Забрано грошей і дорогоцінностей на 300.000 рублів. — На останній раді міністрів ухвалено надзвичайні заходи. Один з досвідченіших генералів має бути іменований шефом усіх військових і цивільних властей в петербургській губернії. Всюди, де лиш пролягає ся розруха, має бути проклямований стан облоги. Аж тепер розпочало ся правительственный терор. Генерал Ллевич, котрому цар безумовно довіряє, має бути в сих днях іменований шефом всіх збройних сил, не виключаючи і маринарки. Артилерія і корпус саперів, між котрими є багато бунтівників, мають бути цілком зрозумілими. — Застаповлене газет мало настати з тої причини, що вони обвинувачували Трепова і двірську партію за замордоване Герценштайна. — На Неві кружать два малі пароходи, уоружені в скорострієльні артилерії. Завданем їх є не допустити до того, щобі люди ітх не добували ся над берегами ріки. — В останніх трох днях заарештовано 400 осіб. Поліція мала викрити, що піднакою повстанців є чорна стяжка на капелюсі.

Москва. Ввєра відбули ся чотири великі збори. Найбільше учасників було на зборах друкарських складів. На всіх зборах заявлено ся за страйком, а має єго перевести виключно сторонництво соціально-демократичне, бо партія соціально-революційна є протинна страйковим. Губернатор оголосив, що в разі якихнебудь неспокоїв повідсилає робітників до місця їх приналежності.

Ростів над Доном. Щоби підперти корабельну залозу, застрайкували всі поштові робітники.

Петербург. В фабрики пороку на однім з передмість застрайкувало 15.000 робітників. Вони задержали поїзд, що їхав до Рєзка, і привели його вернути до Петербурга. До Рєзка вислано військо, котре двома салвами розігнало товпу. Управа залізничної надіє ся, що буде можна удержати залізничну комунікацію. — Страйкувальні склади згодили ся достарчити видавцям газет тільки робітників, кільки треба до видавця одної газети чисто інформаційної. Порядок, в яким так видавані газети мають виходити, установлять самі видавці між собою. Нині мають в сей спосіб повити ся „Бірж. Вєдом“.

Тифліс. В Санґіюлю около 2000 Татарів заатакували російські війська. Борба тривала до год. 3. по полудні. Татари заняли дуже корисну позицію. По бомбардованню російським військом вивисили вони білу хурову і просили шефа округа, щоби прибув до їх табору. Шеф округа, боячись нового нападу, змінив вночі становища російського війська. Получене з Санґіюлем переверане.

Берлін. „Lokal Anzeiger“ доносить з Москви, що 300 учасників останнього бунту засуджено на смерть і присуд вже виконано. Між засудженими є багато цивільних осіб, а серед них і бувший посол до думи Михайличенко, при котрим знайдено плян фортеці. Военний суд буде ще цілий тиждень рядити.

Самара. На губернатора Бьєка, виконано замах і то в хвили, коли ішов до дому. На розі улич Вокресєнської і Вознесєнської якийсь молодий, около 20-літній чоловік кинув під поїзд губернатора бомбу. Наслідки були страшні. Бомба відорвала Бьєкові руки і ноги. В сусідних домах вилетіли шибі. Виножник старав ся утечи, однак поліція спіймала єго.

І як люди прийшли на мушту, я все так зробив, як казав Мамашкин; і подумайте собі: Жид поправді ані оден не упав! Вистріляли і стоять на дощці наче журавлі. Я кажу: — Чому-ж ви не падаєте? А вони: — Може ту глибоко!

Ми не витримали і спитали полковника:

— Неважє тим і скінчило ся? — Ніколи більше не падали — відповів Стадников: — Все, як рукою відняло.

Зараз же по всіх гостинцях до Василькова, Сквирі і Звенигородки всі бачили, як проїздив верхом якийсь там „Жид каштановатий, кінє синий, бородастий“, і берки-колегія відразу всюди скінчили ся. Та й не могло бути інакше: атже Жиди люди дуже розумні; як побачили, що такі зявили ся до них розумно, то й годі було розбирати собі. Навіть дякували, що, мовляв, „тепер наші бачать, що нам годі було не служити“. Вони-ж найбільше боять ся своїх.

Пезабаром приїхав і „Рвот“ і верещав та верещав „запаррю... закккккккк“, а вже до чого воно відносило ся, того мабуть і він сам не знав: а за Жидів ми від него навіть дістали батьківське „благодаррю!“, котре й старали ся ужити на полішене салдатського харчу, тільки не дуже то виходило сито.

— Ну, а що-ж за те все було Мамашкинові?

— Я єму видав три гривеньки на благословенні чоботи, а четвертого додав за збірку тої „снасти“, котру роздобув власним коштом.

Він же все те таки у Жидів позичив: і човна і дошки і лину, то треба було описати все чесно віддати властителям, щоби ніхто не мав кривди. Та той гривеньки і все поспував: не зміг дураки розділити на три часті без решти і все у Жидів пропав.

— А благословенні чоботи?

— Імовірно так і пропали. Ну, колиж ходити о державні справи, тогді приватні інтереси не мають значення.

Конець.

Переклад з російського.

Москва. З Петербурга доносять до ту-тешних газетників, що виборську відозву підписують тепер і інші посланці, котрі до тепер її не підписали, а то як-раз тому, що правительством заповіло, що буде в судовій дорозі потягати до одичальності авторів відозви. До тепер прибуло 62 нових підписів, так що тепер правительством мусіло би вивести слідство проти 243 бувших послів. (Лист польські послі не підписали і не хотять підписати відозви. Редакція).

Льондон. Російський кружляк „Новик“, затоплений Японцями підчас останньої війни, видобули Японці з моря, направили і прилучили до японської воєнної флотії.

ТЕЛЕГРАМИ.

Побут цїсаря.

Італ. Цїсар удав ся вчєра до Айзенерну.

Болгарія і Греція.

Софія. В політичних кругах заповідають, що Болгарія видасть енергичні заходи проти Греції.

НОВИНКИ.

— Складки на будову руского театру у Львові ідуть чим раз пивійше. Сю обставину підносить „Przeгляд“ вказуючи, що в червні зібрано тільки 1.500 К, а в липні вже лише 1.300 К „а тимчасом проценти від капіталу виплаченого за куплений під театр ґрунт виносять місячно около 1.800 К“. Супроти того „Przeгляд“ не вірить, що збере ся фонд, потрібний на будову театру, і вже тепер радить львівському магістрату і всім тим „чинникам, котрі будуть потребувати або вже й тепер потребують великого, добре положеного ґрунту під якусь публичну будову, щоби ввійшли в переговор з руским театральним комітетом і закупили сю реальність ще тепер, доки вона не є ще зіпсована через парцеляцію“. На се можемо успокоїти „Przeгляд“ і всіх подібних єму приятелів Русинів, щоби нами не клопотали ся. Хоч як раді би вони, щоби руский театр не станув у Львові та ще й в так гарній місці, а до того і без великодушної помочи наших опікунів, то можемо їх упевнити, що Бог ласкав і позволить нам власними силами довершити розпочате діло. Що тепер справді складки пливуть слабо, се правда; але-ж і маємо в сю хвилю багато далеко пильніших справ, котрі вимагають загальної жертвоулюбності і помочи. А чи театр стане за два роки чи за три або за п'ять, се вже менше нешастє. Але він стане! Не тіште ся передчасом, щоби опісля тим зліснійше не затискати зубів!

— Як ділчі обдурюють наших людей. Пишуть нам з Бережанщини: Перші лучі сходячого сонця упали на залізничну „штреку“ і здивовані сховаи ся знов за хмару. На залізничім двірці в поли, де хіба раз на місяць хтось всїдає або висїдає, панував незвичайний рух: яксь обдерті, збідовані люди, з виразним п'яном — нужди на лиці, метушили ся по стації. До поїзду було ще до сїєї часу, отже я підійшов ближше до тих людей і почав розпитувати. То були бойки з Пасичної к. Надвірної; 30 душ їх спровадив собі жидок Вігліл, посесор зї Слободи золотої. Мали бути 3 неділі, а тимчасом тепер вже по двох неділях відсїлав їх. П'яну-чи оповідав мені оден старенький, як то несовісно ошукали їх. Обіцяли їм дати ординарю, молоко, сир, а вони того і не бачили, навіть бараболі їм не дали, а муку давали їм таку, що й свині не хотіли її їсти. „Ми прийшли — говорив старий — заробити собі хліба, а він хліба не хотів нам дати, тільки грішми поплатив, за копу пшениці платив по 1 кор., а кільким то дві колі чинили за одну, бо, мовляв, снопи були за малі; за копу вівса обіцяв платити по 1 кор., а поплатив лише по 10 крейцарів“. Та не досить того; останнього дня ще „пан жонца“ однокій жидок, побив одного з них за те, що той при живій спімнув, що вже 12-та година, а вони ще не обїдали; до других кричав: „Бойки, я вас до купи жєну і кіними витратую!“ Для того вони покинули двір в Слободі зол. і не хотіли віддати посесорови контракт, але той загрозив їм, що коли не віддадуть контракт, то будуть мусіти вертати на власний кошт і ось тепер по 2-ох неділях вертали. „Ми гадали, що собі заробимо хліба, а тимчасом і живна страшили і вертаємо з нічим“ — плакав старий. „Напишіть, паничу, в газети, най люди читають про нашу кривду і не йдуть до такого пекла. Най десятому заказують“. І справді аж серце краєло ся, коли виділо ся пужду того бідного народа; сам їх вид витискав слєзи з очей. Та не одиникий то випадок. Так поступають майже всі подільські ділчі і посесори. Рік річно опускають „бойки“ і двір лана Янковського з Росоховатця, де „жонцою“ є знаний Табенцький, з наріканнями і прокльонами. Табенцький з засади не держить ся контракту і кривдить бідний народ на чім може. Помешканє для „бойків“ зробив з хліва, де, незнати чому, свині гинули, решту помістив в буді під млином, де від найдавшіх часів був збірник нечистоти так, що задля смроду ніхто не міг перейти попри те місце. Тепер же замість до живна, як стоїть в контракті, уживає тих людей до роботи при машині, а цілою ординарією для них є спїсїшла кукурузяна мука. До Росоховатця спровадив Табенцький людей з Боднарова поз. станиславського, а заманив їх в той спосіб, що казав, немов вже зі своїми людьми погодив ся і дає їм 9-ий сніп, (хотять се неправда, бо свої люди

доси в дворі не роблять), а чужим дасть 10-ий, ординарію, горівку і солонину. Горівку на половину з водою дає, але солонини ні, щє її побиває людей.

— *Polnische Wri-ch ft.* В селі Ворохті, сокальського повіта зложили селяни около 6000 К на будову школи і вже навіть звели матеріял. Однак шкільні власті нічого не роблять і матеріял гниє. Тимчасом громада мусить річно платити 600 К за наєм тісної шкільної салі і мешканя для учителя, бо шкільний будинок, вибудований перед 10 роками, знищив гриб.

— *Нєрївна мїра.* З Калуша пишуть нам: З весною внесено до калуского маїстрату поданє о консєнс на будову „Народного Дому“. Вшехпольскі порушили небо і землю, щоби маїстрат не позволив на будову, хіба, що „Народний Дім“ буде відсунений на 6 метрів від границі. І дійсно так стало ся. Тимчасом повітовий виділ зніс се орєченє маїстрату і позволив ставити будинок в віддалєню 3 метри від границі, як закон сєго вимагає. Калуска вшехпольска гаката внесла проти сєго рішеня повітового виділу рекурсе до краєвого виділу, котрий сєї справи до тепер не полагодив, хоч осїнь уже за плєчима. Так поступає ся з руским товариством. Якже-ж інакше поступають з кожним, хто лиш не є Русиним. Вшехпольскому махєрови, жидкови Йойні Вєзєльбертові дозволено без ніяких перєпон побудувати на самїй границі каменїцу та й то ще так, що 4 вікна виходять на против ц. к. суду, де є також арєшти і подвірє, на котрє випускають звєзїв на прохїд. І суд, ані апєляція нічо на те не кажут. А прєцї сє пряме подоптанє закону. Чи для вшехпольських махєрів не існують зовсїм закони? — Найбільше заходили ся, щоби не надано консєнсу на будову „Народного Дому“, вшехпольки: Кєстєн Косач, ц. к. адюкт судовий (котрого батько, Русин, охрєстив на латинськє), Йойна Вєзєльберг, сєрдєчний прїятель Косача, і кє. Шелїгєвич, латинський парох. Гарна компанія, нема що й казати.

— *Про учительську конференцію в Мостисках* помістили ми в новинах 143. чїста „Дїла“ деякі замїтки. З прїводу сїх замїток п. Писїф Рибачевский, управитель школи в „Лїшках гост.“ і голова філії руского Товариства педагогічного в Мостисках присїлає нам спростованє, з котрого уміщуємо, що слїдує: Неправдою є, що учителі Русини на окрєжній конференції в Мостисках не відізнали ся ані словом по руски. Впрочім на порядку днєвнїм конференції були такі справи, над котрими дискусія була взагалі дуже слаба, тож і не було нагоди іншим Русинам забирати голосу. Голова руского Товариства педагогічного п. Рибачевский ніякого реферату не робив ані не читав. Натомість відчитував він обїжник краєвої шкільної ради в справі шкільних огорєдів і обїжник Товариства пїльнично-огорєдничого в справі вистави. Оба сї обїжники були писані по польськи, тож годі було відчитувати їх по руски. Голова філії руского Товариства педагогічного п. Рибачевский не є головою відділу польского „Towarzystwa pedagogicznego“ лише заступником голови, вибраним мимо єго волі. Неправдою є, будьто бї мостисках філія руского Товариства педагогічного не проявляла ніякого житя. В червні с. р. відбули ся загальні збори філії, а на 1. вересня с. р. розписано другі збори. Майже що місяця відбувають ся засїданя відділу мимо того, що голова філії мешкає в іншій селі, секретар в іншій, а каснер і другі члєни відділу знов в іншій. Заходом філії відбув ся курс пригєтовляючий до гімназії, а тепер заходить ся філія коло заложєня сєлянської бурси в Мостисках. Дїяльність філії була бї ще успішнійшою, коли бї члєни виплачували правильно вкладки. На жалє многі члєни з вкладками залагають. До „zjednoczenia“ усіх мостиских учительських організацій, як сєго бажає собі староста, не прїїде, і сє одєн з члєнів відділу філії старості на конференції окрєжній отверто заявив. Тільки п. Рибачевский. Ми з сєвого боку мусимо вказати зачудованє, що ще деякі учителі-Русини належать до „Towarzystwa pedagogicznego“. Адже се товариство, добровільсь гарного маєтку, до чого в значній часті і учителі-Русини причинили ся, на останніх зборах своїх делегатів змінило свою урядову назву на „Polskie towarzystwo pedagogiczne“, радило довго над вєсєсєнем, чи не викинути бї з товариства Русинів, а вкінци явню піддало ся під команду русинїдного вшехпольского штабу, проти чого навіть учителі-Поляки з західної Галичини рішучо заперєстєували. Нам видає ся, що при такім стані річі, ані одєн учитель-Русин не повинен належати до сєго товариства, котрє тепер стало ся прямо філією вшехпольської гакати.

— *Господарка шкільного інспектора* Юзєва в залічєнїм повіті. Щоби учителя Николяка позбуди ся з Близьцаних, перенєсєно єго до Ковалівки, де нема ані будинку шкільного ані мешканя. В додатку сєляни огрєчені тим, що на удержанє школи належєно на них великі додатки, вигнали Николяка з сєла і тепер він без посади і без хліба. — Старший учитель в Залічєнїх, п. Пітулей, по трицятїлітній службї одєржав недавно урлєоп на одєн місяць в цілі поратованя здоровля. Однак інспектор Юзєва сєго урлєопу не прїзнав, та заборонив п. Пітулеви з негє користати. — Молодшого учителя в Лисівцях увільнив інспектор Юзєва з посади сєред року шкільного, полишаючи єго з жінкою і дітьми без кавалка хліба. — Ц. к. краєва шкільна рада повинна бї вже раз поучити п. Юзєву, що і єго прєцї обовязують закони і розпоряджєня. Ми прєцї знаємо, що прїм. сокальський інспектор рівнож переносив і увільняв учителів „на росєєкапї“, не держачись прїписів радою краєвою виданих. Алеж сє дало краєвій шкільній радї прївідперєвєзєно на прїгїрє Пальєс. Сєни, які

до виданя розпорядку, зовсїм справєдливого, котрим обмежєно право окрєжних шкільних рад переносити і увільняти коли небудь і без причини тимчасових учителів. Чиж однокій п. Юзєва мав бї в тім напрямі кермуватись своїми забаганками, ігноруючи розпорядки краєвої ради? — При сїй нагоді звертаємо увагу всіх учителів на обїжник краєвої шкільної ради уміщений в 14—15. чїслі „Промїня“ в справі увільнюваня тимчасових учителів з посади. Обїжник сєй не є видрукований в „Dziennik-u urzędow-im“, і тому може мало кому відомий.

— *З Тєребєвлї пишуть нам:* В половині сєрпня обіцяла загостити до Тєребєвлї на вісїм вистав нашє театральна дружина. В нашій, колїсь ставній Тєребєвлї панують тєшї, пер невідрадні відносини. Наші „starsi bracia“ загнївали ся на нас. Перед 4 роками відсїпївано на концертї Шєвчєнка пісню „Не пора“. Сє так вразило деяких Поляків, що попри сягли ногою не вступити на ніякий руский вєчєрок. І доси дійсно дотримують слова. Супроти того тим більший обовязок тяжить на нас підперти нашу пїтому інституцію нашими власними силами. Надїємо ся, що як місцеві, так і замїсцеві Русини не пожалїють трохи труду і... грошей і підпруть руску сєцену в єї культурних і народних змаганях. Чужї нас бойкотують, як же ми самі будемо обєртними там, де ходить о нашу пїтому інституцію, то шкода коштів і заходів. Чимало руского гроша пішло в карман америкєнських дурисьєвів Bial-iv Bill-iv! Чиж будемо наш народний театр ставити низше америкєнських видювчї? Надїємо ся, що сєй наш голос не буде голосом волїючого на пустини і що театральна сєля буде по береги заповнєна. — *Місцеві Русини.*

— Адвокат, п. д-р Стефана Федєка заїменував краєвий маршалок заступником директора краєвого банку.

— Галицький сойм має зібрати ся на сєсню аж в сїчні 1907.

— *Розбїшачство між Поляками в Королївствї* прибирає небувалі розміри. Нема дня, щоби по більших містах, як Варшава, Лодзь, і ин. не сповєнено кільки робітничих нападів, рабунків, убийств, мордів, і т. и. і то сєред бїлого дня, а все „dla sprawy narodowej“. Варшавський „Kuryer Polski“, а з ним і тугєшина „Gazeta Narodowa“ осуджують острє сї звинки і між іншим кажут: „Є стверджєною річю, що в бїльшості случайів розбїйничї напади сповєнювала інтєлігентна молодїж. І так примїром в нападї на касу промисловцїв брали участь шкільні учєники. Також самі учєники і доконали огидного морду на особі нещасливої п. Пуласкої під Скерєсєвцями. Тепер потвердили ся навіть розбїжні ватаги, зложєні виключно з учєників сєредних шкїл“. Однак наші вшехпольські шмати нічого собі з сєго всегє не роблять. Коли сїновизи в Сколю збурили „sokolsk-y“ триумфальну браму (тай ще питанє, чи Сїчовики!), то вони через цілий місяць рєпетували: Гвал! Полїтичний морд! З Чайковського замордованого, Бог знає ким, (слідство до тепер не скінчєне) зробили навіть „sokol-a“ (глядїть протокол парламентарних засїдань), денунціювали сїльських судїв-Русинів і кричали, щоби їх порозганяти, спричинили навіть якєсь дохаджєнє проти них, вкінци накинүлись з доносами на ціле сїльськє учительсьтє. Тепер видячи сєое „посрамлєнє“ мовчєть, але благородні денунціяції зробили сєое... А прєцї кращє було бї, колиб вшехпольска мафія заняла ся чищенєм гною з сєвої стаї.

— *Пожари в Перемішлянщинї.* Польські днєвники доносять, що в останніх часах згорїли: в Ганачєві на фільварку о. Францїшканів 3 стирї сїна, в Романові 150 кїп пшєнїцї, в Зєвєнгороді 3 стирї збіжя, і т. д. Все те, як кажут польські днєвники, робота руских гайдамаків. Чого ще не вигадують наші сєрдєчні прїятелі?

— *Град.* Пишуть нам: В суботу 5. с. м. надїгало на сєло Чернів повітє станиславського градова туча і знищила до крихти всю надїю сєлянїна. З початку сїпав град величини волєского орїха, а потому дїшов до величини кулака. Нарід по поли кричав, бо не мав де діти ся; худоба рєвіла, коваючи голови в копцї сїна і полукїпки. Заяцї поубивало, а також багато птїць і дробу; одєн кїнь погіб на місци. Добре було бї, щоби власті висла і на місце комісію в цілі відписаня податку і розданя запомєг межі бїдних; тим бїльшє комісія пожадана, бо наш славний вїтуньє з певністю не подастє сєго з уряду, бо єму не при голові нещастє громадян. (Кождий пошкодований має право повідомити старосту о своїй шкоді і зажадати комісії та відписаня податку. — *Рєд.*)

— *Утеча обманця.* З Тернополя доносить, що відїти утік Емїль Май (May), управляючий тамошною філією сполучєних австрїйських товариств плаваб „Austro-Americana“, спрєнєвіривши значні грошєві суми. Май так доконував обманствє, що побирив від ємігрантів гроші, але не видавав корабельних карт, лиш виправляв їх до Ротєрдаму, запєвнюючи їх, що там дістануть карти. Австрїйський конзул в Ротєрдамі повідомив недовго тернопільський маїстрат, що в Ротєрдамі 15 ємігрантів чєкає вже 6 недїль на карти залізничї від Мая. Під прєсєєю маїстрату Май відослав тим ємігрантам гроші, але тимчасом з Ротєрдаму, Гамбурга і інших портів стали надходити такі самі скарги, і Май, не чєкаючи наслідків, утік. Сей Май загнав багато ємігрантів в страшний нужда. Полишєв він в Тернополі великі довги.

— *Затонєнє корабля.* Ми вже доносили про затонєнє корабля „Срію“ коло Байєс Гєрмінга. Тепер доносять з Картагєни нові подрєбїці катастрофи. І так: Около 600 вїратуваных робітників майже зовсїм без одїня Алеж сє дало краєвій шкільній радї прївідперєвєзєно на прїгїрє Пальєс. Сєни, які

відбувалися на потоплюючому кораблі, не даючи описати. Одній молодій жінці, що держала дитину на руках, радили, щоби вона її лишила, бо сама не утратить. Однак вона сказала, що воліє сама згинуть, ніж покинути дитину. Пізніше сю жінку wraz з дитиною уратовано! До корабельної ливни училося сім дітей. З причини за великого віддалення не можна було їх вратувати. Крики матерій о поміч для дітей роздирали серце. Кілька жінок збожеволіло. Жертвою катастрофи стали сім головно жінок і діти, а також пасажери I. і II. класи. Бракує 385 осіб. Всі кораблі що находилися недалеко місця катастрофи брали участь в рятунковій акції і забрали багато людей на поклад. Кажуть, що ця страшна катастрофа спричинила незручність капітана, котрий в наслідок сего мав поповнити самоубійство.

— Конституція для Трансвалю. Англійська палата послів мимо сильних протестів членів бувшого кабінету затвердила правительственный проект в справі заведення конституції в Трансвалі. Трансвальський парламент має складатися з 69 членів, з котрих 34 вибере населене "Ранду", а 9 гірничого округу, 6 місто Преторія, 29 інших міст і округи бувшої бурської республіки. Посли будуть вибрані на 5 років. Члени парламенту будуть доставити дієти. В промовах можуть уживати англійського або голландського (с. е. краєвого) язика. Побіч парламенту буде утворений рід вищої палати, зложеної з 15 членів, іменованих правительством. Край Муринів Свазі, не буде в парламенті репрезентований. Ним буде управляти правительственный комісар. Конституція містить також постанову, що не вільно буде спрощувати робітників-Хіндів. Англійська палата послів є того переконання, що в трансвальській парламенті будуть мати перевагу англійські живла. Натомість опозиція не є сї гадки. Вона думає, що в наслідок конституції Бури піднесуться проти Англії при помочи Німців, що мають свої посілості безпосередно при межах англійських посілостей.

— Англійський шкільний закон. Палата послів ухвалила новий, ліберальний шкільний закон, котрому рішучо противиться палата лордів. Звідси пішов рух, стремлячий до знесення сїєї перестарілої інституції. Однак здає ся, що лорди вкінці погодяться з konieczністю: затвердять закон. Після него школа в Англії має бути публична і безвірнісповідна. Також наука релігії буде мати безвірнісповідний характер і ґрунтуватися буде лише на викладах о моральності, опираючись на св. писмї. Однак два рази на тиждень мають відбуватися ся для поодиноких віроісповідань виклади релігії в душі дотичного віроісповіданя на основі катехізмів. Сї наука не можуть уділяти світські учителі, лиш духовні.

— Дар маршалка Оямі. На початку сего року вилас будапештський мешканець Іґнатій Шварц японському маршалкові Оямі в дарунок палаш Наполеона I., який був его власністю. Тоді дякуючи ему за дар, ще написав Ояма Шварцови, що із своєї сторони пішле також дар. Сими днями одержав Шварц від японського посольства іменем маршалка Оямі японську почетну шаблю, котра дуже штучно вироблена і має велику вартість.

— Грошеві клопоти чорногорського князя Никити. Князь Никита видав указ, приказуючий всім турецьким жінкам ходити публично без заслон. Се імовірно викличе еміґрацію Турків з Чорногорії. Сей указ видав князь Никита умисно. Він іменно хоче сконфіскувати ґрунти опущені Турками. А причиною сего має бути невідрадий стан фінансів чорногорського князя. До тепер побирав він від російського правительства за допомогу річно пів мільона рублів з чого 150.000 обертав на військо а решту на удержане свого двора. Однак Вітте, скоро став президентом, зчеркнув сю дотацию і тоді на просьбу кн. Никити а радше на просьбу его довнкі визначив ему з своїх приватних фондів 100.000 рублів річно. Се князеві не вистарчувало. Тому удав ся до султана Абдуля Гаміда II. з просьбою о позичку, але сїй відмовив. Отже кн. Никиті впало тепер на гадку забрати ся до турецьких ґрунтів і тим не лиш поправити свої фінанси але й лімістити ся на султані. Однак треба сумніватися ся, чи се ему що допоможе, бо тепер земля в Чорногорії по великій еміґрації в останніх 3 роках (ви-еміґрувало 23.000 людей) дуже потаніла а навіть нема покупців.

— Дивна секта. З Нью-Йорку доносять: 83 членів якоїсь дивної секти, що називають себе "пропавшими дітьми Ізраїля" приїхали до Нью-Йорку. Вони походять з Австралії і їдуть до Бентон Гербура в удільній державі Мічиген, щоби там сполучити ся з своїм "королем" і своєю "королевою", котрі панують над 400 членами такої самої секти. Члени сего маленького королівства кажуть, що якраз за 10 літ, в серпні 1916. р. настане кінець світа і їх заберуть золоті вози, скоро на них нападе сила сатани. Приїхавші секретарі виглядають як дикі і страшно занедбані. Мужчини мають бороди аж по самі коліна, а жінкам звисає волосся на плечі як патли нечесані з роду: їх одіж позшивана із всіляких різнобарвних лавів. Они вегетаріани, не їдять мяса, а живлять ся лиш овочами і яриною, котру собі самі виплекали і забрали з собою на дорогу. Їх проповідир називає ся Біссерт і виводить свій рід від якогось короля, що панував у Валії тисяч літ тому назад.

— Як сотворив Бог Москаля? У "Vossische Zeitung" оповідає оден подорожний про се питане ось так: Вірменські купці, котрі щорічно заливають сотками російські ярмарки, є дуже хитрі люди. Їх дар обсервації великий а головню не ухочуть їм малі грихі їх

співгорожан. Отсі їх прикмети можна пізнати в їх влучних оповіданнях і анекдотах. Перед кількома роками, було се на осінній ярмарку в Нижнім Новгороді, взяв я одного із сих хлопців за провідника. Коли він довідався, що я не Росіянин, лише "чужинець", запитав ся з хитрим усміхом: "Пане, ти вчений, але чи знаєш також, як наш Господь сотворив Москаля?" — "Ні, оповідай!" — "Отже, се було так. Раз пустив ся Господь з Ісусом Христом в дорогу. Він був доброї волі, тай сказав: "Знаєш, Христе, ми вже сотворили Жида, Грека, Вірменина — але ще здало би ся сотворити Москаля". Христос вагав ся. "Отчику", казав він, "прошу тебе, не роби сего; ми можемо вкінці мати неприємності". — Але-ж що-ж се шкодить", сказав Господь тай вимовив слова оживляючі. Але лише станув перед ними Москаль, так зараз крикнув до них: "Стої! Есь у вас паспорти?" — "Видиш, батечку", сказав Христос з докором, "було нам треба сїєї історії". Господь сів, сьміючись в кишеню, видобув двацять копійок і всунув Москалеви в руку — а тоді могли йти дальше вже без перепон. "І видиш, пане", скінчив мій Вірменин анекдот, "до знаку так лишило ся до наших часів".

— Дрібні вісті. Перемиський єпископ Константин Чехович повернув з купелів до Перемішля. — Візанчя п. Льва Абрикосового, ук. студ. богосл. з п. Оленою Височанською, дочкою пароха в Перегнєвці, відбуде ся дня 12. серпня о 8 год. вечером в парохіяльній церкві в Перегнєві, почта і стан. телегр. Глиняни, сташа зєлізи. Задвіре.

Концерти і видовища:

В Стрию в сали "Народного Думу" відбуде ся в четвер 9. с. м. великий Вечер гумористичний Н. Войтовича, артиста драматичного; запрошує ся всіх Русинів.

Урядові вісті:

Вісті з єпархії перемиської. Презенти доставили: Інокент. Рудавський на Манастир, Іос. Гамерський на Залуж, МIRON Черлунчакевич на Крукиничі, Антоній Словський на Михалевичі дек. дрогобичного, Іосиф Дуркот (з Рихальда) на Сїбіно. — До кан. інституції завізав: Іґнатій Мохнацкий на Войткову, Мисрола Устияновский на Смерек. — Сопомічництво в Лисках муров. достав Юл. Азарянович. — Відлуску для поротавання здоровля доставили: Юл. Плятек, Мих. Дуркот, Мих. Качмар на 4 неділі, Іларіон Геля на 6 неділі, Лев Санюк на 5 неділі, Олімпі Полянський на 4 неділі.

З ц. к. дирекції зєлізниць держ. у Львові. Сім доносить ся, що на шляху Самбір-Синки поміж Ясеницею замковою а Синками привернено наново рух поїздів товарних дня 27. с. м. Перерва поміж Ясеницею замковою а Стрілками-Топольницею триває дальше. Рух особовий відбуває ся через пересіданє поміж Стрілками-Топольницею а Ясеницею-Замковою

Померли:

— Ярослав Деркач, студент прав, упокоїв ся дня 2. с. м. в Борках великих. В. е. п.!

Проспект

"Руского інститута гімназьяльного" в Перемішлях.

Руский Інститут гімназьяльний єсть на взір англійського способу виховання улажненем пенсіонатом (інтернатом) для учеників гімназьяльних. За мірну оплату подає сїй Інститут своїм питомцям: здорове вигідне, чисте і естетичне поміщенє, достатний, добрий та здоровий вікт, пранє біла, дальше безнастанний, вітцівський догляд, правильний спосіб життя, на случай слабости старанну лікарську і домашню опіку, а вкінці що найважнійше науковий провід, та реліґійноморальне, всім потребам будучности відповідає вихованє.

На чолі Інститута стоїть ректор котрий мешкаючи в Інституті веде верховний нагляд і кермує вихованєм учеників при помочи рівнож в Інституті мешкаючого віцектора. Ректором і віцектором єуть упрощені в тій цілі два професори евантуально катихити гімназьяльні. До постійного, безпосередного дозору та до помочи в науці удержує Інститут шістьох префектів (на дзирателів), в часті старших відзначаючих учеників гімназьяльних, в часті відповідних академиків. До ведення діл економічних і до нагляду за ладом і порядком в Інституті взагалі, іменно до береження карности в біло, одєжі і постелі питомців покликаний господар, чоловік образований, інтелігентний, емеритований урядник або учитель народних шкіл. Для ведення домашнього господарства, іменно кухні та пральні удержує Інститут господиню. т. є. старшу інтелігентну жєнщину. Для полагоди всяких низших послуг удержує Інститут в кухні і пральні жєнщину а впрочім для обслуґи питомців в спальнях, салях наукових, їдальні і прч. виключно мужєську службу. Верховний надзір над Інститутом веде підписаний Виділ Товариства через свого предсідателя і двох до того покликаних відпоручників.

Інститут гімназьяльний поміщений у власній, величавій, умисно на ту цілі після всяких вимог гігієни, вигоди і естетики, устроєний дво — зглядно триповерхній каменищи, що положена високо серед просторих, зелених городів при улиці баштовій, безперечно в найздоровішій часті міста Перемішля. Просторі, соняшні, відповідно провітровані комнати на найвищих поверсі, призначені виключно до спаня. В тих спальнях уставлені симетрично і з узагальненем гігієнічних та естетичних вимог гарні зєлізні ліжка, столики і шафа на одіж, для кожного ученика осібно. Середній поверх, призначений на салі наукові (музеї), т. є. боевища духовної праці учеників, з відповідно уставлєними пультами (знов для кожного ученика осібно), катедрами для ректора

і віцектора, і прочими приладами потрібними до науки (як таблиці, мапи і т. п.) Харч подаєсь в просторій, 19 м. довгій і відповідно широкій їдальні в партері. Для хорих питомців призначені окремі, після санітарних приписів устроєні, ізольовані комнати (інфірмарі). Окрім того посідає ще Інститут окрему, велику салю до рекреаций, два просторі мешканя для ректора і віцектора, дальше гостинну комнату, в котрій батьки, навішуючі своїх снів зможуть переночувати, кімнату для науки музики, і канцелярію. На найнижшій поверсі, зглядно сутерінах поміщені мешканя господаря і господині, мешканя служби, кухня, пральня, купелі, спіжарні і пивниці. Цілий будинок заосмтрений в водопроводи, що заосмтрює водою умивальні коло спалєнь і взагалі цілий будинок інститутський. Всі салі, призначені для питомців, як також коритарі єуть огріті кальориферичними печами. Кругом Інститута город, призначений на забави і взагалі на відпочинок питомців.

Родичі, (т. є. отець, мати або опікун), що бажують помістити свого сина в нашій Інституті гімназьяльній, єуть обовязані: 1) стати членами нашого Товариства і в тій цілі заплатити з гори річну вкладку 6 корон; 2) при вступі ученика до Інститута зложити таксу 10 корон за цілорічне з'ужиткованє інвентаря т. є. ліжка, столика, шафи, пульта, начиння столового і взагалі всіх річий, які Інститут закупив накладом понад 10.000 корон для ужитку учеників; 3) при вступі зложити 10 корон завдатку на конечні біжучі потреби ученика, як: прибори шкільні, на праву обуви і одєжі, на лікаря, ліки і т. п. — а опісля по вичерпаню тої суми зложити правильно, місячно, з гори по 46 корон за одного ученика; 4) поносити відшкодованє за всі надзвичайні ушкодження чи то інвентаря чи то інших урядженє Інститута, які спричинить їй син. — (Ригор сїй, заведений у всіх виховуючих інститутах з огляду на порядок, є у нашій Інституті тим потрібніший, що наш Інститут єсть, як то вже вище сказано, устроєний дуже великим накладом грошей, а передчасне з'ужитє того устроєня не тільки що понизило-б уровень нашого заведеня, але привело-б его певно над беріг руїни); 6) при вступі підписати заяву, що обовязують ся сповняти всі услівя обияті отсим проспектом.

На всі повисші влати і видатки веде Заряд Інститута для кожного ученика окремих рахунок, відписи котрого уділяєсь періодично родичам. Родичі єуть обовязані зараз по удержаню рахунок вирівнати під загрозую усунєня ученика з Інститута. Місячна вплата 46 корон не може бути обкромована з причини вїзду ученика на сьвята або на відпустку.

Кожний ученик мусить виказати при вступі до Інститута слїдуючі річи в цілком добрім стані: 1) сінник 2 м. довгий, 94 см. широкий з домашнього полотна; 2) подушку; 3) ковдру; 4) вовняний коцик барви темно-червоної (bordeaux) до накриваня ліжка; 5) 4 пошевки на подушку; 6) 3 тонкі простирала на ковдру приладжені до защіплюваня на гузики; 7) 3 грубіші простирала на ліжко; 8) 6 сорочок; 9) 6 пар калєсонів; 10) 6 ручників; 11) 12 хусток до носа; 12) 6 пар шарпалиток легких і 6 пар зимових; 13) два порядні одяги мундорові; 14) плащ мундуrowий; 15) конечно дві пари обуви; 16) малє зеркалає; 17) 2 гребені (рідкий і густий); 18) 3 щітки а то: до сукна, до волося і до зубів.

Всі повисші річи мусять бути конечно призначені числом, яке заряд Інститута визначить для кожного ученика при прийнятю.

Всі річи мають бути подвійно списані. Одєн з тих списів передає ученик господарєви, другий задержують родичі.

Зголошеня письменні належить надсилати найдальше до 15. н. ст. серпня 1906 на руки Вл. Григорія Цеглиньського ц. к. директора гімназьяльного в Перемішля. (Ученики, що були сего року поміщені в Інституті, а хотять там і на дальше остатись, мають на нове зголоситись.)

Від Виділу Товариства "Бурси імені сьв. Николая" в Перемішля заснованої в ювілейну пам'ять 50-літнього панованя Цісаря Франц-Йосифа I.

Григорій Цеглиньський, предсідатель.

д-р Теофіл Кормош, секретар.

— Виказ жертв на будову Церкви в Новім місті коло Добромиля. На мої відозви, порозсилані wraz з "Ділом" перед Зеленими Сьвятами б. р., зволіли надіслати ласкаві латки слїдуючі: Доброділі і Добродійки (в кор.): [Дальше:] Д. Елясевич 1, Д. Содома 1, В. Бриллиньский 1, Уряд гром. 2, Церков дочерна Сетихів 2, громада Сетихів 1, Михайло Бовжик 0-10, Іван Мигула 0-20, Маршн Стойко 0-20, А. Ц. 0-4, І. К. 0-4, Федір Гапа 0-10, Іван Сенік 0-20, Михайло Струк 0-20, Пилип... 0-10, Іван Колтиш 0-20, Андрій Галат 0-10, Петро Вовк 0-10, Стефан Кохачків 0-10, Іван Вовк 0-20, Федір Баронч 0-20, Іван Липкевич 0-20, М. Ковалишин 0-20, І. Кавний 0-10, Василь Колтиш 0-20, Анна Ястремська 0-60, Іван Содома 0-10, Семен Грек 0-20, Дмитро Лотис 0-20, Данило Содома 0-50, Андрух Войтиш 0-40, П. Содома 0-20, Т. Сембратович і о. Николай Білецький Пацієнти 40, о. Волод. Дорош Вибранівка 30, Мелетій Видрак канд. адв. Ланцут 7-50 від Русинів заточених, о. А. Куценв Улицко 4-60, Виктор Чомкевич Стрілківці 3, о. Ник. Фольварків Демня 5-50, Олімпія Левицка Жєлдєць 2, о. Антін Левицький Мухавка 6 (с. е. від себе 1, а від Брацтва церк. 5), о. К. Сінкевич від парохіян Радохонці 2, о. Іван Созанський Черча 13, Ілія Мельник Рогатин 1-50, Вас. Демчук Руда монастирска 4, Ст.

Созанський Динів 1, о. Ів. Іванчук Крипе 10-20, Уряд парох. Борщів 31-41 від парохіян Боршева і Муншківки, о. Юліян Левицький Яцке велике 4-42, Читальня "Просьвіти" Тетевчиці 1-10, Симеон Кульчицький Бєвів 8, Ксаверій Билиньський Личині 10, о. Л. Шанковський Нижборт новий 3, о. О. Голінатий Шельпаки 2, Уряд парох. Кошилівці 1, С. Кукура Нижанковичі 3, о. Г. Лев Борятини 2, Т. Івнатів експедитор поштовий Жєззав коло Бохні 2, Скарбона перковна в Сопоті 2, Др. Остап Макагушка Львів 4, н. І. Смоляний Панівці 3, о. Т. Бородайкевич Тростянець 5, Уряд парох. Болєстрашичи 24, н. Ан. Гринєвський Мельнич 9-60 (с. е. Максим Каминський 1, а решту: Яким Кубар, Тереній Каминський, Петро Бєгей, Михайло Муцей, Вас. Зварєць, Ів. Думін, Семко Благує, Роман Каминський, Семко Бєгей, Гринь Брухаль, Гринь Гришик, Вінтін Каминський, Пилип Бріч, Кость Чмєлик, Атаназ Чмєлик, Ник. Квасній, Вас. Бєгей, Андр. Каминський, Гарасим Бойсан), о. Мих. Вербицький Воля цєклиньська 5, п. Олекса Рєшетило Зелена 2, Анна Подляшенка Гладішів 2, Уряд парох. Шульганівка 3, о. Єрон. Борковський Грушів 5, Вас. Палажій Дубецко 1, Юліян Рудавський Ріпчиці 25-80, о. Кипр. Дуркот Вербівник 2, Елена Дубівна учителька Заліщики 2, о. Др. Малиняк Сливниця 1, Читальня "Просьвіти" Корняловичі 4-26, о. Т. Савула Дмитровиці 5, о. Ів. Гринишин Тарнавка 2, о. Ник. Стиловський Дєвятики 1, о. Людомір Билиньський Вишньєвич 12-10 від себе і парохіян в Гайворонці, Ярослав Лучиковський Опана 2-50, Антін Романів дїетар в Косові 0-42, о. Андр. Бєніч Баличі 1, Волод. Котоний учитель Ходорів 4, Д. Марко Бохня 4, о. Іос. Смерєчинський Воскрєсїнці 2, Климєтина Ступицка Камінька стр. 1, Дєніс Снілик Уїнів 1, Вас. Петруняк і тов. Нєзвіска 3-30, о. Іос. Фолєс Снілив 5, Ів. Майковський в Сараті Буковина 1, Савин Левицький дир. Банку звязк. Станиславів 5, о. Вас. Ковч Улашківці 5, о. Яков Рожко в Краснополі 2, Семен Шпїцер богослов IV р. Львів 1, о. Вас. Охмич Туринско 4, о. Алекс. Дуркот Явіркі 4, Ів. Вертипорох упр. шк. Лышків кор. 1, Володислав Слєтицький 2-24, українські богослови II. р. Львів 4-32, Мих. Лозоний будинок зєлізничний Кози 50 с., Грин. Кузьма Львів 5, о. Ів. Кочержук Горожанка 5, Мих. Кондрат Тисмєниця 2, о. Емїліян Кутик Ольховець-Мєльниці 2, уряд парохіальний Солинка 5, о. Михайло Осїдач Вєтлина 8 корон, — отець Ілія Андрущишин Красне 1, Петро Німчук богослов Львів 6, о. Мих. Куценів протоєрей 10, о. Анатол Кордасєвич Рєсочан 4, Теодор Дерлиця учитель Подусилна 1-48, Брацтво церковне Сокала 16, о. Сильв. Баранецкий Яновичі 4, о. Ник. Кравців Боратин 12 (с. е. парохіян на акафист 9, Емїль Куницкий 1, Ник. і Олена Кравців 2), о. Петро Перчинський Райтарєвичи 4, о. І. Чмола Улашківці 5, Олекса Саган сєлянин Топорів 5-04 (с. е. Клим. Олійник 0-60, той сам за жєну 0-10, Лев Шашкевич 0-06, Ст. Берєзак 0-10, Шевчук 0-10, Макс. Завалей 0-10, Мих. Бал. 0-10, Мих. Горбатий 0-10, М. Дємчишин 0-10, Федір Стирський 1, Дм. Стирський 0-40, А. Таланчук 0-20, К. Шевчук 0-20, Ф. Дубас 0-10, Ф. Залужний 0-20, П. Романів 0-10, Ем. Адамський лат. 0-50, Ст. Таланчук 0-20, Д. Берєзак 0-04, Берєзак 0-04, Ст. Лєхив 0-10, П. Таланчук 0-10, К. Ковальчук 0-10, Ф. Матишевський 0-40, і за 2 діти по 0-10), о. Волод. Клюка Гріянка 1, Лев Кішакевич Вєлічка 5, о. Н. Кукуруда Камінь 1-20, н. Ф. Згоряєвич Хрєст 6-20, о. Олекса Пристай Журів 6, А. Грушкевич Кравів 5, о. Петро Гарапюк Остаповичи 2, о. Ізидор Ганкевич Ситин 10-20, о. Альбін Добрянський Волосєнка велика 2, Ник. Олексій Поршна 10-80, Евген Жєзєвський Поршна 2, Петро Даниловський адюнкт прокураторий скарбу Львів 1-10, І. Крилиньський Воробик іляхоцький 3-20, Іос. Павлик Старий Самбір 13-52 (с. е. Іос. Павлик 2, Олекса Кручєвич 2, Андр. Сємєнурський 1-12, Евг. Чайковський 1, Лев Сєнетя 1, Іос. Білобрам 1, Самуїл Бачинський 1, Дмитро Уґрин 1, Ів. Саварин 0-50, Ник. Шємерєк 0-50, Ник. Волосєвський 0-60, Вас. Сїґєрич 0-40, Мих. Козій 0-20, Волод. Борковський 1-20), парохіян і читальня Просьвіти Лыцке шлях. 15-70, М. Калимон Калыніків 2, Уряд парох. Оровє 8, Вас. Цьонь Галичини 7, о. Олекса Маланюк Паушівка 7-20 (с. е. Мих. Гашуляк 1, Мих. Татій 1, Ів. Коробій 1, Брацтво церковне 3, Мих. Рєк 0-20, Ник. Чикалюк 0-20, Мих. Мєрловин 0-20, Ник. Бурій 0-20, Мих. Прохурський 0-40, о. Олекса Маланюк 1), о. Павло Стукач Тєсна 20 (с. е. парохіян при акафистах 13-62, а осібно: Гр. Шидивар сєл. 1, о. П. Стукач 3-38, Ант. Стукач 2), о. І. Яросєвич Райське 13, 8 р. парох. Ключів вел. 13-34 від парохіян з соборного акафїсту, о. Волод. Вєнґринєвич Нижанковичі від парохіян 32, складка парохіян в Лыску 8. (Д. б.)

Тижньєє справозданє торговельної палати в Львові за час від 30-7 до 7-8 1906. Валюта коронова. Цїна за 50 кїлґ. Іосо Львів. Пивниця стара 7-65 до 7-85 а на термін — до —, Жито старє 5-60 до 5-70 а на термін — до —, ячмїнь броварний 6-25 до 6-50, а пшєвїтний — до —, овєс оброчний 7-30 до 7-70, зєрна — до —, нукуруза готова — до —, а нова — до —, проєс — до —, зєрох до варєня 9-25 до 10—, пшєвїтний 6-30 до 7—, вика — до —, сїб — до —, бобин — до —, ріпак 13-30 до 13-60, льнянка — до —, насїє льняне 11-25 до 11-75, насїє конопляне — до —, хмїль (за 50 кїлґ) 160— до 200—, нафта звичайна 16— до 17—, сєдєнова 18— до 20—, коношина червона 50— до 55—, біла 45— до 50—, шведєса — до —, тшкотна — до —, Спїрїтує Іосо за 10.000 кїтрів 38-25 до 38-75.

Неділний

Хто має адресу п. Константина Лементовського був оголошений почтом г. зволить ласкаво довести до Редакції "Діла". 776 1-3

БЮРО БУДІВЛЯНЕ Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до виконання **плани і кошториси церков, каплиць, плебей, домів мешальних, управу і підприємства пописних будівель.** 539

Коперницький і Сін

Оптики і механіки у Львові, площа Галицька ч. 1.

проти Банку Гіпотечного на планетарних іхти Галицької поручає

Барометри ажери іди по 7, 8 і 10 К. Лайтінг по 12, 16, 20 і 24 К. — Лернетки чисті по 12, 15, 24 і вкеште. Заразом поручаємо в найкращім виборі окуляри, циліндри, лупи і всі інші прибори оптичні. Всіми направа в лагоджує ся як найшорше і найдешевше.

Відзначаючий ученик VI кл. гімназії левдні. Зодоща "Фільомат" poste restante Хлібачин днісній.

Дяка, котрий в дмув би соб рентовну церковну крмвнцю, потребує зароз парохіальний уряд в Бенівій, п. і стації Сянки. 771 3-6

Ріпу стернянку

бчу і догу, 1 кг. за 2 К. висипає Антін Климович і Сін Львів 764 8 10

Матурист ц. к. семін. учит. гля тає сейчас лекції на р'к шкільний 1906/7. Приготовляє відлично, в найгіршім разі дуже добра учеників (-це) до іспитів публичних в всіх класе нормальних, виділох і ц. к. семінар. учит. до III року. (Прз тім ашкоче не хор, гра на скрипцях, флз. в міру поступу, конверзція німецька і всі танці сальсони). Гарні свідочств. поверне до перегляду. Poste restante "Порука" Холм. 764 4-5

Проти сніти

в шпечици, житі і прочих збіжях поручає **Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі** знамениту і певну насінну з праву (байду) Діпія. 766 8-10
1 пакет на 250 пітрів насіння за 50 сот.
1 " " 125 " " " 26 сот.
Сесю новіть поручаємо горячо нашим П. Т. **ДИРЕКЦИЯ.**
Хліб робам.

РОБІТНЯ ПОВОЗІВ

МИХАИЛА БИЧИШІНА

Львів, ул. Замарстинівська ч. 21 а.

Заложе та в році 1896, приймає всілякі направи повозів і виконує замовлення на нові повози по проступних цінах в г'рзатягу за добрий виріб, чонадто м в їх на складі, а крім того пізиртї фавгона і легонькі візки. Старі повози берз в чолі, або заміняю на нові за евентуальною доплатою. 535 11 25

Штучні навози

730 поручає **Перше галицьке Товариство акційне для хемічного промислу у Львові, Академічна 8.**

МАШИНИ ДО РОБЛЕНА ПАНЧОХ

"МЕТЕОР" перше чеське промислове товариство для виробу трико-тових і панчових товарів

Рудольфа Пауера і Сп.

в Празі I, Melatrichgasse Nr. 4, дає кождому травний побіний виробок акційне машини до робленя панчох "МЕТЕОР".
Готовий товар приймає ся.
Наука основна. Інструктор до дому.
ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 693 24-2

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.
До Львова на дворець головний приходять:
З Іцкан 12-25*, 6-10, 4-40, 5-45, 9-05*.
Кракова 2-1*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 10-30*.
Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої 7-50.
Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
Станиславова 8-05.
Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова 8-18, 4-37.
Коломні 10-05.
Ряшева 10-35.
Тухлі 3-55 (від 15/6 до 30/9).
Велзця 4-50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.
Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25 5-30 по полудні і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. свята), 10- перед полуд. 1-46 по полудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудні (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.
з Ширія від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-25*, 11-*,
Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова 6-00*, 6-55.
Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
Велзця 10-45.
Ряшева 4-05.
Коломні і Жидачева 3-30.
Рави рускої 7-25*, до Станиславова 9-10*.
Перемишля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
Стрия 11-30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40, 6-26 по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудні, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 вночі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудні.
до Ширія 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2-01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенкамп товстими; поїзди нічні в зазначені звідкою. Пору пічна числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.
Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, інкостровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Галицька ч. 9. 35

Подяка.

Тяжко го, є назвістало нашу родину через смерть бл. п. Івана Матковського ц. к. секретаря скарбової дирекції в Перемишлі. В тім смутку єдиною відрадою для нас — то велике співчуття і поміч, — яких дізнали ми з многих сторін, а за котре, не маючи іншого способу складаємо отам прилюдну подяку. А іменно: Виреодобчим ОО. Кришпанам Войтовичем, Мрацовим і Зубовим, Веч. ОО. Чибановим, Мартинювичем, Комарницьким, Василькевичем, Мацаковим, Несторовичем і Менцівським за ласкаве відправлене обряду похоронного, а спеціально Вир. О. Ректорам Мрицевим за прекрасне слово надгробне — Вповаженому Панови Директорови Цегельському за часті відвідини покійного. — Вложаєнім Пані А. Докинській, учительці Інститута для дівчат, Впов. п. М. Примівській, Директорці і Впов. п. Кравичевій Управительці того-ж Інститута, котрі підчас довгої слабости покійного днями і ночами не опускали його і горячо зачались устроєням похоронним в великій силі Інститута. Вповаженому Дрови Докинському за щиро сердечну спіку лікарську в часі довгої, невилчимої недуги покійного. Неменше складаєм сердечну подяку Впов. жаму панови надзвітнику Несторовичеві і воім Ви вижним товаришам покійного з уряду, Вповаженому Відділови Стражи скарбової за зложене візців і членену участь в похоронах. Виреодобчому о. Садовському і другим Вповаженим панам за зложене хоругу і звеличене похорону красною рускою пісню. Вповаженим Паньству Совіт. Петричкевичам, Пані Якубовській, Паньству Прашійам, Дрови Шуратів, Дрови Кормошам, Секр. Попельови, Совіт. Негребенку, панам Професорам Мауляковим, Старецькому, Веч. о. Колянові і многим другим за зложене візців і участь в похороні. Всім Вповаженим Вділам руских Товариств в Перемишлі, що прямо вкрили цвітими і візцями могилу покійного, і Всім Високоповаженим Паням і Панькам за так числену участь в сумнім обряді похороннім. Прийміть сю хоч малу но щиро сердечну подяку від вдови з сином сиротою, та цілою родиною покійного.

770 1-1 Юлія Матковська в родиню.

СПРАВОЗДАНЕ

Дирекції Банку звязкового в Станиславові товар. зареєстр. з обмеж. порукою за час від 1-го дня до 31-го а 1906

А. Стан чинний:

	Стан з кінця 1906 р.		В протягу місяця липня		Стан з кінцем липня 1907	
	К.	с.	К.	с.	К.	с.
Позички н. скрипта	471760	9	128623	37	45630	704528
" " векслі	23966	46	3709	52	613	2409
Кошта адмінистр.	4859	52	179	32	782	0
" " спору	1643	-3	155	31	22	16
Рахунок поліс	453	41	19	48	-	433
Кушно власної хати	2770	12	-	-	254	2796
Вде тпз з білвс. 1904	554	33	-	-	-	554
Цінні папери	29533	92	13000	-	43	36
Готівка	1455	70	-	-	-	281
Кв. до "Підпр. Сп."	9539	10	-	-	-	9539
Сума стану чинного	571476	25	29726	-	54658	597270

Б. Стан довжений:

Удѣли членів	104090	81	725	26	25	—	104591	07	
Фонд резервовий	37243	26	412	1	—	—	37655	27	
Спеціальна резерва	1200	—	—	—	—	—	1300	—	
Вкладки щадничі	2944	81	25748	91	26011	07	329677	65	
Відсотки	1160	26	3082	74	558	75	1214	25	
Кредит банковий	83400	—	24000	—	1	00	106400	—	
Обезпечене членів	—	—	—	—	—	—	—	—	
Зиск з літ минувш.	3602	11	—	—	369	83	3232	28	
Фонд пов. Должн. к.	200	—	—	—	—	—	20	—	
Сума стану довжного	571476	25	539	8	92	28164	65	597270	52
До того стан чинний	571476	25	29726	—	—	54658	—	597270	52
Капіт. оборот.	Разом	1142952	50	83648	92	82822	65	11945	104
Оборот касов.		166507			57				

Загальний оборот касовий від 1 січня до 31-го липня 1906 винисить 631157 К 12 с.
Після біліну за р. 1906 виносять з кінцем року:
Позички на скрипта 447904 К 16 с.
" " векслі 19992 К 50 с.
Вкладки щадничі 303778 К 31 с.
Загальний річний оборот за р. 1905 932713 К 22 с. Від 1/1—31/6 1906 прибуло 12 членів з декларованими удїлами на 640 К. Виступило 3 членів з декларованими удїлами 12 К. Остало отже з кінцем липня 1906 р. 2309 членів з декларованими удїлами на 109180 К. — с.
Стопа процентова від вкладок щадничих 4 1/2 %.
" удїлених позичок 7 1/2 % платні 1/4 або 1/2 річно з гори.
Станиславів дня 1 серпня 1906. 773 1-1
Антін Ян-вський. Михайло Губчак.

Залищці славні овочі:

репелюта чудві . . . К 5 —
грушані стовові . . . К 3 50
яблока паперичні . . . К 3 50
спілки ветчанські . . . К 3 90
помідори вибрані . . . К 3 60
Ляш І сорти розсада в 5-ти кілограмових кошках фразко за побравч

Д. ВЕННЕРТ

експортова торгівля овочів в Залищцях, рязов 15. 61 5-5

ФАБРИЧНИЙ СЯЛАД БІЛІ

Найдешевша торгівля галантерейних товарів

ДОЛЬФА РАШ

у Львові Ринку ч. II (напроти тов. Просвіти.)
Поручає великий вибір мужского біла, краваток, рукавичок, парасолів, кісок, шкарпан, виробів російських калюнів, лабохет як також тоалетного мила і перуменів.
Великий вибір цушок на цигарети, тютюну, гроші і свічок з гербом Рука
Великий вибір біжутерії. 149

Жужлева мучка Томаса

Позіт на охоронний знак.

Позіт на охоронний знак.

є нийуспішнійшою на всякі озмі рости-ни, конюшини і сіножати.

Під гарячею чистою, правдиву і успішну мучку доставляє

Генеральний репрезентант фабрики фосфатів Томаса

ЙОСИФ КАРРАХ

У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед купном фальшованих і безвартісних жужлів з наслідуючим знаком. 638 8-17

ОСТОРОГА!

Так захвалювані агентами пруского тварства машини дошчтя і гафту Зінгера є старі машини, що вийшли з ужитку і вони то що до викиччя, як також найновіших удішень не видержують конкуренції з машинами, які держу на складі. Веду торгівлю від 33 літ бо: і моги влізливих агентів. Остерігаю перед агентами, котрі за сьва і сере нідтаю дістають 20 до 30% прозізаві, а купуючі ашу і дорого заглачену машину під ва нью сригінальної.
Перший і найбілший в краю Сил д машин до шиття, котрий не послугує ся агентами.

Йосиф Іваницький

механік і спецїал. ст.

1050 14-52

у Львові, готель Жоржа.

Прошу домагати ся цінників.

Заснована 1782

Заснована 1782

Ціс. кор.

привід.

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промислове в краю і одне з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих польських горівок, розсолів і румів

А. Бачевский у Львові

ч. і к. надзорний доставник

поручає Вп. Управам рілничих кружнів і сільських крамниць свої знамениті виробы по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок і вивах опіртуалів у всіх смаках і аюстках

ПІСЛЯ ВИМОГІ ЗАКОНА

теплій, хемічній доріві фабрично зладженні

чужих та ц. к. інституту до розсїду спо

редови розсїдженням.

інформаций вислає ся домиже оплати і даром.

110 61-104

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Якщо літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кільницького 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Селлерстатте; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13. — У ФРАНК-ФУРТІ і ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . . 16 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 24 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 3-4 к.
Одноразове число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи повертаються лише за попереднім застереженням. — Рекламні неопечатані візні від порта.

Оголошення звичайні приймаються по 20 с. за одну стрічку інсерату або за 1 місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Революційна агітація в армії.

Сліпе завзяте реакційної партії двірскої в Росії підтримує віра в армію, підтримує певність, що всякий „атеїстат“ народу на старий автократичний лат. вірна царотвора армія утопить в морі крові. Царську родину і реакціонерів, котрим цар окружив ся, не научили розуму бунти в чорноморській флотії, ні прояви несубординації в поодиноких відділах майже у всіх гарнізонах Росії. Сі прояви несубординації і більш бунти правительством приписує хвилевим непорозумінням з причини лихого харчу або з іншої подібної причини, котру дуже легко можна усунути, а лише тут і там добуває наслідки революційної агітації. Правильство не питає, чому давніше не було сих бунтів, хоч харч певно не був ліпший і поступоване старшини з рядовими не було делікатніше. Правильство не догадує ся того, що акти масової несубординації в армії, а тим більше такі бунти, як в Севастополі, Кронштадті і в Свеаборзі суть наслідком і впливом загального положення в державі, бо де ціле населення переняте бажанням свободи, там і армія, що складає ся з синів сего народу, не може бути рівнодушною супротив того, що кругом неї діє ся. В додатку революціонери безпосередно вносять свої ідеї в ряди вояків. Послїдніми часами взяли ся вони до сї роботи дуже серйозно і революціонізують армію всякими средствами і способами.

Перед кількома роками само правительством своїми реакційними зарядженнями улекшило революційним ідеям і стрімлінням приступ до армії. На підставі розпорядку міністра просвіти Боголенова, кожного студента, котрий брав участь в народнім русі, віддавано в салдати. По кількох роках такої практики показало ся, що ті студенти „здеморалізували“ армію. Студенти були у війську розкладовим елементом, революційна пропаганда в армії почала робити величезні поступки. Уже в 1903. році міністер війни Куропаткін, в тайнім об'язку до командантів вказував на дуже небезпечні для армії наслідки революційної пропаганди студентів між вояками. Зробити початок, вкрутити ся між військом і навязати зносини в армії, було найтяжше. Маючи вже зачіпні точки в армії, революціонери в послїднім часі розвинули успішнійшу пропаганду в армії. Революційний союз військовий, заложений в 1899. році, розвинув широку акцію, котра нині видає овочі.

В Петербурзі виходить від якогось часу орган революційних вояків, „Военний Голос“. Ся часопись є вірним образом революційних стремлінь в нутрі російської армії. Кожде її слово є рішучим і сильним протестом против гідкої служби поліційної, до якої правительством змушує вояків. Всюди пробиває ся ясно стремління до зрівняня сих лут деморалізуючих армію. „Военний Голос“ редагують висшї офіцери і мимо того, що міністерство війни їх переслідує, часопись розвиває успішну діяльність.

Для ілюстрації, як сей орган членів „вірної“ армії поборює теперішній лад, подаємо з неї деякі уступи:

„Поволи правительством призвичаїло військо до ролі гніцля, а ріжні губернатори і інші оборонні вітчизни, опираючи ся на так здеморалізованій армії, затратили почуте сорому і симпатії для горожан. Роля, до якої правительством вправляє армію, понизила її в її власних очах... Офіцери, що сповняють ролю катів, одержують відзначення... Ціла Росія плаває в крові невинно помордованих горожан, а правительством хоче вмовити в вас, що се кров революціонерів. Се кров спокійних людей!“

Про аграрні заворушення „Военний Голос“ так писав: „Як армії не вільно мішати ся до політики, то вона не має права боронити правительствених безправств і насильств. Армія не повинна і не сміє бути ворогом народу! Ми присягли, що будемо цареві вірні і будемо слухати его — в обороні вітчизни, але нашим обовязком є боронити жите горожан. Наш прапор сплюгавлений кровю невинних жертв!“

Сему наклепуваню і революційній акції „Военного Голосу“ відповідають живо нинішні революти і бунти в російській армії. Майже нема гарнізону, в котрім би поодинокі відділи, а навіть цілі полки не запротестували на віках рішучо против уживання їх до поліційної служби. З батумського гарнізону 972 вояків, а тамбовський полк на великим вічу заявили свою солідарність з робітничими послами в Думі. Ціо більше. В Тамбові військо зажадало свободи політичних переконань. Навіть між найвірнішими псами царату, між козаками, реакцію викликала служба, до якої царат змушував їх. Сибірські козаки вислали на руки свого посла до думи протест против поліційної служби. Оренбурзький полк козаків зажадав від правительства забезпечення козаків родина на случай смерті вояків, коли правительством хоче уживати їх до служби, викликаючи загальну ненависть. Подібно висказали ся донські козаки. Тобольський

полк зажадав, щоби правительством пустило вояків до дому, бо вони не будуть стріляти до народу, що бере ся о свободу.

Подібних примірів, котрі доказують, що революційний рух охоплює що раз ширше армію, сюдинокі підпору абсолютизму і пановання здеморалізованого чиновництва, можна би начислити о много більше. І в армії вже пробиває ся що раз сильніше реакція против акції і против безправств правительств, котре воякам каже стріляти до батьків і братів, що поборюють деспотизм. Армія, котра до недавна сліпо виконувала накази царських посіпаків, вже починає ясно і отверто переходити до революції.

Правда, число вірних полків нині єще велике. Вони здавлять бунти своїх товаришів, здавлять революцію мас. Однак сі вірні не здавлять революції на віки. Вона знов вибухне, і знов вибухне. Здавлена раз, другий і третій, вибухне колись в хвили, коли вже вірних полків не буде. Ті, котрі опирають ся жаданням мас, бо нині єще вірними полками можуть побороти не лиш народну революцію, але і збунтовані війська, не числять ся з тим, що революційна пропаганда доперва що здобула собі приступ до армії і що сей приступ тяжше було здобути, ніж здобувши его, позискати в армії для народної справи одного діяльного прихильника. Тяжше знов було знайти в армії одного революціонера, ніж знайшовши его, знайти дальших сто.

Російське правительством і взагалі політики звертають нині більшу увагу лише на голосніший прояви несубординації і на явні бунти цілих відділів, при котрих збунтовані опановують кораблі воєнні, форти, а навіть цілі кріпости. Сі явні бунти суть менше небезпечні, як факт, що військо в цілій Росії уряджує собі публичні віча і на сих вічах обговорює політичні справи. Полк, котрий не думає о революції, але виширює з карсарі на майдан і устроє віче, в будучности рішучо перейде на сторону революції.

Реакція не числить ся також з тим, що теперішня армія російська зложена з вояків, котрі „нарокували“ передтим, заки народ розпочав смертельний бій з старим ладом в Росії. По кількох літах царський карабін буде виключно в руках тих, що були учасниками політичних страйків, метали бомбами, стріляли до жандармів, руйнували державні будинки і палили панські двори. По кількох літах в рядях „підпори“ абсолютизму будуть ті, котрим козацкі нагайки і козацкі шаблі краляли плечі, котрим нинішні оборонці царату замордували батька, брата, сестру.

Одним словом, за кілька літ царська армія буде складати ся виключно з одиниць, котрі або самі бороли ся против царату, або котрі дишуть пімстою за кривду зроблену їм самим, або їх родинам. Як чорна гвардія на царським двір не сповнисть жадань народу, то за пару літ сама армія направить сю кривду, яку нині роблять народови „вірні полки“.

В обороні правди.

(Допись в справі тернопільської рускої гімназії).

Як відомо, 14. липня с. р. застрілилось в міській огороді в Тернополі двоє учеників рускої гімназії задля лихого поступу в кількох предметах. Що професори рускої гімназії тут ні в чім не провинились, хіба тим, що класифікуючи після совісті і переконання мусіли дати обом небіщикам лиху ноту і то аж з кількох предметів, се признав в дописі до „Діла“ й сам „товариш померших“, отже ученик. Тимчасом захотілось нараз редакції одної рускої часописи відограти вигідну ролю опікунки молодіжї і нуж бити у дзвін та складати вину на професорів, що нібито в Тернополі рускі професори з директором на чолі „палаят гекатомби“ з руских дітей... А щоби не видавалось, що редакция лише з воздуха-десь щось захопила, то і дістала нібито допис з Тернополя, підписана „одним з бунтівників“, себто учеником, де розказує ся „факти“, від котрих волось стає на голові. І так сказано в тій дописі, що нібито якийсь професор подиктував ученикови допис до „Діла“, уневічнююч професорів, дальше, що учеників своїх і чужих зібралось на похороні тьма тьменна, підчас коли учеників Русинів не було більше як 40 до 50, а професорів з інших шкіл не було буквально нікого; вінці справді були, однак не було би ані одного, колиби директор „кацап“ не був ученикам позичив гроший на вінці з власної кишені. Неправду дальше сказано, що ученики над гробом сьпівали аж до ночі; бо відпровадивши тіло до гробу і засьпівавши лише „Вічна пам'ят“, всі ученики вернули зараз з похорону до міста. Неправда також, щоби між учениками утворив ся якийсь комітет, зложений з „тверезіших“ учеників, що мав „розбивати той нещасний дур малодушности і зневірї“, утворив ся що правда, комітет, але цілком инший, котрий повислав до професорів листи з грозьбами на випадок, коли будуть

Як належало би відновити Успенську церкву у Львові?

Будівництво є найлучшим може мірилом розвитку та культури народу. Коли цвила староруська держава, тоді повставали величні будівлі, як храми, терени, золоті ворота і т. д. Коли упав лад державний, тоді упало і будівництво. В часах Унії церковної, коли церкву хоче відроджуватись, повстає у нас в Галичині величава церква Успенська в стилі відродження. По великих заверухах народних і політичних та по перегляді лучности з Римом на синоді в Замості повстає під тим впливом прегарний барок, церков св. Юра у Львові, який виконують італійські майстри, завізані владиками Шептицькими. Запад народу в першій половині 19. в. дає занепад будівництва. Аж коли повстає обрядовий спір з навязанем до всходу, а в житю політичній оказуєсь „візантійщина“, то не диво, що се висловлюєсь на візантійській будові церкви Народного Дому. Реакція обрядовщини по 1882. р. дає на провінції сотки будівель романських. Коли суспільність наша будить ся до сильнішого і самостійнішого лету, то розписують тоді конкурси на витворенє „руського стилю“ з навязанем до гуцульського будівництва, народного орнаменту і ин. Сей рух дає кілька оригінальних церков, дяківську школу при св. Юрі, Дністер, Дім Академічний і ин.

Поки однак сей напрям дасть лучші результати, о що подбають без сумнів наші архітекти, інститути і передові люди, то не належить забувати підчас того про старі пам'ятки будівництва у нас, які, полищені собі та невідповідно перероблювані, свідчать о занепаді... Коби лише естетичного смаку! Належало би тому взяти ся за відновленє пр. старезної та гарної Успенської церкви у Львові, тим більше що далеко лізнійший св. Юр за старанем великого знатока красних шук Високопреосвященого митрополита має бути незадовго коштом около 150.000 корон відновлений.

Ставропігія львівська по упорядкованю своїх кам'яниць, музею і ин. має, як ходять слухи, дістати нового пароха, взятись дійсно до відновлення своєї церкви, о котрій не без іронії пишуть по деяких дзвенниках, що у Львові є „гідна оглядана церква Успенська, збудована зверху в стилі ренесансовім, а в середині візантійщина“.

Гадаю, що суспільність не возьме мені за зле, коли на тему відновлення тої церкви скажу кілька слів бажань, а може і перестороги.

Історія і повстання Успенської церкви досить знані. Згадаю лише, що початок її сягає часів прилучення Червоної Руси до Польщі. Казимір Великий, перемінивши церкву Богородичну на пізніше перебудовану латинську катедру (з вітарем, зверненням на схід до галицької (улиці), дозволив Русинам побудувати церкву Успенську в иншій місці. Церкву тоту поставлено мабуць з дерева, опісля по пожарах перебудовувано, а кінці на переломі 16. в 17. вік побудовано її за підмогою волоських вельмож в такім майже виді, в яким її днес бачимо.

Стиль церкви, а особливо вежі, є гарний ренесанс, а захарний так добре, що творить у Львові найповажніший пам'ятник сего стилю. Одно лише закінченє вежі недовершене, як належало би, а крім сего спалене від грому при кінці 18. в. і на ново побудоване, разить так дуже, що для зменшення лихого враження поставлено на рогах чотирогранні кручені стовпи. Закінченє тої вежі, котре не инакше можна би назвати, як „цибулею“, належало би при відновленю замінити закінченем в стилі відродження, однак в пляні треба узгляднити після можности дуже рідкі і оригінальні ті чотири стовпи. Зовнішню належало би виразніше викути звітрилі та ушкоджені, але за те дуже цікаві різьби під самим дахом, що розміщені навкруги церкви зображають Бога Отця, Мойсея, Кивот завіта (в формі старих наших скринь), Арона і ин. Крім сего треба би зарисовану стіну між другим і третім пілястром, числячи від книгари, в місці, де були первістні двері до церкви, направити, щоби

рис сей не побільшував ся. З подвіря ставропігійського принає до вежі і наві церковної дуже цікава каплиця гейби мініатура самої церкви. Капличку сю трибанаєстру треба захарвати з гарним (пізнійшим) порталем, а відпавши місцями штукатуру в копулах доповнити. Стіни сїєї церкви, котрої первістного виду з причини добудованя вежі годі відгадати, мусять крити старі фрески, за котрими в цілій церкві треба поглядати.

Від каплички тої здовж лівої стіни церкви тягне ся рід піддаша, підтримуваного колюмнадою. В місці тім могла бути сцена для бурсацьких вистав 17. в. та місце торгунамистами, образами, одержу і ин. Піддаша сего, під котрими висить образ Зняття з креста в формі триптиха, не повинно ся зміняти. Згаданий образ нагадує архітвора західно-європейських малярів, але для нас є він цінний тому, що суть на нїм намальовані Русини в строях боярських чи богатомішських з 17. в. Одея має гарні краски. Образ сей значно поповнений пізнійшим „відновлюванем“, котре сталось у нас в 19. віді манією до нищення цінних наших пам'ятоків“).

Дивує нас лише, що сего образу не віддано до церкви чи музею, або що его доси агенти не вивезли з подвіря ставропігійського за границю.

Від сего піддаша провадить вузенький коритар до тої часті церкви, котра неначе який притвор або передсінок находит ся під хорами для співаків, а від церкви ділять її великі залізні двері. Сюди переходять мешканці прилягаючих домів і посторонні люди з подвіря ставропігійського на руску улицу, тому та часть церкви до пізної ночі не замкає ся. Однак подвіре має вигідні переходи на всі сторони, так що далось би переробити їх на пасаж; тому належить той коритар замкнути і в тій часті церкви поробити при відновленю найважніші зміни. Та часть церкви здає ся добудована при кінці 17. в. як свідчить оден напис на хорах, бо

*) Я мав нагоду бачити добрий іконостас з 17. в., котрий відновлено в 19. в. так, що тепер годі его припровадити до первісного стану.

напис над дверми з 1620. р. мусить бути перенесений з другого місця, або є пізнійший. Склепінє під хорами є низьке, невідгдне, а окінчення ребер на стіні суть дуже партацької роботи. Церкву зискала би на величній, красі і відповідала би вимогам обряду, коли би склепінє се усунено, а уміщено хори відповіднійше та підпери їх в місці, де тепер назові двері, стовпами такими, на яких спочиває купол церкви. Розуміє ся само собою, що сходи на хори повинні би бути уміщені в притворі і не разили би так, забираючи місце в наві. Крайно невідгдні і дуже музикальні шкляні двері (при вході до церкви) належало би инакше устави.

Перейдім тепер до внутрішньої часті властивої церкви. Тутки ударяють нас могутчі, може троха за тяжкі чотири стовпи, на котрих розкладає ся тягар головної бані. Через ті дві пари колюм нава церкви розпадає ся неначе на дві побічні нави з якими знатоки в тім разі не все дають собі раду. Щоби сказати, що церкву тринавова, на се за мало по два стовпи, а крім сего від стіни до стовпів лишає ся за мала просторова. Стовпи такі, получені зі стіною архивольтами, котрі опирають ся о легкі пілястри, відділі добре від улиці, рідко де знані при будівлях в стилі відродження. Можна гадати, що талановитий архітект сїєї церкви ужив ті колюми на се, щоби розложити тягар впроцім не дуже великої копули; але в такім разі міг був собі поради, будуючи кріпкі пілястри під стіною, між котрими було би зазначене перехресте, більше відповідне стилю. Можливо, що треба було числитись і з місцем, стисненням вузкою улицею. Однак найлучшим обясненем сего питання буде таке: Будівничий навязав тутки до традицій старих руских церков, що виглядали як простокутники, в середині котрих стояли в квадрат чотири стовпи, підтримуючі баню*). Такі церкви могли бути у Львові між тими, котрих кільканаять розібрано недавно за часів австрійських. Дай Боже, щоби такий

*) О сій будові старих руских церков згадує пані Марія Грушевська в Артистичнім Вістнику 1905.

давати двійки. А вже безумовно клеветою є твердження, що нібито директор Савицький поклав собі за задачу „знищити гімназію, аби як найменше виховалося „українчиків“. І тому попросту шкідливим є висказ тої опікунки молодіжці, що таке поступоване відбєре неодному хлопцю охоту, посылати свою дитину до гімназії. Воно правда, що фреквенція готова зменшитись; але не задля того, що двоє учеників відобрало собі житє задля злої кляси, але скорше тому, що деякі наші часописи винуватять лише професорів. Я розумію дуже добре задачу преси взагалі, а рускої з окрема, але думаю, що всяка часопис повинна кожний факт осуджувати не сторожко, а об'єктивно і справедливо, інформуватись наперед докладно про дійсний стан річї і аж тоді кидати громи та бити у дзвін, коли дійсно покажеся чинись кривда.

А щоб показати рускій суспільности, як неоправдані є закиди, що нібито руска гімназія в Тернополі була тою „різницею“, де цілими масами „палють і нищать“ учеників, дозволю собі подати до публічного відомості кілька дат статистичних із „Звіту“ гімназійального що-до класифікації учеників в II піпції. Возьмим саму лише вищу гімназію, бо ся передовсім нас обходить. Отже в обох V-тих класах дістало другий степен 5 учеників, а третій 3 уч. — разом 8 на несповна 50 учеників. Чи се багато? В кл. VII. дістав другий степен 1 ученик, а третій жаден. В VIII. кл. з вишкою одного, що, діставши першу класу, не здавав матури, допущено до матури в сїх, а при іспиті спалено лише о д н о г о (бо поправок не числится ся звичайно за злий вислід). А лише в VI. кл. примушені були ми, професори, (ті самі, що вчили й у всіх інших класах вищої гімназії) дати аж 11 ученикам лиху ноту з поступу, а звичайно й з обичаїв та пильності.

Чиж з уваги поданих вище статистичних чисел з інших клас не впадає само в очі і чи не каже доміркувати ся, що причини так острій класифікації треба шукати не у професорів, а таки у самих учеників? І справді через цілий рік не мали ми з жадною класою тільки всіляких клопотів, тільки скарг і нарікань, що в кл. VI. Ученики місто передовсім учили ся, а відтак віддавались забаві, тратили весь рік час на гуляшій житю. Навіть ученики інших клас часто жалували ся перед учителями, що „шестакки“ вічно тоють по ночах, виспівують, неприлично заховують ся на улицах. Та трудно було учителям бавити ся в шпідів і ходити по ночах за учениками; до сего вони й не обов'язані. Коли наші упійнення в школі нічого не помагали, то тим менший вплив був би мав наш догляд над учениками поза школою, бо й не так легко дасть ся направити хлопця з ґрунту зіпсований, яких на жал в VI. класі було аж за багато. Що в класі було досить і добрих, незіпсованих хлопців, найліпшим доказом хочби се, що було в класі на другий пірвік аж 7 відзначаючих, а з поправками буде 31 перших клас, разом 38 таких, що перейшли до вищої класи.

Тільки уважав я за свій обов'язок подати до відомості нашої суспільности, щоб їй успокоїти і переконати, що не всьому треба вірити, що напише якась газета.

Одес з професорів.

З становищами і поглядами Вп. автора сїх дописи ми зовсім не згоджуємося і по-

говоримо о сій несказано прикрій і болотній справі в завітнішнім числі. — Ред.

3 Росії.

(Телеграми.)

Петербург. Реконструкція кабінету не повела ся тому, що цар відкинув жаданє Львова що-до уділення димісії 23 губерна-торам.

Петербург. Супроти донесень заграничних дивізіонів, що кілька політиків не хотіло вступити до кабінету Столипіна, петербурска Агенція оголошує такий урядовий комунікат: „По розвизанню думи і по оголошенню царського маніфесту, в котрім заповіджено, що цар бажає перевести реформи, у-важано цілком природним, запропонувати о-порожнені міністерияльні теки політикам, котрі до своєї програми прийняли переведенє сїх реформ в легальній дорозі. Правитель-ство уважало істнованє кабінету і політичну програму, яку наміряло перевести, річною запевневою. Однак ся комбінація натрапила на перешкоди, не залежні ані від правитель-ства, ані від сїх політиків. Вони хотіли утворити групу, котра мала би вїйти в склад кабінету. Се не повело ся. Львова і Гучкова прийняв цар на довнїм послуханню, однак оба заявили, що з огляду на мирове переведенє реформ були би більше позитивні в своїм звичайним крузі діляни, котрий вимагає спо-житкованя всіх дозрілих, суспільних сил. Правитель-ство має і на далєше намір приверну-ти лад в енергійній і рішучий спосіб і має доволі сил і средств, щоб се осягнути. Правитель-ство приготує з цілою енергією і непохитністю важкі реформи, які мають до-конати ся в законотвірній дорозі, і в закон-них рамках безпробовно їх переведе.

Петербург. Міністер війни Редігер по-дав ся до димісії, подаючи за причину, що без поправки економічного положення жовні-рів не має змоги придусити розрухи.

Магдебург. „Magd. Ztg.“ доносить з Пе-тербурга, що на радї міністрів двірська пар-тия домагала ся безпробовного заведеня військовї диктатури. Супротивив ся сему президент міністрів Столипін, грозячи димі-сією, коли би єго ради не услухано. Цар прихилив ся до становища Столипіна.

Льондон. З Петербурга доносять, що на північних берегах Неві, недалеко магазину пороку, прийшло до бійки між населенєм а військом. Військо ужило машинних карабінів. Число жертв ще не відоме. — Гарнізон в Пе-тергофі скріплено. Тепер стоїть там 40.000 військ.

Берлін. Сюди доносять з Петербурга, що міністер внутрішніх справ видав розпо-рядок до генерал-губернаторів, щоб до арештованих членів думи перевірили доклад-но причини їх арештованя і, колиб не було основи до арештованя, щоб їх зараз увіль-нили.

Берлін. З Петербурга доносять, що в самім Петербурзі арештовано 18 осіб, під-озрілих о замордованє Герценштайна. Слідчий судія з Петербурга удав ся на місце злочин-ну до ліску до Теріоків в цілі близших роз-слідів.

Петербург. О похороні Герценштайна доносять: На двірці в Теріоках зібрани ся делегації фінських і російських союзів з чер-воними і чорними прапорами. З Петербурга приїхало багато людей. З бувших послів ду-

ми прибули братя Петрункевичі, Набоків і кн. Долгорукові. В часі похорону несено бо-гато вінців від російських товариств і парля-ментарних сторонниць думи, а хор співав революційні пісні. Коли спустили домовину до гробу промовив вперед Родічєв, а опісля вдова, котра дякувала Фінляндцям, за те, що гостинно прийняли тіло її мужа, та просила, щоб ніхто не шукав пімсти за смерть Гер-ценштайна, але щоб всі служили тій правді, за котру він згинув. Іменем групи праці про-мовляв Брамзон, по нїм М. Петрункевич і представителі фінської соціальної демо-кратії.

Льондон. В Москві відбула ся велича-ва демонстрація перед мешканєм Герцен-штайна. Товпа, зложена з 30.000 голов, під-носила оклики в честь думи, а проти „ти-ранської управи Столипіна“.

Льондон. „Times“ доносить: Хоч роз-двоєнє між соціалістами виглядає корисно для Росії, то треба боятися, що замість до-бре з'організованого революційного руху може наступити цілковита анархія.

Петербург. „Новое Время“ доносить, що повстанє в Кронштаді не було ще з'ор-ганізоване і вибухло передчасно проти волі проводирів, котрі хотіли спричинити вибух аж в половині серпня. В Севасторгу повстан-ці мусили злати ся внаслідок нестачі жи-вности і амуніції, головнїю по вибуху складу пороку. — Пет. Аген. заявляє, що вість про засудженє 300 бунтівників в Кронштаді на смерть і виконанє присуду є неправдива.

Петербург. Залогу панцирника „Але-ксандер II.“ розбровано і арештовано за те, що не хотіла удати ся в погоню за повстан-цями, утікаючими з форту „Константин“.

Петербург. Страйкуючі робітники си-лою спинили залізничний рух в напрямі до Шлісельбурга. — Страйковий комітет одержав з Москви відомість, що там годі довести до одностайного поступованя. В Петербурзі фабрики по части розпочали роботу. Навіть добре з'організованим складачам страйк ви-димно не веде ся. Вчєра пр. замість запові-дженого одного дня вийшло п'ять днів-ників і то в звичайних розмірах.

Москва. В великих міських варстатах рух здержаний. Складачі страйкують. Заліз-ничний рух нормальний.

Льондон. В Одесі між моряками про-являє ся грізний рух. Адмірал Скридлов, не-довіряючи артилерії, звелів їй добре стеречи. 20.000 мешканців покинуло місто зі страху перед розрухами.

Берлін. З Одеси доносять: В Севасто-полі викрито посеред скал фабрику бомб і знайдено в ній 60 осіб занятих виробом бомб, між ними багато жовнів і моряків. Всіх у-в'язнено і під сильною сторожею відпрова-джено до Севастополя.

Берлін. З Риги доносять, що в часі на-рад комітету самооборони кинено на зібра-них піроксильову бомбу. Три члени товари-ства самооборони є ранені, дим знищений.

Москва. На Казанській залізничній лінії виконано динамітовий захв. Двох урядни-ків згинуло. Значна часть дороги зни-щена.

Севастополь. Вночі дня 5. с. м. за-двоило кількох незвісних людей до голо-вного входу будинку трибуналу військового, положеного в осередку міста, і на запит пор-тиєра, хто дзвонить, відповіли: „Приносимо телеграму президента військового трибуналу“. Коли портиєр отворив, кинуло ся на него

трох мужчин, звязало єго і, завязавши єму очі, полишило на землі. Опісля впали до судової канцелярії і забрали з шафи 18 то-мів актів о бунті флоту і цілий звій актів в справі Шмїда з всіма додатковими акта-ми. Потім забравши свою добычу, вийшли. На жаданє військового суду прибула сюди о-крема комісія, щоб заопініювати, що тепер почати супроти крадіжки актів. Комісія, до котрої прилучив ся також адмірал Скридлов, орекла, що треба перевести наново слід-ство.

Севастополь. Борба в Суші між Тата-рами а Вірменами устала і запанував спокій.

Петербург. Новий бюджет на рік 1907. має ухвалити нова дума. На сїчень і лютий признасть на разі кредит рада міністрів.

ТЕЛЕГРАМИ.

Галицький сойм.

Відень. Галицький сойм скликаний бу-де в сїм році на 3 дні в часі межі Різдва а Новим Роком. Правильна соймова сесія відбуде ся між 10. сїчня 1907. а речинцем но-вих соймових виборів.

Сербські скандали.

Берлін. З Білграду доносять, що ре-дакції дивізіон „Малий Журнал“ доручено 21 актів обжалованя в наслідок оголошеня тим дивізіоном звіту комісії о пробах з но-вими арматами, що вважає ся зрадою дер-жавних тайн.

НОВИНКИ.

— Про школу в Нижнєві пишуть нам: Дня 10-го липня відбув ся в тутешній IV-класовій школі іспит. Як усюди по місточ-ках, так і тут є викладовий язык польський jęze caduco, бо містечко Нижнєв має чотири тисячі руского населеня, а лиш парусот ла-тинників і тількиж Жидів. А таки учитель-ство тутешнє се самі вшехполяки, нехтують і занедбують науку drugiego języka krajowe-го, себто рускої мови. Наглядним доказом сего є поведенє тутешної учительки Фран-цішки Пеляш [krzywicielki oświaty z VII. кля-сою і паночковим іспитом] в часі сього-річного іспиту; вона при переведенню лекції рускої мови в II. класі говорила до дітей по польски, а на жаданє предсідателя, щоб ді-ти заспівали по руски, сказала з легковаже-нєм „nie pają się szem porisywać“. Учитель Жигмонт Цап виниував дітей з III. кл. поль-ської історії про Пятів і Ягайлонів; пр. істо-рию Руси не було і згадки, хоч в рускій чи-танці до III. кл. суть уступи з нашої історії, котрі учитель є обов'язаний переробити з дітьми. Деклямації були переважно польські патріотичні „do ojczystej mowy i przodków naszych“; натомість руских було менше і то са-мі коротенькі, хоч в читанках можна знайти ліпші, пр. для II. класу „Рідна мова“, для IV. „Рускій дитині“; але наші вшехпольські пе-дагоги мають спеціальні способи польщеня руских дітей.

— Запитанє на адресу філії Педагогіч-ного Товариства в Коломні. Як стоїть справа зложеня приватної учительської семи-нарії в Коломні з початком шкільного року 1906/7? Чи Хвальний Виділ понеух ся спра-ву? Так треба би міркувати по гробовій мовчанці про сю справу від довшого часу. Маємо зібраних на сю ціль 164 K 90 сот. і

пам'ятник, навязуючий до традицій, захо-вав ся в незміннім виді як найдовше.

Ліхтарня в копулі має, оскільки видко, старий фреск, котрий належало би відчисти-ти. Копула має гарні розетти і герби, пр. Га-лича, польського орла і двоголового візан-тійско-російського орла. Герби сї і декора-ційну штукатуру належало би лише від-чистити і зіставити в виді ахроматичним.

Високість сїїні і красу поєднаности тої хорошої нави існують предовгі галерії по обох стінах, які нещасливо прикріплено аж в 19. віці. Ізміс під галеріями тяжкий, вар-варський, роботи якогось підмайстра у гір-шого львівського муляря. При відновленню належало би тоті галерії усунути і тим чинном освободити сїїні від декорацій, котра практично цілі тепер не має.

Церкви наші, а передовсім волоску, треба малювати ясними красками з переваго-ю білої, щоб на молячих ся викликувати потїдне, миле чувство, а не прикрє пригно-блюче або зимне, як пр. викликає сивьо-фіолетова краска. З тої самої причини на-лежало би для більшої скількості світла від-крити замурованє вікно в лівій стїні церкви, а коли би не далось, то повинні ся в сїм вікно вставити в рами шкла з зеркала, котрі відповідали би вікнам другим, робили би вражїне дійсного вікна, та давали би до-брий рефлекс світла. Кільканацять таких ві-кон мали би нагоду оглядати в єспанській сали королівського замку в Празі, а вражїне, особливо при освітленню канделябрів, наву-ків і т. п. є імпозантне. Теперішнє маю-ване Успенської церкви — штука XIX-го ві-ку, а будуче, з причини галерій при стїнах не дозволить тїй штуці зробити вражїне.

Проповідання жєлізна наче фабричної роботи для штуки нейстерсна, лише дерев'я-на різьба на нїй добра. Ціла проповідниця не є щасливо достроєна до церкви і яось дивно разить. На є складає ся поставленє її під колоною, котру в части заслонює. Вмір і будова того храму не дає місця на проповідницю під стїною ані під стовпом; тому надавала би ся тут дуже добре така проповідниця півколосова, яку має церкв Василянков, т. є. рухомою, даючи ся довільно пересувати. Коли би така проповідниця хо-рошої роботи стояла перед бичним лівим ві-

тарем, то можна би з неї читати євангеліє підчас тихої Служби Божої.

Коли би фонди вистарчали на се, то варт би зробити пробу і умістити в околи-ці бичних вітарів по два правдиві мозаїкові образи, які часто стрічались в наших старих сьвятинях, а яких, оскільки мені відомо, в цїлій Галичині не мож бачити.

Поміст в церкві теперішній, шорсткий, брудної краски, в зимі дуже зимний, належа-ло би замінити новим мозаїковим, котрий у-можливив би чисте удержуванє підлоги ро-бив би добре вражїне (порівняти з помостом в лат. катедрі); а коли би був ясної краски (пр. білосніжний), викликавав би, що найва-жїйше, чувство високости церкви і певного простору.

Абсида церкви, де стоїть вітвар, дивним дивом накрита не цілою копулою, але лише трома четвертинами її. З уллиці здає ся, що се ціла копула. Що було причиною, що будівничий так її зладив, чи брак місця під церкв, чи може первісно була абсида на-крита стожковато як церкв семинарицька або вірменська катедр, годі обяснити. Можливо однак що се певність себе і примха будівни-чого. Рідка з того огляду ся абсида, має ду-же мало світла, якого не дає ні ліхтарня ні вікно кольорове з дуже яскравими красками. Малаєрство на шклі (Glasmalerei) хороше, ко-ли має ніжні краски, хочби се були червоні або сині, але такі, що подобались би і спра-вляли би естетичне вражїне у образованого і на вишїм степені культури остоного чоловіка. З тої причини носить панове і панї пр. строї з сїрого некольорового шовку; з тої також причини подобаєсь селянинові образ дуже червоний або синій, підчас коли тих красок майже не видко пр. у артистів-малєрів. Тому остерожно при замовлявню шкляних образів до вікон!

Світло в згаданій абсиді закривають гарні різьби з колонами, ізмісами і ин., що винювають цілу стїну над гарним сідалищем. Осередком сїх різьб є Спаситель в мітрі. Зна-мениту сю різьбу в стилі бароковім треба длучити з різьбами запрестольними, які має-мо в сьв. Юрі і по деяких костелах. Робив їх той сам артист або та сама робітня май-стерська в половині 18. в., а виразив ся о них проф. Болос-Антоневич сими словами: „Суть

вони так красні і рідкі, що колись за великі гроші будуть їх пошукувати різні музеї; то-му треба звернути на них увагу при відно-вленню, не змінити краски та забезпечити їх перед нищенєм хробаки“.

Різьби ті зашкодили однак так Успен-ській церкві як і церкві сьв. Юра через те, що не зносять іконостасів, які-б їх заслоню-вали; тому в церкві сьв. Юра ніколи єго не уставлювано, а в Успенській церкві розбіра-но іконостас, судячи по тїм, що останки іко-ностасу з тої церкви маємо в олнім музею. Успенська церкв однак є так збудована, а Спаситель різьблений уміщений так високо, що, чи єсть іконостас чи єго нема, то ціло-сти тої гарної роботи не видко з нави. Тому додає ся та церкв іконостаса. Щоби однак бодай в части мож видіти різьби, повинен би іконостас, в своїй горішній части опираючись на пророка старого завіту (такі іконостаси маємо у полудневих Славян і у Греків), тво-рити півлук з решітковатим обрамованєм. Стиль іконостасу треба би достроїти до сти-лю церкви, до ренесансу. Іконостас не разив би, коли би прим. апостоли мали поважний стрій з 17. в., який бачимо на вище згада-нім триптику. Можна би пробувати (дорогою конкурсу на шклі) мотиву з гуцульської або народної штуки (може се також свого рода відродженє!). Однак треба обережно посту-пати, щоб не зробити таких фатальних по-милок, які має новий, дуже дорогий протім іконостас церкви Народного Дому [де не ста-ло місця для двох апостолів, уміщено ледво 10 пророків; грізний сьв. о. Николай в архі-єрейських ризах, а не має стихаря; щось аж 5 родів коломи; переладованє золотом при-затемнім тлі іконостасу, браки стильові і т. д.].

Образи повинні би виконати враз з у-сякими шкідцями і плямами наші малєрі, котрі розуміють вимоги обряду та поезию і душу нашого народу і дали би єму ту поживу, якої та душа потребує. Що чужі, прим. Нім-ці, лихо виконають подібну роботу та може єще собі з нас закласть, докажу на образі у вікні в Преображенській церкві у Львові, де зображено молодого сьв. Кирила з обстри-женим на коротко волосєм на голові і боро-дою, з вихудлими щоками, неначе се хорий на грудну болїзнь (при тїм се тип середно-

чних зображень мучеників) і без акцесорій, приналежних сьв. Кирилові. Що найважїй-ше: той малєр „Кузьма“ під писав, що се сьв. Методій. Навпаки старшого у-родженєм і пережившого свого брата о яких майже 20 літ з сивого і довгою бородою сьв. Методія підписав чужинець, що се сьв. Ки-рил!

Може посьмів би хто нарікати, що не маємо своїх малєрів. Такому треба відповісти, що їх є більше, ніж гадаємо. Суть вони і в Кракові і за границею і на Буковині, а пе-редовсім Труш, котрого образи з чужих рук „будемо також колись викуповувати за доро-гі гроші до музеїв“ — за кару, що не про-си єго о намальованє хочби одного або двох образів до якої небудь нашої церкви. Артист правдивий знесе наругу, але накида-тись він нікому не буде.

Що артистів у нас є впрочім багато, о сїм поучила нас перша вистава нашої штуки і Високопреосвященний митрополит, що заку-пив на тїй виставі дуже красні образи за кільканацять соток.

На тїм закінчив би я з желанєм, щобі мож почути вскорі дискусію предметову, а хоч би які відмінні гадки, о котрих каже Німець, що суть вільні від податку, але де-що таке в штуці виказали би, що далось би до Успенської церкви приновити. Вкінці насуває ся питанє, де взяти фонди на відно-вленє такої церкви. Належало би відповісти: там де їх бере в такім разі кожда пильна і щира до праці рука. Коли приміром з при-збираними сотками многи починали будову церквей, котрі кількадесят тисяч требували, а при складі і від людей, о котрих ніхто навіть не знав, де і як живуть, сотки і ти-сячки пили, то і тут, як пічне ся робота, буде і грїш*). Впрочім відносини сїєї церкви о стілько користніші, що се рідкий памя-тник штуки, цїнений в краю, в місті і у зна-токів-консерваторів.

Зас.

*) Ставропігія львівська має такі фонди, що чейже і без складок здобуде ся на віднову своєї церкви. — Ред.)

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Переаплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілійського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13. У ФРАНК-ФУРТИ І ГАМБУРЗІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерат платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на пів року 16 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 24 к. на пів року 12 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к. Поодинокое число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с. Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламний неопечатаний вільно від порта. Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за 41 місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Хто винен?

Маємо на гадці сумний, страшний випадок, котрий пояснювала вчорашня дописка „одного з професорів“ тернопільської рускої гімназії.

В своїй часі донесли ми про той випадок без всяких уваг з нашої сторони. Ми були певні, що він так само, як для батьків тих нещасних хлопців, так само, як для нас, був страшний, потрясаючий також і для учителів тернопільської гімназії. Ми були певні, що ті учителі добре призвичаюють ся над тим випадком і з похнюпленою головою самі виведуть собі з него науку, — гірку науку на ціле життя. І ми не хотіли здавати їм ще більше жалю і туги, ще більше гризоти, ще більше... сорому; ддятого і здержали ся від всяких уваг і докорів. Та, міркуючи по вчорашній дописи „в обороні правди“, приходиться захищатись у тій нашій першій невності. „Оден з професорів“ не бачить ніякої вини по стороні учителів, а всю винну складає на учеників. Чи мало-ж би таких професорів бути більше?.. Та хоч нам не хоче ся вірити, не хоче ся навіть припускати, щоби всі професори були тої самої гадки, всеж таки вже й сей „оден з професорів“ приневолює нас покинути свою мовчанку і висказати щиро свою гадку.

Передовсім зазначити мусимо, що не належимо до безоглядних оборонців усіх хиб молодіжні ані до тих, що всю винну за хиб молодіжні люблять звальювати на школу чи то на учителів. Ми строго вимагаємо, щоби молодіж змалку учила ся розуміти вагу обов'язку, щоби зростала в почуті своїх обов'язків і щоби свої обов'язки сповнювала вірно й радо, з переконання, а не з примусу. Але отверто признаємо ся, що нам не лучало ся ще чувати, щоби хто зважив ся прилюдно обвинувачувати за хиб молодіжні саму школу. Буває часто дома або й в школі, що кажуть: „хлопець зле учить ся, бо не хоче вчитися“, „бо не уважає на науку, бо ледачий“ і т. н.; але, повторяємо, прилюдно не зважує ся ніхто сего казати, наче в тій свідомості, що хлопець не хоче вчитися, не уважає, бо его не уміють зацікавити наукою, — отже не з власної, а з чужої вини. Так само і ледачий хлопець не тим ледачий, щоби таким уродив ся або сам себе зробив ледачим, а тим, що его ледачим зробили, ледачим виховали.

Пригадуємо собі, що подібний страшний випадок склав ся — теж в Тернополі — в р. 1892.: ученик (Швед) застрелив учителя і зараз же й собі відобрав життя. Заворушило ся в цілм краю всьо, що якнебудь інтересує ся вихованем молодіжні. В днівних відозвали ся голоси, безусловно осуджуючі школу і її систему. Дорікано школі, що всю вагу кладе на суху науку, а занедбує виховане, що головну задачу школи (з того часу йде чим-раз гірше, так що те твердження нині було би ще слушніше, ніж було тоді; але суспільність так уже освоїла ся з новою системою школи, що мовчить, наче би так мусіло бути). На ті голоси, що наче засту-

пали дім, батьків, відозвали ся другі, учительські, що станули в обороні школи. Виказували вони, що школа знаменито сповнює сей обов'язок (гл. Museum, ч. 10. 1892.), а всю винну приписували „домові“, недбало о виховане своїх дітей. Не станемо нині розбирати тодішніх недорічних аргументів тої відповіді і зазначимо лише коротко, що й тоді „оден з професорів“ обвинувачував лише батьків, але не зважив ся обвинувачувати молодіжні, — бо, чи розумів се, чи не розумів, а у всякім разі відчував, що молодіж буває такою, якою її собі виховуємо. [Шко правда, в палкій дискусії цілком тоді поминено ще одну могутню силу і її вплив на виховане молодіжні, а то оточуючу виховану природу і суспільність, хоч знає ся силу або бодай повинен знати кожний педагог і, коли вже доконче треба для власного оправдання складати винну на когось другого, то вже найлегше зложити винну як-раз на сю силу.]

По сих увагах приступаємо до річі. „Оден з професорів“ каже „в обороні правди“, що значна часть учеників VI-ї класи тернопільської рускої гімназії, до котрих належали й два нещасні самоубійники, були хлопці ледачі, що весь Божий рік по цілих ночах пили, сьпівали, гуляли, неприлично заховували ся. Учителі о тім знали, але годі було їм бавити ся в шпільці і ходити за учениками по ночах; до сего вони й не обов'язані. Упомянуто учеників у школі; а коли ті упійняні не помагали, то тим менший вплив був би мав догляд над учениками поза школою.

Кількож в тій „обороні правди“ безсердечности — мабуть навіть несправедливості і сухої формалістики! Учителі знали, що хлопці ведуть ледаче життя, але не уважали за потрібне, не уважали за свій обов'язок доглядати їх поза школою! Вони обмежили ся лише до упійнянь в школі! Вони в своїй батьківській опії, до котрої є обов'язані, уважали себе за так безсильних, що своєму позашкільному доглядові над учениками, до котрого не почували ся обов'язаними, навіть не приписували ніякого впливу! І так говорить не капраль, а оден з професорів! Щось цілком так, як у войську. Коби вояк знав лише муштру, команду — бо, як не знає, то кулаком в зуби або поза уха! — коби мав гукати випущені, ремінь навіскований; коби на час був в касарні: а решта — нехай там! Чи вояк поза муштрою ле в шинку з Касарною чи з Мариською, чи зовсім не ле і не заходить собі з жадними Мариськами, — се п. капрала не обходить; він навіть не обов'язаний пильнувати того. Що вояк, вернувшись до касарні, приложити собі маніхера під бороду, — се вже его власна вина!

Правда, обов'язуючі учителя приписи кажуть: „Надзирати поведене учеників поза школою і в разі потреби карати за те, є передовсім обов'язком і правом родичів. До обов'язків школи не належить полювати (zu fahnden) за перекроченнями дисциплінарних приписів по за школою; але перед випадковими поміченнями або повідомленнями не повинен учитель ухилити ся ані не повинен пригнурювати очи, коли вони ему попросту

пхають ся перед очі. Впрочім годі так загально означити, як далеко вплив школи має сягати на позашкільне поведене молодіжні; тут треба уважати на окремі місцеві відносини.“

Тільки каже сухий „регулярин“. Тут сказано лише одне виразно: що професори не обов'язані шпількувати. А повинно бути властиво підкреслене, що їм не годиться, не вільно сего робити. Поза сим сей припис є дуже оглядний і лише широке поле педагогічному розсудкові. Він навіть дуже еластичний: бо на який же примір підстави виганяють не раз ученика на сам тільки донос, що він був в шинку? На який підстави виганяє в Дрогобичі перед двома мабуть роками кількох учеників на сам тільки донос, що вони комусь там вікна вибили чи під вікнами сьпівали, хоч на те не було ніякого доказу? У всякім разі сей припис не заборонює учителям по батьківськи онікувати ся ними і поза школою, інтересувати ся їх позашкільним поведенем, по дружному (не по шпількувальному!) навідуватись до них на станцію, приходити їм в поміч у всякій біді, в недостатку, в недугі, в клопотах і трудностях шкільної науки, в моральних терпіннях і сумнівах і т. д. і т. д. Се все нескінченно більший має вплив, ніж усякі упійняні в школі!

„Не легко дасть ся поправити хлопця з ґрунту зіпсований“ — каже „оден з професорів“. А певно, що не легко, та ще й самими упійнянями в школі або дівками з науки і з обичаїв! Алеж такий хлопець і потребує тим більшою, тим теплішою, ширішою, правдиво батьківської опіки поза школою! А ще більшою, коли зважити: хто-ж то его зробив ледачим? Чи то може батьки віддали его „з ґрунту зіпсованим“ до школи? А колиб і так: то який же чудом він міг дійти аж до VI-ї класи? Скоро-ж дійшов до неї, то учителі не повинні его відразу карати за всі гріхи, які через дев'ять, а що найменше, через п'ять літ накоїла на нім школа чи то — ті-ж самі учителі або їх попередники і товариші! Довгі літа псувала его школа або рівнодушну терпіла, що его псував хто инший, поки він став „з ґрунту зіпсованим“: тож і слухна річ, річ совісті, щоби тим стараннішим, тим горячішим, а при тім і терпеливим та вирозуміло заходити ся всіми способами розумної, здорової, батьківської педагогіки коло его поправи, а не відразу брати за ніж до радикальної операції. Операція „удала ся“, але недужий погіб під ножем!

Тільки у відповідь „одному з професорів“ на его „оборону правди“. При сім упійнянні его і всіх, хто се буде читати, що не солодко прийшлося нам писати сю відповідь! А найліпший доказ в тім, що ми так довго мовчали.

Балкан.

До конфлікту Румунії з Грецією прийшов конфлікт Греції з Болгарією. Пішло очевидно о Македонію, в котрій грецькі ватаги зачали мордувати вже не лише Куцоволохів, але також Болгарів. Сі ватаги зачина-

ють поступати щораз безличніше. Численні добре узброєні і вимуштровані, як би відділи правильної армії, вдирають ся до Македонії і газдують вже не лиш над самою границею, як то було до недавна, але заганняють ся в глибину краю, і всюди палять, рабують і мордують, але вибирають лише славянські, або італійські села. Недавно англійське правительство заявило було в Атені, що буде промовляти за заступленем міжнародної жандармерії на Крети жандармерією грецькою, але під усьмієм, що Греція винищить ватаги, котрі в Греції продаються ся до Македонії. Грецьке правительство заявило, що такого зобов'язання не може на себе прийняти. Відповідь була нещира, бо се не така тяжка річ обсадити границі патрулем, котрі не пропускали би до Македонії узброєних ватаг. Сиріана виглядає так, що як би не те, що грецькі ватаги в Македонії мордують лише християн, а магомедаців не зачіпають, здавало би ся, що Греція веде війну з Туреччиною. Екуменічний патріярх також вносить до Македонії релігійне роз'ярє. Він екскомунікує сьвященників, що відправляють богослужєнє по славянськи або по румунськи, і з сєй причини навіть посварив ся з російським амбасадором в Царгороді.

Таке поступованє Греції роз'ярїло Болгарів, зразу при македонській границі, відтак в Румунії, а вкінці в цілм князівстві. Зачали ся погроми Греків, подібні до жидівських погромів в Росії. Треба знати, що в полудневій Болгарії майже ціла торгівля є в руках грецких, а в додатку в князівстві на публичних становищах є багато натуралізованих Греків, особливо багато є їх між лікарями і антикарями. Болгари зачали їх бойкотувати, а відтак зажадали від міських рад і від правительства вигнання з краю всіх Греків і зїрвання з Грецією всяких зносин. Розвинула ся дійсна війна домашня, котру болгарське правительство давить дуже діявво, бо боїть ся, щоби не обурити против себе болгарського населєня!

На чорногорско-турецькій границі бійки між Чорногорцями а Альбанцями мали вже такі великі розміри, що обі держави посунули під границю великі відділи військ, щоби недопустити до формальних битв. Альбанці зрабували були господарства кількох тисячів християнських мешканців Старої Сербії, а їх самих вимордували, або вигнали з краю. Три тисячі збіглих схоронило ся до Чорногори. Там вони зорганізували ся, узброїли ся, а получивши ся з чорногорськими охотниками, впади до Альбанії. Зачали ся битви і пожари. Турецькі війська очистили край, але ватага облодована добічею вернула до Чорногори. Лише одна часть дістала ся під Колашином в засідку де їх Альбанці вирізали майже до одного. Населєне Чорногори рішило пістити ся за се на Альбанцях. На границі зачали громадити ся великі ватаги, щоби в відповідній хвили кинути ся на Альбанію. Однак Туреччина а саму пору вислала на границю цілу дивізію під командою Енвера-баші. Якійсь час тривала перестрілка, але Чорногорці не могли проломити кордону. Нарешті оба правительства вислали комісарів, котрі порішили сїм полюбовно. Зроблено таку угоду:

— Ох, прошу пані, зубів в мене нема! Що-ж піну з хлібом!

Я добув портмонежку й подаю йому десять сотиків; та він і по се не витягнув руки. Ігі! Положив праву руку на живіт й каже:

— Моє панство! Перепрашаю, але що-ж мені зробити і монетою? Се не нагодує!

Я не міг пійти з диву й позирав на нього наче на божественного. Що і діди оглядають ся, можна було припустити; але тільки холодного резону в людині, що просить милостині, се у всякім разі видало ся мені небувалим досі...

Та дід зовсім не зважав на моє здивованє. Він вказав рукою на вагу і каже:

— Я би так просив трохи росолуку з макаронком.

Ми мало в голос не розсьміяли ся. Вкінці моя попросила діда до кухні, де служниця рада не рада мусіла відступити йому свою часть „росолуку з макароником“.

Я рад був навязати з жінкою бесіду на тему поступу на всіх точках, та вона махнула лиш рукою. Мабуть повірила, що справді є поступ на всіх точках.

Шумляни малі 27. липня 1906.

Лев Лотоцький.

Поступ.

Ми не могли ніяк погодити ся. Моя жінка бачила все в чорній рабіві, а я задиляв ся на божий сьвіт борже і потішав себе і других, що на ньому до лучшего йде. Я бачив скрізь поступ, вона ні! Коли моя жінка стане бувало правити про небувалу дорожню, нечувані злодійства, кольосальні дефравдації, про неморальність молодіжні, то я зараз наводжу їй просьвічених селян, аматорські театральні вистави по селах, селянські читальні і таке инше. Та баба бою! Як пічне бувало то з сєй то з тої бочки, то я для сьвятої згоди її уступаю, а вона сьмієть ся в кулачок, що на її стало.

Бачите, була з тих жєнщини, що то кажуть: баба до кухні, а хлоп в поле! Еманципанток не любила страх! Я нароком відчитував їй повісти, де героїні, просьвічені як слід жєнщини, дають примір з себе, що й жєнщина в суспільности визначне місце зайняти може; та вона ні і ні! Мамою не буде доброю, — ось що!

Якось раз читали ми Захара Беркута Івана Франка. Гадаю: Мирослава заїмпує їй?! Бодай тільки! Відчитавши частину, поглянув я на мою жінку, а в неї в очах слези. Думаю: з утіхи?! Вжеж кожда жєнщина повинна радіти, що дівчина так сьміло боролася з медведицею. Отже питаю її, що

думає про Мирославу; а вона: „Ай, Боженьку! Що-ж стало ся з медведятками-сиротятками? — Га! Я розсьміяв ся з баби й пішов до свого діда. Довго ми вже о поступі не диспутували.“

Аж якийсь раз в часі обїду розпочали ми знов баталію. Пішло нам о старців божих. Моя, бачите, доводила, що давні старці божі були справдішними старцями божими і їх молитви були якісь ширі. Густо-чисто можна було почути пісню о сирітцях-бозі; а тепер дід, прийшовши, шепче щось собі під носом, що й не схоже на молитву, а сьпівати по давньому і не вміє. „До нас, каже вона, заходив дід Гарасим, високий з сивою бородою. Дві торби було в нього на хрест: одна на борошно, а друга на хлібець божий. Все біленький, випрані і витачані. А свита на ньому довга, старосьвіцька, мережана всіляким шнурком, з богородицею. Підперезаний вузеньким сирівцем. Подаш йому бувало милостиню, то перекрестить бувало, поцілує й набожно покладе в торбу. А тепер дід і торбів не має, а ходить по хатах наче який подорожний.“

— Бачиш і поміж ними є поступ! — кажу до жінки: — теперішні діди більше інтелігентні, окресані, з торбами, ще й на охрест, ніяк вже їм ходити. Се-ж томиць, мучить, тамує циркуляцію крови, а й воздух зупиняє, що рине у грудну кліть.

Моя жінка й розсердила ся. — Ти — каже ти й сам знаєш добре, що чим-раз гірше на світі, і дровичи ся

лиш зі мною. Прошу бо тебе, де давно тільки дідів волочило ся по сьвіті? А які всі обдерті та крамські в них лахи, сорочка чорна та з кратястого оксфорду або й з веби.

— Бачиш любко, се ознака, що їдемо наперед на всіх точках! Се поступ! Поживеш, то й побачиш, що діди ходити-муть ще в записниках, в котрих вєсти-муть евідєнцію милостинь, записувати-муть кількість і якість отриманих датків, чи то грошевих чи в натураліях. Ще виїде і дідівська статистика, й газету-муть ще вати свою.

Ми довго спорили з собою. Вкінці подала жінка обїд. А нагадує собі добре, що тоді був на обїд росіл з макаронком; а його я був все великим аматором. Ще хлопцем любив я його дуже. Було возьмеш устами макароник з ложки, а він наче малесенький вуз звертєть ся і фуркє тобі в рот легісенько. Ти очима лиш всьміхаєш ся. Я доїдав вже росолу, аж чую двері скрип, і до хати входить людина. Дивимо ся: дід! Шпенцєр на ньому подертий та з камгарну, на шії брудний високий ковнірець, черевикі полатані шнуровані й з клямрами. Ждемо, що скаже. А він:

— Перепрашаю, що може не в пору зайшов; та я хата від хати, калїка, дід жебручий.

Тут похилив так вдячно голову з ознакою якогось превеликого смутку, що мені аж жаль його стало. Моя жінка подала йому спорий шматок хліба, та він, вказуючи рукою на рот, усьміхнув ся й каже:

3 Росії.

(Телеграми.)

Туреччина прийме християн, що утікли з Старої Сербії, зверне їм землю і дасть гроші на заложення нових господарств, а за те добич, яку Чорногорці забрали Альбанцям, буде звернена властителям. Здовж границі Туреччина поставити на стало чотири батальйони не башибозжуків, але правильно піхоти під командантом, котрий буде мати право ділати в порозумінню з чорногорськими властями. Таку саму силу війська розтазять здовж границі Чорногора, але вояків умуудує троха інакше, щоби їх можна було відрізнити від інших Чорногорців. Переходити через границю в обі сторони буде вільно лише в кількох точках. До тих, що переступають границю в інших місцях, війско буде стріляти, про що мусить бути оголошене в обох краях. На сій підставі привернено спокій.

Пострайкові довірочні збори.

(Допис).

Дня 6. с. м. відбули ся в Комарні довірочні збори. Ходило о те, як виглядав страйк, чи удав ся і що дальше робити. Делегати прибули з 41 громад рудецкого повіта і двох з городецкого. Сконстатовано: 1) що хотий довірочні збори в Комарні дня 2. липня с. р. ухвалили страйк на дві неділі, яко демонстрацію політичну, то переважно страйк тривав довше; 2) що страйк обхопив всі сьмідомійші громади; тож не страйкували лиш громади над Дністром (там виліз Дністер і не було що робити) та східні західні кінчини повіта; 3) не страйкували зовсім, а ще ломали страйк селяни Римна, Поріча, Горожанки вел. і мал., Ричигова, Колобруд, Повергова, Чайкович, Кубайович, Шеломинич, і в часті Коронжука, де суть чинальні ім. Качковського і де не доходило ані „Свобода“ ані жадна руска (не кацапська) часопись; 4) мажурські села, як Хлопи, Тулиголови, Мална і Бучали витримали в страйку всего по кілька днів, опісля страйк зломали та ще псували сьудиним громадам; 5) Сконстатовано з приємністю, що сего року підвисили двори внаслідок страйку по всіх селах платню денного і акордового робітника о 30—50 прц. Платено за копи найменше 45 кр., а декуда по 60 і 65 кр. Нажаті мож було 5—6 коп на день. Ще в минулим році нормальна платня була 30—40 кр. Денний робітник платив ся 70 кр., дити по 50 кр. — місто давного 35 і 25 кр. 5) Сконстатовано, що двори стратили крім значних сум задля дорогої робітниси ще два рази тільки тим, що збіже перестигло і висинало ся з колоса. 6) Ц. к. Староста Покинський своїм вилівом причинив ся, що страйк тривав довше, як бажало ся, а то тим, що де прихав своїм брутальним поведенем з селянами силував їх до завязтости і витревалости в страйку, за що єму збори на сім місци складають прилюдну подяку. 7) Страйк звернув селян до Прус за зарібками, де виїхало в часі страйку і по страйку кількасот людей.

Поведенє властей в часі страйку було впрост варварське. Коли хлоп це міг мати яке довіре до староства і жандармерії, то в часі страйку стратив єго цілковито. Поминувши, що староста Покинський очинив демонстраційно тягнув за дворами, то ще й безправні арештовані навчили хлопа, що закони суть на те, щоби їх ломати. Тож коли староста і жандарми безправно невинних арештували, з другого боку хлопиметили ся на страйколомачів і нищили їх добуток, ба декуди палили двірські копичі і полукіпкн. Без жадної причини були арештовані і сидів в арешті без засаду: 1. Назарко з Погорець 13 днів; Петро Мачина з Хлоп 7 днів (сей хотів собі в арешті жите відібрати через удисен); Стах Давид, Мих. Росяк і Онофер Гордінський, всі з Татаринова по 1 днів (се було вже прикінці страйку); Мих. Вівер 5 днів; Стеф. Яремчук і Ів. Гавриляк по 7 днів — всі з Завидович; Ілько Петрів і Федько Яремчук по 7 днів, Онофер Савка 9 днів, — всі з Жашкович. Последних чотирох вів жандарм закутих. Засуджені були: Іван Флек з Коношок кор. на 8 днів за переступство з § 3. зак. коал., з того-ж села 6 формаль по 7 днів, з Коношок тулиголовських 14 формаль по 5 днів, з Погорець 14 формаль по 7 днів і Голодівки 1 формаль по 7 днів, — всі за переступства службові. Староста Покинський уважав за двірську службу навіть таких, що вже 3 місяці як зі служби зійшли і ходили на щоденну роботу. Не за страйк, але з нагоди страйку бун арештований, сидів 5 днів в політ. арешті, а опісля на 8 днів засуджений за перест. з § 23. зак. прес. П. І. Півовар, заступник вертничого з Борислава, що прихав до матери до Вистович. В справі арештовань вислала „Руденка Руска Рада“ дві телеграми до міністра внутрішних справ, одно писмо до президиї ц. к. намісництва, а крім того голова того товариства о. Косопоцький і адвокат д-р Печерський інтервенювали особисто в старостів або суді.

Люди вдоволені зі страйку, бо хотий менше робили на лані, та за те більше заробили задля підвиснення ціни. Збори уложили план організації і способи борби за старостою Покинським на будуче і висказали надію, що п. Покинський в коротці забере ся з повіту, щоби ушасилити інші сторони краю своєю особою.

Відень. „Neue Freue Presse“ доносить з Петербурга, що в поінформованих сферах удержує ся уперто тверденє, що генерал Ліневич буде іменованним начальником всіх російських війск і що те нове становище буде залежне від міністерства війни. На се становище вибрано Ліневича тому, бо сподівають ся, що єго велика популярність серед армії причинить ся до скорого успокоєня жовнірів.

Петербург. „Новое Время“ доносить, що небавом вел. кн. Николай Николаевич буде іменованним головнокомандуючим гвардії і цілої армії на місце дотеперішних поодиноких головнокомандуючих. Ся нова посада не буде мати характеру диктатури, бо міністерство війни задержить всі свої адміністративні чинности. — В урядових кругах обігає поголоска, що оден з великих князів утворив довкола себе партію, зложену з висших достойників, членів державної ради, і веде енергічну агітацію, щоби ввести диктатуру. В такім разі Росія була би поділена на 7 великих округів, під кермою окремого диктатора. — Петербурска Агенція є уповажнена до заявленя, що донесене „Нового Времени“ о утворенні становища головнокомандуючого армії і гвардії і о призначенні на се становище вел. кн. Николая Николаевича є безосновне. — Цивільних Фінляндців, що брали участь в бунті в Свеаборгу, видано фінським властям. Будуть вони суджені після фінляндських законів. Росіяни і жовніри залоги будуть карані після російських прав. — Шеф департаменту загальних справ в міністерстві внутрішних справ, Арбузов заявив в розговорі з кореспондентом „Бѣрж. Вѣд.“, що правительство має вже готовий цілий матеріал, дотикаючий жидівської справи, і предложить будучій думі проект реформи в сій справі. Як на тепер, то правительство не має наміру признати Жидам права осідку в цілій державі і цілковитої свободи торгівлі.

Берлін. „Germania“ довідує ся, що російський генералмайор Татіцев, що повернув недавно з Берліна, має удати ся з спеціальною місією до цесаря Вільгельма II.

Берлін. Прокуратор, котрому було припущене слідство проти бунтівних членів думи, прийшов до переконаня, що можна їх потягати до судової одвічальности лише за розповсюдженє маїфесту. При такім погляді підстава до дальшого карного поступованя проти бунтівних послів була би майже неумовною, тому Століпін припущив перевести се слідство иншому прокураторови.

Петербург. З многих міст полудневоросійських доносять, що бунтівних послів до думи арештовано, як лише котрий вернув до свого виборчого округу.

Берлін. Петербурські депеші доносять, що в последніх днях арештовано в Петербурзі 2200 осіб, між ними 8 послів до думи з радикальних сторониств. Також арештовано цілий виділ союза торговельних помічників. Тайна поліція шукає тепер капітана червоної гвардії Кока.

Льондон. Одній газеті доносять, що страйковий комітет рішив закінчити страйк, зглядно відложити єго до слушнішого часу. Одиноким вислідком страйків є — навіть на російській відносини — небувало численні арештованя!

Петербург. В цілій полудневій Росії проявляють ся міжхлопами неспокої. Кажуть, що по жинках наступлять страшні події.

Петербург. В Одесі відобрано оруже многим компаніям війська зі страху перед бунтами. Правительство може мати довіре лише до козаків.

Одеса. Тут убито на улиці шпігуна Владимирского. Виножник в очах товпи відобрав єму спис підозрілих і, виконавши замах, утік.

Петербург. Студенти Плятин і Мойсеев, засуджені в процесі Шміда на 15 років примусових робіт на Сибірі, підчас їзди вискочили з поїзду і утекли. З ними разом утік також моряк, сказаний рівнож на роботи за участь в революції. Всі мали гроші і удавши ся пішки до найблизшої стайки вернули до Європи.

Севастополь. З причини крадіжки слідчих актів опізнити ся о 6 місяців процес проти другої часті обжалованої о участь у військовім бунті минувшої осені.

ТЕЛЕГРАМИ.

Санкція закону.

Відень. Цсар санкціонував закон, ухвалений галицьким соймом о регуляції Полтви з притоками.

Цсар в окупованих краях.

Відень. При нагоді проектovaných получених маневрів морських і сухопутних в Дальматії удасть ся цсар в вересні до Трєбніце. Не згадуєчи про короткий побут цсаря в Босаньскім Броді, є се перша гостина цсаря в Герцєговині.

Арештованє австро-угорських офіцирів.

Відень. З Міяна доносять, що недалеко місцевости Аріяго граничні італійські сторожі арештували двох австро-угорських офіцирів, котрі за надто ревно студіювали надграничні італійські фортифікації.

З Сербії.

Земунь. Міністер війни відправив із служби 60 підофіцирів, що агітували проти заговірників. В сих днях мають ся відбут збори усунених підофіцирів в справі дальшо-

го їх становища супроти сих увільнень. Також кількох висших офіцирів, не хотячи бути орудєм в руках заговірників, подало ся до димісії, та міністер не прийняв її.

Білград. Міністерство війни виготовляє нове військовопредложенє, котрим замість теперішньої військової системи буде заведена система міліції, скомбінована з загальним ополченєм. В офіцирських кругах проявляє ся антидинастичний рух.

Військовий бунт в Туреччині.

Царгород. На турецькім кораблі „Тої“, котрий виїхав з Трапезунту до Ємену з рекрутами, вибух бунт. Внаслідок тєго корабель мусів вернути до Трапезунту.

З Франції.

Париж. Папа рішив ся вже в справі сепарацийного закону, однак те рішенє імовірно не буде оголошене, лиш буде в своїм часі інтересованим сторонам доручене. — Дневники доносять, що папа вислав до Франції три інструкції. Перша, до кардинала Richard'a містити загальний протест проти конкордату, — друга, до французьких єпископів, містити умовля, під якими місцеві парохі можуть творити ті зв. канонічні віроповідні громади, остаючі під єпископською контролею, третя, до французьких кардиналів, є строго довірочна.

Конфлікт на далекім Сході.

Нью Йорк. З Вашингтону доносять, що після наспівшого там урядового звіту, коло острова Алеуті убили американці п'ятьох Японців, котрі — імовірно не правно — ловили там рибу.

Неспокої в Африці.

Льондон. В Капштаті прийшло до поважних конфліктів між туземцями а безбройними Европєйцями. В цілій полудневій Африці панують неспокої. Інші телеграми доносять, що населенє бувшої оранської републики в полудневій Африці запротестувало проти внесення англійського правительства, після котрих лише Трансваль має одержати конституцію. Оранці покликують ся при тім на послідну престольну бесіду, котра заключала заяву, що бувша република Оранська одержить цілком ті самі права, що Трансваль. В Трансвалі зачне конституція обовязувати з початком слідуєного року. В конституційнім патенті буде уміщене застереженє, що англійське правительство не буде мати права до переводженя змін в тій конституції ані до її цілковитого знесеня.

Панамериканський конгрес.

Ріо де Жанейро. Панамериканський конгрес прийняв внесенє, після котрого панамериканські делегати на мирову конференцію одержать порученя підпирати кожду пропозицію, дотикаючу утвореня міжнародного роземного трибуналу.

НОВИНКИ.

— Осьвенцімські лайдацтва. Пишуть нам з Рудеччини: Задля страйку в рудецькім повіті виїжджає до Прус віа Найберун багато людей. Які муки переходять сі люди по дорозі, послужить сей факт. Дня 3. с. м. виїхало з Коношок тулиголовських 10 селян на роботу до Найберуну; а що не знали дороги, то дістали лист від таких, що там були. До Підгір'я їхали без перешкоди; а що в Гордодку касиєрка в жаден спосіб не хотіла їм дати білету до Осьвенціма (де регуляції? прим. Ред.), то мусіли в Підгір'ю висісти за білетами. Ту чіпає ся їх якийсь чоловік (пан) і питає ся, хто веде їх до роботи. Вони кажуть, що самі їдуть. „Хто вас вислав, чи не о. Онішкевич?“ — „Ні, ми самі.“ Причіпляє ся до них ще оден пан (агент), що вів людей зі Львова, і каже їм з собою їхати. Люди не хотіли, всіли до вагону і приїхали до Осьвенціма. Тут з'явили ся знов ті два панита за хвилину прийшли до них вже з третім, з комісарем поліції. Комісар каже показати їм книжки; вони показали. Та єму се не вистарчає; домагає ся від них листу, що з собою везуть, бо інакше їх арештує. Люди перестрашені дають лист; комісар в їх очах роздирає конверту, побіг з ним десь і за хвилину приносить запечатаний в инший конверт не заадресований. Розпитував то за оден, що лист писав; люди сказали, що не знають, тільки просили, щоби їм заадресовав лист, щоби знали, де їхати. Комісар: „Мав би я охоту вас замкнути, але дам спокій“. Тоді підбіг агент і каже: „Видите? А чому до моїх людей він таке не каже? Ідьте зі мною, я вам докуплю ще білету, буде вам ліпше, ніж в Найберуні“. Люди не послушали і поїхали таки до Найберуну. Де ми живемо? В Австрії, Росії чи в Польщі? Мусить в Польщі!

— З Бережанщини пишуть нам: В Вербові страйк скінчив ся корисно для страйкуючих, бо коли в попередніх літах робили ту за 12-ий сніп без додатків, то сего року згодились за 10-тий сніп, четвертку збіжа і дві топки соли. Цікаво лише те, що війско і тепер єще сидить в селі. По уланах прийшла піхота. Цікавіше єще те, що коли перед тим жандарми цілими днями патрулювали за „buntownikami“, то тепер по арештованню Дмитра Походжая, котрий вже близько дві неділі сидить замкнений, вже їх рідко в селі можна бачити. Приходив також жандарм з війтом до свідомого господаря Федька Яцкова, котрий мав сказати коло церкви між людьми, коли була мова о маїфестах, щось против „власти“, але що той лежав хорий, то вїт з жандармом пішли засоромлені з нічим. Тішили ся хрунї, що увязнено Дмитра Походжая, а найбільше наш вїт Матвій Ко-

стів, що вже здає ся, до смерти буде вїтувати, бо думали, що збіже єго пропаде; але надія їх завела, бо знайшли ся добрі люди, котрі вже обробили часті жнив за него (виїхали жито, пшеницю і скошили ячмінь). Одного дня виїшло на єго поле около 30 робітників, а неоден з них і свою роботу покинув, а єму поміг, бо каже він заслужив на се. В селі як перед тим, так і тепер цілковитий спокій, так що не знати, по що властиво війско в селі сидить; хіба прийшло пососора пильнувати, але не знати перед ким. — Свій.

— „Висша культура“ наших найсердечніших „braci“. Тепер не ми від себе про се будемо писати, лиш наведемо слова варшавської „Gazet-i polsk-oj“. Шкільна молодіж, втягнена несосвідними людьми в революційну заверуху, під'юджувана агітаторами до всьляких виборків на вні, визволена (?) з під ригору шкільної дисципліни, а дома нівеуча волю родичів, і — може навіть через їх неоглядність і ліниство — пущена сама, увійшла сразу на стежку веселого уживаня „свободи“, а опісля видаючи, що те „уживанє“ треба грубо оплачувати грішми, почала гроші тіздобувати шантажами і злочинами. І так топили ся в її кишнях наперед гроші з розмаїтих складок на річ жертв борби о політичні права; а коли сего було за мало, здеморалізовані і з'анархізовані одиниці (?) розпочали діяльність при помочи бровнігів і перейшли під чорну хоругов бандитизму“. Уважні читачі завважали, що з самого разу була мова взагалі о молодіж, а радше о шкільній молодіж. Мимо того однак ся сама варшавська „Gazeta polska“, не зважаючи навіть на те, що в кождім місті польського королівства що дня лучаються зьвірські морді, що не мають нічого спільного з політикою і з „sprawą pańdow“, каже дальше так: „... не звертаємо наших закидів проти молодіжкї взагалі, бо ся нераз зложила і безнастанно складає докази розумних і глибокою любовою суспільности пересяклих поглядів на теперішню хвилю, на будучність народу і на свої власні обовязки зглядом не єго“. Ну, така лєгіка се хіба також вїтвір висшої культури... Такої культури ми Полякам не завидуємо.

— „Косцюлек“ на „krędach“. Сими днями відбуло ся в Новім Селі збаражского повіта посвяченє угольного каменя під „косцюлек“.

— В женьскім ц. к. учительскім семінарі у Львові відбудуть ся записи на 1. курс в днях 29, 30 і 31 серпня (до полудня), а дня 1. вересня розпочнуть ся вступні іспити. При записі жадають ся: метрика крещеня і скінчений 15 рік жита, послідне свідощтво шкільне, свідощтво лікарське і (наколи учениця не ходила в последнім році до публичної школи) свідощтво моральности. — В попередніх роках стрічали тутки руских учениць, що приходили з руских шкіл, значні трудности їзза вступного іспиту в польскім язичі; задля того стало ся, що більша част Русинок не зголосила ся в последнім році зовсім до державного семінара, не маючи надії на прийняте в нїм, а звернулась просто в приватний руский семінар. Була се найбільша аномалія, що утравквістичний (значить: польско-руский) семінар — призначений для східної Галичини, а тим самим для людности і шкіл переважно руских — не узглядняв рускої викладової мови і не допускав тих до себе руских учениць. Та сподіватись, що ті трудности будуть тепер усунені. Тому повинні всі рускі учениці без вїмки зголоситись наперед до державного семінара, котрий дає молодіжці ріжні користи (звільненє від оплат, численні стипендії і др.), бо чим більше зголосить ся їх сюди, тим більше буде прийнятих. Зачуваємо, що пороблено заходи, щоби отворити на 1. курс паралельний відділ, тому і було би прийняте значнійше число учениць. Колиж не найде ся для всіх місця в державнім семінарі, то зможуть осталі перейти опісля в приватний руский семінар. Сим поведенєм не зробить ся рускому семінареви ніякої шкоди. Число руских учениць змагаєсь тепер так що можуть в більший скількості ввійти в державний заклад, тай переповнити ще і руску школу. — Додамо, що при вступнім іспиті питають тих предметів, яких учать в 1, 2 і 3. класі виділової школи. Для того є порадно, щоби кандидати повторили собі бодай головніші річи із тих наук, а учениці руских шкіл перейшли єще найважнійше із польської граматики і правописи.

— Філія „Просьвіти“ в Долині набула на власність простору реальність в Долині, положену в середині міста на дуже гарнім місци, в котрій попри кімнати для філії буде поміщене на бурсу в обчисленю на 30 учеників. Є се річ дуже великої ваги, бо доси нема ще в Долині своєї хати, а здобулось на купно товариство, котре не існує єще навіть цілий оден рік, бо перші загальні збори відбулись 15. серпня 1905. року. За сей рік оказала філія живу свою діяльність так в повіті як і через удержуванє бурси на 17 учеників, з котрих 6 перейшло до середних шкіл. В сім виключна заслуга працюючого з правдивим посвещенєм, не жалуючого ні труду ні кошту голови філії п. Івана Грабовенського. З нагоди купна реальности Вл. пані К. Соколовська, жена новоіменованого інспектора шкільного до Камінки, зложила на ту ціль щедрий дар 56 корон. Черга тепер на патріотів долиниці, щоби не забували, раз — що на реальности тяжать довгі, а вдруге, що з днем першого вересня з'їжджають бурсаки. — Міський.

Примітка. Поїзди посильні друковані в черенками
повідомити; поїзди нічні в зазначені звідздки. Порушення
чисельності ея від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.
Звичайні білети ізди як також білети військового пішого
рода, ілюстровані провідники, розклади ізди і т. д. можна
субувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних
єлізниць, пассаж Гавсмана ч. 9.

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток
долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ
Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кільського 2; С. Соколовський, Па-
саж Гавсманя ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukas, I. Seilerstätte; F. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; У ФРАНК-
ФУРТИ І ГАМБУРГІ: М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні
у Львові.

Діло

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 11 к.
на пів року . . . 16 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 24 „ на пів року . . . 11 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 31 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція
під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи приймаються за попереду
за попереднім застереженням. — Редакційні не-
печатані візні від порта.

Оголошення звичайні приймаються по 20
с. за одну стрічку інсерату або за 1 місяць, а в ру-
бриці „Назіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Кольоніяльні скандали.

Цілюю кольоніяльної політики всіх євро-
пейських держав є визиск природних бо-
гацтв кольоній фабрикантами і купцями дер-
жави, котра пускає ся на сю кольоніяльну
політику. Через брак публичної контролі в
далеких і диких краях кольоніяльна госпо-
дарка і кольоніяльна політика є звичайно
розбоям, практикованим так купцями як і від-
поручниками держав найпідлішми і найбру-
тальнішими методами. Цивілізовані євро-
пейські держави „цивілізують“ диких кольоній.
Держави „цивілізують“ диких кольоній посту-
паючи з тубольцями як дикий, ненаситні кро-
вожадні bestii. Всі зиски з кольоній тягнуть
самі безпосередньо інтересовані, а кошти на-
буття сих кольоній і кошти їх адміністрації
оплачує скарб держави, котра пустила ся на
сю кольоніяльну політику. Сама вже цілком
кольоніяльної політики така, що вона мусить
доводити до бунтів визискувачів і по звир-
ски трактованих тубольців. Дотерпа по кож-
дому таким повстанню, очевидно кроваво здо-
вленим, виходять на верх факти, котрі пока-
зують, що найдикий народи канібальські не
погрожують бути таким звиром, як сей циві-
лізований, лакомий гроша купець європей-
ський, і доданий для охорони его життя і май-
на комісар цивілізованої держави.

Бісмарк не був прихильником кольо-
ніяльної політики. Коли купцями Німеччини
захотіло ся мати кольоній, то він не проти-
вив ся, годив ся навіть на се, щоби держава
дала їм охорону, але був тої гадки, що
купці повинні вести се підприємство на влас-
ний рахунок, що повинні самі адмініструвати
набуті ними кольонії. Мимо того, що Бісмарк
з кольоніяльною політикою не симпатизував,
вплив капіталістів в Німеччині був так вели-
кий, що він мусів щось для них зробити
коштом держави. Від тої пори Німеччина
має вже четвертого канцлера і її кольоніяль-
на політика розвинула ся поволі в цілком
іншим напрямі, ніж за Бісмарка.

Бісмарк хотів, щоби самі купці адміні-
стрували німецькі кольонії, бо се виключно їх
інтерес, а не інтерес держави, тимчасом те-
пер в кольоніях ряд не купець, лише бюро-
крат і офіцер, хоч держава з того не має
ніякої користі, лише самі страсти. За тор-
говлю в полуднево-західній Африці Німеч-
чина заплатила житем кількох тисячів людей
і чотирма мільонами марок. Ніхто в Німеч-
чині не думає серйозно, щоби з того безводно-
го, цілком не плідного краю можна було ви-
тягнути хоч би відсотки від четвертої части
вложеного в него капіталу. Лише деякі під-
приємці наповняють кишені мільонами з дер-
жавної каси. Як величезні суть кошта удер-
жання полуднево-західної Африки в посіданні
Німеччини, показує ціна ріжних артикулів,
потрібних для удержання військ поборюючих
повстання доведених до розпуки муринів. Мі-
шок мукі за котрий в Німеччині платять 30
марок, платять там 288 марок. Фляшка фузю
коштує 30 марок, фляшка пива 5 до 8 м.
пачка сірників 50 феніків. Кожний чоловік
в африканській кольонії коштує Німеччину
9000 марок. Від 1893 року (12 літ) Німеччина
видала на свої кольонії 522 мільонів марок,
а від двадцяти літ звиш $\frac{1}{4}$ мільярда. В тім
самім часі всю торговлю Німеччини разом
з її кольоніями обчислено на 300 мільонів,
з чого дуже велика частина відпала на по-
треби урядників і охоронних військ. Вартість
вивозу з всіх африканських кольоній менша,
від процент який Німеччина мусить платити
ніж вложеного в сі кольонії в останніх 12
роках капіталу.

Професори кажуть, що Німеччина буде
могла усадити в сих кольоніях в ком-
пактній масі надвижку населення Німеччини,
так що воно не буде потребувало розбігати
ся в різні сторони і потопати в морях чу-
жих націй. Тимчасом статистика виказує, що
накопи в цілій Африці є 5796 Німців з Ні-
меччини, то в кольоніях Німеччини осіло
тільки 400 Німців. На се, щоби в сій „афри-
канській Німеччині“ усадити 400 Німців,
треба було аж 22 літ! Клячу, котрий по-
винен Ялану з Росією вже не має для Ні-
меччини великої вартості, коштував Німеч-
чину вже 86 мільонів марок.

Супротив сих фактів не диво, що Ні-
мецький народ починає скептично дивити ся
на вартість кольоніяльної політики, що зачи-
нає придивляти ся до господарки в сих ко-
лоніях і критикувати її. Ся господарка в
заморських кольоніях всіх європейських дер-
жав ніколи не була коректна, до публичної
відомості все доходило вісти про страшні
визиски місцевого населення купцями, про звир-
ске поступоване властей з сим населенням,
про підкупства і крадіж публичного гроша.
Тепер, коли німецькому народові стало за
багато видатків на африканські кольонії, де

мимо величезних сум грошей і великих жертв
в життю людським, доси єще не здавлено бун-
ту гноблених і визискуваних муринів, вийшли
на верх нечувані скандали і скомпромітува-
ли німецьку адміністрацію, котру доси став-
лено всюдю за взір. Вийшли на верх такі не-
правильності, надужиття, безправства, звир-
ства і крадіжки, що ніхто не хоче вірити, аби
щось таке могло діяти ся в правильній адмі-
ністрації цивілізованої держави. Сензацію
зробила вість подана днешніком, що губер-
натор Путкаммер привіз з собою свою „пан-
ну“, з фальшивим паспортном „кузинки Ек-
скадштайн“, представив її так висшим офі-
цірам і саджав її з ними до стола, а жив з
нею під одним дахом. В іншій кольонії по-
будовано на кошт держави стайні і мешкання
для окружного уряду, але в сих убикациях
уміщено не уряди, тільки любки трох уря-
дників. Що в кольоніях діяло ся, доказує
слідуючий розпорядок, який в 1904 кольо-
ніяльний департамент був змушений видати:
„Як би виробив ся звичай, що урядники в
часі подорожжя жадають від тубольців, що-
би віддавали їм до розпоряджистости свої жін-
ки, то губерніяльний уряд має своїм урядни-
кам таке поступоване заборонити, яко него-
дяче ся з їх гідністю. Також не можна по-
зволити, щоби урядники поручали чорним
жовнірам, товмачам і іншим, вишукуване і
доставу жінок до...“

Німецька праса питає, яким способом
Путкаммер, котрого лайдацтва суть правитель-
ству звісні, міг стати губернатором. Праса
питає, чому дотерпа тепер заряджено слід-
ство против попереднього губернатора Горна
і в який спосіб він доси дістає державну пла-
тню, коли стверджено такі его звирства, як
се, що він казав привязати мурину до стола
і прагнути через 36 годин сонцем казав би-
ти так довго, аж доки не віддає душі, бив
его на се, аби видобути від него зізнане в
якійсь дурній справі, про котру жертва циві-
лізаторів нічого не знала. Капітан Бессер
провадив експедицію в глибини краю. Між
чорними послугачами померло 70 з голоду.
Муринів, котрі в наслідок голоду і утоми не
могли дальше іти, Бессер казав покинути в
корчах. Деяких з них знайдено потому єще
дихаючих, порозриваних дикими звирями.
Так то офіцер цивілізованої держави ніс
світло культури в темний кут землі і ніхто
не чув, щоби стратив свою шаржу. Противно
строгу догану дістав офіцер, котрий жадає
щоби справу капітана Бессера віддати під
гоноровий суд.

Великого гамору наробила справа кон-
тракту з фірмою Тіпельскірх. Ся фірма одер-
жала виключне право достав для німецьких
військ і поліції в цимецкій східній і полудне-
во-західній Африці, в Камеруні і Того. На
підставі сего контракту фірма брала 5 м. 65
ф. за метер сука, за котре міністерство війн
платить 4 м. 80 ф. В багатьох случаях фір-
ма була тільки комісонером. В Магдебурзі
купила 28.000 пар чобіт по 18 марок, а спро-
дала по 23 м. 20 ф., черевки куплені по
11 марок, спродала по 16 м. за пару. Чере-
вики для чорних, куплені по 7 м., спродала
по 14 м. 60 ф. За камаші, котрі інша фірма
давала по 5 м. 25 ф., фірма Тіпельскірх взя-
ла по 9 марок! Фірма зискала округло о 2
мільони більше ніж зиск, який повинні були
принести їй нормальні ціни.

Відкриття, які в сій справі зроблено в
парламенті довели до арештованія майора
Фішера, через котрого руки переходили всі
рахунки з фірмою Тіпельскірх. Говорять, що
Фішер підозрілий о підкупство. В цілій тій
справі цікаве се, що міністер рільництва
Подбельскі, заки став державним секретар-
ем, був співником фірми Тіпельскірх. Хоч
в хвили, коли обняв державний уряд, імя
вичеркнено з торговельного реєстру, кажуть,
що він таки є дальше співником при по-
мочи підставленого свояка.

Все те лише частина кольоніяльних
шкандалів, які в великій часті в наслідок
„зради урядових тайн“ виплили на днешне
світло. Сими скандалами займає ся тепер
ціла німецька преса, а найближша сесія ні-
мецького парламенту буде великою пральнею
кольоніяльних брудів. Можливе, що наслід-
ком сих відкриттів Німеччина приїде до пере-
конання, що кольоніяльна політика, хоч ро-
бить багато великого шуму і дає державі
велику ролу в світовій політиці, самому на-
родові, замість сподіваних користей, прино-
сить великі тягари. Можливе, що в дальшій
своїй політиці кольоніяльній Німеччина ста-
не на становищі графа Капрівіого, що: „чим
менше Африки, тим ліпше“.

Руска щадниця в Перемишлі.

її заложено, організація, ціль і значінє для
економічного розвитку.

Історія заложена „Рускої щадниці“ в
Перемишлі була недавно подана в „Ділі“,
тож не хочу сего повтаряти. Скажу лиш ко-
ротко, що зискане концесії на ту щадницю
коштувало не мало труду, заходу і коштів
наших найвпливовіших людей, бо відома
річ, що осуд, чи і оскільки заходить потре-
ба нової каси ощадности, залежить від до-
брої волі, від так званого свобідного опіні-
я намісника та міністра. За се, що ми кон-
цесію дістали, нехай буде честь і подяка пе-
редовсім Ексц. Митрополитові і двом дру-
гим Владикам, опісля наших послам, особли-
во пп. Романчукові і Олесницькому, і по-
трудившим ся коло сєї справи д-рам Кулач-
ковському, Федакові і К. Левницькому.

Вправді отримали ми далеко не то, чо-
го бажали, бо місто концесії на щадницю у
Львові з правом закладання філій, ми отримали
щадницю в Перемишлі без права (на
разі) отворення філій; всеж таки з огляду на
легкість грошового обороту, і на получения
почтові, телеграфічні і телефонічні інститу-
ції ся не буде лиш льокальною, але цен-
тральною, загальною краювою інституцією —
бодай на якийсь час.

Руска щадниця в Перемишлі є ін-
ституція, заложена товариством того імені
(членами основателями). Що-до законного
свого становиска не ріжнить ся вона нічим
від кожної іншої каси ощадности (галицької,
повітової або міської), яких маємо доси в
Галичині 47, — а всі вони польські, хоть по-
ловина їх на рускій землі і з Русинів живе.
Перша і одинока тепер заложена „Руска
щадниця“ в Перемишлі має для Русинів за-
ступити тих 47 польських щадниць, бо є во-
на о д и н о к о ю рускою інституцією в
Галичині і на Буковині, що має право пу-
плярности.

А що се є те право?
Право пуплярности прислугує після за-
кона всім касам щадничим, заложеним на
підставі отриманої від правительства концесії.
Опісля прислугує се право також тим
Банкам і інституціям фінансовим і остільки,
котрим і оскільки окремим законом, дер-
жавною радою ухваленим, се право їм при-
знано. У нас в Галичині має се право, і то
лиш для своїх листів заставних: Банк кра-
євий, Товариство кредитове земске і Банк
гіпотечний, а також Банк австро-угорський,
котрий має в Галичині свої філії.

Право пуплярности полягає на тім, що
в інституції, що має се право (отже і в Рус-
кій щадниці в Перемишлі), вільно льоку-
вати ті всі фонди, які закон або окремі при-
писи дозволяють льокувати лиш пуплярно;
а суть то нпр.: фонди малолітніх, фонди
богослужбебні, фонди за викуп проскурного,
скупщини, фонди основні і капітали церкові
і ерекцій (парохіяльні, т. є. маєток закладо-
вий первісний, або походлячий із спроданого
грунту ерекціонального під дороги, залізнич-
ної, нафту і т. н.), фонди резервові, резерви
фонди емеритальні других інституцій (як
„Дністра“, вдовичих фондів і т. н.), котрим
закон або статут приписує пуплярну льока-
цію, дальше фонди громад, міст, повітів,
кавчій службові (офіцерські) і т. н.

Право пуплярности кожної щадниці
опирає ся на тім, що кожда щадниця стоїть
під строгим надзором правительственным,
так що кожні загальні збори і кожне засі-
данє виділу або дирекції щадниці відбуває
ся в присутності іменованого в тій цілі на-
місництвом комісара правительственного,
яким є звичайно староста або другий уря-
дник староства. Такий комісар правитель-
ственный має право вступу і контролі щад-
ниці кожної хвили. Крім того так статут
щадниці, як і регулятив з р. 1852. і взирче-
вий статут, виданий для кас щадничих, по-
становляє докладно спосіб ужиття фондів
(вкладок) щадниці і від сего управна щадни-
ця під ригором утрати концесії і кар від-
ступити не може і не сміє. Між іншими по-
становляє статут, що з фондів щадниці, т. є.
з прибрираних вкладок і резерв, вільно що
найбільше 15 процент ужити на уділенє
опроцентованих позичок векселів, нале-
жнито цензурованих комітетом цензорів. Вся
решта фондів має ся ужити виключно лиш
на уділенє опроцентованих позичок гіпотеч-
них, пуплярно, т. є. в першій половині варт-
ности, забезпечених, на купно ефектів, що
мають пуплярне забезпеченє, і на т. н. цілі,
виразно в статуті виражені, а то так, що
прим. вже до уділення позички громаді або
товариству кредитовому на підставі закону з
р. 1873., потреба окремого правительствен-
ного позволення в кожнім поодинокім ви-
падку.

З сего показує ся, що власнито кожда
щадниця, отже і руска щадниця в Переми-
шлі, є незвичайно звичана і має незвичайно
обмежений круг ділання (має дуже звязані ру-
ки) і не підлягає найменшому сумнівові, що
нам треба буде в певній стараті ся о кон-
цесію на центральну інституцію банку, на
якийсь акційний банк гіпотечний, котрий
мав би — і з натурі річи має більшу свобо-
ду і більший обсяг ділання, котрий обняв би
агенди властей банків, доси у нас єще ціл-
ком не управновані і не ідені, як-же видава-
не акції і облигації і утримуване для них
курсу на біржах, веденє на велику скалю
есконту і реесконту векселів, інкаса, контори
випини, інтереси біржених, льокаряду купна
і продави ефектів і льока, асценє і підмага-
нє промислових і торговельних підприємств,
веденє парцеляцій, меліораций, арендацій,
веденє справ еміраційних і банкових з за-
границею і т. н. та взагалі утворенє базару
грошового через зєдиченє і упривильненє ці-
лого руху економічного між Русинами. —
Всеж такі зисканє концесії, навіть так об-
кросної, як концесія на Руску щадницю в
Перемишлі, є для Русинів незвичайно вели-
кої ваги і має для нас величезне спокальне
значінє в нашій економічній розвитку, а то
з причин, котрі вложу в дальшій.

Та передтим хочу ще коротко сказати
про організацію Рускої Щадниці. Рускою
Щадницею управляє, як я то висте згадав,
товариство того імені. Товариство се скла-
дає ся на разі з 73 членів основателів і чо-
тирох членів, прийнятих на загальних зборах
11-ого липня 1906. Ті члени мають право на
загальних зборах приймати нових членів на
внесенє виділу. Кожний нововступаючий член,
має обовязок зложити одноразовий доток
в квоті 100 К, на фонд резервовий; той да-
ток пропадає в користь товариства. Тими
вкладками членів основателів має ся покрити
кошти первісного заложення, уладженія і по-
чаткового веденя щадниці. Щорічні загальні
збори членів затверджують замкнення рахун-
кові і вибирають з меж себе виділу з 9 чле-
нів. До виділу належить крім того трох де-
легатів наших трох Преосв. Ординаріятів.
Так зложений з 12 членів виділ управляє
щадницею через вибрану з меж себе дирек-
цію. Дирекція складає ся з трох членів, а
то а) з директора гіпотечного, яким виділ
Рускої Щадниці вибрав адв. д-ра Т. Кормо-
ша, б) з директора касового, яким вибрано
проф. А. Ярему. Третім членом і zarazом
предсідателем дирекції є предсідателє виділу,
яким вибрано крм. о. Івана Стринського. Ви-
брані члени виділу і дирекції повинні мають
свої функції безплатно. Після первісного
проекту статута, виготовленого комітетом о-
снователів, має бути в щадниці установле-
ний платний уряд технічного директора. На
тій підставі з початку було кандидатів на ди-
ректора щадниці багато. Коли-ж міністерство
успів тей статуту змінило так, що члени ди-
рекції повинні мають свій уряд безплатно,
і лиш загальні збори з чистих зисків і за за-
твердженням правительства зложити принади-
ти ім якусь ремунарацію, а є річ існа, що Ру-
ска Щадниця в Перемишлі через кілька пер-
ших літ не буде мати жадного чистого зиску,
то число кандидатів на директорів змалало до
нулі; і так за роботу в дирекції мусили з па-
тріотизму прийняти ся такі люди, що мають
інші средства до жита, а при тім мають певні
фахові відомості на тім полі.

(А. Галицький)

Адміністративним порядком?

(Діє вч. в Станіславові, по ч. Рубриці)

Передаємо історію оренди староства в
Станіславові для ілюстрації сих часів, які
переживаємо під „польським пануванєм“.

Достовірний текст з правдивими ошиб-
ками звучить:

„Випиє з реєстру жарного.
Рубрика II. Імя і назиско обвиненого. Ми-
хайло Губач 10 літ жонатий, агент товари-
ства аскураційного Дистр в Станіславові.
Рубрика IV. Переступство. Перекр. §. 11 цис.
розп. з 20/4 1854. Д. М. З. Ч. 96. доконанє
через висказанє мови демонстраційної маю-
чої на цілі обудити погорду против державі
і розпорядженням властей і легковаженія их
розпоряджень. Рубрика VI. Зізнання свідків.
А. д. м. Панатовський ц. к. секретар
повітовий, урядуючий яко комісар державний
зізнає з відкликанієм ся на присягу службову
згідно з доносом и заявляє, що віднес вра-
женє се, що мова обвиненого односила ся до
теперішньої влади державної и що обжало-
ваний ужив дійсно слів наведених точно в
доносі. К а з и м и р Я н ц к и й ц. к. комі-
сар пол. урядуючий яко комісар державний
зізнає з покликанєм ся на свою присягу служ-
бову, що обжалований ужив дійсно слів в

доноси наведених і що мова його відносилася до теперішніх властей державних і була в тої провокуючій висказана. Рубрика VII. Удоводження провину означеної в IV. рубриці. В частині власне признане ся обжалованого, в частині зізнання свідків. Рубрика VIII. Рішення. Обжалованого унаве сь винним перекрочено в рубр. IV. описаного і засуджає ся его до злих §. 11. ш. розп. з 20.4.1854 Ч. 106. Д. №. 3. на кару арешту 8 днів. Від того засуду тільки внести рекурс до ц. к. Намісництва, котрий подати належить в 3 днів речини, рахуючи від дня слідуючого по дни доручення засуду. В Станиславові, 13. липня 1906 (Підпису лн печати нема).

На відворотній сторінці аркуша:
Ц. к. Староства Ч. 20566 Станиславів, 13. липня 1906. К. Михайлови Губчакови з Станиславові уділю до відомості. Ц. к. Со-
вітник Дюра: Шрокопич в. р.

Оречення сь порушено п. Михайлови Губчакови дня 4. серпня, а 7. серпня вніс адвокат Д-р Писиф Партицкий слідуючий рекурс:

«Справа карна. До п. к. Староства повітового в Станиславові. Михайло Губчак, агент товариства взаємних обезпечень «Дистер» в Станиславові, — через адвоката Д-ра Писифа Партицкого в Станиславові, вносить а ж а л а є в від оречення карного з 13. липня 1906 ч. 20566. Від оречення п. к. Староства в Станиславові з 13. липня 1906 ч. 20566 вношу після §. 15. царського розпорядку з 20. цвітня 1854. В. з. д. Ч. 106. жалаленє. П р и ч и н и з а ж а л е н я : 1.) Ореченє є незрозуміле і недокладне. Передовсім не подано місця і часу, де і коли я поповнив чин каридостойний, а далше не наведено слів, якими я мав поповнити простунок з §. 11. ш. розп. Вирок карного суду був би в данім випадку диктійний неважкою з §. 281.5 проц. карн.; аналогічно належить засудити сей припис до оречення властей адміністраційної, хочби вже задля того, що випадок усталити ідентичність чину осужденного з чиним поповненням і дати обжалованому можливість оборони перед висшими інстанціями. «Донесення мені не оказано, ані его мені не відчитано. 2.) Стан фактичний зовсім не є вяснений, а сей брак поступовани усуває цілу справу з під контролю другої інстанції. Свідок Панатовский знівав: «згідно з доносом і заявленям, що відніс ся вражінє, що мова обвиненого відносилася до теперішньої властей державної і що обжалований ужив дійсно слів наведених тобою в доносі»; натомість свідок Яницький знівав: «що обжалований ужив дійсно слів в доносі наведених і що мова його відносилася до теперішніх властей державних і була в тої провокуючій висказана». Зізнання сь двох свідків ріжняться ся між собою. Перший каже, що вона відносилася до одної властей державної, другий, що до більшого числа властей; з яких не знівав, до якої, згідно до яких краєвих чи може позакраєвих властей відносилася мова; перший «відніс вражінє», другий видав ореченє про «тон провокуючий». Так баламутниця не повинні бути зізнання свідків, хоч би і як примітивним був суд; а вже зовсім не ухотити, щоб свідки змісто подавати правничови-судні нагі факти, оповідати про свої «вражіння» і попадали в ролю знатоків! 3.) До оречення не додано мотивів оречення, а сей брак потягає за собою рівнож неважкість вироку карного з §. 281.5 проц. карн. 4.) Ореченє не є заосмотрене ніяким підписом ані печатю, отже не вясно, хто видав те ореченє і хто за него особисто одвічає. 5.) Дивним способом дістала ся відомість про мій засуд до двох днів, а було там подане, що мене покарано іменно за обилу п. к. намісника Галичини і за критику его адміністраційного указу. З оречення не можна догадати ся, який каридостойний чин я поповнив; еслик звістки газет мали би відповідати дійсному стану справи, то на той випадок ухотило б галицьке п. к. намісництво від оречення над моїм жалаленєм, прошу предложити акта п. к. міністерству справ внутрішніх, котре зволить відслугувати яке-небудь негалицьке намісництво до рішення справи. А роблю сь ддятого, бо не вірю, щоб п. к. намісник Галичини зко обиджений змг справу мою рішити сам або через своїх урядників безпартійно. Внески: а) на злину оречення і ушлішенє мене від вини і карн, б) есентуально на знесенє оречення і зарядженє поновної розправи перед першою інстанцією, в) есентуально на вредоженє актив п. к. міністерству справ внутрішніх і відслугуванє якогонебудь негалицького намісництва до порішення справи. — Михайло Губчак в. р.»

Наша організація політична в Станиславові пересилає відніси повисшого оречення до заграничних дивізіонів на доказ, в який спосіб використовують Поляки власть, скоро її дохнуть ся.

Також „в обороні правди.“

[Додати в Тернопіль]

Кому не дороге, кому не мило те наше життя!... Чорні, кидене людське життя, а однак воно найдорожше. Мілонер, лежачи на смертній постелі, попадає в розпук, не можучи навіть своїми мімоланами окупати ся від смерті. Мілонери життя не купити!... Житє понад цю! В кого не потече слеза з очей, в кого не зашмитає, не заболить серце, коли має ся прощати з життям?... Сила природного закону: «Житє, то й умреш» не заспокоює нікого. Ніхто не хоче резигнувати з життя, хоч мусить. Хто-ж не береже життя? Як ока в голові стереже сего або того? — говорить приповідка. Оскільки-ж дорожше від ока житє! Злидар, нуждар,

спілий, глухий, німий — і той хоче жити, хоче... жити на тім світі, хоче тішити ся, що... ваяє ся в тім материяльнім і моральнім гноу!

Чого-ж воно так нам мило? Що-ж нас до него приманює? Хіба те беззастанне горюване-бідованє, що під его обухом так стогне-ридає чоловік. Так! Борня з бідю-недостатком і надія побідити горе, борня о істнованє — се й примана того істнованя-житя.

А таки... а таки отсе гаснуть два життя добровільно! І то хто? Отсе два молодці, перед котрими широке поле до життя, перед котрими довга будучність, котрих жите на око цвигте-розцвітає, котрі ще не нажили ся, не набули ся. Ті молодці в розцвітї молодого життя, в золотій его добі, гинуть, і то самі відбирають собі жите, самі резигнують з него.

Чому-ж се так? Чей не повинно остогиднути жите в такій порі? Се-ж примана життя — така пора! Га... Тай хто знає, що діяло ся в їх серцю в хвили, коли вони мали плонутти на своє жите, споганєне і збрижене другими людьми...

О, певно, що з великим болем-жалем покидали вони сєй світ! Коли би ми були могили в тій хвили проникнути їх душу, то найшли би ми мабуть такий її стан: «Прощай, милий світе! Такий ти милий, такий ти любий, а ми мусимо тебе покидати! Ти широкий, як те море; є де жити всім, тільки нам, молодцям, нема місця, ні! Доле, доле! Чом ти така, як і людська? Ойде розкошують, забувають, що жють; а ми... гинем... гинем... марно пропадаєм... Що-ж ми завинили? Кого вбили? Кому не давали жити? Ми невинні... Гинемо... самі себе вбиваємо, бо нам годі далше жити! Не дають жити... Прощай же, дорога мати! Ти ми породила, ти ми згодувала, ночий не досипала, неодного горя ізза мене визнала, сама собі від губи відіймала, синові давала, а може... може ізза мене куска хліба у людей просила! Сподівала ся від мене може хоть доброго слова колись, може ще й підпори на старість. Відна мамо... Отсе зараз будеш мати — трупа!... Невдячний я син. Прости мені сєй злочин, дорога мати! Прости мені і ти, дорогий батьку! Не такої потіхи ти ждав від мене... Але... але погадай собі, що то весіле у твого сина і успокій ся! Не турбуй та не нарікайте і ви мої сестри, мої брати! Нехай хоть вам усьміхне ся доля. Прощайте й ви, товариші! Ох, як тяжко, як на серцю важко! Ми-ж з вами жили, з вами веселили ся, горе-тугу розганяли, оден другим помагали... Ми вас не забудем! Дух наш все буде між вами витати! Тільки і ви, товариші, не забудьте нас! Хоч ви майте житилице серце нам, просимо-благаєм! Ми умremo... але раз... Гірше нам не буде! Все одно! Нам ту зле...!»

І віддали довг, коли его завинили людям...
Вяне цвіт... перед часом... Не піддержала їх тота сіліла пристрасть до життя. Не здержав їх ніякий страх; ні перед смертю ні перед якою там карою.

Що-ж за демонська сила дала їм такої відваги, винагородила їм ціну життя? Розпук! Іх молодецьке серце не знесло! Чей і вони мали людське чутє, здібне відчуття всяку кривду, неслучке трактованє, секатуру й образу.

Іх товариші, що були з ними на станції говорять, що Стеслович навіть до 2-гої години вночі вчив ся. Дуже був пильний. Жаден з них не репетував ще. Добре вчили ся і були порядними учениками. Стеслович був солістом в хорі. Однак виписав ся зі співу, аби зискати на часі для науки. Чиж се не болять ученика, коли він з умученя себе не пам'ятає, а єму професор дає двійку, і то густо-часто для своєї примхи, аби показати себе енергичним? Ба, коби то тільки двійка, то ученик вкінці погодив би ся з нею; нарікав би на свою долю, або що він дійсно не навчив ся. А то, як я добре розпитував гімназистів, професор тоді дотинає ученикови, глузує з него.

Так було спеціально з Стесловичем і Макогоном. Макогона ще від другої класи секували. Він боров ся. Переходив з класи до класи аж до шестої. Ба й тут, як розказують, був пригатований до всіх промоцій, і то так, що оден з учеників, котрий має першу, висловив ся: «Я напротив него варта третю дістати». Тимчасом жаден професор не допустив его до промоцій. А крім того до-солують дотинають... Макогона хотів здавати партію історії. То було з місяць перед класифікацією, як кажуть. А учитель каже: «А я заложу ся і дам вам 25 ринських, коли ви не будете мати третої». І не прийняв здавання. Отже вже з гори признанено. Д. 13. липня хотів Макогона щось сказати, а пан професор каже: «Іди по терціану, нехай его возьме! А ні, то я сам его викину». А Макогона: «Та ні, ні, прошу пана професора, я тільки хотів щось сказати; але як пан професор не дозволяють, то я мовчу». Бачите, яким благим голосом говорить ученик до професора, хотів професор поступив з ним неслучно і несовісно. А господар класи не тільки з гори відносив ся ворожо до відділу «Б», але спеціально Макогона здавна не терпів. Так говорять ученики за того професора. За те-ж він свідочива видавав через двері з канцелярії, бо бояв ся.

Інший знов трактує учеників словами: «Дурно! Ідіот! Теля! Смачка!» Чи таке і подібне поступованє учителів не знеохоче молодіж до науки?

Оттут треба й глядати причини, задля чого вже при кімні «дєсь поділа ся у них і пильність і обичайність», як зізнає за професором дописувач до одної газети.

Загалі говорять ученики, що учителі а молодіж — то гори а море. Се дві ворожі

армії. За дійсними учителями люди вганяли. За Сократом (его й за те обвинено, що ко-до него товпила ся молодіж) і за Ісусом ходили тисячі. Але се були учителі, бо промовляли словом любови. А вас? Вас кождий ученик ненавидить. Нині зовсім инакше.

Коли ви, панове професори, дійсні педагоги, то як-раз покажете ся такими на яві тоді, коли поведете науку так, аби кождий ученик міг перейти до висшої класи. Робіть науку приступною, зрозумілішою, приємною, цікавою, а передовсім будьте приятелями молодіж. Чейже ви не атамани з нагайками. Нагайкою тільки розяриш або, правда, знищиш, але не навчиш, своєї задачі не сповниш.

Молодіж не є розлямпартована, зіпсована, ні! Вона бажає світла сонця, хотів те сонце в гімназії має ріжні плями; але ви, панове професори, і те сонце обкидаєте болотом, затемнюєте его. Тоді ученики ідуть ріжними манівцями.

Нема що казати, є учителі, що бодай своєю людяністю позискують симпатію молодіж; але таких усуває ся, бо вони підозрілі, небезпечні. Ба, є навіть такі, що зацікавлюють молодіж до наук; ученики їх за те люблять, шукають в них поради. Але то річ небезпечна для таких учителів.

Ось є професор Стопек, іншої народности. Его борше зненавиділа би руска молодіж. Правда, за своє батьківське обходженє не багато має вдяки від молодіж, бо молодіж, роздратована іншими професорами, привикла дивити ся на професора, як на вовка; але бодай жаден ученик не жалує ся на него за якусь кривду або секатуру.

Отсим письмом не хочу я кинути зерна ненависти до учительського збору; я тільки поясню дійсну причину морду. Не обурюйте ся, панове професори, а вдарте ся в груди і признайте ся бодай в душі, що се ізза вас впала подвійна жертва, а не задля «гірзних» родичів. Чей батько мусить бути гірзний, як єму доносить, що его син нероба, ледач. Але підіть, заопікуйте ся тою молодіж, розслідіть, як вона мешкає, чи має що їсти, чи має добру опіку; покажіть їй дорогу до науки, до образования, але з серцем, з батьківсько-педагогічною второпністю і порадую; переконайте її, а не лише шпінуйте, аби донести директорови або змаскувати її на конференції. Правду сказати, не легка то робота. Ліпше в булеварді в шахи грати при каві, а до каталогу двійку вписати. Але яка вам за те вдяка, яка слава? За справедливів не говорю, бо вона хіба колись вступить на наш світ на часок подивити ся на людські трупи.

Василь Макогона мав матір і вітчима. Мав 3 дні поля. Оден день продав сего року. Батько Стесловича має около 30 моргів. Оба постріляли ся з револьверів в «Новім городі» тернопільським о год. 2.45 до свита д. 14. липня. Кждий себе стріляв, а не оден друго як «Товариш померших» (професор) писав в «Ділі». Той дописувач поступив ак безлично, що лише: «... поцілували ся, казали: раз, два, три, вистрілили у воздух, а потім оден другого». Хто-ж се видів, як вони цілували ся, як комендирували? Чому не перешкодив? То чистий насміх з бідної жертви. Або каже, що ученики VII. класи стерегли каменіці, де мешкає проф. Гандяк. Так стерегли тої каменіці ученики, але ученики з магістрату, з шаблями при боці, а зовуть ся питомим іменем «поліціянти». Такі ученики люблять не тільки Гандяка, але й інших еще професорів. Чи поліція стереже педагогів чи злочинців?... А професори... чи повинні обставляти ся поліціями чи своєю молодіжю?...

Байкою є, мов би то Макогона і Стеслович шукав розради у проф. Гандяка, або знов, мов би то вони ходили коло его помешканя, та ученики VII. класи не пустили їх. Необачна лож!

На похороні було мало студентів, бо порозідали ся домі. Професорів не було. За те шпінділ було повно, бо директор Са-єницький строго наказав всякі промови, щоб не нарушувати якоїсь особи. Приватних людей було як на задушні дні.

Посторонний професор.

3 Росії.

(Телеграми.)

Льондон. З уваги на поголоски, які розійшли ся з Відня, що цар наміряє абдикувати, тутешня «Pall Mall Gazette» подає витяги з листів царів до одної з своїх англійських кузинок. З сих листів виходить, що від замордована вел. кн. Сергія панує на царськім дворі паніка. Коли би цар мусів уступити, то царська родина перенесла-б ся до Англії. Тепер на царськім дворі нікому не довіряють з виїмком англійської служби. Коли недавно тому царєва розговорювала з одною дамою о наміреній подорожі до Дармштату, то в годину по сім найшла на своїм бюрку картку з такою допискою: «Ніколи не опустите Росії».

Монахів. «Münchener Neuste Nachrichten» доносить з Майнінгену, що вел. кн. Володимира, котрий мав там прибути, на короткий час перед приїздом визвано телеграфічно до Петербурга. Має се стояти в звязи з абдикацією царя.

Петербург. Правительственна програма Століпінна складає ся з трьох головних частин: аграрної програми, жидівської квестії і реформи судівництва. Що дотикає аграрної справи, Століпін прийняв програму Горемикіна, відкидаючи жаданє удержавненя землі. Що-до інших справ, Століпін наміряє заве-

сти назад такий стан річний, який істнував під конець правління Александра II., а знести без ухвали думи всякі закони, видані за часів Александра III. і пізнійші.

Петербург. На посліднім засіданю окремої комісії в справі вишуканя жерел що-до достарчення хлопам збіжа на засів раджене між іншими над сумою 1,300.000 рублів, яка лишила ся з кредиту на удержанє державної думи. З сєй суми рішено ужити міліон рублів на запомоги для хлопів, а решту на винагородженє урядників канцелярії думи і на перестройку таврійської палати так, щоб могла помістити більше число публичности.

Льондон. Тепер виходять на яв похибки в організації військових бунтів. Доносять, що підчас бунтів в Кронштаді збунтовані війська стріляли до полку, котрий хотів іти з ними солідарно; натомість не заняли оборонної позиції проти одного воєнного корабля, бо думали про него, що є він їх союзником. Революціонери аж тоді спізнали свою похибку і утворили комітет, котрий має рівночасно приготувити і генеральний страйк і військовий бунт.

Льондон. «Times» доносить, що оден московський офіцій застрівив жовніра з причини несубординатії. На тую вість збунтувало ся військо що стояло в літнім таборі в Кольпіні. Бунтівники, забравши тяжкі армати, хотіли вирушити на Москву, однак їх здержано. Богато офіцій утекло до Петербурга, боячись замордованя. Правительство не має відваги висунути остро проти бунтівників і зарядило лише перенесеня за кару.

Франкфурт. До «Frankfurter Ztg.» доносять з Риги, що полки, котрі стоять там гарнізоном, мали вислати до команди депутата «цію з протестом проти уживаня їх до поліційної служби. По тамошніх касарнях мають крутити ся агітатори.

Петербург. Щоби жовнірів успокоїти, проектує правительство зменшенє часу чинної служби при піхоті, артилерії і маринарці та підвищенє платні довше служачим жовнірям. — З Севастополя доносять, що адмірал Скридлов телеграфував до царя, що в цілі успокоєня збунтованих моряків потрібна є доконче більша лагідність супроти збунтованих і виделюване іншого воєнного суду, котрий мав би розслідити навіть вже раз переведені справи.

Петербург. По жнивях мають знов поклакати 77.000 уральських козаків і спровадити їх на поміч поліції.

Берлін. Російське правительство розширило заказ перевозу оружя на цілу пруско-російську границю.

Льондон. «Morning Leader» доносить: Фінські жінки горячо займають ся революційною пропагандою, роздають по фабриках револьвери і штилети і звивають до вимордованя урядників. Правительство рішило всі жінки, приловлені на такій агітації зараз розстрілювати.

Петербург. Всякій прояви генерального страйку зникли. Всі дивізіони вийшли в звичайний обєм.

Петербург. «Бирж. Вѣд.» доносять, що наступить ескамуція тіла Герценштайна і перевезене его до Москви, але аж по успокоєню умів.

Петербург. Приарештованого перед кількома днями Оніпка, бувшого посла до думи з ставропольської губернії, і двох соціалістів-революціоністів віддано під воєнний суд. У Оніпка мали найти плян Кронштату і цілого бунту.

ТЕЛЕГРАМИ.

Бюджет на р. 1907.

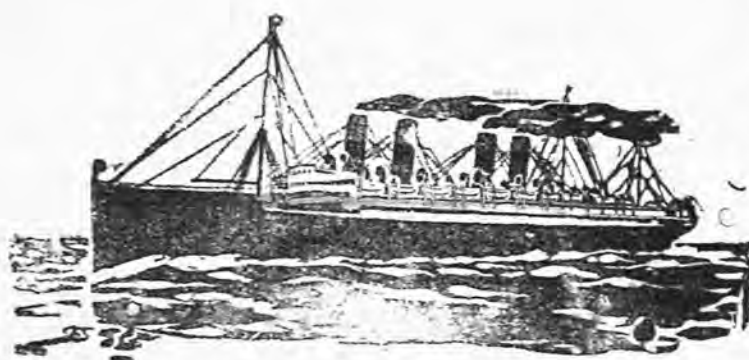
Відень. В половині сего місяця укінчать ся конференції міністрів, які тепер ведуть ся в справі бюджету на рік 1907. Думають, що сей бюджет буде замкнений незначною надвишкою. Однак предвиджують, що в р. 1907. в многих рубриках будуть видатки збільшені. І так передусім мають бути призначені 4 міліони корон на поліпшенє бити залізничних урядників, а 2 міліони кор. на сповненє жадань поштовців. Загалом на персональні цілі треба буде майже около 8 міліонів корон більше. Правительство числить на певно, що ті видатки покрийуть ся з доходів поштових і залізничних. Міністерство рільництва має одержати на цілі краєвої культури о 2 міліони корон більше.

Осторога перед еміграцією.

Відень. Міністерство внутрішніх справ остерігає перед еміграцією до С. Паольо, до якої намовляють агенти товариства плавби «Zino», обіщючи емігрантам великі користи.

Рескрипт міністра Форшта.

Відень. Міністер торговлі, Форшт, видав до всіх дирекцій почт і телеграфів слідуючий рескрипт: «Найвищий трибунал рішив у виданім недавно ореченю, що обиду чести, поповнену в телефонічній розмові, уважати треба по мысли карного кодексу за публичну обиду. Супроти того не раз висказувано погляд, будь тоби телефонічні розмови менше надавали ся до довірочних розмов. З огляду на се комунікуцію дирекції що слідує: Після обовязуючих приписів є засадничо заборонено органам телефонічного руху слухати чужих телефонічних розмов. В виїмкових випадках (докладно службових приписах вичислених), в котрих технічна маніпуляція чинить вислуханє поодиноких слів розмови konieczним, треба, само собою розуміє ся, по мысли §. 15. службового регуляміну з 16. грудня 1882. і §. 33. розп. міністеріального з 7. жовтня 1887. уважати сї підслухані слова за

до Америки

Канади, Тексасу, Аргентини, звідати до всіх місцевостей північної і південної Америки, до Австралії, Японії, Хімаїла тощо.

з Галичини і Буковини

найдовше перевозить

Перевозове товариство пароходів

NORDDEUTSCHER LLOYD
В БРЕМІ.

В Бремсе товариство удержує руского сьвященника, котрий виконує душпастирські обов'язки і опікує ся емігрантами.

Хто хоче їхати до Америки, нехай пише по шифарту до:

Генеральна Агенатура Північно-німецького LLOYD'A у Львові ул. Городецька ч. 93. 243 50-50

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ АНТОНІЯ СЕРАФІНА

в КАЛУШИ

відзначена трома срібними медалями

виконує дзвони різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливання в найкоротший час, а також має на складі готові дзвони різної ваги.

Дякуючи всім Вп. парохам і фондаторам за всі дотеперішні замовлення, прошу о ласкаві замовлення так на поодинокі нові дзвони як і на цілі групи. За тривалість матеріалу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і для того осмілюю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публіці

з глибоким поважанем

АНТОНІЙ СЕРАФІН.

Агентів не висилаю.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середньо-європейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

з Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
" Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
" Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
" Рави рускої 7:50.
" Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
" Станиславова 8:05.
" Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
" Яворова 8:18, 4:37.
" Коломий 10:05.
" Рашева 10:35.
" Тухлі 3:55 (від 15/6 до 30/9).
" Белзці 4:50.

На Підзамче.

з Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди львівські приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудні і 8:20 вечір, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. свята), 10:— перед полудн. 1:46 по полудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9:35 вечір.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1:15 по полудні (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9:25 вечір, (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята), 10:10 вечір.
з Ширя від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9:40 вечір.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11:50 вечір.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11:—*.
" Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
" Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
" Яворова 6:00*, 6:55.
" Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
" Самбора 8:55, 4:16, 10:51*.
" Белзці 10:45.
" Рашева 4:05.
" Коломий і Жидачева 3:30.
" Рави рускої 7:25*, до Станиславова 9:10*.
" Перемишля 10:05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясела.
" Стрия 11:30*.

З Підзамча:

з Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди львівські відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26 по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудні, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8:34 вечір.
до Рави рускої 11:35 вночі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9:15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3:14 по полудні.
до Ширя 10:45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2:01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товстих; поїзди нічні в азанованих звідко. Пора півна числять ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано. Звичайні білети їзди як також білети всякого іншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсманна ч. 9.

Хто подасть адресу п. Ард. Хромовського, б. банкового урядника в Н. Т. в Галичині в його інтересі, одержить умовлену нагороду по провіренню. Зголошення під 13 VIII до адміністрації "Діла". 3-4

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

Один не Руске літ графічне заведення

Андрія Андрейчина

знаходиться при ул. Коперника ч. 28. Поручає ся на дельше пасажів пам'яті. 2-15

Ліквідація Спілки тапіцерів

лише до 1. вересня. Набути можна ще комплектні спальні, сальони, столові, дивани, портієри, фіранки, кили, мебелі матері, кили, матеріали і т. п. Львів, Ягайлонська 3. 487 5-15

ПЕРША КРАСНА ФАБРИКА ДИЕТИЧНИХ ВИРОБІВ

ВОЛЯ ДУХАЦКА п. Под'їжже

поручає взаємності:

Готове тісто до печення (два печива на 8 осіб), шоколадове, в'яне, англійське, здорове і струнне, пачка 75 с.

ЛЕГУМІНИ PUDDING (легуміна для 6 осіб)

різні овочеві присмаки по 20 с., шоколадова па 30 с. Дріжджовий порошок по 10 с. Ванілевий цукор по 14 сот. Ванілевий порошок до сос в по 12 сот.

Ті виробу можна набути у всіх скляних споживочних і диететичних, а як де нема, просимо віднести ся просто до фабрики. 513 34-39

Помости до церков

цементові, камінцеві, мозаїкові

поручає

Т. МЕЛЬНИЧУК

АРХІТЕКТ

699 ЯРОСЛАВ. 13-50

ФАБРИЧНИЙ СЯЛАД БІЛЯ АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринна ч. II (напроти тов. Просвіти.)
Поручає великий вибір мужського біля, краваток, рукавичок, парасоль, кісок, шкіряних виробів, російських кашмирів, альбомів як також тодішнього біля і перукарні.
Великий вибір пупок на цигарети, цукор, гроші і спідня в термом Русь.
Великий вибір біжутерії. 149

Ч. 2129.

ПОВІТОВИЙ ВИДІЛ
В СТРИЮ.

Ліцитаційне оповіщення.

Повітовий Виділ в Стрию віддасть в підприємство будову дороги Тухольча-Сморже на довжину 3 1/2, кілометра т. е. 6 вкл. VI. VII. VIII. і VIII. + 500 м. через ліцитацію за допомогою письмових оферт, тому підприємству, що буде жадати найнижчої винагороди, т. е. тому, що буде жертвувати найбільший сукуп в кошторисовій ціні, яка винесить 49,507 корон 97 сот.

Будова має бути цілковито укінчена в речинці до 15. жовтня 1907. Ціна, за яку підприємство зобов'язує ся виконати будову має бути в оферті докладно виражена а сукуп в кошторисовій ціні має бути означений в проценті.

Часть дороги в VI. кілометрі повітовий Виділ вже вибудував, а також доставлено вже на вій матеріалів в ціні 10,862 кор. 66 сот. і ся зоста буде потручена з винагородження підприємця.

Плани і кошториси, а також більш усіля можна переглянути в бюро повітового Виділу в годинні передпожидних. Крім сего кожного четверга і неділі буде інженер повітового виділу уліжати поясненя.

Речинець до внесення оферт мінає з ударенем 11. год. перед полуднем дня 25. серпня 1906.

Заклад (ваadium) виносить 10%, кошторисової ціни і має бути доучений до оферти або в паперах маючих пунілярне безпеченство.

Оферти додаткові, а також оферти містять спеціальні усіля не будуть ані прийняті, ані узгляднені. Оферти на формуляри, який дістати можна в повітовім Виділі в Стрию мають бути заосмотрені стемплом на 1 корону.

Що до прийняті і вибору оферт повітовий Виділ застерігає собі повну свободу.

Стрий дня 1. серпня 1906.

з ПОВІТОВОГО ВИДІЛУ.

Озаревич презед.

Ч. 5601.

Ц. к. інтендантура 11 корпусу.

АВІЗО.

На запотребоване провіантових [філіяльних] магазинів закупить ся купецким способом на:

Львів	—	м ³ мяккого опалового дерева і	—	м ³ 4300 ч камінного угля,
Бережани*)	460	"	"	"
Камінка стр.	330	"	160	"
Жовква	740	"	190	00
Золочів	2010	"	"	1500
Тернопіль	1580	"	"	"
Зборів	200	"	150	1800
Станиславів	4100	"	"	1600
Коломия	2600	"	"	1600

Остемпльовані пропозиції продажі треба внести до дня 20. серпня 1906 р. найпізнійше до години 10. перед полуднем до корпусової інтендантури.

Що-до більшшх умов можна поінформувати ся у згаданих магазинах з докладного авіза і умовних зошитів, котрі можна дістати безплатно.

Львів, дня 1. серпня 1906.

3 ц. і к. інтендантури II-го корпусу.

*) Розправа для Бережан відбуде ся лише тоді, коли запотребоване дерева для тої стації не буде тимчасом покрито в інший спосіб. Рефлектанти можуть поінформувати ся в тій справі перед розправою в провіантовім (філіяльним) магазині у Львові і в Бережанах.

7:0 2-2

Заснована 1782 Ціс. кор. привіл. Заснована 1782

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведення промислове в краю і одне з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих польських горівок, розсолів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ч. і к. надвірний доставник
поручає Вп. Управам рілничих кружків і сільських крамниць свої знамениті виробу по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до випробу горівок, румів і інших спиртуальних у всіх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА на теплій, хемічній дорозі фабрично владжених і со чинних та ц. к. інститутом до розсолу опок середств розсолжених.

А який і інформації сислає ся до домашніх опок і дороз. 1103 82-104

Globin

є найліпшим і найгарнійшим
средством

до чищення черевиків.

885

2-4

Одноразова фабрика Фріц Шульц іп. Акц. тов. в Липску.

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток
долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ
Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кіліньського 2; С. Соколовський, Па-
саж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, L. Seilerstätte; F. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemark 13. — У ФРАНК-
ФУРТИ І ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Австрії за границею:
на пів рік 32 к. на рік 64 к.
на пів року 16 к. на рік 32 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на пів рік 25 к. на рік 50 к.
на пів року 12 к. на рік 24 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція
під ч. 24 ул. Баторія. Рухомі листи поштою
за попереднім застереженням. Редакція не
печатає ніяких відповідей.

Оголошення значущі приймають ся по 20
с. за одну стрічку інсерату або за 1 місце, а в ру-
бриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки й інші приклади
оголошення вилітають ся по 20 с. за стрічку.

Руска щадниця в Перемишлі,

її заложено, організація, ціль і значення для
економічного розвою.

(Дальше).

Як то я згадав вище, [заложено Рускої
Щадницї має для нас дуже велике значення, і
є немалим здобутком в нашій економічній
розвою. Значення се лежить в головній мірі
в тім, що Руска Щадниця згромадить наші
руські капітали і скріпить тим чином наше
економічне положення, а з другої сторони о-
слабить вона сили наших противників. І так
передовсім Руска Щадниця вирве з рук на-
ших противників мільони того руского гроша,
що досі з конечности мусів бути льокований
в інституціях чужих лиш для того, що жа-
дна руска інституція не мала права пупіляр-
ної обезпеки. Має воно тим більше значення
для нас, що капітали ті а по більшій часті
тривали локації на довгий протяг літ (фун-
даційні гроші), так звані мертві капітали,
так що каса, де вони льоковані, може спо-
кійно переводити свої фінансові операції, мо-
же спокійно тими грошми орудувати, не по-
требує тримати в касі великої готівки, що
лежить безпроцентово, бо не потребує жури-
ти ся або боятися наглого вицофаня тих
капіталів і спричинення тим чином клопотів
хотби хвилювань; а має се головню значення
на випадок руну, котрого ніколи наперед
вгадати не можна, або можливих пересилень
грошевих в краю.

Вицофане з польських інституцій кількох
або і кільканадцяти мільонів корон такого
гроша ослабить з одної сторони наших про-
тивників і убуток той певно добре їх забо-
лить, з другої сторони прибуток той скріпить
нас економічно, скріпить наші народні сили,
бо-ж гріш: се „nervus rerum“.

При тім не забуваймо на сю дуже важ-
ну річ, що тих наших маєтків уживано досі
не для нас, але против нас. Тими нашими
мільонами були нас, чи то били ми самі себе,
бо давали і даємо ще нашим противникам
той „nervus rerum“ у руки. Ми давали і да-
ємо тими мільонами утримане соткам ворожих
нам функціонерів різних польських кас і бан-
ків, а доходами з тих мільонів допомагали ми
і допомагаємо ще й досі ворожі нам інсти-
туції.

Впроцім хоть би сего й не було, то на-
шо нашим грошем має орудувати хто дру-
гий, а не ми? Чи ж ми малолітні? Чи самі
неуміємо ним орудувати?

Нехай на ш гріш нам служить, а дохід
з него нехай іде у наші руки, на пожиток
нашому народові, а не у кишені наших во-
рогів, на їх поживу. Руска Щадниця в Пере-
мишлі уживе тих наших мільонів на пожиток
для нас самих; уживе їх: на пожитки для на-
ших людей, котрі не будуть потребувати як
досі, викладувати ся нашим неспрошенням о-
пікунам, викидати місяцями на уділене по-
житки і боятися ся, щоби руске письмо не за-
кололо кого в его очі та щоби ним не об-
разити пана, що нам уділене пожитки мо-
ляв, вчинить велику ласку, за котру повинні
ми бути лише вдячні та мусимо прийняти поль-
ське письмо, підписувати польський скрипт і т.
д. Наші гроші від тепер будуть служити нам,
не проти нас — а наші люди, потребуючи
пожитки, дістануть їх скоро.

До них промовить руска інституція в їх
рідній мові.

Кожда щадниця — отже і Руска Ша-
дниця в Перемишлі — є інституцією на
скрізь добродійною, котра всі свої чисті зис-
ки, що остануть ся по потрученню коштів ад-
міністрації і по відложено якоїсь часті до
резервового фонду, має ужити на добродійні
цїлі, а то передовсім на цїлі близькі учасни-
кам щадницї, і так після постанов статута
Рускої Щадницї (§ 11.) в Перемишлі, коли
резервовий фонд досягне висоти 5 проц. за-
гальної суми всіх вкладок, можна на підставі
рішення загальних зборів членів товариства у-
жити відповідну часть з чистих зисків ща-
дницї на загально пожиточні і добродійні цїлі,
котрі завсїгда і передовсім відповідати
мають інтересам незможних учасників ща-
дницї, т. є. вкладників. Колиж фонд резер-
вовий досягне 10 проц. усеї суми вкладок,
вільно загальним збором признати 80 проц.
з зиску на повнїзді добродійні цїлі. Постанова
ся повинна бути спонукою і заохотою пере-
довсім для Вс. Духовенства, щоби посте-
пенно всі фундаційні капітали старало ся пе-
ренести до Рускої Щадницї в Перемишлі,

бо тим способом яко учасник щадницї буде
мати право уділу в зисках при розділі зис-
ків щадницї на допомоги і датки, на цїлі
відповідаючі его інтересам.

Коли хочемо мати хоть слабій образ де
досі подівали ся зиски з мільонів нашого
гроша, розльокованого по польських щадни-
цях, погляньмо на замкнене рахункове дея-
ких більших польських кас щадничих. І так
польська каса ошадности міста Перемишля
[після справоздання тої каси за рік 1905.], в
котрій наша руска Перемиска консисторія до
тепер з конечности льокувала мільони руских
фундаційних церковних і парохіальних гро-
шей і в котрій тепер кілька мільонів тих гро-
шей лежить на вкладах щадничих, не числя-
чи вже приватних руских вкладників, посіда-
ючи тепер 7,682,260 кор. капіталу вкладково-
го; 541,438 кор. фонду резервового, а 65,620
кор. фонду емеритального, роздала від часу
свого заложення в р. 1868. до 31. грудня 1903.
на добродійні цїлі суму 199,588 корон (уфон-
дувала Бурсу польську ім. Крашевського кош-
том 60,000 K. польську Захоронку ім. св. Я-
двіги коштом 50,000 K.), з чого — „risum te-
neatis“ ужила в протягу усіх літ разом аж
около 2,000 Кор. на рускі добродійні цїлі, а
то на Бурсу св. о. Николая; а вже в сім
році, коли відділ тої каси мав до розпоряд-
ности чистий зиск в квоті 36,098 кор., навіть
уже і на Бурсу грошей не стало. Панове ті
з виділу каси не соромили ся се зробити,
хоть то ніби загальна мійська каса, хоть да-
вали і на жидівські цїлі і хоть в їх крузі засі-
дає двох членів Русинів, між ними член еп.
консисторії, котра таку силу грошей там
льокує!

Не ліпше, а може ще гірше поведуть
ся супроти нас і другі щадницї в краю; бо
коли каси ті сиплють мільонами на польські
„народові“ цїлі, то про Русинів все забува-
ють. Не ліпше відносить ся до нас і гваран-
тована тепер через край Галицька каса ошад-
ности, котру наші польські верховоди по міль-
оновій крадежці ратували від банкрутства
порукою руских мужиків і описали чванили ся,
що зробили велике діло. Та, заложена в р.
1844. приватним товариством (так як і Руска
Щадниця в Перемишлі) „Галицька каса ошад-
ности“ у Львові виказує в році 1905. обо-
рот касовий на 392 мільони корон. Капітал
вкладковий вносив в тім році 79,563,055 ко-
рон, а чистий зиск в тім однім лиш році ви-
носив 233,412 корон.

Взагалі мала Гал. каса ошадности до р.
1897. (т. є. до звісної крадежки Зими et comp.)
чистого зиску 5,985,207 кор., з чого видано
на добродійні цїлі 1,344,993 кор.; а з квоти
тої ані сотик не упав на цїлі рускі, лиш все
на цїлі нам чужі, ворожі, хоть мільони рус-
кого гроша ульокованого є в тій касі! Са-
мого фонду резервового мала Галицька каса
ошадности до р. 1898. еще 8,212,126 кор.

Після справоздання виділу „Związek“ га-
лицьких кас ошадности за рік 1905. вносив
стан вкладок щадничих в галицьких касах ошад-
ности квоту 236,000,000 корон. В сумі тій
не мало є руских грошей, а всі вони служать
нашим противникам против нас.

Вже се коротко пояснене цїлий і значі-
ня сеї нової інституції як і користий, які
вона в будучности без сумніву для народа
принесе, повинно бути заохотою до підпи-
рання сего так важного економічного здо-
бутку.

Яким же способом можемо і повинні ми
сїй молодій щадницї прийти в поміч? Пе-
редовсім є нашим святым обовязком всякий
зайвий гріш, чи то власний чи нам під за-
ряд відданий, вкладати до Рускої Щадницї
в Перемишлі. Руска Щадниця в Перемишлі
подає навіть ліпші користи, чим інші поль-
ські щадницї або банкові листи заставні, бо
дає від вкладок 4 процент, котрі що пів
року дальше процентують ся, а се вносить
більше чим 4 проц. Коли облігації (листи
заставні, записи довжні або льоси), прино-
сять 3—4 проц., то з квоти тої треба ще
оплатити податок рентовий, (котрий Руска
Щадниця сама за своїх вкладників оплачує),
заплатити за виміну купонів, вично трудити
ся реалізованием купонів і пильнувати, чи
який лист не вильосований. Все те спричи-
няє, що льокувати гроші в щадницю є о мно-
го кориснійше і вигіднійше. Крім сего для
вигоди вкладників і ошадження коштів пере-
сило, заводить дирекція Рускої Щадницї
оборот чековий і кліринговий і приступає
до звязи телефонічної та установляє у
Львові і Станиславові інституції для посе-
редництва, в котрих гроші для Рускої Ша-

дницї буде мож складати і з неї винимати.
Тепер вже жаден Русин, хоть би як був бо-
язкий, не може і не сьміє нічим засюножа-
ти ся, коли не льокує своїх ошадностей в
руских інституціях, бо тепер вже маємо ін-
ституцію, що дає добрий процент і має за-
безпечення пупілярне. Хто з Русинів єще те-
пер не льокував би свого зайвого гроша в
руских інституціях, а своєю керуванією під-
пирз би изних ворогів, се не Русин, а наш
ворог.

Другим нашим не менше важним і сьвя-
тим обовязком супроти сеї нової інституції
є, затягати в ній, коли сего потребуємо, по-
житки, як і заохочувати других, що потре-
бують пожитки, до затягнення її в Рускій
Щадниці в Перемишлі. Додаю тут для по-
яснення, що дирекція Рускої Щадницї не бу-
де руководити ся при уділюванню пожиток
жадним шовінізмом партійним або народ-
ним, лиш буде уділяти пожиток кождому,
хто своїм майном дає достаточну поруку.

Пожитки, які Руска Щадниця уділяти
буде, будуть троякі, і так: а) пожитки гіпо-
течні на 5 проц. за гіпотечним забезпеченням
на ґрунті або домі (мурованим). Така пожи-
чка буде до сплатення в піврічних ратах амор-
тизаційних в протягу літ 10—50 (після ви-
бору довжника). б) Пожитки вексельні на
гіпотечно забезпечений кредит або і без то-
го, але за порукою і на підставі опіїї цен-
зорів на векслі, платні за 3—6 місяців на 6
проц. в) Пожитки на застав цінних ефектів
(акцій, облігацій, льосів, книжочок щадни-
чих, монет золотих і срібних) на протяг до
6 місяців на 5½ процент.

Вправді відсотки від пожиток суть в
Рускій Щадниці троха вищі, ніж в деяких
банках, котрі уділяють пожиток на нібито низ-
ший процент, бо на 4—4½%; але в дійсно-
сти воно так не є, коли звернемо увагу, що
Руска Щадниця буде прим. пожитки гіпотеч-
ні виплачувати ціло готівкою, без ніяких по-
тручень на кошти адміністрації або які інші,
коли натомість банки виплачують пожитку
листами, при чім тратять ся на ріжничі кур-
су, платять ся за зреалізоване і виготовлене
листі, на кошти адміністрації, на фонд ре-
зервовий, на друки і другі видатки, так що
поправді довжник, пожитуючи в Банку, ви-
ходить о много гірше, чим пожитуючий в
щадниці.

А коли до того додамо і сю користь,
що зголошуючий ся о пожитку до Рускої
Щадницї, дістане її скоро і не буде потребу-
вав чекати місяцями (прим. в Банку краєвм
або гіпотечним найменше 6 місяців), то гадаю,
що користи для затягаючих пожитки в Ру-
ській Щадниці суть так великі, що від тепер
кождий Русин, потребууючий більшої пожи-
тки, зголошиться ся о цю до Рускої Щадницї
в Перемишлі.

Руска Щадниця в Перемишлі буде уді-
ляти пожиток не тільки для Перемишля і о-
колици, але для цілої Галичини, а навіть Бу-
ковини.

(Конєць буде.)

Балкан.

Вість, що австрійський цїсар, котрий в
вересні буде в Дальматі на маневрах, всту-
пить також на територію адміністрованої
Австрійською провінції турецького султана, праса
балканських держав коментує так, що тепе-
рішні клопоти султана Австрія хоче викорис-
тати, щоби окупацію Босні перемістити в
анексию. Такі поголоски виринали вже дуже
часто і за кождим разом не справджували ся.
Факт, що цїсар перший раз стане на босань-
ській землі, хоч Босна вже 28 літ є в руках
Австро-Угорщини, уважає дехто за доказ, що
якраз тепер прийшла хвиля давно намірено-
го Австрійсько переступлення берлінського ма-
ндрату.

Віденські дзєвники заперечують сю вість
рішучо, кажучи, що хоч би Австрія дійсно ма-
ла плян анексії окупованих країв, то теперішня
хвиля найменше на се надає ся. Віденські
дзєвники сумнівають ся, чи австрійське пра-
вительство, котре не може дати собі ради з
справою відносин Австрії до Угорщини, до
непорешених справ цїлового союзу, консум-
ційних податків, квоти, закінчення договорів
з заграницею, додавало би еще тяжшу до
розв'язання справу уладження правнодержавних
відносин Босні до обох держав монархії.

Болгарський рух в Македонії, котрий че-
рез кілька літ непокоїв Европу і грозив на-

вить викликанем великої війни на Балкані,
хоч не нашкод притих, то значно зм'якшив.
Македонські Болгари жадуть тепер досить
терпеливо на результат акції держав і поки
що не думають о загальному оружанім повста-
нні против Туреччини. Нині вони змушені
звернути свої сили против кризисного
пороту, злих націоналістичних інтересів о мно-
го ірраціонального, ніж зважати на погроз
Туреччини. Сам їх ворог, котрий нині є
головною причиною збурювання на Балкані,
суть Греки.

Від двох тижнів одержали доповідь про
сильний протеставний рух в Бугарії. Н.
Варі болгарське населення, як хотіли припинити
іменований екуменічний патріархат епис-
копа, Грека. Нинішнє не повстання єму а ко-
рабля вступила до міста Тира та нагоди
прийшло до збурювання і повстання багато
грецьких мешканців міста. В Філіппові, Бур-
гасі і в Станимає пришло до погрому за-
мешканих в цих містах Греків, а в Софії від-
був ся демонстративний антигрецький мітинг,
в котрім взяло участь злих 30,000 людей.
Лише енергія властей не допустила до по-
грому софійських Греків. Так в Румунії, як
і в Болгарії все насаєне загоріло страшною
ненавистю до Греків. Причина та сама, ко-
тра викликала неспокійний ще румунсь-
ко-грецький конфлікт.

Болгари мають еще більшу ранию непа-
видити Греків, ніж Румунії. Піднесені патрі-
ярхатові грецьке духовенство через довгі ві-
ки працювало над тим, щоби в болгарській
народі винищити всяке почуте народности,
щоби також під націоналістичним агітатом впо-
йти в него сільний послух грецькій власті
церковній. Нині, коли в наслідок утворення бол-
гарського князівства і ексархату на більшій
часті території заселеної Болгарією, такі
стремління загально гребею, Греки тим саль-
ніше старають ся загартувати для себе решту,
опанувати заселені Болгарією, кучоволохами
і Сербами території, що еще сьуть під вла-
стю Султана. Грецькі ватаги, протеставні
грецьким правительством, волочуть ся по ці-
лій Македонії, мордують всіх тих, що не хо-
чуть признати ся до грецької народности, або
котрі не хочуть піддати ся грецькому патрі-
ярхатові. Се спонукало Румунію до енергій-
ного виступу против Греції, сеє в Болгарії
викликало бурливу реакцію.

Але і Греки, осли в самій Болгарії, ро-
блять все що можуть, щоби роз'ярили про-
тив себе населення. Вони займають ся головно
кредитом і торгівлею, міцкують Болга-
рів, а ризикують чинно працювати до Греції,
протидіаючи живоїтним інтересам краю, ко-
трини поповзає ім у себе зарозити. Її стрем-
ління Греки, котрих держави є ідеї панте-
лізму, фанатизму, що кождий буде мовляв по-
крестити свою землю грецьку, нахочуть в
Паргарию таке саме поверне. Турецькі вла-
сті в Македонії, котрі в паргарию єдино
нищили національну руску Сербів і Болгарин,
грецьким ватагам помагають держати на на-
дїї били населення. Нинішнє повстання, що між
Грецією а Туреччиною є окупація, змусило
в справі сльшних акцій протеставних
стремлень нинішнє на Балкані. Як інтер-
венція держав не зробить ніякої претензії
Греції в Македонії, то тоснодарна грецьких
ватаг в сїм краю може розлутати на Балкані
велику полєву, котру вже кілька разів по-
гасти.

Народні віча і маніфестації.

На день 29. м. м. заплановано віче в
Дибковій (на перемиському єпископстві, амтеш-
канім маніке включено Русинами). Віче се
старали ся тільки Русини за порадом місце-
вого пароха о. Килина; тож ні мали нас
здійшувати, коли прибувши на сату, в котрій
мало віче відбути ся, застали ми всіх
двірських посягачів кн. Чарториского, багато
польської інтелігенції а Сивил, кількох єзу-
їтів і єсеминаристів Польскіх. Знайшов ся
там також ошаднений посол Вільк і посол
Влозовський, а ще в шкєпольскі агітатори:
професор і пмн. Янек Зелінський і проф. шко-
ли Гонет. Коли прибув комісар староства
Подільнянський, Польки всі заняли салю, так
що для Русинів селян мало лишило ся місця,
тож вони тиснулись по кутках або навіть і
виходили з хати, — звичайно, як то у нас
діє ся, робили місце панам, з котрих не оден
не варту нашому селянинові і чобота обтерти.
Віче отворив оден з селян, пропонуючи

Плащі і гумові пелерини

в найновіших фасонах і взірцях поручає:

МАГАЗИН
ЛІНОЛЕУМ І ЦЕРАТ

Львів, ул. Кароля Людвіка ч. 3

на председателя о. Клиша, на що всі згодились. Вже на самім вступі зібрана банда вшехпольська зачала кричати, щоби председатель говорив по польски; колиж той не зважав на те і промовляв даліше по руски, п. Поляки притихли і чекали що даліше буде. Реферат виголосив студ. Янів, малюючи наші гаразди під польсько-австрійським пануванням; зійшов даліше на ординацію виборчу і зобразив наглядно поступоване верховодячої кліки підчас виборів, а переходячи до сучасних подій, пояснив проект виборчої реформи і з ним получену вічеву акцію Русинів, виказуючи, що правительством доконано формального розбю на руські народи, признаючи Полякам 3 рази стільки мандатів, як Русинам, рівним що-до числа. Промову бесідника перебивали що хвиля Поляки, стараючи ся вивести его з рівноваги, а часом крики переходили границі приличности. По референті промавляв студент Городський, проф. Зелінський, посол Вязовський, а навіть комісний посол Вільк; всі місто старати ся пояснити реформу виборчу, ударяли в струну будьто патріотичну, бо „Ojczyzna zagrozona“, або кидали громи на референта, що сьмів їм і верховодячий кліці правду в очі сказати. А вже найцікавіша була промова п. Вязовського. Після него вина, що Галичина дістала так мало мандатів, лежить по стороні руських послів, котрі місто з Поляками, лучили ся з Німцями, а навіть були протинні підвищено числа послів. Русини вийшли на реформі виборчій найліпше з усіх народів, а Поляки боролися лише свого „stanu posiadania“. Руські послі самі не знають, чого хотять, бо, згодивши ся одного дня на 27 послів, другого дня відкидали все. Після него число руських послів перевищить далеко трийцятку, тож Русини не мають чого нарікати. Пан посол однак не читав видко проекту реформи, бо дуже здивувався, що референт протестував проти комісії при виборах. На ті всі польські бесіди відповів проф. Янів. Колиж Полякам вільно було про все говорити, тепер дражливість комісара зросла і він що хвиля перебивав, що „to nie należy do referatu“. Всеж таки удало ся бесідникови переконати, по чий стороні правда; бо коли вкінці зголозили ся до слова же один вшехпольск, селянин закричав его, говорячи, що вже польських бесід мають досить, а коли хоче говорити, най говорить по руски.

Отже нікому ані сніло ся про якусь агітацію або вороже становиско до Поляків. Референт виказав лише наші кривди на кождім полі і домагав ся справедливого трактування обох народів; тимчасом братя Поляки формально напали на вічевиків-Русинів, а не маючи сьмелости віче розбити, нападають на референта. „Słowo polskie“ з дня 3. с. м. розказує справу ложно — nota bene на свою користь — називає референта „diakiem kosciołnym“, „agitatoreм-sicownikiem“, а вже о. Клишови робить медвежу прислугу, що „podkreślił fakt solidarności synów jednej Ojczyzny“, факт, розуміє ся, не було. О підлих інсинуаціях ярославської шмати, що зве ся „Goniec jarosławski“, нема що і згадувати; кореспондент або був п'яний або неспритомний, а з такими полеміка неможлива.

В справі організації руського народного учительства.

(Конець).

Як небудь би ми поняли се довершене нашої організації, с. є чи в окремім товаристві, ад hoc, чи в існуючій вже товаристві „Взаїмна Поміч“, то на всякий случай, коли наша загальна організація має бути дійсно повна, коли має бути всесторонньо становою, то ся спеціальна організація мусить по перше поставити собі програмою в якій чин о правну охорону інтересів учительського стану, як такого. Не йде тут отже о поодинокі случаи чи то покривдження учителя, чи хочби навіть неפורрозуміння між властною а одиницею-учителем, чи членом товариства, чи ні, але ходит тут о цілий загаль, о те, що всіх нас дотикає, або дотикає може. І „Взаїмна Поміч...“ дає своїм членам в поодиноких случаях правну охорону. Однак се ще не є охороною права і інтересів цілого стану, як такого; се є лиш поміч одиницям, та й то сумнівна поміч. Бож тут залежить нам не на тім, щоби одиницями помочи до виборена прислужуючого їм права після теперішніх законів, але на тім, щоби цілому загальному вибороті нові закони такі, які є му слушно належать ся! Одно, а друге, се так, як небо а земля!

Організація котрої ми бажали би, се така, яка поминаючи хвилеві інтереси одиниці дбала би о загаль, звертаючи з одного боку увагу властей і законодавців на недовстачі теперішнього шкільного устрою, і теперішніх приписів та законів що-до службово-правних відносин учителів на незгідні з законами і кривдячі цілий наш стан розпорядки низших властей, на поведене виконуючих органів, о скільки є воно кривдяче і о скільки має знаменна система, а з другого боку подаючи від себе умотивовані проекти конечних на сім полі реформ, проекти заряджень і законів, які беручи в оліку цілий учительський стан не лиш єму на добре вийшли би, але посередом спричинили би успішніший розвиток народної школи і вийшли би в користь державі. Що така організація мусіла би мати на оці лише правно-службові відносини учительського стану, але й его сусільне та горожанське становисще, се річ певна. Адже годі нам забувати про те, що ми є членами держави і членами свого народу. Годі нам байдужно глядіти на его змагання,

ба — й борбу, і то тяжку борбу. Годі жам бути лиш свідками там, де ми учасниками, та й то передніми учасниками бути повинні. Виходячи отже з того становисща повторюю, що остаточно ціль нашої становой організації повинна бути: охорона прав і інтересів руського учительського стану, як такого і то а) що-до его правно-службових відносин, б) що-до его сусільних і горожанських відносин. Средствами ведучими до сеї ціли повинні би бути: скликуванє віч, довірочних зборів, зборів мужів довіря, і т. н. издаване становой часописи, предкдаване властям і тілам законодавчим петицій, меморіялів, представлень і протестів у всіх справах обнятих повисше під а) і б), издаване учителям поучень, вказівок та інструкцій годі, коли буде ходити о односторонню акцію в інтересі загально і т. н. Годі мені тут подавати вже винятковий план такої організації. Се буде евентуально річно уповажених до того людей. Мені йде тут лиш о головний нацел. Коли ми таку організацію будемо мати, тоді будемо могли сказати, що маємо свою питому і то всесторонню організацію і лиш від нас самих буде залежати в тій організації згуртувати ся в одну велику, могучу цілість, в одну збірну одиницю, котра буде мати одну ціль, іти одною дорогою, з котрою всі будуть мусіли числитися ся. Се кладу, як перше усьлівє нашої будучої організації. А друге усьлівє по мой думці таке: Сею організацією повинні кермувати самі народні учителі. Не можуть тут мати голосу ані священники, ані учителі шкіль середних, ані професори університету і т. н. Лиш виключно самі учителі. О справах нас виключно дотикаючих лиш ми самі можемо і хочемо рішати. Не кажу сего для того, щоби ми не будув мав проти не-учителів, проти не-народних учителів і т. н., лише для того, що організація чисто станова ведена людьми хочби і найкращими, а до того стану не принадлежними, була би преці пародією становой організації і могла б за якийсь час пійти в поперек стремління і змагань стану, як сего ярким доказом є „Polskie Towarzystwo pedagogiczne“. Не йду так далеко, щоби виключати учителів-емеритів, які се зробила краківська організація, бо се по мой гадці не мало би ніякої логічної рації, але стою при тім, що до учительської становой організації лиш учителі належати повинні.

Так би я отже розумів нашу станову організацію. Питанє: чи можна таку організацію перевести в наші товариства „Взаїмна Поміч...“? Певна річ, що можна. Треба би лише відповідно змінити статут і побіч дирекції та надзираючої ради установити в товаристві ще спеціальну „учительську раду“ (чи як би її назвати) вибрану самими учителями і зложеноу з самих учителів, та приділити до єї круга діляна всі станові справи, о яких була висше бесіда. Інша річ, чи було би се добре. Я далекий від того, щоби в такій переважній справі вже тепер рішучо казати: так, або ні. Тому се, що тепер скажу, треба лише вважати, як матеріял до нарад, які імовірно незадовго будуть, а радше повинні бути переведені. А думаю я так. „Взаїмна Поміч“ вже тепер має дуже численні агенди випливаючі з завдань, які на нього статут накладає. І от ми видимо, що товариство се вже в самих найраньших початках своєї жизни потребує двох сталих урядників не беручи вже в рахубу утомної праці третього... Ся діяльність, хочби лиш в дотеперішніх межах, мусить з кождим роком поглиблювати ся і збільшати ся вже в наслідок самого зросту числа членів. За рік, за два, буде треба в двоє тільки постійних сил, що тепер. А все те на случай, колиб ся діяльність мала лише дотеперішні межі. Алеж ми вже тепер видимо, що межі діяльности сего товариства ширшають. Вони мусять ширшатися. Інституція оперта на таких основах, як „Взаїмна Поміч...“, здійснююча задушевні бажання цілого стану, заспокоюча его реальні потреби, мусить в сїм напрямі іти далі, бо се як раз є усьлівє єї існування, єї розвитку. І от ми видимо, що вже окказала ся потреба основана шадниці, за сим піде торговля приборами шкільними, за сим підуть інші економічні акції. Підуть, бо мусять піти. Товариство, засноване в виглядах головни економічних мусить шукати відповідей до сего доріг, щоби собі дальший розвиток забезпечити. Але супроти того насуває ся питанє, чи зможе воно своєю діяльністю обняти успішно всі напрями і потреби учительського життя, скоро вже теперішній напрям в недалекій будучности представляє такі величезні завдання і своєю шириною і своєю глибиною? Я при сїм кладу два знаки питання... А побіч сего, зважмо ще, чи було би се порадно?

Я думаю, що передусім не повинні ми на одно товариство накладати за багато тягарів. Наложити на кого обовязок, се легко, але виконати его, се вже не так легко. Хіба, що не виділиб і не розумілиб ми сего, що товариство, яке своїх всіх завдань не моглоб сповнити, вже тим самим носило би в собі зарід смерті. А ще й се дуже важне: Ото „Взаїмна Поміч...“ вже тепер, хоч зовсім не стоїть під знаком хоч би легенької опозиції, удостоїла ся чималою опіки з боку краювої шкільної маїстратури. Вже тепер опіка ся є так сердечна, що не вагує ся не то вже тайними обійчиками, але навіть жандармскими очима обнювати відділи наші і пильно слідити, чи, хорони Боже, не діє ся що нелюдяного, неблагонажного. Шож би то було, колиб „Взаїмна Поміч“ взявши в руки всі станові справи и учительської була приневолена а не лиш станути під стягом опозиції, але

й не раз повести учителів до борби за народні сьвятощі? Тут кладу три знаки питання...

Вартаб отже добре роздумати, чи не ліпше справи, що так скажу, спеціально — станові віддати окремій організації, в роді нашої „Народної Ради“? Чи тим самим діяльність „Взаїмної Помічі“ в дотеперішнім напрямі не сталаб ся інтензивнішою? Чи се саме не значилоб вже для „Взаїмної Помічі“ багато, колиб „опозиційна“ часть роботи перейшла на окрему інституцію?

Мені видить ся, що для довершеня нашої організації булоб вказане утворенє окремої, самостійної „Учительської Ради“, а тоді сї дві інституції не лиш знаменито доповнювали би ся, але і повелили жите руського учительства широким руслом до красшої будучности, до красшої долі для себе і для свого пригнетеного народа.

Отсі гадки піддаю під розвагу всім товаришам а передусім тим, що незабаром мають над тою сировою радити.

Л—й.

Ув'язненє о. Петрицького.

[Допиць з Рогатинщини.]

Рік 1906. запише ся в історію Рогатинщини великими буквами плюсів для народа руського з одной сторони, а з другого боку пригадає грядучим поколінням, як тяжко приходило ся провідникам поневоленого і на кождім кроці з усяких прав ограбленого народа руського бороти ся з відвічним ворогом. Від червня почавши до нинішнього дня панує у нас стан винятковий: що друге село роїть ся від драгонів, а в кождім селі порозміщувано жандармів; крім того шпіцлі, доношників, лизунів панських та хрунів всякої масти намножила ся така сила, що хоть грєб-лі ними гати.

В часі страйку, не вільно тром людям стати до розмови, бо сельські шпіцлі підслухували і доносили зараз жандармам. Читальні наші мусіли стояти пустою, а в церквах у сьвята і неділі побожні ц.к. жандарми молили ся цілими годинами, а ще побожнійше слухали науки духовної. Сторожа публичного безпеченства послужувала ся найохотнійше у своїй протистрайковій службі нашими сільськими шумовинами п'яками.

Не дивно ж, що прийшло у нас до голосного скандалу на цілу конституційну Австрію, до ув'язненя священника за обиду жандарма! Посесор Чагрова Ценьський взяв собі ув'язненє о. Петрицького за ціль; тож слідив кождий крок отця організатора. На Вознесєне Христове вислав згаданий чагрівський потентат комісара Кантора, котрий у Ценьського через цілий час страйковий резидував з жандармами і драгонами, на відпуст до Чернева, бо там мав бути о. Петрицький; та тут не удало ся о. організатора ув'язнити. Аж дня 12. липня удало ся Ценьському довідатись, що о. Петрицький зайшов до чагрівської читальні, де тамошні члени мали в тім часі звичайні свої сходини. Заки нарід стягнув ся, читав зібраним уже людям о. Петрицький „Свободу“. В тім стає серед народа жандарм і піднесеним голосом почав крикувати в читальні: „Со то за згромадження?“ О. Петрицький в лагідний спосіб заявив, що то звичайні сходини членів читальні, на котрі і его запросили. Але то було жандармови за мало, бо закукурічений горлав даліше на цілу хату, що то не волюно, що він не може дозволити і т. д. Спровокований о. Петрицький сказав тоді менше-більше: „коли не розумієте того, що статут читальні „Просьвіти“ позволяє, то вийдіть собі на село та патрулюйте, щоби хто коням хвостів не пообтинав, тим більше, що ви не член, а не членам вступ до читальні зборонений“. То мала бути образа жандарма. Та в тій хвилі явив ся п. Кантор з Ценьським і з жандармами, а майже рівночасно причвала-ли з Колоколина драгоны. В хвилі, коли о. Петрицький, запитаний комісарем Кантором „со jest?“, сказав, що „сходини, на котрі члени читальні і мене запросили“, витягнув находячий ся в читальні тамошний пар. о. Гаврасевич картку зі записками на дов. збори, котрі мали ся того самого дня в читальні відбуті, з підписом о. Петрицького і дрожащою рукою в найбільшій покорі передає комісареві Канторові. Комісар розігнав зараз людей, а на другий день завізав о. Петрицького до переслухання. По довгих перегєлях списано протокол, а комісар Кантор, засудив о. Петрицького на арешт 8-денний. Та на рекурс намісництво зредукувало з 8 днів на три, але наказало „натихмяст“ арештувати о. П-ого. Сказано, що по довгих перегєлях списано протокол; а то тому, що о. П. не прийняв польського визнання і приступив до зложєня визнання аж на руське визнанє; але і тут зайшов сумнів у о. П-го, чи Кантор є дійсно комісарем. Правда Кантор покликав ся на жандармів; але коли о. П. жадному з них не довіряв, бо їх не знав особисто, удовідняв тожсамість своєї особи комісар Кантор паперами ц. к. староства рогатинського.

(Конець буде).

3 Росії.

(Телеграми.)

Петербург. Кн. Васильчиков, бувший генеральний повномочник „Тов. Червоного Хреста“, іменованний головним управителем заряду рільництва. Помічник міністра просьви Ізвольський, брат міністра заграничних справ, іменованний старшим прокуратором синоду, а член державної ради Фільозовов, державний контролор в кабінеті Віттого, міністром торговлі.

Берлін. Як доносить „Voss. Zig.“ новоіменованний головний управитель заряду рільництва кн. Васильчиков репрезентує крайний консервативний напрям. Іменованє Фільозовова міністром торговлі зробило також эле вражінє, бо і він є реакційних переконань. Загально думают, що Столипин понехав гадку утворити ліберальний кабінет і хоче правити реакційно. Мимо то бажав би перевести рівноправність Жидів, щоби загаль Жидів всіх країв прихильно успособити в справі нової позички.

Петербург. Трепов удав ся до Царського Села, щоби особисто переглянути палату, бо цар наміряє перенести ся там з цілим двором.

Париж. Спеціальний кореспондент дневника „Le Temps“ доносить з Петербурга, що рада міністрів рішила звернути ся до царя з просьбою о призволенє на кредит 55 мільонів рублів на запомогу для околиць, навіщених голодом. Як відомо, дума відмовила сего кредиту, щоби в той спосіб висказати votum недовіря. Цар імовірно призоветь на сей кредит. Дезорганізація в Росії росте. У Суші в борбі між Вірменами, а Татарами упало більш 700 люда. В Петербурзі і Москві правительством уладжує формальну нагілку за революціонерами.

Франкфурт. Сюди доносять, що в Книгинині напали хлопці на бувшого посла до думи Хваткова, побили его, дим зрабували і підпалили.

Берлін. „Vorwärts“ доносить, що перед кількома днями арештованого бувшого посла до думи Онїпка повішено. — В Теріоках троє незвісних муштин напало на бувшого посла до думи Анкіна. Прохожі прогнали напасників, і Анкін вийшов ціло.

Берлін. З Ревля доносять сюди, що воєнні кораблі одержали приказ опустити порт на 6 днів, бо побоюють ся, що в суботу вибухне бунт моряків.

Льондон. „Morning Leader“ доносить з Гельсінгфорсу, що члени червоної гвардії, переслухані в слідстві, зізнали, що був утворений заговор проти правительства. Мали висадити у воздух усі правительственні будинки. По упадку російського панування в Фінляндії повстанє мало перенести ся до Петербурга. В міській будинку червона гвардія мала великі припаси оружя і амуніції.

Петербург. На в'язниці в Самарі, де находит ся 120 політичних в'язнів, напала ватага революціонерів і убивши директора, увільнила в'язнів.

Петербург. З полтавської губернії доносять, що різні розрухи дійшли там до небувалих розмірів. Хлопи покинули всяку роботу і згуртувавши ся в величезну товпу, ходять від села до села, палать двори і нищать плоди. Між іншими спалено також добра вел. кн. Николая.

Петербург. Арештовало велике число анархістів і революціонерів. При сій нагоді знайдено бомби, наповнені сильно ділаючими вибуховими матеріями.

Париж. Много сенаторів, депутатів і членів академії підписало адрес до бувшого президента думи, Муромцева, висловляючи надію, що остаточно побідить справа мира і свободи.

Петербург. Нані оголошено царський указ, котрим заряжено утворенє російського посольства в Християнії і переміну тамошного генерального конзуляту на конзулят.

Петербург. Саратовський єпископ одержав присуд смерті, виданий на него революціоністами за те, що у відозві до вірних пересилав благословенє тим, що виступали проти революціонерів, ворогів царя і Росії.

ТЕЛЕГРАМИ.

Молодоческий комунікат.

Відень. Управа молодоческого сторонництва видала комунікат п. з. „В поважній хвилі“. Комунікат той се відповідь на атаки проти Молодочехів із сторони Старочехів і чеських радикалів. Комунікат вправді констатує, що єлборат комісії для виборчої реформи не узглядняє слушних бажань чеського народу, однак Молодочехи уважають за надто ризиковим робити з квестії виборчої реформи оруде партійної борби і в тій борбі наджувати справи виборчої реформи проти Молодочехів, котрі, як історія викаже, в борбі о виборчу реформу доказали свій щирий демократизм і одушевленє виборчим правом для найширших верств. В такій ситуації, як теперішня, не можна допускати до борби серед Чехів, але треба стреміти до з'єдиненя всіх сторонниць в змаганнях до як найкориснішого для чеського народу поладженя виборчої реформи. Всім повинно ходити о борбу всіх сторонниць за справедливою реформою, і се є ціль, до котрої всі Чехи стреміти мають і можуть.

З близкого Сходу.

Софія. В Філіпополи оголошено плякатами т. зв. „народні прикази“, заказуючі строго розмовляти на улиці по грецьки. — В Ямболі прийшло вчера по метінгу до забурєнь. Демонстранти в очах війська зруйнували багато склепів і одну фабрику. — В Варні приневолено посадника міста підписати декрет, проганаючи із служби всіх функціонерів грецької народности. По сповненю того жаданя людність успокоїла ся так, що вже не уладжувано проектованого метінгу.

Царгород. З причини недуги султана не відбув ся вчерашній селямлик. Дипломати і війско, котре вже прибуло на селямлик, мусіло вертати домів. Зачувати, що султан має піддати ся операції, котра вже може і відбула ся. Ся вість викликала велику сензацию.

3 Франції.

Париж. В письмі до „Courrier Europeen“ про konieczність реформи в французській армії заявив бувший міністер війни Андре, що до сповнення тої задачі найвідповіднішим був би Клеменсо, як шеф військової адміністрації.

Англійські кольтоніальні надужитя.

Льондон. Дневники доносять, що офіцери, стоячі на високих начальних становищах, допускали ся величезних дефравдацій. Кольтоніальному уряду доставчувано товари, котрі ніколи не були обстальовувані. Сю цілу систему обманства підпирали низші урядники. Компромітуючі рахунки фальшовано або нищено. Обчислюють, що правитель-ство понесло шкоди на яких 2 мільйони фунтів штерлінгів. — Бюро Райтера доносить, що тут ходить о знану від давна справу, що до котрої корольська комісія під проводом Бутлера зложила вже звіт. Тепер корольська комісія по часті потверджує звіт Бутлера о нездорности англійських офіцерів і інтендатур, але се не доказує, що ті офіцери були перекуплені, з виймою 4, котрі одержали від доставців 200 фунтів штер. (5000 кор.)

Американські події.

Буенос-Айрес. Над Парагваєм заведено стан облоги.

НОВИНКИ.

— Нова відплата рускому народови за его вірність. Перед сто роками, коли ціла Европа трясла ся перед могутю силою Наполеона I, проживала і австрійська держава найтяжчі часи. В тих роках, коли і в плечах самої Австрії піднесла ся у Варшаві і в Галичині у звязи з Наполеоном революція для привернення польського королівства, стояв попри німецьким народі оден руский нарід найвірніший при Австрії і династії. Як ті льви, боролись рускі полки і проливали з цілим посвященем свою кров на полях Італії, низлої Австрії і Морави за свого цесаря, що визволивши руский нарід зпід польської кормиги... признав ему бодай крихту людських прав. І коли би не рускі полки, хто зна, що було би тоді стало ся! По сто роках намірено поставити одному полковнику, ческому, що у французских війнах відзначив ся, пам'ятник. А щоби узискати на ту ціль фонди, урядив дотичний комітет, зложений у Відні з військових кругів під протекторатом архикнязя Франца Фердинанда, лютетерію і розіслав всюди свої листи для розпродажі. На тих льосах уміщено оголошення в мовах усіх австрійських народів, а поминено лиш руску мову; подібно прилучено до них запрошена в Галичину лиш по німецьки і по польськи. Так при ставлено пам'ятника тих тяжких часів забуто за тих, що проливали тоді найобильніше і з таким серцем свою кров для держави і династії! На око дрібна се річ, але вона є знаменем часу. В такий самий спосіб, відплатила нинішня Австрія в усіх полях рускому народови, що віддав їй в прикрих хвилях найбільші услуги. Вона вивисила тих, що дали їй не раз добре в знаки, та признала їм вську владу і права, які належали їм не належали ся а засудила на погубу тих, що при ній стояли. „Der Mohr hat seinen Dienst gethan, der Mohr kann gehen“. Та най глузують собі нові австрійські політики з давньої вірності своїх народів, най гасять і дальше ті чувства всіми силами, може бути, що ідуть для них часи, коли їм всего того не буде вже потрібно. Руский нарід відчув те добре і напевно оцінить усе по заслугі. Перетривав він на світлі неоднораз, перетривав ще й се. Ми переконані, що ся наруга вразила кожного Русина, що дістав ті льоси, і що ні оден Русин не зложить там своєї жертви. Не знають вони нас, не знаємо ми їх!

— Коломийський Польонія при роботі. Читаємо в „Slow-i polsk-im“: „В липни відбути ся при участі делегатів „кола Т. S. L.“ (Towarzystwa szkół ludowej) пописи в школах удержуваних колом а то в народній школі ім. Т. Косцюшки в Росохачі, в народ. школі на Горбах ад Каміні великі і в початкових школах в Турці і Замулинцях. До школи в Росохачі ходило 96 дітей, на Горбах 63 дітей, в Турці 35 а в Замулинцях 26 дітей. Крім того удержувало коло с. р. початкові школи в Березові нижнім, Пядиках і Камінці малій. У всіх школах сконстатовано дуже добрі пости дитячої та ревну і визначну діяльність учительських сил. Дітям роздано на нагороду книжочки, образки та „кракуски“. Школа в Росохачі буде з'організована з днем 1. вересня с. р. на підставі плану для шкіл 4-кл. з двома учительськими силами (! Ped.), натомиш школа на Горбах буде закрита, скоро лиш з'організує ся там публична народна школа з польським викладовим язиком. Рівнож носить ся заряд кола з гадкою заложення польської школи в Кулачківцях для кількості (! Ped.) польських дітей, котрі тепер виваляються ся в рускій школі...!!

— Фабрикація учительок шкіл народних. „Echo Przemyskie“ домагаючись утворення класу рівнорядних в перемській женській семінарії, де в кожній класі замість по 40 знаходиться по 60 учениць, внаслідок чого то року не приймає ся до семінарії багато учениць мимо зложення іспиту, так вкінці каже: „Від кількох літ прийняла краєва шкільна рада кілька тисяч учениць з укінченою виділовою школою, а часто і не з цільовістю, в характері т. зв. „заступниць учительок“ з платною 500 кор. річно. Від такої учительки жадає ся лише т. зв. „іспиту пошочкового“ (тепер вже й того не жадають. Ped.); котрий обмежає ся до знання читання і

писання, де-що граматики, та рахунків в обсягу операцій числами цілими. Для сих „учительок“ уладжує краєва шкільна рада 6-недільні „вакаційні курси“, почім міністеріальним консенсом увільняє ся їх від матори, котрої би не здали, а піддає ся відразу скромному кваліфікаційному іспиту. От і учителька готова. Однак питаємось, як то погодити: з одного боку не прийматимати до учительських семінарий панночок, що бажують по скінченні виділової школі учащати на 4-річні семінаріальні курси, щоби до учительського заводу приспособити ся як слід під управою фахових сил, а з другого боку рівночасно закидувати в народні школи в краю тисячами недоростків школи виділової і вдовільняти ся скромними 6-недільними курсами? Сему аномальному стану повинна зарадити наша краєва магістратура шкільна, покликана з обов'язку і уряду свого упоминати ся о потреби шкільництва“. — Певна річ, що се не дасть ся погодити. Що біль-ше: Інституція помічних учительок в такім значно, як се наша краєва шкільна рада розуміє, не дасть ся ніякими за ко н н и м и приписами виправдати. Закон знає вправді помічних учительок (чи помічних учителів), але лише до якихсь поодиноких, спеціальних предметів. Але учителів та учительок, призначених до ведення цілої класи, навіть до управи цілою школою, а не маючих до сего кваліфікації, закон не знає. Може „Руслан“, що так „гладко“ виправдав раду краєву з того, що задумала сільські діти не допускати до мійських шкіл, зволить нам вияснити, на якій основі приймає ся у нас що року значне число не к в а л і ф і к о в а н и х учителів? В однім 1903. році було у нас 10 процент учительських сил не к в а л і ф і к о в а н и х, а 17 процент кваліфікованих шкучно т. є таких, що маючи кілька виділових клас, одержали посаду, пішли на 6-недільний курс, одержали „диспензу“ від матори і по таких „студиях“ зложили іспит кваліфікаційний. Отже разом було того року 27 процент учительських сил, котрі не учащали до семінарії, отже й не були фахово приспособлені. За те краєва шкільна рада може пописати ся плодами своєї праці, бо виказує менше число клас і шкіл нечинних. За те може свобідно переносити Русинів учителів на Мазури, а наші школи запихати не к в а л і ф і к о в а н и м и силами, що не можуть здобути собі признання ширшою фаховою працею, бо о н і й не мають поняття, здобувають собі се признає тим, що вичують рускі діти краковяків, що кують з ними польську історію, що вводять різні коронки та ружанці, що калічать руску мову, бо їм не вміють, а впроваджують помалу до руских шкіл польський виклад і т. д. і т. д. Що в нас, у Галичині не можливе, коли ходить о примінене до Русинів таких гарних кличів, як „wojność, równość, braterstwo“!

— Все і всюди однакові. Поляки „chcą podnieść wykształcenie włościan ruskich w gubernii lubelskiej“ порішили видавати дневник для руского народа в рускій мові. О позволене на видаване такого дневника виїс подане до пресової управи оден учитель, родо-вий Поляк. На се одержав повідомлене, що як хоче видавати часопись для народа, то мусить зрезигнувати з посади учителя. Супроти сего учитель покинув свій первісний намір. Тепер же кількох дідичів внесли знов подане о позволене видавати руску часопись, але ще не одержали відповіді. Тутешні польські газети, доносячи про те, вказують на утиск рускої мови в Росії! От бачите! А ми й не знали, що Поляки за кордоном є такі щирі прихильники та попечителі рускої мови! Ну, може би ми сему й вірили, як з одного боку не знали, що люблинські Поляки, задивляючись на своїх галицьких учителів, хотять при помочи рускої часописи баламутити руского хлопа, а з другого боку, як би ми не виділи тут в Галичині, з якою скаженою залістостію стараються не хто инший, лиш Поляки, знищити не то вже руску мову, але й руску націю.

— Ше про іменоване д-ра Ст. Федака. „Slowo polskie“ пише: „Перед кількома днями помістили ми відомість о іменованню адвоката п. Федака, Русина, заступником директора краєвого банку. В наслідок сего згадки одержали ми вияснене, що се є часове заступство. Іменно визначив маршалок краєвий п. Федака до заступства п. Домашевського на час его урльону. Оказало ся однак, що се вияснене не усуває обов'язку і підозріння розбуждених в широким кругах польської суспільності іменованем д-ра Федака, але противно ще їх скріплює. Говорять, що покликане п. Федака на заступника збуло ся під певним натиском проти гадки багатьох членів надзираючої ради краєвого банку. Супроти того істнує по часті умотивований згогад, що в сім разі ходило о сотворення прецеденту... „Проти такої рівновправности, котра чи то в дорозі закону чи фактично признає якусь число посад і становис Русинам, опіній польська слушно протестує, бо в сей спосіб витворює ся національний дуалізм, котрий мусить довести з часом до поділу ріжних властей, а вкінці і краю. Річ ясна, що Русин, скоро має відповідні кваліфікації, може бути не лиш заступником, але й директором краєвого банку. А п. Федак без сумніву має кваліфікації заступати заступника директора Домашевського... Але усилене форсоване его насуває підозріння, що ходить тут о укриту ціль...“ Сим посліднім реченням хоче „Slowo“ сказати, що йде тут о іменоване Русина. Отаже любака у „Slowa“ така: Русин, як лиш має кваліфікації, може бути заступником директора краєвого банку. Д-р Федак має потрібні кваліфікації, тому особисто проти него ніхто нічого не має. Але д-р Федак є Русин. Ergo:

не може бути заступником директора краєвого банку!

— Шкільні лікарі в Австрії. В міністерстві просвіти виготовлено статут в цілі заведення в народних школах інституції шкільних лікарів. Залачею шкільних лікарів буде уважати на здоров'я дітей обов'язковим уча-вати до школи і хоронити від усього, що може стати ся для їх здоров'я шкідним і небезпечним. Дальше мають вони слідити стан здоров'я і фізичний розвиток дітей шкільних і в тій цілі відбувати в школах періодичні оглядини і видавати потрібні зарядження. Коли діти розпочинають науку, треба їх всіх піддати таким оглядинам, щоби есентуально мати опісля підставу до увільнюваня від наук руханки, сльіву та ручних робіт. Шкільний лікар буде побирати ремунерації 40 К за кождо клясу. Сей проєкт буде предло-жений міністерству внутрішніх справ і санітарній раді до заопінювання. — О потреби шкільних лікарів говорив недавно професор Шнабель на зборах віденських управителів шкіл. Він опираючись на вислідах оглядин і спостережень в 4000 случаях заявив, що ані ручних робіт, ані напруженої лектури не можна вважати причиною короткозорості у шкільної молодіжні. Недостаточне освітлене може стати ся шкідним для очей, всеж таки не спричинить ще короткозорості. Радше сказати треба, що короткозорість є у дітей найчастішше вроджена, і що її дуже легко можна вилічити, коли забере ся до лічення в відповідний час.

— Запис на рускій цілі. Тестамент б. посла директора чернов. краєв. шпиталю, бл. п. д-ра Василя Воляна увійде незабаром в жите. Реальність покойного стійности до 100 тисяч корон, буде продана, а з процентів від до-бутої суми продажі, що буде становити не-нарештій капітал, утворити ся цілий ряд стипендій по 300 К. Убігати ся о них будуть могли рускі діти сироти, що походять родом із повітів Вижниця, Кіцмань, Заставна, Серет і Башкивці і учащати муть до шкіл народних, рілньних і промислових. Обряд дітий буде для осягнення стипендій обоятний. Стипендії отсі повинні допомогти нашому народови особово до витворення свого образованого стану промислового через уможливлене дї-творі посідування черновецької державної шко-ли промислової, у якій вчуть будівництва, меблевої столярки і торговельности.

— У відповідь на „запитане“ д-ра Володимира Бачинського, поміщене в „Ділі“ ч. 155., маємо честь подати до загальної відомості, що філія педагогічного товариства в Коломиї подала в послідних днях липня с. р. через раду шкільну краєву подане до міні-стерства просвіти о заложенне приватної мужескої семінарії в Коломиї вже з початком шкільного року 1906/7. За Головного виділ руского товариства педагогічного у Львові. Д-р Михайло Коцюба, заступник голови.

— Про кріпость Свеаборг, де недавно тому збунтувала ся була російська залога, так тепер доносять: Свеаборг то кріпость фінської столиці Гельсінгфорсу, так величезна і сильна, що при достаточній обороні годі би її здобути. Дятого не без причини називають її північним Гібральтаром, хоч тут сценерія зовсім инша. Обі кріпості мають однак то спільного, що вбудовані в скали. Всі укріплення лежать романтично на великим числі островів, сполучених з собою мостами, та замикають від полудневого заходу хорощий гельсінгфорський залів, до котрого лиш снім боксом можуть запливати більші кораблі. Голо-ловний острів то Варге, на котрім містять ся головні будівлі кріпості і місто Свеаборг, що має около 1000 жителів. Тут мешкає адмірал і командант кріпості, тут є також школа для моряків, арсенал і всі інші будинки, яких вимагає велика військова пристань, підчас коли на других островах є лиш мало будинків або таки й зовсім нема ніяких. На Варге знаходиться ся на головній площі кріпості напроти помешкання команданта гріб і нагробник шведского генерального маршалка польного Еренсверда, котрий побудував ту кріпость, з написино: „Тут спочиває Еренсверд, окружений своїми ділами, кріпостію Свеаборга і військом флоту“. Другі написи приглаголюють будівничого Тумберга і інших сотрудників, що помагали ставити кріпость. Головна воєнна пристань лежить межі островом Варге а другим найбільшим островом Стора-остер-Сварте. Тут стояло залогом около 6000 до 8000 російского войска. Особливо гарно виглядає кріпость від сторони Гельсінгфорсу. Тут видко побудовані з тесаного каменя ба-стіони старої шведської кріпості, понад котрими піднімають ся в ясных красках мури адміністраційних будинків і касарні та вежа старої церкви. До кріпості можна заїхати за пів години парохомом, котрий відходить з полудневої пристані що година. Давнішнє не вільно було нікому заходити до кріпості, а коли кому й позволено, то варта при головній вході давала ему одного воєка, котрий з ним ходив. В послідних часах то змінило ся. З кріпості не стоїть в ніякій звязи части міста звана Скатудден, віддалена від неї цілою шириною гельсінгфорского заліву. Півостров Скатудден то вистаючий від східного боку на полудне клинчик того кінчика землі, на котрім лежить Гельсінгфорс; сей півостров держить ся з ціліною лиш вузькою шийкою, коло котрої піднімає ся величава російська церковь, що світить ся від зо-лото. Тою вузькою шийкою держить ся части міста Скатудден найбільше оживленої часті Гельсінгфорсу, званої портовим участком, де й знаходиться ся найпівнішій будинок, як н. пр. царська палата і другі. З обох боків окружують Скатудден обі гельсінгфорські пристані, що всувають ся глибоко в місто, з котрих полуднева служить для торговлі, а північна, глибока, також за воєнний порт. На півострові Скатуддені суть майже лиш держав-

ні будинки, монетарія і кримінали, а на полудневій кінці, де для охорони пристані у-ставлені також дві батареї, знаходяться ся великі касарні для фінської залози. Здає ся, що воєнні кораблі, що стоять в північній пристані, бомбардували сю часть міста, а войско замкнуло її від тої сторони, де мона-межи північною а полудневою пристанею найвузша.

— До священиків-паломників. З уваги, що приїзд до св. землі, а особливо проце-сия з двірця до Єрусалиму вважає ся торже-ственною, тож треба, щоби кождий з нас мав бодай: 1) епітрахиль світлий, 2) колпак, котрий можна носити замість капелюха і най-ліпше, щоби ми при громадних звиджуваннях для одностайности всі так ходили. Одіж при-тім рішучо реверенда; тож треба справити 3) реверенд легеньку брукселінову або фал-шиву (без рукавів) під пороховник. Для не-гліжу вистарчить 4) пороховник; тож сурдуг чи блузу можна лишити в Трієсті, 5) против холоду нічного пізнімовий плащ або теплу хустку (шал). Також добре було би, коли би ми могли бодай раз на кораблі відпрати-ти сл. Боже соборну всі; тож не шкодило би мати і фелон з собою (вн ужитя стихаря може би можна дістати диспензу на той раз). Я справляю собі фелон легенький в крою восточнім і міг би прийняти пару замовлень до спілки, коли будуть зголошені з а р а з. Ціна внісе около 60 і 100 корон. Хто меш-кає близько котрої робітні церковних риз, може собі там замовити фелон: а) з переду так довгий як з задю, б) без полотна в сере-дині, тільки около 20 см. штайфи около ший, в) хрест на плечах тільки з гальоном, бо там буде складати ся, г) крій рівний без звужу-вання на раменах. Думаю, що такий фелон буде все таки памятою для церкви, з ко-трої священики відбуть паломництва. — Іван Воляничий, Островець п. Тереховля.

— Оголошене. Дирекція ц. к. комісії іспитової в Самборі оповіщує, що подання о позволене здаваня іспиту кваліфікаційного в речинці вересневім 1906. р. належить вноси-ти до комісії через свою ц. к. раду окруж-ну до 5. вересня 1906. — О дні розпочатя іспиту повідомить дирекція інтересованих в відповідний часі.

Дрібні вісті. Зенон Кузля рідом з Поручина в Галичині осягнув у віденській університеті степень доктора філософії. — Михайло Гуменимо господарє-в в Милошовицях пропала 10-літня донька Настя. — В Луках утонили ся в Пруті два брати Брендери, з-чени-и У. і П. реальної школи в Чернівцях. — Помі-чники слюсарскі в Чернівцях застрайкували. — В Бер-лілі страшні сепки. Публічні парки отворені день і ніч бо публічність шукає холоду.

Концерти і видовища:

В Дорі коло Яремча відбуде ся день 12. с. м. другий Гуцульський Фестин. Ділох на будув Народної Хати в Дорі. Просить ся в окрестности проживаю-чих Родимців о численне прибуте. — Комітет.

Дня 28-ого с. м. відбуде ся в сад „Народного До-му“ в Копичицях Забава з танцями. Початок точно о год. 8-ій вечером. Стій без усякого сльаєра-вий з бо народний. Вступ на сцену 2 кор. і то ли-ше за запрошеннями. (Наот родинний для 3-ех осіб 5 кор.) Хто би запрошений не дістав, зможеть зложити ся інди-вально до комітету залогового під адресою: Товариство Згода в Копичицях (Народний Дім). — За комітет: члр Лука Сафій, Теодозій Чичка, студ. прав.

Урядові вісті:

Іменованя. Міністер просвіти записував про-фесора львівського університету д-ра Володимира Абра-ма і скриптора університетської бібліотеки у Львові д-ра Евгена Барвіньского канцелярськими а рамачи цен-тральної комісії до розсудів і з удержування пам'ятників старини і забутих штук.

Перенесеня. Намісник як президент дирекції державних лісів і лібр у Львові переісє управителів: Стефана Студинського зі Львова до Лопатки, Івана Рутковського з Лопатки до Стариш, Михайла Сохачко з Лопатки до Соловйиш мисливсь-кої і Віктора Костеревича з Соловйиш мисливськой до Лопатки.

Конкурси Бурс.

В селянській Бурсі в Яворові знайде поміщене 15 хлопців за місячною оплатою 12 кор., котрі можна також дати в натураль-ях. — За комітет: Д. Кульчицкий.

Надіслано.

Студент прав в практикою канцелярий-ною глядає ваната в кан-целярії адвокатській, нотаріальній або в на-родній інституції найрадше в гірській околиці. Зголошеня для „Студента прав“ приймає Адміністрація „Діла“. 778 1-3

Субститут нотаріальний в Тереховлі гряд в 1-й-ця в канцелярії нотаріальній початися від 10 вересня. 796 1-6

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до виконання плани і коштовни-см чернов, каплиць, півбавіш, домів меш-кавських, управу і підприємства по-висших будісель. 539

РЕСТАВРАЦІЯ

Поручає ся реставрацію, пильно і торговлю ван-МАРКА ПОМЕРАНЦА. Купця у власній управі, де-и-ше як в селі. В зькоди всі рускі денники. 8 пошаданам

476 М. ПОМЕРАНЦ, реставратор Ринок ч. 7.

Zacherlin

помагає знаменито як незрівняне средство на наскомі!

Правдивий лише в фляточках.

Набути можна всюди де висять плякати.

Ц. н. уприв. галицький акційний БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Відділ депозитовий

приймає вкладки і виплачує задатки на біжучий рахунок, приймає до переховання цінні папери і уділяє на них задатки.

Окрім того заведено на взір заграничних інституцій так звані

ДЕПОЗИТА СХОВКОВІ

(Safe Deposits.)
За оплатою 25 до 35 зр. а. в. річно, депозитар одержує в сталевій панцирній касі сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно а дискретно можна переховувати своє майно або важні документи.

В тім напрямі гіпотечний Банк поробив як найдаліше йдучи зарядження.

Приписи відносячі ся до того роду депозитів можна одержати безплатно в депозитовім відділі.

574

Потрібно сейчас вправного і совісного інструктора, щоби приготував уч. V. кл. польської гімназії го по правки в математики. О. Журавівська в Старім місті.

775

3-3

Коперничий і Сп.

Віллами і Механіки у Львові павиль Галицький І.
протек Банк Гіпотечного на планетарних площі Галицької поручають

Барометри аероїди по 7, 8 і 10 К. найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Аерометри тіжкі по 15, 24 і вхоче. За разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри цінні, ювелірні, важкі і кимі прибори оптичні. Великі направи в нагодують ся як забороще і майстерство.

4785

Помічник торгозольний зі склепу моринного приймає посаду від 15-го вересня. Іван Павлусевич у п. Коритовського в Калуші.

732-2

Молодий чоловік з двома іспитними і кореспондент пошукує посади. Ласкаві зголошення до Адміністрації Діла 788 під „Вухальтер“.

3-3

Учительна глядає посади від 1-го вересня. — Зголошення: С. Н. З. poste restante Станиславів.

792

4 пари черевиків

лише за 2 зр. 60 кр.

продає ся по причині закуплення великої кількості на підармо як дого стає запасу. І пара мужських черевиків, і пара жіночих черевиків, брутних або чорних, зі шкар, в капках, до шнурованні, із сльняними шкіряними підшавками, найкращого фасону. — І пара модних мужських і і пара жіночих черевиків, елегантних, гарних, легких, всі 4 пари лише за 26 зр. При замовленні досить подати доготу. Вислаз на післязатою експортний дім.

А. М. пелюш

Кравів ч. 91.

Важна або вворт допускає ся, тому 729 всько рязко виключає.

2-2

ОПОВІЩЕННЯ

Маю на продаж окол 30 кірців жита Тріумф* справжнього з Кракова від Бальзена по 36 кор. разом з мішком стація Калуш. Адреса: Антін Сніжен, п. Бабан над Лиманцем.

789

2-20

804 3-4

Лиця з старшим виглядом

відіскують свіжість і молодечість, коли їх плекати при помочи славного англійського крему Бальзена. Це незрівняне средство краси усуває по кількох днях з лица морщини, веснянки, остиуди і надає йому свіжий і ніжний нашіррок. Фляшка 2 К. до того правдиве англійське стіркоче мило 1 К. пудер 120 К. і огірковий крем 2 К. Дістати можна в кожній аптеці. Висилка поштою через антику К. БАЛАСИ, Будапешт, Erzsébetfalva. Остерігає ся перед бзвартісними наслідками. Головний склад: Жигмонт Рукер, Львів; Ф. Браер, Перемишль на Брамі ч. 4; Райм і С-ка, Краків. М. Шварц аптека в Перемишлі. Самеон Гай аптекар дівський у Львові.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

3 Іцкан	12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
Кракова	2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої	7-50.
Лавочного	7-29, 11-59, 10-50*.
Станиславова	8-05.
Самбора	8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова	8-18, 4-37.
Коломні	10-05.
Рашева	10-35.
Тухлі	3-55 (від 15/6 до 30/9).
Белзця	4-50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25 5-30 по полудні і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 вкл.) в неділі і лат. свята, 10- перед полуд. 1-46 по полудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудні (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9 вкл. що дня) в неділі і лат. свята, 10-10 вечер.
з Ширія від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-25*, 11-*
Іцкан	2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочиск	6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова	6-00*, 6-55.
Лавочного	7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора	8-55, 4-15, 10-51*.
Белзця	10-45.
Рашева	4-05.
Коломні і Жидачева	3-30.
Рави рускої	7-25*, до Станиславова 9-10*.
Перемишля	10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
Стрия	11-30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26 по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудні, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудні.
до Ширія 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2-01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товетимп; поїзди нічні в зазначені звязкою. Пора нічна чисить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звчайні білеті їзди як також білеті всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсман ч. 9.

35

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ

„МЕТЕОР“

перше ческе промислове товариство для ви.обу трико-тових і пань охових товарів

Рудольфа Пауер і Сп.

в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,
дає кождому трепалій побічний виробок закуплення машин до робленя панчох „МЕТЕОР“.

Готовий товар приймає ся.
Наука основна. Інструктор до дому.
ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 693 28-2

Від 1868 р. умиване Бергера медичне смоляне мило

поручене виявляючи лікарями, уживає ся в переважній часті європейських держав а ушкод против всякого рода шкірної висипки, осо- бливо против пориалі і хроничної нечистоти шкіри та паразитів, прищів, також против червоноти носа, відморозжені і печеня ніг. Бергера смо- ляне мило має в собі 40% деревної смоли і аовсім відражнює ся від усіх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертах недугах тре- ба спробувати дуже успішного

Бергера смоляно-сріркового мила.

Як лагіднійше смоляне мило до усунення всякої нечистоти лица, против висипки на шкірі та годіві у дітей, як також неабияке косметичне мило до шитя, кулелі і до щоденного ужитку служить

Бергера гліцериново-смоляне мило

що містить в собі 35% гліцерину і а сильно наперикуване.

Далше як дуже добре средство на шкіру уживає ся в великій успіхом: Бергера бараксове мило

особливо на веснянки, остиуди, опалені від сонця, угри і всяку иншу шкірну нечистоту.

Ціна штуки кожної повншої серти 70 с. разом з поученем, як уживати.

Докагати ся треба в аптеках і дотичних склепах вправно Бергера смоляного мила та уживати на умищену в боку охоронну марку і підпис фірми G. Heil & Co. на кожній етикеті. Преміюване почесним медалем у Відні 1883 і золотим медалем на виставі в Парижі 1900.

Всі інші медичні і гігієнічні мила марки Бергера вичислені в ін- струкції уживанні, долані до кожної штуки мила.

Дістати можна у Львові в аптеках: Якова Вайзера, Карола Діла, Пе- тра Мікошиша, Якова Пшес-Поратинського, Жигмонта Рукера, К. Скле- пняського, К. Візневського, Едварда Врікнера, І. Шнелеса, Спектора Га- д-ра Т. Заричного; в дрогеріях: Петра Мікошиша і С-ка, Г. Гріншпан, Ф. Трапесельнера, Ієдора Фрухтмана. — У Васківцях в Ч. у аптекарі Емі- ли Візнера а також у всіх галицьких аптеках.

283 24-36

Головна висилка: G. Heil & Comp., Wien I., Steing. 8.

Помісти

до церков
цементові, камінцеві,
мозайкові

п. р.учає

Т. МЕЛЬНИЧУК

АРХІТЕКТ

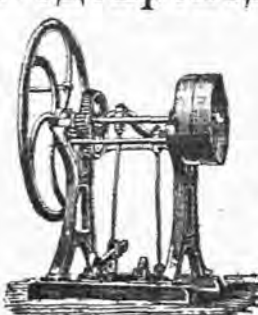
699 ЯРОСЛАВ. 14-50

Водопроводи, Каналізація

для міст, містечок, сел, публич-них будинків і приватних домів
проектую і уряджую

АВГУСТ ЛЕВ і С-ка

у Львові, ул. Коллонтай ч. 6.
Центральне топле. Світло газове і елек-тричне. — Всякі урядження промислові.
Млини, тартаки, горальні.
Мотори всяких систем, бензинові, сеучо га-зові, опіртусові і електричні.
Громозводи на Вожі домів, телефони і електричні дзвінки.

Адреса на телеграмі: „Кальорія“ Львів.

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Ілсаж Гавсман ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвига ч. 23. — У Відні: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13. — У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:

на цілий рік	32 к.	— 44 к.
на пів року	16 „	— 22 „

У Львові (без поштової пересилки)

на цілий рік	24 к.	на пів року	11 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 31 г.

Поодинокі число коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під 4. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламувати неопечатані віллі від порта.

Оголошення звычайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за є місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Руска щадниця в Перемишлі, її заложення, організація, ціль і значіння для економічного розвою.

(Конець).

А тепер хочу дещо згадати про відношеня Рускої Щадниці до прочих руских інституцій кредитових, оперуючих в нашім краю. Дехто є той гадки, що Руска Щадниця буде конкуренцією для других інституцій, особливо для місцевого товариства задаткового „Віра“. Поглядаю на мою гадку цілком хибний. Що до вкладок, то так „Віра“ як і кожне повітове і сільське товариство кредитове буде як доси, так і на дальше згромаджувати у себе капітали приватних власновільних людей відважніших, що хотять мати від своїх ошадностей вищий процент. Натомість Руска Щадниця повинна згромадити кільканадцять мільонів грошей пупілярних, фондацийних, а опісля також капітали руских боягузів, що волять менший процент, а за те хотять мати математичну певність, що їх гроші безпечно ульоквані, — хоть се погляд хибний, бо товариства задаткові також дають цілком добру поруку за капітали, там зложені. Також що до уділювання кредиту Руска Щадниця не буде ніякою конкуренцією для інших інституцій кредитових (повітових і сільських), а скоріше їх доповненем. На мою гадку повинні у Русинів кредитові справи на будуче угрупувати ся так, щоби сільські інституції кредитові (каси райфайзенські, церковні, громадські, Народні Доми і т. и.) уділяли позичок малих (прим. до 200 кор.) короткотермінових (до року), повітові товариства кредитові позичок більших (прим. до 2.000 кор.) на довгі речинці (прим. до 5 літ), а Руска Щадниця позичок великих (над 2.000 кор.) на довгі речинці (до 50 літ) до сплати піврічними ратами амортизаційними. Я гадаю, що таке уложене круга діланя тих трьох груп кредитових інституцій, може вийти їм всім лиш на користь та що навіть в одній і тій самій місцевості можуть рівночасно оперувати всі ті три роди інституцій, а потребуючий позички вибере собі відповідно до своєї потреби в даній хвилі (т. є. висоти і часу тревання позички) одну з тих трьох родів інституцій.

Вправді після постанов статута Руска Щадниця може інституціям кредитовим уділяти позичок до висоти власного капіталу за окремим в кожнім разі дозволенем краєвої власті політичної (намісництва), однак, заким таке дозволене Щадниця зискає, буде вона могла реесконтувати векслі наших товариств кредитових, що буде уважати ся за звичайну цензуровану позичку векселю.

Наконець хочу згадати, що якнебудь обовязком нашим є стреміти до того, щоби в Рускій Щадниці згромадили всі рускі капітали (особливо фондацийні), все таки належить се робити поволи, поступенно, щоби наглым нагроможденем капіталів в Рускій Щадниці не перетяжати її надміром нагроможденої готівки. На всякий випадок маю непохитну надію, що загальнотріотичної нашої суспільности, а особливо патріотичне наше духовенство підпре молоді інституції і спричинить, що Руска Щадниця в Перемишлі до кількох літ згромадить у себе всі рускі зайві капітали та буде мати своїх довжників по цілм краю. Так стане вона інституцією мільоновою, першою в краю, котрою будемо гордитися.

Сего бажає їй безперечно цілий загаль Русинів, і в сій надії кличу до неї: Щастя Боже!

На закінчене хочу ще згадати про відношеня Рускої Щадниці до польських інституцій і до Поляків взагалі. За загальну засаду треба тут прийняти, що „Руска Щадниця“ цілком не є вимірена против Поляків, а зложена її для Русинів для береження засади: свій до свого. Чужого не хочемо, але свого не дамо. А що до взаємного відношеня Рускої Щадниці до інших в краю оперуючих польських щадниць, то опиратись воно буде на повисших засадах. Всеж такі відношеня се вказали нам вже наперед самі Поляки, ті наші приятелі, керманічі польських інституцій кредитових. Про виступи польських часописів політичних на вість про руску щадницю та про виступ технічного директора каси ошадности міста Перемишля (д-р Ангераман), а то так в фаховій часописі „Oszczędność“, як і на зборах Союзу галицьких кас щадничих, писав я вже в „Ділі“. Тепер хочу ще подати в коротці, як прийняло ту односторонню з трудом узискану Руску Щадницю, польське фахове економічне (не політичне!) товариство „Związek“.

В справозданню виділу того Союзу галицьких кас ошадности за рік 1905. читаємо: „... nie może Wydział Związku pominać faktu, który niekorzystnym wrażeniem oddział się we wszystkich niemal kasach oszcz. Faktem tym

jest zatwierdzenie statutu narodowej ruskiej kasy oszczędności w Przemyślu... Jeśli do tego przylągną się jeszcze pobudki politycznej natury, grupujące pewnie żywioły koło samej kasy, powstaje dalsze niebezpieczeństwo używania kasy dla celów, którym nigdy żadna instytucja pieńiężna służyć nie powinna. W sprawie tej nadto uderza ten moment, że właśnie w sprawie tej kasy zrobiono wyłom od zasady, wypowiedzianej w reskrypcie Ministerstwa (a Галицька каса ошадности?)... так, że Wydział Związku znalazł się już wobec faktu dokonanego. Z precedensem takim, wprowadzającym bądź co bądź w sferę pracy ekonomicznej naszych kas pewne zarzewie walki narodowościowej, należy się poważnie liczyć i starać się wszelkimi sposobami przeciwdziałać tej robocie, która by to zarzewie rozdmuchać mogła... i т. д. „in dulce infinitum“.

Отже ти Русине памятай: 1) Заложене Рускої Щадниці, однієї такої рускої інституції в Галичині, не є економічною потребою Русинів, але по при 47 істнующих польських касах і при висказаній польськими верховодами в тім самім справозданню гадці, що в Галичині таких кас є за мало, є воно фактом, котрий „niekorzystnym wrażeniem oddział się we wszystkich niemal kasach oszczędności“; 2) Виділ „Związku“ був би старав ся всіма силами перешкодити заложенню Рускої Щадниці, але „znalazł się już wobec faktu dokonanego“; 3) заложене Рускої Щадниці „wprowadza zarzewie walki narodowościowej, i należy starać się wszelkimi sposobami legalnymi i statutami dozwolonymi przeciwdziałać tej robocie“, — бо ти, Русине, маєш бути лиш погноєм для польської культури і тобі не вільно жити власним житєм; а коли тобі захоче ся хоть одної каси і ти її відстанеш, то се є „zarzewie walki narodowościowej“.

Я тут могу успокоїти панів Поляків, що аж такого „zarzewia“ нам кидати не треба. Ваша любязність для нас і так вже давно станула нам костою в горлі; ви при помочи австрійського правительства вже й так від давна чим-раз тяжіші пута накладаєте на „bratni szczer“, котрі раз скинути мусимо, коли хочемо жити. А скинути ті окови можемо лише в борбі, а оружем нашим в тій борбі не сліпий шовінізм (на лад всепольського), а реальна муравлина праця для економічного і просвітнього піднесеня нашого народу. До тої святої борби з'єдиненими силами стануть усі люди праці.

Турє, 8. серпня 1906.

Д-р Теофіл Кормос.

Ув'язнене о. Петрицького.

[Допись з Рогатинщини.]

(Конець).

Дня 30. липня виїхав о. П. до Стрия до тяжко хорої своєї теці, котра перебула тяжку операцію, і с. м. повернув до Колоколина, а о 11. годині вночі того дня арештовано его і відвезено до Бурштина, де пересидів в арештах до дня 4. с. м. до год. 11. вночі. Спосіб арештованя о. П-ого нечувано брутальний. Жандарм, що явив ся в хаті о. П-ого, застав родину при вечері. В тій хвилі завізав о. П-ого, щоби збирав ся в дорогу. Мов бішений бігав наоколо стола, колючою вигримував до підлоги, кричав мов бісоватий; а коли о. П. сказав, що мусить з'їсти вечерю, бо власне повернув з дороги, то жандарм в простакний спосіб дальше викрикував: „Ви готові вечеряти цілу ніч; я не маю часу на Вас чекати“ і т. д. Не обійшло ся без жандармських дотепів, що могли спровокувати і найбільшого стоїка. І такі слова, як: „Ходіть, егомось! Видите: я маю багнет; ба суть і патрони; от і ланцюжки в торбині!“ причім потряс жандармською ташою — „А ніч чудова! Переспачуємо ся до Бурштина; будинок в Бурштині новий, казмати біленькі, аж люблю!“ і т. и. повтаряло ся цинічно цілий час.

Родина, складаюча ся з 7. дітей і п. Петрицької, перестрашена метнула ся пошукати свого героєві татови одіж, бо він сидів при вечері в косівських постелах на ногах, в камізельці, без огортки. Та несамовитий жандарм не то не дав убити ся, але і вечері докінчити не дозволив, бо на даний знак увійшло з сінні 6 гузарів і комісар Кантор. Тут зачали ся страшні річи. Комісар казав спустити стори, родині „в іменю права“ розказав опустити комнату, в котрій вечеряло, а о. Петрицького непритомного казав взяти двома гузарам і виволіти до брички Ченьсько-го, що ждала на дельквента! Гузари воліли сьвященника мов трупа по підлозі, при чім ноги волікли ся по землі; аж перед ганком в огородині приступило двоє других гузарів і на гузарським плащі винесли неприємного, напів одітого, бо ли-

ше в сорочці, камізельці, штатях і постелах, в холодну ніч до брички, а відтак до Бурштина. О. Петрицький стратив притомність і відзискав її під Бурштином та почув великий біль на ногах, котрі австрійські воляки пообивали до підлоги і подурабків візка. Цілу ніч в арешті перележав о. П. в горіжці, котру прикликав комісарем лікар сконстатувати. На другий день відвідало нашого богатыря і неустрашимого борця кількох інтелігентних людей. Дня 4. с. м. о 11. годині вночі випущено о. П-ого з казні; тут побачив він перед собою цілу ватагу своїх Торвемадів, а то: Кантора, жандармів, драгонів, та товпу свідомих горожан руских патріотів з Бурштина, Колоколина і поближких сіл. Киіна бандерія з Бурштина і Колоколина обступили зараз свого героєвського організатора; почули ся ентузіастичні крики „Слава! Честь борцєві і т. и., а при співі: „Не пора“, „Ще не вмерла Україна“ і и. перейшов триумфальний сєй похід містом. Хвиля сєся була велична; серце кожного щирого Русина росло, ширшало в огні любови до святої справи, до висвободженя з лаяцької неволі, до свободи золотої розливалось ся; вороги Руси-України трухлилі на вид могутньої сили а ми росли, богатіли в надію і віру в лучшу будучність. Що скаже рік 1907., які будуть жнива і як удасть ся страйк, — доживемо — побачимо. Посів на добре справлений землі зійти мусить, а сїяли в Рогатинщині повною жменєю наші власти не зле; багато, дуже багато научив ся наш нарід, а наука, і не пійде на бука!

По причині неправного засуду в дорожній адміністраційній, а ще більше безправного арештованя о. Петрицького, пароха з Колоколина, звизаємо наших пп. Послів до союму краєвого і ради державної до поставленя наглого внесеня в тій справі.

Пшик.

Беззаконне діло.

(Допись).

Земельне питанє Росії стало тепер причиною і осередком так завзятої як і кривавої соціально-економічної, як і політичної боротьби між народом а самодержавним великопанством. Заступники народу в думі державній, поклавши собі за ціль вибороти народови землю і волю, вважали, що має бути примусова продаж земель царських, великопанських, монастирських і церковних, в користь малоземельних хлопів. На таке жаданє думи сказали цар і його міністри, що се „незаконне діло“, і прогнали думу наче яку розбишчацьку ватагу, дарма що сам цар, отворяючи думу, признав прилюдно, що вибрано до неї найлучших заступників народу. — „Не допустимо“ — каже тепер цар в маніфєсті з 22. липня — „до жадної самоволі, до жадного незаконного діла; цілою силою власті державної змусимо до послуку царській волі“. Отже, коли дума вважала, що нарід має право викупити землю і заплатити справедливу ціну великим князям, панам і духовенству, то се „незаконне діло“; а як за не дуже то давних часів цар і цариці, загарбуючи землі, віддавали їх разом з людьми на власність своїм любовникам і любовницям та всяким прислужникам-царедворцям, то се було діла законні! Ось яка царська правда! Чужомовне і народове вороже великопанство, не заплативши за землю ні копійки, користувалося нею сотні років, і ще й тепер користує ся не тільки землею, але й мускульною силою робочого народу. Його кривавою працею, за безціни, а щоби поневолений нарід не додумав ся до правди і не викарабав ся з великопанської і государської неволі, то великі пани і духовенство сховали ключі розуміння і держать нарід в кромішній темноті і бідоті. Та дармамо хвалити ся царський маніфєст, що печаливою царя було: „усунути брак просвіти за допомогою ширеня знаня, а людям подати підлугу вид тигарів, дбаючи про ліпші умовили праці та о приспорење земської посполости“. Цар, великі князі та їх дорадники Побідоносєвє і татти quatі так щиро дбали і дбають о просвіту російських народів, що від трох років всі універзитети в Росії позамикані, а на Україні з її 30-мільоновим населенєм нема ні одної школи з українською мовою! Так дбають вони в Росії о просвіту народів, що там вільно мати сьв. Письмо на рідній мові Монголам, Татарам і Жидам, а не вільно нашому народови, хоч вже два рази просив проф. Пулюй о дозвіл для ввозу сьв. Письма, виданого лондонським біблійним товариством, перший раз перед 24 роками, а другий раз 1903-го року. А коли підчас японської війни тойже проф. Пулюй зробив Кобекови предложение, жертвуючи 2000 екз.

Псалтири для ранених воєнків Українців, то Кобеко і на відповідь не сироміг ся, мабуть, тому, бо сироміо було перет сьвітлом заявити, що в Росії не дозволяють ся сьв. Письма навіть таким людям, що мусять кроєть свою за царя провину! Так вигаданє царська „печаливість“ в просвіту в Росії а особливо на Україні! Така то сама печаливість царська і про добробут наріда, про ліпші умовили його праці і про те „приспорење“ побачая жєтї. Коли би цар, великі князі та їх міністри, рече не то, щоби приспорењали для голодуючого народу більш наділи землі, а хоч на мєлораччє мушкетерської землі та на земельній банці для хлопів обернули стільки мільярдів рублів, скільки заручано на одду, так авантюру як ганебну пікну а Уланом, то певно, що і Господь Бог згод праці допоміг би царєви з економично підвизаній-шої задані, то є політичнє діло сєлєтє. Та цар-самодержець, пародіюючи того не зробить, хоч би й була в него добра воля. Не дозволяє великі князі, пани і духовні та їх міністри і генерали; тому мусить поки-що самі мужики дбати про „поспорење“ своєї гіркої долі, тямлючи народну мудрість: робити небаже, то й Бог допоможе! Не вибороза дула державна у великих князів, панів і архієрєв землі для голодуючого народу то й не вимолить в них нарід хліба хоч би за гроші. Жадати викупу землі для народу, то „беззаконне діло“. Замість хліба дають народови каменюку, а для тих, що творять „беззаконне діло“, чорностенська куля, заслєна або шибєнниця! Ой, ви не обачні великі князі, дуки та архієрє! Не мабуть, що, що вже давно до великого Училища тай по наші дні не страшна була шибєнниця і не страшні ваші костри проповідникам правди і любови до менших братів, а що-до тих нами поневолєних голодуючих братів, то вже й ви самі тепер бачите, що „голий розбою не боїть ся“. Нема у вас милосєрдя для народу, тож і не диво, що милосєрдя не має народ й для вас.

Р. Б. 1906, 10-го серпня.

До дворянства на Україні.

Наша редакція дістала від одного університетського профєсорє частину листа, писаного до одного предводителя дворянства на Україні. Під теперішню хвилю, в якій на руинах дряхлого російського самодержавія починають класти підвалини для нової Росії, з котрою звизана і доля України, має слово нашого земляка нагу не тільки для українського дворянства, але й для цілої нашої інтелігенції, і тому подаємо ту прислану нам частину листа.

(Допись з 1906).

Багачко лиха наскодо самодержавіє в Росії, а найбільше лиха то кромішній темноті, не тільки простого народу але і так званим інтелігентам, темноті, котра й в яєрєло великої деморалізації великопанства і чиновництва, що для Європи вже приповідкою стала. І не давнина! Більше як пів столітя тасили правителі Росії каганці сьвітла Божого, що не видно було їх беззаконя, і давали всесьвітню „гигієну“ культури, мучили людий науки і проповідників правди, а російські універзитети для назором поліції і жандармерії стали вже не святилицями науки, правди і людських ідеалів, а вертепами деморалізації молодіжи. Під оїкою поліції і жандармерії викочувалися там „ліпші студенти“, там російська есєнциальність, що тепер доставляє для революції латюни найзавзятіших борців! І деж нєла викочувалися російська інтелігенція, там „младодуми“ сьєдє землі! Тепер бачать всі в Росії, вже давно видано самодержавіє. Царі єзирєли, одні і другі, і кожний запаторочений нємєа, що навіть не вміє розізнати чоловіка, до свого народа прихильного, від людини йому ворожого, иважє себе героєм, котрому вильно для „дезободженя“ Росії коштує душу любити, яку йому тільки захочеть ся. За цїми самодержавіє ще мабуть довго мучити-мєть ся Росія, ще довго проливати-мєть ся людська кров. Борєть ся там тепер груба сила самодержавія з грубою силою революції. Кили кліном вибивають, бо шкода було-б на те пастука Сократів; їх і не багачко на сьвітє. Алеж як одна груба сила нічого не сотворила для всесьвітної культури, так нічого не сотворить і друга. Тепер нищать одні і другі початки культури Росії і тільки одним тим, як революція поборе варварське самодержавіє, довершить вона єдине добре діло, яке може зробити. Після того прийде час для просвітної і культурної праці в Росії, до котрої доложать своїх рук і духовних сил люди тямлючі, що одна тільки культура може обезпечити не тільки добробут і красшу долю великих мас народу, але й удержати добрий

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерти приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кільнянського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 3; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler. Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерти платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 44 к.
на пів року . . . 16 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 34 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні неопечатані вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за єї місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Кабінет Столипіна.

Щоби народи Росії не гадали, що розв'язане думи є знесенням сей інституції, і щоби не гадали, що правительством наміряє далі рідити без співучасті вибраного народом законодавчого тіла, новий президент кабінету, Столипін розпочав переговори з провідниками поодиноких груп розв'язаної думи, щоби деяких з них втягнути до кабінету. Столипін наміряє лише деякі ресорти в кабінеті обсадити бюрократами, а решту народними заступниками, щоби здавало ся, що міністерство Столипіна не є міністерством царських чиновників і реакції. Столипін видає добрий план, але сей план розбив ся; стало ся те, до чого Столипін старав ся не допустити, бо зрекоструований ним кабінет є кабінетом чисто бюрократичним і реакційним.

Зразу звернувся до найсильнішого в думі сторонництва кадетів, котрі тиють ся довірем російської інтелігенції. Кадети відразу дали відмовну відповідь, бо не хотіли бути конституційною прикрасою міністерства, котре мимо всяких застережень, що буде рідити конституційно, служило реакції. Одержавши гарбуза від кадетів, Столипін звернувся до провідників партії „мироогоновлення“, Львова, Гучкова і Гайдена, котра в маніфесті виданім по розв'язанню думи здекларувала ся яко партія вірна цареві, вівала виборців до спокою і праці над мирним оновленням Росії без насильних переворотів. При кінці липня було ще можливе вступлене до кабінету сих умірованих парламентаристів. Вони навіть якийсь час переговорювали з Столипіном і уклали правительствену програму реформ, але ріки крові, які потекли в Свеаборзі, Кронштаді, Ревлі, Теріоках зірвали мости між Столипіном а „парламентарними“ кандидатами до міністерських портфельів. І сї консервативні члени думи не важили ся вступити до кабінету, котрий, хоч вічно говорив о реформах, удержує лад в державі поліційними зарядженнями і воєнними судами. Цар прийняв Львова і Гучкова на аудієнції, але вони заявили йому, що вони в своїм дотеперішнім крузі діляни можуть успішніше працювати. Гр. Гайдена, котрий в думі борював всі зарядження правительства перед закидами кадетів, перервав всякі переговори наглим від'їздом до своїх дібр.

Столипін, котрий фантазував о коаліційнім, півпарламентарнім кабінеті, мусів звернути ся ще більше на право, мусів доповнити міністерство бюрократами. Всі єго міністри суть бюрократами старого стилю. Найбільш реакціонером в кабінеті Столипіна має бути новий міністер рільництва кн. Васильчиков, звисний з того, що все і всюди поборював всякі ліберальні ідеї і стремління. Доси був він генеральним повновластцем Червоного Хреста, котрий в часі останньої війни не дуже прославив ся. Знаючим в сво-

ім ресорті він не є, отже єго вступлене до кабінету уважають за побіду партії великих князів. Другий міністер, котрим Столипін доповнив свій кабінет, брат міністра заграничних справ Ізвольський був товаришем міністра просвіти, а Фільософов був державним контрольором в міністерстві Віттого. Все те значить, що в Росії лишив ся старий політичний курс, а міністерство Столипіна рідить не оперте на довірю народа, навіть без конституційних формальностей, поліцією, урядниками і воєнними судами.

Факт, що інтелігенція відвернула ся від правительства, і така реконструкція кабінету, яку перевів Столипін сильно погіршили внутрішню ситуацію в Росії. Особливим ризиком є віддане аграрного портфелью такому реакціонеру, як Васильчиков, в хвилі аграрних заворушень. Хлопи, котрі надіяли ся, що дума дасть їм землю, суть розчаровані і готові до всяких актів розпуки. В кількох місцевостях хлопці побили своїх послів за се, що не привезли їм декрету на землю. Тут і там вже розпочала ся хлопська жакерія. Доси маємо вісти про нищене дворянство в Полтавщині і в Орельській губернії. В Полтавщині хлопці зрабували і спалили багато маєтків, між іншими також князя Кочубея. Як ся жакерія розширить ся на дальшій губернії, особливо ті, в котрих панує голод, то Росія перемінить ся в купу попелу.

Столипін не буде мати тільки сили, щоби спинити реакцію, яка вдерла ся до єго кабінету. Буде се тим тяжше, бо цар здає ся знов перейшов на сторону партії великих князів і не хоче нічого знати ані о проєкті Столипіна аграрної реформи, ані о знесенню кари смерті, ані навіть о сих реформах, які перед тим само правительством загадало було перевести. Супротив всего того імовірна є вість, що цар, довідавши ся о бунті в Свеаборзі, крикнув: „Тепер буду рідити знов так, як рядили мої предки!“

Петербуржські дзєвняки доносять, що всі нові міністри сугь манекінами петергофської партії, котра рішила за всяку ціну перевести до слідуєчої думи більшість правительствених кандидатів. Сам Столипін в зрекоструованім ним кабінеті не чує ся добре, бо ситуація в кабінеті виросла єму понад голову і навіть для єго самого сей кабінет є за реакційний. Говорять, що Столипін має уступити, очевидно, щоби керму кабінету обняв бюрократ єще консервативніший, ніж теперішній шеф російського правительства.

Народні віча і маніфестації.

(Допись з Ярославщини.)

Акція освідомлювання селян через віча, яку собі взяла за задачу народна організація ярославського повіту, не дає нашим братям-Полякам спокою. З початку удавали вони рівнодушних, а навіть висказували ся з кпинами про „wiece ruskie“; колиж ся струя

розліялась широко, обхопила Радимнянщину, Снявщину, панове Вшехполья затрубили алярм: „Ojczyzna się wali“, і постановили за всяку ціну сю акцію коли не ударемнити, то бодай звести на манівці. По вічу в Дибкові зголошено віче в Лежахові на день 5. с. м. Зараз на другий день знали вже о тім всі патріотники з під стягу вшехпольського не лише в Ярославі, але також в Сняві і постановили прибути на віче цілою фалангою щоби „hajdamackie plemię pauczyć rozumu“. Цікаве лише, що ярославське староство стоїть в такій близькій звязи з вшехпольським табором і зараз по зголошенню віча повідомляє, здає ся єго, а може навіть і завизає до участі; бо звідкиж би вони зараз знали, про віче, коли селяни нікому про се не говорять крім референта? Селяни з Лежахова, довідавшись, що будуть у них так рідкі гості, а знаючі вже з віча дибківського, в якій цілі вони загосять, постановили їх гідно привитати. Віче було заповіджене на год. 4. а вже перед 2. хата Івана Вавришка була битком заповнена селянами, котрі ще ї усталили сторожу з 4-ох парубків коло брами і коло входу до хати, щоби нікого з непрошених гостей до середини не впустили. За який пів години зачались з'їжджати фіри з Вшехпольяками. І так перший приїхав посол Вільк з своїми обидранцями; друга, третя і четверта привезла тих всіх „inteligentników“ снявських, що були на вічу в Дибкові; пята привезла професорів гімназіяльних Пйонтковського, Зелінського і кандидата нотаріально-го Гантера з Ярослава; шеста посла Власовського в товаристві польських клериків; вкінці 4 послідні фіри привезли з яких 30—40 мазурів з Майдану та Рудки. Мазури в розмові з рускими хлопами оправдували ся, що лише для того прибули, бо повномочник князя Чарториского обіцяв кождому фіру дров. Коли Ляшя зачала ся пхати до хати, господар кождого брав за карк і викидав за двері. На подвір'ю зняв бучу посол Вільк з Добрянським, сином місцевого пароха; а коли сей відплатив ся „pięknem za nadobne“, Вільк сказав: „Wiesz ty młokosie, co ja za jeden? Ja jestem Andrzej Wilk, poseł do Rady państwa“. На сї слова нарід підніс такий періт, що п. Вільк дав за виграну і відійшов. Тимчасом з ударом год. 4. селянин Іван Демущ отирає віче і пропонує на предсідателя п. Стефана Добрянського, кандидата нотаріального; а коли всі зібрані згодили ся, той уділив голосу ст. Яньовому. За який чверть години над'їхав комісар Подвійський, а за ним хотіли вступити до хати і всі „bracia Polacy“. На жаль і счм разом не удало ся їм, бо хлопські плечі випахали їх за двері. Однак заки комісар усів до стола, знімає ся за вікном неспокійний крик; фаланга, на чолі котрої був п. Власовський, зачинає на рефента кидати ріжні епітети, вдирає ся до самого вікна посол Вільк з криком: „Tu hajdamci, tu agitatorze hajdamacki“ і т. и. Крики на подвір'ю не устають, всі тиснуть ся тепер під вікно та хотять вікном влізти до хати.

Проф. Пйонтковські дре на однім парубку камізелку, якийсь знов економ копає одного селянина в живіт; тож комісар, видячи на що заносить ся, розв'язує віче. Селяни спішать тепер з хати на подвір'я боронити своїх братів, щоби якої кривди не дізнали від тих пропагаторів згоди. В тій напруженій ситуації, коли обі сторони мали кинутись на себе, лиш інтервенція кількох одиниць з рускої інтелігенції потрафила успокоїти селян, бо хто знає, чи гвері жандармські не пішли би були в рух. Тепер наступила сцена, якої другий раз годі буде побачити. По розв'язанню віча ціла банда вшехпольська забрала ся до рускої школи, де управителем є Поляк Пікульський, а на подвір'ю лишив ся посол Вільк. Коли він в асистенції жандарма виходив на вулицю, оточили єго з усіх сторін селяни і селянки, молоді і старші, і кожде сказало пану послові якийсь комплімент. От іде двох селян через село та кричать в голос: „Люди добрі, ховайте всі кози, бо в селі вовк“; инший селянин: „ти, пане, випас ся на наших бульбах“; третій якийсь біднийший домагає ся заплати за службу, котрої пан посол до тепер не ввіривав. На се оден із студентів: „Люди добрі, дайте спокій пану послові, бо він має багато паперу з Відня, то все собі запише“. Однак вершком всего був образець послідній. На середині села стають люди, а між ними є і Вільк. Оден поважний газда відзиває ся: „Громадо! нині пізнали ми, яких маємо послів; може більше таких не будемо мати, тож заспіваймо їм, а передусім п. послови Вількови вічная пам'ять“. І за ним всі заспівали може з десять разів соу пісню, а голос дійшов аж до школи, де відпочивав другий посол Власовський. Сарака Вільк мав вже досить тої почеси, яку єму єго виборці віддавали, тож чим скорше додав фіри і виїхав з села. Тепер селяни поділили ся на дві часті і розставились по обох сторонах вулиці, щоби ще віддати почесь від'їжджаючим непрошеним гостям. Ось перші їдуть Мазури серед криків русинів: „абе Польска, абе Польска; їдуть двірські посипаки і інтелігентники з Сняви з послом Власовським, а селяни на пращані їм: „гав, гав, гав“; виїжджають і послідні фіри серед крику русинів: „Ojczyzna ucieka, Ojczyzna ucieka“. Дійсно величавий триумф віднесли панове Поляки! По тім всім зібрав ся народ на приходстві у о. Добрянського на довірочні збори, де було запрошених до 150 селян. Президував о. Кіш, а реферат виголосив студ. Янів; по польски виголосив бесіду п. Раф з Ярослава. Бесіда ся, а особливо її кінце зроби на селянах сильне вражінє. „Bracia włościanie“ — кінчив він — „dla was, Rusini, Austrija jest tylko hotelem, a nie czem innym; jeżeli przyjedziemy do hotelu, to domagamy się, aby ten hotel był czysty, zdrowy; baczmy na to, abyśmy w nim nie zgnili; tak samo wy, Rusini, musicie się domagać od tego hotelu, od Austrii, by był czystym, by panował w nim porządek; wy zresztą skryliście się w tym hotelu przed deszczem tylko, ale myśli wasze, zdaje mi się,

Д-р. Іван Копач.

Сензаційне твердження.

Маю на думці найновшу працю проф. Д-ра В. Шурата, котра що-їно власне появилася як друком п. з. Грунвальдська пісня (Bogurodzica dzewicza). Пам'ятка западно-руської літератури XIV. в. Жовква. Накладом М. Петричкова. З печатні ОО. Василян 1906, 8°, стр. 1—52 до того фотографічна знімка з кинського тексту пісні після оригіналу перехованого під ч. 1619 в краківській Ягйлонській бібліотеці, ціна 2 корони. Сензація, як бачимо, зазначена вже в самим заголовку розвідки: „Bogurodzica dzewicza“. Пам'ятка западно-руської літератури XIV. в.!! А треба знати, що пісня та — „то прещів“ — по недавнім же словам одного польського ученого — найшановніша, найдавніша пам'ятка польського письменства“ (Przegląd Powszechny 1901, зошит XI, стр. 252 в рецензії проф. Гека на працю проф. Брікнера п. з. Bogurodzica. Rozwiązanie zagadki. Biblioteka Warszawska 1901. том 244 стр. 81—106).

Якіж докази дає Др. Шурат на поперте свого так сензаційного погляду?

Та попередусего пізнаймо найдавніший захований текст той дивної пісні. Ось він (Се текст, котрого фотографічна знімка подана в брошурі; він підписаний в оригіналі під ноти. Правопись оригіналу задержую умисно):

Bogurodzica dzewicza bogem sławena maria
U twoego syna gospodzina matko swolena maria
Siszczci nam spwczci nam
kyrieleyson.

Twoego dzela krzyczcela boszicze
Uslisz glosi naplen misli czlowecze
Sisz modlitwą jaszcz) nosimi

A dacz raczi gegosz prosimi
a na swecze zbozni pobith
po sziwocze raski przebith
kyrieleyson.

Отже по перше є фактом, що се найдавніший знаний доси текст той пісні. По друге: той текст, перехований на окладинці рукописи Матія з Грохова священика з Кцині (під Гнезном, отже недалеко Грунвальду!) написаний без сумніву по р. 1407, а перед 1438. А то тому: Пісня написана на оборотній, чистій стороні офіційального письма гнезненської капітули з р. 1405. висланого до парохії в Кцині, а написана аж по р. 1407, бо в тім році зладжено рукописи, на котрої дерев'яну окладинку наклеєно папір капітульний; пісню-ж записано вже по наклеєно, бо видно ще, як той, що пісню записував, перетягав нотні лінії на дерев'яну окладинку, лінійкою папір під ноти. З другого-ж боку не міг той картки наклеїти і лінійовати хтось пізніше по р. 1438, бо в тім році перейшла ціла рукопис — в готовій шкіряній оправі — до иншого власителя, (що й зазначено на шкірі оправі); картки-ж, на якій записана пісня, не приклеював до рукописи той другий власитель, бо вона приклеєна тим самим

клеєм, що й друга картка на другій досці оправі, а на тій другій картці є писмо кинського Матія. Позаяк почерк в тексті пісні такий, який був у моді в XIV. в., тому треба заключати, що текст той написав якийсь старший вже віком чоловік, що послугував ся таким почерком, який присвоїв собі за молодю в XIV. в. Отже кінцем текст кинський написаний десь між р. 1407—1420. Колиж тепер пригадаєти, що перша звістка про пісню Bogurodzica є у Длугоша, котрий оповідає, що в битві під Грунвальдом (1410 р.) „signis canere incipientibus regius universis exercitus patrium carmen Bogurodzica sonora voce vociferatus est, deinde hastis vibratis in proelium prorupit“ (— в хвилі, коли зачали трубит до бою, ціле королівське військо, заспівавши голосно рідну пісню Bogurodzica, зі слісами в руках кинуло ся до борби) — то не може бути жадного сумніву про те, що популярність свою в XV. в. і далі (яку бачимо з численних захованих до нині відписів) завдячує пісня Bogurodzica побіді над Прусаками під Грунвальдом. Отже і текст кинський повстав десь коло р. 1410—1415.

Добре. Але щож се була за пісня? Для кого вона була під Грунвальдом „рідною піснею“? Длугош каже, що єї заспівало „ціле королівське військо“ яко „рідну пісню“. Та се абсолютно не було можливе вже хочби з того згляду, що „ціле військо“ складало ся з Поляків, Русинів і Литовців, а навіть і Татарів. І ту починає ся аргументація Д-ра Шурата.

Проти Длугоша, котрий умер 1480. р., а котрого батько брав участь в битві під

Грунвальдом, Др. Шурат витягає літопис литовський (т. зв. літопис Биховця), котрої автор мало що був молодший від Длугоша (жив. же за часів короля Александра 1501 до 1506.). В тій літописі читаємо між иншим, що битву Грунвальдську почали війська литовсько-руські, а польські війська аж на поміч відтак приїшли, „а иньє войска лянские ничого имъ не помагали, только на то смотрели“. Др. Шурат, комбінуючи оповідане Длугоша з оповіданем літописи, заключає, що отже „в хвилі, коли почали трубит до бою“, (signis canere incipientibus) могли заспівати пісню Bogurodzica лиш війська литовсько-руські, отже що то піснь руска. Конклюдія, здавало би ся, зовсім проста і конечна, а прещів вона не доказувала б нічого, коли би Др. Шурат не мав инших доказів на своє твердження. Бож се очевидно, що ані у Длугоша ані у автора літописи Биховця — як в загалі у жадного тодішнього хроніста — не може бути й мови про яку небудь точність що до таких поодиноких моментів борби. А що до того, хто більше достовірний: Длугош чи автор літописи, треба би властиво наперед що їно перевести докладну студию в цілості.

Та на своє щастє Др. Шурат має ще инші докази рускості пісні Bogurodzica. І ту, як мені здає ся, він стоїть далеко міцніше. А двоякого рода се докази: 1) морфологічно-фонетичні і ритмічні. 2) ідейно-композиційні.

Отже фактом є, що польські учені на 40 слів пісні находили доси аж 22 слів будьто незрозумілих будьто спірних із становища звисної доси польської лексики, морфології,

¹⁾ Чому автор не дав своєї так спеціальної праці до Записок Наукового Товариства імени Шевченка? Се динє!

²⁾ В оригіналі а написане буквою о перечеркненою з гори в долину скісною лінійкою.

dażą do tego, aby raz już wyjść z tego hotelu, przejeżdżać do swojej chaty, do niepodległej Rusi". Бура оплесків нагородила сю бесіду. Дальший бесідник о. Кшиш в приступний, а властивий собі спосіб захолював селян до просвіти і єдності, бо лише сими двома способами потрапляли побороти ворога. Він також піддав під голосоване резолюцію, в котрій зібрані приймають в засаді ухвалені проєкт реформи виборчої, а домагають ся усунення кривда для Русинів постановою щодо числа мандатів та заявляють, що уживуть всіх по змозі легальних средств, щоби свої жаданя перевести. Нарешті забрав ще голос господар Іван Демущ і іменем цілої громади висказав як найбільшу погорду та обурення обом посланцям за їх нетакт на публічному вічу і заявив, що при наступних виборах з їх села ані оден голос на тих панів не впаде.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. У вересні відбудуть ся нові вибори до думи на основі вчора оголошеного нового виборчого закону. (Ся телеграма о стільки неясна, що до тепер не було ніякої вісти про оголошене нового виборчого закону в Росії. — *Red.*)

Київ. В деяких повітах розпочала ся вже виборча агітація.

Лондон. "Times" в кореспонденції з Петербурга доносить, що по утворенню бюрократичного кабінету нема надії, щоби Століпін міг перевести свою ліберальну програму. Їм полишає ся, або бути орудем реакційної партії, або уступити. Говорять, що Століпін вибере сю другу есентуальність.

Магдебург. З Петербурга доносять сюди, що мимомовно урядові заперечення фактом є, що цар надав вел. кн. Николаєви Николаєвичеві не о б м е ж е н у повноважень в цілі привернення військової дисципліни. На помічника додано ему ген. Ліневича. Великий князь має нині розпочати свою інспекційну подорож по військових округах.

Петербург. Бувші послы до думи, обжаловані о шкідливу діяльність для держави, мають стати перед окремим трибуналом. Правительству поведіло, щоби видано як найостріший присуд.

Лондон. Дневник "Tribune" доносить, що російське правительство привело фінляндську поліцію випустити на волю убийника Герценштайна.

Петербург. Петербурска поліція припоручила арештувати всіх перебуваючих в Фінляндії членів робітничої ради.

Париж. Кореспондент "Matin-a" доносить: Арештовані з причини розривів в Кронштаді тривають далі. Ув'язнено багато гімназистів і учениць. В наслідок сих подій багато офіцерів зголосило демісію. Морські чорноморської флотії звернули ся до міністерства морських справ з проханням, щоби вдержано масові егзекуції на учасниках бунту в Кронштаді і Свеаборгу, в противнім разі грозять загальним бунтом. Морські з Потемкіна, що схоронили ся за границю, звернули ся до Скридлова з проханням, щоби допоміг їм вернути до Росії. Адмірал обіцяв їм, що буде в тій справі інтервенувати у царя. Чим-раз яркіше показує ся ріжниця між Скридловим, котрий хоче успокоїти флоту лагідним поведінням супроти моряків, а командантами сухопутних військ. Становище Брієва захитане. Кажуть, що на его місце приїде адмірал Рожественський.

Петербург. Міністер війни наказав тайним приказом розв'язати всі кріпостні гарнізони в Любаві, Ревлю і Рязі. Нові залоги мають бути утворені з інших військових відділів.

Петербург. На поголоску, що величезні монастирські скарби в Києво-печерській Лаврі мають бути сконфісковані, заохотили ся

монахи в оруже. Зачувати, що і інші монастирі лагодять ся до оборони.

Берлін. З Тифлісу доносять, що революціонери застрілили там директора міської залізничної, Енгельмана, Віденця. Рівночасно зрабовано канцелярію дирекції і забрано 30.000 рублів.

ТЕЛЕГРАМИ.

Болгарско-грецькі конфлікти.

Софія. З Русуку і Трнови доносять, що там відбули ся антигрецькі збори, по котрих відбували ся заборони, звернені проти Греків. Місто Анхілос над Чорним морем підпалено, а пожежу ще до тепер не угащено. Інші телеграми доносять, що Греки в Анхілосі, розбивши мітинг, забарикадували ся в церкві і в кількох більших домах. Борба тривала до вечера. Префект міста зважав кілька разів Греків, щоби піддали ся, але безуспішно. Врешті прийшло військо з Бургасу і заняло місто. Убитих осіб є дуже багато. Грецький єпископ згинув в полум'ях мітраполічної палати. Згоріло 30 будинків. Греки утекли в гори. Серед Греків в Бургасі панує велике роз'ярєне, тому побоюють ся нових розрухів. Кілька склепів вже зруйновано, в приватних мешканцях повбивано шибви. На залізничці в Керменлі відбув ся антигрецький мітинг, а товна спровокована одним Греком убила іншого Грека. На те наслідок військо. Один офіцер застрелив трох демонстрантів. Рада міністрів ухвалила ужити як найостріший средств проти антигрецьких неспокоїв. Військо одержало приказ стріляти до ексцесивів. Для жертв пожежу в Анхілосі і на кошти інших заряджень з причини розрухів ухвалено кредит 100.000 франків.

Хороба султана.

Царгород. Стан здоров'я султана значно поліпшив ся.

Новий шеф німецької флотії.

Берлін. Кн. Генрик, брат цісаря Вільгельма, іменований шефом чинної військової моринарки.

Замах на князя Валті?

Сензацію викликало викриття будьто би приладою вже замах на життя наслідника престолоу кн. Валті і его жінки. Іменом на двірці, де мали обоє прибути, викрито підозрілу електричну батарею, котру безпробовно усунуено, а двірцеві замкнено. Загально думають, що тут ходило о замах на кн. Валті.

Англійський король у Відні.

Відень. Король Едвард приїде на оден день до Відня днів 7. вересня, в гості до цісаря.

З Сербії.

Білград. Сербське правительство рішило зятягнути позичку в квоті 6 мільонів франків на цілі піднесення рільництва в Сербії. Великий ярмарок на худобу в Ягодіні, на який попередніми роками зголошено волів по кілька тисяч залізничних возів, сего року зовсім не відбув ся, бо експортери не явили ся з причини митової війни з Австро-Угорщиною.

НОВИНКИ.

— До відомости п. Сеферовича, До п. к. Суду повітового в Бережанах вплинуло 23. липня с. р. донесення постерунку жандармерії в Горожанці (підгаєцького повіту) на Дмитра Грабаря, тамошнього селянина, о пер. § 23. зак. прес., повознене через приїплене в Горожанці афіша "Хлопи страйкуйте". Коли я читав перед розпорою дотичне донесення, здивувало мене, що жандармерія поклікувала ся на те, що до Дмитра Грабаря прийшла критичного дня панка друку від мене з Бе-

режан. Здивувало мене то дуже, звідки жандармерія могла знати, що і від кого до Дмитра Грабаря почтою прийшло, коли живемо в конституційній державі, де закони заступають строгую листову тайну, до береження котрої в першій мірі поклікані є поштові урядники. Загадка роз'яснилась мені, коли я прочитав зізнання розсуду жандармерії з Горожанки Михайла Шафрана, списане ц. к. Судом повітовим в Підгайцях дня 6. с. м. Протокол сей звучить: "Rapo byłem w urzędzie pocztowym i tamtejszy poczmistrz zawiadomił mnie, że dnia dzisiejszego nadzedł gruby list, o ile on sobie przypomina, „polecony“ pod adresem Dmytra Hrabara z Brzeżan prawdziwie od D-ra Baczyńskiego, że list ten będzie zawierał jakieś ogłoszenie lub atisze. Poczmistrz nazywa się Apolina-gy Ohowski." — Доказ: Акта ц. к. Суду пов. в Бережанах, ч. спр. U 18076. Ось так виглядає пошановане листової тайни в Галичці. Що-ж ви на се, пане директор? — *Д-р. В. Б.*

— Руско-польська учительська солідарність в практиці. З каміньцякого повіта пишуть нам: Коли минушого року ходило о вибір двох учительських делегатів на краєву конференцію, то полагоджено справу так, що учителі по попереднім порозумінню вибрали одного Русина, а одного Поляка. Колиж вибраний Русин уступив, мусів сего року відбути ся доповняючий вибір. І от товариші (-шки) Поляки чуючи по своїм боці перевагу (бо учитель-Русинів з менша половиною) мимо того, що місце опорожнене по Русині, вибирають Поляка А. Ціхоцького, скрайного гакатиста. Коли жважити, що вже є вибраний оден делегат Поляк, а оден Поляк іменованний, то виходить, що польські школи, яких в сім окрузі є заведів третина, будуть мати своїх трох заступників, а рускі школи і руске учительство ані одного. І що-ж тут говорити про учительську солідарність там, де учителі-Русини є згорі засуджені на майоризацію, де є вони залежні від незначної більшості? Щось подібного стало ся і з вибором репрезентанта учителів до ц. к. окружної шкільної ради. "Більшість" вибрала репрезентантом Яна Оришкевича, директора віділової школи, тому щоби лише борони Боже не вибрати Русина. А треба знати, що учителі Поляки вже мають одного свого репрезентанта в окружній раді, і то мійського учителя, і що п. Оришкевич є хоррий на невилучимому горляну недугу так, що незабаром переходить в стан спочинку, бо прямо не годен слова промовити. Але то все нічого не значить. Най буде аж двох мійських учителів репрезентантами учительства, най сільські школи будуть позбавлені заступництва, най справи учительські заступає учитель-немова: аби то лиш був Поляк, аби лиш не вийшов Русин, бо... pas tu większość! Чи і "Krajowy Zwizek..." так само розуміє польсько-руську солідарність між учителями? Варта, щоб учителі-Русини добре собі се запам'ятали.

— Дирекція руского театру повідомляє отсим Вп. Публіку замісцеву, що білети на представлення, а особливо на "Г а л ь к у" та "Продану Наречену" належить замовляти наперед, бо перед самим представленням можуть бути вже випродані.

— Греко-католицьке єпископство в Америці. Конгрегація де проагандна fide згодила ся в засаді на заложення греко-католицького єпископства в Америці, а папа затвердив сю ухвалу не в цвітінні с. р. Після донесення американсько-руського Вістника звернула ся конгрегація до многих американських священиків, щоби висказали свою гадку в справі кандидатів на єпископа. При тім мала конгрегація рішуче заявити, що єпископом може стати лише оден з американських священиків. Коли би се було правдою, то в такім разі вість про проєктоване іменоване галицького священика о. д-ра Демчука okazała-б ся фальшивою. Також митрополит Шептицький заявив, що вість про іменоване єпископом о. д-ра Демчука, є — бодай на тепер — безосновна. Се подаємо на одвічальність

"Slow-a polsk-oro", котре нині повисшу відомість умістило.

— Кілька слів у відповідь "Одному з професорів". Не знаю, як Ви, Вп. Пане Професор, можете обох нещасних учеників, що відобрали собі жите, зачислити до хлопців з ґрунту зіпсованих". Оба вони були дітьми з Денисова, тож, коли ласка, потрудити ся там та поспитайте про покійників першого ліпшого селянина, а певно скаже Вам, що оба, а особливо Стеслович, були дітьми з ґрунту зіпсованих. Така то була добра дитина, така слухняна! Таким він пішов до гімназії і таким видко був і там до недавня, бо ще при кінці першого курсу професор С. казав до мене, що Стеслович, то найпорядніший з денисівських учеників. І той хлопець мав би в так короткім часі стати "з ґрунту зіпсованим"? А колиб вже так дійсно стало ся, то чому Ви, п. Професор, не запобігли тому? Таж Ви знали, що хлопці зовсім не вчили ся, що до школи мало ходили; але чи Ви вглянули в причину сего? Ви-ж виділи, що хлопці раптом занедбалі в науці; а чи Ви повідомили о тім їх родичів? Ви спустили ся певно, що дирекція гімназії повідомить їх о тім урядово. Та родичі погубилих і повідомлень зовсім не отримали. На перший пірлік мав першу — оловідав мені батько Стесловича з слезами в очах — на другий я ніякого повідомлення не отримав. Думав, що вчить ся добре, так як перше. Питав его: казав, що добре. Не довідував ся, бо не надіав ся нічого злого. А він застрів ся! Та по що було собі жите відбирати? Дістав би двійку, та най би там вже було. Коби я був знав, був би его спам'ятав! А Ви, Пане Професор, знали, що він не вчить ся. Знали і о злім життю погубиших, бо кажете самі, що студенти з інших клас скаржили ся, що „шестакі пють по шинках". Ви знали також, що родичі погубиших — селяни: заняті працею не мають навіть часу більше вглядати в его жите, довідуватись, як він веде ся поза школою. Ви мусіли спостерегти, що хлопці видко на злій станції, що не мають доброї опіки; а знаючи, що селяни не прив'язують великої ваги до станції, Ви виділи, що хлопцям грозить зіпсуте, чому не вівзвали їх родичів до себе на пораду, не перестерегли їх перед грозичним небезпеченством? Було лиш кількома словами повідомити родичів о всім, а можна би було запобігти нещастю. Та Ви не чулиш до того обов'язаним! А тепер кажете, що „не так легко дасть ся направити хлопець з ґрунту зіпсований". А хто ему дав зіпсути ся? Чи можна Вас, Пане Професор, о се спитати? — *Денисовець.*

— До нашої інтелігенції. Відомий вже указ червневий едукативної комісії зазирає нашим селянам вступ до мійських народних шкіл. Як ціла господарка так сей указ вимірений на цілковите згноблене нашого народу. Такі репресії повинні бути спонукою до тим інтензивнішої праці. І сей драконський указ може при добрій організації і праці вийти як раз добре нашої справі і то з многих причин. Возьмім хочби се, що селяни будуть мусіли тепер пізнати господарку комісії едукативної безпосередно на своїй шкірі і зацікавляють ся при відповідній покермованню не на жарті, справою шкільництва і справою образованя дітей в народних школах. Приготовити до вступних іспитів до середних шкіл не так тяжко, наколи уладити ся як слід приготівляючий курс. Многі річи як з рахунків дроби, рисунки, деклямації, польська історія відпадають при приватній науці. Зисканий через се час можна вихисувати на докладніше совістніше приготівлене з тих предметів, з котрих питають при вступних іспиті. А роботу свою повинні ми повести в сей спосіб. Кожний повинен трібувати вперед записати свою дитину до міської школи а в разі відмови вносити жалобу (без

фонетики, а навіть акції і ритміки. А се тим більше впадає в око, що чим пізніший текст пісні, тим більше перекучений, часом аж до повної незрозумілості. Отже приміром: як погодити з вимогами польського наголосу факт, що Bogurodzica в мелодійній пісні (се видко з нот!) мусить мати наголос Bogurodzica. Чи не просить ся ту само собою руске: Богородица? Або: чи новсенсове „bogem slawena", з котрим учені досі ніяк не могли собі дати ради, не пояснює ся найкраще і найприродливіше яко перекучене з руского „благославена"? Або: ритмічно доконче вимагана вимова „п" як „w" в словах „U twego syna dosrodzina" — для польського языка нечувана річ, а для руского буденна поява! Або й само слово dosrodzin — як воно виглядає по польськи? Або таке „matko swolena" (вибрана!) — як ту вияснити з польського языка, а в руським треба лиш пригадати собі з канону утренняго: „Маріє... єдиного отъ неразлучныхъ Троицы пріятельцеє сущая, на неже Отець и з во л и". Або — може найхарактеристичніший! — twego dzieła krzyżowego, котре Bobowski (Polskie pieśni katolickie do końca XVI w. Kraków 1893, стр. 31.) поправляв на: „twego dzieła, krzyżowa dla", а Nehring (studia literackie стр. 16) на „twego dzieła krwi i ciała" — чияж не є се руске: твого діла хрестителя? (як се перший вияснив Др. Франко в Archiv für slavische Philologie 1902 стр. 150—154)

Та вже досить тих примірів. Досить, що Др. Шурат на основі таких помічень уважає кидний текст пісні Bogurodzica по просту т р а н с к р и п ц і є ю! менше-біль-

ше такого западноруського тексту:

І. Богородица девица, благославена Марія,
У (В) твоего сына господина матко сволена! (Марія,

С'я ци-) намъ, спусти намъ

Кірієлей соґъ.)

ІІ. Твоего деля крестителя, божиче!)

Услышь гласы, наплывъ мысли) чловець,

Слышь молитву, южъ носимъ,

А дати рачи, егожъ просимъ,

а на свете зблзний побитыкъ.)

по животе ра'ски! пребитыкъ.) —

Кірієлей соґъ

Та не досить того. Д-р. Шурат має ще оден аргумент в руках на доказ руського походження пісні Bogurodzica, а то ідейну композицію пісні. Ідея є — то, як бачимо, просьба звернена до Ісуса Христа о ласку Божу, але просьба звернена не впрям, тільки з покликом на посередництво Матері Божої і сьв. Іоана Хрестителя. Для Поляків така інстанція була просто незрозуміла, іменню інстанція Іоана Хрестителя, і тому стільки перекучення слова krzyżowego в різних варіантах пісні вже в XV. віці і стільки дивних попра-

рібок о у вигляді на чисто польське: modlitwa, glosy і т. п.

У) вибрана; *) шепіт (церковне) виласкати; *) до словослів „Господи помилуй", ту означало місце предмети „поміч Богу" або „ласку Богу"; *) Задля Твоего Хрестителя, Сину Божий, божиче, від Бог як Спасителя під Спасителю, князю від князя і т. п.; *) вишпівати, віддати мисли людські; *) дозволити, шалувати, побити; *) пор: Ти же, Господи, во ім'я твоє, пробалявши (Неалом) іої; або і Чияж побрешати. Вся суцзя нечеловічєская, аки не пребивають на смерті.

вок того слова у польських учених XIX. в. Д-р. Шурат потребував лише зачитувати з Чина Вечерні місце, де зараз після „Богородице Діво" йде „Хрестителю Христовъ, тебѣ молимъ ся, всѣхъ насъ помияни... тебѣ бо дана бысть благодать молити ся за ны", щоби ціла композиція пісні Bogurodzica стала зовсім ясною. І ся ідейна композиція не менше має ваги в аргументації Д-ра Шурата як моменти лексикальні і морфологічно-фонетичні та ритмічні. Рівно-ж з традиції східної церкви вияснив Д-р. Шурат і те, що якраз ту пісню (з Матерію Божою і Іоаном Хрестителем) співано перед борбою. З цитатів наведених Д-ром Шуратом виходить, що Матер Божя (Покрова!) і Іоан Хреститель з давен давня в східній Церкві уважали ся покровом і помічною військ християнських в борбі з ворогами-поганами.

Не забув Д-р. Шурат відповісти й ще на одне, зовсім не маловажне питане для його аргументації, а то: Чому не найшло ся досі ані одного тексту тої пісні на Русі, де вона — по думці Д-ра Шурата — була своєю ділою, а в Польщі їх так багато? Д-р. Шурат відповідає дуже хитро: „брак копій в западноруських сторонах пояснюєть ся популярністю пісні в тих сторонах так само, як екзотичністю єї в Польщі численні польські копії після ґрунвальдської битви, в якій співали пісню не всі війська, а тільки литовсько-руські" (стор. 51). Цікавий я, чи хто повірить Д-ру Шуратові в тій справі на слово? Мені видить ся, що се найслабша точка аргументації Д-ра Шурата. Та я волю ждати на дальші фактичні вияснення у тій справі, як пускати ся на здогади. А поки що мущу за-

значити, що праця Д-ра Шурата таки справді дуже багато принесла до розясненя того „найшановнішого і найстаршого" памятника польської літератури. Западноруське походження его і зв'яз з рускими традиціями Ягайла видко з праці Д-ра Шурата як на долоні). І мені насуває ся ще лиш питане: Як прецінь польська критика приїме виводи Д-ра Шурата? Як з ними погодить ся або дасть собі раду? А може „Słowo polskie" по просту напише?), що се все неможливе, бо-ж Русини прецінь ще й нині (т. з. на початку XX. в.), не виийшли поза стан безкультурних „неосілих номадів"?...

Та своєю дорогою може-б при тій нагоді і Русинам варто серйозно призадумати ся над тим, як се воно так стало ся, що мимомовно очевидного руського характеру „найшановнішої і найстаршої памятники польської літератури" з XIV. віку польська часопись ще в XX. віці — і то навіть в колишній столиці руського королівства — може називати Русинів безкультурними неосілими номадами!... Чи не тому хіба може, що Русини з давен давня були добрими „меломанами", але кепськими „громадянами"?...

*) Хоч я з деякими висновками автора в деталях і не можу згодити ся прим. мовби Bogurodzica dzwiewca, bogem slawena maria був vocativus, але з білоруським акавом (а що-ж тоді „matko"? і т. п.

*) Пор. до того статю F. R. G. п. з. Nadzieje i rzeczywistość na Rusi (Słowo polskie з 8. серпня 1905 н. 366).

стемля) прямо до міністерств просвіти. Нещай Відень засипле ся нашими жалобами на ляхку господарку „каганцовой“ комісії. Всюди по містах і містечках, особливо там де є філії „Просвіти“ або товариства педагогічного організувати пригтовляють курси до середніх шкіл. Всеж найдуть ся в кождім містечку такі сили, що зуміють вести такий курс. Оно було би пожаданим, щоб селяни не платили за науку, однак де є се конечно, не підносити тої заплати, а кошти поносити з податків наложених на заможніших, з концертів, аматорських вистав та інших подібних жерел. Де є більші села або сьвідоміші, там мож уладити такі курси прямо в місці. Кожда приватна особа має право провадити такий курс. Сотки академиків тиняють ся без занятя. Оплата по 2 корони в місяць від сорока дтій обжне дуже добре видати на удержане такого учителя на селі. Десятки нашої молодіж не потребували би кидати університета серед студій. Перебувати на селі могли би очевидно лише правники, та тим самим не забирали би лекцій і інших способів заробітку технікам, філософам, та медикам. Та тут належало би забрати ся сейчас до діла так, щоб ми не змарнувати дорого часу. Обов'язком є інтелігенції, а особливо учачої ся молодіж поагувати тепер між народом за тими курсами. Як з одної сторони повинні би такі учителі совісно виповнити прийняті на себе обов'язки, і запізнати ся докладно з вимогами при вступних іспитах і приготувати як найсовітніше за рік-два діти, — так з другого боку треба би, щоб старші інтелігентні гляділи добре, щоб не кидали ся до такого научування знані легкодужи нероби. Пригтовляють курси по селах для нас дуже важна річ, хто зна чи не важніший як в місті. Селяни не пожалують 2—3 корон вже хочби для того, що не будуть платили за удержане дтій в місті. Маючи такий курс на селі, будуть пхали ся таки до школи, котрі в інших місцях не подумали би о науці, спосібніші хлопці могли би здавати вже по році вступний іспит, менш спосібні по двох літах. За десять літ навіть не дуже інтензивної праці залили би ми всі східно-галицькі школи, так як Мазури західно-галицькі. Подумаймо, що коли-б такий курс існував лише в п'яти селах кожного повіта а в кождім селі було на курсі лише по сорок дтій, то половина тих дтій сідуючи до іспитів давала би до першої класи по сотці дтій з кожного повіта. Захід невеликий, кошти маленькі. По п'ять інтелігентів з кожного повіта може залити за десять літ всі школи нашими дітьми. Лише по п'ять інтелігентів! — *Інтелігент.*

— **Патріотична робота.** „Громадська Думка“ пише: Під впливом надзвичайних політичних подій у державі, громадянство мало звернуло уваги на те, що скоїло ся у Сизрані. А сизранська пожежа, мусимо сказати, дещо так виявила до чого цікаво приглянутись ближше. Сизрань був осередком торгівлі хлібом на увесь заволзький край. Міліони грошей було в сїю справу вложено, сотні людей теж наживали міліони, а тисячі змучених, обшарпаних, без притулку людий-босяків, допомагаючи капіталістам набивати товсті свої кишені, самі конали з голоду. Турбувати ся про них нікому було. Ні дешевих харчевень, ні нічлігів, ані якоїнебудь просвітної інституції, — школи, бібліотеки, читальні — не було тут і в заводі. За те вславилась Сизрань своїм „патріотизмом“ і „істинно-руське“ чорносотенці вели свою агітацію на всіх перехрестях. „Братські листки“ саратовського архієрея Гермєгена, „Віче“, „День“ та інші чорносотенні твори роздавано босякам дурно. Говорилось при тім, що все лихо й злидні у нашої державі пішли од „крамольників“: євреїв, інтелігенції, думи, що треба винищити усіх сих ворогів. І задурені люди взялись нищити. В десятих місяцях разом запалала Сизрань; „учителі“ побачили, що з їх праці вишло, то вже було пізно: огонь не розбирав, де „патріоти“, а де крамольники, і знищив добро всіх. А осатвіла, наструнчена чорносотенною проповіддю юрба босяків не вгавала. Богато народу згоріло в полумінні, та не мало загинуло его в руках нерозумної сліпої юрби. „Бийте студентів, се вони підпалили город“ — вигукували чорносотенці і валка людий хватала та мордувала всіх, хто їй здавав схожим на студента. Убито земського практиканта Цьвіткова, що хотів застерегти юрбу від вибуху парових кітлів у млині. Одному телеграфістови сокирою відрубано голову, другого заколено вилами, замучено земського аскураційного агента Уткина, жінку та двоє дтій земського техника Ястрембова і багато, багато інших, яких прізвища невідомі. Тисячі трупу, десятки міліонів утрати — такі були наслідки чорносотенної роботи! Але, як видно, чорна сотня й ще не порозуміла і не покалась, а провадить свою агітацію й далі. Після Сизрані вже спалено Самару, загрожують спалити Оренбург, Вороніж та інші городи... Чи довгож ще громадянство буде терпіти нелюдські, безглузді вчинки сих „патріотів“?

— **До товаришів матуристів.** Хто з товаришів матуристів хотів би по фєрних удати ся на студії до гірничої академії в Лубні (Leoben, Steiermark), звольте звернути ся до мене по інформації, якими в кождій хвилі му служити. *Богдан Кисоньжек*, студент гірничої академії. Адреса: Кокошинці, п. п. Лука мала.

— **Від рускої бурси ремісничої і промислової у Львові.** Подаємо до відомости нашої суспільності, що з днем 1. жовтня с. р. переносимо інститут нашої бурси з площі Стрілецької ч. 2. до камениці товариства „Промисла“, Ринок ч. 10. де займемо 5 до 6 більших комнат. До тепер кидали ми інститутом

по різних ділах, бо не можна було наїти відповідного локалю і фонди наші не вистарчали на високі оплати. Тепер однак користаючи з нагоди опорожнення камениці через товариство „Дістер“ і знаючи, як великий є наплив молодіжні охочої до науки ремесла і промисту, важимо ся на винаймлене відповідного для бурси на сїю пору мешкання, в надії, що суспільність наша підопре нас матеріально ширіше, як до сего часу. Потреби наші змагають ся з кождим днем в задивляючий спосіб і наколи наша суспільність не підопре нас скоро і вдало, то в короткім часі фонди наші вичерпають ся і діяльність нашої інституції так многоважна в розвою народній, устане. Відзиваємось отже до Вас Родимій з горючим покликом: „Не дайте нашім бурсі знидїти!“ Всякі датки слати на адресу п. Івана Бачинського у Львові, Ринок ч. 10. — Висилає звітів за рік 1905 за діяльність перешкода розпочалась доперва в сім місяці. — *Видіт.*

— **Краєвий варстат науковий для виробу забавок в Яворові** розпочинає рік шкільний 1906/7 з днем 1. вересня 1906. Ученики, котрі би мали замір записати ся до сїєї школи мають зголосити ся до Заряду школи найдалше до 3. вересня 1906. Усіляк прийняти: укінчений рік 12. і сьвідоміше шкільне з укінчення народної школи та фізична спосібність до праці. При школі є бурса для кількох бідних селянських дтій.

— **Почтова новість.** В Пешті усталив поштовий уряд автомат, котрий буде приймати рекомендовані листи і видавати на них квіти. Маніпуляція дуже проста. До отвору вкидає ся лист і 10-сотикову монету. По покрученю корбою одержуємо поквітване на наданий лист.

— **Кишеневий телефон** винайшов недавно Варшавянин Вайнгот. Є то апарат великості малого годинника; можна его носити на ланцуску в кишені. Має він сїю прикмету, що можна его уживати в кождім місці, не шукаючи ніяких апаратів. А діє ся се так: центральна станція дає абонентови апарат з ключиком. В брамах домів і по інших для публічності доступних місцях уміщає ся замкнені прилади, названі винаходником „скринки-контакти“. Абонент за допомогою ключика лупить свій апарат з скринкою-контактом і розмовляє з станцією, зглядно абонентом, посідаючим у себе телефон. Кошт апарату (раз на все) вноситься 5 корон, а річна оплата за уживане телефону 15 кор. Центральна станція що року змінює внутрішній уклад в скринках-контактах так, що що року треба іншого ключика до получения їх з апаратами. Отже коли абонент не зголосить ся по ключик і не зложити оплати, то не буде міг із свого апарату користати. П. Вайнгот опатентував свій винахід на всі держави.

— **Бальоном до бігуна.** Трагічний кінець виправи Андре-а, Френкія, Стріндберга і інших не відстраив від нових проб розслідити арктичні краї, землі вічних снігів і ледів. Тепер хоче зробити пробу американський подорожник Вельман. Робить він приготування на тїм самім острові Даньскім, з котрого вирушив Андре. Бальон Вельмана належить до найбільших, які до тепер збудовано. Має він 50 метрів довгости, 16 метрів широкости і 6356 м³ об'єму. Бальон є заосмотрений в 2 мотори о силі 25 і 50 сил кінських. Сі мотори обертають дві шруби, при помочи котрих може бальон порушати ся з шкоростю 19 до 30 кілометрів на годину. Важить 3000 кг., а може унести 7.400 кг. Кіш бальона є дуже обширний. Під кошем є легке сталеве човно, заосмотрене в мотор і так уладжене, що можна его замінити в самоходові сані. Бальон є заосмотрений в інструмент до удержання телеграфічної комунікації без дроту із станцією в Шніцбергу і Гамерфесті. Виправа Вельмана буде випробованем усіх дотеперішних винаходів і здобутків з області аеронавтики, телеграфії і техніки. Реченець подорожі ще не означений.

— **Нове підводне човно.** В корабельних варстатах Newport-Newa-Companу збудовано найбільше з дотепер збудованих підводних човен. Човно то, котре — як кажуть — може о власних силах переплисти цілий океан, є озброєне в три рури до викидання торпед і 6 торпед. Для обсервації в часі їзди на поверхні служить висока капітанська вежа і досить великий герметичний прибуздок, котрий улегче плавання. При помочи бічних крил може човно поринати і виринати. Окремі колеса служать до того, щоб човно могло порушати ся по морській дні. Збудовано також прилад для пурків, при помочи котрого, можна в разі небезпекі ратувати залого. Конструкція сего човна є така, що можна его ужити до закладання і усування мін, до нищення і репараций каблів і т. п.

— **Музулманська небезпека.** Англіські і францускі газети пишуть, що від довшого часу сльідний між народами магомеданським рух, дуже небезпечний для держав, котрі над ними панують. До тої пори уміла дипломатія зручно ділити музулманський сьвіт на ворожі табори, і у власнім інтересі спинала розвиток музулманських народів. Рух, який тепер виступає з чим-раз більшою силою серед Магомедан, а котрий має на цілі сполучення всіх музулманських народів, показав Європі, що роздор і незгода між ними може вскорі скінчити ся і настане між ними згода під кльєм спільної борби против всього, що європейське, або що Магомедани в північній Африці подадуть руку Магомеданам в Азії або створити могутий союз против магомеданський. Що такий вибух воєнного завзята магомеданського сьвіта ударив би передовсім в Англію, котра має найбільше число магомеданських підданих, то певна річ. Тому Англія ще в пору постановила упокорити і

тако упокорила Туреччину в граничній спорі на синайській півострові, аби створити відстрашуючий примір. Вона хоче піти навіть далше, бо задумала відобрати Туреччині півостан пад частию Арабії разом з сьвятими містами Меккою і Мединою. Але се ще більш роздуло музулманський фанатизм, а оповіщені педанно в англійській „білій книзі“ документи, як також опір Марокка против заведення ухвалених в Альжєсіраї реформ, викликали зі сторони францускої і англійської преси крик, що небезпечність, грозяча Франції і Англії від Магомедан, незвичайно велика і близька, та що небезпечний той рух підпірає Німеччина. „Положене — пише одна з француских газет — дуже грізне. Увага Франції звернена на него з тих самих причин, які спонукують і Англію слідити его з неспокоєм. Англіські і францускі інтереси в рівній мірі загрожєні. Так сильному ворогові треба противставити дипломатичне порозуміння обох європейських держав, пануючих виключно над музулманським сьвітєм“. А далше вказує та часопісь, що паніслямська агітація поробила в останній році великанські поступки. „Нині стоїмо перед рухом, котрий ширить ся з шкоростю полумія у всіх арабських краях, а проявляє ся на він кровавими напастями на англійських офіцерів. Справа Таби, викликана Туреччиною, була лише попередньою до розширення агітації. Туреччина мала надію, що як її війська покажуть ся над Суєским каналом, то вибухне рухавка від Єгипту аж до Марокка“. Так пишуть всі англійські і францускі часописи і накликають до осторожності і енергійного виступлення проти Туреччини.

— **Дефравдація в корчиньскім ткацкім товаристві.** Урядник корчиньского ткацкого товариства Антін Понаковський дефравдував 21.000 корон. Сю дефравдацію поповняв він в той спосіб, що побирав належитости за товари, а не віддавав їх до каси товариства. Слїдство вже розведене, а далше шконтро викаже властиву дефравдовану суму. Догадують ся, що внісє вона понад 30.000 К. При ревізії показало ся, що багато пильних справ зовсім не поладжене, а на множество листів не вислано відповіді. Надзираюча рада заняла ся дуже енергійно санацією товариства і є повна надія, що її успішно переведе. Понаковського відставлено до обоводового суду в Яслі.

— **Крадіжки.** Дня 1. серпня відбував ся річний ярмарок в Добромилі. Там продав Петро Кулиняк, газда з Галивки старосамбірського повіту, воли за 425 злр., гроші сховав в калитку, обвинув шматкою і вложив в пазушницю (кишеню в сорочці в пазузі). Торгуючи ся з баршівниками, бачив, що якийсь панок, ладно прибраний з золотим ланцюшком, крутить ся коло него. Як уже продав воли, приступає до него панок і повідає: „Ви газдо з Галивки?“ — „З Галивки!“ — „А нема тї вашого єгомости?“ — „Нема.“ — „А то шкода, я знаю ся з вашим єгомостем, і маю їм щось післати; чи ви близько кологих?“ — „Близько.“ — „А може ви який старший в громаді?“ — „Старший брат.“ — „То добре, возьміть отот пакунок і передайте єгомостеві“. — Кулиняк дав своєму синові, щоб вложив до торби. Відтак панок виявив пятаку і велів також сьвященникови передати. Кулиняк взяв 5 злр. і дав синові, щоб сховав в калитку; однак панок повідає: „Ні, не давайте йому, а вложіть до тих грошей, що взяли ви за воли, буде безпечний ше“. Кулиняк виявив гроші і хотів вложити пятаку, а учинний панок повів, щоб дав йому калитку, а він вложит. Нерозважний чоловік дав гроші з рук, панок вложив 5 злр., обвинув шматкою, ще і мотузком обв'язав, віддав газді, а за труд дав йому 30 кр. Кулиняк прийшов з сином домів, гроші сховав в коморі і пішов спати. Рано встає, іде до комори, отирає калитку, а по грошах і місці застигло; замість грошей найшов кусники паперу з мавтерівського цінника з образками. Проворний злодій в очах Кулиняка зумів витягнути гроші і вложити непотрібний папір, навіть і пятаку йому не лишив. Відтак поїє Кулиняк до свого пароха пакунок. Отвиряють, а там найшли кілька чисел „Illustrierte Zeitung“. Газда заргиз ся тою стратою не-аби-як, бо купивши часті двірського обшару, мав тими грошми заплатити зроблений довг на купно поля. Оповідати люди, що якийсь газда з Росії продав того самого дня в Добромилі корову і коня і взяв 130 злр. Ті гроші украв йому також злодій. Добромилів від давна славить ся крадежно в часі ярмарків і проворними злодіями, а жертвами їх надають виключно наші селяни. Злодіями бувають все Жиди, ті птиці, що не орють і не спють, а жнуть, збирають і добре, вигідно і безжурно прожияють. Цісарський уряд повинен би охоронити своїх горожан перед розбоям в білий день, бо се лежить в інтересі самої держави, щоб люди були безпечні з своїм майном. На ярмарку в Добромилі були два ветеринарі, що заглядали кожій худобі в рот, і щось один чи два міські поліційанти та один жандарм. А на такий здив народа можна би вислати кількох жандармів і тайних агентів поліційних, а вони могли би в тім місті зробити красивий полон. — *М. З.*

— **Пожежа на міжнародній виставі в Мілані.** На міжнародній виставі в Мілані зникнув пожар може найвартішшу її часті, бо угорський і італійський відділ сгосованої штуки. Пожар розпочав ся в Палаті штуки в павільоні угорським, а потім переніс ся на італійський павільон. Палата сконструювана є з легкого матеріалу. З початком вистави удержувано окремих нічних сторожів, описля заступлено їх нічною патрулею. В Мілані думають, що палату штуки підпалили відправлені нічні сторожі. Пожежа розширила ся з нечуваною шкоростю. В 20 минут по алармі

цілий будинок був в полуміннях. Ратунок був дуже енергійний, однак аж по розрубанню получения горючих бутликів з іншими, удало ся огонь зьлокалізувати, та не допустити до золотничого павільону, де находили ся величезні багатства. Угорський і італійський павільон цілком знищені. Декотрі обчислюють шкоду на 15 міліонів франків. Деякі шкоди є прямо неоцінні. В італійським павільоні згоріли пр. деякі унікати, як плинні і моделі мілянського туму, старинні документи і т. п. Згорів також модель туму, над котрим працювали 22 роки, забезпечений на 22.000 лір, хоч Англії давали за него 100.000. Число пошкодованих фірм переходить 500. В павільоні декоративної штуки згоріла цінна корона, призначена для королеви Маргарети, оцінювана на 15.000 лір.

— **Цісарські маневри.** В сегорічних маневрах на Шлєску возме участь 90 баталіонів піхоти, 60 швадронів їзди, 40 батерій пільної артилерії, 2 відділи з машиновими карабінами, 8 компаній піонерів, в цілости 68.000 людий. Розкази будуть розносити циклісти, автомобілісти і поштові голуби. Буде також один панцирний самохід і пільна возова кухня.

— **Новий поїзд.** Дирекція державних залізниць доносить, що з днем 10. с. м. заведено о околі станіславівської залізничної дирекції, на шляху Ходорів-Стрий, новий мішаний поїзд ч. 3385. Сей поїзд, з возами II і III. кл. відїжджає з Ходорова о год. 5 мін. 14 по полудні, з Жидачева о год. 5 мін. 52 по пол., з Гніздицева-Кохавини о год. 6 мін. 25 вечером, з Ходорова о год. 7. веч., з Верчан о год. 7. мін. 13. веч., а приїжджає до Стрия о год. 7. мін. 25 вечером.

— **Дрібні вісті.** В Лодзі-Пушті жандарм Стефан Кішкован в приступі божествені застрелив з карабіну 7 осіб, а 4 смертельно ранив. Їго товариші мусіли его застрїлити. — В Галичах задріло під гробів 6 осіб. Три з них умерло. — В Мамалих отруєно сь гробами 5 осіб. Всі вони по єврейських муках померли. — З приволау свого побуту в Празі має шсар жертвувати на ріжні гумантарні цілі 3 міліони корон. — Віном містечка Хоросткова вибраний пранат граф Станіслав Сомєнський-Лєвчинький.

Віча і збори:

— **„Великий народний Табор“** т. є. піде під ґтертий небом відбуває ся в Старих Кутах, на „Валгуській дєвалі“ при подєській дорозі дня 19. серпня с. р. о годін 2. полудня. На случай непогоди відбуває ся те вже в забудовані Іосифа Слюзаря. „Збирайте ся тисячами, а порядком ся над теперішню ситуацію політичну в краю і над виборною реформою...“ По вічу о год. 7. відбудуть ся в Кутах в сали Штєтнера гімнастично-музичні вєчєрніци в честь паміти Михайла Драгоманова при участі печеніжинських Сичовиків і Сичовичов. Вступ на вечєрницю для селян і мідан 60 сот. кірєла 1-рядні 2 К., 2-рядні 1.60 К., вступ на сальо 80 сот. Від тім можна дістати у Н. Гузєвчука (канцєлярія д-ра Кулика) а в день концерту від год. 6. при касі. Чистий дохід на будову Народного Дому в Кутах.

Концерти і видовища:

Товариство „Сокіл“ в Буську уладжує в нещало дня 19. серпня о годін 7.30 вечером в готєлю Гольдберг на Старім Місті аматорське представлєня: відорані будуть отєти комєдїї: 1. „Два доми і одна фіртка“ (комєдія Льва Лєвєтєвського), 2. „Сємє не краді!“ (трагі комєдія І. М. Дунїна). Вістїв мож набути скорше в торговлї п. А. Курія.

Урядові вісті:

— **Перенесєня.** Намісник перенє старшого повітового комісара Іосифа Ставєського з Стрия до Бучача; повітового комісара: Віронслава Вісєньєвського з Турки до Чеслопа і Володимєла Гєнєдєвичєвського з Чеслопа до Турки; конвєнционных практикантів намєсництва: Юлія Гєрмєла з Подзуря до Лївова, Марїана Нїгарєвського з Тернополь до Шпєль, Гєнріка Жєлєцького зі Лївова до Подзуря і д-ра Павєла Гєрєнїка зі Лївова до Тернополь.

Вд. Д-ра Василя Шурата, Д-ра Михайла Новаковського, академіка Михайла Пилгяра і техника Чєховича з Залєзєць прошу відвєротною поштою мєнє подати свої адреси.

Марка Бирдах в Бродях.

Конкурси Бурс.

Руска бурса в Рєгатині прийме 30 учеників, усіляк: 6 корон і лєгомінні місячно, близиших інформацій подасть п. проф. Ст. Обєртєс наєстєлєть бурси. — Зголосуватись треба до 30. серпня.

— **Кружок патріотичних одиниць Жидачівщини** постановив з початком шкільного року 1906/7 отворити в Жидачеві „Сєлянську бурсу“, до котрої прийме ся околі 30 хлопців спосібних і пильних в науці.

Бурсу можна буде отворити лиш тоді, коли зголосить ся відповідне число питомців, длятого просить ся сєю дорогою всіх ширіх патріотів, пробуювачих тепер в Жидачівським повіті, щоб агітували між селянами і наклонювали їх, надавати своїх синів до бурси.

Із зголошеннями треба єспїшити ся, і вносити їх устно або писемно на руки о. Ом. Лєвчинького, Іванівні пошта Жидачів найдалше до 22. серпня 1906 р.

— **Сєлянська бурса імені Маркіяна Шашикевича в Богородчанах** місті прийме 10 до 15 спосібних, талановитих учеників з богородчансько-сєлєтєвського Підгір'я від 1. верєсєня с. р. за приступною, уміркованою оплатою в натуральні і грошах. Родичі і опікуни звольте прошенєя о прийняте внієти як найскорше на руки Вєч. о. Антона Рудницького, гр. к. пароха в Богородчанах місті. До прошенєя треба долучити сьвідєцтво шкільне і метричальний витяг уродженєя хлопця потвєрджений парохіальним урядом. Сєлянська бурса в Богородчанах ієснує вже четвєртий рік. Многі єї питомці учачають до середніх шкіл. Просимо Вєч. Отцїв духовних і Патріотів заохотити до неї здібних студентів. Від Виділу Сєлянської бурси. — *О. Володимир Паук.*

Дирекція приватної женьської семінарії у Львові (ул. Сикстуса ч. 47, 1. поверх), подає до відомості: З шкільним роком 1906/7 буде отворена IV. класа, тим самим семінарія стає повною. Вписи учениць на рік шкільний 1906/7 відбудуться дня 31. серпня і 1. і 3. вересня в годинах від 10. до 1. рано. До вписів можна зголошувати ся в Дирекції устно або письменно, причім треба: 1) зложити 4 К вписового; 2) виповнити точно дві вписові карти, а хто вперше записує ся, має також предложити: а) метрику уродження; б) свідоцтво шкільне з послідного півроку; в) свідоцтво здоров'я виставлене прав. лікарем на урядовім бланкеті; г) декларацію родичів, взглядно опікунів, що оплати шкільну платити будуть правильно що місяця з горні. Усіім прийнята до I. класи побіч вимаганого підготовлення є також укінчений з початком вересня 15. рік життя. Вступний іспит до I. класи обнимає отсі предмети: релігію, руский язык, польский язык, німецкий язык, географію і історію, фізику, рахунки і геометрію. З язику руского, польского, німецкого і з рахунків відбуває ся іспит устний і письменний, з прочих предметів тільки устний. Вимоги з поодиноких предметів є слідуєчі: 1) з науки релігії: матеріял з підручника „Більший християнско-католицкий катехізм для шкіл народних, з учебника І. Дегабра, переложив і для гр. кат. обряду приладив А. Горонський“. Головні річі з історії біблійної (коротка іст. бібл. старого і нового завіту для шкіл народних А. Горонського), з літургії і історії церкви. 2) З руского і польского языка: плавне і поправне читане і оповідане прочитаного. Вправне і плавне володінне обома языками, так в мові як і в письмі. Знане грамматики рускої і польської в обсягу підручників: а) „Методична граматики рускої мови для IV. класи шкіл 5. і 6. класових, уложена В. Коцовским і І. Огоновским. Друге поправне видане, у Львові 1904“; б) „Правила „рускої правописи“ Львів 1904. Накладом ц. к. Видавництва книжок шкільних. в) „Zwieszla gramatyka języka polskiego na klasę IV. szkół ludowych, ułożona przez Franciszka Koparskiego“. 4) З німецкого языка: плавне і поправне читане і оповідане прочитаного устну, вибраного з читанок для шкіл виділлових. З граматик знане правильних і неправильних форм в відмінах іменників, прикметників, займенників і дієслів; розбір речення. Яко підготовлене до тих вимогів при іспиті вимагає ся знання німецкої читанки, приписаної для III, IV, і V. кл. школи виділлові: „German, Deutsches Lehrbuch für Mädchen-Bürgerschulen“, і „Langrath M. Deutsche Sprachlehre mit Übungsaufgaben“. 5) З історії і географії: знане глгоба, огляд всіх частій світа і океанів, читане мап. Знане географічних відносин рідного краю. Знане найважливіших фактів з історії рідного краю. 6) З фізики: пояснене звичайних явищ фізичних в природі; знане найважливіших приладів фізичних. 7) З природної історії: опис найважливіших звірят, рослин і мінералів рідного краю. 8) З рахунків і геометрії: вправність в чотирох головних ділянках рахункових цілими числами і дробами, рахунок заклучення; вправне числене в пам'яті. Найважливіші відомості з науки о формах геометричних. Крім того треба виказати вправу в каліграфії, в рисунках і в роботах ручних, предкладати зори читкого і вправного пись-

ма, зори рисунків орнаменту геометричного і зори виконаних робіт ручних. Надто пожаданий є добрий голос, музикальний слух і музичне підготовлене, що можна виказати вправним відспіванем якої знаної пісні. Від вступного іспиту до I. класи можуть бути увільнені учениці, що скінчили V. класу виділлової школи. Іспити поправні відбудуться дня 4. вересня о годині 8. рано. Шкільний рік 1906/7 розпочне ся дня 5. вересня торжественним богослуженням, на яке мають явити ся безуслівно всі вписані учениці. Кому потреба би докладніших інформацій, нехай напише до Дирекції семінарії, Львів, уліця Сикстуса ч. 47. I. пов. і приложити 1 К, марками почтовими та зажадає прислання „Звіту дирекції семінарії за шкільні роки 1905/6“, де знайде все, що в справах семінарії знати треба.

Важне при осінній стабі. Коли влітне зерно в осінні внози розів ся, то і добре перевижує. Але тоді і земля повинна мати достаток потрібної для насіння поживи, навіть більше, ніж докопче потрібно, бо ж ростина не може в землі пошукати поживу так, як пр. худоба виїдає корм в жолобі, та й при некористній погоді спинає ся розвиток ростин і описи при користній тим сильніше виступає. Тимчасом наші грунти мають по найбільшій часті брак найважливішої поживи ростинної, фосфорного квалу; а що всі у нас управдані ростини найбільше потребують до свого розвитку фосфорного квалу, то й безумовно треба ся поживу піддати в грунт. Дятого вводи треба вводити найбільшій кількістю жужалові мучи Томаса, бо вона має в собі фосфорний квал, котрий довгий час живить ростину.

Надіслане.

Субститут нотаріальний в Терехові глядає місце в канцелярії нотаріальній почавши в д. 10 вересня. 796 2-6

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука

в Ярославі

приймає до виконання **плани і кошториси церков, каплиць, плебаній, домів мешкальців, управу і підприємства приватних будівель.** 589

РЕСТАВРАЦІЯ

Поручає ся реставрація, п'яккані, торговельні **МАРКА ПОМЕРАНЦА**. Кухня у власній управі, дешаще як в кожд. В збоках всі рускі дивенки. 8 позаканек

476 **М. ПОМЕРАНЦ**, реставратор Ринок ч. 7.

Коперники і Стр.

Пікни і Механіки в Ринку і в Ринку Голіцях І. Каротас Банку Покровського на п'якканіх площі Галицької поручає

Барометри аероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Львівські пікни по 12, 16, 24 і вище. Завжди поручаємо в найбільшій виборі окуляри п'яккані, зони і всілякі інші прибори оптичні, всілякі надруки фотографічні і всілякі інші.

415

Матурист семінар. учт. прийме лекцію на довгий рік на озлі. Проготовлене відлично до естудного іспиту середніх шкіл яктоже до публичних іспитів з лавою відділових і нижньої семінарії. — П'яккані скромненька. Гарні свідоцтва учт. дом. до перегляду poste restante 784 „Порука“ Холодів. 1-3

Емер. директор шк. в Станиславові ул. Сап'єжанська ч. 60 прийме на стаціонарну учениць (учениць) не старших над 15 літ.

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчошковых машин для домашніх робітників глядає осіб об. з полів до панчошковых машин на нашій машині. Проста і видна робота цілий рік дома. Не треба р'яготовних робіт. Віддалене і місце важ. п'яккані не впливає новітні, а ми продаємо роботу.

987 Товариство панчошковых машин для домашніх робітників **THOMAS M. WHITTIG et Comp., Prag** Franzens-Quai Nr. 6-249.

ФАБРИЧНИЙ СІЛАД БІЛІ
Найдешевша торголя галантерейних товарів
АДОЛЬФА РАШІ
у Львові Ринок ч. II (напроти тов. Просвіти)
Поручає великий виір мужського біла, кравето, рукавичок, шарфів, лісок, ширяних виробів, російської каліграфії, альбомів як також тоалетного мила і переумерді.
Великий вибір пухом на підгара, в'юток, гроші і шпек в гербом Руск.
Великий вибір білутерії. 149

Відзначаючий ученик VI. кл. гімназ. глядає лекції. Зголошення „Фільомат“ poste restante Хлібачин дієний 777 3-3

Учительна глядає посади від 1-го вересня. — Зголошення: С. Н. З. poste restante Станиславів. 792 8-5

Адвокатський конципент найде місце з солідній конторі в Ланцуті. Інформації уділять **М. ВИДРАК** в Ланцуті. 789 3-3

Вдова по учительно народнім, інтелігентна, в середнім віці, Русинка, б'ядітна, глядає посади до управу дому, розуміє ся на кухні і на господарстві. В. Н. poste restante Черхавоко Самбора. 801 1-3

Для П. Т. Капіталістів.
Ще не було!
Від 5 000 до 10 000 К отворять банк, той дасть від 3% до 10% на в'якканіх концесі, не піддає д'якві. — Зголошення в в'якканій маркою: „Вік XX.“ poste restante Станиславів.

Оповіщене.

Стрибоний Дарунок (сповідання) **Л. Мартовича** 1 К. 30 с. Душі кланяють ся (сповідання) **М. Ячкова** 75 с. Австрія чи Польща (історія Русів під Австрією) **В. Будзиновського** 70 с. 3 тисяч і одної ночі: **Том І. „Купец і Форт“** 55 с., **Т. П. „Алібаба і 40 розбійників“** 55 с. (В полотнояній оправі яв том 95 с.) 12 агітаційних брошур **Будзиновського і Мартовича** 1 „8 Небі“ о. **Бобикевича** 47 с. „Хрунь і Чорт“ **В. Будзиновського** 23 с. **Козаки в Ст. Рудавського**, в по'якканіх **Будзиновського** 33 с. **Гайдамаччина М. Лозинського** 43 с. (Ціна разом в посылку). Всі ті книжки разом в посылку 490 с. Замовляти у „Адміністративній часописи „СВІТ“ у Львові“. На кредит не в'яккані.

БОТАНІКА

на вишній класі шкіл середніх. Написав **Іван Верхратський**. 345 образцями в тексті. У Львові, 1905. Ціна 3 кор. 20 г.

МІНЕРАЛОГІЯ

на вишній класі шкіл середніх. А. М. Лозинського. Переложив і подекуди доповнив **Іван Верхратський**. Видане друге. У Львові 1898. Ціна 1 кор. 40 г.

БОТАНІКА

на вишній класі шкіл середніх. Пісая учебника **Д-ра О. Ростианського** влад **Іван Верхратський**. У Львові, 1899. Ціна 2 кор. 40 г.

НАЧЕРК СОМАТОЛОГІІ.

Написав **Іван Верхратський**. У Львові, 1897. Ціна 3 кор.

Список важливіших виразів з руского ботанічного термінології в німецькій мові з оглядом на науку в'якканіх класів гімназій. **Завдав І. Верхратський**. У Львові, 1892. Ціна 60 г.

Тоті книжки мож дістати в книгарнях імені Шевченка, Станиславський і Сейкарта (в Ринку), також у автора. При замовленні у автора що найменше двох примірників наменітих виданій в якіх небуло комбинацій (пр. два екземпляри ботаніки або два мінералогії або і примірники мінералогії і Селеті і т. д.) цорто оплати сам автор. Адреса: **Іван Верхратський**, професор академічної гімназії в Львові, в Домі народнім.

Жужалева мучка Томаса

Позір на охоронний знак. Позір на охоронний знак.

є ний успішнійшою на всякі ознімі ростини, конюшини і сіномати.

Під гар'ятею чисто, правдиву і успішну мучку доставляє

Генеральний репрезентант фабрики фосфатів Томаса

ЙОСИФ КАРРАХ

У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед купном фальшованих і безар'тисних жужлів з наслідуючим в'якканом. 638 10-17

Заснована 1782 Ціс. кор. привіл. Заснована 1782

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведеме промислове в краю і одне з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих польських горівок, розсолів і румів

І. А. Бачевський у Львові

ч. і к. надзорний достяєний

поручає **Вп. Управам рілничих кружків і сільських кр'якканіх** свої знамениті вироби по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і янших спиртуальних в'якканіх смаках і якостях, **ПІСЛЯ ВИМОГІ ЗАКОНА** на теплій, хемічній дорозі фабрично владженні і зо жменних та ц. в. інституту до ровсіджу спот-х средови ровсідженних.

Інші і інформації в'якканіх ся на доміване оплатно і даром. 1103 63-104

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

з Іцкан 12:25*, 6:10, 4:40, 5:45, 9:05*.
з Кракова 2:1*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
з Підволочек 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
з Рави рускої 7:50.
з Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
з Станиславова 8:05.
з Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
з Яворова 8:18, 4:37.
з Коломиї 10:05.
з Рівне 10:35.
з Тухлі 3:55 (від 15:6 до 30:9).
з Белзця 4:50.

На Підзамче.

Підволочек 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.
Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від (6:5 до 23:9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудні і 8:20 вечір, (від 6:5 до 23:9 включно в неділі і лат. свята), 10:— перед полуд. 1:46 по полудні (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
з Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня) 1:15 по полудні (від 1:35 до 9:9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15:5 до 9:9 в неділі і лат. свята), 10:10 вечер.
з Ширія від 2:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9:40 вечер.
з Любіня вел. від 13:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11:50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:
до Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11:—*.
з Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
з Підволочек 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
з Яворова 6:00*, 6:55.
з Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
з Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
з Белзця 10:45.
з Рівне 4:05.
з Коломиї і Жидачева 3:30.
з Рави рускої 7:25*, до Станиславова 9:10*.
з Перемишля 10:05* (від 1:5 до 30:9) Хирова, Ясла, і трия 11:30*.

З Підзамча:

Підволочек 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6:5 до 23:9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26 по полудні, (від 6:5 до 23:9 вкл. в неділі і лат. свята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудні, (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
до Рави рускої 11:35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня), 9:15 перед полуднем (від 1:35 до 9:9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по полудні, (від 1:35 до 9:9 що дня) 3:14 по полудні, до Ширія 10:45 перед полуднем (від 27:5 до 16:9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2:01 по полудні (від 1:35 до 16:9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товстими; поїзди пічні в зазначеній з'яккані. Пору пічна ч'яккані ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано. Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних залізниць, п'яккані Гавемана ч. 9. 36

РОБІТНЯ ПОВОЗІВ

МИХАИЛА БИЧИШ НА

Львів, ул. Замарстинівська ч. 21 а.
Заложена в році 1896, приймає всякі напрази повозів і виконує замовлення на нові повози по приступних цінах з гарантею за добрий виріб, понадто має їх на складі, а крім того пізирати фактона і легонькі візачі. Гарні повози бере в коше, або замінює в нові з евантуальною доплатаю. 535 12-25

ОСТОРОГА!

Так захвалювані агентами пруского товариства **машини доштя і гафту Зінгера** в старої системи, що вийшла з ужиття і вони то що-до викичення, як також найновіших удішєнь не відержують конкуренції в машинах, які держу на складі. Веду торговлю від 33 літ без помочи влізливих агентів. Остерігає перед агентами, котрі за своє посередництво дістають 20 до 30% провізії, а мучуючі аму і дорого ва плачену машину під назвою оригінальної.

Першай і найліпшій в краю **Склад машин до шиття**, котрий не послугує ся агентами.
Йосиф Іваницький
мехаві і спеціаліст. 1050 15-52
у Львові, готель Жоржа.
Прошу домагати ся цінників.

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ
„МЕТЕОР“
перше чесне промислове товариство для виробу трикотих і панчохових товарів
Рудольфа Пауера і Сп.
в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,
дає кождому тривалий побічний заробок закупленем машин до роблення панчо „МЕТЕОР“.
Готовий товар приймає ся. Інструктор до дому.
Наука основна. ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 698 30-7

При закупні т...ів просиме пакликувати на нашу часопись.

В'яккані і відомості на редакцію „Агентам В'яккані“.

З друкарні Народної (Мечислава) Кошарника ч. 9

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кільнянського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstain & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ: М. Haasenstain & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 11 к.
на пів року . . . 16 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки):
на цілий рік . . . 24 к. на пів року . . . 11 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 31 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Реклація, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописні листи не даються за попереднім застереженням. — Рекламація неопечатані листи під порта. — Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за 1 місце, а в рубриці „Надіслані“ по 30 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

КРЕТА.

Справа Крети знов починає бути одною з важливіших справ міжнародної політики європейської, новим джерелом конфліктів Європи з турецьким султаном. Кріза, яка сим разом навістила острів, є ще не є, але може стати ся крізою на європейській Сході, де перекресує ся тільки суперечних інтересів. Кретенці грозять тепер повстанням против супрематії опікунчих держав, удержуючих на острові свої гарнізони.

Дня 13. липня с. р. кретенський сойм ухвалив був резолюцію з жадаєм прилучення острова до Греції. На се опікунчі держави відповіли збірною нотою до начальника комісарія Крети кн. Юрія. Зміст ноти такий:

Держави уважають вже тепер за можливе утворення автономії Крети в дусі більшого, ніж досі, націоналізму, а зарозом видає нових заряджень, котрі можуть поліпшити матеріальну і моральну долю острова. В тій цілі установлено слідуючі средства.

Безпроволочне розслідування реформи жандармерії і утворення міліції, в котрій могли би об'єднуватись кретенські і взагалі геленські елементи. Однак держави ставлять умову, щоб грецькі офіцери, прийняті до міліції, вичеркнуто з грецької армії. Міжнародні відділи військ будуть відкриті в хвилі, коли кретенська жандармерія і міліція під командою начальника комісарія поверне на острові спокій і коли запевнене буде безпеченство магомеданського населення.

Продовжене буде право побору 3% суртаків, котра уможливить затагнене за коначною порукою позички в сумі 3,300.000 фр., в цілі цілковитої виплати населенню відшкодованя, а котрої решта має бути ужита на коначні будівлі публичні.

Обсяг діляна грецької комісії для контролю фінансів буде розширений також на Крету. Один з заграничних урядників одержить мандат урядження скарбової служби інспекційної і що року буде складати справоздане соймові.

Генеральні консуляти одержать поручення, щоб в біжучих справах звертали ся до членів відповідної ради кретенського правительства, котрі авторитет адміністраційний через те лише зискає, а з другої сторони щезнуть причини всяких конфліктів, котрі лише могли би пошкодити повазі кн. Юрія.

Держави вишлють своїм амбасадорам в Царгороді інструкції в справі управління існуючих досі труднощостей що до Туреччини, так що до кретенських прапорів, як в справі судівництва в'язнених Туреччиною Кретенців, Християни і Магомедани будуть трактовані однаково, спеціально що до виконуваних публичних функцій.

Держави уважають за коначну річ, щоб сойм Крети перевів ревізію деяких артикулів конституції, щоб уможливити здійснене реформ проєктованих для добра острова і організації міліції, форм експропріації, сесий сойму, поруки побору рекрута і стабілізації урядників.

Против цілої сеї справи Туреччина зголосила свій протест, бо їй не подобало ся се, що опікунчі держави не покликали її до ради над сею справою. Але також в Греції і на Креті крок опікунчих держав не знайшов признання. Грецька праса закидає державам, що вони до безконечности хочуть удержати Крету в економічній, адміністраційній і мілітарній завісності. Про кн. Юрія говорять, що він скорше зрештине, ніж піддасть ся диктатурі держав. Він вже рішив ся був зголосити свою димісію, але одержав від свого батька, грецького короля наказ, щоб він видержав на сій позиції геленізму, хоч би мусів проковтнути не одну гірку пігулку. Рівночасно представителі грецького правительства закликають держави, щоб не обставили при своїх жадах, спеціально при відмові анексії, удержанню своїх гарнізонів на острові і реорганізації жандармерії. О переведенні фінансових планів держави не потребують боротьби, бо сї плани запевняють Кретенцям тільки користь, що як прийде відповідна хвиля, то вони самі будуть напирати на їх переведення.

На Креті є партія меншости Венісєльоса, котра прийняла би проєкт держав, яко перший крок до здобуття цілковитої автономії. Президент грецького парламенту Бусідес був оногда в Канеї, щоб сю опозицію намовити до відкинення проєкту опікунчих держав і до солідарного поступованя з непримирною більшістю кретенського сойму, котра рішучо домагає ся прилучення Крети до Греції. Посли опікунчих держав в Атеніх запротестували против сеї агітаційної подорожі Бусідеса. Єго місія впрочім не подала ся, бо опозиція видала письмо, в котрім заявляє, що цілковито годить ся на переведення фінансової реформи в спосіб поданий державами.

Держави не хочуть допустити до прилучення Крети до Греції передовсім тому, бо ривалізуючи між собою о спадщину по Туреччині, котра поволи розпадає ся, хочуть як найдовше удержати отоманську державу при житті і при силі. Другою причиною, чому держави не хочуть вволити Кретенцям волю, є страх, що на случай, коли би Греція анексувала Крету, Болгарія, а певно і Сербія приступили би до виконання своїх аспірацій в Македонії.

Під крилами кр. ради шкільної.

(Допись.)

Переповнене — се хронічна хвороба галицьких гімназій в останніх роках. Та коли по польських школах намагають ся тому запобігти отворенням рівнорядних клас філій з окремою педагогічною управою (Львів, Краків, Перемишль, Тернопіль і т. д.), котрі перетворюють на окремі гімназії (Львів, Краків, Рівні, Станіславів, Тарнів і т. д.), то у нас цілими роками буває в класах по 50—70 учеників, та аж по безчисленних заходах учительських зборів, послів соймових і парламентарних, руских членів ради шкільної приходять до результату, до якого мож приміняти слова: *partiront montes, nascitur ridiculus mus!* Щоби не бути голословними, дамо конкретний примір. Ось возьмем найстаршу з провінційоанальних гімназій руских: гімназію перемишльську.

Шкільні власті з гори вже прийняли, що ся школа по віки буде мати фреквенцію меншу, чим польська, під одним дахом з нею збудована, і тому на руській боці не лише побудовано менші класи, але і з того боку забрано для польської гімназії 4 найкращі салі. Тимчасом вишова власті не справділись; руська гімназія переросла свою польську посестру, хоча і тога не стояла на місці, і в ній запанувало чим-раз більш зростаюче переповнене. Класи по 70 і більше учеників є в ній звичайною появою від п'яти літ. Та місто відібрати неправдою польською гімназію забрані класи, вона мусить тулити свої діти по салях рисункових та бібліотечних і пхати біду далі з надією полєкші на будуче. Тимчасом польська гімназія без крику і розголосу дістала в прегарім положенню на Засянію філію з окремим педагогічним управлінням. А стан руської гімназії погіршив ся до неможливости. З початком шк. р. 1905/6 вписалось до неї 779 учеників, але числа клас не побільшено, хоча число учеників від попереднього року зросло о 148, отже, числячи навіть по галичці, о повних 3 класи. Пішли знов в рух усі давно уживані средства: представлення збору до Ради кр., заходи у її руських членів, у послів, дописи часописні, депутації родичів і т. д., але вкінці прийшла радісна вість, що міністерство дозволило доповнити нові класи і поділити найбільше переповнені V і VI кл. Дозвіл, виданий в січні 1906., зійшов до Перемишля звичайною, бюрократичною дорогою по кількох тижнях так, що аж 15. марця 1906. класи дійсно поділено. Однак, місто з паралельних клас утворити окрему філію, помістили її так як польську на Засянію, де мешкає багато учеників, особливо бідніших, а з сусідніх сел такі багато доходить з тої сторони до школи, — винято 4 класи напроти гімназії, безпосередньо при дуже оживленій вулиці положені, класи малі; до того пожалували винаймати ціле помешкання і з помешкання, зложеного з 5 комат і кухні зі спільним передпокою, взято 4 комати, а п'яту з кухнею взяла приватна партія (жидівська родина з 6 осіб зложена), так що у вузькій передпокою є вхід до класи і до кухні. Крім тої партії ще по другій стороні знова спільну сіню має клас з іншою партією, що займає 3 комати і кухню. Не знаю, чи таке безпосереднє стикане учеників і інвагілюючих на павзі в сінях професорів зі служницями, що носять нічну посуду, коновки з водою, помий і т. н., дуже підносить повагу школи і впливає на вироблене естетичних почувань у молодіжи. А прецінь мож бучо взяти бодай цілий поверх та поділити ще I, II, VII і VIII кл., в котрих було по 55—71 учеників.

Та сталося і не відстань. Уже не верне ся перетворенням учителям утрчене здоровля (з кінцем року 3 їх було на відпустці задля слабости), та 74 ученикам, що серед року покинули школи, втраченого року.

Не підносимо сего також для самого нарікання і обжаловування шкільних властей, як то нам любить братня преса часто закидати, бо стогнати і нарікати чейже до приємностей не належить.

Пригадуємо всі ті страшні аномалії тому, щоб ім бодай на будуче запобігти, бо заносить ся на те, що в слідуючій році

шкільній стара хвороба верне зі збільшеною силою.

Хотай в наслідок переповнення відпало серед року або через класифікацію багато слабших учеників, котрі в нормальних умовах могли бути при звичайній ревності наших учителів перейти, то таки понад 50 уч. буде мала III, IV і VIII кл., понад 60 обі другі і III. Б. Низше 50 приймаємо вже за нормальне число! До I кл. з приготавленою перейшло 59, а з репетентами 68 уч.; іспит вступний зложив ще раз тільки, так що, коли по фєрїях зласть лише 50, то буде 186 уч. Сего числа учеників чейже не буде мож в дотеперішних двох відділах помістити! Треба буде отже поділити I кл. на 4 відділи замість дотеперішних двох, отже + 2 класи нові; а з давних випаде поділити II, і III кл. на 3 відділи замість на два, отже знов + 2 класи; VIII кл. на 2 відділи, отже + 1 нова клас; разом є наглядна і наглича потреба утворення 5 нових клас, так що гімназія повинна числити 20 місто дотеперішних 15 клас.

Завзявемо рішучі круги, щоб вдовольнити їй необхідній потребі і донаймий потрібні убикації, та утворили філію з окремою педагогічною управою, бож годі від одного чоловіка вимагати, щоб управляв 20 класами. Тоді можна би нові класи з недогодного льокало перенести в здоровішу і спокійну част міста на Засянію, так як то зроблено з польськими паралельними класами.

Отець.

Судові розправи за страйки.

(Допись з Бережан.)

Дня 2. і 3. липня с. р. відбула ся розправа карна против 36 обжалованих селян з Щепанова о злочини з §§ 98. в) (слова погроза в цілі вимушеня), 283. (збіговиско), 81. (насильство на органах публичних). Розправі проводив сов. Пелецькі, обжаловував Роецькі, боронив адв. д-р. Чайковський.

Розправа тривала півтора дня і виказала повне фізичне обжалованя та мізерію таких розправ, котрі мають на цілі налякане людей і відстрашене від страйку (Einschüchterung) так, що всіх тих функціонерів, котрі подібні і в тій цілі процесі аранжують, можна на сміло обжалувати о переступлене з § 3. зак. коаліційного. Розправа виказала, що обжаловані поводити ся льоально супротив других робітників, а усі в акті обжалованя змальовані насильства то війна з вітраками, яку аранжують собі новомодні Донкихоти. Та ми не мали би нічого против тої панської забавки, коли би не те, що воно відбиває ся болючо на живій шкірі нашого народу. А що так є, то найліпший доказ дав вислід тої розправи. Знаємо 36 обжалованих засуджено лише одного за злочин публичного насильства на 6 неділі в'язниці; 11 обжалованих увільнено від усяких закидів, а прочих засуджено за провини збіговиска і переступство § 3. закона коаліційного від 14 днів до 24 годін арешту. Того небезпечного Миколу Яцюка, що пересидів 5 неділі у слідчій в'язниці засуджено за переступство з § 314. з. к. (вмішане в урядоване) на 24 годін арешту; всіх разом на 216 днів. Сумно було слухати культурному чоловікові, що всі обжаловані суть аналіфабетами, бо в Щепанові нема до тепер школи. А деж наші гроші оплачувані на школи? Таку то культуру завела у нас Польща! Геральція і пропінація — ось і все. Всі обжаловані висиділи у слідчій в'язниці разом 378 днів! Просьби, виношені до палати радної о випущення Яцюка на волю, полишились безсусішними, бо вона засадничо відкидала всі прошеня, мотивуючи тим, що Яцюк окаяв ся особливо небезпечним, поривавоч ся на команданта військової патролі, та що заходить обзава, що в разі випущення его на волю він міг би повторити свій злочин; непомогло навіть предложене урядового посвідчення, що в Щепанові вже від 17. мая нема війська; до мотивів радної палати прихилив ся також висший Суд краєвий у Львові.

Подібно як інші дотеперішні розправи страйкові, так і ся виказала незвичайну диспропорцію між дійсною виною страйкарів, а кваліфікацією їх діла п. прокуратором Роецьким в акті обжалованя. П. прокуратор закинув обжалованим в 59 випадках злочин публичного насильства, а трибунал прийняв злочин лише в однім випадку. 24 людей, що допустились лише малих перекоченень, вимучено в горячий час весняних робіт 378 днів у слідчій в'язниці против духови і постановам процедури карної, виключно в цілі відстрашеня руских хлопців від страйку. Характеристичне світло на практику східно-галицьких судів кидає зіставлене

ось тих двох цифр: обжаловані, котрих засуджено на 216 днів арешту, висиділи в слідчій в'язниці 378 днів!

Дня 9. липня відбули ся перед трибуналом п. к. суду округ. три поменші страйкові розправи. В склад трибуналу входи: совітник Германович, предсідатель, совітник висшого суду краєвого Голковскі і радники Метелля і Зборовскі, вотагні. Обжаловував прокуратор Роецькі, боронив д-р. Чайковський.

Прокураторія обжаловувала Осипа Войцеховського і Гринька Данилюка з Раківця підгаєцького повіту о злочин публичного насильства з § 98. в): обжаловані мали грозили порушенням на тілі польовому з Россохаватця д. 14. мая с. р., щоб відстрашити его від їзди до Раківця по робітників. Розправа виказала повну невинність обжалованих, котрі лише остерегали польового, що, як поїде в село, може его хтонебудь потурбувати. Обоє обжалованих увільнено від вини і кари.

За злочин з тогож § 98. в) відповідали Демко Фондига і Тимко Гринишин з Кривого, береж. повіту. Трибунал не добавив в їх діланню злочину, а лише пер. з § 3. з. коаліц. і вимірив їм кару арешту по 8 днів.

Вкінці обжаловувала прокураторія о той сам злочин з § 98. в) двоє парубків з Голгіч підгаєцького повіту, а то 15-літнього Федя Сеньковського і Федя Климовича. Мали вони грозили двом зарібницям вибитим шиб за те, що мимо страйку ходили до двора на роботу. Трибунал узяв їх винними лише пер. з § 3. зак. коаліц. і вимірив їм кару по 3 дні арешту. Оба обжаловані сиділи дуже довго у слідчій в'язниці, бо від 13. мая до 10. червня — разом 58 днів. І за що, коли вони не допустились ніякого злочину?

Дня 30. і 31. липня с. р. відбула ся в Бережанах страйкова розправа проти 39-тиох селян з Білокеринців підгаєцького повіту. Розправі проводив радник Зборовскі, вотагні були радник Нівинскі, д-р. Гозер і секр. Давидович. Обжаловані в більшій часті лат. обряду (23), між ними лише 4-ох господарів, решта зарібники або халупники.

Прокуратор Роецькі обжаловував 32-ох білокеринських селян о злочин публичного насильства з § 98. б) к. з., поповнений тим, що дня 9. мая с. р. грозили робітникам і двірським парубкам, працюючим на ланах Ротенберга, побитим в цілі вимушеня на них залишеня роботи, дальше 25-ох з них та 5-ох других о злочин з § 83. к. з., котрого допустились через напад з оружжєм в руці на гумно та двірську горальню, відтак 12-ох та ще двох інших о злочин з § 8. і 83. к. з., поповнений д. 10. мая через те, що хотіли напасти на двір, щоб присилувати двірських робітників до залишеня роботи, в чім однак військо їм перешкодило; крім того 4-ох з них обжаловано о злочин з § 98. а).

Більша част обжалованих признала ся, що йшла намовляти робітників до залишеня роботи, однак зовсім їм не грозили ані не були узброєні. При розправі переслухано 18 свідків та відчитано письменні зізнаня 23 свідків. Обжалованих боронив д-р. Целестин Фрід. Прокуратор закинув обжалованим 81 злочинів публичного насильства, трибунал прийняв злочин лише в трох випадках. І так узяв трибунал обжалованого Кіндрата Фабричного винним злочину з § 98. а) к. з. та засудив його на 1 місяць в'язниці, Сього злочину допустив ся обжалований тим, що трюнув рукою відходячу вже з лану робітничку Каску Баранову. Дальше признав трибунал винною злочину з § 98. а) к. з. Гануську Фабричну (лат. обр.), поповненого тим, що прутком зганяла робітників з поля, та засудив її на 3 тижні в'язниці, та її Щепана Малего (лат. обр.) винним злочину з § 83. к. з., котрого допустив ся тим, що зайшов до панської сінні, щоб виняти звідтам робітників, та засудив його на 6 тижнів в'язниці. Ренту обжалованих признав суд винними пер. з § 3. коал. з. та присудив: 7-ом по 14 днів, 5-ом по 10 днів, 9-ом 5 днів та 12-ом по 3 дні арешту. Двоє обжалованих увільнено зовсім, що до одного прокуратор відступив від обжалованя.

Засуджені за злочин зголосили жалале не неважності, засуджені на більше як 8 днів відклик що до кари. — В слідчій арешті сиділо 4-ох обжалованих від 16. до 22. мая — разом 4 тижні; всіх тих засуджено виключно за провини.

Загалом присуджено обжалованим 10 міс. і 4 дні.

Предсідатель Зборовскі, мотивуючи вирок, навів, що трибунал при вимірі кари прийняв за лагодячу обставину, що обжаловані вже по 2-ох днях покінчили страйк і вернули до праці (чисто законний мотив). Розправу переведено до акту обжалованя виготовлено як звичайно в польській

мови, хоч її обжаловані з дуже малими підписами не розуміють.

Д. З. с. м. відбули ся в бережанським кримі суді три страйкові розправи. Всі три розправи вів радник вишнього суду Голковскі, тимчасовий президент окружного суду, а вантажниками були радники Білінський, д-р Гозер та Зборовскі. Обжаловував прокуратор Ровіцкі.

Перша розправа вела ся проти Матвія Пашака, Юрка Чопея та Юрка Цетнарського, парубків з Бокова підгаєцького повіту, обжалованих о злочин публічного насильства з § 98, б) к. з., поповнений через небезпечні погрози посесорови Розенблотови. Справа має ся так: Розенблотові заключили з страйковим комітетом угоду, що буде платити по 1 К чоловікам, а по 80 с. жінкам. Тимчасом, коли у вечер по роботі прийшли робітники по заплату, він давав їм о 20 с. менше, мотивуючи се тим, що вони за пізно прийшли до роботи. Обжаловані рішучо запротестували проти ляманя угоди та обставали при своїх. Коли посесор ніяк не хотів дати їм умовленої плати, мали обжаловані грозити, що йому оған та смерть зробить. Перший з обжалованих вихав до Прусе, тому що до цього відложено розправу. Обоє других увільнив трибунал по переведенні розправ від вини і кари. Прокуратор зголосив зажалене неважності. Обжалованих боронив д-р Ц. Фрід.

Друга розправа відбула ся проти млінарів Головіака з Завалова підгаєцького повіту обжалованого о злочин публічного насильства з § 98, а) к. з. Сього злочину допустив ся обжалований нібито тим, що в часі страйку грозив побитим двом хлопцям, що йшли до млина на роботу. Трибунал узяв його винним пер. з § 3. коал. з. та засудив на 3 дні арешту. Обжалований прийняв кару.

Героєм третьої страйкової розправи був 78-літній старець Микола Гетман, зарібник з Башова рогатинського повіту, обжалований о злочин публічного насильства з § 98, б) к. з. (небезпечні погрози). Ось як виглядав сей злочин: Коли три погоничі йшли до двора на роботу, не знаючи о тім, що в селі страйк він сказав до них: „Вертніть ся хлопці; що будете за 15 центів робили? Зачекайте ладу“, при чім мав грозити їм палицею. Сей небезпечна погроза не зробила ніякого враження на хлопців, бо вони пішли далі до двора. Трибунал узяв його винним пер. з § 3. коал. з. та засудив на два дні арешту. Обжалованого боронив д-р А. Чайковский.

Перед ц. к. судом повітовим в Бережанах відбула ся д. 7. с. м. до ч. спр. U 1820 б розправа против Костя Стеркала з Богатковецького підгаєцького повіту, о пер. з § 23. а. прасового. Після донесення постерунку жандармерії зі Соснова мав він д. 1. липня с. р. розділити в селі 135 штук брошур і відозв. Покидані в донесенні свідки, вїят і поліціант громадський, зізнали, що бачили в селі всього 1 примірник відозви „до Українського робочого народу“, а приніс її до села маленький хлопчина з Семиківця, але не виділи ані не чули від нікого, щоби обжалований дав кому небудь хоч одну брошуру або відозву. Обжалованого, котрого боронив д-р В. Бачинський, увільнено.

Цікаво було би знати, на чім опирала жандармерія своє донесення, котре оказало ся висисаним з пальця. Вся вина Стеркала в тім, що у него містять ся читання, і за те мусіла стрінути его кара. Бо чияж то мала кара в часі живих гнати 42 км. до Бережан на розправу, не знати, пощо і за що!

Тогож дня відбула ся до ч. U 1555 б розправа, рівнож о пер. § 23. прасового зак. против Миколи Понька з Вимислянки, котрий після донесення постерунку жандармерії з Красної мав прийти на хресті картку з написом: „Вимислянка — страйк! Прочі з малою платою! Не їдм робити за псекою плату, бо не годять ся за дармо працювати на дармоїдів!“ Обжалованого увільнено від вини і кари для браку доказу. Боронив его д-р В. Бачинський.

Тогож дня відбула ся ще розправа перед судом повіт. в Бережанах до ч. спр. U 1520 б, против 4-ох селян з Шибалина бережанського повіта, а то: Федька Горюхівського, Павла Ключкевича, сина Адама, Павла Ключкевича Івана, і Казимира Шенкляра. Перших 3-ох обжаловувала прокураторія о пер. з § 3. з. коаліц. а 4-ого о пер. з § 314. з. к. (перешкаджане в урядованні). Обжалованих боронив д-р В. Бачинський. По переслуханню цілого ряду свідків, між ними славного секретаря староства Яцьковського (гр. кат.), посесора Замостового фільварку Штергеля та 2-ох дозорців в'язниці, котрі в критичнім дні садили з арештантами бараболо, увільнено 1-ого, а інших засуджено і вимірено їм кару по 3 дні арешту. Всі обжаловані сиділи у слідчій в'язниці, а то 1-ий і 4-ий по 3 дні, 2-ий і 3-ий по 9 днів — разом 24 дні. В справі страйку, що був причиною тої розправи, відзначив ся пан секретар Яцьковський в способі, який кваліфікує ся на надужите урядової власті. Відкомандирований 18. мая з жандармами і відділом війська на Замостовий фільварок коло Бережан „w celu roskroplenia buntu“, арештував зараз Горюхівського і обох Ключкевичів, довідавшись, що вони є провідниками страйку. Гарне пошановане конституційної свободі! Але на тім же не конець его подвигів. Коли він переговорював з людьми, відізвав ся Шенкляр, що люди не думають за півдурно робити на посесора, котрий не хоче дати їм пашовиска, виварював людям збіч з пашою, хіба для гусей доброю, першівно за 430 кор., а відтак зловив контракт і зажадав по 36 кор. від штуки. Великий комісар добачив ся в тих словах Шенк-

ляра страшного злочину, казав его зараз арештувати і разом з тамтими 3-ма відставити до арешту в Бережанах в асистенції війська. З протоколу, який він списав на місці зі свідками, виходило, що обжаловані погрозили аганяти чужих робітників з лану. Тимчасом слідство виказало, що вони не уживали ніколи погрози, а лише збаламутили чужих робітників, що й вони прилучили ся до страйку. Свідки, питані слідчим судією о причину, чому в слідстві зізнають інакше, як перед „п. комісаром“, заявили, що зізнавали так само перед Яцьковським, та що він їх зізнав незгідно з правдою записав до протоколу.

Так виглядає безсторонна інтервенція східно-галицьких властей в часі страйків і на такий підставі арештує ся невинних людей. Хоч свідки були переслухані вже 20. мая і вже тоді слідчий судія і прокуратор знали дійсний стан справи, мімо того обох Ключкевичів тримано в слідчій в'язниці ще до 26. мая.

Вироком з дня 11. червня с. р. задулив ц. к. суд окружний в Бережанах 9 страйкарів з Кального бережанського повіта за пер. з § 3. зак. коаліційного та за збіговиско на дуже високі кари, прямо драконовські, а то: 2-ох на 6 тижнів, 1-ого на місяць, 1-ох на 3 тижні, а 2-ох на 14 днів. (Трибунал був окремо засуджений т. з. „страйковий“, між іншими заслав в нім мужиківський інквізитор скар. Шенель).

Обжаловані, зглядно їх обороняв д-р А. Чайковский вніс зажалене неважності і відклик з причини високого виміру кари. Найвищий трибунал відкинув вправді зажалене неважності, але кару дуже знизив: 1-ому з 6 тижнів на 14 днів, 1-ому з місяця і 1-ому з 14 днів на 10 днів, 1-ому з 6 тижнів, 4-ом з 3-ох тижнів і 1-ому з 14 днів на 8 днів.

Всякі коментарі тут злишні, справа говорить а радше кричить сама за себе. Най живе східно-галицька юстиція!

Бунт.

Пострайкові репресалії.

[Допись з Мостискини.]

Як відомо зі справоздань страйкових з мостиского повіта, найдовше видержала страйк громада Чижевичі. Треба знати, що се одна з найсвідоміших громад в повіті. Тому саме вже в часі страйку старав ся тут староста Свобода будить сам будь через жандармерию провокувати спокійних страйкарів, з'їздячи до села або нападаючи на людей з Чижевич в місті, як се мало місце з селянином Огородником. Та се на йщо не придалось, бо селяни, хоч як обурені поведенням старости, не дались вивести з рівноваги і витривали в спокійнім страйку аж до остаточної побіди, не давши причини до арештовань. Се очевидно п. Свободі не до смаку і проте постановив він собі за всяку цину покарати громаду, а що найменше найсвідомішу її частину, за її солідарність і витривалість в боротьбі о людські права. До сего уживав знов всяких способів. І так дня 7. с. м. з'їхав знов до села Чижевич і тут вдруге вчепив ся того самого Огородника, котрого недавно напад був в місті і тягнув з жидом Анфелем за волосе до свого бюро через ринок мов злочинця. Сим разом забавив ся п. староста в лікарня чи там знахора (бо диплому лікарського мабуть не має) і оріє, що Огородник так хорий, що вже не виїде з тої хвороби (в Мостисках і околицях побібно говорять о п. Свободі). Та мімо небезпечної(?) хвороби Огородника не бояв ся п. староста загостити до торговлі змішаних товарів тогож Огородника. Пооглядавши, чи все в порядку і запитавши властителя, чи має концесію, від'їхав, не знайшовши нічого карігідного (а хто знає, може незабаром прийде „указ“ на замкнене крамницю!). Наряд дня 9. с. м. вечером дістають селяни з Чижевич: Стах Огородник, Іван Гранатир, Томко Коноховський, Парько Кокорух, Михайло Олександр і Василь Бабій вїзване до ч. 379 рп на 10. с. м. в цілі переслухання до староства. За що та за яке, не питай, хлопе, лише кидай розложену на завтра роботу і пакуй дідня до Мостиск, бо так забавля ся п. старости і квіта; а як не послухавши, то ще хто знає, що тебе жде. Так поміркувавши собі, розпрашави ся завізвані з родинами і вирушили до Мостиск. В старостві казали їм іти до концепіста Гофмоляка. Тут і внісено ся, о який злочин імено ходити. Хтось набрав чий доніс старости (бо сего не могли завізвані мімо допити дізнати ся від комісара), що вони 1) мали їздити в маю (!) на віче до Львова; 2) що мали їздити за гроші, зі складом на сю ціль зібрані; 3) що Василь Бабій, що трудить ся фірманкою, мав взяти тих „радикалів“ до Львова на те віче в маю (!), і вкінці 4) що п. Сварко мав їздити колись до Відня. Се все зацікавило п. старосту і на те потрібно було шістьом людям покинути свою роботу дома і гнати до Мостиск. Що-ж зізнали сї люди? Виказало ся, що 1) в маю с. р. не їздили на ніяке віче до Львова; 2) що ніхто на сю ціль ніколи складок не збирав; 3) Василь Бабій в маю не возив нікого до Львова, а вкінці 4) що ніхто з них не знає нічого чи п. Сварко їздив до Відня чи ні.

Натомість признали всі (о чім впрочім мів п. староста давно знати, бо було се в часописях опубліковане), що їздили кінсьми Василя Бабія 2. лютого с. р. за свої власні гроші на всенародне віче до Львова, що впрочім кождому, а навіть горожанам повіта, в котрім панує несвободолюбний староста Свобода, вільно і то навіть за гроші зложити добровільно співгорожанами. Що знов до мимної поїздки п. Сварка до Відня, то ду-

маємо, що і в тім нема нічого такого, за що можна би селян з Чижевич потягати до відповідальності. Як на долони проте ясно, що ходить тут лиш головню о те, щоби зломити солідарність і карність, яка панує в громаді. Потверджує се та обставина, що так „комісар“, як описля староста старались переконати Бабія, що ему, що так поважно виглядає і має так „гарний вус“, не лицьо приставити, а ще й їздити з „радикалами“. На се відповів Бабій старости, що він, яко фірман, аж тоді буде знати, з ким ему їхати а з ким ні, коли староста видасть і оголосить відповідне розпорядження; а поки-що буде їхати з тим, хто заплатить, тепер же упоминає ся п. старосту о заплату для себе і своїх товаришів за страчений день. На се п. староста замовк і почав щось шукати в якійсь книжці, а по хвили сказав, що як жадають заплати то можуть внести подане, але сего не радить, бо то далека дорога.

З сим відійшли „бунтівники“ домів, питаючи кожного, хто їм поверне понесені страсти.

Н.

3 купелевих місць.

[Допись з Мариенбаду.]

Чуючи з усіх сторін поклики, щоби підпирати свої краєві заведення купелів, я через кільканацять літ поблизав ся рік-річно по кілька тижнів по галицьких Івонічах, Риманові, Трускавці, Любіню, Криничі та др. Однак вкінці дійшов я до того переконання, що у нас лямка шляхта, котра в своїх руках держить майже всі галицькі купелі заведення, надуживає того поклику тільки на те, щоби набити добре свої кишені, а о гостя купелевого дбає тільки, що про торічний сніг; для того вибрав ся я сего року до Мариенбаду. Не маю на стілько часу та й не стає мені слів, щоби описати докладно красу, порядок, чистоту та дбане о гостя в сій місцевості купелів, положений в північній Чехії, між самими німецьким населенням, серед чудових гір, вкритих чатинними лісами, досягаючими до 800 метр. вишини. Ліси, поля, жерела, котрих є до 10, а в часті величаві будівлі, як: Neubad, Centralbad, Tepelzhaus та др. належать до монахів Норбертанів, що одягають ся в білий габіт, приперезаний білим поясом. Однак вигідні патри ходять звичайно собі майже босо і всюди (з винятком в костелі підчас богослуження) у французьким одязі, одягаючи тільки білу з пентельками камізьку, котра має бути знаком їх монашого чину. Корінного населення числить Мариенбад до 5000 мешканців, є осідком суду і староства, котре недавно перенесено тутка з містечка Тейлю, де до сего дня постійно пробуває абат (архимандрит) Норбертанів. Крім віділової школи нема тутка ані гімназії ані реальної школи, а населене такі завзяті Шваби, що Чехови ніхто тут за найбільші гроші не продасть одної пяди землі, де міг би побудувати собі яку буду. Та що більше: коли сего року підчас мого побуту чеські Соколи з Праги заповіли прогульку до Мариенбаду, то Німці наробили страшного крику, штуркнули своїми жалобами намісника, заперили міністерство і таки не пустили Чехів стати громадно на землю Мариенбадську; особий прогульковий поїзд залізничий, що мав привезти чеських урядників з Праги, відкликано також день перед его виїздом тільки задля крику, який Шваби підняли так в місцевій Мариенбадській прасі як і в інших часописях. За те з великими почестями та надзвичайною охороною приймали Мариенбадські офіцери, що з Баварії приїхали були до Мариенбаду на прогульку в числі до 80 людей. З Пільзна приїхали австрійські офіцери з військовою музикою; вїлі та купелі заведення прикрашено в біло-сині (баварські) фляги, абат чорною четверсно в англезі, з льокаєм і стангретом вїхав до залізничного двора по гостий, а оклика „hoch!“ не було кінці.

Мариенбадська жерельна вода має в собі найбільше соди, хлорку та других мінеральних частий, котрі вельми благодатно ділають на ослаблене серця, товстість, гіст, ослаблене жолудка та нирок, а болото має бути найліпшим на всякі ревматичні збоги. Найміцнішим жерелом є Крайбрун та Фердинандсбрун, з котрого видобувають також сіль. Житє в Мариенбаді в зрівнанню з житєм в других купелевих заведеннях є досить дороге, бо до Мариенбаду приїжджає дуже багато людей можних тільки для приємности; для того мало видить ся тутка на улиці людської біди, терпіння та горя; за те надмірне уживане розкошій бе кождого в очі. Щоби трафіти чоловікові в смак, прикути его до тих гір, де би може Шваб так пух з голоду, як пухне між горами наш Бойко, коли би не стало жерел, люди вибудували такі прехороші палати (вїлі), про які ми і поняття мати не можемо. На вершках гір, між вінцем вічно зелених ялиць по зводили чудові будівлі в розличнім стилі, з розличними прикрасами, вигодами, видами. Найвище положена, а притім найкрасша є вїля Riberahl, Egerlender, Rapogata та др. Вїлі в Мариенбаді положені від себе досить далеко, становлять самі в собі незначе осібну оселю, де знайде ся і реставрацію і кавярню і склеп і огородець з тенісом і молочарню і проходи і все, чого чоловік забажає. По тих вилах грає підчас сезону до 40 вісячких музик, крім дуже доброї капелі закладової, котра що дня три рази концертує при жерелах; відбувають ся всілякі представлення, пишні співачки, кльовнів та різного німецького сміття. Однак і тутка хто числить ся з грошем, може видати на своє лічене не багато, а знайде таку вигоду, дбаість та приємности, про які галицькі купелі заведення

не знають. Найвідповідніше нашим людям заїздити омїтбосом до вїль Норбертанів в Центральбаду або других монаших вїль.

Завдяки інформаціям „Ruthenische Revue“ та „Українische Rundschau“ нині Німці знають про Русинів більше, чим знали про них давнішими літами: спочивають наші шербагі долі радо приймають і зазначають ся з Українцем та старають ся розвідатись про подробиці з нашого життя.

В Мариенбаді зустріне ся правдивий воляпк, бо на улиці почує ся всілякі мови. Сего року особливо здивувало ся багато Росіян. Зайшовши три рази до російської церкви, що здалека манить до себе золотоверхою банею, познакопив ся я тамка з двома російськими генералами, священником, укрінським генералом, студентом права, полковником і кількома жінками, не числяючи вже російських Вірмен з Кавказу і одного купця Українця з женою, родженого в Полтаві, а пробуваючого постійно в Харбині в Манджурії. Давіший Росіяни з боязни перед шпіоніями утікали перед галицькими Русинами; нині в Мариенбаді мене шукали, щоби розвідати ся про галицькі відносини. В Карлові варях (в Карльсбаді) в р. 1899., де я пробував 4 тижні на ліченю, всі Росіяни, з якими я тоді познакопив ся, зачисляли себе до Москалів (Великоросів); нині в Мариенбаді на кільканацять осіб оден тільки генерал з женою і двома доньками сказали, що вони Росіяни, всі прочі отверто заявили, що вони Українці, і старали ся показати своє походжене з якогось містечка українського, де їх дід або прадід був якимсь козацьким старшиною. Ба, навіть укрінчений питомець (слухач духовної академії), син священника, що з Галичини переїс ся до Росії та побивав ся за знесенем унії в Холмщині, запевняв мене о своїм українським походженю і переконанню. І се скріпило мою віру в нашу добру справу та вяло надію, що Україна не вмере, бо жива ідея росте та обнімає людей і їх душі аж на Манджурських полях. Про що ми з тими людьми говорили, годі тутка писати; але теми давали знакові події з царства батюшки, звідки різні люди розбрили ся по цілому світі, шукаючи захисту для себе і свого життя. Купець Вірменин, міліонер, стративши половину свого маєтку в Баку підчас погроми, з женою, донькою і сином утік до Парижа, а звідтам опинив ся в Мариенбаді в черкеським одязі, не розуміючи і слова по німцям.

Осередок життя в Мариенбаді становлять всілякі короновані голови і їх родини; коло них побивають ся Мариенбадці, щоби догодити всяким їх прихкам та забаганкам. Фотографії англійського короля, португальського короля, перського шаха та др. зустріне ся всюди. Написий на дверах торговель, контор та убікаций, вказуючих, що в них якийсь князь або король робив закупна, повно, бо там полуює ся на людську глупоту і порожність.

Німці та Чехи дуже цікаві на наше житє, колиже я згадав, що наше духовенство жонате, то особливо баварці дуже заїнтересували ся житєм нашого духовенства, розпитували ся про становиско жени священника в нашої суспільности, як до неї відносить ся наш нарід, який рівень її образования, яке житє з мужем, як веде хату, як виховує своїх дітей, як впливає на селі на простий нарід; і тим питанням не було кінця. А випитували професори університету, а навіть оден міністер. Колиж розповів я їм про все та о-світтив так житє наших священничих родин, як воно справді є, пояснюючи, що з священничих родин по найбільшій часті виїшла у нас вся інтелігенція, яка нині побиває ся за долю народа і за нашу національну справу, то симпатії тих людей звернули ся в сторону наших імоств, для котрих вони не мали слів похвали.

Роблячи прогульки по горах, два рази зайшов я в посторонні від Мариенбаду німецькі села. Вони дуже ріжняться від наших. Іловату, червону глинку, перемішану з камінем, людська витривалість зуміла опанувати і засадила на ній в великих просторах всіляку огородину, котру німецький хлоп що рана веде псами на візку до містечка разом з молоком. Знайде ся там невеличкі ставки, де штучно годують ся пструги та другу рибу. На подвірю або на загімнику держить кождий господар велике стадо гусей, качок та курей; стада пасе пастух, кормить зеленою, різаною на січкари конюшиною, перемішаною з грисом. Гуси і взагалі всякий дрібний ситий держить ся купи і за него в часі купелів бере Німець далеко красший гріш, ніж за жито та пшеницю, котра може тутка і не вродила би ся. Німецькі корови по найбільшій часті ясномигдалової краски, великі, грубі, молочні, роблять у возі і плузі, звозять сіно, дрова, каміне, але також дають тільки молока, що 5 або 6 коров нашого господаря. Нарід веселий, говірливий, добре відживлюваний, міцний, робучий і свідомий свого достоїнства. Мені насунуло ся на думку питане: чи не моглоби бути так і у нас!

Сава Слизич.

3 Росії.

Телеграми.

Льондон. „Pall Mall Gazette“, помістила сензацийну відомість, що король Едвард через окремого курьера, а описля через російську амбасаду одержав власноручний лист від царя, а рівночасно одна княжна одержала в той сам спосіб листи від царіци. Цар у своїм листі мав просити о раду з причини теперішнього положення в Росії. Король Едвард дав жадану відповідь, а безпосередно потім порішено стрічу англійського короля з німецьким цсарем на замку в Фрідріхсгофі. По конф

ренції в Фрідріхсгофі вишлють імовірно обома монархи спільний лист, в котрім вискажуть цареві свою раду. (Ся відомість є дуже ніймовірна. — Редакція).

Петербург. З Петербурга доносять, що вибори до нової думи розпочнуться в п'ятницю, а в місяці серпня і вересня буде виготовлений виборчий закон, котрий буде оголошений перед розписанням виборів. Нинішні телеграми петербурської Агенції доносять, що розповсюджені газетні вісті, будуть би вибори до нової думи мали відбутися у вересню, є неправдиві.

Кострома. Заряд державних дібр виділив ліс вартості 200.000 рублів в цілі розпарцельованні його між хлопів.

Кольонія. Сюди доносять з Петербурга, що підчас маневрів в Краснім Селі часті війська стріляла остроми набоями. Петербурським дневникам приказано мовчати о сім. За агітації серед війська увязнено чотири цивільні особи.

Петербург. Велику військову парад у в Краснім Селі відікляно, бо успособлене між жовнірами є дуже непокоїче. Богато вищих офіцерів заарештовано.

Вроцлав. З Петербурга доносять сюди, що серед палатної служби в Петергофі вибух бунт, внаслідок чого 18 із служби увязнено, а двоє такі зараз розстріляно. З сї телеграми догадують ся, що ходить тут о заговор на жите царя.

Кольонія. До „Köln. Ztg.“ доносять з Петербурга, що правительство одержало непокоїчі вісті з Кавказу. Після тих вістей лагодить ся там загальне повстання проти російського пановання. Незвичайні неспокої мали проявити ся в гарнізонах в Михайлівській і в Карсі. Приватних депеш з Кавказу не пускають, а кореспондентів дневників російських увязнено. З приватних відомостей виходить, що на осінь приготують ся на Кавказі незвичайні події.

Прага. Петербурський кореспондент „Nachrichten List-iv“ подає отсі подробиці о тім, що діяло ся на царськм дворі в часі кронштатського бунту. Цар почувши греміт армат в Кронштаді, покликав офіцерів і жовнірів семейського полку і заявив їм торжественно, що поручає їх опіці царю і діти, а сам удає ся до Кронштату. Сцена закінчила ся нервовим атактом царя, так що аж зімлів, а поки єго привернено до притомности, надійшла з Кронштату вість, що бунт придушено. Цілкою інакше описує ту хвилю кореспондент льондинського „Daily Telegraph“. Кажє він, що цар, почувши кронштатську канонаду, зачав з гніву тупати ногами і закликав: „Тепер буду правити державою так, як мої предки: огнем і мечем!“

Кронштадт. Вчора перед трибуналом воєнного суду розпочав ся процес з причини послідного військового бунту.

Берлін. З Москви доносять, що тамошня поліція викрила головну квартиру боевої організації революціоністів. Головний агітатор Крилов схоронив ся на багна, однак військо салвами привело його піддати ся. У спільників Крилова найдено плян московських фортифікацій, виготовлений з огляду на маючий наступити вибух повстання. В пивниці дому, де містила ся головна квартира боевої організації, найдено великий склад зброї.

Петербург. Революціоністи знов сповніли нечувано сьмільний політичний морд. Іменно в самім парку в Царськм Селі застрілено сенатора Кальмана, урядника дирекції царських коронних дібр.

Петербург. Головна управа вязниць звернула увагу губернаторів, що утворила ся спеціальна революційна організація, котра поставила собі ціллю увільняти з вязниць головних політичних переступників.

Петербург. Ві втерок пополуудни отворено конференцію японських і російських делегатів в справі заключення російсько-японського трактату о риболовлі.

ТЕЛЕГРАМИ.

Антигрецькі заворення.

Букарешт. Надійшла сюди відомість, що з причини послідних заворень антигрецьких в Болгарії, готово прийняти до зрівня дипломатичних відносин між Грецією і Болгарією.

Війскові заговори в Сербії.

Білград. Довге і тайне слідство проти многих офіцерів і підофіцерів залоги в Крагуєваці вже укінчено. Зачувати, що 5 офіцерів і 25 підофіцерів будуть поставлені перед воєнним судом.

З'їзди монархів.

Льондон. „Times“, пишучи про з'їзд короля Едварда з цісарем Вільгельмом, замічає, що прийняті російського самовладства не вважають теперішньої хвилі дуже критичною. В дійсности не є вона такою, щоби їх могла зневолити ужити якихсь надзвичайних політичних средств. В кождім разі трудно подумати, щоби такий тактовний і досвідчений дипломат, як король Едвард, мішав ся в який небудь спосіб у внутрішні конфлікти в Росії.

Відень. „Fremdenblatt“ доносить, що відомість, що король Едвард в повороті з Марієнбаду має зложити візиту нашому цісареві, є неправдива.

Рим. Ходять вісті, що королівська пара з приводу хрестин наймолодшого Гогенцоллерна має намір улати ся до Берліна.

Вільгельмсеге. Цісар Вільгельм удав ся до Фрідріхсгофу.

Папська енцикліка.

Рим. Вчора указала ся папська енцикліка, датована 10. с. м. до французьких єписко-

пів. Енцикліка ся від своїх перших слів носить назву: „Gravissimo officio“. На вступі папа зазначає, що по нараді з кардиналами затвердив усі ухвали згромадження французьких єпископів. Папа наказує творення передвиджених в сепаративних законах віроісповідних союзів, однак зівалляє на деякі союзи, котрі будуть кончені і легальні. Але і ці союзи мають бути лиш тоді творені, коли буде дана гваранція, що будуть ушановані права папи, єпископів і церковних дібр, головни посвячених будинків. Папа напостімає єпископів, щоби в борбі ужили всіх средств прислужуючись їм, як горожанам, і запевнює, що буде їх попірати. Дальше збиває енцикліка закиди, будто би папа не сприяв републиканському правліню. З натиском протестує папа проти твердження, будто би він для Франції не був так прихильним, як для інших народів. Дальше говорить енцикліка, що коли яка держава відлучить ся від церкви і полишить їй свободу спільну зі всіма, та свобідне розпоряджуване своїми добрими, то і така держава поступає несправедливо, але се ще можна бодай знести. Однак французький закон о розділі церкви від держави є руйнуючий, і папа є майже приневолений переступити найдаліші границі своїх апостольських обовязків, котрих все таки переступати не хоче. Вкінці висказує папа надію, що католики ужиють всіх своїх сил, щоби перевести висказані в енцикліці засади.

Париж. Дневники оголошують адрес, котрий перед кількома тижнями вистано до папи з нагоди отворення парискої конференції французьких єпископів. Адрес висказує бажане удержання привілеїв Франції, а головни протекторату на Сході, і просьбу, щоби французькі кардинали і на будуче задержали місце в римській колегії.

Хороба султана.

Царгород. Султан уже цілковито здоров і полагоджує державні справи. — Порта вислала до всіх дипломатичних турецьких місій циркулярну депешу з повідомленням, що султан вернув до здоров'я.

Кровава демонстрація.

Кадикс. З причини закування мітингу проти консумційного податку в Chillam прийшло до кровавої демонстрації. Посадник міста і кілька осіб ранених.

НОВИНКИ.

— З „Народної Гостинниці“ просять нас оповістити: Предметом підприємства нашого товариства є: в містах, містечках, селах, місцях купелевих, відпустових і взагалі там, де того окаче ся потреба: а) на власний рахунок набувати або винаймати і у власнім заряді вести готелі, заїзди, доми, курортні доми, гостинниці і тим подібні заклади; б) уряджувати і на власний рахунок вести: реставрації, кавярні, пивярні, винярні і шинки; в) винаймати і виконувати право пропінання; г) винаймати право побору податку і оплат консумційних враз з додатками від всяких напиків і споживчих артикулів; д) приймати до корисного обороту від членів капітали за умовленим опроцентуванням до ведення інтересів товариства потрібні. До сего додаємо, що заряд товариства „Народна Гостинниця“ по відкриттю готелю у Львові, що послідує вже в перших днях вересня 1906., приступить до відкриття готелів в купелевих місцях, коли приступить значніше число членів до сего Товариства та коли фонди взагалі на се позволят. Приступимо отже численно в членів „Народної Гостинниці“ і любуємо на вкладкові книжочки сего товариства наші капітали, а в недовгій часі будемо мати свої гостинниці і в купелевих наших місцях.

— З Устрик нижних пишуть нам: Дня 29. липня с. р. відбуло ся в Устриках, пов. ліського, заходами п. Івана Мішкевича, податкового контролера представлєне аматорське полученє з концертом. Відограно комедію Карпенка: „Перше поумирали, опісля ся побрали“. Найлучше випала роль: Пані Квасніцкої, котра оказала справдешний талант, мимо вельми короткого часу, посвяченого на проби. Пан Федорцьо, що виступав як Хлишков бавив знаменито публіку, що виповнила по береги салю, своєю грою. Аполіона роль грав сам аранжер п. Іван Мішкевич надсподівано гарно, так, що своїм знаменитим гумором викликавав оплески між зібраними гістьми, найбільше селянами та міщанами, котрі сям першим представлєнем вельми тішились та на душі піднеслись. Інші ролі випали також вдоволяючо. По представлєню виголосив д. Мішкевич бесіду стихами, в котрій захопив зібраних до діла народного. Підніс яко найважливіше: згоду, без котрої не можлива праця між народом. Одушевлені гості розійшлись з піснями на устах домі. Молодіж лишилась на забаву, що протяглась до ранку. Дохід з представлєня призначено на утворенє „Читальні“ в Устриках нижних, що відбуде ся в перших днях вересня с. р.

— Для сьвященників, інституцій ся на парохії. Дня 16. червня 1900. віддала мені ц. к. власть політична через свого комісаря п. Грабовського з Рогатина яко інститутованому парохам в Журові ґрунти ерекціональні способом прийнятого у нас в таких разях шабляноу на папери. Підписаний зажадав віддачі ґрунтів парохіяльних в натуральних границях через урядову до того спосібну особу, отже ц. к. геометра. Заступник ц. к. Правительство, спішаючи ся (бо звичайно в таких випадках таким панам о дісту ходить), спонукав уступчивого Русина до підпису протоколу переняття ґрунтів під усьлівом: „що ц. к. правительство таки віддасть мені ґрунти в нату-

ральних границях“. В році 1903. дня 21. серпня письмом до ч. 91. пригадуу президії намісництва о варунку чи то застережено, під яким взяв я в посіданє парохіяльні ґрунти, тим більше що границі речених ґрунтів щораз більше збігають ся і то таки в моїх очах. Дня 23. лютого 1904. дістаю рішенє п. к. президії намісництва письмом до ч. 142232 ось якого цікавого змісту: „Власти політичні не суть компетентні до ревіндикації ґрунтів може зайняти через сусідів. Понеже зась (sic!) що-до віддачі ґрунтів пр. оту учинено за досить обовязуючим приписам, проте осьвідченє єго, що від р. 1904. перестанє ужиткувати ґрунтів ерекціональних, не може для власті становити поводу до жадного зарядженя“. Тимчасом загарбує сусід за сусідом маєток парохіяльний; польський сьвященник вирубує дерево з ерекціонального ліса руського, господар Івась Фернега забирає дуби уже зрубані, а Петро Белегай таки виборок ц. к. суду в Бурштині з дня 10. липня 1906. до ч. 1423 в. відбирає лєгованє на Сл. Божі поле. Не знаю, що тепер власті скажуть; гадаю, що припоручать видати всім трем, котрі нарушили ерекцію в посіданю, процес; але чи укажуть і на жерело, з котрого взяти фонди на три процеси, то хіба власті знають. Та який інтерес для сьвященника процесувати ся з парохіянами? Сего парох не може собі желати. Се-ж для інституцій ся оо. парохів вказівка, щоби жадали віддачі темпоральї в границях натуральних, а не фікційних, як то від віків у нас водить ся. — *Олекса Пристай*, парох в Журові.

— Братства тверезости, а Жиди шпекулянти. В новіших часах настають наші духовні власті, щоби в парохіях закладено братства тверезости. І дійсно діло їде досить жваво, по багато селам і містам заложено братства тверезости. Декуди прийняв ся звичай, що селяни, приступивши до братства, носять на одежі білі хрестини. Члени, складаючи приречєня на тверезість, прирікають цілком не пити горілки, а мірно вино, пиво, арак, сливчанку. Шинкарі дуже не сподобали собі ті братства тверезости і почали против них дуже ремствувати. Відтак побачивши, що нічого не порадять, почали в своїй мудрїй головної глядати поради і найшли, горілку передають до інших Жидів і повідають: „Там можеш пити, бо то не шинка, а ти присїгав в шинку не пити“. Деякі пють в синах або на дворі. Та се ще не все. Богато людей не не горілки, то Жиди старають ся для таких о вино і пиво. А яке то вино, знають лиш єго фабриканти. Повідають люди, що воно таке міцне, що одною чаркою чоловік добре уле ся. І бувають випадки, що підчас ярмарків чи торгів можна побачити людей, навіть з хрестинками на грудях, як лежать по ровах, напивши ся того славного вина. Уряд застеріг собі правом догляд над пивоварою і напиками, які продають ся по публичних льокалях консументам. Може би уряд заняв ся тими жидівськими норами, де люди розполюють, та велів хемічно розібрати те, що людські п'явки продають людям за добрі гроші. Коли би так переглянули шинки в однім містечку, другім, третім, так само по селах, і прикладно покарали шахраїв, то всеж би трохи бояли ся людей нищити. Пияństwo нищить людей, а се чейже не є косенне для держави, котра потребує здорового жовніря, сильного робітника і розумного та статочного горожанина. — *М. З.*

— Австрійські морські маневри відбууть ся в половині вересня, але вже тепер сконструувала ся австрійська ескадра в триєстеньській пристані, зложена з 26 воєнних ланцирників, кружляків, торпедовців і т. д. Сі кораблі по чотиродневнім задержанню в пристані, вирушили оноді на правпні маневри здовж істрийського побережя, межі Триєстом, Пірано, Паренцо з одної, а Лягунами Градо з другої сторони. По сих вправах ескадра відітне в Полі, звідки вирушить знов до Кварнеро, здовж дальматійських островів, приготуютьсє до великих сухопутно-морських маневрів, яких центром буде Дубровник (Raguza). Цісар Франц Йосиф приїде до Полі 11. вересня і по кількох годинах всьє на оден з ланцирників, щоби взяти участь в великих маневрах. До Полі прибув вже з Кракова полк кріпостної артилерії і аеростатична дивізія. Австрійські власті починали всякі кроки, щоби запобігти шпигунству, а в Спалато арештовано сими днями і відставлено до границі італійського інженера Люїжі Бянкінї, якого поведєне було підозріле.

— Аграрний терор на Україні. В Лохвицькій мовіті — доносить „Кієвське Отголоски Живни“ — дуже неспокійно. Селяни забирають панський хліб з поля і ведуть до себе. В селі Горілицях, як селяни забирали хліб, надбігли козаки й не остерігаючись почали стріляти: одного селянина вбито, другого поранено. — В селі Жданів х селяни забирали хліб, уважаючи його за свій, бо вони умовили ся з поміщицею, що жати-муть за третій сніг, а коли вже снопи були повязані, вона заявила, що не дасть третього снопа. Тоді селяни поїхали й почали забирати собі третій сніг. На се наскочили завізвані з Лохвиці козаки й багато селян поранили. — Тільки що „втихомирено“ в Жданках, як доведо ся втихомирувати в Вороньках, Луговиках, в Городищі та по інших селах. В багатьох місцях палять поміщиків, сільських глїтїв, дрібних крамарів і т. п. Але в Вороньках не палять, розумують так: „Що се допоможе? Їм же ліпше. Забере асєкурацію тай покладе в кишеню. Яка йому від сего шкода?“ І щоби справді зробити шкоду, руйнують будівлі, млини і т. д. Так то українські селяни, видячи, що правительство не думає поліпшити їх положення, с а м і воюють зі своїми ворогами, додумавши ся своєю простим розумом до тої action directe про яку ведуть ся такі горячі теоре-

тичні дебати в західно-європейській соціальної літературі.

Дрібні вісті Німецька колонізаційна комісія закупила в послідних часах 7724 морги польської землі в цілі розпарцельованні і між Німцїв. — Новийменований командант львівського корпусу, генерал-поручик Кароль гр. Аберсперг, прибув уже до Львова. — Шеф президіяного бюро намісництва, Залозский, виїхав на кліматичні курорт. — Львівський мієстрат узяв п. Ю. Шренцлені коєн сїм на три дорожки-самоходи. Одна буде стояти на Маршківій площі, друга перед мієским театром а третя коло готелю Метрополі. За їзду після часу буде ся платити в день 3 кор. за першою, півгодини а за кождою дальшою чвертьгодини 1 кор. — Під закладом заложни убиєства дітчини арештовано вчєра у Львові служницю Катерину Лєпєх.

Концерти і видовища:

„Великий народний Табір“ в Старих Кутах, зановідкритий у вчєрашнім висті на д. 19. с. м. відложено з воєнних причин на д. 28. с. м., програма не зміненя.

Урядові вісті:

Поправчі іспити зрішости в учительських семінаріях відбууть ся в вересню в ужєських семінаріях у Львові, Кросні, Самборі, Тернополі і Тарнові дня 17. в Кракові 17. і 18. в Ригені 20. в Сокалі 13. в Станіславові і Залозниках 24. в Женєвських семінаріях у Львові і Перемишлі 17. в Кракові 19. Іспити зрішости відбууть ся в єднєжних семінаріях: для учительських кандидатів в Тарнові письменні іспити 17. вересня, устні 21. вересня, в Сокалі письменні іспити 0. вересня, устні 14. вересня, для учительських кандидатів в Кракові (жєнє, сєзон) устні іспити 20. вересня, решєтєнь письмєного іспиту визначить дирекція, в Перемишлі письменні іспити 13. вересня, устні іспити 18. вересня.

З п. к. Галицької Дирекції пошти і телеграфів. Заходом п. к. Міністерства торговлі виїшов з друку поштовий лексікон, обіймаючий всї араї коронної сєт поштових Монархії і князівств Ліхтенштейні. Можна єго абонувати за посередством урядів поштових в поштоім уряді газетовім 1. у Відні разом з квартальними додатками відносними ся до першого накладу (с. 907). Ціна примірника в оправі разом з додатками виносить 21 корон. Взяєм і урядом державним призначено 20 пр. опусту, так, що ціна примірника для нас виносить 20 корон. При замовленні лексікона поштового по зниженні ціни має доплатити власть крім газетового переказу поштового, адресованого до уряду поштового. Взяєм ці, виставити також урядове замовленє, понеже воно буде служити як прилога оправдоуєзна знаку ціни. Урядові замовленє належить заосмотрити урядовою печаткою і підписом пачальника власті або уряду замовляючого за зніжкою, а поштоий уряд податочний заосмотрить їх датию доплати газетового переказу і відніском денної печатки.

З товариств:

Позір! В лєтї хорватських Соколів в Загребі, котрий має відбутися в днях 2. і 3. вересня с. р., лиш „Соклі“ участі не бере. Проте хто з Другів хоті би там виїхати, може лишє без мунауру і в характері приватнім. — За Старишчу: Альфред Буадиновський голова, Іван Ігнатєвич справник.

Бібліографія:

Промінь. одинокий незалежний сьтановий орган українського учительства. Виходить 2 рази в місяць в обємі 1—2 арк. друку. Промінь містить: Статі змісту сусібно-політичного і організаційного. Статі про правно-служб. відносини учительства. Причинки до інтерпретаций шкільних законів і розпоряджень. Статі педагогічно-дидактичї. Інші розвідки наукові. Статі про шкільництво краєве і заграницєне. Оцінки шкільних підручників. Огляд новин української літератури. Статі принагідні. Фейлетони визначніших українських поєтів і белетристів, як також переводи з найліпших чужих авторів. Всячину. Промінь має на цілі з'єднати духово все українське учительство без огляду на кордоні і тому в своїх артикулах не лиш порушає справи, які обходять безпосередно австрійських учителів, но також містить богатий матеріал і з російської України, а від часу до часу з Америки. Змість Проміня є того рода, що надає ся до читання не лиш учительству, но також і найширшим інтелігентним кругам. Передплата виносить на рік: в Австро-Угорщині: 8 К; за кордоном: 4 карб., згл. 2 дол., або 10 франк. — Позір! Нові передплатники одержать за 1 К, згл. 2 карб., 1 дол., або 5 франк. не лиш всі числа до кінця сего року, но також, — о скільки запас вистарчить — і всі досі появивші ся числа від початку сего року (1906). Адреса редакції і адміністрації „Проміня“ Вавківці п. 4. (Буковина-Австрія). Отвічальний редактор: Іван Герасимович. Авторі і накладники звольють у власнім інтерєсі пересилати свої видавництва до редакції „Проміня“, де подасть ся совістну оцінку, або згадку.

Конкурси Бурс.

В Інституті СС. Васильянок в Станіславові найде поміщенє кілька учениць, бо є ще місця опорожнені. Усїля прийняті такі: Місячна оплата виносить 40 К, з наукою музики 50 К, з К з гори за цілорічне уживанє меблів, а кождого місяця доплачує ся 2 К за пранє. В деяких разях по змозі знижає ся платню. Зголошенє приймає ся під адресою: Магдаліна Гумєнюк, настоятелька Інст. СС. Васильянок в Станіславові, ул. Заболотівська ч. 13.

— На жєртви кровавого бенкету в Лядзкім зложили на руки Д-ра В. Бачинського в Бережанах: Д-р О. Равіч 50 с., о. Ф. Свергун з Ольхівця 2 К, селяни з Лапшина 10 К 56 с., селяни з Лісник 8 К 32 с., селяни з Рогатина 2 К 52 с., Українці V. кл. гімн. в Бережанах 10 К 30 с., Українці VIII. кл. гімн. в Бережанах 4 К, Українці VII. кл. гімн. в Бережанах 13 К. Разом 51 К 20 с.

— Рахунок „Краєвого Союзу кредитового“ стоваришства зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові за місяць липня 1906.

Стан дозвільний:	Кор. с.
1. Удільні	72 258 19
Фонд резервовий	6 469 18
2. Вкладки: Стан з початком місяця липня с. р.	1,307,799 34
вложено	94 891 7
винято	114 034 45
Стан з кінцем місяця липня	1 288,656 46
3. Позички зятігнені: Стан з початком м. липня	70,000 —
зятігнено	—
оплачено	2 000 —
Стан з кінцем міс. липня	68,000 —
4. Сальдо відсотків	28 333 78
5. На рахунок біжучим.	—
Решта зиску з р. 1905	2,193 01
6. Інші позички стану довгочасні.	—
7. На рахунок коштів спору	—
8. Кредитори	—
Сума	1,465,940 62
Стан чинний:	—
9. Позички удільні: Стан з початком липня	1,124,450 09
оплачено	92 870 67
удільно	109,655 —
Стан з кінцем міс. липня	1,145,232 49
10. Недвижимості	266 750 75
11. Льокацій фонду резерв і спеціальна резерв	5000 К.
12. Кошти спору	95 49
13. Кошти адміністрації	9 964 10
14. Готівка	2 387 08
15. Інші позички стану чинно-го „Ріжні“	5,966 50
16. Друки для товариств	1,420 25
17. Інвентар	700 —
Сума	1,465 940 62
Кредит скриптовий	54,015 40 К.
„ парцеляційний	262,128 0
„ товариств	756,576 13
„ приват.	72,582 46
Разом	1,465 232 49

Членів прибуло 3 убуло 0, остало з кінцем липня 1906 р. 520 з 1,682 декларованими уділами в сумі 84,000 00 К. Стопа процентова від вкладок 4 1/2 %. — Стопа процентова від позичок 5 1/2 — 6 %.

Львів дня 31 липня 1906.

Тов. М. Негребецка та тов. Налинович! Прошу невідмінно зраз подати свої адреси!

М. Тершаковець, Wien IX, Praterg. 632.

Климентий Федунько
переплетник бібліотеки ц. к. львівського університету поручає
своє переплетництво і галлантерійне заведення
у Львові ул. Валова ч. 29. 366

Підймає ся всяких робіт, особливо переплету службників, Гвангелій, Молитовників, Бібліотечних книг, Альбомів, Мап, Дипломів і т. п. по умірених цінах.

Поручає ся дешево і совісно артистично ритовичне заведення
А. Зігмана
у Львові, уліця Сикстуса ч. 14.
Робітня металевих і лавчукових штамів.
Монограми, герби і всякі гравюри — вліски ритовані і лані, прасовані блики для сторіжок і товариств. — Поручає ся як доставець розличних руских товариств і Урядів парохіальних. 649 8—52

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ „МЕТЕОР“
перше чеське промислове товариство для виробу трикотажних і панчохових товарів
Рудольфа Пауера і Сп.
в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,
дає кождому тривалий побічний заробок закуплення машин до роблення панчохових „МЕТЕОР“.
Готовий товар приймає ся.
Наука основна. Інструктор до дому.
ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 698 31—?

Більша фабрика пошукує доброго кореспондента.
Вимоги: Має бути християнин, 23—30 літ, нежонатий, цілком добре знати німецьку, руску і польську мову в слові і письмі, та при основних загальних і купецких відомостях мати охоту, пильність і спосібність до самостійної праці.
Докладні офerti з фотографією і відписами свідомств надсилати під Т. Ф. 2247 до Рудольфа Моссе (RUDOLF MOSSE) у Відні I.
Для обопільного улекшення лише цілком відповідаючі з сими вимогами офerti надсилати.

Тижневе справоздане торговельної палати в Львові за час від 7/8 до 14/8 1906.
Валюта коровова. Ціна за 50 клгр. лосо Львів.
Линиця стара 7/65 до 7/85 а на термін — до —, Жито старе 5/50 до 5/70 а на термін — до —, ячмінні броварний 6/25 до 6/50, а пастівний — до —, овес оброчний 7/30 до 7/70, гречка — до —, кукуруза готова — до —, а нова — до —, прося — до —, горох до варення 9/25 до 10/—, пастівний 6/30 до 7/—, вана — до —, боб — до —, бобик — до —, ріпан 13/30 до 13/60, льняна — до —, насіння льняне 11/25 до 11/75, насіння конопляне — до —, хміль (за 50 кіло) 16/— до 20/—, нафта вичайна 16 — до 7 —, сальва в 18 — до 20 —, конюшина червона 50 — до 55 —, біла 4 — до 50 —, шведська — до —, тимошна — до —, Spiritus loco за 10,000 літрів 38/25 до 38/75

Надіслано.
Студент прав з практикою канцелярською глядає заняття в канцелярії адвокатській, нотаріальній або в народній інспекції найрадіше в гірській околиці. Згодшення для „Студента прав“ приймає Адміністрація „Діла“. 778 2—3

Емер. ц. к. радник суду
Іван Виханський
отворив
канцелярію адвокату
в Золочеві
(Дім власний при ул. Косцюшка — там, де знаходиться ся також львівське тов. кредитового „Народний Дім“) 702

Копериндкий і Сын
Оптики і Механіки у Львові площа Галицька ч. 1.
проти Банку Ціотечного на планетарній площі Галицької поручають

Барометри ажери іди до 7, 8 і 10 К.
вильні по 12, 16, 20 і 24 К. — Альвернетки цілкі по 12, 15, 24 і вкше. Завразом поручаємо в найбільшій таборі орудій цівери, люпи і віймики інші прибори оптичні, Воїмські направи асортименту ся як найкраще і найчешше. 415

„Краєвий Союз кредитовий“
вкладає для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отриманні цінах:
Книга довжиків арк. по 10 (т. 5)
Замкнення місячні 5
Інвентар довжиків 5
Інвентар вкладників 5
Інвентар уділів 5
Книга головна 10
Книга ліквідаційна 10
Книга вкладок шаблич. 10
Книга уділів членських 10
Регистр членів 10
Справоздані і замкнення рахунків 10
Сгодищення о позичку штуки 2
Вказ уможре позички 2
Асигнації касові штуки 1
Купувати і замовляти належить в „Краєвий Союз кредитовий“ у Львові, Ринок ч. 10, і повернути.
XXXXXXIXXXXXX

Знаменито прасоване біле сріблястого КРОХМАЛЮ
Fritz Scholz jun. Akt.-Ges., Egt. i B. n. Leipzig.
Правдивий лише з охоронною маркою „ГЛЮБ“ і „ЗЕЛІЗКО“.
Дістати можна всюди в каргонах.
Вступили у Львові: Фльоріан Кравець ул. Третього мая 10. 385 7—14

ПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА ДІЕТИЧНИХ ВИРОБІВ ВОЛЯ ДУХАЦКА П. ПОДГУЖЕ
поручає знамениті:
Готове тісто до печення (для печива за 8 осіб), шоколадове, морісне, англійське, ацторжя і струдневе, пачка 75 с.
ЛЕГУМІНИ PUDDING (легуміна для 6 осіб)
ріжні овочеві присмаки по 20 с., шоколадова по 30 с.
Дріжджовий порошок по 10 с.
Ванілевий цукор по 14 сот.
Ванілевий порошок до соусів по 12 сот.
Ті виробу можна набути у всіх скляних споживочних і диалектських, а як де нема, просимо віднести ся просто до фабрики. 513 38—39

Урядник паньствоваий для браку знакомости пошукує на тій дорозі приятельки життя Русинки в цілі матримоніальній. Річ трактує ся на серію. Аноніми не будуть уважуватися. Адреса В. Ромашовський, Виск. Музикальній м. 7/9 ють першештво. 5—8

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!
Одинське Руске літографічне заведення
Андрія Андрейчина
зжоходить ся при ул. Коперника ч. 28. Поручає ся на дальше шаскавий пам'яті. 4—15

ОПОВІЩЕННЯ.
Маю на продаж околю 30 кірців жита Тріумф* справданеного з Кракова від Базьзена по 36 кор. разом з мішком стація Кадуша. Адреса: Антін Сніжен, п. Вабан над Лімницею. 786 3—3

Молодий чоловік з двома іспити-терійними і кореспондент пошукує посади. Львівські агропосення до Адміністрації Діла 788 під „Вухгалтер“, 3—3

Молодець Русин, д. бр. обізнаний з насомним виготовством, поїдаючи виши трилітву прагмату банкову, пошукує посади в рускій інституції poste restante К. М. Сянік. 793 3—5

Писаря громадського, котрий би діявство і заложив хор церковний, потребує уряд парохіальний в Корниці п. Коломня. 805 1—3

Помічник торговельний, вправний, пошукує місця в торговлі. Вязаша відомість у З. Матковського, управителя школи в Зарічу п. Десятин. 807 1—3

Ліквідація Спілки тапіцерів
лише до 1. вересня. Набути можна ще комплектні сивальні, сивальні, столові, диванні, гортиери, фізавки, кили, мебелі, матерії, коздрі, матеріали і т. п. Львів, Ягайлонська 3. 487 7—15

Помости до церков цементові, камінцеві, мозаїкові
поручає
Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХІТЕКТ
ЯРОСЛАВ. 15—50

НА РЕВМАТИЗМ, гостець, постріл (іскію) і всякі ревматичні поручає ся усмиряюче натирання, від 6 літ дуже розповсюджене, многими лікарями ординоване і авторитетами приважене
Linimentum Gaultheriae compositum
з правно зареєстрованою охоронною маркою
„NERWOL“
Хеміка д-ра Юлія Францоса, антикаря в Тернополі. Ціна флакону 80 сот., 10 флаконів 8 К., не числячи опакowania і оплатно. — Тисячі подяк можна переглянути. Діяти на день поштовою висилка. Набути можна в кождій біжній аптеці, згідно в аптеці хеміка д-ра Юлія Францоса в Тернополі. У Львові можна дістати в аптеках Deweche's, Гая, Лавовського і д-ра Піпеса Потривського. 1039 10—48

Шість і пів мільонів жорон відшкодовано!
Будинки, движимости, збіжжя і пашу
обезпечує від огневих твід
одинокое руске асекураційне товариство „ДНІСТЕР“
ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
у Львові Ринок ч. 10.
Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признаві відшкодована.
За 13 літ виплатило 6,474,534 жорон відшкодовано.
Обезпечення приймають агенції по всіх містах і більших селах; „Дністер“ дає агенції письменим господарям, де ще не робить інші агенції „Дністра“. Агенти „Дністра“ заробили вже провізій 807,742 жорон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на закупку сиваков.
Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса опадности, повітові каси опадности і сиротинські каси при судах.
Чистий зиск річний звертає ся обезпеченим членам, за рік 1905 припадає кождому членови 5% премії до звороту.
На жите обезпечайте ся в Краківськ Товаристві тільки через „Дністер“; провізійно від таких обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.
Фонди „Дністра“ виносять з кінцем року 1905 суму 1,372,538 жорон. 34а 11—52

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середно-європейського часу.
До Львова на дворець головний приходять:
з Іцкан 12:20*, 6:10, 4:40, 5:45, 9:05*.
з Кракова 2 1*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
з Підволочиска 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
з Рави рускої 7:50.
з Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
з Станіславова 8:05.
з Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
з Яворова 8:18, 4:37.
з Коломиї 10:05.
з Рашева 10:35.
з Тухлі 3:55 (від 15:6 до 30:9).
з Бельця 4:50.
На Підзамче.
з Підволочиска 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.
Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від (6:5 до 25:9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудни і 8:20 вечер, (від 6:5 до 23:9 включно в неділі і лат. свята), 10 — перед полуд. 1:46 по полудни (від 1:6 до 3:18 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
з Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня) 1:15 по полудни (від 1:35 до 9:9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15:5 до 9:9 в неділі і лат. свята), 10:10 вечер.
з Ширя від 27:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9:40 вечер.
з Любіня вел. від 13:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11:50 вечер.
Зі Львова з головного двірця відходять:
до Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11:—*.
з Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
з Підволочиска 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
з Яворова 6:00*, 6:55.
з Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
з Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
з Бельця 10:45.
з Рашева 4:05.
з Коломиї і Жидичева 3:30.
з Рави рускої 7:25*, до Станіславова 9:10*.
з Перемишля 10:05* (від 1:6 до 30:9) Хирова, Яста, трия 11:30*.
З Підзамча:
з Підволочиска 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6:5 до 23:9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40, 16:26 по полудни, (від 6:5 до 23:9 вкл. в неділі і лат. свята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудни, (від 1:6 до 3:18 вкл. що дня) 8:34 вечер.
до Рави рускої 11:35 вночі (що неділі).
до Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня), 9:15 перед полуднем (від 1:35 до 9:9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по полудни, (від 1:35 до 9:9 що дня) 3:14 по полудни.
до Ширя 10:45 перед полуднем (від 27:5 до 16:9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2:01 по полудни (від 1:35 до 16:9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенкахи гонетани; поїзди нічні в зазначенні звідкою. Пора нічна числиться ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.
Значайні білети їзди як також білети всякого пиншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9. 35

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток дозачеся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерти приймають: у Львові: Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кільнянського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб „Я. Кароля Людовика ч. 23. — У Відні: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; У Франк-фурт і Гамбургі: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерти платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 1 к.
на пів року . . . 17 к. — 22 к.
У Львові (без готівкової пересилки)
на цілий рік . . . 4 к. на пів року . . . 11 к.
на чверть року . . . 7 к. на місяць . . . 2 к. 31 к.
Поодинокі чи.ло коштів у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція: під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламічні неопечатані візні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертову або за 60 місць, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Грецько-болгарська війна.

Агресивна акція Греків против Болгар не лиш в Македонії, але і в самій Болгарії, довела до формальної кровавої війни, хоч еще не між обома державами, то на всякий случай між обома народами, а і наслідки і остаточний кінець еще не дадуть ся предвидіти. Антагонізм між Греками а Болгарами, котрий має жерело в часті в церковних а в часті в політичних причинах, прибрав в останніх днях форми, не відрізняючи ся в нічім від звичайних доконуваних коліс Турками над Болгарами. Як сильно заострів ся в останніх часах антагонізм між Греками, під церковним зглядом підчиненим екуменічному патріарху, а Болгарами, котрі за голову церкви уважають свого екзарха, доказує факт, що болгарське правительство не дозволило вступати до Варни іменованому для осілих в Болгарії Греків єпископови Неофітові і не дало єму обняти єпископства. За причину правительством подано се, що єго номінація не була правительству нотифікована. В додатку болгарське населенє використало ся нагоду так, що силою опанувало грецьке єпископство в Варні і забрало єго в посіданє екзархату. По кількох днях стало ся то саме в Буларі. Болгари взяли приступом грецьку церкву і школу. Урядженє школи і бібліотеку знищено, грецького архимандрита з Філіпополя тяжко покалічено. За сям пішли подібні події в Станімаці і Філіппополю. Вчорашні телеграми донесли о еще більших звиствах доконаних Болгарами над Греками. В замешканім головно Греками надморським місті Анхіалосі Болгари мали устроїти антигрецьке віче. Греки рішили недопустити до сего віча і стягаючих ся до міста Болгар привитали стрілами. Болгари відповіли також стрілами і прийшло до формального битви. Болгари опанували грецький монастир св. Юрія, а наразі підпалили місто, котре згоріло так, що лишило ся не більше, як 30 домів. Грецьке населенє міста утікло в гори. Рівночасно відбули ся погроми Греків в інших містах. В Рушукі зрабовано грецькі склепи, здемолювано грецьку церкву, поруйновано грецькі склади збіжжя. В цілій Болгарії відбувають ся протигрецькі віча. Жаден Грек осілий в Болгарії не є певний свого майна ні житя.

Причин сего фанатизму, виладовуючого ся в таких звиствах, не можна глядати виключно в антагонізмі між екзархатом і патріархатом, хоч безнастанний напір екуменського патріарха на порту, щоби Болгарів оголосила шизматиками і заборонила сьвященникам екзархату уживанє накрита голови, до котрого має право лише духовенство патріархату, сильно могло причинити ся до роз'ярєня болгарського населєня аж до скаженини. Глубошою причиною ворожнечі є підполна борба о шкіру неубитого єще медведя: ривалізація обох народів в Македонії. Хоч Македонія є еще турецькою провінцією, претензії до неї мають не лише Болгари і Серби, але і Греки. Від коли внаслідок напору держав на Болгарію, болгарські ватаги революційні дїстають лише слабу поміч з болгарського княжества, моторами повстаня в Македонії суть головно зорганізовані в Греції і там узброєні грецькі ватаги. Однак діяльність грецьких ватаг звернена не против турецьких військ, лише майже виключно против болгарського і куцоволоського населєня. З причини гвалтів, доконуваних грецькими властями на Куцоволохах, вибухнув острій конфлікт між Грецією а Румунією. Сей конфлікт до нині неполаджений. За насильства доконуваних на македонських Болгарах, мстять ся тепер Болгари княжеству на Греках осілих в Болгарії. Між національними, церковними і політичними спорами на Сході еще тяжше провести границю, ніж в західній Європі. Вони дїлають рівночасно і спільно, щоби в результаті дати расову борбу, виладовуючу ся в рабунках, підпалах і мордах, як се онюди стало ся в Анхіалосі.

Болгарське правительство скидає з себе відвічальність за насильства доконані на Греках. Вискажує лише з їх причини обурєнє і обіщоє поміч. Чи се останнє болгарському правительству удасть ся, тяжко увірити, бо не лише населєнє Болгарії, але також всі урядники і війско так суть розбіжені, такою ненавистію дишуть против Греків, що мимо найострішого наказу з гори, в оборону Греків не возьмуть; на всякий случай не зроблять сего з енергією, потрібною до спараліжованя акції розбішеної черни болгарської. Коли Греки в Анхіалосі забарикадували ся в своїх домах і церквах, бурмістр візав їх, щоби здали ся. Греки знали, що їх жде, коли послушають візвання, отже боронили ся дальше. Тоді прикликано з Бургасу військо і воно опанувало місто. Се військо зробило нічого для оборони міста, коли

Болгари могли єго спалити, а Греки мусли утечи в гори.

Болгарське правительство вже ухвалило поборювати протигрецькі заворушеня як найострішими средствами. Для жертв погромів ухвалено кредит 100.000 франків. Грецьке правительство еще нічого не зробило, щоби грецькі ватаги здержати від нападів на Македонію. Європейські держави, котрим всі ті заворушеня на Балкані приходять дуже не в пору, будуть інтервеніювати так в Софії як і в Атенях. Можливе, що грецьке правительство доперва тепер возьме ся енергично до своїх провокаторів, бо сама Греція є за слаба, щоби виграти справу против Болгарії і Румунії, а в додатку потрібна їй протекція держав в кретенській справі.

Інтерпеляція*) п.В. Яворського і тов.

до Єго Ексцеленції міністра справедливости д-ра Кляйна, внесена в палаті послів державної ради д. 27. червня 1906.

Посли опозиційні з Галичини так рускі як польські мали нераз нагоду в інтерпеляціях і наглих внесенях показати ц. к. правительству і високій палаті сумні, попросту страшенні відносини, пануючі в Галичії під всеможним панованєм шляхотської олігархії.

Посли інших народностей не хочуть нераз попросту дати віри розказуванім нами фактам, від яких чоловікові, у котрого не зашмерло почутє права, волосє стає дубом на голові.

А найсумнішим з усього є те, що і суди давно вже покинули дорогу справедливости і безсторонности, а пішли цілковито під лад всемогутій шляхотській олігархії. І се як-раз найсумніша річ в галицьких відносинах: бо те що приміром у властей адміністраційних панує цілковита самоволя і безправство, се вже в Галичії перестало дїяувати, так що руске населєнє зі справедливого трактованя адміністраційними властями вже давно зрецигувало. Але годі нам поки-що погодити ся з тим, щоби й суди стали ся орудем в руках шляхти, бо з хвилею, коли руске населєнє страшило також і ту дрібку довіри, яку ще має до справедливости судів, відносини у східній Галичії могли би стати невинними. Що слова, вище сказані, не суть фантазією, а відповідають обставинам, послужить кілька фактів з практики ц. к. суду окружного в Бережанах.

На весну с. р. обхопив велику полосу повітів бережанського і підгаєцького аграрний страйк, викликаний з одного боку безпримірним визиском людської праці, з другого боку недовдоволенєм широким мас з політичних відносин в краю, яких вини поносив клас властителей великих обшарів двірських.

Платня поденного робітника на весну доходила у тих повітах найбільше до висоти 60 сотиків для мужчини-робітника за 12—13 годинний день праці, для жінки від 40—50 сот., для дівчат і хлопців 16—20 літих від 30—40 сот., для дітей від 12—30 сотиків. Коли при тім узглядити ся, що всі найпопільніші средства життя подорожляли, то кожний безсторонний мусить признати, що така платня не дає навіть мінімуму екзистенції.

Підчас коли в інших краях в разі страйку властей адміністраційні беруть на себе ролю посередників, то в Галичії всі властей в таких разях, щоби приподобати ся пануючій класі, сприяють ся против бідних страйкарів і уживають найстрашніших репресій.

Хоч страйкуючі селяни поводити ся всюда з візречим спокоєм, а лише декуди лущали ся рідкі випадки нарушеня закона коаліційного, всі села обняті страйком залано масами війська і жандармів для стероризованя страйкуючих селян, так що дотичні околиці прибрали вид окупованої провінції.

А вже найсумнішу ролю в тій цілій справі відіграли суди, що в протягу кількох днів арештували 142 Богу духа винних людей. Вислані на слідства судії не старують ся навіть о захованє позорів безсторонности і місто урядувати в безстороннім люкалі, примір. в громадській канцелярії, урядували правильно по дворах, де вільні від урядованя хвилі сходили їм на забавах і спиваню шампанів.

Чи ж селянин кликаний на переслуханє до двора, де мешкає єго ворог, котрого служба доставляє обтяжуючих сьвідків для селян, може мати довіре в безсторонність того судії? І так урядував у дворі в Кальні секретар суд. Villainet, а в Мужилові у дворі п. Бохенського судовий секретар Шнелль.

*) Інтерпеляція ся звернула на себе увагу віденських кругів правничих: і так останній номер журналу „Gerichtshalle“ обговорює материял в ній з'ужиткований.

Безпідставно і без всякої потреби заряджувано слідчий арешт, при чім не поучувано арештованих о прислугуючих їм средствах правних, зглядно судия, поучаючи а-рештованого, що єму прислугує зажалєнє до палати радної, рівночасно говорив, що в інтересі арештованого лежить не зголошувати зажалєня, бо наразить ся на довгий, кількамісячний слідчий арешт. Для кожного зрозуміле, що по таким поученю судії кожний обжалований казав, що не жалить ся.

Так поступав собі секретар суд. Шнелль, що, висланий на слідство до Мужилова, арештував 49 селян. Так само поступав собі секретар суд. Villainet, що вів слідство в Кальні. Як безпідставно заряджувано слідчий арешт, докаже кілька примірів на справах, в котрих уже переведено розправу; покінчили ся вони засудом обжалованих виключно за переступства, за котрі мешканців-робітників у слідчій арешті тримати не вільно (§ 452. 1. проц. карн.).

Дня 25. цвітня с. р. переїжджали через Горожанку фіри з робітниками з сусіднього села Панович до Коньчак. В каміньоломі при дорозі працювало кількох селян, з котрих два Гаврило Грабар і Михайло Піхурский, пізнавши з далека на фірі своїх знайомих, кинули камінчиками в напрямі фір і крикнули „Пожди!“ Камінчики ті нікого не трафили і фіри поїхали спокійно далі. В кожнім іншим краю нічого би з того не було; але що се дїяло ся у східній Галичії, справа ся прибрала дуже сумний для обох оборот. Зараз другого дня арештовано їх і відставлено до суду в Галич, звідки їх поперслухано держ. прокуратурия звеліла відставити до окружного суду в Бережанах. Везено їх кільканацять миль, скочених як злочинців до Бережан, де їх ульковано в слідчій арешті, при чім записано в протоколі, що вони не жалують ся проти арешту слідчого. В правдивість того заподаня протоколу чейже ніхто не повірить, бо чиж можливе, щоби Богу духа винні селяни, не почувуючись до жадної вини, довідавши ся, що є інстанція, до котрої можна би пожалуватись на слідчий арешт, не скористали з того средства правного. Судією слідчим був суд. секретар Шнелль.

Дня 1. мая 1906. вплинуло до суду прошенє жінок підсудних, а то: Катерини Грабарєвої і Насті Піхурскої о випущенє мужів з слідчої вязниці, поперте зверхністю громадською і урядом парохіальним. Хоч після закона всякі прошеня в справі слідчого арешту повинні бути безпробовно полагоджувані, поданє се залежало ся і прийшло під обряду палати радної аж 14. мая, в два тижні пізніше, і згідно з безглуздієм внесенєм слідчого судії порішено їх мимо покінченя слідства задержати в слідчій арешті на підставі § 175. 4.). Ся постанова закона вимагає однак істнованя „besonderer Umstände“, які узасаднювали би обаву повторєня злочину. Палата радних не силала ся навіть на вишуканє таких спеціальних обставин, бо ї годі було би їх вишукати. Чиж така ухвала не є кпинами з логіки закона і справедливости? Порішає ся задержати в слідчій вязниці для не істнуючої обави повторєня злочину людей, що в життю ніякого злочину не допустили ся! Характеристичне при тім, що тогочасний предсідатель палати радної ц. к. радник двору Прусиґіт для тимпелівшого переведєня такої ухвали поинув сталих членів палати радної, між котрими є на показ оден Русин, а покилав членів суду не входячих в склад палати радної. Прокуратор виготовив акт обжалованя о злочин з § 98. б) з. к. і східно-галицьким звичаєм післав єго до затвердження надпрокураторії. Аж та спамятала ц. к. прокуратора Роецького, бо поручила понехати слідство в напрямі злочину публичного насильства, а обжалувати їх о переступство з § 431. з. к. Д. 18. мая с. р. відступлено справу нов. судови в Бережанах, а той вимірив їм кару по 3 дні арешту.

За що ж ті люди сиділи в слідчій вязниці по 23 дні разом 46 днів? Хто за те заплатити їм, коли до нині палата послів не здобула ся на ухвалєнє закона про відшкодованє за безпідставний слідчий арешт? Не треба при тім забувати, що се бідні зарібники, котрі працює своїх рук давали утриманє жінкам і дрібним дітям. А все те лише тому стало ся, що ц. к. суди і ц. к. прокураторії державні пішли на службу шляхті і з припоручєннє ц. к. президента апеляції Тхоржницького, що повинує ся у всім галицькому Трепову гр. Андр. Потоцькому (vide „tajny okólnik“ Тхоржницького, оголошений в „Ділі“), порішили зтероризувати арештами руских хлопів, щоби їм відхотіло ся страйками боротись о підвищенє платні.

А тепер другий факт: Д. 13. мая с. р. стрінули Павло Лупинець і Федько Бабій на дорозі між Юсти-

нівкою а Александрівкою в підгаєцькому повіті Яська Ковальчука, до котрого Федько Бабій мав злість за те, що сей перед місяцем вдарив єго в голову дїжкою. Зчинила ся між ними сварка, серед котрої Бабій ударив Ковальчука в лице. Оглядини лікарські виказали легке ушкодженє тіла, потягаюче дводневну нездійсність зарібкованя. Слуханий в суді в Підгайцях подав, що Бабій і Лупинець буючи єго сказали: „Чому ти страйкує не хотів робити?“ Коли би се навіть правдою було, то й так в діланю їх було би лише переступство з § 411. з. к., а не насильство. Однак бистре око слідчого судії ц. к. ад'юкта Януша в Підгайцях, не менше услужного пляхті як Шнелль, доглядало ся в тім злочину з § 98. б) з. к. і 14. мая зарядив їм приарештованє їх для обави повторєня злочину. Має ся розуміти, в протоколі записано, що підозрілі не жалують ся проти тої ухвали. Д. 24. мая доручено їм акт обжалованя, а в ній прокуратор Роецькі потребу задержаня їх в слідчій вязниці мотивує тим, що исторично знаний є факт, що в околиці Александрівки, Юстинівки такі злочини публичних насильств чим-раз більше ширять ся. Під ескортою жандармерії спроваджено підсудних до Бережан, де д. 1. червня с. р. відбула ся розправа, як се навіть тенор вироку стверджує, що ані перед інкримінованим фактом ані по їм не було страйку ані в Юстинівці ані в Александрівці і що ані оден ані другий обжалований пошкодованого Ковальчука ніколи до страйку не намовляли. Вирок трибуналу узнав першого винним § 5. і 411., другого § 411. з. к. і вимірив обом кару по 3 дні. Чиж супроти такого вигляду розправи мученє бідних селян зарібків, з котрих кожний лишив дома 4 дітей, арештом слідчим через 17 днів не є чисті і розбоєм? А мотивованє прокуратором потреби слідчого арешту небезпечною ситуацією в наслідок страйку не є надужитєм урядової властей, коли розправа виказала, що страйку в дотичних селах цілком не було?

Не менше ярке освітленє почутя справедливости супроти руских хлопів у східно-галицьких судіях-Поляках дає справа о минім заворушеня страйковій в Кальні. Для переведєня слідства вислано секретаря Villainet'a; він розкватирювавши ся в дворі, не засяновляючись довго, арештував 14 селян, і їх піганно в асистенції жандармерії і цілої маси війська пішки 19 km. до слідчого арешту в Бережанах. Має ся розуміти, після протоколу ані оден не жалував ся проти арешту слідчого, ані навіть Дмитро Диківський, проти котрого слідство по 9-днівним слідчим арешті застановлено. Крім того посліднього винищено на внесенє прокуратора 8 селян по 9-ти днях з слідчого арешту, а 5 задержано, як звичайно в страйкових справах, на підставі з § 171. 4). Коли вже слідство покінчено і обжалованим акт обжалованя доручено вніс д-р. Володимир Бачинський, канд. адв. в Бережанах 28. мая с. р. іменем замкнених в слідчій вязниці Івана Боднарчука, Максима Чижєвського, Василя Кавяка, Стефана Качорая і Танааса Райтера прошенє до палати радної о випущенє їх на вільну стопу, а зробив се на жаданє родин увязнених і зверхности громадської в Кальні. Судия слідчий Villainet, реферуючи дотичне поданє, списав з обжалованими 29. мая протокол, котрий полишить ся мабуть унікатом навіть у східно-галицькій практиці судовій. Протокол той, списаний, як все в незрозумілій для обжалованих мові польській, звучить: „Oświadczają, że nikogo nie uprawniał do pisania tej prośby, a po przedstawieniu im jej treści oświadcza, że nie żądają wypuszczenia ich na wolną stopę, lecz z motywów powyżej przedstawionych proszą o jaknajkrótsze rozpoznanie sprawy“.

Чиж є на світі чоловік, котрий повірив би в правдивість того протоколу, котрий повірив би, що можуть паяти ся обжаловані, що не хочуть вийти з слідчої вязниці, не хочуть вернути до родин живих в нужді в наслідок позбавленя їх батьків-кормителів, не хочуть вернути до господарства, від котрого відірвано їх в горячий час весняних робіт? Оборонець обжалованих, порозумівши ся з ними і дізнавшись від них, що вони з усіх сил бажають вийти на волю і що судия слідчий страшив їх, що в разі просьби о випущенє будуть мусли ще 8 тижнів довше сидіти в вязниці, а відтак дістануть і більшу кару, вніс 31. мая нове прошенє, на котре палата радна випустила обжалованих на волю. На таке виімково справедливе рішенє палати радної і на прокуратора, що виімково не зголосив зажалєня, вплинула, здає ся, обава скомпромитованя слідчого судії в разі, коли би внесено зажалєнє до вищих властей; бо той панок не досить що списав такий монструальний протокол, але в довавок перед засіданєм палати радної зайшов до

до дотичних актів і перечеркнув в протоколі слова: „nie zdajdaj wyruszenia z areztu sledczego“. Чи такий поступок можливий би був в іншому якомусь краї? Чи можна поступок суду, котрий списує такий протокол, а відтак в 3 дні пізніше на власну руку его зміняє, скваліфікувати інакше, як не шубравством і фальшованом урядового документу? І чи можна его сумлінно полішити долю селян, що надіють ся від суду справедливості?

(Консьє буде).

„Взаїмна поміч учительська“.

В часописі була вже коротка звістка, що ц. к. львівський суд торговельний по трикратній відмові зареєстрував акції при товаристві „Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок у Львові“ товариство економічно-кредитове, з обмеженою поручкою „Взаїмна поміч учительська“.

Тепер хочемо наше учительство і загальному руському суспільству познакомити ліпше з сим новим товариством та вказати на велику его вагу в боротьбі о красну долю нашого руського учительства, а посередню і цілою нашою нашою.

Оскільки товариство є місто Львів, однак товариство може закласти філії і установити агенції, де окаже ся того потреба. (§ 1. ст.).

Ціллю товариства є сполучити господарські сили своїх членів та піднести їх добуту і господарство через користе уміщування ощадності і уділювання позичок при допомозі взаємного кредиту під можливо найкористнішими умовами через доставу товарів для своїх членів, перетворення і продаж витворів своїх членів, через вироблення всіхляких улекшень і пільг в потребах господарських своїх членів та викінці через ширене між своїми членами фахових відомостей при допомозі зборів, викладів, листувань, наукових прогулянок, практичних курсів і вистав та візиревих господарств. Крім того буде товариство приймати до обороту капітали від інституцій і осіб приватних за устаткованим опроцентуванням (§ 2. ст.).

Членом Товариства може бути кожда власновільна особа, в першій мірі однак особи, що займають посади учительські; також всякі товариства, читальні, кружки і т. п.

Хто хоче стати членом товариства, має підписати декларацію і вложити 2 К. вписового і найменше 4 К. на уділ. Один уділ виносить 10 К., а член може мати більше уділів. Уділи можуть бути сплачувані ратами по 2 К. (крім першої, що виносить 4 К.).

Дивіденди від уділів означає загальний збір. Кождий член товариства відповідає за зобов'язання товариства супротив третіх осіб подвійною висотою своїх уділів.

Товариство приймає вкладки до обороту (шадливі), а процент від вкладок означає Рада надзираюча.

Товариство буде уділювати своїм членам позичок за відповідною поручкою, отже на основі життєвої полиси, за порукою відповідних осіб, за відступленням права до побору платні, за гіпотекую на движимий майні, а викінці на підклад цінних паперів. Однак хто схоче брати позичку, то після регулярну мусить виказати ся, що є такою членом товариства „Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок“. Відсотки від позичок означає Рада надзираюча.

Товариством управляє Дирекція, Рада надзираюча і Загальний збір.

Дирекція складає ся з 3 директорів, іменованих Радою надзираючою. Вислід першого загального збору, котрий у потарі дия 13. маі с. р. вибори Раду надзираючу і Дирекцію, був такий: 1) Кирило Малицький, 2) д-р М. Коцюба, 3) П. Гриньовський, 4) Іван Вергунор, 5) І. Любимський, 6) І. Бурчак, 7) М. Мороз, 8) С. Герусинський, 9) П. Гриневич. Заступниками Ради надзираючої вибрані: 1) І. Бурбелль, 2) Ф. Пеленьський, 3) З. Севич.

Рада надзираюча уконституувала ся, вибираючи К. Малицького председателем, М. Мороза заступником председателя, а П. Гриньовського секретарем.

По тм виборі наступив вибір Дирекції. Вибрано А. Алишевського, І. С. Гриньовського, С. Герусинського, а їх заступниками пп. М. Моша і О. Гайдукевича.

Прочі постанови статута, як: про права членів, про рахункове діловодство, про розділ зисків і покриті страт, про Раду надзираючу, Загальний збір, козмію ревізію, про розв'язане товариства і спори — суть такі самі, як по інших повариствах кредитових з обмеженою поручкою.

Як бачимо, ціллю нового товариства є з'єднати усе руське учительство під зглядом економічним, щоб воно, ставши тим робом сильним, а бодай не голодним, могло оперти ся усім противним заходом та широко працювати над піднесенням правдивої просвіти у нашого народу.

Учительство зрозуміло вже, що годі ему вичікувати на посторонній порятунок, лиш в а с н и м с и л а м и, і то передовсім на полі економічній їти до мети!

Средства до сїї цілі багаті! Власна шадливість, дешевий кредит, усія посереднична зробіть товариство, а тим самим і его членів-учителів (любо) економічно сильними, а тим самим і морально незалежними.

Товариство, як відомо, зачало вже свою діяльність посередництвом продажі книжок на премії та приборів шкільних. На сїм другим посередництві сподіє ся управа добути чималі зиски.

Можна чистити, що учителів (-ок) Русинів (-ок) є в Галичині около 3000. Коли би кождий з них взяв приборів шкільних для своєї школи (класи) лиш за 20 К. річно, що єсть дуже мало, значить товариство на тм одним посередництвом уторгувало би 60.000 К. Нехай чистий зиск з сего винесе лиш 10 проц. то прийшло би для руського учительства річично 6000 К. Очевидно, що управа не перестане лиш на самім перепродажу товарів, лиш возьме ся до їх виторювання, заложить власний склад і склеп, а тим чином добуде далеко більші зиски.

Товариство має на меті постаратися о концесію розпродажи шкільних книжок, а чого рівнож прийшли би чималі зиски.

Як відомо, зачало товариство посередничити в забезпеченні життєвих в тов. „Взаїмствестей“ і може вже поведатися поважною квіткою, здобутою через се посередництвом. Про користі, які дають забезпечення життєві, видала „Взаїмна поміч“ брошуру (на жадане мисляє ся даром і оплатно), і між учителями не повинно хибувати нікого, хто не забезпечив би ся через своє товариство. Бо коли було би лиш 1000 способних до забезпечення по 2000 К., то для товариства нашого за посередництво в забезпеченні прийшло би 25.000 корон, а крім того що року около 3000 К.

Числа говорять самі! В єдності сила!

Тож нехай ніхто з учительства не відстає ся, а солідарним вступленням в члени нового товариства в своїм власнім інтересі дасть доказ зрілості організаційної! Байду яких і хитких нехай єдиють свідомі і ідейні одиниці.

Уділ так малий (може бути сплачуваний ратами), що чейже кождого на него стати. Тих П. Т. Товаришів, що вже декларували ся вступити до товариства, а ще уділів і вписового не прислали, просимо безпробовно се вчинити. На сїм місці звертаємо ще раз увагу, що членом товариства може бути лиш повнолітній (-а), однак вкладка шадливі не підлягають сему обмеженню. І кождий з П. Т. учителів (-ок), повинен приступити до учительської шадливі. Бажане се як-раз для молодих, що, не мючи ще більших видатків, мають змогу відложити бодай мінімальну квоту на будуче.

А вся суспільність наша в їм тої неоспоримой правди, що лиш через ідейне і добре ситуване учительство видобудемо ся з неволи, чейже підпрє сї змагання свого учительства, бо членом товариства може бути і не учитель.

Дирекція.

3 Росії.

Родічев про автономію Польщі.

„Kurjer Litewski“ подає обширне інтерв'ю свого петербурського кореспондента з Родічевим, одним з провідників конституційно-демократичної партії. Розмова йшла очевидно про польсько-російські відносини, особливо ходило кореспондентові „К. Л.“ про виражене промови Родічева лічач його побуту в Берліні, промови, яка на підставі донесень берлінських газет звучала для Польків дуже некорисно.

Мож іншим кореспондент „К. Л.“ запитав:

— Чи правда, що ви (т. є. конст.-дем. партія), обиджені з приводу невідписання польськими послами виборської відозви, попорішили відсунути справу автономії Польщі на дальший план?

На се відповів Родічев:

— Думаю, що Польки поступили але, не солідаризуючи ся з нами в виборі, але се не відноситься до справи автономії, що до якої ми розуміли й розуміємо, що вона невідкладна. Тільки непокоїть нас, що справи автономії Польщі не вдається виділити на стільки, аби до неї не причіпляли ся інші автономії, які майже не дають ся узасадити.

Так говорив Родічев, а коли зв'язав, що свої уваги перед кореспондентом „К. Л.“ виголосив він іменем партії, то будемо мати яснє понятє, що конституційні демократи, се такі самі великоруські центральні, як і самодержавне правительство, тільки одну Польщу хотять освободити з під впливу великоруського державного центра. Клопіт тільки, що інші недержавні, поневолені народи російської держави домагаються ся автономії. Се непокоїть Родічева й його партію, яка хотіла би справу автономії Польщі виділити від справи автономії інших недержавних націй. Бо бачить автономії Польщі дозріла, а інші незрілі, як писав орган конституційних демократів. Тільки біда, що те виділене не вдається і — додамо до слів Родічева — не вдається ся, бо швидше чи пізніше всі народи Росії мусять мати як найдавший плучу автономію, Росія мусить перемістити ся в федерацію національних автономних територій, або — розпадеться ся, бо не на те недержавні народи длють свою кров у сучасній революції, аби їй на далі о-ставати в „тюрмі народів“.

Телеграми.

Петербург. Президент міністрів Столипін заявив одному з тутешніх редакторів, що він повний годить ся на услія осіб з позз бюрократії, під якими готові вони були вступити до кабінету, однак сего не апробовано в Петергофі.

Берлін. „Magdeburger Ztg.“ доносить, що на послідній засіданні ради міністрів раджене над справою аграрних заборень і в справі голоду в полудневій Росії, іменню в північ-західних околицях. Обчислено, що

щоби зменшити голодову нужду в тих околицях треба буде що найменше 200 мільонів рублів, а тимчасом правительство має до розпоряджості на сю ціль лише 50 мільонів.

Петербург. Новий міністер рільництва Васильчиков проголосив вчера до урядників бесіду, в котрій заявив, що вивласненє землі є неможливе і що недостачі землі у селян можна запобігти через продаж коронних земель і через добровільну парцеляцію приватної великої посілости земскої. Міністер надїє ся, що суспільність підопре его в его змаганнях.

Берлін. В Петербурзі кружать поголоски, що міністер фінансів Коковцев в найближшій часі має уступити.

Кронштадт. Після відомости з певного жерела посол Оніпко буде нині поставлений перед тутешній водний суд. Як відомо, Оніпко арештовано недавно в ночі, знайдено у него пляни кронштатської кріпости, почім відставлено его до військової в'язниці. (Попередні вїсті, що его сказано на смерть і повішено, є неправдливі. Редакція).

Кронштадт. Перед воєнним судом розпочав ся вже процес в справі оружного повстання, котрого ціллю було відорвати від Росії константинівський форт і кріпости. Обжалованих є 25 моряків т. зв. мінових, і сапер 3 артилеристи і 18 цивільних осіб ув'язнених в форті.

ТЕЛЕГРАМИ.

Зїзд монархів.

Франкфурт. Англійський король прибув вчера перед полуднем о 8. год. спеціальним поїздом на тутешній головний дворець.

Кронберг. На приєм короля Едварда прибули на тутешній дворець цісар Вільгельм і князь Фридерик Кароль геський з жінкою. По представленню вирушено дорожками до Фрідріхсгофу.

Саальбург. Монархи перебули на замку до год. 5., почім удали ся до Гомбурга, а опісля через Урсель до Фрідріхсгега.

Болгарско-грецькі конфлікти.

Париж. Сюди доносять з Атен, що місто Анхальос цілком згоріло з винком болгарської дільниці. Много збігців, котрі уйшли з житєм, находити ся на морських берегах. Не відомо, що стало ся з митрополитом. Грецький диньоматичний агент з гори звертав увагу болгарського правительства на можливість антигрецьких розрухів, однак правительство нічого не зарядило.

Царгород. В дипломатичних кругах жаліють за причини антигрецьких непокоїв в Болгарії і побоюють ся репресалій зі сторони грецьких ватаг в Македонії.

Редукція армії.

Рим. Правительство має поставити в палаті послів внесенє редукції армії о два корпуси тому, що удержанє армії в дотеперішній силі переходить фінансову спроможність держави.

З „вільної“ Швайцарії.

Ціріх. Правительство видалило з Швайцарії редактора соціально-демократичного дневника „Volksrecht“ Емілія Гавта, горожанина Німеччини, за агітацію підчас страйку. Крім нього видалено за уділ в страйкових демонстраціях 12 німечьких, 3 австрійських і 15 італійських горожан; дальші видатення наступлять незабаром. Правительство заборонило дальших демонстрацій, грозачи віддати справу карному суду.

[Ось звістка характеристична тим, що републиканське правительство Швайцарії в поборовавши страйків мало чим ріжнить ся пр. від галицького правительства: арештувати й видалювати агітаторів!... Галицькі старости видалюють агітаторів зі своїх повітів, а швайцарське правительство видалює політичних емігрантів зі своєї держави. Спеціально що до редактора Гавта, то характеристичне є те, що від видалення не охоронили його ані довголітній побут в Ціріху, ані подружжє зі швайцарською горожанкою, що звичайно узглядиють ся, коли ходять о видатення політичного емігранта, ані — і се найважнійше — ті соціально-демократичні провідники, що беруть визначну участь у швайцарським правительствам в характері директорів поліції, судів, президентів міст, кантональних міністрів, послів і т. д. Се значить, що де загрожені інтереси капіталістів, там правительство не перебирає в способах. — Ред.]

НОВИНКИ.

— Де ми живем...? Вже то не перший раз приходять ся нам запитати: Де ми живем? Чи в Росії, чи в Туреччині, чи в Хінах? Алеж бо і в тих державах мабуть не було би можливе те, що є можливе у нас, в Галичині, а іменню під крилами каганьцевой комісії едукативної. Ось пишуть: Дня 2. падолиста 1905. була у намісника депутатства з села Грімна рудецького повіта з жалобою на місцевого учителя, котрий заборонив дітям грецького обряду ходити до церкви, укарав тих, що сего закау не послушали, заборонив дітям молити ся по руски і застановив науку руського языка. Намісник приобіцяв, що прикаже розсудити справу і провиннишого се учителя укарати. Колиж проти згаданого учителя до нині не переведено ніякого слїдства, а противно рішено его іменувані сталим управителем школи в Грімні, явила ся у намісника дня 1. серпня с. р. знов депутатства в сїй справі. Депутацию прийняв

гр. Лось, бо намісника не було у Львові, і заявив, що жалоба депутатції є безосновна, бо рудецький староста Покінський доніс, що згаданий учитель, а в такім разі все, що на него сказано, є чиста брехня. На се депутатства в імені руських мешканців Грімна заявила: 1) що в сїй справі до сьогодні не переведено ніякого слїдства, бо за цілий шкільний рік інспектор ані разу не заглянув до школи в Грімні; 2) що в днях 19, 20, 22, 23, 25, 26, 28 і 30. вересня 1905. заборонив учитель Клішинський дітям грецького обряду їти до церкви; 3) що 7 учеників, що мимо закау пішли до церкви, укарав арештом; 4) що шкільний рік розпочав ся богослуженєм в костелі дня 19. вересня, а в церкві 2. жовтня і то аж на інтервенцію місцевого пароха; 5) що від початку шкільного року аж до 10-го падолиста 1905 р. заборонено було дітям 1. і 2. року науки відмовляти руську молитву; 6) що до 8. падолиста на 5. і 6. році науки не уділювано зовсім науки руського языка, а від 8. падолиста уділювано раз на тиждень. — Коли так з жалобами руського населення обходиться найвища шкільна магістратура, то що діє ся по округах?!

— Страшний трагедій з життя галицьких учителів. Як невиносимим стає вже життя учителів народних в Галичині під управою пануючої у нас клїки, стверджує факт, що в протягу півроку, в однім тільки окрузі перемишлянським уже другий учитель кидає жінку і діти на поталу грізної судби, спровадє послідню свою мізерію та їде за море шукати справдливійшої нагороди і признання за труд, за працю. Невдаючи учитель народний в Бачові, округа перемишлянського, І. Д., візиревий і здібний учитель та під кождим зглядом чоловік статочний, виїхав до Америки шукати аж там лучшої долї для своєї рідної, лишаючи жінку та 2 діти. А ось в тих днях другий учитель, Йосиф Яворовський, управитель 3-кл. школи, жонатий, отець 7 дітих, з котрих 3 послав до шкіл в місті, з нужди і розпущи покинув жінку і діти без всякого удержання та опіки і пустив ся також в широкий свїт до Америки. Причини сих страшних трагедій родинних між учителям, де муж і батько кидає у відчаю без праця і заосмотрєня свою рідню, своїх найдорожших на се, щоби з марним грошем що ледви на дорогу вистане, шукати для них непевної долї за морями, належить шукати у тм грім, невідрадим положеню учителя народного, від котрого всего жадають, над котрим усі старшують, а котрого живлять так, що він вічно примирає з голоду, та жне марнійше від денного робітника. Сі morituri salutant vos, Абрагамовичі, Целецькі, Бобжинські et tutti quanti!...

— Культура чи закріпощенє? Поляки хвалять ся перед цілим свїтом, що вони на українській землі не завоюники і не зайди, тільки ширителї культури і з того виводять свої права до пановання над українським народом. Як польська шляхта ширила на українських землях культуру в минувшості, про се знаємо з історії. Але й найновіші часи дають нам багато причинків до пізнання тої польсько-шляхотської „культурої“ роботи. Ось пр. в звенигородським повіті в Київщині один з таких польсько-шляхотських Kulturträgerів гр. Потоцький має над 11 тисяч десятих земель, яку оброблюють місцеві люди, при чім граф управляє на них нечуваний визиск, що в нічім не уступає колишньому кріпацтву. Свідчить про се текст умови, яку управа дібр гр. Потоцького заключає з робітниками. Ось важнійші точки його в перекладі, взятї з „Гр. Думки“ (ч. 154): „Я, селянка з села Н., найняла ся до економії гр. Потоцького за власною згодою на хліборобську роботу, яку мені не доручили би, всего на 144 робучі дні, на своїх харчах, з платою 34 рублі за весь час (т. є. по 23½ копійки денно), з котрих то грошій дістала задатку 10 руб., а решту маю діставати по трохи в міру того, що відроблю. За се я обов'язана: 1) Виходити на роботу зі сходом сонця і робити до заходу. 2) Коли покину роботу без законних причин, маю звернути подвійний задаток, не жадаючи за роботу до того часу ніякої заплати. 3) На роботу маю їти кождої хвилі, коли мене покличуть. 4) Коли мене покличуть на роботу в неділю або свята, я не маю права не їти. 5) Коли я без дозволу економії в свята чи в будень куди піду, то маю за ті дні відробити в двоє. 11) Коли-б я занедужала або змерла, то за мене маю відробити моя родина. 12) Ні в яким іншій випадку я не сьмію покинути роботи. — Ся умова мені звїсна, на доказ чого підписую ся“. Ось як польське панство ширить „культуру“ на Україні!...

— Вибір до повітової ради. Пишуть нам з Ярославщини: На день 1. с. м. розписаний був вибір одного члена до тутешньої ради повітової; однак хоч в радї засідають также і Русини, а навіть оден св'язаний, особа вельми поважна, не пороблено жадних старань, щоби міг вийти Русин. Організація народна, довідавши ся і то лиш припадком про маючий відбутися вибір, не мала часу розвинути ширшої акції, лиш вїзвала делегатів-виборців відозвою в „Діл“, щоби явили ся на день 27. серпня в Рускій Бесїді для обговорення кандидатури; та на жалє ся відозва, здає ся, з причини живив мала такий успіх, що явило ся ледви 3 делегатів. Делегати з Сінявщини оправдали свою несприятність і заявили ся за кандидатуру п. Зеленик з Лежахова. Думаючи, що в дні вибору всі делегати зберуть ся в Ярославі, видала організація відозву до св'язаності повіту ярославського, щоби заняли ся сею справою і прибули з делегатами в дні 1. серпня на 8. год. зрана до льокалю Бесїди для взаїмного порозуміння. І ся відозва не конче дописала, бо не всі делегати явили ся, а зібрані в числі

ВСЯКІ КУПОНИ
і вильовані папери ва-тостні
виплачує без потручення провізії або коштів
КОНТОРА ВИМІНИ
Ц. к. уприв. Галицького акційного
Банку Гіпотечного.

Препоручаємо
КОНВЕРЗИЮ
4¹/₂% пожитки м. Львова
на вільні від податку
4% облігації пожитки м. Львова
на успіх, оголошених в проєкті кон-
версійним, котрий пересилаємо на бажане.

Сокаль і Лілієн
банковий дім і контора виміни.

Студент І. р. прав пошукує
від 1. жовтня 1906
лекції на провінції, або у
Львові на цілий рік есенту-
ально і на довше за умір-
кованим винагородженням. Лас-
каві зголошення під „Академік“
Лука ж. Самбора poste restante.
810 1-3

Вездітна родина прийме сту-
дента або пан-
очку на станцію в вітном,
при улиці Кіміньського ч. 9.
Юлія Пірог в Станіславові.
801 2-3

Кухарки самостійної, панни
до буфету, еконо-
ма, хлопців до послуги, пра-
чок глядає чим скорше —
як також достатчує всяку до-
бірку службу. Бюро вивідче,
Лілієнський, Львів, Колоната
ч. 1. 802 2-2

Учителька глядає посади
від 1-го верес-
ня. — Зголошення: С. Н. З.
poste restante Станіславів.
792 4-5

Пошукую учительки до 3
дітей, від 1 ве-
ресня або і зараз, котра би
учила 1, 2, і 7 класу виділо-
ву, а також на фортеп'яні. О.
Захарієвич в Вишатицях п.
Жиравиця poste restante.
790 3-3

Потребую учителя (найрад-
ше філософа) до
приватного ученья 3. класу
руської гімназії. А. Строчий,
нотар в Огіні. 79 2-3

Молодець пристійний учи-
тель народ. ва-
сталий посади, пошукує на тій
дорозі товариш і жінку учи-
тельки. Адрес: poste restante
„Ідея“, Львів гол. пошта.
800 2-3

Адвокатський кондіцієнт найде
місце в солідній конторі в
Львові. Інформації уділять
М. ВИДРАК в Ляндуті.
769 3-3

Ново отворений
МАГАЗИН і РОБІТНЯ
ФУТЕР
під фірмою
Іван і Йосиф Кривий
ул. Академічна ч. 3.
(поб. магазину Вл. Шаєвіч)
припускає всілякі еутра і різного
еасону, як: палатки, верзи в
перських баранів, астраханів, сол-
скаків, палатки, найновіші кон-
нірі еасонові, еарукави дамські і
дитячі, шапки дамські і дитячі,
шапки мужські і дамські, куртки
і варукави жінчові, еутра му-
жескі дамські.
Приймає також перерізки
еутер під нові верзи.
Приймає замовлення з про-
вінції.
Ціни приступні.

ТУТКИ цигаретні в найзнаме-
нітніших паперцях як: Le
Houblon, Abadie (бид і жовті) Бжипет-
ські поручає найдешевше А. Мазур-
чик, Львів, ул. Старобілока ч. 7.

БЮРО БУДІВЛЯНЕ
Теодора Мельничука
в Ярославі

приймає до виконання **плани і коштоспи-
си церков, каплиць, плебаній, домів меш-
кальних, управу і підприємства по-
висших будівель.** 539

Коперники і Син
в Києві і Механіка в Львові площа Галицька ч. 1.
протяз Банку Гіпотечного на п'янтацих площі
Галицької поручають

**Барометри аеро-
іди по 7, 8 і 10 К**
найліпші по 12, 16,
20 і 24 К. — Льво-
нетки цілком по 12,
15, 24 і вкше. За-
разом поручаємо в найліпшій виборі окуляри
цілери, лупи і всілякі інші прибори оптичні.
Всілякі направи в нагороджує ся як найкорше
і найдешевше.

Помічник торговельний зі скле-
пу юрїного, фарб і
насіна пошукує місця хочба
зараз. Ласкаві зголошення М-
хайло Коцюмба, Вібрна ко-
церка. 809 1-3

Українська Накладня
Львів, ул. Вроновська 8
високає даром свій музичний
каталог. 647 16-20

Повози всілякі, як: ляди, ляди,
карата пошівні і візівні, есентони
шкварі і отверті, кушарестони му-
жескі і дамські, тарантаси до самопо-
везення і вилізні. Візні уторні, по-
ви промислові, нові і переїжджені,
припоручаю у великій виборі, при-
нимаю до замін, в коміс до прода-
жі, або купую за готівку. Також при-
ймаю замовлення до вінчан на ес-
тантоткі повози в білих кіньми, що
походять в цесарської есданії, по
уміркованій ціні.

М. НАСС, Львів, Шпитальна 28.
74 1-3

4 пари черевиків
лише за 2 зр. 60 кр.

продас ся по причині закупленя ве-
ликої кількості за підармо, як до-
то став важає. **1 пара муже-
ських черевиків, 1 пара жіно-
чих черевиків**, брутних або
чорних, зі шкварі, а капками, до шу-
ровання, із сальними шкваріями пі-
кваніми, найновішого еасону. — 1
пара модних мужеских і 1 пара жі-
ночих черевиків, есдантних, гарних,
легких, всі 4 пари лише за 26 зр.
При замовленні досить подати дов-
роту. Василь за писанцятую ес-
портний дім

А. Капельюш
Кравів ч. 91.

Заміна або еворот допущає ся, тому
749 всяке рівняє виключене. 9-2

Оповіщене.
Стрибоний Дарунок (по-
відання) Л. Мартовича і К. 30 з.
Душі кланяють ся (зповідання)
М. Якова 75 с. Австрія чи
Польща (історія Руча під Ав-
стрєю) В. Будзиновського 70 с.
3 тисяч і одної ночі: Том І.
„Купець і Юрит“ 55 с., Т. II.
„Алібаба і 40 розбійників“ 55 с.
(В помітній опрані за том
35 с.) 12 агітационних брошур
Будзиновського і Мартовича і „В
Небі“ о. Бобикевича 47 с. „Хрунь
і Чорт“ В. Будзиновського 23 с.
Козани у Ст. Руданського, а по-
везенням Будзиновського 33 с.
Гайдамачина М. Логинського
43 с. (Ціна разом з посидки)
Всі ці книжки разом з посид-
кою 490 с. Замовляти у „Адмі-
ністрації часописів „СВІТ“ у
Львові“. На жреда не емо-
гає ся.

Ми переконали ся,
що багато хліборобів, купуючи
штучні навози за посередниц-
твом різних банків або інститу-
тов, платять за них дуже дорого.
Не уменшуючи
вартості тих чужих виробів, гадаємо, що так, поки краєва фабрика
може задоволяти місцеві потреби, належить спроваджувати навози
лише від неї. Вже й не хочемо зазначувати, що з усіх сторін дістаємо
признання за якість і успішність товару. Найліпше замовляти безпосе-
редно в І. галицьким Товаристві для хлімного промислу
у Львові, ул. Академічна ч. 8. 88 1-4

Матурист семінар. учит.
приймає лекцію
на цілий рік на селі. Прого-
товляє відлично до есупного
іспиту середніх шкіл як тож
до публичних іспитів в клас
владілових і низшого семінар.
учит. — Платня есромненська.
Гарні есвідчення учат. дом.
до перегляду poste restante
764 „Прука“ Холова. 2 3

Двох учеників з низших
класів Г-м-
назначених найде у Львові ви-
гідне поміщене, добрий ха-ч
і відвіску опіку а есентуально
і поміч в науках в домі уряд-
ника за ціну по 50 К місячно.
Зголошення устні або листові
приймає в білизні інформацій
уділять: **Тадей Кулчицький**,
ул. Жовківська ч. 56, І. поверх,
795 2-2

Світло церковне столове

найліпшої марки
охоронене запатентованою маркою

М. Ц. Н. Т.

поруває
„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Світло се висадас ся в двоєх родах по ціні 172 кор.
і по 156 кор. за 100 кг. Для церков 10% есупу.
Ціни розуміють ся льоко фабрика.
Передовім просимо уважати, щоби кожда свічка
мала знак **М. Ц. Н. Т.**, бо лише таке світло
припоручає Народна Торговля. Сотки похва і при-
знають!!! 415 27-2

ПЕРША МОРАВСКА ФАБРИКА ВЕЖОВИХ ГОДИННИКІВ

ФР. МОРАВУС, Берно Grosser-Platz 6.

вир блас і доставляє

вежові годинники
до церков, замків, шкіл, фабрик, ратушів, віл,
лаше в солідній виконанні і дуже дешево.

Контрольні годинники для стражників.
Цинніки даром. 48 15-2

Найвміст відання а доставу анемінтних виробів.

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчошковых машин
для домашніх робітників в
глядас есб обх полз до панчошковых ви-
робів на нашій машині.

Проста і швидка р.бота цілий рік дома.
Не треба есготовних робіт. Віддаєне і
місце замешкання не впливає зовсім, а ми
продасмо роботу.

Товариство панчошковых машин для домашніх робітників
THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens-Ring Nr. 6-249.

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ

„МЕТЕОР“

перші есеске промислові товариство для виробу трико-
тових і панчошковых товарів

Рудольфа Пауера і Сп.

в Празі I, Metelichgasse Nr. 4,
дає кождому тривалий побічний заробок закупленем машин до ро-
блення панчош „МЕТЕОР“.

Готовий товар зримає ся.

Наука основна. Інструктор до дому.
ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 693 32-2

Всяке наслідуване і передрок будуть карані.
Одинокий правдивий бальсам Тієрія
в лише в есденно марко монахині. Законно охоро-
ненний. Загальнозвісний, незрівняний на перешкоди в
траншею, корчі жолаука, кошку, катар, грудні не-
дуги, внаеуює і т. п. — Ціна: 12 малх або 6 по-
ділних елізінок або 1 велика есpecially елізінка
в патентованому ватичком 5 К есвалтно.
Центифолієна масть Тієрія загально
всісна non plus ultra
на всілякі старі рани, випалени, ескалічени, есупнені
і т. п. Ціна: 3 еслюки К 3-60 есвалтно виспас лише
за писанцятую або попереднім наділанем готівки
Аптека А. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch Sauer-
brunn. Брошури в тисчачі есрадінальнх подієх да-
ром і есвалтно. Головна есклад у Відні: Karl Brody,
I. Fleischmarkt 1. Дістати можна також у всіх біз-
нішх аптеках і дрогеріях. 1104

(Застережене право власности І)

МЕДАЛІ

відзнаки для членів Братства церковного з ескардами або
кентами

Бронзові штука по 48 сот.
Посріблені 50 „
Азмініові 45 „

замовляти можна лиш в торговлі зрарядів церковних

Спожарского і Устенського

у Львові ул. Руска ч. 1.

При замовленні 50 штук всялякіх франко поодиноко
не продає ся а лиш на припорученє есрідсідателя Брат-
ства церковного. 886 27-20

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середно-еuropeйського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

з Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
з Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
з Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
з Рави рускої 7:50.
з Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
з Станіславова 8:05.
з Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
з Яворова 8:18, 4:37.
з Коломиї 10:05.
з Ряшева 10:35.
з Тухлі 3:55 (від 15:6 до 30:9).
з Велзця 4:50.

На Підзамче.

з Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6:5 до 25:9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25
5:30 по полудні і 8:20 есечір, (від 6:5 до 23:9 вкл.)
в неділі і лат. сьвята), 10— перед полуд., 1:46 по по-
лудні (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) і 9:35 есечір.
з Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня) 1:15 по полудні (від
13:5 до 9:9 вкл. що дня), 9:25 есечір. (від 15:5 до 9:9
в неділі і лат. сьвята), 10:10 есечір.
з Ширія від 27:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о
9:40 есечір.
з Любіня вел. від 13:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. сьвята)
о 11:50 есечір.

Зі Львова з головного двірця відходять:

до Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11—*.
з Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
з Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
з Яворова 6:00*, 6:55.
з Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
з Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
з Велзця 10:45.
з Ряшева 4:05.
з Коломиї і Жидачева 3:30.
з Рави рускої 7:25*, до Станіславова 9:10*.
з Перемишля 10:05* (від 1:5 до 30:9) Хирова, Ясла.
з Стрия 11:30*.

З Підзамча:

з Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6:5 до 23:9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40, 6:26
по полудні, (від 6:5 до 23:9 вкл. в неділі і лат. сьвята)
9:00 перед полуднем і 12:40 по полудні, (від 1:6 до
31:8 вкл. що дня) 8:34 есечір.
до Рави рускої 11:35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня), 9:15 перед полуд-
нем (від 13:5 до 9:9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1:35 по
полудні, (від 13:5 до 9:9 що дня) 3:14 по полудні.
до Ширія 10:45 перед полуднем (від 27:5 до 16:9 вкл.) в
неділі і лат. сьвята).
до Любіня вел. 2:01 по полудні (від 13:5 до 16:9 вкл. в
неділі і лат. сьвята).

Примітка. Поїзди есспішні друковані в есечірках
товстими; поїзди нічні в зазначеній звідковій. Пору нічна
числять ся від 6. год. есечір до 6. год. 59 мінут рано.
Запачні білети їзди як також білети всякого пиншого
рода, іпостровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати есечір цілий день в міській бюрі ц. к. державних
залізниць, пасаж Гансмана ч. 9. 35

Паперці „Le Sublime“ дістати можна
всюди.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видас і відповідас за редакцію Александр Борхевич.

З друкарні Народної [Машини] Коперники ч. 9

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток
долучає ся „Біблотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і Inserati приймають: у Львові
Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кіліньського 2; С. Соколовський, Па-
саж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвика
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wölzleile
11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13. — У ФРАНК-
ФУРТИ і ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за Inserati платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Аустрії за границею:
на цілий рік : 32 к. — 24 к.
на пів року : 17 к. — 12 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік : 28 к. на пів року : 14 к.
на чверть року : 7 к. на місяць : 2 к. 34 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.
Редакція, Адміністрація і Експедиція
під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся на-
ше на попередній надісланий. — Рекламія неопе-
чатана вільно від порта.
Оголошення зазначені приймають ся по 20
с. за одну стрічку інсерату або за 61 місце, а в ру-
бриці „Надіслане“ по 50 с. — Подарки і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

О скіру живого медведя. *)

Стара ординація виборча в сполученно
з надужиттями виборчими, робила в Галичині
неможливою побіду кандидата, которого про-
грама противила ся національним чи класо-
вим інтересам галицьких верховодів. Нині ся
стара ординація вже засуджена на смерть і
є всяка надія, що при найближших виборах
бодай половина мандатів дістане ся в руки
сторонництва, до нині безпощадно нищених
чинниками, котрі мають силу і власть. На-
дія, що буде можна здобути пару мандатів
против волі старости і маршалка повітового;
надія, що о судьбі одної частини галицьких
мандатів буде рішати селянство, розбудила
великий апетит різних демократичних сто-
ронництв на ці мандати. Стара ординація
виборча еще жне, медвідь еще не убитий, а
уже розпочала ся підпольна боротьба о єго
скіру, розпочала ся ривалізація о мандати,
котрими буде розпоряджати сам народ.

Першим сторонництвом, котре вже те-
пер розпочало робити приготування, щоби при
найближших виборах запевнити собі як най-
більше число мандатів, є сторонництво со-
ціально-демократичне. Се сторонництво, а
головно єго польські провідники, звернуло
специально свою увагу на селянство східної
Галичини, надіючи ся, що здемократизований
роботою національних демократів хлоп русь-
кий піде при виборах за голосом „крайній-
ших“ від націонал-демократів, агітаторів со-
ціально-демократичних і оwoчом довголітньої
праці національного сторонництва руського
буде член соціально-демократичного клубу
посольського.

Що такий плян мають польські соціаль-
ні демократи і що вже розпочали роботу,
котра з меншала б чисельно націо-
нальну репрезентацию руську в будучім парла-
менті, доказував би тайний обіжнік намісника
Потоцького з 12. червня с. р. до старостів. Сей обіжнік
звучить:

„На конгресі польської партії соціаль-
но-демократичної, відбутім у Львові в
днях 24—27 мая, ухвалено між иншим ор-
ганізувати хлопів і заложити відтак на соці-
ялістичних засадах союз селян в формі
„Хлопської ліги“.

„Як я довірочно довідав ся, львівський
комітет польської партії соціально-демо-
кратичної приступив до зреалізації ухвали
конгресу (польського) і рішив утворити
окремий комітет для пропаганди соціаль-
стичних засад між хлопами на селі. Сей
комітет (польський) має роз-
тягнути свою діяльність на
східну Галичину, а рівноядну ак-
цію має вести в західній Галичині окремий
комітет в Кракові.

„Зорганізоване комітету у Львові пору-
чено Гуденю (Полякові), котрий має діла-
ти разом з провідником львівської руської пар-
тії соціально-демократичної, спеціально з
Ганкевичем і Вітиком. Гудець порозумів ся з
русською партією соціально-демократичною,
котра звернула ся до виділу „Академічної
Громади“ і предложила уложене спільного
плану агітації по селах і переведення приго-
товлене до евентуального генерального
страйку.

„Гудець і Вітик конферували за кілько-
ма наворотами в льокалі „Акад. Громади“,
а в результаті порішено вислати на кошт
соціально-демократичної партії на село яко
агітаторів: Семена Вітика, студента філософії
Меленя, бувшого студента Волод. Кобака і
бывшого студента філософії Микола Бабина
(тут обіжнік подає біографію Бабина і
всі єго конфлікти з властями і судами).

„Сі агітатори мають розпочати агітацію
від граничних повітів, де терен вже підгото-
влений. Їх задачію буде закладати по селах
стали комітети льокальні (зразу
страйкові, котрі опісля перемінять ся в ор-
ганізацію до виборчої акції), зложені з місце-
вих мужів довіря і в сей спосіб угрунту-
вати вплив соціально-демо-
кратичної партії на селян. Льокальні ко-
мітети (страйкові) мають бути підставою
далшої організації (виборчої), а безпосеред-
ною їх задачію буде організоване різних
страйків (щоби перед виборами не розпо-
ли ся).

„Комітет руської соціально-демократи-
чної партії предложив також співділане
в організованому страйку Народному Коміте-
тові (щоби при єго помочи в селах стоячих
під єго впливом позасновувати „страйкові“
комітети, котрі, остаючи під впливом соці-
яльних демократів, при виборах будуть по-
борювати кандидатів ставлених Народним
Комітетом). Однак Н. К. не дав на се пред-
ложеноє доси ніякої відповіді. Як я довідую

ся, Нар. Ком. задивляє ся на таку спільну
акцію що до організації різних страйків
з резервою, руководячи ся немилим досвід-
дом, зробленим в часі страйків в 1902-ім ро-
ці, в котрім то часі Українці провадили ак-
цію разом з соціальними демократами, а ті
послідні приписали собі виключну заслугу ви-
кликання і переведення тих страйків.

„З уваги, що Народний Комітет мав у-
хвалити і поручити в тайнім обіжнику своїм
мужам довіря зорганізоване в краю різни-
чного страйку в політичних цілях від 17.
липня, компроміс Н. Комітету з соціальстами
і спільне ділане в організації різних страй-
ків не є виключене“.

Що до послідньої справи порушеної в
обіжнику, то ми вже мали нагоду докумен-
тно спростувати вість розголошену польськими
днемниками, мов би Нар. Комітет ухвалив і
прокламував на сей рік генеральний страйк
в політичних цілях, а в додатку від такого
непрактичного і нічим неумотивованого речин-
ня, як від дня 17-ого липня. Що до самої
можливості спільної акції з соціальними де-
мократами, то в такій справі, як організація
наших селян до борби против визиску їх пра-
ці, ми її не віднекуємо ся, і в кожній хвили,
коли тільки треба нам буде бити нашого во-
рога, будемо старати ся іти разом з всіма за-
садничими противниками наших експлоата-
торів.

Все проче, в обіжнику порушене, від-
носить ся безпосередно до справ і плянів
соціальної демократії, а наше сторонництво
обходить ся лиш посередно, о скільки пляни
і акція соціального демократів може відбити
ся на організації і акції нашого сторон-
ництва.

З обіжника намісника велику науку
мають ті, котрі на управу нашого сторон-
ництва нарікають, що неумовляє зради
партійних тайн. Против волі управи сторон-
ництва в руки наших противників впали
тільки деякі обіжники Нар. Комітету, котрі
сприятно агенти гакати дуже легко роз-
добути. (Сі обіжники забирають навіть при
поліційних ревізіях!) З дійсних тайн, т. є.
з довірочних нарад і з довірочних ухвал на-
ших партійних інституцій еще ніколи нічо
не дістало ся до публічної відомості. Тим-
часом, як се доказує обіжнік намісника,
власти знають довірочні ухвали і найтайній-
ші пляни соціальних демократів, відомі
впрочім лише кільком, найпевнішим членам
сторонництва. Факт, що обіжнік намісника
появив ся перший раз в соціально-демокра-
тичнім дневнику Narzód, доказує, що можна
роздобути не лиш довірочний обіжнік На-
родного Комітету до мужів довіря сторон-
ництва, але також, мимо великих кар за
зраду урядової тайни, тайний обіжнік на-
місника до старостів.

Інтерпеляція п. В. Яворського і тов.

до Єго Ексцеленції міністра справед-
ливости д-ра Кляйна, внесена в палаті посів
державної ради д. 27. червня 1906.

(Конець).

При розправі 11. червня с. р. 7 свід-
ків знівало инакше, як в слідстві, і то кор-
респондент для обжалування, між ними і ц. к.
жандарм, котрого годі чейже підозрівати о
намір складання зізнань на користь страйку-
ючих хлопів. Свідки запитували о причину
зміни зізнань, відповідали з усею рішучістю,
що те саме зізнавали в слідстві. Чиж той
факт не кидав також характеристичне світло
на укавалізоване секретаря Villeaume-a на
безсторонню судню слідчого? Хоч до пере-
ведення розправи зложено особний трибунал
з самих Поляків, між ними ославленого по-
рога Русинів секретаря Шнеля, не найдемо
підстави до засудження обжалованих за зло-
чин, а засудженю 9-ох виключно за пер. з
§§. 283, 312. з. к. і 3. з. з. 7. цвітня 1870 ч.
43. в. з. д., причім трибунал вимірив їм тен-
денційно високу кару, бо від 3—6 тижнів,
не зважаючи на те, що за зниженням кари
промовляв цілий ряд лагодячих обставин, як
дотеперішнє бездоганне заховане, безпідстав-
на довша слідча вязниця і т. н. Шістьох ціл-
ковито увільнено.

Коли в їх діланю навіть такий трибу-
нал не міг доглядати злочину, то за що ті
люди висиділи в слідчій вязниці разом 170
днів? За що страждали 170 робучих днів, хто
ім винагородить грижу і розпучу родин, що
полишили ся без тих, котрих праця дає їм
утримане? Однак се потрібне для терору,
для відучення руського хлопца, щоби не відва-
жив ся на будуче страйкувати.

Палата радна окр. суду в Бережанях
засадничо відкидає всякі прошення обжало-
ваних, зглядно їх родин, о випущені на
вільну стопу, послугуючи ся при тім стало
§. 175. 4) п. к. та забуваючи, що прецінь в
тім параграфі нема постанови, що кожний

русский хлоп, посуджений о злочин, мусить
сидіти аж до головної розправи, хочби кіль-
ка місяців для сатисфакції пануючої в краю
кліки, — що той параграф вимагає, щоби
заходили „besondere Umstände“, котрі уза-
сиднювали би обов'язок повторення каригідного
вчинку, і що після духа новітнього законо-
давства карного слідчий арешт се зло ко-
нечен, котре тільки тоді має наступати, коли
сего вимагає доконечню цілю карно-судового
поступовання та коли заходять законна під-
става.

І так прим. прошене о випущені на
вільну стопу 6-ох селян з Голгич підгайського
пов., а то: Федя Максимішиний, Василя
Покорного, Федя Покорного, Гриця Макси-
мішиного, Петра Козлика, Пашка Чогріна,
внесені 6. червня с. р., мусіло ждати на по-
лагоджене 10 днів, та аж на два дні перед
розправою, визначеною на 18. червня до-
ручено петентам ухвалу палати радної, котра
відмовила їм прошенню знов на підставі істо-
ричного вж. §. 175. 4) п. к. Се-ж прямо обу-
рлюче! Бо чиж може хто повірити, щоби
бідний селянин, відірваний від родини і гос-
подарства, в часі горючих весняних робіт, ви-
мучений кількатижневою слідчою вязницею,
визискан той час на повторене ніколи не
сповненого злочину і тимчасим скотів погір-
шити свою ситуацію при розправі; сего не
зробив би навіть заводчий злочинець, не то
спокійний господар, що доси ще не був ка-
ранний! І що-ж сказати на такий вимір спра-
ведливості? Чиж руські селянські маси можуть
відносити ся з довірем до судів? Чиж мо-
жна би ливувати ся, коли би руські хлопці,
зневірившись в існуванє права і справедли-
вости, хопили ся терору в боротьбі з істную-
чим неможливим ладом? Подібно, коли 25 а-
рештованих селян зі Щепанова за мнимі на-
сильства публічній зголосили жагальне до па-
лати радної, порішила вона випустити лише
24-ох, а одного підозрілого о намір стягнення
капралів уланів з коня, задержати в слідчій
вязниці нібито з коня, що він міг би по-
вортити закінчений єму злочин (!) Тимчасом
в Щепанові від довшого часу цілковитий
зпокой; робітники чужі і свої працюють без
ніякої перешкоди на двірських лані; зі Щепан-
нова асистенцію військову вже відіслано,
так, що дотичний селянин, хочаби повторити
злочин, мусів би хіба бігати кілька миль,
щоби вишукати військ і стягати жовнірів з
коня. Не менше ярке освітлене духа, що
віє у східно-галицьких судах, кидает спосіб ве-
дення слідства проти селян з Мужилова ніби-
то о заворушення страйковові.

В дотичній справі поки-що готується
акт обжалованя, так що час на докладніше
обговоренє прийдє аж пізніше. Нині обме-
жимо ся тільки до деяких фактів. Слідство
в тій справі порушено згаданому уже секре-
тареві суду Шнелюви, членови пануючої в
краю кліки і завзятому ворогові Русинів,
котрий безпощадно мстить ся на бідних Му-
жилівцях за їх сьмелість, що зважили ся під-
няти страйк проти єго приятеля, маіната Бо-
хеньського, у котрого він замешкав на дворі
куди тягано селян на слідство; що слідство
йшло пияво, то не дивно, бо в дворі добре
мгло ся. Той ланок приарештував 49 людей,
а з них ще й доси мучить ся в слідчій вяз-
ниці 19. Арештовано на сімні кожного, хто
лише колинебудь давніше провинив ся чим
дворови. І так від 9. мая до 12. червня ви-
сидів ся в слідчій вязниці Ілько Щербатий,
котрий в заворушеннях не брав ніякої участі
і остаточно при розправі буде відповідати
за провину з §. 308. зак. к., нібито поповне-
но 3—4 місяці перед заворушеннями. Коли-
б навіть правдою було, що він допустив ся той
провини, то деж підстава до придержування єго
в слідчій вязниці через 35 днів? Чоловік сей
вишшов з вязниці знущений, бо хоч має ледви
42 роки, нині трясуть ся єму руки. Причиною
сего грижа о полишену на Боку опіку родину і
газдіство, бо лишин він дома не лиш своє
власне досить значне газдіство, але ще 23-
моргове газдіство 3-їх селітських дітей, ко-
трих є опікуном. Як-ж душевні муки мусів
переходити сей чоловік у слідчій вязниці!
Подібно висидів 17 днів в слідчій арешті
Ясько Пйотровський, шістьдесятилітній
господар, що також не брав найменшої уча-
сти в заворушеннях. Таких примірів можна
навести ще багато більше. Арештованих се-
лян тримано первісно в слідчій арешті в Під-
гайцях, а відтак експортовано їх до Бере-
жан. Спосіб, як се виконано, пригадував
сцени з Кенанової „Сибірі“. І так дня 21
мая транспортовано 28 селян. Хоч віддаль
між Підгайцями а Бережанями виносить 28 км.
і хоч між транспортованими були старці по-
над 60-літні та 14-літній хлопчик, гнано їх
пішки, а лише жінкам дано підводи. Ведено
їх скочаних по 4, а відтак цілий конвой пе-
ретягнений був одним довгим ланцом; навіть
жінки, котрих везено підводою, їхали поко-
вано. Йшли від години 5-ої зрана до 2-ої по

полудні без сніданя, окружені хмарою кін-
ноти і пішими жандармами, як лят душуби,
як банда опришків або палач. Богато з них
не мало обуви, йшли боси по шугрованим
гостинцям, смазані зливним дощем. Від того
сумного походу викликував загальне обуренє
і жах у всіх без різниці народности. Можна
собі уявити, що діло єг в душах родин тих
мучеників, коли той похід переходив попри
Мужилів. Як оповідали очевидці, на млію в
окрут розходно ся плач і голосне родин
арештантів. А не треба забувати, що се не
якісь заводчий злочинець, а Богу духа лийні
селяни, котрі ніколи не були ще карані, бо-
гато з них неопитно лавит дотичним актом
обжалованя. 14. 26. мая випущено о слідчій
вязниці 15, а між ними 12, пристраспортова-
них з Підгайц до Бережан д. 26. мая. Той
факт достаточню характеризує сумнішнє
слідчого судні Шнеля. Коли ті люди 26. мая
могли бути пущені на волю, то що-ж було
днем випуску тортувати їх транспортованем
з Підгайц до Бережан?

Шляхцюк легководушність суди у веде-
ню слідства доказує також і отсей факт:
Віванє, котре мало дістати ся до рук Матвія
Бугая, сина Дмитра, що сиди між тим у а-
решті, засуджений на 14 днів за §. 468. з. к.,
доручено хібно Миколі Бугаєви, синові Мат-
вія, і арештовано єго, хоч він в нім не
був винен, та придержано єго через 2 тижні
у слідчій вязниці. Прошенє арештованих,
зглядно їх родин, до палати радної нічого не
помагають, бо вона заслоное єг історичним
§. 175. 4) п. к., хоч в Мужиліві від півтора
місяця цілковитий спокой, страйку нема, а
робітники свої і посторонні працюють ніким
неатаковані на двірських ланях, і хоч дотепе-
рній сумні досвідан, як кількатижневою вяз-
ницею, журба о полишені без опіки родини і
газдіства, памятий похід з Підгайц до Бе-
режан відстрашили би від повторення злочин-
ну заводчих злочинців, не то спокійних се-
лян. На просту шikanу виглядає отсей
факт: Коли на прошенє жнок арешто-
ваних, як Параньки Лушаків, Наталки Ба-
лицької, Параньки Щербатой і инших, вніс
д-р Вол. Бачинський просьбу о випущені їх
мужів на вільну стопу, палата радна, місто
застановити над мертвом просьбою, поріши-
ла відступити і судови повітовому в Підгай-
цях, щоби провірив, чи поданя ті походять
від підписаних; видно бояла ся палата ра-
дна, чи припадково ті прошенє не походять
від якихсь ворогів арештованих, зглядно їх
жнок, котрі против їх волі старують ся о їх
випущені з слідчої вязниці, підчас коли во-
ни хочуть сидіти. Між арештованими сидять
також 4 жінки, котрих кожда полишила до-
ма 3—5 дітей. Хоч закон не позволяє ужи-
вати находиних ся в слідчій вязниці до ро-
біт, казано їм 12. червня мити сходи в суд-
овім будинку. І мити вони не так водою, як
гіркими слезами, а між ними й Марта Ша-
лайска, стара жінка 52-літня. Се вже прями
тортури і знущання! Коли до приведення 21.
мая арештантів зголосили ся на другий день
їх родини, президент суду не позволив їм
побачити ся з арештованими, хоч міг в за-
ступстві неприсутного судні слідчого або
сам асистувати при стріч або делегувати до
сего пішого члена суду. Се також безправ-
ство і нелюдськість!

Наведені факти, здаєть ся, достаточню
ілюструють справедливості, безсторонності,
пошанованє законів у східно-галицьких судах
і улежкують зрозумінє, чому селянські маси
так завзятю лоборують гасло відокремленя
Галичини. Коли такі лайдацтва можливі на-
віть в судах, покликаних прецінь до виміру
справедливості, під оком центральних вла-
стей, то що-ж діяло би ся по відокремленю
Галичини?

На ті підстави зачитують підписані єго
ексцеленції міністра справедливости:

- 1) чи відомі єму ті безправства галич-
ких судів супротив руських хлопів?
- 2) чи може він таке поступованє галич-
ких судів одобрити?
- 3) що гадає він зробити, щоби таким
безправствам положити конець?
- 4) що задумує Єго Ексцеленція заря-
дити, щоби галицькі судові власти на будуче
шанували заповнену законами рівноправ-
ності руської мови?
- 5) чи гадає п. міністр тих провинив-
ших ся судів від найвишого до найнизо-
го потягнути до відвічальности за злочин
надужиття урядової власти?

Ремісничка і промислова бурса у Львові в р. 1905.

Товариство „Руска Бурса ремісничка і про-
мислова у Львові“ має на цілі дбати о ви-
творенє добре фахово вишколеного і націо-

*) Замітки в скобках наші. — Ред.

нально свідомого, взагалі інтелектуального руского стану ремісничого і промислового, а тим самим старатися о економічне піднесення цілого народу. До досягнення цієї цілі повинно Товариство уживати всіх статутних передбачених засобів, як: удержувати бурси, в котрих руска ремісничка і промислова молодь могла би не лише удержатися в часі приписаної науки, але також — де би доповнювано домашнє і вихованє, убагороджуючи її духа і розвиваючи її фізичні сили; устанавляти в міру фондів стипендії на дальшеє образованє рускої ремісничої і промислової молодіжї; уділювати заломки на подорожжя і курси наукові; винищувати бущих питомців товариства варстатами, машинами і іншими приборами до самостійного ведення ремесла і промислу; улагоджувати вирощєні параста; удержувати фахових учителів і інструкторів; видавати фахові періодичні писма і твори з області ремесла і промислу і т. и. По причині однак, що руска суспільність за мало інтересує ся до товариства і фонди були за скупи, щоб по мисли статута розвинути ширшу діяльність, обмежало ся товариство доси на саме удержанє бурси, в котрій образованє ся в ремеслє та промислє молодіж мало захист; та примом такого обмеженя яке від трьох літ рахунки товариства замикають ся значними недоборами.

Яку вагу має ця справа інституції, свідчить хочби той факт, що в останніх днях завязав ся у Львові польський обивательський комітет, котрий рішив зайняти ся як найкраще організованою товариства для закладання бурси для ремісничої молодіжї в цілі її упорядкування і виобразовування на спосібних польських ремісників і промисловців.

Призати треба, що в наслідок частих відозв і покликів в часописях матеріальна поміч зі сторони нашої суспільності рече вправді рішучо, але на жалє не в такім відношенні, як ростуть потреби інституції. При змаганні її просвітї, нарід наш починає вже здоровішим розумом дивити ся на світ і на тяжкі життєві умовини чоловіка. Не менше починає відчувати своє унісвідженє через нужду, яку терпіє, тримаючи ся засади „нехай буде як було“, та дїти свої замість давати до наук, лишав марити на селі. Промисл, пертий за захоу на схід силую конкуренції і ривалізації капіталів оборотних з капіталом праці, націоналізує ся та здобуває собі чим раз ширший терен. І у нас мусить промисл іти на перед. Дав він хлїб в руки мільонам людей, а народова, котрий з охотою до него забере ся, дав підставу до добробуту, дав національну силу, оперту на тривкий економічний підвалин.

Виділ докладав усіх заходів, щоб відоказати і справоздавати розбудити з оспадости народного духа; вказував на велике значєніє промислу, щоб захохотити до него широкі маси народні; і завдяки помочи, головню зі сторони духовенства, се по часті удавало ся. Щоб однак акція товариства шла успішнійше, мусить ціла інтелігентна верства нашої суспільності працювати над освідомованєм народу в тім напрямі і з одної сторони захохотувати его, щоб дїти давав до науки ремесла і промислу, а з другої побудити его та винищити на него, щоб дорогою хочби дрібних складок, достарив бурсі потрібних фондів. Нехай же ся частина патріотичної інтелігенції, що дістане в руки звіт Товариства за р. 1904., не кине его до коша, але відчитавши розважно нехай посвятить трохи часу над освідомленєм оброчаючих її мас о користях і потребах нашої інституції і нехай уживе цілої енергії, щоб датки і вкладки членські (4 кор. і 1 кор. вписового) узано обовязковим народним податком; а коли се стане ся, заряд бурси сповнить статутно передбачені поступати і уживе дальших конечних засобів до успішнійшої акції коло піднесеня промислу в нашм народі.

Від часу заложеня бурси, то є від вересня 1899. р. до кінця 1903. р. помісних в ній було 84 питомців. З того укінчило ц. к. школу промислову 13, т. є., 5 слюсарів, 2 столярів, 3 різьбарів, 2 майстрів і 1 рисувальник; визволило ся в варстатах і склепах 12, т. є. 3 слюсарів, 1 столяр, 2 різьбарів, 1 переплетник, 2 бронзників, 1 друкар і 2 крамарів, — разом отже покінчило науку 25 хлопців; 10 хлопців перейшло на удержанє до майстрів, у котрих побирають науку, т. є., 2 бронзників, 3 крамарів, 2 столярів, 1 слюсар, 1 кафар і 1 торговельник; 32 позістало в бурсі на рік 1904., а то 8 слюсарів, 6 столярів, 2 майстрів, 3 різьбарів, 4 переплетників, 1 бронзник, 1 кафар, 4 крамарів, 1 токар зєлєза і 2 торговельники; 15 відійшло з різних причин, від бурси незалежних, а 2 було звільнених за алеповедєніє. Пома бурсою у майстрів призначєно за старшим заряду бурси 18 хлопців, з котрих 6 вже визволило ся, т. є., 2 шевців, 2 крамарів, 1 коваль і 1 друкар. Характеристичним є, що у хлопців, згодуючих ся до нашої бурси, рідко можна подібати охоти до некарства, ривництва, масарства, цукорництва, мулярства, шевства і голєрства, хотїл таких руских ремісників, особливо у Львові, маємо дуже мало або й зовсім не маємо. Згадати треба, що і найнижша власть автономічна, Високий Виділ краєвий, узнав по часті нашу інституцію за корисну, бо передав їй в минулих роцї двох питомців на удержанє (оба сироти по селїнах), за котрих платити належить з фонду сиротинського.

З помісних в бурсі 32 питомців 18 ходило до ц. к. промислової школи, а 14 побирало науку в закладах приватних.

Пома фаховим образованєм в промисловій школі або у майстрів учать ся питомці в означених годинах музики під наглядом учителя п. Петра Стрікса, а у вільних від науки хвилях займають ся відповідувано для

себе лектурою. Від часу до часу дають пописовий вечєрок в сали товариства руских ремісників „Зоря“, на котрим виступають з своєю оркестрою, співами і деклямаціями та ходять на безплатну науку гімнастики до товариства „Сокіл“. Бурса має тепер поміщенє в камениці при площі Стрілецькій ч. 2, а господарем в ній є член Ради Товариства і майстер столярський п. Антін Оприска. Помочи лікарської уділяє питомцям вже від заложеня Бурси цілком безітересовно Вп. д-р. Евген Озаркевич.

Приходів мало Тов-о в р. 1903. разом 6,890.26 К., а то: з членських вкладок 542 К., з добровільних датків 1,445.96 К., з субвенцій союму і повітових рад 865 К., з субвенцій від руских товариств 601.25 К., з оплат питомців 2,933.08 К. і з проценту від ульокваних капіталів 502.97 К. Розходів було разом 8,317.88 К., а то: на помешканє 1,138.80 К., на харч 6,156.70 К., світло і опал 52 К., праце 142.86 К., інштар і музикалія 57.96 К., заломки на одж, прибори і антику 102.46 К., на учителя музики 32 К., ведєне книг, кореспонденцій і висилка звітів 283 К., друк і літографію 131.40 К. та порторія і чеки 220.70 К.

Остала з кінцем 1904. р. готівка виносила 7,000.25 К., приходи в 1905. р. 6,890.26 К., так що з днем 31. грудня 1905. р. остало готівки 6,238.63 К. Порівнявши приходи і розходи в 1905. р. зістане ся недобору 1,427.62 К., котрий покрито з готівки з літ попередніх. Приходи Тов-а лише в двох перших роках вистарчили на покритє розходів; але від р. 1903., коли збільшило ся число питомців, кожний рік кінчить ся недоборами.

Загальні збори Тов-а, що відбули ся у Львові д. 24. марця с. р., уділили на внесенє контрольного комітєту уступаючому видавлю абсолютну і виборили на р. 1906. до ради Тов-а: п. Івана Бачицького, каснера „Дністра“, головою та о. Ник. Галинта, п. Григ. Грозика, п. Пас. Делькевича, п. Филимона Левича, о. Стеф. Мохначкого, п. Антона Оприска, п. Мих. Павлишака, п. Софр. Ференцевича і п. Вас. Чуму членами ради. П. Вас. Нагірному, котрий від самого заложеня Тов-а був его головою, а тепер задля педуги мусїв від вибору ухилити ся, збори висказали як найбільше призначєніє як найширшійшу подачу за его дотеперішні заходи і працю для добра інституції.

3 Росії.

Телеграми.

Відень. „Die Zeit“ доносить з Петербурга, що становище кабінету Століпін є до того степеня захитанє, що нові міністри навіть не спроваджуть ся до своїх урядових мешкань. Двірські круги увіряють, що коли до лютого не буде спокою, то дума зовсім не буде скликана. Мимо того розходять ся поголоски, котрі сему перечають. І так говорять, що мимо исповяджень Століпін всеж таки стануть на ново заходити ся утворити мішаний кабінет. Двірські круги надють ся, що тепер ліберали будуть менше вимагаючи і приймуть з охотою жертвовані їм теки.

Лондон. До „Tribune“ доносить з Петербурга, що вертають часи терору. Утворив ся такий реакційний комітет, що ставить собі метою знищенє демократичного і революційного руху. В тисячах примірників кружаків відозви, в котрих заповідає ся смерть найвизначнійших провідників робітничого руху. Спокійніші утїкають в панїї за границю. Серед них є багато бувших членів думи, котрі враз з родинами одержали присуд смерті.

Берлін. Шведський дневник в Гельсінгфорсі „Hufvudsbladet“ оголошує маніфєст до російського народу, виданий „групою праці“ в б. думі, соціалістичними послами і комітєтами різних революційних союзів. Маніфєст жадає скликаня констигуанти, вибраної на основу загального, безпосереднього і тайного виборчого права, і визнає всіх до боротьби проти правительства та до генерального страйку.

Берлін. З Петербурга, з урядового жєрєла доносить сюди, що послїдні домові ревізії в Москві видали поважний результат. Викрито на велику скалю уряджену фабрику бомб, найдені великі припаси динаміту і цілу збройню. Між палєрами пайдєно докладний опис назв усіх терористичних організацій і документів, доказуючі істнованя „Військового союзу“, широко розложеної революційної організації в армії. Богато офіційів арештовано.

Берлін. Дневник „Віль XX.“ замкнуло, а его друкарню опечатано.

Петербург. Головна прасова управа повідомля редакцій опозиційних часописів, що під загрозєнем безпозволичного замкненя їх видавничих не вільно їм атакувати двора анї армії, анї посуджувати правительство о якунебудь участь в погромах.

Нижній Новгород. Комісар напарлавної стації на Волзі сконфіскував 32 скрипки з оружєм і ладунками. Скрипки ті ціби з рижом, адресовані були до Баку.

Відень. Тутешні дневники доносять: Ще перед кількома тижнями відбули в Люблін непокої в тамошнім гарїзоні і власті арештували кількох жовїрів. Се держали власті у великій тайні. Аж дня 10, с. м. одного з арештованих, провідника бунту, поставлено перед суд і сказано на смерть, однак присуд задержано в тайні. Мимо того вість про се розійшла ся по цілїм гарїзоні, а рівночасно жовїри довідали ся, що відкомєндєровано відділ піхоти на одвах в цілі виконаня присуду. Значна частина жовїрів, хопивши карабіни, удала ся на одвах, увільнивши товариша і забрала ся з собою до та-

бору, а від старшини зажадала, щоб товариша сего (імєнем Лапшина) суджено явно в присутствї цілої его компанії. На вічу рішено не пустити Лапшина перед воєнний суд инакше, лиш під ескортою товаришів з карабінами, готовими до стрілу. Тодї власті ужили підступу і рішили умістити Лапшина в шпиталї під покрїшкою, що він є хорий. Однак жовїри задержали его силою в касарнях і доси не сьміли власті ужити проти жовїрів острїйших засобів. Рязанський полк заявив, що проти збунтованих жовїрів не ужиє оружя. Кождої хвилі виждано явного бунту.

Варшава. В середу, як би на умовлений знак, виконано майже рівночасно в кількох частях міста багато замахів на поліцію. „Kuryer Warszawski“ доносить, що того дня убито в різних частях міста 13 поліційних агентів, 4 комісарів, 7 жандармів і 4 жовїрів. Ранено 8 поліційних агентів, 2 комісарів, 2 жандармів, 6 жовїрів. Загублено 5 приватних осіб, а около 100 осіб ранено. Все те одного дня.

Петербург. „Правительственный Вєстник“ поміщує слїдуочий комунікат про подложєне на Кавказі: З причини неустойного руху, безнастанних нападів і рабунків та драж між ріжними народостями заведено в цілїм Кавказі з виїмком кількох округів воєнний стан. Головно послїдні подї в Суши мали поважний характер; узброєні банди напали на відділи війська. Власті мають до розпорядимости достаточне число війська, щоб усмирити неспокої. Рух на Кавказі, як впрочім і в інших частях держави має революційний характер. Борби між Татарами і Вірменами пішли в наслідок національних спорів. Серед одної часті магометанської людности можна завважати намір рабунку. Турецька людність в тифлійській і кутайській губерні дає легко послух соціалістичним наукам. В послїдній часі збільшили ся непокої серед людности в Баку і Тифлісі. Загальною зєлїзничного страйку не треба боятися. У Вірмен найбільшій вплив має товариство „Dasnak-sueten“. Первісна ціль того товариства була охорона вірменських інтересів, тепер має воно революційні цілі. Між Татарами не мають революційні товариства ніякого впливу. Інші гірські племена поводять ся льовально. Війська на Кавказі є вірні, а вісти о непокоях в поодиноких військових відділах показали ся пересадними. В цілі усмирєня непокоїв не лиш нагромаджєно війська, але й ще установлено угодові комісії, зложєні з представитєлів місцевих властей і дєлегатів спорячих між собою народів. Сї комісії показали ся дуже пожиточними.

ТЕЛЕГРАМИ.

Рада міністрів.

Відень. Нині відбуде ся рада міністрів і займе ся устанєнем бюджетів поодиноких міністрєв. Президент міністрів бар. Бек удасть ся в суботу до Ішлю, а в неділю на спеціальній авдієнції здасть цїсарєви справу з біжучих квестій.

Папська енциклїка.

Париж. Французський міністр просвітї і віроісповідань так висказав ся о папській енциклїці: Правительство мусить перечекати, аж поведєне епископів вияснить ему властиві руководячі мотиви енциклїки. До правительства не належить уже тепер відгадувати, що значать слова папи, повні застережень. Після гадки міністра вський опір проти закона, котрий вже більша частина Франції прийняла, не має найменшої цілі.

Болгарско-грецькі конфлікти.

Царгород. Епископ Василій, котрий мав згинуту в полумїях своєї палати (після иншої поголоски обито его нафтою і підпалєно) доніс вчєра єкуменїчному патріярхатови що загодять ся неспокої, однак одержав вказівку, щоб полишив ся на становищі. Говорять також, що той епископ телеграфував і до кн. Фердинанда, але дістав успокоючу відповідь з поручєнем, щоб остав на місци. Епископ був чоловіком дуже ученим і мав у кн. Фердинанда велике довірє. Вість о катастрофі подїзала на патріярхат дуже пригноблючо. Нині відбуде ся спільна нарада синода з „Радою лїяків“ в справі починєня поважних представлєнь у Порти і держав, щоб одержати сатисфакцію і привернути status quo. Депутация б членів синоду вручила вже великому вєзирю в тій справі писмо. Вєзир вєзир відповів, що ще не має урядових вістей, але прирїк все учинити. Таке саме писмо вручив патріярх Іоаким дєканови дипломатичного збору. До Царгороду напливають в'одно збігї з Анхіляос і інших місцевостей.

Софія. О судьбі грецького епископа в Анхіляосі кружачь ріжні суперечні поголоски. Після послїдних відомостей мали вчєра найти епископа живого в домі на пів спалєнім. Мав він там схоронити ся з кількома грецькими нотаблями. Власті мали епископа увязнити тому, що намовляв Греків, щоб атакували демонстрантів.

Нїмецькі кольтонїальні шкандали.

Берлін. Кілька дневників доносять, що небагом наступити дїмєсія міністра рїльництва Подбельского.

НОВИНКИ.

— Від редакції. На реклами наших Вп. передплатників приневолені ми заявити, що висилка дальшої часті розпочатої повїсті спинила ся з причин від редакції незалежних. Дягто Вп. наших передплатників

уклібно просимо о терпелївостї і заразом упевняємо їх, що матеріальної шкоди через те не понесуть жадної.

— З Найберуну пишуть нам: В передвчорашнім числї „Дїла“ (ч. 156) появиля ся допис з Рудеччини про лайдїцтва в Осьвенцімі з нашими людьми, що йдуть через Найберун до Прус на роботу. Допис є в повнїм згїднї з протоколом, який списали ми з тими людьми в Найберуні. Незгїдна лиш у тім, де дописуватель подає, що коверта, в якій віддав п. комісар людям писмо, була не заадресована. На се мусимо відповісти, що се неправда, бо коверта була заадресована і заплїлена. Сей однак випадок є ліпше роз'яснює справу, бо писмо на коверті зраджує того, хто писав. Коверту сховали ми до наших актів, бо може колись здасть ся. Тепер подаємо Вам, ще оден цікавий факт. Через бюро в Найберуні йдуть до роботи до Прус не лиш Русини, але люди всїякої масти. Русини мають тут свій осїбний відділ і окремо контрактують наших людей, що зголошують ся самі до руского бюро. Робить ся се на те, щоб ми мали євідєнцію, кудя наші люди йдуть, а в разї, як би діялась їм яка кривда, щоб стати в їх обороні. На те суть рускі урядники. Окремо контрактують собі бюро тих людей, що приводять агенти. Між тими людьми є всїякої масти: Поляки, Жиди, а найбільше ще наших Русинів, що збаламучєні агентом, місто зголосити ся прямо до руского бюро, впали в руки агентів, що їх під покрїшкою руского бюро забрав до себе, щоб взяти за них провізю, а їх дати у лике місце. З того то виходить і непорозумїє і богато Русинів нарікає хибно на руске бюро. Їх прєщїнь не дало руске бюро, але агент. Як агент Поляк чи Жид веде людей до Найберуна, то в Осьвенцімі єму нічого те каже ся; як же наші люди самі зголошують ся до руского бюро і мають потрібні папери, то їх питають ще за листи. Чому не жадають сего від агентів і людей, що йдуть на Мисловичі? Тих людей дуже рідко питає ся то за книжками; вистанє сказати, що вони йдуть з „powiatowego“ бюро „pośrednictwa pracy“, а провідникови їх навіть не оглядають книжок, чи має чи нї. Лишїм вже агентів на боцї; але яким способом оправдати дасть ся сей факт, коли ученик гімназїяльний веде людей до Прус? Чи і він може має ліценцію вести людей на заробок? Такий факт зайшов нині (10. с. м.), що ученик в мундурку з п'ятої чи шєстої класи гімназїяльної приводить людей до Найберуну. Питаємось, від кого веде людей (а було їх 16): від п. Гольдмана. Чи син агента Гольдмана має рівнож позволенє в імєні батька вести зарбїкову єміграцію? Віділ нікого з поліції не було на той час в Осьвенцімі, як гімназїяст вів таку пайку людей до Прус. За те побачить скоро око пана комісаря або жандарма нашого в двоє згїненого від нужди селянина з книжкою за пазухом, як той їде до Прус шукати ліпшої долї! Ученика в мундурку, що до того сина пана Гольдмана, що вже звертає на себе увагу, можна переочити. Чому? Хто хоче і на пса знайдє ломаку! Ми особу пана комісаря Крижановського зовсім не обьявляємо. Він сам яко чоловік, можна сказати, ідеальний; але зіпсула его польська політика, лїяцький шовїнізм. Правда, він яко комісар поліції на границі держав мусить стояти на сторожі безпечєнства; але най рівну мірку сею безпечєнства прикладає до всїх ємігрантів без ріжницї народности. В противнім разї вивєдемо на світло богато місць темних з его урядованя. — З руского бюро в Найберуні.

— Чехія а Галичина. Після інформацій деяких нїмецьких дневників рішило правительство при призначєні укінчених правників до судової служби в Чехії держати ся від тепер ключа 3 і 2, то значить, що на кожних 5 кандидатів, прийнятих до служби, має бути трох Чехів а двох Нїмців. А в Галичині?...

— Руский „Сокіл“ розвиває ся! Доносять нам: „В неділю дня 12. с. м. відбуло ся в Марківцях тозмацького повіта торжєственне отворєнє та перші загальні збори тов. „Сокіл“. Збори відбули ся під голім небом під проводом пароха о. Кархута при великій співучасті людей з дооколичних сіл. Реферував п. Шевчук зі Станіславова. Хвиля ся була для Марківчан сьвятом; по зборах устроїли собі танці при звуках сільської оркєстри а вєчером концерт богатїй своєю програмою в столді господарській. Був сьпів хорювий гуртка запрошених учеників зі Станіславова, були деклямації виголошені красно двома парубками: одна з них була вельми інтерєсна тим пачє, що виголосив єї сам автор — парубок з Марковець. На кінєць відіграв артистичний штучка п. з. „Знімчений Юрко“. В антрактах грала сільська оркєстра. Одушевленє, яке огорнуло тоді всїх без вїемки — мушин і жінок, парубків і дівчат було не до описаня. Залунав гими „Ще не вмерла“, „Не пора“, та марш „Соколи“... Сьпівали старці, жінки, дівчата а навіть діти. Одушевлені, глибоко зворушені, та при тім кріпкі духом розходились Марківчани пізно в вєчїр у свої хати. Так приємної хвилі не дізнали Марківчани ще ніколи, се було перше народнє сьвято і дасть Бог не послїднє. Ми були тронуті до глїбини серця. Темна маса та „częgi hajdama“ засіяла нараз жемчугом високих і благородних чувств, виявила свій високий рівєнь ідейний. Тут маємо наглядний доказ, що при добрій волі і щирій прихильности до народа зі сторони інтелігенції можна доказати великого діла: темну сїру масу перемістити в блискучий криштал. Марківчани, се люди образовані, свідомі, горнуть ся пильно до читальні а в тім роцї зазнають з власної ініціативи господарське тов. „Зоря“ враз з касою щадничою і склепом та тов. „Сокіл“. Се суть люди щирої праці над народом. За

Вп. Н. Вер. в Пе. Гроші на Театр передано кудя свідоцтво. — А. Чу. в Ю. Виплачено за серпень. — Д. Ко. в Юр. Дотично видавництва "Світ" просимо надіслати сю впродовж агаданю Редакци. — А. Смо. в Ю. Виплачено за липень, а не серпень. — М. Фил. До. Виплачено за липень, а не серпень. — П. По. в Збо. Виплачено дотерпа за март, а не липень. — Хв. Чиг. Пр. в По. За сей рік виплачено до кінця року все. — А. Сам. в Тав. Виплачено за червень, а не липень. — А. Ма. в Нау. За сей рік виплачено все. — Е. Ду. в Зи. Виплачено за червень, а не серпень. — П. Са. в За. Виплачено за липень, а не серпень. — В. Гір. в Зо. До кінця року прийде нам ще 10 К. — В. Жв. в Норд. Виплачено за червень, а не серпень. — О. Се. в Пе. Виплачено за липень, а не серпень. — Е. Ле. в Яво. Виплачено за липень, а не серпень. — Г. Це. в Жов. Виплачено за червень, а не липень. — П. Соб. в По. Виплачено за липень, а не серпень. — Хв. Касино в Сьрбнов. Виплачено лиш по коней липня, а не серпня. — Вп. А. Лу. в Тур. в Спр. Виплачено за червень, а не липень. — Я. Воєв. в Го. Виплачено за червень, а не серпень. — Хв. Касино в Бол. Виплачено за липень, а не серпень. — Е. Се. в Ко. Виплачено за липень, а не серпень. — Г. Ма. в Ко. В котрім тартаку найлише дошки купувати, листівця Нам не можемо. — А. Па. в Бу. Виплачено за липень, а не серпень. — О. Гра. в Бу. Виплачено за червень, а не липень.

НА ДІСЛАНЕ.
Емер. ц. н. радник суду
Іван Виханський
отворив
канцелярію адвокату
в ЗОЛОЧЕВІ
(Дім віваний при ул. Косцюшка — там, де
нах. дитя, як також льокаль тов. кредитового
„Народний Дім“). 702

Коперницький і Син
Оптимі і механізм у Львові, власне Галицька ч. 1.
прот. Банку Гіпотечного на плантажних площі
Галицької поручають.
Барометри амеро-
дильні 7, 8 і 10 К
найкращі по 12, 16,
20 і 24 К. — Льво-
рети найкращі по 12,
16, 24 і вкоче. За-
равом поручаємо в найкращій виборі омухура
цімпер, люпи і всілякі інші прибори оптичні,
Бісляки напружені намагаються як найкраще
і найкраще. 4155

Тижневе справоздане торговельної пала-
ти в Львові за час від 14/8 до 18/8 1906.
Валюта коронова. Ціна за 50 кг. лосо Львів.
Пшениця стара 7-56 до 7-70 а на термін 7-30
до 7-50. Жито старе 5-50 до 5-70 а на термін
5-30 до 5-50. ячмінь броварний — до —,
а пастівний 5-75 до 6-—, овес обробний 6-—
до 6-30, гречка — до —, кукуруза готова
— до —, а нова — до —, просо
— до —, горох до варення 8-— до 9-—,
пастівний 6-— до 6-30, вика — до —,
біб — до —, бобин 5-30 до 5-60, ріпак
— до —, льнянка — до —, насіння
льняне — до —, насіння конопляне — до —,
хміль (за 50 кіло) — до —, нафта
випарна 16-— до 17-—, сальва ва 18-— до
20-—, конюшина червона 45-— до 55-—, біла
40-— до 50-—, шведська 50-— до 65-—, ти-
мотка — до —, Spiritus loco за 10,000
літрів 36-— до 36-25.

Подяка.

Прибита тяжким ударом судиб, котра передча-
сно, б в 63 році життя, загнала мого найдорожшого
Мужа, бл. п. Василя Стеткевича, б. управителя школи
в Яблоні коло Коломиї, в сиротину, спільно з сего
дорогою сердечну подяку всім, що зводили ваки участі
в похоронних обряді і вельмими сп. соборами старалися
улегшити мій мій нещасливий біль і смуток.
Передсім свідкою горючої подяку Високопрепо-
добним Оцям: Деканом історієському і парохом з
Рунгуг, с. Сізарчуків, місце ому Пар хови, о. Т.
Трачанин, та Парохом з Милана, о. Станіслав, що
були ласкаві віддати мому Мужу послідну хри-
стіанську прислугу. Давши дакую Вл. П. Николі Сізо-
сартуков, громадському секретареві, за ласкаву поміч
сейчас по своєї дорогого Покійника. Відтак дакую Вл.
П. Іванови Петришинови, емеритов, управителеви шко-
ли, за его труди в часі похорону і за сердечне
пращальне слово при вивесеню в хати тілних останків
свого шваро Друга з Високопреподобію му О. Трачанин
і Вл. П. Володимирова Кушаник ва за їх покіт чут-
ства надгробної прощан. Речення дакую всім Висо-
коповажаним Товаришам і Товаришам Покійника, що
прислухали в послідне попрацата сього шваро Товариша
та гарними вітцями почтили его пам'ять з скремз висв-
дкую Вл. Пенявту Тимофійчукам з Княздора за се,
що сейчас потрудилися за мого мому смутку і чере-
три дні приходили мені з "сочією і розрадою. Гду-
боку вдячність вельми також Вл. Свйіавам хорю
"Сіа" в Печеніжні, котрі безкористою своїм трогач-
ним співом вельми прислухалися до піднесення вели-
чавости сего сумного обряду. Вітцями свідкою швару
подяку всім Вл. Павлом і Павлом а також Ч. Господи-
ням і Господарям, що прибули в близьку і з далека,
щоби відправити тайні останки мого незбутого
Мужа на місце вічного спочинку.
Яблонів 14. серпня 1906.

811 1-1 Катерина Стеткевичева.

Нурс Львівський

з дня 17 н. ст. серпня 1906.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жак.
Банку гіпот. галиц. по 200 ар. а. в. л.	574	584
Банку для торгівлі і промислу 200 ар.	—	195
Банку кредит. галиц. по 200 ар. а. в. л.	—	—
Землі. галиц. Кар.-Людв. по 200 ар. м. н.	579	588
Землі. Львів.-Чернов. Ясся по 200 ар.	—	—
Аноти заставні за 100 ар.		
Банку гіпот. галиц. 5%, а. в. вельос. в	111 50	—
10%, прем.	100 50	101 20
Банку гіпот. галиц. 4%, а. в. лос. 50 л.	9-35	99 06
60 л. по 200 кор.	101 30	102
кравого 4%, а. в. лос. в 51	98 80	99 01
4%, а. в. лос. в 57 л.	99 70	—
Товариства кредит. 4% (I. емісії)	99 70	—
4%, лос. в 41 1/2 л.	98 80	99 50
4%, лос. в 56 л.	—	—
Обліги за 100 ар.		
Галиц. фонду пропінційного 4%, а. в. а.	99 50	100 20
Букво. фонду пропінційного 5%, а. в. а.	102 60	—
Комунальн. Банку крав. 5% (II. еміс.)	101 20	101 90
4% (III. еміс.)	98 70	99 40
4% (IV. еміс.)	—	—
Повички кравой в 1873 по 6%, а. в. л.	99	99 70
Повички кравой в 1893 по 4%, а. в. л.	97 40	98 13
Повичка м. Львова 4%, по 200 корон	100 60	101 30
4%, 4-ої емісії.	—	—
Львові:		
Міста Кракова по 20 ар. (40 м.)	86	94
Міст:		
Дукат пісарський	11 24	11 40
20 франків	19	19 25
100 Рублів срібних	249	251 50
100 Рублів паперових	51	53
100 марок німецьких	117 20	17 70

Ukrainische Rundschau

виходить у Відні 15-ого кожного місяця в
обсямі 40 сторіч вел. вісімки і коштує річно
лише 6 кор. Кождай свідомий і інтелігент-
ний Русин повинен передплатувати сю часо-
пис, що заступає інтереси українського на-
рода перед культурним світом. Передплату
треба слати на адресу адміністратора: Wien,
XVII/3, Frauenfelderstrasse Nr. 2.

Ученик VII. кл. руск. гімн.
глядає лекції на ці-
лий рік За іспит ручить. Ла-
скаві зголошення під адресою:
М. К. Д. Рожнів п. п. loco.
813 1-4

Іквідація Спілки тапіцерів

лише до 1. вересня. Набути
можна ще комплектні спальні,
сальони, столові, дивани, пор-
твери, фіранки, ваби, мебелі
матерії, коздрі, матеріали і т.
м. Львів, Яг.-Полонська 3
487 8-15

ПЕРША КРАСВА ФАБРИКА ДИЕТИЧНИХ ВИРОБІВ

ВОЛЯ ДУХАЦКА п. Подуше
поручає знамениті:

Готове тісто до пе-
чення (для печива на 8 осіб),
шоколадове, каріане, англій-
ське, здоровля і струнцове,
пачка 75 с.

ЛЕГУМИНИ PUDDING
(легучина для 8 осіб)
різні овочеві прасмаки по
20 с., шоколадова п. 30 с.
Дріжджевий порошок по 10 с.
Ванільний цукор по 14 сот.
Ванільний порошок до сос в
по 12 сот.

Ті виробі можна набути у всіх
складках споживчих і диететичних,
а як де нема, просимо віднести са
просто до фабрики. 513 39-39

Помости до церков цементові, камінцеві, мозаїкові

поручає
Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХИТЕКТ
ЯРОСЛАВ. 16-50

693

ФАБРИЧНИЙ СЛАД БІЛІ
Найдешевша гергавка галицьких товарів
ДОЛЬФА РАППА
у Львові Рини ч. II (напротів тов. Просвіти)
Поручає великий вибір мужського біля, крава-
ток, рукавичок, парасольок, ліжок, штирлячч
вазобів, російських кальців альбомів як також
товарів сего мала і середнього
Безпечний акбір пушок на підтримку таток
греші і спляти в гергов Русь
Великий акбір біжматерії. 149

Матурист семінар. учит.
приймає лекцію
на цілий рік на своїй. Приго-
товляє відлично до вступного
іспиту середніх шкіль як тож
до публичних іспитів з влас-
ведічових і назного семінар.
учит. — Платня скромненька.
Гарні свідоцтва учит. дом.
до перегляду poste restante
764 „Порука“ Холів. 3 3

Молодець Русин, дсбре о-
біз аней в насоч-
вим каміноводством, поїдаючи
звип трилітню практику бан-
кову, пошукує посади в русь-
кій інституції poste restante
К. М. Санік. 793 4-6

Урядник паньствоваий для
браку знакомости
пошукує на тій дорозі при-
ятельки життя Русинки в цілі
матрімоніальній. Річ трактує
са на серіо. Аноніми не будуть
уважлядаві. Адрес В. Рома-
новскі, Вуск. Музичатні ма-
7-9 ють першество. 6-8

Писаря громадского, знав дя-
кіство і зводчів хор церков-
ний, потребує уряд парохіаль-
ний в Курниці п. Коломия.
805 2-3

Помічник торговельний,
авракий, пош-
кує місце в торгівлі. Взявши
відомість у З. Матвеевского,
управителя школи в Зірічу п.
п. Делятин. 807 1-3

Вдова по учительнозрод-
нім, інтелігентна,
в середнім віці, Русинка, б а-
дітна, глядає посади до упр-
ви дому, розумієсь ва кухні
і на господарстві. В. Н. poste
restante Черхаво козо Саббора.
801 2 3

Потребу фірмани, са у
віліного, около
30 літ, порядного від 1 аб-15
вересня. Платня місячно з вік-
том 15 корон, без вікту 36 до
40 корон. Господарства ріль-
ного не проваджу. Зголошення
під адресою. Д. Марко в Ва-
хви. 817 1-3

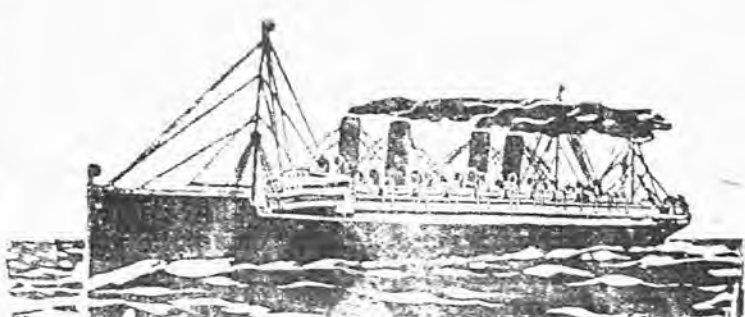
Емер. директор шк. в Станисла-
вській вул. Са-
везинська ч. 60 приймає на
станцій учеників (гученці)
не старших від 15 літ.

Для П. Т. Капіталістів.
Ще не буало!
Від 5000 до 10.000 К створюєт
банк, той дасть від 3% до 10%
непотребує коцесии, не підпа-
де в ляхі. — Зголошення в а-
луденому марком: „Вік XX.
poste restante Станіславів.

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!
Один ке Руске літографічне
авідево
Андрія Андрійчина
заходять ся при ул. Коперни-
ка ч. 28. Поручає са на д-лі-
7-5 ше ласкавій пам'яті. 8-5

„Красный Союз кредитовый“
введен для руских товариств креди-
тових потрібні дружи і продає іх по
отлич цінах:
Книга довжиків арк по 10 сот
Замієний міччій 5
Інвентар довжиків 5
Інвентар вкладників 5
Інвентар укліш 5
Книга голівна 10
Книга ліквідаційна 10
Книга вкладок шадиш 10
Книга укліш членських 10
Росчет членів 10
Справоздані і замієнені
рахунки 10
Зголошення о повичку штука 2
Вкази укорена повички 2
Асигнації касові штука 1
Купувати і замовляти вказати в
„Красный Союз кредитовый“
у Львові. Рини ч. 10, I поверх

693

до Америки

Канади, Тексасу, Аргентини, взагалі до всіх місцевос-
тий північної і полудневої Америки, до Австралії, Япо-
ну, Хін і т. д.

з Галичини і Буковини
найдешевше перевозить

Перевозове товариство пароходів
NORDDEUTSCHER LLOYD
В БРЕМІ.

В Бремі се товариство удержує руского свйащенника,
котрий виконує душпастирські обовязки і опікує са
емігрантами.

Уто хоче їхати до Америки, нехай пише по шіфарту до:
Генеральна Агентура Північно-німецького LLOYD'A
у Львові ул. Городецька ч. 93. 243 50-50

Жужлева мучка Томаса

Повір на охоронний знак. Повір на охоронний знак.

є ний успішнійшою на всякі озми рости-
ни, конюшини і сіножати.

Під гарантєєю чисту, правдиву і успішну мучку
доставляє

Генеральний репрезентант фабрики фосфатів Томаса

ЙОСИФ КАРРАХ
У ЛЬВОВІ.

Остерігає са перед купном фальшованих і безвар-
тисних жужлів з неспівідкованим знаком. 698 11-17

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан 12-23*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої 7-50.
Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
Станіславова 8-05.
Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова 8-18, 4-37.
Коломиї 10-05.
Ряшева 10-35.
Тухлі 3-55 (від 15/6 до 30/9).
Белзця 4-50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 23/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25
5-30 по полудні і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно
в неділі і лат. свята), 10-— перед полуд. 1-46 по по-
лудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудні (від
13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9
в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.
з Ширя від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята)
о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-25*, 11-—*.
Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-10*.
Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова 6-00*, 6-55.
Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
Белзця 10-45.
Ряшева 4-05.
Коломиї і Жидачева 3-30.
Рави рускої 7-25*, до Станіславова 9-10*.
Перемішля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
Стрипа 11-30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40, 16-26
по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята)
9-00 перед полуднем і 12-40 по полудні, (від 1/6 до
31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 вночі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-
нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по
полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудні.
до Ширя 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в
неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2-01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в
неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенками
товстими; поїзди нічні в означені звязкою. Пора нічна
числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Зачайні білети їзди як також білети всякого иншого
рода, інштровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати через цілий день в мійській бюрі п. к. державних
залізниць, пассаж Гавсманна ч. 9. 35

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кільнянського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб, д. Кароля Людвига ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Schulawski Wien VI. Getreidemark 13; — У ФРАНКУРТУ І ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і наклеїстість за інсерації платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії за границею:
на цілий рік 32 к. — 53 к.
на пів року 17 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 24 к. — 44 к.
на пів року 12 „ — 22 к.
на чверть року 7 „ — 14 к.
на місяць 2 к. 31 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламиші неопечатані вільно від порта.

Оголошення зазначені приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за єї місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Російські Українці — і нові вибори до думи.

Доки радила дума, доти народи Росії жили в атмосфері конституційних ілюзій. Однак розв'язане чітніше — як говорять українські селяни — розігнане думи розвіяло ті ілюзії і перед народами російської держави, які досі сподівали ся всего від діяльності думи, встав цілий ряд питань, як з одної сторони спільними силами побороти абсолютизм, а з другої оборонити ся від державного централізму, який можливий і при конституційній формі правління, і забезпечити собі при переміні державного ладу в Росії національно-політичне і національно-культурне існування.

Одно з таких питань: як поведи виборчу агітацію до будучої думи? — стало в останніх днях предметом дискусії в українській пресі і ми присвячимо йому отсі уваги.

Як звісно, в виборчій акції до першої думи Українці, — а властиво українська радикально-демократична партія, бо з огляду на те, що соціальна демократія бойкотувала вибори, а більше зорганізованих партій на Україні нема, тільки вона може входити в рахунок, — не брали участі самостійно. Тільки полтавський посол Володимир Шемет вийшов як самостійний кандидат української радикально-демократичної партії, — всі-ж інші українські послы, що творили в думі українську групу, вийшли або як кандидати конституційно-демократичної партії, або як „безпартійні“ селянські кандидати.

Тепер, по розігнанню думи, перед Українцями з природи річи мусліло встати питання: чи і при нових виборах держати ся тої самої тактики? Се питання старається своє власне розяснити „Лист українського демократа до своїх однодумців“ п. з. „Що нам тепер робити?“, поміщений в 30. ч. полтавського „Рідного краю“. Автор статті, д. Л. Ж., зазначивши, що всі партії приготувляють ся до виборів, переходить до справи виборів на Україні і пише:

„Виникає питання і для нашої, української радикально-демократичної партії, чи не час би їй нам помірковувати про те саме, умовити ся між собою, як нам поводити ся тепер і підчас виборів, щоб на далі вже одностайно й одним шляхом провадити свою діяльність. Питане се дуже важне й негачне, воно варте того, аби згуртувати до купи всі наші діяльні сили і скористувати ся ними до сего діла.

І можна бути певним, що нас зрозуміють у наших домаганнях: як звісно читачам українських газет, в самій думі серед українських послів із селян виникла думка про те, щоб українська безпартійна група перетворилася в українську партійну фракцію. Се одно свідчить, що серед нашого народу існує якась свідомість або почуте про те, що крім бажань, загальних для всіх російських громадян — здобути собі землю і волю, на Україні є ще потреба задовольнити свої місцеві, українські домагання.

Отже не можна нам, українській інтелігенції, не звернути уваги на те гуртоване постві в думі. Воно виявляє, що сам народ наш, хоч і мало свідомий, показує нам шлях, яким треба нам промувати, щоб здобути добрий лад для нашої вітчизни. Шлях сей виразно визначається в програмі радикально-демократичної партії. Треба гуртувати ся людям на підставі тої програми і підчас будучих виборів виразно й отверто виступати під її прапором, і іменню її, а не якої-небудь іншої партії, як се робило ся при попередніх виборах в багатьох містах на Україні. Правда, се робило ся по обговоренню сего питання на партійній з'їзді, який признав можливим таку тактику, але тепер ми можемо звести рахунок тої тактики, який нам покаже, що вона була досить корисна задля нашої справи, і коли вона була неминуна при тодішніх обставинах, то тепер треба її рішучо змінити.

Зазначивши, що виборча агітація дуже помагає до популяризації партії та її ідей серед народу, що найліпше видно на конституційно-демократичній партії, автор каже:

„Те саме можна помітити і з приводу української радикально-демократичної партії. Там, де громади її, як прим. полтавська, отверто виступали самостійно, під своїм власним прапором, там через промови відозви, ширене програми, яку можна було навіть розклеювати на вулицях, про неї довідали ся більше чи менше широкі круги суспільности. Навпаки там, де українські демократи виступали під прапором іншої партії, там вони неминуче повинні були висловлювати ся по програмі тої партії і підтримувати її напрям, і все те, що вони могли внести в політичну й національну свідомість свого народу і тим запомогти його гуртуванню на підставі програми української радикально-демократичної партії, остало зовсім невикористане.“

Автор знає, що за його становище великоруські централісти і ті, що рідні їм духом, готові обжалувати його о національну ексклюзивність, шовінізм, розбиване сил, я-

ким треба йти спільно против спільного ворога і т. д., — і тому випереджує той закид, пишучи:

„Ніхто не стане перечити, що в наші часи, коли стоять на черзі такі великі питання в державнім ладі, коли темні сили ще час від часу підіймають голову, треба єднати ся всім силам, які прямують до красивого життя, щоб гуртом досягти його. Але для сього не треба непременно, щоб існувала одна тільки яка-небудь партія, до якої тулились би всі поступові люди з ріжними напрямками, а досить, аби між ріжними партіями була згода в загальних для всіх них питаннях, коли треба йти гуртом против тих темних сил. І підчас виборів і підчас діяльності в думі можна зходити в блок з другими поступовими партіями, остаючи все таки українськими демократами і стоячи цілком на ґрунті сєї програми і все зазначаючи її в всіх подробицях, а не ховаючи ся з нею.

„І як би по всій Україні всі ті, хто поважає себе українським демократом, виступали під своїм власним прапором і назвою, зі своєю програмою, то нема чого й казати, що через те вони скоро побачили б дуже значні наслідки такої тактики, які їх безперечно дозволили би. Питане про те, чи слід клопотати ся про ширене національної свідомості, поки ще не розв'язані загально-державні питання, не задовольнені загально-російські потреби, ми вважаємо цілком зайвим. Нагадуємо тільки, що національна свідомість є разом з тим знате про економічний, правовий і культурний стан своєї країни і свого народу. Ніхто не буде сперечатися за про те, що життя нашого краю відрізняється від інших країн російської держави і потребує інших законів та іншого порядкування і се вже почало висвітлювати ся в думі навіть за той недовгий час, поки існувала вона, — приміром з приводу впорядкування аграрного питання.

„Але треба взяти на увагу, що та дума не дійшла як слід до справжньої органічної роботи, вона розглядала справи більше принципіально. В будучій думі, коли се постане йти, як розрізняють послы органічну діяльність, доведуть впорядковане справ до подробиць, то ріжниця нашого краювого життя від інших країн держави визначить ся ще більше, ще яркіше. От тоді виразно виявлять ся велике значення того, щоб українські послы складали в думі одностайне коло і тримали ся одної програми, се-б то складали як мога численну політичну українську партію, з якою рахувалась би вся дума. Тоді вона подавати-ме законопроекти, потрібні і корисні для своєї країни

й обстоювати-ме їх. Успіх заснована в думі такої партії залежати-ме від того, якого політичного напрямку послы з України підуть до думи, чи здатні вони будуть тримати ся одної програми, чи всі вони визнавати-муть, що Україна має свої національні, економічні і культурні потреби.“

Автор зазначає українську радикально-демократичну партію зачаті вже тепер для повнішої цілі відповідну акцію і кінчить таким мемуаном:

„Тій інтелігенції, що живе серед українського народу, треба зазначити, що коли вона хоче бути заступником народу, дбати про його інтереси і добрий лад для нього й обстоювати його права, то вона повинна сама перше всего зрозуміти й визнавати ті права, не бути чужинцем серед нього, бо інакше народ відвернеть ся від неї і знов кричати-ме: „Не треба вибирати панів!“ — як се було на виборах послів до першої думи.“

На голос д. Л. Ж. відізвала ся „Гр. Дума“ статтею п. з. „До спільної праці“ (ч. 176). Київський орган української радикально-демократичної партії зовсім годиться зі становищем д. Л. Ж., додаючи від себе:

„Але щоб досягти сего, щоб подужати на виборчій реакційній силі, що тепер за підмогою уряду дуже заворушили ся, треба єднати ся всім поступовим українським партіям і разом назначати кандидатів на послы. Бо інакше, працюючи нарізно, ми розібємо свої сили, а з сего користають вороги, як уже скористали, коли розпускали думу. Такий український блок неминуче мусить бути. А для того треба як найшвидше порозуміти ся українській радикально-демократичній партії з іншими в загальних питаннях, які стоять на черзі: здійснене всіх свобод, реформа виборчої системи, автономія України, аграрне й робітничче питане та ин. Коли ми згодимо ся на сім та змовимо ся на кандидатах, тоді можна сміливо, з певною надією, виступити на боротьбу з темними силами.“

Отсі голоси української преси самі добре зазначують ту дорогу, якою йде зріст національної свідомості на російській Україні. Специально що до виборів, то досвід підчас перших виборів і першої думи навчив, видно, Українців, що годі їм бути „малорусскою“ причіпкою „руських“ партій, тільки треба вести виборчу акцію самостійно, сходячи ся, коли се можливе, з партіями інших національностей по ідеям, але заховувати повну організаційну самостійність. І сей

Як я став членом „Народного Дому“ у Львові?

При кінці року 1872. по потвердженню статутів ц. к. намісництвом скликала комісія завідувача ділами „Народного Дому“ у Львові перші загальні збори для вибору Виділу (Совета управляющего). Будучи тоді аскультантом в Перемишлі, прийхав я до Львова, щоб взяти участь в зборах і забрати голос в справі будови церкви, а властиво відновлення костела і призначення его на церков. Прийшовши рано до „Народного Дому“, застав я при касі знайомого мені з Відня о. д-ра Гаврила Крижановського, котрий приймав від зголошувачих ся вклади по 10 зол. і видавав карти членські, а для гостей давав окремі карти на галерею. По привітанню відобрав від мене 10 зол. і дав мені „карту для члена“, кажучи, що грамоту пізніше дістану. З тою картою ввійшов я на салю. Незадовго розпочали ся збори в присутності двох комісарів поліції; були там: бл. п. Митрополит Йосиф Сембратович і бл. п. Епископ перемиський Іван Ступницький, а председателем зборів вибрано бл. п. Гр. Шашкевича, міністеріяльного совітника і архієпископа перемиської капітули. Як я тільки зголошав ся до слова, бачив я, як бл. п. крилошанин Кульчицький, член комісії завідувачої ділами „Народного Дому“, приступив до председателя і шось з ним говорив, по чім председатель осьвідчив, що не може мені дати голосу, бо я не є членом. На те показав я карту членську; однак бл. п. о. Кульчицький сказав, що лист „комітет приймає членів і

дає грамоту. Увага моя, що більшість зібраних має таку саму карту, як я, нічого не помогла, — голосу я не дістав. Сів собі на разі в третім ряді і сказав: „А то красно: дати карту членську, а відтак не дозволити говорити!“ На тоє обізав ся сидячий передо мною в другім ряді парох волоскої церкви бл. п. Теофіл Павликов: „Господи-не, ви нечесно собі поступили, ви підступом тут ввійшли на зібраніє!“

На таке дістич асербит очевидно я замовк, а на хвили опустив збори. Пішов я на Бесіду, де двох академиків, що були на галерії підчас зборів, оповідали мені, що чули оскорбляючи мене слова, виречені о. Павликовом; і так оден чув слово: „нечесно“, а другий чув слово „підступ“. По полудні зійшов ся з епископом Ступницьким, котрого огірчило поступоване зі мною; казав, що і его обманули, запрошуючи его як протектора на збори, а тимчасом, коли по тім, що зайшло зі мною, почав переглядати статуті, пересвідчив ся, що він лиш себе васапте Митрополіт є протектором Народного Дому; тому і его, як виразив ся, могли викинути, і з тої причини по полудні вже не явив ся на зборах. Зійшов ся я також з председателем зборів о. Шашкевичем, з котрим мимо ріжниць віку жили ми дуже добре і я був у него майже щоденним гостем. Я жалував ся-ему на нинішнє поступоване зі мною, що майже всі, котрі так само як я заплатили 10 злр. і дістали „карту для члена“, забирали слово і голосували, а мене виключено. О. Шашкевич оправдував ся, що его в блуд впровадив о. Кульчицький, і радив мені внести подане до загальних зборів, котрі мали би заявити, що мені з вини комісії завідувачої справами „Народного До-

му“ стала ся кривда. Отже вніс я на его руки таке подане, жадаючи, щоб загальні збори рішили, 1) що мені через нерівне трактування стала ся кривда, 2) щоб уділили комісії за уведенне в блуд председателя зборів нагану. Першу точку ухвалено, другої відій не піддано навіть під голосоване. Так діставши сатисфакцію, міг я бути членом товариства; але з причини обиди, заподіяної мені о. Павликовом, я яко судія для береження судейської честі мусів внести жалобу до суду і в самім ділі вніс я її, будучи вже в Яворові, 4. січня 1873. до ч. 107 до суду повітового міського-відпорученого сек. III. у Львові. Начальником був там ад'юнкт судовий Нітка. В жалобі покликав я на свідків крім двох академиків, котрих називав вже не тямлю, о скільки собі пригадує крилошан бл. п. оо. Кульчицького і Шведицького та жипочих еще президента сенату найвишого суду Василя Ковальського і адвоката д-ра Івана Добрянського. Ковальський писав опися до мого начальника бл. п. Товариницького лист, в котрім просив его о наклоненне мене до відступлення від скарги, бо як виразив ся, „ему не дуже приємно яко апеляційному совітникови ставати за свідка в секції III., а я вже на загальних зборах дістав сатисфакцію. Однак я заявив, що мене тогді не перепрошено, а яко судія не могу відступити від скарги, тим більше, що загальні збори товариства не могли мені дати сатисфакції за обиду, заподіяну мені другим членом. Милав вже третій місяць по внесенню скарги а ад'юнкту Нітці не визначив терміну до розправ, так що я був змушений зателеграфувати, що, як до трох днів не дістану терміну, буду примушений, щоб оминити задаване, телеграфувати до президії вишого су-

ду; та аж тоді визначено термін до пересправи. Прийхавши означеного дня до Львова і прийшовши до судової салі, застав я там уже свідка мого, адвоката д-ра Добрянського, а прочі свідки почали сходити ся, позираючи з коса на мене. Хоч обжалований не явив ся, розпочав Нітка пересправу, а на мою замітку, що нема обжалованого, заявив, що его боронити-ме д-р Добрянський. Я поставив внесок, щоб не допущено мого свідка до оборони; однак Нітка рішив допустити его до оборони. Мушу тут примітити, що стара процедура карна з року 1853. не мала такого виразного принису, як нова з року 1873., що свідок не може бути оборонцем; однак воно розуміє ся само собою. Розпочала ся пересправа. Академики потвердили скаргу; і так зізнав оден, що чув слово „нечесно“, а другий, що чув слово „підступ“. Крилошанин говорив зразу на запитане, чи о. Павликов говорив инкриміновані слова: „Е, того не говорив!“ Аж на мою увагу, щоб виразно сказали, чи „не говорив“ чи „не чули, щоб говорив“, і загрожене, що буду жадати присяги, відповіли, що не чули такої бесіди. Так само зізнали д-р Добрянський і Ковальський. Другого жадав я заприсяжени свідків-академиків, але тому жадаю Нітка відмовив. Отже бачучи, що він хоче обжалованого уявити, сказав я, що мушу покликати таких свідків, котрі були в салі на долині коло мене і чули обидляючі слова, а іменню: митрополита Сембратовича, епископа Ступницького, председателя Шашкевича, адвоката Радкевича. Нітка відмовив мому жаданню і відрович пересправу в цілі переслухання свідків до — нинішнього дня, доки всі свідки і обжалований не позмирають. За яких 8 літ запитав

поступ серед російських Українців можна тільки повітати.

Погодили ся!

Мимо того, що цар Вільгельм є своїм англійського короля Едварда, між Німеччиною а Англією панувало від довгого часу сильне напружене. Англія мала навіть стояти на чолі тихой коаліції держав, котрі працюють над ізольованем Німеччини і ослабленем її позицій в міжнародній політиці. Передвчера відбув ся в Кронберзі з'їзд монархів обох цих держав. Як лише з'їзд заповідає, політична праса зачала пускати в курс ріжкі адогади, очевидно, приписуючи сему з'їздові якусь велике політичне значення. Урядові і ліурядові дивізіони, котрих головною задачно є відвертати уягу політиків від властивих планів своїх правительств, як звичайно, так і тепер, заперечували вісти, мовби з'їзд мав мати якусь політичну ціль. Після цих дивізіонів стріча обох монархів мала визначний характер найістинніший відносини родинних, які вижуть короля Едварда з царем Вільгельмом. Неофіційна німецька праса заховувала ся в сій справі з резервою, адержуючи ся від широго висказання надій, звязаних з побутом Едварда в Кронберзі. Англіська праса зазначила з натиском, що є тепер багато політичних справ, котрі будуть виключені з розмов і нарад обох монархів. До таких справ зачисляють справу Єгипту. Заперечують, мов би з'їзд мав рішити справу багдадської залізничі, котра лунить ся з сферою впливів Англії в Єгипті.

Pester Lloyd звертає увагу на обставину, що в товаристві монархів не було жадного з визначних членів обох кабінетів. Се відбиравало би з'їздові всяке значення політичне. Мимо того з'їзд не може не мати великого значення, бо він є консеквенцією політики Кампел-Баермана, котрий з цілою консеквенцією стремить до направи англійсько-німецьких відносин. Родинний сей з'їзд мусить бути доказом, що в сій хвилі між обома державами виключені суть непорозуміння в торговельній або колоніальній політиці. З'їзд в Кронберзі санкціонує перший крок до союзу між Німеччиною а Британією.

Nordd. Allg. Zig. з ентузіазмом привітала з'їзд висказуючи певну надію, що побут короля Едварда на німецькій землі укріпить підвалини загального світового мира. З меншим ентузіазмом обговорює з'їзд Freisig. Zig., котра пише, що не треба дурити ся дуже великими надіями. Відносини обох держав тепер вже не суть зависимі від особистих чувств монархів. Вони зависимі від важливіших чинників і інтересів, котрі не все дадуть ся згідно поладувати і помирити. Після опозиційної англійської преси з'їзд не має найменшого значення політичного. Предметом дискусій між обома монархами абсолютно не могло бути уформування будучих відносин Англії до Німеччини, або обговорювання теперішньої ситуації в Росії. Daily Sng. вітає з'їзд яко заповідь зближення обох держав, але потерпає також, що постуляти Німеччини в Єгипті може в коротких часі знищити сей настрій, який з великим трудом вибороли англійські германофіли. D. Mail звертає також увагу на заходи Німеччини в Єгипті і перестерігає Англію перед наслідками сего робити.

Morning Post заявляє, що кронберський з'їзд є вступом до дальших, на котрих будуть обговорювані найважливіші питання міжнародної політики. Одною з пекучих справ, вимагаючих порозуміння, є без сумніву становище Німеччини на Сході. Наближаюча ся зміна пануючого в Туреччині, можливість отворення Дарданелів для флоту всіх держав, також дадуть тему до дискусій, котра стане ся предметом будучих нарад монархів. Westminster Gazette пише: Покиньмо вічні підозріння і вискажімо признание Німцям, не беручи їм се за зло, що їх держава уміє ходити коло своїх інтересів, визнаючи кождо нагоду в свою користь. Німці знають докладно свої міжнародні управлені, але знають, що в політиці найсильнішим аргументом є теорія взаємності: Як хтось щось дає, вижи-

я Нітку, котрий прозван ся тимчасом „Райн-вартом“ і зістав совітником в Тернополі, де я був ад'юнктом, що діє ся з моїм процесом, бо справа прецьні не може завадити сего та він лише засміяв ся. Зіставши в осени 1873. р. ад'юнктом в Мільнінці, писав я до сонти управлюючого Народним Домом, щоби мені прислали грамоту членську або віддали 10 зол. але на мого писмо не було відповіди. Навісав я другий раз і загрозив антонечем позу о зворот 10 зол. На те прислали мені грамоту з слідуємим писмом: „Уважляючи Вас до уваги, що Ви єте повторительно усердне прошеніє, посилаємо Вам грамоту членську.“

Переселивши ся сего року до Львова, хотів я заглянути до актів; однак на жалє не міг я їх відшукати в дотичним фасцикулі, а регістратор був гадки, що актів тих певно цілком не віддано до регістрації. Де вони заділі ся не знати.

Се пишу в доповненю хроніки, напечатаної сего року в фейлетоні „Діла“, а писаної мабуть чи не одним виключеним членом „Народного Дому“. Може і мене така сама судьба постигне, та годі; правду треба переказати потомству.

Лев Шеховиц,

ц. к. совітник вишного суду краєвого.

дає за се винагородження. Отже Англія може згодити ся на постуляти Німеччині що до багдадської залізничі до Перського заливу, жадаючи від неї лише в заміну відповідних і рівномірних уступок. З'їзд короля Едварда з царем Вільгельмом дозволяє здогадувати ся, що директивною будучих англійсько-німецьких відносин буде від тепер політика обопільної згоди, енергії на строгім узгляднюванню обопільних потреб і інтересів.

Всі ті голоси праси суть здогадами, опертими на відомих політичних конфліктах інтересів обох держав і дисонансах, випливаючих з ривалізації між Англією а Німеччиною на Сході. На всякий слухай в цих здогадах є багато правди, бо абсолютно мусимо виключити можливість чисто фамільного з'їзду, про який плели офіційні дивізіони. Стан здоров'я короля Едварда не дозволяє робити ему таких далеких візитів лише на се, щоби побачити, як виглядає его свояк. Цар Вільгельм знов не потрапив би не використати навіть принагідної стрічі з так важним чинником в міжнародній політиці, яким є его англійський свояк, для якої політичної справи. На з'їзді з всякою певністю обговорювано важні політичні справи, причім німецький цар мусів старати ся заперечити поміч Англії при переведеню планів Німеччини в Азії, мусів старати ся о се, щоби Англію відтягнути від перстеня держав, котрим Німеччину хочуть ізольовати, щоби відобразити їй всяке міжнародне значення і зломити її вплив в міжнародній політиці. Сам факт з'їзду доказував би, що Вільгельмові вже повело ся позискати англійського короля і англійське правительство. Чи дасть ся позискати англійський народ, покаже найближша будучність. Поки що народна праса Англії перестерігає своє правительство, щоби не дурило ся надією згоди з Німеччиною, бо суперечні інтереси Англії і Німеччини готові згоду і співділанє з Німеччиною унеможливити.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. Дімісія Брілева є вже порішеною річчю. Его наслідником має бути або адмірал Нідермілер, або — що навіть здає ся певнішим — Рожевський.

Петербург. В кронштадтській процесі видано вчера присуд на першу групу обжалованих о військовий бунт, зложеної з 200 осіб. Всіх засуджено на смерть через розстріляне. Процес переведено дуже скоро і в надзвичайний спосіб. До участі в розправі не допущено оборонців, а ціла розправа була тайна. Виданий присуд смерті мають в найкоротшім часі виконати, щоби в той спосіб не допустити просьб о помилуване.

Варшава. Як тепер доносить, убито в середу в ріжних місцях Варшави 28 поліціянтів і 15 осіб цивільних, а 18 поліціянтів і 100 осіб цивільних ранено. В четвер повторили ся замахы з такою самою силою. В багатьох сторонах міста кинено бомби. В цілій Варшаві панує нечувана паніка. Всього, що лиш може хоч трохи де роздобути гроши, утікає за границю. Улиці виглядають, як шпиталі або просекторія, а шпиталі переповнені. Лікари не мають супочинку. Жовніри устроюють різно невинних людей. (Польські газети хоч доносять о киданю в ріжних частях міста бомб, пишуть рівночасно, що військо хоче викликати в місті жидівський погром. — Редакция.)

Берлін. З Лодзі доносить, що онюді виконано там за допомогою бомб три замахы на поліціянтів, а в ріжних 5 місцях підложено огонь.

Берлін. З Тифлісу прийшла відомість, котра доказує, що розлад, пануючий в російській армії, зачинає вже проявлятися і серед найвірніших підпор. царату, т. є. серед козаків. І так два козацькі полки відмовили повнєня поліційної служби. Їх інтерновано в касарнях.

Гельсінґфорс. Генерал-губернатор одержав донесенє від губернатора з Вази, що тамтої ночі о 20 верст від Ніколайштаду поліція і митова сторожа переловили 180 карабінів і 24.000 ладунків.

Франкфурт. З Одеси телеграфують сюди, що на тамошнім двірці напало вчєра 7 анархістів на залізничного магазиніра, відбрало ему 5500 рублів і стало втікати. На доганяючих їх поліціянтів кинули рабінки бомби, котра одного поліціянта убила, а інших поранила. Мимо того повело ся зловити трєх напасників.

Петербург. На спеціальний приказ застановлено судове слідство в справі замордованя о. Гапона.

ТЕЛЕГРАМИ.

Папська енцикліка.

Париж. В пресі появили ся голоси, що папа своєю послідною енциклікою не загадував остаточно зирвати з французьким правительством; хотів він лише правительством настрашити і наклонити до переговорів. — Міністер віроісповідань і просьвіти в розгові з своїми політичними приятелями заявив, що тепер годі щонебудь розпочинати, доки не будуть відомі погляди папи. Енцикліка є так не ясна, що в ній можна вичитати як заказ, так і толерованє віроісповідних товариств. Не є правдою, що французьке правительсто готово розпочати з папою переговори в справі зміни закона про розділ держави і церкви. Правительсто предвиділо опір проти неї і зарядило все, що потрібно, щоби ухвалений закон був переведений. Мі-

ністер не хотів яснійше висказати ся, додавши, що деякі з тих заряджень будуть для багатьох великою несподіванкою. — „Matini“ доносить, що коли сепаратійний закон не буде духовенством прийнятий, почесє клир значні страти, бо около 230 мільонів, іменно 200 мільонів з державних церковних дїб, котрі закон віддавав віроісповідним стоваришеням, а 30 мільонів в пенсиях, виплачуваних державою священикам.

З'їзди монархів.

Берлін. У вересні прибуде до Німеччини данський король, а потім удасть ся до Англії.

Болгарско-грецькі конфлікти.

Софія. Онюді відбуду ся в кількох провінціальных містах антигрецькі мітинги і минули спокійно. Грецьких домів стерегло військо. В Станімаці і Куноваті обсадили Болгари церкви, бо Греки віддали їх добровільно. В Філіппополі має в неділю відбутися всенародний болгарський метінг. Зарядженю средства острожности і скріплено залогу, Греки в переполосі утікають з міста. Всі грецькі склепи і підприємства позамикані.

Царгород. Екуменічний патріархат вручив представителям великих держав заповіджену ноту в справі подій в Анхальосі. — З причини подій в Анхальосі Порта заявила амбасадорам чужих держав, що мусить енергично виступити проти варварств болгарських ватаг і черни, бо таких насильств не може дальше терпіти.

Князь Юрій грецький уступає.

Атени. Кн. Юрій грецький зложив достоїнство губернатора Крети. Побойують ся, що его відізд буде гаслом до загального повстаня Кретенців.

Редукція озброєнь

Льондон. „Standard“ доносить, що разом з заповідженням уже обмеженем військового бюджету мають наступити ще дальші ощадности в армії. Іменно мають бути як найощадніше устроєні сегорічні осінні маневри, а кілька військових виховуючих заведень має бути замкнених.

Конституція в Персії.

Тегеран. Неспокої устали. Всі, що скоронили ся було до англійської амбасаді, опустили сей захист. Повернули також мулли, котрих витали товпи народа, між ними і російська колонія.

Конституція в Хінах.

Льондон. До „Morning Post“ доносять з Шангаю, що віцекороль Юаншїкай хоче завести на пробу конституційне правління в провінції Чілі.

„Отворені двері“ в Манджурії.

Льондон. Кореспондент дневника „Daily Mail“, котрий відбув подорож по Корей і Манджурії доносить: „Япани не держать ся приписів що-до „отворення дверей“. Всюди в Манджурії замість європейських і американських виробів видко тепер японські, а се тому, що японські товари впроваджують до краю без мита. В північній Корей туземці жалаять ся, що Японці заняли велику часть краю і з мешканцями зле обходять ся. Добра опінія, якою тішили ся Японці у Хінці є захитана, від коли Японці сумнівного характеру залили тисячами Манджурію.“

НОВИНКИ.

— На адресу ц. к. намісника. Пишуть нам з Бучача: За несумлінну жидівську господарку в Бучачі, а передовсім за брак здорової води і нечуване по всіх улицах і закутках нехлюство наступила тепер кара: перейшло сто осіб заховувало на тиф черевний. А сей страшний гість завітав не лиш до нехлющих нор жидівських, але і до домів інтелігенції. І так хорують на тиф пані Маркова, жена совітника суду, з донькою і відай сином гімназіастом, хорувє нотар Чехович, син одного урядника і інші. В шпиталі лежить на тиф шестеро бідатства. На Нагоряній знов ширить ся шкарлатина. Щодень маємо по кілька похоронів, тож в цілій місті формальна паніка. Може би ц. к. намісник своєю вітцівською опікою прийшов нам в поміч. — Б.

— Під адресою краєвої шкільної ради. В доповненю зацитованої статі за „Gazet-ою Przemysk-ою“ зглядом відгонування від семінарій кандидаток, а форсованя „поньошковиц“ учителюк, — звертаю увагу читателів і редакції „Gaz. Przem.“, що таке саме відгонуванє відбуває ся також кождо року у всіх мужських семінаріях. Мужських семінарій учительських є 11 в краю. До кождо зголошує ся на курс пригтовляючий що року около 150 учеників, з котрих вільно прийняти лиш 50. Отже около 100 учеників мусить кожда семінарія відгонити, се є в цілій Галичині около 1000. До першого року зголошує ся менше більше таке саме число учеників, а з тих вільно прийняти 70 до двох відділів (в Заліщиках один відділ, другий знесенний перед чотирма роками заходами п. Т. Слоновського), отже знов мусить відпасти від вступного іспиту в кождій семінарії около 80 учеників, се чинить около 800, а враз з відгоняними курсакми 1800—2000 учеників. Таку велику шкільність хлопців відганяє що року рада шкільна від науки в семінаріях, бо не дозволяє утворити паралельних відділів на курсі, ані на першім році. Так само не вільно відділів творити на роках 2., 3., 4., лиш мусить ся учеників з двох відділів першого року стягати в один відділ, на чім наука дуже тратить і сили учительські виставля-

ні на пекольні муки. — Коли би рада шкільна дозволила творити відділи, то зарадила би до кількох літ недостачі сил учительських і не потребувала би замикати шкіл сільських, ані брати учительок „поньошковиц“, але очевидно рада шкільна санації такої не хоче. — При таких квестіях має звичай рада шкільна викручувати ся тим, що каже „міністер не дозволяє на уворенє відділів“. Ми добре знаємо, що се є лиш викрут. Се все стремить радше до заведеня системи „ogłupiania“. Що на те краєва шкільна рада?

— Облава. Внора вечером наспіла телеграфічна вість, що о. Петрицького в друге арештовано. Причина не звісна, але можна догадувати ся, що наші „серденні“ в своїй облаві, яку ведуть на нього вже довгі літа, підуть до найдалших границь. А знаючи уворенє моральности нашого противника, припускаємо, що підуть в рух навіть фальшиві свідки. Се-ж здавна випробоване оруже. Проти нього оборони нема. Цікаве — коли здогад наш правдивий — де знайдуть таких свідків, в яких верствах?

— W Polsce jak kto chce. Від п. Тимотея Старуха дістали ми таке писмо: „Син мій Нікола, ученик І. класи рускої гімназії в Тернополі, заховував ще перед різдвяними святами на кір, та з тої причини мусів я его взяти до дому, де лежав 2 місяці хорий і опісля не міг вже до школи ходити. Щоби клопєць не стратив року, прийняв я студента прав Володимира Гіжовського, щоби его пригтовив до школи. Щоби скористати з нагоди; наклонив я десятюх господарів, котрі мають дуже талановитих синів, віддати п. Гіжовському діти в науку, щоби їх пригтовити до гімназії. Сего праці п. Гіжовський охотно підняв ся за дуже малє винагородженє бо по 5 К місячно від кождого хлопця, а двох зобовязав ся навіть учити за дармо. На превелике чудо показало ся, що і того рускому хлопцеві не вільно! Хтось доіс, що Старух в Слободі пригтовляє цілу фалангу „гайдамаків“ до гімназії в Бережанах і то нависнем, щоби рускими дітьми засилати гімназію і тим способом дати підставу до отвореня рускої гімназії. Се поразило наших сердечних приятелів, як ясный грім з неба; пішли зараз доходження через ж а н д а р м е р и ю, дальше тяганина всіх тих господарів по термінах, а в кінці — в и р о к на мого інструктора п. Гіжовського за неправне удержуванє побічної школи. Засуджено его на 2 дні арешту або 20 К кари і на зворот коштів свідкам в квоті 50 К. Все се за якусь порушенє державного закона з р. 1869. Параграфу не наведено, бо і такого параграфу в тим законі нема, котрий би закаував кому небудь учити свої діти дома або уділяти другому лекцій. Але польські старости в Галичині не потребують оглядати ся на закони. Їм все вільно, тим більше старості гр. Дідушицькому! Дав він навіть приказ зверхности громадській в Слободі і жандармерії в Козовій пильнувати, щоби Гіжовський не учив дітей“. Тільки п. Т. Старух. До сего писма долучений витяг з дотичного „реєстра кари з дня 19. липня 1906“. Виходить з него, що — як зізнали свідки — учив п. Гіжовський деякі діти в новій хаті Марини Волошуквої, а також ходить до їх хат і там учить діти. Інші свідки зізнають, що Гіжовський учить їх діти в їх же домі, а часами каже їм приходити до себе на науку. Багато свідків зізнає, що п. Гіжовський приходить до них, до дому учити діти. Всі свідки додають, що платять або мають платити п. Гіжовському по 2 до 4 К. Присуд свучить: „Скажує ся Володимира Гіжовського з Слободи золотої за переступленє закона державного з 14. мая 1869. в. з. д. N. 62., також розпорядження краєвої шкільної ради з 5. падолиста 1885. ч. 13442, поповненє через удержуванє побічної школи в Слободі золотої без управительства (ред.) по мысли розп. міністерства з 30. вересня 1857. в. з. д. N. 198. на гривну 20 К, зглядно на кару дводневного арешту на річ фонда місцевих убогих і на заплаченє свідкам коштів 50 К. Проти сему оречено вільно внести рекурс до ц. к. намісництва в протягу 3 днів числячи від слідуемого по дни дорученя“. До сего справи ще вернемо.

— Поголоски о польсько-руськїм союзі. „Kurjer Lwowski“ пише: В „Dziennik-u Rozpaj-skim“ появиля ся недавно кореспонденція зі Львова, здаюча справу з ріжних передвборчих плянів, в котрій між іншими сказано, що у вересні має відбутися у Львові з'їзд делегатів партії соціально-демократичної і радикалів, як польських так і руских, в цілі пригтованя спільної акції перед виборами до державної ради. Не знаємо, чи взагалі є що правди в донесеню „Dziennik-a Rozpaj-skiego“, але се рішучо можемо ствердити, що польському людскому сторонництву ніхто такого союзу не пропонував, і над такою тактичною злукою в заряді польського людского сторонництва не раджено, отже не могла в тім напрямі запасті ніяка ухвала і не запала.

— Преосвященний митрополит вернув з перегінського деканата, де перевів (задня епідемії) лиш в шістьох місцевостях канонічний осмотр, дня 10. серпня до Львова, — полагодивши деякі діла, відправив ся таки зараз через Відень до Риму. Там перебуває архієрей аж до вересня і сполучить ся з відтам в дорозі з паломниками, що їдуть до Єрусалима.

— Посмертна згадка. Недавно помер в Ширці по довгий і тяжкий хоробі тамошний парох, о. Антоній Стефанович. Муж сей був звисний широкому кругови духовенства, мав поважне значенє в своїй окресности, і тому годить ся зазначити на спомин деякі его заслуги. Покійний не брав виднійшої участі в публічнім житю, але визначав ся незвичайним господарським запалом, тихою трудолюбивістю і правим характером. На поперед-

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Якщо літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у Львові Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілійського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У Відні: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У Франкфурті і Гамбурзі: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і наклеїстість за інсерати платні у Львові.

Діло

Передплата на „Діло“ з літер. додатком в Австрії: за границею:

на цілий рік . . . 32 к. — 11 к.
на пів року . . . 17 „ — 22 „

У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 31 к.

Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Реклація, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламації неопечатані візьмі від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за її місце, а в рубриці „Найсласне“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Росія а дипломатія.

Європейська дипломатія не може мішати ся у внутрішні справи Росії і поки що дійсно не мішає ся. Мимо того за внутрішніми подіями в Росії слідять правительством всіх європейських держав, бо ці події мусять відбитися на найживотніших справах Європи. В Росії суть передовсім заангажовані мільярди європейських грошей, а немаловажно річю для внутрішньої політики держав, особливо сумежних з Росією, буде судба жаданих революційними сторонниками а поборованих двірською партією економічних і політичних реформ. Дипломатія слідить тепер, якими способами правительством поборює революційний рух, слідить за успіхами сєї борби так з революцією, як і з анархією в суспільності і самій машині адміністративній держави.

Вибір средств то виключна річ царя і його дорадників, — кажуть дипломати, і жаден кабінет не важить ся давати їм ради. Чи для цілий царя і його дорадників потрібне було розв'язане думи і чи се розв'язане було корисне, дипломатія осудити не може. Дипломатія ставить насамперед питане, чи потрібне і корисне було самоскликане думи, коли російське правительство не гадало сповнити ані одного постулату її більшості. Скликуване думи і нехтоване її голосу, безглядний опір против всіх її домагань робить вражине, що двірська партія з царем на чолі хотіла вдовольнити зревольшовану Росію позорами, замість гнилу і дезорганізовану систему політичну Росії перетворити новітніми, здоровими і практичними реформами. В європейській дипломатії переважає гадка, що лише ці реформи могли би поступенно вкоротити самоволю бюрократії, без чого немислиме успокое народних мас. Лише скорочене самоволі бюрократії усунуло би безрадність державної адміністрації супротив анархії і зробило би сій анархії кінець. А ся анархія страшна і виняткова. Виконуючі органи або стероризовані, або підкуплені революцією, перестають сповняти добре свої обов'язки і се є причиною многих тяжких до зрозуміння подій, страшного образу загадочного розладу без кінця і виходу.

Офіційне „Русское Агентство“ повідомляє, що з 87 губерній, та областей Росії тільки 5 живуть нормальним життям. З решти 40 тремтять під обухом воєнного стану, 27 скочено „чрезвычайною“ охороною, а 15 „побішеною“. Як не знаємо, нашо властиво скликувано думу, так тяжко розібрати, нашо заповіджено скликане нової думи, по розв'язанню тої, з котрою правительство не хотіло рідити. Чи правительство гадало, що нові вибори дадуть думу з реакційною партією

правительственною. Як такими надіями руководив ся цар розв'язуючи думу, то реляції губернаторів принесли єму нове болюче розчароване. Починає вияснити ся, що урядові надії на „смирну“ думу не мають ніяких підстав. Шість губернаторів, окрім одного чернігівського, на запит міністерства відповіли в оден голос, що провести в думу правительственных кандидатів не можна буде, бо настрої людности до уряду дуже неприхильні. Деякі губернатори запевняють, що в їх губерніях виберуть всіх старих послів. Прочистити-ж губернії від „небезпечних“ людей не можна через те, що пошесть „вредних тенденцій“ захопила більшість людности по губерніях.

Се, що умірковані політики не хотіли вступити до кабінету Столипіна, доказує, що вони не вірять в успіх його місії і що не дивлять ся з довірем в будучність. Столипін не прийняв їх услівій. Найраціональніше жадане поставив Львов. Якщо услів'я вступлення до кабінету, мав він зажадати усунення 23-ех губернаторів, що пересякали давним духом і бюрократизмом, але цар налякався такої практичної реформи і відкинув се услів'я. Що потрафити кабінет доповнений трема урядниками, чи удержити ся або уступити новому пробному міністерству, все головною річю буде, що правительство, котре неуміє охоронити майна і життя горожан, перестане бути властиво. Супротив неспосібности і пересад одних, безрадности і безсилности других, насуває ся мимохіть питане: яку традицію має державна власть в Росії? Традиція є в політиці великою силою; доказом є старий Рим, Англія, церков. Хто не має традиції, той не має політичної сили; хто має лиху традицію, то вона стає ся причиною невилічимої майже слабости. Російська власть державна має дуже стару, але дуже лиху традицію і тому тяжко увірити, щоби вона потрафилла опанувати анархію і в найближній часі завести лад в державі. Європейська дипломатія з трівогого дивить ся на се, що діє ся в Росії; вона потерпає о капітали своїх горожан вложені в державні папери російські, в російській підприємстві і в торгівлю з Росією. Мимо того урядово дementують ся вісті о інтервенції держав в Росії, спеціально о інтервенції Німеччини і Австро-Угорщини. Кажуть, що се злишне. Якщо примір наводять факт, що в 1863. р. Пруси помагали Росії против польського повстання, але посередно, не вступаючи безпосередно на російську територію. Так само і тепер не наміряють сего робити. Щоби Австрія хотіла, зглядно мала силу мішати ся в такі справи, в се не вірять ніхто, що знає політичну вартість Австрії. В додатку, хоч на внутрішніх відносинах обох держав, особливо Австрії, події в Росії відбивають ся

некорисно для тих, що хотіли би консервувати дотеперішній стан, то всеж таки анархія в Росії є під певним зглядом пожадана так для Німеччини як і для Австрії. Обезсилене Росії є для Німеччини догідне тим, що воно підтинає силу протинімецького союзу французско-російського. Для керманічів Австро-Угорщини внутрішнє обезсилене Росії є корисне оскільки, оскільки воно ослабляє вплив Росії на міжнародну політику, ослабляє панславизм і вплив Росії на справи „близького Сходу“. Ось причини, чому поголки о інтервенції Німеччини і Австро-Угорщини доси не справдили ся і здаєть ся не справдять ся.

Пострайкові репресалії.

(З Мостицкани).

В дописі про страйк в Мостицці („Діло“ ч. 139. з с. р.) зазначено було, що дня 16, липня перевів жандарм Ланцункий з Крукевич самовільно ревізію в читальні в Чижевичах при свідках: 1) вїїті Дмитрі Шоробурі, 2) Івані і 3) Стефані Гопштах, а дальше, що жандарм Маховський з Крукевич відбрав дня 17. липня насильно на публичній дорозі в Чижевичах селянинови Михайлови Олексюковичу якусь відозву при свідках: 1) Паньку Кукурузеву, 2) Стаху Огороднику і 3) Стефані Гопшту.

Наслідком того беззаконного урядовани сторожі безпеченства були донесення карні на 1) Михайла Олексюка, 2) Паньку Кукурузу і 3) Стефана Гопшту, в котрих закладає ся їм злочин з § 81. з. к. (ударенне урядовани) і переступок з § 23. зак. правого (кольпортажа). Термін до переслухання визначений був в тут. суді на 14. с. м., а переслуханий були повисші три мнимі винуватники, оба висше згадані жандарми і вїїт Дмитро Шоробура з Чижевич. Крім жандармів очевидно ніхто не знівав нічого обтяжачого.

Того самого дня з'їхав до Чижевич судія слідчий враз з двома жандармами і по переведеній ревізії домовий у Стаху Огородника та по списанню з ним протоколу, хоч не було підстав до арештованя, арештував его і кавав відставити до арештів в Мостицках. Причиною сего арештованя було донесенне господаря зі Стрильчак (котрий доставляв страйколомів до Чижевич), немовто Огородник приплив на его хаті картку, на котрій містилась грозьба підпаленем, коли не перестане доставляти робітників на терен страйковий.

Огородник зголосив проти безпідставного арештованя рекурс, котрий в дорозі урядовий мав бути полагоджений. Однак вже

тиждень добігає, а невинний чоловік сидить в слідчій арешті і виглядає нетерпеливо дня, коли его випустять.

В повисше наведеній дописі о страйках описано урядоване старости на дни 17. липня в Чижевичах, куди він з'їхав, щоби заключити угоду між двором а робітниками. Там стоїть між иншим, що староста серед урядовани, призвав до себе нововибраного, але ще незатвердженого вїїта Стефана Гопшту, а притягнувши его на силу за одержу до себе і обернувши его лицем до селян, приказав єму стояти коло себе так довго, доки староста там буде, зглядно схоче. Описав, придержуючи его руками за одержу і показуючи на его очі, кілька разів повторяв: „Подивіть ся люди, які злі очі він має; він мусить бути злий чоловік. О небоже, ти лиш до нині був вїїтом!“

Стефан Гопшта прийняв сю обиду зі сторони урядуючого старости за добру мону і не робив ніякого ужитку (по нашій думці повинен старосту ще тепер заскаржити до суду за обиду честі); тимчасом п. староста не досить, що сам завинив, ще й Гопшту засудив на 14. днів арешту. Ось вирок:

II. L. 17.380. Stefan Hopsza, 39 lat, 40-naty, ojciec 4 dzieci, rolnik w Czyżowicach. IV. Przekroczenie § 11. ces. rozp. z 20.4.1854. Dz. pp. Nr. 6, popełnione przez demonstracyjne wystąpienie wobec P. c. k. Starosty, urzędującego w charakterze reprezentanta Władzy w Czyżowicach w zamiarze powstrzymania ludności od strejku rolnego. VI. Jerzy Albert c. k. pow. komendant żand. w Mościskach podaje z powołaniem się na przysięgę służbową, że w dniu 17.7.1906 w czasie przemowy Pana Starosty do ludności w Czyżowicach w sprawie powstrzymania jej od strejku słyszał jak obecny tam Stefan Hopsza odezwał się do zgromadzonej ludności w te słowa: „Chodim, poszcho budemo słuchaty taki hłupstwa“ potem machnął ręką i usiłował odejść. Za nim wskutek tego odezwania się odezła też część zgromadzonych. Zachowanie się powyższe musiało na wszystkich obecnych zrobić wrażenie jakiego czynu demonstracyjnego przeciw osobie P. Starosty, urzędującego podówczas w charakterze reprezentanta Władzy. Jerzy Albert m. wachm.“ VII. Istota czynu i wina przekroczenia udowodniona zeznaniem powiat. komendanta żandarmerji Alberta złożonym z odwołaniem się na przysięgę służbową. Jako okoliczności obciążające przyjęto stopień wywołanego zgorszenia a oraz fakt, że Hopsza dopuścił się zarzuconego mu przekroczenia jako Naczelnik gminy, że demonstracyjne wystąpienie jego miało miejsce wobec c. k. Starosty jako Reprezentanta Władzy powiatowej i to w czasie kiedy ludność gminy podniecana była przez agitatorów na tle strejków rolnych w powiecie a wobec tego

Піщани (Pöstyén).

На полудне від Закопаного по угорській стороні впливають з Татр дві ріки в противнім собі напрямі, одна Попрад, що впадає до Дунайця, а відтак до Висли, друга Вага, що впадає до Дунаю перед Коморном. Над сею гірською рікою лежить купелеве містечко Піщани (Pöstyén). Коло Піщан творить Вага хорошу поетичну долину. З одної сторони пасмо гір малих Карпат, що тягнуться ся, почавши від Прешбурга через Комат-Тренчин, чим-раз висше аж до Яблунки на Шлеску, з другої сторони тягне ся знов пасмо білих Карпат, що чим-раз знижають ся в напрямі до Дунаю. Межи Піщанами а селами Банкою і Мораваном заселених Словаками, творить Вага хороший остров, на котрім стрічаємо цікаві явища природи. Цілий остров, около 20 моргів, переповнений жерелами горячої води, перемішаної з сіркою. Ті жерела відповідно до зеркала води в ріці підносять ся або опадають. В зимовий порі або і холодними ранками уносять ся в деяких місцях тумани пари, а вода навіть в зимі не замерзає.

На споді ріки є місцями груба верства брунатного намулу, котрого температура є так висока, що, встромивши в те болото руку, годі видержати кілька хвиль. Цілий остров то одно великанське решето, з котрого отворів випливає горяча вода, а з нею велика скількість брунатного намулу.

На се незвичайне явище природи звернула увагу лікарська наука, і терми в Піщанах стали знамениті в широкім світі. Заведене купелеве Піщани (Pöstyén) то село, що лучить ся з містечком Великі Піщани; лежить в комітаті Нїтрайскім (Neutra) на полудни від Тренчина, на схід від Моравії, від котрої віддалене о кілька миль, під 48° північної ширини, а 35° східної довжини.

Перед 2000 літами замешкували ті околиці Маркомани і Квади, що за цїсаря Юлія Августа вели завзяту борбу з Римлянами. По Маркоманах жили в тих сторонах Ругійці, відтак Герулі, потім Лїонгобарди; всі вони разом коротко лише попасали в красних та богатих долинах Ваги. По Лїонгобардах прийшли сюди Сармати, опісля Славяни, котрих знов виперали тут до Гуни то Авари, аж вкінці осіли тут на стало Словаки, а по часті Мадяри та Німці. Перевагу населеня становлять тут Словаки, з котрими по руски легко розмовити ся. Близько границі Галичини, зараз за Звардоньом, в містечку Чачі (Czicza), де суть самі Словаки з малою домішкою Жидів, говорив я зі Словаками по руски, і вони розуміли мене так докладно, що взяли мене за Словака і виразили бажане, щоби я остав у них за католяна (karlan se наше сотрудник, farag-парох).

Піщанські терми се одні з найстаріших відай чи не в цілій Європі. Вже старим Римлянам могли бути знані горячі жерела Піщан, та на жалє не маємо на те ясных доказів, хіба се, що в тих часах були оживлені зносини Римлян Дунаєм і Вагою аж до підгір'я Карпат.

Автентичні дати про піщанські терми сягають заведло половини XVI. віку. Georgias Wertheimerus в своїм творі „De admirandis Hungariae aquis Hypomnemation“ згадує ось як: „Ті жерела суть дуже славні не лише за дїла свого успішного ділання лічничого, котрим перевищають всі інші мінеральні води, але і за дїла свого невиясненого явища.“

В р. 1571. описує придворний лікар цїсарської родини Габсбургів Joh. Krato v. Kraftheim майже чудесне вилічене хорого на ischias, одного угорського барона, котрий, уживаючи піщанських купелів і намулу, в протягу 40 днів вернув до здоров'я. В р. 1606. пише про піщанську цілющу воду Вільгельм Шефер-Діліх: „Біла Гальгошу на-

ходить ся сильно горяча вода таємничого походження.“ Знов 1622. року придворний лікар папи Сикста V. Андрей Баччі видає піщанським купелям знамените свідцтво і оповідає о потрійнім способі ужиття намулу і, очевидно будучи тут в місці та роблячи лікарські досліди, згадує, що вже в тім часі було тут много хорих не лише з Угорщини, але і з чужих країв з Чех, Морави, з Польщі і з інших країв. Очевидно було тут немало і наших предків, що в тутешніх купелях шукали ліку на страшні недуги артриту, гістїю і інших. Ще тепер суть поміж Русинами живі свідки тої цілючої сили піщанських купелів. Оден з наших сьвященників оповідає, що був так тяжко хорий на запалене ставів, що не міг о своїх силах навіть ходити, так що мусів его носити в коцах; та по купелях в Піщанах чує ся зовсім здоровим і працює до нині.

Піщанські води разом з Тренчинськими увічня навіть оден поет, Agamius Trajanus Benschovianus; в своїй поемі „Trentschin i Pystian“. Зве він послідню місцевість „saluberrimas thermas Pöstyenses“ і хвалить красу урожайність тутешньої землі, величавість огордів, красу будівель і рідку вигоду для гостей, що тут приїжджають з далеких сторін сьвіта, цілющу силу купелів і незвичайні ділання на організм тутешньої води, коли її п'є ся. Відай в тім часі стояли Піщани в самим світлім блеску, та опісля мусили багато утерпіти через часті напади Турків і вплив ріки Ваги. Після історика Istvanlyus-a Nicolaus-a (XI. pag. 172.) нападали Турки в XVI. в. два рази на купелеві місцевість Піщани, а то в р. 1530., коли загнали ся їх орди аж в затишний куток Ваги, плондруючи мечем і огнем околиці міста і села; другий раз в р. 1599. (Libr. XXXI pag. 744.) під осін, саме коли було найбільше число хорих з різних країн. Турки переправили ся через Вагу дерев'яним мостом і, загнавши ся до термі-

хорих поубивали, а здорових забрали в ясир. В своїй історії говорять уже Istvanlyus про відношене жерел до зеркала води в ріці; бо як Вага збере, то жерела підходять висше, а як опадє, то і жерела не підходять до гори. Відай під цілим островом або і під берегами Ваги знаходиться ся якесь великанське озеро, котре є в якійсь зв'язі з водою в ріці. Третій раз напали Турки на Піщани в р. 1663.

Жерела води не були все сталі, бо часами бували з одної сторони ріки, пізнійше на другим березі.

З поручення цїсареві Єлисавети перевів лікар Генріх Ів. Кранц аналізу тутешньої води.

В р. 1813. в серпні (26/8) навістила тутешню місцевість страшна повнь, так що за короткий час понижила вода всі урядженя купелів і помешканя хорих. Вага піднесла ся о 14 стіп високо і залила цілу околицю.

З часом зачали Піщани на ново підносити ся. Ще в р. 1821. поставив тодішній властитель заведеня гр. Йосиф Erdody величаві терми, що до нині стоять і де купають ся денно сотки людей. Тому достойному властителю завдячують сотки тисячів терплячих людей всіляких народностей і країв своє або цілковите выздоровлене або бодай полєкшу в терпіння. На розширенє і уліпшенє купелевого заведеня видав той магнат немалу частину свого маєтку. Для численних хорих з біднійших клас стаять отвором двері терм III. класи. Є тут заклади лічничі 1) для войска (дав 28 офіцерів і 80 жовірів) цілої держави австро-угорської, 2) шпиталь комітатовий для убогих, 3) фундація для убогих, де крім купелів дістають убогі грошеві запомоги, вкінці 4) заклад лічничий для робітників.

В. I. і II. кл. купають ся середні і заможнійші люди, в III. кл. убогі. Для богатих і аристократичні вибудовано, в посліднім часі н-ві лазенки імені Франц Йосифа.

czynność urzędowa Reprezentanta Władzy podjęta wskutek wyższych rozporządzeń zmierzająca do uspokojenia ludności latwo mogła być udaremniona. VIII. Za przekroczenie § 11. c. s. rozpr. z 20.4.1853. dz. pp. Nr. 96, popełnione przez demonstracyjne wystąpienie wobec P. c. k. Starosty urzędującego w charakterze reprezentanta Władzy w Czyszowicach w zamiarze powstrzymania ludności od strejku rolnego kara 14-dniowego aresztu. Od tego orzeczenia wolno wniesć rekurs do c. k. Namiestnictwa, który podać należy do c. k. Starostwa w ciągu 3 dni licząc od dnia następującego po dniu doręczenia. Mościska 10 sierpnia 1906. C. k. Starosta WZ. Neumann mpr."

Вирок повисший опираєся лише на неправдивих свідках клясичного свідка в мундурі жандармів і не бере під увагу зовсім обставин, які спричинили могли таке поведіння обжалованого (коли би натурально се було правдою), а то повисше наведеного постановлення старости „в характері репрезентанта влади“, що есентуально могло би було послужити за обставину облегчуючу при вимірі кари. З тієї причини Стефан Гопшта вніс в приписанні речення рекурс до намісництва.

Ось се події останнього тижня, котрі очевидно дуже некорисно впливають на менше свідомі селяни, тим більше що ані в місци ані в найближшій сусідстві не маємо свого адвоката, до которого можна би удалитись з тим переконанням, що він справово займе ся, як на совісного чоловіка пристало. Місцеві адвокати не хотять явно виступати в імені покритих самозволем старости, о чім населення добре знає і навіть не удає ся до них в таких справах, а адвокати-Русини з Перемишля рівно-ж не чалі себе пізнати оборонцями від кривди галицької адміністрації. Тому з великою радістю повитав би поит-якогось спосібного і щирою адвоката-Русина. — II.

„Висший музичный Институт“ у Львові в р. 1905-6.

Розній „Висшого Музичного Інститута“ в шкільній році 1905—6 (в третім віт заложення) був зовсім правильний. Як в двох минулих літах, так і в сім році віднесла ся наша суспільність з повним довіром до інституту, а старанем дирекції і учительського збору було: оправдати се довіре совісним і точним виконанням прийнятих на себе обов'язків в напрямі музичного образования елевів.

Висший Музичный Институт мів ся і сего року в п'яти просторих і світлич комнатах в домі при Вірменській улиці під ч. 2, на I. поверсі з великою салею для домашніх продукцій елевів.

До учительського збору належали крім директора Інститута, проф. Анатолія Вахнянина, котрий подавав елевам теорію музики і елементи гармонії, отсі вповні кваліфіковані професори музики: а) для гри на фортеп'яні пані: Марія Криницька, Галія Ясеницька, Дарія Шухевичівна і Олена Прохасівна; б) для сольового співу п-на Галія Ясеницька; в) для гри на скрипці пп. Ол. Березницький, В. Кінель і Адам Должиків.

Шкільний рік почав ся 16. вересня 1905 р. і тривав до 30. червня. Елеви побирали науку правильно тричі (згляду дівчи) в тижні після наукового плану австрійських консерваторій, затвердженого рескриптом ц. к. намісництва з дня 7. липня 1904 р. до ч. 81.283. Що три місяці відбувала ся кваліфікація елевів з поведінки, пильності і успіхів.

В часі шкільного року винисало ся до Інституту 98 елевів, а то: а) на науку гри на фортеп'яні 58; б) на сольовий спів 9; в) на науку гри на скрипці 17; г) на гармонію яко на окремий предмет науки 9.

З посеред винисаних побирало науку теорії музики яко обов'язкового предмету 13 елевів; науку гармонії 14 елевів.

Піщани се одинокі заведення купелів, котрого горюча вода з сіркою має ту рідку цілющу силу, що впливає з ревматизму, запалення ставів, ломаня в сугавах і в костях.

На 2425 хорих заведення військового в літах 1861. до 1874. видворило в тутешніх купелях 41 процент, дізнало полехіи 46.5 проц., невличило ся 8.2 проц., перенесено до шпиталю 3.3 проц., умерло 0.1 проц.

Задля своєї цілючої сили стали Піщани голосини в Європі і тепер подоблих тут людей з великих країв і народностей. Є ту Німці, Чехи, Поляки, Італійці, Сербі, Москалі, Жиди (тих навіть багато), є і Русини. Сего року було нас 4 святихників з Галичини, були і деякі пані, один учитель з під Дукаї, а навіть було 2 селяни.

Кошти лічення в приближеню такі: Мешкане тижнево по 6, 8, 10 злр. або в місяце. В дальших приватних домах дістає танше. Харч звичайний зі сніданем, обідом і вечерою 1.50 злр. до 2 злр. денно. Можна дістати і танше.

Купелі починає ся тут від ванни. Через кілька днів бере ся ванну, відтак басен, а закінчує тут Spiegebad або Gehbad і купіль в памулі (Schlammbad). Крім того уживає ся після потреб окладів з памулу (Localumschlag). Від купелів вертає ся до дому в будці, що тут називає ся інфантерист; тягне її чоловік або жінка. Купелі денно виносять 3 до 4 корон. Бідніші купують ся по 10 кр. По купелі треба найменше через пів год. лежати завиненому в коцах і парити ся. В часі тої парії пріє ся, і се головню помине. По скінченню тої операції порядно лежати ще дома і гріти ся що найменше годину.

(Конець буну.)

З різних причин виступило в часі шкільного року: а) з відділу фортеп'яного 4 елевів; б) з відділу сольового співу 4; в) з відділу скрипкового 3; з відділу науки гармонії 1. Разом виступило з Інституту 12 елевів; лишило ся 81.

Поведення елевів було без вибірки взірцеве. Пильність була у 24 елевів тривала, у 38 вдволююча, а у 19 достаточна. Успіх в науці був у 16 елевів знаменитий, у 49 похвальний, у 9 достаточний.

Дорічні іспити з теорії музики і гармонії відбули ся 17 і 24. червня.

Кваліфікацію з теорії музики дістали: 1) Бандрівський Володимир, 2) Бергер Генрих, 3) Вахнянинівна Оля, 4) Гузарівна Любов, 5) Заржецька Казимира, 6) Кордюківна Марія, 7) Куновська Олена, 8) Курмановичівна Іванна, 9) Олесківна Марія, 10) Пежанський Володимир, 11) Селезінка Ірина, 12) Федаківна Оля, 13) Шенкирик Роман. Кваліфікацію з науки елементів гармонії дістали: 1) Гладилонич Людвик, 2) Вахнянин Богдан, 3) Калиняк Теодор, 4) Терельчик Маркіян.

Дорічні іспити з гри на фортеп'яні, сольового співу і гри на скрипці відбули ся в днях 28, 29, і 30. червня. З гри на фортеп'яні дістали кваліфікацію: В першій році науки: 1) Должиківна Марія, 2) Софія, 3) Дяковичівна Оля, 4) Лиско Зеновій, 5) Лиско Оля, 6) Муликівна Софія, 7) Парфановичівна Оля, 8) Стебленка Олена, 9) Стрільбицький Василь, 10) Стрільбицька Марія, 11) Топольницька Олена, 12) Величківна Катерина. В другій році науки: 1) Витошинська Олена, 2) Гудиківна Анна, 3) Гуглевна Хризант, 4) Домбівська Наталя, 5) Кобринська Оля, 6) Кулачкова Олександра, 7) Левичка Стефанія, 8) Левичка Марія, 9) Содоморівна Галія, 10) Соколовська Софія. В третій році науки: 1) Бандрівський Володимир, 2) Заржецька Казимира, 3) Кордубівна Марія, 4) Кордюківна Марія, 5) Куновська Олена, 6) Насальська Іванна, 7) Олесківна Марія, 8) Озаркевичівна Олена, 9) Стефановичівна Наталя, 10) Федюківна Марія Аврелія, 11) Целевичівна Клявдія, 12) Шенкирик Роман, 13) Хирівська Олена. В четвертій році науки: 1) Биликівна Філіппина, 2) Косак Іван, 3) Кулачкова Ірина, 4) Курмановичівна Іванна, 5) Лопатинський Ярема, 6) Селезінка Ірина, 7) Терельчик Маркіян, 8) Яйківна Олена. В п'ятій році науки: 1) Бандрівська Оля, 2) Гузарівна Любов, 3) Демчишинівна Теодозія, 4) Левичка Марія, 5) Левичка Софія, 6) Матіївна Софія, 7) Негребецька Оля, 8) Стельмаківна Меланія, 9) Юзичинська Софія. В шостій році науки: 1) Горалевичівна Наталя, 2) Лужаківська Марія. В сьомій році науки: 1) Крушельницька Анна.

З гри на скрипці одержали кваліфікацію: В першій році науки: 1) Барвинський Олександр, 2) Крипкевич Лев, 3) Лопатинський Фавстин. В другій році науки: 1) Дяковичівна Марія, 2) Придаткевич Володимир, 3) Созанський Омелян, 4) Топольницька Анна. В третій році науки: 1) Калитчук Стефан, 2) Пежанський Олександр, 3) Федаківна Оля. В четвертій році науки: 1) Бергер Генрих, 2) Пежанський Володимир. В п'ятій році науки: Гладилонич Людвик.

В сольовім співі одержали кваліфікацію: В першій році науки: 1) Пасичинський Теодор, 2) Парагениківна Олександра (не дістала кваліфікації, бо вписала ся під кінець шк. року). В другій році науки: 1) Вахнянинівна Оля, 2) Яйківна Ізабела. В третій році науки: Яйшинівна Теодора.

Крім сих учили ся сольового співу через довший час з успіхом: Чайківський Антін, Яримович Іван (члени „Львівського Бояна“); Костів Василь, артист рускої сцени.

Хотя і в сім році дирекція „Висшого Музичного Інститута“ не розпоряджала великими доходами, а минулий (1904—5) рік покінчила навіть дефіцитом, то таки з огляду, що Вис. Соім краєвий наділив нашу інституцію в біжучім році субвенцією в квоті 2.500 кор., порішила дирекція прийняти деяких спосібніших елевів на науку даром, а багато менше засібним елевам зменшити і так мінімальні шкільні оплати.

В сім році побирало науку даром в нашій „Інституції“ п'ять елевів, а за зменшеною оплатою 11. Щоби в молодіжці розбудити більшу охоту до науки гармонії, викладав сей предмет директор „Інститута“ приватистам рівнож даром. На жаль з вписаних 8 приватистів лише двох віддало ся іспитови.

Слабою стороною „Висшого Музичного Інститута“ був і сей невідрадний факт, що наша молодіж, хоч з природи музичальна, не має охоти віддати ся гри на оркестральних інструментах і вписує ся лише виключно на науку гри на скрипці.

При тім подаємо до відомости інтересованих сторін, що вписи до „Висшого музичного Інститута“ на шкільний рік 1906—7 починає ся з днем 1. латинського вересня. Дотеперішні елеви „Інститута“ платять при вписі крім належності за перший квартал (або після умови за перший місяць) 1 корону на бібліотеку. Ново вписані платять крім належності вписового 4 кор. На висші роки науки можна бути прийнятим зо зложеном вступного іспиту, котрий відбуде ся 16. вересня. (Шкільна оплата на двох перших роках науки гри на фортеп'яні, скрипці, челі і других оркестральних інструментах як і науки композиції вносить лише 75 кор. річно; в третім і слідуєчих роках науки росте шк. оплата з року на рік о 30 корон. Оплата за науку сольового співу вносить в першій році

120 кор. Оплата за науку теорії музики і хорального співу вносить річно 60 кор.

Анатолій Вахнянин,
директор „Вис. Муз. Інститута“
(Вірменська улица, ч. 2).

3 купелевих місць.

[Допись з Кальтенляйтгегену.]

Такого гідропата, як Прішніц, що всі хвороби лічив водою, вже не маємо, то й не дивота, що ему у Відні кладуть тепер пам'ятник і що теперішні гідропати, як пр. професор Вінтерніц, его портрет ставлять на першій місци. До перших однак гідропатів сего віку зачислити належить: бл. п. о. парона Кнайпа з Верісгофену, бл. п. д-ра Лямана з Дрезна (zum weissen Hirsch) і професора д-ра Вінтерніца з Кальтенляйтгегену коло Відня.

Був я у всіх тих заведеннях, але заведене посліднього кладу на першій місци. Воно заложене в році 1865. і має тепер в чотирох місцях купелів салі, в котрих 400 осіб денно можуть побирати купелі, і дійсно стілько гостей тут є. Ліста купелів виказує до 1. серпня 1135 осіб, людей з цілого світа. Подибуємо тут людей не лиш з цілої Європи: з Австрії, Угорщини, Босни, з різних сторін Росії, з Німеччини, Франції, Англії, Італії, Румунії, але також з Азії, Африки і Америки. І не дивота, бо діють ся чудні курації. Сам був я свідком перед кількома роками (я тут уже четвертий раз), як один студент з Росії, прихавши сюди, ходив о двох кулях, а ноги балакали у воздусі, а в короткім часі, бо за тиждень ходив лиш о одній кулі, а за другий тиждень бігав як стріла без нічого. Тепер пробуває тут одна Американка вже цілий рік; вона також, як приїхала, не могла ходити, а тепер ходить уже сама по горах.

Властитель заведення совітник придворний професор д-р. Вінтерніц має під собою чотирох асистентів, що без вини займають ся пацієнтами, має багато віль, котрі винаймає на помешкане, але треба наперед замовити в адміністрації; в селі можна також винаймати помешкане. Приймають ся недужі на всілякі хвороби крім божевільних, а побут не є так дорогий: тижнево коштує помешкане 14 К, купілі 14 К, услуга 2 К, слугі купелевому 4 К, вікт 36 К, отже разом 70 К. Є тут також приряди до гімнастики. Околиця прекрасна, ліси по більшій часті чатинні, упорядковані, з дорогами і стежками, з написами і знаками на деревах, так що безпечно мож самому ходити без провідника; а що найважливіше, недалеко Відня, бо навіть години не їдемо залізницею. Є читальня з часописами, театр, ріжкі забави: lawn tennis, круглі, стріляне і т. и.; музика грає три рази на день.

Хто потребує водної курації, а кого на се стати, радить бия поїхати до Кальтенляйтгегену або під Дрезно (zum weissen Hirsch), однакже там випаде дорожше, бо до 90 К тиждень.

Ізда до Кальтенляйтгегену через Відень; з Відня до Ліпінгу пів години, а з Ліпінгу сюди 20 минут. Час кураційний через цілий рік. — Лев Шехович.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. З огляду на те, що вже обсажені всі міністерські теки, рада міністрів має приступити безпременно до здійснення реформи. В сих днях має бути утворений цілий ряд комісій: в справі знесення кари смерті, в аграрній справі, в жидівській справі, а вкінці в справі амністії. Крім того розпиче паново свою діяльність комісія в справі скріпленої охорони під председательством гр. Ігнатієва. До комісії в справі знесення кари смерті будуть покликані ті самі члени державної ради, котрі були вибрані недавно на загальним засіданню ради; проводити буде Сабуров. Комісії будуть працювати після програм уложених в раді міністрів. Крім того в державній раді буде утворена спеціальна комісія для перегляду всіх часових приписів, виданих за правительством Віттого. До комісії сеї рішено мабуть запросити кількох суспільних діячів.

Лондон. Презес російського кабінету Столипин заявив кореспондентови „Tempra“, що нові вибори до думи відбудуть ся на 6 неділі перед отворенем думи. Росія не є така, як Турція, котра раз дала конституцію, а опісля її відбрала.

Петербург. Петербурска телеграфічна Агенція є уповажена заявити рішучо, що появивши ся в пресі вісті про можливість заведення військової диктатури є безосновні.

Петербург. Управитель міністерства рільництва Васильчиков заявив в розмові з представителем петербурскої телеграфічної Агенції таке: Формальне полагожене аграрних справ не може бути довершене в короткім часі. Передусім треба поправити долю усіх тих, котрі при знесенню кріпацтва дістали дуже дрібні ґрунти. Хоч в аграрних забуренях брали участь і хлопи, посідаючи подостатком землі, то без сумніву властивої причини руху треба шукати серед хлопів, що мають мало землі. Правительство зробить все, щоби долю сих малоземельних облегчити. Доходи з правительственных дбр і з тих, що їх правительство закупить, будуть ужиті на жертвує тепер так багато послістий на продаж, що селянський банк не в силі перевести всіх трансакцій. Зле роблять ті, що в теперішній хвилі випродують свої землі. Через поправу долі хлопів можна би справі від-

няти її острій характер. Не нарушуючи застави приватної власности, можна буде видати ріжні зарядження, особливо утворити самостійні хлопські посілости. Мусить бути також управлінена і від основ зреформована справа еміграції. Мирове полагожене аграрної квестії залежить також від кредиту. Приймаючи за засаду примусове вивласнене, се велика помилка. В Росії нема загального убожества, лише є его поодинокі випадки, котрим буде можна порадиити при помочи окремих комісій. Проект добровільних трансакцій між селянами, посідаючими землю, та полагоженя справи в дорожній персвазії уважає міністер невисстарчаючим.

Петербург. Командант кріпости в Кронштаті заявив урядово перед одним з адвокатів, що в процесі проти бунтівників влади не допустять ані одного оборонця з посеред адвокатів. Уряд оборонців сповняли офіцери. — Бувший посол до думи Оніпко, не брав сам участі в бунті; є він обжалований о революційну пропаганду серед жовнів і моряків.

Кронштат. Военний суд засудив в суботу 10 учасників бунту на смерть, 122 на примусові роботи, а 15 обжалованих увільнив.

Тифліс. Окружний військовий суд в Дершлягарі засудив одного офіцера (Саміленка) і чотирох рядових на смерть через розстріляне, за бунт і замордоване команданта самурского полку і кількох офіцерів. Присуд зараз виконано.

Ревль. В справі о бунт на кружляку „Пам'ять Азова“ видав военний трибунал 18 присудів смерті, 12 учасників бунту засудив на примусові роботи, 6 на в'язницю по 10 років, 13 на перенесене до кари баталіонів і часову в'язницю, 15 на дисциплінарні кари, 34 увільнив а 3 цивільні особи віддав властям до укараня. Присуд на 18 моряках, засуджених на смерть виконано в суботу.

Варшава. В суботу виконано замах на варшавського генерал-губернатора Скалона. Коли генерал-губернатор о год. 4. по полудни переїздив улицею, кинено під его дорожку три бомби. Одна з тих бомб не вибухла. Генерал-губернатор не є ранений. На балконі одного дому найдено ще четверту бомбу. Ранених є кількох козаків.

ТЕЛЕГРАМИ.

Окупация Македонії?

Будапешт. „Budapesti-Hirlap“ доносить, що сербське правительство посідає дві австрійські карти генерального штабу, на котрих зазначений є перехід австрійських військ через Сербію до Македонії.

Болгарско-грецький конфлікт.

Софія. Австрійський посол зробив офіційно енергічне представлення проти діяльності болгарських ватаг, штурмуючих навіть до церков.

Париж. З Атен доносять: Антигрецький рух в Болгарії є з пляном приготовлений і ведений агітаторами. Що сей рух відбуває ся за відомостями правительства, за сим промовляють численні докази, як: занежане всяких средств осторожности, відмовлене війська, щоби запобігти подіям в Анхіляосі, осьмілене маніфестантів, участь жовнів в забуренях і и. Склепи, церкви і грецькі школи в Анхіляосі обрабовано, багато Греків убито і поранено. Шкода вносить багато мільонів. Все те противить ся міжнародному праву і є ярким порушенням арт. 5. берлінського трактату.

Відень. В тутешніх політичних кругах говорять, що сими днями наступить офіційне зріване дипломатичних відносин між Грецією а Болгарією. Заступництво грецьких інтересів в Болгарії має мабуть обняти Австро-Угорщина і в сій справі ведуть ся переговори.

Борба з костелом у Франції.

Париж. Француске правительство є переконане, що єпископи дістали вже довірочні квазівки або їх відстануть в тім дусі, що релігійні союзи буде вільно творити і що папа призоветь на їх існуванне. У всякім разі правительство уживе всего, щоби не допустити до порушення закона о розділі церкви від держави. Одним з таких средств буде покликане до військової служби 10.000 духовних, котрі доси були від неї вільні. В разі, коли би теперішній закон о розділі показав ся недостаточним, має правительство зажадати від палат нових законів, іменно дотикаючих церковного майна, оціненого на 50 мільонів, і в справі здержання платні духовним. Зачувати, що міністер віроісповідань і просвіти має незадовго виголосити бесіду о намірах правительства.

НОВИНКИ.

— Під „польськими ржондами“. З Вибранівки бобрєцького повіта доносять нам: У нас є вийтом Ян Солтис, котрий, щоби піти на руку і панам з повагового виділяу і місцевого Жидови Айзикови Гетравови, задумав направити дорогу з Вибранівки до Глібович великих. Се вкінці добре діло, бо та дорога є потрібна не лиш Жидови Гетравови, що як-раз тепер корчує ліс недалеко сеї дороги, але і цілій громаді. І можна було сю дорогу направити, не накладаючи на громаду ніяких тягарів, бо ще за тамтой рік люди не повідроблювали дорогового шарварку, а крім того і за сей рік належить ся по закону по 2 дні шарварку. Але Солтисови чомусь було сего за мало і він подав до повітового виділу просьбу, в котрій, покинувшись на ухвалу

Надіслане.

Д-р М. Дорундяк

адвокат в Борщеві

пошукує концієнта — зараз.

897

1-6

Емер. ц. н. радник суду

Іван Виханський

отворив

канцелярню адвоката

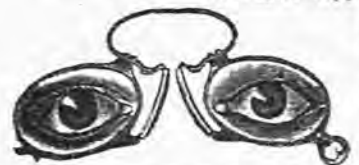
у Золочеві

(Дім власний при ул. Копачівка — там, де знаходиться також локаль тов. кредитового "Народний Дім")

702

Коперник і Син

Оптики "Механіка у Альберта" працює Галицької поручатися

Барометри амеро- іди по 7, 8 і 10 К найкращі по 12, 16, 20 і 24 К. — Львівські ціни по 12, 16, 24 і вище. За- разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри, циліндри, лупи і всілякі інші прилади оптичні, всілякі напруги налагодуємо на їх найкраще і найшвидше.

41-5

Курс Львівський

з дня 20 н. ст. серпня 1906.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жак.
Банку гіпот. галиц. по 200 ар. а. н.	574	554
Банку для торгівлі і промислу 200 ар.	—	195
Банку кред. галиц. по 200 ар. а. н.	—	—
Зем. галиц. Кар.-Людв. по 200 ар. м. н.	—	—
Зем. Львів.-Чернов. Ясс по 200 ар.	579	586
Акції заставні за 100 ар.		
Банку гіпот. галиц. 5%, а. н. вклас. 8	111	50
10%, прем.	100	50
Банку гіпот. галиц. 4%, а. н. вклас. 50 л.	98	35
4%, 60 л. по 200 кор.	101	30
кред. 4%, а. н. вклас. в 51	98	80
4%, а. н. вклас. в 57 л.	98	80
Товариства кред. 4% (I. емісії)	99	70
4%, вклас. в 41 л.	99	80
4%, вклас. в 56 л.	98	80
Обліги за 100 ар.		
Галиц. фонду промислов. 4%, в. а.	99	50
Вук. фонду промислов. 5%, в. а.	102	60
Комунальн. Банку кред. 5% (II. еміс.)	101	20
4% (III. еміс.)	98	70
4% (IV. еміс.)	98	70
Повички кред. в 1873 по 6%, а. н.	99	—
Повички кред. в 1893 по 4%, а. н.	97	40
Повички м. Львова 4%, по 200 корон	100	60
4%, 4-ої емісії.	100	60
Львів:		
Міста Кракова по 20 ар. (40 к.)	56	94
Міста:		
Дукат пісарський	11	24
20 франків	19	19
100 Рублів срібних	249	251
100 Рублів паперових	251	253
100 марок німецьких	117	20

Матурист семінар. учнт. прийме декляю на цілий рік на селі. Пряго- товляє відлично до вступного іспиту середніх шкіл як тож до публичних іспитів з клас. відлічних і нижнього семінар. учнт. — Пятня скромненька. Гарні свідоцтва учнт. дом. до перегляду poste restante 764 "Порука" Холодів. 3-3

Урядник паньствовавший для браку знакомости пошукує на тій дорожці прятельки жита Русинки в цілі матрімоніальній. Річ триває ся на серію. Аноніми не будуть уважуватися. Адрес В. Рома- новська, Бук. Музичальні ма- 79 ють першештво. 7-8

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ! Одинське Руске літографічне заведе

Андрія Андрейчина знаходить ся при ул. Коперни- ка ч. 28. Поручає ся на даль- 785 ще ласкавій памяті. 6-15

Молодець пристійний учи- тель народ. на сталій посаді, пошукує на тій дорожці товаришам жита уч- тельні. Адрес: poste restante "Ідея", Львів год. почта. 800 3-3

Молодець Русин, добре о- бізнаний з нас- овим книговедством, поїдаючи азиш трилітню практику бан- ковою, пошукує посади в рус- кій інституції poste restante К. М. Сянік. 793 2-5

Бездітна родина прийме сту- дента або пан- чонку на станцію в візком, при ул. Кілінького ч. 9. Юлія Пірог в Станіславові. 801 3-3

Помічник торговельний зі скла- ду корінного, фарб і насіння пошукує місця хочби заруч. Ласкаві вголосення Ма- хайко К. цембас, Вібрна кодо церкв. 109 2-3

Помічник торговельний, вправний, пошу- кує місця в торгов. в. Блазна відмість у З. Матковског, управителя школи в З-річчю п. ч. Десятин. 807 2-3

Ліквідація Спілки тапіцерів лише до 1. вересня. Набути можна ще комплектні оздобні, сільові, столові, диванні, пор- тирні, фіранки, кили. меблезі матеріал, коздря, матеріал і т. ч. Львів, Ягільно-ська 3 487 9-15

Дешеве чесне шире на постіль 5 ар. шириною 1 ар. 6 ш. 12 ш. 18 ш. 24 ш. 30 ш. 36 ш. 42 ш. 48 ш. 54 ш. 60 ш. 66 ш. 72 ш. 78 ш. 84 ш. 90 ш. 96 ш. 102 ш. 108 ш. 114 ш. 120 ш. 126 ш. 132 ш. 138 ш. 144 ш. 150 ш. 156 ш. 162 ш. 168 ш. 174 ш. 180 ш. 186 ш. 192 ш. 198 ш. 204 ш. 210 ш. 216 ш. 222 ш. 228 ш. 234 ш. 240 ш. 246 ш. 252 ш. 258 ш. 264 ш. 270 ш. 276 ш. 282 ш. 288 ш. 294 ш. 300 ш. 306 ш. 312 ш. 318 ш. 324 ш. 330 ш. 336 ш. 342 ш. 348 ш. 354 ш. 360 ш. 366 ш. 372 ш. 378 ш. 384 ш. 390 ш. 396 ш. 402 ш. 408 ш. 414 ш. 420 ш. 426 ш. 432 ш. 438 ш. 444 ш. 450 ш. 456 ш. 462 ш. 468 ш. 474 ш. 480 ш. 486 ш. 492 ш. 498 ш. 504 ш. 510 ш. 516 ш. 522 ш. 528 ш. 534 ш. 540 ш. 546 ш. 552 ш. 558 ш. 564 ш. 570 ш. 576 ш. 582 ш. 588 ш. 594 ш. 600 ш. 606 ш. 612 ш. 618 ш. 624 ш. 630 ш. 636 ш. 642 ш. 648 ш. 654 ш. 660 ш. 666 ш. 672 ш. 678 ш. 684 ш. 690 ш. 696 ш. 702 ш. 708 ш. 714 ш. 720 ш. 726 ш. 732 ш. 738 ш. 744 ш. 750 ш. 756 ш. 762 ш. 768 ш. 774 ш. 780 ш. 786 ш. 792 ш. 798 ш. 804 ш. 810 ш. 816 ш. 822 ш. 828 ш. 834 ш. 840 ш. 846 ш. 852 ш. 858 ш. 864 ш. 870 ш. 876 ш. 882 ш. 888 ш. 894 ш. 900 ш. 906 ш. 912 ш. 918 ш. 924 ш. 930 ш. 936 ш. 942 ш. 948 ш. 954 ш. 960 ш. 966 ш. 972 ш. 978 ш. 984 ш. 990 ш. 996 ш. 1002 ш. 1008 ш. 1014 ш. 1020 ш. 1026 ш. 1032 ш. 1038 ш. 1044 ш. 1050 ш. 1056 ш. 1062 ш. 1068 ш. 1074 ш. 1080 ш. 1086 ш. 1092 ш. 1098 ш. 1104 ш. 1110 ш. 1116 ш. 1122 ш. 1128 ш. 1134 ш. 1140 ш. 1146 ш. 1152 ш. 1158 ш. 1164 ш. 1170 ш. 1176 ш. 1182 ш. 1188 ш. 1194 ш. 1200 ш. 1206 ш. 1212 ш. 1218 ш. 1224 ш. 1230 ш. 1236 ш. 1242 ш. 1248 ш. 1254 ш. 1260 ш. 1266 ш. 1272 ш. 1278 ш. 1284 ш. 1290 ш. 1296 ш. 1302 ш. 1308 ш. 1314 ш. 1320 ш. 1326 ш. 1332 ш. 1338 ш. 1344 ш. 1350 ш. 1356 ш. 1362 ш. 1368 ш. 1374 ш. 1380 ш. 1386 ш. 1392 ш. 1398 ш. 1404 ш. 1410 ш. 1416 ш. 1422 ш. 1428 ш. 1434 ш. 1440 ш. 1446 ш. 1452 ш. 1458 ш. 1464 ш. 1470 ш. 1476 ш. 1482 ш. 1488 ш. 1494 ш. 1500 ш. 1506 ш. 1512 ш. 1518 ш. 1524 ш. 1530 ш. 1536 ш. 1542 ш. 1548 ш. 1554 ш. 1560 ш. 1566 ш. 1572 ш. 1578 ш. 1584 ш. 1590 ш. 1596 ш. 1602 ш. 1608 ш. 1614 ш. 1620 ш. 1626 ш. 1632 ш. 1638 ш. 1644 ш. 1650 ш. 1656 ш. 1662 ш. 1668 ш. 1674 ш. 1680 ш. 1686 ш. 1692 ш. 1698 ш. 1704 ш. 1710 ш. 1716 ш. 1722 ш. 1728 ш. 1734 ш. 1740 ш. 1746 ш. 1752 ш. 1758 ш. 1764 ш. 1770 ш. 1776 ш. 1782 ш. 1788 ш. 1794 ш. 1800 ш. 1806 ш. 1812 ш. 1818 ш. 1824 ш. 1830 ш. 1836 ш. 1842 ш. 1848 ш. 1854 ш. 1860 ш. 1866 ш. 1872 ш. 1878 ш. 1884 ш. 1890 ш. 1896 ш. 1902 ш. 1908 ш. 1914 ш. 1920 ш. 1926 ш. 1932 ш. 1938 ш. 1944 ш. 1950 ш. 1956 ш. 1962 ш. 1968 ш. 1974 ш. 1980 ш. 1986 ш. 1992 ш. 1998 ш. 2004 ш. 2010 ш. 2016 ш. 2022 ш. 2028 ш. 2034 ш. 2040 ш. 2046 ш. 2052 ш. 2058 ш. 2064 ш. 2070 ш. 2076 ш. 2082 ш. 2088 ш. 2094 ш. 2100 ш. 2106 ш. 2112 ш. 2118 ш. 2124 ш. 2130 ш. 2136 ш. 2142 ш. 2148 ш. 2154 ш. 2160 ш. 2166 ш. 2172 ш. 2178 ш. 2184 ш. 2190 ш. 2196 ш. 2202 ш. 2208 ш. 2214 ш. 2220 ш. 2226 ш. 2232 ш. 2238 ш. 2244 ш. 2250 ш. 2256 ш. 2262 ш. 2268 ш. 2274 ш. 2280 ш. 2286 ш. 2292 ш. 2298 ш. 2304 ш. 2310 ш. 2316 ш. 2322 ш. 2328 ш. 2334 ш. 2340 ш. 2346 ш. 2352 ш. 2358 ш. 2364 ш. 2370 ш. 2376 ш. 2382 ш. 2388 ш. 2394 ш. 2400 ш. 2406 ш. 2412 ш. 2418 ш. 2424 ш. 2430 ш. 2436 ш. 2442 ш. 2448 ш. 2454 ш. 2460 ш. 2466 ш. 2472 ш. 2478 ш. 2484 ш. 2490 ш. 2496 ш. 2502 ш. 2508 ш. 2514 ш. 2520 ш. 2526 ш. 2532 ш. 2538 ш. 2544 ш. 2550 ш. 2556 ш. 2562 ш. 2568 ш. 2574 ш. 2580 ш. 2586 ш. 2592 ш. 2598 ш. 2604 ш. 2610 ш. 2616 ш. 2622 ш. 2628 ш. 2634 ш. 2640 ш. 2646 ш. 2652 ш. 2658 ш. 2664 ш. 2670 ш. 2676 ш. 2682 ш. 2688 ш. 2694 ш. 2700 ш. 2706 ш. 2712 ш. 2718 ш. 2724 ш. 2730 ш. 2736 ш. 2742 ш. 2748 ш. 2754 ш. 2760 ш. 2766 ш. 2772 ш. 2778 ш. 2784 ш. 2790 ш. 2796 ш. 2802 ш. 2808 ш. 2814 ш. 2820 ш. 2826 ш. 2832 ш. 2838 ш. 2844 ш. 2850 ш. 2856 ш. 2862 ш. 2868 ш. 2874 ш. 2880 ш. 2886 ш. 2892 ш. 2898 ш. 2904 ш. 2910 ш. 2916 ш. 2922 ш. 2928 ш. 2934 ш. 2940 ш. 2946 ш. 2952 ш. 2958 ш. 2964 ш. 2970 ш. 2976 ш. 2982 ш. 2988 ш. 2994 ш. 3000 ш. 3006 ш. 3012 ш. 3018 ш. 3024 ш. 3030 ш. 3036 ш. 3042 ш. 3048 ш. 3054 ш. 3060 ш. 3066 ш. 3072 ш. 3078 ш. 3084 ш. 3090 ш. 3096 ш. 3102 ш. 3108 ш. 3114 ш. 3120 ш. 3126 ш. 3132 ш. 3138 ш. 3144 ш. 3150 ш. 3156 ш. 3162 ш. 3168 ш. 3174 ш. 3180 ш. 3186 ш. 3192 ш. 3198 ш. 3204 ш. 3210 ш. 3216 ш. 3222 ш. 3228 ш. 3234 ш. 3240 ш. 3246 ш. 3252 ш. 3258 ш. 3264 ш. 3270 ш. 3276 ш. 3282 ш. 3288 ш. 3294 ш. 3300 ш. 3306 ш. 3312 ш. 3318 ш. 3324 ш. 3330 ш. 3336 ш. 3342 ш. 3348 ш. 3354 ш. 3360 ш. 3366 ш. 3372 ш. 3378 ш. 3384 ш. 3390 ш. 3396 ш. 3402 ш. 3408 ш. 3414 ш. 3420 ш. 3426 ш. 3432 ш. 3438 ш. 3444 ш. 3450 ш. 3456 ш. 3462 ш. 3468 ш. 3474 ш. 3480 ш. 3486 ш. 3492 ш. 3498 ш. 3504 ш. 3510 ш. 3516 ш. 3522 ш. 3528 ш. 3534 ш. 3540 ш. 3546 ш. 3552 ш. 3558 ш. 3564 ш. 3570 ш. 3576 ш. 3582 ш. 3588 ш. 3594 ш. 3600 ш. 3606 ш. 3612 ш. 3618 ш. 3624 ш. 3630 ш. 3636 ш. 3642 ш. 3648 ш. 3654 ш. 3660 ш. 3666 ш. 3672 ш. 3678 ш. 3684 ш. 3690 ш. 3696 ш. 3702 ш. 3708 ш. 3714 ш. 3720 ш. 3726 ш. 3732 ш. 3738 ш. 3744 ш. 3750 ш. 3756 ш. 3762 ш. 3768 ш. 3774 ш. 3780 ш. 3786 ш. 3792 ш. 3798 ш. 3804 ш. 3810 ш. 3816 ш. 3822 ш. 3828 ш. 3834 ш. 3840 ш. 3846 ш. 3852 ш. 3858 ш. 3864 ш. 3870 ш. 3876 ш. 3882 ш. 3888 ш. 3894 ш. 3900 ш. 3906 ш. 3912 ш. 3918 ш. 3924 ш. 3930 ш. 3936 ш. 3942 ш. 3948 ш. 3954 ш. 3960 ш. 3966 ш. 3972 ш. 3978 ш. 3984 ш. 3990 ш. 3996 ш. 4002 ш. 4008 ш. 4014 ш. 4020 ш. 4026 ш. 4032 ш. 4038 ш. 4044 ш. 4050 ш. 4056 ш. 4062 ш. 4068 ш. 4074 ш. 4080 ш. 4086 ш. 4092 ш. 4098 ш. 4104 ш. 4110 ш. 4116 ш. 4122 ш. 4128 ш. 4134 ш. 4140 ш. 4146 ш. 4152 ш. 4158 ш. 4164 ш. 4170 ш. 4176 ш. 4182 ш. 4188 ш. 4194 ш. 4200 ш. 4206 ш. 4212 ш. 4218 ш. 4224 ш. 4230 ш. 4236 ш. 4242 ш. 4248 ш. 4254 ш. 4260 ш. 4266 ш. 4272 ш. 4278 ш. 4284 ш. 4290 ш. 4296 ш. 4302 ш. 4308 ш. 4314 ш. 4320 ш. 4326 ш. 4332 ш. 4338 ш. 4344 ш. 4350 ш. 4356 ш. 4362 ш. 4368 ш. 4374 ш. 4380 ш. 4386 ш. 4392 ш. 4398 ш. 4404 ш. 4410 ш. 4416 ш. 4422 ш. 4428 ш. 4434 ш. 4440 ш. 4446 ш. 4452 ш. 4458 ш. 4464 ш. 4470 ш. 4476 ш. 4482 ш. 4488 ш. 4494 ш. 4500 ш. 4506 ш. 4512 ш. 4518 ш. 4524 ш. 4530 ш. 4536 ш. 4542 ш. 4548 ш. 4554 ш. 4560 ш. 4566 ш. 4572 ш. 4578 ш. 4584 ш. 4590 ш. 4596 ш. 4602 ш. 4608 ш. 4614 ш. 4620 ш. 4626 ш. 4632 ш. 4638 ш. 4644 ш. 4650 ш. 4656 ш. 4662 ш. 4668 ш. 4674 ш. 4680 ш. 4686 ш. 4692 ш. 4698 ш. 4704 ш. 4710 ш. 4716 ш. 4722 ш. 4728 ш. 4734 ш. 4740 ш. 4746 ш. 4752 ш. 4758 ш. 4764 ш. 4770 ш. 4776 ш. 4782 ш. 4788 ш. 4794 ш. 4800 ш. 4806 ш. 4812 ш. 4818 ш. 4824 ш. 4830 ш. 4836 ш. 4842 ш. 4848 ш. 4854 ш. 4860 ш. 4866 ш. 4872 ш. 4878 ш. 4884 ш. 4890 ш. 4896 ш. 4902 ш. 4908 ш. 4914 ш. 4920 ш. 4926 ш. 4932 ш. 4938 ш. 4944 ш. 4950 ш. 4956 ш. 4962 ш. 4968 ш. 4974 ш. 4980 ш. 4986 ш. 4992 ш. 4998 ш. 5004 ш. 5010 ш. 5016 ш. 5022 ш. 5028 ш. 5034 ш. 5040 ш. 5046 ш. 5052 ш. 5058 ш. 5064 ш. 5070 ш. 5076 ш. 5082 ш. 5088 ш. 5094 ш. 5100 ш. 5106 ш. 5112 ш. 5118 ш. 5124 ш. 5130 ш. 5136 ш. 5142 ш. 5148 ш. 5154 ш. 5160 ш. 5166 ш. 5172 ш. 5178 ш. 5184 ш. 5190 ш. 5196 ш. 5202 ш. 5208 ш. 5214 ш. 5220 ш. 5226 ш. 5232 ш. 5238 ш. 5244 ш. 5250 ш. 5256 ш. 5262 ш. 5268 ш. 5274 ш. 5280 ш. 5286 ш. 5292 ш. 5298 ш. 5304 ш. 5310 ш. 5316 ш. 5322 ш. 5328 ш. 5334 ш. 5340 ш. 5346 ш. 5352 ш. 5358 ш. 5364 ш. 5370 ш. 5376 ш. 5382 ш. 5388 ш. 5394 ш. 5400 ш. 5406 ш. 5412 ш. 5418 ш. 5424 ш. 5430 ш. 5436 ш. 5442 ш. 5448 ш. 5454 ш. 5460 ш. 5466 ш. 5472 ш. 5478 ш. 5484 ш. 5490 ш. 5496 ш. 5502 ш. 5508 ш. 5514 ш. 5520 ш. 5526 ш. 5532 ш. 5538 ш. 5544 ш. 5550 ш. 5556 ш. 5562 ш. 5568 ш. 5574 ш. 5580 ш. 5586 ш. 5592 ш. 5598 ш. 5604 ш. 5610 ш. 5616 ш. 5622 ш. 5628 ш. 5634 ш. 5640 ш. 5646 ш. 5652 ш. 5658 ш. 5664 ш. 5670 ш. 5676 ш. 5682 ш. 5688 ш. 5694 ш. 5700 ш. 5706 ш. 5712 ш. 5718 ш. 5724 ш. 5730 ш. 5736 ш. 5742 ш. 5748 ш. 5754 ш. 5760 ш. 5766 ш. 5772 ш. 5778 ш. 5784 ш. 5790 ш. 5796 ш. 5802 ш. 5808 ш. 5814 ш. 5820 ш. 5826 ш. 5832 ш. 5838 ш. 5844 ш. 5850 ш. 5856 ш. 5862 ш. 5868 ш. 5874 ш. 5880 ш. 5886 ш. 5892 ш. 5898 ш. 5904 ш. 5910 ш. 5916 ш. 5922 ш. 5928 ш. 5934 ш. 5940 ш. 5946 ш. 5952 ш. 5958 ш. 5964 ш. 5970 ш. 5976 ш. 5982 ш. 5988 ш. 5994 ш. 6000 ш. 6006 ш. 6012 ш. 6018 ш. 6024 ш. 6030 ш. 6036 ш. 6042 ш. 6048 ш. 6054 ш. 6060 ш. 6066 ш. 6072 ш. 6078 ш. 6084 ш. 6090 ш. 6096 ш. 6102 ш. 6108 ш. 6114 ш. 6120 ш. 6126 ш. 6132 ш. 6138 ш. 6144 ш. 6150 ш. 6156 ш. 6162 ш. 6168 ш. 6174 ш. 6180 ш. 6186 ш. 6192 ш. 6198 ш. 6204 ш. 6210 ш. 6216 ш. 6222 ш. 6228 ш. 6234 ш. 6240 ш. 6246 ш. 6252 ш. 6258 ш. 6264 ш. 6270 ш. 6276 ш. 6282 ш. 6288 ш. 6294 ш. 6300 ш. 6306 ш. 6312 ш. 6318 ш. 6324 ш. 6330 ш. 6336 ш. 6342 ш. 6348 ш. 6354 ш. 6360 ш. 6366 ш. 6372 ш. 6378 ш. 6384 ш. 6390 ш. 6396 ш. 6402 ш. 6408 ш. 6414 ш. 6420 ш. 6426 ш. 6432 ш. 6438 ш. 6444 ш. 6450 ш. 6456 ш. 6462 ш. 6468 ш. 6474 ш. 6480 ш. 6486 ш. 6492 ш. 6498 ш. 6504 ш. 6510 ш. 6516 ш. 6522 ш. 6528 ш. 6534 ш. 6540 ш. 6546 ш. 6552 ш. 6558 ш. 6564 ш. 6570 ш. 6576 ш. 6582 ш. 6588 ш. 6594 ш. 6600 ш. 6606 ш. 6612 ш. 6618 ш. 6624 ш. 6630 ш. 6636 ш. 6642 ш. 6648 ш. 6654 ш. 6660 ш. 6666 ш. 6672 ш. 6678 ш. 6684 ш. 6690 ш. 6696 ш. 6702 ш. 6708 ш. 6714 ш. 6720 ш. 6726 ш. 6732 ш. 6738 ш. 6744 ш. 6750 ш. 6756 ш. 6762 ш. 6768 ш. 6774 ш. 6780 ш. 6786 ш. 6792 ш. 6798 ш. 6804 ш. 6810 ш. 6816 ш. 6822 ш. 6828 ш. 6834 ш. 6840 ш. 6846 ш. 6852 ш. 6858 ш. 6864 ш. 6870 ш. 6876 ш. 6882 ш. 6888 ш. 6894 ш. 6900 ш. 6906 ш. 6912 ш. 6918 ш. 6924 ш. 6930 ш. 6936 ш. 6942 ш. 6948 ш. 6954 ш. 6960 ш. 6966 ш. 6972 ш. 6978 ш. 6984 ш. 6990 ш. 6996 ш. 7002 ш. 7008 ш. 7014 ш. 7020 ш. 7026 ш. 7032 ш. 7038 ш. 7044 ш. 7050 ш. 7056 ш. 7062 ш. 7068 ш. 7074 ш. 7080 ш. 7086 ш. 7092 ш. 7098 ш. 7104 ш. 7110 ш. 7116 ш. 7122 ш. 7128 ш. 7134 ш. 7140 ш. 7146 ш. 7152 ш. 7158 ш. 7164 ш. 7170 ш. 7176 ш. 7182 ш. 7188 ш. 7194 ш. 7200 ш. 7206 ш. 7212 ш. 7218 ш. 7224 ш. 7230 ш. 7236 ш. 7242 ш. 7248 ш. 7254 ш. 7260 ш. 7266 ш. 7272 ш. 7278 ш. 7284 ш. 7290 ш. 7296 ш. 7302 ш. 7308 ш. 7314 ш. 7320 ш. 7326 ш. 7332 ш. 7338 ш. 7344 ш. 7350 ш. 7356 ш. 7362 ш. 7368 ш. 7374 ш. 7380 ш. 7386 ш. 7392 ш. 7398 ш. 7404 ш. 7410 ш. 7416 ш. 7422 ш. 7428 ш. 7434 ш. 7440 ш. 7446 ш. 7452 ш. 7458 ш. 7464 ш. 7470 ш. 7476 ш. 7482 ш. 7488 ш. 7494 ш. 7500 ш. 7506 ш. 7512 ш. 7518 ш. 7524 ш. 7530 ш. 7536 ш. 7542 ш. 7548 ш. 7554 ш. 7560 ш. 7566 ш. 7572 ш. 7578 ш. 7584 ш. 7590 ш. 7596 ш. 7602 ш. 7608 ш. 7614 ш. 7620 ш. 7626 ш. 7632 ш. 7638 ш. 7644 ш. 7650 ш. 7656 ш. 7662 ш. 7668 ш. 7674 ш. 7680 ш. 7686 ш. 7692 ш. 7698 ш. 7704 ш. 7710 ш. 7716 ш. 7722 ш. 7728 ш. 7734 ш. 7740 ш. 7746 ш. 7752 ш. 7758 ш. 7764 ш. 7770 ш. 7776 ш. 7782 ш. 7788 ш. 7794 ш. 7800 ш. 7806 ш. 7812 ш. 7818 ш. 7824 ш. 7830 ш. 7836 ш. 7842 ш. 7848 ш. 7854 ш. 786

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гасмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і нажлентість за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 11 к.
на пів року . . . 17 „ — 5 „
У Львові (без поштової марсики):
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 11 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 31 к.
Поодинокое число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламічні неопечатані візні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за 1 місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Ватикан а Франція.

I.

Найважливіші справи католицької церкви рішають ся тепер у Франції і тому Франція є тепер предметом найбільшої журби столиці католицької церкви. У Франції сильно піднято католицькі інтереси, а грозять їм ще далі нові болючі удари. По розділі держави від церкви, на підставі сепаратного закону, найбільша небезпека грозить релігійним обрядам і організації вірних.

В Ватикані стануло на деннім порядку головне питання: прийняти і дозволити на конфесійні союзи, згідно з державним законом, чи відкинути їх, заборонити? Від відповіді на се питання зависла дальша, нова організація католиків у Франції, як також обняте церквою і всяких будинків церковних, для виконання обрядів і св. тайн. Відповідь була тяжка, бо тягла за собою або посередне признание, з становища церкви безбожного, закону, або борбу і оперте все-го на позаконній самопомочи католиків, імовірно також викликане отвертої ворожнечі і переслідування церкви властями. У Ватикані знали, що беруть на себе відповідальність одну з найбільших в історії католицької церкви.

Папа довго працював над справою, довго розважав і надумував ся. Нарешті видав енцикліку з д. 4. серпня с. р. Gravissimo officio до французьких архієпископів і єпископів, папа перерізав з ними в Римі дуже поважні розправи о практичних урядженнях церкви, приміненні до нових обставин. Відтак, конгрегація для надзвичайних справ церковних відбула засідане під проводом кардинала Мері дель Валя, в котрім взяли участь найбільше досвідчені в політичних справах кардинали: Штайнгубер, Рамполя, Таліані, представителі французьких справ Матіч, Феррата, ді Пітро і Вівес. За тим пішли наради французького єпископату в Парижі, котрого ухвалив, доручений папі, передано комісії кардиналів. По тим всім папа рішив справу, а своє рішення вислав в енцикліці парискому архієпископові.

Як тяжко було папі рішити ся, доказує его висказ в енцикліці, що сепаратний закон принаглює его переступити сьвяті і послидні границі его апостольських обовязків. До того він додачував упокорене церкви в тим, що із він мала бути їй накинена сьвітська

організація, чув жаль, що сьвященники були би занадто матеріально зависимі від великодушності сеї сьвітської організації і добачував небезпеку шизми. Мимо того, против деяких рад, поручаючих безпроводочний чинний, або бодай пасивний опір, папа розважав: tolerari potest, себ то питане, чи на підставі державного закону конфесійні союзи були би спосібні до життя і чи заповнили би сяк-так бит церкви. Він передовсім розважав, чи правительство не буде могло все ставити нові перешкоди розпочатому на сій підставі упорядкованню церковного життя. Папа взяв під розвагу гадку антарського єпископа, що „населене мусить насамперед прозріти, що виключно законни завдячує знасилуване совісті, застановлене служби божої, бо чинний чи пасивний опір лише тогди був би успішний, коли би за ним стояли народні маси“. Остаточно папа прийшов до переконання, котрого наслідком є постановою обнята енциклікою Gravissimo officio.

В енцикліці папа осудив сепаратний закон і заборонив творене таких союзів конфесійних, які сей закон накликає. Що до інших релігійних союзів, заразом законних і канонічних, покликаних до життя замість тамтих, папа заявляв, що, не маючи надії, щоб були можливі так довго, як довго закон лишиться сяким, яким є, не вільно пробувати їх заведення, як довго не буде законної і певної поруки, що божя конституція церкви, ненарушима права папи римського і єпископів, як також їх власть над потрібним для церкви майном, особливо над посвяченими будинками, знайдуть повну, невідкличну безпеку в сих інших релігійних союзах.

Після бажана ватиканських кругів, вони мусили би бути в своїй суті чимсь цілком иным, як се собі представляли французький парламент і правительство при ухваленню закону. Вони повинні бути взоровані на нинішніх „фабриках“, себ то рада парохіальних, однак число їх членів було би побільшене — чого домагає ся закон — і доперва по затвердженню єпископами, їх головами, були би злогошені яко релігійні союзи. Сими средствами може дало би ся помирити потреби церкви з вимогами сепаратного закону. Папа поручає також в енцикліці єпископам вишукуване практичних средств і доріг, т. є. практичних умовий реорганізації церкви.

Супротив становища папи, коли би французьке правительство не згодило ся на наведений спосіб розв'язання справи, будуть неможливі всякі союзи релігійні.

Щоби хто з Поляків говорив тут до Словаків по польски.

Цікаво прислухувати ся розмові по купелі. Лежимо по кабинах, позавинані в коци, а піт стікає по наших тілі. Та нараз чути: Kabine sechs anspacken; і зараз іде по слугач і випакує Німця. Аж ту входить знов якийсь панок і вітає словами: „jo reggelt“ або „jo parot“ (добрий ранок, добрий день). Служба все вітає так, як заговорить гість. Всюди де поступиш, чути „tesek“ (тешек — прошу). Крикнув і я собі: „кабіна десять, випакувати!“ Прибігає Словак і розвиваючи мене з коца, питає: „Oni Rus?“ — „Ні, кажу, я не Рус, а Русин“. — „Ну так оні з Руска?“ — „І то їй, кажу, я з Галичини“.

Німці цілий день вітають ся словами: „guten Morgen“. Берлінські Німці, котрих тут є багато, вимовляють Morgen якше, а Саксонські то говорять таки майже „Moien“. Є й Німці з Гамбурга і Італії і України з Одеси.

Нещастем Угорщини — то Жиди. Всюди їх повно, аж кишить від Жидів, особливо в північній Угорщині між Словаками і Русинами. Я й не згадував би про них, колиб вони не ширили тільки лиха межі людей. Через Жидів мусів я тут ходити зі скаргою до Oberstuhlrichter-a, бо Жид, власнись до „Haus zur alten Post“, не хотів мені видати річий, коли я переносив ся від него задля вохкого помешкання; він жадав від мене заплати за цілий тиждень з гори, хоч я переніс ся. Замітити треба, що тут, як хто хоче перенести ся на інше помешкане, то має виплатити на 8 днів. В порядних вілках між новими інформаціями є й та прибіта на двірках комнати гостя: „8 tägige Kündigung obliegt“, і чоловік знає, чого тримати ся.

Тутешні Мадяри для чужих вічливі; розмовляємо з ними по німецьки. Тутешні у-

3 Росії.

Який напрям прийме державна політика в Росії, вияснє кождий день щораз ліпше. Вже замовкли голоси про ліберальні реформи, а натомість все частіше і упертіше йдуть інші чутки — про військову диктатуру. Особливо така чутка ширить ся послідніми днями під впливом страшних подій в Польщі. В кількох містах одного лише дня убито там і покалічено кількадесят поліцаїв та козаків, зруйновано бомбами кілька поліційних участків і взагалі атентати на поліційну та адміністративну службу з кождим днем усе частіше трапляють ся.

Коли правду казати, то погрози заведення диктатури низі прилізнені, бо фактично військову диктатуру в Росії вже давно заведено. На цім просторі Росії тільки п'ять губерній осталося таких, де нема яких будь виключних законів. По інших, коли не воєнний стан, то надзвичайна або побільшена охорона. Значить, щоб завести військову диктатуру, лишило ся тільки про те оповістити. Робити-ж щось нове проти того, що тепер коїть ся, ледви чи доведе ся, бо й тепер уже влади роблять усе, що тільки може людська сила робити. Що, приміром, можна нового завести в Одесі, де вже не лишило ся такого куточка в приватнім життю, кудиб всесильний адміністратор не зазірнув і по своїй волі не порядкував? Якої військової диктатури треба в Чернігівщині, де подорожує ославлений жандармський генерал Рузов, випалюючи цілі села, де знайде „крамолу“ чи просто „дух непослуху“? Назвіть се як хочете, а гірше в Одесі чи по Чернігівщині не буде, як є.

Інше питане, чи допоможе що, коли заведуть їй юридично ту диктатуру, котра вже й тепер фактично мало не скрізь заведена. Чи можна таким способом досягти того, чого хотять досягти, — себто втихомирення держави? Історія послідніх років дає на се питане таку красномовну відповідь, якої не бачить хіба той, хто не хоче. От уже два роки, як звичайні закони зупинено, як кари спливають ся неначе сніг зимою, а вже сама дискусія про військову диктатуру доказує, що кари нічого не помогли бюрократії і не вибили з людей бажання і охоти до кращого життя. Та нащо далеко ходити! Адже в Польщі, де тепер поліції проходу нема; — там більше ніж пів року був військовий стан і адміністрація не гладила по голові за всякі атентати, бо нігде не пови-

шено та на інші способи не покарано тільки людей, як там! А що помогло все те?

Не диктатура, не воєнний стан, не кари можуть утихомирити розбурхану країну, а тільки інші способи, яких не хоче бачити російська бюрократія. Доказуючи, що тепер не час заводити правдиві реформи, доки в державі неспокій та заворушення, держава тим самим підкріплює неспокій і доводить до більших заворушень, яких звичайними способами вже й не здужає припинити. Але і надзвичайні способи, як бачимо, де далі, все більше втраять свою силу. Людина до всього звикнути може. Отже в Росії позвикали вже й до надзвичайних заходів уряду і вони не тільки нинішнього тепер не лякають, а роблять якраз навпаки, сіючи скрізь ще більше недоволення.

Урядові жерела голосять, що російські міністри зачали міркувати про реформи, які на їх думку можна буде зробити, як заспокоють ся усіх заворушення. Про сю справу „Громадська Думка“ пише іронічно: „Що правда, міністри й до сього часу не сиділи марно й наробили чимало таких усіхких реформ. Адже скільки запечатано друкарень, скільки заборонено газет, скільки закрито товариств! Всього й не перенести! Але то були реформи в оден бік. Тепер почнуть ся... чи то, пак: міністри почали міркувати про реформи в другий бік. Докиж вони доміркують ся до них, то будуть, як і поперед, заводити спокій. Бо на їх думку не можна провадити реформ, доки не настане спокій. Тому вони й ждати муть того спокою, як ждали його всі попередні міністри, як ждав його й Вітте, що так само, як і Століпін, любив годувати голодних обіцянками.“

„А тимчасом усе громадянство думає зовсім навпаки. На його думку не можна у-спокоювати ся, доки нема реформ. Громадянство вже знає ціну міністерським обіцянкам і не утихомиряє ся, доки не діде справжніх реформ. Успокоїти його на який час може хіба тільки дума, як би її скликано як найшвидше, як би їй надані були як найширші права та змога щиро працювати, як би, нарешті, разом з новою думою настав новий кабінет міністрів, вибраний з думської більшости.“

„Але бюрократія не хоче сего зрозуміти і справа стоїть на тім, що одні кажуть: треба поперед заспокоїти народ, а тоді дати йому реформи, а другі: треба поперед реформу зробити, то й сам собою спокій настане“.

Нав'язуючи до розмови одного з визнач-

Піщани (Pöstyén).

(Конець).

Для розривки хорих є тут театр, де грають по мадярски. В парку грає 2 рази денно музика закладова. Треба признати, що грають добре.

Я зробив увагу одному з музикантів, щоби грали деколи і рускі лісні. На другий день грали дуже добре коломийки, але на програмі написали „Polnische Volkslieder“.

В читальні є всілякі часописи, та з наших не застав я жадної, хоч польських було 7. На увагу одного з нас відповів урядник: „Там маєте польські“. У Мадярів ще є понятє, що Галичина то Польща. Ми однак не перестали на тим. Я уложив писмо до дирекції, і підписали всі тутешні Русини і деякі Чехи, а оден з нас вручив сей меморіал урядникови дирекції. Агітація помогла. За кілька днів знаходжу побіч „Figar-a“ і наше „Діло“. Побіч музики закладової, зложеної з Чехів і Німців, грає тут по ресторанах музика циганська переважно мадярські чардаші. Ми радо би слухали сеї музики, коби не те, що по одній-другій штуці йде оден з музикантів з тарелом помежи гості. Чи такої музики не повинен оплатити сам реставратор? Тут і так за багато все оплачує ся. Чоловік по кількох купелях стає більше немінним, що ледви здужає ходити і впадає в роздразнене, а тут еще при вечері деруть з тебе цигани гроші. Дивує мене також, чому наші Русини, хочби й в Піщанах, говорять зі службовцями по польски, хоч тутешня людність вся словацка. Я говорю по руски і мене розуміють. Не чути тут ніякого Чеха, щоби говорив зі Словаками по польски, — лиш наші Рутені виїжджає зараз з польщиною. Так само не чув я,

горські сьвященники говорять проповіді по словацки; навіть говорив мені оден сьвященик з Будапешту, що в самім Будапешті мусить ся по деяких парохіях проповідати в трох языках, по мадярски, по німецьки і по словацки. Богато Мадярів уміє по словацки, навіть з самого Будапешту, так що до Мадяра можна говорити по руски, то він зрозуміє. Очевидно, що не всі уміють по „словацьки“, як тут взагалі називають мови славянські. Як я переконав ся, Мадяри не суть так ворожо успосіблені до нашого народу на Угорщині і з симпатією говорять про тамошних Русинів, що вони були все добрими воєями і бороли ся за свободу Угорщини під Ракоцим, під Бочкаєм і іншими. Коли я спитав про тамошних Русинів, то дістав відповідь, що ані Русини ані інші народности не мають причини нарікати на гнет Мадярів. Що не вибрали своїх послів, в тім не винувате правительство, а самі Русини. От, каже мені Мадяр, Румуни вибрали своїх послів — і ще хвалять ся в соймі, що зрумунизували 114 мадярських сіл; тож де тут гнет? Мене се по часті переконало. Правительство звернуло увагу на занепад Русинів і зробило вже багато щоби їх освободити з під неволі Жидів; відібрало Жидам право пропанації поміж Русинами, позакладало по селах крамниці і товариства консуміційні, так що селянин легко може купити потрібних ему річий і свої спродати корисно. І про просвіту дає правительство; розуміє ся, що по школах учать і мадярського языка, чого впрочім не можна брати за злс. Треба лише тую добру волю правительства поперти працею над о-свідомленням народа. Се діло сьвященників і учителів. Та чи схотять вони там зайняти ся? Се-ж більші Мадяри, чим Мадяри самі. Темноті народа причиною є самі такі сьвященники, що навіть у себе дома говорять лиш по

мадярски, шураючи ся своєї рідної мови, — щось так, як у нас кацапи, що говорять дома по польски.

Perditio tua ex te, Israel — се належало би сказати нашим сьвященникам на Угорщині. Вони стануть причиною смерті нашого народа на Угорщині. Вільно Словакам працювати в душі національній, вільно говорити з народом по словацки, навіть на протестантських зборах (рірках) проповідати по словацки, вільно в школі учити рідного языка, так що суть навіть Словаки, хоч грамотні, що не уміють по мадярски; тож нема причини нарікати на правительство, що воно народ гине.

В місті в старих Піщанах є костел, а в закладі є каплиця католицька, де тоті сьвященники правлять служби Божі. Є також протестантський собор. В неділю був я в тім соборі. Щось правило ся пів утрєня; пастор молив ся, відгук мав проповідь по словацки. Відні ті люди, що їх туманять протестанти. Самі вони не знають, в чім лежить той протестантизм, бо многи молять ся до Преч. Діви. За те в костелі католицьким почув я себе як дома. Костел просторий, людий повно, 20 разів тільки, що в протестантським; наряд хороши одягнені, дівчата в вишиваних сорочках, накрита голови дуже хороши, стяжки, у жінок лагідної барви, переважно синьо-жовті.

Взагалі наряд тут сьвідомий, любить своє, що видно хочби й в тім, що всі ходять у своїх народних строях. Зустрічаючи сьвященника вітають словами: Poschvalen Pan Gezis Krist!; а часом почує ся те саме по мадярски. Протестантів Словаків тут дуже рідко; мертвий, сумний костелок призначений більше для приїзжих Німців або Мадярів.

Для інформації приїзжих додам, що найліпше їхати на Краків-Одербург, бо тудя

Вірте мені

806

Позажані Паньство, що купують або заміняють на початку року шкільного для своїх дітей книжки, не зацятите більше, ніж в других тутешніх антикварях. Натомість книжки, які у мене, Позажані Паньство, набудете, будуть непомізані, комплетні і в найновіших вида-нях, за ціл воя ручу. Веі други прибори домашні посідаю також і продаю дешево. Звертаю слова ті лише до тої меншої части Позажаної Публіки, котра у мене ще не кузувала. Постійні щорічні мої заклади відбирателі не потребують уже тих застережень. Посідаю також і нові книжки. — З високим пошанамем **Станіслав Келер**, книгар і католицький антикар ул. Баторія ч. 28 у Львові.

війських кадетів, Родичова з кореспондентом газети Kur. Litewski про автономію народів, „Гр. Дума“ пише:

„Родичов сказав кореспонденту: „Ми обстоювали і будемо обстоювати автономію Польщі, біда тільки, що до вашої чільності ся інші автономії, для яких важко знайти основу“.

„Сі останні слова одного з визначніших кадетських діячів для нас незвичайно цікаві й важкі. Вони докладно виявляють той настрій, який панує серед кадетів до „інших автономій“ і зарозуміло, як обережно треба відноситись до запевнень і обіцянок партії „народної свободи“. Поперед усього ми мусимо пояснити наше в тій справі становище. Ми не маємо виразної підстави гадувати, що слова Родичова відносять ся також і до України, що і для української автономії, на його думку, важко знайти основу“. Однак се не зменшує для нас ваги його слів.

„Ми розуміємо добре, що всі инородні нації в Росії здобудуть автономію для своїх країн тільки тоді, коли своїх прав спільно добиватимуть ся, опираючись на тім на поступові російські групи. Тимчасом Родичов уважає, що автономію „заслужила“ тільки одна Польща. Очевидно, тут спеціальний політичний рахунок. Скільки однак російські поступовці можуть числити на польських послів, — виявила коротке життя державної думи. Навіть, посли-України виступили час підірвали змагання кадетів. Родичову та й усім, хто так думає, не слід би забувати також, що чимало послів партії народної свободи обрано власне на Україні, українськими голосами. З тим фактом кадетам треба було б рахувати ся... Нові вибори може не за горами й підчас них Українцям прийде ся шукати таких співників, які б знайшли „основу“ для усіх справедливих вимог українського народу“...

Телеграми.

Берлін. З Варшави доносять, що кружати там розгоски, що гр. Ігнатієв буде іменованій диктатором Королівства.

Петербург. Після виказу російського банку з дня 14. с. м. було того дня в обігу банкнотів за 1190 мільйонів рублів, на котрі в депозиті золота і срібла було покрито в квоті 1029 мільйонів рублів.

Петербург. Поліцію повідомлено, що у Вильні і Смоленську в означенні часі всі стійкові будуть убиті. Власті є перестрашені, бо сконстатовано, що і в Полоцьку відбули ся замаху після згори уложеного плану і всіх стійкових убито на даний знак.

Крошват. На батерії Літке виконано присуд смерті на 6 жовірях і 3 особах цивільних, сказаних на смерть воєнним судом за участь в бунті. Нині розпочинає ся процес проти другої групи обжалованих, в котрій знаходиться і б. посол Онїпко.

Петербург. Слідство о замордованні Герценштайна подтвердило вини жандарма Запольского. Знайдено записку такого змісту: „Можете вже телеграфувати, що в короткім часі все буде готове“. Ся записка виписує факт, що одна з російських газет на 8 годни перед подією донесла вже о замордованні Герценштайна.

Петербург. В інтернаті інженірської школи викрила поліція великий склад оружя. Під підлогою наукової салі найдено 30,000 набоїв. Арештовано 200 питомців.

Тифліс. Громада озброєних Татар напала на село Каракісі. 18 Вірмен убито, багато поранено і знищено увесь добуток. Дві вагони Татар, ведені дезертиром Нагі, напали на село Каназар. З Суцї доносять, що Татари в селі Маграванд напали на козаків і 4 з них убили. З поміткою нападенням прибула сотня козаків. Виявила ся завзята боротьба. Татар розбито, а татарське село зруйновано.

І ближше і вигідніше посудити, як на Звардонь. Як прийде ся до самих Піщан, то найліпше зайти до Курготею, де можна перепочувати або й день два забавити, заким вишукає ся помешкане. До приватних помешкань не зайдати відразу, бо потім треба там перемешкати цілий тиждень або платити за цілий тиждень, особливо як заїде ся до якого жидьського дому. Тутешні Жиди то як науки: або лише зловити яку жертву. В перших днях вишукати помешкане, а найліпше таки в порядніших вілях, де платити така сама або незначна більша та за те має ся лишню вигоду, здорове помешкане і має ся певність, що не ошукують так, як в жидьських домах.

І купець не сидити за довго, бо легко можна пошкодити собі. Найліпше зарадити ся совісного лікаря.

На піщанські води звернули увагу лікарі і інші учей, і о Піщанах є вже богата література. Велі чудують ся сам рідким явищем природи, що з так багатьох жерел пилве горичка сіркового воночка вода і має в собі таку шалону силу, що стигає з цілого світа люди. До дня 4. с. м. пробуло сюди 6339 осіб з різних сторін світа, навіть з Африки з Каїра. Велі славлять велику доброту Бога, що подає людомості так багато средств до життя і здоров'я. Неодна з недовірків мусить признати тут особливо Провидіння Боже і часто гавіть почути при нагоді оглядаючи жерел і тернів як собі пошлюють деякі ті чуда природи тутешньої землі, кажучи, що се особливоий дар Божий (Gottes Gabe). Віруючому приходять на память слова писма сьв.: „Возвеличаша ся дѣла твоя Гди, вся премудростію сотворилъ еси“.

Піщани 11. серпня 1906.

М. Каровський.

Паралельні класи в учительських семінаріях.

Придержуючись засади „audiat et altera pars“, подаємо отсі поясненя, які ми дістали з поважної і достовірної сторони в справі паралельних класів в учительських семінаріях.

Краєва шкільна рада не може сама призволити на отворення паралельки без згоди міністерства, а се знов правильно бере видати на удержаня паралельки (льональ, прибори, учителя і т. и.) до бюджету на рік перед есентуальним отворенням паралельки. Щобиз дістати дозвіл на отворення паралельки, треба вказати відповідну фреквенцію і мати до розпоряджності салю бодай на 40 учеників. Треба і се зазначити, що статут для семінарій призвавля приймати до одної класи найбільше 40 учеників. Се число міністерство винимково для одної Галичини піднесло до 60. Більше приймає не вільно. Міністерство є противне помножуванню женських семінарій всюди, не лиш в Галичині. Мотиви є досить раціональні. (Які — сего нам не сказано. Але, коли вже міністерство є противне помножуванню женських семінарій, то чому толерує штучне отворення учительок з учениць шкіл виділових? Ред.). За то прихилиє ся скорше до закладання муж. семінарій в рамках статуту (? Ред.); лиш клопіт з будинками. На се правительство не так скоро годить ся. Семінарії в Сокалі і Заліщиках уміщені нужденно так, що попросту скандал. Краєва шкільна рада до року сю справу порушує, та годі допросити ся. А тимчасом фактом є, що у нас з одного боку учителів треба, а з другого боку до семінарій зголошує ся досить кандидатів, особливо учеників шкіл виділових. Та де їх подіти?

Ми се з дивинкарського обовязку помічуємо, а навіть в дечім признаємо рацию нашому Вив. інформаторови, все-ж таки не можемо здержати ся, щоб і своєї гадки не вивісти. І так: Факт є, що у нас до учительських семінарій молодіжть горне ся. Факт є, що у нас учителів бракує. Чи ж наші верховоди, що потрапили перефорувані єдино для Галичини винимкові установи пропороційних виборів, що могли для себе вибороти 80 мандатів коштом руского населення, чиж ті самі панове не можуть рішучо зажадати заложеня нових семінарій і будови відповідних будинків? Се чейже лекше переперти, ніж такі штучні виборчі установи, доплатючі вже не то права руского населення, але всякі людські права. І чи не краще би було дати краєви більше учительських семінарій і мужських і женських, чим заливати школи людюві учителями, що самі лише людюву школу укінчили?

Що дотичить замкнення паралельки в учительській семінарії в Заліщиках довідуємо ся від иншої віродостойної особи ось що: „В Заліщиках є льокаль такий, що змістить найбільше на II. році 45, на III. році 38, а на IV. році 34 кандидатів. Се є факт. Іншого, обширнішого льокалю в цілїм місті нема. Коли би отже I. рік мав паралельку і з нею разом числив — най лиш 80 учеників; коли би з тих 80 учеників хочби навіть аж 20 відпало з причини злого поступу в науках, то все таки повинно би перейти 60 учеників на II. рік. А тимчасом сая II. року може помістити найбільше 45, і то тісно. Що-ж зробити з тими 15 учениками, що мають добрий поступ? Чи відганяти їх? Тому то, хоч міністерство дозволило на паралельку на I. році, дирекція заявила, що така паралелька не має ніякої основи. (І ми думаємо, що призвляти паралельку на I. році не призволявши есентуальної паралельки на дальших роках, се недоречно. — Ред.). Краще прийняти на I. рік 53 учеників (як-раз тільки містить сая I. року) т. є. 30 учеників з курсу пригтовляючого, бо тільки він пересічно достарчує, а 23 учеників з шкіл виділових в Бучачі, Снятині, Коломиї, Чорткові і т. и., чим маючи на I. році паралельку відганяти опися своїх. Сим поглядом руководив ся і бувший директор заліщанської семінарії Слоневський, котрого о злі або хочби не признай нам наміри рішучо посуджувати не можна“.

Се пояснене ми радо подаємо до прилюдної відомості, раз тому, що воно саму річ показує у властивім світлі, а подруге й тому, що вважаємо своїм обовязком взяти назад свої закиди вмірені хочби і проти наших політичних противників, скоро ті закиди покажуть ся неслухними.

Про увязненє о. Петрицького.

[Донісь з Рогатиниціани.]

В „Ділі“ з дня 18. с. м. ч. 164. появилася під заголовком: „Облава“ вість, що о. П. Петрицького в друге арештовано. Так, дійсно арештовано о. Петрицького в друге згаданого дня і то не задля обікражі Галицької Каси ошадности або Краківського Товариства „Фльориники“ або задля якого лишнього злочину, бо Русин до таких геройських учинків за мало культурний, але за енергічне (по польськи звучить се „гайдамацке“) обстоюванє законом признаних Русинам на папери прав горожанських, за рідну свою мову. А річ мала ся так:

О. П. Петрицький не приймає з засади жадних в польським язичі стилізованих урядових писем; а друга причина малтретованя того борця ц. к. властями польськими є високо культурний абсурд вийшовшого з підкавок розпоряджєня намісництва, що узнало рус. кат. священство під польським панова-

нем в Галичині ц. к. matrikelhütre-рами, а не признало тим ц. к. рус. кат. матрикельфіре-рам ані відповідної гажі ані потрібних ц. к. курзів чи то палетників-письмоносів. А що село Колоколина лежить в тій єдиній незалежній дзельниці польській, де все стоїть нерухоме, то обіч инших благодатний польської культури не має сталого листоноса, а всякі письма урядові чи приватні відбирає з булачовецької пошти, віддаленої о цілу милью від Колоколина, всякий хто лишє навине ся. Не диво, що багато писем пропадає і до рук адресата ніколи не доходить, між ними і всякі заржондєня, polecenia, вєзваня і т. д. ц. к. властей політичних, до „ц. к. рус. кат. матрикельфіре-амту“ не доходить, а так сам всякі урядові письма, виготовлені ц. к. кат. матрикельфіре-амтом в Колоколіні лежать місяцями на бюрку священника, очікуючи оказії дістати ся на булачовецьку пошту; бо прецінь зрозуміла річ, що платія священника не вистачила би на утриманє особного для „уржєндових кавалюф“ листоноса, тим більше о. П. Петрицькому, котрий добру половину своїх доходів платить рік річно ц. к. властям за кару, що не приймає уржєндових в уржєндовім язичі стилізованих писем.

Дня 14. с. м. явив ся знаний вже добре читачам „Діла“ п. Кантор, комісар ц. к. намісництва, в супроводі заступника віїта в стодолі о. Петрицького, щоби керуючому роботою господарською о. Петрицькому доручити за рецєпісом урядовий кусник. По скинєнню роботи людьми (в часі котрої ц. к. комісар вигукував на ціле горло: „(є)гомось!“ Чи чуєте? Чи ви глухі? А ви, люди, чуєте?“ і т. д. і читав якесь розпоряджєне ц. к. властей!) пішов о. Петрицький до своєї канцєлярії, підписав рецєпіс, передав заступником віїта комісареві і, не відзиваючись ані словечком в часі цілої провокації, звернув ся до свого діла в господарстві. Вечером звільнений о. Петрицький від клопотів о хліб насущний, отворив рекомендоване на підписаний що-й-но рецєпіс писмо і з него довідав ся, що ц. к. старосту ходить о викази статистичні за II. квартал, котрі вже від місяця ждуть оказії дістати ся на булачовецьку пошту, а звітдам до ц. к. староства в Рогатині.

Дня 17. с. м. зрана являє ся в канцєлярії уряду парохіального в Колоколіні той сам ц. к. комісар в асисті ц. к. жандармів, віїта і поліція і почав о. Петрицькому читати знов якесь уржєндове в уржєндовім язичі стилізоване писмо, нещадячи при тім знаний вже вигуків: „Чи чуєте? Чи ви оглухли?“ і т. д. О. П., видлячи, що ц. к. комісареві ходить передовсім о провокацію, затиснув зуби, щоби чого не сказати, показав комісареві пальцем на виготовлені викази статистичні та мімікою вивав его, щоби дальші жажданя свої напав на папери, і відійшов спокійно в поле. Коли вернув о 11. год. перед пол. до дому, довідав ся, що ц. к. комісар казав прикликаному ковалеві отворити витрихом шафу з книжками і перебушував цілу бібліотеку, замкнувши ся в канцєлярії. Коли ц. к. комісар побачив о. П.-го, почав знов в культурний спосіб трактувати священника при жандармах і парохіях; але що о. Петрицький не відозвав ся ані словом, розжухений комісар наказав его „арештувати“. Жандарми подали ся на той приказ взад; та аж під загрозою арештованя віїта приступив віїт, поліція, хлоп Метенько і жандарм вхопили о. Петрицького на руки і винесли до фіри. А що фіра не була як слід зладжена, положили своголового священника на землю. На крик родини збігли ся люди, повстав загальний плач і ямент, дали ся чути оклики: Що з вами, татуньцю наш духовний, вирабляють? і т. и.

Обтіляного, білого, напів живого священника зложили на фіру і пігнали до бурштінських арештів. О годині 4:30 пополудні вже переслухано виведеного з казamatів католицького священника. Переслухано і довідамо ся, що ц. к. комісар намісництва п. Кантор арештував о. Петра Петрицького, католицького пароху, в католицьким краю, в конституційній державі за грізню поставу, а о. Петрицький, прочуваючи халепу, і пари з уст не випустив, хоть провокований!

Ц. к. суд узнав о. Петрицького невинним і випустив з арештів зломаного, пригнобленого, споневіряного старця, священника католицького, щоби пішов спокійно о 10. годині вночі дві милі дороги до своєї парохії до Колоколина... пішки!

Що-ж на се скажуть наші верховні власті духовні, що скаже наше духовенство, що скаже нарід? Чи у нас цілком уже загинуло почутє гідности чоловіка, гідности горожанина конституційної держави, гідности стану духовника? Ні! Поки наші власті духовні заберуть в тій справі своє велике оправданє слово, хочу вірити що духовенство наше стане в обороні нашої станової чєсти, нашої станової гідности. Таж ми не які пахолки, не галайстра, голота! Ми стан, з котрим власть держави мусить числити ся. Тому поки-що раджу:

1) Зажадати від Впр. оо. деканів скликаня соборчиків в цілій Галичині ад hoc на той сам день.

2) На соборчикях зажадати від ц. к. центрального правительства усунєня намісництва, під котрого управлю дють ся на Русинах такі варварства, та поділу краю на ц. к. намісництво руске з осідком у Львові і польське з осідком в Кракові.

3) Зажадати безприволочного засуспендованя ц. к. комісара Кантора.

4) Від 1. вересня 1906. зачати генеральний бойкот політичної власті в Галичині до дня сповненя центральним правительством наших постулятів.

До криміналів усіх нас по над 3000 свя-

щенників не запроторять; а хочби і так навій стало ся, тогди маємо за собою народ і опінію Європи: довідає ся культурний світ о нашої розпущі і нашої силі. Прошу поважно застановити ся над нашим положєнем! Возьмємо ся солідарно до борби з насильством, то побідимо певно; а занехаємо справу, то не варті будемо і нюха табаки!

Священник.

Політика в педагогії.

На заголовній картці педагогічного писма „Rodzina i Szkoła“ ч. 13—16 за липень і серпень 1906. читаємо „Wysoka c. k. Rada szkolna krajowa polecila reskryptem z d. 22. marca 1904. l. 10. 229. „Rodzina i Szkoła“ z dodatkiem naukowym „Wiedza i praca“ do bibliotek szkolnych okręgowych.“ Оскільки собі пригадуємо, також і краєвий виділ, дбали о просвіту в Галичині, субвенціює се педагогічне писмо; а гроші на сю субвенцію складають і рускі податники та й рускі школи стають нераз таки мимоволі его передплатниками, а учителя его читачами.

Як же прикро мусить вражати Русина, коли в указанім зошиті „Rodzina i Szkoły“ читає статію п. Юзефа Чернецкого п. заг. „Jubileusz setnej rocznicy założenia gimnazjum brzeżańskiego“. У всіх промовах — пише п. Юзеф Чернецкий між иншим звєнів засадничий тон: чєсть для минувшини, жалє, що в теперішности богато змінило ся на гірше, страх перед будучиностю, коли в оржєа агітація сліпої ненависти возьмє перевагу серед доростаючої моколії і чим-раз більше віддаляти буде від себе братні народи. Не значить се вводити політику до педагогічного писма, коли бажав ся вияснити правду і ухилити неясні понятя в якісь справі... бо не кождий здає собі справу, які руска kwestia w naszej dzielnicy przeżyła koleje.

І тут наступає те wyświecenie prawdy i rozprószenie niejasnych pojęć.

Автор роззирає trzy koleje. Перша доба — се idea jednoci Rusinów z Polakami, висказана словами gente Ruthenus, natione Polonus, коли то mówiono tylko po polsku, коли то жінки руских священників не уміли ані говорити ані писати по руски, писмо руске було попаданькам майже цілком незнає. Русини боролись при боку Поляків у всіх оружних поривах, зміряючих до визволення ojczyznę, зносили визницю, вигнанє за naszą wspólną ojczyznę. Русини перші надівали конфедератки, Русини проводили зборам, допомагаючи ся о права языка польского. Що та idea Полякам була najsumptowniejszą, któż może im to brać za złe? О насильстві, о якімсь гнєті, над яким слези крокодилчї вилівають новочасні агітатори, навіть мови бути не може. Rusini dobrowolnie Ignęli do naszych ideałów, do naszej oświaty i naszej literatury. Такий стан перетрєвав поза рік 60-ий, а і до нині в многих закутках задержав ся там, де селянин, запитаний сурдутовцем навів по руски, нагнав свій язык і робив bohaterskie usiłowania, щоби відповісти поправно по польски“.

Сама характеристика першої доби вистарчить, щоби пізнати, чого бажало польські педагоги і які ідеї вщиплюють в учительство і молодіж. Русин, польський раб, — се герой! Доба, найпоганіjšа в історії нашого народу в Галичині, се для Поляків najsumptowniejsza.

Друга доба се: okres idei o wspólności i jednoci Rusinów z naszymi największymi cięmięcami Moskalami. Коли партія староруска явно ту засаду визнала, наступив у Поляків зворот до тих, що піднесли ідею єдности галицької Руси з Україною і її традиціями; прихилились ми до них чи то оманені тим, що ми мали серед нас поєтів т. зв. української школи, чи то złudzeni nadzieją, że to będzie Ukraina ściśle z Polską zespolona. Коли-ж Українці заняли впрот вороже становище, становиско визиваюче і зачіпне, голосячи явно свою єдність з Hajdamakami i kolszczuzną, наступила трета доба рускої справи у нас, замітна сліпою ненавистю до всего, що польське зі сторони Українців, а цілковито рівнодушністю і відворотом від того руху і напрямку зі сторони польської. Що більше, серед Поляків відбуває ся зворот до напрямку староруского, особливо коли по війні японській змінились наші відносини до Москви, а давні ворота змінились в союзників так, що давній напрям москальфіський перетав нам бути грізним. Нині справа на тім станула, że wszelkie zaszereżenie na obecny stan naszego posiadania, na naszą uniwersytet, gimnazji, szkoły realne, mi najsвятійше обовязані stanowczo odręczyć; але звнявши становиско оборонне і відпорне, не віднісимо ся неприхильно ані не побороємо змагань Русинів, зміряючих до виборєня собі власних закладів наукових, щоби тільки не хотіли видерти наших, крівавим потом зіляних здобутків, не домагались чєстє, щоби наші права укоротити мало. Сто літ добивались ми о те; жай-же і вони узброють ся в терпєливість до так довгої боротьби. Наше становиско в тій справі не є неволею, не є гнетом Русинів; того гнету з нашої сторони нема і не було, а всілякі ujadania в тім згляді, навіть на ширшому форум є тільки напастіною неузасадненою, бо ми боромимо тільки прав наших, не можемо віддати того, що наше, і не хочемо тільки витягати каштани з огню для тих, котрі ворожо до нас відносять ся“.

Отсе зміст згаданой статі д. Чернецкого. Що по різних польських газетах таке пише ся, се не диво у нас; ми вже привикли таке читати. Але, що писмо „педагогічне“ в такий спосіб справу трактує, се не по науковому, навіть не по галицько-науковому.

Поляки прихилиють ся до Українців, пише д. Чернецький, złudzeni nadzieją, że to będzie Ukraina ściśle z Polską zespolona. Отже знов хотять мати porządnych Rusinów! Але тим разом справа пішла инакше. Українці сказали: ми є Русини, не Поляки; ми мусимо мати свої школи, свою мову в урядях; мусимо двигнути народ з неволі політичної і економічної. І відразу за те, за що чоловік, що хоч трошки думає, назвав би їх людьми в повний того слова значіно, ми відразу в очач Польків стали гайдакаками. бо ми... заняли становиско визиваюче! Почекайте, Панове! Минули вже ті часи, де пан бив своїх рабів, вони пухли з болю і умирали, а їм і відізвати ся не можна було, бо пан сердитий кричав: „Cicho bądź, bo gorzej będzie!“

А тепер, коли ви побачили вже ясно, що ми свого не попустимо, пропагуєте — і то в педагогічній письмі — злуку з нашими і, як самі признаєте, також з вашими ворогами, бо ті вороги перестали вам в сю хвилину, хоч може й справді тільки хвилює, бути небезпечними. І кажете ще, що се не політика, а лише rozjaśnienie sprawy i rozprószenie myślnych pojęć! Тільки-ж ся ваша політика для нас зовсім не новина. Зараз в перших починах, коли лише зачало кристалізувати ся руске народне сторонництво, а ви нібито, як і п. Юзеф Чернецький хвалить ся, линули до него в надії, що се лише нова порода тих, що звали себе *gente Rutheni, natione Poloni*, — вже в тих перших хвилях перші наші народовці указували на польське лукавство і лицемірство і ясно бачили в тогдішній польській політиці більший страх перед народовцями чим перед москвофілами. Та й не від нині переносите ви політику до педагогії і до школи. Се річ так давна, як давний апетит Польщі на Русь; але з яким уже цинізмом уведено політику до публичного вихованя аж від памятної ери п. Божиньського, і з того часу вона не виходить із школи; — чи Полякам на пожиток, пора було давно вже прозріти! Але Поляк здавна славить ся тим, що *małyry po szkodzie...* — *T. B.*

ТЕЛЕГРАМИ.

Ческо-німецькі авантюри.

Опава. Оногді по полудні відбув ся в Кідешовицях табор, на котрім головним бесідником був посол Фресьль. Збори відбули ся спокійно. Рівнож спокійно відбуло ся соціялістичне віче в Каторинці. По таборі уда ло ся около 200 его учасників, поділивши ся на дрібні гуртки до міста. Тут прийшло до бійки з громаднo зібраними Німцями. Мусіла в те вдатися жандармерія. В наслідок вибуху пукавки повстав хвилев переполох. В цілі розгінання товпи вівзано дві компанії піхоти. Коли війско відійшло, німецькі демонстранти знов стали ходити улицями, вибили шиби в будинку краєвого правительства і в однім приватнім домі. По півночі настав спокій.

Болгарско-греческий конфликт.

Софія. Офіційльний комунікат оголошує, що міністерияльна рада рішила відбудувати ще перед зимою с. р. на кошт правительства всі 816 домів, знищених через пожар в Анхіяросі. — Всеболгарський мітинг, що відбув ся в неділю в Філіппоплі при участі много тисяч людей, ухвалив резолюцію, зважаючи болгарське правительство, щоби зірвало дипломатичні зносини з Грецією, усунуло із служби усіх зянатих в Болгарії Греків, бойкотувало грецкі товари і всіма способами підпирало борбу з Греками, доки §. 23. берлінського трактату не буде сповнений. Кількох бесідників заявило, що вина за відносини в Македонії спадає на Туреччину, і зивало болгарське правительство, щоби виповіло Турції війну. По мітингу відбули ся демонстрації перед консулатами російським, англійським і французьким для оказання їм симпатії.

Німецькі колоніальні скандали.

Берлін. Відси доносять, що цісар Вільгельм ще остаточно не рішився в справі дімісії пруского міністра рільництва Подбельського.

Борба церкви з державою.

Париж. Підчас євхаристичного конгресу в Тондаї виголосив єпископ з Мехену в Бельгії бесіду о вірності для лани і солідарності єпископів усіх країн. Кoad'ютор паризького кардинала Рішарда відповів, що французькі єпископи, хоч би церков була незнати як переслідувана, будуть в згоді з опінією єпископів цілого світа. Парискі дневники видать в тім заповідь онору французького єпископату.

Англійський посол в Білграді.

Білград. Англійський посол Whitehead до-
ручив вчора перед полуднем королеви на
торжественнім послуханю легітимизаційні до-
кументи.

Мировий конгрес.

Гренобль. Народний конгресс мировий зсолідаризував ся з бажаннями міжнародного конгресу в Люцерні в напрямі роззброєння і установаля полюбовного трибуналу для всіх народів. Дальше висказано бажанє, щоби в справі роззброєння уладжено у всіх краях телеграфію, в котрім мали би взятї участь також жінки і діти.

Конгрес анархістів.

Париж. Зачувати, що на перші дні вересня скликано конгрес анархістів, котрий має відбутися в Люксембургу.

Арештованіє анархіста.

Марсилья. Тут арештовано італійського анархіста Francesco Girillo, у якого знайдено матеріяли до фабрикації бомб. Догадують ся, що ходить о замах на президента республіки.

Заговор на жите президента.

Нью-Йорк. Телеграма з Гаванни доносить, що заряджено там арештованія з причини викриття заговору на життє президента Пальми. Військо стоїть в поготовлю, щоби вирушити до Піна дель Ріо, де має бути сховане зброє повстанців.

Япаньска позичка.

Льондон. До „Daily Telegraph“ доносять з Токіо: Віцеуборатор японського банку Такаґаші виймає до Англії і Америки, щоб старати ся о емісію позички в квоті 80 мільйонів єнів для операцій в Манджурії. а коли відносини уложать ся добре, то і о заступлене давної позички новою, при корисніший процентівій стопі.

З Персії.

Тегеран. Отворено торжественно будинок призначений для будущего парламенту в присутствии духовенства, котре вернуло з заточения. Духовенство через 3 дні буде в гостині у шаха.

НОВИНКИ.

— Який противник, таке його оружие. Пишуть нам з Рогатинщини: По першій арештованню о. П. Петрицького, пароха з Колоколина, появилася в польській пресі допис, повторена слово в слово з польської шматки, убраної руским словом, з „Русского Сельянина“, в котрій наводять драстичний факт несовісного здирання бідних парохіян о. Петрицьким. Між іншими калюмніями на о. Петрицького пише ся в польській пресі, що „де-рзун о. Петрицький взяв від своєї парохіянки, бідної служниці, за видане метрики 36 кор., слично трицять шість корон, а в додатку му-сіла кілька днів робити о. парохови дарем-щину“. Полякам ходило о те, щоби при даній нагоді безневинного арештованого розто-рщити грізного ворога до нащадку і змало-вувати його в очах властий духовних і полі-тичних чоловіком побиваючим ся лише за свої користи, отже без всякої ідеї, словом котрого неварта брати в оборону, та тим способом ослабити пригноблюче навіть чесного Поляка вражінне брутального ув'язнення католицького священика за „обиду жандар-ма“, котра то справа належала до властий судейської. В обороні правди констатує факт, що: 1) Танька Лугова, покритиши ся, нало-жила сама добровільно на себе кару запла-тити 10 кор. на церков, при чім був свідок її брат Антін Луговий. 2) Зложений Луго-вою даток на церков в висоті 10 кор. запи-сано в книзі доходів і розходів церкви Ко-локолинської дня 17. жовтня 1905, а відімо-ваний він настоятелем деканату о. Т. Бере-зовским дня 3. липня 1906. 3) Таксу за мет-рику зложила 2 кор. і на стемпель 1 кор. 4) Чекаючи на написане метрики, вибігла на стрих до служниці і сортувала там з нею ядолока. Виходить, що у підлого противника і підле оружие. — *Сусід священик.*

— Товаришам Матуристам, так шкільно-реальних як і гімназійських, що хотіли би удати ся на студії технічні до Німеччини, а спеціально на політехніку в Karlsruhe, урядую радо інформацій. Додам еще, що матуристи-гімназисти не обов'язані до жадних вступних іспитів, а Тов. технікам вислухані (хотят не здавані) семестри у Львові, в Карльсрухе зачисляють ся, о що однакж треба завчасу подбати. — *Ант. Лушинський*, студент електротехніки в Карльсрухе. Адреса: Буднів, пошта Осгрів біля Тернополя.

— Євангеліє на українській мові! Нарешті з'явився у продажу і українське євангеліє, чи радше частина його: Господа Нашого Ісуса Христа Святе Євангеліє від Матея славянською й українською мовою* — як написано на книжці. Українське євангеліє розпочато друкувати ще рік тому, і за яких років чотири такі мати-мемо його все. Надруковано євангеліє(поруч з славянською мовою) „кулішівкою“, прависисно, якою тепер друкують ся мало не всі українські книжки у нас і в Галичині. Друкуєть ся євангеліє з благословення найсвятішого синоду в московській синодальній друкарні, а за всім доглядає подільський архирей Парфеній. Поперед тексту додано дуже гарний малюнок євангелиста Матея. Можна купити євангеліє в книгарні „Кієвской старини“, Київ, Безак., 8; ціна 25 копійок. (З Гродзискої Думки).

— Право фізичної оборони для громад. Межі відімеє Болшівіз п. Кшечунівичем, а громадою від с'я від довгих літ процес о право видобування ріни, піску і леду з Гнилої Ліпи, перепливаючої через двірський ошар. Мимо прихильного для права громади оречення найвищого трибуналу п. Кшечунівич робив їй перешкоди у виконуваню своєї служебности. Супротив сего порішила громада без інтервенції властей насиле відперти силою і на засіданю з 15. червня 1905. уповажила ухвалою бурмістра, щоби уділив членам громади асистенції поліціянтів в разі ставляних перешкід у вибираню продуктів ріки. Рекурси п. Кшечунівича до автономічних властей не відвели успіху. Тож вивніс зажалене до адміністраційного трибуналу, виводячи, що громада може тільки судово доходити своїх прав, а не бути судиею у власній справі і силою вдирати ся в чужу сферу прав. На розправі правийи заступник громади Болшівіз, опираючися на рішеню найвищого трибуналу, виказав право грома-

ди до конечної оборони, коли розходиться
о удержанні посідання, бо позиціям громад
в тім згляді не може бути на кожний спосіб
гіршою, чим приватної особи. Трибунал при-
хилив ся в цілості до тих виводів, відкинув
зажалене п. Кісчечуновича і засудив его на
поношеніє коштів в квоті 100 К. Мотиви о-
речення містять ось яку засадничу тезу: „Також
і громад, як кождому горожанини держави,
прислугує праву удержати ся в правах,
запобігти їх нарушенню, евентуально гвалт
відперти відповідним гвалтом“.

— Де пародія честь?! Вже кілька разів був поклик між священниками сусідуючих з Кохавиною деканатів, щоби не їздити на відпуст до місця, котре під релігійною покришкою сіє ненависть до нас Русинів, хвтає багато душ, та виховує за рускі гроші много ворожнєх нам елементів. На жаль єі поклики не находять послуху. Дня 15. с. м. відбув ся в Кохавині відпуст. Много прибуло народа, між котрим чуті було майже на кождім кроці мову руску. У Русинів був сей день днем повседневим. Думаю: що і тут стягає? Та на мое велике здивованє побачив я кількох священників-Русинів, котрих мабуть гратифікація кс. Тшопінського приманила, а котрі за собою стягнули сотки народа. Всі вони в ріжній спосіб грошки роздабляли. Цікава річ. Ми з околиць Кохавини чуємо від наших священників, щоби до Кохавини не ходити, а тут бачимо ломанє солідарности між самими нашими провідниками духовними. Тож відзиваємо ся пораз-послїдній з зазивом до всіх, щоби до Кохавини на відпуст не їздити. Маємо свої місцевості відпустові, котрі майже нам самим незвісні, бо ми за ліниві, щоби народови отворити очі. Шануймо себе, то і нас будуть шанувати. Колиж сей поклик буде голосом воїнючого на пустині, тогди їма і назвище кожного священника руского, що появлять ся в Кохавині, будемо подавати до публичної відомости. — *Селені з околиць Кохавини.*

Кривавий день в Польщі. Дня 15. с. м. по всіх великих містах Польщі, по деяких малих, а навіть і по селах соціалістичні партії з'організували одночасний напад на поліцію, жандармів і солдатів. Газета „Poganeek“ сповіщає, що наче б то ще в лютім польська соціалістична партія наказала всім поліцейським подати ся в одставку. Речиньць визначено до 14. с. м. Отже 15. с. м. наче б то постановлено — як пише „Poganeek“ — покарати тих поліцейських, що не подали ся в одставку. У Варшаві ці події почалися по 6. б. з раня на передмісті Празі, де убито жандарма Розванюка. Від тої години до пізнього вечера не переставали нападати на поліцію і війско. Убито 4 околочних, 13 городових, 7 жандармів і 4 салдати. Ранено жандармів, поліцейських і салдатів 18 чоловік. На оборону поліції виступило війско, яке салъвами почало відповідати на вистріли революціонерів. На улицях в сей день було багато народу і через се згнуло чимало зовсім невинних людей. З справоздання „Скорой помощи“ видно, що згнуло приватних людей 15 чол. а покалічено 130. Один з тих, що нападати, убивши поліцейського втік до крамнички і сховав ся за прилавок. За ним вбігли салдати і почали стріляти. Вони вбили революціонера але разом убили і дочку крамаря. До сегого участка в день кинено 2 бомби; одна не розірвалася а друга тяжко покалічила кількох салдатів, околочного і легко поранила пристава. В Лодзі сього таки памятного дня о 6. год. вечером до третого участка кинуту три бомби. Після страшного вибуху загорів ся весь будинок. Тяжко скалічено двох салдатів і городового. Будинок третього участку цілком зруйновано. Згоріли усі книги і поліцейські папери. Надбігло війско і почало салъвами стріляти вздовж усіх околочних улиць. Після сих салъв виявилось, що убито 2 чоловіків, ранено 21 з тих, що в сей час були на улиці. Революціонери напали з револьверами також на інші участки та убили кількох поліцейських. В Плоцку також рівночасно, о 9 г. вечером почали стріляти в стражників, з яких убито 5 чоловіка, двох тяжко поранили а кількох ранено легко. У Вроцлавку на квартиру начальника земскої стражи Петова напало кількох людей і вбили его. На улиці вбито вроцлавского поліцаймистра Мировича. В Радомі, в канцелярію поліцейскогого участка кинута бомба. Покалічено де-кільки поліцейських. З менших городів і деяких сіл також сповіщають про напади на поліцію, під час яких декого убито а декого тяжко, або легко покалічено. З Петербурга надходять звістки, що в Польщі буде заведений стан облоги. — (З „Громадской Чулки“).

— Новий поїзд. Для угодієння літникам партору з кліматичних місць: з Ворохти, Тартору, Микулчинна, Яремча, Зори, Деятина, буде курсувати що дня в часі від 23. с. м. до 3. вересня с. р. на шляху Ворохта-Станиславів курс звичайного поїзду не поїзд надзвичайний. Особові вози сего поїзду будуть в Станиславові переставляюні до поїзду відходячого до Львова о год. 1. міп. 42 по пол., так що не треба буде в Станиславові пересідати ся. Новий поїзд буде відходити з Ворохти о год. 10 м. 27 зрана, з Деятина о год. 11 м. 47, з Хриплина о год. 1. міп. 9 по пол., до Станиславова приходить о год. 1. м. 17 по полудні.

— 3 над Адриїського моря пишуть нам: Дня 14 с. м. недалеко міста Реки в залізні Квагнере зловили рибаці великанську рибу, т. зв. пса морського, на 5 м. довгого, а важить він 2000 кг. Громада Реки в нагороду за сего шкідника виплатила рибацям 400 К. Щоби дати нагоду людям, особливо чужинцям купцелевим, оглядати сего шкідника моря, виставили його на публічний вид в павільйоні на площі торговій т. зв. "Macao" за вступом по 20 с. від особи. Внутрі сего

„ресесана“, як їго тутешні люди називають, найшли цілу голову вола, волосся жінчини і постолі та кажуть, що він, блукаючи, забрав сюди з Середземного моря! Оглядаючи сю страшну рибу, хоч вона вже мертва, мимохіть подає ся чоловік азад на вид великої паці, на 60 см. широкій, в котрій стремлять в 2 рядах острі клиноваті зуби. Всьє дохід так зі зниклих фотографію сего ресесана, як і зі вступу є призначений рибарям, котрі его зловили. Поява сего шкідника чимало напорохла тутешніх купцелєвих, котрі прихили купати ся в морі.

[illegible]

Концерти і видовища:

Читальня Проста го в Сивовині да в селю 26-го м. вчоророзу виставу. Вчорашній, вистави в III. Про Петлического, в диві про Пучоменко. Вистави проху привабливий из сучасно вистави дами. Дитини до дробу малюває, що обралиши вчорашній вистави привабливий до дробу малюває.

Урядові вісти :

Іменники і перенесення. Найбільше пов'язані з цим дієслівними зворотами іменники, зокрема іменники: Трапезисти (до трапези), Прибутовники (до Прибутку), Кінати (до Кінця), Місця (до Походу), Хліб і сирого (до Їсти), Горюхари (до Життя), Ривачі (до Гробів), Водяні (до Зливи), Путишники (до Току), Ферсани (до Чужин).

— Перенесени. Члвката претсе додатоку секретарин Ана Павкарца и члвката до Долина и Маскила Врсту а Долина до Манафети. А такоде официјално информирања Владостислава Роландовскага а Манафети до Давола.

Промінь, одиникий незалежним станови-
вий орган українського учительства. Вихо-
дить 2 рази в місяць в об'ємі 1—2 арк. дру-
ку. Промінь містить: Статі згусту суспільно-
політичного і організаційного. Статі про
право-служб., відносини учительства. При-
чинки до інтерпретації шкільних законів
розпоряджень. Статі педагогічно-дидактичн.
Наші розвідки наукові. Статі про шкільниц-
тво краєве і загальноє. Оцінки шкільних
підручників. Огляд новин української літе-
ратури. Статі принагідні. Фейлетони визначні-
ших українських поетів і белетристів, як та-
кож переклади з найліпших чужих авторів.
Всячину. Промінь має на цілі з'єдинити ду-
хово все українське учительство без огляду
на кордонні і тому в своїх артикулах не лиш
порушає справи, які обходять безпосередн-
є внутрішніх учителів, но також містить ба-
гатий матеріял і з російської України, а від
часу до часу і Америки. Занеж Промінь в
того рода, що надає сі до читання не лиш
учительству, но також і найширшим інтелі-
гентним кругам. Передплата вносить на рік:
в Австро-Вгорщині: 8 К; за кордоном:
карб, зга. 2 дол., або 10 франк. — Поляр!
Нови передплатники одержать за 1 К, зга. 2
карб. 1 дол., або 5 франк. не лиш всі числа
до кінця сего року, но також, — о скільки
занає відчитать — і всі ціли поновили ся
числа від початку сего року (1900). Адреса
редакції і адміністрації „Промінь“ Вашківці
н. Ч. (Буковина-Австрія). Огвичальний ре-
дактор: Іван Герасимович. Авторі і наклад-
чики звольють у власним інтересі пересилати
свої вітання і привітання до редакції „Промінь“, де
подасть ся совістну оцінку, або згадку.

[illegible]

Генеральна агентура асескур, товариства „AL ANZ“ у Львові має честь повідомити снм П. Т. Духовенство як і прочу публіку, що вислала в судові повісті Перемішляни і Галичини свого подорожуючого дослідничею урядника п. Станіслава Макаревича і просить в справах життєвого обезпечення з повиним довірєм до него звертатись.

Надіслане.

Субститут нотаріальний в Теревові
глядяє мі-
ця в канцелярії нотаріальній почавши від
10 вересня. 796 5-6

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука
в Ярославі

приймає до виконання **плани і кошториси** церков, каплиць, плебаній, домів меш-
кельних, **управу і підприємства по-**
висших будівель. 639

Копериний і Сын

Витики і Коуєвни у Львові плаще Галицькі. І.
проти Банку Галицького на плантажних площі
Галицької поручають

Барометри аперо-
ди по 7, 8 і 10 К
найкращі по 12, 16,
20 і 24 К. — Льво-
решки шкільні по 12,
15, 24 і вище. За-
разом поручаємо в найкращій ви-
порядкованій ціні при борі оптичній,
Військи направи помагають са як найкраще
і найдешевше. 415

ОСТОРОГА!

Так **захвалювані** агентами пруского товари-
ства **машини доштя**
і **гафту Зінгера** в старій системі, що вийшла з ужитку
і вони то що-до викинення, як також найновіших удішень
не видержують конкуренції в машинах, які держу на
складі. Веду торговлю від 33 міт без помочи влізливих аген-
тів. Остерігаю перед агентами, котрі за своє посередництво
дістають 20 до 30% провізії, а купуючі лиху і дорого за-
плачую машину під назвою оригінальної.

Перший і найкращий в краю **Склад машин до**
штя, котрий не поскудує ся агентами.

Йосиф Іваницький

механік і спеціаліст.

1050 16-52

у Львові, готель Жоржа.

Прошу домагати ся цілників.

РОБІТНЯ ПОВОЗІВ

МИХАИЛА БИЧІШНА

Львів, ул. Замарстинівська ч. 21 а.

Заложена в році 1896, приймає всіма направи по-
возів і виконує замовлення на нові повози по при-
ступних цінах з гарантією за добрий виріб, понадто
має їх на складі, а крім того шкварти фаянсу і ле-
гони візки. Старі повози бере в коміс, або замінює
на нові за евентуальною доплатою. 535 13-25

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчошковых машин
для **домових робітників**
глядяє осіб побіж по дві панчошковых ви-
робів на нашій машині.

Проста і швидка робота ділий рік дома
Не треба приготування робіт. Віддалене і
місце замешання не впливає зовсім, а ми
продаємо роботу.

Товариство панчошковых машин для домових робітників
THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens Gasse No. 6—249.

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ

„МЕТЕОР“

перше чеське промислове товариство для виробу трико-
тових і панчошковых товарів

Рудольфа Пауера і Сп.

в Празі I, Melantrichgasse No. 4,

дає кождому трепалій побіжний заробок за купування машин до ро-
блення панчош „МЕТЕОР“.

Готовий товар приймає ся.

Наука основна.

Інструктор до дому.

ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ.

693 31-7

Курс Львівський

з дня 21 н. ст. серпня 1906.

Анцил за штуку без купона.	Плат.	Жак.
Банку гіпот. галиц. по 200 ар. а. в. а.	574	584
Банку для торгівлі і промислу 200 ар.	—	195
Банку кредит. галиц. по 200 ар. а. в. а.	—	—
8-хліс. галиц. Кар.-Людв. по 200 ар. м. н.	579	586
8-хліс. Львів.-Чернов. Ясес по 200 ар.	—	—
Аноти заставні за 100 ар.		
Банку гіпот. галиц. 5%, а. в. вільнос. в	111 50	—
10%, прем.	100 50	101 20
Банку гіпот. галиц. 4%, а. в. вільнос. 50 х.	9 35	99 05
4%, 60 х. по 200 кор.	101 20	101 90
кравового 4%, а. в. вільнос. в 51	98 80	99 05
4%, а. в. вільнос. в 57 х.	99 70	—
Товариства кредит. 4% (I. емісії)	99 70	—
4%, вільнос. в 41 1/2 х.	99 80	99 50
4%, вільнос. в 56 х.	—	—
Обліг за 100 ар.		
Галиц. фонду пропінційного 4%, а. в. а.	99 50	100 20
Банку фонду пропінційного 5%, а. в. а.	102 60	—
Комунальні Банку крав. 5% (II. емісії)	—	—
4% (III. емісії)	101 20	101 90
4% (IV. емісії)	98 70	99 40
Позички кравові в 1873 по 6%, а. в. а.	—	—
Позички кравові в 1893 по 4%, а. в. а.	99	99 70
Позичка м. Львова 4%, по 200 корон	97 40	98 10
4%, 4-ої емісії.	100 60	101 30
Альон:		
Міста Кракова по 20 ар. (40 х.)	86	94
Монети:		
Дукат цесарський	11 24	11 40
20 франків	19	19 25
100 Рублів срібних	249	251 50
100 Рублів паперових	251	53
100 марок німецьких	117 20	117 70

В Перемишлі в книгарні
Юхимівського дістати мож-
на всі видави **Української**
Накладні. 831 1-10

Відступлю коня військо-
вого, Маринович, Снядец-
ких 6. 832 1-2

Сим маю честь завітати,
що заведе купецтво в Вур-
куті отворене до кінця верес-
ня 1906. З поважанем Теофіла
Лавустова в Вуркуті п. чта
Жабє. 830 1-2

Потребую фірмана, ста-у
відного, окозо
30 літ, порадного від 1 аб 15
вересня. Платня місячно з вік-
том 15 корон, без вікту 36 до
40 корон. Господарства ріль-
ного не проваджу. Зголошена
під адресою. Д. Марко в Во-
хні. 813 3-3

XIII. Загальне Собрание.

членів товариства „РИЗНИЦА“ в Самборі
состоится дня 13. вересня н. ст. 1906 по сльзуючої про-
грамі:

- 1) О год. 8 рано поминальне Богослужение за ус-
пих членів Товариства в приходской церкви в Самборі;
- 2) О год. 10 рано откритие собрания в сали Товари-
ства;
- 3) Справозданье Рады надзир., Дирекции и Комисии
профврконой; — затверждение билансу и удѣлѣв Дирекции
абсолюторіи;
- 4) Подѣль выскѣз в р. 1905 6;
- 5) Выбѣрь одного члена Дирекции, трех заступников
и 4 членів Рады надзирючої на протяг трех лѣтъ; —
такимъ выбѣрь трех членів комисии профврконой на
одинъ рѣкъ;
- 6) Внесения Дирекции членів;
- 7) Львованье премій для Церкви и Братствъ церк.,
членів „Ризниця“.

ОТЪ РАДЫ НАДЗИР. ТОВАРИСТВА „РИЗНИЦА“.

Въ Самборі дня 26. липня 1906.

о. Левъ Щавинский

председатель.

о. Василь Сковельский

секретарь.

813 2 3

ФАБРИЧНИЙ СЯЛАД БІЛЯ

Найдешовша торговля галицьких товарів

ДОЛЬФА РАША

у Львові Ринку ч. II (проти тов. Просвѣти.)
Поручає великий вибір мужского біля, краваток,
рукавичок, парасоль, лісок, шкварти ви-
робів, російскихъ кальсонъ, альфонъ як також
товарового мѣла і пераумері
Великий вибір душок на цыгаретах, шкварти,
гроші і спіжок в гербомъ Русі.
Великий вибір біжутері. 149

Учителька глядає посади
від 1-го верес-
ня. — Зголошена: С. Н. З.
poste restante Станиславів.
792 5-5

Потребую учителя (наїрад-
ше філзофа) до
приватного ученика 3. класу
руської гімназії. А. Строцький,
нотар в Огніні. 793 3-3

Вдова по учителю народ-
нім, інтелігентна,
в середнім віці, Русинка, брв-
дїтна, глядає посади до уп-
равы дому, розумієсь на кухні
і на господарстві. В. Н. poste
restante Черхаваного Самбора.
804 8-3

Писаря громадского, котрий би
знав дя-
міство і заложив хор церков-
ний, потребує уряд парохіаль-
ний в Корниці п. Коломєв.
805 3-3

Ученик VII. кл. руск. гімн.
глядяє мѣцѣй на ді-
лий рік За іспит ругить. Л-
скаві зголошена під адресою:
М. К. Д. Рожнів п. п. loco.
813 2-4

Ученик VIII. кл. гімн. здіб-
ний іструктор, ко-
трий учив вже приватистів на
провінції, глядає іекції на
село від 1-го вересня на цілий
рік. Наїрадше виїха би в ок-
лицю гірку. Ласкаві зголоше-
ня з подаєм условій на адре-
су poste restante „Інструктор“
Львів, головна почта.

Емер. директор шк. в Станисла-
вові ул. Са-
пєжницька ч. 60 приймає на
станцію учеників (учениць)
не старших над 15 літ.

Для П. Т. Капіталістів.

Ще не було!

Від 5.000 до 10.000 К отворят
банк, той дасть від 3 до 10%
не потребує копець, не підпа-
дає ніхві. — Зголошена в за-
душеною маркою: „Вік XX“
poste restante Станиславів.

ЗАМОВЛЕННЯ

на осінній транспорт вагоновий **ВИН**

приймає до 15 вересня

Народна Торговля у Львові

ЦІНА ВИН:

I-а при 100 літр.	50 літр.	25 літр.
Кор. 1-00	Кор. 1-04	Кор. 1-08 за оден літр
II-а при 100 літр.	50 літр.	25 літр
Кор. 0-80	Кор. 0-84	Кор. 0-80 за оден літр
Вино самородне при 100 літр.		
Кор. 1-20 Кор. 1-24 за оден літр		

817 Франко стация Львів — бачна на числїть ся. 2-10

Поручаємо також вина дорожні і знамениті

МЕДИЦИНІ.

Заснована 1782

Заснована 1782

Ціс. кор.

привіл.

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведење промислове в краю і од-
но з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
ских горівок, розсолів і румів

А. Бачевский у Львові

ч. і к. надзорний достягний

поручає Вл. Управам рілньних кружків
і сільских краєвничъ свої знамениті вироби
по удіткованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
румів і інших спиртуальних смаках і явостях,

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплий, хемічний дорожній фебрючво заадження і
со шжевих та ч. к. іксти утом до розсїду спо-
дїх средотъ рослїдженнх

лих і інформацій вислає ся на домаче оплатно

і даров 1103 65-104

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворєнь головний приходять:

З Іцкан	12-20*, 6-10, 1-40, 1-45, 9-05*.
Кракова	2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої	7-50.
Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*.
Станиславова	8-05.
Самбора	8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова	8-18, 4-37.
Коломї	10-05.
Яшева	10-35.
Тухлі	3-55 (від 15/6 до 30/9).
Белзця	4-50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25	5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. свята), 10-— перед полуд. 1-46 по полудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.	
з Ширя від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9-40 вечер.	
з Любїня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11-50 вечер.	

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-25*, 11-—*.
Іцкан	2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочиск	6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова	6-00*, 6-55.
Лавочного	7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора	8-55, 4-15, 10-51*.
Белзця	10-45.
Яшева	4-05.
Коломї	і Жидачева 3-30.
Рави рускої	7-25*, до Станиславова 9-10*.
Перемишля	10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Яска.
Стрия	11-30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.	
до Рави рускої 11-35 в ночи (що неділі).	
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по полудни, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудни.	
до Ширя 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).	
до Любїня вел. 2-01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).	

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товстими; поїзди нічні в зазначені звідкою. Пору підна числїть ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано. Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсманна ч. 9.

Ми переконали ся,

що багато рілньників купуючи
штучні навози за посередниц-
твом рілньних банків або інститу-
твом рілньних банків, а тимчасом є то переваж-
но товар пруский або що-найменше не галицький. Не уменшуючи
вартости тнх чужих виробів, гадаємо, що такі, поки краєва фабрика
може зааспокоїти місцеві потреби, належить спровадувати навози
лише від неї. Вже й не хочемо зазначувати, що з усіх сторін дістаємо
признання за якість і успішність товару. Найліпше замовляти безпосе-
редно в І. галицьким акційним Товаристві для хемічного промислу
у Львові, ул. Академічна ч. 8.

828 3-4

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотека найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Schulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 5 к.
на пів року . . . 17 „ — 2 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 31 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламісти неопечатані вільні від порту.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за її місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Ватикан а Франція.

II.

Папа остаточно відкинув сепаратистський закон і не згодив ся на такі конфесійні союзи, про які говорить закон. З другої сторони папа бажає собі повстання релігійних союзів, але з наведеними в попередній статті, строго означеними поруками, яких нині закон ще не дає. На їх основі папа хотів би установити новий церковний порядок річий у Франції, але тільки в головних начерках. Переведене полишає передовсім єпископам, годячи ся цілком з їх гадкою, але відтак — самим католикам Франції. Папа іменом бажає собі, щоб вони станули на власних ногах, бо їм вийде се на добре вже тому, що є їм дуже потрібне. Вони за багато привикли спускати ся на поміч з гори або чуда, що найменше на папу, єпископів і священників; нехай тепер працюють і посвячують ся для удержання церкви; нехай сей примус розбудить в них запал, нехай католицька Франція верне до релігійних практик, котрих як би були спеціально мужчини незначали, не було би прийшло до сепаратистського закону. Тепер їх обов'язком є причинити ся до нового скалотикування Франції!

Папа заперечив в енцикліці, мов би то він спричинив зрівняне і розділ, мов би столиця католицької церкви виступала неприязно против республіки. Папа твердить, що вже в виданій Ватиканом „білій книжці“ доказано, що ціла відвічальність за зрівняне і розділ спадає на республіканське правління, як також, що закид, мов би Ватикан зловив конкордат, є з ґрунту неправдивий; нарешті виказала ся книжка, до яких далеких границь Ватикан був для республіки зглядний і вироблювальний. В останніх часах Пій Х. доказав свою добру волю іменом о. Аматта паризьким коад'ютором, котрий вже в 1898 р. був проголошений правлінням. Се впрямі совісний священник, знаменитий адміністратор, святий бєдник, а темпераменту лагідного і згідливого.

В адресі, висланій папі з нагоди отворення наради французьких єпископів в Парижі, виказано бажане єпископату, щоб, мимо змін, які зайшли, Франція не стралила своїх прерогатив, іменом протекторату на Сході. Єпископи просили також, щоб в коллегі французькі кардинали задержали свої становища. В наслідок ворожого поступовання правління республіки супротив церкви, французький протекторат над католиками в Туреччині фактично вже майже перестав існувати. В однім році під протекторат Італії перейшло 22 інституції, а в короткім часі історичний протекторат французький може цілком сезнути. Після звичаю, Франція повинна мати вісім кардиналів; по смерті дуже заслуженого кардинала Перола, є їх лише п'ять.

Під проводом обох Касенаків зорганізувала ся „католицька ліга опору“. Вона вже

була чинна в часі подій, уряджених при списуванню інвентаря по церквах. Щоби бути дійсною пожиточною, ліга мусить передовсім підчинити ся під оречення папи і поступати після вказівок єпископату. Дальше, в сих для церкви дуже тяжких часах, не може бути односторонньою, не може обмежати ся до монархічних сторонництва, але повинна обняти всіх правдивих і вірних католиків. Ніхто не може нині розпочинати борби на власну руку, що є небезпека, доказує се, що вже перед ореченням папи і перед оголошенням енцикліки, проявив ся рух, що пахне шизмом. Їго учасники хочуть, щоб парохів вибирали громади без участі єпископів і щоб громади мали право давати священникам дозвіл на подружжя. Три парохі потворили власновільно конфесійні союзи, котрі приступили до розділу церковного маєтку. Двадцять дев'ять дотеперішних парохів зголосило ся з заявою, що засадничо годять ся на се. Роблять се тому, щоб позискати хлопів. Практично рух сей поки що не є небезпечний.

На перешкоді стоїть йому артикул сепаратистського закону, бо при творенню конфесійних союзів признає власть папи і єпископів. Однак провідники руху заганяють відкидати ся до судів, а з другої сторони все є небезпека, що дотичний артикул, парламент скорше чи пізніше знесе. Тоді могла би вибухнути шизма. Теперішню задацію Ватикану і єпископів є недопустити до сего і сим в часті мотивовані суть застереження енцикліки що до творення релігійних союзів, а котрі з натиском відносять ся до церковних будинків і заперечення їх власності.

Французькі єпископи знов мають зібратися в Парижі, щоб нарадити ся над виконанням і приміненням енцикліки. Від сего, чи згідно з її ореченням дадуть ся уладити релігійні обряди і спільне католицьке житє, без викликаючи спорів і борби з державною властю, зависить дальші відносини держави до Ватикану, відносини державних властей до католицької церкви у Франції.

Французький міністр Клемансо, в розмові з дзєвникарями, так висказав ся о найновішій енцикліці папи:

„Енцикліка є виповідженням війни, котра витворила нову ситуацію політичну і може зробити, що на якийсь час всі інші справи зійдуть на другий план. Апостольська столиця помиляє ся, як гадає, що деякі лагодячі вискази французького правління зрозуміє як заохоту до переговорів. Папа заявляє, що не лиш відкидає конфесійні стоваришення, але окрім того не гадає користати з законів, нормуючих відносини публичних стоваришень. Се становище може мати дуже поважні консеквенції для виконання релігії у Франції. Як церкви в грудні с. р. знайдуть ся без властивості, треба буде замкнути їх. Особисто маю вражєнє, що церкви недоконче мусять бути „конфесійні“. Як не буде конфесійних стоваришень, то треба буде вишукаати спосіб погодження закону з виконанням

релігії. Се впрямі не наша річ, але церкви. Ми мусимо тільки пильнувати, щоб церквей на случай, коли би були віддані громадам без спеціального застереження що до їх ужитку, не призначено на якусь иншу ціль. Тоді від фантазії мера залежало би ужити церков на театр, торговлицю, або балеву салью. Однак ми обов'язані заповнити послух для законів, але не повинні давати оружжє тим, котрі хотіли би відограти ролю мучеників“.

На питанє, якими средствами церков буде покривати релігійні видатки, коли з церковної власності віддасть ся їй до ужитку тільки церковний будинок, Клемансо відповів: „Ся справа не тяжка. Є багато гуманітарних діл і призначених для загальної користі. Але впрямі се не наша річ промишляти над способом виконання релігії. Нашою задацією є ані не мішати ся до сего, ані в жаднім напрямі не утруднювати виконання релігії. Католицька церква розпоряджає многими способами, котрих може ужити. В першій році фінансова справа не затажить дуже на церкві. Пізніше побачимо, що треба буде зробити“.

Католицька праса закидає міністрови, що его твердження в неодній точці суть неправдиві. Безсумовно неправдою є се, мов би папа „не лиш відкидав конфесійні стоваришення“, але окрім того не хотів користати з законів нормуючих відносини публичних стоваришень“. Прямю противна гадка висказана в сім уступі папських інструкцій, котрий каже: „Лишає ся вам отже, честні братя, ужити всіх средств, признаних горожанам законом, щоб урядити і зорганізувати релігійну службу“.

Ще в справі тернопільської пригоди.

Справу трагічного кінця двох учеників тернопільської руської гімназії хотіли ми зразу убити мовчанкою (причини такого наміру висказали ми в ч. 156. в статті п. заг. „Хто винен?“), та „оден з професорів“ своєю дописом „В обороні правди“ (гл. ч. 155.) приволовив нас висказати також наш погляд на річ (ч. 156.), по чім відозвав ся ще в ч. 157. „Посторонний професор“ теж „в обороні правди“. Таким чином знялася дискусія, котрої ми вже, хоч чи не хоч, спинити не годні. Наспіли в нашу редакцію дальші три писма: одно від професора історії п. Гандяка, заціпленого „Посторонним професором“, друге від иншого, теж мабуть професора, що вини глядає не у молодіжці, але й не у професорів, нарешті третє з відповіддю того першого „одного з професорів на наші замітки „Хто винен?“ Даємо їм місце по черзі. Перший має голос п. Гандяк; він пише:

В ч. 157. „Діла“ в статті п. з. „Також в обороні правди“ написав її автор, якийсь „посторонний професор“, між иншим так:

„Макогон хотів здавати партію історії. То було з місяць перед класифікацією, як кажуть. А учитель каже: „А я заложу ся і дам вам 25 ринських, коли ви не будете мати третю“. І не прийняв здавання. Отже вже з гори призначено“.

З уваги, що я учив історії в класі бл. п. Макогона, то мущу поданий висше факт спростувати. Правда, що Макогон підчас устної матори, отже щось на півтора тижня перед кінцем курсу, зголосив ся до мене і просив, щоб я его питав з історії кращою родиною, з котрої він дістав двійку. Але що історія краю родиною є предметом надобовязковим і лиха нота з него ученикови не шкодить, то я сказав Макогону так: „На шож ви дармо час тратите на історію краю, котра вам нічого не зашкодить, замість учити ся инших предметів обов'язкових, з котрих ви але стоїте“. — На те Макогон заперечив мене, що він у всіх предметах стоїть добре, лише у мене не. Я знаючи з каталогу цілком певно, що Макогону грозила не двійка, але аж трета класа, заперечив его, що але з ним і, жаргуючи, сказав я, що „можу з ним навіть о 25 злр. заложити ся, що ему грозить трета“. Не було отже між нами мови о якійсь здаванню партії з історії і не було ніякого призначення з гори — бодай у мене ні — на другу класу.

Дальше пише „п. професор посторонний“ так: „Дня 13. липня хотів Макогон щось сказати, а пан професор каже: „Іди по терцину, нехай его возьме! А ні, то я сам его викину“ і т. д. Отже цілий сей факт лучив ся дійсно, але не так, як тут написано, і не у мене, а у иншого професора; отже докір сей нетактовного поведєня з Макогоном мене не дотичить, тим більше, що я за цілий час мого осмислітого учительованя не мав з учениками ніколи ні найменшої сварки або взагалі якоїнебудь сценії“.

Чи ученики VII. кл., де я був господарем класи, стерегли мого дому чи ні, про се я не можу знати, а хіба ученики самі могли би сказати дійсну правду; за те можу цілком певно о ручити, що не стерегли мого помешканя ніякі „поліціянти“, бо я такої оборони від поліції ніколи не ждавав, тим менше против учеників, серед котрих я чув себе все найбільш безпечним, живучи з ними все в як найбільшій згоді, так що і вони відносять ся до мене з повним довірем, про що найкраще могли би розказати ученики самі.

Отже виходить знов на те, що вже висав „оден з професорів“, що коли в такій спосіб буде інформуватись руску суспільність про відносини учеників до професорів, як от тепер постуляємо з мною, коли так буде перекручуватись факти, а навіть цілком неправдиві подаватись, тоді, певна річ, вийти мусить все таке, що все і всюди винні виключно самі професори.

Ор. Гандяк,
учитель історії.

Лев Лотоцький.

Війтиха.

Каже пословиця: „Не мала баба клопоту, купила собі пороса“. Виходило би, що лише баби можуть клопоту з поросятами долати ся. Та ось і кум Андрій Олійник зайшов був в кліт із поросятами, та на щастє якось викрутив ся із „тарпати“.

Андрій Олійник се бишківський газда. Якось раз в самісньки живна напосіла ся жінка на нього й виправила на ярмарок до Козової за поросятком.

Не похочував кум Андрій, не похочував, та вкінці уловив бабі волю й поїхав на ярмарок. Не весело їхало ся йому. Скрізь по полі люди косять, жнуть, а він таракотить возом.

Дорога з Бишок до Козової йде через Цєнів. Ось вже і цєнівський двір. Сонячко пече, шкварить. Кум Андрій аж зіпрів. А біля двора така зелень, такий холодочок! Перед ганком лісок. Є буки, є граби, а й берізки тай смерічки пишавуть ся, — всілячина. А скрізь і скрізь стежечки білесенькі, пісочок...

Якісь паняночки походжують. Є й паніч між ними. Веселий регіт, аж до кума Андрія долітає. Йому стало якось маркітно. Вони в холодочку, а людий скрізь по полі шкварить сонце день у день.

Затяв коні, й вони рушили скоріше. Вкінці заїхав до Козової тай купив пороса, якесь незгірше. Звинув ся сюди й туди й веселий повертав домі. Вертав з гадкою, що приїхавши завчасу, буде міг ще з полудня й собі піти в поле.

Та воно инакше склало ся. В Цєнів посеред села стоїть чимала коршма. Вона на горбі. Минаючи її, ідеш із горба на долину неначе з печі. Літом тамки порох сливе по коліна. Поросята в ньому вигрівали ся.

Та кум Андрій, вертаючи з ярмарку, забав на радощах за горбок, за поросята й за все. Затяв коні й садить, аж колеса підскакують. Шусть із горба, й коршма тільки мигнула.

Вже на долині. Аж чує: позад нього щось квичить. Оглядаєт ся, а з коршми вибігло кількох мужиків. В одного в руках пороса. Догадав ся сарака Андрій. Помана гріла ся в поросі, й він переїхав його, незапримитивши. Та гадає: „Затну коні й втечу від бід“.

— Ага, ага! — ось і залунали поклички: — Спини, спини!

Кум Андрій коні батоґом, аж тут напроти нього суне ще двох полуденників. (В нас, бачите, називають так мужиків, що у живна в білий день у коршмі пересиджують) Вони й догадали ся, куди стежка в горох, тай завернули кума Андрія з возом і з кінями назад до коршми.

Ось і баталія! Вже й судять. Є й вїйт. Високий, сухий та плечистий. Осмихаєт ся, але й палицею вимахує. Кум Андрій аж зіпрів із ляку. Зліз із воза тай жде, що буде. Аж тут:

— Коні загнати до канцелярії! Хай заплатять десять ринських „штрофу“, щоби в друге не переїздив людських поросят та не ярмаркував у живна.

Клопіт. Кум Андрій ізняв капелюха й просить ся в розсерджених полуденників; та вони ні й ні! Пігнали віз до канцелярії, а

кум Андрій остав ся на дорозі тільки з батоґом. Що тут почати? Приїдєть ся пішки йти домі! Цілі Бишки реготати-муть ся, а й жінка торопати-ме й сушити голову.

Дивить ся кум Андрій: двох полуденників винесло збан пива й фляшку горівки з коршми, а всімхнувши ся до нього, поплели ся до канцелярії. Догадав ся сарака, догадав ся:

„Се вже на мою шкіру! А то напивав собі клопоту з поросятєм!“

Аж дивить ся, з коршми виходить еще оден полуденник. Низенький, з широким носом, з корчастими бровами. Приступив до Андрія й питає:

— А ви відки?
— З Бишок — відказує Андрій.
— З ярмарку?
— А вжеж!
— Гм, гм!
— Біда!

Полуденник цмокнув язиком і каже: — Дасьте на півкватирок, то й поможу вам вилізти з бід.

— Ейже?

— Ая! Я не жартую!

Поглянув кум Андрій на полуденника, а в його вочах такий вогонь, що й годі було припустити якісь жарти з його сторони. Кум Андрій добув з кишені шістку й подав йому.

Сей сховав гроші й каже вказуючи рукою: — Бачите ось тамки хату велику з комином, у воротах там явір... бачите?

— Бачу.

— Там живе вїйт; та він, як знаєтє, тепер в канцелярії, але вїйтиху дома. Ідїть же до вїйтиху й розкажіть їй усе, як слід. Вона його післала в пасїку, а він тимчасом, як ба-

чите, розгуляв ся з полуденниками. Вїйтиху се баба родом з пекла. Коли дізнає ся, що тут творить ся, як сїй прїлетить і зробити лад. Нааратає вїйта, й полуденників розжене на чотири вітри. Підїть, не гайте часу, а небавом поїдете до себе.

Се сказавши, полуденник поплів ся назад у коршму. Кум Андрій видячи, що нічого иншого не вдїє, метнув ся на вїйгове обїєстє.

Вже й на подвірїю. Дивить ся він: перед хатою стоїть висока, суха баба з орлиним носом. Зпід червоної хустки визирає сиве волосє, та баба ще кремезна й руки в неї жиласті. Доюля неї повислого дробу: гуси, качки, курі, — все змішане. Все се кричить, гєгає, кудкудає, аж обїєстє ходить. Баба дробить бараболой і розказує їй докруги себе.

— Слава Ісусу Христу! — привітав ся кум Андрій.

— Слава на віки! — відказала баба.

— Ви вїйтиха?

— А вжеж; або що?

Кум Андрій склонив ся й повідає:

— Та ось „оказія“. Вертав із ярмарку, та біля коршми підбігло пороса під коні. Я розїхав мабуть його.

— Еге, еге! — каже вїйтиха. — Се пороса Чипілих. Ії поросята ходять самопас й переїли мені вже всю моркву.

— Мабуть — каже кум Андрій приступивши ближше: — Та ваш загнав мої коні до канцелярії, а я полишив ся лиш, як бачите, з батоґом.

Вїйтиха аж підскочила з досади й покликнула:

Друге письмо таке:

Дійсні причини трагедії в рускій гімназії в Тернополі.

Допись „В обороні правди“ пила з доброго серця, що хотіло вину з учителя, котрі в VI кл. вчили, змити, але не була писана розважно, і тому ясно, що редакція сама мусіла звернути увагу на деякі промахи, яких дописувач не допустився в своїх педагогічних поглядах. Ч з гадкою редакції годжусь, лишень з тим застереженням, що не всі точки регуляцію, які нас учителів обов'язують, дають ся в практиці виконати вже через те одно, що умовий до них властивий не є сповнює. Проте годі все і всюду вину невідати і жертви в школі звальювати на учителів, як коли би то вони в зариді школи непереводили і все на свою руку робили. Прошу лиш поглянути на обставини, серед яких учителі, заняті в VI кл., мусіли сповнювати свої обов'язки. В малій класі, заставлений трома довгими рядами лавок, між котрими навіть на силу перетиснутись не мож було, хотівши наглядати увагу учеників, сиділо зник 50 людей. Після приписів класа не повинна числитись більше як 25—30 учеників. У нас з огляду ошадності давно практикує ся в низших класах таке, що мистить ся в одиниці відділі понад 60 учеників; від невідання заводять ся се і у висших класах. Якже вимагати відтак від учителя, щоб сповняти свої обов'язки і осягати свою задачу педагогічну в обставинах аномальних? Коли перше усиле, котрого полагалось зависити від висшої власті, несповнене, звідки відтак жадати, аби учитель осягав свою мету в навчанні і виховуванні? Прецинь і він чоловік, та чуда не вде.

Так само треба троха ліпше знати і нашу молодіж і її відносини до т. зв. „назору домашнього“ і аж вітак сказати, чи учительні в нинішніх часах можна відвідувати „станції“ в цілі наглядати, опіки і поратования учеників. Ученик старший відтискає ся від всякої опіки, хотів би вона мала і найбільше добро его на цілі. Він ухилив ся навіть з під власті батьківської і починає сам старшувати дома та відтак хотів би ще і в школі. Коли учитель відвідувє ученика, то лихого ледво чи коли застане дома; та й то вовком гдінити на небажаного гостя, а газда і злихословить его, коли він посьміє ушмунтись о добру опіку або харч для ученика. Може і не всім відомо, що наш міщанин приймає учеників лиш з ласки на „станцію“ і не охотно відтак видить контрольорів у своїй хаті.

Колиж ученик не вчить ся, то затане свої лихі поступки перед родичами і вневном їх о добрім поступі; а коли вишле ся ушмунтене конференційне до родичів, він знає его не допустити до рук родичів. Се вже не вина учителя, а вина назору домового і родичів, що віддавши сина до школи, ані не заглянуть і не довідують ся про его поведене. А так в нашій тернопільській гімназії найбільше діє ся. Наші часописи повинні би проте при розпочинаючій ся році шк. звернути увагу родичів на вагу виховання і пригадати їм що вони віддавши дитину до школи, повинні для її власного добра, навідуватись бодай раз на шість неділей до школи і там розвідатись точно про свою дитину.

Сам учитель, ще і при переповненій класі, яких у нас з року на рік чим-раз більше, не годен нічого вдіяти; але в сполучі з надзором, котрий часто не знає навіть ваги задачі, яку приймає на себе, і в сполучі з родичами певно найкращі висліди виховання праці осягне.

Тому не кидайте на учителів громів і невдалим ліризмом не розбуджуйте ворожого настрою у суспільності, котрій би і не оден з них задля невідрадных обставин провалив ся в децим, а прийди їм лише з поміччю. Домагайте ся для гімназії осіб, котрі хаті, на котру гроші давно є, що-

— Ой падоньку, то він не в пасці? Та там вже десь кілька роїв вишлю!

Сказавши се, схопила жердлогу та з обиди! Кум Андрій і собі за нею.

Ось вже вони й біля канцелярії. Там гамір і крик. Крізь відчинене вікно видно й писаря. Віз із конями під шопою. Коні тупотять ногами, обганяючи овадню. А сонце так бігав скрізь по обійсті, неначе хотіло всіх полуденників завести з канцелярії й вигнати на поле до роботи.

Війтих війтиха в середину й нуж до війти. Жердлою його по синім й по ногах. — А, вороже тяжевський, а газдо мій фрейшней!

Вінт видати, що не жарту, вибіг як стій з канцелярії, а полуденники й собі за ним. Остали ся лиш війтиха, кум Андрій та писар.

Війтиха поглянула ще й на писаря: — І тобі здадо би ся влізати ти, аншхристе, ти неспотрібе громадській!

Писар юркнув із сгола панери, заслонив ся ними від війтихи, та каже: — Вачите, в мене робота, та не дали мені спокую. Спасибі, що прийшли й розігнали ось сарану!

Се сказавши, сів за стіл тай почав писати. Війтиха звернула ся генер до кума Андрія й каже: — А ви, чоловіче, їдьте до себе й не ярмаркуйте більше в горничий час, бо не все їде вам так гладко.

Кум Андрій подкинував війтиці, сів на віз тай поїхав до себе. Дорогою бурмотів під носом: — Гей, гей і нашій громаді здадо би ся така війтиха. Був би лад в селі...

Шумрини, 15. серпня 1907.

би ученики не потребували тиснути ся по 60; домагайте ся і від висших властей більшої дбалості о добро молодіж; пригадайте і родичам і домовому надзору їх обов'язки зглядом посиленої до школи дитини: а тоді певно такі сумні випадки не будуть лучати ся.

Ір-ір.

Справи заграничні.

Мадярський гакатизм.

Під цюкришкою акції в інтересі просвіти народних мас, а в дійсності в цілі успішнійшої мадаризації немадарських народів Угорщини, угорський міністер просвіти, гр. Апошій уложив проєкт удержавлення конфесійних і комунальних шкіл на Угорщині, а окрім того утворене великого числа нових шкіл елементарних, передовсім в околицях з немадарським населенням. Апошій висказує надію, що тим способом стратить також ґрунт під ногами „панславизм“, закоріненний спеціально в словацьких комітатах. Кошти переведення сего проєкту мають бути вставлені в бюджет 1907-го року. Немадарські опозиційні часописи виступили дуже остро против проєкту Апошія, називаючи его новим актом мадаризації, неузасадженої ані „панславизм“, як Мадяри називають стремління немадарських народів до охорони своєї народності, ані заявами правительства, заперення чимй свободний розвій національний всім народам корони св. Стефана.

Яремче-Микуличин-Ворохта.

(Допись.)

Жалібно озвав ся недавно в „Slow-i polsk-im“ якийсь „letnik“ з Микуличина; хотів там по подвигах своїх у великій місті відпочати, та не найшов спокою. Кілько разів починав дрімати, вколосаний вшехпольськими мріями, зараз долітали до его чулого уха звуки гайдамацьких пісень „Ще не вмерла“ або „Не пора (яхови) (sic!) служити“. Думав, загоїть в Яремчу пошарпані нерви, а тут ему, що зробив польську честь Гуцулам, захищав між них, ему, що платив там за свій побут польськими грішми, привіз між них славу польську культуру, а може і має на гадці лишити їм по собі на довгий час польську пам'ятку, — тут доводиться ся ему в заплату за се все чути руску пісню. Се ігнорване польського пана, се негостинність, се просто невдячність і... некультурність Русинів!

В кілька днів по тім ляменті читаю допись п. Шавера в „Буковині“, що заїхав до Яремча та замешкав у готелі Гануса — та не довго. Сей польський культурний пан, почувши руску бесіду від свого гостя, не пожував ся перед своїми родичами в „Slow-i polsk-im“, а зробив собі справу сам і „administracyjnym rozządkiem“ викнуув річи свого гостя з замешканої ним комнати. Так поводять ся з нами, на нашій землі, культурні наші верховоди!

Для же точнішого з'ясування сего наїзду польських „letnik-ів“ на нашу землю, нехай послужать ще отсі факти і спостереження.

В чорногірській двірці у Ворохті замешкав на кілька днів з кінцем липня с. р. св'ященник та вписав у книгу прибувших своє ім'я по руски. На другий день явив ся у него господар двірці з прошенем вписати в книгу ім'я і назвисько по польски, бо п. секретар громадський (Жидок) не уміє по руски читати. Коли се прошене господаря оказало ся безуспішним, явив ся по хвили в комнати св'ященника сам жидок-секретар в товаристві уніформованого поліца, знов з тою самою пропозицією, та аж по довгий пересправі повірив, що Ворохта не в Китаю або Манджурії, а ще тяжше погодив ся з тим, що Бескид се рускі гори, а Ворохта на рускій землі, і з жалем в серці (а може і в „Polski-m Slow-i“) відійшов не добувши польського впису у книгу. Ему мусів дивним видати ся „letnik“, що не признає Польщі над Прутом. Таж над водопадом в Яремчі, високо на скалі такий великий „biały otzeł“ і так гарно олійною краскою вималюваний!

Таких орлів мож бачити там більше! не браке їх і при гостинцях (примрором дорога з Яремча до Ямни). Кудя не глянеш, замаркований „stan rozsiadania“, а кому би він ще здавав ся непевним, то впевнить его сердечні зїтхання, так гарно та так пильно на видніших скалах повинували: „Boże zbaw Polskę!“ І хто-ж посьміє сказати або хоч подумати, що сі гори не польські? Що за зухвалість промовляти по руски до господаря готелю в Яремчі! Як мож жадати, щоб руске письмо мало горожанське право у Ворохті! Що за безличність сьлівати в Микуличин руску пісню!

Осолодою для здесперованих польських „letnik-ів“ в наших горах є Ворохта. Там цілими днями „Jeszcze polska nie zginęła“ і „otzeł biały“ виспівує дівтора на кольоні вакційний п. к. державних залізниць; і чого не доконала школа, доповном кольонія та до рещти польщити рускі діти, що їх поважний процент на тій кольонії пробуває. Довелось мені раз зїйти ся з сего дівторого, машеруною під проводом своїх учителів. Саме пересівали марш Домбровського, а зрівнавшись зі мною, хлопці оден по другим кричали в мій бік „czolem“, хоч і як я намагав ся почути від них християнське поздоровлене і кликав раз-у-раз і „Слава І. Хр.“ і „niech będzie roszwalony“ оклик „czolem“ заглушував все ім'я Христа! Коли я все те розважив та прочитав письмо п. Шавера, що дивує ся, що дозволяємо робити таке з нашою честю своїм

паякам на своїй землі, та що се вже не зве ся терпеливостю, а чимсь иншим, „соромно мені стало. Соромно нам усім, що доси не спромогли ся на гідну відповідь на таке мало-важене нас на нашій праїдній землі! Ми мусимо скоро і рішучо опам'ятати наших бунних kulturträger-ів, де межі їх панования, та що на нашій території не стерпимо і переможемо їх зухвалість. У нас велика сила і завзятість; а коли раз пічнемо діло, то довершимо его, а наші гнобителі пересвідчат ся, що у нас натура нашого Прута, влучно стигшко мистця скарактризованого!

Серед Прута каменіще, вколо него вода свище, вміє обійти: Не спиниш нас супостате! дурний розум се спиняти, що їде до мети!

А.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. Дневник „Страна“ доносить, що в польськй королівстві замість стану воєнного має бути заведений стан облоги. — З инших жерел доносять, що поголоски о заведеню в Королівстві стану облоги чи військовий диктатури є безосновні. Натомість у висших правительствених кругах поважно обговорюють проєкт заострення в Королівстві стану воєнної облоги. Се заострене полягати буде передусім на строгім приміненю арт. XIII, закона о воєнним стані. (Сей артикул постановляє, що в разі потреби може головно-командуючий ужити всяких, законом не передвиджених средств і має лише повідомити о тім царя. Виходить з того, що в такім разі головно-командуючий мав би майже необмежену власть. Ред.)

Берлін. „Local Anzeiger“ довідує ся з добре поінформованого петербурского жерела, що гр. Ігнатієв буде сими днями іменованій шефом правительства в Королівстві з диктаторською власттю. Се іменоване навіть в уміркованих кругах мало викликати велике огрчєне.

Берлін. Сюди доносять з Петербурга, що гр. Ігнатієв або генерал Кляйгельс буде іменованій генерал-губернатором Королівства. — Ходить чуток, що Століпін наміряє уступити, а его місце має обняти теперішній міністер рільництва кн. Васильчиков або Ізвольскій. Міністром рільництва мав би стати Гурко. — Мабуть уже згоджено ся в засаді на утворенє нової теки міністра окраниних провінцій. Сему міністрові підлягали би: Кавказ і польське Королівство.

Рига. Тут положене дуже погіршило ся. Революціоністи нападають на купелеві місця. В місцевості Майоренгофї напали на льокаль гри і зрабували 900 рублів. Коли втікали, кинули петарду, котра убила одну особу.

Петербург. В ковеньській губернії в о-колицях Поневежа в многих селах розпочали ся рільні страйки, котрими кермує литовська соціяльна демократія. В одній громаді селяни ухвалили не давати поліції фирманок і жадати замкнення монопольного склепу. Делегати громади, котрі сю ухвалу передали земському начальникові, арештовано. Майже в цілій волинській губернії вибухли аграрні розрухи, головню в каменецькій повіті. До Каменця привозять шодня селян, арештованих в різних місцевостях. В кількох селах прийшло до борби між козаками а селянами.

Берлін. На Кавказі панує цілковита анархія. Подрібних відомосній нема, бо телеграф на великим просторі знищено.

Севастополь. Засуджених з першої групи обжалованих моряків, що брали участь в бунті, вивезено з міста залізницею. Транспорт сих засуджених відвели на дворець страйкуючї портові робітники числом около 600.

Бердянск. В селі Орлівці арештовано бувшого посла до думи Прігула. Рівнож арештовано учителя і громадского писаря за агітацію.

Умань. На стайці в Умані ув'язнено бувшого посла Френкля.

Одеса. Намірений в Жмеринці зїзд народних учителів не відбуде ся з причини протесту жандармерії.

Міляно. „Cotriere della sera“ одержує від свого петербурского корреспондента депешу, що в Катеринославі революціоністи впади до шпиталю, де лежав оден їх ранений товариш і зажадали его видачі. Коли їм сего відмовлено, кинули кілька бомб, внаслідок чого цілий шпиталь з лікарями, хорими і службою вилетів у воздух. В додатку повстав пожар і спалили ся три сусідні дома бувшого посла до думи Способного.

Петербург. До „Нов. Времени“ доносять, що тепер відбувають ся в Москві наради центрального комітету сторонництва кадетів при участі делегатів міських і губерніяльних комітетів в справі скликання представителів сторонництва. Висліди нарад держать в тайні.

ТЕЛЕГРАМИ.

Замітна демонстрація в Будапешті.

Будапешт. Коли підчас вчорашнього торжества св. Стефана військова музика заїнтонувала австрійський гімн, з мількатисяної товпи роздав ся нараз сильний свист і голосні крики, так що звуки оркестри приглушено. Ся демонстрація повторила ся еще два рази, почім товпа почала сьлівати пісню Кошута. Поліція була супроти сєї демонстрації безсилна.

Смерть бувшого міністра війни.

Ішль. Бувший міністер війни Кріггамер умер ві второк в полудне.

Болгарско-грецький конфлікт.

Софія. Рада міністрів ухвалила 500 тисяч франків на македонських Болгар, котрі потерпіли від грецьких банд. Грецький дипломатичний агент Залаятоска лагодить ся до опущення свого становища, бо дістав від свого правительства приказ зїрвати з Болгарією.

Кровава стичка.

Софія. Перед трома днями прийшло до стички межі болгарською а турецькою граничною сторожею коло Санджаку. По обох сторонах скріплено граничну сторожу, навіть кінноту і артилерію. Стичка мала вигляд формальної битви. Має бути багато убитих і ранених. Близших подробиць нема.

Борба костела з державою.

Париж. Міністер внутрішних справ Клемєно завізав усіх префектів, щобі безпрочно здали ему справу о приватних наукових заведеннях. Має се на цілі запобігти дальшму отворюваню конгрегаційних шкіл. — Урядовий дневник оголошує першу часть спису церковних дібр, котрі будуть віддані віроісповідним громадам, а то протестантам і Жидам. Жиди утворили доси в департаменті Вож (Vosges) одну віроісповідну громаду. Рим. Дві спеціальні комісії кардиналів радять над становищем, яке в практиці оголошено енцикліки має заняти французьке духовенство.

Замах на італійского короля.

Марсиля. Ув'язнений під закидом участі в анархістичнім заговорі італійський швець Cirillo не хоче дати ніяких пояснень. Поліція думає, що замах був приладжений на президента французької републики, а на італійского короля.

3 Сан-Домінга.

Сан-Домінго. В републиці Сан-Домінго ширить ся революція. В північній части краю панує цілковита анархія.

НОВИНКИ.

— То є і пего Доносять нам: В половині серпня с. р. вибрани ся ученики стрійської гімназії зі шкільною оркестрою під проводом трох професорів на прогулку у надвірнянській гори. З поворотом з прогуляки завадили вони в п'ятницю д. 17/VIII. о Станіславів. Помінаю, що тутки заховане їх було крайню грубе та аrogантне, що волочили ся зі сьпівом і грою цілими гурмами по місті та нападвали спокійних горожан... що жадній дівчині дороги не дали перейти. Я хочу лиш піднести факт, котрий дуже ярко характеризує упадок всякої честі, всякої амбіції та почутя гідності у стрійських гімназистів та їх провідників-професорів. — Вечером в п'ятницю д. 17 VIII. найняла ся гімназіальна оркестра за згодою і в присутності професорів грати в публичнім льокалі, в жидівській кнайпі Гавбенштока (Haubenstock) в Станіславіві. До пізної ночі розвеселяли „гімназисти“ своєю грою станіславівських горожан при пиві — тай самі заробили собі на вечеру, та на „поп'яшча“. А діялось се в середині міста — під голим небом і в присутності соток людей. Такі суть плоди виховання по польських гімназіях. — Не учеників — але професорів тут вина — на них спадає вся відзичність того кроку. — Родичі дітей, що післили учеників на прогулку під доглядом професорів, можуть до них мати слухну претенсію та жаль. — Що скаже аршібискуп Більчевський на таке непошановане п'ятниц? Що скаже Рада шкільна на таке поведене професорів? Що скаже польська суспільність на се, що її надія „молодіж“ так профанує народні святації, вигравачи поважні народні гимни по всяких „байзлях“? — Тільки наш корреспондент. Ми подаємо сїй факт до прилюдної відомости — без ніяких коментарів. Се-ж преці не ученики рускої гімназії! Се — to co in pego!

— Облава. Від о. Петра Петрицького з Колоколина дістали ми таке письмо: Сьвітла Редакція Діла влучно замітила в новинці о моїм поновнім арештованю, що тепер піде в рух правдоподібно нагінка за фалшивими сьвідками против мене. Справді в читальні заявив оден селянин читальником при мені, що жандарм обіцав ему 20 Кор., коли зізнасть що на мене; на що однак відповів: „давай те і 100 Кор. то нічого не скажу, бо нічого не знаю“. — Поки-що однак арештоване в п'ятницю наступило в наслідок мнимої грізної моєї постанови, як се звучало доне-сенє до Суду. А „грізну“ постанову добачили в тім, що я урядуючому у мене в асистенції двох жандармів комісареві Канторови не відповів ані слова власне тому, щобі не мали субстракту до обжалования за „обидливі“, „гвалтовні“ відповіді, — з чого старство у-кувало попередно оруже на мене. Судия слідчий однак не міг доглянути „грозної постанови“ у відмовляноу відповіді, дльтого комісар Кантор мотивував ув'язненє мене тим, що я взагалі не давав відповідей. Але і сего мотиву судия слідчий не уважав за вистарчаючий до впровадження карно-судового слідства і зараз по переслуханю увільнив мене. Товчком до того „урядування“ в п'ятницю були польські письма староства, які я заедно від-ряду літ звертаю властям з прошенем о руский перевід. — о. Петро Петрицький.

— Польська а руска гімназія. З Станіслава пишуть нам: В послідній інавгураційній промові, виголошеній в соїмі, зазначив на-

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кіліньського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії за границею:
на цілий рік 32 к. — 1 к.
на пів року 17 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 28 к. на пів року 14 к.
на чверть року 7 „ на місяць 2 к. 31 к.
Поодинокое число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи апертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні неопечатані візні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за 61 місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Ватикан а Франція.

III.

Конфесійні союзи.

Постідня енцикліка папи заборонила французьким католикам творене конфесійних союзів, предвиджених французьким законом сепарацийним. Артикулом 2. закона з дня 9. грудня 1905 усунуено існуючі дотепер мензи, церковні фабрики, презвитерії, консисторії і інші подібні союзи згруповані коло парохіальної церкви. На їх місце вступають конфесійні союзи, творені на підставі §. 1. закона о стоваришенях з 1. липня 1901 р. котрий каже, що „стоваришене є умовою, що вяже дві або більше осіб в іншій цілі, ніж поділ зисків“. Конфесійні союзи обмежено окрім того додатковими постановами. Конфесійний союз може мати тільки одну ціль: „виконуване конфесійних чинностей“; має також на підставі закона монополію на виконуване богослуження і церковної автономії. Закон іменю хоче, щоби конфесійні союзи кермували ся загальними постановами, міродатними для віроісповіданя. Знатоки, отже в сім случаю єпископи, орікають о тім, чи конфесійний союз „кермує ся загальними постановами, міродатними для кожного віроісповіданя“. Інший параграф закона обмежає значіне наведеного правила, бо на случай спору, котре з двох стоваришень обіймає спадщину по давній fabrica ecclesiae, рішає держава „з угляденнем всіх фактичних моментів“.

Конфесійні союзи мають уконституовати ся найпізніше 11. грудня с. р. Після законної класифікації будуть належати до стоваришень, посідаючих правну особовість. Деклярацію о утвореню союзу складає повновластець в префектурі або підпрефектурі. Утворений союз може виступати в суді в характері сторони, може купувати движимості і недвижимоості, приймати тягарі, — але все в межах постанов сепарацийного закона, на підставі загальних приписів о стоваришенях. Спеціально не мають конфесійні союзи прав публічної користи; призибуване фондів резервових обмежено до мінімуму. Число членів не може зійти низше певного означеного числа, щорічний білянс контролює загальний збір, а правительство має право фінансової контролю.

В Громаді, що має 1000 мешканців, конфесійний союз мусить мати щоби найменше 7, в більших 15 членів; в громадах з 20.000 населення, мусить мати найменше 20 членів. Члени мусять бути повнолітні і осілі в громаді. Союз може приймати і викидати членів. Кождий член може сам виступити з союзу. Стоваришенням вільно лучити ся з іншими в цілій Франції.

Католики добачують в такій організації безпеку для церковної дисципліни. Церков буде у Франції цілком винята з зверхньої влади духовної і буде зависіти від доброї волі стоваришення. До статутів можуть бути прийняті деякі застереження, як прим. римокатолицьке віроісповідане членів, послух для заряджень єпископів і папи у внутрішніх справах церковних, подтвержде статутів єпископом і т. н. Парох може бути членом, а навіть головою союзу, але все те зависить остаточно від загального збору, зложеного з цивільних осіб, елементу непевного і непостійного.

Між видатками, на першім місці стоїть удержане священника, що до висоти законом необмежене. Дальше ідуть кошти богослуження, удержане будинку (церкви), винайм мешкань для духовенства, на семінарії і т. н. (Закон по кількох роках відбирає всі будинки, які тепер суть власністю всіх громад, з винятком церковей). Дальше мусять стоваришення опрочентувати довги, оплачувати репаратури і т. д. Будинки, о скілько належать до громади, не платять податків, лише стоваришене може іншому, біднійшому дати щось добровільно. За те заборонена є опіка над бідними, роздаване милостині, удержуване захоронку, шпиталів, шкіл, фабрик, варстатів, торговель і т. н.

Доходами союзу суть вкладки. Хто замість річних вкладок хоче зложити одноразовий дар, може дати найбільше 500 франків. Можна також збирати складки, милостиню, брати добровільні жертви за виконуване обрядів, винаймати лавки в церкві і т. д. Громадам і департаментам строго заборонено давати які небудь гроші на конфесійні фонди.

Конфесійним союзам не вільно також приймати записів, легатів, або дарів. Заряд стоваришене вибирає само. Державну контролю фінансів стоваришення виконують урядники.

Ще в справі тернопільської пригоди.

(Конець.)

Наконець з черги рад би ми помістити відповідь „одного з професорів“ на нашу статю „Хто винен?“ і почати на допис „Посторонного професора“. Та на жаль довжезна ся відповідь в цілій першій половині розводиться в загальних увагах і жалях так широко, що без шкоди для цілости і без ухибленя авторомі можемо позволити собі навести лише її зміст.

Автор, „оден з професорів“, дуже драстично, аж занадто драстично, висислює всі ті вимоги, з якими суспільність звертає ся до професора-Русина“. Отже пропускаючи ті жалі автора, замітимо, що всі наведені ним вимоги, виходять не так від суспільности, як від тієї науки, що зве ся педагогікою, і — коли лише не хоче повертати їх в карикатуру, як се робить автор, а не суспільність, то є вони цілком слушні і оправдані. З такими вимогами звертає ся кожда суспільність, свідомо цілі виховання, до учителів-педагогів, значить, до учителів, що працюють в школах виховуючих (як в народних і середних).

Дальше жалує ся автор, що суспільність ані судових урядників-Русинів ані лікарів ані священників не критикує так, не обсуджує за шкідливу або недбалу діяльність, як професорів. Нехай професор скаже ученикові: „Ти дурню! Ти ідіоте!“ або загрозить ему викиненням за двері, ого, вже крик по газетах!

„Заграє професор в кавярні в шахи, вже докоряють ему в газеті! А докори такі професора не поправлять, а хіба це озлоблять. Але всякий, хто що-йно вчера здав матуру, уважає себе в праві критикувати і публічно ганьбити свого бувшого професора, а оборони, не кажучи вже о признанню, професори-Русини не знаходять нігде.“

Отсе короткий зміст довгих жалів. Отже не входимо в те, чи справді так, як пише автор, лише професор виставлений на критику і гуджене, і чому воно так є, коли справді є. Скажемо лише коротко, що в сих часах кождий публічний діяч повинен бути однаково приготівлений на публічну критику і публічний осуд; а коли він обовязку свої сповняє совісно і добре, то й не потребує боятися ні критики ні осуду.

Що руська суспільність від Русинів-учителів може й справді більше вимагає, ніж від чужих або від Русинів на інших становищах, то се свідчило би лише о тім, що вона високо цінить свої школи і слушно велику вагу прикладає до виховання своїх молодих поколінь. Се повинно учителів-Русинів не гнати, не знеохочувати, а противно спонукувати до такої праці, щоби могли бути взором педагогів.

По тих жалях чи то „загальних увагах“ приступає автор до річі і так пише:

А по тих загальних увагах я відповім еще кількома словами на статю редакції „Діла“ під заг. „Хто винен?“

Передовсім я свою допис „В обороні правди“ не написав лише в тій цілі, щоби цілу вину страшного випадку з учениками звалити виключно на учеників самих. Я хотів лише вказати статистичними, урядовими даними, що у нас в Тернополі зовсім не класифікує ся так остро, як се писали часописи, противно, може лагідніше, як деінде; а для того не треба й шукати виключної причини смерті обох учеників лише в строгій класифікації, а тим менше в несправедливій, бо такої цілком не було. Я хотів передовсім вказати, що ученики застрілили ся вправді через те, що дістали лиху класу, але ту лиху класу дістали вони оба справді в дівові, і з сего боку не можна робити професорам ніякого докору. Інша річ, що коли би професори були більш зааніяли ся учениками, вони могли б бути більш поправивши і не дістали злої класи.

[Сі слова ми підчеркуємо від себе, бо в статі „Хто винен?“ о ніщо більше нам не ходило, як о те, що „коли би професори бу-

ли тепліше зааніяли ся учениками“, то сі могли поправити ся і в науці і в поведенню, не потребували би були дістати справедливую третю класу з поступу і лиху ноту з обичаїв і не були би наклали на себе руку. Скоро „оден з професорів“ сам признає се, то й відповідь его властиво не має ані жадної рації ані цілі. — *Ред.*]

Робити дальше закид професорам, що коли ученик не учить ся якогось предмету, то лише тому, що професор не умів ученика зацікавити до того предмету, таке тверджене видає ся мені трохи за смілим. В низшій гімназії, де має ся до діла з самими дітьми, се річ лекша; бо дітину чим-будь забавиш і займеш; але старшого ученика, коли він не має до того доброї волі, страшно трудно чимнебудь зааняти. Мені видить ся, що коли би ему читав та обясняв що найкрасні творі, коли би ему викладав з краснорічивою Демостена, то коли ученик має „щось іншого“ на голові, то его в класі не займеш. [Видно з сего, що „оден з професорів“ зовсім не розуміє або й не знає, як то педагогіка, а зокрема педагогічна дидактика розуміє „зацікавлене ученика чи то вихованця наукою“. Для того радимо ему добре перестудіювати педагогіку взагалі, а зокрема ті часті, що викладають „über den e r z i e h e n d e n Unterricht“ і „das vielseitige Interesse als Fundamentalbegriff der wissenschaftlichen Pädagogik“. — *Ред.*]

Дальше обурює ся редакція на мене, що я посмів робити публічно закид нашій молодіжці, що вона також винна. Не знаю, чому се не можна. Чи ж наша молодіж справді така невинна, що нічого не можна їй закинути, і така сасосапта, що роблене їй якогонебудь закиду публічно, мусить викликати у людей аж обурене? А тим часом професорів можна публічно бештати і ганьбити, кілько ся влізе і кому захоче ся; на се не обурює ся ніхто; — також цікаве signum temporis. А тимчасом наша молодіж цілком не грішить самими добрими прикметами. От у нас в Тернополі розписана є вже третій рік посада фільмольога, а ніхто до нині не подав ся, хоч що року записує ся багато учеників-Русинів на латину та греку; біда лише з тим, що мало хто хоче іспит здавати. Або чи у інших народів подіблето тільки вічних правників, медиків та суплентів, як у нас Русинів? Дійсно можна би змінити слова старого Нестора, котрий писав, „що веселієм Руси є пити“, на більше нині справедливі „веселієм Руси є нічого не робити“. А мимо того всего, як сказано висше, нашій молодіжці не вільно нічого публічно закинути, неначе би вона була справді без блуду та хибі. [І знов з прикрасною заміткою мусимо, що „оден з професорів“ взяв ся не з нами спорити, а сварити ся з наукою педагогікою, коли мішає молодіж виховувати з тою, що властиво виховане своє вже скінчила, — і то скінчила з лихим успіхом, з вини тих, що її виховували. Виховувати в ній молодіж можна справді багато всіляких хиб закинути, але ніколи не можна їй докоряти тим, що вона лінива чи ледача з власної вини. Та й не те дивує або обурює, що хтось казує на хибі молодіжці, а се, що педагог складає на молодіж вину за свої хибі. — *Ред.*]

Справедливо замічає дальше редакція в статі „Хто винен?“, що жаден хлопець не родить ся ледачим ані сам себе таким не зробив; але замітка, що інші роблять его ледачим, справедлива лише на перший погляд. Бо поминувши те, що Льомброзо говорить, що родять ся на світ т. зв. Verbrechenaturen, котрих годі направили, хоч би їх держали ціле життя у всіляких домах поправи, то такі годі цілу вину приписувати виключно окруженю ученика, бо дуже часто бачимо, що через побут серед того самого зіпсованого товариства оден ученик чи взагалі чоловік зіпсує ся, а другий ні; отже тут грає визначну ролю знов вроджений наклін до злого. Певна річ, що коли такий хлопець, так сказати, неспівний попаде ся в лихе товариство, тоді пиши „пропало!“ і тоді не остереже его перед моральним упадком ні дім ні школа. Школа вже найменше може відповідати за ученика, бо ученик, сидівши 4 чи 5 годин денно в школі, забирає ся до дому і підпадає під виключний вплив свого окруження. Певна річ, що коли би школа держала ученика цілий день у себе, як се було в минулих століттях, коли славні великі педагоги закладали особні ін-

ститути, семінарії, конвікти і т. д. і там учили учеників після власної методи і зааніяли ся ними цілий день безпереривно, та тоді могла вона брати за ученика повну відповідальність.

[Тут оден з професорів, указуючи слушно на вроджений наклін виховання, цілком забуває на м о г у т н у — хоч, признати треба, не в с е м о г у ч у — силу розумно веденого виховання, котре зовсім не має потреби тримати вихованця безнастанно на припоні, а всеж таки має способи охоронити его від шкідливих впливів окруження і вроджений наклін до злого справити на добру дорогу або бодай ослабити до можливої найменшої міри. В додатку-ж в нашім конкретнім випадку ходить о вихованців, пересіяних уже через решето школи народної, ба й низшої гімназії, та — треба надіятись і вимагати — довголітними виховуючими заходами скріпленних на пізнанню доброго і на силі волі в напрямі до доброго. Бо ж не треба забувати, що народна школа і гімназія се не заведена для науки рахунків або німецької конверсації, а передовсім і головню для вихованя (при помочи всяких тих наук, які до цілі виховання найпростіше, найлегше і найпевніше ведуть). — *Ред.*]

Дальше робить мені статя „Хто винен?“ строгий закид з того, що „ми, професори, буцїм то не є обовязані наглядати чи там шпїлювати учеників поза школою“. Що-до формального, то я не писав, що професори взагалі не суть обовязані зааніяматись учениками поза школою, а писав я, що професори не суть обовязані по н о ч а х ходити та шпїлювати учеників, бо се нічого би й не помогло. Сего висказу я не встидаюсь і тепер. По ночах жаден професор не буде ходити за учениками, коли не хоче переняти на себе ролю правдивого шпїля; а так само, коли ученик по всіляких упіймєнних, в добрім і лихим тоні роблених ему професорамі в школі підчас науки і поза нею не оказує ніякої поправи і дальше нічого не учить ся, то не помогло би ему мабуть й те, колиб я пішов до него до дому і там хіба присилував его до науки, та й то хіба на той час, поки я був би у него. Інша річ, коли ученик може через нужду не може учити ся; тоді професор може легко помочи, давши ученикові лекцію одну, дві, кілько потрібно; але коли ученик має ціле удержане, а таки не учить ся, то, здає ся, й професор багато не може, коли й родичі ученика суть в тім огляді безсилними.

[Учитель шевства обовязаний научити свого ученика лише як найкраще і найліпше шити цюботи; але учитель-педагог є обовязаний до всего, чого лише вимагає добро вихованя як взагалі, так і в кождім окремім випадку. Коли добро вихованя вимагає, щоби учитель навідав ся до ученика в н о ч и, то й се є обовязком учителя-педагога, котрий не уважає себе послуху з учителем шевства лише за учителя прим. історії, але головню за педагога. Що не вільно педагогові „шпїлювати“, се вже зазначили ми в статі „Хто винен?“ та чейже не потребуємо додати, що такий захід педагога був би непедагогічний, значить, незгідний з ціллю і задачами виховання. Коли „оден з професорів“ розуміє, що „шпїлюване“ не вело би до цілі, то треба з ним цілком згодити ся; колиж він думає, що батьківські, з задачами педагога згідні відвідування учеників мали би бути даремні, скоро не помагати упіймєннє в школі, то можемо лише щиро жалувати „одного з професорів“, бо бачимо, що ему легше бути учителем чи професором, ніж педагогом. — *Ред.*]

„Посторонний професор“ пише, що Сте- слович був дуже пильний, учив ся навіть до 2. год. в ночі. А таки дістав двійку аж з 9. предметів. Як се можливо? Чи ж би всі професори завзялись на него так дуже, що его незвичайна пильність ні на що не мдалась? Не думаю, що так було, хоч би з тої причини, що і Макогонна і Стесловича учили майже все ті самі професори через кілька літ і перепускали їх обох без рететованя аж до VI. кл.; а навіть в VI. кл. на першій курс мали вони оба, коли не помилюсь ся, першу класу. Так не виджу причини, чому би нараз на другий курс в VI. кл. змовились професори дати їм обом двійку чи там трійку. Отже з а в и н и л и може бути професор, але не несправедливо чи там острою класифікацією, а хіба тим, що не зааніяли ся учениками поза школою, — хоч велике питанє, еще раз повторю, чи

Вірте мені

806

Позажані Павлисто, що купуючи або замінюючи на початку року шкільного для своїх дітей книжки, не зацїтте більше, ніж у других тутешніх антикваріях. Натомість книжки, які у мене, Позажані Павлисто, набудете, будуть непомізані, комплетні і в найкращім виді, ва що все ручу. Всі друці прибори шкільні посідаю також і продаю дешево. Завертаю слова ті лише до тої меншої часті Позажаної Публіки, котра у мене ще не кузувала. Постійні щорічні мої лавки відбараєтї не потребують уже тих зацїпєнь. Поїдаю також і нові книжки. — З високим поважанєм **Станіслав Келер**, книгяр і католицький антиквар ул. Баторія ч. 28 у Львові.

та їх опіка була би на що здалась і взагалі, чи вона потрібна була, коли, як кажуть, Стеслович учився до 2. год. в ночі.

[І знов підчеркуємо тут те, о що нам вдино ходять: учительні пини, що не звалили хлопцями поза школою, скоро побачили, що ученики, котрі п'ять літ добре училися і навіть в VI класі в першій п'яроці мали ще добру клясу, нараз почали ледащити. Сим докоряли ми їм докоряємо учителями, а не несправедливою чи то строгою класифікацією. Тількиж в с'м випадку знов треба було бути педагогами, приятелями і батьками учеників, а не лише холодними, формалістичними учителями! — *Ред.*]

Мусимо також застеречи ся против закиду, мов би ми, професори, взяли ся зараз до радикальної операції, себ то до даная трійки з предметів і лихої ноти з пильності і обичаїв. Коли би ми хотіли були радикально поступати з учениками VI кл. взагалі, то були би багаті з них, коли не було видко найменшої поправки, коли вони легкодушно опускали школу цілими тижнями і гудби майже не отримували при питанні, по prostu виключили зі школи, а не упоминали їх через цілий рік або курс, чекаючи заєдно на їх поправу; тоді то можна би було написати „операція удалась, але недужий погіб“, але так то ні.

[Ми нимово строго класифікації в VI класі не могли арозуміти інакше, як хіба, що клясу с'ю попередніми роками провадили інші учителі та заведували її, а сего року їх наслідники взяли ся відразу до радикальної операції чи то до переписання класи, як се на жалє досить часто в наших школах буває. Колиж річ, як довідуємо ся тепер, мала ся цілком інакше, то з одної сторони тим дивнішим, що кляса досі добра нараз так могла зледащити, а з другої сторони тим слушнішим буде докір, що учителі, добачивши сего року таку наглу а небезпечну зміну, за мало зацікаували ся учениками поза школою або скорішше треба принизити, зовсім не опікувались ними, а лише обмежили ся до у п'ятих в школі. Як на учителя, досить: як на педагогів — тяжка провиня! — *Ред.*]

Все отже вище мною сказане зібравши, я, оден з професорів також ніби провинивши ся страшно супротив учеників, мав би лиш одну просьбу до Хв. редакції всіх часописів руских, щоби сходили на будуче трохи об'єктивніше та лагідніше судити її нас професорів-Русинів, закидувані нам факти та провини наперед докладно розслідити і провирити і старатись бодай робити професорів-Русинів слухачами й закид, а не друкувати все без розбору і без критики, що лише хто-небудь пішле в редакцію на професорів. Бо таким поступованем несправедливим та сторонничим супротив професорів їх певно не направить ся, а противно їх озлобить ся, а учеників здеморалізує ся.

Оден з професорів.

[На се закінчене замітно лише, що ми довго мовчали про страшний пригроз, а коли „оден з професорів“ таки уважав за потрібне порушити її, то ми обговорили ніщо инше, як тільки ті факти, котрі він сам подав, і ті погляди, які він сам висказав. Отже не може бути і бесіди о тім, щоби ми докоряли кому, несправедливими фактами або провинями. — *Ред.*]

Загальні збори

філії і читальні „Просвіти“ в Новім Санчі.

День 15-го серпня с. р. був для Лемківщини великим і величавим святом. З усіх закутків західного „Сибіру“ з'їхали ся загощені, зійшли ся майже усі члени місцевої читальні і битком заповнили простору комнату. Горячим словом отворив збори голова Вп. посол Яворський і привітав делегата головного Виділу д-ра Івана Брика та гостей Вп. д-ра Андрія Чайковського, д-ра Олександра Колесу, д-ра професора Вовка, Івана Раковського і д-ра Зейона Кузеля.

Ряд відчитаних звітів зовсім ясно показав нам діяльність філії. Була вона ретна і широка, а при тім з уваги на дуже прикрі обставини попросту подиву гідна. Філія удержувала бурсу, де найшло поміщене 51 ученик, з чого б удержувано даром, а решта доплачувала дуже мало, так що виділ доплачував місячно 249 К. Коли додамо до того, що філія згуртувала коло читальні усю місцеву інтелігенцію і всіх місцевих робітників, що улажувала відчити і театральні вистави, що займає ся ревно будовою церкви і т. д., то діяльність ся заслугоє на повне признане. В дискусії над звітом забрали слово отсі бесідники: д-р Колеса передає ширкий привіт від центрального виділу, звертає увагу на просвітні змагання по тім боці кордону, горячими словами пригадує історичні моменти сандецької землі і кінчить свою палку промову широю подякою філії, а головню неструженому її провідникови Вп. послови Василеві Яворському.

З черги забирає слово делегат д-р Іван Брик. Мей дивно, — каже бесідник — що на зборах не заступлені ті, для котрих призначена головню вся діяльність товариства „Просвіти“ се: лемківські мужики. Коли шукати за причиною с'ї дуже прикрої і замітної помилки, то не найдемо її у щирій і горячій роботі новосандецької філії, а зовсім деінде. Ціла вина спадає на доколячине лемківське духовенство, що у своїй зазіпленій і безграницній короткозорості не тільки саме не просвічує повіреного ему стада, а навпаки всілякими високо неетичними способами здержує Лемка від того „світла, яке розходить ся з філії „Товариства“. Низька клевета, кидане ріжних підозрін, впоювання не-

довіря до ширих і безкорисних робітників, — отсе спосіб, яким у своїм егоїзмі і некультурності гасять вони народного духа і присіли камінь тої могили, в котрій поховали шасте, просвіту, національну свідомість лемківського селянства і свою народну честь. Ся сторона діяльності філії далеко ще не сповнена. За те широка і горяча діяльність над освідомленем місцевих робітників і удержуванем та підкріпленем народної ідеї в душах соток заточених. За с'ю роботу, що вимагає великого накладу праці і щирої посвяти, складає бесідник виділу, а передовсім Вп. послови Василеві Яворському горячу подяку і правдиве признане. Коли успіхи тої примірної роботи не так великі, як належало би сподівати ся, а чого головню причиною вороже відношене лемківського духовенства, то такі не належить попадати в знесвірі і тратити час на пустий і безкорисний словний суперечці з противниками. Дорога, на яку ступила філія, зовсім відповідна і одинока, бо се дорога праці. Противники знидують у своїй бездіяльності і некультурності. Щира праця отворить очі Лемкови і введе его на ясний шлях; а сего належить сподівати ся тим більше, коли взяти на увагу пробуджене жите, яке сильним і свідомим живчиком бе по с'ім і по тім боці кордону. Поступ і просвіта зітре з лица землі людей, у котрих погас в душі огонь чуття та любови свого народу, а могутня філія народного воскресення поллєє по могилах тих трупів, огнем просвіти і національної свідомости захопить і Лемківщину. На могилах тих трупів, що вже від давня с'їпають Лемківщині „Вічная пам'ять“, стане з прапором вільної України лемківське свідоме мужицтво і поллєє ся голосна пісня воскресення. Час той вже близький, тому наперед в праці!

По тім забрав слово д-р. Чайківський:

„Признаю ся, що мій виклад, який я мав тут мати, став ся безпредметовим, бо я застаю тут аудиторію цілком иншу, як я сподівав ся. Гадав я, мірюючи по наших обставинах, що заганау тут селяни; а тут ні одного. Тепер мені ясно, чому се. Тверді патріоти не пустили. Показує ся, що ви тут на заточеному переходите такі самі фазы, як ми на сході переходили при закладанні Товариства „Просвіти“. І у нас починали робити самі інтелігенти, бо хлопа оточила туманом твердь рутенська. І довго ми бороли ся, заки сонце просвітило розгільно туман; а тепер ти ся селяни з нами. Воно і у вас так буде. Ми живемо далше на сході, то й сонце у нас скорше зішло. Та не журіть ся: і у вас настане така пора, і буде ясно, бо капацтво, що рие під вашою роботою, як каста пережити і не маюча радий бити, згине без сліду. Ось дивлю ся на образ хрещення Руси, що висить у вас на стіні. Бачите там старенького жреця поганського: там св'ященники стягають людей до хресту, а він сердега хопив свого болванчика під паху та втікає, а кулаком грозить в сторону, де стоять християнські св'ященники. Те саме дїє ся у нас. Люди з заскурзулим мозгом ховають ся зі своїми ідолами там, де нема св'їтла; але дал-далі не стане для них темного місця... Високе жерело пособий, бо в Росії не дадут копійки на шопку галицького „обрусіння“; решта паніт мене ся, а тоді настане передновок і треба буде кацпску худобу випродати. Дасть Бог, що той передновок настане незадовго. Лише подумати би над тим, як би его приписити. Знаєте добре, що трафляє ся така тверда шкаралупка, що курятко не може виклювати ся. Тоді газдиня шкаралупку розбиває. І тут би так зробити, лише осторожно, аби курятка не ушкодити. Не знаю добре місцевих обставин і не можу подати певного способу; але ви подумайте над тим: шкаралупку треба конче розбити, бо курятко здушить ся. Треба тим скорше его видобути; треба бідного Лемка освободити з т'їм і вивести на св'їтло; і се настануть певно, бо було би противне правилам природи, коли би так далше тривало. Природа часом опізнює ся, але ніколи не полишить того, що має зробити“.

По виборі Виділу філії Просвіти, в склад котрого увійшли: Вп. Вітошинський Петро, Коцдра Гринько, Кубійович Михайло, Купка Дмитро, в. Лехицкий Захар, Лукачева Зофія, Яворський Василь, — і Виділу Читальні, до котрого увійшли: Вп. Волошин Теодор, Голова Михайло, Карапета Николай, Шеремета Андрей, Яворський Василь, закінчив збори голова Вп. посол Василь Яворський, висказав щирю подяку учасникам та звернув ся з горячою просьбою до цілої нашої суспільності, щоби на них не забувала, а приходила з матеріяльною і моральною підмогою.

З великим одушевленем розходили ся заточенці з широю охотою до дальшої праці, з відсв'яченням і підкріпленням духом та неохитною вірою в успіх просвітної роботи.

Придивляючись роботі тутешних заточених, мусить ся з приємністю сконстатувати, що ся робота в так короткім часі принесла дуже гарні результати. Єще троха, ще най засаджене українсько-руське дерево на границі Руси-України пустить сильніші коріння, а тоді стане сандецька околиця нездобутою українсько-руською редуту в наших національних укріпленнях.

З другого боку годі не зазначити тої сумної прояви, що східна частина Галичини замало цінить те значенє, яке має для народної справи змагане тутешних Русинів. Тут потрібна скоро а інтензивна поміч так моральна, як і матеріяльна. Моральна поміч повинна бути в тім, щоби східна частина Галичини не лише оставала в тісних зносинах з Сандецькою, а ще, щоби на всі народні маїніфестации присилали значнішє число своїх людей, аби тим способом тутешних заточених підбадьорити і показати їм, що ціла Русь-Україна стоїть за ними. Відтак потреба тутешним Українцям помочи в поборюванню

кацапщини, котра у тому забутому закутку виправляє формальні оргії, не жахаючись перед ніякими средствами, щоби лише ціль підлої керині була досягнена. Клевети, доноси — то звичайні средства, якими вони орудують, забуваючи на те, що яко св'ященники і заступники Христа повинні голосити лише правду. Тутешна кацапня держить лемківський народ в темноті далше, послугуючи ся св'ятим письмом. Се така ганьба для св'ященства, що наші власті церковні повинні против того як найенергичніше виступити. Бо де чувано, щоби св'ященник не соромив ся анатемизувати за атеїзм саме тих людей, що перші дали почин до будови церкви і давно були би с'ю гадку в діло перевели, як би не кериня тих жреців Ваала, що воюють ложню.

Отже пора подумати процій Галичині над тим, як побороти те мерзенне кацапство. В який спосіб се може стати ся, се об'єднано ми, а проча Галичина нехай нам у тому може. Таж у східній часті Галичини було кацапство нерівно більшою силою, а вдалось его приборкати і замкнути в межах нешкідливости.

Ми не занедбуємо с'ї справи; однак наша дорога, що веде до с'ї бажаної цілі, є дуже терниста і довга. Ми осягнемо се нашою бурсою українською. Тут мають виховати ся ті апостоли з лемківського люду, що відтак рознесуть св'їтло правди під батьківські стріхи. Тому всіми силами змагаємо до того, щоби бурса наша мала як найбільше тих вихованців; та средства наші ніяк не можуть додержати кроку нашої інтенції і потреби. Ті наші зусилля мусить поперти вся руска суспільність. Правда, що наше політично-соціальне положенє має багато д'їр, котрі треба народним податком затикати. Та треба конче ті потреби посортувати після того, котрі з них пильнішій. Ми того переконали, що матеріяльні потреби для Сандецьчини у с'їй класифікації повинні стояти на першому місці. Коли Русь вислала сюди свою патрію, то мусить її зміцнити новими силами, бо инакше мимо геройских заходів вона під напором ворогів уступить. Бо не потреба забувати, що крім прочих недоводів і ворогів тепер виринає новий для нас, а дуже небезпечний противник. Тепер і Польща починає кривим оком дивити ся на наші змагання. Решту може доконати вшехпольська агітація, котра і тут починає ширити ся. Тутешні кацапки не залишать тої окаянї, щоби покористуватись новим союзником, і вдарять на нас з'єдиненими силами. Укріпим же добре нашу редуту, заки ще й новий ворог не виступив до борби з нами. — *Учасник.*

Огляд політичний.

Противгрецькі заворушення.

Обємистий меморіал екуменічного патріарха, доручений амбасадорам держав виводить, що заворушення против Греків в Болгарії були з пляном пригрозені. Болгарське населенє знасилувало всі права: рабує церкви, школи і шпиталі, котрим міжнародний акт запевняє спеціальну адміністрацію. На жалє, все те дїє ся під оком болгарских властей. Меморіал описує противгрецькі заворушення і виводить, що болгарські власті заховують ся супротив с'їх заворушень з небувалою толеранцією і занедбують свої найелементарніші обовязки. Льякальні власті і поліція своєю байдужністю лише помагають ексцедентам. Патріарх знає, що противгрецькі заворушення мають вибухнути також в інших грецьких містах, щоби цілковито винищити підданих патріархату. В наслідок того витворила ся для патріархату ситуація не до знесення, котра присилувала его зголосити у порти свій протест против с'їх безправств.

Патріарх повторяє с'їй свій протест під адресою правительств і держав і відкликає ся до їх почуття справедливости і людскости. Патріархат надіє ся, що правительства своєю повагою і впливами причинять ся до запевнення життя й майна грецьких православних в Болгарії, що устануть щоденні напади, що буде привернений status quo, а тим самим будуть віддані церкви і інші заведення, що митрополит верне на своє становище і що Болгарія буде змушена до пошановання своїх власних прав і прав впливаючих з міжнародного, підписаного акту. На кінці меморіал зазначає, що самі держави мають великий інтерес в удержанню прав екуменічного патріархату.

Панамериканізм.

В розвою панамериканського руху, за котрого так визначну прояву треба уважати відбувший ся панамериканський конгрес, безперечно важною подією є подорож міністра внутрішніх справ Унії, Рота до Уругваю. Вже в Монтевідео привітали сего знаменитого політика делеговані в тій цілі достойники уругвайської республіки. Рот відвідав президента Уругваю, почім в честь містра Унії відбув ся величавий бенкет в міністерстві заграничних справ.

Уругвайський міністер привітав Рота яко одного з головних інспіраторів повного панамериканського руху. „Унія“ — говорив він — завдяки приязним зносинам з рештою великих держав Америки, сотворить могутний союз народів нового с'їта, до котрого належить і наш край. В Унії добачуємо поруку нашого супокою і незалежності. З другої сторони не потребуємо зривати приязних відносин до Іспанії, з котрої в своїм часі виплили кораблі Колумба... Німеччина, Іспанія і Італія дають нам дужих емігрантів, Англія капітали. Все те лучить нас з Європою і буде лучити наш союз. П'ю здоровля по-

ступу, культури і братства американських народів!“

В відповіді Рот також зазначив мирові задачі союзу і брак всяких підстав для з'їрвання зносин з Європою. Підчеркнув головню економічне значенє панамериканського руху, даючи делікатно до розуміння, що на случай, коли би в якій латинській республіці Америки проявили ся імперіалістичні тенденції, то вони на поперте Унії числитися не можуть.

Конституція в Персії.

Неожидане надане конституції в Персії здивувало цілу Європу, котра привикла бачити Персію безсильну в деспотичних руках Наф-Едіна. В дійсності внутрішні відносини в Персії зробили радикальну зміну коначною. Свободоловний рух вже від кількох місяців кипів в Персії, надужити адміністрації переступили всілякі границі, а фінанси держави, обтяжені 150-мільоновим довгом, грозили страшним крахом. Треба було отже зробити рішучий крок. Урядове справозданє, яке одержало перське посольство в Парижі, так представляє основу наданої конституції:

„В безперервній журі о шасте і безпеку всіх моїх підданих, в цілі скріпленя ряду в моїй державі, его цїсарське величєство шах рішив перевести радикальні улпшення у всіх галузях адміністрації. Проте зарядженє є утворенє народного збору, котрого члени мають бути вибрані з помежи князів крови, духовенства, вищих клас, купців і інших корпорацій. Збір має радити в Тегерані і обговорювати всі важні справи державні. Кождий член має беззглядну свободу слова в справах, що відносять ся до потреб держави. Щоби рішення зроби набрали сили закону, мають одержати санкцію монарха. Внутрішній регулямін збір уложит сам. Волею монарха є безпроволчне скликанє збору і введе в жите так основних законів як і законів порішених будучим збором“.

Надана конституція будить тим більш надї, що великим везиром став Мусташид-Ед-Доле, чоловік ліберальний і освітлений. Тепер має він 62 літ; від 40 літ служить при міністерстві заграничних справ, в 1898 р. став міністром заграничних справ; хоч по Європі ніколи не подорожував, має славу прихильника реформ в європейській дусі. Мусташид утворив перед кількома роками в Тегерані академію політичних наук і видав обіжник, що жаден урядник, котрий не образував ся в європейських школах, або не має свідомства з укінчення місцевої академії, не дістане ся на жадне визначне становище в департаменті заграничних справ. На Мусташида звернені тепер очі всіх перських патріотів, котрі домагають ся політичних реформ і уздоровлення недомагаючих фінансів.

Польська справа в Прусах.

Протестантський пастор з Познанщини д-р. Лятріль говорив онюди з канцлером Біловом о польській справі. Канцлер заявив між иншим, що кождому підприємцеві в Познанщині, котрий серед тяжких обставин в с'ім краю старає ся спровадити і удержати німецьких робітників, висказує своє спеціальне признане. Канцлер придержує ся безусловно своєї політичної програми для східних окраїн, розвиненої в соїм в с'їчні 1902. року, отже підпірає також німецький промисл.

Що до польської політики прусского правительства, канцлер висказав ся так: Все еще вважаю справу східних окраїн не за важну, але найважнішу справу в цілій внутрішній політиці Прус. Передовсім не вільно нам поступати хитко. Було дуже зле, що по початках Фльотвеля прийшов довгий період півсередств і слабости; але також, що по ері Бісмарка приїшла ера Капрівіого. Тепер, хоч в подробицях робить ся похибки, конечні в кождій роботі, ми вернули до засад Фльотвеля і Бісмарка. При тім будемо сгояти аж до кінця. З с'їй дороги не дамо ся звести навіть елементарними труднощами і опором, з яким всюди стрічаємо ся. Держимо ся непохитно піднесення культури. Хоч оден політик, котрого імені не зраджує, говорив що через ту політику культурного дивгання скріпляємо Польків і острою їм оружє, але і се не змінить нашої політики. Лишімо ся також при теперішній шкільній системі, хоч дуже добре знаємо, що кождий Поляк, котрий говорить двома язиками, є в заробковій області дуже небезпечним конкурентом для Німця, котрий знає тільки оден язик.

Пруси инакше поступати не можуть. Не треба зражувати ся, як пруска політика не відразу дає сподівані користи. Здобуде їх доперва витривала праця кількох поколінь. Німці повинні лучити ся тїснійше і наслідувати в тім Поляків. Канцлер висказав свій жалє, що в малих містах Познанщини німецький елемент упадає, а польські впливи ростуть.

Коли пастор, відходячи, перепросив канцлера, що забрав ему час призначений на відпочинок, Білов відповів: „Для потреб східних окраїн все маю час, можете панове все приходити до мене. Єще раз запевняю: зроблю все, що тільки буде в моїх силах!“

Крета.

Ві второк дня 14. с. м. вручили лично королеві Греції, представителі Англії, Франції, Італії і Росії збірну ноту своїх правительств у відповіді на ноту Греції в справі будучого уложення відносин на Креті і уступленя ки. Юрія із становища начального комісара острова. О змісті тої ноти і ході авдієнції нічого певного досі не зв'їстно. То лише єсть певне, що предложеня опікуючих держав обіймають чотири точки, а іменю: 1) Утворенє народної міліції, відкликанє італійських офіцій і заступленє їх грецькими під услівєм, що будуть виключені із звязи грецької армії; 2) відкликанє чужих військ з хвилю, коли на острові запанує спокій і буде запевнена безпека населеня магомеданського; 3) підданє фінансів острова під контролю

БЮРО БУДІВЛЯНЕ Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до виконання **плани і кошториси церков, каплиць, плебаній, домів мешканців, управу і підприємства по-висших будівель.** 539

Яко добру і певну льонацію

порукаємо:

- 4 1/2% Листи гіпотечні,
- 4% Листи гіпотечні коронові,
- 5% Листи гіпотечні преміовані,
- 4% Листи Тов. кред. земського,
- 4% Листи Банку кравського,
- 5% Облігації Банку кравського,
- 4% Позичку кравську,
- 4% Облігації пропінанційні і всякі ренти державні.

Папери ті продаємо і купуємо по найточнішим курсам денним

КОНТОРА ВИМІНИ 374

п. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

Пошукую відповідного, кваліфікованого інструктора в план підготовки однієї кандидатури на четвертий рік семінарії учительської. Наука має тривати один рік з тої від вересня р. 6. до кінця січня 1907 так, щоб кандидатура могла поступити іспити на другий курс педрейки до публічної школи. Більшість усього листовно. Зголошувати ся як найскорше. Василь Калитовський па-рох в Трипці пошта Заболотіє. 822

Оголошене.

Товариство для розвою рускої штуки у Львові пошукує трох позолотарів, трох різьбарів і одного столяра. Спосібних ремісників. Заняті стає.

Зголошувати ся у канцелярії Товариства між 5 а 7 год. пополудни при площі Берзарданській ч. 8. (Краківський готель). 846 1-3

ПЕРША МОРАВСКА ФАБРИКА ВЕЖОВИХ ГОДИННИКІВ ФР. МОРАВУС, Берно Grosser-Platz 6.

виробляє і доставляє

вежові годинники

до церков, замків, шкіл, саброк, ратушів, віл, має в своїм виконанні і дуже дешево.

Контрольні годинники для стражників.

Цінники даром.

Найвищі відзначення за доставу знаменитих виробів.

Всяке наслідуване і передрок будуть карані.

Одинокий правдивий бальсам Тієрія

є лише в зеленому м. року монахині. Законно охоронений. Загальнозвісний, незрівняний на перешкоди і трагедії корчі жолудка, кольку, катар, грудині, небулени і т. п. — Ціна: 12 мазок або 6 по-дійних флашчок або 1 велика спеціальна флашка з патентованою затичкою 5 К. оплати.

Центифолієва мазь Тієрія загальнозвісна non plus ultra на всі старі рани, запалення, скалченя, спухненя і т. п. Ціна: 2 слоики К 3 60 оплатно висилає лише за підписом або попереднім наді-аннем готівки Аптека A. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn. Брошури в тисячах оригінальних под к даром і оплатно. Головий склад у Відні: Karl Brody, I, Fleischmarkt 1. Деталі можна також у всіх біл-ших антиках і дрогеріях. 1104

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ „МЕТЕОР“

перше чеське промислове товариство для виробу трико-тових і панчохових товарів

Рудольфа Пауера і Сп.

в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,

дає кождоу тривалій пробний виробок закупленим машини до ро-блення панчох „МЕТЕОР“.

Готовий товар приймає ся.

Наука основна. Інструктор до дому.

ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 693 35-7

Молодець

Русия дит 23, по-сідати 1.800 К. Готівки і практику купецьку. глядає тимчасового приміще-ня торгового для позна-комлення ся з відвідною осе-бою до ціли супружескої, або може хто має продати сцен-можу вупити за позичку г-тівку. Зголошуватись під адре-су: А. В. Ф. „Ужасець“ poste restante 26 Тисмениця в Ота-ваславові. 824 2-2

Українська Накладня

Львів, ул. Вроновська 8
висилає даром свій музичний каталог. 647 18-20

Припоручаємо КОНВЕРЗИЮ 4 1/2% позички м. Львова на вільні від податку

4% облігації позички м. Львова
на усяких, оголошених в проспекті кон-версійнім, котрий пересилаємо на бажане.

Сокаль і Лілієн

банковий дім і контора виміни.

Копериникий і Сми

Готівки і Механіки у Львові площа Галицька ч. 1.
проти Банку Гіпотечного на паянських площі
Галицької поручають

Барометри амеро-іди по 7, 8 і 10 К. найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Льво-рнетки пішкі по 12, 15, 24 і вкше. За-разом поручаємо в найліпшій виборі окуляри, цівтери, лупи і всілякі інші прибори оптичні, всілякі напрати кождожду ся як найскорше і найдешевше. 411 5

Рутинований конціпент

кандидат ад- Русия глядає місця в канцелярії адвокатській від першого вересня. 838

Чесна родина

приймає кількох ма-лих учеників. — Горачева, Львів, ринок 4. 874 1-3

Уніформ урядовий, скарбо-вий, цілком новий,

можна дешево набути. Відом-ств: „Емерит“, бюро дав-837 викив Соколовського. 1-1

Семинаристна II. року,

посаду приватної учительки Ад-есе: „Семинаристна“ Угр-нів. 829 2-3

Ученик VIII кл. Г. м.н. здіб-ний інструктор,

котрий учив вже приватистів на провінції, глядає пенсії на село від 1-го вересня на цілий рік. Найраде виїхати в око-лицю гірську. Ласкаві аголоше-ня з поданем умовий в адре-су poste restante „Інструктор“ Львів, головна пошта. 797

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчохових машин

для доможих робітників
глядяє осіб обх полиз до панчохових ви-робів на нашіх машинах.

Проста і швидка р бота цілий рік дма. Не треба преготовних роб т. Віддалене і місце замешканя не впливає зовсім, а ми продаємо роб ту.

Товариство панчохових машин для доможих робітників
THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens Quai N. 6-249.

ЗАМОВЛЕННЯ

на осінній транспорт вагоновий **ВИН**

приймає до 15 вересня

Народна Торговля у Львові

ЦІНА ВИН.

I-а при 100 літр.	50 літр.	25 літр.
Кор. 1-00	Кор. 1-04	Кор. 1-08 за оден літр
II-а при 100 літр.	50 літр.	25 літр.
Кор. 0-80	Кор. 0-84	Кор. 0-80 за оден літр
Вино самородне	при 100 літр.	50 літр.
	Кор. 1-20	Кор. 1-24 за оден літр

17 Франко стация Львів — бочка не числить ся. 3-10

Поручаємо також вина дорожні і знамениті

МЕДИ ПІТНІ

Потребую учителя (найрад-ше фізикофа) до приватного ученика 3. класу рускої гімназії. А. Строцький, нотар в Отиній. 797 3-3

Помічник торговельний зі скле-пу м'ясоного, фарб і насіння пошукує місця хочби зараз. Ласкаві аголошеня Ма-хайко Коцюмба, Вібра коло церкви. 109 3-3

Нотар в Делятині пошукує кандидата нотаріаль-ного або вправного канцеляриста нотаріального. Посада до об-няти від 15 вересня 1906. Зна-комість докладна руского язич-ка в скзії і в писемі доконче потрібна. Зголошеня враз з по-данем умовий прощу впрот надіслати. 821 2-3

Бувший професор привіє у-чеників на станиці. Львів Гфмана 26. Малецький. 876

Меблі гнуті і металеві, ша-фи і дівка вішхові в великій виборі по безконку-ренційним цінам поручає Франц Цайзер, фабрика меблів, Львів 889 пасаж Миколаша. 1-6

Ново отворений

МАГАЗИН і РОБІТНЯ ФУТЕР

під фірмою

Іван і Йосиф Кривий

ул. Академічна ч. 3.

(поб ч магазину Вп. Шаєрів)

припоручає всілякі шутра і різного фасову, як: плазотати, верзи в перських баранів, астраханів, со-лькинів, палатини, найночішні ко-вірі фасонові, зарукавки дамські і дитинні, шапки дамські і дитинні, шапки мужескі і дамські, куртки і зарукавки мислявські, шутра му-жескі дамські.

Приймає також перерібки футер під нові верхи.

Приймає замовлення з про-вінції.

Ціни приступні.

797 3-4

XIII. Загальне Собрание.

членів товариства „РИЗНИЦА“ в Самборі
состоится дня 13. вересня и ст. 1906 по сфзуючої про-грамі:

- 1) О год. 8 рано поминання В.госпуженіе за усп-ших членів Товариства і приходской церкви в Самборі;
- 2) О год. 10 рано открытие собрания в сати Тавари-ства;
- 3) Справоздаване Рады надзир, Дирекції и Комасіи провізочної; — затвердження билану и уділення Дирекції абзозогоріж;
- 4) Поділ ав коз в р. 1905 6;
- 5) Выборь одного члена Дирекції, трех заступників и 4 членів Рады надзируючої на протяті трех лѣтъ; — тановь выборь трех членів комасіи провізочної на одинь рок;
- 6) Внесения Дирекції и членів;
- 7) Лосозаванье премій для Церквей и Братств церк, членів „Ризниця“.

ОТЪ РАДЫ НАДЗИР. ТОВАРИСТВА „РИЗНИЦА“.

В Самборі дня 26. липня 1906.

о. Лео Шавинский

председатель.

о. Василий Соболевский

секретар.

815 3-3

Свѣтло церковне столове

найліпшої марки

охоронене запатентованою маркою

М. Ц. Н. Т.

порукає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Свѣтло се висилає ся в двух родах по цѣні 172 кор. і по 156 кор. за 100 кг. Для церков 10% опусту. Ціни розуміють ся леко фабрика.

Передовим промом уважати, щоби кожда свѣчка мала знак **М. Ц. Н. Т.**, бо лише таке свѣтло припоручає Народна Торговля. Сяжки поквах і при-нявань!!! 415 28-7

Рух залізничних поїздів

важний від 1. маі 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

3 Іцкан	12-23*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
Краків	2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої	7-50.
Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*.
Станиславова	8-05.
Самбора	8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова	8-18, 4-37.
Коломиї	10-05.
Ряшева	10-35.
Тухли	3-55 (від 15/6 до 30/9).
Белзца	4-50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

- з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25 5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. свята), 10- перед полуд. 1-46 по полудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
- з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.
- з Ширія від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9-40 вечер.
- з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

- До Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-25*, 11-—*.
- Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
- Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
- Яворова 6-00*, 6-55.
- Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
- Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
- Белзца 10-45.
- Ряшева 4-05.
- Коломиї і Жидачева 3-30.
- Рави рускої 7-25*, до Станиславова 9-10*.
- Перемішля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
- Стрия 11-30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

- до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40, 6-26 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
- до Рави рускої 11-35 в нощі (що неділі).
- до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по полудни, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудни.
- до Ширія 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).
- до Любіня вел. 2-01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товстими; поїзди пішні в зазначені звязкою. Пора нічна числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ліостровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мійскім бюрі п. к. державних залізниць, пасаж Гавмана ч. 9.

35

„LE GRIFFON“

Дістати можна всюди.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видає і відповідає за редакцію Александр Воронский.

Найліпші французські паперці цигаретові!

753 2-10

З друкарні Народного (Малецьких) Коперинка ч. 9

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплати і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstraße; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; P. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13. — У ФРАНК-ФУРТІ і ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

Діло

Передплата на „Діло“ з літер. додатком в Австрії за границею:
на цілий рік 32 к. на пів року 17 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 24 к. на пів року 14 к.
на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к.
Поодинокі число коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламний неопечатаний віллі від порта.

Оголошення аншлагів приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за її місце, а в рубриці „Надслани“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Коштом Європи.

В Росії остаточно побідить революція, Росія таки дістане демократичну конституцію, але за неї заплатять народи Європи! — так потішає всіх властителей російських вальорів Рудольф Мартін, автор студії Die Zukunft Russlands, котрої зміст був у нас в своїм часі (ч. 64) поданий. Сими днями оголосив Мартін в німецьких газетах статтю, в котрій подає теперішні свої погляди на найближшу будучність російської імперії, згідно в якій спосіб побідить революційний рух і які будуть його фінансові наслідки. Погляди Мартіна так різняться ся від того, що досі сказано про події в Росії, що уявляємо законне познакомити їх з нашими читачами.

„Гр. Вітте сказав був раз до одного журналіста: „Немає рентгенівських лучів, котрі були би доволі сильні, щоб пробити непроглядну мрак, якою повита будучність Росії“. З тим поглядом згоджують ся прихильники Вітто і противники в Росії і поза її границями. Так загально всі думають. Але коли би я був тої самої думки, то залишив би був перед кількома місяцями видану книжку під заголовком „Будучність Росії“.

Будучність Росії не єсть темна, она ясніша ніж день. В усіх важних питаннях єсть будучність Росії не лише на роки, але на десятиліття невідомою прояснена. Тяжко передсказати будучність Австро-Угорщини або Німеччини на десятиліття, ніж будучність Росії. Велике число дипломатів, політиків і генералів всіх країв, котрі уважали неімовірною в осени 1903. р. війну між Росією а Японією а в лютім 1904. р. після вибуху війни вірили в побіду Росії, і нині не можуть вказати, як уложать ся відносини в Росії в найближчих десятиліттях.

Для розумних впрочім і бистрих людей російського походження належного знання про земельне господарство в Росії. Видаток з гектара російської землі не буде перебільшено і за 10 літ більший, як нині. За 10 літ не помножиться ся шкільна проща і капітал російського хлібороба. Однак після всякої імовірності в слідуючим десятиліттю російської революції зменшиться ся вложенний в російське господарство капітал наслідком хліборобської ворожобі, коли тим часом населене більшає ся беззастанно. Дятого за 10 літ дасть ся голод в Росії ще більше відчувати. Російська революція буде отже за десять літ сильніша як тепер.

Перед розпуском Думи вижидав весь світ кінця революції. Всі надіяли ся, що цар покличе міністерство з членів Думи, а в міністерстві зложеним з заступників народу добачили всі кінець російської революції. В найближчих місяцях і роках буде світ вижидати спасення Росії від народного міністерства. Чиже ніколи не настане міністерство відповідне волі народу?

Настане так певно, як настало з починком французької революції. Чиже Людвік XVI. не був приневолений здобути Бастилію покликати улюбленого Некера? Чи Людвік XVI. опирав ся в слідуючих роках покликати тих міністрів, котрих вимагала воля народу? Нині ще не можна знати, які мужі утворять коліс міністерства Думи, а всеж можна легко передсказати їх діла і поступоване.

Спитаймо передовсім, чого міністерство думи не зможе. Хоч би як розумні і справні були поодинокі члени того міністерства, то ніхто з них не буде чудотворцем. Тим то і таке міністерство не зуміє річного видатку збіжа з одного гектара російської землі (нині лише 500 кильограмів), піднести на 1600 кильограмів і тим на рівні поставити з видатком річним німецької землі. Міністерство не зможе тих 80 процент дорослих селян в Росії, нині неписьмених, научити через ніч сеї штуки. Хоч би ті міністри були справдішними геніями в затяганню позичок, перед котрими зблідла би звезда такого Некера і Вітто, то всеж такі не зуміють довести до затягнення за границею позички 100 мільярдів марок, яких російське господарство конечно потребує, щоб перейти до інтензивного німецького господарства. Ліберальне російське міністерство так само не зуміє як ліберальне французьке міністерство в 1789. р. вигнати з війська революційного духа.

Вже в першій своїй ділі, „Будучність Росії і Япану“, виданій 22. серпня 1905. р., звернув я увагу на те, що доперва скликане парламенту, отже установлене центрального органу революції, дасть війську нагоду до повстання против корони. Від скликання думи 10. мая 1906. р. революційний рух в російській війську значно розширив ся. Міністерство думи не значить нічого иншого як відорване армії від дому Романових. Лібераль-

не міністерство французьке в рр. 1789. і 1790. перевело спасенну реформу для французького господарства розділом просторих земель коронних, шляхотських і церковних поміж хліборобів. Розділ землі був тоді підвалиною інтензивнішого господарства. В нинішній Росії означає розділ землі великої посілости, належно обробленої, сильною капіталом, поміж неосвічених, убогих хліборобів, занепад хліборобської культури. Російському хліборобови не так треба землі, як більше просвіти і капіталу. Одного і другого не може дати міністерство думи, воно не може екстензивної російської господарки в однім десятиліттю перемінити в інтензивну.

Якіж будуть позитивні діла міністерства думи? Через те, що воно не може инакше помножити доходів зворушеного революцією краю, то буде приневолене так зробити, як французьке міністерство: фабрикацією паперових грошей. Підчас французької революції було в обігу не менше як 45 мільярдів французьких асигнатів в р. 1796. То відповідало інтересови французької республіки оплачувати проценти державного довгу банкрутства, бо майже всі вірителі держави були Французи і виступали против цілковитої застави оплат процентів.

Але що 3/4 російського довгу державного є за границею, то єсть більше в інтересі російської держави, заздальгід застановити зовсім оплати процентів, як вдовольняти ся половичними мірами. Доперва державним банкрутством з довгів зовсім визволена Росія, найде у великих розмірах знов кредит за границею. Міністерство думи так само як ліберальне міністерство у Франції буде якщо заступник народної волі видавати щораз острійші розпорядки против поваг давньої царської держави. Воно потягне до одвічальности урядників, губернаторів, дворян, котрі гнобили і визискували народ. Міністерство думи і царської волі. В міру того, буде занепадати могутність корони. В кількох роках Росія стане ареною цілковитої анархії і власті тероризму, як то переживала Франція в 1793. і 1794. р.

Суперечности, на яких опирає ся російська революція, далеко більш, ніж суперечности, що викликали французьку революцію. У Франції не було зовсім суперечностей раси, народности і релігії. Суперечність між селянством а міщанством у Франції не була приблизно так велика як тепер в Росії. Коли півзасийний православний мужик ледво осягнув культурний ступінь передреволюційного французького селянина, у всіх західних краях Росії, від Лодзі аж по Владивосток, від Петербурга аж по Тифліс дає ся відчувати могутня рука свідомої цілі межинародної соціальної демократії. Коли Наполеон Бонапарт 15. грудня 1799. р. заявив: „Революція скінчилась“, тоді хліборобські відносини Франції поправили ся, а причини революції уступили. Однак в Росії за 10 літ аграрні причини революції не лише збільшуть ся супротив німцішних, але також і застоси збільшуть ся, якими соціальна демократія піддержує революцію в Росії і її пособляє. Небувало в Росії спільне ділане неосвіченого мужика з межинародною річно зростаючою соціальною демократією запевняє тривкість російської революції на десятилітє.

Західна Европа інтересована в російській революції долею російського державного довгу і російських границь. В переднім слові до мого в марті 1906. року виданого діла „Будучність Росії“ я вже передсказав, що російська 4-процентова рента з р. 1902., що тоді стояла на 84 на берлінській біржі, спаде небаком на 70 і 60. Дня 19. липня 1906. р. упала вона в Берліні на 74. Дуже імовірно, що ще 1906. року упаде на 65, а в 1907. р. понизиться 50. Незвичайно неімовірно, щоб Росія могла ще один рік правильно платити проценти і можна уважати певною річю, що за три роки зовсім застановить оплату процентів. Для Німеччини, де є на 31 мільярдів російської державної ренти і російських зелізничних паперів, буде то дуже болючо.

Мадярська коаліція.

В угорську коаліцію вкинено яблуко Еріди, так її провідники мусять велику часть своєї сил зужити на се, щоб не дати коаліції розлетіти ся. Віддаючи керму держави в руки провідників скоалізованих стороництв, зроблено се, що одна частина коаліції, числячи ся з реальними услівами переведення реформ обнятих програмою стороництва, і цінячи власть більше, ніж становить опозиції без виглядів на побіду, усуває на дальший плян головні постулати скоалізованих, чим викликає невдоволене і фронду крайних

членів коаліції, особливо непримиримих независимців. Більша часть дивників стороництва независимости ударе на коаліційне правительство, закидаючи ему, що мимо побіди коаліції, мимо того, що власть дістала ся в її руки, в політичнім положенню Угорщини, спеціально від національного зглядом, не можна добачити ніякого позитивного поступу. Независимці нарікають, що правительств, зложене з провідників коаліції, не дає ще жадного вловимого знаку, що стремить до зреалізованих національних домагань Мадярів. Се невдоволене великої часті коаліції і її стремління, щоб справу поставити ясно, веде поволі до розламу в коаліції, до нового угруповання стороництв.

Вже досить виразно зарисувала ся боротьба між поодинокими стороництвами, що увійшли в склад коаліції. Як довго треба було повалити зневажених всіми опозиційними стороництвами лібералів і їх правительств, так довго опозиція ішла солідарно і утворили коаліцію, виступала як одно стороництво. Тепер, коли опозиція побідила, найсильніше стороництво коаліції домагає ся, щоб коаліційне правительств вводио в життя его програму. На се інші стороництва коаліції відповідають, що приступили до сеї коаліції під услівом, що не будуть потребувати відступати від власних засад. Независимці домагають ся переведення цілковитої економічної і політичної независимости Угорщини. Стороництво конституційне і людочки відповідають на се, що вони не єть обовязані стояти за сям жаданем независимців, бо вони стоять на основах 1867. р. і стороництво независимости, хоч воно є більшостию в коаліції, не має права жадати, щоб меншість в сій справі піддала ся ему.

Другою причиною диссонансів в коаліції єть реформа на підставі загальног голосованя. Стороництва закидають правительству, що хоч виборча реформа є одною з перших точок програми коаліції, правительств сею справою абсолютно не займає ся. Міністерство внутрішніх справ заняте тепер радикальною реформою муніципальної автономії, в міністерстві торговлі працюють над пропозиціями в справі на велику скало закритих соціально-політичних інституцій, в міністерстві судівництва переводять радикальну ревізію кодифікаційних праць а міністерство рільництва займає ся виключно аграрними справами. Міністерство взагалі забрало ся до роботи над найріжніріднішими справами, але як хто спитає: „що чувати з виборчою реформою?“ то відповідають, що єще не зібраний потрібний до сего статистичний матеріал і не покінчено студій над питанням, який вплив буде мати розширене виборчого права на уформоване національних відносин.

Доси правительств старало ся, і то з успіхом, зробити кінець становию ex-lex на Угорщині, а про реформи, спеціально про реформи в напрямі бажаним найсильнішою частію коаліції, так як би забуло. Природно на річ, що в кругах крайних независимців така повддержливість правительства в виконанню побіди і власті, викликало зразу здивоване, а відтак невдоволене. Наслідком того є стремління творення нових партій, котрі за першу свою задачу уважють зреалізоване засадничих домагань партійних програм. Ті нові партії, згідно часті давних партій, що вилотять ся з коаліційної звязи, поставять яко першу свою задачу здійснене національної програми, чи здобуте загального голосованя, або одио і друге разом.

Мадярська коаліція є нині на найліпший дорозі до розбиття. Поки що коаліцію ратує єще факт, що правительств Угорщини є в руках провідників коаліції, і хоч соймові члени коаліції суть з него невдоволені, то загал виборців все єще надіє ся, що правительств так має силу і щіру волю, хоч незрозумілим для загалу способами і дорогами зреалізувати ту програму, котра при виборах побідила і політичну власть в Угорщині віддала в руки тих, против котрих зачинають бунтувати ся ті, котрі хотіли би сий час і поволі, до послідних конвенцій використати свою теперішню власть і силу.

Товариство задаткове в Зборові.

На допис поміщену в ч. 95. і 96. „Діла“, дирекція товариства оголосила в ч. 105. і 120. спростоване, котре годі полишити без основного поясненя.

Дирекція — каже, що др. Вацик приняв посаду директора лш з обовязку патріотичного, бо від его вибору учинено зависимим уділене товариству потрібної помічі фінансової. Чи учинено від вибору др. Вацика зависимим уділене помічі чи ні, о тім пп.

директори не можуть нічого говорити, а то з тої причини, що о сю поміч не вони, а зовсім хто инший старав ся; а той хто инший о висше згаданій „зависимости“ нічого ініційно від нікого не чув.

Спростоване називає п. Волянського „укінченим правником“. Се вже дійсно річ цікава, дячого укінчений правник опинив ся на так скромній посаді. Ся посада однак була скромною всего лиш чи не один рік, а по році п. Волянський прийшов до нескромної платні в сій спосіб, що по скінченім засіданню надзираючої ради затримав єще довше своїх обожователів з поміж членів ради, і вони то ухвалили п. Волю нескромну платню. Що-до сеї посади, то п. Волянський дякувати має за неї не кому иншому, як лиш О. Гарасимовичеві. Бож надз. рада поручила О. Гарасимовичеві з межі 30 компетенцій вибрати одного. О. Гарасимович вибрав власне п. Волянського. За те той сам п. Волянський, коли розвив ся в товаристві поріс в пір, ставити надз. раді внесене, щоб О. Гарасимовича виключити з товариства. На его жаль скінчило ся на тім, що хтось з членів ради (вибраної 10. червня) зробив увагу, що власне О. Гарасимович був одним з тих, котрі перед трема роками найбільше потрудили ся, щоб товариство дістало ся в рускі руки.

Що-до пушків, то дирекція в спростованню твердить, що позичаючи складали в ню свої „добровільні“ датки. Оскільки датки ті були добровільні, о сям можуть сказати О. Цилинчук і судія Тимяків і багато инших, котрих імена в разі потреби можна буде подати.

Надзираюча рада, хоч дирекція каже инакше, таки рішучо аж два рази своєю ухвалою заборонила збиранє жертв в людях, тож протокол засідань ради.

Дирекція каже в спростованню, що неправдою є, мов би то директори заявили люстраторам, що вони є „jedynymi obywatelami polskosci w towarzystwie“. Чи се правда чи ні, за се нехай відповідають самі пп. люстратори, з котрих оден о тім говорив, і то з обридженем. На се обовязуємо ся перевести доказ правди.

На спростоване фактів треба було довше чекати. Дирекція вичекала, аж відбудуть ся загальні збори, і аж по тім виступила з запереченем. Звістно ппир терпеливості.

І так дирекція каже, що позичку векселеву ч. 1618 уділено по всякій формі, а позичаючий, котрий сам мав багато не посідає, має однак замовити позичку у речителів. Після нашого погляду речителі суть на те, щоб позичка не пропала; але жтож буде платити рати? Чи позичаючий? Він жеж не має з чоґо платити! Речителі? Се вже „ultima ratio“!

А вжеж класичне спростоване що-до позички векселевої ч. 6117, що-до котрої дирекція сама признає, що позичаючий посідає лиш 7 1/2 морів ґрунту. Дячого-ж та сама дирекція, маючи табулю майже, як то кажуть, під носом, відноситься письменно в справі сеї позички до членів ради подала, що він має аж 16 морів? Скоро-ж на уділене сеї позички призвано на підкладі 16 морів, дячого би дирекція, оглянувшись пізніше (як сама каже), що стало ся, не стримала виплати позички? Кажуть, що позичаючий затягнув сю позичку спільно з жінкою. Се вже попросту лож!

Факт, що др. Вацик ужив жира товариства на свій приватний вексель, збуває дирекція в своїм спростованню майже нічим, хоч єще в марці с. р. п. Волянський, припертий до муру членом шконтруючої комісії, сам признав, що сий факт є дійсно надумантем.

Надз. раду скликано дня 13. марця с. р. на те, щоб винуватих потягнути за висше наведені фактом до відвчальности. Що більшість її членів, горючих стороницків п. Волянського (дячого вони такими суть, о сям буде пізніше бесіда), повела справу инакше, се инша річ. На тім засіданню більшість ради устами О. Мізя поручила дирекції виготовити обширне оправданє на повисші (а також і инші) закиди і в тім оправданю добре „накивати“ пп. люстраторам, що вони сьмили в своїм справозданю такі рішчі плести. Отже дирекція мала оправдатись. Та як? Хіба когось перекопати, що 7 1/2 більше як 16? Або що др. Вацик, надуживаючи фірми товариства для своїх приватних цілей, не поповнив надужитя, але зробив сий не товариству?

Що-до спіяки гри в льоси, котрої шепом є п. Волянський, а котрій дирекція уділила кредиту на квоту 4500 кор., і то без жадного облігу, дирекція каже, що се не правда, бо позичку уділено на застав льосів. Добре! Застав льосів, се забезпеченє позич-

ки, але облігу (векселя, скрипту) таки не було.

Все те дирекція збуває отсими: Всі ті факти се інтрига Українців, а доказом того заг. збори, що відбули ся 10. червня с. р. Збори одноголосно ухвалили вогум довіря дирекції і ту саму дирекцію вибрали на дальшу каденцію.

Пригляньмо-ж ся сими зборам. Не дармо-ж пп. директори самі себе називають оборонцями польської. Збори уладжено зовсім на вір славно звисних галицьких виборів. Назначені були на 3. год. по полудни, а вже о год. 2. льокаль був запханий цілком сторонниками п. Воляньського, і то так, щоби ані оден з „Українців“, котрі прибули на збори о означеній годині, не дістав ся до середини. О год. 3. отворено збори. Кількох сьвященників на чолі якої півтора сотки селян намагають ся дістати до середини. Та удало ся се заледви трем сьвященникам, а з селян не впущено майже нікого. Ті три щасливі, розглянувшись по лицах зібраних в льокалі людей, бачать межі ними більшу половину не-членів, звичайних наганячів виборчих; ддятого домагають ся, щоби заряджено контролю, а то, щоби кожний присутній виказав ся книжкою удоволю. Та се скромне жадане поділяло на наганячів, як червона хустка на бика еспанського. В сій хвили на даний знак стиснули ся наняті борці до купи, і то так сильно, що майже геройством було позіставати далше в льокалі зборів. — Збори тимчасом, як вже вище сказано, почались, а ріжнили ся вони від всіх попередних тим, що всі точки порядку дневного пильовано неміовірно скоро. Дирекція хвалить ся, що товариство має 4 мільйони обороту. Тимчасом справоздане касове з того 4-мільйонного обороту тревало заледви 2—3 хвилі. Зараз по справозданню, як всюди і все дїє ся, мала бути над ним отворена дискусія. Крім того мало бути відчитане (і то власне тепер) справоздане з люстрації. Однак до голосу не допущено нікого. Замість того всего виступив зараз о. Тимкевич, яко член комісії ревізійної, і також в протязі 2 хвилі [буквально] зробив своє.

Всі рахунки в порядку, з Звіязки були аж два шконтра: перше викрило лиш дрібні неформальности [а la вексель д-ра Вацка], а друге на славу дирекції не викрило нічого істичного. На се дали ся чути голоси: „Се лож! Вас селян обманюють!“ В тій хвили на дану команду Грабовецький і Храбруський патріоти витиснули тих мальконтентів з салі, грозючи упірним чинною зневагою.

Однак не завадить ближше приглянутись тим справам, котрі так поспішно пильовано на сих зборах. Отже ревізійна комісія каже, що все в порядку, а сконстатували се нібито аж дві люстрації з Звіязки. Замовчав (а може і не знав) при тім член комісії сю обставину, що так комісія ревізійна як і контрольна заосмотрила була замкнене касове і білянс за р. 1905. своїми підписами, хоч в тім всім були дубіи, навіть у звичайній додаванню цифр. Сі ошибки винайшов і справив аж люстратор. Колиж дирекція в сей спосіб виготовляє річне замкнене і білянс, то вже з сего одного можна собі уявити, як солідно ведене взагалі ціле діловодство. Тепер жеж можна запитати: звідки то комісія ревізійна набрала так твердого пересвідчення, що все в порядку? В справозданню з другої люстрації між іншими стоїть так: „Ревізія виправді не викрила фактів каригідних в значеному кодексу карного (в такім разі вже не могли би вже навіть і Габківці), виказала натомість промахи і перекрочення, котрі свідчать о мильнім і одностороннім розумінню і виконуванию обов'язків, які накладає закон і статут“.

Як вже вище сказано, білянс був зовсім ошибочно зложений дирекцією і так затверджений органами контрольними, і в такім стані предложено єго надз. раді, котра єго прийняла. Та правда, в раді вже не було тих мальконтентів, котрі любили про все самі перекопатись, от хоть би про се, як сумовані цифри. Тимчасом рада була того пересвідчення, що панове, котрі беруть по 11 тисяча сьвяточного дарунку, і то власне за зложене білянсу, чейже схотять єго зложити належито. Та дарма!

Тепер факти. Справоздане люстрації констатує здирство на рік уділів, констатує далше, що тими здираними суть власне бідаки, а не маючі. Справоздане рішучо каже, що товариство задат. в Зборів є одним з найдорожшх банків в краю. Книжочки вкладкові товариства не годять ся з дотичними контами; часом навіть сальдо книжочки є о много вище, ніж виказують книги товариства; прим. книжочка ч. 1213. На висшій позички (понад 1000 К.) уділяє свого приволеня надз. рада. Довжникови з позички вексл. ч. 6220 і 6411. признала рада позичку в квоті 4000 К., але дирекція таки уділила єму 4800 К.

Пригляньмо ся тепер записам кавційним. Властитель запису канц. ч. 15. на 2600 К., обтяжений що-до товариства на 6.730 К., має, як викazuje єго табулі, заледни 6 моргів і 1567 сьажнів, обдольжених поза товариством на 1.743 К. Властитель запису канц. ч. 17. на 2.500 К. має 12 моргів 402 сьажнів, обтяжених на карті С квотою 3.600 К. поза товариством. Він викип товариству 6.040 К., а має всіх довгів 9.040 К.; тож здає ся, єго майно не вистарчить на їх покриті.

Се факти, і то лиш кілька з поміж многих. Що-ж на се ради? Що на се органи, покликані до контролю? Більшість мовчать, бо мусить мовчати, бо їх імена під днем 1-го мая с. р. фігурують в реєстрах довжників товариства разом на квоту 4.500 К., а враз з порукою на 12.160 К. Отже всі вище наведені факти чейже досить ясно доказують, що в діловодстві товариства зовсім нема так

взірцевого порядку. Та мимо того „оброїсу польської“ ликують. Тепер мають раду (вибрану 10. червня с. р.), котра їм певно спокое не закамають ані не видвигне на кожну засіданю мари „Союза ревізійного“, котрої то пп. „оброїсу“ так чогось лякають ся. Однак до повного вдоволення бракує пп. „оброїсам“ еще лиш одного, а то виключення з повариства тих, котрі сьміють їм правити так неприємні річи. Тож ну же панове! Може ваша совість не конче з сими годить ся? Се-ж пусге! Ну же! Тепер прецінь водить рей в товаристві кліка, зложена по більшій часті з людей, котрі прийшли на „опихане“. Перед 3. роками, коли з причини товариства треба було і наразитись, сих людей не було, хоч їх прошено, щоби вписали ся в члени товариства (прим. д-р. Вацка). Тепер жеж вони рядять ся як „сїра гусь“ і першим їх подвигом є: виключати. Другим подвигом, як самі кажуть в „Галичанів“, має бути ширене кацапської гнилі на ціле „Подоле“; а як на тім вийдуть члени при неограниченій поручі, хто би там о се дбав.

На тепер досить сего. Як-жеж надир. рада за сі факти прине ордері пп. директорам, в такім разі ми подамо ще цілий ряд інших фактів, котрих маємо на жалє подостатком.

Сьвящ. Василь Мадзко, парох в Сервирах. Сьвящ. Григорій Дякон, парох в Махнівцях. Сьвящ. Микола Рицар, парох в Богутині. Сьвящ. Антін Сосенко, парох в Заруді. Сьвящ. Ксенофонт Сосенко, парох в Конюхах. Сьвящ. Еміль Гавриш, парох в Бібіданах. Сьвящ. Василь Пилипчук, парох в Білоболах. Сьвящ. Іван Аліськевич, парох в Ярославцях. Сьвящ. Євген Гарасимович, парох в Присівцях. Сьвящ. Григорій Аліськевич, парох в Остапівцях. Сьвящ. Дмитро Склешкович, парох в Помор'ях. Сьвящ. Петро Чумак, парох в Озер'ях.

Порядки ня галицько-польських почтах.

[Допише.]

Які порядки панують на наших Галицьких почтах — ніби австрійських, а по правді відданих Полякам в аренду, — коли розходиться ся о письма, адресовані по руски, дасть нам лиш слабкий образ письмом міністерства торговлі, яке дістав я у відповідь на мої зажалення з причини численних неправильностей при доручуванню посилок. Письмо се звучить:

„Ц. к. Галицька Дирекція почт і телеграфів ч. 68203. Львів дня 12-о червня 1906. До Вл. Пана Др. Теофіля Кормоша, адвоката в Перемишлі. На жалобу з д. 15. вересня м. р., стилізовану до ц. к. Міністерства торговлі, і в покладженню аналогічних зажалень з д. 30. липня і 29. серпня м. р., внесених до ц. к. Дирекції почт і телеграфів у Львові, повідомляє ся Вас, Вл. Пане, на основі рішення того-ж Міністерства з д. 21. цвітня с. р. ч. 12.256 ек 1906, що піднесені Вами заміти, що-до неправильного трактування Ваших пересилок почтових показали ся по більшій часті на жалє не безосновні. Зайшовши неправильності мали безсумнівно свою причину в неувазі дотичних функціонерів почтових; інші мотиви не могли тут входити в гру, так як кожний случай хибно-го справлення або доручення пересилки буває остро караний без огляду на те, чи в данім случаю розходить ся о пересилки, адресовані кирилицею чи латинськими буквами. Годі проте припустити, щоби наведені в жалобі похибки могли мати національний підклад. Переходячи з окрема до поодиноких заміт, повідомляє ся, що по переведенню точних доходжень стверджено слідуєчий стан фактичний. 1) пакет масла, наданий під Вашою адресою до Туря 21. липня 1905 в Коломиї, вислано хибно до Тире на Угрях... Оправдане тоє не видержує критики, понеже... згаданий пакет надійшов до Туря дня 17. серпня 1905., а неприятний Вами зїстав звернений на місце надання, де єго надавєць назад відобрав. Подібна судьба спіткала пакет масла, наданий під Вашою адресою також в Коломиї дня 15. липня 1905. Пакет той зїстав спроданий в Будапешті в урядовій дорозі за 6 К 90 с. 2) Натомість дальші пакети, а то а) пакет з дичиною з Мостиск з 22. серпня 1905., з маслом з Яблонова з 20. липня 1905., з я-блоками з Залишк з 15. серпня 1905. і пакет масла з 19. липня 1905 зїстали доручені Вам з незначним опізненем. 3) Що-до листу порученого ч. 255. (зеліничне авізо), наданого в Лопушанці хом. дня 12. цвітня 1905. під адресою Йосифа Пліша в Турю, то опізнене в дорученню наступило з тої причини, що лист згаданий зїстав висланий хибно до Турки над Стриєм, а відтак доперва по спостереженню похибки справлений на властиву дорозу. 4) Поручена картка експресова ч. 177., надана під Вашою адресою в Перемишлі д. 24. липня 1906. зїстала наслідком неуваги амбуляційного функціонера вислана в напрямі до Чехії і дісталась хибно до Тиси в Чехії. — 5) Вкінці лист звичайний, наданий в Турю 18. серпня 1905. під адресою молочарні в Мишині, не дійшов на місце призначення головню по тій причині, що на адресі не подано послідної пошти.“

„Функціонерів почтових, котрі в наведених случаях допустились неправильностей, потягнено до строїгої відвічальности, а рівночасно уділено всім підвластним урядам строїго напіннення, щоби пересилки, по руски адресовані, були належито трактовані.“

„Жадане з приводу тих неправильностей відшкодоване не може бути однак признане, понеже після § 2. орд. . . не бере заведенне почтове на себе ніякої відвічальности за опізнене в транспорті взгл. долученню листових пересилок, після § 43. . . не від-

повідает також за вазові пересилки зі змістом, підлягаючим зіпсутю. *Sabat* вр.“

Тільки каже рескрипт міністерський. Чи державний скарб має відповідати за шкоду заподіяну, о се я ще поспитаю ся трибуналу державного, о скілько напіннене до підвластних урядів має успіх, се нехай осудить той, що має з почтою до діла. Я про себе успіху не бачу ніякого.

Наведений рескрипт міністерства ілюструє дуже красно ту „polnische Wirtschaft“, під котрою доводить ся нам жити. А треба тут заприїмити, що се слабонький лиш виїмок з тих всіх секатор, які нам доводять ся перекривати, бо випадки тут наведені, дотичить лиш одного чоловіка і то в протязі не сповна двох місяців!

А коли може гадаєть, що від часу тої жалоби дещо змінило ся, то дуже ошибаєть! Телеграми до мене з залпаченим післанцем дістаю ся сего літа (вже другим раз) третого дня. Посилки для мене призначені вандрують далше по цілм світі і я звичайно дістаю посилку без фрахту, а другим разом знов фрахт без посилок; часолиси часто не доходять, а більша часть листів місто просто до Туря їде наперед до Турки, звідки їх завертають назад до Туря. *Vivat* галицько-польська господарка!

Д-р Теофіл Кормош.

3 Росії.

Телеграми.

Відень. „Neues Wiener Journal“ доносить з Петербурга, що міністром війни має стати на ново бувший міністер війни і бувший головно-командуючий в Манджурії генерал Куропаткин.

Петербург. Бажаючи на слідуєчий сесії державної ради і державної думи предложити в першій радї проект закона о загальній елементарній науці, рада міністрів дня 21. с. м. рішила поручити окремій комісії виготовлене відповідного закону. Рівнож узнала рада міністрів потрібним підвисшити платні учителів елементарних шкіл і помножити число тих шкіл та призначила на слідуєчий рік на сю ціль 5,333.000 рублів. Далше прилагодила рада міністрів проект закона в справі рівноуправнення хлопів з іншими клясами населення і признала конечною річю знести закони обмежуючі свободу науки в литовських провінціях і в польській королівстві. Вкінці виготовлено проект знесення посад земських начальників, а утворення на їх місце селянських комісарів.

Варшава. До „Kurjer-a Warszawsk-ogo“ доносять з Петербурга, що в двірських кругах порішено знов розпочати переговори з суспільними діячами. Згадують про Гучкова і Львова. Прем'єром мав би мабути бути Шипов, хоч дехто з двірських кругів волів би на тім становищі видіти урядника. Замітною є обставина, що зачали говорити знов про гр. Віттого, котрий має незадовго прийти. Великого значіння надають фактови, що Віттого запросив був до себе цїсар Вільгельм.

Берлін. „Vossische Zig.“ доносить з Варшави, що вчера удав ся німецький віцеконзуль бр. Лерхенфельд до Лодзі, щоби переслухати німецьких горожан, пошкодованих на тілі або майні в часі стрілянини минувшої середи. Віцеконзуль, прибувши до Лодзі, удав ся насамперед до мешканя Німця Кіна (Kühn), котрого мешкане салдати знищили і зрабували підчас переведення в нім ревізії. Лерхенфельд застав уже у Кіна команданта томского полку, котрий веде слідство. Протоколи, стягнені з пошкодованих, мають бути переслані в дипломатичній дорозі до Петербурга. Так само англійський конзуль в Варшаві веде енергичне слідство що-до пошкодованих англійських горожан. Що-до Германа Roche, котрому куля розтріскала коліно і котрий в наслідок того помер, ведуть ся дипломатичні переговори, а родина зажадала за єго смерть 75.000 рублів відшкодованя.

Петербург. Хлопи із ставропольської губернії вислали до Петербурга просьбу о цілковите увільненє їх бувшого посла до думи Оніпка. Жінка Оніпка виїхала дня 18. с. м. до Кронштаду, щоби особисто за мужа заступити ся. В сю дорозу забрала з собою наймолодшу дитину, котра еще при грудях. Двоє старших дітей лишило ся в Ставрополі. — Розправу воєнного суду в справі кронштадтского бунту перервано на кілька днів, бо ще не укінчено слідство.

Москва. До Курска привезено 50 політичних в'язнів. На двірці в Курску виправили вони демонстрацію, розвінули червоний прапор, сьпівали революційні пісні і підносили оклики. В Курску побоюють ся залізничного страйку. Військо: піхота, кавалерія і артилерія, обсадило дворець.

Петербург. З Москви доносять сюди, що там зник без сліду бувший посол до думи Самоїлов, оден з провідників групи праці. Перед двома тижнями одержав від товариша депешу з візванем на важну конференцію до Петербурга і від того часу слід по нїм загиб. Побоюють ся, чи депеша не була сфальшована і чи посол не впав в яку засідку.

Відень. „N. fr. Presse“ доносить з Варшави, що дня 22. с. м. якийсь незнаний революціоніст стрілив на улиці до полковника жандармерії Штенбок-Фермера. Полковник ранений так тяжко, що сумнівають ся, чи буде жити. Військо дало за утікаючим салву, та кулі єго не поцілили і він утік.

Москва. В губерніях: вороніжській, пензанській, саратівській, катеринославській, нижно-новгородській та казанській панує серед сільського населення страшна нужда. Нічо не врядує ся. Хлопи, обурені вже передше розв'язанем думи, потворили ватаги і напад-

дають вже не лише на двори але і менші місточки. Військо безсилне, впрочім жовнірі дуже нерадо виступають проти хлопів. Одні ще козаки становлять певну підпору адміністраційним властям. У вятській губернії селяни підпалили правительственні ліси. Рільні розрухи вибухли також в гродненській губернії.

Берлін. „Berliner Tageblatt“ доносить з Риги, що там треба було значну часть поліціантів відправити із служби, бо сконстатовано, що вони належать до революційних сторонників. Так пр. виказало слідство, що поліціанти остерігали телеграфічно робітничі і революційні збори, коли військо наближало ся.

Варшава. Арештовано 150 осіб підозрілих о участь в замахи на генерал-губернатора Скалона. Поліціанти по посліднім замахи є в такім страху, що громадно вносять просьби о дїмсію. — Генерал-губернатор Скалон видав розпорядок, на основі котрого всі наочні сьвідки замахів на жите або майно, відмовляючі своєї помочи, будуть карані 3-місячною в'язницею, хіба що такієї помочи станула на перешкодї небезпека жита або які інші згладі. В той самий спосіб будуть карані й ті особи, котрі не повідомлять властей о всім, що їм лише про злочини відомо.

Катовиці. В граничній місцевості Мочки, на австрійській границі, dokonano сьмілого нападу на російську граничну сторожу. Ото в нощі фальшивими сигналами заманено жовнірів в засідку. Капітана сторожі застрілено, а жовнірів розброєно і звязано. Підчас того 12 уоружених людей перейшло через границю на російську територію.

Льондон. Тепер виявило ся, що хвороба Трепова походить від того, що хотіли єго отруїти. Кухаря і трех служачих арештовано.

Москва. При самім вході до міста прийшло до стички між боевим відділом революціоністів, числячим 150 людей, а козаками і жандармами. Аж коли прийшла з міста поміч, удало ся козакам перемогти революціонірів.

Петербург. Недалеко Одеси 48 уоружених людей задержало поспішний поїзд. Почтову касу розсаджено динамітом і зработовано 300 тисяч рублів. Жовнірі, призначені до пильованя каси, зникли разом з рабівниками.

ТЕЛЕГРАМИ.

Парлямент.

Відень. „N. fr. Presse“ доносить, що комісія для виборчої реформи збере ся дня 12. вересня с. р., а перше засіданє посольської палати по феріях відбуде ся дня 18. вересня с. р.

Програма словінського поступового стороництва

Любляна. Ще в весни заповіджені збори мужів довіря словінського поступового стороництва в Країні скликані на день 11. жовтня с. р. Збори мають заняти ся реорганізацією стороництва і остаточним уложенем програми, котрої проект виконуючий комітет вже виготовив. Після сего проекту жадати-ме стороництво головню народної автономії, якої остаточною метою є з'єдиненя Словенія. Невідкличним успівом є заведенє словінського языка у внутрішній службі у всіх замешканих Словінцями провінціях і утворенє висшого суду та словінського університету в Люблянї. Щоби сю ціль осягнути, треба з усіх сил стреміти до сильної звязи з рештою славянських народів, передусім з Хорватами і Сербіями.

Марбург. Вчера відбули ся тут збори мужів довіря Словінців із Стриї. Раджено над виборчою реформою. По рефераті п. Пльоя і кількох інших послів збори ухвалили резолюції, в котрих зажадали загального і рівного права голосованя, опертого на числі людности. Рішено також всіма средствами стреміти до сповнення жадань Словінців, хочби навіть прийшло ся ужити і обструкції.

Подорожі монархів.

Християнія. „Aftenposten“ доносить, що король і королева в осени удадуть ся в дальшу подорож і відвідують між іншими Копенгагу, Лондон і Париж.

Берлін. Тутешні дивенники доносять, що вість, будьто би в осени має прибути до Берліна данський король, є неправдива. Замітне, що данський король наміряє так само уникати Берліна, як англійський король Едвард.

Страйк в Еспанії.

Більбао. Військо сповняє службу публичного безпеченства. Всі дивенники перестали виходити. При стичках з поліцією були по обох сторонах убиті і ранені. Торжественно, прилагоджені на приїзд короля, відкликано. Майстри не хотять починити страйку ючим ніяких уступок.

Мадрид. Страйкуючі в Більбао пробували перервати залізничну лінію, але поліція сему перешкодила. При сїм прийшло між обома сторонами до борби. Двох людей убито, а трох ранено.

Революція на Кубі.

Гавана. Відділ морських жандармів розігнав ватагу повстанців, при чім було багато убитих і ранених. Трох повстанців спіймано. Інша група повстанців держить ся в St. Louis. На президента Гавани Немеса пробувано виконати замахи.

Париж. Повстанє на Кубі в провінціях Пінар дель Ріо і Гавана є — здає ся — ду-

Внаслідок міжбанківської угоди між банком "Zürcher Zeitungs" і банком "Groszowsky" розпочався процес ліквідації державних банків у Швейцарії, оскільки на момент ліквідації виступили всі до кожної першої худоби в селі надержки 2500 грн. по одній вазі в сільсько-белі, зм'яв, унів, Крістоффів, Оліві і Оліві, а також, рех, кат, пом'яток і по північній, а в селі надержки 30 тп і 8 м. циних, зм'яв, був державний будки до північ, по одній вазі в сільсько-Москві, Су-дова випів і Заміт, П. в. Дирекції державних державних буді, пріамати еферти північній до 22 годині в попутні дні 30, серія 1905, 6-годині, унікаль, досісти м'якості перелітати в п. к. Прислів'я, азіанські, перелітні, візти, консерванти і сушени III поперу 1905.

— На будову дому „Сокола“ у Львові зложили слідує: Ви. Добродіє за час від 1. липня 1905 до 30. червня 1906 в коронах: а) жертви: Галаревич 0'12, Товариство кредитове в Соколі 10'00, Сьмішко 2'00, Др. Гр. Гарматій 16'55, О. Сопотницький 0'25, Петро Гомків і Петро Баран на руки Андрея Шматі по 1'00, М. Посацький (через Діло) 4'00, Ф. Ш. і Г. 1'20, о. Володимир Ардан 1'60, Олена Леонтович 10'00, о. Галіант зібрав від о. Гузара 0'20, Коця 0'20, Юлія Галіант 0'20 і Ірени Тарновської 0'40, Юрко Семотюк 2'00 (знайдене), Клим Гутковський 3'58 (збірка), Н. Н. 2'00, Марія Белевіна 1'20, Др. Розенгартен 2'00, Семен Шпіцер 1'00, Ст. Височанський 2'00, Олександра Гаврис 2'00, о. П. Карпинський 2'00, Н. Н. з Швайцарії через друга А. Федора 10 кор., складка після свяченого в Соколі 5'24, Панталеймон Малинович 2'00, М. Д. Львів 1'00, б) з пушок: Базар сокольський 10'00, Товариство кредитове в Соколі 7'74, Каса пожичкова „Поміч в Теробові“ 5 кор., читальня українських богословів 1'11. — в) за цеголки: Захар Садовський 14'00, Красноперо 0'06, Андрей Шеліга 3'00, о. Стефан Височанський 8'00, Д. Кучика 2'00, Леонтина Литинська 12'00, о. Михайло Мосора 8'00, В. Коритовська 2'00, Михайло Ревуцький 10'00, Андрей Шматі 3'00, Др. Евгений Вацик 8'00, о. Стефан Питлик 2'00, Осип Іванець 4'00, Михайло Зацерковний 2'00, о. Сміновський 4'00, Василь Остапчук 20'00 і Читальня українських богословів 12'00. — Складаючи ширю подяку всім Добродіям і жертводавцям просимо і на дальше не забувати про будову Сокольського дому у Львові, який повинен стати осередком патріотичного українського руху не тільки в Галичині, але перенести свою діяльність також на дальші краї і побудити в них наших Родимців до праці для національного розвою нашої держави. — За комісією будови дому Товариства „Сокол“ у Львові. — Ф. Левицький, представитель, Е. Пернарковський, секретар.

— На Руску Захоронку (в податку до виказу жертв, оголошеного в ч. 146. „Діла“) зложив: п. Йосиф Сахриш 28 кор. від о. Мих. Туркевича, пароха в Сухорічу, і 6 кор. від себе.

Переписка Редакції.

Впа. Дописуватель в справі семінарій. Ми-ж писали, що сама дирекція спротивила

ся задержанню паралельки на І. р. і тому рада краєва таке поставила внесення. А треба признати, що не мало радці заводити паралельку на І. році, скоро сая І. р. опісля учеників не помістила би, а міністерство дія І. року паралельки не хотіло призволити.

Переписка Адміністрації.

Вп. О. Прип. в Рош. Тепер вплачено за червень а не серпень. — В. Бі. в Кра. Тепер вплачено лиш по коней червня. — І. Кри. в Вошля. Ваша картинка до нас не дійшла, тому і зміну не зроблено. — А. Ри. в Уті. В сім році одержано дійсно 24 К з котрих 6 К вписані зістали на задеглість з минулого року, а до кінця сего року прийде нам ще 11 К 40 с. — Г. Яким. в Тар. Поправку заряджено, а з рускою адресою річ трудніша, позаяк сфера для руских адрес в Рашеві, кінчить ся, а через висилку посилки з рускими адресами, були би ми наразені на не- потрібні страти, бо не всюди є у нас то- лерантні почти, тож до західної Галичини, уживаємо лиш польські або німецькі адреси. До кінця сего кварталу прийде нам 5 К.

Надіслане.

Д-р М. Дорундяк

адвокат в Борщеві

пошукує конціпента — зараз.

827 3-6

Коперники і Сн

Витки і Мейнінг у Львові: плащ Галіцян ч. І, протів Банку Гіпотечного на пенсійних плащі Галіцян поручає.

Барометри аеро- іди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Аеро- метри пішкі по 12, 16, 24 і вище. За- разом поручаємо в найліпшій виборі окуляри циліндри, лупи і всілякі інші прибори оптичні, всілякі напруги полагодує ся як найкраще і найдешевше.

415

Студентів в цілм удіря- не 4 і родителі, своєю сп'якою прийме ся Жу- лівського 2 а. 811 1-3

Глядає ся помічник для ученика 7 мї гїмн. вляси у Львові. Оферта просить ся вписати під адре- сою: В. Левицький, ц. к. нотар у Вячичках коло Львова. 849 1-4

Укіачена учениця 9 вляси в яворівським монастирі С. С. Вислянськ глядає лекції на селі на цілий рік. Зголошена під адресою: А. В. ч. 7. в Яворові poste restante. 850 1-4

В містечку Немирові до ви- найму торгова мішаних товарів ч- тальні „Пресвіта“ в Немиро- ві. Інформація в торговлях. 847 1-3

ОГОЛОШЕНЕ.

Д-р М. Новановський канд. адв. шукає місця в ка- деларії адвокатській від верес- ня або жовтня. Зголошена з по- дачем условій приймає з греч- ности адв. д-р Легодинський в Десятині. 818 1-6

Пошуную учительки-Руски- ни, котрабачучи приватно 3 дітей, а то: 1, 2 і 7 влясу виділову а по можли- сти і на фортеяні. Захаріа- севич в Вишатицах п. Жира- 790 вида poste restante. 1-3

Бувший профессор прийме у- чеників на станцію Львів Гофмана 26. Малецький. 826 2-3

Матераци водосейні, спру- ждаові і ж-лізні по найдешевших цінах поручає Франц Цайзер, фабрика меблів, Львів, пасаж Міколайша. 810 1-6

Помости до церков цементові, камінцеві, мозаїкові поручає Т. МЕЛЬНИЧУК АРХИТЕКТ ЯРОСЛАВ. 19-50

Пошуную учительки до 3 дітей, від 1 ве- ресня або і вараз, котра би учила 1, 2, і 7 влясу виділову, а також на фортеяні. О. Захаріасевич в Вишатицах п. Жира- 790 вида poste restante. 3-3

Помічник торговельний, вправний, пошу- кує місце в торговлі. Виважа відомість у З. Матковського, управителя школи в Зарічу п. п. Десятин. 807 3-3

ОПОВІЩЕНЕ.

Маю на продаж око 30 кірців жата „Тріумф“ спрва- дженого з Кракова від Ва- зена по 18 кор. разом з міш- ком стація Каауш. Адрес: Антін Свіжек, п. Бабап над Лиминцею 716 2 3

Потребую учителя (найрад- ше філософа) до ориватного ученика 3. вляси рускої гімназії. А. Строцький, нотар в Отичів. 793 3-3

Потребую фірмача, стаю вільного, око 30 літ, порядного від 1 аб 15 вересня. Платня місячно з ві- том 15 корон, без вітку 36 до 40 корон. Господарства ріп- ного не проваджу. Зголошена під адресою: Д. Марко в В- хви. 819 3-3

Ученик VII. вл. руск. гімн. глядає лекції на цілий рік, в чеснім і спокійним домі. Мо- же приготує в р'внож елянь- скі діла до іспиту вступного. Відомість: Сиродів, Львів, Університет ул. Николая 4. 835 3-5

Академік совітний і впра- вний інструктор глядає лекції на цілий рік, в чеснім і спокійним домі. Мо- же приготує в р'внож елянь- скі діла до іспиту вступного. Відомість: Сиродів, Львів, Університет ул. Николая 4. 835 3-5

Сим маю честь заідомити, що заведемо купелен в Вур- кути (староке до кінця верес- ня 1006. З поважана Теодфіла Лавузова в Вуркуті в чта Жаба. 830 2-2

Відступлю коня військо- вого, Маринович, Снядець- них 6. 832 2-2

Потребую сейчас піддачного до виручування мене в дні седмичні в давні- стаї, при чім може належнито укінчити науку давніства, як також побирати науку писар- ни громадської, Іван Капшій дяк і писар гр м. Підсайчики 36-річ. 835 2-3

Учителька пошукує при- ватної посади. Здибелівна, ул. Каєпра Воч- ковського ч. 17, II. поверх у Львові. 820 2-3

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!

Однорічне Руске літографічне заведе

Андрій Андрійчич

знаходить ся при ул. Коперни- ка ч. 28. Поручає ся на даль- 7-5 ше ласкавій пам'яті. 8-15

Ліквідація Спілки тапіцерів

лише до 1. вересня. Набути можна ще комплетні спальні, сальони, столові, дивани, пор- тьери, фіранки, кили, мебелі матері, кофтри, матраца і т. п. Львів, Ягальонська 3. 487 11-15

4 пари черевиків лише за 2 зр. 60 кр.

продає ся по причині закуплення ве- ликої кількості ва підарм, як до- во стає часу. 1 пара муже- ских черевиків, 1 пара жіно- чих черевиків, брутних або чорних, а шкіри, в камики, до шну- ровани, із сльняним шкірянним під- оном, найкращого фасону. — 1 пара модна мужських і 1 пара жі- нох черевиків, елегантних, гарних, легких, но 4 пари лише за 2 60 зр. При намовленю досить подати до- вшту. Висла: на пісанийтоту еко- портний дім

СН. KAPELUSZ Kraków I. 91.

Зміна або зворот допускє ся, тому 7-5 всаке рівно виключене. 1-2

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ Найдешевша торговля галатерійних товарів АДОЛЬФА РАПША у Львові Гинек ч. II (напроти тов. Просвіти.) Поручає великий вибір мужского біля, хрва- ток, рукавичок, парасоль, лісок, шкіряних ви- робів, російських казюшів, альбомів як також туалетного мила і переуверті. Великий вибір пушок на цигарети, тютюни, гроші і свічки в гербом Руса. Великий вибір біжутерії. 149

ЧИТЕЛЬ орган руского товариства педагогічного двох- класки педагогічно-шкільної виходить від 1 чер- вня 1899 у Львові ул. Копальського ч. 15. Премієра- та річка 8 зр. ціна 1-40 зр. чварівця 30 зр.

Заснована 1782 Ціс. кор. привіл. Заснована 1782

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведе промислове в краю і одне в найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль- ских горівок, розалисів і румів

І. А. Бачевський у Львові

ч. і к. надзорний доставник

поручає Вп. Управам рілничих кружків і сільських ірманиць свої знамениті вироби по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і інших спиртуальнів у всіх смаках і яностях, після вимогів закону

на теплій, хемічній дорозі фабрично закладених і оо чинних та ц. к. інституту до розсїду спо- лх средств розсїдженних.

лики і інформації вислає ся на домашне поштою і даром. 1103 66-104

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

3 Іцкан 12'27*, 6'10, 1'40, 5'45, 9'05*.
" Кракова 2'31*, 5'50*, 8'45, 1'30, 5'25, 8'40*, 9'30*.
" Підволочиск 7'20, 11'45, 2'20, 5'50, 10'30*.
" Рави рускої 7'50.
" Лавочного 7'29, 11'50, 10'50*.
" Станиславова 8'05.
" Самбора 8'15, 1'50, 9'20*.
" Яворова 8'18, 4'37.
" Коломиї 10'05.
" Рашева 10'35.
" Тухлі 3'55 (від 15'6 до 30'9).
" Белзця 4'50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11'25, 2'05, 5'25, 10'12*.
Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від (6'5 до 25'9 вкл.), 7'07 перед полуднем, 3'25 5'30 по полудни і 8'20 вечер, (від 6'5 до 23'9 включно в неділі і лат. свята), 10'— перед полуд. 1'46 по по- лудни (від 1'6 до 31'8 вкл. що дня) і 9'35 вечер.
з Янова (від 1'5 до 30'9 вкл. що дня) 1'15 по полудни (від 13'5 до 9'9 вкл. що дня), 9'25 вечер. (від 15'5 до 9'9 в неділі і лат. свята), 10'10 вечер.
з Ширія від 27'5 до 16'9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9'40 вечер.
з Любіня вел. від 13'5 до 16'9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11'50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12'45*, 4'05*, 8'25, 8'35, 2'45, 6'35*, 11'—*.
" Іцкан 2'51*, 6'15, 9'20, 2'40, 10'40*.
" Підволочиск 6'20, 10'55, 2'21, 6'15*, 9'50*.
" Яворова 6'00*, 6'55.
" Лавочного 7'30, 2'30, 6'25*.
" Самбора 8'55, 4'15, 10'51*.
" Белзця 10'45.
" Рашева 4'05.
" Коломиї і Жидачева 3'30.
" Рави рускої 7'25*, до Станиславова 9'10*.
" Перемишля 10'05* (від 1'5 до 30'9) Хирова, Ясна.
" Стрия 11'30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6'35, 11'15, 2'36, 6'37*, 10'08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6'5 до 23'9 вкл.) 6'05 рано, 2'28, 3'40 (6'26 по полудни, (від 6'5 до 23'9 вкл. в неділі і лат. свята) 9'00 перед полуднем і 12'40 по полудни, (від 1'6 до 31'8 вкл. що дня) 8'34 вечер.
до Рави рускої 11'35 в ночи (що неділі).
до Янова (від 1'5 до 30'9 вкл. що дня), 9'15 перед полуд- нем (від 13'5 до 9'9 вкл. в неділі і лат. свята) 1'35 по полудни, (від 13'5 до 9'9 що дня) 3'14 по полудни.
до Ширія 10'45 перед полуднем (від 27'5 до 16'9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2'01 по полудни (від 13'5 до 16'9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товстими; поїзди нічні є означені звязкою. Пору нічна числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

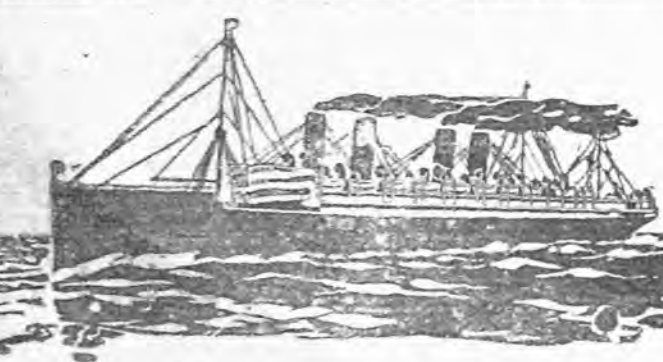
Зв'язані білети їзди як також білети всякого пишного рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в міській бирі ц. к. державних веліниць, пасаж Гавсман ч. 9. 35

ШКОЛА МОДНЯРСТВА.

3 „ТРУДА“. Отенм подямо до відомости інте- ресованих, що курс МОДНЯРСТВА в нашій школі мо- дьярства розпочинає ся з дінем 16 вересня і тривати буде десять місяців. Зголошена приймаємо вже тепер. Учениця має при вступленю на науку предпозити метрику і вавау отня ваги. ошкіуна, що тойже годить ся на се, аби его дозвля ваги. поручениця на курс моднярства учаща, та що зобов'язує ся платити місячно по 16 кор. і 4 кор. вписового з горі.

853 1-3

ДИРЕКЦІЯ.

до Америки

Канади, Тексасу, Аргентини, взагалі до всіх місцевос- тей північної і полудневої Америки, до Австралії, Япо- ну, Хіп і т. д.

з Галичини і Буковини найдешевше перевозить

Перевозове товариство парохдів NORDDEUTSCHER LLOYD В БРЕМІ.

В Бремї се товариство удержує руского священника, котрий виконує душпастирські обовязки і опікує ся емігрантами.

Хто хоче їзати до Америки, нехай пише по шіфарту до: Генеральна Агентура Північно-німецького LLOYD'A у Львові ул. Городецька ч. 93. 243 60-50

Штучні навози

730 поручає Перше галицке Тowa- риство акційне для хемічного промислу у Львові, Академічна 8.

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Всес і відоз ідеє за редакцію Александр Ворковський.

З друкарні Народової [Манадних] Коперники ч. 9

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Клінінського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманн ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Селлерстатте; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНК-ФУРТИ І ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на пів року 17 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 24 к. на пів року 14 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Рекламно-Адміністрація і Експлуатація під 4. 21 ул. Баторія. — Рукописи зберігають ся лише за попереднім застереженням. — Редакційні поштові відбитки.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку літературно або за 10 с. за одну стрічку. — Надіслані по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Огляд політичний.

Австро-Угорщина.

Віденська преса доносить о наміренні з'їзду президента міністрів Бека з д-ром Вебером, в перших днях вересня. Сю вість треба уважати за перше заповіджене парламентарної кампанії в обох державах монархії. Цілію з'їзду буде обговорення найважливіших справ теперішньої ситуації, на підставі дотичних уставів, зладжених фаховими комісіями, установленними обома правительствами.

Говорять, що комісія для виборчої реформи збере ся дня 12. вересня, а парламент буде скликаний 18. вересня.

Адміністративний трибунал рішив онюди справу вигнаних за кабінету Феєрварія урядників комітату Чанадари міста Мако. Урядники домагають ся тепер, щоб їх назад прийняли до державної служби і виплатили їм задержані побори службові. В однім случаю адміністративний трибунал рішив, що надзупан не має права суспендувати віцежупана, супротив чого треба а ліміне відкинути зажалене субституованого в характері віцежупана Володислава Форкаша. Інші зажалені трибунал поділив на дві категорії: До першої зачислив тих, котрих надзупан іменував на місце давних урядників, признаючи їм право до емеритури або одноразової відплати. Їх номінація опирала ся на законні основі. Зажалені всіх інших урядників, іменованих надзупаном на вільні службові місця, отже не на заступництво, трибунал не узяв до уваги, бо до таких номінацій надзупан законом не є уповноважений.

З Росії.

„Наша Жизнь“ доносить, що рада міністрів взяла під розвагу теперішнє положення преси. На довірочній нараді міністрів, відбулій перед кількома днями, справу преси обговорено подрідно, що міністри уважають за нерациональні ті відносини державних властей до преси, котрі устали ся в останніх часах. Сей погляд підпирли новоіменовані міністри. Узнаючи konieczність репресій супротив тих органів преси, котрі „переступають всякі границі“, нові члени ради міністрів, а спеціально міністер Філософов, уважають за цілком невідповідну ту систему, котру тепер примінюють і суть рішучо супротив репресалій супротив друкарень, примінюваних навіть в тих случаях, коли друкарні поступають після всіх законних приписів. Супротив того міністер Філософов домагає ся управильнення справи в той спосіб, щоб репресії примінювано тільки супротив тих осіб, котрі безпосередно нарушили прасовий закон.

Дещо про вихованє. *)

З приводу деяких, дуже впрочім сумних проявів серед шкільної молодіжї) суспільність дуже живо зацікавила ся справою вихованя. Обговорювана з більшим або меншим знанням річ у всяких часописях, справа ся, незвичайно важна і заслужуюча на найдокладніше і всестороннє роз'ясненє, не сходить і доси з порядку денного. А що дотеперішня дискусія не довела ще до жадних позитивних результатів, хоч і я сказати кілька слів та передовсім зазначу головні становиска, з яких вона виходить.

Отже з одної сторони відзивають ся голоси неначе іменем „дому“ („домом“ зовемо коротко дім батьківський): В публіцистичному нашій молодіжї — кажуть — щось псує ся: ширить ся між нею моральна гниль і нерелігійність. Хоч прояви ці ще досить рідкі, але мають вони ґрунт ширший, ніж на око могло би здавати ся. А вина сему школа, бо головню учить, а не виховує, розвиває розум, а не плекає чувства; сушить мозок, а серцю дає замирати, і т. д.

На те відзивають ся голоси в обороні школи): Школа — кажуть — знаменито сповнює свою задачу вихованя. А що успіхи

Річ написана ще в р. 1892. і тоді призначена до фекстону „Діла“, зберегла ся й доси між паперами автора.

*) Була то головню пригода в тернопільській гімназії, де ученик (Швед) застрелив на коритарі школи учителя і зараз таки а себе положив трупом.

*) Muzenit, czasopismo Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych. 1892. ч. 10.

Порушено гадку, щоб карати виключно редакторів видавництва. Беручи однак під розвагу, що дивенікарі вже привикли до репресій і супротив того, що процеси протягують ся і що все є надія амнестії, на ті средства вже не реагують, рада міністрів запроєктувала установленє такого порядку, щоб всі прасові справи судили ся безпосередно. Один з міністрів висказав гадку, що треба би доконче помилувати всіх засуджених за прасові переступства і убити заряджені процеси. Ся справа має порішити ся на однім з найближчих засідань ради міністрів.

В дивенікарських кругах говорять, що ідея диктатури не знайшла признання між членами ради міністрів. Столипін навіть домагає ся знесеня стану назвичайної охорони в Петербурзі. Що до діяльності ріжних партій, то як в розмові з одним кореспондентом Столипін заявив, діяльності кадетів власти не будуть ставити ніяких перешкод, о скільки вона „не набере форми каригідної агітації“.

Деякі міста, між ними і Петербург, розпочали кроки, щоб державний скарб звернув ім видатки, спричинені виборами до думи. Міністерство внутрішніх справ не узяв до уваги сих заходів.

Конституція в Туреччині.

„Новое Время“ приносить з Лондона „цілком певну“ вість, що султан Абдул Гамід рішив ся дати Туреччині конституцію, а радше привернути знесену ним самим конституцію з 1877 року.

Ріжні причини викликали се рішенє. Передовсім загальне між азійськими народами переконанє, що Япон свій розвій і свої воєнні тріумфи завдячує конституційним інституціям. Причинило ся також до того власне поміченє Абдул Гаміда, що військові бунти і заворушення найчастішї суть в державах безконституційного ладу. Нарешті давний проект зміни порядку наслідства престолола і визначенє наслідником престолола любимця, а четвертого сина султана Бурхана. Сей Бурхан в дотеперішнім порядку наслідства стоїть доперва на чотирнадцятім місці і щоб опорожнити для него престол, треба би старим грецьким звичаєм вислати до сегомо неба 13 соперників, рідних братів і синів брата султана (Абдула Азіса) і інших найближчих свояків. В нинішніх часах таке звичайне колісь управильнюване наслідство є досить ризиковане, отже султан хоче в інший спосіб осигнвити цісь. Він надіє ся, що представителі народу, вдячні за наданє конституції, ухвалять пожадану зміну порядку наслідства.

Турецка конституція може викликати

поважні конфлікти міжнародні, бо має опирати ся на засади єдності держави Оттоманів, отже має покликати послів і з Єгипту, котрий тепер є в руках Англії і з Босни, котру загсрнула під свою „опіку“ Австро-Угорщина.

Революція на Кубі.

На Кубі вибухла формальна революція. В першій битві погіб оден офіцій і багато вояків. Повстанці мали також значні страти. На їх чолі станув генерал Брандера. Правильне військо є під командою генерала Мунеса. Правительство признає, що ситуація є критична. Тереном борби суть головню богаті плантації цукру, що належать до Американців. Плоди знищені, а похід повстанців значать звалища і згарища спалених осель. На цілім острові розкинено проклямації, ззиваючи до поваленя правительства.

Які конвенції витягне з повстаня американська Унія, годі предвидіти. Вчора рознесла ся була чулка, що Унія наміряє знести автономію Кубі і буде остров анектувати. Нині заперечують сю вість і кажуть, що правительство Унії цілком не буде реагувати на повстанє, бо є певне, що кубанське правительство само дасть собі раду з повстанцями.

Російско-болгарський конфлікт.

Оден болгарський дивенікар умістив кілька статей против російського заступника Шоголова. Дивенікар оголосив також письмо Шоголова до болгарського міністра заграничних справ. Супротив того, що таке оголошуванє в пресі листів заступників чужих держав, не відповідає дипломатичним звичаєм, російське міністерство заграничних справ зажадало від болгарського правительства запевненя, що таке більше не повторить ся. Російське міністерство до сеї пори не одержало відповідної відповіді на свої представлення у болгарського правительства. Виходячи отже з переконаня, що в подібнім случаю удержуванє нормальних зносин дипломатичних з болгарським правительством є дуже тяжке, вівало Шоголова, щоб держав ся від зносин політичної натури з болгарським правительством, а обмежив ся виключно до поладжування конзулярних і біжучих справ.

Македонія-Крета.

Опікуючі держави Крети, хоч відкинули жаданє прилученя острова до Греції, але впрочім згодили ся на такі реформи, що всі урядженя на Креті були би такі самі як в Греції: те саме карне і цивільне законодавство, ті самі податки, адміністративні приписи, поліція і жандармерія грецькі, спільність горожанських прав, а навіть такий тор-

говельний договір, що властиво між Кретою а Грецією не було би митової лінії. Мишало би ся тільки позорити, що Крета належить до Туреччини. За все те держави зажадали, щоб атенське правительство не впускало до Македонії озброєних ватаг грецьких.

Се предложенє атенського правительства не дуже сподобало ся. Воно знає, що наскрізь грецька Крета не пропаде, що Греція її таки колісь дістане. За те Македонія може пропасти, бо там Греків є лиш троха на границі, а в глибині краю їх майже нема. Отже не Крети, але Македонії потрібне тепер попере Греції і тому грецьке правительство щоб не мусіло спиновати нападів грецьких ватаг на противників Греції в Македонії, відкинуло предложенє держав в справі Крети. Що до Македонії, атенське правительство відповіло, що воно не має з рухавкою в Македонії нічого спільного, а впрочім грецьке правительство не є жандармом Туреччини.

З сеї відповіді видно, що грецьке правительство полює на два зайці, хоче загорнути і Крету і Македонію. З сеї причини держави не приступлять до намірених реформ на Креті, щоб неспотрібно не дражити султана, котрого поміч потрібна в зреформованню Македонії. І дійсно, сейчас по відкиненню державами грецьких жадань, султан скріпив македонський скарб вісімдесятьма тисячами фунтів штерлінгів.

Держави знесуть тепер на Креті уряд генерального комісаря, а утворять звичайне намістництво. Першим намістником буде бувший міністер грецький, а брат члена кретеньського правительства, Александер Цаміс. На случай вибуху повстаня на Креті, держави не гадають поборювати его. Рухавка є можлива лише у внутрішній часті острова, між готими горами, де не можна довго держати ся без харчів, доставлюваних з долів. Сі доли і береги морські будуть сильно обсажені гарізоном держав, а в горах нехай собі повстанці сидять, як хочуть довго. — Таке є становище опікунчих держав.

З Росії.

Телеграми.

Петербург. Оден з провідників партії „мирного оновленя Росії“, бувший посол до думи Стахович, виїжджаючи за границю, заявив редакторам „Вісн. Вільдомостів“, що уважає поновне навізанє переговорів з ліберальними членами думи неможливим. По его гадці Вітте не верне вже ніколи до правління, а Столипін буде мусів уступити парламентарному кабінетові.

не відповідають законам, сему винен дім, що і про що більше не дбає, як лише, щоб дітям забезпечити хліб, і т. д.

Поки-що помину питання, чи нинішня молодіж нація є справді така зла і чи грозить їй так застрашуюче небезпеченство; не буду також застанаювати ся над тим, котрий з двох чинників, головню покликаних до вихованя молодіжї, винен або більше винен в тім, коли молодіж не є така, якою бажали-б ми її мати: зазначу лише мимоходом, яке на мою гадку слушно належало би в сій справі заняті становиско. Отже здає ся мені, що нашій молодіжї, хоч не можна звати її злою, все таки багато бракує до того, щоб була такою, якою з душі-серця хотіли би ми її бачити. Винна сему певню почасти й школа, значить, не так тая абстрактна школа, хоч і вона є ділом людським, то й не може бути досконалою, як більше школа дійсна, в котрій працюють же люди, а не сьвяті. Винен певню й дім, може навіть більше чим школа, хоч вину его значно лагодять і уменшують такі обставини, що 1) навіть при найщирішій волі рідко коли має він потрібне розумінє цілі і задач вихованя та найвідповідніших доріг і заходів, що ведуть до цілі, а 2), що дуже часто не має він навіть спромоги зайняти ся вихованєм дітий так, як би розумів і бажав.

Та ні на що не здасть ся взаємне обвинувачуванє; не багато допоможе хочби навіть цілком безстороннє розсліджуванє, по котрій стороні вина або по котрій більша вина. За те не до порівняня більше успіху треба надіяти ся, коли обі, до вихованя молодіжї головню покликани сторони у взаємнім довірю, якого спільність так важно і заваді ви-

магає, по силам і спроможі своїй будуть старати ся як найсовісніше і чим-раз ліпше сповинати власні обовязки і взаємно собі помагати.

Тут поклав я собі звернутись в іншу сторону і роздивити ще інші чинники, що незвичайно важний мають вплив на вихованє молодіжї, — чинники, на котрі доси публічна дискусія не звертала уваги, хоч вони добре знайі кождому педагогові, а навіть кождій людині, хто бодай троха цікавить ся вихованєм дітий. Дялтого я й далекій від тої гадки, що скажу щось нового; але буває багато важних річї, кождому знайї, на котрі в якійсь потребі таки мало хто або й ніхто не звертає уваги.

Буває часто, що хлібороб як найліпше обробить і справить землю, засіє як найцінніше зерно, а таки жинно випаде плохо. Хто-ж винен?.. Господар?.. Може челядь?.. Може! Але буває й так, що людську працю знівечать впливи природи, як слота, посуха, мороз, град, миши і т. н., котрим запобігти, котрих відвернути, не раз навіть вгадати трудно або й неможливо.

Оттак і в справі вихованя дітий крім праці батьків і школи незвичайно велику вагу мають впливи, над котрими запанувати буває не раз дуже трудно або й неможливо. Впливи ті є: природа, суспільність і її культура та судьба чи то т. зв. слілий припадок.

Вплив природи на фізичний і душевний розвиток чоловіка, а тим самим і на вихованє, найліпше показує ся в ріжних мешканцях країв північних а полудневих.

Природа, ся невідступна товаришка чоловіка, від першої хвилі его житя окружає его множеством вражїнь і згодом викликає

в его душі множество образів, на котрих тілі розвиває ся ціле душевне его житє. Богатство і якість тих вражїнь і образів має величезний вплив на розвиток і вихованє дитини. Під тим впливом розвиває ся і пізнанє та розум дитини і увага та естетичний смак і вкінці воля та її напрям. Висилаючи чоловіка на світ з усякими потребами і жадобами, окружаючи его великими вражїнями, спонукує природа его волю до всяких бажань і діл. Та при сїм не дуже вона буває ласкава; противно, ставить ему множество трудностей і перешкод і тим спонукує до натури і борби, котру чоловік веде силою розуму. Розмаїтість і краса природи має ріжнородний вплив на увагу і розвиток естетичного смаку; а своїми нагородами за вчинки і карами, котрі завжди бувають справедливі і відповідні, котрі не знають викликів ані протекції, не зносять унору і непослуху, знаменито учить моральності.

Таким чином природа у всіх напрямках розширює і збагачує досвід і пізнанє річїх і явищ, їх якості і ріжнородності, їх природної і людської змін та їх етичний вартости. Той вплив, хоч несистематичний, а лиш принагідний, переважно буває корисний; та може він бути також шкідливий або, ліпше сказати, за мало корисний, особливо коли серед обставин буває за малий, за слабкий, занадто одностайний.

Щоб на прикладі показати вплив природи на вихованє, позволю собі намалювати тут дрібновий образок, — може занадто простий і звичайний, але тим яснійше зобразить він річ.

Малий Івась уже пізнав черешні: дістав було раз кілька ягідок від мамі. Вони по-

Вірте мені

По жадній Паше, що купують або замінюють на початку року шкільного дня своїх дітей нижай, не зацятите більше, ніж в других тутешніх антикварях. Натомість княж, які у мене, Пожана Паше, набудете, будуть непомітно, комплеті і в найкращіших видах, ва що все ручу. Всі другі прибори шкільні посідаю також і продаю дешево. Звертаю слова ті лиш до тої меншої часті Пашевої Публіки, котра у мене ще не купувала. Постійні щорічні мої лавки відбирателі не потребують уже тих запевнень. Посідаю також і нові книжки. — З високим поважанєм **Станіслав Келер**, книгар і католицький антикар ул. Баторія ч. 28 у Львові.

ТЕЛЕГРАМИ.

Делегації.

Відень. „N. fr. Presse“ доносить, що спільні делегації зберуться дня 20. жовтня сього року.

Поголоски о резигнації міністра Векерля. Будапешт. Ходить чутка, що Векерле зложить в осени теку міністра фінансів на рід Кольмана Шеля.

Проекти Німців що-до Поляків.

Берлін. „Morgenpost“ доносить з жерела — як каже — автентичного, що пруске міністерство внутрішніх справ виготовлює проект закону, на підставі якого колонізаційна комісія в вел. кн. Познаньській і західній Пруссії буде мати право вивласнити кожний маєток, котрий буде уважатися потрібним до своїх цілей. Однак „Tägliche Rundschau“ доносить, що є уповажена заперечити сій вісти.

На Балкані.

Царгород. Болгарський дипломатичний агент Начович подав ся до димисії з причини різниці поглядів між ним а болгарським міністерством. Начович нині возме участь в селамлику, а за кілька днів від'їде до Софії.

Софія. Депутация всеболгарского віча, котре відбуло ся в Филиппополі, хотіла вручити представителю великих держав резолюцію сего віча. Однак не узискала у них авдиєнції.

Хороба султана.

Царгород. Від двох днів кружляє поголоски, що стан здоров'я султана є знов злий. Здає ся, що ходить тут атаки ослаблення на тлі ниркової недуги. Селамлик відбув ся серед звичайного церемоніалу. На селамлик прибули також амбасадори австро-угорський і німецький; перший, щоб подякувати султанові за желання, переслани цісареві в день уродин, другий з нагоди повороту з відпустки. Вчора султан не прийняв амбасадорів на авдиєнції. Султан виглядає але. Підчас селамлику витала людність султана окликами. Султан дякував за овацію. Двірські круги запевняють, що стан здоров'я султана є добрий. Авдиєнції відбудуть ся в слідуючий четвер.

Анархисти.

Марсилья. В часі ревізії в одній винарні, в котрій збирають ся італійські анархисти, знайдено 3 рисунки, котрі імовірно відносять ся до фабрикації бомб. Властителя винарні арештовано. Жінка властителя каже, що то є взірці до жіночих робіт для її доньки, рисованих одним анархистом, Dangelo Vincenzo-м. І його арештовано. При ревізії знайдено у него значну суму грошей.

Страйк в Еспанії.

Мадрид. З Сатандеру доносять, що там страйк ширить ся. В Більбао ніч з четверга на п'ятницю минула спокійно.

Покликане англійського міністра війни.

Льондон. Король Едвард покликав англійського міністра війни до себе до Маріенбаду.

Революція на Кубі.

Берлін. Після телеграмів з Нью-Йорку безпосереднім вислідом повстання на Кубі буде заанектоване її Сполученими Державами. Президент держави дістає з купецких кругів численні письма, щоб не толерувив ста-

ну річий на Кубі, бо се приносить велику шкоду економічним інтересам Держав.

Нью-Йорк. Всі поголоски о якійнебудь інтервенції Сполучених Держав на Кубі є неправдиві. Сполучені Держави є переконані, що кубанське правительство дасть собі само раду.

Проти Європи.

Франкфурт. До „Frankf. Ztg.“ доносять з Ріо-де-Жанейра: Бразильська делегація на панамериканським конгресі поставила внесене, щоб всі 15 американських держав продукуючи каву, вислали делегатів на конференцію, котра має відбутися в протягу 6 місяців в цілі обговорення, яке становище треба зайняти супроти високих європейських мит на каву. І так має бути заключена угода, щоб товари, імпортовані з європейських країв, оподаткувати пропорціонально до дотчних європейських мит на каву.

Індійці проти Англії.

Берлін. Англії грозить в Індиях революція. Платні агітатори під покришкою закладання економічних товариств робітників організують рух проти Англії, яко Європейців. В багатьох місцевостях побито місіонерів. Правительство, не чуваючи ся на силах, робить в'одно всякі уступки, але се ще більше осмілює туземців. Незвичайно завзята агітація веде ся серед Магометан, обурених на Англію за становище, яке заняла супроти Магометан в Єгипті.

НОВИНКИ.

— Признане заслуг. Пишуть нам з Жовкви: Жовківські Русини відсвяткували в неділю дня 19. серпня с. р. незвичайне свято. Т-о руских ремісників „Зоря“ в залуці з „Рускою читальнею на Винниках“ уладило величаву вечерницю в честь п. д-ра Сильвестра Дрималика з нагоди його 25-літньої праці політичної і просвітної в Жовківщині. Поки спімну о самих вечерницях, подам для зрозуміння річі потрібні коментарі. Жовківщина тому двадцять п'ять літ взад була повітом найтемнішим в цілій Галичині, бо навіть сама Жовква не мала літерально ні одного руского товариства. Всі Русини без виїмки, чи то інтелігентний, чи міщанин, говорили виключно мовою польською. Ось на таке поле вийшов молоденький робітник. Зараз в коротці по своїм приїзді до Жовки звернувся своєю увагою д-р Дрималик на Винники, присілок Жовки, де майже всі селяни були по вуха позадокружені в жидівсько-лихварських банках. Працюючи невтомимо ніччю і днями серед темної маси селян, заложив зараз Читальню, а при ній касу, котра до нині вратувала сотки селян з цілковитої матеріальної руїни. Не ліпше діялось і в Жовкві. За ініціативою д-ра Дрималика заложено рівнож касу, а істноване своє тов. „Зоря“ завдячує тільки д-рови Дрималикові. Міщани жовківські були свідками, як д-р Дрималик пересиджував нераз цілими ночами, впорядковуючи книги товариства і полагоджуючи всякі справи. Ніяке засідане віділу, не відбулось без него. Він був душою цілого руху просвітнього в Жовкві і околиці. Якою симпатією тішив ся у місцевого населення, вистарчить хочби сей факт, що як сего року в маю заховував дуже поважно і вже був на ложі смертним, Жиди складали добровільні датки і відправляли богослуження на его іменцію. Не диво тому, що вечерницю в честь тихого, але доброго робітника заінтересували всіх Русинів жовківських. В салі „Рускої Ради“ на Винниках, прибраній святочно, явилась місцева

інтелігенція з послом д-ром Королем. Три сотки народу улякувались в сали, а тільки-ж стояло на дворі задля браку місця. О годині семій вечером явив ся ювіляр, вернувшись по тяжкій слабості з Закопаного, де відбував курацію, враз з родиною. Несподіванка, яку ему уладжено, зробила на ювілярі дивне вражіння, побільшене гарним вступним словом в імени жовківських Русинів, виголошене ігуменом оо. Василян о. Бурдяком, котрий прикінці своєї бесіди вручив гарний образ Христа. З багатого програми заслугувало на увагу: сопранова продукція селянського хору з Винник, що відспівав на чотири голоси „Розвивай ся ой ти старий Дубе“ і „З'їздив я коника“, привіт члена „Зорі“ п. Плашека, деклямація 5-літньої дівчинки Зінівної, котра вручала ювілятові китичку цвітів, деклямація ревного члена „Зорі“ п. Дзюмінського і аматорська вистава образка драматичного в одній дії „В своїй хаті, своя правда“ Миколи Курцеби. Автор грав головну роль штуки, а найліпше з своїх роль вивязалась пані Пеленьська, панна Забавська, п. Дзюмінський і п. Кічак в ролі члена-хруня. Гарна промова ювілята закінчила Вечерницю, по котрих відбув ся комерс при участі вісімдесяти людей. Кожний учасник зборів відніс гарне вражіння. Перед собою видів ділуся-робітника, що ціле своє життя посвятив праці на облозі, до якого ніхто не хотів взятись. Він перший рушив леміш, перший заорав скибу, тому і ему першому належала дяка і шана. Не криком, але тихою працею він ішов тернистим шляхом до сонця просвіти і вів інших братів своїх. Вечерницю були лиш синівською віддякою за ті труди і батьківську печальність. Дай Боже, щоб, як виразив ся в привітнім слові міщанин п. Плашек, ті вечерниці були запорукою з'єдненої праці усеї маси селян і міщан для добра народу, в честь і славу Руси Україн. Честь робітникам, честь ему і слава! — Учасник.

— Грамоту почесного членства Товариства „Просвіта“ вручено оводі (23. с. м.) Впов. Директорови „Дністра“ д-р. Я. Кулачковському. О год. 1. в полудні явилися в канцелярії Вп. Директора відпоручники Товариства: о. Темницький, п. К. Паньківський і о. В. Кальба під проводом заст. голови д-ра К. Левицького. Д-р. К. Левицький промовив до відзначеного послідними загальними зборами „Просвіти“ д-ра Кулачковського, підносячи его невпинну діяльність і знамениті заслуги около відродження і економічного движіння руского народу, почім передав ему артистично виконану грамоту. Дякуючи за оказану ему почесність, Вп. Директор зазначив, що лише Богови і народови дякує, що труди его вінчали ся успіхами, та що цілню его життя буде все: трудити ся для добра народу. При сій нагоді оглядали відпоручники портрет Впов. д-ра Кулачковського пензля арт. п. Дибовського. Портрет сей по маючих ся доклати ще малих але конечних доповненнях буде милою окрасою канцелярії Директора в величавій новій залі „Дністра“.

— Дирекція приватної рускої женьської гімназії СС. Василянко у Львові, ул. Длугоша ч. 17., подає до відомості, що вписи до приготавляючої і першої гімназійної класи, відбудуть ся в днях 30. і 31. серпня і 1. вересня в годинах від 10—12. рано і 4—6. по полудні. До вписів можна зголошувати ся в Дирекції устно або письменно, причім треба предложити: 1) метрику хрещення на доказ, що учениця 1. класи гімназійної скінчить до 31. грудня 1906. р. найменше літ 10, а приготавляючої 9, 2) свідоцтво щеплення або перебутої віспи, 3) послідне шкільне свідоцтво, скоро дитина ходила до публичної школи, 4) письменну деклярацію ро-

Петербург. „Прав. Вѣст.“ оголошує, що вибори до фінляндського сойму на час від 1907. р. до 1909. р. розписано на 20. марця 1907.

Варшава. Вчора відбуло ся в бельведерській палаті лікарське конзіліум. Лікарі орєкли, що перші по лівій стороні голови Скалона є сильно нарушені. Се орєченє буде ще предложене другому конзіліум до затвердження.

Петербург. В казанській губернії вибухли аграрні розрухи. Дім земського начальника підпалено, а він сам ледви утік на човні. У вильненській губернії панують дуже напружені відносини між хлопцями а дідичами. Вже було кілька випадків, що хлопці підпалили двірські будинки.

Петербург. В московській губернії, в селі Колошино дня 21. с. м. відбуло ся хлопське віче, в котрім взяло участь 2000 селян. Раджено о загальній політиці і о аграрній справі. Представителі реакціонерів, котрі приїхали на віче, поставили внесенє, щоб зажадати поставлення перед суд всіх послів до думи. Се внесенє викликало загальне обурєнє. Ухвалено резолюцію з признанєм для думи.

Петербург. Дневник „Страна“ доносить, що Столипін поставив в Петергофі внесенє на знесенє стану надзвичайної охорони в Петербурзі. Цар прихилив ся до сего внесення, для того той стан буде в сих днях знесений.

Льондон. Тутешні телеграфічні бюра і агенції дістали з Москви телеграму, що в тамошній центральній в'язниці прийшло до завзятої борби між політичними в'язнями а сторожею тому, що одній частині політичних в'язнів не дано току під'їзду, які одержали заможніші в'язні. Сторожа сама не могла собі дати ради, аж телефонічно пізваний сильний відділ війська дав до в'язнів огня і багато з них убив.

Петербург. Капітан Вочак і поручник Лебедев в Москві в характері секунданта поручника Смирновського вивзали на поєдинок бувшого посла до думи Якобсона за обиду війська в бесіді, проголошеній в палаті з причини білосгоцького погрому. Висші власти призволили на поєдинок.

Одеса. В таборі в Морозівці вибухли непокої серед жовнірів 1. і XII. батальйону саперів. Відспівавши марсильянку, уладили жовніри політичні збори, на котрих ухвалили не стріляти до революціоністів. Офіцерів зневажено.

Петербург. Убийник Сіягіна Меларков утік з етапової в'язниці. З ним зникло 3 жовнірів, котрі его стерегли.

Симферополь. В подвір'ю дому рабіна, де находить ся штаб артилерії, найдено бомби, тайну друкарню і кілька прокламаций. — В Есентуки, коло Пятигорська, в залізничнім возі переповнєнім пасажирами, зранено смертельно залізничного каснера і супроводячого его жандарма. Винювники забрали 17.000 рублів і вискочили з воза зникли в лісі. — В Кінешмі коло Костроми убито каснера фабрики і забрано 28.000 рублів. В Іванові коло Вознесенська напали революціоністи на каснера фабрики і забрали 30.000 рублів.

Вільгельмсгеге. Поголоска, що цісар Вільгельм запросив Віттого на свій двір, є неправдива.

добавили і смакували ему. Іх образ і смак не раз ему пригадував ся, не раз вертало у него й бажанє тих ягідок. Аж раз побачив чудові червоні ягоди в саді сусіда. Він зараз пізнав, що то такі самі ягоди, які вже раз бачив і кушав; він пізнав, що то черешні. Тепер дізнав ся він, що вони ростуть на деревах. І вернуло бажанє; та як їх дістати? Дерево занадто високе! Він нераз ходив обіч него, а бажанє та гадки про ягоди не сходили ему з голови. Вкінці по довгій черзі гадок і висновків прийшов до того кінця, що треба би і можна би вилізти на дерево, щоб дістати ягідки. Постановив і... зробив. Та спускаючи ся з дерева, куди вперше був виліз, незручно зачепив ся сорочкою і повис; до того скалічив ся і закровавив ся. З перестрахи став кричати, аж надбіг сусід та дав ему ще від себе науку.

Отсе образок, оден з тисячів, оден з мільйонів вражіннь, пригід, досвідів, наук, якіми виховує природа. А яка тут всесторонність виховуючого впливу в сій одній пригоді! Кількож тут впливу на пізнанє, розум, уяву і волю! Яка сильна моральна наука!

Та сим разом си дрібна пригода дуже гарно кінчить ся для Івася і лишеє дуже благодатний вплив на его вихованє. Але з Василянком скінчило ся сумно. Сему виправу за черешнями повела ся раз і другий і третій без перешкоди, цілком по его гадці. Василява мама, довідавшись о тім, навчала его, що то не гарно, що то зле, бо черешні належать до сусіда; перестерігала, напам'янала, ганила, карала, коли воно повторяло ся. Але що воно удавало ся, Василяко робив своє і научив ся... красти мимо заходів мами, а може і мами і школи, — а може ані школа ані мама не знали о тім.

Що Івасеві вплив природи вийшов на добре, а Василяви на зле, — се припадок, о котрого впливи на вихованє буду ще говорити окремо.

Розум чоловіка розвиває ся, як уже висше натякнуто, особливо в борбі з природою, котра хоч і достарчає людям усього, чого душа забажає, але її вимагає, щоб чоловік аж виборив собі те, чого ему треба.

До ті борби з природою одиниця є за слаба, але незвичайно успішно веде її чоловік з'єдиненими силами. Отже здобутки людської праці, як фізичної, так душевної, праці, що переможно борє ся з природою і беззастанно поступає наперед, заспокоюючи чимраз більші і різноманітніші потреби, вигоди, а навіть забаганки чоловіка, — складають ся на культуру суспільности. Культура обіймає весь лад суспільности з усіма звичаями і обичаями, науками і штуками; обіймає форми життя релігійного, політичного і економічного; всі роди занять, праці і утримання, погляди і чувства; хати і оселі людські, знаряддя, статки, оружє, живність, дороги комунікацій, правительство, закони, заведеня і будинки публичні; народність, мову і літературу та суспільну моральність.

Се все складає ся неначе на другу атмосферу, серед котрої виховує ся молодіж. А тая атмосфера ще дужий має вплив на вихованє, ніж навіть природа, оскільки плоди культури є звичайно ще ближші і приступніші від творів природи. Бо коли часто може так скласти ся, що дитина аж до покинення свого виховання крім малого клантика неба, крім дошу, снігу, болота, леду, лискавки і грому, воробця і ворони, трави і рожі в доничці, мало що більше бачила з творів і явищ природи: то суспільність і її

культура окружають її на кожнім кроці беззастанно і насувають їй спостереження без числа, спонукують до виображіннь, гадок, висновків, впливають на уяву, волю і діла.

Вагу впливу суспільности і її культури на вихованє молодіжї легше зрозуміти, коли пригадати собі те правило природи, котрому не в силі оперти ся жадне живуче створінє, а силою котрого розвиток кожної одиниці змінє ся в міру свого окруження, прирівнюючись до него чи то акомодуючись аж до асиміляції.

Силою сего правила мимохить і несвідомо стаємо ся подібними тій суспільности, серед котрої живемо, неначе пливучи з могутною філею сучасної культури, з філею, котрій навіть при енергійній волі, коли часом прокине ся наша свідомість, рідко маємо силу оперти ся. Відси походить, що часто здає ся, мовто смотримо власними очима, судимо власним розумом, коли ми смотримо і судимо оком і розумом загалу, суспільности. Відси походить майже всемогуча сила т. зв. публичної опінії і публичного прикладу, мови, а навіть пориваюча сила товпи. Відси походить, що так рідко стрінується можна з дійсно самостійною гадкою і з ділами, впливаючими з самостійного характеру.

Ті прояви пояснюють ся впрочім не тільки природним правилом акомодаци і асиміляції, але також вигодою. Річ певна, що вигідніше їти утертим шляхом, чим глядати собі нових доріг; а кожний волисть пристати до поглядів загалу, чим глядати нових правд. Надавати до більшости є вигідно, нераз і корисно, коли противно гіркий буває хліб нещастя. А вже стояти відокремленим з своїми поглядами, наражати ся на те, що з усіх сторін будуть тебе вчити розуму і ро-

зумніші і дурніші від тебе, що будуть глузувати з тебе або й переслідувати: на се треба вже не аби-якої сили і незвичайної т. зв. цивільної відваги, хоч так багато новочасних правд, нині загально признаваних, череходило таку саму дорогу, що колись їх огуджувано наче ересь.

Коли-ж обговорене повисше правило доторкає навіть зрілих і старших людей, оскільки-ж легше підлягає ему молодіж!

Тим то для справи виховання не може бути все одно — нехай обмежує ся до згадки лише про деякі річі: чи дитина виховує ся в дому заможнім чи серед недостатку; чи бачить довкола себе достаток, чистість або може навіть вибагливу виставність, чи може нічого більше крім найконечніших річий та нужденного рупетя, брудний нелад, осоружне простатство; чи чує дома і в окруженю мову правильну, багату, чи може обмежену до кількох соток слів в тіснім крузі понятя, слів хибно вимавляних і уживаних; чи взагалі від самого малку набуває багатство слів і образів, бажаних для цілий виховання, чи може, навіть вступаючи до школи, не знає найзвичайніших слів і їх значіння або навіть приносить до школи виображіння такі, котрих ліпше щоб їх ніколи не мала. Не все одно, чв дитина в хаті і в окруженю бачить приклади релігійности, моральности чи навпак, чи чує дома і поза домом вдоволенє з суспільного ладу чи може наріканє, чи жие серед згоди суспільних верств і народностей чи серед звади і ненависти.

(Дальше буде.)

Плащі і гумові пелерини лінолеум і церат в найновіших фасонах і взірцях поручає: МАГАЗИН

Львів, ул. КАРОЛЯ ЮДВИКА Ч. 3

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Якщо літературний додаток
долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерти приймають: у Львові
Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Па-
сам Гавсманя ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика
ч. 23. — У Відні: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemark 13. — У ФРАНК-
ФУРТИ ГАМБУРГІ: М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерти платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком

в Австрії: за границею:

на цілий рік . . . 32 к. — 41 к.

на пів року . . . 17 к. — 22 к.

У Львові (без поштової пересилки)

на цілий рік . . . 24 к. на пів року . . . 14 к.

на чверть року . . . 7 к. на місяць . . . 2 к. 31 к.

Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,

на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція

під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся ли-
ше за попереднім застереженням. — Рекламічні нео-
печатані візні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20

с. за одну стрічку інсертову або за 6 місць, а в ру-
бриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

Просимо о відновлені передплати за
вересень згідно III. квартал 1906 р., як та-
кож о безсудне вирівнювання позісталих ще
залежностей, інакше була би Адміністрація
приневолена, дальшу висилку часописи з 14-им
вересня беззглядно застановити.

Нумо солідарно!

Перед роком (д. 15. липня 1905. ч. 146.)
писали ми на підставі урядового справозна-
ня краєвої ради шкільної (пізнійше справо-
здане доси ще не появило ся), що в р. шк.
1904. в чотирьох тогдішніх руских гімназіях
було учеників-Русинів 2173, а в 34 польських
і двох німецьких 2194 (не числячи, розуміє ся,
тих 176, що, будучи руского обряду, не при-
знали ся до рускої народності). Беручи за
підставу ту дійсну фреквенцію рускої мо-
лодіжки в гімназіях, а не, як належало би,
чисельне відношене руского населення в Га-
личині до польського, писали ми дальше:
Коли числити середню фреквенцію, яка в р.
1904. припадала на одну клясу (по 45 учени-
ків), то се число (2194 Русинів в неруских
гімназіях) давало би 48 кляс, значить, 6 пов-
них нормальних гімназій. Тимчасом має нам
прибути всего одна кляса в новій рускій
гімназії в Станиславові (вона-ж наразі таки
й справді прибула!). Найбільше Русинів ма-
ли гімназії: в Бережанах (214), в Станисла-
вові (193), в Стрию (192), в Сяноці (173), в
Самборі (164), в Золочеві (158), в Бучачі
(154), в Бродях (145), в Дрогобичі (126).

Яка за остатні два шкільні роки зайшла
зміна, сего докладно не знаємо, бо, сказано,
пізнійшого справоздання кр. ради шкільної
доси не маємо; але річ певна, що зміна му-
сіла зайти значна на нашу користь, бо як
сильно зросла за той час фреквенція рускої
молодіжки в руских гімназіях, особливо у
львівській і перемській, так мусіла значно під-
няти ся і в неруских гімназіях. Що ся зміна
була би не до порівняння більша на нашу ко-
ристь, коли би нам випали ся що року нові
рускі гімназії так, як Полякам, показав зріст
тих гімназій, які доси пощастило нам діста-
ти: де було перед заложенем рускої гімна-
зії 200 учеників-Русинів, тепер є їх понад

600. Так сталося би і в Бережанах і в Буча-
чі і в Дрогобичі і всюди, хоч по польських
газетах усе ще можна читати, що зріст фре-
квенції рускої молодіжки є лише штучно ви-
кликаний, як коли би сю фреквенцію можна
так само штучно викликати, як Szkoły lu-
dow-u або Sokoła в Кутах чи в Делятині.

Тимчасом по шістьох роках усиливих
заходів нам пощастило вкінці здобути
одну руску клясу в Станиславові! Для-
того треба нам доконечно йти ся иншою
тактикою, щоби знов не прийшло ся дру-
гих шість літ або й довше ждати на яку там
одну клясу в Бережанах або в Стрию. Тре-
ба, щоби кождий батько чи опікун, запи-
суючи свого сина чи пупіля, зараз при рішці
складав на руки дирекції подане до краєвої
ради шкільної, що по мисли постанови кра-
євого закону з д. 22. червня 1867. жадає для
свого сина чи пупіля рускої мови викладової.
Коли збере ся в одній гімназії для одної
кляси 25 таких подань, тоді кр. рада шк.
по мисли закону з д. 22. червня 1867. обо-
в'язана запорядити отворене рівнорядної кля-
си з викладом руским. По черзі літ сам факт
рівнорядних руских кляс дасть доказ потре-
би заложення окремої рускої гімназії.

Подане, вільне від стемплів, буде зо-
всім просте і коротке: „Висока краєва Рада
шкільна! Я отець (опікун) Василя Наконеч-
ного (чи як там), которого отсе записую до...
кляси в... гімназії, заявляю, що по мисли
краєвого закону з д. 22. червня 1867. жа-
даю, щоби мій син побирав науку в рускій
мові та щоби в разі, коли таких, як я, бать-
ків чи опікунів учеників... кляси збере ся
25, отворено рівнорядній відділ... кляси з
рускою викладовою мовою. — В Бережанах
(чи де там) дня... 1906. (Підпис).“

Можлива річ, що найде ся директор,
котрий не схоче таких подань приймати;
в такім разі треба подане посилати просто
до краєвої ради шк., дописавши в низу за-
мітку: „З уваги, що п. директор... гімназії
подання сего не хотів прийняти, посилаю его
просто до Вис. кр. Ради шк.“

Добре було би мати все бодай одного
свідка, що подане зложено на руки дирек-
ції або що подання директор не хотів при-
няти. Про внесене (як і про евентуальне від-
кинене подання директором) просимо повідо-
мляти нашу редакцію.

Надїємо ся, що кождий свідомий Ру-
син-батько буде собі мати внесене такого
подання за патріотичний обов'язок, котрого
неповнене уважати треба за зраду народної
справи. Особливо всі рускі бурси повинні
сповнене сего обов'язку покласти за усліве
приняття ученика до бурси. Батьків-селян,
котрих наша газета не доходить, повинні по-
учувати інтелігентні Русини.

Пора нам раз уже приступити до енер-
гійної акції, щоби покласти конець тій до
неімовірності страшний кривд, що руска
дитина в конституційній державі не має де
побирати науки в рідній мові, так що біль-
ша половина навіть тої молодіжки, що й при
браку руских середніх шкіл зважає ся йти
до школи, мусить учити ся в чужій мові!

Лише солідарно!

По ув'язненню о. Петрицького.

(Допись з кругів духовенства).

С к о н ф і с к о в а н о .

Як жеж однак су-
мний гороскоп стоїть перед нашими очима,
коли починаємо про се думати! Хто і як
возьме ся за оборону честі і свободи духо-
вництва? Хто буде се уважати за свій обов'язок
уйняти ся не лиш за о. Петрицьким, але за
багато иншими духовниками, котрих кождо-
го дня може подібна чіпоти ся напасть? Де
є ті, що вже повинні були до нині справу
розсудити точно і „sine ira“ і так розсудже-
ну бодай подати до загального відома?

Простіть, Отче Декане з Рогатинщини:
Ви вже на сей аларм газетний, підписаний
священником, повинні були до нині з сьвя-
щенниками Вашого деканату справу, розсуд-
жену Вами, до сьогодні з Вашим підписом
оголосити в часописі, і то в „Ділі“, котре
перше подало звістку о факті, щоби або у-
спокоїти суспільність, що справа за остро
представлена, або вивести її о правдивості
вістей, в часописі поданих. Сам підпис на
дописи „священник“ не дає суспільности гва-

ранний, що факти в ній подані не будуть від-
кликувані. Колиж би Ви, Отче Декане, ува-
жали се для Вас з яких мотивів не вигідним,
то треба Вам було виручити ся кондеканаль-
ним сьвященником. Колиж Духовенство рога-
тинське не сподіє ся сего по своїм деканові,
то нехай воно само справу розсудить і або
справдить або заперечить допис в „Ділі“
поміщену. Сего вимагає поважне трактуван-
ня справи і без сего годі сподівати ся якоїсь
акції в духовенстві або в цілій суспіль-
ності.

Що скажуть на се наші верховні влади
духовні, а зглядно наш Ексц. Митрополит і
консисторія, се справді для нас цікаве. Бо
хоч з одного боку духовенство має і право
і обов'язок шукати помочи у своїх верховних
властей, то знов і се нам звістне, що ті вла-
сти, коли розділять справи на менше і біль-
ше вартні, дуже часто справа перворядна по-
падає ся під укваліфіковане менше вартної і
остає без опіки. Коли справді все, що в „Ді-
лі“ ч. 166. описане, вірне, то духовенство
було би дуже вдячне своєму Владиці, коли би
схотів на кілька днів відложити подорож до
Брусалину, поки не покінчить тут справу бо-
дай з п. Кантором. Духовенство і може се-
го сподівати ся, і Ексц. Митрополит акцією
в тій справі сконсолідує певно підвластний
клер більше, чим се зробили післяня цілого
Епископату нашого; тут ясно покажеть ся
солідарність клира „in omnibus membris“, по-
чавши від голови. Акцію Ексц. Митрополита
клер підійме і поведе її солідарно на перед
і скріпить свого Ієрарха, і голос Его остане
голосом народного духовенства руского, а
з его словом будуть числитися всі влади і
тїм і світла!

Без ініціативи зі сторони влади духо-
вної, в духовенстві акція майже не можлива.
Скажимо сию сумну але певну правду, що в ду-
ховенстві нашім по словам одного з визна-
чійших наших духовників нема змісту по-
взяття плянів. Духовенство наше немов би
погодило ся вже з паролем „иди и иди“ —
„прийди и прийде“; а коли приходять
ся говорити о акції, котру би мало само
руске духовенство розпочати, то ліпше за-
становити ся вперед, де є те руске духовен-
ство — клер? Бо рішучо, автор брошури
„Брат вірний“ не помиляє ся, що руске ду-
ховенство — клер, є лише „друкований“ в
Шематизмі, а в дійсності „заподіяний клер“.
Але є рускі духовники, котрі приймають ся за
всяку народну роботу; вони череносять на
собі наруги, напасти, кривди, насильства;
вони не ухилиють ся від жадної боротьби на-
родної; і ті рускі духовники мають право
жадати від усіх верств рускої суспільности
оборони честі свого стану духовного, котрий
заслужив ся в народі.

І колиб наші влади духовні спровоко-

Дещо про виховане.

Є ще одна дуже могутна сила, що у
вихованю має нераз не аби-яку вагу: се судьба
чи то припадок.

Кілько-ж то в людськім житю лучає ся
випадків, нераз навіть дрібних, що на дальше
житє мають більше або менше рішучий вплив,
а котрих ані найбільший дотеп не в силі
справдити, ані найбистріший розум не го-
ден вгадати і ухилити. Якесь несподіване
щасте або нещасте в родині, зміна осідку
батьків, зміна маєткового стану, смерть бать-
ка-матері і т. н., якесь припадок, навіть ми-
мовільне спостережене, припадок знаком-
ство — який же нераз важкий вплив мають на
дальше виховане! Кожний з власного житя
і досвіду може багато на се пригадати собі
доказів.

Для прикладу укажу на пригоду, котра
є головним предметом славної повісті До-
стоєвського п. з. „Вина і кара“. Убогий сту-
дент, дуже гарно вихований, попадає в та-
кий недостаток, що єдину річ, яка мала я-
кусь вартість, — перстінець, що дістав від
дорогої, палко любленої сестри, з болем
серця несе в застав до осоружної старої ли-
хварки. Вертаючи з узисканими грішми до-
мів, вступає по дорозі до реставрації, щоби
чарочкою чаю заспокоїти давно доскулюючий
ему голод. І сидючи в кутику, чує таку роз-
мову двох молодих людей, що обіч грали
в біляр:

„Слухай, що тобі скажу! Я ту стару ча-
рівницю убив би і ограбив, і то, кажу тобі,
без жадних докорів совісті“.

Другий голосно засміяв ся на ті слова,
а той так дальше править:

„Розуміє ся, що жартую. Але одно тебе
спитаю. Подумай собі: з одної сторони ста-
ра, глупа, зла, нікому непотрібна, а против-
но шкідлива баба, що сама не знає, на що

жїє, котра й так завтра умре. Слухай! А з
другої сторони: кількож то молодих, леп-
сих людей пропадає в нужді, без жадної
помочи, і то тисячами, і то всюди! Сто, ти-
сяч добрих учинків можна зробити за ті гро-
ші, котрі та стара, осоружна лихварка при-
значила на монастир. Ну, і що-ж?“

— А певно!.. Але ти резонуєш, а ска-
жи-ж мені: чи зважаш ся убити її?“

„Розуміє ся, що ні! Та не о мене тут
ходить; але справедливості вимагала би
того“.

— Ну, заграймо ще одну партію!
І ся дивним припадкою підслухана лег-
кодуща розмова двох веселих молодців,
розмова, що справді доторкала тої самої ли-
хварки, від котрої він що-йно вертав, так
застягла в голову бідному хлопцеві, що
він по довгий боротьбі з своїми засадами і
чим-раз більше доскулюючим ему недостат-
ком справді допускає ся злочину, котрого
при инших услівах і серед нормальних об-
ставин був би навіть не зважив ся подумати
без жаху.

Отсе указав я на ті могутні чинники,
котрі то кождий зокрема, то всіяко спліта-
ються, доповняються або й входячи оден
другому в дорогу, несвідомо і без плану
невзначайно важкий вплив мають на вихова-
нє молодіжки та тим свідому виховуючу ді-
яльність дому і школи то попирають, то
спиняють, псують або й нівечать.

Тим то, коли маємо причину до недово-
лення з успіхів виховання молодіжки, не тре-
ба глядати вини лише в самій школі або в
батьківськім домі, але також у впливах тих
указаних чинників.

Але міг би хто сказати, що молодіж є
тепер гірша, чим була давнійше, хоч ті впли-
ви були й давно та ледво чи змінили ся на
гірше, — або, що свідоме вихованє м о ж є,
а тим самим і п о в и н н о заланувати над
тими чинниками несвідомими, а таки свого

обов'язку не сповнює або не сповнює як
слід.

Щоби оцінити ці можливі закиди і так
чи сяк відповісти на них, треба би передо-
всім мати певність, чи молодіж справді тепер
гірша, чим була давнійше, опісля роздвини-
ти, чи указані впливи не змінилися часом на
гірше, а наконєць, чи тепер дім і школа
гірше сповнюють свою виховуючу задачу,
чим давнійше.

Перше з сих питань дуже основно роз-
бірано недавно в краєвих учительських кру-
гах*) і виказувало, що теперішня молодіж
нічим не є гірша, чим була давнійше, як да-
леко сягає наша пам'ять. І мій погляд завсідги
був і є такий самий. Всеж таки уважаю его
лише за погляд особистий, а дати на се пе-
реконуючі і незбиті докази було би мабуть
неможливо. По перше: треба би мати дуже
докладний і подрібний статистичний мате-
ріял з давних і теперішніх часів, щоби можна
порівняти давнійший стан шкільної карності
і моральности молодіжки з теперішнім; а та-
кого статистичного матеріялу мабуть нема.
По друге: коли би ми его й мали, то знов
порівнане, о яким говорю, могло би мати
лиш дуже слабе доказове значінє, з уваги,
як дуже відмінною мірою міряло давнійше
поведенє і обичаї шкільної молодіжки від мі-
ри теперішньої. Неодно, що давнійше уходи-
ло безкарно або навіть майже не звертало
на себе уваги школи, тепер ніколи не лучає
ся, а коли би лучило ся, не уйшло би стро-
гої кари. Пригадаю лише ті, нині ледво мо-
же десь єще з традиції знані біжки шкільної
молодіжки з Жидами і з молодіжкою реміснич-
ною, які в суботі, неділі і сьвята для спорту
улажжувано на болонях, де ученики грали
в пилку, або над рікою, де громадами по-
лоскали ся від рана до ночі. Лучило ся на-
віть раз, що перемискі ученики заздалегідь

візвали на поміч против Жидів, з котрим
звикали бити ся на замковій горі, уче-
ників самбірських, а ті в суботу раненько,
змовившись не йти до школи, пішки вибрали
ся цілою клясою до Перемішля; та тогдіш-
ний директор самбірської гімназії пок. о. То-
ма Полянський з руским катихизмом пок. о.
Павлом Ясиницьким наздігнали їх в половині
дороги і фірмами завернули до Самбора. Ви-
брик той скінчив ся дуже лагідними карами,
а нині... певно не обійшлося би без видалення
зо школи бодай половини винуватих. Інші
річі остро заборонювано, сліджено і строго
карано, котрі нині або дозволені або навіть
захвалювані, як пр. плеканє патріотизму,
ховзавка, або не так бачно сліджені, як пр.
курєне тютюну.

А навіть, коли би старші, найстарші з
нас, котрі добре пам'ятають давні шкільні
часи, а пізнійше без перерви мали нагоду з
близька придивляти ся молодіжці, — коли би
ті хотіли порівнювати нинішню молодіж з
давнійшою: то й таке порівнанє не багато
могло би виказати. По перше: ми старі зго-
дом затратили вже міру, потрібну до такого
порівняння. По друге: після відвічного прави-
ла природи звикли ми завсідги хвалити давні
часи, а ганити теперішні, хоч свідт давно
мусів би був повернутти ся в пекло, яким
чейже не є, коли би так беззастанно посова-
в ся. Вкінці могли би ми перевести порівнанє
лише в дуже тісніх межах власних спосте-
режень і досвіду, з котрих годі би вивести
висновків що-до загалу молодіжки давнійшої
а теперішньої.

Але припустивши, що молодіж справді
тепер гірша, то заходить єще питанє, чи не
змінили ся також на гірше ті обговорені
вже впливи, незалежні від дому і школи.

Отже з виїмком лише судьби, завсідги
зарівно химерної, впливи ті є змінені. Що
за остатню половину століття дуже змінили ся,
не треба мабуть і доказувати широко. А чи

*) Пригадує, що се писано в р. 1892.

вані понижаючими гідність духовника фактами, поданими в дописи з Рогатинщини в „Ділі“ ч. 166, не взяли ся безпробовно за розслідування їх і не станули в обороні честі і горожанської вільності нашого стану, то апеляємо отсим до „Народного Комітету“: нехай через наших послів справу провірить, подасте результат провірення до відомости загальної суспільності і боронить тих, що самі оборонити ся не можуть.

a.

Атентат на Столипіна.

В суботу пополудни російські революціонери намірили виконати атентат на президента міністрів Столипіна, але бомби експлодували не впору, так що сам Столипін вийшов цілий.

Замість Столипіна погинуло багато інших осіб, між ними також кілька висшних достойників, а між тяжко покаліченими суть діти Столипіна, донька і син.

Про атентат телеграми донесли слідуочі подробиці. В віллі Столипіна на Антиккарській острові мало в суботу відбутися прийняття. О годині 3-ій з полудня заїхала перед віллю президента міністрів повозка. В повозці сиділи чотири особи: Дві убрані по цивільному, а дві в мундурх заграницьких офіцерів. Всі чотири увійшли разом до комнати портієра, причім оден з них держав в руці шелем, в котрім здається була укрита бомба. Портієр не хотів їх впустити до салі прийняття, бо ліста гостий була вже замкнена. Вони силою хотіли відкрити ся до салі, де зібрані гості ждали на Столипіна, котрий в тій хвилі був в своїм кабінеті прийняття. Коли неарешчені гості пробували силою усунути службу, заступившу їм дорогу, оден з них, в мундурі офіцера жандармерії, випустив бомбу. Наслідки експлозії були страшні. Експлозія знищила передпокії, комнату швайцара, що вела до салі прийняття, сходи і балкони другого поверха.

В комнату швайцара погіб швайцар, всі детективи і поліцаї і три заговірники. Після донесення диванників є 60 жертв атентату, між ними 27 убитих. Між убитими мають бути: міністер Хвостов, генерал-майор, двірський міністер церемоній Воронін, котрому експлозія урвала голову, кн. Накашідзе, капітан жандармерії, Федоров, поліційний агент Казанцов, швайцар і богато служби. З учасників атентату три погинули, четвертого арештовано. Між раненими суть діти Столипіна, два урядники міністерства, оден офіцер артилерії і оден з редакторів петербурскої агенції телеграфічної Фірт, котрий в часі експлозії був в сусідній з портієрською ложкою комнату. Повозка, котрою заговірники приїхали, розторощена, візник погіб, лише коні лишили ся цілі. Ціла задня часть будинку знищена. Сила експлозії була так велика, що вирвала двері ведучі до кабінету прийняття. Обстанову і інші предмети, які були в віллі, а навіть паркетні, вибух викинув на улици. Навкруги дому лежали части тіл жертв атентату. Убиті суть порозшарпанувані, майже недопізнавані.

Пятнадцятилітня донька Столипіна і малий синок були в хвилі експлозії на балконах другого поверха. Донька має обі ноги поломані і тяжкі рани на цілім тілі. Син має бути тяжко ранений в голову і бік. Говорять, що донці вже ампутовано ноги. В хвилі експлозії президент міністрів був в своїм кабінеті і розмовляв з двома маршалами, котрі кажуть, що чули дві, а може й три експлозії. По вибуху Столипін занявся передовсім родиною. З гори дав ся чути голос дитин, котрі кричали о поміч. В тій хвилі появив ся між званими Столипін і візвав охоронючих, щоб ратували його діти. Одному з служби повело ся витягнути їх з під купи завалих і піску. Відставлено їх до шпиталі. Коло ранених дітей лежав труп їх гувернантки. Столипін і його жінка вийшли цілі.

Змінили ся на гірше, покаже ся з дальших моїх виводів.

І так навіть вплив природи на виховане молодіжы значно змінив ся через поступ культури. Укажу лише на деякі приклади. Давніше до міста, де була школа, а особливо гімназія, треба було не раз кільканцять миль їхати возом або їти пішки; нині ледво кілька миль, та й ті швиденько переїде ся залізницею. Кількож то вражіння, приємності, трудів, присід, досвідів вязало ся з далекою коловою або пішою подорожню! Давніше, як я вже вище згадував, висиджувала молодіж, де була ріка, цілими днями у воді і на березі; нині з поступом культури і ріки з такою чи іншою причиною є несприятливі або мало приступні для тих, що хотять купати ся; там понад рікою розсіяні ся війскові бараки; тут рядом стоять купелі будки, до котрих вступ вільний лише за оплатою; денне рікою паливе нафта або вугляка печуться за фабрик. Давніше ученик мав доволі часу погуляти поза школою по облогах, полях, близьких лісах і т. п.; нині з поступом культури місця, де колись грало ся в пилку, забудовані або позасівані, позасаджані; де колись молодіж гуляла без перешкоди, нині застави і сторожі не дають ступити; а вкінці з поступом культури і вимоги школи більші, так що молодіжы дуже мало лишає ся вільного часу або й зовсім ніщо.

Можна би ще й більше навести прикладів, що навіть вплив природи на виховане молодіжы змінив ся, і то не на користь справи виховання; але лишне перейду до суспільності і культури.

(Дальше буде.)

В шпиталі Петра і Павла лежить 24 убитих експлозії, а 22 ранених, з котрих б вже померло, так що в наслідок атентату вже 30 осіб стратило жите. Чотирох ранених, підозрілих о співучаст в атентаті, також уміщено в тім шпиталі, але під військовою сторожою.

Слідство виказало, що заговірники приїхали з Москви залізницею і налягли умебловані комнати при Морській улици. Вечером попереднього дня їздили до опери тою самою повозкою, котрою приїхали під дім Столипіна. Головним учасником атентату був сильний, більше-менше двадцятипятилітній мужчина в новім мундурі офіцерським, під котрим було брудне цивільне біле. Перед кількома днями увільнений з служби офіцер Бобориніні хотів перестерегти Столипіна о зорганізованім на него атентаті, але его тогди не прийнято. Тепер заряджено переслухання Бобориніні. Безпосередньо експлозії явили ся у президента міністрів: міністри фінансів, маринарки, війни, генеральний контролёр держави, великі князі і члени диньоматичного тіла. Цар прислав Столипінові слідуочу телеграму: „Не маю снів на висказане обурення з причини атентату. Дякую Господеві, що охоронив вас і з цілого серця желаю, щоб ваш син і донька скоро вернули до здоровля, як також і інші дорогі мені особи“. Столипін одержав також телеграми від князів: Володиміра, Алексія і Константина, в. княгини Єлисавети і Євгенії і від гр. Віттого.

Одного тяжко раненого учасника атентату перевезено до кріпости, де вже мав померти. Не стверджено ким він є. На вісті о атентаті зачали громадити ся перед домом Столипіна великі маси народу, так що війско, котре сейчас по експлозії окружило дім сильним кордоном, з великим лише трудом могло здержати напір цікавих.

Петро Столипін був іменованій 23. липня на місце Горемікіна президентом міністрів. Урядничу карієру розпочав в р. 1884. В р. 1902. був іменованій губернатором в Гродні. В р. 1905. здавив аграрні заворушення в Саратові в брутальний спосіб.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. Щоби допомогти шляхті в Імфлянтах, котра потерпіла з причини розрухів, дозволив цар, щоби та шляхта підняла за границею гіпотечку на одержані від царів Павла і Александра І. шість маєтків в окрузі Венден, обіймаючих 25.000 десятин.

Петербург. Доносять з Новочеркаська, що там збунтувала ся сотня козаків і застрілила полковника перед фронтом.

Петербург. „Бирж. Вѣдом.“ доносять, що консервативні міністри, а іменю міністер фінансів і державний контролёр, хотять уступити, а інші члени, передусім міністер рільництва, жадають ліберальних реформ.

Петербург. Президент міністрів Столипін одержав таку телеграму: „Ми підписані, селяни з громад (тут вичислено громад) до віддали ся, що нашого посла Онипка увязнили і поставили перед военний суд. Ми вислали Онипка до Петербурга до думи, щоби виборив нам землю і волю. Тимчасом думу розв'язано і наші надії розвіяли ся. Вижидаємо приїзду посла Онипка, щоби нас поінформував о наших справах; а вас просимо, щоби введиали у царя вимушене Онипка на волю. — Жінка Онипка з немовлятем при грудях удала ся до Кронштаду, щоби мужа врятувати. — Двірська партія заходить ся, щоби посла Онипка не карати смертю.“

Петербург. Потягнене до одвічальности бувших послів до думи є досить утруднене. Після права з р. 1829. всякі переступства сповнені на фінляндській території, мають бути суджені місцевим судом і карані після фінляндських прав. Сего праві досі не знесено, супроти чого після гадки найвизначніших правників, провину бувших послів до думи має судити місцевий ляндсман, котрий може їх в разі ствердженої вини сказати що найбільше на 30 марок грошевої карі.

Петербург. Становище Столипіна має бути захитане. В двірських кругах веде ся боротьба між ліберальною а консервативною партією. Більше виглядів на успіх має консервативна партія, яко більше впливова. Коли би побідила консервативна партія, то буде утворене спеціальне міністерство поліції. Коли би побідила ліберальна партія, то можливе є відновлене переговорів з суспільними діячами в справі їх вступлення до кабінету. В сім разі премієром був би Гучков.

Берлін. До „Voss. Ztg.“ доносять, що в Петербурзі послідніми днями відбула ся кабінетова рада, в котрій взяли участь всі члени правительства. На представлене Столипіна закінчене план військової диктатури для Росії. Справу диктатури в Польщі полишено неполадженою, доки відносини в Королівстві не вясняться ся.

Одеса. З Владикавказу доносять, що на улици замордовано команданта полку піхоти Башманова.

Петербург. „Правительственный Вѣстник“ оголошує заострене кар за переступки чинних офіцерів і жовнірів проти держави. Видача документів або планів буде від тепер карана смертю.

Льондон. З Баку доносять, що там вибух страйк робітників в копальні нафти. Страйкуючі перервали провід, котрим ішла нафта до Батуму і підналили розливу ропу. Від сего запяла ся і згоріла залізнична станція Балахани. В часі стичок з війском пострілено багато робітників.

2

Варшава. Столипін, поминаючи генерал-губернатора Скалона, розіслав до губернаторів в Королівстві обіжжик, котрим повелів виготовити дві листи: 1) обіймаючу всі особи що мають право вибору на посла, 2) листу осіб, що мають чинне виборче право. Губернатори на першій листі мають помістити всі особи, котрі в думі не робили правительству ніяких прикостей, а на другій описати політичну барву і поведене осіб, котрі мають право голосу. Інформації мають бути переслані безпосередньо до міністерства внутрішніх справ з поминенем варшавського генерал-губернатора Скалона. Речення до прислання відповідей назначено дня 14. вересня.

Сілець. Ві второк кинено бомбу, котра убила поліцмаистра. По замаху прибуло військо і стало стріляти здовж улиці і до деяких домів. Чотири особи убито, а більше як 20 ранено, майже самих Жидів.

Петербург. В Кельях кинено бомбу, на поліцмаистра Ползова. Ползов і два поліціянти погинули. Винувники утекли.

ТЕЛЕГРАМИ.

Загівір в Сербії.

Осек. Сербський майор Ніколч пробував тут сими днями, щоби видати брошуру проти короля Петра. Поліція переслухала его і він подав до протоколу, що приїхав тому, щоби від одного з своїх товаришів, котрий мав прибути з Сербії, відібрати кілька тисяч динарів. Поліція заборонила ему побут в Осеку і він відїхав до Могача.

Амнести́я в Німеччині.

Берлін. „Staats-Anzeiger“ оголошує помилуване, датоване дня 24. серпня, котрим цар Вільгельм з нагоди уродин внука дарує кару всім засудженим в цивільних процесах за обиду маєстату або царської родини, оскільки вони не відбули вже сеї карі. Рівно-ж зноситься ся усі залеглі кошти в тих справах.

Швайцарія проти соціальних демократів.

Ціріх. Війсковий суд радив над жалобою проти провідників соціальних демократів Сігга і Рідера і 4 товаришів о підбурюване жовнірів до непослуху при нагоді неспокоїв в липні. Сігга, автора підбурюючої брошури, засуджено на 8 місяців в'язниці і на заплату шестої части коштів процесу, а решту обжалованих увільнено. Оборонець зголосив відклик.

Страйки.

Норимбергія. Страйкуючі робітники одної тутешньої фабрики мотоциклів звели з поліцією борбу, обкидавши її камінєм, палицями і відломками скла. Поліція ранила около 30 осіб. З поміж поліціянтів є 10 ранених. Арештовано одного 19-літнього молодика, що в реставрації стріляв до поліції.

Революція на Кубі.

Гавана. Успіх революції залежати буде від того, чи провідник повстанців Гюєга зможе заняти місто Pinar del Rio. Повстанці заняли вже кілька місцевостей на південній захід від сего міста. В провінції Гавана панує спокій. В проріжці Santa Clara повстанці розігнано. Гюєга має до розпорядности 2000 людей і має симпатію між населенєм, але не має амуніції. Повстанці займають чим-раз більше краю. Преса задивлює ся на ситуацію дуже песимістично.

НОВИНКИ.

— Зі стрийського пашалику. Пишуть нам: В серпні с. р. виїхав п. Володимир Левинський, ук. ст. філ., на етнографічну експедицію на Бойківщину, висланий Науковим Товариством ім. Шевченка. В Уричи, в стрийській повіті допав его вечером дня 24. с. м. жандарм Бернгард Шмідт і з брутальний спосіб зажадав легітимачії. Невдоволивши ся легітимачією університетською, відобрав від Левинського портфель, переглянув его приватні листи і гроші та, обидуючи епітетами, на які здобути ся може хіба останній мурга, велів ему їти поперед себе, заявляючи, що веде его до стрийського староства. Повдаючи ся з ним як з звичайним злочинцем, приставив его вночі на станицю жандармерії в Підгородцях, звідки о год. 1. вночі хотів его пішки гнати до стаци до Синевідська вижного. Аж на рішучу заяву п. Левинського, що ніяк не дозволить собі вночі на 23 км. пішої дороги, згодив ся, що нанято на кошт п. Левинського фіру. О 3. год. з ран виїхав жандарм з своїм арештантом до Синевідська, а відти відставив его залізницею до вахмайстра жандармерії до Стрия, а відтак до староства. Слідство розпочав сам староста Бобжинський. І сей теж не вдовольняє ся університетською легітимачією. А коли почав уділяти відставленому всілякі батьківські ради і почув від него візване, щоби робив те, що належить до урядованя, сказав: „No, to pan mógbyś i człowieka zabić, mądrą uniwersytecką legitymację!“ Потім віддав его секретареві староства для списання протоколу. Коли секретар почав урядувати по польськи, зажадав п. Левинський, щоби по мисли постанов закону уживано з ним письменно і устно мови рускої. На те заявив секретар, що урядовою мовою в Галичині є польська, що він по руски писати не вміє, хоч уміє говорити. Вкінці п. Левинський згодив ся на списане протоколу в польській мові, але тільки з тим, що его жадане руского протоколу буде вписане до протоколу; та й се мусів писати сам, бо пан секретар заявив, що се-

го жаданя вписати не вміє. По списанню протоколу і по ревізії валіз, де находило ся кілька книжок і брошур з суспільних наук та приватні листи, віддав усе те якомусь дозорцеві в'язнів і під ескортою жандарма велів відставити п. Левинського до суду, де его замкнено в одній із звичайних арештантських кліток разом з 3 в'язнями, з котрих двоє відбувало одно- і півторарічну кару. Там пересидів арештований від 1. до 6. год. вечером, поки слідчий судія переслухав его і по провірено ідентичности особи пувств на волю. — Кілько тут в однім сім випадку допущено ся надужити з чоловіком, що вибрав ся на наукову експедицію, не хочемо тут розбирати, бо се найліпше викаже судово розправа; а о скільки зачуваємо, п. Левинський буде своєї кривди доходити відповідною дорогою.

— В справі о. Петрицького, а зглядно в справі зневаження загалу духовенства ц. к. рогатинською властью адміністраційною, просимо Всч. Отців рогатинського повіта на раду на день 29 серпня с. р. о годині 2 пол. Всч. Отців, котрі були би перешкоджені прибути в той день до Рогатина, звольте надіслати письмений заяву, що з ухвалями на рад вповні годять ся. — о. Городецький, о. Залужний, о. Кудрик.

— Гуцульщина будить ся зі сну. Пишуть нам: Від кількох літ в Микуличині почало віяти цілком иншим вітром. Бо ото читальня „Просвіти“ починає чим-раз краще розвиватись, а з нею і „Січ“, założena в 1904. р. До сего товариства належить тепер до 200 людей, а замітне є і те, що належать до него також і жінки. Найліпшою проявою розвою сего товариства є, що 24. липня заложило воно склеп мішаних товарів. А оден Гуцул, Попович Никола, вложив на сю ціль 1.800 кор. та ще обіцяв 1.200 кор. дати; отже тому дві неділі напали на него вночі, коли вертав зі склепу, і сильно его побили, а гроші відобрали. Другою проявою життя „Січи“ є, що 12. серпня відбув ся тут її заходами фестин. З фестину вплинуло до каси „Січової“ 40 кор. Того самого дня відбули ся загальні збори „Січи“ і вибрано: Полатайка І. кошовим, Грегоровича І. осцулом, Киселью І. писарем, Андрийкова І. учителем, Тарнавського Я. скарбником, Вередюка М. хорунжим, Вередюка І. сурмачем, Яремчука П., Стефанюка, Онутика І. і Орфенюка читарями. Коби всі села гуцульські пішли слідом Микуличина та позакладали у себе крамниці, тоді певно ніхто не сказав би „Радуй ся Ізраєлю, на Гуцульщині“. „Щастя Вам Боже!“ — Оден з літників.

— Судові присуди. Краєвий карний суд засудив двірських формалів в Винничках: Івана Колтуна на 2 неділі, а Мартина Тенда на 3 неділі арешту за те, що в липню с. р. „насилено зневолювали селян до страйку“, хоч безуспішно. — Повітовий суд в Потоці золотім засудив малолітнього Івана Дмитрика на 10 кор. карі або 2 дні арешту за уладжене зборів без призову староства.

— Про січовий фестин в Микуличині пишуть нам: В ч. 165 „Діла“ поміщено новинку о великим січовім фестині в Микуличині, підписану якоюсь анонимною панею, що нібито була на фестині. Яко наочний свідок заявляю, що ані одне слово сеї новинки не є правдою, а писала єї людина злобна або така, що не була на фестині. Хотяй фестин відбував ся під голим небом і що хвиля цілі потоки дощу спливали на площу забавову, виконано цілу програму забавову, розуміє ся, о стілько, о скільки се при зливнім дощі було можливо. Неправдою є, що не було ніякого інтелігентного проводу: фестин зааранжував і провадив академик п. Емануїл Чесник при помочи кількох учеників гімназійних, а участь у нім взяла вся пробуваюча в Микуличині інтелігенція руска, з виїмком кількох кацапських одиниць. Сам я бачив на фестині цілу родину одного директора гімназійного, одного радника, всім священиків і т. д. Хотяй знаю всіх Русинів, що пробувають на літнім віддиху в Микуличині, то не чув я ні про одного, котрий би ходив на фестин жидівський. — Аз.

— Вписи до „Висшого музичного Інститута“ у Львові (улиця Вірменська, ч. 2, 1 поверх) на шкільний рік 1906—7. приймає канцелярія Інститута від 1. н. ст. вересня, що дня рано в годинах від 10—1. Наука в Інституті почне ся 16. вересня і тревати ме до 30. червня 1907. р.

Вписувати ся можна на науку гри на фортепіані, скрипці, челі і вських охрестральних інструментах, відтак на науку сольового співу, теорії музики з хоральним співом і гармонії яко окремих предметів.

Бувші елєви „В. муз. Інститута“ складають при вписі бібліотечного 1. корону і шкільну оплату квартальну або місячну — після умови. Ново-вписані платять вписового 4 кор. і складають шкільну оплату.

Вписувати ся можна і на висші роки науки. Вступні іспити для сеї категорії елєвів відбудуть ся в днях 14. і 15. вересня рано між 10—12 годиню.

Шкільні оплати за час від 16. вересня 1906. до 30. червня 1907. р. виносять на 1. і II. році науки 75 корон. На дальших роках оплата шкільна росеє з року на рік о 30 корон. Оплата за науку сольового співу виносить на I. році 120 корон; за науку теорії музики з хоральним співом і науку гармонії 60, зглядно 100 корон. Елєви Інститута побирають науку теорії музики, гармонії і історію музики — даром.

Лекції відбувають ся правильно тричі тижнево рано, а для учеників публичних шкіл — з полудня. Науку подають вповні кваліфіковані професори на основі научного плану австрійських консерваторій, затвердженого в. ц. к. намісництвом рескриптом з 7. липня 1904, до ч. 81.283.

Дирекція „Вис. муз. Інститута“ старала ся доси всесторонньо оправдати довіре, яким надіяла єї наша суспільність, посилаючи своїх дітей до своєї музичної інституції. Число елевів в останній шк. році (третім від заснованя інституції) досягло сотки, з якої 81 елевів піддало ся річному іспитови з хорощим успіхом. Однак для дирекції було би найбільшою вірадою, наколи би в біжучім році фреквенція ще зроста. Тоді і нові знамениті учительські сили увійшли би в склад учительського збору, а наша інституція стала би дійсним розсадником музичного всестороннього образования.

Торічний наш поклик, щоби молодіж наша прийняла ся за умне плеканє музики яко штуки, не був без успіху. Але всег що за мало! Музичних таланів у нас багато, тільки не достає нам охоти і витревалости. З сим шкільним роком рада би дирекція плекати оркестральну музику, іменню гру на смичкових інструментах. Тому кличемо до нашої молодіж: Вписуйте ся на науку в сім відділі, а дирекція приїде кождому талановитому по змозі в поміч. — *Анатоль Вахнянин*, директор „Вис. муз. Інститута“ у Львові.

— Вписи до 4-класової рускої школи вправ н. к. муж. семінарії учит. у Львові при ул. Длугоша ч. 17, відбудуть ся 29. 30 і 31. серпня в годинах від 9—12 пер. полуд. і від 3—5. по полуд. До класи 1. приймати ся буде учеників на основі метрики згл. посвідчення віку через уряд парохіальний, до клас вищих на основі свідоцтва шкільного або вступного іспиту.

— Бурса ремісничо-промислова в Станиславові повідомляє всіх інтересованих, що вписи до школи промислової відбувають ся в днях 1—4-ого вересня, а вимагає ся: скінченого року 14-ого (метрики), свідоцтва шкільного що найменше з 4-ої класи і заяви батька або опікуна, що не відбере сина в часі року шкільного. — *Філія „Просвіти“ в Станиславові.*

— Товариство торговельно-промислове „Руский Народний Дім“ в Щириці, створене з обмеженою порукою. Під тою фірмою закладають Русини щирецького і сусідніх повітів товариство уділює з осідком в Щириці. Потреба такого товариства дає ся болючо відчувати від давних літ в околиці, особливо, коли зважити ся, що нарід підльвівський більше просвічений та майже кожда місцевість має читальню і крамницю. Народи комітету основуючого відбудуть ся в четвер дня 30. с. м. о год. 2. пол. в читальні „Просвіти“ в Острові коло Щириці, а в неділю дня 2. вересня с. р. о год. 3. попол. там же остаточно зібране в цілі прийняти статута і означення речинця перших загальних зборів. Сею дорогою запрошаємо всіх щиромислячих Русинів на те зібране, щоби позначити ся з статутами, ціллю і користями товариства, як рівнож, щоби дати можливість обчислення власних сил до початого діла. Передовсім повинні явити ся безусловно всі представителі читальні і крамниць з околиці яко найбільше в тім ділі інтересовані. — За тимчасовий комітет: *О. Богдан Елішевський, Гринько Книш, Тамко Кордюк, Володимир Могилянський, Д-р Евген Трешневський, Іван Кречковський, Стефан Куран, о. Юліян Бурачок, Теодор Курилець, о. Йосиф Фоліс, Іван Книш, о. Николай Стрільбицький, Іван Штойко, Іван Бобиляк, Сенько Моша, о. Ярослав Чиківський.*

— Санкціоновані закони. Цісар санкціонував проект законів, ухвалених галицьким сеймом в справі призовлення повітовим репрезентаціям в Бережанах, Підгайцях і Перемишлянах на з'обов'язане до покриття бракуючої квоти до капіталу будови льокальної залізничі Львів-Підгайці, а також проект закона, ухваленого галицьким сеймом що-до обов'язку властителей домів в Тернополі будувати канали і лунити їх з головним міським каналом за відповідною оплатою на рік громади.

— Львівська поліція а кольпортаж. Кольпортаж закараний. До чого однак веде глупота дотичних органів, свідчить сей факт: Семилітній хлопчина ввозного з рускої консисторії, Йосифа Затваровського, ніс улицю 3. мая цілу пачку часописів: „Діло, Руслан, Przegląd, Gazeta lwowska і Gazeta narodowa“. Мудрому поліціявтові не могло помістити ся в голові, як такий дівтак може нести тільки газет. Не надумуючи ся довго арештував его. Прохожі старали ся вяснити „представителю властей“, що такий его вчинок то прямо безправство. Однак „власть“ була непохитна і семилітню дитину забрала на поліцію. Тут по довшій індагації справа вяснилася і хлопчину ввечером винищено на волю. Та хто верне родичам пережитий неспокій, хто верне дитині болі, які перетерпіла, як поштуркване, злобні кини і т. д., а найважніше: хто змие з дитини то клеймо, хочби навіть мнимого, позірнього переступства? Сумно, що у вільній та культурній державі щось подібного може сподятися ся.

— Сфальшоване чеку. В почтовій касі ошадности у Відні піднято недавно квоту 2.700 К на підставі чеку, котрий як пізніше показало ся, був підроблений. І так невисліджена доси особа принесла до каси т. зв. чек для оказателя або касовий, а на ті чеки почтова каса зараз виплачує гроші. Тимчасом пізніше спостережено, що то був чек переказовий, то значить, що за допомогою такого чека одна фірма переказує якусь суму до записаня на рік другої фірми. В такім разі почтова каса ошадности переписує грошеву квоту, подану в чеку, з конта одної фірми до конта другої фірми. Очевидно, що переказовий чек мусить бути поіменний. Отже винувник з'умів зручно усунути назвище фірми з чека і в той спосіб переказовий чек став ся касовим чеком (на оказателя), на котрий зараз виплачено гроші. Підроблене в

сім разі є тому дуже легко, що як на касові чеки (т. є. чеки на оказателя), так і на переказові чеки є ті самі бланкети.

— Підвисшене почтових оплат. Міністер торговлі д-р Форшт заявив, що потрібних 7 мільонів на полішене платні почтових служби не може видобути з ошадности і тому обстає за підвисшене почтових оплат: Передусім думає піднести оплату за звичайні листи з 10 на 12 сотиків (на що треба призволу угорського правительства) і телефонічних належитостей. Натомість закинув гадку підвисшеня порта від місцевих листів і від телеграм.

— Нові мадяризаційні способи. Великі мадярські революціонери і свободолобці видумали новий план давлення народних почувань немадярських народів, заселюючих Угорщину. Ось угорський міністер просвіти гр. Апоній предложив „для піднесеня народної просвіти“ удержанне віроісповідних і громадських шкіл на Угорщині, а крім того засноване значного числа народних шкіл, а то поперед усього в околицях, замешкалых немадярськими народностями. Тим способом надіє ся гр. Апоній осигнути також ту ціль, що панславизм, котрий після поглядів мадярських політиків ширить ся найбільше в словацких комтатах, утратить ґрунт під ногами. Кошти переведеня того предложеня мають бути вставлені до бюджету на слідуєчий рік. Опозиційна преса, а особливо немадярські часописи, видавані на Угорщині, вступають остро проти предложеня гр. Апонія, називаючи его новим насильством мадяризації, неоправданним ні мнимим панславизмом, як названо стремління немадярських народностей до охорони своєї національності, ні також заявами правительства, заперуючими свободний розвиток всім народам Угорщини. Колиб Мадьярам ходило справді о борбу з пошестію панславизму, то в ній було би найліпшим оручем поглищене свободного національного розвитку всім угорським Славянам. Коли вони будуть мати в Угорщині свободу, тоді певно не будуть зітхати до російської нагайки!

— Литовсько-польські відносини видно неліпші, як руско-польські. Вильнюському губернаторови предложено до затвердження устав „Союза привернення прав литовського язика в литовських костелах“. Основателі сего „Союза“ руководили ся ось якими мотивами: З заведенням християнства на Литві в р. 1387., пишуть вони в своїм поданю до губернатора, розпочинає ся нова ера упадку литовської народности, з чого могла тішити ся лише польська дипломатія та й польське духовенство, котре вже тоді знаменито розуміло цілі польонізації і котрому більше залежало на знищенню Литовщини про помочи костела, ніж на розновсудненню на Литві християнської віри. Завиши з самого початку до наших костелів польський язик і оголосивши его „католицким“ і „панським“, духовенство до послідних часів старало ся удержати его у всіх костелах Литви, а легковажило язик „поганський“ і не надаючи ся до молитви... В той спосіб польські або польонізаторські духовні, або політичні агенти Польщі, забувши на слова Євангелія, що Царство небесне не є з сего світа, уживали костела за оруде до розповсюдженя польської ідеї серед Литовців і, польонізуючи їх, вели наш нарід до „Царства польського“... По знесенню кріпацтва стало прозябати народне осявідомлене серед Литовців, а нині одним з проявів сего осявідомленя є жаданє, щоби в католицьких костелах на Литві в ім'я справедливости і слушности був заведений литовський язик. — Очевидно, що сей рух між Литовцями є Полякам дуже не до вподоби.

— Аляамбра валить ся. Знов оден безсмертний твір штуки засуджений на поталу. З Гранаді доносить, що палата Аляамбра страшно занедбана. Вода з причини ушкодженя каналів збирає ся у великій кількості під підвалинами, підмиває їх, в наслідок чого мурі готові розпасти ся. Вже навіть потворили ся шілини в стінах і кождої хвилі можна надіятися ся катастрофи. Управа палати старає ся відшукати жерела прибуваючої води і обдумати способи рятунку. На жалє стає сему на перешкоді нестача фондів і непорозумінє між членами управи. На удержанє палати призначено 45.000 пезетів річно, але се за мало. (Аляамбра, т. є. червоний дім, колиш палата маврицьких королів, тепер частина в Гранаді в Іспанії, є величавим пам'ятником арабського панованя і будівничої штуки, одиницею в цілій Європі).

— Землетрясенє в Шлеску. Повітове місто Забже на пруській Шлеску було навіщене землетрусом. Зрана учули мешканці підземний гук, гейби грім. Рівночасно в многих місцях повипадали шибби, зеркала і образи поспалили із стін, двері і вікна поотвіривали ся. Можна собі уявити переполох, який настав серед населеня В панічній страсі усі вибігли на улиці і полдіряє; деякі, як шалені, вибігли за місто, щоби там шукати рятунку. На щастє все скінчило ся на перестрахи. В наслідок землетрусу доми потріскали, деякі навіть похилили ся. Під Забжем є давні копальні. Здає ся, що якась частина копальні, що стоїть тепер пусто, завалила ся, і се спричинило осуненє землі. Однак сего ще доси не справджене. Коли би так було, то жителям Забжа грозила би небезпека, бо вже нераз улачуло ся, що запалючі копальні спричинювали руйну всього, що лише було на поверхні землі.

— З практик російських революціонерів. В сих днях на однім з московських двірців звернув поліціант увагу, що багато молодих людей купує билет до одного з підміських пристанків. Поліція дала об тім знати жандармерії, а ся, удавши ся на місце, застала там правдиву муштру, а радше вправи в стріляню до уставлених щитів поодинокі і

сальгами. Коли жандарми і кінні поліціанти наблизили ся, „вільні стрільці“ дали до них сальву з револьверів, а опися скоронили ся до ліса. Всеж таки 14 революціонерів ліймаю. — Цікава річ, як революціонери дістають оружє. „Бирж. Вѣдомости“ пишуть: „На митову комору являє ся офіцер в супроводі 10 жовнірів з жовнірськими підводами і, представивши всі потрібні документи, зажадав видачі 9 скриньок з бровійниками, присланими для поліції і війська. Митовий урядник провіривши документи, віддав жадані скриньки. По кількох мінутах вернув офіцер з словами: „Ах, правда! Я забув віддати вам тайний приказ полковника, дотикаючий видачі оружя“ — і віддав урядникови якийсь папір. Яке-ж було зачудованє урядника, коли в кілька годин потім явив ся на коморі інший офіцер і зажадав видачі 9 скриньок з оружєм, виказавшись рівнож документами. „А маєте тайний приказ?“ питає урядник. „Який приказ?“ одвічає спокійно офіцер, „адже тут нема ніяких тайн“. Однак урядник, маючи переконанє о своїй слушности, не багато думаючи, казав офіцера увязнити. Незадовго однак виявило ся, що арештований офіцер є дійсним офіцером, а перший, що вимантив оружє, перебраним. Сей відумав цілу історію о тайнім приказі“.

— Московські терористи. Кореспондент берлінської „Voss. Zig.“ доносить з Петербурга, що московській поліції удало ся викрити цілу організацію терористів, функціонуючих в Москві. Він пише: „Менше з тим, що викрито фабрику бомб, уладжену після найновіших метод техніки і інженерської штуки, і величезний склад оружя і вибухових матеріалів, бож відомо, що головні лабораторії і арсенали революціонерів знаходять ся радше в Лондоні, Фінляндії і Швайцарії, ніж в Москві, отже страта незадовго буде покрита. Але о много важнішою є до біч ч а п и с а н а, яка впаля в руки поліції. Ся добича може на необчислимий час звязати діяльність революціонерів. До сей добичі належить спис поодиноких терористичних організацій і „літаючих відділів“ wraz з назвищами начальників, касерів і діяльних членів. Давнішнє вела сї списи редакция газети „Революційная Россия“, видаваної в Швайцарії, і переховувала їх у мужів довіря в околицях Раперсвіля. Здає ся, що ту центральну канцелярію перенесено послідними часами до Москви і тут впаля вона поліції в руки. При ревізії в Москві найдено не лиш фотографії поліційних тайних агентів, заосмотрені в коментарі, котрі докладно переписують поліційні „альбуми злочинців“, але також численні фотографії російських терористів, котрих поліція доси безуспішно шукала, якраз через нестачу фотографій. Поважне значінє для поліції має також найденний список членів т. зв. „військового Союза“, котрий, здає ся, був головним керманцем всіх дотеперішних військових і маринарських бунтів. До сего союза належав також провідник севастопольського бунту Шмідт і недавно розстріляні в Гельсінґфорсі два офіцери артилерії. Тут без сумніву треба також шукати сиружні бунту в Кронштаді. Тепер спис членів сего небезпечної організації знаходять ся в руках поліції, а є в нїм мабуть назвища людей, занимаючих високі місця у військовій ієрархії. Викрито також плани кріпостей і воєнних фортів, котрих безусловно не міг достарити звичайний офіцер. Се вказує, як високо сягнуто впливи революції!“

— Упадок Білостоку. Білосток доси носить на собі піхи страшної немачі, безладу і апатії. Місто гейби оцінено, устав всякий рух в торговлі, промислі, на уликах і в товариськім житю. Доси нема ніяких публичних забав, концертів, театральних представлень. Міський город, звырінець, цукорні, реставрації — все пуще, все завермо. Алеж бо в Білостоці зменшила ся і то дня менше жидівська людність, і то середно-заможна, продукційна, фахова, котра беззастанно покидає місто або переносить ся до інших міст королівства або виїжджає за границю. Більшість купців і ремісників, котрих майно уладо жертвою орій чорносотенців, а котрим комитет помочи виплатив значні підмоги, не отгварюють вже скелів і варстатів, але продають рештки майна і виїжджають. Білосток страшно з'убожів і убожіє дальше. Грошева криза прибирає прямо грізний і трівожний характер.

— Борба з алькоголізмом. Петиції Союзу австрійських жіночих товариств о заведенє в школах науки о антиалькоголізмі увінчалась уже деяким успіхом. Міністерство просвіти роздало сегорічним абітурієнтам учительських семінарій 3500 примірників виданої Союзом „Відозви до учительства“. — В Берліні завязало ся міжнародне товариство борби з алькоголізмом. До него можуть належати і умирковані і абстиненти, поодинокі особи і товариства. Товариство має на меті впливати на законодавство, збирати статистичні дані, брати участь в міжнародних конгресах, і заложити міжнародний статистичний уряд інформаційний, котрий буде видавати часопис в трех язиках: німецьким, англійським і французьким. Президиє складає ся з представителів різних народностей.

— Трупи на даху залізничного воза. Перед кількома днями викрито на залізничім двірці в Дебрені на даху залізничного воза два трупи з відтятими головами. Слідство виказало, що були то два хлопці з Дюшебу, що якраз мали ставити ся до війська. Без сумніву хотіли вони перелізати залізницею за дармо і в тій цілі вилзти на дах воза, а коли поїзд переїздив через міст, певно не схилили ся в часі і в страшний спосіб австраляли жите.

— Наслідки турецького престоло. Париска „Tribune“ пише: Німці при помочи кількох двірських достойників роблять заходи,

щоби на випадок смерті султана наслідство престоло перейшло на его улюбленого сина кн. Бурган-Еддіна. Бути навіть може, що ініціатори постарають ся о те, щоби ся справа була рішена ще за життя Абдуль-Гаміда. Деякі круги думають, що могло би удати ся придати кн. Бургана-Еддіна Абдуль-Гамідові на регента. Такий замах стану міг би легко удати ся. Німеччина взагалі зачинає що-раз сильніше впливати на напрям турецької політики.

— Спростованє. В 154 ч. „Діла“, в новинці п. з. „Господарка шкільного інспектора Юззи“, деякі факти, що відносять ся до мене, подано хибно; тому в обороні правди уклінно прошу спростувати, як слідує: 1) Мене перенесено не з Блищанки, а з Костільник. 2) Се зроблено на мою власну просьбу. 3) Селяни (не згадуючи початкового страйку і бойкоту) тепер не суть огірені тим, що на них наложено великі додатки на удержанє школи, бо винаймали хату, признали надзвичайні видатки, жертвували город і площу під будову школи, а на сам будинок ухвалено до 7000 К (70 номерів); діти посилали до школи так взірцево, як в жадній іншій громаді нашого повіта (без кар), що чейже не є доказом огіреня та дикости їх, яку собі можна уявити з дописи. 4) Мене не вигнали з села (наче якого розбішаку, як виходить з дописи), а, противно, довідавшись, що я незадовго відвід їх покину, жалують за мною та раді би мене дальше мати. 5) Правда, що відносини тут дуже лихі для учителя; все-ж я таки не є без посади, бо маю її в бого-спасаємій Каролівці. Каролівка в серпні 1906. *Николай Дмитро, учитель.*

— Поясненє. До статі в справі утєчі учителя, поміщеної нещадно в „Ділі“, подано підписані, яко репрезентанти звания учительського в ц. к. раді шкільній окружній, слідує поясненє: Учитель Яворський вийав дійсно з Болотні в товаристві учительки Марії Т. до Америки, полишаючи жену і семеро дітей в крайній нужді. Хотячи упозорувати свій поступок та ніби оправдатись в очах опініи, подав у своїх письмах, як приватних так і до властей шкільних, що став жертвою заговору на жите ц. к. інспектора шк. окр., бо нібито его жеребом назначено до виконаня злочину, котрого не хотячи поповнити, мусить утєчі. Зібране дня 13. с. м. в Перемишлянах учительство округа перемишлянського заперечило рішучо і з обуренєм ествованю якогонебудь заговору, додаючи притім, що не знає жадного випадку переслідуваня або секатури учителів ц. к. інспектором шкільним окр. Зазначило воно також его заслуги коло підвигненя шкільництва в повіті та усильні змаганя до поліпшеня долі учительства. Писаня Яворського суть проте чистою вигадкою его хобобливої уяви. Ухвалу тую, заосмотрену численними підписами, подано на руки председателя окр. ради шк. до предложеня її краєвій раді шк. Окр. рада шк., годячи ся в тім випадку цілковито з поглядами учительства, ухвалила на засіданю своїм дня 21. с. м. ц. к. інспекторови признанє за его старанє коло підвигненя шкільництва в сім окрузі з просьбою, щоби, не знеохочуючись часовими незгодинами, стремів дальше по вибраній дорозі. Сею ухвалою припоручила також окр. рада шк. підписаним відперти публично як підлу клевету так і закид грубої невідкати учительства супротив свого зверхника. — *Михайло Головачук*, репрез. учит. в р. ш. окр. і управитель школи в Задвір'ю. *Григорій Добрянський*, управ. школи муж. в Перемишлянах.

— Дрбні в сєні. В Промоторії коло Будапешту упер на скаженню властитель дому Бєм, котрого нещадно тому укучив хатини несеко. Рана сєні зразу загнала ся Кожик захорів, а лікарі сконстатували скаженню і хотіли его замкнути в окремій коматі, ин на се не пристав, лиш поїхав до дому, розпрощав ся сердечно з жінкою, а опися під доглядом поліції і сторожі умер серед страшних мук — *В. Волоніа* під Львовом жінка господаря Маршанька наварила, отріпавши грібів і з того померла 2 дитя, а вона сама боре ся із смертю. — *Митрополит Шейншпін* по поспухуюч у сє. Отця шийли до Грогнфраті під Римом до оо. Василіяні. Міністер австрійськ. Церквотта прибуде на кілка дн до Галичини. Він засиджить ся в Кракові, 5. Любої і в Станиславові поїмь поїде до Чернівцїв. — *Підполковник 3. п. ул. кравової оборони Герман Каміон*, ієвоняний командант 1. п. ул. кравової оборони. — *Страйк славосрів і ковалів в Перемишлі* трєпа дальше. Із залізниц в дуже скромні, мило того майстри, не хочуть на них пристати.

Концерти і видовища:

— В Перемишлі 2. вересня в галі „Народного Дому“ відбудє ся несекий **печер гумористичний Никити Войтовича**, артиста драматичного. Відвіз на вєчерок проїде: Народна Торговля, а в дєнь представлєні під рєж. б. жєзє тєатрєла.

Бібліографія:

„Ukrainische Rundschau“ ч. 8. за серпєнь. 906 містєтєк. Н. Соколюк: Україна в російськїм бузачєї: др. Володимир Бачинський: Галицька страйкова справедливість: Михайло Лозинський: Рєволюційні партії, польська і російська, супротив українського питання; Вячеслав Потоценко: До нової партії: Австрійське міністерство внутрішньх спр в Галицькїх драмат. промислєх? (Anfrage); Олександр: Образок і Галичини (Галицький жандарм); Галицький поштовий номер і зарібкова еміграція руських хлопів; Галицька пошта. З українськїх прєсє: Нові книжки і часописи. Виходить у Відні. Редакція і адміністрація: XVIII. Frauenhoferstrasse. Nro 2. Стоїть річчю 6 Корєн. Однотомні часописи, що позначковані цілу Європу, а українськїх-руськїх справдані.

— **Подяка.** П. Стефан Малецький, студент філософ., зложив до рук підписаного 146 корєн на фонд запомоговий для бідних учеників із Стрільбич. Гроші ті зібрав від своїх товаришів і знайомих, будучи при „Дністрі“ в часі свого побуту у Львові. За сей дар складаю сердечну подяку всім впов. жертводавцям як і самому п. Малецькому за его ширїй і невпинний труд при зібраню тої суми. — *І. Яворський*, парох в Стрільбичах.

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб „д. Кароля Людвіка“ ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Селлерстатте; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНК-ФУРТИ І ГАМБУРЗІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком

в Австрії: за границею:
на шість років 32 к. — 1 к.
на пів року 1 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки)
на шість років 24 к. на пів року 14 к.
на чверть року 7 „ на місяць 2 к. 31 к.

Поодинокі числоскошту у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рубрики звертають ся лише за попереднім застереженням. — Редакція не печататиме вітаних листів.

Оголошення зичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за 1 місяць, а в рубриці „Надіслане“ по 30 с. — Подати і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Правительство анархії.

В п'ятницю російська рада міністрів оголосила, що буде дальше вести дотеперішню політику, а вже на другий день революціонери відповіли, і то не словом, але ділом, що і вони так само будуть дальше вести свою політику. Сю відповідь зложили вони до власних рук президента міністрів: бомби розсадили его віллу, покалічили его діти і вислали на той світ спорий гурток осіб, що стояли в службі сей, правительством заповідженої політики. Що сам Столипін не погіб при тім, має завдячити чистому випадку. І революціонери рішили вести дальше свою дотеперішню політику. Коли глянємо на предовгий реєстр помордованих і покалічених в останніх днях слуг правительственной політики, можемо вже нині оцінити, до чого доведе Росію виконане заповідженої політики правительством.

Дотеперішня політика Столипіна. Що є ся політика і чим вона різниться від політики его попередників, від Плевого і Сіягіна до Горемікіна? — В тій хвилі, коли розв'язане думи викликало в цілій Росії розчароване і обурене против двірської партії, Столипін оголосив свою програму. Вона звучала майже так само, як оклик англійського прем'єра: „Дума умерла, нехай живе дума!“ На місце теоретизуючої думи, мала прийти практична дума. Однак всі реформи має приготувати і предложити думі правительством Столипіна. В тій цілі міністерство мало бути скріплене, не бюрократами, але особами вибраними з поміж уміркованих сторонників реформи розв'язаної думи. До такого скріплення міністерства не прийшло, бо люди доброї волі мали повну рачицію не вірити в добро волю керманівців держави. Покинувши до міністерства політики не хотіли грати ролі капсулки, при помочи котрої недужа Росія мала проковтнути гірку пігулку, яку їй приготував реакційне сторонництво двірське. Столипін відступав крок за кроком від своєї програми і той, котрий кликав до міністерства членів сторонництва кадетів, доповнив міністерство посивілими в абсолютизм закованими бюрократами.

Доповнене в той спосіб „міністерство реформ“ сказало: „насамперед мусить бути в державі заведений спокій, а доперва потім прийду реформи“. Замість приготування реформи для нової думи, правительством задало давити військові бунти, вишукувати революційні комітети, розвивати організації революціонерів і т. и. Замість реформ, дістала Росія скріплену охорону, замість горожанських свобод військові суди, масові екзекуції, зсилки і в'язниці. Отсе політика, яку рада міністрів рішила дальше провадити! Мимо всіх моральних і матеріальних погромів які російська бюрократія потерпіла, мимо гекатомб упавших вже жертв, засліплена бюрократія гадає, що своїм опанциренням па-

стуком добе прозрівший вже народ, котрий з шалом розуки рве свої кайдани.

Наслідком сей політики правительства є передовсім цілковита безсильність органів правительства супротив так політичних як і злочинських атентатів на жите і майно так осіб, як приватних і державних інституцій. Крадежі, розбої і морди нині на днівній порадку. Ватаги розбійників рабують в білий день прохожих на улиці, нападають на скелі, банки, пошти, залізничні поїзди, а лишаючи трупи, з готівкою пропадають як камінь в воді.

Так само в білий день ходять улицями політичний морд. В білий день, в столиці держави і в найблизшій сусідстві літної палати царської. Один кровавий атентат іде за другим. В суботу бомби революціонерів здемолювали дім Столипіна і розшматкували до тридцяти тіл людських; в неділю гинуть три генерали: в Петербурзі, Варшаві і Гельсінґфорсі, а між убийниками є п'ятнадцять-літня дівчина!

Всі ті атентати були звернені против головних підпор автократії і вони зраджують нам, якою політикою революціонери рішили відповісти на політику правительства. — Революціонери виконують видані за суди смерті, на особи, котрі держать в своїх руках політичну і військову владу. Столипін є першим слугою царя, котрий по розв'язанню думи зобов'язав ся удержати в державі спокій і лад воєнними судами, арештами і баніцією. Генерал Мін є командантом семенівського полку гвардейского, котрий розпочав серію масових революцій, бо в „червону неділю“ передвчасно приривав сальвою спокійний похід народу і гарячим сніг кровю невинних жінок, дітей і старців. За сей подвиг, за такий доказ вірності і енергії, під охорону генерала Міна полку віддано жите царя і его родини. Тепер виконано давно вже виданий на Міна засуд смерті. Генерал Вонлярський, військовий губернатор варшавського округу „відзначив ся“ яко командант війська в Москві, коли давлено грізну для автократії революцію. Він був також провідником „патриотичного“ союзу, котрий при помочи хуліганів організував контрреволюцію. Замордовані революціонери і ті, що ще будуть замордовані, суть репрезентантами і словами ладу і політики поборованої революціонерами. „Буде як було!“ — крикнула бюрократія до революціонерів, а схоє ще сильніше відповіло їм: „буде як було!“ „Буде як було!“ — відповіли грімко револювери і бомби революціонерів.

Як павук муху павутином, так обмотало правительством Росію карабінами, шаблями, мітралезами і гарматами; обмотано все населення явною і тайною поліцією, жандармерією і дворниками, котрі доносять поліції про кожного, що входить до хати і виходить з неї. В цілій Росії заведено вишуканий стан, котрий властям дозволяє арештувати і заслати кожного підозрілого. Воєнні суди ви-

конують масові екзекуції, чи винен хто, чи ні, в'язниці переповнені, тисячі мандрують на далекий Схід. Але все те не помагає, і терористи не можуть жалувати ся на своє кроваве живно. Кожного дня читаємо, що поліція відкрила організацію революціонерів, вилучила провідників і т. и. Тимчасом сі відкриття не помагають, бо організація сих борців о свободу не на папері. Вона в ідеї, вона в серці кожного з тих, що рішили віддати свою голову на се, аби могли жити по людські ті, що лишають ся живими. Такої ідеї організації, котра з бомбою і револьвером висилає на певну смерть діти, 15-літні дівчата, не зловить і не здавить ніяка військова сила, не викрпе і не знищить ніяка, хочби найліпше організована поліція, найостріший суд. Против фанатизму російських революціонерів російське правительством є безсильне.

Затревожена Європа дивить ся на сей страшний бій без кінця, на сю кроваву боротьбу терору з терором, морду з мордом. Коли всі средства, якими правительством розпоряджає, коли тисячі війська і поліцаїв не годні унеможливити політичного морду під самими мурами царської палати, то яка сила може зробити кінець пануючій тепер в Росії анархії? Кінця не можна предвидіти, бо безпосередню о атентатів в віллі Столипіна, офіційні донесення з Росії заповідають, що атентати в ніч не змінять тактики правительства. Се значить, що правительством буде дальше побороювати революцію військом, поліцією, воєнними судами і в'язницями, а революціонери будуть дальше відповідати атентатами, бомбою, револьвером і штилетом. Анархія збільшуватиме згінаний злочинці, котрі замішані в суспільності і бездержавній властивості використовують для розбою і рабунку. Як довго се буде тривати, годі нині предвидіти. На всякий случай народи Росії не згинуть. Коли такі настане бажаний ними лад. Із залишків старої палати, народний геній збудує палату нову, збудує її муками і кров'ю тисяч, що боронили і розбивали стару будівлю.

Sine ira et studio.

При кінці кожного півроку шкільного читає ся короткі звістки по часописях різних країн і народів, що тут або там ученик відобразив собі жите з причини лихого свідчення. І у нас, в Галичині, доводиться ся такі звістки читати по польських часописях і дуже рідко коли додає ся при таких нагодах який коментар від дискусії, а ще рідше від редакції. І так поступоване може видати ся многим дуже тактовним, бо кождий самоубийник забирає з собою до гробу причину, більше або менше тайну, своєї смерті. Так учить психологія; і коли розважити, що справді ніхто не є в силі пізнати душу другого чоловіка так докладно, як свою власну, то чи справді міг би хто присягнути, що у сего або того самоубийки-ученика самою

рішальною причиною его піднятого кроку було лихе свідчення? — Але не вдаємо ся в се.

Що справа самоубийства двох учеників VI. класу рускої гімназії в Тернополі викликала у нас дискусію, сему я не дивую ся, а навіть по часті вдоволюю ся неї, бо якраз ся дискусія є з одної сторони доказом, як наша суспільність дорожить ся кождою одиницею, що через образоване має здобути собі можливість успішнійшої праці в хосен нашого народу, а з другої сторони може дечого навчити й нашу гімназійну молодіж і її учителів, а наконєць й тих, що поза школою голосять себе й непомилними пророками, опікунами, правдивими учителями, підводячи часто, навіть в брутальній спосіб, не лише авторитет школи, але взагалі авторитет всякої влади і науки, топчучи ногами усеку святість, а щоб зеднати собі молодіж, дивлять ся через пальці на непростими інколи гріхи недоростків.

„Кожда пригода до мудрости дорога“; нехай же й та кровава пригода опам'ятає многих!

Ми усі мусимо дорожити кождим нашим учеником шкіл середніх, бодай би з тої одної причини, що їх маємо так дуже мало в порівнянню з учениками інших народностей в Галичині. Звіт краєвої ради шкільної за рік шк. 1904/5 — подає цифри з сего звіту, бо звіт за р. 1905/6 вийде пізніше — що на 22,014 поляків в середніх школах в Галичині, було Русинів всього 5,027, отже 18:36 процент проти 80:39 процент! Чиж диво, що нашої суспільності не сказало жарли страти, і до того так трагічної, двох старших учеників, що вже небагом мали здавати матуру? Ціну кождого ученика для нашої суспільності повинна мати все на тямі й наша молодіж, бо се буде розбуджувати у неї поважніший рефлекс, й наші професори, й кождий член нашої суспільності; а тоді молодіж знайде у нашої суспільності й заохоту й поміч у своїй, не раз дуже тяжкій боротьбі до мети. Моєю ціллю зовсім не є, входити у причини тернопільської події; кождий вироблює собі у таких справах свій суб'єктивний суд і не легко дає ся переконати. —

Впрочім я зазначив з горі, що говорив нам о самоубийствах психологія. Моїм бажанням, як й бажанням кождого Русина, є, щоб така подія ніколи у нас вже не повторилась ся. Коли частішою причиною сей сумної події могли бути невідрадіні відносини львівської (на що указувано в дописях з Тернополя), то я є переконаний, що збір учительський зробить все можливе, щоб вони змінили ся на ліпше, о скільки се, розуміє ся, лежить в его силі! Се не підлягає найменшому сумнівові; про се нема що багато говорити, бо я бодай не могу собі уявити педагога-Русина, щоб зі злою волею відносив ся до своїх учеників. О скільки я пізнав добросердичних наших педагогів-Русинів, то вони все суть для своїх учеників дуже жичливі; на них школи не парікають ученики лужних народностей, а тим

Руска письменність. II, III.

(II, 1. 2. Твори Григорія Квіткі-Основенка; III. Твори Маркіяна Шашкевича, Якова Головацького, Николи Устияновича, Антона Могильницького.)

Перед двома роками писавсь в „Ділі“ про першу книжку „Рускої письменності“, обіймаючи твори Котляревського, Артемовського-Гулака і Гребінки, котра тогди що-іно появилася. Від того часу вийшли дальші дві книжки а три томи, отже належить ся тепер де-що о них сказати.

Видавництво се, виходяче, як звістно, накладом „Просвіти“ а під редакцією п. Романчука, має двоюка задачу: популяризаційну і наукову. Перший мусить відповідати особливо: вибір письменників і творів, їх уклад, дешева ціна; другий: повнота творів, вірність тексту. О скільки би обі задачі не дали ся вповни погодити з собою, мусить друга уступати першій; д лятого н. пр. в першій книжці поміщені не всі твори Артемовського, але деякі, тепер знайдені а доси незнані, подав видавець тільки до Записок Наукового Товариства ім. Шевченка, д лятого не всі властивості в мовних формах у Котляревського заховані, але замість декотрих незвичайних та разячих подані звичайні та правильні.

Про вагу такого видавництва і користі з него, здає ся, не треба говорити. Подібні видавництва є у всіх культурних народів, а у нас оно тим більше потрібне, що загальною нашою суспільністю, як сказано в передмові до першої книжки, твори нашої письменності, навіть найкрасні, все ще мало знані: ми самі й не знаємо добре, що посідаємо.

Друга книжка, в двох томах, містить твори Квіткі. В першій томі, обіймаючи 544 сторони, подана найперше коротенька біографія автора з портретом, потім вісім повістей, а вкінці на 26 сторонах „Приписки“ з річезими і лексикальними поясненнями та деякими дрібними доповненнями. Другий том обіймає 552 сторони і містить дальші 7 повістей та оповідань, 4 драматичні твори а в „Доповненнях“ Листи до любезних земляків і Лист до Шевченка та крім того на 25 сторонах пояснення. В обох томах твори розложені в порядку хронологічному.

Перед виданем „Просвіти“ були отсі збірні а сьак-так повні видання Квіткі: 1) Петербурске видане Куліша з 1858. року; оно містить 10 повістей, а мовби додатками до него суть: розправа „Григорій Квіткі і його повістей“ та Одеське видане Великанова 4-ох драматичних творів; в повістях Куліш поробив — правда, не раз і в користь твору — дуже значні зміни: попеременяв мовні форми і слова та випускав цілі навіть довгі частини, особливо в повістях „Конотопська видьма“, „Добре роби, добре й буде“ і „От тобі й скарб“; — 2) „Руска бібліотека“ О. Нишкевича, у Львові 1878., містить 13 повістей, с. е. о 3 дрібні оповідання більше від Куліша, Лист Квіткі до Шевченка і драматичні твори; самовільні зміни та пропуски Куліша усунені і привернений текст першій, в драматичних творах російський ремарки видання Великанова переложені на руску мову (хоча не все досить чисту); крім того подана біографія Квіткі і словарець менше зрозумілих слів; — 3) Видане Харківського Земства під редакцією А. Потебні, Харків 1887. в двох томах (і невільничий передрук Іогансона в Києві 1893. в однім томі); оно подає

пропущену Нишкевичем Супліку до пана Іздателя і недруковані доси дві повісті (Божі діти і Шира любов) та Листи до любезних земляків; текст провірений ще більше після перших видань, декуди додано також варіанти; але супротив видання Нишкевича нема тут драматичних творів і Листу до Шевченка, нема й біографії і словарця, та й оповідане „Купований розум“ пропущене а тільки додатково подане в невластивім місці, в дальшій, 4-ім, томі цілого видання Квіткі, межі російськими повістями.

В виданю „Просвіти“ знайшли місце всі твори, які находити ся в тамтих виданнях, Нишкевича і Потебні, хіба що нема варіантів а біографія Квіткі подана лише коротко, за те доданий портрет а пояснення в Приписках на кінці книжки суть далеко докладніші і вірніші від словарця Нишкевича. Це одна формальна ріжниця від всіх інших видань впадає в очи. Іменно задля легшого перегляду і вигіднішого читання пороблені розділи в неперодіжованих автором довших повістях, причім однак зазначено, від кого поділ походить. Що до правильності, то деякі властивості Квіткі в мовних формах (н. пр. набіли, брачик, бітемеш, досе, тілкі, купання) не суть задержані в тексті, а тільки загально зазначені в Приписках, але за те текст провірений на-ново і усунені деякі похибки, які навіть в Харківським виданю або лишили ся або до него вкрали ся. Згадаємо з кількох в Посліві II-ого тому зазначених лише отсі дві: Повість „Козир-дівка“ передрукована не тільки Нишкевичем але і Потебні з видання Куліша, нарікаючи, що першій видання не могли дістати — для Харкова досить дивна річ! —; тепер же таки удало ся у

Львові роздобути его, і в виданю „Просвіти“ з него зроблений передрук. Інша похибка в Харківським виданю (і, мимходом кажучи, в передруку Видавничої Спільноти у Львові) се пропущене одного кінця потрібного уступу в повісті „Маруса“. Через те все та коли узглядити ще надзвичайну дешевість книжки, видане „Просвіти“ мусить ся уважати за без порівняння найбільше популярне як та-кож за найновіше і найпоправніше зі всіх видань Квіткі.

При виготовлюваню его викрилось ще от-що: Доси гісторичи літератури (Огоновський), критики і біографи Квіткі приписували ему написане в українській мові 17 повістей і оповідань, іменно також „Ганнуся“ і „Били“; тимчасом показало ся, що „Ганнуся“ вийшла лише по російськи а „Били“ не є якась окрема повість, тільки инший заголовок оповідання „Купований розум“, отже скопастовано, що всіх українських повістей і оповідань Квіткі є лише 15.

Третя книжка „Рускої письменності“ містить на 624 сторонах твори чотирох давніших галицьких письменників, як се було заповіджено в передмові до I-ої книжки. Найменше місця, бо лише 64 сторони, займають твори Маркіяна Шашкевича, найбільше, 328 сторін, твори Николи Устияновича, відтак твори Могильницького 126 і Головацького 104 сторін. До всіх чотирох писателів додані короткі біографії і приписки з поясненнями, а до Головацького, Устияновича і Могильницького також портрети. Друковано, так само як II-ої книжки, 4000 примірників.

Доси існували збірні видання лише творів Маркіяна Шашкевича і Головацького, котрі вийшли в 3-ім томі Рускої Бібліотеки

жичливіші суть вони для своїх одноплеменників-земляків. Часом з неспіввідомості, не зі злої волі. Бувати же іноді випадки, що лікар, навіть досвідчений, помиляється, хоча має до діла з тілом, а не з душею чоловіка. Злої волі нашим Русинам-педагогам рішучо підсудати не можна.

Але Русинам-педагогам по наших гімназіях повинні прийти в поміч ціла наша суспільність, запевнюючи яку-такі опіку нашої гімназійної молодіжки поза школою. Наші селянські і міщанські діти в низших класах гімназійних дуже часто взором, спитаймо старших професорів академічної гімназії у Львові, як взором в низшій гімназії були звичайно Гмигівці, Яворівці, Комарівці, а кілька з них у вищих класах зіпсувалося; та вони деморалізують ся з недовідної відповідної поміщення догляду поза школою. Хто обійме думкою всі чинники цієї деморалізації, на яку є наражена поза школою наша селянська і міщанська, звичайно тілом і духом здорова дитина, сей доперва побачить всі труднощі, котрі поборювати приходять ся, щоби ту дитину охоронити. У моїх тямці стає ціла фаланга тих схиблених, змарнілих або вже й померлих передчасно молодих людей, що або не дійшли до матури або перейшовши через матуру, змарнували ся на університеті. А було їм подати яку таку моральну, а часто й матеріальну поміч, то не було бо того всього. І тепер наша суспільність жаліє страти двох селянських синів-учеників, нашого цвітю, нашої надії, а мені не уступає з голови уперта думка: Але чи та наша суспільність знає, скільки то змарнілих надій серед наших учеників жие ще вправді фізичним життєм, але вже не душевним? Кілько між ними є вже морально погібших? Тим більше болить се, що не вони сему винні, але ті невідрадіні відносини, в яких жие ціла наша суспільність.

Яка-ж на се рада? Даймо тій молодіжці відповідне приміщення! Хто любить нашу молодіж, сю будущність нашого народу, той не пожалує жертви на здвигнені бодай для більшої часті сей молодіжки порядних бурс-приютів, ведених досвідченими педагогами. Якою могутньою силою є виховане спільне в інститутах під розумним приводом педагогів, се давно вже зрозуміли Англичани, се вже справа не нова, а випробована, що не потребує дискусій. Як гарні громадянські чесноти виплекають ся і розвивають ся при спільнім вихованню, се навіть і оцінити не дасть ся. А нам сих громадянських чеснот дуже а дуже здало би ся. А вже й не кажу, що кожда бурса, добре ведена, хоронить нашу молодіж від упадку. Як у мене серце радувало ся, коли сего року на 200 бурсах Руского Товариства педагогічного у Львові, де містять ся переважно селянські діти, 70 було відзначаючих, 129 дістало першу класу, а оден поправку, 130 обичай похвальні, а 70 добрі! Коли такі бурси придуть у поміч нашої молодіжки, тоді й нашим педагогам в гімназіях не так гірко прийде ся осягнути ту ціль, яку ставить наш гімназіям австрійським організаційний статут ще з 1848 р.: гімназія має ціль, виховати *einem edlen, gebildeten Charakter*. Звертаю увагу отже на се, що на першій місці покладене є слово *edel*, а на другім *gebildet*.

Се повинні тямити усі наші педагоги, як також й гарний висказ одного старшого їх батька, котрий учить нас, молодших педагогів, що при на у ці — а що-ж доперва при вихованню! — ми повинні все памятати на се, що а таге (любити) належить до І-ої, а до сего (учити) до II-ої конюгації!

Кінчу бажанем, щоби наша суспільність звернула більшу, ніж доси, увагу на потребу,

прийти з моральною помічю нашої бідній молодіжці! Сеї пекучої потреби ми ніколи не сьміємо спускати з очей, хоча би інших народних потреб було й дуже багато. Яка молодіж — така будущність народу! А я совісно звертаю увагу нашої суспільності на се, що у нашої теперішньої молодіжки проявляє ся дуже небезпечна моральна хвороба, а то безсилність волі! Противділати сему успішно можна найбільше по бурсах і інститутах, де можна гартувати волю середниками спільного виховання, розумно прировнаними: прим. виконуванем особистих і громадських чинностей в студентських научних кружках, улаштуванем патріотичних концертів і вистав, задля чого плекають ревно спів, музику, деклямацію, пробують ся у відчутах і промовах і т. д. і т. д. Енергія волі не з'уживається у бурсах також тою страшною, а як на молоді сили, рішучо за великою, безупинною боротьбою о хліб насутишній, тоді звернути її може ученик на благородніші справи, а се дуже а дуже важке. Не одному молодому ученикови так остогидне борба о той сухий кусень насутишній, що покидає школу, гадаючи, що деінде той хліб прийде ся йому легше здобувати.

Руске товариство педагогічне у Львові задумало в сім році шкільнім 1906/7 здвигнути будинок для бурси для згаданих 200 учеників. Далеко не всі ученики рускої гімназії у Львові, потребуючі доброго поміщення, зможуть прийти у цей місце; але такі знайде ег аж 200, а се вже дуже поважне число. Тільки, що такий будинок, щоби міг відповідати цілі, мусить коштувати по обчисленню проф. архітекта Левинського, котрий вже поробив до него пляни, близько 300.000 корон.

Товариство має певну надію, що наша суспільність, розваживши зріло конечну потребу студентських бурс, іменю в таких великих містах, як Львів, де нагод до зіпсути має молодіж дуже багато, а средств до удержання дуже мало, прийде йому радо з помічю. І сей трагічний випадок в Тернополі нехай послужить нашої тямучій суспільності понурою, пособити нашим студентам як найскорше, щоби між ними вже ніколи не лучали ся ні фізичні ні моральні самоубийства!

Др. Остап Макарушка.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. Урядовий орган „Россія“ пише у вступній статі, що правительство має достаточну силу здусити замаху і злочини; однак не вважає се потрібним. Головною задачею правительства на тепер є виготовити предложення для будущей думи. Справа що не терплять провокації, будуть правительством полагоджені в законодатній дорозі. Революціоністи не можуть спаралізувати правительство і приневолити его до зміни основ свого ділання і до зрезигнованя з реформи, які ціле образоване і спокійне населення уважає конечними.

Петербург. Обговорюючи замах на президента міністрів Столипіна, висказала преса свої ріжні здогади на тему будущей політики правительства. Сі здогади поки що опирають ся лише на поголосках. Петербурска телеграфічна агенція є уповажнена донести, що хоч терористичні події впливають на ціле населення, все-ж таки правительство не відповість терором на терор. Програма правительства в наслідок мордів і замахів зовсім не змінилась. З другої сторони правительство ані трохи не облегчить дотеперішніх норм супроти революціонерів, хочби їх погрози були не знати як страшні. Правительство з'узіме відірвати організації, обертаючі

ся в межах закона, від організацій ворожих правительству, що готові кожної хвилі знівечити закон. Мирова пропаганда має до розпорядимости пресу і збори; а тих, що ворожо проти правительства виступають, буде воно без пощади переслідувати. Правительство має досить средств, щоби придусити замаху, але се не є его остаточною ціллю. Першою точкою програми правительства є виготовлене проектів законів для думи і полагоджене найпильніших квестій в законодатній дорозі. Революціоністи можуть пробувати знизити роботу правительства, але се їм не владсть ся. Правительство не може вичерити ся конечних реформ лиш тому, що на місце сего або другого політика мав би прийти якийсь инший.

Петербург. Сими днями відбуде ся конференція, на котру запрошено високих достопочинників, а на котрій має бути обговорена справа внутрішньої політики правительства.

Петербург. Гадка утворення міністерства поліції починає здійснювати ся. Столипін велів директорові поліції Трушевичеві виготовити проект. Нове міністерство має бути зовсім незалежне від міністерства внутрішніх справ. Двірські круги проект утворення міністерства поліції дуже горячо підпирють.

Петербург. Царським указом з дня 25. с. м. одержав селянський банк приказ посередничити в продажах деяких сільських маєтків. І так призначено до продажу апанажеві села, котрі не межують з правительственими лісами, а також і ліси, котрі є иншими посілкамими окрешеними. Розділ ґрунтів і їх оцінене мають бути доконані комісією, установленною указом з 4. марця при участі селянського Банку. Всі плани мають бути предложені цареві до заопіювання.

Петербург. Розійшла ся поголоска, що Коконцев і Шваненбах мають уступити з кабінету.

Петербург. Між особами, що знаходять ся в шпиталі, а увязнені з причини, що є підозрілі о участі в замаху на Столипіна, є також оден поліційний жовнір. Лікарське конзіліум орекло, що на разі не є потрібна ампутація ніг доньки Столипіна. З иншої сторони доносять, що донька Столипіна конає. Столипін розпочав вчера своє звичайне урядоване. Поголоски, будьто би він подав ся до димісії, є безосновні. Оден з виновників замаху вийшов ціло, а то той, що був одітий по цивільному. Він має паспорт на назвище Тулевича, слухача політехніки в Ризі, має 25 років і є ранений в лице; тому уміщено его в шпиталі в петропавлівській кріпості. Свого правдивого назвища не хоче подати. — Поліції удало ся викрити тожність одного виновника замаху. Є то той самий, що мав в руці теку, імовірно з бомбою, називає ся Морозов, походить з рязанської губернії.

Варшава. Вчера о год. 2. пополудни застрілено на улиці тимчасового воєнного генерал-губернатора Варшави, генерала Вонлярлярського. Винювники утікли.

Рига. До місцевости Дроненгофу, де недавно убито земського стражника, прибула карна коломна козаків. На місці морду розстріляно 3 революціонерів, 40 осіб укарано пагайкою, а на цілу громаду наложено тяжку грошеву кару.

Гамбург. В Гельсінгфорсі застрілено підчас портової інспекції генерала Уденавна, заступника команданта фінляндської армії.

Льондон. Одескі революціоністи пробували виконати замах на генерал-губернатора Кавльбарса. До сего визначили вони 16-літню дівчину. Замах не удав ся, бо бомба випала дівчині з рук передчасно. Вибух розшарпав її, більше ніхто не ранений.

Петербург. Вчера вечером замордовано в Петергофі команданта семенівського полку, генерала Мінна. Замордувала его якась

молода дівчина, стріливши до него 5 разів з револьвера. Жінка Мінна вхопила її, хоч уже за пізно, за руку і зараз її арештовано. Ув'язнена звернула увагу поліції, що на діврі лежить бомба. При ув'язненій найдено паспорт на імя селянки Софії Ляріонівної з Пензи.

Тамбов. В поїзді інжавинської залізничі убито стрілами з револьверів комісара поліції Лебедова, стражника і жандарма. Ранено також кондуктора поїзду.

Варшава. Убийство генерала Вонлярлярського має бути заповідію нових замахів. Скалон живе в смертній тревозі. Палата его окружена війском. Величезне вражінє викликало викритє бомб недалеко мешканця Скалона. З того приводу арештовано понад 200 осіб.

Рига. Оногді поліція окружила оден дим в цілі ув'язнення его мешканців, підозрілих о виріб бомб. Мешканці дали сальву до поліції і кинули бомбу, котра не спричинила ніякої шкоди. Коли вкінці при помочи війська здобуто той дим, найдено там в хемічній лабораторії мужчину, жінку і службу узброєних в револьвери і карабіни. В мешканю викрито вибухові препарати, революційні книжки і документи. — В митовім уряді сконфісковано 17 бочок, нібито з коковим олієм. В бочках було пів мільона відозв в ріжних языках.

Льондон. В Одесі 15.000 робітників виправило демонстрацію. Війско дало сальву. З демонстрантів 81 убито, а 250 ранено. — В Тифлісі викрито військовий заговор. Скомпромітованих є багато офіцірів, між ними 2 генералів.

Петербург. Віцегубернатора Вороніжа зложено з уряду за те, що телеграфував до Караваєва, що треба би до хлопів видати успокоючу відозву.

Петербург. В шлісельбурскій фабриці пороку скрадено велику скількість вибухових матеріялів. Ув'язнено 27 робітників.

Рига. На тутешній ратуш напала ватага уоружених людей. Ратуш зрабовано, а опісля зруйновано.

ТЕЛЕГРАМИ.

Розв'язане моравського союму.

Відень. Правительство намірє розв'язати моравський сойм і розписати нові вибори. Оголошене патенту в сій справі має наступити сими днями.

Англійські парламентаристи в подорожі до Угорщини.

Будапешт. Дня 21. вересня приїде до Будапешту 30 членів англійського парламенту в гостину до угорських лібералів.

Шпігунство.

Софія. Поліція викрила шпігунську аферу, в котрій головну ролю грає лист, писаний одним редактором часописи, видаваної по турецьки і болгарски, до турецького комісара поліції. Редактор Юруків є болгарським резервовим офіціром. Лист той містить богато дат що-до болгарських комунікацій над турецькою границею.

Борба церкви з державою у Франції.

Париж. Міністер публичних робіт Barthou заявив в бесіді, проголошений при нагоді отвореня одної залізничі, що французький закон о розділі церкви від держави забезпечує церкві тільки свободу, як ніяка инша держава на світі. Край при остатніх виборах однодушно узнав сей закон добрим. Правительство ніколи не допустить до ніяких переговорів з Ватиканом і не боїть ся ніяких погроз.

Онишкевича під редакцією д-ра Коцовського 1884. року, та творів Могильницького, виданих Партицким (накладом „Зорі“) у Львові в р. 1885.

Від сих видань ріжнить ся видане Просьвіти дуже значно. В них подані без розбору всі або майже всі твори згаданих писателів, які тогди видавцям були знані, а в Бібліотеці Онишкевича додане також широче введення, в котрім, на основі спеціальних студій, зібрані важніші біографічні і бібліографічні дані. В видане Просьвіти втягнене, відповідно до его популяризаційної задачі, лише те, що має сяку-таку літературну вагистість і може ще й нині пересічним інтелігентом або й просвіщенішим чоловіком з ляду читати ся з певним інтересом, але за те в сім обрubi оди повніше від тамтих видань. І так з творів Шашкевича подані поезії, як оригінальні так переклади, казка „Олена“, Псалми Русланові, Предсловіє до Русалки Листривої і 5 гайок впрочим певного походження з „Читанки для малих дітей“, а поминені переклади Євангелій, проповіді, листи і деякі дрібнички, котрі в Бібліотеці Онишкевича знаходять ся, але цікаві можуть бути лише для спеціалістів та мають тільки літературно-історичну вагу. За те поміщені тут 8 поезій, 6 оригінальних і 2 перекладені, котрих нема в Бібліотеці Онишкевича, бо їх аж пізніше віднайдене. Шкода, що пропущений переклад цілої Королеворської рукописи; се мусіло статись очевидно лише тому, що его відкрито і оголошено аж тогди, коли вже часть сей книжки а в ній і твори Шашкевича були видруковані. Впрочім ся школа й не надто велика, бо сам знаходчик того перекладу признає, що він наших нинішніх вимог літературних не зовсім може задовольнити; але для повноти він всеж таки був би придатний і до евентуального нового накладу певне ввій-

де. Може би також ще дещо, н. пр. які вимки з листів, дало ся помістити.

З творів Головацького ввійшли: 5 поезій, народні казки, приказки і байки, народні сербські пісні, стаття „Памяти Маркіяну Шашкевичу“ — частина з розправи о язичі южнорускій і Три вступні виклади о рускій словесности. Отже супротив Бібліотеки Онишкевича пропущено тут розправи: Велика Хорватія, Поділ часу, Воронжене та Слова витаня у Русинів, і ще деякі дрібнички — се все статі, які мали певну вагу в своїй часі, але нині не мають значіння; за те частина розправи о язичі южнорускій, котра в Бібліотеці Онишкевича не находить ся, є ще й нині цікава. Наукові статі подані в скороченому, при чім они не стративши на характері, зискали на вагистості і цікавості, і тільки в такій формі нині — в 55 до 60 літ після їх написаня — можуть будити ще який інтерес у ширшого круга читачів.

Видане творів Могильницького, вистачене Партицким, має також багато для популярного видання непридатного, як н. пр. (скорочене там впрочім) Слово о повніностях підданних, переклади з німецького одної бесіди парламентарної і одного листу з оповіданем (одна промова до ісцари подана навіть в німецькій оригіналі), деякі віршовані панегірики. Все те в виданні Просьвіти, розуміє ся, пропущене; за те подана тут довшя поезія „Членам Рускої Матиці“, пропущена Партицким певне лише через недогляд. Крім неї суть тут: Скит Маніявський, Русин вояк і 4 менші поезії а в скороченому Передмовою до Скита Маніявського і в витягу вірш „Судьба поета“; сей вірш може б надавав ся і до поміщення в цілости.

Перший раз зібрані в сій книжці твори Николи Устияновича, о збірне видане котрих дивно, що ніхто доси не постарав ся. Доси були тільки часткові видання: Підписний

видав в 1860-ім році 25 поезій яко першу часть повного видання, але дальші части не появили ся, хоча сю першу книжку, 1000 примірників розкуплено за оден рік; Партицкий видав в р. 1879 повісті Страстний Четвер і Месть верховинця. Всю инше порозкидане в книжках та всляких газетах, львівських, віденьських і инших, від 1847 року почавши. Задає ся, що в „Рускій письменности“ збірка вийшла досить повна та ввійшла до неї все, що до такого видання взагалі надає ся. Поезій поміщено 56, проті, з яких 20, поминено, певне з причини малої їх вагистости літературної та нечистого языка, а попри те дещо може ще й з причини їх змісту. З прози подані всі 7 оповідань і виїмок з одної бесіди.

Цілий сей том „Рускої письменности“, вільний від перестарілого і для звичайного читача зовсім непотрібного баясту, котрий утрудняв би лише читане і знеохочував би до цілої книжки, повинен бути цікавий для всего загалу нашої суспільности; він подає найстаршій нашої генерації в-часті забуте нею а молодшій не одне незнане але заслугоуюче на пізнане. При тім знаходить ся в ній і дещо нове: в Приписках пояснена генеа і значінє декотрих творів, в біографіях, хоч як коротеньких, справлено деякі помилки або подано доповнення; особливо-ж привернено добрий текст, котрий навіть в шкільних читанках був нераз налзвичайно попсований, а хоча декуди пороблені дрібніші языкові поправки, однакж они не затерли характеру мови писателя.

Взагалі редакція сего видання звертає очевидячки найбільшу увагу на текст, котрий протівно в инших виданнях нераз трактує ся легко і диятою буває навіть дуже попсований та баламутний. Відтак слідуєть Приписки з поясненнями і доповненнями, часом цікавими і для тіснійшого кружка таких, що

ближше интересують ся літературою. (Шкода, що в III-ій книжці не поданий, так як в II-ій, список матеріялів, котрими редакція користувалась). За те передмови з життєписами авторів мовби додані лише для повноти, яко додатки до портретів; але і тут, іменню в остатній книжці, видно помимо їх короткості певну старанність що до біографічних даних і оминені деякі помилки, котрі подибують ся в історіях літератури і також в учебниках.

Сли яке видане, то „Руска письменність“, і то всі єї книжки, повинна справді находити ся в руках кожного хоть трохи просвіченого Русина, іменню також в кожній рускій читальні. А се тим легше, що ціна єї не то нечувано, але навіть неімовірно мала: одна корона за добре оправлений і півтора корони за гарно оправлений том, обіймаючий 536 до 624 сторін на ліпшій папері! Хотя подібні видавництва є, як сказано, і у Поляків і у инших культурних народів, однакж там дешевість лучить ся звичайно з шабльоновоюстю, а рівно визначним та солідним видавництвом, де би старанність в такій мірі лучила ся з дешевістю а тая знов з елеганцією, Поляки а може і деякі инші народи, хотя і більше просвічені і заможнійші від Русинів, не можуть похвалити ся.

Перша книжка, друкована в 3000 примірників, розійшла ся справді майже вся до півтора року. Сподівати ся треба, що так само піїде і зо всіми дальшими книжками і що товариство Просьвіти, котре безперечно заслугоує ся дуже сим виданем, не потерпить бодай більшої страти. Четверта книжка, обіймаюча твори Метлинського і Костомарова, вже друкує ся і повинна-б вийти за яких кілька тижнів.

Заповідь борби з церквою в Еспанії.

Мадрид. Королівським розпорядком заведено наново законні формальності при закінченню цивільних шлюбів. Обов'язок супругів складати своє віроісповідане знесено.

Страйк в Еспанії.

Більбао. В кількох фабриках розпочали робітники роботу. Одно англійське підприємство заповідь здержане фабричного руху.

Зміна губернатора Крети.

Царгород. З Крети доносять, що кн. Юрій лагодить ся до від'їзду, а Займіс є призначений на его місце. Держави бажано, щоб від'їзд кн. Юрія відбув ся без розголосу, натомість грецьке правительство домагає ся, щоб се стало ся в торжественний спосіб, при участі міжнародних військ. Кажуть, що народна репрезентация буде жадати повороту князя Юрія.

Револуція на Кубі.

Гавана. Поважні непорозуміння вибухли між президентом Пальмою а віцепрезидентом Каподієм, котрого підозрюють о зносини з лібералами Каподі враз з лібералами думає, що спокій аж тоді настане, коли Пальма зре-зигнує.

Анархія в Персії.

Льондон. „Daily Mail“ довідує ся, що в цілій Персії панує анархія. Заносить ся на цілковитий упадок Персії. Інтервенція держав є конечна.

НОВИНКИ.

— Виймковий стан в Товмаччині. Пишуть нам: В Тисьмениці повіта товмачського запроваджено для Русинів виймковий стан від падолиста 1905., котрий до нині триває, хоч ніхто его урядово не оголосив. Від падолиста до нині Русинам не вільно скликувати жадних віч або зборів або уряджувати концерти. Ми оголосили були від падолиста до нині 4 віча і 1 концерт, але ті старости заборонили без причини. Попередній староста Свобода мав якусь слабкість тифа і кождо заборону мотивував тим, що в Тисьмениці тиф панує, о котрім ані гадки не було, бо коли він з Товмача виїхав то рівночасно і той тиф з Тисьмениці десь щез. Теперішній староста Попель мав знов якусь „роз'ярене умів“ і тим свої заборони мотивував. Отсе підстави до заборони віч і концертів через 10 місяців! Ми кожного разу вносимо рекурс до намісництва, але воно нам рекурси відкидає, а на оден рекурс, внесений ще в лютім с. р. до міністерства, не маємо до нині жадної відповіді. Дятого сею дорогою просимо наших пп. послів, щоб спитали ся міністрів: 1) чи вони знають про той стан виймковий? 2) Чому его не оголосили після закону? 3) Як він довго ще має тривати? 4) Хто винагородить нам ту кривду? 5) Рівнож просимо наших послів, щоб старости ся перепроводити розділ Галичини на часті руску і польську. — *Міщани.*

— „Сокол“ в Ходорові. Русини Ходорова доси жили під охутом шалючої польської гакати, звязаної найсердечнішими зносинами з нашими капалями. Ходорів, маючи залізницю в чотири сторони краю, міг би відграти в народній організації дуже важну роль, коли би не сон, в який его уколосали „наші найсердечніші“ як польської так і капанської породи. І було би наше ходорівське мішанство спало далше, колиб не невеликий гурток людей, що під проводом о. Івана Винницького з Залісця порішив дрімоту перервати і впровадити жите і рух. Гурток сей скликав на оноті ходорівських міщан, щоб на підставі затверджених правительством статутів заложити філію „Сокола“. Народу зібрало ся тьма. Приїхали „Соколи“ зі Львова з д. А. Будзиновским, зі Стрия з д. Колодницьким, з Залісцем з о. Винницьким, з Кунашева з д. Лисаком, а „Сокол“ з Книгинич прийшов стягом з О. Пеленським на чолі. Не удала ся противникам штука, щоб не допустити до зборів, бо народу зібрало ся тільки, що простора сая не могла всіх помістити, хоч зібрані стояли тісно оден по при другим. Перед зборами „Сокол“ з Книгинич перевів на майдані перед салею вправу рядові і гімнастичні; будоване веж на високих вільностоячих драбинах викликували гримі олеськи численної рускої публіки. Збори відкрив прегарною промовою о. Іван Винницький, почім по поясненню статутів д. А. Будзиновским і по промовах дд. Колодницького, Лисака, О. Пеленського та по відчитанню телеграм від „Сокола“ з Станиславова приступлено до спису членів і вибору старшини. Членів вписало ся 71. Головою вибрано інженіра Володимира Комаринського, заступником голови д. Гриня Саяка, членами старшини дд. Ніколу Дрогомирецького, Михайла Калинича і Петра Коцовського; заступниками дд. Евстахія Блосовича і Ніколу Дуця. До ревізійної комісії покликано дд. Олексю Кашинського, Филимона Пеленського і Петра Саяка. По погодженню решти справ порядку дневного замкнено збори відсьпіванем „Пісні Соколів“, народних гимнів і других патріотичних пісень, почім зараз наступило перше засідане старшини, на котрім розділено працю і уложено програму діяльности. Тимчасом салею приготовлено до сокілської вечірньої, котра серед сердечних тоастів і співу вишколеного о. Винницьким хором, звязала товарискими зносинами нових „Соколів“, що розійшли ся опісля домів, щоб в короткі приступити до сокілської праці для добра Руси-України. П. Комаринський прийняв тяжкий обов'язок, але думаємо, що при своїй енергії дасть ему раду. — *Бн.*

— Державний іспит на учителів гімнастичних в середніх школах зложили перед комі-

сией у Львові п. Спирідіон Матренчук на учителя з рускою і польською викладовою мовою і п. Іван Сохацький з рускою мовою; оба члени львівського „Сокола“ і ученики проф. Івана Боберського, що яко предсідатель сокілської секції технічної цілий свій вільний час уживав на вишколені добрих гімнастиків, котрі би занедбаний фізичний розвій нашого народу уміло повели наперед.

— Полеві шкоди з причини маневр. Пишуть нам від Щирця: Дня 20. с. м. часті залози військової мала вправу на полях в Поршні. При тій нагоді ми бачили таксатора шкід капітана з білою хоругвою з написом в мові німецькій і польській, а зовсім не було рускої. З початку з сего напевно мож-на було вгадувати, що певно лише на полях Поляків та Німців будуть робити шкоди полеві. Однак ми завели ся, бо стало ся відворотнот. Всі шкоди більше-менше на 2000 корон зроблено на полях руских селян, бо Поляків в селі нема.

— Політична повітова організація в Станиславові висказує отсим Впов. о. Петрицькому високу пошану за величну борбу о права рускої мови: — „Борімо ся — поборо-remo!“ — *о. Ер. Барши, голова організації, М. Губчак секретар.*

— Кураторія фундації Ст. гр. Скарбка подає до відомости, що з причини обняття школи варстатів в дроговицьким заведенню краєвим виділом і полученню з сим реконструкції будинку рік шкільний 1906/7, розпичне ся виймово дня 15. вересня.

— В Городищі над Дністром відбули ся дня 26. с. м. вечірній отриманні з аматорським представленим. Дохід призначено на місцеву читальню.

— Реченець замкнення парламенту. Посол д-р Сильвестер пише в „Deutsch-nationale Correspondenz“, що теперішня каденція австрійської посольської палати може продовжати ся найдалше до 31. січня 1907., а то тому, що наради парламенту отворено дня 31. січня 1901. В законі не є речення точно означений, і тому можна сю справу різно собі толкувати. Властиво сесія повинна би кінчити ся вже 12. грудня с. р., бо 12. грудня 1900 розпочали ся вибори, або 18. січня 1907., бо 18. січня 1901. скінчили ся вибори. О продовженню сесії і бесіди нема. О тім не думає ані правительтво ані ніяка більша парламентарна партія.

— Центральний Союз славянських журналістів буде мати з'їзд дня 8. вересня с. р. в Угорській Градиці.

— Уніятська епархія в Росії. Доносить нібито з достовірного жерела, що Впреосвященний Митрополит Андрей Шептицький, перебуваючий тепер в Римі, повіз з собою меморіал в справі заложення уніятської епархії в Росії. Сей меморіал, уложенний за згодою усіх трох уніятських єпископів в Галичині, підписали: Впр. митрополит Андрей і преосв. перемиський єпископ Константин. Станіславський єпископ преосв. Григорій в останню хвилину мав відказати ся від підпису.

— В Тустановичах обходила тамошна „Читальня“ дня 26. с. м. XI. роковини свого істновання. Того дня уладжено вечірній в честь Т. Шевченка. Велика сая була битком заповнена. Прибули гості з Борислава. Дохід призначений на „Читальню“.

— Важний розпорядок для шпиталів. Міністерство внутрішніх справ видало дуже важний розпорядок для шпиталів. Повеліло воно, щоб лікарі в державних шпиталях держали ся строго свого завдання т. є. скорого і старанного лічення хорих, уникуючи всяких наукових дослідів, провірюваннях невислужених метод лічення і т. и. Вийми від сего правила можуть бути допущені в дуже обмеженім обсягу і то лише остільки, оскільки „знайдуть оправдане в субективних вимогах пацієнта“. Та й тоді мусить бути списаний протокол, в котрім має бути записаний привіз начальника відділу. За недодержання сего припису чекають виновника тяжкі дисциплінарні кари. Сей розпорядок зі становища загально-людського треба лише похвалити.

— Огні. Доносять нам: Дня 25 с. м. навістив огонь в Кореличах повіту перемишлянського господаря Лісного і знищив в него стодолу і два обороти збіжя. Огонь удалось вгасити при помочи сикавки громадської. Шкода вносить 1200 кор.

— Реформа англійської правописи. Свого часу оден американський богатыр (Carnegie) обіцяв 15.000 доларів річно для товариства, котре заняло би ся пропагандою реформи англійської правописи, вимавляючи собі, що 20 знаних англійських письменників зобов'язав ся уживати в печаті зреформованої правописи. Его тогді висьміяно, то мов календар зревідувати удало ся аж по великих заходах Юлія Цезаря, Петра Великого і папі Григорія, а Carnegie хоче ревідувати англійську мову! Та тепер взяла справа ліпший оборот, бо й президент Сполучених Держав Рузвельт станув по стороні реформаторів. Ось доносять, що він для своєї канцелярії запорядив нову правопис в кількох сотках загально уживаних слів. І так пр. замість addressed запорядив писати address, altho замість altho, Hist зам. Hiszed, hiszeg зам. hisseough, time зам. rhyme, thoro зам. thorough, thru зам. through, wist зам. wished і б. т. и. Очевидна річ, що се заворяджене мусить мати величезні наслідки, коли зважити, що від тепер всякі урядові писма будуть виходити новою правописою. Що се буде мати вплив і на письменників, злишно згадувати. Зачувати, що 800 письменників прийняло запросини взяти участь з заходах ліи для реформи англійської правописи, грошево попираної американським міністром і тепер президентом Рузвельтом.

— Учень-екстерніст, що має здавати іспит до VII. кл. в ц. к. акад. гімназ., а не

має грошей на оплату приписаної такси 24 К., звертає ся з просьбою до Вп. Публіки о надіслання яких-небудь датків на сю ціль до редакції „Діла“.

— Др. Евгений Озаркевич, Директор „Народної Лічниці“ повернув з літнього побуту назад до Львова.

— Дрібні вісті. Сими днями вибух в хаті Івана Фербея в Книжми (святинийський повіт) огонь. Мати Івана, Софія Фербея, хотіла ширатувати з горючої хати кілька штук шматів, та не вистіла. Подумив, обняла її, і вона згоріла. — До Львова приїхали три Язани урядники в міністерстві рільничих справ, і розідували ся в дирекції домен і лісів о способах ведення лісного господарства в Галичині і о адміністрації скарбонних лісів — Посол Кальофач виїхав ся в подорож до Балканів, Напер а поїде до Софії, де посьме участь в з'їзді подулеческих славянських письменників, потім поїде до Сербії, Боснії і Герцоговини. — Дня 4 і 5. вересня відбуде ся в Женеві конгрес в справі уніятських людських мецькань — Дня 7. вересня відбуде ся в Брукселе міжнародна конференція, і справі розсідів в підбірунних околицях.

Концерти і видовища:

Репертуар руского театру в Бережанах. В четвер д. 30. серпня „Суета“, найновіша комедия в 4 діях Карпенка Карого. В суботу д. 1. вересня „Жиди“, сензаційна штука в 4 діях Чіркова, написана на тлі різні Жидів в Росії. В неділю 2. вересня „Святий Мусія“, народна оперета в 3. діях.

В неділю дня 2. вересня с. р. відбуде ся в театральній сая в Золочеві аматорське представленим, уладжене заходом міщанського товариства „Родина“, „Украдене шасте“, драма з сільського життя в 5. діях. Початок о год. 8. вечером. Ціли місяця Крісто першорядне 2 кор.; артурорядне 1 кор. — партер 40 сот., для селян, міщан і учеників 20 сот. Від тів можна скорше набути в „Народній Торговлі“ — Виділа товариства „Родина“.

Заходом читальні „Просвіти“ в Надвірній відбуде ся в неділю 2. вересня с. р. в сая ратушевській Святоточній Вечірній в паміть 45. роковин смерті Тараса Шевченка з такою програмою: 1) Вступне слово, 2) „Невольні“, драма в 5. діях з сцїнами М. Кропивницького. Початок о годині 7:30 вечером.

В Григоріві відбуде ся в неділю дня 2. вересня аматорське представленим: „Наталка Полтавка“ в сая тов. „Просвіти“ заходом місцевого аматорського кружка.

Урядові вісті:

— З ц. к. Дирекції залізниць державних у Львові. З днем 10-го с. м. запроваджено в обіжур ц. к. Дирекції залізниць державних в Станиславові на шляху залізничім Ходорів-Стрий новий мішаний поїзд ч. 3875. Поїзд сей курсує з возами 2-ої і 3-ої класи і відїжджає з Ходорова о годині 5. мін 14. пополуноди, з Жидачева о год. 5. мін. 52. пополуноди, з Гиздичева Кохавиці о годині 6. мін 25. вечером, з Годовиці о год 7. вечером; з Верця о год. 8. мін. 13. вечером а приїжджає до Стрия о годині 7. мін. 25. вечером.

Померли:

— Лев Гродецький, народ. учитель 2-класової школи в Городищу повіта бережанського помер 23 серпня с. р. на сухоті горла в 37 році жита, а в 17 р. учительства. В. є. п.!

Переписка Адміністрації.

Вп. Н. Кей. в По. До кінця року прийде нам ще 12 К. — М. Ни. в Ко. Тепер владчено до кінця червня а не серпня так як з минулого року зістало в залеглості 4 К. — В. Кл. в Ба. рус. До кінця року прийде ще 10 К.

— На українсько-руську повітову бурсу в Бродях зложили в році шкільнім 1905/6 слїдуючі члени і добродії (в коронах): Експедиційний Митрополит 100, Ф. В. Шмідт власт. Бродів 200, Товариство „Дністер“ 200, Високий Соїм 200, Рада повітова Бродська 50, Рада міста Бродів 50, Громада Корсів 24-45, Громада Ясенів 2, Громада Шуровичів (коляда) 18, Церков в Коношківці 4, Церков в Корсові 12, Церков в Гаях 6, Церков в Боратині 6, з храму в Дубю 20-40, з храму в Калдубицях 10-50, С. С. в Ніколевці 10, з Т. Основа 17-48, п. п. Опалівський, Левель, Немцевський, Н. Н., Н. Н. по 1, В. Бережанський 28, І. Герасимович 33, С. Кушнір 36, о. С. Глібовицький 36, о. А. Долинський 33, П. Згоральський 22, С. Левинський 33, Д-р В. Шурат 21, о. П. Штокальський 8, І. Кульчицький 7, Е. Чижда 18, В. Білинський 17, Д-р Н. Малюков 60, Ф. Гладилевич 11, К. Загайкевич 32, І. Кандяк 36, В. Санат 3, Я. Богосевич 35, Ю. Дзерович 11, о. І. Чирівський 6, о. І. Герасимович 15, М. Микулин 11, В. Кутні 6, Д-р Бик 6, Д-р Шаф 33, Д-р Кінозер 13, І. Капелюш 20, Д-р Грос 24, Д-р Вагнер 8, І. Курпер 9, о. Н. Сініцький 4, В. Кушнір 2, В. Новосадловський 6, нотар Мойсевич 12, Д-р С. Федат 20, Н. Н. через Сагата 50, о. А. Грїб 6, В. Шущинський 20, Д-р Н. Жук 10, Д-р І. Кміцькевич 10, о. І. Каранович 11, о. І. Цегельський 5, о. К. Дурбак 10, о. І. Кравчик 2, о. І. Шанковський 3, о. М. Ваєрик 10, п. Ю. Павліковський 202, о. Ю. Гутковський 10, о. Л. Карнович 8, о. М. Барияк 6, о. Ю. Дуткевич 12, о. І. Стефанович 5. — Крім того натуралія офірували: о. Ю. Дуткевич 2 с. дров, 4 м. бараболо і 34 в. буряків, 25 к. крул, 14 бок. хліба; о. Т. Гутковський 7 м. бараб., 99 хлібів, 4 к. (?), о. І. Чирівський 64 б. хліба, о. Н. Демчівський 3 м. бараболо; о. Н. Клаубок 3 м. бараб.; о. М. Олексиниш 5 м. бар. 30 головок кап.; о. М. Барияк 2 м. бараб.; о. Л. Сініцький 2 м. бар., 25 к. буряк., 12 хл.; п. Н. Шумер 300 к. бараболо; о. І. Кулицький 60 к. жита, 45 к. круп; о. Ф. Громадк 1 к. пшениці; о. А. Грїб 1 к. жита; о. К. Мазевич 1 к. жита; Монастир в Підгірцях 1 к. жита; Л. Меніс 21 к. кірця пильованої муки; І. Мандюк 1 мішок бараболо.

— На руску Бурсу в Снятині зложили жертви в році 1905 і 1906 слїдуючі Добро-

дії (в коронах): Юрій Гватюк з Кракова що місяця по 3. Д-р Гнатюк 4, громада Русів 20, Снятин 100, Ляже 10, о. Дрогомирецький з Книжа 4, Ластовецький 1, учитель Павлюк 1, брацтво церковне Трійця і від о. Калитовського 7, о. Николай Кейван зі складки на соборничу в Микитинцях 19, Макаревич Николай 5, Симеон Ручка, Львів 4, Ярослав Федорчук 50, о. Вакулинський місто вінця для покійного о. Олесницького 10, о. Куницький на чеки 10, Товариство „Дністер“ 50, Виділа краєвий 100, Виділа повітовий в Снятині 25, складака у д-ра Могильницького підчас сьвят 5-80, Гриць Костинюк 2, Товариство Залічкове Снятин 100, громада Трійця 10, Поступова молодіж жидівська з фестину 20, Макаревич 5, Рада шкільна окружна 400, Михайло Карп Снятин 40, Перфецький Ромуальд, Яремче 4, о. Вакулинський, Русів кошта виграного процесу против учителя Дідуха 29, Громада Іланиці 10, Товариство „Дністер“ 50, Василь Равлюк, вклада 12, На руки Миколи Туріна зложили: о. Тиміньський 1, Пані Могильницька 2, Василь Равлюк 4, о. Куницький 1-30, Тит 2, о. Вакулинський 5, Михась Крикливець 1, о. Лукешевич 1, о. Гаморак 1, Пані Равлюкова 1, з учительської конференції 7-60, Фотчук 1, о. Нік 2, о. Александр Білинкевич з Вошківцев 12, д-р Стефан Василь 2, о. Вакулинський і Роман Теодорович 15. — Далше прислали для Бурси: д-р Василь Шмідгельський, Париж 20, Браунштайн 10, Рожанковський 50, о. Онуцький Попельницький 4, Макаревич Ник. 2, Гром. Підвисока 4, о. Вас. Калитовський, Трійця 4-80, о. Николай Гелух Заболотів 18, о. декан Михайло Заревич дві брацтва церковного Рожнів 22-00, Ян Філер, Рожнів 11-50, Михайлина Кульчицка 3, Д-р Петровський Васьківці з пушки п. Богосевича 6-79, Барбашевський на руки Івана Маєвського 10, Товар. Залічкове Снятин 100, о. Курицький Карлів 4, а громада 2-52, Іван Сандуляк Лукина 1, На руки Ілїї Федорчука зложили: о. Вакулинський 5-40, Д-р Андроник Могильницький 10, о. Лукашевич 5, Д-р. Василь Дутчак з Черновців 20, Д-р. Лакуста з вечера Шевченка 6-30, Михась Крикливець 00-44, Антін Гуменик 1, Барбашевський геометра 1, Жиди поступові з фестину 5, Вільгельм Штробель 2, Остерер 00-40, Андрій Попадюк 1, Д-р. Могильницький з вечера Академиків 4-40, о. Продан 2-20, А. Гушківцев Коломина 2-02, о. Дмитраш 1-50, Алімурка 1, Рубінгер 1, о. Лукашевич 1-40, Якубішин 1, Іван Голубович 2, Козулькевич 2, Іван Маєвський 1, Іосиф Творовський 1, Антін Марковський 2, Михайло Левицький 1, Василь Равлюк 1, Стефан Курилюк 1, Баліцький 1, Янович 2, Оділю Данкевич 1, о. Калитовський 2, Стецьмах 1, Ілїя Федорчук 3-10, о. Юліан Проскурницький Усте 30, Іван Чепига зі складки Снятин 9-60, громада Підвисока 4, Марковський Волчківці 1, Семен Зінкевич 2-40. Вложили в натураліях слїдуючі громади: Будилів 2 кірці бараболо, пів кірця кукур., 1 гелетка муки, 2-54, Городенка Іван Дзюба 2 кгр. смальцю, 1 кгр. солонини, 2 вінки цибулі, Ганьківці 2 мішки бараболо, 1 і пів гелетки кукур., 3 гелетки сумішки і 1-60, Красноставці 8 корців бараболо, 1 гелетка муки, 1 гелетка фасолі 1 К, Карлів о. Курпак з акафісту 5, 29, хлібів, 1 кгр. солонини, а від громади 120 кгр.м. бараболо, 125 кгр. кукур., 30 кгр. сумішки, 4 вінки цибулі, Книже о. Дрогомирецький 2, 1 гелетка пшениці, Петро Фербея 2 гелетки бараболо, 4 хлібів, громада 2 кірці бараболо, 3 гелетки жита, 1 гелетка сумішки. Новоселіця о. Ілїя Шкроміда пів гелетки бараболо, громада пів гелетки ячменю, 1 гелетка кукур., Потічок, Роман Теодорович 5 кірців бараболо, 1 фіру грабини, Русів 5 гелет бараболо і пів гел. сумішки, 1 гел. ячменю, 6-60, Семен Стефанік 80 кгр. бараболо, о. Вакулинський 1 гел. пшениці, 1 гел. жита. Снятин 8 і 8 три чверти кірця бараболо, 2 кгр. ячменю, 2 кгр. жита; 1 корець муки, 1 кгр. гороху 1 і чверть кірця сумішки, 38 кгр. кукур., 1 гел. шукльві і 2-64, Стецева о. Гаморак 4 К, 2 і пів мішка бараболо, пів кгр. ячменю, громада 3 і пів мішка бараболо, 5 гелет. жита, пів кірця кукур. і 7-84, Іван Пичук 1, Іван Гаврилюк 1, Іван Филимон 1, Берль Гауснер 40 с., посесор Кон пів кірця жита, Усте о. Проскурницький 1 мішок бараболо, громада 8 кірців бараболо, 2 гелет. жита, пів кірця кукур., 1 і пів гел. ячменю, пів кірця муки, 2 гарци гороху, 1 гел. цибулі, 2 хлібів, пів кірця сумішки, пів гел. муки, 10 вінків цибулі і 70 с. Волчківці о. Александер Білинкевич 1 і пів кірця бараболо, 1 корець жита, пів гел. муки кук., 8 кгр. муки пшен., 3 кгр. солонини, 8 колачів, 7 хустинок, громада 1 корець жита, 1 і чверть кірця сумішки, Василь Равлюк управитель школи 20 кгр. фасолі, 16 кгр. круп, 2-00, Кебич 1 кіло бараболо, 20 хлібів, 2 і пів кгр. солонини, 2 кгр. сира, 2 гарци фасолі, 40 писанок і 14 хустинок. Залає 1 і три чверти кірця бараболо, 1 гел. мука кук., 2 гарци гороху, 1 гарпеч бобу, 3 гарци сумішки, 1 і пів гарци кук., 1 вінк доволі. Залуче о. Антін Дмитраш 10 колачів, 1 гел. кукур., 1-00, громада 3 гел. бараболо, 1 і пів гел. кукур., муки 2 гарци, 2 кварци фасолі і 0-50, Тодар Воробець Юрій 1-00, Альбінка п. Зеригевич 5 кірців бараболо. Вп. д-р. Вольф Маргулес укладав безплатно питомир лікарської помочи. Живо інтересували ся Бурсою Семен Зінкевич, Михась Крикливець і Янко Дутчак; явозили віктували даром, самі збирали по селах достарчати соломи.

Всім Впов. жертводавцям і Добродіям складає Виділа „Шкільної Помочи“ широ-сердечну подяку в імені убогої молодіж і прохить умилно о дальшу ласкув поміч. Рівнож складає Виділа широ-сердечну подяку Достогхвальній Редакції „Діла“ за безінтересове оголошене наших виказів і інших писем. — За Виділа Товариства — *Дитя Федорчук, секретар.*

Емер. ц. к. радник суду
Іван Виханський
отвора
канцелярію адвокату
«ЗОЛОЧЕВІ»
(Дім в'їзний при ул. Косцюшка — там, де
нах дит-ся також львівськ. тв. кредитового
«Нагородний Дім») 702

РЕСТАВРАЦІЯ

Поручає ся реставрацію, п'явню і торговлю виш
МАРКА ПОМЕРАНЦА. Кухня у власній управі, дешеві
ше як в інших. В львівській рускій дивізії.
3 поваліска
476 **М. ПОМЕРАНЦ**, реставратор Ринку ч. 7.

Потребую учителя (нарад-
ше філософа) д-
приватного ученика 3. класу
рускої гімназії. **А. Строчий**,
нотар в Отиній. 793 2-3

ОПОВІЩЕННЯ

РАДА НАДЗИРАЮЧА ТОВАРИСТВА КРЕДИТОВО-
ГО «НАРОДНИЙ ДІМ» ВЪ ЖОЗКВЪ окликає надзи-
чайнй загальнй збори въ цілях затвердження скрипту дов-
жасто на маючу затиснутись позичку ипотечну на день 10.
л. вересня с. р. о 3 год. пополд. въ львівському товаристві.
863 1-3 **О. Александръ Саночий**, председатель.

Шість і пів мільйонів корон відшкодування!

Будинки, движимости, збіжжя і пашу
обезпечує від пожежних тлід
одинокое руске аскураційне товариство

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
у Львові Ринку ч. 10.

Шкоди однією „Дністер“ в місцевих членах
і виплачує за раз призвані відшкодування.
За 13 літ виплатило 6.474.534 корон відшко-
дувань.

Обезпечення приймають агенції по всіх містах
і більших селах; „Дністер“ дає агенції письменним
господарям, де ще не робить виші агенції „Дністра“.
Агенти „Дністер“ за зарплати вже провізій 807.742
корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4%
на закупно синавон.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банк
кравчий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса опад-
ности, повітові каси опадности і сиротинські каси
при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченням
членам, за рік 1905 припадає кождому членови 5%
премії до звороту.

На жите обезпечайте ся в Краківськ Товаристві
тілію через „Дністер“; провізцію від таких обезпе-
чень дає „Дністер“ на рускі дозводні ціли.

Фонди „Дністра“ виносять в кінцею року 1905
суму 1.372.538 корон. 34а 12-53

Стережіть ся очю!

КОНКУРС.

Товариство „Шкільна Поміч“ в Коломиї приймає з по-
чатком шкільного року 1906/7 коло 40 учеників рускої гім-
назії (переважно з низших клас) до бурс-інститута. Своім
питомцям дає ціле удержане, нагляд і домовий провід а
також меншу поміч в науці. Оплата виносить на рік 4 К
на інвентар, 2-40 К за річну членську вкладку до товари-
ства, 2 К на корисні денди, а місячно 34 К за удержане
і К на праве білля, все платне з гори. Хто бачив би бути
принятим за меншою оплатою (однак не менше 2) К), має
предпожати відповідно написане і погвердження в відодс-
убожестві. Питомці музять при прийнятті виказати ся, що
мають 6 пар б.д., 6 ручників, 6 хустин, 2 пари
обуви і три рази зміняти білля на постіль (зв'язане).
Кождий прийнятий дістає карту прийняття, без котрої не може
спроводитись до інститута. Под нз в декларацію, кілько
обов'язує ся місячно платити, належить внести на руки го-
лові товариства директора гімназ. Офрота Недільського до
25 серпня 1906.

За виділ товариства „Шкільна Поміч“ в Коломиї.
С. Недільський голова. **Е. Жозакевич** секретар. 781 1-2

Поручає ся дешево і совісно артистично
ритовниче заведенне

А. Зігмана
у Львові, уліця Сикстуса ч. 14
РОВАТІЯ
металевих і кавчукових штампів.

Монограми, герби і всякі гравюри — вишкіли ритовані і лян, прасовані
білих для сгоровий і товариств. — Поручає ся як доставець розлич-
них руских товариств і Урядів парохіальних. 649 10-52

Студентів з цілим уд ржа-
нем і родител-
ською опікою приймає ся Жу-
льєвського 2 а. 851 3-3

Помости
до церков
цементові, камінцеві,
мозаїкові
поручає

Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХІТЕКТ
ЯРОСЛАВ. 21-50

Коперницький і Сми
Оптики і Шкільні у Львові! плаще Галицьке ч. 1.
проти Банку Цілотечного на платанцях площі
Галицької поручають

Барометри аеро-
іди по 7, 8 і 10 К
кайліпші по 12, 16,
20 і 24 К. — Льво-
рнетки пішкі по 12,
15, 24 і вкосте. За-
разом поручаємо в кайліпші виборі окуляри
цівері, лупи і всякі інші прибори оптичні.
Всякі направи полагодише ся як найкраще
і найдешевше. 415 5

Дім руский прийме на ці-
ковите удержане 2 уче-
ників з низшої гімназії по мір-
ній ціні. Близша відомість ул.
3-го М'я ч. 32 в Станиславові.
865 1-3

Академік дуже спосібний
педагог, гадать
деяті на провінції. На жаде-
не мімеда конвертація. Зго-
лошення: „Фальсфог“ Львів,
Університет. 864 1-3

Елегантні салюнові урядження
в найновіших стилях, ра-
ми з зеркала і конзолями,
зласної роб. т. поручає **Франц**
Цайзер фабрика меб. і в, Львів,
843 паваж Мікопаша. 1-6

Сьвіжі босанські сливки
100 клг. 16 К, 150
клг. 9 К, 25 клг. 5 К, 5-кільо-
грамові почтові посилення разом
з опакowaniem по 1 К 50 сот.
розсилає **G. Joska, Banjaluka,**
Босн'ен 867 1-6

Для П. Т. Капіталістів.
Ще не бугало!
Від 5 000 до 10.000 К отворят
банк, той дасть від 3 до 10%
безотребує концесії, не підпа-
дає лиху. — Згол шевя в я-
лузуюю маркою: „Вік XX.
poste restante Станиславів.“

Від 25 літ славно знаний
ПЕРЕПЛЕТНИК
ФЕДУНЬО
переніс своє заведенне на
ул. Осолодських ч. 13.
Дякуючи **Вп. П. Т. Публіці**
за дотеперішній згляд, прому
уважно так само і на дельше
о л. озае довіре і поперте.
З поважанем
КЛИМ ФЕДУНЬО.

Штучні навози

730 поручає

Перше галицьке ТОВА-
риство акційне для
хемічного промислу у
Львові, Академічна 8.

ФАБРИЧНИЙ СІЛАД БІЛІ
Найдешевша торговля галантерейних товарів
АДОЛЬФА РАША
у Львові Ринку ч. 11 (напроти тов. Просвіти.)
Поручає великий вибір мужского білля, кра-
ток, рукавичок, парасолів, лісок, шкільних ви-
робів, російських кальсонів, альбомів як також
тоалетного мила і переумері.
Великий вибір цукон на цигарети, цукот,
гроші і сніжок в гербом Русі.
Великий вибір біжутерії. 149

В Перемишлі в инігарії
Юпаньського дістати мож-
на вої видання **Української**
Накладні. 881 2-10

Заручинні перстені, шпібні
обручки і всякі золоті та
срібні виробы поручає **Ф.**
Касасевський, Львів, площа
Галицька, ч. 3. Приймає всякі
замовлення і репарації
783 6-20

Парня суха суха сконогру-
ована до вигід-
ного установа її в кайліпші ко-
наті — на продаж. Визнач
інформації уділит о. А. Ак-
сентий в Вашківцях Буківича
853 2-6

Ученик VII. кл. руск. гімн.
гладяє лекції на ці-
лий рік. За іспит ручить. Ла-
скаві зголошення під адресою:
М. К. Д. Рожнів п. п. loco.
813 4-4

Потребую сейчас підлячого
до виручування
мене в дні семдмачі в днів-
стві, при чім може належити
увінчати науку диктства, як
також побирати науку писар-
я провадскої, **Іван Катий**
ляк і писар гр. м. Підсайчик
36ріа. 885 3-3

ПОЗІР!
Від 1 вересня можна ді-
стати при ул. Пекарській ч. 9.
I. поверх сьватий, здоровий
харч цілоденний в ціні 46 К,
в гору після вимігів. На ж-
дає подаєсь обідні і вечері в
мєнажках до дому. Поручаєсь
ласкавим зглядом **П. Т. Ро-**
димця. **О. Н.** 861 1-8

Глядає ся поміщення для
ученика 7 мої
гімн. класу у Львові. Оферти
просить ся вишлати під адре-
сою: **В. Левіцкай**, ц. к. нотар
у Вишніках коло Львова.
849 2-4

Улічена учениця 9 класу в
яворівськім
монастирі **С. С. Васильянок**
гладяє лекції на селі на цілий
рік. Зголошення під адресою:
А. В. ч. 7. в Яворові poste re-
stante. 860 2-4

Ученик VIII. кл. гімн. збів-
ний іастрктор, го-
трай учив вже правителів на
провінції, гладяє лекції на
село від 1-го вересня на цілий
рік. Найраше виїхати в око-
лицю гірку. Ласкаві зголоше-
ня з поданем успівів на адре-
су poste restante „Інструктор“
Львів, головна готча.

ЗАМОВЛЕННЯ
на осінній транспорт вагоновий **ВИН**
приймає до 15 вересня
Народна Торговля у Львові
ЦІНА ВІН:
I-а при 100 літр. 50 літр. 25 літр.
Кор. 1-00 Кор. 1-04 Кор. 1-08 за оден літр
II-а при 100 літр. 50 літр. 25 літр
Кор. 0-80 Кор. 0-84 Кор. 0-80 за оден літр
Вино самородне при 100 літр. 50 літр.
Кор. 1-20 Кор. 1-24 за оден літр
817 **Франко** станція Львів — бочка на чистит ся. 5-10
Поручаємо також вина дорожні і знамениті
МЕДИ ПИТНІ

ОСТОРОГА!

Так захвалювані агентами пруского товари-
ства машини доштя
і гафту **Зінгера** в старої системи, що виїшла в ужитя
і вони то що-до виїхат нз, як також найновіших улішень
не виїхують конкуренції з машинами, які держу на
окладі. Веду торговлю від 33 літ без поміщи вілзних аген-
тів. Остерігаю перед агентами, котрі за своє посередництво
дістають 20 до 30% провізії, а купують лиху і дорого ва-
гачену машину під назвою оригінальної.
Перший і найкращий в краю **Склад машин до**
штя, котрий не посугує ся агентами.

Йосиф Іваницький

механік і спеціаліст. 1050 17-52
у Львові, готель **Жоржа**.
Прощу домагати ся цінників.

РОБІТНЯ ПОВОЗІВ
МИХАИЛА БИЧИШИНА
Львів, ул. Замарстинівська ч. 21 а.

Заложене в році 1896, приймає всякі направи по-
возів і виконує замовлення на нові повози по при-
ступних цінах в гарантію за добрий виріб, оснадно
мє іх на складі, а крім того цівраті фавтони і ле-
гонькі візани. Старі повози бере в комі, або замінює
на нові за евентуальною доплатою. 535 14-25

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середньо-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

3 Іцкан 12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої 7-50.
Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
Станиславова 8-05.
Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова 8-18, 4-37.
Коломиї 10-05.
Рашева 10-35.
Тухлі 3-55 (від 15/6 до 30/9).
Белзца 4-50.

На Підзамче.
Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди львівські приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.) 7-07 перед полуднем, 3-25
5-30 по полудні і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно
в неділі і лат. сьвята), 10-— перед полуд. 1-46 по по-
лудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудні (від
13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9
в неділі і лат. сьвята), 10-10 вечер.
з Ширця від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о
9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята)
о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-25*, 11-—*.
Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова 6-00*, 6-55.
Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
Белзца 10-45.
Рашева 4-05.
Коломиї і Жидачева 3-30.
Рави рускої 7-25*, до Станиславова 9-10*.
Перемишля 10-05* (від 1/6 до 30/9) Хирова, Ясла.
Стрия 11-30*.

З Підзамча:
Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди львівські відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26
по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. сьвята)
9-00 перед полуднем і 12-40 по полудні, (від 1/6 до
31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-
нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1-35 по
полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудні.
до Ширця 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в
неділі і лат. сьвята).
до Любіня вел. 2-01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в
неділі і лат. сьвята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
товстими; поїзди нічні в зазначені звідко. Пору нічна
числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.
Зачайні білети їзди як також білети всякого іншого
рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати через цілий день в мійскім бюрі ц. к. державних
залізниць, паваж Гавсманя ч. 9. 35

Горожаньство наше

переконало ся, що багато хліборо-
бів купуючи штучні навози за по-
середництвом банків або інститу-
тов, гадають, що дістають виробы краєві, а тимчасом є то переваж-
но товар пруский або що-найменше не галицький. Не уменшуючи
вартости тих чужих виробів, гадаємо, що таки, поки краєва фабрика
може заспокоїти місцеві потреби, належить спроваджувати навози
лише від неї. Вже й не хочемо зазначувати, що з усіх сторін дістаємо
признання за якість і успішність товару. Найліпше замовляти безпосе-
редно в І. галицькім акційнім Товаристві для хемічного промислу
у Львові, ул. Академічна ч. 8. 8 8 4-4

ДІЛО

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертують або за єї місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Але остає ще питання, чи тепер дім і

футра мужескі і дамські, міські і подорожні, пальтотики, верхи з барачків перських, астраханів, селянських, пелеринки, козирі, боа, зарукавки дамські і дитинні, шапки дамські і мужескі, колпаки до пільських одягів, бар'яничдоганий, дивонки передбюрка, зарукавки мисливські і всякі інші роботи, що входять в округ кушнірства, виконує в найкоротшій часі і по дуже низьких цінах. Всіх св'язаникам уділяє ся на рату.

никарями, зложив подібну заяву, як Клемансо, а додав лише коротку характеристику енцикліки, називаючи її негативною. Папа в попередній енцикліці *Vehementer nos* прирік французькому єпископатові дати в відповідній порі докладні вказівки, як мають заховувати ся супротив правительств, а тимчасом в енцикліці *Gravissimo officio* сих позитивних вказівок нема. Суть тільки негативні уваги. Папа іменно каже, що предвиджені законом з 1905. р. конфесійні громади „не можуть бути утворені“, а потім додає: „як довго закон буде такий, яким є, не удасть ся, щоби поза властивими конфесійними громадами можна було творити релігійні товариства, котрі були би зарозумілими і канонічними“. Ствердивши сей стан річ, папа не дає єпископам ніяких реальних вказівок.

В сей спосіб висказують ся о енцикліці поодинокі міністри. Що ухвалити кабінет, яко цілість, не дасть ся предвидіти. Певна річ, що більшість буде домагати ся строгого виконання закону. Може навіть знайдуть ся голоси, котрі будуть домагати ся его заострення. Однак не бракує також жадань, щоби мовчи поробити Ватиканові деякі уступки. Теперішній кабінет французький є кабінетом компромісовим, зложеним з різних неординарних елементів. В кабінеті зігріють ся крайні і умірковані стремління, а будучність покаже, чи президент міністрів потрапить їх погодити. Несподіванки не суть виключені. Приміром може бути хоч би кабінет Рувера, котрий повалив ся при нагоді списування церковного інвентаря, хоч в часі конференції в Альжешірасі, пора до зміни кабінету була цілком невідповідна.

Французькі єпископи прийняли папську енцикліку з солідарним послухом. Деякі днівники гадали, що в єпископаті прийде до розламу. Гадали, що часті єпископів зажадає більшої автономії для французької церкви і в той спосіб наступити рід шизми, але сї предвиджування не спрадили ся.

Часть архієпископів і єпископів оголосила енцикліку без уваг від себе, а часть з більше або менше енергійним протестом против закону о розділі держави від церкви. Дотеперішнє становище французьких єпископів є взагалі таке, що отворене є стежка до порозуміння з правительством.

На першій нараді французьких єпископів над справою відокремлення церкви від держави, не вичерпано предмету. Дневники доносять, що другу нараду визначено на день 14. вересня. Приготовлюючий комітет, зложений з 17-ох осіб, збере ся на кілька днів перед тим. В днях 26. і 27. жовтня відбуде ся правничо-католічний з'їзд, котрий займе ся наслідками сепарацийного закону і справою конфесійних союзів.

Париский Матін доносить з Риму, що часті кардинальської комісії, котра мала занятися справою конфесійних стоваришень у Франції, готова була предложити певний *modus vivendi*. Коли про се довідав ся кардинал-секретар Мері дель Валь, намовив папу, щоби покинув кардинала Ванутелія, чим заповнив відкинуте конфесійних стоваришень.

Огляд політичний.

Військовий бюджет на р. 1907.

Призначений на субстрат конференції спільних міністрів проект військового прелімінара на 1907. р. вже готовий. Конференції спільних міністрів відбудуть ся доперва по маневрах, т. є. по 15-ім вересня. Зміст військового прелімінара є нині ще тайною. Однак „поінформовані“ днівники пишуть, що в остаточній сумі запотребована не буде значно різнити ся від військового бюджету на сей рік.

Що до зажаданого військовим зарядом в

школа гірше сповнюють свою виховуючу задачу, чим давніше.

Отже зазначити треба, що виховуюча задача дому і школи тепер при змінених на гірше обставинах, головню при теперішнім занепаді суспільної моральності, не до порівняння трудніша, чим була давніше, — так само, як не до порівняння легше ухоронити дитину від занедужання і смерті в часах і сторонах здорових, ніж в часах епідемії. Тим то і повисше питання властиво розуміти треба так: чи тепер дім і школа менше добують о виховане молодіж, чим дбали давніше? чи в своїй виховуючій діяльності менше успішно поконують теперішні шкідливці, а незалежні від них впливи на виховане, чим поконували давніше такі-ж впливи тодішні?

Та тут насуває ся ще вперед питання, чи дім і школа взагалі годні що діяти против таких пагубних впливів, про які вище говорено.

Отже чи в часі епідемії батьки, навіть поспішу з лікарем, годні ухоронити дитину від зарази, коли дитина вибігає з хати, віддає зараженим воздухом, не може нездорову воду і т. д. ? Коли може навіть батько-мати або й сам лікар уже заражені, хоч самі о тім не знають? Наука і досвід відповідають: відокремити в такім разі! Так; відокремлене — се найуспішніший охоронний спосіб в епідеміях. Але у вихованні є він майже неможливий і мало позитивний, — щоби не сказати, що такі попросту неможливі і шкідливі. Цілковите відокремлене є неможливе і було би не лише шкідливе, але й незгідне з задачею виховання, бо вихованець по скінченні вихованню упав би між суспільність, для котрої его виховано, котрої членом він має бути, цілком їй чужий, як то кажуть: „наче з неба упав“. А всякі інтернати, алуменати, конвікти, бурси і т. н., котрі мають

1904. р. чотириста мільйонного кредиту, справа представляє ся так. Сей кредит обіймає: а) для армії: квоту 165 мільйонів корон на купню нового матеріалу для артилерії і квоту 67 мільйонів корон на справлене різних предметів озброєння; б) для флоту: 121 мільйонів корон на справлене флотилії торпедовців і кількох підводних суден. З сего загального запотребована вже ухвалено: на купню нових гармат польових на 1904. квоту 15 мільйонів корон, на 1905. квоту 50 мільйонів, а на 1906. квоту 20 мільйонів. Лишає ся ще квота коло 80 мільйонів корон, котрої заряд армії жадає в цілости або в части в прелімінарі на р. 1907.

На справлене інших предметів озброєння вже ухвалено: на 1904. квоту 10 мільйонів корон, на 1905. квоту 28 мільйонів, на 1906. квоту 29 мільйонів. Супротив того покрито вже цілковито весь кредит.

Зарядови маринарки з загального запотребована в сумі 121 мільйонів вже ухвалено: на 1904. квоту 12.5 мільйонів, на 1905. квоту 62.670.000 К. на 1906. квоту 26.3 мільйонів. Лишає ся отже ще 19.4 мільйонів корон, котрих військовий заряд буде домагати ся в прелімінарі на р. 1907.

Зелізняця і наслідство престоло.

Багдадська зелізняця готова відограти роллю в європейській політиці, а що найменше у внутрішній політиці Туреччини. Англійська праса каждає Німеччині, що інтригами опанувала сю важку лінійну зелізнячу, а німецька праса ганибить знов свою дипломатию, що замало зробила в сій справі.

Справа з багдадською зелізницею має ся так: Вилів Німеччини в сій хвилі є сильний і майже забезпечений від всякої ривалізації. Зелізняця будувє ся за німецькі гроші, надзираюча рада складає ся переважно з Німців. Ілюки що суть панамі в сій справі. Інша річ, чи такий стан річ дасть ся удержати на все і що взагалі буде з дальшою будовою сєї лінії, доведеної досі з Конії до Ерелі. На дальшу просторонь султан еше не дав поручки. Що до султана Абдуль-Гаміда, Німеччина може бути певна всякого попертя. Однак султан має бути поважно недужий і кожної хвилі може прийти вість про его смерть. Від его наслідника буде залежати, чи зелізняця лишить ся дальше під виключним майже впливом Німеччини. Тим пояснюють ся заходи німецької дипломатії, щоби гідність султана обняв по батькові Бурган Едін, котрого симпатії будуть по стороні Німеччини.

Але чи син султана, Бурган Едін засяде на отоманській престолі? Законним наслідником є кн. Решад, котрий має за собою дуже сильне сторонництво. Він є рішучим прихильником реформ, і зближення Туреччини до Європи за допомогою прийняти західної культури. В добре поінформованих кругах запевняють, що зміна сукцесійного закону з покривденем кн. Решада, а в користь сина султана, стрітись за величезними перешкодами. Такого знасилування закону, від 300 літ в Туреччині непрактикованого, населене не прийняло би прихильно. Лише частина вельмож і дворян оточуюча нинішнього султана, числячи на поперте Німеччини, приготував терен атенативу на права кн. Решада. Загал має стояти по стороні Решада, в надії, що з ним в історію Туреччини вступить новий дух.

3 купелевих місць.

[Допись з Ріманова].

В числі 153. „Діла“ була допись про порядки в заведенню купелів в Ріманові. Не беру я в оборону гр. Яна Потоцького, все таки допись ся не конче згідна з правдою, так що-до поведєня графа, як також що-до скаженого пса. Граф в поступованню з публікою є завжди упереджаючи чемний, але часом ріжні претензії людей можуть навіть чоловіка з желізними нервами вивести з рівноваги; а пс, що покусав дитину пані Ю., до сїх здоров'я і не належить до графа, лиш до міщанина з Ріманова, а скалчив дитину через те, бо був дражнений. Певно, що в заведенню купелів, де є так багато дітей пси не повинні волочитись, і на се граф повинен звернути більше уваги; але знов не годить ся людину, котра будь-що-будь трудить ся над заведенем днями і ночами, показувати чоловіком нервово чи там умово хорою.

Оттак і наука та штука. виховання знає всілякі правила осторожности і заходи десінфекційні, охоронні, скріпляючі відпорність на шкідливі впливи, та ліки, і учить їх успішно уживати; але й тут помагають вони лише условно і до певних границь. Викладає всі ті правила, способи, заходи, ліки, виходить поза межі фейлетону; зазначити лише треба, що і для дому і для школи суть вони одні і ті самі. Ріжниця є хіба лиш в тім, що школа виховує головню систематичною наукою, а попри тім карністю, а дім головню карністю і попри тім наукою, звичайно принагідною, так що круг виховуючої діяльності дому і школи не у всім є однаковий, але взаімно доповнює ся.

Виходить з сего, що успішність виховання залежить не лише від того, щоби і дім і школа як найліпше сповняли свою задачу, але й від найдокладнішої згідності і сполучення обох сторін, — такої пр., з якою імають ся зуби двох колісця в машині. Коли ті колісця сильні і докладно імають ся, тоді навіть розмірно велику перешкоду поконують і розгортають; противно, коли вони слабкі і слабо імають ся, то й дрібна перешкода спинює їх працю.

Подумаймо-ж еше, що оба ті колісця,

ловіка з желізними нервами вивести з рівноваги; а пс, що покусав дитину пані Ю., до сїх здоров'я і не належить до графа, лиш до міщанина з Ріманова, а скалчив дитину через те, бо був дражнений. Певно, що в заведенню купелів, де є так багато дітей пси не повинні волочитись, і на се граф повинен звернути більше уваги; але знов не годить ся людину, котра будь-що-будь трудить ся над заведенем днями і ночами, показувати чоловіком нервово чи там умово хорою.

Та полишаючи сю справу на боці, випадає застановитись, чи Русини повинні підпірати риманівський заклад і удаватись тутки чи то для випочинку чи для поратования здоров'я. Вправді околиця хороша, воздух, переповнений запахом живичним, манить до себе вода мінеральна? дуже добра на ріжні недуги; всеж таки Русини з'оглядять національних та політичних повинні уникати Ріманова, тим більше що подібні води, а властиво такі самі суть в Івоничі. Граф Ян Потоцький удає демократа і дійсно дбає про народ, тільки не о наш, а про Мазурів з „Porady“. Вся служба по вілях і лазенках чисто мазурска; Мазури достарчають рівнож набілу для гостей і через те економічно йдуть в гору. Їх хати гарні, великі, школи більшесклясові; муровані; тимчасом наші люди бідні, зарібку не мають ніякого, а коли хто появить ся з наших людей на стежці, щоби продати набіл, то посіпаки графа гонять звідси, а навіть відбирають се однокое добро селянина. В руских селах про школу ані чувати; нарід живе в темноті. От возьмім найблизше село Дошно. Віддалене ледви два кілометри від закладу; тут тьма кромішна, нарід бідний. Граф інтерпелюваний, чому не подбає для них о школу, сказав, що навіть подарував великий будинок, та селяни школи не хотять. Се здивувало мене дуже, бо знаю, що нарід наш горне ся до просвіти; тож постановив я дійти причини сего. Ну, і гаразд: довідав ся я, що граф хотів наших селян ушасливити своїми „матчеками“! Своєю дорогою, що велика вина спадає на пароха о. Мерену, котрий тут вже щось 30 літ сидить і так про свої овечки дбає. Зваживши однак, що то патріот „твердого закала“, зрозуміємо, що йнакше навіть бути не може; тоді отгове всі, а є їх в сянічків повіті до сїх, так дбають про просвіту. Може би нововибраний посол до сойму сов. Курилович заняв ся ближше сею справою, а не звирював ся перед Вшехпольяками, що він противний реформі виборчій, як се недавно подало „Слово Польске“.

Друга причина, задля якої кождий Русин повинен оминати Ріманів, є вшехпольська дурійка, яка опанувала уми тутешніх Поляків. Руске слово страшно їх разить; вони попросту дістають якогось нападу, коли почують руску бесіду, а перед веде в тім віля „Pod białym oknem“. Одну паню, що вивчила картку мельдункову по руски, співлюторки прямо бойкотували і своїм дітям заказали бавити ся з її дітьми. А наші Русини смиренні як овечки; замість збирати ся разом і нароком маніфестуватись, тиняють ся десь по закутках або пристають до Поляків, бо так вигідніше. Для одного Поляка ціле товариство починає балаканку по польски, так що навіть оден чесний Поляк сказав раз: „Panowie, mówcież po rusku; ja prześcież rozumiem i lubię słuchać ruską mowę, a nadto to jest ruskie towarzystwo“. Чи не сором, щоби нам аж чужі звертали на се увагу? Деж почуте народної гідности?

Вшехпольський характер пробиває ся також і в читьальні. Давнішими літами було бодай „Діло“ з руских часописів, сего року вже нема. Бракує рівнож всіх поступовішних днівників польських, як „Kurjer“, „Naprzód“, в одній лише сали концертній порозвішували хоруговки рускі на переміну з польськими, здає ся на се, щоби Русини на всяких польських шопках та концертах могли покла-

значити, дім і школа, є властиво знов механізми зложені: дім є величиною збірною, що складає ся з поодиноких батьківських домів, а в кождім з них є знов батько, мати, часто окремий надзір домашний чи то т. зв. станція, звичайно ще й домашній учитель; в школі працює кількох, кільканацятьох або й більше учителів під управою директора, інспектора та ще вищих властей. Тим то до успішности спільної праці вихованя конечна є знов як найдокладніша згідність в кождім з тих двох механізмів зокрема. Погадаймо собі дальше ті в попереднім указані всілякі сили і впливи, що так часто спинають або й нівечать спільну працю сих двох зложених механізмів: то аж тоді зможемо уявити собі з одної сторони велич трудностей, з якими сей многократно зложений механізм у своїй так важній роботі мусить бороти ся, а з другої тую величезну одвічальність, яка спочиває не лиш на домі і школі, але й на кождім тут і там діяльним члені; зрозуміємо тоді також, що ані школа разом з домом, ані тим менше кождий з сих двох чинників зокрема не може мати всемогучого впливу на виховане молодіж. А зрозумівши се, будемо більше вирозумілі і оглядні в критичі: ані дім від школи не буде вимагати чудес, ані відвортно. За те одна і друга сторона буде тим точнішою і совіснішою сповняти свої обовязки.

По сих увагах перейду до властивого з черги питання; чи дім і школа тепер менше дбають о виховане молодіж, чим давніше? чи в своїй виховуючій діяльності менше успішно поконують теперішні шкідливці, а незалежні від них впливи на виховане, чим поконували давніше такі-ж впливи тодішні?

куватись на „bratnią zgodę“ і „bezstronność“ пана графа.

Зваживши вкінці страшне здирство по реставрациях, а властиво в одинокій реставрації т. з. Кургавзу і склепику Надзякевича, котрий за деякі товари бере потрібну ціну, прийдемо до переконання, що з Русинів ніхто не повинен удаватись до Ріманова, а пан граф може собі спровадити місто Русинів цілу палестину.

3 Росії.

Телеграми.

Льондон. Минувшої суботи старало ся двох революціонерів дістати ся до царської палати. Обох їх спостережено і увязнено.

Петербург. „Страна“ доносить, що сими днями відбуде ся нарада вищих достойників в справах внутрішньої політики. Народа ся стоїть у звязи з послідними подіями в державі. Що до свого характеру має бути вона така сама, як нарада скликана по 13. марця 1881 по замордованню царя Александра II, коли за его сина а батька теперішнього царя настала була в Росії страшна реакція. В нараді сій возьмуть участь особи, що стоять при кермі держави, і особи з котрих назвищам в двірських кругах числять ся. Крім них будуть прошені о висказане своєї гадки державні мужі з недалекої минувшини.

Берлін. На нараді, котра має відбутись в п'ятницю під проводом царя, має бути рішене питання: „Чи заводити в теперішню хвилю реформи з вересня, чи військову диктатуру?“ Коли-б рада міністрів заявила ся за введенем реформи, буде утворений коаліційний кабінет, зложений з урядників і бувших членів думи, а дума збере ся скорше, ніж царським маніфестом заповіджено.

Петербург. Стан здоров'я доньки Столипіна значно поліпшив ся, горячка зменшилась. Лікарі думають, що буде її можна віратувати без ампутації ніг, бо є вона ще так молода, що розтріскані кости можуть ще зрости ся. Син Столипіна має ся ліпше. Є надія, що незадовго подужає.

Берлін. До „Berl. Tagblt.“ доносять з Петербурга, що замах на Столипіна і Міна захитали довіре двірських кругів до Столипіна так, що его димісія є на дивний порядок. Столипін був так зле поінформований о публічній настроях, що ще перед кількома днями поставив внесенне о знесенне надзвичайного стану облоги в Петербурзі, увіряючи, що столиця є спокійна.

Натомість двірські круги готові є починити деякі уступки, коли би Гучков, Шіпов і Гайден згодили ся вступити до кабінету.

Льондон. Зденеруване царя чим-раз більше змагає ся. Лиш на просьби своїх дорадників рішив ся цар занехати гадки абдикації. — „Daily Express“ доносить, що в найблизших днях укаже ся царський указ з зазивом до всіх військових і цивільних урядників, щоби мимо грозної їм безпеки, полишили ся на своїх становищах і кріпко стояли при правительстві.

Берлін. Доказано, що замах на Столипіна був заінсценізований не скрайною лівцею, але скрайною правцею. (! Редакція).

Петербург. „Новое Время“ пише, що є небезпека, що анархістичні розрухи розширять ся і на інші краї. Цар Вільгельм і король Едвард зовсім оправдані, коли журять ся тим, щоби спокій в Європі не був зачорнений.

Петербург. З апанажевих дібр, котрі обіймають 8 мільйонів десятин землі, (а в тім 5 мільйонів десятин ліса), призначено 800.000 десятин на продаж хлопам, головню в губерніях: самарській, саратовській і симбірській.

Петербург. Рада міністрів ухвалила, щоби всі міністерства предложили свої бюджетові прелімінарі державній думі і державній раді за посередництва міністра фінансів дня 5 марця 1907. До сего часу всі видатки має ся робити на підставі старого бюджету.

Берлін. Слідство виказало, що гніздом боевої організації є Москва, і звідси удають ся винувники замахів навіть до Фінляндії і до польського Королівства.

Берлін. В Кирилові збунтувала ся військова ескорта, конвоюючи транспорт в'язнів, і пустила на волю всіх арештованих.

Берлін. В Симбірську вибухли хлопські розрухи і чим-раз більше ширять ся. Хлопи руйнують і палать двори та мордують цілі родини земських властителів.

Відень. „N. Fr. Presse“ доносить, що в Варшаві кружить уперто поголоска, будто генерал Рененкамф має стати варшавським генерал-губернатором. Обавляють ся з его сторони дуже острих репресій. Дня 28. с. м. варшавські революціоністи знов убили комісара поліції.

Берлін. „Voss. Ztg.“ доносить з Гамбурга, що арештовані там Росіяни вирабляли бомби. Головним винувником удало ся утечи за границю.

Гамбург. Гамбурска поліція викрила революційний клуб. Богато осіб арештовано. Російське правительство звернуло ся до німецького правительства з жаданем видачі арештованих революціонерів.

Одеса. Соціалістично-революціоністи розкинули відозву, визнаючи до нападу на чужі конзуляти. Щоби не допустити до міжнародних конфліктів, наказав генерал-губернатор пильно стерегти конзулятів.

ТЕЛЕГРАМИ.

Австро-угорська угода.

Відень. „Mittags-Ztg.“ довідує ся з Будапешту, що по укінченню бюджетових переговорів розпочнуть ся у Відні під особистим проводом цісаря переговори в справі угоди.

258 1 0 *Е Стэфанівска.*

Д-р Ярослав Гендель
повернув і ординує як досі в Ярославі уліці
Собіського ч. II при церкві. 66 1 3

Д-р М. Дорундяк
адвокат в Борщеві
пошукує конціпента — зараз
587 5-6

ВСЯКІ КУПОНИ
і вильовані папери вартості
виплачує без потручення провізії або коштів

КОНТОРА ВИМІНИ
Ц. к. управ. Галицького акційного
Банку Гіпотечного.
БЮРО БУДІВЛЯНЕ
Теодора Мельничука
в Ярославі
приймає до виконання **плани і коштовни-**
си чернов., кінцеві, павільні, домові меш-
кальних, управу і підприємства по-
висших будівель. 539

Ліквідація
Спілки тапіцерів
лише до 1. вересня. Набути
можна ще комплектні опанів,
салони, столові, дивани, пор-
тєри, фіранки, кили, мебелі
матерії, коздрі, матеріали і т.
д. Львів, Ягальчеська 3.
487 13-15 5-5

Глядає ся
зраз для **бюра подорожжй** вправного
руського кореспондента.
Оферта в рускій і німецькій мові разом з відписами сви-
доцтв і поданом вибором щодня вигорода записати до:
Rudolf Mosse, Cöln, K. E. 2048 8-8 1-3

Виноград кураційний
що дня свіжий висилає в 5 кильогр. ко-
шиках „Народна Торговля“ у Львові.
Ціни змінні. 654 2-6

ОПОВІЩЕННЯ.
РАДА НАДБИРАЮЧА ТОВАРИСТВА КРЕДИТОВО
ГО „НАРОДНИЙ ДІМ“ ВЪ ЖОВКВѢ скликає на дзвни-
чий загальний збори въ цілѣ затвердження сценарію дов-
жного на маючу затигнути ся обличчю потечу на день 10.
л. вересня с. р. о 3 год. по полуд. въ кави товариства.
663 2-3 О. Александръ Савицький, редакторъ.

МАШИНИ ДО РОБЛЕННЯ ПАНЧОХ
„МЕТЕОР“
перше чеське промислове товариство для виробу трико-
тових і панчохових товарів
Руд. Альфа Пауера і Сп.
в Празі I, Melantrichgasse Nr. 4,
в кождому тривалій побіжній виробок закуплення машин до ро-
блення панчох „МЕТЕОР“.
Готовий товар приймає ся.
Н ука обличчя. Інструктор до дому.
ДОМАГАЙТЕСЬ ПРОСПЕКТІВ. 695 38-7

Всяке насилування і перодрук будуть карані.
Одинокий правдивий Бальсам Тіерія
є лише в аптеках маркою монахини. Законно охоро-
нений. Загальновісний, незрівняний ні перешкоди в
тривалому, корчі жовудки, кольку, катар, грудні не-
дуги, нудизну і т. д. — Ціна: 12 малах або 6 по-
дійних флашечок або 1 велика спеціальна флашка
в патентованому ватикулі 5 К охалтно.
Центифоліева мазь Тіерія загально
свічна non plus ultra
на всім старі рани, запалени, озалечени, спухнені
і т. д. Ціна: 2 сошки К 3-60 охалтно висилає лише
за підписаном або попереднім надісланем готівки
Аптека А. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch Saue-
brunn. Брошури в тасячима оригінальних подіж да-
ром і охалтно. Головий склад у Відні: Karl Brody,
1. Fleischmarkt 1. Дістати можна також у всіх біль-
ших аптеках і дрогеріях. 1104

ПЕРША МОРАВСКА ФАБРИКА ВЕЖОВИХ ГОДИННИКІВ
ФР. МОРАВУС, Берно Grosser-Platz 6.
виробляє і доставляє
вежові годинники
до церков, замків, шкіл, фабрик, ратушів, віл,
лаше в солідній виконанню і дуже дешево.
Контрольні годинники для стражників.
Цінники даром. 463 17-2
Найкращі відзначення за доставу знаменитих виробів.

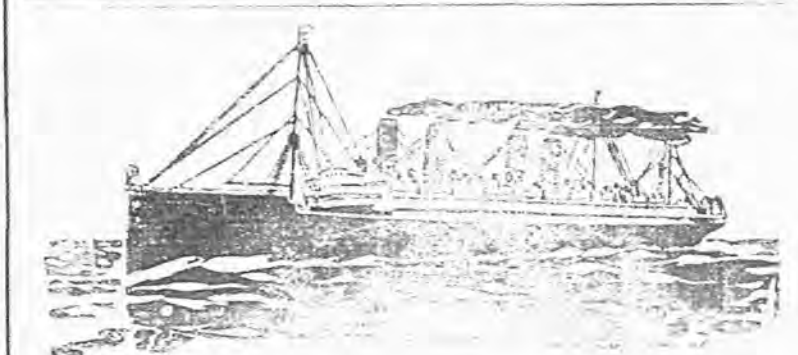
Припоруцаємо
КОНВЕРЗИЮ
ПОЖИЧКИ М. ЛЬВОВА
на вільні від податку
4% облігації **ПОЖИЧКИ М. ЛЬВОВА**
на успіх, оголошених в проспекті кон-
версійнім, котрий пересилаємо на бжнане.
Сокаль і Лілієн
банковий дім і контора виміни.

Коперинський і Сын
Оптимі і Механіки у Львові павиль Галицького ч. I.
проти Банку Гіпотечного на плантаційній площі
Галицької поручають.
Барометри анеро-
їди по 7, 8 і 10 К
калійні по 1 К
20 і 24 К. — Льво-
вотні піжми по 1 К
15, 24 і воще. Ра-
вном поручаємо в найбильшій виборі орудь-
цїнери, хлони і всілякі інші прибори оптич-
ескія, лапраніе погоджує ся як найкраще
і найдешевше 4-5

Панімо уживане, перекрест-
не, кінцеве, де-
шево продає. Ринок 8 Вой-
варович. 71 2-2
ПОЗИР!
Від 1. вересня можна ді-
стати при ул. Пекарській ч. 9.
I. поверх смачний, здоровий
харт цілоденний в ціні 46 К,
в гору після вимогів. На жа-
дає подаєсь обіди і вечері в
мєнажках до дому. Поручає
ласкавим глядам П. Т. Ро-
деміца. О. Н. 661 2-8

Помости
до церков
цементові, камінцеві,
мозаїкові
поручає
Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХИТЕКТ
ЯРОСЛАВ. 21-50

ЛІАРНЯ ДЗВОНІВ
АНТОНІЯ СЕРАФІНА
в КАЛУШИ
відзначена трома срібними медалями
виконує **дзвони** різної ваги і приймає ушкоджені
дзвони до переливання в найкоротшім часі, а також ма-
на складі готові дзвони різної ваги.
Дякуючи всім Вп. перохам і фондаторам за во-
дотеперішні замовлення, прошу о ласкаві замовлення та-
на подивок нові дзвони як і на ціл групи. За гре-
дість матеріалу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу
і дякую охалтно ся припоручити їх Вп. П. Т. Публич
з глибоким поважанем
АНТОНІЙ СЕРАФІН.
Агентів не вигаляю.

до Америки
Канади, Тексасу, Аргентини, взагалі до всіх місцевос-
тий північної і південної Америки, до Австралії, Яна-
ву, Халіт. т. д.
з Галичини і Буковини
найдешевше перевозить
Перевозове товариство пароходів
NORDDEUTSCHER LLOYD
в БРЕМІ.
В Бремї се товариство удержує руского свьященника,
котрий виконує душпастирські обовязки і опікує ся
емігрантами.
Хто хоче їхати до Америки, найхй пише по шіфарту до:
Генеральна Агєнтура Північно-німецького LLOYD'A
у Львові ул. Городецька ч. 93. 243 60-50

Українська Накладня
Львів, ул. Врановська 8
висилає даром свій музичний
каталог. 647 19-20

Рутинований конціпент
кандидат в д. Русин, глядає
місця в канцелярії адвокатській
від першого вересня.
588 3-4

Прийму одного ученика з
вищих клас від
добрим надзором за уміркова-
ну ціну. Ринок 39 партер.
585 2-2

Двох учеників до 14 літ, в літ
шого дому при-
ме на помешканє з вітком без-
дїтне подружство. Чарняко-
го 26 партер. 873 1-2

Огородник жонатий, б здіт-
ний в середнім
віку, практичний у всяких га-
дувах робіт з добрими сви-
доцтвами і рекомендаціями
пошукує посиди від 1. жовтня.
А. С. poste restante Ольшан
ця к. Золотева. 870 1-4

Приймає на склад, кузов і
продє старі антєки і ме-
белі Франц Цайзер, фабрика
мебелі, Львів, павиль Містєша.
845 1-6

Особа середних літ гля-
дає зараз уміщєня
до свьященїка відця до ра-
ряду господарства домового.
Льскаві вгодошена під К. Н.
в Бабєлєбєргу у п. Д мішев-
скач ч. дому 405 коло Ко-
ломий. 869 1-3

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!
Одинке Руске літературне
зачепає
Андрія Андрейчина
визходить ся при ул. Коперни-
ка ч. 28. Поручає ся на даль-
ше ласкаві пам'яті. 10 5

Парня суха суха охалтно
ована до всти-
ного уставленя єї в кожній то-
ваті — на продаж. Власник
інформації уділить о. А. Ак-
сєвтий в Ватківцях Буковини.
583 3-6

Свѣтло церковне столове
найліпшої марки
охоронене за протоколом маюю
М. Ц. Н. Т.
поручає
„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“
Свѣтло се висилає ся в двох родах по ціні 172 кор.
і по 166 кор. за 100 к. г. Для церков 10% оушту.
Ціни розуміють ся льоко фабрика.
Передовим прохмо уважати, щоби кожда свѣчка
мала знак **М. Ц. Н. Т.**, бо лише тїке свѣтло
припоручає Народна Торговля. Свѣчки похвад і при-
в'язані!!! 415 27-7

5 корон і більше денного зарібку
Товариство панчохових машин
для **домових робітників**
глядє особл. об. х. позів до панчохових ви-
робів на нашій машині.
Проста і швидка робота цілий рік дома.
Не треба приготівки робіт. Віддалєня і
місця замешканя не впливає зовсім, а ми
продаємо роботу.
Товариство панчохових машин для домових робітників
THOMAS M. WHITTIG & Comp, Prag Franzens Qu i Nr. 6-249.

Знаменито прасова в білє
осигає ся легко і певно при помочи
сріблястого **КРОХМАЛЮ**
Fritz Schulz jun. Akt.-Ges. Egrt i B. Leipzig.
Правдивий лашє з охоронною маркою
„ГЛЮБ“ і „ЗЕЛІЗКО“.
Дістати можна всюди в картонах.
Заступник у Львові **Флоріан Кравець** ул. Третього мат 10.
385 8 14

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середньо-європейського часу.
До Львова на дворєць головний приходять:
з Іцкан 12-23*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
з Кракова 2-41*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
з Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
з Рави рускої 7-50.
з Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
з Станиславова 8-05.
з Самбора 8-15, 1-50, 5-20*.
з Яворова 8-18, 4-37.
з Коломиї 10-05.
з Рашева 10-35.
з Тухлі 3-55 (від 15-6 до 30-9).
з Бензця 4-50.
На Підзамче.
з Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від (від 6-5 до 25-9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25
5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6-5 до 23-9 вкл.)
в неділі і лат. свята, 10- перед полуд. 1-46 по по-
лудни (від 1-6 до 31-8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1-5 до 30-9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від
13-5 до 9-9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15-5 до 9-9
в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.
з Ширя від 27-5 до 16-9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13-5 до 16-9 вкл. (що неділі і лат. свята)
о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:
до Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11-1*.
з Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
з Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
з Яворова 6-00*, 6-55.
з Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
з Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
з Бензця 10-45.
з Рашева 4-05.
з Коломиї і Жидичева 3-30.
з Рави рускої 7-25*, до Станиславова 9-10*.
з Перемішля 10-05* (від 1-5 до 30-9), Хирова, Яста.
з Стрия 11-30*.

З Підзамча:
з Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6-5 до 23-9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26
по полудни, (від 6-5 до 23-9 вкл. в неділі і лат. свята)
9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1-6 до
31-8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1-5 до 30-9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-
нем (від 13-5 до 9-9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по
полудни, (від 13-5 до 9-9 що дня) 3-14 по полудни,
до Ширя 10-45 перед полуднем (від 27-5 до 16-9 вкл.) в
неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2-01 по полудни (від 13-5 до 16-9 вкл. в
неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
товстими; поїзди пічні в зазначені звязною. Пора пічна
числить ся від 6. год. вечер до 6. год. 59 минут рано.
Зв'язні білєти ізди як також білєти всякого пшного
рода, ілюстровані провідники, розклади ізди і т. д. можна
набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних
залізниць, павиль Гавсманна ч. 9. 35

„LE DELICE“ Цигаретові тутки. Цигаретові паперці.

При закупні товарів просиме покикуватись на нашу часепись.
Видєє і відповідає за редакцію Алекоандр Борковський.
З друкарні Народової [Машинної] Коперника ч. 9

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерти приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшеского ул. Кіліньского 2; С. Соколовский, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвига ч. 23. — У Відні: М. Dukes, C. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ: М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерти платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 45 к.
на пів року . . . 18 к. — 22 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 к. на місяць . . . 2 к. 34 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні неопечатані вілні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертову або за 15 місць, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Австрійське міністерство внут. справ і польські мантиї.

„Ukr. Rundschau“ подає в останнім зшитті п. заг. „Das österreichische Ministerium des Inneren und die polnischen Industrieritter“ пояснене справи, по части і у нас уже обговореної, котре задля его ваги позволяємо собі повторити в перекладі. Ось воно:

Австрійське міністерство внутрішніх справ оголосило недавно пересторогу для руских робітників перед еміграцією на рільні роботи до Швеції, замічаючи, що там з галицькими робітниками поводять ся негідно, а крім того робітники дуже терплять через дорожнечу, лише поміщене в визиск. Пересторога цілком слушна; жаль тільки, що ц. к. міністерство видає її троха за пізно та й тепер ще ані не указує на властивих винників тої робітничої неволі ані не остерігає перед ними. А такі австрійському міністерству мусить бути відомо, де, від чийх агентів і в чийм інтересі наджено галицьких робітників і продавано до Швеції.

Можемо тут служити поясненем і передширшим світлом відхилити троха заснону з сего образу австрійсько-польської культурної господарки в Галичині.

Річ загалом відомо, що польські верховоди і ц. к. галицькі влади зовсім не перешкаджають польській робітничій еміграції до зневажених і, як польські газети пишуть, визискуваних Прусу, але еміграцію руских робітників до Німеччини хотять спинити за всяку ціну і всіми способами при помочи центрального правительтва. Через те Русини мимо всяких заходів і як найпевнішою запорукою не можуть доси дістати дозволу на заложене робітничого бюро ані від краевого ані від центрального правительтва, а могли его отворити аж на прускій землі в Найберуна підстави дозволу німецьких властей. Річ для австрійських відносин дуже замітна, що Русини своє власне правительтво не позволяють на те, що дуже правительтво позволяє без перешкоди.

Також загалом відомо річ, що руским робітникам, котрі хотять іти на роботу до Німеччини, влади не хотять видавати робітничих книжок і відмавляють їм дозволеного приписання зниження ціни білетів залізничних та по дорожній неможливо їх переслідують, а часто всупереч законам арештують їх жандарми і назад відставляють домі. В останніх часах дійшло навіть до того, що староства накладають кари по 100 К або по 10

днів арешту на кожного, хто на запитане робітника, куди і як має їхати на роботу до Німеччини, дасть ему потрібне поученне. Розуміє ся, що те все є протівне законам, але в тім є метода, що має висшу ціль. Ходить о те, щоб руский робітник далше працював за псячу платню у польського лідича, щоб не заробляв собі в Німеччині і не міг опісля при закупні землі у східній Галичині робити конкуренцію Мазурам. Є се ні більше ні менше, як урядові заходи, щоб руский народ попадав в чим-раз більшу нужду, а заразом попиране польської колонізації у східній Галичині. Русинам відбирає австрійське правительтво всяку спромогу управління і охорони рускої робітничої еміграції а за те польским робітничим бюром вільно робити всілякі інтереси, а найріжориднішим агентам вільно свобідно і безкарно вештати ся по Галичині і кормити ся провізією від бідних робітників. Так воно було і в сім випадку.

Польське робітниче бюро в Освенцімі-Мисловицях зробило на весну с. р. умову з інтересентами, що доставить потрібне число робітників до Данії і Швеції, де платня робітника далеко менша і услія праці менше корисні, ніж в Німеччині, але за те провізія для бюро далеко більша. Галицькі верховоди і ц. к. влади в Галичині взяли сей гарний гешефт польського бюро в свою опіку. Польські газети розпочали сильну кампанію протів Найберуна, а робітників навіть з уряду вербовано для польського бюро і відслано туди. Але воно не зараз удавало ся, бо недовірчиві рускі робітники воліли іти до Найберуна.

Польські патріоти, члени галицького краевого відділу, заступник галицької політичної властей в Освенцімі і мантиї (Industrieritter) з польського робітничого бюро з'їхали ся в Освенцімі на нараду. Народа була тайна, але її наслідки незабаром показали ся. Галицькі влади в Освенцімі почали урядників руского відділу найберунського бюро трактувати як влізливих чужинців (lästige Ausländer); урядники ті не сміли показати ся в Освенцімі навіть по робітників, з'єднаних своїм бюро, щоб їх відвести до Найберуна, бо заразом арештували їх жандарми „als lästige Ausländer“. А знов робітників, що їхали до Найберуна, насильно тягнуло при помочи ц. к. жандармерії до польського бюро, листи, які мали до руского бюро в Найберуні, адресовані звичайно до управителя бюро п. Петера Стефановича, попросту відбирали темним людям, а їх самих відслано до Данії і Швеції. Щоб польське бюро могло сповнити

свої зобовязання та заробити багато грошей, попросту торгують бідними темними людьми при помочи ц. к. галицьких властей і за згодою австрійського центрального правительтва. Рускі послы внесли в справі тих галицьких страшний подій інтерпеляцію до міністрів, але, як звичайно діє ся там, де ходять о польські інтереси, без жадного успіху. Ажте той гарний гешефт роблено під охороною ц. к. галицьких властей і під опікою австрійського правительтва. Але на наслідки такої патріотичної роботи не треба було довго ждати.

При своїй темноті і непорадності тяжко обманені робітники гіркі слези проливають у Швеції, а австрійське міністерство остерігає тепер перед еміграцією, коли цілими місяцями спокійно придивляло ся роботі агентів і галицьких властей, котрі їх попирали. З уваги на інтерпеляцію руских послів не можна сказати, що міністерство не знало о тім усім, а у всякім разі було воно зобовязане постаратись о заслугуючі на віру інформації.

Отсе іронія судби і проклин лихого вчинку! Але годі інакше вдержати, де польські пани мають найбільший вплив, а міністри зійшли на слуханнях слуг польської політики.

Огляд політичний.

Морави.

Правительтво наміряє розв'язати сойм і розписати нові вибори. В той спосіб увійшла би в життя ухвалена в падолисті 1905 нова краєва ординація виборча. Ся ординація за певняє Чехам більшість в соймі, а полишає надалше репрезентацію інтересів, додаючи лише до курії великої посілості і торговельних палат, міст і сільських громад нову загальну курию. В куриях великої посілості і торговельних палат перший раз буде приміненна система пропорціональних виборів. В куриях міст і сільських громад, як також в загальній курії вибори будуть відбуватись в виборчих округах утворених на національній основі.

Новий сойм Морав буде мати 150 послів, отже 50 більш ніж доси. Німці будуть мати 65 послів, Чехи 85. Разом з соймом змінить ся також устрій відділу краевого. Доси складав ся він з 6 членів і 6 заступників, тепер буде складати ся з 8 членів і 8 заступників.

Болгария.

В німецьких кругах політичних звернула на себе увагу прогулька болгарського президента міністрів до Марієнбаду, де пробуває англійський король. Сій прогульці приписують більше політичне значення і надіють ся, що її результатом буде злагожене напруження на Балканах. Здогадують ся, що князь Фердинанд хоче політику Болгарії настроїти на лагідніший тон. Чи здійснить ся ті надії європейських політиків, котрим заворушене на Балкані тепер буває не на руку, можна сумнівати ся, бо Болгарія знов задерла ся з Туреччиною, подразнивши її амбіцію в болючий спосіб. На просьбу єкуменічного патріарха турецьке правительтво зажадало через свого комісара в Софії, щоб у вільно ув'язненого від часу заворушень в Анталії грецького єпископа Вассілія. Болгарське правительтво відповіло на се, що заперечує Туреччині мішати ся у внутрішні справи Болгарії.

Сербія.

У сербського міністра фінансів була оногда депутация сербських імпортерів з просьбою, щоб правительтво постарало ся о як найскоріше відновлене торговельних договорів з іншими державами, бо стан без договорів стає прямо неможливим до знесення. Спроваджуване нових товарів просто неможливе, бо автономні ціла суть нечувано великі. Впрочи публіка не хоче купувати дорогих артикулів. Міністер відповів, що перед заключенем торговельного договору з Австро-Угорщиною, абсолютно не можна приступити до заключення інших договорів торговельних. Сербські днівники висказують переконане, що вигляди порозуміння з Австро-Угорщиною суть много гірші, ніж се зразу здавало ся, бо Австро-Угорщина заявила, що на торговельний договір згодить ся лише за ціну військових конвенцій з Сербією.

Правительтво представляє бюджет за р. 1906, яко незвичайно добрий. Хоч доходи були менші ніж преліміновано, то за те також і видатки були менші від прелімінованих, так що разом з квотою заощадженою в р. 1904-ім бюджет замкнено надвишкою 4,780,000 динарів.

„Стамп“ пише, що як лиш Пасіч верне з подорожі, яку разом з королем відбуває по краю, сербське правительтво предложить у Відні нові проекти полагождення митового конфлікту. В сих предложениях правительство заявить, що приймає тарифові услія Австро-Угорщини і що загальну суму за-

Дещо про виховане.

Зачнімо від „дому“.

В 10. числі львівського місячника „Мізеум“ в р. 1892. визначає ся на самім переді статя п. заг. „Szkoła a wychowanie“, написана, як уже замічено, з приводу звісної пригоди в тернопільській гімназії. Характеризує ся там теперішній „дім“ так: Діти повинні вже з дому приносити до школи таке підготовлене до шкільної карності, щоб її без труднощі можна в школі утримати. Але о тім нема й бесіди. Тим то школа раз-враз мусить боротися з недостатком карності у молодіжці, а через те і задачі своєї (якої?) не може сповняти як слід. Коли молодіжці недостає релігійності, то найчастіше винне тому недостаточне виховане домашнє і злий приклад в домі. Дім тільки й всего дає, що о забезпечені дїтям хліба. Щоби дім у моральнім вихованю молодіжці помагав школі, о тім по більшій часті ані бесіди. Батьки думають, що, віддавши сина до школи, вони вже вільні від всякого обовязку виховування; а замість працювати для добра сина разом зі школою, огуджує її, що вона тільки учить, а не виховує. В двох напрямках не сповнює дім свого обовязку: не призвичаює дїтий до карності, а школа опісля марнує (?) дорогий час на те, що повинен дім зробити; по друге, плекане релігійності бере собі дім за легко, так що дїти учать ся дома скорішче рівнодушності до релігії. Наконєць еще одна причина морального зіпсути у молодіжці: брак домашнього надзору на станциях.

Отже, хоч би з як зимною кровію читати сі тиради вченого педагога, то годі стримати ся від деяких уваг. Значить: поминувши питане, чи те все правда, що той строгий пан наговорив на дім, то він хотів би в школі мати все „опихане“, і карність і релігійність і моральність, — усе, що властиво має бути аж плодом вихованя! А може би так еще вложити на дім обовязок, щоб дїтий, поки їх пішло до школи, научив і латини і греки і математики і т. д.? По-

правді бо такі теперішня наша — значить, галицька — школа і сего вимагає, бо не то хлопці з першої-другої класи, але й з п'ятої, а навіть з восьмої рідко коли обходять ся без домашнього інструктора! Що ж властиво в такім разі лишає ся школі? До чого вона кому потрібна? Та чи подумав же автор тої пишної статі над тим, що мають казати народні учителі не то по селах, а й по містах, коли дістають до школи шестилітню дитину, котру треба учить сидіти, стояти, готувати, дивити ся і т. д.? А такі ті учителі учать навіть чесати ся, ніс обтирати, не згадуючи о тім, що мусять часто учить перекрестити ся, а при тім усім якось сповнують „задачу школи“ і не нарікають, що мусять „тратити час на те, що повинен дім зробити“, не нарікають на брак карності у дїтий, на брак релігійності! Але правда: народні учителі, хоч не так високо вчені, та за те ліпші педагогі.

Алеж не треба iurare in verba magistri, хоч би вони були друковані, і то навіть в „Мізеумі“. Так зле воно зовсім не є. В довголітній мой службі учительській я в першій класі гімназійний — бож о сю класу головноводить, коли говорять ся о „підготовленю“ до карності у молодіжці середних шкіл — не бачив некарної молодіжці, хіба що автор згаданої статі має на гадці випадки, що котрийсь хлопець, може не хочаючи, засміє ся, або так само слово скаже до судіа або вискочить по годині на лавку, поки що професор вийде з класи. Ну, з таких хлопців виходять еще не лише лепські ученики, але й добрі люди. Що я в першій класі завсідги бачив не лише гарно „до карності підготовлену“, але такі карну дїтвору, за се дякувати треба, що правда, більше народний школі чим „домови“, але кому дякувати за те, що ся гарна дїтвора не раз таки зараз же в тій самій першій класі по кількох місяцях стає, як не та сама?.. Чи „домови“?..

Та вернімо до „дому“. Чи найде ся хто, хто би припустив, що батько-мати не бажать своїм дїтям як найбільшого добра, що не раді би їм дати як найліпше виховане? Колиж найдуть ся недоблі батьки, то зви-

чайно не шлють дїтий до середної школи. Але инша річ, чи уміють їм дати таке домашнє виховане, яке циро бажали-б їм дати. Ажте навіть інтелігентні родичі часто не розуміють як слід обовязку вихованя дїтий, не казати вже о тім, щоб розуміли і уміли штуку вихованя. Коли молоді побирають ся, то здають іспит з катехізму або виказують ся ним; але іспиту з педагогіки жаден доси закон ані припис від них не вимагає. Коли уладять собі гніздо і куплять до коначного „салону“ конечний фікус, лятанію і т. и., заходять до книгарні і питають за якою книжкою про годівлю комнатних рости; молода жіночка купить при тій нагоді може також „кухарку“. Але педагогіка навіть на гадку їм не впаде; по більшій часті і не здогадують ся, що є на світі так пожиточна а зараз так приемле для молоді парилектура, як педагогіка. І виховують опісля свої дїти традиційно, беручи собі приклад з власних батьків, котрі також виховували свої дїти традиційно, почасти інстинктивно, без свідомости ціли, без знаня доріг до неї.

Коли до сего додати з одної сторони журби життя, що не завсідги позволяють родичам, особливо батькові, заняти ся дїтьми так, як би самі бажали, з другої сторони часто надмірну а не завсідги розумно пониману і оказувану любов: то не трудно зрозуміти, кільки то блудів допускають ся родичі мимо найліпшої не раз волі при вихованю дїтий, — блудів, котрі на жаль тяжко мстять ся опісля і на дїтях і на родичах, не раз навіть ціле жите. Згадати лише про одну річ. Добре сказав котрийсь учений, що як дитина в перших роках життя росте до половини свого будучого росту, так в перших трох роках учить ся більше, чим в трох роках університетських наук. А як же то часто як-раз в перших трох роках занедбує ся виховане дитини або надає ся ему напрям так хибний, що опісля в найліпшій разі треба довгі літа тяжко заходити ся, щоб той напрям спростувати. Родичі забувають чи, ліпше сказати, рідко коли й знають о тім, що виховане дитини починає ся з першою динною її життя, що як-раз перші літа, в ко-

трих дитина і так потребує беззастанної опіки, особливо материнської, є найкріпшою основою цілого будучого вихованя та вимагають не лише самого плеканя і пестощів, але як найстаранніших і поважних заходів виховуючих.

Так виглядає, загалом беручи, нинішній „дім“. Тим то й задачу вихованя молодіжці сповнює в далеко більшій часті і мірі не дім, а як-раз школа. Що більше: школа виховує навіть — вибачте за слово — дім! Чи раз же то буває, що пр. мама, маючи багато дрібної дїтвори і повно всіляких клопотів, не часто нагадає собі повищувати всі дїти; але коли найстарший пішов до школи і раз-другий вернув домі, гавернений, бо нечесаний, стала мама чесати всі дїти що дини. В хаті бувало все сперевертане в суміш; колиж хлопця скартали в школі раз-другий за зошит замазаний салом, то в хаті настав инший порядок.

Чи ж ліпше було перед 30 або 50 роками? Мабуть як світ світлом, було все однаково, коли не гірше. Певно, що гірше! Бо оскільки тепер з поступом культури і з упадком суспільної моральності може й більше є домі, чи то недбаліх о виховане дїтий чи не спроможних заняти ся ними так, як раді би, остільки знов виховане дїтий переняли всілякі захоронки і фреблівки, котрих давніше не було. Та й се повинно не мало значити, що так багато теперішних мам повиходило вже з учительських семинарій, де так гарно учать педагогіки; а сего також давніше не було.

Не раз можна чути від професорів жалі, що тепер батьки і їх заступники мало інтересують ся синами чи відданими своїй опіці учениками і рідко або й ніколи не навідують ся до школи, щоб поспитати о їх науку і поведене.

Як жеж було давніше? Я мав незвичайно дбалих родичів, що виховане дїтий не тільки, як на ті часи, але і як на нинішні дуже гарно розуміли; але за вісім літ моїх гімназійних наук всего два рази навідувалась моя пок. мати до школи, бо — всего два рази за той час приїздила до мене (пок.

мовлені, котрі мають бути пороблені в Австро-Угорщині, підносять з 26 на 38 мільонів, застерігаючи собі до інших замовлень вільну руку. На случай, коли ці предложення будуть відкинени, сербське правительство лишить цілу справу на нинішнім становищі.

Крета.

Pol. Sog. доносить, що уми на Креті починають поволі умиряти. Коментар до ноти держав в справі Крети, закомунікований устно дипломатичними репрезентантами грецькому королю, мав зробити в Атені користне вражіння. Таке саме пояснене ноти мав одержати також кн. Юрій. Окрім того держави мали зробити сьому уступку, що на случай димісії кн. Юрія, грецький король буде мати право „поставлення внесення“ що до особи его наслідника на становище начальника комісарія Крети. За те не потверджуєся чутка, що держави полишили грецькому королю „порішене“ справи, хто має бути наслідником кн. Юрія. Впрочім тепер надіються, що кн. Юрій не буде дуже твердо стояти при своїм намірі уступлення. До рішення прийшло би доперва в пізній осені.

Мимо сеї інформації доносять з Крети до Царгорода, що кн. Юрій таки приготував ся до від'їзду, а Заїмса назначено его наслідником. Опікунчі держави стараються, щоб від'їзд князя відбув ся без розголосу, коли тимчасом грецьке правительство домагаєся, щоб пращане відбуло ся торжественно, при участі міжнародних військ. Говорять, що кретенський сойм доперва по від'їзді кн. Юрія займе становище супротив сего факту і буде домагати ся повороту кн. Юрія.

Цивільні шлюби.

Ліберальна партія в Еспанії веда довгий час завзяту борбу о заведення цивільних шлюбів. Сторонництво побідило легше і скорше, ніж надіяло ся, розпочинаючи сю борбу. Коли парламент ухвалив дотичний закон, виступили против закона з цілою енергією шляхта і еспанське духовенство, називаючи его ударом зверненням против релігії. Король признав рацію аргументам противників цивільних шлюбів і здавало ся, що рішити справу на її сторону. Однак в останній хвили під впливом грозиби, що в такому случаю уступлять ліберальні члени кабінету, король змінив своє первісне рішене, і щоб не допустити до небезпечної для внутрішнього спокою нової кризи кабінетової, санкціонував закон.

Мароко.

Введене в жите ухвал конференції в Альжешірасі стрічає ся з сильнішим, ніж предвиджувано опором мароканського населення, супротив чого підписане протоколу конференції султаном тратьте багато на вартості. Мароканці безпреривно демонструють против свого монарха і Французів, навіть грозять прокляванням св'ятоті війни. Ініціатором і керманцем сего руху має бути брат султана Муляй Абдуль Гасід. Народ підбурюють против Французів пансіямські агітатори. Оногди одного з таких вигнано з Марока на жадане Франції. За кулісами має також ділати зависть Еспанії, котра цілком не гадає улекшувати Франції загосподарованя в Мароку. Населене Марока має бути вдоволене з теперішнього стану річий і цілком не бажає собі ухвалення на міжнародній конференції реформ. Щоби перевести реформи, треба би позискати для них душу народа, що супротив відвічної ненависти між магометанцями а християнами є майже неможливе. В сій ненависті ведуть перед ті Мароканці, котрі образували ся в Європі. Силою не спонукає ся Мароканців прийняти реформи,

батько не був ані разу!). І не могло бути инакше в часах, коли треба було кілька або й кільканацять миль їхати возом до міста, де була школа. Так було більше-менше з усіма учениками. Так само не було навіть у звичаю, щоби хтось зі станції навідував ся в школі за учеником. А тепер? Тепер цілі громади батьків, материй, надзорів домашних, інструкторів, плывуть до канцелярії кожної неділі, коли лише учитель уділяють інформації. А з яким довірем звертають ся до школи, значить, до учителів, до директора, скоро переконають ся, що й школа має до них довіре і батьківське серце! Мені пр. лучило ся, що мати, котрої всі учители бояли ся, бо приходила що неділі сварити ся з ними за своїх синів, та й зі мною, з директором, висварила ся раз-другий, згодом смиренньо, як ягниця, розмовляла зі мною і сповідала всі гріхи своїх синів та радла ся, що з дітьми починати, та й з учителями опися поводиля ся цілком инакше. Але вона переконала ся, що ми не вороги її дітям, а щирі приятелі, що раді їм так само добра, як і вона; вона переконала ся, що річий, які вона нам скаже про своїх синів, щоби спільно порадити ся над їх долею, ми не введемо зараз на зелений стіл ані не запишемо до каталогу чи дневника. Подібних випадків мав я багато. Але, сказано, треба перед батьками показати з себе ширших приятелів, якими учителі повинні бути і для молодіж і для „дому“.

Тим то й теперішня школа не має найменшої слушної підстави вину за упадок моральності у теперішньої молодіж — коли він справді проявляє ся, — складати на дім, як се з усею рішучістю робить строгий педагог в „Музеумі“; бож дім і тогді, коли сего упадку моральності у молодіж не було, не ліпше сповняв свою виховуючу задачу, як сповняє її тепер, а навіть з більшою імовірністю станути можна на тім, що тепер сповняє дім сьому задачу ліпше, ніж бувало.

Чи тепер дім успішніше поконує шкід-

бо край є гірський і опанувати можна би его лише коштом величезних жертв.

Анархія в Персії.

Оголошене конституції в Персії прийшло або за скоро, або запізно. Так виходило би з донесень англійських дневників про події в сій східній державі. Поки що наслідки надання конституції суть фатальні, або на відворот, анархія запустила в Персії такі корені, що вже і конституція не годна завести спокою і ладу. Daily News доносить, що ціла державна організація в руїні, на провінції шаліє анархія, державні каси пусті. Живуча від ряду місяців „власним промыслом“ армія перска, і далше не дістає платні з державної каси і тому случаї явного бунту суть на дневнім порядку. Навіть бригаду козаків, сформовану на російський взір, здесячувала масова дезерція. Шахови випадає власть з руки. Ігнорований власними підданими, є він безсильний супротив Туреччини, котра мимо его протесту, загорнувши на західній границі Персії шмат землі, не гадає его випустити з рук. Англійські дневники перестерігають своє правительство, що сей заколот в Персії старає ся використати Німеччина і що до кількох місяців може треба буде помирити ся з новим Кяо-Чао в перській заліви.

Соціалізм в Німеччині.

Справоздане заряду соціально-демократичної партії в Німеччині за минулий рік виказує, що з партійних органів Vorwärts дав 140.615 марок зиску, а Gleichheit 3996 м. Популярно науковий орган Die Neue Zeit замкнув рік дефіцитом 4889 м. Найбільше передплатників, бо 193.000, мав Der wahre Jakob. Vorwärts мав 112.000 передплатників. При 11-ох доповняючих виборах до парламенту віддано на кандидатів сторонництва взагалі о 25.000 голосів більше, ніж при загальних виборах. В деяких з сих округів число соціально-демократичних голосів зменшило ся. Щораз більше заступників висилає сторонництво до соймів. При кінці року мало сторонництво в соймах 115 послів. Лише в 7-ох соймах, між ними в пруській соймі, сторонництво не має жадних представителів. Сторонництво штурмує також щораз сильніше до громадських рад.

Новості в минулий році було введено едукативного курсу для урядників сторонництва, умотивоване в справозданю розростом партії і розцвітотм партійної преси.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. Правительство задумує рішучо перевести намірені реформи. В найближших днях вижидатимуть оголошеня дуже важних розпорядків. — В сій тижні відбуде ся в Петергофі нарада міністрів, на котру мають бути запрошені Шіпов і Гучков. — „Око“ доносить, що на другий тиждень поверне до Петербурга гр. Вітте. Дістає він що дня шифровані депеші.

Варшава. Кажуть, що яко винувників замаху на Скалона арештовано двох робітників мійських газових заводень. Користуючи з нагоди, оба вони утекли до переїзджачого омнібуса. Поліція почала стріляти до воза, при чім зранено багато осіб, що їхали омнібусом. Вкінці удало ся поліції спинити омнібус і арештувати обох робітників.

Петербург. Поліція є гадки, що Варшава є осідком головного анархістично-терористичного комітету.

Одеса. Війсний суд зібрав обширний материял до великого політичного процесу,

ливі впливи на виховане, не залежні ні від дому ні від школи? На се питане, річ проста, годі відповісти категорично. У всякім разі, хоч би хто й упевняв, що ні, не було би в сій нічог дивного. Атже ті шкідливі впливи — се головний вплив суспільности, вплив загального занепаду моральности. А що-ж то є „суспільність“ иншого, як не загальні усіх „домів“? Як жеж здеморалізовані дома в силі успішно відпирати вплив загальної деморалізації на виховане своїх дітей?

Але правда: є ще філії „домів“, т. зв. станції, де більшість шкільної молодіж має мати опіку, котра має заступити батьківський дім. П. педагог з „Музеуму“ не забув кинути грудку і в станції. Ну, станції, що правда, бувають тепер дуже погані, як я сотки разів мав нагоду переконатися на власні очі. Алеж бувають і гарні. А так бувало засвідді. Я ходив до гімназії в рр. 1853—1860. і бував на станції завсідги в дуже порядних домах, у дуже чесних людей, хоч весь час на власних харчах, атже й за дуже малою оплатою. Але навіть в найнижчих класах, коли я мешкав у народного учителя, правдивого батька для своїх постояльців, я все виходив з хати, коли хотів, і вертав, коли хотів, а до школи ніколи ніхто не ходив питати ся о мене. Бачив я тогді багато всіяких станцій моїх товаришів, бачив гарніші від моєї, бачив і дуже погані, такі, як бувають і тепер. Всіяко бувало, — так само, як і тепер. І бувало, що на гарних станциях хлопці зле учились і погано вели ся, а на поганих станциях учили ся добре і вели ся добре, — так само, як буває і тепер.

Отже хоч від поганих станцій взагалі треба молодіж хоронити, а безусловно тогді, коли очевидне грозить від них небезпеченство, всеж таки теперішнього занепаду моральности у молодіж годі приписувати станциям, тим більше що школа має право і обов'язок учеників з поганих станцій усувати.

в котрім ходити буде о напад революціоністів на стацию Александровск, при чім опановано телеграф, копальні і стацінні будинки. Обжалованих буде 138, між ними багато залізничних урядників, 3 офіцерів і багато телеграфістів. Число свідків винесе понад 1000.

Петербург. Дневники доносять, що безпосередню по замаху на Столипіна украдено его жінці дуже цінні брильянтові ковтки.

Берлін. „Berliner Tagblatt“ має з Петербурга донесенє, що поведене Столипіна по замаху не було таке геройське, як він то сам дневникарям оповідав. Протівно, Столипін стратив голову і став на осліп бігчи до Неві. Аж жінка его здогонила і задержавши его, повідомила, що стало ся з дітьми. Ся відомість привернула Столипінову зимну кров і він вернув до своєї зруйнованої „gari“.

Берлін. З решток мундурів, що мали на собі винувники замаху на Столипіна Морозов і Миронов, догадують ся, що мундурі були зроблені за границею і що оба винувники імовірно приїхали з заграниці.

Петербург. Центральний комітет соціально-революційного сторонництва оповішує, що се сторонництво не брало участі в замаху на Столипіна.

Франкфурт. „Frankfurter Ztg.“ доносить, що на російського конзуля в Тентсінні виконано замах. Конзуль є тяжко ранений. Винувником замаху є якийсь Левинський.

Гамбург. Слідство, ведене гамбурською поліцією в справі діяльности російських революціоністів в Гамбургу, виявило, що головний каснер і головний управитель російського революційного комітету в Гамбургу утекли за границю. Оруже, амуніцію і вибухові материяли купували поодинокі особи в невеликих скількостях, щоби не стягнути на себе підозріня. Опісля висилано їх морською дорогою до Фінляндії або почтою до границі, звідки вже перепачковували їх довірочні люди до Росії. Гамбурска поліція найшла багато писем, листів і документів, але перевід сего материялу є дуже утруднений, бо писма писані в різних язиках, а декотрі шифровані, атже треба би аж вижити ключ до відчитаня тих документів. Переслухане арештованих не видало ніякого успіху, бо вони взагалі не хотять відповідати. Сконстатовано, що гамбурска організація не лиш купувала і перевозила оружие, але також студіювала фабрикацію бомб. О сім свідчать найдені рецепти.

Брукселя. Бельгійська поліція арештувала російських революціоністів, котрі утекли з Гамбурга. Арештовані є після гадки тайної російської поліції в Бруксели начальниками цілої російської революційної організації за границею.

Петербург. „Рѣчь“ доносить, що від єпископа Роупа надійшла до міністерства внутрішніх справ жалоба на ревідоване на уліцях Варшави католицкого духовенства.

Петербург. На засіданю спеціальної ради ректорів і директорів усіх вищих наукових заводень, котре відбуло ся дня 27. с. м. під проводом міністра просвіти, більшість зібраних висказала погляд, що вищі заведеня належить отворити і розпочати науку з початком наближаючого ся академічного року. Що-до університету і політехніки в Варшаві порішено їх не отворати.

Льондон. Арештовано студента, котрий перед убийством генерала Міна находив ся на двірці. В хвилі, коли его арештовано, пілкнув він якесь писмо, котре мав при собі. Зараз дано ему ліки, так що сьому картку мусів викинути.

Берлін. Московська поліція викрила вчера 135 фабрик бомб.

Петербург. Мимо надзвичайних острожностей уладжено в самім осередку міста напад на поштовий амбулянс, з котрого зрабовано 50 (?) рублів. Винувники засипали фирманови очі табакою, а утікаючи кілька разів вистрілили.

Москва. В ділничні Карловці напали робітники на відділ поліції і всіх поубивали, поки прийшло військо.

Петербург. Столипін візав усіх губернаторів, щоби висказали свої погляди що-до средств, котрими можна би побороти революцію.

Камішин. Поліція хотіла арештувати бущого посла Діца. Ударене в дзвоин на тревогу. Товпа не допустила до арештованя. Вязницю замінено послови на домовий арешт.

Петербург. Царским указом продовжено обов'язуючу силу закона о охороні публичного безпеченства і о скріпленій охороні на один рік. Крім того уповажнено міністра фінансів до виданя 4-процентової ренти в цілі уділення підмоги околицям, навіщенім елементарними нещастями.

Льондон. „Daily Telegraph“ доносить з Петербурга, що перед 8 місяцями украдено мобілізаційний плян для середно-азійської залізничі. Доси не найдено плянів і не викрито винувників крадежи.

ТЕЛЕГРАМИ.

Сензаційна вість.

Будапешт. „Pesti Hirlap“ доносить на підставі інформації з двірських кругів, що померший генерал Кріггамер упав жертвою випадку на ложах. І так мав его постріли нехотячи внук цісаря, кн. Юрій баварський. „Pesti Hirlap“ заявляє, що відомість сьому піддержує проти всяких спростовань. — Угор-

ске кореспонденційне бюро заявляє, що вість висше подана є неправдива. Бар. Кріггамер умер на старечу неміч (marasmus senilis).

Монахія. „Münch. Allg. Ztg.“ доносить, що вість, подана в „Pesti Hirlap“ про пострілене бар. Кріггамера, є неправдива. Кн. Юрій баварський навіть не був тоді в Ішлю, але в Монахії. Бар. Кріггамер умер не в наслідок пострілу, але в наслідок недиспозиції, якої набавив ся на ложах, а з котрої уже не підняв ся.

Цісар в Тішині.

Тішин. З нагоди маневрів приїхав тут вчера цісар о год. 5. по полудни, витаний дуже торжественно властями державними і автономічними.

Америка супроти еміграції з Росії.

Берлін. Комітет помочи для Жидів, утікаючих з Росії, дістав депешу з Вашингтону, що правительство Сполучених Держав, котре доси робило труднощі російським емігрантам-Жидам, що в розрухах все стратили тепер взяло назад своє дотичне розпоряджене, так що Жида будуть мати вільний вступ на американську землю.

НОВИНКИ.

— Чи живемо в Польщі? Пишуть нам: Ц. к. Староство в Надвірній прислало до 1) Дмитра Ключинського, 2) Василя Боднарчука, 3) Михайла Сорочинського Федора, 4) Михайла Ставарського Якова і 5) Івана Яворського з Переросля якісь писма, писані в польській мові. Сі люди уміють вправді трохи по руски читати і писати, але по польски ні читати ні писати не уміють. Оглянули ся в селі сюди-туди, нема кому прочитати польського писма. Але бояли ся, аби не понесли якої шкоди через то, відослали писма назад до староства, а на кождім написали: „Просимо нам прислати по руски, бо сеї мови не розуміємо“. За якийсь час приходять тим самим людям знов якісь писма. Кинули ся шукати, аби хто прочитав і на щасте найшли одного. Той прочитав тай каже: „Се прийшло зі староства, аби сьте там ставили ся 1. червня, а як ні, то дістанете кару 50 корон“. Люди прийшли до староства, а там комісар каже: „Уже вас не треба. А чомусьте вперед не прийшли?“ — „Бо по польски не уміємо, а на той час не було в селі нікого, що вмів би нам прочитати. А тепер найшов ся, то ми прийшли“. — „Ну-ну! А за то, щосьте тогди не прийшли, маєте по 20 корон кари“. Люди счудували ся, але призначені уже до такого поступованя, зголосили рекурс. А як прийшли вироки на писми (ч. 15039 з 30/6 1906), знов по польски писані, то внесли рекурс до намісництва, що нічого не винні, бо не мали наміру „не слухати“ старости, лиш не вміли по польски, а впрочім після законів влади адміністративної в Галичині обов'язані з рускими сторонами переписувати ся по руски. Рекурс подали 7. липня і думали, що бодай на два-три роки збули ся клопоту з панамі. Але де там? Незадовго прийшла і відповідь з намісництва (ч. 22143. знов по польски), з котрої доводили ся, що кара наложена на них паном комісарем затверджена, бо „język polski jest językiem wewnętrznym urzędowym s. k. władz administracyjnych“ і дятлого „с. к. Starostwo było uprawnione do używania go w wezwaniach przeznaczonych dla rekurentów do ujawienia się w urzędzie, a wygotowanie wezwań w tym języku nie uwalniało rekurentów od obowiązku zadość uczynienia wezwaniu“. І за то, що бідні люди не уміють по польски, мусять заплатити разом 100 корон, крім того приневолени вони утримувати собі товмача, що уміє по польски, бо боять ся, аби знов коли не попасти в таку біду і не заплатити за дурно-пусто тільки грошич. А все дїє ся через те, що у наших панів-опікунів sua voluntas lex suprema. Та одно тут дивне. Як староство в Косові перед трома роками застановило одним замахом пера 14 січня в їх діяльности, і ті Січи повносили рекурси, то ті рекурси стоять доси не полагожені. Так само цілими роками стоять неполагожені рекурси в справі закау січових відзнак і топірців та протести в справі виборів громадських і т. и. і тисячі радних-хрунів та ввійтв справує свій уряд і по кільканайцять літ. А як ходить о покаранє за те, що хтось не уміє по польски, то ц. к. Намісництво полагоджує такий рекурс в протягу несповна місяця. І не воскресла ще Польща? Ще ліпших часів треба? З уваги, що засуджені бідні зарібники просять ся усіх патріотів надсилати добровільні датки, хотьби й найменші на заплаченє кари на руки Дмитра Ключинського в Перерослі, почта Тарновиця лісна. А пп. Послів просимо заняти ся сєю справою і внести інтерпелляцію що до сего явного топтаня законів. — Переріський.

— Під крилами кр. ради шкільної. До Славска іменувала рада шкільна учительською Jadwig-u Szporow-u, котра представляючись до обнята посади у місцевого пароха і предсідателя, заявила, що нічого по руски не знає, а єї муж додав, що ще від дітей навчить ся по руски. Чи з уваги на змушуванє руских дітей до науки релігії в польській мові, як се дїє ся в гімназії Франц Йосифа, з уваги на обсаджуванє руских шкіл Ляшками анальфабетамі в руській мові, або шовіністами не закликаючи вам, галичці гегемоні, кінцевими словами Slow-a Polsko-go встаті „Nowa Września“: „Oto potworne skutki bezgranicznego szowinizmu!“? В державі конституційній і серед польської культури „wyższej“ польска рада шкільна, польські інспектори, директори, брутально змушують — про-

тив найсвятішої засади католицької церкви, усього виходить з того, що слово Боже було всім голошене в матерній мові, — до молитви і викладу релігії в якому чужім (польським), що лише з утратою католицького почуття може відбутися. Хто сему винен? Чи варварство польське, чи наше власне недбалість?

— **Правдиве.** На головнім двірці у Львові стоїть вага на котрій можна зважити ся, вкинувши три рази по 2 сотики. Напис над вагою є німецька, польська і руска. Руска напис звучить: „вкинути три два сотики!“ Просимо перекопатись. — *т.*

— **Австрійські адвокати.** Після лиш що оголошеного звіту австр. міністерства справ внутр. було в Австрії з кінцем 1905. року — 4635 адвокатів, себто о 57 більше, чим з кінцем року попереднього. Найстарший австрійський адвокат живе в Горицях; своє зване розпочав він ще 1841 року. В році 1905 розпочало свою діяльність 195 нових адвокатів. Адвокатських кандидатів було з кінцем 1905. р. в Австрії загалом 1967, себто о 217 більше, чим в р. 1904. Із тих загальних чисел припадає на Буковину 124 адвокатів і 93 адвокатських кандидатів.

— **Міністерство внутрішніх справ** звертає увагу на агітацію американського агента Антонія Gergolet-a, перебуваючого в Chiasso, в Швейцарії, котрий шумними а неправдивими обіцянками вербує людей до Сан-Павліо, в Бразилії. Здає ся, що сей агент має зносини з агенцією: „Agentie Express, London, E. C. 12. Duke Streets“, котра фальшивими обіцянками намовила вже кілька родин з Галичини до еміграції до Сан-Павліо.

— **Мнимий замах на цисаря Вільгельма II.** В суботу розійшла ся погословка, будто-бто на цисаря Вільгельма виконано замах. Погословка показала ся неправдивою і „Rheinischer Kurier“ увір'яє, що принцеса на герцогиню землі відбула ся без ніякого випадку. Дивно лише се, чому як-раз така погословка повстала. Що правда, полудневі Німці не терплять Прусаків, а цисаря не люблять за те, що занадто часто до них заглядає, хоч він з права не; є тим, що розуміємо під словом „цисар“, лише презесою впрочім зовсім ему рівних німецьких монархів. З другої сторони і амнеція, досить пізно видана, замість вдячності викликала лише ненависні замітки.

— **Про султана Абдул Гаміда** лише оден із сотрудників парискої газети „Petit Parisien“: Султан Абдул Гамід вже не молодий, бо диває на своїм карку 64 літ і тягару їх не може вже укріпити і затаїти. Він жие зовсім як папа в добровільній в'язниці, поза мурами величезної палати, з котрої виходить лиш що п'ятниця, щоби після старого звичаю брати участь в торжественній богослуженню, званім селамлик. Его палата називає ся Ілдіз. Є то палата, якої другої нема на світі; її не можна порівняти ані з замком у Верзалю ані з Лювром ані також з Квіриналом або Вандором. Можна зібрати замки всіх королів з цілого світа, але подібного не знайде ся. Але правда, що треба було три чверти століття, щоби вибудувати Ілдіз, та й тепер ще добудовують до него майже що дня якийсь будинок. То просто безконечно довгий ряд дімків, кіосків, почавши від палати „Мерассім“, котру побудовано в 1898. р. з нагоди гостини німецького цисаря, а скінчивши на „Піті Тріанон“, котрий побудували для якоїсь турецької Помпідур. В Ілдізі суть хутори з левадами, гамарні для артилерії, фабрика порцеляни і ткальні коврів. Довкола малої кріпости з закритими вікнами, в котрій забарикадував ся Абдул Гамід, розложено ся місто Ілдіз. Бо тота палата то таки справдешне місто, в котрім жие 7000 мужа цисарської гвардії і що найменше 5000 інших людей, що стережуть монарха, доглядають его, щоби не змарнів, старають ся его розвеселити. Побіч шамбеліїв, секретарів, офіцерів та урядників, є тут ще й гарем з сотками жінок. Для тих підданих і підданою султана накривають що дня 1700 столів. Що місяця виплачують їм всім разом далеко більше як мільон платні. Але султан багатий, а що его цивільної лісти ему за мало, то він ще користує ся і з іншого свого великого майна. Сам про себе султан Абдул Гамід зовсім не розтратний, а противно дуже не вибагливий. Одій его дуже проста і зовсім така, як і у многих жителів Константинополя. Мимо того володільця всіх правовірних музунів мало не замучить всіх своїх кравців: ніхто з них не сміє приступити до достойної его особи; лиш здалека мусять придивляти ся, чи добре лежить на нім одій, котру зробили. Давнійше дуже любив султан чорну каву і цигара. Коли виходив на прохід до своїх городів, то за ним ішов слуга, котрий мусів уміти кожної хвилі і на кожнім місці подати султанови чарку міцної мокки. Тепер не виходить вже на прохід, а навіть вже не читає і не любить дивити ся на театральні вистави, які давано давнійше лиш для него. Ніхто тепер не завидував би султанови его життя. Звісно загально, що султан ість дуже мало; ему приносять з великою парадною і в торжественнім поході страви, які він прикаже собі зварити. Войско з карабінами ескортують ті страви, а всі, по при котрих їх несуть, гаміди їм низько поклоняють ся. Але Абдул Гамід часто їй навіть не рушить, а що найбільше, покоштує.

— **Усмирне революції в Прибалтійським краю** уже майже довершене. На цілім просторі краю ледви чи можна би найти місце, де би не була вже „карна експедиція“. Все, що могло горіти, згоріло, що могло бути зруйноване, зруйновано. „Революція придушена, неприятель знищений“ — міг би донести генерал Соллогуб, ховаючи спокійно свій „караючий“ меч до похви. Орлов міг би, як давнійше, тішитись часовим спокоєм, а роз-

кнені по цілім краю дрібні відділи війська могли би забавляти ся ловами на поодиноких „кромольників“. Та коли спробуємо перевірити, що дійсно зроблено за 8 місяців, то побачимо, що кромоль за той час не лиш не придушена, но на відворот: дійшла до незвичайного розриву. В самій Лібаві, поки ще наспіла карна експедиція, було всего 150—200 членів лотиської соціально-демократичної організації; тепер же число се виносить понад 800 людей. Розуміє ся, що сих 800 людей то лиш авангард лотиських з'єдинених організацій, котрі числять більш 10.000 членів-робітників. За той час стали лотиські соціалістичні газети розповсюджуватись в небувалій кількості і остаточно виперили умірквані газети. По фабриках і заводах відбувають многочисленні мітинги. Селяни чим-раз сильніше організують ся і йдуть за загальними кличима. Шпіонів убивають масами, а раненим шпитальна низша служба не хоче уд'яти помочи. Рівнобіжно з лотиськими розвивають ся і кріпшають російські соціалістичні партії, а також і „бунд“.

— **Кровава ліста.** „Страна“ подає листу замахів на різні високі російські особи від р. 1901. до р. 1906. Ось вона:

З а м о р д о в а н о: 1901. міністра просвіти Боголепова; 1902. міністра внутрішніх справ Сіпаягіна; 1903. губернатора Уфи, Богдановича; 1904. генерал-губернатора Фінляндії Бобрікова, віце-губернатора в Елісавет-поли Андреева, міністра внутрішніх справ Плеворо; 1905. прокуратора фінляндського сенату Йонзона, губернатора Баку, кн. Накашідзе, вел. кн. Сергія Александровича, президента Москви гр. Шувалова; 1906. віце-губернатора Тамбова, Богдановича, заступника віце-губернатора Тамбова Люшеновського, заступника віце-губернатора Полтави, Філонова, губернатора Тверу Слєпцова, генерал-губернатора Катеринослава, Шелтоновського, команданта петербурского порту Кушмича, команданта чорноморської флотії Чухніна, помічника варшавського генерал-губернатора Маркграфського і губернатора Самари Блюка.

Р а н е н о: 1902. губернатора Харкова, кн. Оболенського; 1903. губернатора Вільна, Валя; 1904. намісника Кавказу, кн. Голіцина; 1905. губернатора Виборга Мисоедова, помічника фінляндського генерал-губернатора Дайтріха, оберполіцмаистра Варшави Нолькена, губернатора Уфи, ген. Соколовського, губернатора Могилева Клінгенберга, губернатора Ломжи, Корфа; 1906. віце-губернатора Уфи, Каленовського, губернатора Черніхова, Хвостова і віце-губернатора Іркуцка, Мішіна.

Крім того в часі від 1901. до 1906. двох достойників віднесло контузії а в 10 случаях замах не удав ся. — Не вчислено тут убийства генерала Козлова в Петербурзі, генерала Вонляржського в Варшаві і замаху на Століпін, при яким згинуло много достойників.

— **Вистава дробу і кріликів** відбуде ся в Станиславові дня 5. вересня (і слідуєчих) в міській парку і заповидає ся дуже гарно. Зголошена напильвають з цілого краю дуже численно. На сій виставі буде показане також штучне вилгане курят. Прилад до того достарчила фабрика Станкевича у Львові.

— **Про гаолян**, о котрім ми вже раз доносили, пише ще „Громадська Думка“ таке: „Виявлює ся, що гаолян росте у нас дуже добре і саме тепер достигає. Китийці мають з гаоляну велику користь: зерно з нього таке, як конопляне сім'я, варять з нього кашу, годують ним кури, коні і товар. Росте він високо, аршинів зо три заввишки, укривають ним хати, городять плоти, плетуть кошики, вють верівки, роблять рогожі. Корінням топлять. До того ще гаолян дуже родючий: з одного зерна видає кущик, з якого можна зібрати чверть, а то і пів фунта сім'я.“

— **Дрібні всти.** Тамтого тижня з гамінічної будки на стації в Хриплії увелізначений робітник Дмитро Гроховський і покар'ював ся. — В Станиславських магістратських арештах відобраз собі жите служачий Петро Галак, підозрілий о підпал і крадіж. — З Чіло доносять, що в місцевостях Салька-Чілі і Аріка знов дало ся чути трясення землі, розгортає ся аж до Перу. Викликало се велику паніку серед населення. — В Перемішли закінчив ся страйк ковалів і слюсарів корисно для них. Угода обіймає 9 і пів години праці і 0 проц. підвищення платні. — В середу арештовано на почті в Кракові Артура барона Гостковського, поштового урядника, котрий систематично викрадає американські грошові листи. При арештованні найдено 47 свіжого украдених листів. — В Луці малій, скалатського повіта згоріло сими днями 34 селянських загорів. — Пожарний Сокіл в Залучі н. Пр. повіта коломийського заложено як філію львівського „Сокола“. Статут прийнято уже ц. к. намісництво.

Концерти і видовища:

Репертуар руского театру в Бережанах. В неділю 2. вересня „Свати Мусія“, народна оперета в 3. діях.

Великий фестин (в огороді Красцінським) побіч площі Новоставової уряджує в неділю дня 2. н.ст. вересня с. р. **Товариство руских ремісників „Зоря“ у Львові.** Бажаючи учасникам заганого фестину дати нагоду забавити ся і весело розіграти ся подбав комітет о як найрізноморднішу програму з найновішими і найвибагливішими іграми і забавами. Між іншими в програму входять: Танці, кіш щастя, базар цвітів, кругольня, почта, колесо щастя, стрільниця, хор „Зоря“, гра в обручі, гойданка, конфеті і коряндолі, борба Япанця з Москалем, живі образи. Музика „Гармонія“. Початок о год. 3-тій пополудні. Вступ від особи 30 сотиків. З огляду на се, що цілий дохід призначений на будову власного дому, просимо о як найчисленнішу участь. В случаю непогоди фестин відбуде ся в слідууючій неділю, т. е. 9 н.ст. вересня с. р. з тою самою програмою. Концерт, який мав відбутися в **Яворові** 9. вересня с. р. під мою дірігентурою, не відбуде задля того візду. Всіх 16 П. співаків звільнено проте з даного слова. — Т. Пастичинський.

В Самборі відбуде ся **Фестин з льотерією** фантовою дня 6. вересня с. р. в неділю о год. 3-ій в міській огороді. Дохід призначений на будову Бурси

ім. св. Володимира В Датки на сю ціль приймає проф. Т. Біленький, а фанти св. св. Михайл Ортинський. — Виділа „Шкільної Помочи“.

Надіслано.

Студент прав в практикою канцелярською глядає заняття в канцелярії адвокатській, нотаріальній або в народній інституції найрадше в гірській околиці. Зголошена для „Студента прав“ приймає Адм. „Діла“. 778 1—3

АДВОКАТ

Д-р А. Штернгель

відкрив адвокатську канцелярію в Стрию при ул. Гоша (кодо гімназії). 836 3—3

Семинаристка уділяє лекції, ученицям в власних низших за дуже окремому нагороду. Зголошена poste restante Львів Е. 10. 876 1—2

ОГОЛОШЕНЕ.

Маю честь повідомити, що отворивши **ЦУКОРНЮ** при ул. Личаківській ч. 24 і поручаю ся насклавим ваглядам. 3 поважанем 877 1—3 **Григорій Голубович**

Чия загоріла?

Дня 18. с. м. на стації велізничній в Вукачівцях замінено через поспіх загоріло. Власт. тель зводять зголосити ся до Начальства стації веліз. в Вукачівцях в замінено загоріло, а одержать власну там відпоновану. 878 1—3

Потребую учителя (найрадше філософа) до приватного ученика 3. класу рускої гімназії. А. Строций, нотар в Отинії. 793 3—3

Студентів з цілим удержаннем і родителською опікою приймає ся Жульєвського 2 а. 851 3—3

Бувший професор приймає учеників на стацію. Львів Гофмана 26. Малецький. 826 3—3

На осінь!

Зараз треба заготовити, або брати зі складу: гарантовані штучні навози, суперфосфати, муку кістану, томаєну, млини, січкари по фабричних цінах в „Доставі“ Станислава 857 від ул. 3. мая ч. 4. 2—3

Потребую сейчас інструктора до хлопця з 4 кл. нормальної. Першештво мати-муть ті, що вже певними занимали ся. Письменні зголошена в поданем условій приймати найтальше до 8 н.ст. вересня. Сьв. св. Еуген Гарасимович в Присівцях п. Зборів. 858 2—3

Парня суха суха оковотруєвана до вигідного уставлення її в кожній комнаті — на продаж. Визначити інформації уділять о. А. Аксентий в Визківцях Буковини. 853 4—6

Сьвіжі босанські сливи 100 кг. 16 К, 50 кг. 9 К, 25 кг. 5 К, 5-візьбограмові почтові посилення разом з опакованем по 1 К 50 сот. розовішає G. Joska, Banjaluka, Bosnien. 867 2—6

ПОЗИР!

Від 1. вересня можна дістати при ул. Пекаровській ч. 9 І. поверх смачай, здоровий харч цілоденний в ціні 46 К, в горі після вимогів. На жадане подаєсь обідні і вестері в мензях до дому. Поручаєсь насклавим ваглядам П. Т. Родимієв. О. Н. 861 3—8

Д-р Ярослав Гендель

повернув і ординує як доси в Ярославі улицы Собіського ч. II при церкві. 66 2 3

Коперникіи і Сні

Виступи і Механіка у Львові площа Галицька ч. I. против Банку Гіпотечного на плантажних площі Галицької поручають

Барометри аеро-діа по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Львовські мішки по 12, 15, 24 і вжеште. За-разом поручаємо в найліпшім виборі окуляри, цівнери, лупи і всілякі інші прибори оптичні, всілякі накраєні модою модують ся як найкраще і найдешевше. 411 5

Емер. окружий інспектор шкільний Дім руский приймає на цілкове удержанне 2 учеників на стацію Львів, Куркова, ч. 28. партер. 865 2—3

Дві або три панночки можуть дістати здоровий харч, вигідне мешкання і родителську опіку при рускій родині у Львові. Визначити інформації в адміністрації „Діла“. 874 1—3

Важне для панночок у Львові! Висший курс науки гри на фортеп'яні, також гармонії і історії музики отаєрає від Вересня с. р. іспитована учителька, — віденська консерватористка визначена на музичній конкурсі у Відні першою нагородою — паві. **ГІЗЕЛЯ з РІХТЕРІВ ЗАРИЦНА** відтак уділяє науку німецького языка методою конзерваторії, граматики, та літератури. Зголошена приймають ся при ул. Сикстусській ч. 62 III. поверх від години 10 до 12 рано. 875 1—3

ОПОВІЩЕНЕ.

РАДА НАДЗИРАЮЧА ТОВАРИСТВА КРЕДИТОВОГО „НАРОДНЫ ДОМЪ“ ВЪ ЖОВКВѢ скликає надзвичайний загальний збори в ціля затвердження сьвітлого на маючу затягнутись пожитку „потечну на день 10. п. вересня с. р. о 3 год. пополуд. в келі товариства. 863 3—3 О. Александръ Саноцкий, редсдатель.

Жужлева мучка Томаса

Позір на охоронний знак. Позір на охоронний знак.

є нийуспішнішою на всякі озамі рости-ни, конюшини і сіножаті.

Під гарантею чистоту, правдиву і успішну мучку доставляє

Генеральний репрезентант фабрики фосфатів Томаса

ЙОСИФ КАРРАХ

У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед фальшованих і безвартісних жужлів з наслі- анем знаком. 638 14—17

Глядає ся

зраз для **бюра подорожний** вправного руского кореспондента. Оферти в рускій і німецькій мові разом з віданнями сьвітлоцтв і поданем вимог що-до винагороди засилати до: Rudolf Mosse, Köln, K. E. 2048 818 2—3

ЗАМОЄЛЕНЯ

на осінній транспорт вагоновий **ВИН** приймає до 15 вересня

Народна Торговля у Львові

ЦІНА VIN.

I-а при 100 літр.	50 літр.	25 літр.
Кор. 1-00	Кор. 1-04	Кор. 1-08 за оден літр
II-а при 100 літр.	50 літр.	25 літр
Кор. 0-80	Кор. 0-84	Кор. 0-80 за оден літр
Вино самородне	при 100 літр.	50 літр.
	Кор. 1-20	Кор. 1-24 за оден літр

817 **Франко стація Львів** — бочка на числеть ся. 6—0

Поручаємо також вина дорожні і знамениті **МЕДИ ПИТНІ**

Рільники наші

переконали ся, що багато хліборобів купують штучні навози за посередництвом банків або інституцій, гадають, що дістають виробу краси, а тимчасом є то переважно товар пруский або що-найменше не галицький. Не уменшуючи вартости тих чужих виробів, гадаємо, що такі, поки краєва фабрика може заспокоїти місцеві потреби, належить спроваджувати навози лише від неї. Вже й не хочемо зазначувати, що з усіх сторін дістаємо призназя за якість і успішність товару. Найліпше заготовляти безпосередно в І. галицьким акційним Товаристві для хемічного промислу у Львові, ул. Академічна ч. 8. 8 8 1—4

ЛЬВІВ

ул. Руска

ч. 1.

„СОКІЛЬСКИЙ БАЗАР“

Дім
Просьвіти
ріг ул. Бляхар-
ської.

Поклик „Сокільського Базару“ у Львові.

За почином Старшини Тов. гімн. „Сокол“ у Львові покладено в р. 1904 перші підвалини під нову економічну твердиню Русинів. Тяжкі і прикрі були перші кроки нової Інституції, котра так само як і інші фінансові Товариства мусіла стрінути ся з тою самою недовірчивістю Суспільності в покладаний успіх, так само як і інші розпочала своє діло скромними фондами і так само як і другі мусіла бороти ся і до тепер бере ся з браком укваліфікованих сил купецких. Однак та молода інституція, з повною вірою в успіх розпочато діла пішла вперед, оперши ся на тій частині нашої суспільності, котра вповні розуміє яке значіння посереднє і безпосереднє має кождий новий економічний доробок для народу і з цілою силою его попирає. Діло наше не змарніло, а противно як найкраще розвиває ся і тепер є вже певність, що ціль яку собі та інституція покляла в недовзі осягне.

Доси „Сокільський Базар“ хотів безпосередна власність „Сокола“ не міг під его управою на дальше позистати, а то не тільки для того, що статут на се не зів'язав, але що важніше для того, що хотіли осягнути свою ціль мусів „Сокільський Базар“ оперти ся на ширших фінансових підставах.

В тій цілі перемінняє ся „Сокільський Базар“ на Товариство зареєстроване оперте на уділах, а тим самим переходить він під окрему управу з окремим статутом.

Виходячи з заложеної, що купецтво і промисл є найголовніші підвалини народного добробуту, поклав собі „Сокільський Базар“ за ціль по при виховуванє купців, також двигати наш домашній промисл визискуваний всілякими несовісними спекулянтами. Закладане робітень і варстатів промислових, попиране промислу гуцульського і впроваджене его на європейські ринки виринають також з задачі „Сокільського Базару“. Чи-ж вироби з дерева, пацьорків і глини наших Гуцулів, се правдиве жерело краси і поезії нашого люду, має маріти або бути предметом несовісного торгу всіляких галапасників на наших організмі, чи-ж ми маємо дозволити на се без ніякого противдїляня з нашого боку.

Дальше, щоби нашу молодіж більше заохотити до стану купецкого визначив „Сокільський Базар“ своїм статутом 5 прц. з чистих зисків на бурси для практикантів, на курса бухгалтерії і наук купецких, згідно на заложене практичної школи для руских купців.

Вкінці і се підносимо, що з фондів, які позистануть по заспокоєню всіх потреб нашого складу будувати мемо „Сокільні“ найперше у Львові, а відтак по провінції, котрі мають заступити брак Н. Домів, о просторих саях потрібних не лиш для Сокільства але і для скитаючого ся нашого народного театру і інших народних потреб.

То є головні начерки нашої будучої праці. План наш прозорий, ціль ясна і з цілою рішучістю і консеквенцією мемо єї переводити. Не злякнемо ся чужої ворожої конкуренції, а також маємо надію, що небагато пошкодить нам конкуренція своїх, яка мимо нашого довшого естования в послідних часах в дуже яркий і ворожий спосіб против нас виступала.

Ми підняли ся праці для всіх, праці для цілого нашого народу без згляду на стани і класи. Дволітня наша тяжка і безупинна праця виказує наглядно, що прп сильній волі кожде діло можна путньо для загального добра повести. Успіхи нашої праці суть наглядні.

Як дальше наше діло піде се лежить в руках нашої суспільності. Сподіємо ся що та суспільність котра наше діло доси так сильно попирала нетільки попре нас і на дальше, але що замовлення свої зверне виключно до „Сокільського Базару“. З днем 1. жовтня с. р. переносимо наш склад до новобудованої каменіці „Дністра“. Внутрішнє урядженє склепу відповідає сучасним вимогам більше вибагливої публіки, побільшене персоналу більше укваліфікованими силами, потягне за собою значні видатки. Для того відзиваємо ся до нашої суспільності з умильною відозвою, щоби вписувала ся численно в члени вносячи уділ який виносить лиш 25 К і по 2 К вписового, як також льокувала в „Базарі“ свої ошадности і тим способом допомагала до розширення як слід того підприємства, не для него самого, але для добра народу.

З днем 31 липня 1906 замкнулисьмо рахунки за II. рік адміністраційний, а зладжений білянс представляє ся як сїдуює:

І н в е н т а р .

АКТИВА.		
Готівка з днем 31 липня 1906	1539 К 86 с	
Дебітори після спису	1512 „ 82 „	
Інвентар	772 „ 82 „	
Товари по власних цінах в дни 31 липня 1906	13574 „ 21 „	
Кошта заснованя	84 „ 40 „	
Передплата чиншу	100 „ — „	
Разом	17584 К 11 с.	
ПАСИВА.		
Кредитори після спису	12962 К 37 с.	
Довг векслевий	1617 „ 50 „	
Уділи	257 „ — „	
Фонд резервовий	24 „ — „	
Власний масток	2723 „ 24 „	
Разом	17514 К 11 с	

Кошта адміністрації:

Кошта найму льокалю	777 К 75 с.
Податок	51 „ 64 „
Платні перз.	1988 „ 97 „
Відсотки	34 „ 30 „
Предплати і оголошеня	678 „ 53 „
Удержанє практиканта	159 „ 28 „
Датки і ремунерації	111 „ — „
Портюрия	523 „ 25 „
Потреби канцелярийні	136 „ 28 „
Опал і світло	159 „ 50 „
Каса хорих	46 „ 41 „
Кошта спору	18 „ 47 „
Видатки склепу	52 „ 75 „
Кошти реєстрованя	71 „ 70 „
Інші видатки	96 „ 08 „
Разом	4905 К 91 с

Рахунок каси.

Приходи	23889 К 05 с
Розходи	22349 „ 19 „
Загальний оборот	46238 К 24 с

Від Управи Сокільського Базару у Львові.

А. Будзимо夫斯基.

Денис Гучика.

Признання для Сокільського Базару.

З численних признань, які одержуємо з цілого краю від наших Вп. Клієнтів виймаємо кілька і подаємо до відома Вп. Суспільності:

- 1) Прошу прийняти подяку за красні і добрі зошити, олівці, etc. etc. Дуже мені сподобали ся і єсьм з них цілковито вдоволений. Рожанка велика 6/1. 1906. *Зенон Іван Флоріяньський, народний учитель.*
- 2) За хорошо викінчений кредковий портрет прошу прийняти подяку. Львів, 4. 4. 1906. *Замойський Втр.*
- 3) За прислані річи дякую. Волосянка 13. 3. 1906. *Л. Грушко.*
- 4) З надісланих приборів шкільних єсьм зовсім вдоволений а еще більше дїтворя шкільна. Завадів 17. 2. 1906. *Іван Гавран.*
- 5) Зошити суть дуже добрі і тані. Єсьм з них дуже вдоволений. На сім місці дякую. Кривеньке 20. 2. 1906. *Гнат Остапчук, учитель.*
- 6) З пересилки послідної шкільних приборів вдоволенам зовсім. Квасинин 21. 5. 1906. *Ольга Гукевич, управителька школи нар.*

Цінник приборів шкільних.

I. Зошити звичайні за 100 штук.

6 карткові 1 К.	24 „	6:00, 6:50 К,	7:50 К.
8 „ 1:60, 2:30, 2:60 К.	28 „	— „	8:40 К.
12 „ 3:40, 3:60 К, до гімн. 4 К.	32 „	— „	9:60 К.
16 „ 4:30, 4:40 К, „ 5 К.	40 „	— „	11:60 К.
20 „ 4:60, 5:20 К, „ 6:30 К.	— „	— „	— „

II. Зошити в мармуровій або твердій окладинці до гімназій.

12 карткові 5 К.	32 карткові 10:40 К.
16 „ 6 К.	40 „ 12:10 К.
20 „ 7 К. 10 с.	60 „ 16:10 К.
24 „ 8 К. 20 с.	80 „ 20:80 К.
28 „ 9 К. 20 с.	100 „ 25:50 К.

III. Нотатки

в півтвердій і твердій окладинці за 100 штук.

16 карткові 2:70 К. 6:20 К.	5:80 і 7:30 К.
20 „ 3:30 „ 4:50 „	8:10 „ і 8:40 К.
24 „ 3:80 „ 5:20 „	9:20 „ і 9:60 К.
28 „ 4:40 „ 5:80 „	10:40 „ і 10:80 К.
32 „ 5:00 „ 6:90 „	11:50 „ і 13:80 К.
40 „ 6:70 „ 7:50 „	15:60 „ і 19:60 К.
60 „ 10:40 „ 11:60 „	21:40 „ і 23:— К.
80 „ 13:30 „ 15:— „	31:10 „ і 27:60 К.
100 „ 16:20 „ 25:30 „	— „

Зошити в цератовій оправі за 100 штук.

40 карткові 17:10 К.	80 карткові 26:— К.
60 карткові 22:— К.	— „

Зошити рисункові за 100 штук

Ч. 0. 2:90 К. Ч. 7. 4:50 К. Ч. 9. 7:70 К. Ч. 8/6 SB. 7:40 К. Ч. 3. S. 15:— К.
Сітка до мап 8:— К.

IV. Бльоки

з рускими нипасями окрашені вишивками

Ч. 1. 38 сот. вкладка — сот., Ч. 2. 50 с. вкладка 30 с., Ч. 3. 60 с. вкладка 40 с., Ч. 4. 72 с. вкладка 50 с., Ч. 5. 84 с. вкладка 60 с., Ч. 6. 102 с. вкладка 70 с.

V. Радирки пера, слівці.

Радирки Шевченка по 2, 4, 6 і 8 сот. Ідеаль від 6—50 сот. Рильці коробка по 40, 60 і 80 сот. Таблички по 18 і 22 сот. Пера Куна 530 Е F гро по 2. 20 К, тузин 20 сот. і Кляса по 2:20 К тузин 20 сот. Інші пера гро від 1 К 20 сот. Ручки до пер гро від 1 К Олівці різного рода від 1 К. гро. Нагінтки (шпанеглі) 50, 60, 70 сот. Губка до табличок 20 сот. 1 дк. Каламарі шкільні по 4 с. тузин 40 с. Крайда 1 кгр. 24 с. Крайди по 6 і 8 с. Гума арабська по 14, 20, 40 і 50 с. фляшочка. Папери канцелярийні за 500 аркушів від 2:10—4:50 Канцелярийний за 500 арк. від 3:60—10 К. Міністерияльний за 500 арк. від 10 20 К. Купецкий в різних цінах. Доси вийшли накладом Сокільського Базару переписні листки серій 4 по 60-90, 1 і 250 (Букви). Великий вибір вишиванок, герданів, ланцуків з соколом і з гербом (по 2 К) Шапки сокільські (3:50). козацькі (6 і 4 К). Вироби з гербом спинки 50 і 70 с. брошки 40 і 50 с., шпильки 30 і 50 с. мошонки. папіросиниці (від 1:50—4 К). Вироби гуцульські, топірці від 3—50 К, дзьобенки (3, 4 5 К), пояси (1 К) фар-тушки (від 4—20 К), пояси з пацьорків по 10 і 20 К.

Вироби з глини; тарелі з гербом по 2 кор. з портретами, Шевченка, Федьковича, Хмельницького по 3, 6, і 8 кор., фляконики, попільнички, вазони і т. д.

VI. Тутки і паперці „Сокола“.

1000 туток з моногр. „Сокола“ з корковим муштїком	3:40 кор.
„ „ „ „ з ватою	2:70 „
„ „ „ „ без вати	2:50 „
„ „ „ „ гладких з ватою в коробках	2:40 „
„ „ „ „ без вати	2:20 „
„ „ „ „ з ватою в рульонах	2:— „
„ „ „ „ без вати	1:80 „
„ „ „ „ жовтих „Майс“ в коробках	2:20 „
„ „ „ „ в рульонах	1:80 „
100/100 коробка паперців з монограмом „Сокола“	6:— „
100/100 „ „ з монограмом „Ліра“	2:40 „
100/50 „ „ „	1:20 „

Ціни туток і паперців гуртовні а для купців 10% каса сконто.

VII. Музичні видавництва.

„Наші звуки“, випуск I. містить пісні:

1. Поклик Соколів Я. Ярославенко. 2. Марш Соколів Я. Ярославенко. 3. „Мій край — Мій рай“ М. Копко. 4. Згадка М. Вербицкий. 4. „Закувала зазуленька“ С. Людкевич.

„Наші Звуки“, випуск II. містить пісні:

1. „Над гори до хмар!“ Д. Січинський 2. „Молоді сніг“ А. Вахнянин. 3. Сокільський гімн Я. Ярославенко. 4. Ще не вмерла Україна М. Вербицкий.

„Наші Звуки“, випуск III. містить пісні:

1. „Наша жизнь“ А. Вахнянин 2. „Збудилась Русь“ Воробкевич. — Всі три випуски кош-тують по 40 с. разом 1:20 К. — Марш Соколів на фортеп'ян 50 с., а на хор 60 с.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток до журналу „Бібліотека найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кліньського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухтаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstejn & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI, Getreidemark 13; У ФРАНК-ФУРТІ і ГАМБУРГІ М. Haasenstejn & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на шість років 32 к., на пів року 1 к., на чверть року 7 к. У Львові (без поштової пересилки) на шість років 24 к., на пів року 1 к., на чверть року 7 к. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с. Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи приймаються лише за попереднім застереженням. Редакційні неопечатані вітні від порта. Оголошення зичайно приймаються по 20 с. за одну стрічку інсератів або за 6 с. місяць, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. Подати і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

Просимо о відновлене передплати за вересень згідно III. квартал 1906 р., як також о безсудне вирівнювання позісталих ще залежностей, інакше була би Адміністрація приневолена, дальшу висилку часописи з 14-им вересня беззглядно застановити.

Паніслямізм.

Держави, котрі прийшли в посіданє країв з магомеданським населенням, або котрі мають в сих краях якісь політичні чи економічні інтереси, починають що раз більше звертати увагу на найновіші прояви в світі ісламу, котрі охрещено збірним терміном „паніслямізм“. Особливо публічна опінія Англії займає ся сими проявами пильніше від хвилі, коли німецький цісар зачав залицятися ся ісламізмом. Хоч донесення англійської преси про поступи паніслямізму в Єгипті і про небезпеку, якою сей рух грозить в будучности англійським інтересам, суть безперечно переборщені, то все таки не можна заперечити, що паніслямізм існує, що він робить великі поступи і що англійські дипломати мають рацію, коли кличуть: caveant consules!

В останніх часах появило ся багато часописи і агітаційних брошур, котрі з фанатизмом пропагують гадку з'єднання всіх віроісповідників пророка в одну, — поки що — моральну цілість. Видимим знаком сеї ідеї є каліфат турецького султана, а центром агітації, святє місце магомеданців, Мекка. Там позавязували ся ті організації релігійні, котрі нині, розвиваючи ся дуже скоро і сильно, обіймають сїтню паніслямської агітації магомеданські краї Європи, Азії і Африки. Магомеданці можуть при тім дуже легко знести ся з собою, бо всі учени мослеми, а учених в корані є в магомеданським світі дуже багато, мають в арабській мові дуже добре средство до зносин, без огляду на етнографічні границі.

Світ ісламу є безперечно величезною світовою силою. Після найосторожніших обчислень має він тепер 250 мільонів членів, з того 171 мільонів в Азії, 176 в Африці, а 12 мільонів в Європі. Обіймає він цілу частку східної півкулі, майже все те, що називаємо „старим світом“: полуднево-східну Європу, цілу західну Азію, терен від середземного моря по Кавказ, терен надуральський з бас-

ном Каспійського моря і східного Гіндустану, цілу північну Африку, землі від Занзібару до берегів Гвінеї, острови на східних берегах Африки, частку Малайських островів, Молукки і Філіппіни. Ось, кілька до нині удержали в своїм посіданні віроісповідники ісламу.

Що правда, над великим їх числом і великою частию заселених ними територій, панують християни. Над ними і над їх землями панує Іспанія, Португалія, Італія, Англія, Росія, Нідерланди, Франція, а навіть, навіть така Австро-Угорщина. Територіяльно найбільше зближеною до магомеданського світа є Росія, все ще головний ворог ісламізму. Росія має 18 мільонів магомеданських підданих; в Азії 10 м., в Європі 8 мільонів. Що до числа населення сего віроісповідання, на першій місці стоїть англо-індійська держава, де є 60 мільонів магомеданців, т. є. майже пята частка магомеданського загалу.

Іслам рядить тепер в Туреччині, Персії, Афганістані, в Хінах (30 мільонів), Єгипті, Тріполісі і Мароку, не числячи множества дрібних султанатів і африканських юмбів. Хоч іслам має, як і інші віри, секти (прим. Едресити, Суніти, Шіїти і т. д.), всюди узнають повагу султана, яко наслідника Каліфа. Під сими згладом ісламізм є сильнішим організованим, ніж християнізм, в котрім численні секти (протестантизм, православ'є) не признають папи.

Султан яко Амір ель Мумінін, яко владика вірних, все ще є тим, котрий успішно може проклямувати святую війну, котрого голосу послухають в найдаліших закутках магомеданського світа. „Недужий чоловік“, коли би мав силу і волю, міг би все ще фатально заважати в історії світа. Турецький султан є все ще точкою опору всіх надій ісламізму і его віроісповідників, а Царгород є релігійною, а в часті і політичною столицею магомеданського світа. Султан без сумніву розуміє і оцінює се своє становище, а доказом сего є опіка, якою Абдуль Гамід окружає святі місця ісламу. В его головні втрутив в останніх часах плян залуки Царгорода залізницею з Меккою. З его ініціативи турецька дипломатія працює над позисканням шиїтського населення в Персії, чого доказом візита шаха в Царгороді. Султан підпірає також релігійні брацтва, а звисною є рично, що всі фанатичні агітатори ісламізму, в краях під християнським панованєм, котрі мусять утікати з вітчизни, знаходять у Абдуль Гаміда найпочетніше прийняте, яко мученики за віру.

Хоч нині паніслямізм для Європи не грізний, то не можна сумнівати ся, що коли би на турецькому престолі сидів чоловік енергійний, котрий потрафив би сфантазувати застплені в ній мільони, міг би стати ся для Європи тим, чим був для неї Аттіла.

Македонія.

Мимо опіки, якою європейські держави оточили Македонію, мимо всяких реформ в сій країні кровавих заворушень, до успокоєння населення і до введення житя в краю на нормальні стежки, ще дуже далеко. Причина передовсім в тім, що держави заняли ся Македонією не щиро. Замість радикальними реформами політичними, держави успокоюють край латаніною. Другою, не менше важною причиною є сам склад населення Македонії котрий незвичайно утрудняє радикальне політичне розв'язанє македонської справи. Македонія попросту не існує, вона є абстрактним понятєм, бо нема македонського народу. Територія, котру називають Македонією, заселена Болгарами, Сербами, Греками, Альбанцями, Куцолохами, і Турками. Сі народи живуть в безперервній боротьбі з собою о стан посідання. Кріпостями в сій війні суть школи і церкви, котрі суть головним предметом спорів і конфліктів.

Народи Македонії живуть так помішані з собою, що абсолютно неможливий є територіальний поділ на частку болгарську, сербську, і т. д. Що більше, македонські Славяни самі не цілком суть певні, до якої вони нації належать; вони не знають чи суть Болгарами чи може Сербами, бо їх язык мішаниною обох языків. Дотерпа, коли Сербі з Білград, або Болгари з Софії побудують в якій селі школу і пришлють учителя, село стає ся скоро сербським або болгарським. Такий самий вплив має церква, отже з Сербії і Болгарії напливають до Македонії учителі і священники, котрі наводять будують школи і церкви. Від полудня пливе в такий самий спосіб грецька філя.

Національні відносини в Македонії суть в наслідок сего так замотані, що навіть не дасть ся обчислити, кілько яка народність має душ. Статистика, яку маємо під сими згладом, є з ґрунту фальшива. Болгари кажуть, що в цілій Македонії живе найбільше 700 Сербів, а мільон, чи більше Болгарів. Сербі знов кажуть, що живе їх там кількосьот тисяч, а за те Болгарів не більше як 60.000. Греки начилили в Македонії 660.000 своїх

людей, наколи німецькі і російські статистики виказують в Македонії лише 225.000 грецьких душ. Провокаційне поступованє Греків збільшило хаос тим, що спровокована низа Румунія зачала займати ся македонськими Куцолохами.

Се, що Македонія не має виразного національного характеру, не лиш утрудняє реформи в сій країні, але є причиною конфліктів між державами, котрі до Македонії не повинні мати ніяких претензій, як прим. між Румунією а Грецією.

„Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок“.

(Замкнене рахунок з липнем липня 1906.)

З вписового вилнуло 1.860 кор., з звичайних вкладок 5.939 кор., з надзвичайних вкладок (до спеціальних фондів) 15 кор., 65 сот., з датків членів спомагаючих 655 кор., 20 сот., з датків членів добродіїв 412 кор., з жертв 20 кор., з процентів 49 кор., 01 сот., з надплат 9 кор., 92 сот.; давний фонд заповомогов учителів, котрий перейшов на основі рішення загального збору Руського Товариства Педагогічного з дня 2. лютого 1906, в заряд і уживанє товариства „Взаїмна поміч“, побільши ся через деякі звороти і через процент з 655 кор., 63 сот. на суму 729 кор., 77 сот.; кілька, поки-що неопризначених позичок зложилось на квоту 66 кор., 58 сот., а два звороти (задатку для урядника і одної позички) привнесли суму 45 кор. Разом дають ті всі позички суму 9.802 кор., 13 сот., а коли додамо до неї звороти членів і відділів окрених, присланих на покритє коштів заложених і організації в висоті 329 кор., 38 сот. (се доперва ледви третина того, що до звороту припадає), то одержимо суму властивих приходів товариства в квоті 10.131 кор., 51 сот.

В самім липні вилнуло 86 кор., вписового, 762 кор., вкладок звичайних, а 2 кор., 55 сот. надзвичайних, 47 кор. від членів спомагаючих і 20 кор. від членів добродіїв, разом 917 кор., 55 сот.; а видано 25 кор. на біззворотні і 50 кор. на зворотні підмоги, 22 кор. на організацію (в чім є заложено трьох нових відділів окрених, в Будзанові, в Сяноці і в Радехові) і 120 кор. 45 сот. на адміністрацію. Отже в липні значно зменшено рахунок, так, як се заповідлено в останнім звіті касовим. 13 липні остало чистого приходу 700 кор., 10 сот., до чого ще

Дещо про вихованє.

А як же школа сповнює тепер свою виховуючу задачу? Чи при теперішніх гірших обставинах відірає вона успішно ті шкідливі посторонні, від неї незалежні впливи на вихованє молодіжи? Не потребує додати, що маю на гадці головню школу середню, а властиво гімназію, і то галицьку.

Та тут доконче треба спинитись на тім, що й школа взагалі, а галицька з окрема майже не до пізнання змінила ся в кількох останніх десятиках літ, хоч ціл і задача її остала та сама: вихованє молодіжи.

Головна зміна зайшла в тім, що з поступом культури і наук та практичних потреб в житю значно зріс обєм наукового матеріалу, збільшило ся число обовязкових шкільних годин, заведено багато всьляких надобовязкових наук, котрих давніше не було, дуже уліпшено (в теорії) методу навчання, збільшили ся вимоги, а вкінці заведено викладову мову польську (виімково руску) і „народови“ дух в науці і в цілім вихованню.

В загалі беручи, здавалось би, що навіть при більшій числі шкільних годин і при більшій вимогах теперішня молодіж повинна мати далеко менше праці, чим давніше, бож учить ся, коли навіть і не в рідній, то у всякім разі в знайомій і зрозумілій мові та не до порівняння ліпшою методою, котра кладе собі за ціл, ученика всемо научити в школі. Тимчасом воно зовсім має ся противно. Теперішня молодіж попросту упадає під тягарем праці, коли учителі хотять як-так докладно виконати обовязуючі їх приписи або навіть еще оден-другий з них лучить ся замало виробити або й попросту безогляд-

ний, а лучають ся й такі учителі не раз, то з переконання або вдачі то зі страху перед докорами властей.

За часів німецького языка викладового мав гімназійний ученик 1. і 2. класи 22 годин шкільної науки на тиждень, в 3.—6. кл. по 26 годин, в 7. класі 27, а в 8-й 28. Тепер уже в 1-й має 29, а в декотрих гімназіях навіть 33 годин — самих обовязкових. Додати до того, що за давних німецьких часів були предмети науки, що майже жадного не вимагали приготування; і так натуральна історія, язык руский чи польский, а навіть і німецький майже вже від 3-ої класи почавши, не уважали ся за предмети науки в тім значінні, щоби треба було дома учити ся лекцій. Тепер таких, так сказати, рекреційних предметів і шкільних годин зовсім нема (хоча на жаль руский язык в польських гімназіях!).

Тим то давніше, хоч ученик учив ся в чужім німецькій мові, і то звичайно, особливо в низших класах, лекції не перероблені в школі, не пояснені, а лише відвічною методою „звідти — доти“ задавали; хоч переважно терпіли таку нужду, о якій тепер і найбільший ученик не має: то таки ставало часу і на науку і на всякі забави. Молодіж була жива, галаслива, до всяких пустощів склонна і завжди готова; цілими днями уганяла по оболонях, по огородах, полях, ховзавках (хоч і строго заборонюваних); в літі весь божий день полюскала ся в ріці; над рікою межі збіжєм учила ся лекцій, відтам йшла до школи, там вертала зі школи. Тепер молодіж переважно спокійна, тиха, пригноблена, згорблена, навіть без дотепу до вибриків; хіба там инакше діє ся, де в школі занадто легко беруть науку, — о чім буди ще говорити окремо.

Алеж бо по моїм дуже докладним об-

численням, опертим на довгих безпосередних помічаннях, має тепер ученик середніх спосібностей що найбільше заведло 5 годин на добу часу на відпочинок і розвівку (прохід, якусь забаву, розмову з ріднею або товаришами і т. и.), на надобовязки науки (співбу, музики, рисунків, гімнастики, чужого языка) і на т. зв. приватну добровільну (вона зве ся добровільною, але вимагають її від кожного в приписаних розмірах) лектуру польську, руску, німецьку, ба навіть латинську і грецьку та... на виготовленє домових письменних задач. Чи се можливе?... Тим то рідко лучить ся пильний ученик, котрий досипляв би ночі. Тепер ученик беззастанно сидить над книжкою; над нею відпочиває, над нею куняє, над нею засипляє. Я бував дуже часто у учеників на різних станціях і в різних порах; але майже не лучало ся, щоби я котрого не застав дома, і то не над книжкою.

В теорії називає ся і таки так і говорити ся, що при теперішній методі навчання ученик, особливо низших клас, всемо вичує ся в школі, а дома лише пригадує собі, повторяє те, чого вже в школі навчив ся. Пусте говоренє! Як давно, коли задавали „відти — доти“, так і тепер ученик вичує ся всемо дома. Ріжниця хіба в тім, що давніше до рідкостий належав ученик 3-ої класи, котрий би мав домашнього інструктора, а тепер до рідкостий належить ученик 5-ої, 6-ої класи, котрий би обходив ся без такої платної помочи; а часто бувають і в 8-й ученики, що оплачують собі інструкторів. Обходиться ся без такої помочи хіба той, хто не в стані її оплатити.

Які-ж виходять з сего наслідки для виховання молодіжи? Вже через се одно, що молодіж не в силі заспокоїти вимоги школи, вона не виховує ся, а деморалізує ся. Пере-

довсім, замість полюбити науку, зацікавитись нею і несвідомо улягати її виховуючому впливові, зневажиджує і науку і школу і учителів, так що молодіж і школа стають против себе як два ворожі собі табори. Який же при таких стани ричи виховуючий вплив можуть учителі мати на молодіж? Ученик, не в силі вичитись на лантра всіх лекцій, занедабує ту, з котрої сподіє ся не бути питаним, або й зовсім не їде до школи; він учить ся з конечности усуватися від свого обовязку і згодом затрачує понує обовязку; він учить ся з конечности опікувати учителя. При тім поступає він з дуже подіравленим знанням, так що наука і перехід з класи до класи стають йому з кожним роком трудніші. Він тратить згодом віру у свої сили і всю охоту до науки, а ходить до школи лише тому, бо батьки велить, або бо не має що иншого зробити з собою. Доходить до того, що цілком занедабує й науку і школу, бо бачить, що ніяк уже не дасть ради; до чого тоді такий хлопчик спосібний, не треба над сими розводити ся.

Бувало й давніше, що ученик з ледкодушності, з лінивства, а не з потреби, занедабував поодинокі лекції. Алеж він знав, що скорішше чи пізніше мусить навчитися ся занедабане, бо треба буде „давати“ чи то „партню“ чи „а цілого“. — Інакше не устать до висшої класи. Се бувало, так сказати, хвилеві вибрики, котрі не потребували вести до деморалізації і не вели до неї. Тепер такі „задавані“ заборонені, бо тим шибію вкладалось би на молодіж чи на ученика надмірну працю! (Але „добровільно“?) (Здаване цілих томів усього приватної лектури є таки попросту наказанє!)

Деморалізація молодіжи, котра виходить тепер з великих вимог школи, стає чи не більша ще від того, що не всі школи три-

ПЛАЩІ І ГУМОВІ ПЕЛЕРИНИ МАГАЗИН ЛІНОЛЕУМ І ЦЕРАТ в найновіших фасонах і взірцях поручає: Львів, ул. НАРОДА ЛЮДВИКА Ч. 3

приходять два звороти (задатки і позички) в квоті 15 сот.

Числячи під заложення товариства видано на організацію 2.009 кор. 85 сот. (з чого покрили самі члени і відділи окружні я. в. 329 кор. 38 сот.), на адміністрацію 1.309 кор. 72 сот., на підмоги 75 кор., на позички 250 кор. (сі обі позички вийшли з виїмково-го угляння потреб членів і впрочім з запасу давнього фонду запомогового), на задаток для урядника 40 кор., на видатки секції правної охорони і заложення окружних бібліотек 30 кор., разом видано 3.714 кор. 57 сот. Тим робом остало 6.416 кор. 96 сот. На поодинокі фонди розділено сей чистий прихід ось так: до фонду основного прийшло 2.624 кор. 93 сот., а по покриттю частин коштів заложення (дорогою хвилевої позички) остало 1.112 кор. 50 сот.; до фонду підмогового прийшло 2.408 кор. 32 сот., а по уделе-ню двох підмг (в квоті 75 кор.) і двох позичок (в квоті 250 кор.) остало 2.118 кор. 32 сот.; фонд похоронний вносить 599 кор. 28 сот., фонд пенсійний 2.094 кор. 60 сот., фонд посаговий (від одного члена) 8 кор., на адміністрацію вписано (20 пр. вкладок) 1.328 кор. 76 сот., а що видано лиш 1.309 кор. 72 сот., остало в тій рубриці 19 кор. 4 сот. (супроти недобору, який зазначено в попереднім звіті в висоті 41 кор. 28 сот.); до фонду диспозиційного (призначеного на видатки секції правної охорони, закладане бібліотек, бурс і т. д.) прийшло 626 кор. 66 сот. З того покрито часті коштів заложення (істем рішення ради надзираючої) в квоті 168 кор. 4 сот., на видатки секції правної охорони видано 125 кор. 33 сот. а на інші цілі 333 кор. 29 сот., в останніх двох рубриках видано досі 30 кор. на правну охорону і окружні бібліотеки, а 30 кор. на задаток (несплачена решта), так що остало до диспозиції 398 кор. 62 сот., вкінці лишились неозначені виплати на квоту 66 кор. 58 сот. які в найближній часі дорогою переписки вислать ся.

Новий виділ товариства чи властиво нове економічно-кредитове товариство „Взаїмна поміч учительська“, зареєстроване з обмеженою порукою, має вже свої приходи і розходи, бо заложенем і введенем его в житє зазначалась дирекція від січня 1906 р. В тій відділі виллинуло на висланих і ділях разом 299 кор., на заложення (трикратне зладжене статуту, нотар, стемплі і кошти зареєстровані в суді) пішла квота 208 кор. 19 сот. На перші підприємства (вступні видатки на видання власних образців святих і святих, видрукування цінника приборів шкільних) видано 119 кор. 12 сот. Разом видано 327 кор. 31 сот. Зиски мало товариство в двох рубриках, а то в посередництві аскураційним в квоті 56 кор. 4 сот. і при доставі книжок і образців на шкільні премії в квоті 26 кор. 87 сот., разом 82 кор. 91 с. Тим робом остало тут звязка в висоті 54 кор. 60 сот. Розвиток сего товариства піде імовірно скорим ходом і доведе до хороших успіхів та до чималих зисків.

Дуже важна справа.

(Допись.)

Руский народ доти не стане народом вільним, доки буде своєю працею годувати чужинців і доки працює для себе не зробить видатнийшю. Ми читаємо газети і книжки з чужого паперу, а наші діти списують такі-ж зошити. Ми оремо чужими плугами, жнемо

мають ся рівної міри, ба навіть в одній і тій самій школі не всі учителі поступають однаково. Є школи, де учителі більше-менше згідно обнижують вимоги до слушної міри; є такі, де майже нічого не вимагають, а інші знов, підбилюючи властиві, садять ся вже у своїх вимогах до неімовірности. Я міг би навіть виразно указати декотрі школи всіх тих трьох категорій. Така сама ріжниця лучає ся і між поодинокими учителями в одній і тій самій школі або й класі. Не треба й казати, який се вплив має на молодіж, коли стає діяти учителів на приятелів своїх і на тиранів, негідів, коли зависним оком споглядає на иншу школу, де молодіж сво-бодно гуляє або й безкарно брикає. А що, коли ученик перейде з такої свободнішої чи лагіднішої школи до острійшої, або ціла класа дістане ся від люднішого учителя під „нелюда“? Які тогді наслідки для науки і для справи виховання (бо обі ті справи нерозлучно звязані)?

Ще більша деморалізація йде від несправедливости і шовінізму, що разом з „народним“ духом за панували в польських школах східної Галичини.

Душею школи є учитель. Гарно і слушно говорить автор згадуваної вже статі в „Мислені“: „Учитель є душею науки, керманцем шкільного виховання. Перенятий щирою любовію до молодіж і вагою своєї за-дачі, стає ся він найліпшим взором для молодіж. Він карпости шкільній, що сама в собі є тільки зверхньою силою і вимагає тільки зверхніх обинів доброго поведєня, надає глибше, виховуюче значєня. Він і науку використовує так, щоби не тільки збогачувала знанє ученика, але щоби була справді виховуючою. Кожде его слово має сильний, необчислений вплив на моральність учеників. Алеж і особа его, характер і поведєня повинні бути без казки!“

чужими серпами, косимо чужими косами, наші скрині і комори замикаємо чужими колодками. Ми носимо одєжу з чужого сукна, виробленого чужими руками з нашої вовни, біле з чужого полотна, виробленого чужими руками з нашого льну, обув з чужого ремня, виробленого чужими руками з шкіри знятих з наших домашніх звірят. Вся наша інтелігенція заспокоює всі свої потреби чужими продуктами; а коли наш мужик одягає ся в одєжу і біле свого виробу, то той власний виріб мужика, мимо всієї неவிбагливості задля примітивности способу виробу і уживаних до того приладів є такий дорогий, що вложена тут праця в двоє-троє або й більше перевищує пожиток.

У нас на кождім кроці відчуває ся брак своїх руских фабрик. З кождої галузі промислу бодай одна фабрика мала-б у нас повну рашію бутя, бо ми кождого фабричного продукту жуживаємо о много більше, ніж одна фабрика пересічно продукує. Капітали на то можуть також при добрій волі у нас найти ся. Ось на прим. про заложенє фабрики паперу могло би подумати молоде але дуже рухливе товариство „Взаїмна поміч учительська“, котрого члени є в нас найбільшми консументами паперу. Про заложенє иншого рода фабрик також є вже кому у нас подумати. Правда, деякі фабрики вимагають дуже великих основних фондів і фахових робітників, яких ми ще не маємо; але є й такі фабрики, що можна їх заложити розмірно дуже малими фондами, а фахових робітників вже нам випродукували наші краєві фахові школи.

Найкраще удалось би в нас заложенє фабрики полотна. З наших ткацких шкіл і наукових варстатів повиходило вже багато здібних руских робітників, що могли би мати заробок в своїй фабриці; а фабрикація полотна має ту практичну сторону, що можна єї зачинати невеличким, дешевим варстатом і в міру зросту запотребованя готового продукту поступенно розширювати.

Фабрика полотна враз з продукцією волокна (управа льну, конопель, кропиви і т. п.) виповняла-б у нас обидва на вступі вказані услія народного визволення: ми тоді не висилали би наш кєрвавий гріш за полотно чужинцям тай не потребували би в кождім з окрема газдівстві гайнувати час на продукцію волокна і примітивний та через те за дорогий виріб полотна. Коли ще зважит ся, кільки то клопотів та перепон мають наші селяни при самім лиш мочєню конопель, а кільки то добра йде з димом при сушеню льну, тоді заложенє у нас такої фабрики ожає ся не лиш дуже хосенним, але й доконче потрібним. На місце праці при продукції полотна треба буде очевидно дати в руки нашим селянам який инший, поплатніший домашній промисел, з якого дохід вистарчив би не лиш на купно потрібних в хаті ткацких продуктів, але й ще на яку иншу потребу; прим. наші дівчата на вечєрних місто прости вишивали би гарнєнькі узори до своїх строїв і на продаж інтелігентним аматоркам.

Про що справу говорєно недавно у Львові в маленьким кружку патріотів, що, побачивши крізь вікно замізерованого руского мужика в полотняній, призадумались над его недолею та її причинами. Результат розмови розказано тут в повисших словах, по яких слїдує ось такий зазив до руских патріотів:

Хто годить ся з нашою гадкою і мав би охоту хоть з маленьким капіталиком при-

О, так! Таким повинен бути учитель. А у всіх сих гарних прикметах повинна перед вести любов і справедливість. Чи багато було таких ідеальних учителів і давнішє, чи багато було їх „без казки“, — се инша річ; звисно, не святі живуть на свєті. Але що тепєр чим-раз менше стрічає ся учителів, котрі бодай в якїмсь приближеню були подібні до сего ідеалу, се також річ певна. А молодіж незвичайно бистро замічає хибі учителя і особливо чутко відчуває его любов і справедливість та все инше лекше вибачає, як безсердєчність або й ненависть і несправедливості; першу відплачує ненавистю, другу погордою. Який же се виховуючий вплив, що учить ненавидіти і погорджати, і то ще як-раз тих, в котрих ученик повинен пізнати своїх приятелів і добродіїв та научитись їх цінити, поважати і любити? Се-ж знов деморалізація!

А як то вибачливо розуміє ученик справедливості! Він важить її навіть не тим, чи по заслузі цїнять его працю, знанє і поведєня, а тим, чи однаково поступають з ним, як і з усіма загалом і з кождим иншим зокрема.

Я з моїх шкільних лїт не пригадую собі ані одного учителя несправедливого, хоч були і лагідніші і острійші, більше або й багато вимагаючі. Пок. проф. Макс. Новіцко-го, що був описія професором в краківським університеті, бояли ся всі, як огню, бо був страшно палкий, так що умів і грубо вилаяти і за найдрібнішю похибку у відповіді третю клясу записати і навіть добре часом побити, жмут волоса вирвати, за ухо до крови викрутити; але ми всі поважали і любили его, бо й він любив молодіж!... був справедливий. Ми в найвищих клясах дістали професора з Мазурів, дійсного нелюда, що крім матеріалу, обнятого шкільними книжками, давав тму скриптів відписувати і все-го вимагав дуже строго дословно, так що

стати до спілки для заложеня рускої фабрики полотна, а також, хто мав би охоту і час вступити до комітету, котрий мав би справу точнішє розсмотрити і нашу гадку перемінити в діло, нехай подасть свою адресу на руки Василя Равлюка у Львові, ул. Сиксту-ска, ч. 47.

Василь Равлюк.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. „Рѣчь“ доносить, що міністерство припоручило губернаторам вяснити селянам, що скликанє Думи в давнім її складі є неможливе, а всякі резолюції селянських громад в тїм напрямі безхосенні.

Саратів. Нині арештовано ту бувшого селянського посла до державної Думи з курської губернії Котоманова.

Орел. Арештовано бувшого посла, селянина Бібікова, міщанина Яковлева і студента інституту лісового Ротовського за те, що намовляли селян, аби не платили податків, та не слухали властей, як також за те, що в тій цілі відбували мітинги.

Кальварія. Арештовано бувшого посла до державної Думи Вітковського в его маєтностях в Путрішках.

Париж. Дневник „Nou York Herald“ доносить з Петербурга, що цар зарядив найновішим указом, аби з его приватних маєтностей спродувати хлопам землю під тими самими услівями, що й т. зв. добра коронні.

Магдебург. „Magdeb. Ztg.“ доводить ся з Петербурга, що по спродажі дїбр апана-жевих і коронних хлопам наступить зменшенє доходів великих князів, котрих апанажі були підпомагані переважно доходами з дїбр коронних. Також ліста цивільна царя буде зредукована.

Берлін. Доносять з Петербурга, що Сто-липін на пропозицію царя перенєсе ся в слї-дуючій тижни враз з своєю родиною до па-лати зимової, де стало замешкає.

Петербург. Надходять вісти, що двір-ській партії удало ся наклонити царя, аби над Петербургом проголосив стан воєнної облоги. Вижидають тепєр спеціального ука-зу в тій справі. Залога петербурска скріпле-на 4-ма новими полками.

Берлін. Генерал-губернатор Москви в приказі дневнім наказує поліційним органам стріляти зараз до всіх підозрілих людей, що крутять ся коло будинків правительствених або помешкань висших урядників. Поліція не сьміє допустити до того, аби товпа людий денебудь збирала ся.

Москва. У відповідь на зарядженя ге-нерал-губернатора революціонєри виконали атентат на 11 поліцаїв. Трох убили.

Гельсінгфорс. Видано присуд на решту обжалованих за бунт в Свеаборгу. 19 жо-внїрів і 6 цивільних засуджено на розстріля-нє, 33 жо-внїрів на примусові роботи від 12—15 лїт, 33 до арештантських рот на 4—5 лїт, 195 на 3—4 лїт, вкінці 29 на 3—4 місяців вязниці.

Льондон. „Daily Telegr.“ доводить ся, що хїлвох провідників-революціонєрів прибуло з Петербурга до Фінляндії, аби розпочати на ново агітацію „Червоної гвардії“. — До команданта твердині в Гельсінгфорсі, також до его ад'ютаанта стріляло кїлька заговір-ників. Оба офіцїри ранєні, заговірники утїкли. — Кїлькох жо-внїрів розстріляно на місци під закидом солідарности з партією револю-ційною.

пр., рисуєючи на таблиці геометричну фігуру, не вільно було ані змінити ані навіть пере-ставити букв, а часто навіть велів відпові-дати цілком на память без рисунку („stellen Sie sich die Figur im Geiste vor!“). Ми всю иншу науку мусїли закнутити, а учили ся лишє математикі і фізики. Ми, розуміє ся, не любили того профєсора, але ніхто не нарі-кав на него за несправедливості, бо й у не-го всі були рівні.

Як же то инакше діє ся тепєр? Дух „народови“ не тільки що часто обиджає на-ціональні, ба й релігійні чєства одної части молодіж, але і у вимогах та трактованю учеників робить часто ріжницю між Поляка-ми, Русинами, Жидами. Що одним вільно а-бо уходить безкарно, то не вільно другим або строго карає ся; що у одних вистарчає до заспокоєня вимогів науки, те у других вважає ся за недостаточне. І виходить з се-го не лише почутє кривди у одних та нена-висть і погорда до учителя, але й почутє я-кихсь привілеїв у других, а з сего дальшє зависть у одних, а почутє якоїсь висшости у других, та в дальших наслідках взаїмна не-нависть і погорда між самою молодіжкою. Справді гарні наслідки виховуючого, мораль-ного впливу школи!

Річ цілком зрозумїла, що при таких стан-дї річий і карнїсть шкільна, котра з первісно лишє зверхнього заховуваня приписаних або принятих форм повинна згодом перетворюва-ти ся у свїдоме почутє ладу і обовязку, пе-реходить навпаки в чисту формальність, так сказати, терором вимушену, або таки й в о-твертий опір, в революцію, — розуміє ся, остро карану за кождою проявою. Та об сїм поговорю ще ширше другим разом.

Петербург. Увязнено капітана четвєртої согні 22. полку козаків в Марїямполі під за-кидом пропаганди революційної.

Льондон. „Morning Leader“ доводить ся з Петербурга, що на шефа поліції в Самарі, генерала Черкашого виконано атентат. Генера-л в часі своєї інспекційної подорожї ро-бив в однім селі хлопам закиди за те, що в них найдєно велику кїлькість динаміту і зброї. Присутні при тїм хлопи стрілили кїль-ка разів до генерала, рівночасно вибухла бомба, однак єму нічого не стало ся. Проти революціонєрів-хлопів вїзвано відділ піхоти, котрий сльондрував ціле село.

Петербург. Секретар німецької амбасади в Петербурзі заявив виразно редакторови дневника „Бирж. Вѣд.“, що Німєччина фак-тично зажадала відшкодованя за страти, які понесли німецькі піддані по причині розрухів в Росії. Також инші правительства виступи-ли з претензіями о відшкодованє, однак ро-сійське правительство заявило рішучо, що не бере на себе ніякої відвічальности за страти чужих підданих, перебуваючих в Росії.

Петербург. Тутешні дневники доносять, що зараз по замаху на Столипіна відбуло ся засіданє всіх іменованих членів ради держав-ної, на котрім порішено вїзвати правитель-ство, аби хоронило особи в державній служ-бі перед атентатами; однак рівночасно по-ставлено жаланє знєсти стан воєнний і виїм-ковий, бож вони викликають огірченє, а не є в силі запобігти замахам. Дальшє постанов-лено вїзвати правительство, аби як найскор-ше поробило всякі заходи до скликаня думи з тої простої причини, що виборча агітація заспокоїть населєнє та зверне его увагу в иншу сторону. Впрочім Дума мусїла би при-няти на себе відвічальність за внутрішню си-туацию в державі.

Берлін. До „Berliner Tagbl.“ доносять з Петербурга, що Столипін представив вчєра царєви, що диктатура безсудивно на нічо не придасть ся, натомість треба як найскорше заводити реформи. Крім того висказав він бажанє скорого свого уступленя, хотїй цар сему рішучо спротивив ся. Ходить в Петер-бурзі поголоска, що можливо Столипін усту-пить, а его наслідником має бути Васи-лїчков.

Берлін. До „Voss. Ztg.“ доносять з Пе-тербурга, що в селі Каменка, пенської губєр-нії селяни з бувшим послов Врагом зажа-дали від місцевого сьвященника, аби відпра-вив панахиду по бл. послі Герценштайнї. Сьвящєник зробив, чого ждали, навіть з мусу опустил молитву за царя. Полїцмаїстер, довідавши ся о сїм, казав Врагова арешту-вати. Однак селяни увільнили свого бувшого посла, ще й на двірці хотїли инших увязне-них відбити, але зєлєнізця вже була відій-шла і вони спїзнили ся. Допєрва 14. м. м. довідав ся о тїм віцєгубєрнатор і вислав від-діл вїйска з приказом арештувати Врагова. Коли полїцмаїстер приказ виповнив, селяни відбили вдругє свого посла, а полїцмаїстра на місци убили. Аж на другий день прибула вїйскава поміч і арештовано багато селян.

ТЕЛЕГРАМИ.

Розвязанє моравського сойму.

Відєнь. „Wiener Ztg.“ оголошує цїсар-ський патєнт з 28. серпня, силою котрого роз-вязано моравський сойм.

О прилученє Босни до Хорватії.

Загреб. „Agramer Ztg.“ доносить, що краєве правительство уневажило і здержало виконанє ухвали загєрської ради мїської, аби вислати до цїсаря при нагоді его подо-рожи до Требіне телеграму з жаданєм при-лучєня Босни і Герцєговини до Хорватії і Славонії.

3 балканського кїтла.

Відєнь. „N. fr. Presse“ доносить, що ака-демія в Аєнах вислала до всіх європейських університетів з просьбою, аби вони з своєї сторони забрали голос проти переслїдованя Греків в Сербії.

Борба церкви з державою.

Париж. „Courier Europeen“ доносить, що міністер просьвітї пертратує з деякими парламентаристами та мов би носився з гад-кою викликати галлїканську схизму з огляду на непримиримє становищє Ватикану в справі конфесійних товариств. Правительство правдоподібно числить на незадоволенє ду-ховєнства, для котрого заборона буде дуже болючою під зглядом матеріальним.

Заворушеня в Персії.

Льондон. „Daily Mail“ доносить з Те-герану, що два великі англїйські кораблі кружляють в заливї перським, аби забрати збігців, коли би прийшло до заворушеня.

Против плітократії.

Нью-Йорк. Демократичний кандидат на президента Унії, Бріанд виголосив на зборах промову, в котрій сказав, що для Америки найважнішою справою є справа тростів. Бєсїдник вичисляв ріжні способи розвязаня сєї справи. Надійшов час повалєня пліто-кратії, котра сєє соки народу.

Конституція в Хінах.

Шангаї. В комісії нотаблї, котрі за границєю студіювали конституційні урядже-ня, вирунули ріжні гадки. Голова комісії

закинув членам, що їх стремління до введення конституції не суть щирі. Комісія заявила, що за введенням конституції, що вже заповіжено, однак без подання речинця.

О церковні добра.

Париж. Найближша повна конференція французьких єпископів займе ся справою творення нових союзів, котрих зверхні статуту відповідали би законам, а внутрішній статут був би підчинений зверхності єпископів. Цілію тих союзів було би унеможливити уживання церковних дбр на цілі, котрі не мають звязи з богослуженням.

Греки а Болгари.

Відень. Університет в Атенас звернувся до всіх європейських університетів з просьбою, щоби обстали за грецьким населенням в Болгарії а за протестувати против болгарських насильств. Віденський університет, так само як інші, відповів відмовно.

НОВИНКИ.

— Нема для наших дітей місця в школах! Пишуть нам з Самбора: Розпоряджене ц. к. ради шк. краю що-до впису замісцевих до виділових шкіл по містах починає приміювати ся в практиці. Ого сьвященники, попризивавши свої діти до школи до Самбора, знайшли ся в прикрій ситуації. Директорка виділової школи женьської п. Меклерова, покликуючись на се розпоряджене, не хоче приймати позамісцевих дівчат, говорячи, що перше мусять бути прийняті діти місцеві, а коли стане місця, тоді аж позамісцеві. Родичі раді не раді мусять наражатися на страту матеріалу. Незнаючи, чи їх дитина буде прийнята, мусять чекати в місті до кінця запису; але і тоді хто знає, чи буде прийнята, бо може місця не буде. Отже питають ся родичі п. Барвіньського, що сьмів успокоювати загаль: що мають родичі робити, де мають свої діти образувати? Чи діти сьвященників щось гіршого, як різні зайди по містах? На що платимо податки? Чи щоби за свої гроші-кервацію виховували ся лиш діти Жидів і недоваренів Поляків? Коли красава рада шк. не хоче приймати дітей із сіл, то нехай по селах буде виділо-ві школи; а з того будемо радіші, бо не будемо давали своїх дітей між здеморалізованих мійською отруєю. — *Оден з сьвященників.*

— З Журавенщини пишуть: Старанем до-околичної, шкільної молодіж, при співучасті підмайхлівських дівчат та парубків відіграно в Мельничі в неділю комедію в трьх діях Григорія Квіткі Основанька „Сватання на Гончарівці“. Цілість випала добре, а поодинокі ролі, як Шкурата, Стецька і Уляни віддано знаменито. По представленню віддеклямував з великим чутем уч. П. поему Тараса Шевченка „Кавказ“, описав відспівано кілька пісень, межи иншими відспівав дуже красно уч. С. „Ой Дніпре мій Дніпре“. Вечер закінчив ся відспіванем „Ще не вмерла“. Нарід одушевлений чекав ще пару хвиль хотіти ще щось нового почути. — Сею також дорогою складають Мельничани щирю подяку підмайхлівським селянам-патриотам за участь в представленню, п. Семинаристам за участь в хорі і всім прибувшим гостям за їх пожертвоване, що в таку непогоду не жалували труду, щоби причинитись до розбудження народного духа серед Мельничан. — *Учасник.*

— Сьвященство деканата перегинського сею дорогою запитує о. Настоятеля декан. перегинського, чи задумує скликати як найскорше соборник деканальний в справі о. Петрицького, а зглядаю на справі зневаження загалу духовенства ц. к. комісарем Кантором. При тім належало би застановити ся, на який підставі і чи з припорушення пана Райнера, ц. к. радника і старости долиньського, жандарм дия 8. червня 1906. р. інтерпелював о. Бородайкевича, пароху Ракова, що зібрані сьвященники дия 7. червня 1906. р. в его хаті радили на соборнику. — *Сьвященник.*

— **Вибірчі приготування в польських таборах.** По передступних працях зі сторони польських демократів, по просьбах і адмоніціях з сторони презеса центрального комітету, по горячковій облаві на виборців з сторони „людового центру“ починають ся вже поважні приготування з приводу наближаючих ся виборів до парламенту. „Gazeta Narodowa“ доносить, що в половині жовтня відбуде ся конференція делегатів соймових клубів з виконуючою комісією центрального виборчого комітету в цілі обговорення, о скілько належало би заставити деякі зміни в інструкції для центрального виборчого комітету. Галицька шляхта шукає тепер на всі боки союзників. Ситуацію добре характеризує кореспондент „N. Fr. Presse“ кажучи: „Без сумніву з заведенням виборчої реформи потерплять дуже впливи і значення польських консервативів. Здає ся навіть, що з нинішніх провідників польського кола лиш малий гурток вийде до будущего парламенту“. Отсе є тайна, длячого центральний комітет узнав нагло потребу реформи. Шляхта шукає до-ріг, котрими могла би зблизити ся до народу, який держить в своїх руках вершок її мрій-мандати.

— З Угнівщини пишуть нам: Дня 26 с. м. відбуло ся отворення пожежничої філії львівського тов. „Сокол“ в Річниці і помімо сильної агітації хрунів і кацапів випало велича-

во. Вечером відіграли місцеві аматори о. Бобикевича: „Настоящі“ і Ів. Франка: „Камінь душа“. Обі сї штуки відіграно знаменито. Головно п-на С. Бурдівна і п. Рачинський знаменито грали. Удачно відіграли: п. З. Іванцівна, Б. Олексин і О. Олексин, М. Кінах, В. і Ів. Ключковський, К. Сьвідницький і Ів. Ключковський. Помімо непогоди зібралось чимало гостей навіть з подальших сторін.

— **Вісти з України.** Бердичівський генерал-губернатор, після того, як в Бердичові вбито городского, видав наказ, котрим забороняє ся виходити з дому по 8. годині вечером; вільно виходити лиш сьвященникам, лікарям та чиновникам, що служать, на коронній службі. Хто хоче вийти по годині 8. мусить взяти білеть у поліцмаистра. — З усіх сторін України доносять про численні арештованія і ревізії. В Пирятині арештовано недово 3 хлопців, з котрих найстаршому 11 років, за те, що вони вбито розплілювали виборську відозву. — В Новій Ушачі арештовано нотаря Зновицького, але опісля випущено его взявши від него в застав 4.000 рублів.

— **Нові вибори до моравського союму,** котрі незадовго будуть розписані, відбудуть ся на підставі нової виборчої ординації, ухваленної соймом в падолисті 1905., а забезпечуючої Чехам більшість в соймі. Нова виборча ординація до курій більшої посілості, сільських громад, міст і торговельних палат додає ще п'яту, загальну виборчу курію. Вибори будуть відбуватися ся у всіх куриях безпосередно і тайно. В курії більшої посілості і в торговельних палатах перший раз увійде в жите засада пропорціонального голосування. В куриях міст, сільських громад і загальній утворено т. зв. національний виборчий катас-тр. Будучий моравський сойм буде мати 150 послів, отже о 50 більше, чим дотеперішній, а то: 2 вірільні єпископські голоси, 20 Німців і 20 Чехів з міст, 14 Німців і 39 Чехів з сільських громад, 6 Німців і 14 Чехів з загальної курії і 6 Німців з торговельних палат, разом 85 Чехів і 65 Німців, до котрих вчислено і два вірільні єпископські голоси. В самім соймі будуть 3 курії: німецька, чеська і більшої посілості. Вони будуть вибирати краєвий виділ в той спосіб: дві курії великої посілості по 1 члені і 1 заступнику, курія чеська 4 члени і тільки заступників. Президія сойму буде складатися з маршалка і двох его заступників. Доси був лише оден заступник. Маршалка і заступників буде іменувати цсар.

— **Нові постанови дотикаючі вправ краєвої оборони в р. 1907.** Міністерство оголошило, що дотеперішній звичай звання обов'язаних до вправ в протязі одного року в трьх реченнях від тепер устане. Всі обов'язані в р. 1907. до служби будуть ввізані від половини марца (4. полк і полки стрільців від половини цвітня) до половини вересня. Се заряджене видано в інтересі тих, що мають відбувати вправи, а з другого боку на те, щоби причинити ся до безперервного обривання війська. Дні покликання для нечинної залоги є отсі: для полку краєвої оборони ч. 4 і для полків краєвих стрільців кожного 15. в місяцях: цвітня, маю, червня, липни і серпня; для решти полків краєвої оборони день 15. в місяцях: марти, цвітня, маю, червня і липни. Покликане до кінцевих вправ наступити в половині серпня. Коли би котрий з повисших реченців припав на Великодні або Зелени свята або на короткий час перед тими святами, то територіяльні коменди можуть ті реченці відповідно пересунути. О сих змінах мають територіяльні коменди краєвої оборони доносити політичним властям в цілі оголошення їх найдалше до кінця вересня кожного року. Потрібні зміни що-до речення може територіяльна команда запорядити і тоді, коли між святами греко-като. а римо-като. було би за мало днів до вправ. Кожий з обов'язаних до вправ може подати той реченець покликання, котрий ему з огляду на его відповідні був би найбільше пожеданний. Таке зголошене треба зложити в громадський уряд найдалше до кінця р. 1906. Громадські уряди зберуть сї зголошення в оден спис і безпременно предложать его повітовій політичній власті.

— **„Босанський язык“.** Видавана в Сараєві „Сербска Ръчь“ нарікає, що удержувані в Босні для православного населення православні школи зовсім не задоволюють потреб православних Сербів. В середних школах уживає ся підручників, друкованих латинською азбукую і видаваних в Хорватії. Між тими підручниками замітна граматика під заг. „Граматика босанського (?) языка“. До босанських шкіл не допускають ся взагалі підручники, друковані кирилицею і видавані в Сербії. Для низших шкіл видає правительство підручники само, і то також в „босанським“ язиці, та з тенденцією з гори означеною.

— **Білостоцькі відгомони.** Білостоцькі газети остро критикують діяльність комітету, займаючого ся розділом датків між жертви погрому. Кажуть, що поділ відбуває ся несправедливо. Хто не має протекції, мало дістає. Білостоцький рабін мав лише на кілька сот рублів шкоди, а дістав за помози 4000 рублів. Таких протегованих є більше. Натомість правдиві убогі, але без протекції, дістають дуже малі помози. Складки на жертви білостоцького погрому плинули обильно з цілої Європи.

— **Селянські мітинги в курскій губернії.**

В курскій губернії відбув ся ряд селянських мітингів, на котрих селянські бувишли послі до думи здавали справу з діяльності думи. Ініціатива до скликання зборів всюди вийшла від селян, котрі хотіли учути від самих бувших депутатів о судбі аграрного питання. Відносини селян до бувших депутатів є всюди дуже сердечні. Губерніяльна адміністрація слідить за кожним кроком бувших послів та дуже недовірно глядить на ту злуку селян з депутатами. До всіх місцевостей, де лиш відбували ся мітинги приїздили опісля правительственні особи, як ісправники, станові пристапи і земські начальники і всюди зивали селян, щоби терпеливо вижидали реформ, заповіджених правительством. Декотрі місцевості відвідав сам курский губернатор Борзенко.

— **„Свобода друку“ в Росії.** В остатнім числі симферопольської газети „Южний Курьер“, котра виходить замість закритого „Южного Голоса“, на цілій майже першій стороні газети читаємо таку заяву редакції: „З уваги на систематичні конфіскації нашої газети і неможність в наслідок того говорити хочби і в уміреном тоні о пекущих питаннях російського життя, редакция рішила якийсь час видавати числа без оригінальних статей“.

— **Чи Йоан Орт живе?** В Парижі вийшла цікава книжка, написана бувшим сенатором Уругваю Енрікем Garzon-ом. Містить вона копії многих писем, з котрих виходить, що архієпископ Йоан Сальватор перебував довгий час в полудневій Америці і вів дуже скромне жите. Коротко перед вибухом російсько-япанської війни вийшов архієпископ Орт до Япану, як о тім свідчить лист шефа поліції з Конкордії до Garzon-а, і кореспонденція, яка вивязала ся межи аргентинськими властями та справозданія аргентинської поліції. Автор кінчить книжку словами: „Коли австрійське правительство хоче дійсно завдати собі трохи труду, щоби знайти архієпископа Орта, то певно его найде... Річницю австрійського цсаря є розслідити, як архієпископ опустив наші сторони і шукати его в країні Тога. Там він є“. Книжка ся появила ся в еспанським язиці, однак має бути перекладена на французький.

— **„Підозріле духовенство“.** Саратівське єпархіяльне начальство обернуло ся до місцевих духовних урядів з обіжником, в котрім відмічено такий факт: „З донесень сьвятських властей, а також поодиноких осіб з місцевостей, де відбувають селянських розрухи, виходить, що деякі сьвященники в своїх розговорах з прихожанами, доторкаючись поведення і розпорядків правительства, дають їм хибні пояснення“. Винувникам грозить ся в обіжнику, що будуть безпременно усунені „св. воспрещенієм священослуженія“.

— **Кровавий острів.** Цікаві є деякі дати, що відносять ся до історії острова Куби. Відкрив его Колумб, а еспанське правительство взяло его в посідане. Еспанці до року 1560 майже зовсім винищили первісних мешканців Араваків. Домініканин Las Casas перший завів уживане до роботи на плантаціях невольників-Муринів. Від него датує ся торговля невольниками, що устала на Кубі аж в р. 1869. В наслідок жорстокости плантаторів вибухали на Кубі беззастановно неспокої, котрі найбільше розгоріли ся в XIX. століттю. З часом Креольці (мішанці білої і чорної раси) стали заходити ся около заведення на Кубі демократичних реформ. Сему противили ся Еспанці. В наслідок того знов прийшло до розрухів, а вкінці в 1868 р. до грізної революції. Еспанці відповіли на те кровавимі репресіями. По новій кровавій революції 1881 р. Еспанія надала Кубі конституцію, але се вже було за пізно. Революція з перервами тривала до 1898 р. Вкінці побідились Еспанці, оголосила ся Куба республікою. Що спричинило теперішню революцію, годі на певно сказати. На кожний випадок здає ся, що америкарська інтервенція є неминуча.

— **Бактерії коклюшу.** Від довгого часу шукали безуспішно мікробів коклюшу, сїй страшною для дітей хвороби. Знали, що є то заразлива хвороба, однак причини її не могли викрити. Аж тепер два бруксельські учені, д-р Bordet і д-р Gienon, викрили ту причину. Є то мала бактерія, яка в чистім стані находити ся в першій коклюшеві харкотині. В часі хвороби сїй мікроб стає рідший, бо інші всілякі бактерії прилучають ся і не допускають до розвитку коклюшевих бактерій. Як-раз тому довгий час не могли викрити коклюшевого баціла. Сконстатовано, що сировина дітей, хорих на коклюш, убиває коклюшеві мікроби. В той спосіб в хворобі коклюша, як взагалі в кожній хворобі, повстають зародки двох річ: основа до розпізнання причини хвороби і початок та спрможність її лічення.

— **Консумція паперу,** як раз висказав ся Лібіг, є мірилом культурного розвитку народів. З сего виходило би, що найвища культура є в Сполучених Державах, бо там з'уживає ся річно 17 і пів кілограма паперу на голову. В Англії припадає на голову 16 кг., в Німеччині 13 кг., у Франції 9.3 кг., в Австрії 8.6 кг., в Італії 7 кг. Найменше в Європі з'уживає паперу Сербія, бо лише 0.5 кг. річно на голову, отже як-раз тільки, що Хінці.

— **Пси і коти з новими нирками.** З Лондону доносять: На зборах британського товариства лікарського в Торонті оператор д-р Корнель, університетський професор з Нью-Йорку, показав сими днями два коти і два

пси, що мали вставлені нові нирки, виняті иншим котам і псам. Звірята з новими нирками мають ся цілком добре, а нирки функціонують у них цілком правильно. Одна кітка вже від двох місяців має нові нирки. Декотрі лікарі віщують тим досліддам д-ра Корнеля важні успіхи також і при ліченню людей, хоч поки-що признають, що для хорих людей трудно буде роздобути нирки від здорівих.

— **Згуба.** На аматорській виставі в Заболотівцях д. 28. с. м. (грано „Не ходи Грицю на вечерниці“) забула якась пані шаль досить великий, жовтий. Зголосити ся по него треба у голови читальні в Заболотівцях, о. Іоана Савюка (ост. почта Бережниця королівська).

— **Дрбні вісти.** До Львова загостив театр попугаїв п. Томасевича і дав вистави в пасажі Миколая від 25. с. м. 11. Томасевич був уже у Львові перед 10. літами, і добре ему тоді тут вело ся. Особливо для шкільної дітвори цікава і поучаюча в тресура попугаїв. Ріжні еволюції тих забавних птахів можуть кожного убавити. — Пожарний Сокол в Лучинцях повіта рогатинського основано як філія львівського „Сокола“. Статут прийнято уже ц. к. намісництвом.

Віча і збори:

— **Виділ бурси ім. св. Онуфрія в Ярославі** має честь отримати записки всіх 11. Т. членів на загальні збори, котрі відбудуть ся дня 17 н. ст. вересня с. р. о 4-тій год. по полудні в льокалі бурси з таким порядком денним: 1) відчитане протоколу з остатніх загальних зборів; 2) Звіт з діяльності виділу за рік 1905/6; 3) Звіт господарський; 4) Звіт контрольної комісії; 5) Вибір нового виділу; 6) Справа хати і вибір настоятеля; 7) Внески членів. Коли би о 4-тій год. не було статуту приписаного числа членів, то відбудуть ся зараз о 4.30 год. другі загальні збори. За виділ бурси: о. Ф. Подольський, заступ пресідателя, о. К. Хотинський, секретар.

Концерти і видовища:

— **Великий фестин** (в огороді Красичинським) побіч площі Новоставової уряджує в неділю дня 2. н. ст. вересня с. р. Товариство руських ремісників „Зоря“ у Львові. Бажаючи учасникам згаданого фестину дати нагоду забавити ся і весело розвиртати ся побав комітет о як найрізноманітнішу програму з найновішими і найвибагливішими іграми і забавами. Між иншими в програму входять: Танці, кіш щастя, базар цвітів, кругольня, почта, колесо щастя, стрільниця, хор „Зорі“, гра в обручі, гоїланка, конфеті і коряндолі, борба Япанця з Москалем, живі образи. Музика „Гармонія“. Початок о год. 3-тій по полудні. Вступ від особи 30 сотиків. З огляду на се, що цілий дохід призначений на будову власного дому, просимо о як найисключенішій участі. В случаю непогоди фестин відбуде ся в слідузую неділю, т. в. 9. н. ст. вересня с. р. з тою самою програмою.

Урядові вісти:

Директором ново отвореної гімназії в Сокалі іменований проф. Генрик Копія. — Цсар надав віцедиректорів фабрики тютюну в Заболотіві, Арнольдові Колішерови з нагоди перенесення его в стан спочинку титул цсарського радника. — Асистента рахункового в рахунковім департаменті намісництва Діонізія Бігуна іменовув намісник поліційним канцелярством у Львові.

З ц. к. Дирекції залізниць державних у Львові! Дня 25 серпня с. р. отворено в окрузі ц. к. у праві руху в Чернівцях новий шлях залізничний Пожоріта-Львівський рубре буковинських залізниць львокарських з ладівнею Фундуль Мольдові і стациєю Львівський-Ладівня уряджена тільки для руху товарного в ціловозових наборах, а стация для загального руху.

Д-р Н. Шіндлер

творив ад-юк-цку канцелярію в Стрию при улиці Трибунальській ч. І. першій п-верх. 86 2-3

БЮРО ВУДІВЛЯНЕ
Теодора Мельничука
в Ярославі
приймає до виконання **плани і кошториси церков, каплиць, павільйонів, домів мешканців, управу і підприємства по-ишших будівель.** 539

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. уприв. гал. акц.
Банку Гіпотечного
купує і продає
всіякі папери цінні і монети
по найдешевшій курсі деннім не числячи ніякої провізії. 374

РЕСТАВРАЦІЯ

Поручає ся реставрація, пильну і торговлю вини **МАРКА ПОМЕРАНЦА.** Кухня у власній управі, дешевше як всюди. В льокалі всі рускі диванки. 3 позначкам

176 **М. ПОМЕРАНЦ,** реставратор Ринок ч. 7.

Колериманії і Сич

„Пити“ в „Вулиці“ у Львові площа Галицька ч. І. протв. Банку Гіпотечного на плантаціях площі Галицької поручають

Барометри ажоро-ді по 7, 8 і 10 К найліпші по 19, 16, 20 і 24 К. — Львівські пильні по 12, 15, 24 і вжеше. Вза-разом поручаємо в найліпшій виборі окуляри, пильні, зони і всілякі інші прибори оптичні, всілякі направи погодити ся як найскорше і найдешевше 411 6

Склад і робітня футер

під фірмою

Станіслав Степкович

у Львові, улиця Собіського ч. 9,

(обіч склепу п. Седлика)

футра мужескі і дамські, мійські і подорожні, пальтотики, верхи з баранків перських,

астраханів, селянських, пелеринки, ковнирі, боа, зарукавки дамські і дитинні, шапки

дамські і мужескі, колпани до польських одягів, бараниці до ганий, диванки перед бюро,

зарукавки мисливські і всіякі інші роботи, що входять в округ кушнірства, виконую

в найкоротшій часі і по дуже низьких цінах. Всч. сьвяченикам уділяє ся на рати.

3. ПОВЕДЕНИЕ Народной Массы. Ковачича. 2.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Якщо літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найважливіших поетів“.

Ісерадлату і ісеради приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кільнянського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wellzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski, Wien VI. Getreidemarkt 13. У ФРАНК-ФУРТІ і ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за ісеради платні у Львові.

Діло

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на пів року 17 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 24 к. на пів року 14 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 21 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Редакція не несе відповідальності за зміст писем.

Оголошення значайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку ісерадову або за 10 місць, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

В справі ув'язнення о. П. Петрицького.

З кругів духовенства Рогатинщини дістаємо отсе письмо:

По причині дворядового ув'язнення о. Петра Петрицького, пароха Колоколіна, зібрався руске духовенство рогатинського повіта без ріжних поглядів дня 29. серпня с. р. в Рогатині на довірочну нараду. Під проводом о. Михайла Бачинського, пароха з Григорова, яко найстаршого віком, в присутності декана рогатинського о. Ст. Горюшко, декана ходорівського, о. І. Кмицика, о. м. містодекана о. Вл. Филиповського перед лицем численним зібраного духовенства о. Петрицький під словом честі зложив свої пояснення дотично свого поведіння яко священика і горожанина і пояснив причини його арештованія і способи знущання над ним при ув'язненні. По докладній розвідці цілої справи зібране духовенство прийшло до пересвідчення, що:

1) о. Петрицький опираючи ся єдино на основні законні державних домагав ся від властей правительствених урядового пошанованя руского язика в кождім напрямі, особливо в переписці з урядом парохіяльним;

2) що о. Петрицький в обороні тих прав церковно-народних потерпів уже дуже багато від дотичних властей, котрі при кождій нагоді дуже діямаючо переслідували його, накладаючи на него тяжкі, нерідко навіть не в спромогу тяжкої кари грошеві, як-раз за те, що не хотів яко сторона руска приймати польських писем і переписувати ся по польски та ждав або пояснення або перекладу польських писем на язык руский, що мимоходом кажучи, не є ніяким законом заборонене...

3) Сконстатовано, що вправді заходами о. Петрицького удало ся вибороти деякі рускі друки як: викази статистичні, книжочки податкові і т. д., та власті тим більше стали его переслідувати, а вже до краю дійшли репресії ц. к. властей адміністраційних, коли о. Петрицький в розгари страйків постійно твердо за своїми людьми і як правдивий пастир заявляв їх материяльним добром. Сі репресії виявились найдосадніші д. 1. серпня с. р., коли коніспіт ц. к. намісництва д-р Кантор в брутальний спосіб перевів ув'язнене о. Петрицького, щоби его відставити до ц. к. суду в Бурштині, де мав відбутися триденний арешт, на котрий его засуджено на основі патенту з 20. цвітня 1854. за мимим обиду жандарма Ізидора Дарейка в читальні в Чагрові. Пан Кантор, заставши о. Петрицького при вечері, велів ему збиратись в дорогу; а коли о. Петрицький заявив, що умучений і обезсилений перебути власне нещастем родинним, просив би о хвилю проволочки, приказав п. Кантор жандармам і драгонам силоміць, хопити о. Петрицького, а ті так докладно виконали приказ, що схопили сидоволого, босого і лише в сорочці священика, волікли его через ціле мешкане, не

зважаючи на те, що бє головою о поміст і о порогі, вкинули его відтак на фіру п. Ценьського і мов в наругу окутавши его плащем військовим, простовологого зовсім омлого везли в супроводі жандармів і драгонів до ц. к. суду в Бурштині. Се все діялось — зазначаємо з натиском — в присутності п. Кантора, яко репрезентанта властей, видетогованого ц. к. намісництвом до удержання ладу і охорони личного безпеченства. Якої личної охорони зазнав о. Петрицький, сконстатував се лікар в'язничий в Бурштині, котрий аж ліками мусів о. Петрицького привести до притомности.

4) Сконстатовано далі, що против о. Петрицького примінено як найостріші м'ри, щоби его цілковито зломити і з повіту его позбутись, а доказом сего поновне арештоване о. Петрицького дня 17. серпня с. р. і тут головним чинником був п. Кантор, котрий просто в очі глузував і викликав до о. Петрицького обидливими словами, як: „чи чуєте, ви егомость, чи ви глухі?“ стараючись вивести его з рівноваги; а коли о. Петрицький, хоч провокаційно, заховав мовчанку і сим разом, п. комісар, заарештувавши его, приказав знов жандармам схопити его силоміць, що вони радо виконали і зложили на землі, поки фіру не злагалося. Однак діло п. Кантора не увінчало ся успіхом, бо ц. к. суд в Бурштині цілковито увільнив о. Петрицького.

5) Вкінці сконстатовано, що зневага, нанесена о. Петрицькому, є лиш дальшим скандальним приміром систематично веденої борби против руского народу і духовенства. По сконстатованні повисшого, зібране духовенство по переведеній дискусії однодушно рішило:

1) Зібране духовенство висказує о. Петрицькому повне признане за его неустрашимість в борбі о права церковно-народні; 2) духовенство признає, що зневага, нанесена о. Петрицькому, є зневагою нанесеною цілому стану духовному; 3) рішено відкликати ся до всего духовенства в Галичині, щоби зсоділаризувало ся з акцією о. Петрицького; 4) ухвалено віднести телеграфічно до президента міністрів з протестом против брутального арештованя о. Петрицького п. Кантором і внести до того міністра письмений жалобу; 5) ухвалено віднести ся з жалобою до Митрополитичного Ординарія, а відтак до Апостольської Нунціятури через Митроп. Ординарія; 6) ухвалено виставити оба рускі клуби парламентарій у Відні і у Львові, щоби заявили ся справую о. Петрицького і домагали ся потягнення до строгої одвічальности всіх провинивших ся чинників; 7) рішено віднести ся до руского клубу у Відні, щоби на найближшій сесії поставив нагальне внесення, домагаюче ся знесення застарілого, нередконституційного, поліційного патенту з р. 1854., котрий примінює ся в Галичині головндо руского народу і духовенства. 8) Виконане повисших ухвал поручено повітовій організації. 9) Повисші рішення просить ся

руські часописи оповістити, а особливо просимо, щоби в сій справі часописи „Нива“ „Основа“ заняли отвітне становище.

Для поясненя дописи, що була в сій справі в ч. 171. „Діла“, додаємо, що Колоколін належить до деканата журавеньського. Що до того часу в сій справі роблено, не дозріло ще було настільки, щоби подавати до прилюдної відомости, але радує нас дуже, що справую о. Петрицького починають займати ся ширші круги, бо є надія, що почата акція буде піддержана не лише духовенством, але всею суспільністю рускою.

О. Михайло Бачинський, председатель довірочних зборів.

О. Лев Юрчинський, секретар.

Аграрна програма Столипіна.

В останніх двох тижнях міністерство Столипіна розширювало при помочи преси вісти, що правительством цілком поважно думає о розвизанню аграрного питання на раціональній основі, що наміряє утворити земельний фонд для малоземельних селян, а лише жадане думи примусового вивлащення приватної посілості буде і на далі рішучо поборювати. За те — голосила лівофіціальна преса — Столипін міністер рільництва не противлять ся добровільній продажі ґрунтів великої посілості хлопам. Васильчиков висказує лиш гадку, що до хлопского банку аграрного зголошено забороботу землі на продаж, і що ті, котрі нині спродали землю, але на тім вийдуть, бо продали не за готівку, але за регові листи, з упадаючою тенденцією курсу. З сего видно, що міродатними для Васильчикова суть інтереси панів, а не інтереси хлопів. В означених границях (в яких не сказано) є землі для хлопів цілком вистарююча кількість. Яко пояснене сих рожевих заяв, розширювано вість, що хлопський банк переговорює о купно трох мільонів десятин землі. В той спосіб треба би вже числити ся з земельним фондом, котрий має до розпорядности коло 7 мільонів десятин (13 1/2 мільонів моргів; Галичина має 13.640.000 моргів, в тім справної землі 13.190.000 моргів).

Для російської класи хлопской, оскільки її має ратувати ся побільшенем її посілості, такий простір, як Галичина, значить тільки, що краля води кинена на розпалений камінь. Земля, яку Столипін має дати до розпорядности хлопам, є як раз шістнадцятою частиною теперішньої посілості хлопской. Що до анапажових дібр, то треба замітити, що з відданих до розпарцельованя 4-ех мільонів десятин, лиш половина дасть ся ужити в рільництві. Найбільше два мільони десятин складає ся з ріл, сіножатей і пасовищ. Друга половина, то сам ліс, котрий майже не дасть ся ужити в рільній господарці, і що

найбільше дасть хлопам паливо і будівельний материял.

По знесенню кріпацтва лишило ся в європейській Росії царській родині коло 8 мільонів десятин. В тім є кругло 5 мільонів десятин ліса, (з чого 3 мільони десятин на ґрунті, абсолютно не надаючим ся для цілий рільництва) і один мільон десятин пасовищ в сухій області астраханської губернії. З земель придатної до рільничої культури анапажний департамент в Європі виарендував в 1901 році 1.827.068 десятин за 5.206.471 рублів, з того хлопам 1.837.134 десятин за 4.378.409 рублів (по 2/6 рублів за десятину). Тяжко зрозуміти, в який спосіб хлопам поможе продаж приватних земель, по цій очевидній висшій, ніж арендний чинш, коли вони вже тепер мають сю землю до розпорядности за дуже малий чинш: за десятину приватної землі платять по 5/7 рублів, а за анапажеву десятину лиш 2/6 р.

Замітне се, що у всіх тих вістях про наміренє, чи навіть вже порішенє заосмотренє хлопів в землю, нема ані згадки про ціну землі. Супротив того опозиція може підозрівати, що зарад анапажових дібр хоче на тім ратовано хлопів зробити добрий інтерес, що продаж анапажових дібр має дати короні більший зиск, ніж зиск з арендного чиншу. На всякий случай спосіб, в який хлопський банк виконував доси свою задачу, не може розбудити довіри до него. Головним результатом его діяльности в се, що під впливом браку землі у хлопів і легкого кредиту, ціна землі в останніх 20 роках майже потроїла ся. В 1885. році брав банк по 52 рублів за десятину, а в 1906. р. вже по 126 рублів. При помочи сего банку продавали свої добра деякі міністри (прим. Дурново) і взяли по 140 рублів за десятину. Від 1895. року хлопський банк є попросту запомоговою інституцією для таких властителей землі, котрі стоять близько правительству. Від 1895. року російське правительсто використовувало цілком свідомо малоземельність хлопів і погит за землею в тій цілі, щоби в інтересі великих панів підбивати ціну землі.

Що до державних ґрунтів, які віддано до розпорядности хлопскому банку, то віддане сих земель в посіданє хлопів (за гроші), ні на волос не змінить їх положеня.

З сих земель хлопів вже тепер уживають більше ніж дев'ять десятин, платячи за десятину перестіно по 1/47 р. річного чиншу. З 3.826.631 десятин в європейській Росії хлопів арендують 3.453.789 десятин. Хлопська класа абсолютно не зискає, коли сі землі перейдуть на її власність, бо процент від капіталу, який хлопів будуть мусити заплатити за сі землі, певно не буде менший, ніж теперішній арендний чинш.

Др. Іван Копач.

Авторекляма.

Не маючи — з ріжних причин — нділ на те, щоби хто другий зробив мені рекламу, роблю єї собі сам, а іменно для своєї що йно виданої праці п. з. „Що то таке людське думанє?“ (Львів 1906, 8", стр. 1—49, ціна 60 сотиків). П. Т. читачі „Діла“ певно пригадають собі, що я й иншим людям робив рекламу, колим уважав, що праця заслуговувала на те, як от недавно й „Грунвальдський піснь“ Дра Шурата. Отже може се і не дуже буде разити, коли я тепер і свою книжку зарекомендую, котру також уважаю вартою того, щоб як найбільше наших людей взяло єї до своїх рук.

Отже книжка зовсім звичайненька собі: без модних, витисканих золотом, окладників, лиш у формі звичайної брошури в срій паперовій окладці і на зовсім звичайнім папері — і без жадних прикрас у формі вінемок або незвичайних букв; очевидно, й без — вимаганого тепер модою — портрету автора (фільософія не дуже потребує дбати про моду); а через те й надзвичайно дешева, бо коштує лиш 60 сотиків, тай ті призначені на дохід, все за мало маючого в касі, Товариства педагогічного. Та за те мушу на похвалу своєї брошури піднести, що в ній всі сторони — вишир і вздовж — порядно заду-

ковані: місця, в котрих читач має задумувати ся, не позначачувані чистим незадукованим папером або модними пишні якимись чудовищними, ніби артистичними, емблемами. Я запевняю читачів, що як би я був хотів друкувати так, як по нинішній моді часто друкує ся іменно всякі поезії, то брошура моя була би вивнесла може й 100 сторін. А ще ліпше, як би я той материял, який я в ній обняв, схотів був розпустити водою, то я може був би видав і два або й три томи на задуману тему. — Та бачите, Русь бідна, я не хотів єї папером і друком обдирати, тим більше, що, Богу дякувати, хліб ім уже ізза учительованя в гімназії. Отже я даю за 60 сотиків тільки есенцію, що хлопець той, хто єї за одним разом зїсть і стравить.

А есенція та, що правда, не легко страва, іменно на легкі галицько-руські жолудки. Я бою ся навіть, що може дехто й скаже, що ему такої страви й зовсім не потреба — бо й шож ему прийдє з того, як буде знати, що то людське думанє? Та я просив би не відкидати річи а limine. Як не подобає ся або й покаже ся похибною — то остро згаднїти. Але засадничо, гадаю, і се щось варто: знати дещо про власну можливість знаня і про серединки, якими доходить ся до него. „Питаня, що належать до науки, логіки й психології — се за разом найважливіші питання людского самопізнаня взагалі“ — кажу я

у вступі до свого викладу і повторюю з повною свідомістю і ту. Кажу: „найважливіше питання людского самопізнаня“. А може пов. читачі чули вже нераз і відки нде, що самопізнанє і самокритика — то найстарші мабуть постулати правдивої людскости. Прошу пригадати собі лиш стару грецьку засаду: „gnōthi sauton“ — „пізнай себе самого“ або євангельську раду: „Не судите, да не судимі будете“. (Євангеліє Матея 7, 1).

Отже я — очевидно, совісно узглядниючи найновіші дотичну фахову літературу — стараю ся показати насамперед: з яких початків і як розвиває ся людське думанє аж до найвищих своїх шеблів, на яких ми єго нині бачимо у формі величезного розвою штук і наук; а відтак також: яку вартість має думанє для житя людского взагалі. З тим другим питанням виже ся безпосередньо виже й питанє про вартість науки взагалі. І яко відповідь на се питанє подаю прикінці також цілий оден уступ — очевидно в переводі — з найновішої, що йно власне в німецькій переводі виданої, книжки найславнішого нині французского математика, члена

*) Се був старий грецький напіс на святині Аполлона в Дельфах (пор Cicero Tusculanae disputationes I. 22, 52).

французкої Академії Наук, Анрі Пуанкаре п. з. „Bartière nauka“ (Henri Poincaré: Der Wert des Wissenschaft. Mit Genehmigung des Verfassers ins Deutsche übertragen von E. Weber mit Anmerkungen und Zusätzen von H. Weber, Professor in Strassburg, Leipzig 1906, 8", VI+252 з портретом автора, ціна опр. 3/60 марок).

Свою працю — котра і так остаточно, зложила ся під впливом шкільної практики при науці пропедевтики філософії — бажав би я бачити перетовмєн в руках молодіжи (від VII. і VIII. класи гімназійної почавши), іменно молодіжи, котра шукає і хоче вже раз знати: „Отже що є?“ Я думаю, що іменно такі читачі будуть мені вдячні — і го не лиш за такий чи сякий мій виклад про ті тяжкі питання, як се радше за рижі поясненя і заступовану дотичну фахову літературу — очевидно знов лиш у — грошево й інтелектуально — неприступнішим для наших відносних виборів. А коли хто й зі старших людей — що мають уже свій менше або більше твердо вироблений філософічно-релігійний світогляд — возьме мою працю до рук і бодай тільки буде мати з неї користь, що не буде нудити ся або щось гіршого читати — то й се вже буде для мене великим здобутком і великою нагородою за мою довголітню над дотичними питаннями працю.

Вірте мені

806

Поважні Панство, що купити або замінюючи на початку року шкіляного для своїх дітей книжки, не заплатає більше, ніж в других тугешних антижарях. Нумо іти в книжар, які у мене, Поважні Панство, набувають, будуть нешомозні, компетентні і в найновішій видавчій, за що все ручу. Всі другі приברי шкільні посідаю також і продаю дешево. Звертаю слова ті лиш до тої меншої частини Поважної Публіки, котра у мене ще не кулувала. Постійні щорічні мої важкі відбіраєні не потребують уже тих застережень. Посідаю також і нові книжки. — З високим пошанованем **Станіслав Келер**, книжар і катодичей антижар ул. Баторія ч. 28 у Львові.

Справи економічні.

[Рух молочарський. Вибір зв'язки. Потреба руских фахових агрономів. Погляд до молочарства].

Краєвий Союз руских молочарських спілок в Стрию заложив при помочі свого інструктора молочарства п. В. Павлюка п'ятинадцять спілок мол. в Сіхові пов. стрийського. Головою спілки є о. В. Потучко. Молочарню пущено в рух 25. серпня с. р. з денною переріркою 300 літрів молока. Всі машини закупила спілка за готівку в „Союзі“.

В Човганях пов. доліньського повстала старанем „Союза“ шістнадцять спілка і вже пущена в рух при помочі інструктора п. Павлюка. Головою спілки в Човганях є о. Е. Косопицький. Рівночасно заложено при давніших спілках кілька сметанкових стайок, що причиною сь до централізованого діловодства, і в сім напрямі „Союз“ розвиває енергічну акцію.

„Союз“ уладив 25. серпня кілька днів тривалою перший молочарський курс для управителів декотрих давніших, а особливо новоповставших молочарень; в тім курсі взяло участь 9 учеників з сімох сіл, що хотять заложити молоч. спілки, а то: з Сіхова і Олексич пов. стрийського, з Лівчиць, Нового Села, Облазниць, Ляхович і Заболотцев пов. жидачівського. Науку теоретичну і практичну укладав з рамени „Союза“ п. В. Павлюк.

Другий молочарський курс відбуде ся за старанем „Союза“ 15. вересня с. р., на котрий громади, що хотять заложити у себе молочарські спілки, повинні вислати по двох талановитих учеників з кожного села на свій власний кошт. Кандидати повинні бути здорові і письменні, вміти чотири діла рахункові числами цілими і десятковими і мати замишлене до праці, науки і опрятності.

При сій нагоді відзиваємо ся з покликом до нашої патріотичної академічної молодіж, а особливо до укінчених гімназистів і реалістів, що би при виборі зв'язки не рефлексували лише на зависимі урядничу кар'єру, яка в нинішніх часах дуже утруднена і не полатна. Якесь час академіки, а особливо молоді ідейні, спосібні і більше підприємчого характеру, повинні посвятиватися вільним фахам, а особливо агрономічним студіям в різних академіях, бо ми Русини дуже мало маємо фахових агрономів. Наше попередження і неохота до агрономічних студій походять, здає ся, з того хибного погляду, що укінчений агроном може бути тільки приватним офіціалістом у дідича. Ті, що кінчать різні академії, могли би спеціалізувати ся в різних галузях агрономії, а особливо в молочарстві, котре має велику будучність в нашім краю, і мати неогірше утриманє між своїми! Се була би справді патріотична праця, а при тім приємніша і більше хосенна для народу, як шаблянове реферованє урядових „кавалків“; а ми Русини окрім кількох людей, занимаючих урядові посади, майже зовсім не маємо фахових агрономів. Се-ж велика і дивна аномалія, бож Галичина, се виключно рілний край, так страшно занедбаний, що при новітнім рілничім поступі міг би три рази тільки продукувати рілних плодів, що продукує тепер; та при тім у нас нема майже ніякого рілничого промислу, бо молочарський що-йно в пеленях.

Небавом, як можна надіятись, розвине ся у нас гарно молочарський промисл і певно повстануть ще інші рілничо-промислові інституції, до котрих потреба своїх фахових агрономів, а вже тепер існуючі наші організації потребують таких людей. Солідні, підприємчиві фахові могли би мати гарний і незвичайний кавалок хліба. Оден учитель (гімнази), звидиши недавно наші молочарні і розглянувши в діяльності нашого „Союза“, жалував, що не студіював агрономії. Також теологи, могли би записуватись на рілничі академії, а покинувши науки, могли би великий хосен принести своєму народові.

Лев Гр.-Л.-внч.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. Дневник „Товарищ“ доносить, що міністерства рада радила над отсими пропозиціями: 1) знесенє виімкового стану, 2) скорє скликанє думи, 3) заведенє диктатури, 4) заведенє ліберальних реформ. Три перші пропозиції відкинено, четверту прийнято, однак в зміненій формі; ухвалено покликати комісію, котра би такі реформи виготовила.

Петербург. Рада міністрів рішила — мимо того, що признає потребу скоршого скликання думи — скликати її в речинці означеній в царскім указі т. є. в марці, а се тому, що виготовленє нового виборчого закону може забрати ще багато часу. Основою нового виборчого закона буде загальне право голосованя.

Магдебург. До „Magd. Ztg.“ доносять з Петербурга, що апажакеві добра будуть продані хлопам по так низких цінах, що ся продажа буде рівняти ся даровизні. Продажа ся спричинить зменшенє анажажив великих князів і зменшенє цивільної лісти царя.

Петербург. Цар прийняв управителя селянського банку в справі селянських кас. Недобори банку виносять за сей рік около 15 мільонів рублів. Міністер фінансів надіє ся, що буде міг сей недобір покрити доходами з залеглих податків.

Петербург. Президент міністрів Столиці зрік ся своєї плати прем'єра кабінету на іч голодуючих селян.

Тула. Застрілено вчера вісьмома револьверовими стрілами президента обводного суду Ренезова. Винувники утікли.

Гродно. Вчера вечером кинено бомбу на відділ поліції на гімназійній площі. П'ять осіб ранених. До відділу поліції, котрий надбіг з помочію, стріляли з товли. Поліція дала огня. Офіцер поліції і два поліційні жовнірі легко ранені. Зранено також дві особи з публичности.

Лібава. Вночі на 1. с. м. стріляно з домів положених побіч в'язниці до військового конвою, при чім зранено одного поліційного урядника. Завізанє військо стало стріляти до домів, з котрих впади стріли на військо. Стрільба з обох сторін тривала півтора години. 3 жовнірів ніхто не ранений. Натомість ранено 4 особи приватні і двох поліційантів. Арештовано 23 мужчин і 39 жінок.

Петербург. Кажуть, що власти мають зажадати від усіх послів, котрі підписали виборську відозву, що би підписали з'обов'язанє, що відіуть поза границі Росії.

Київ. В селі Турбічів, сквирскім повіті доконано ревізії у бувшого посла до думи з київської губернії Грабовецького. Ревізію перевели полковник жандармерії і комісар поліції; підчас ревізії дід Грабовецького був окружений плутоном драгонів. Не знайшовши нічого підозрілого, поліція забрала всі листи і просьбу одного хлопа, вислану на руки Грабовецького до думи. Грабовецького полишено на волі. — В селі Петришках арештовано бувшого посла до думи Витковського.

Севастополь. Поліція арештувала 5 осіб. Знайдено у них 2 бомби і багато бровнінів.

Петербург. В Петергофі унято спільника убиства ген. Міна. Є ним молодий чоловік, що походить з Дорпату.

Саратів. Тут арештовано бувшого посла до думи Кутманова за те, що мимо заказу улажджував в курській губернії віча.

Петербург. Дневники доносять, що поліція викрила в Петербурзі при Верейській улиці осідок терористів, котрі відси кермували всіми замахами. Найдений матеріял спричинив дальші численні арештованя. Поліція є гадки, що заговорники мають спільників, котрих до тепер ніхто не підозрівав о революційні симпатії.

Льондон. З Одеси доносять до льондонських часописів, що революціоністам в Севастополі удало ся при помочі недоволених моряків украсти з двох малих кораблів всяку амуніцію і оружє, а також кілька армат.

Берлін. З Москви доносять сюди: Тутешні революціоністи, подібно, як варшавські, розпочали масові морди поліції. Позавчера на улицах Москви убито 3 поліційантів, а 11 тяжко поранено.

Петербург. Оден з директорів петербурскої телеграфічної агенції кн. Шаховський, котрий підчас замаху на дачу Столипіна був ранений, позавчера умер. Був він в телеграфічній агенції мужем довіря міністерства внутрішніх справ, а давніше шефом найвищої пресової організації.

ТЕЛЕГРАМИ.

Прискоренє виборчої реформи.

Відень. Доносять, що є намір, що би в цілі скоршого полагожденя виборчої реформи, скоро вже буде в комісії ухвалена, друге читанє закону о виборчій реформі в повній палаті відбуло ся в скорочений спосіб, т. є. на підставі спеціального закона, дотикаючого ухваленя виборчої реформи „en bloc“.

Бійка між соціалістами.

Тепліц. Конференція делегатів робітників в копальнях угля, що належать до соціально-демократичного табору, ухвалила незгідно з постановами незалежних соціалістів, котрі хотять безпосередньо розпочати страйк, що би фабрикантам доручити пропозицію підвищення плати і дати їм 8-денний реченєць до відповіди. Незалежні соціалісти, довідавши ся о сій ухвалі, впади до льокалю нарад, де прийшло до кровавої бійки. Провідник соціально-демократичних робітників Яролім тяжко ранений ножем в голову, багато інших ранено лекше. Жандармерія опорожнила льокаль і улицу і доконала численних арештовань.

Болгарско-грецький конфлікт.

Царгород. Тутешний болгарський дипломатичний агент доручив екуменічному патріарху відповідь болгарського князя Фердинанда на депешу, вислану до него патріархом. Відповідь означає, що депеша патріарха переповнена була неправдами і не заслугоє зовсім на відповідь.

3 Македонії.

Царгород. Звідси доносять, що в Македонії появили ся куповолоскі дружини в окрузі Караферія. Є вони озброєні в карабін системі Грасса. Можна було впрічім передвидіти, що куповолоскі підуть також дорогою, котрою пішли Греки слідом Болгар.

Революція на Кубі.

Вашингтон. Революція ширить ся. Правительство замовило в Сполучених Державах оружє.

Нью-Йорк. Командант повстанців Асберт оголосив відозву, котрою грозить нападами на чужоземні маєтки, скоро не наступить інтервенція Сполучених Держав.

НОВИНКИ.

Щедрий дар. Вп. п. Кароль Подлящеккий, адвокат з Камінки струмилової, перед своїм виїздом до святої землі зложив в нашій редакції по сто корон для: Руского Товариства педагогічного, Промислово-ремісничої бурси, Руских Захоронок і на будову руского театру. Обдарені інституції просимо, що би зволили відобразити собі у нас сі гроші.

Самоволя. Пишуть нам: До чого доходить ц. к. галицькі власти у свавільнім інтерпретованю закона, докажує найлучше отся подія. Дня 26. мая с. р. являється в мешканню В. Темницького в Шидлівцях повітовий вахмайстер жандармерії з Гусятина в асистенцію війка Петра Пастуха, показує В. Темницькому наказ зі старостом до жандармерії, в котрім поручається вахмайстрови жандармерії в Гусятині удати ся до мешканця В. Тем-ого і зажадати видачі брошур, які почтою до него наспіли, а коли би Т. брошур не видав, перевести ревізію в его мешканню і брошури сконфіскувати. Наказ, підписаний власноручно ц. к. старостом, Дільцом датований 27. мая 1906. На підставі сего поручення переведено справді ревізію в двох покоях гр. к. повітства в Шидлівцях, замешканих тоді В. Темницьким, і у воззівні, де стояв візок, котрим Т. вернув попереднього дня з Гусятина; але не найдено нічого. Письмом з дня 19. червня зажадав В. Темницький, опираючися на виразний постанові § 141. ал. 3) пр. к. і § 2 з. з. 27. жовтня 1862. ч. 8. В. з. д., в котрій кається ся, що в разі переведеня домової ревізії: ist dem Betheiligten auf sein verlangen sogleich, oder doch binnen der nächsten 24 Stunden die Bescheinigung über die vornahme der Hausdurchsuchung und deren Gründe zuzustellen, дорученя тої законної присяганої посвідки. У відповіді на се дістав Т. отсе письмо: „Гусятин 24 серпня 1906. Ч. 19714/1 дов. До пана Володимира Темницького в Устю зеленім. На внесенє до ц. к. Староства поданє дня 19. червця 1906. о потвердженє переведеного в домі замешканім Вами в Шидлівцях домової ревізії 26. мая 1906. ознаймялю що 26. мая 1906. господарем дому парох бул О. Василь Стрільців проте не могу виставити Вам жаданє посвідченє. За ц. к. Старосту Совіньскі“. Справді не знати, чому чулувати ся, чи незнанню закона і нерозумінню ані одної мови австрійських народів, бож кодекси є переведені на всі краєві мови Долитавщини — чи крайній самоволи в інтерпретованю та накручуваню законних постанов. Коли би наведено відповідь був підписав сам староста Дільц, заходила би тая друга евентуальність. Але він надто хитрий, що би себе компромітувати, тому заслонюється надкомісарем Совіньским, чоловіком, котрий вже тільки разів дав незбиті докази, що не має понятя о законах; тому на певно можемо припустити, що захопить і перша і друга евентуальність. Значить, чоловік з розумом, але хитрий і зловний, видамав таку знамениту інтерпретацію вислову закона „dem Beteiligten auf sein verlangen“, а дав підписати людині, котра так знаєть ся на законах, як вовк на звіздах.

Про ув'язненє Соломійчука пишуть нам з Косова: Знаного патріота-гуцула Юру Соломійчука арештовано дня 28. серпня в Кутах на підставі денунції Жабівської жандармерії, котра его здавна стравити не може. Ю. Соломійчук виїшов дня 4. мая с. р. з коломиїцької тюрми, де пересидів повних п'ять місяців, і то за провину, не за злочин. Уже з тюрми приніс початки тифу, котрий разом з небезпечною рецидивною удержав его повних 7 неділів в ліжку. За час его пробування в тюрмі руска суспільність стягнула ся аж на цілих 20 корон для запомоги его і его родині. Прийшовши троха до себе, заняв ся зараз народним ділом і взяв участь в заг. зборах „Народної Спілки“ в Ясеніві горішнім та у вічах в справі реформи виборчої в Розтоках (2. серпня) в Жабю (5. серпня) і в Головах 26. серпня, де реферував разом з о. І. Попелем. Тепер арештовано его демонстративно безпосередньо перед початком віча в Кутах. Д-ри Трильовський і Кулик інтерв'ювали зараз у комісаря правит., але безуспішно. А треба знати, що Соломійчук запав тепер тяжко на груди. Оба згадаї адвокати спровадили зараз по ув'язненю лікаря до него. На вічу-таборі в Кутах, котре відбуло ся серед великого обуреня яких 4 тисяч зібраного народу, поставив оден Жид-робітник внесенє, що би віче запротестувало проти того провокаторського арештованя; та комісар загрозив розв'язанєм і недопустив до голосованя над тим внесенєм серед гримких окликів вічевиків. На внесенє д-ра Трильовського ухвалено лише висказати ув'язненому поздоровленє від віча. Цікава річ, що перед 3. місяцями ухвалено на внесенє д-ра В. Сіменовича назвати руску читальню в Чикагу іменем Юри Соломійчука. В своїй промові д-р Сіменович дуже влучно характеризував заслугу Соломійчука. На жаль брати американські Русини забули тоді на се, що чоловік і найбільше заслужений не може жити лише самими похвалами тай, сидячи в тюрмі, удержувати еще свою убогу родину. Тому відкинуємось отсим не лиш до Русинів в Америці але і до всего руского загалу, що би безпосередньо поспішив з материльною помічю сему заслуженому патріоту, що особливо з уваги на потребу ліків і ліпшого харчу та з уваги на его безпомічну родину є річю дуже лекучою. Хв. редакцію просимо о посередництв в тім ділі. [Дуже радо. — Ред.] — Покутяни.

— То так „in la tempo e bywat“. З Офінова (пов. Домброва) доносять до „Przyjaśnieli ludu“: Антін Марцінєк, 15-літний хлопча, робив на дни в двірскім огороді. 27. липня по полудни казала его дідичка Сто-

йовська прогнати від роботи за те, що спізвив ся о кільканацять хвилин. Тому вертав хловчина до дому, а на стежці коло двора, куди мусів переходити, знайшов огірок. Очидивно згубив его хтось з двірської служби. Марцінєк підніс огірок і хотів собі забрати. Побачивши се, Стойовська завернула его, відобрала огірок та вибила по лицю. Коли Марцінєк прийшов на другий день до двора по заплату, Фелікс, 20-літний син Стойовської, що зарібником виплачував, зараз его спостеріг і, закликавши перед себе, крикнув до него: „Ага! то ти вкрав огірок?“ По сих словах кинув ся ясный панич Фелікс на бідного Марцінка та почав его бити залізною палицею. Таки в руках Фелікса Марцінєк з болю одурів і в такому стані до нині лишив ся. — Сею справою заняв ся повітовий суд в Жабні, звідки справа на певно піде до прокураторії. Можна надіятися, що вона з цілою строгістю виступить проти бути хоро-брого панича, котрий в звірський спосіб знущав ся над малим хлопчиною, ще до того сиротою. Злочин сей говорить сам про себе та показує наглядно, як ще в нинішніх навіть часах „Шляхецкі дворець“, певний, що всьо ему уїде безкарно, поводить ся з хлопськими дітьми сиротами.

Повічеві процеси. Пишуть нам. На день 18. вересня назначено карну розправу перед судом присяжних в Тернополі проти п. Володимира Темницького, канд. прав з Устя зеленого, і п. Івана Шмати, господаря з Кри-веного. Першого обжаловує ц. к. прокураторія о злочин з § 98. буква б) з. к., мнимо поповнений через погрози страйком, звернені проти польської шляхти, та провину з § 302. з. к., мнимо поповнену підбурюванєм до клясової ненависти, другого за провину з § 302. з. к., поповнену мнимо підбурюванєм до ненависти проти польської шляхти. До розправи покликано близько 50 свідків. Акт обжалованя опираєть ся на звітах надкомісаря староства М. Совіньського і канцелярії поліції Здзейовського, котрі фунгували на вічах в Гусятинщині. Оборону обжалованих обняв адвокат д-р. Ев. Олесницький зі Стрия. На підставі донесеня гусятинського ц. к. староства заряджено було в зимі арештованє обох обжалованих і придержанє в арешті слідчим. В сей спосіб п. Ів. Шмата відсидів в арешті слідчим 4 неділі, а п. В. Темницький 5 неділів. Ц. к. прокураторія в Тернополі мала намір продовжити слідчий арешт аж до розправи, але на інтервенцію посла Н. Василька міністерство справедливости зарядило було телеграфічно випущенє обжалованих на волю.

Повічева розправа. Свого часу ми доносили, що станиславська прокураторія виготовила і доручила вже акт обжалованя двом звісним агітаторам з бучацького повіта д-рови Мозлерови і Назарукови. Розправа судовою проти обох відбуде ся в Станиславові перед судом присяжних 27. вересня.

Сором! Пишуть нам: Подаємо до прилюдної відомости, що мимо нашого покину до солідарности на відпусті в Кохавині дня 28. серпня відправив службу Божу святи. Йосиф Литвин, заступник учителя ц. к. школи реальної в Станиславові. Гарний примір для молодіж, гарна солідарність! Тільки так далше, а будуть нас усі шанувати. — Ти самі.

Руска Інтелігенція і Руский Народе! 36 хлопців, переважно синів найбідніших селян, охочих до науки ремесла і промислу зістало прийнятих до нашої бурси на рік 1907/8. Хто розважно слідить кожний неспільний крок на перед свого народу в розвою культурнім і економічнім і єсть правим сином сего народа той з відрадою глядить на працю інституції, котра від 1898. року вербує талановитих та охочих до науки ремесла і промислу хлопців, старає ся о їх удержанє в величчій і дорогім місті, дає їм спромому добра виучити ся ремесла і памятає, що би з них стали колись національно свідомі розсадники на пустій доси прогалині руского промислу. Та се не досить з Твоеї сторони Руска Інтелігенція і Руский Народе. Удержанє сих 35 хлопців коштує до 1000 кор. місячно а фонди зложені в лігах попередних вичерпали ся до того степеня, що вистарчать залидно на кілька місяців. Відзиваємось отже до Тебе Руска Інтелігенція і Руский Народе голосом тривоги: „Не по-зволь, що би наша інституція зниділа через недостачу фондів!“ Всякі датки грошеві хочби найменші як також вкладки членські (4 кор. річно і 1 кор. вписове) належить як найскорше присилати на руки п. Івана Бачинського, касиєра „Дністра“ і голови бурси. — Від Виділу Рускої Бурси ремісничої і протислову о Львові.

Жіноча спілка промислова „Труд“ пригадує Вп. Паням, що її сальон мод виготовив і виготовляє капелюхи і дамські і для панночок після найновішої моди. Ось і тепер маємо вже поважний вибір капелюхів найновішої парискої моди по цінах дуже приступних. Просимо Вп. Пань наших відвідати наш сальон мод і наші робітні. До науки купецкої в нашім склепі приймемо дітвчаники з укінченим чотирнадцятим роком життя і виділовою школою. — Дирекція.

Виділ Руского Товариства педагогічного перепрошує на сім місці всіх, що на свої письма до виділу не дістали доси відповіди. Члени виділу порозідалися були на час шкільних ферій для відпочинку на свіжий воздух, тож і спинилась робота в канцелярії. Від дня 1. вересня вернули всі до своєї роботи, кожний на свою позицію, що би служити загальній справі.

Рускі векслеві блянкетти. „Вістник законів державних“, випуск XXIX з 23 серпня с. р. оповіщує під ч. 171 розпорядок міністерства скарбу з 6. липня с. р., котрим заведено отже мальовані урядові векслеві

Надіслано.

Студент прав з практикою канцелярською г. ядає заняття в канцелярії адвокатській, нотаріальній або в народній інституції вайраше в гірській околиці. Зголосення для „Студента прав“ і руймає Адм. „Діла“. 778 2-3

Спеціаліст в діточих недугах

Д-р В. Гукевич

ордин. від 3 5 год. ул. Гродзких ч. 4. І. п. Щіплене віопи щоденно. 737

Д-р М. Дорундяк

адвокат в Берщеві

пошукує конціпента — зараз

827 6-6

Д-р Ярослав Гендель

повернув і ординує як доси в Ярославі улица Собіського ч. II при церкві. 766 3 3

Д-р Н. Шиндлер

отворив адвокату канцелярію в Стрию при улиці Трибунальській ч. I. перший поверх. 867 3-3

АДВОКАТ

Д-р А. Штернгель

відкрив адвокату канцелярію в Стрию при ул. Гоша (копо гімназії). 836 3-3

Коперницький І. Сии

Оптики і механіки у Львові площа Галицка ч. I. протяз Банку Ціпотокого на плантаціях площі Галицкої поручають

Барометри акеро-ді по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Альбер-нети кімні по 12, 15, 24 і ажше. За-равом поручаємо в найліп-шім виборі окуляри, дилери, локі і вибіли кімні прибори оптичні, Войські капризи нагадують ся як найкраще і найдешевше. 4185

Кравець і молочарський Союз в Стрию пошукує сталих відбирателів на більшу і меншу скіль-ність десерового масла по 2-50 К.

ПОЖИЧКИ для урядників за кондитами і без него. Оферти під „Пожички“ до бюро днівників Вухтабі. На відповідь поштової маркі. 798 1-

Учоник VII кл. гімн. глядає лекції на село на цілий рік. Може замовити хор та уділати декількі гри на скрипці. Зголосення під: М. Саліне-вач у о. Сіменовича Сухостав. 882 1-3

Семинаристи уділяє лекції, учени-цям в клас низших за дуже скромну вагорду. Зголосення poste restante Львів Е. 10. 876 2-2

Чия загоріла?

Дня 18. с. м. на стадії вежі-ничій в Вукачівцях замінено через поспіх загоріти. Вла-ст тазь звозить зголосити ся до Начальства стації заліз. в Вукачівцях в замінною за-горіткою, а одержать власну 878 там здепоновати. 3-3

ПОЗІР!

Від 1. вересня можна ді-стати при ул. Пекарській ч. 9. I. поверх смачний, здоровий харч цілоденний в ціні 46 К, в гору після вимогів. На жа-дане подаєть обіді і вечері в меншжках до дому. Поручаєть ласкавим взглядом П. Т. Ро-дмців. О. К. 861 4-8

Ліквідація
Спілки тапіцерів

лише до 1. вересня. Набути м. жна ще комплетні спальні, салони, столові, дивани, пор-татери, фіранки, капи, мебелі матері, кодри, матері і т. м. Львів, Ягайлонська 3. 487 14-16

Автоматичні масові лашки

на шурі за 2 зр. на миши за 1:20 зр. ловлять без нагляду до 40 штук одної ночі і утавля-ють ся самі від себе. Лапка на шабви „Eclipse“ лозаль тисячі пшавів і стоню одної ночі за 1:20 зр. Всюди найліпші успіхи. Виснає за післяплатою.

J. SCHÜLER, Відень II/2.
Kurzbauergasse. 795
Численні подяки і признання.

Важне для панночок у Львові!

Високий курс науки гри на фортеп'яні, також гармо-ній і історії музики отарує від Вересня с. р. іспі-тована учителька, — віденьська консерваторська ви-значена на музичнім конкурсі у Відні першою на-городою — паві
ГІЗЕЛЯ з РІХТЕРЬСЬКОЮ ЗАРИЦЯ
віддає уділяє науку вімежного явища методом кон-верзації, граматик, та літератури. Зголосення при-нимають ся при ул. Сикстуска ч. 62 III. поверх від години 10 до 12 рано. 876 2-3

Рутинований конціпент
кандидат адз. Русия глядає місця в канцелярії адвокатській від першого вересня. 838 4-4

ОГОЛОШЕНЕ.

Д-р М. Новаковский
канд. адз. шукає місця в канцелярії адвокатській від вересня ажовствя. Зголосення з по-данем условій приймає з греч-ности адз. д-р Лягодинський в Делятині. 818 4-6

Матраци колючіні, спру-жирові і желізані по найдешевших цінах поручає Франц Цайзер, фабрика меблів, Львів, пасаж Миколая. 810 2-6

Парня суха суха осконстру-ована до вигід-ного устаткування еї в кожній ком-наті — на продаж. Визаших інформації уділять о. А. Ак-сентий в Вукачівцях Вукачівця. 853 5 6

Сьвіжі босанські сливки 100 кг. 16 К, 50 кг. 9 К, 25 кг. 5 К, 5 місь-грамові поштові посилки разом з опакованом по 1 К 50 сот. розсилає G. Joska, Banjaluka, Bosnien. 867 3 6

Особа середних літ гля-дає зараз уміщення до сьвященника відця до ва-ряду господарства домог. Ласкаві зголосення під К. Н. в Бабевбергу у п. Д. мішев-ских ч. дому 405 кодо Ко-ломії. 869 2 3

Двох учеників до 14 літ, з ліп-шого дому прий-ме ва помешканє в вітком без-дїтне подружжє. Чарнецо-го 26 партер. 873 2-2

Дві або три панночки можуть дістати здоровий харч, вигідне мешканє і родител-ську опіку при рускій родині у Львові. Визна відомість в адміністрації „Діла“. 874 3-3

ОГОЛОШЕНЕ.

Маю честь повідомити, що отворив **ЦУКОРНЮ** при ул. Личаківській ч. 24 і пору-чаю ся ласкавим взглядом. З поважанєм 877 3-3 **Григорій Голубович**

Огородник жонатий, 6-адіт-ний в середнім віку, практичний у всяких га-лузях робіт в добрими сьві-доцтвами і рекомендаціями, пошукує посади від 1. жовтвя. А. С. poste restante Ольшани-ця к. Злочева. 870 3-4

БОТАНІКА

на вишні класі шкіл середних. Напи-сав Іван Верхратський. 3 355 обривками в тексті. У Львові, 1905. Ціна 3 кор. 30 г.

МІНЕРАЛОГІЯ

на вишні класі шкіл середних. А. М. Ломницького. Переложив і подекуди доповнив Іван Верхратський. Вїдане друге. У Львові 1898. Ціна 1 кор. 40 г.

БОТАНІКА

на вишні класі шкіл середних. Після ученика Д-ра О. Ростанського злад-ив Іван Верхратський. У Льво-ві, 1898. Ціна 2 кор. 40 г.

НАЧЕРК СОМАТОЛОГІИ.

Написав Іван Верхратський. У Львові, 1897. Ціна 3 кор.

Спис важніших виразів з рускою ботанічною термінологією і номенклатурою з оглядом на нау-ку зь виспих класиків гімназії. Злад-ив І. Верхратський. У Львові, 1893. Ціна 60 г.
Тоті книжки мож дістати в кни-гарнях імені Шевченка, Ставропігій-ській і Сейкарта (в ринку), також у автора. При замовленю у автора по-найменше двоє примірників наме-чених видачій в які небуд кобінанції (пр. два екземпляри ботаніки або два мінералогії або 1 примірник міне-ралогії і Спис і т. д.) порто оплачує сам автор. Адреса: Іван Верхратський, професор академічної гімназії в Льво-ві, в Домі народнім.

Сьвітло церковне столове

найліпшої марки

охоронене запатентованою маркою

М.Ц.Н.Т.

поручає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Сьвітло се висилає ся в двох родах по ціні 172 кор. і по 156 кор. за 100 кг. Для церков 10% опушту. Ціни розуміють ся льво фабрика.

Передовім просимо уважати, щоб кожда сьвітла мала знак **М. Ц. Н. Т.**, бо лише таке сьвітло припоручає Народна Торговля. Сотки похва і при-звань!!! 415 23-2

На сьвітловій виставі в Ст.-Люто найвише відзн. „Grand Prix“

Екстракт до чищення

Globus

чистить ліпше як всякі інші металеві средства до чищення. 382 (19) 4-6

ЗАМОСЛЕНЯ

на осінній транспорт вагоновий **ВИН** приймає до 15 вересня

Народна Торговля у Львові

ЦІНА ВИН.
І-а при 100 літр. 50 літр. 25 літр.
Кор. 1-00 Кор. 1-04 Кор. 1-08 за оден літр
II-а при 100 літр. 50 літр. 25 літр.
Кор. 0-80 Кор. 0-84 Кор. 0-80 за оден літр
Вино самородне при 100 літр. 50 літр.
Кор. 1-20 Кор. 1-24 за оден літр
817 Франко стация Львів — бочка на числить ся. 7-10
Поручаємо також вина дорожні і знамениті

МЕДИ ПИТНІ

Рух зеліничих поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

3 Іцкан 12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої 7-50.
Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
Станиславова 8-05.
Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова 8-18, 4-37.
Коломїї 10-05.
Рашева 10-35.
Тухлі 3-55 (від 15/6 до 30/9).
Велзца 4-50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25 5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. сьвята), 10- перед полуд. 1-46 по по-лудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. сьвята), 10-10 вечер.
з Ширія від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о 9-40 вечер.
з Любїня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята) о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11-—*.
Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова 6-00*, 6-55.
Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
Велзца 10-45.
Рашева 4-05.
Коломїї і Жидачева 3-30.
Рави рускої 7-25*, до Станиславова 9-10*.
Перемішля 10-05* (від 1/5 до 30/9). Хирова, Ясла.
Стрия 11-30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в ночи (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1-35 по полудни, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудни.
до Ширія 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. сьвята).
до Любїня вел. 2-01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. сьвята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенками товстими; поїзди нічні в зазначенні звязкою. Пора нічна числить ся від 6. год. вечер до 6. год. 59 минут рано.
Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мійскім бюрі ц. к. державних зеліниць, пасаж Гавомана ч. 9. 35

Союз катол. кравців

у Львові, площа Галицка ч. 7.

Се пернорядне заведене кравецке припоручає Вп. П. Т. Публіці на теперішній сезон свій магазин, богато заасогренній у сьвіжі і наймоднійші мате-риали кравці і заграничні. Всякі замовляння виконує докладно і на означений час.

Великий вибір готових одягів власного виробу.

Мундурки і плащі для учнівців на замовленє і го-том на складі у великій виборі по цінах найприсутнійших. — Для Веч. Духовен-ства виконують одж спеціаліст-и-кравці. 1-10

Без конкуренції.

Чи конче! треба з Гамбурга і Триесту опрова-джувати?

Звісний в краю і виключний склад

Чаю і Кави

під «Ірмою»

АДОЛЬФА ЗІНГЕРА Львів, Сикстуска І

поручає спроваджувати

КАВИ
Santos добра 55 кр. 1/2 кг.
Portorico prima 65 " " " "
Ceylon знаменита 76 " " " "
плантац. 90 " " " "
пераліка 90 " " " "
Мокка арабська 80 " " " "
Мокка 2 кр. кави і 1 кг. чаю разом оплатно за післяплатою. 913

При закупі товарів просимо покликувати на нашу часопись.

Видас і відповідає за редакцію Антонович Вржешка.

З друкарні Народної [Масених] Конфедерації ч. 9

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток
долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у Львові
Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кільницького 2; С. Соколовський, Па-
саж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — У ФРАНК-
ФУРТИ І ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні
у Львові.

Діло

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Аспраді за границею:
на шість рік . . . 32 к. — 13 к.
на три року . . . 17 к. — 32 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на шість рік . . . 28 к. — 14 к.
на три року . . . 7 к. — 2 к. 34 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.
Редакція, Адміністрація і Експедиція
під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи і листи не по-
вертаються, за попереднім застереженням. — Редакція не по-
вертає ніякої відповіді.
Оголошення значиміші приймають ся по 20
с. за одну стрічку історично або за 10 с. місяць, а в ру-
бриці „Намісники“ по 30 с. — Подарки і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

Просимо о відновлені передплати за
вересень згідно III. квартал 1906 р., як та-
кож о безсудне вирівнювання позиталих ще
залежностей, інакше була би Адміністрація
приневолена, дальшу висилку часопису з 14-им
вересня беззглядно застановити.

Аграрна програма Столипіна.

II.

Більші простори державних і апаже-
вих земель, не взятих еще під управу, має
еще Азія, особливо Сибір. Однак ті вислі
урядники державні, котрі знають добре си-
бірські відносини, висказують ся дуже песи-
містично о якості тих земель. Від 1893 року,
т. є від коли в Сибірі розпочала ся будова
железниць виїмгравало туди що найменше 1
і пів мільона людей, і вони очевидно, засіли
на найліпших ґрунтах. В самім алтайським о-
кругу розділено між 750.000 колоністів
3,750.000 десятин „кабінетних“ земель, з ко-
трих доходи впливали безпосередно до цар-
ської каси. Кілько там еще є земель можли-
вих під управу, нині сего ніхто в Росії не
знає. Тепер має там робити помірні п'ять ко-
місій, зложених по 150 до 200 осіб. Все-ж
таки можлива під управу земля сибірська
може бути колонізована дуже поволі і посте-
пенно, в міру, як будуть розвивати ся ліпше
середства комунікаційні. Сибірську землю мож-
на уважати лише яко земельну резерву для
зростаючого і самовільно виїмгравуючого з
європейської Росії населення. Щоби заспоко-
їти величезний і острій голод хлопської кля-
си на землі, сибірська „музика будучности“
не вистарчає; ліпші екстензивні і інтензивні
усліва мусять бути сотворені в самій єро-
пейській Росії. Передовсім більша інтензив-
ність рілльництва є в Росії кончею. На най-
ліпших землях Росії жинива дають одну тре-
тину, або й половину того, що в Німеччині.
Але до сего, до меліорації в великій стилі
потрібна поміч інтелігенції, а правительсто
як раз не хоче о тім нічого знати, бо інтелі-
генції не довіряє. В той спосіб правитель-
ство не виходить поза дилетантські, баластом
знання необтяжені проекти.

Супротив проекту правительства проект
більшости думи презентує ся як величавна, на
основнім знаню річи оперта концепція. Сей
проект домагає ся вивласнення приватної по-
сілости земельної за справедливим винагоро-
дженням. Для кожного округу мали бути ус-
тановлені окремі норми що до величини гос-
подарств, котрі мали бути полішені власни-
цям, що самі ведуть господарку. Вивласне-
ні мали бути тільки землі тих власників,
котрі працюють чужим (хлопським) інвентар-
ем і надміру великі лятіфундії, на котрих
добра інтензивна господарка є неможлива.
Се жадане числило ся так з розумною, до-
бро великої маси хлопського населення увзгля-
днюючою політикою економічною, як і з
рілльничим поступом. Треба не мати най-
меншого поняття о аграрній політиці, щоби
таку програму уважати за вплив анархисти-
чно-комуністичних доктрин. Правда, що про-
ект проломив принцип ненарушимости при-
ватної власности. Але і знесення панщини бу-
ло зломаном сего принципу, а в найновішій
часі нераз навіть такі індивідуалісти, як Ан-
глійці, будучи в примусовім положенню, прим.
в Ірландії, ломали сей принцип. В Росії по-
ложене є еще більше примусове, ніж було
в Ірландії. В Росії навіть половина власни-
телів лятіфундній не займає ся господаркою
так, як се є в зах. Європі. Більша часть, ви-
арендовуючи свої землі, або даючи „на сно-
пи“, гадує так само зле, як хлопці на своїх
наділах. З 91.475 шляхотських дібр, які в Ро-
сії були в 1861. році, є нині лише 80.000.
Решту продано хлопам, або роздроблено.
Як би в наслідок вивласнення, хлопам дістало
ся 40.000 шляхотських дібр, а з других 40.000
полишено власникам, що самі господарю-
ють, по 400 десятин, то великій посілости
все еще лишило би ся 16 мільонів десятин.
Доперва на таких, до двох п'ятих, або до
третьох зредукованих великих посіlostях,
була би можлива інтензивна господарка, до-
перва тогди російське рілльництво вступило би
на дорогу скорого поступу. Примусове ви-
власнене за справедливим винагородженням
принесло би користь так великим власни-
цям як і самій господарці, а се є conditio sine
qua non для добра російських хлопів.

Тут є вихідна точка трагічного конфлік-
ту правительства з думою. Рішили не добро
загалу, не інтерес рілльництва, але виключно
інтерес скоалізованої з високою бюрократи-
єю части не гадууючих власників лятіфун-
дній. Се значить, що рішило бажане дальшо-

го підбивання в гору ціни землі. Шляхотський
банк, котрий еще в 1903. році заставлені
шляхотські землі таксував по 71 рублів за де-
сятину, позичав по 41 рублів на десятину;
хлопський аграрний банк, купуючи сю землю,
платив пересічно по 120 рублів за десятину.
В тім маємо примір як пани висували пу-
бличні фонди і хлопські кишені, як сі пани,
разом з бюрократією підбивали коштом дер-
жави ціну землі і наповняли кишені найбіль-
ших магнатів.

В шлій європейській Росії (з винятком
привласняного краю і Остзейських провін-
цій), аграрні банки дали на 43.25 мільонів
десятин позичок на 1491 мільонів рублів. Об-
тяжені сими позичками землі оцінено на 2.600
мільонів рублів. Окрім того було еще 15 до
20 мільонів десятин необтяжених позичками.
Коли би при вивласненню в високий стилі,
з 60 мільонів задовжених і незадовжених де-
сятин, вивласнено, відповідно до величини
тепер вже в банках заставлених земель, 43
до 44 мільонів десятин, то навіть при дуже
користнім оціненню сих земель (вище о 25
процент від оцінки великих аграрних банків),
на хлопів упав би тягар 128 мільонів річно.
Се не буде для них великий тягар, бо вони
вже в 1900 році платили за 19¹ мільонів де-
сятин 95 до 100 мільонів чиншу а в додатку
за свої „наділи“ заплатили 90 мільонів рублів.
Коли би відступлено від примусового вивла-
снення навіть тих земель, котрі лятіфундисти
тепер виарендовують хлопам, і коли би за
нормальну ціну землі взято ті протекційно
високі ціни, які аграрний банк тепер платити
панам в дорогі „добровільної угоди“, то тог-
ди, очевидно, щоби заосмотрити хлопів в зе-
млю, держава мусіла би посвятити яких 10
мільярдів рублів. Процент від таких капіта-
лів довели би в короткій часі до цілковито-
го краху державних фінансів.

Як бачимо, реформи, до яких бере ся
кабінет Столипіна, суть лише палативації,
котрими що найбільше можна робити хви-
леву політику. Провідники сторонництва
„мирного відновлення“, не хотіли вступити до
кабінету Столипіна, бо не хотіли бути деко-
рацією для безрадного і реакційного кабін-
ету, котрий обходиться реформи, а Росію за-
дурює латаніною без ніякої вартости. Гай-
денкові, Стаховичеві і Шипову, хоч вони не
належали до більшости думи, може би еще
було повело ся побороти анархію в державі.
„Реформи“ Столипіна не здержать, ані не
ослаблять анархії, а може навіть загально
викиданої в осені великої революції хлопської.
Евентуальну сю революцію Столипін може еще
здавити, але внутрішньої анархії він не усуне.
Сего не зробить навіть жадана крайною пра-
вицею військова диктатура. Революційний
розклад поступив за далеко, обняв широкі
круги хлопства в ріжних сторонах держави.
Щоби уступив хаос, мусять прийти інші
зарядження, мусять прийти до керми інші
люди.

Відповідь на питане „Де наші влади духовні?“

[Допись]

В 173. ч. „Діла“ у вступній статі п. заг.
„Де наші духовні влади?“ порушено спра-
ву школи в Грімні повіта рудецкого, де-
каната горожанського, в котрій управитель
з початком року шкільного 1905. не запрова-
див дітний шкільних на богослуження до цер-
кви, наказав руским дітям молити ся по ру-
ськи і ходити на руске богослуження, а тих,
що не послушали єго закау, карав карцером,
а вкінці зніс науку руского язика. Дальше в
тій статі „Діла“ просить ся о вияснене, що
в тій справі зробили влади духовні в обо-
роні рускої церкви, рускої мови і руского
обряду?

Гр. к. уряд дек. горожанський дуже ра-
до подає отсе вияснене на підставі актів у-
ряду деканального.

Парох Грімні вніс в тій справі жалобу
на учителя в Грімні п. Кліщинського до пре-
освященного гр. к. еп. Ординарія в Пере-
мишлі на руки уряду дек. дня 8. падоліста
1905., і уряд дек. предложив тую жалобу
Преосв. Ординаріатові дня 9. падоліста 1905.
Ч. 210. На те дістав Уряд дек. дня 26. падолі-
ста 1905. Ч. 218. отсе повідомлене, котре
подає ся в дословнім відписі: „Ч. 6753. Всеч.
Урядови дек. Горожанському. З покликом на
тамошнє донесенє з дня 9-о листопада 1905.
Ч. 210. поручає ся повідомити о. пароху в
Грімні, що Еп. Ординаріат рівночасно від-
носиться ся до п. к. Ради шк. краєвої, щоби
діти шкільні нашого обряду в Грімні ходили
до церкви і щоби в тамошній школі учено
язика руского. Если би до шести тижнів не
наступила зміна на ліпше, о. парох поново
о тім тут донесе. Від гр. к. Еп. Ординарія.
Та. Перемишль дня 23. листопада 1905.

† Константин Еп. Дня 25. грудня 1905. Ч.
257. дістав Уряд дек. таке повідомлене, ко-
тре подає ся тож в дословнім відписі: „Ч.
7787. Всеч. Урядови дек. Горожанському.
Удїляє ся до відомости і до повідомленя до-
тичного уряду парохіяльного з завізванєм
щоби по скінченю слідства доніс сюди о ре-
зультаті, если о тім відомість повозьме. Від
гр. к. Еп. Ординарія. Перемишль дня 20.
грудня 1905. † Константин Еп. Відпис. І. к.
Р. рада шк. краєва. Львів дня 6. грудня 1905.
Ч. 49.385. До Всесвітійшого і Високопре-
подобного Еп. Ординарія в Перемишлі. У
відповіді на ціну відозву з дня 23. листо-
пада 1905. Ч. 6883. п. к. Рада шк. краєва
має честь заявити, що в справі відносин
шкільних в Грімні перепроваджує ся слід-
ство. За п. к. Намістника. Плажск.“

З повисше наведених актів видно, що
власти духовні своє зробили і відносини
шкільні в Грімні змінили ся; однак слідства
протів учителя п. Кліщинського в сій справі
дотепер не переведено ніякого, а тих, що
жалобу вносили, ніхто не переслухував.

Друга справа:

Рада шк. окр. в Рудках розіслала з по-
чатком року шк. 1905/6. по школах тутешно-
го округу розпорядженє з дня 17. жовтня
1905. ч. 110. з виказом днів вільних від нау-
ки. В тім виказі пропущено Навечеріє Бого-
явлення і суботу задушну. Протів того вве-
сти священники деканата горожанського іре-
міально жалобу до Преосв. Еп. Ординарія
в Перемишлі дня 23. листопада 1905. ч. 217.
дек. На тую жалобу дістав уряд дек. таку
відповідь: „Ч. 7241. Всч. урядови дек. горо-
жанському. На тамошнє справозданє з дня
23. листопада 1905. ч. 217. повідомляє ся,
що еп. Ординаріат відіс ся до п. к. ради шк.
окр. о споводованє, щоби п. к. рада шк.
окр. в Рудках відкинула своє розпорядженє
з дня 17. жовтня 1905. ч. 110., яко наруша-
єтьє дотийний закон краєвий з 24. грудня
1886. ч. 18.895., понеже онушає уступ § 6. о
участі дітний шкільних в богослуженю в На-
вечеріє Богоявлення і в суботу перед Соше-
ствієм св. Духа. Від гр. к. Еп. Ординарія.
Перемишль, дня 12. грудня 1905. В заступ-
стві Волошинський“.

Дня 13. мая 1906. ч. 86. дек. дістав дек.
уряд отсе писмо: „Ч. 2366. Всеч. урядови
дек. горожанському. Удїляє ся до відомости.
Від гр. кат. Еп. Ординарія в Перемишлі
11. мая 1906. В заступстві Волошинський.
Відпис письма п. к. ради шк. краєв. у Льво-
ві з дня 9. цвітня 1906. ч. 12.850. до тут.
Еп. Ординарія. — Відносно до цінової від-
озви з дня 12. грудня 1905. ч. 7241. п. к.
рада шк. краєва має честь донести, що вселд
тутешного рескрипту з дня 30. грудня 1905.
ч. 32.799. п. к. рада шк. окр. в Рудках роз-
порядженєм з дня 30. січня 1906. ч. 36., ви-
даним до всіх зарядів шкільних свого окр-
га зарядила, щоби також в Навечеріє Бого-
явлення і в суботу перед Сошествієм св. Ду-
ха були діти вільні від науки шкільної для
участі в богослуженю“.

З повисше також видно, що влади
духовні не виконують своїх обовязків.

Від гр. к. уряда дек. горожанського.
Горожанна велика дня 1. вересня 1906.
М. Маткоєвський
декан.

З сего видно, що в Polsce jak kto chce.
Коли покривдені Русини унімуть ся о свою
кривду, то видає ся тогди — ut aliquid fecisse
videatur — якесь розпорядженє, котре має
про око дати Русинам сатисфакцію і кривду
усунути; але річи се не змінє, бо робить
ся дальше по, давному. Однак треба раз
здобути ся нам на енергію, щоби не засто-
ковуватись такою хвилевою виграною, а пиль-
нувати також і виконувати виданих розпо-
ряджень та і в кождім випадку поновного їх
нарушеня допоминати ся свого. — Ред.

Ще в справі зборівського Тов. задаткового. [Спростованє.]

Допись про „Товариство задаткове в
Зборові“, поміщена в ч. 169 „Діла“, неспра-
ведливо дотикає мене, члена ревізійної ко-
місії; для того мушу ті несправедливі доко-
ри відперти.

Передовсім застеречи ся мушу, що не
фігурую в реєстрах довжників Тов. задат.
в Зборові під датою 1. мая с. р., тож і мов-
чати не буду. Сконстатувати мушу, що з 12
підписами під дописом, лише три особи бу-
ли в сали зборів тогди, коли я здавав спра-
везданє ревізійної комісії. При тім справо-
зданю був хвилями невольний вереск, так
що не перече, що всегос справозданя не мож-
було чути і я був примушений три чи чоти-
ри рази з'уинити ся і вибікувати, аж надста-
не крик. Поминаю те, хто спричинив той
крик і чи кричано „лож“ чи „зрадник“ але

обстаю при тім, що при таким стані річи і
найкоротше справозданє дві години тривати
не може. Дальше приходять ся мені сказати,
що я все був народощем і савим на дальше
позістав тай не належу до людей, що пере-
конаня немов рукавички змінюють.

Три роки що року на ново вибрані,
належав я до ревізійної комісії Тов. задат-
в. в Зборові та, що до мене належало, се є
справдженє річних рахунків, консистенція на
мене вложеній обовязок і консистенція.

Решником Дирекції я не є, але, але са-
ма боронити ся. Однак що до моего справо-
зданя, то прошу послухати, як тоно а там
було.

З тори уже зазначив, що справозданє
на кождий випадок тривало довше, як ші-
минути, бо навіть укладник допису „Годовни-
ка“ в глоти не мав і кишені виступити, щоби
се сконстатувати.

В справозданю комісії ревізійної ска-
но було, що комісія гал. тилку мала сего
року роботу, бо греко було справдженє на-
ведених на світ Божий надуваних дирекції, гал.
легко, бо комісія ревізійна почала свою
праву хвалу Богу аж по подвійній доплаті
м. „Związek“. Підписані уже були оба доплати-
тори під замкненим рахунком і в книгах і під
близном з 1905. Замітаю, що до ревізії
присутнував і добре приготувався, бо дома
уже перестудював справозданє першого до-
плати, яке для аттесту рішень одес член
наглядаючої ради. То, що при ревізії знай-
шов, то все по правді в справозданю і виска-
зав, нічого не укривлюючи. І так сказав я в
справозданю ревіз. комісії, що біліне за 1905
згідний з книгою головною, аго не ширить,
най справдливий. Сказав я, що доплати-
тор нічого каригідного не знайшли, нічого в касі
не бракує. Сказав я про несплатність сирого
білінею першого доплати з білінею Дир-
екції, іменно що до позички „каса“ ріжні-
що о 139 кор., як ріжні, що Дирекція то-
ту ріжницю вказала записану в книзі лікві-
даційній folio 380 dno 31 12 1905. Ч. по-
ліцій 4463 і 4464, що я стверджу. Призначо
при тім, що сирій біліне доплати-
тора був споряджений 20. лютого 1906., коли ще ра-
хунки в книгах не були замкнені. Дальше
сказано було у звіт ревіз. комісії, що інвен-
тар не згідний з книгою головною, і так инвен-
тар уклад менший о 23 кор. 40 сот. Інвен-
тар вказів згідний. Інвентар скритичних позичок
менший від головної книги о 416 кор. При
ревізії обяснено мені, що се є книга бухгалте-
ра, що в книзі контовий позичок в р. 1905.
о 373 кор. біліне, іменно законтував в скрип-
тах Ч. 16620. 100 кор. яко податок, і тих сто
корон сплатив в книзі при наведенні чисті
контові, бо довжник п. Кампій з Водосілля
заявляє і при відчитуваню справозданя се
голосно заявив, що тої суми не сплатив, от-
же ріжниця в дійсности є о 273 кор. Се все
оба доплати-тори знайшли і оден савіт і раху-
вав 16 днів; і се є, якщо член ревіз. комісії
знайшов та на загальних зборах 10. червня
с. р. предложив з тим, щоби по оправданю
Дирекції до ріжниця в інвентарях усте-
но абсолютній за рік 1905. Таке було за-
кінченє моєї бесіди, ніколи, що я в дійсности
не був укладник допису, то може би подя
не була написана.

Звіт комісії ревізійної річни виключно
адміністраційного року 1905; а термін пла-
тності запислених в попередніх дописах век-
селів припадає на 15. лютого 1906. до 1. цвіт-
ня 1906., отже ніяким чином не поспадати
вони під адміністраційний рік 1905. І о тім
я також говорив у звіт, що суть помилки,
появлені бухгалтером і шалити книзі; та
таким помилкам начислени на виплату 19, так
в процентах як і в капіталі, декуді таж, що
ніхто там не розберє. Дирекція віднала прі-
ревізії, що є пересекрєтним починив бух-
галтерію.

Отже як на дві години. Я бачу, що ви-
говорив.

Що-до спільні двох осіб, що-до записів
квартальних, що-до помилки, їх платити,
взагалі несправедливо справу — се то ревізій-
ної комісії не належить, а скорше до пред-
сідателя, до членів наглядаючої ради, до
цenzорів, до інконтруючої комісії. Звіт ревіз.
комісії тичин р. 1905, се є раз повторюю-
ї і несправедливості, які відкрили оба доплати-
тори за той рік. Звіт за 1905. і несправедли-
вости, які би були, як дожаю на рік, буду
про них говорити яко член ревізійної комі-
сії; прошу прийти та ласкаво послухати. То
лиш скажу, що школа було кричати „лож“
і „Вас обманюють“, а лухше було патрєвати
на становнику і критикувати що сили цілу
господарку, не поминаючи і наглядаючої ра-
ди і інконтруючої комісії, що за мало бави-
лась в рахунки, мало додавала, мало спра-
вджувала рахунки, а до помочи аж доплати-
рів завивала, а забула про се, що люди ни-
гадали рахункову машину; тількиж і з рою
треба сидіти та рахувати.

Критицизму за багато, а за мало відваги там, де її треба. Тільки вияснення правди щодо справоздання ревізійної комісії. Скажу вкінці, що на загальних зборах були відчитані так оба звіти люстраторів як і оправдані Дирекції на починенні її заміти.

Евгеній Гамкеніч, член ревізійної комісії Задаткового Тов-а в Зборіві.

3 Росії.

Телеграми.

Лондон. "Times" довідує ся, що тепер в Петергофі радять над проектом заведення в Росій диктатури. Однак диктатором не буде якась поодиноким особа, але ціла колегія, зложена з кількох осіб. До цієї диктаторської колегії увійшов би презес міністрів. Століпін заохочує, щоб сей проект прийнято; але протидіють ся тому реакційні політики, кажучи, що така колегія диктатура не буде досить енергічна.

Петербург. Проект оголошення диктатури відкинено, політичний его на випадок розвизання другої державної палати.

Петербург. На найблисший рад в Петергофі мають обговорити справу введення важких змін в конституції.

Відень. "Magdeburger Ztg." доносить з Петербурга, що цар не згодив ся на димісію Століпін.

Берлін. До тутешніх днівників доноситься через Париж, що генерал Трепов понав у царя в неласку. Цар подякував Трепову за його службу, а то тому, що не вмів перешкодити замахам на Століпін. Називають уже ріжних кандидатів на становище команданта царської палати, однак ці кандидати не мають вигідлив на іменоване, бо цар такі іменованя полагоджує сам, не засягаючи нічийої ради.

Петербург. З Варшави доносять, що всі чужі підаки, котрі потерпіли шкоду через над'ужити жовнів у Лодзі, одержуть відповідне відшкодуванє. То само відноситься до заграничних підаки в Білостоці.

Берлін. Сюди доносять з Петербурга, що петербургський губернатор повідомив обіжником усі повітові влади в губернії, що революційні організації рішили вислати до петербургської губернії, а також і до сусідніх губерній понад 600 емісарів для зрешовлювання хлопів. Революційні мають також намір дня 23, або 28. с. м. розпочати генеральне безробітє. Губернатор припоручає начальникам повітів, щоб ужили як найострішших средств до увязнення згаданих емісарів.

Берлін. До "Berl. Loc. Anz." доносять з Петербурга, що у всіх внутрішніх російських губерніях показали ся відозви революційністів до хлопів. Ці відозви визнають селян, щоб не платили податків і не давали рекрут. Най чекають — каже відозва — як збере ся дума, і най будуть переконані, що як дума, так і робітники по містах прийдуть з помічю хлопам, щоб їх увільнити від гнету правительства.

Варшава. На генерала бригади Думенкова революційністи виконали замах і тяжко его зранили.

Гельсінґфорс. Командант 22. корпусу бар. Сальца заманив одному жовніреві зпоміж засуджених за бунт в Свеаборгу кару смерти на доживотну в'язницю, трем на 20 літ, шістьом на 15, а иншим жовнірам і двома хлопам на 12-цять років примусових робіт.

Петербург. Тутешні днівники доносять, що поліційна адміністрація викрила в Петербурзі дві фабрики бомб.

Берлін. До "Berl. Ztg." доносять з Петербурга, що повстанє в Либаві було поважніше, ніж то офіційально телеграми доносять. Лотискі революційністи будували барикади і стріляли до війск так, що військо мусіло атакувати багнетами і здобувати дім за домом, барикаду за барикадою. На барикадах боролося багато жінок. Борба тривала дві години. На улицях лежить багато ранених і убитих. Повстанці надіяли ся, що прийдуть їм з помічю моряки; однак ці ступили по стороні правительства. Лотискі революційністи рішили вимордувати всіх пасторів, і дійсно послідніми днями спалили багато домів пасторів і кількох пасторів враз з родинами замордували.

Москва. "Русское Богатство" приносить подробиці утєчі Бєленцева. Утік він ось в який спосіб: В поїзд, котрий їхав, находило ся 15 его спільників. В кльозеті, до котрого Бєленцев вийшов було приготіване друге одіне. Бєленцев перебрав ся в те одіне, вийшов і від'їхав тим самим поїздом до Петербурга, а відси через Фінляндію до Лондону. Показало ся, що товариство взаємного кредиту в Москві ограбляло соціальні революційністи. Гроші виллили до каси партії. Знайдена при Бєленцеві квота 40.000 рублів була призначена для заграничного комітету.

Оповіщенє.

Передвиборчі збори Русинів-виборців міста Золочева і Бродів, які відбули ся в Золочеві дня 26. серпня а в Бродях дня 2. вересня с. р., рішили одногласно поставити своїм кандидатом при доповнювальних виборах з округу виборчого міст Золочів-Бродів, розписаних на день 14. вересня с. р. п. Михайла Балтаровича, ц. к. радника окружного суду в Золочеві.

На тій основі оголошуємо кандидатом на округ виборчий Золочів-Бродів п. Михайла Балтаровича

ц. к. радника окружного суду в Золочеві і визнаємо всіх виборців-Русинів міст Золочева і Бродів, щоби дня 14. вересня ступили солідарно до урни виборчої і віддали свої голоси на сего кандидата.

Маємо надію, що так руска інтелігенція як і наше славне руске міщанство обох міст сповнить в той день вибору чесно і достойно свій народний обовязок.

Від виборчої рускої організації міст Золочева і Бродів:

За комітет виб. золочевський: *Льонілін Рожанковський. Д-р Евген Левицький.*

За комітет виб. бродський: *Василь Бережанський. Дмитро Шустич.*

ТЕЛЕГРАМИ.

Комісія для виборчої реформи.

Відень. "Deutsch nationale Correspondenz", котра удержує безпастанні зносини з міністром д-ром Прадем, доносить, що комісія для виборчої реформи збере ся дня 12. с. м. Комісія розпочне дискусію над § 6. правительственного предложения, при чім появлять ся цілий ряд внесень в справі пленарного голосованя. По думці згаданого газети ані одно з тих внесень не буде прийняте. Їх будуть ставляти єдино в тій цілі, щоби узваленє виборчої реформи утруднити. Предсідатель виборчої комісії, пос. Польов відбуде сими днями нараду з президентом кабінету д-ром Беком.

Праці в державній раді.

Прага. "Narodni Listy" доносять, що найближша сесія державної ради розпочне ся сего року скорше, чим иншими роками. Насамперед полагоджений має бути в комісії і в повній палаті виборчий закон, почім перешле ся его палаті панів. Зараз на початку сесії предложений буде парламентові бюджет на рік 1907. Однак тому, що парламент не буде міг до кінця с. р. полагодити бюджету, буде рівночасно предложена бюджетова провізорія на першу половину 1907. Державна рада буде радити без перерви до кінця падоліста. В тім часі мають бути скликані делегати до Будапешту. Делегация сесія буде тривати три тижні. З кінцем сего року зберуть ся краєві сойми на кількадеву сесію, почім збере ся ще державна рада в січні 1907., бо є намір, законодавчий період вичерпати до послідних границь. В січні буде державна рада розвизана. Нові вибори будуть розписані імовірно на марець, а то ня день 25. марця 1907. Тоді відбудуть ся вибори в цілій Австрії, так щоби нова палата могла зібрати ся з початком цвітіння 1907.

Угодові переговори.

Будапешт. Президент кабінету д-р Векерле відбуд в Геркулесбаді довшу конференцію з Францом Кешутом. Раджено над справою угодових переговорів з Австрією, котрі небаром мають розпочати ся у Відні.

Углеві страйки. Бійки.

Будапешт. Між страйкуючими робітниками в копальні угля в Петросені а війском прийшло до кровавої борби; 170 осіб ранених. Вночі увязнено провідника страйкуючих Гуляча і его 15 товаришів. Нині наступлять імовірно дальші арештованя. Страйкуючих є 7.000.

Бріск (в Чехії). Страйк робітників в копальнях угля ширить ся; обняв вже також шиб "Габсбург".

Прага. Радник намісництва Репріх виїхав до страйкових ревірів в північно-західних копальнях угля. Дотепер страйкує 3.700 робітників.

Зїзд славянських „Соколів“ в Загребі.

Загреб. На всеславянськмі сокільськмі вічу пос. Кльофач виголосив бесіду, а в ній робить закид Австрії, що удержує шпільгунів на Балкані, і ті хотять перешкодити славянськмі солідарности. Також подорож цїсаря до Босни має на цілі відвести Босанців від солідарности з иншими Славянами.

Торговельний договір з Сербією.

Відень. Урядово заперечують вістям, будто би австро-угорське правительство хотіло заключити з Сербією торговельний договір лише під тим усівїєм, що буде заключена ветеринарїйна конвенція.

Замовленє набойв.

Відень. Сюди прибула комісія, зложена з грецьких офіцерів, щоби замовити 3 мільони набойв до 100.000 маніхерівських карабінів, замовлених уже перед тим у фабриці в Steyr-i.

Вибір генерала Єзуїтів.

Берлін. Позавчера зібрало ся вечером конкляве Єзуїтів в цілі вибору нового генерала на місце помершого о. Мартіна. Імовірно буде вибраний генералом генеральний вікарій о. Фреді.

Хінська конституція.

Пекін. Цїсар видав декрет, котрим прирікає заведенє конституції тоді, як нарід до

неї дозріє. Декрет заповідає також реформу адміністрації. Юаншїкай перебував тут кілька днів і брав участь в нарадах над проектом конституції.

НОВИНКИ.

— Про рускі паралельки в польських гімназіях пишуть нам: В ч. 171 „Діла“ в статі під заг. „Нумо солідарно“ радить ся родичам вносити поданя до кр. шк. ради, щоби заводили по мисли зак. з 22 червня 1867 паралельні рускі класи в польських гімназіях. Як вже було в своїм часі в „Ділі“ подано до публічної відомости родичі 30-ох учеників 1-ої гімназ. класи в Стрию внесли були в перших днях вересня 1905 поданя до кр. ради шкільної, щоби по мисли вище покликаного закона завела рівнорядну першу класу з руским язиком викладовим. І що-ж зробила кр. рада шкільна з тими поданнями? Відступила стрийському старосту до „урядованя“, а се завізвало родичів до переслухання. Пішли терміни, протоколи, допити, чи самі підписували, хто їх намовив, нащо їм рускої паралельки і т. д. Коли запитані відповіли, що з власної волі поданя внесли, що своє жаданє опирають на законі а жадують рівнорядної рускої класи для того, що в рідній мові їх синам легше учить ся, відповів комісар староства, що їх поданя не будуть узгляднені, і поради їм записати своїх синів до рускої гімназії у Львові, Коломиї, Тернополі або Перемишлі. На заміт родичів, що до тих гімназій своїх синів посилали не можуть і се би випало задля віддаленя за дорого, плів їм далше п. комісар нісенітниц і вакичив послуханє заявою, що рускої паралельки в Стрию не буде. По пів році в лютім 1906 отримали родичі свої поданя з рішенем кр. ради шк., що по мисли закона з 22 червня 1867 вона не компетентна творити рускі паралельки, тільки краєвий сойм (sic!). Так поступають наші сердечні опікуни з жаданями Русинів, опертими на законі! При такім стані річий ми в нашій вітчизні, ми автохтони рускої землі, не маємо жадного способу усунути ту велику кривду, що наші діти змушені побирати науку в польській мові ad majorem Poloniae gloriam, а в своїй рідній їм заборонено, хотяй се держава конституційна. По довголітніх трудах, сотками славних петиціях, острій борбі соймові успіхи ми осягнути станиславську гімназію; чи на тім конєць? Полякам дають на Мазурах гімназії і реальні школи в кожнім майже драгичівім містечку без тих усіх заходів! Чи маємо знов ждати вісім літ на нову гімназію? — Г-ц.

— В конц. шкільній музичній Олені Прокешиной ул. Сикстуса ч. 62. зачали ся вписи 1. вересня. Курс висший гри на фортеп'яні вести буде Гонора Прокешинова, довголітня учениця проф. Лешетичкого у Відні, уділяти також буде співу сольового яко учениця проф. віденьської консерваторії Габека. Вписи відбудуть ся щоденно від 4—6.

— З Яворівщини пишуть нам: Дня 19. серпня с. р. відбули ся загальні збори „Читальні Прогрєсви“ в Бунові, на котрі прибули також запрошені відпорушники сусідніх читальнь з Яворова і Краківця. Збори відкрив відпорушник філії Прогрєсви з Яворова П. Загаєвич, котрий красноричивою промовою задрів зібраних членів до дальшої народно-просвітної праці, чудуючись героїству селян, що мимо нечужаних межуособиць, які межі членами читальні заробив місцевий парох о. К., читальники-селяни, полишені всякого інтелігентного проводу, самі потраплять собою кермувати, чого дали наглядний доказ, виказуючи гарний дохід з читальняної крамниці. Бо треба знати, що відколи основатель читальні о. Наклонич переніс ся на иншу парохію, то его наслідник о. К. не тільки не обняв проводу читальні, але ще уживає всяких способів, щоби її розбити а на її звалищах збудувати якусь кацапско-хрунівську твердиню. Однак свідомі селяни, стоячи кріпко при своїм народнім прапорі, не улягли „вляніям“ свого теперішнього пароху, а противно, вибравши з поміж себе голову читальні в особі чест. селянина Стефана Куновичкого, управляють читальнею самі, і треба признати, що читальня розвиваєсь знаменито мимо таких перепон, які їм ставляє місцевий парох, котрий власне в тій цілі, щоби унеможливити розвій читальні та крамниці, в порозуміню з своїми нечисленими приклонниками, побудував перед самими вікнами читальняної крамниці будинок і заложив в ній sklep, не надавши ему жадної назви. Та злобна діяльність кацапів може обурити кожного чоловіка, бож у Бунові є аж п'ять sklepів жидівських і положених при громадських пляхах, а перед жадним з них нема такого кацапського будинку, лише як-раз перед крамницею читальні „Прогрєсви“. Честь вам члени бунівської читальні, за вашу витривалість і працю! — Сусід.

— З Ярослава пишуть нам: Загальні збори тов-а „Родина“ в Ярославі відбудуть ся дня 8. с. м. о год. 5. по полудні в комнатах Рускої Бєсїди. Цілю сего товариства є зібрати разом класу робітничу і міщанства, котра доси на жаль блукалась по польських „Гвєздах“ або вела жите осібняком, коли не по кнайпах. Сподівати ся належить, що так міщани, як і робітники зрозуміють вагу громадянського жита і охотно впишуть ся в члени „Родини“, де гомоти-ме рідне слово і рідна пісня. Тим більше належить ся нам гуртувати і освідомляти ся, що ворожий напір сильний, бож вже сотки, а навіть тисячі наших братів покинули свою бєсїду і навіть покидають релігію та стали ренегатами. — Дня 11. с. м. о год. 5. по полудні відбуде ся знов засіданє ради надзираючої Каси задаткової „Добробут“, щоби

вже раз касу сю увести в жите. Вправді були ріжні заходи ворові, щоби ся каса не побачила світла божого, та витривалість все покаяла і на окраїнах стане твердиня руска, котра повинна зібрати весь руский грїш, щоби могла прийти в поміч визискуваним селянам. — О год. 4 того самого дня відбуде ся нарада відпорушників повітової організації.

— Рєвізія і арештованя в редакції „Громадської Думки“. „Кієвская Заря“ доносить: „Вчера (т. є. в п'ятницю, тамтого тижня, — Рєд.) около год. 6. рано в льоткинях редакції української газети „Громадська Думка“ явилась поліція і жандармські урядники в цілі переведеня рєвізії. Вступні рєвізії були переведені поліцією в мешканю завідаєтеля книжкового магазина „Кієвской Старини“ д. Степаненка, в друкарні Н. А. Гирича, де печаталась „Громадська Думка“, і у д. Виноградової, котра занималась перекладами і коректою. У д. Степаненка поліція не нашла нічого нелегального і взяла у него лише два листи з его кореспонденцій, єгож самого полишено на свободі. Рєвізія в друкарні почалась о год. 4. зрана і тривала до год. 6. Поліція не конфіскувала числа газети, котре як-раз друкувало ся, лиш перевела дуже строгю рєвізію в самій друкарні, однак без ніякого успіху. Рівночасно відбувала ся рєвізія у д. Виноградової. Вправді в її мешканю нічого не найдено, всеж таки велено їй удати ся з поліцією до редакції і там отворити шуфляду свого стола. З сего і почала ся рєвізія в редакції „Громадської Думки“. Поліція перевела докладну рєвізію у всіх шести комнатах редакції „Гр. Думки“. Викрито всілякі заказані виданя в українськміх язичі: виборську відозву, маніфєст до армії і фльоти, виданя української радикальної партії, справозданя з всеросійського хлопського з'їзду, програми всеросійської „хлопської спілки“ і т. н. При рєвізії в столах співробітників найдено оден набитий револьвер. Рівнож забрано з шуфляд всю переписку співробітників, їх рукописи та спис співробітників. Тоді зараз пісано до мешкань співробітників відділи поліції, щоби і там перевести рєвізію. Редактора Матушевського не було як-раз в місті. Поліція перевела рєвізію у его заступника Ефремова. Також переведено рєвізію у служачого редакції, і найдено 5 пудів заказаної літератури. В мешканю співробітника Жука найдено також багато нелегальної літератури, головно соціал-демократичної. Жука поліція арештувала, так само як і співробітника Холіча, у котрого рівнож найшли заказані брошури. Всіх, котрі в часі рєвізії зайшли до редакції, задержувано і піддавано рєвізії, а декотрих арештовано. Взагалі в редакції „Думки“ було рєвідованих 10 людей і в наслідок сего арештовано співробітника Квасинського, Воронина і незвісну панну, котра не хотіла подати свого назвища. О год. 6. по полудні поліція опечатала поміщенє редакції і відійшла, полишивши городового для охорони“. „Кієвскіе Отголоски Жизни“ описуючи сю подію додають єще, що арештований служачий зове ся Войтенко, що крім д. Виноградової арештовано ще і д. Пйотровську і що „редакцію опечатано, а газету закрито на час воєнного стану“. — Додаємо, що дня 1. с. м. відбула ся строга рєвізія в редакції „Кієвських Отголосков Жизни“ і в редакції „Кієвской Зари“. „Шершень“ мабуть не виходить, бо его від давна вже не дістаємо.

— Нєщаслива пригода. З Щирця доносять о нєщасливій пригоді, яка сподїяла ся в віддалєнім від него о три милі Толізіві, де сими днями відбували ся маневри. Ото оден з капралів найшов на полі вистрілену арматню кулю, котра не експлюдувала. Кулю сю приніс він до дому і положив на кухню. В якийсь час потім куля ненадївно експлюдувала і відорвала капралєви обі ноги а війскового кухаря смертельно зранила.

— О мандат по пос. Бiku. В Бродях відбули ся дня 1. с. м. виборчі збори скликані посадиномком міста д-ром Рітглем. На сих зборах мали бути обговорені жаданя, які належить погасити будучому послову. Офіційально зголосили свою кандидатуру: д-р Корнєфельд з Відня, д-р Шганд (сіоніст) з Львова і д-р Розенман, рабін з Фльорісдорфу. Часть бесідників промовляла за тим, щоби послом з Бродів був Жид, але щоб належав до польського кола. Сему спротивили ся соціалісти і сіоністи. Вкінці вибрано тіснійший комітет, котрий має заняти ся приготівленєм до виборів.

— Нове королівство. Европа дістане мабуть неважком нове королівство. Данський король носить ся з наміром прибрати в найближшій часі титул короля Ісландії. Доси має сей остров лиш свого міністра в Копенгазі, а самим островом править королівський намісник. Тепер Ісландії висказали бажанє, що хотіли би бути тіснійше злучені з Данією, а король тронутий їх преданністю згодив ся на те, і заявив, що вложить собі на голову корону Ісландії. Нове королівство буде впрочім тим відзначати ся, що буде одинокою в Европі державою без армії, бо князівство Монако, а навіть рєпублика Сан Маріно можуть повелічати ся арміями; лиш самі Ісландії не будуть мати ані сухопутного війська ані маринарки.

— В Марсїлі отворено міжнародний конгрєс студентів. В конгрєсі взяли участь делегати Англії, Німєччини, Росії, Австро-Угорщини, Італії, Іспанії, Бельгії, Болгарії, Швайцарії і Бразилії. Президент конгрєсу бар. des Tournelles de Campragne розвинув програму, в котрій доказував потребу міжнародного з'єдиненя студентів. Французкий делегат в своїй бесіді заатакував російське правительство, котре позбавило студентів всяких свобод і закінчив окликом: „Най жие

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кіліньського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, f. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — У ФРАНК-ФУРТИ ГАНБЕРГІ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік 32 к. — 33 к.
на пів року 17 к. — 22 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 28 к. на пів року 14 к.
на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к.
Поодинокі число коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламісти неопечатані відають від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за є місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Росія в Галичині.

[Стаття надіслана].

„Росія в Галичині?“ — здивує ся читач, прочитавши заголовок статті. Не вживай цар-батюшка Микола II. за приміром свого предка Миколи I. вислав своїх салдатів і козаків робити „лад і порядок“ в загроженіх анархією краях австрійського сусіда? Ні; історія хоч до певної міри *circulus vitiosus*, то у своїх подробицях не повторяє ся і ніколи вже не вернеть ся, щоби російські полки були забором абсолютизму і реакції не лиш в межах імперії білого царя але і на ціллім континенті європейським. Хоробрість і вірність російської армії належить до історії, і сам цар давно перестав бути диктатором і оборонцем європейських тронів, підмудлених революційними струями; а навіяки сам став безсилим манекіном, що тремтить кожної хвилини, щоби його „вірні“ війська не пішли слідом римських преторіан або війська Людовика XVI. Отже можемо бути спокійні, що не побачимо серед себе, як наші предки з 1848. року, салдатських шинелів; о якісь оружій інтервенції нема і бєсєди, а повисший заголовек поклав я ради великої аналогії у відносинах, особливо адміністративних, по тім і по сім боці Збруча. Досить пригадати собі, що у нас і там за кордоном самоволя адміністративної бюрократії *suprema lex*, а писані закони є хіба на те, щоби їх обійти або і знасилувати. Аналогія є не лиш в адміністрації. В Росії на основі адміністративного або судового приговору цілі легіони покованих людей машинують „владимирським путем“ в Сибір; у нас в Галичині без ніякого приговору, на основі самого підозріння, судді велить милими гнати „своєбідних“ горожан, обдертих, босих і голодних, покованих парами, в асистенції жандармів і війська; навіть усмиряване „збунтованих“ хлопів і робітників при допомозі пороку і олова і тут і там нерідко поява. Одним словом: аналогія повна; ріжниця лиш та, що в Росії інквізиторі умиряють в параді, при акомпаніменті революційних куль і гуку бомб.

Такі думки, такі порівняння насунуть ся кождому з нас, хто порівняє події останніх літ в Галичині. *Russce* за насз і *wasz* *wol-pość* допускають ся на нас стілько насильств, такої тьми безправств, що обговорити їх або списати далеко-далеко переходить сили одної людини.

Субстратом нинішньої статі є звисне ширшому загалові брутально і безправний арештований і безправний засуд о. Петра Петрицького, руского пароха з Колоколина в Рогатинщині. Замічу тут, що поступоване при арештованні о. П. П.-ого, описане в „Ділі“, є згідне з дійсністю і ще за мало драстично змальоване. Позволю собі коротенько сю справу освітити з юридичного боку.

Що-до засуду о. П. Петрицького, виданого на основі поліційного патенту з 20.

цвітня 1854. р. В. з. д. ч. 96. делегованим з Львова на страйковий терен концепістом намісництва д-ром Кантором за те, що о. П. П. в читальні в Чагрові мав допустити ся обиди жандарма Ізидора Дерейка, то засуд сей незаконний з формальних причин, бо обиди урядуючого урядника чи слуги державного (і жандарма також) творить *delictum*, обняте кодексом карним, а всі делікти з карного кодексу має судити єдино компетентна в сім разі власть судова. Впрочім у нас є позитивний припис в артикулі 14-ім державного закону основного о власті судейській з 21. грудня 1867. В. з. л. ч. 144., котрий *expressis verbis* постановляє, що „вимір права відділяє ся від адміністрації у всіх інстанціях“; тим самим д-р Кантор не мав права фєрувати згаданого вироку, а фєрувавши, допустив ся надужити урядової власті з § 101. зак. карного, загроженого криміналом до 5 літ. Чи однак строгий прокуратор бережанський п. Роєцькі, звисний у нас зі страйкових процесів, потягне д-ра Кантора перед судові кратки, сумніваю ся, бо звисно, цілком лояльний закон д-р Кантор. Дивний також в наших галицьких відносинах і небувалий поспіх в залагодженні відклику о. П. П.-ого, бо до кількох днів намісництво вирок в основі затвердило, зносячи кару арешту з 8 днів на 3 дні, а д-р Кантор до 24 годин при помочи сили жандармів і драгонів виконав єго, допускаючи ся при тім знов надужити урядової власті з § 101. зак. кар., порушення арт. VIII. осн. зак. держ. з 21. грудня 1867. р. В. з. д. ч. 142., згідно переступства з § 6. зак. о охороні особистої свободи з 27. жовтня 1862. В. з. д. ч. 87. Засуд сей і поспіх свідчать ясно, що галицькій ц. к. адміністрації ходить о цілковите знищення о. П. П.-ого, котрий своєю завазистістю і консеквенцією до скажених доводить галицьку шляхетню з її пахолками і ц. к. адміністрацію; тому всіми силами старає ся вона спровокувати всімами шанками о. П. П.-ого, щоби, спровокувавши, мати відтак підставу до повного знищення невинного чоловіка. *Nie honowogo, ale zdrowo!* Справді треба мати залізні нерви, щоби запанувати над собою в таких ситуаціях, як се було з о. П. П.-им; і коли би так хтось з горячийшою кров'ю пішов за юридичною тезою з § 19. код. цивільного, що „*vim vi repellere licet*“, то готовий, злочин і ціль наших ворогів що-до даної одиниці осягнув.

Що друге арештоване о. П. П.-ого було беззаконне, звисно читачам „Діла“ з того, що судія карний в Бурштині по переслуханні винувист о. П. П.-ого на волю, не знайшовши в єго поступованні ніякої вини.

Так само була би скінчила ся історія з обидою жандарма, коли би справу рішав суд (а се повинно було бути), а не поліційний урядник; бож слова: „ви не можете знаходити ся в читальні; ідіть на село пильнувати порядку“ ще не є ніяка обиди.

Ще одно. При самім арештованні і ескортованні о. П. П.-ого (не входячи вже навіть, чи арештоване було узадане чи ні) д-р

Кантор поступив брутально і незаконно, проти виразної постанови обов'язуючої процедури карної з 1873. р., котра приписує, що при арештованні повинно уникати ся всего, що могло би уймати чести або добрій славі арештованого, а тим більше при арештованні повинно уникати ся всего того, що давало би причину до публичного згіршення.

Засуд о. П. Петрицького се не якийсь спорадичний випадок самоволі адміністративної власті в Галичині, се лиш оден епізод безпощадного, систематичного нищення сею властю всіх свідоміших чинників рускої суспільности. Нищенє се закрєплене на велику скало, сягає від народної школи, від найбільшого селянина до людей стоячих на визначних суспільних становищах. Примірів знайдемо багато, особливо в літах, коли наш народ своє жите зазначив живіше, як: в р. 1895, 1897, 1902, 1905 і 1906. Чи ж нема, спитає хто, ніяких средств легальних, що спинили би сей розбій на нашій народі? Є; а се в першій мірі сильна організація політична, ширене свідомости горожанської і національної серед найнижчих верств народу, витягане і мальоване як найяскравішими барвами кождого надужити адміністративного, повний товариський бойкот всіх урядників адміністративних і т. д.; про дальше ідучі средства не говорю. При сім кождий акт надужити повинно обговорювати ся на довірочних зборах даної місцевости чи повіту, бо кождий такий акт є сильним атутом в наших руках, а над міру дразнячи наші нерви, може загріти нас до інтензивної, горячийшої борби, може стати товчком до переведення сильної локальної політичної організації народних мас. На вічах і зборах повинні референті обговорювати варварські приписи адміністративних карно-поліційних законів і розпоряджень, в переважній більшості виданих ще за пановання реакції і абсолютизму в цілі спинення поліційним терором нових ідей, домагати ся їх знесення і заступлення одноцільним кодексом карно-адміністративним і одноцільною процедурою адміністративною, якої досі у нас нема; домагати ся дальше видання окремого закона, що би вироки чи рішення властей адміністративних засуджених міг опосередкувати перед властю судовою під тим зглядом, чи вирок або рішення є в законі узадане чи ні (так є пр. у Франції). З окрема треба домагати ся як найскорішого знесення поліційного патенту з 20. цвітня 1854. р. В. з. д. ч. 96., котрим наші староства найчастіше шанкують, накладаючи на селян карні грошеві, а на інтелігентний арешт (прим. д-р М. Новаковський, д-р В. Бачинський, п. М. Губчак, п. Західний, о. П. Петрицький і т. д.).

Вертаю ще до справи о. П. Петрицького.

Духовенство руске рогатинського повіту на зазив о. дек. Городецького з'їхало ся до Рогатина д. 29. серпня с. р. і по представленню справи о. П. Петрицького та по пе-

реведенню живої дискусії прийняло однолосно такі резолюції:

„Руске духовенство рогатинського повіту, зібране на довірочних зборах в Рогатин д. 29. серпня 1906. р., видаючи, що ц. к. власть адміністраційна в Галичині, в цілості знаходяча ся в руках чинників ворожо настроєних для руского народу і єго духовенства, на цілій лінії систематично веде завзяту борбу проти тих руских священиків, що виступають проти деградаційного пановання верховодячої в краю класи, і констатуючи, що брутальне і незаконне арештованє о. П. Петрицького з Колоколина се лиш оден епізод згаданого плянові і безпосередної борби, — ухвалює:

1) зазивати загал руского духовенства в Галичині, щоби посредством мітрополічного ординаріату у Львові віднесло ся до апостольської нунціятури при ц. і к. дворі у Відні з просябою, щоби апостольська нунціятура в дилломатичній дорозі поробила відповідні представлення в центральнім правительстві у Відні в цілі усунення безправств, яких на руско-кат. духовенстві допускає ся галицька власть адміністраційна;

2) з окрема що-до незаконного арештованя о. П. П.-ого і на скрізь брутального поведєня інтервенційних при сім чинників, особливо концепіста нам. д-ра Кантора, ухвалює уповноважити президію зборів іменем зібраного духовенства заложити рішучий протест у президента міністрів бар. Бека, поминувши при тім гал. намісника гр. Потоцького, котрий затвердженням незаконного засуду на о. П. П.-им вдер ся в область компетенції ц. к. судів і тим сам допустив ся порушення основних законів конституційних;

3) звизає президію руского клубу парламентарного у Відні, щоби в справі незаконного арештованя о. П.-ого виіс окреме запитанє до міністра справ внутрішніх і домагав ся потягненя до строгої відвічальности провинивших ся в згаданій справі намісника, урядників і жандармів, — а врешті, щоби руский клуб на найближшій сесії парламентарній поставив нагяле внесєне в цілі формального знесення поліц. патенту з 20. цвітня 1854. р. В. з. д. ч. 96. і звизаюче рівночасно правительство, щоби в як найкоротшім часі предложило державній раді проект окремої процедури адміністраційної“.

Зміст резолюції під 2) зараз по зборах переслано телеграфічно президентові міністрів бар. Бекови.

Тепер черга на прочі повіти підти слідом Рогатинщині. Як має виглядати акція у властей духовних і взагалі як зреалізувати резолюцію під 1), не будучи свідомим, не беру ся судити; се лиш обдумає хтось з посеред духовенства, бож в сім разі ходить о оборону духовника.

Такі то іділі переживаємо під панованєм польських кациків, духово споріднених з їх російськими учителями; а як довго се панованє, ся Росія в Галичині, має тривати,

Проф. Фридрих Паульзен.

Політика і етика.

(З німецького перевів: Д-р Іван Копач).

Слівце від перекладчика. Стаття, котру отче хочу подати перекладом для рускої читаючої публіки, була п. з. „Politik und Moral“ насамперед надрукована в часописі „Christliche Welt“ (з 1899 р.), а відтак передукована в 32. томі видавництва „Deutsche Bucherei“, іменню в другім тому збірці: „Zur Ethik und Politik. Gesammelte Vorträge und Aufsätze von Friedrich Paulsen.“ (Ціна томика опр. 50 феників = 60 гелерів). Мені видить ся, що розважана 60 літнього німецького мислителя можуть бути цікаві, а навіть пожиточні, і для нас, політичних „практикантів“, іменню, коли той Німець вийшов також зпід селянської стріхи — так як переважна часть наших „мислителів“ — а проте такі вибори собі імя знаменитого учителя не лише між своїм могутнім народом, але й у цілім культурнім світі. Я переводжу докладно, а від себе додаю лише пояснення там, де міркую, що вони для пересічного руского інтелігента потрібні. Також підчеркую неразрозрішеним друком ті вискази автора, котрі мені видають ся дуже важними, а котрі без підчеркнення може моглиб не звернути на себе належної уваги сего або того читача.

1.

Чи і в політиці обов'язує етика? Чи слушно жадають від політика, щоби він також у своїм політичнім діланні так як у своїм приватнім житті кермував ся вимогами е-

тики? Се є питання, що належить до найтрудніших питань практичної філософії; притакненє і запереченє стоять ту проти себе в дуже різкім противенстві...

Послухаймо наперед заперечення. В найострішій формі виступає воно — зараз таки на самім початку новочасних теорій про політику — в славній книжці Макиавелі „Про Князя.“ Князь — володар має лиш оден закон для своєї волі і свого ества: удержанє і збільшенє своєї сили; що в тім напрямі є придатне, те є також політично кінечне. При оцінюванню політичних кроків, бодай з політичної точки погляду, треба зовсім відкинути всякі згляди етичні так само, як се робить ся прим. при грі в шахи. Те що зрештою називає ся ложію, обманством, насильством, жорстокістю — належить власне до середників, якими можна набутти й удержати політичну силу; ті елементи підлягають отже в політиці, лиш технічному осудові, а то: чи

1) Niccolò di Bernardo dei Machiavelli (1469-1527), Флорентинець. історик і політик. Діло єго II ріпінє (читай: Іль принчіпе — „Князь“) появило ся перший раз друком 1532 р. В ній вияснює автор, що роздєру на шматочки і затроючу анархію Італію може урятувати лиш абсолютний монарх, котрий би хитро і консеквентно йшов до цілі без огляду на всяку мораль. Звідси хитру і безоглядну політику називаємо я до нині махіавелізмом. Погляди Макиавелі зложили ся під впливом дієних невідрадних політичних відносин в Італії в XV. віці. Хто би хотів ближше познакомити ся з тим життєм, нехай возьме до рук знамениту книжку недавню (в р. 1897) помершого професора базилейського університету Якова Буркгарта (Bueckhardt) п. з. „Kultur der Renaissance in Italien“ 2 томи, 8 видань 1902 ціна 12.50 (опр. 14.50) марок.

їх хтось ужив зручно і суцільно чи ні. „Нехай собі інші — читаємо в 15. главі „Князя“ — йдуть за вифантазованими образами державного життя, я хочу держати ся дійсности.“ А ту є так: „Князь, котрий хоче удержати ся при власті, мусить вміти бути також не „добрим“ і робити з того ужиток після потреби. Бо чоловік, котрий все і всюди є „добрий“, мусить згинути посеред такої величезної маси тих, що є недобрі.“ А дальше стоїть у 18. главі: „Нехайже отже однією журбою князя буде, як побідити і як задержати у своїх руках власть, а средства, що єго приведуть до тої цілі, все найдуць признанє і похвалу, бо товпі все імпоує лиш удача і звершений блєск; а в свєті і є властиво лиш товпа“.

Князь мусить бути рівночасно лисом і львом: львом, щоби в своїм часі міг робити потрібні насильства; лисом, щоби вмів пізнавати чужі сіти, а наставляти свої. Хто хоче бути все львом, той нерозуміє справи. Мудрий володар не може і не сміє додержувати слова, колиб воно мало вийти на єго шкоду і коли зникли причини, які єго склонили були дати слово. Правда, коли-б усі люди були добрі, то сей припис не був би добрий; але що люди — нуждарі, котрі й тобї не додержали би слова: то й ти їм не потребуєш єго додержувати“.

Те саме полченє пессимістичного погляду на людську натуру з безоглядним утилітаризмом в науці про державу маємо й у Томи Гобса: „Люди є передовсім єгоїстами; лиш

2) Thomas Hobbes (1588-1679), англійський філософ, в теорії пізнання сенсуаліст, в політиці — по-добно як Макиавелі — прихильник монархічного абсолютизму. Головні праці: De cive 1642 і Leviathan sive

de civitate ecclesiastica et civili 1651. Про Гобса написав прекрасну монографію знаменитий німецький соціолог проф. F. Tönnies п. з. Hobbes Leben und Lehre 1896 (Froemanns Klassiker der Philosophie II. tow), ціна 2 марок.

3) Arthur Schopenhauer (1788-1860), німецький філософ, пессиміст. Головне діло: „Die Welt als Wille und Vorstellung“ (перший раз друковане 1819 р.) Про Шопенгауєра є знаменита монографія професора Лінського університету Фолькекта (Volkelt) яко 10. томик згаданого що йно видавництва „Froemanns Klassiker der Philosophie“ (Stuttgart 1900).

залежить від нашої народної сили і свідомості, бо свідомість сили в народі — то смерть вампірам!

—Н—Н.

Академічний Дім.

[Допись.]

Як довідуємося, будова Академічного Дому на укінчено і комітет будови вже вніс до львівського магістрату прохання о уділенні дозволу („консенсу“) на замешкання доми. Кожного приятеля нашої молодіжки, кожного широкого прихильника нашого народного розвою мусить ся вістка наповнити великою радістю. Від тепер товариства нашої академічної молодіжки не потребують містити ся в чужих, не все відповідних на се куток; багато академіків не буде при теперішній львівській дорожнечі тратити здоров'я у вохких і темних норах. Вони дістануть до свого розпорядження гарний дім, положений в прекрасній, здоровій місцевості на згір'ю Цитаделі (на розі ул. Сувійського і Мохначого) близько університету й політехніки, приладжений — окрім мешкальних покоїв — для приміщення академічних товариств, бібліотеки і читальні, салі для відпочинку, а також академічної кухні. Молодіж, будуча суспільністю наша, дістає огнище, де може почувати себе у себе дома, де може виховувати своїх членів у здоровій атмосфері праці, висших духових інтересів, суспільних і національних обов'язків, в безстанній стичності, виміні гадок, і в тім почутті солідарності й карності, яке дає тільки таке тісне пожиття.

Дім, що займає 425 м² забудована, складається з високих сутеренів, де містяться: велика ідальна саль, кухня, лазня, пивниця, коридор і т. ін., далі з партеру, де містяться великі салі для читальні й товариського салону (сі два покої розділені рухомою перегородкою і можуть бути злучені в одну велику салью для відпочинку і зборів), покої бібліотечний, музичний і канцелярський, а вкінці й шпінгалік з особнім входом; се на випадок інфекційних недуг. Другий і третій поверх заняті мешкальними покоями: майже по рівному числі є покоїв на одного, на двох і на трьох. Коло дому є великий, ціломорговий ґрунт, де може бути заложений огорог а можна его й забудувати.

Господарем у сім домі має бути новозав'язане товариство „Академічна Поміч“, що винаймає-ме его за певний, мінімальний чинш, котрий би виставив лише на амортизацію догвіг доми. Табулярним власником Академічного Дому є Наукове товариство ім. Шевченка, котрому повірена фундація; вкінці деякі права застережені вибраним жертводавцями кураторам: не мішаючи ся в адміністрацію фонду, тим менше в господарство доми, мають вони повзати певні міри, колиб уважали, що фонд наражений на якісь небезпечности.

І так дістає наша суспільність нову, дуже важну інституцію, а дістає її наче в дарунок; майже цілий фонд (около 70.000 К) був зложений Українцями, а з Галичини не вплинуло на нього й півтретя тисячі. Свого часу деякі приятелі українського народу покористали з сеї обставини*), указуючи, мовби ся пасивність галицької суспільності була обов'язком недовіра до Наук. тов. ім. Шевченка й ініціаторів будови Академічного Дому. Розуміють ся, приятелі наші помилялись: Наук. товариство ім. Шевченка й ініціатори основання й будови Акад. Дому тішили ся за всігди довіром та симпатією нашої суспільності, а причина тої ніби пасивності лежала в тім, що суспільність наша, накликувана до інших певних потреб, доси не була звизана в справі Акад. Дому зі сторони его комітету. Однак тепер настає хвиля, в котрій наша суспільність повинна заопікувати ся

*) Зробив се перший „Руслан“, а за ним пішли деякі польські днівники.

робити те, що м о ж е. Се впливає з поняття держави; держава є прецідь найвищою ою одиницею правною і силовою, отже вона й не може стояти під жадним правом; коли би хтось мав право рішати про якусь державу з можливістю правної екзекутивної рішеня — то та держава взагалі перестала би бути самостійною державою.

А тепер же: Такі ества, котрі не є членами якоїсь правом звязаної цілості, стоять супроти себе лиш як ества природні, отже між ними може бути лиш чистий стан природний, т. зн. стан борби, в котрім одинок і безусловно рішає лиш „п р а в о м і ц н і й с ь о г о“. Борбу можна провадити ріжними способами, канонами і панцирниками або средствами дипломатії й обмотування; вона може хвилево бути укритою (latent), але вона властиво ніколи не устає. Заключення мира означає лиш перехід борби в більше скриту форму войовання; зброєння, шпигунства, перекуства, дипломатичні приготування війни не устають ані на хвилю. При закінчуванню мира обі сторони є собі свідомі того, що будуть мир держати, розуміють ся, лиш так довго, доки відновлене оружжя борби не буде мати корисніших умов, умов, котрі би оплатили ризико і жертви війни. А законом кожної війни є: ворогові всіми способами шкодити аж до повного знищення его. Отже між державами нема ані правного ані морального відношення. Керманіч держави (Staatsmann) має при ставленню собі державних цілей дивити ся лише на інтерес свого краю, а при доборі середників, що вели би до тої цілі, лише на їх суцільність і влучність. В політиці нема жадної етики.

І справді не бракує й відповідних і-непокогь ся, він каже повисші слова до неї.

сею справою, і ми певні, що вона зробить се.

Більшу половину грошей, зібраних на Акад. Дім (зши 45.000 кор.), обернено на купню згаданого великого ґрунту, що може ще містити кілька корпусів і становить резерву Акад. Дому в потрібі міг би бути розпарцельований і проданий. Але се була би сумна конечність. Маючи по тім купні всього лише коло 25.000 кор., комітет не рішав ся приступати до будови, тим більше що ціни на будівельні матеріяли як-раз були дуже зросли. Однак накликувана до безплатного розпочинання будови, що давали ся чути в пресі й серед суспільности разом із запевненнями, що суспільність певно прийде в поміч Акад. Дому, скоро тільки будову розпочнеть ся, спонукали перед роком комітет розпочати будову. Тепер окрім затягнутої будівничої позички має він до заплаченя за будову разом з укладенням центрального огрівання і водопроводів зши 20.000 кор., а не менше того потреба на умебловане доми. Надіяти ся жертв з України не можна: змінили ся обставини, явили ся свої потреби, фінансова криза підтягла фонди. Та зрештою, що за охота Українцям ложити дані жертви на ціль будь що будь „локальної“ натури, тим більше коли галицька суспільність (не входячи навіть в оправдані мотиви) виказала до неї невелике заінтересоване. Навіть не випадок звертати ся до них по дальші жертви; сеж ідлі галицької суспільности: подбати про свою молодіж.

І подбати треба невідкладно! Для досягнення поставленої Акад. Домом цілі дуже важно, щоб він не мав інших тягарів окрім довготермінової, гіпотечної позички. Ціль фундації: дати академічній молодіжці здоров'я, вигідні, а притім як найдешевші помешкання, так щоб се було для неї великою полекшою в тяжкій нерозборі за своє удержане на час студій. Нема-ж бесіди про якусь ренту від вложеного в Акад. Дім капіталу; дім треба наймати за такий чинш, яким би можна покрити рати позички, кошти консерваций будинку і інвентаря та податки, якби від них хоч в часті не вдало ся увільнити інституцію, що-до свого характеру добродійну. Отже коли на Акад. Домі не буде інших тягарів окрім гіпотечної позички, то молодіж буде за нього платити не більше як половину такого чиншу, який звичайно беруть власителі домі, і мати помешкання більш-менш за половину звичайних львівських чиншів. Але як би окрім гіпотечної позички прийшло ся комітету ужити дорожнього і короткотермінового векселевого кредиту в сумі 30—40 тис. корон, тогді і чинш за дім підніс ся значно, разом із чиншом зросли би й податки (котрі у вільні літа доходять до 20 прц. чиншу brutto) і помешкання мусіли би бути такі дорогі, що ціль Акад. Дому не була би досягнена.

Як бачимо, в сім році більш ніж колинебудь справджується ся пословиця: bis dat, qui cito dat (два рази дає — хто дає зараз). За кілька тижнів буде обчислений біляс Академічного Дому і усталений чинш із нього; отже дуже важно, щоб адміністрація знала тоді, о скільки може числитися на підмогу нашої суспільности в сплаті догвіг, які лишать ся з будови і удержання Акад. Дому. Ми не сумніваємо ся, що наша патріотична суспільність, що нераз уже складала ся на суми далеко більші, тепер прийде Акад. Домови в поміч. Наші товариства економічні й гуманітарні, а також громади й виділи повітові, де засідають патріоти Русини, чей не залишать підняти сю річ і прийти зі скорою й щедрою помічю сій справі, не дадуть їй звихнути ся через брак такої, розмірно все таки, хоч би й на наші засоби невеликої суми. Була би се невіджалувана шкода, коли би Акад. Дім через рівнодушність нашої суспільности не був поставлений так, як повинен бути поставлений, колиб відразу опинив ся в тяжких грошевих клопотах та мусів пильнувати найбільших доходів на сплату догвіг. Був би великий сором перед братами

сторичних фактів, котрі відповідають „тії теорії“. Маківеллі князь — се вірний образ з дійсного життя; его герой Цезар Борджія*) зображує винятний тип італійської політики з XV. віку. В стремленні до політичної сили не можуть мати абсолютно жадного місця жадні моральні скрупули; в політиці, чи внутрішній чи зовнішній є кожне средство добре, сли лиш веде до цілі; ту нема нічо страшного (anständig) — як то й Шекспірів Гамлет показує у своїм саркастично-двозначнім представленню: „Вони“) лиш жартують, вони троять лиш на жарт, ту нема ніч а ніч страшного“. Очевидно, коли відкинено мораль яко середовищний забобон, яко готське варварство, ну то й нічо не могло бути „страшнее“. Яків Буркгардт у своїй книжці про ренесансову культуру в Італії змалював майстерно образ політичного життя того часу. І той сам Буркгардт не менше остро та імовірно начеркнув недавно в першій томі своєї „Грецької історії культури“ також образ політичного життя в старогрецьких містах — державах: В борбі міст зі собою, в борбі партій по містах, в їх стремленні до сили в зборах народних і в судах — ніхто не узнавав жадних моральних моментів: Обманство і кривоприсяга, насильства і морди, з позорами законности або й без

*) Cesare Borgia (1476—1507), син папи Александра VI, 1492 р. кардинал, зівсний ізза своєї жорстокості і моральї між іншими казан замордувати навіть рідного брата).

*) Т. зн. актори штуки, в котрій представлявано отроене короля королевою. Гамлет казав ту штуку грати перед своєю матірлю, щоб аї злемаскувати, бо вона так само строїла була его батька. А коли вона блідне і

Українцями, що їх великодушного дарунку, даного не з богатирських карманів (ми уявляємо собі Українців маґнатами, між тим правдиві дуки не дають нічого на українські ціли так само, як і наші галицькі дуки-Русини!) ми не доповнили своїми жертвами і через брак зрозуміння жертволюбности не дали ему досягнути назначену, гарну ціль.

Алеж ми певні, що того жалю й сорому не буде, бо наша суспільність не зістане ся рівнодушною до сеї справи, так дуже важної для нашої молодіжки, для нашого культурного й національного життя.

Хорватія.

В часі тяжкої борби малярської коаліції з Віднем, провідники коаліції зачали глядати за союзниками навіть між гнобленими до си народами Угорщини. Між іншим Коншт заініціював помірне між Малярами а хорватским народом. Всі уважали за певну річ, що в сій борбі хорватський народ стане рішучо против коаліції. Навіть „національна“ партія хорватська, котра через двацять літ служила вірно угорському правительству, по упадку Тіси не могла рішити ся, чи і в якій формі підпирати малярську коаліцію. Сі малярони здасть ся ждали, як скінчить ся борба малярської коаліції з Віднем, щоб відповідно до результату, або звернути ся до Відня, або на случай побіди коаліції знов виступити яко „старі і випробовані“ приятелі Угорщини.

Тимчасом хорватська опозиція, котра тільки витерпіла під малярским гнетом, нагло станула по стороні малярської коаліції і виступила рішучо против всякої спілки з Віднем. На з'їзді в Фюмі мужі довіря хорватської опозиції ухвалили резолюцію, в котрій заявили, що будуть підпирати борбу Угорщини о самостійність, в тій надії, що знайдуть попере своїх хорватско-національних стремлень. Вибори до хорватского союму дали побіду прихильникам фюмської резолюції, а зникли хорватську „національну“ партію, на котрій десятикі літ опирало ся малярське пановане в Хорватії. Фюмска резолюція і побіда резолюціоністів при виборах, були зворотом в відносинах Хорватії до Угорщини.

Коли малярська коаліція опанувала правительством, уважала своїм обов'язком виконати своє приречення, що до обсади хорватского правительства особами з кругів хорватської опозиції. Коли хорватські послы явили ся в угорським соймі, президент міністрів Векерле порозумів ся з ними в сій справі і предложив цісареві іменоване нового секційного шефа (рід краєвого міністра) при краєвим правительстві в Загребі. Хорватська національна партія і австрійські вороги коаліції порушили тимчасом всі пружини, щоб не допустити до іменованя предложенного угорським правительством кандидата. Члени хорватської національної партії все еще діяли ся, що спілка Малярів з хорватськими „резолюціоністами“ скоро розібе ся і вони назад здобудуть домінуюче становище. У Відні знов розбудув велику недовірчивість факт, що фюмські резолюціоністи ідуть руку в руку з Сербам, так з Хорватії, як і з Дельматії. У Відні не подобало ся се, що кандидат на секційного шефа був Сербом і що Серб вибрав хорватський сойм своїм президентом.

Коли минуло кілька тижнів, а номінація секційного шефа не приходила, Векерле вислав до цісара бана хорватского Пенчевича і сей остаточно привіз вижидану номінацію.

Нове хорватське правительство може нині числити на се, що більшість населеня Хорватії буде по его стороні, але мимо того его положення тяжке, і угорско-хорватська справа еще не на найліпшій дорозі до розв'язання, бо фюмські резолюціоністи не мають в хорватським соймі тревалої більшості. Против націоналістів, резолюціоністи могли здобути

них, були щоденними середниками політики — в Атенях і в Спарті і в Сиракузах; і були ними що раз більше і що раз частіше, аж вкінці римський підбій перетяв самостійне політичне життя Греків, але, своєю дорогою не перетяв нитки такої політики, тільки що вона в Римі — через величавість, постійність і самосвідомість у плянах — страждала була трошки з онтої обурюючої дрібничної злості.

Так виглядає заперечення. І треба сказати, що воно для теперішних людей не звучить так парадоксально (= дивно), як се було для передбисмарківського) покоління. Коли тоді люди були більше склонні осуджувати політичні питання після засад права і моралі, то тепер панує в широких кругах погляд: що політичні питання — то питання сили; хто має силу, той має й право кожне питання рішати по своїй волі — зовсім після онтої старої, Платоном в уста одного софіста вложеної, засади: Справедливим є те, що є корисне для міцнішого?).

(Дальше буде.)

*) Про Бісмарка може найлегше можна поінформувати ся з книжки: Bismarck-Denkwürdigkeiten, aus seinen Briefen und letzten Kundgebungen, sowie nach persönlichen Erinnerungen zusammengefasst und erläutert von Dr. Paul Linan. Berlin 1899. два томи).

*) Сі слова вложені Платоном (жив 427—347 пер. Хр.) в уста софістові Траамахови, котрий в І. книзі „Держави“ розпачався з Сократом про те, що таке справедливість. Отже він заявляв там на однім місці (р. 338 с): „Я кажу, що справедливість — то ніч іншого як лиш те, що в користе для міцнішого“.

більшість при помочи части сеї партії, котра на малярофільську резолюцію цілком не годить ся. Сею частію опозиції є давна партія Старчевича, нині під проводом д-ра Франка, котра відкидає заклочені в 1868 р. угоди між Хорватією а Угорщиною і супротив Сербії стоїть на своїм спеціальним становищі. Ся специфічно хорватська опозиція побороє хорватско-сербську коаліцію фюмських резолюціоністів і против них лупить ся від часу до часу з давнішою партією національною і хорватськими клерикалами. Старчевичани переперли онюгди в загребській раді міській резолюцію з жадаєм прилученя Боснії і Герцоговини до Хорватії. Правительство засистувало сю ухвалу. Так само не могли „резолюціоністи“ не допустити до ухвали загребської ради міської, в котрій рада торжественно запротестувала против інсталяційної промови фюмского губернатора, котрий Фюму назвав угорським портом. Старчевичани з великим трудом здержано від демонстрації против угорської хоругви на спільних урядах, а в одній місцевості лише скоро інтервенція жандармерії унеможливила з'організовану вже демонстрацію.

Окрім клопоту з Старчевичама, сею „чистою хорватською партією права“, нове хорватське правительство має еще клопоту з цілим адміністративним апаратом Хорватії. Старі, під попереднім баном виховані урядники не дуже сериозно трактують нове правительство і новий курс, бо надіють ся, що вернуть часи панованя малярської національної партії. Поки що, фюмські резолюціоністи стоять досить сильно на ногах, бо мають плечі в Будапешті. Антагонізм між Хорватією а Сербією також ослаб, від коли Сербії і Хорватії ухвалили в Задарі погодили ся і прийняли фюмські резолюції.

Коли малярській коаліції потрібний був союзник против Відня, коаліція не щадила обіцянок хорватській опозиції; коаліція кокетувала навіть з іншими націями Угорщини, навіть з брутально нищеними Словаками! Питане, чи тепер, коли малярські шовіністи вже усадювали ся в сідлі, хоч десята часть обіцянок буде сповнена. Можливе, що в дуже короткім часі фюмські резолюціоністи розчарують ся. На случай, коли надії Хорватії не сповняться, „резолюціоністи“ стратять теперішній свій вплив, а провід в краю перейде Старчевичам. Не будуть з сего вдоволені лиш ті, котрі гадали, що в Хорватії знайдуть помічника при будованню самостійної національної держави угорської.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. Міністер заграничних справ предложив раді міністрів проект примінення нових основних законів до законів тепер обов'язуючих. Нові основні закони так само, як і теперішні дають цареві виключний монополі закладати трактати з іншими державами. Рівночасно нові закони постановляють, що ані одно предложение не може стати ся правом без зіволена думи і державної ради. Крім того міністер заграничних справ вніс, аби брати приклад з інших конституційних держав. Цар буде мати монополі закладати трактати виключно політичні, натомість кожний трактат дотикаючий фінансів держави або зміни державної території або вкінці прав горожан держави буде правосильний аж на підставі ухвали обох палат.

Петербург. Міністер внутрішніх справ в Росії на свій запит, які є шанси нових виборів, одержав від губернаторів відповідь, що імовірно будуть вибрані всі бувші послы. Вразі, коли би правительство узнало тих послів нездатними тому, що вони є в слідстві, можна сподівати ся поважних розрухів. Для того думають, що правительство не буде потягати до одвічальності послів, котрі підписали виборську відозву.

Берлін. „Berl. Loc. Anz.“ дістає з Петербурга вість, що Трепов зложив свій уряд. Стало ся се тому, що генерал підупав дуже на здоров'я.

Петербург. Розширена заграничними газетами вість про хорову і димісію генерала Трепова є неправдива.

Петербург. Зівсний шеф тайної політичної поліції Рачковський, котрий відгравав визначну ролу в справі Гапона, післаний до Парижа в цілі звербованя агентів для політичної російської поліції. Верховодячі круги в Петербурзі хотять звербувати до політичної поліції самих чужоземців, бо своїм російським агентам не довіряють. Сі агенти до сеї пори не вміли перешкодити ані одному політичному замаху. Нові агенти мають служити по части в Росії, а по части мають пильнувати російських революціонерів за границею, а головню вислідити організацію транспортів оружя і амуніції до Росії.

Кронштадт. Царина вдова і вел. кн. Николай Николаевич удали ся до Данії. В порті попрачала їх царська пара, опісля на яхті „Александра“ вернула до Петербургу.

Берлін. З одеси доносять: Обігає тут поголоска, що послідній нощі викрила поліція військово-терористичну організацію, котра мала на цілі усунути всю старшину. Мабуть найдено також кореспонденцію з іншими організаціями. Зачувати, що арештовано 14 офіцерів і полкового лікаря під закидом, що проводили тайним збором жовнірів у військовім будинку. Після інших поголосок утворила ся в Одесі нова партія чорної сотні під назвою „білої гвардії“, котра видала присуд смерті на начальника міста Григорєва і на всіх ворогів чорних сотень.

Рига. Воєнний трибунал закінчив ревізію процесу проти боевої організації. 24 особи засуджено на примусові роботи від 2 до 15 років, дві жінки увільнено.

Дійсним великом поміж представою до ч...
Глобус Фріца Шульца jun. A. G. (Leipzig, Neuburg
a. D., Eger i. B., Lincolns New-York). Білім як 500
міліонів швейцарських екстратів розіймаєся від часу его
виноду по всім країнам, і навіть в найменших домах, у
кошці, в токарнях, в садівництві і транспортних, всю
ди уживають того екстракту до чистоти повітря, срібла,
міді, міді і т. п. Екстракт Глобусу владженний в най
ліпших матеріалах, особливо в єдиному правдивої кремі-
настой крейді, добуваної у ліжках копалин активної
топачності Фріца Шульца jun., є дієсно невірним
середом до чистоти металів, він скоро і без труду на-
длає гарний і тривалий полск, не руйнує і не смарує, як
має до чистоти, а безумовно ліпший від усіх плавних
препаратів до чистоти, бо ліпше чистить і є дешевший
та не має нічого шкідливого. Найкращі відзнаки, остатня
на світовій виставі в С. Луї 1904 (Grand Prix), по-
тверджують его винятні якості і повинні бути до-
казом, що екстракт Глобусу в справді найліпшим сред-
ством до чистоти металів. Дякуючи треба чистити лише
тільки екстрактом, а не іншими невідомими. Але при
купівлі треба уважати на те, щоб викупив охоронну
марку на червоній смугі, та жалати парово
екстракту до чистоти Глобусу акційного то-
варства Фріца Шульца jun.

Надіслано.

Студент прав в практичній канцелярії
ноу г. яде заняті в кан-
целярії адвокатів, нотаріальній або в на-
родній інституті найкраще в гірській околи-
ці. Згодошена для „Студента прав“ приймає
Адм. „Діла“. 778 3-3

Емер. ц. к. радник суду
Іван Виханський
о верна
канцелярію адвоката
в Золочеві
(Дім власний при ул. Косцюшка — там, де
находиться са також львівськ. тов. кредитового
„Народний Дім“) 702

Подяка.

На сім місяці скидаємо найсердечнішу подяку Веч.
Отцю Сіркові, гр. кат. співробітнику в Заднішівці (ко-
ло Підволочиськ), за безітересовне і хоронене нашої любові
донечки найдорожчої Оксани, котра упокоїла ся дня 24.
серпня 1906 р в Підволочиську.
Американці і Елечія Нісанжовські, артисти руского театру
в Бережанах. 843 1-1

НА РЕВМАТИЗМ, вистеда, постріл (ischia) і всякі
нервові порушення усемир-
яче ватирав, від 1 літ дуже розповсюджене, многими
лікарями ординоване і авторитетами признане
Linimentum Gaultheriae compositum
в правно зареєстрованому охоронному маркою
„NERWOL“
хеміза д-ра Юлія Францо, антикаря в Тернополі.
Ціна флакону 80 сот., 10 флаконів 8 К, не числячи
опаківки і оплати. — Тисячі подяк можна перепа-
нути. Діяти на день почтова вказка. Набути можна
в кожній біжній аптеці, згідно з вистіді хеміза д-ра
Юлія Францо в Тернополі. У Львові можна дістати в
аптеках Deweche's, Гей, Лавовського і д-ра Піпеса По-
ратинського. 1039 12-48

Оповіднене.

Перемішав в серпні 1906.
„Руска Щадниця“ в Перемішаві приймає вкладки
щадниць щоденні в годинах урядових і опроцентує їх на
4%, починаючи вже від сльодуючого дня по два від ж. ж. ж.
Вкладки в „Рускій щадниці“ можна складати особисто
в касі товариства, почтовими переказами, листами гро-
шевиц, чеками поштової Щадниці, котрі Дирекція щадни-
ці на жадає безвлатно доставляти, в філіях банку австро-
угорського на рахунок „Рускі щадниці“, в то-ж-рештах:
„Всильного кредиту Дністер“ у Львові, в товаристві „Сюм
кредитовий“ у Львові і „Банк зязказовий“ в Станіславіві.
„Руска щадниця“ укладає позички:
а) гіпотечних, піврічних з амортизаційними ратами
платних на 5%, на протяг літ 10—50 після вибору позича-
ючого;
б) на ломбард ефектів на 5½%;
в) на есконт векселів на 6%, на векселі переказані за
8—6 місяців платні.
Справи позичок посподожуєш можливо скоро.
Всякі інформації і друковані уряди канцелярія „Рус-
кої щадниці“ ул. Косцюшка, Народний Дім І. повер., щі-
дежно безкоштовно в годинах урядових від 9—2 год. крім
неділі і руских свята.
Цяга § 14. устава „Рускої Щадниці“, через ц. к. мі-
ністерство справ внутрішніх затвердженого, вкладає в то-
варстві „Руска Щадниця“ в Перемішаві надіють ся до
львівської канцелярії урядових, фундаційних і т. п. 834
Дирекція „Рускої Щадниці“ в Перемішаві.
Брош. о. І. Стрийський. Д-р Т. Коромі. Ал. Ярми.

На сьв.т. виставі в Ст. Луїс 1904 найвище відзначене!
381 2-4
„GRAND PRIX“.
Домагайте ся
вище:
екстракту до
чищення
Globus
на червоній паку
бо продають б-
гато безвартіс-
них наслідуювань.
Одинокий фабрикант FRITZ SCHULZ, jun Akt.-Ges. L.-Hr p
Заступник у Львові: Флоріян Кравец, Третого мая ч. 10

УЧИТЕЛЬ
органу цього товариства видає окремий довід-
ковник педагогічно-науковий виходить від 1 чер-
вня 1889 у Львові ул. Козаковського ч. 15. Прокурю-
ва річка 8 р. ціна річка 1-80 р. червоний 80 р.

„The Gresham“

тов. забезпечення на життє в Львові,
що отіть під контролею австрій-
ського та англійск. правительств.
Признаний австрійським правительством
для забезпечення в Австрій капіталів
№ 33,743.421-70.
Витяг із звіту загальних зборів, відбу-
тих 17. мая с. р. в Лондоні:
1. Загальний дохід за 1905 К 32,677.080—
2. Загальні акції 31 12 „ 223,817.069—
3. Виплачені поділи „ 515,093.054—
4. Загальна надвишка „ 7,223.290—
Ужито надвишки:
Зиск для забезпечення „ К 5,295.843—
Дивіденда і звороти „ 726.575—
Дальша резерва на есентуаль-
не зменшене стои „ 1,200.872—
К 7,223.290—
Нові тарифи в корисних комбінаціях
(обезпечення на життє, пенсію і дітям) вк-
ладає даром і охотно:
Головна агенція „GRESHAM“ для східної
Галичини, Львів, пасаж Гавсмана 3 А. 809

Коперинський і Син
Оптики і механіки у Львові площа Галицька ч. І.
проти Банку Гіпотечного на палатках плашті
Галицької поручають

Барометри аеро-
метри № 7, 8 і 10 К
калібрі по 12, 16,
20 і 24 К. — Аеро-
метри сім'ї по 12,
15, 24 і вкше. За-
разом поручаємо в найбільшій виборюючій
цінній, якій і всім якім прибори оптичні,
Всіхлі направи намагаються ся як найкраще
і найдешевше. 4115

Ученик п'ятої класи гімназ.
пошукує лекції на
сєдї. Згодошена в Адміністра-
ції „Діла“.

Рутинований концієнт пошу-
кує сей-
час посади в канцелярії адво-
катській. Інформації уділять
адвокат Др. Пирятинський і Ста-
виплавові. 495 1-4

БОТАНІКА
на явній класі шкіль середніх. Напи-
сав Іван Верхратський. 3 355
образцями в тексті. У Львові, 1905.
Ціна 3 кор. 20 г.

МІНЕРАЛОГІЯ
на явній класі шкіль середніх. А. М.
Доминський. Передає і підсудки
доповідні Іван Верхратський.
Видана друга. У Львові 1898. Ціна
1 кор. 40 г.

БОТАНІКА
на вистій класі шкіль середніх. Школа
учебника д-ра О. Ростанівського зва-
дів Іван Верхратський. У Льво-
ві, 1898. Ціна 2 кор. 4 г.

НАЧЕРК СОМАТОЛОГІЇ.
Написав Іван Верхратський. У
Львові, 1-97. Ціна 3 кор.

Спис важніших виразів
в рускій ботанічній термінології
і номенклатурі в оглядом на нау-
ку в вистій класі шкіль середніх. Зва-
дів І. Верхратський. У Львові,
1892. Ціна 60 г.

Тоті книжки мож дістати в кни-
гарнях імені Шевченка, Старий шкіль-
ській і Сейкарта (в ринку), також у
автора. При замовленні у автора що
найкраще двоє примірників на чисті-
х вишій в якій небуло комбінацій
(пр. два екземпляри ботаніки або два
мінералогії або 1 примірник міне-
ралогії і 1 Силь і т. д.) порто оплачує
сам автор. Адрес: Іван Верхратський,
професор академічної гімназії в Льво-
ві, в Домі народнім.

Оповіднене.

Стрибоний Дарунок (опо-
відання) Л. Мартовича і К. 30 с.
Душі кланяють ся (оповідання)
М. Яковича 75 с. Австрия чи
Польща (історія Русів під Ав-
стриєю) В. Будзиновського 70 с.
3 тисяч і однієї ночі: Том І.
„Купець і Іорит“ 55 с., Т. II.
„Алібаба і 40 розбійників“ 55 с.
(В оповіданні опраці за том
95 с.) 12 агітаційних брошур
Будзиновського і Мартовича і „В
Небі“ о. Бобикевича 47 с. „Хрунь
і Чорт“ В. Будзиновського 23 с.
Козаки у Ст. Руданського, в по-
всесвітнім Будзиновського 33 с.
Гайдамаччина М. Лозинського
43 с. (Ціна разом з пошлатку).
Всі ті книжки разом з пошлат-
кою 4-90 с. Замовляти у „Адмі-
ністрації часописи „СВІТ“ у
Львові“. На предіг не мож-
на ся.

Поручає ся дешево і совісно артистично
ритуальне заведення
А. Зігмана
у Львові, уліця Сикстуска ч. 14.
РОБИТИ
металевих і вачукових штампів.
Монограми, герби і всякі гравюри — вивіски ритуальні і лані, прасовані
бляхи для сторіжби і товариств. — Поручає ся як доставляє розклад-
них руских товариств і Урядів парохіальних. 649 10-62

„Буффало Біл“ софки
і фот-
театр до спавня розкладані по
найдешевших цінах поручає
Франц Цайзер фабрика меблів,
Львів, пасаж Міколая. 2-6

Заручинні перстені, шлюбні
обручки і всякі золоті та
срібні виробы поручає
Ф. Нивасневський, Львів, площа
Галицька, ч. 3. Приймає всякі
замовлення і репарації. 8-20

Улічена учениця 9 класи в
яворівському
монастирі С. С. В. синіанон
глядає лекції на сєдї на цілий
рік Згодошена під адресою:
А. В. ч. 7. в Яворові poste re-
stante. 850 4-4

СВІЖІ БОСАНЬСЬКІ СЛИВКИ
100 кг. 16 К, 50
кг. 9 К, 25 кг. 5 К, 5-кіло-
грамові поштові пакети разом
з опаківкою по 1 К 50 сот.
розсилає G. Joska, Banjaluka,
Bosnien. 807 4 6

Парня суха суха екстрю-
ована до вигід-
ного устаткування в кожній ком-
наті — на продаж. Визначені
інформації уділять о. А. Ак-
сентий в Ватківцях Буковина.
853 6-6

Огородник жонатий, б'єдіт
ний в середнім
віку, притячний у всяких га-
дувах робіт в добрих свід-
доствах і рекомендаціях,
пошукує пос. д. від 1 жовтня.
А. С. poste restante Ольшани-
ця н. З. Лотева. 870 4-4

Від 1-го вересня 1906 можна ді-
стати здо-
ровий домашній вікт цілодобний
також в менажках до д му в
ціні від 48 кор. в гору після
вимоги, вєть також до вишій-
му 1 покій фривтовий уме-
бляований в сєбній вхдом,
на жадана з віктом. — Упра-
щає ся о ласкаві взгляди Вп.
Ридимців. Адреса: О. К. Пе-
карська 9. І. пов. 2-6

Гіквідація

Спілки тапіцерів
лише до 1. вересня. Набути
м жва ще компетні сальні,
сальони, столові, диванні, пор-
тєри, фіранки, кили, мебелі
матерії, кодрри, матеріади і т.
к. Львів, Ягайлонська 3.
487 15-15

Помости

до церков
цементові, камінцеві,
мозаїкові
поручає

Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХІТЕКТ
639 ЯРОСЛАВ. 23-50

Від 25 літ славно знаний
ПЕРЕПЛЕТНИК

ФЕДУНЬО
переніс своє заведення на
ул. Оссолянських ч. 13.

Дакуючи Вп. П. Т. Публіції
за дотеперішній згляд, прому
уважно та: само і на дальше
о пославє довірі і повертє.
З поважанєм
КЛИМ ФЕДУНЬО.

Краєвий і молочарський
Союз в Стрию пошукув
сталих збдирателів на
більшу і меншу скіль-
ність десерового масла
по 2-50 К.

Поручає ся дешево і совісно артистично
ритуальне заведення
А. Зігмана
у Львові, уліця Сикстуска ч. 14.
РОБИТИ
металевих і вачукових штампів.
Монограми, герби і всякі гравюри — вивіски ритуальні і лані, прасовані
бляхи для сторіжби і товариств. — Поручає ся як доставляє розклад-
них руских товариств і Урядів парохіальних. 649 10-62

ЗАМОЄЛЕНЯ

на осінній транспорт вагоновий **ВИН**
приймає до 15 вересня

Народна Торговля у Львові

ЦІНА ВІН.
І-а при 100 літр. 50 літр. 25 літр.
Кор. 1-00 Кор. 1-04 Кор. 1-08 за оден літр
II-а при 100 літр. 50 літр. 25 літр.
Кор. 0-80 Кор. 0-84 Кор. 0-80 за оден літр
Вино самородне при 100 літр. 50 літр.
Кор. 1-20 Кор. 1-24 за оден літр
817 Франко станція Львів — бочка на числит сь. 7-10
Поручаємо також вина дорожні і знамениті
МЕДИ ПИТНІ

Щадіть і купуйте земаю!

Товариство взаємного кредиту

„ДНІСТЕР“

сшваринське зареєстроване в обмеженому поручкою
у Львові, ринок 10, II. п.

платять 4% від виадок приймає і виплачує вкла-
ди кожного дня, крім неділі і свята; уділяє позички
на 6% на гіпотечку або за поручкою; дає більші по-
зички парцелянтам на купівлю землі; одлату гіпотеч-
них позичок розкладає до 15 літ; при 30 ратах пів-
річних виводять рата на капітал і процент разом 5
корон від 100 корон.

На пократє даків бляхою або черепом уділяє
„Дністер“ позички на 5%.

Позички можуть дістати тільки члени; якщо член
може приступити тільки член Товариства безвечень
„Дністер“.

Дивіденда від уділів членських виводять все 6%.

Вкладами можуть вкладати також не члени.

Вкладки виводять 31/12 1905: К 2,072,928
Позички уділені „ „ „ 2,042,615
Уділи членські „ „ „ 162,127
Фонд резервовий „ „ „ 30,288
Цінні папери і льокації „ „ „ 257,963

З чистих зисків уділав „Дністер“ на церква,
бурси і інші добродійні цілі вже над 40,000
корон.

Щадіть і купуйте земаю!

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан 12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
„ Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
„ Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
„ Рави рускої 7-50.
„ Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
„ Станіславова 8-05.
„ Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
„ Яворова 8-18, 4-37.
„ Коломиї 10-05.
„ Рашева 10-35.
„ Тухлі 3-55 (від 15/6 до 30/9).
„ Белзця 4-50.

На Підзамчє.

„ Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25
5-30 по полудні і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно
в неділі і лат. свята), 10— перед полуд., 1-46 по по-
лудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудні (від
13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9
в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.
з Щирця від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята)
о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11-—*.
„ Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
„ Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
„ Яворова 6-00*, 6-55.
„ Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
„ Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
„ Белзця 10-45.
„ Рашева 4-05.
„ Коломиї і Жидачева 3-30.
„ Рави рускої 7-25*, до Станіславова 9-10*.
„ Перемішля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
„ Стрия 11-30*.

З Підзамчє:

„ Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40, 6-26
по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята)
9-00 перед полуднем і 12-40 по полудні, (від 1/6 до
31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-
нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по
полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудні.
до Щирця 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в
неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2-01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в
неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
товстими; поїзди нічні в означенні звідують. Пору нічна
числить ся від 6. год. вечер до 6. год. 59 минут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого
рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати через цілий день в мійскім бюрі ц. к. державних
залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9. 35

При закупіві товарів просимо поклакуватися на нашу часопись.

„Славянська інвазія“.

Американська Унія вже від давня бореться з напливом хінських робітників, утруднюючи їм різними способами зарібки. Навіть при будові Панамського каналу правительством Унії пробувало виключити Хінців, але в наслідок браку інших робітників відступило від своїх засад, не хочаючи проволікати в безконечність хвилі отворення каналу. Також наміри виключення Хінців з кораблів торговельної флотії на Спокійнім Океані розбилися о неможливість заступлення їх іншим робітником. Зате в усіх інших областях промислового життя примінуються що-раз острійші средства против напливу до Америки робітників жовтої раси, що в Хінах викликало навіть проби бойкоту американських товарів.

На тій борбі з напливом Хінців правительством Унії не стануло. Збільшаючеся постійно число пожеданих давніших європейських робітників, викликало жадане обмеження і сеї еміграції, позавязувалися товариства під гаслом агітації против „заволодіння“ приманених до Америки висотою фабричних зарібків. Повстала ціла література, нам мало звисна, хоч розходить ся о нашого хлопа, посьвячена розслідуванню іміграційного питання, а майже без винятку ворожо настроєна супротив Славян. Іміграційний уряд, а спеціально його начальник не обмежає ся на оголошуванню поучаючої статистики і на виконуванню приписаної законами контролі, але бере діяльну участь в агітації, домагає ся голосно нових обмежень в цілі оборони американської культури.

В американській опінії публичній утер ся поділ імігрантів на дві групи. До першої групи належать Англіїці, Ірландці, Німці і Скандинавиці. Перед 1882-им роком були вони проломовим ядром іміграції, а нині сьуть вже дуже малою частиною тих, що в Америці шукають щастя. Між імігрантами здобули собі поступенно перевагу народи східної і полудневої Європи. Американці називають сих імігрантів загальним терміном: The Slavinvasion. Під „славянською інвазією“ Американець розуміє не лише Славян, але також Жидів з славянських країв і Італійців, спеціально з полудневої частини Італії. Публична опінія і статистика робить ріжницю між гілвічними а полудневими Італійцями, уважаючи Калабрийців, Сицилійців і т. д. за елемент гірший, культурно занедбаний. Тих, культурно низько стоячих Італійців, вчисляють, так само як Жидів і неславянських Литовців, до „славянської інвазії“.

„Славянська інвазія“ є для Американців групою непожеданих імігрантів, в тій новочасній мандрівці народів добачують вони наїзд ворожого елемента. Закидають єму богато. Передовсім се, що нагромаджують ся в містах. Давнійше імігрант брав ся до плуга, ставав ся фермером, хоч нераз приїхав з європейського міста. Славянський імігрант дуже радо тягнув до західних держав Унії, був важним чинником американського життя і американської культури в сторону Спокійного Океану; дешево куплений, або й даром одержаний степ чи ліс перемінював в орні поля а Європі пригадавав ся продажною своїх богатих жнив. Нині, головну фалу імігрантів проковтують Нью-Йорк, Пенсильванія і міста, або великі фабричні колонії, бо їх промислає ім великі зарібки. Американський характер деяких міст, їх дільниць, цілком змінив ся, а за те захід і полудне дуже слабо притягають до себе еміграційну фалу. Ся поява викликала навіть проект примусового колонізованя деяких держав Унії імігрантами. Авторам проекту розходило ся при тім також о сотворенні противваги муринаському елементови.

Загальну неохоту до „непожеданих“ імігрантів зачало викликувати передовсім те, що вони дають за богато роботи судам, вазницям, шпиталям, гуманітарним інституціям; обнижають робітничу платню. Менше культурні, мають менше потреб, гірше живуть, гірше мешкають, вдоволяють ся меншим зарібком — отсе аргументи против „славянської інвазії“, вони стали ся до певної степені рішачими. Американські робітники, отже велика маса виборців, заявила ся за обмеженням іміграції. — „Міжнародна солідарність пролетаріату“ показала ся при тім теорією, котрої групи пролетаріату в життю не придержує ся, як вона є противна інтересови даної групи. Аргумент американських робітників не був справедливий. Велике число Русинів, Поляків і інших націй зачислюваних до „славянської інвазії“ в пенсильванських копальнях, не дали підприємцям так пожеданих страйколомів, бо імігранти легко дають ся втягати до заводових стоваришень робітничих і в борбі з капіталом поступають солідарно з іншими товаришами праці.

Мимо конкуренції тих, котрим в Європі було за тісно, американські зарібки ідуть постійно в гору в скорійшій прогресії, ніж кошти життя. Менші вимоги імігрантів, хоч вони під впливом окруження скоро змінюють ся і ростуть, сьуть — як каже американська

опінія публична — жерелом еще одного зла. Сі менші вимоги імігрантів уможливають значні ошадности, не споживані в краю, в котрім їх зароблено. Сі великі в Америці зароблені і заощаджені капітали відпливають до вітчизни імігрантів. „Щастє“ еще, що ті, котрі відсилають свої зарібки до Європи, самі покидають пізнійше Америку і вертають до рідного краю. Поворот части імігрантів до вітчизни, зменшає небезпеку, яка грозить американській культурі. Страту, яку Америка має через те, що імігранти відсилають а американський гріш до Європи, рівноважать зиски підприємців, користаючих з праці дешевих робітників європейських; відісланий робітником до Європи американський гріш Америка відбиває експортом випродукованих сим робітником товарів.

В 1904-5 р. число імігрантів перший раз переступило міліон. Сей міліон налякав публичну опінію і став сильним аргументом в руках великого числа інтересованих в обмеженню іміграції. Сим міліоном імігрантів оперують, затаюючи велике гріх в рік збільшаюче ся число вертаючих до вітчизни, наколи давнійше поворот був винятковим явищем.

Вже тепер обовязуючі закони Унії мають деякі, хоч невеликі і в більшій частині раціональні обмеження. В р. 1904/5 правительством відіслано до Європи на кошт транспортних підприємств 11.480 осіб, або з причини недуг, або яко робітників американськими фабриками з гори (перед приїздом) законтрактованих, що закон забороняє. До 8000 осіб мусіло вернути з причини убожества. Також перевозові товариства, не хочаючи наражувати ся на страти, завертали єще в європейських портах велике число осіб, о котрих можна було здогадувати ся, що не мають законних вимогів вступу на американську землю.

При тій нагоді згадаємо еще одно утрудненє ставленє „непожеданих“ славянській інвазії. В копальнях угля в Пенсильванії, в котрих працює найбільше наших емігрантів, платя є ріжнородна. Найвисшою категорією, правдивою аристократією сьуть „гірняки“, котрі вирубують уголь. Пенсильванський закон з 1898 р. жадає, що таким „гірняком“ стати може лиш той, хто викаже ся знанєм англійського языка і що найменше дволітним побутом в копальнях. Сей припис видано на рошно на се, щоби найліпше платну роботу зарезервувати для місцевого населення, котре зароблених в Америці грошей не висилає до Європи.

В послідних часах дневники донесли, що від доешого часу дискутована гадка за-

борони вступу на територію Унії таким, що не уміють ні читати ні писати, стала ся законом. Як ся вість ствердить ся, то будемо мати діло з рішенєм перворядного значіння, хоч не знаючи, від коли заборона буде обовязувати і не знаючи тексту закона, тяжко здати собі ясно справу з стану річі.

Після американської статистики в р. 1903/4 приїхало до Америки 9.592 Русинів (угорські Русини тут не уважені) і 67.757 „Поляків“ (до них вчислено майже всю еміграцію з Росії). В р. 1904/5 приїшло з Австрії 14.250 Русинів, а „Поляків“ 50.785. В р. 1903/4 між Поляками було 36 процент анальфаветів, а між Русинами 59 процент. В р. 1904/5 число анальфаветів зросло до 40 процент, вглядию до 63 процент. Генеральний комісар висказав в 1904. р. переконанє, що як би зажадано доказів, то число анальфаветів показало би ся еще більшим. Строго переведена заборона іміграції анальфаветів відбила би ся сильно на нашій еміграції до американської Унії, бо зредукувала би сю еміграцію більше ніж до половини. Поки що, замкненє вступу нашим анальфаветам до Унії, зверне еміграційний потік до Канади і скріпить зарібкову еміграцію до Прус. Італійці вже починають брати за ціль зарібковою еміграцію в Аргентину. Для наших людей Аргентина не є відповідним місцем заробкованя, а Канада, де головний континент імігрантів осідає стало на рілі, може бути лише хвилево ціллю зарібкової еміграції, в часі розцвіту промислу і закладаня нових підприємств.

Для нашого народу обмеженє еміграції до Америки, хоч воно буде болюче для Лемків, економічною катастрофою не буде. Катастрофою, особливо при есентуальнім застою економічним в Канаді, чи в иншій якій промисловій державі, може воно бути для Італії, в котрій міліони пролетаріату не можуть знайти зарібків. Тяжким ударом буде се обмеженє також для мазурів, котрі свій добробут завлячують головно зарібком в Америці і в Німеччині, в котрій польський робітник також вже зачав бути „непожеданим“ елементом.

На Балканах.

Болгарське правительством розіслало було до європейських держав меморіал в справі заціпної постави турецьких сторожів на болгарсько-турецькій границі, котра довела до численних конфліктів і кровавих бійок. Порта

Проф. Фридрих Паульзен.

Політика і етика.

(З німецького перевів: Д-р Іван Копач).

2.

Чи се послідне слово у тій справі? Загальнолюдське чувство прецінь не могло ніколи з такою відповіддю вповні погодити ся; воно прецінь все підтягало і політиків і їх діла також під моральний осуд і розріжнювало все не лиш добрі і злі цілі політики, але також добрі і злі, справедливі і несправедливі, а не лиш вислідні і безвислідні) середники політичні. І я гадаю, що се чувство має рацію; відмовлюване морального значіння політичним крокам — се та сама софістерія, котра веде до заперечування вартости етики також для одиниць. Попробуємо насамперед перевести доказ для зовнішньої політики. Наколи покаже ся, що право й етика мають тут значінє, то вже не трудно буде те саме доказати також і для внутрішньої політики).

В оригіналі стоїть: wirksame und unwirksame Mittel. Словар Желехівського подає слово: „скупотичний“; отже я міг також перевести „скупотичні і безскупотичні середники (способи)“, але бою ся, що се був би полонізм. Може кому впаде на гадку ліпший вислов від мого.

Я дуже прошу пов. читачів не зражувати ся тим, що доказ може не кождому буде відразу зовсім ясный. Се справа дуже трудна, як сказано, одна з найтрудніших в обсягу практичної філософії. Але се зразом справа дуже важна, одна з найважливіших в обсягу історичного людського життя. І тому, хто за першим прочитанєм не зрозуміє добре сего Паульзенового виводу, той нехай читав єго ще раз і ще раз, що раз уважнійше. Так і я робив — і ажіння доказ так став мені зовсім ясный.

Я починаю наперед короткою заміткою про формальне єство держави. Держава або, радше сказати, зорганізований в державі народ є одноцілним, розумом і волею наділеним єством, котре ділає суцільно т. з. відповідно до своїх згорні задуманих цілей. Такі єства називають ся особами; отже і державі не можна відмовити особовости. А коли так, то і держава — відповідно до свого єства і своєї діяльности — мусить підлягати оцінці вартостевій так само, як се діє ся й з кождою одиницею. І се є власне хід думок, який бачимо в Платоновій „Державі“: Супроти онтого софістичного заперечення значіння етики для політики чи там іншими словами: Супроти твердження, що нема нічого справедливого з натури, лиш справедливим є те, що за кождим разом міцніший таким зробіть, Платон показує, що держава чи там „місто“ (грецьке: polis) є також немов би особою і що тому для неї, подібно як і для поодинокого чоловіка, може і мусить бути якийсь внутрішній відпав (Wesensbeschaffenheit) яко нормальний і відповідальний єї природі. Основні черти моральної діяльности (Tüchtigkeit), які бачимо у одиниці, як от: мудрість, хоробрість, розумне панованє над самим собою і уміркованє, а також їх противеньства: глупота і беззлізність і брак міри в пожеданях — їх бачимо всюди також у збірнім життю громадскім: в державі і суспільности. І ту видко мудрість і глупоту, здібність класи собі справедливій цілі і доходити до них належними середниками, і брак того всего. А так само й хоробрість і єї противеньство, безсилну боязливість і брак волі; подібнож і поміркованє, а з другого боку необчислимую невздержливу захланність. І як в життю одиниці злука й одноцілність тих чеснот творить справедливого чоловіка, так ту — спра-

ведливо й належито устроєну державу. Отже є якийсь сам собою справедливий чи там належитий (rechtschaffen) устрій державний, незалежний від своєвольности сили.

Та тепер же мусимо ми дальше сказати: Коли держави в тім змісли є особовими єствами з „моральним“ характером, тож і їх кроки супроти себе не можуть бути уважані лиш чистою грою фізичних сил і відношеннями могутности, тільки мусять бути радше мірені моральними мірилами; отже і ту мусить бути бесіда про справедливість і несправедливість; і справедливість волі і діланя буде й ту означати: включенє себе в систем рівнородних єств, котрі себе взаємно яко рівновартні єства поважають і відповідно до того регулюють і обмежають свою волю і своє діланє загальними, для всіх однакообовязковими, правилами.

Дехто скаже: Алеж се не може мати застосованя для держав, вони мусять бути абсолютною єгоїстичними організмами; то є абсолютно проти їх натури піддавати ся якому небудь загальному обовязуючому правилу або вязати ся у своїм діланю оглядом на когось другого. Любов ближнього і справедливість лучає ся в життю одиниць, але для держав — се пусті слова. Адольф Лассон²⁾ говорить у своїй Філософії права (стр. 401) між иншим так: „Моралі для держав нема. Держави не поступають ані справедливо ані несправедливо, ані морально ані неморально, лиш відповідно до своєї натури, і то з konieczності і без вибору. Вони шукають свого інтересу з розумним самолюбством. За те

начальна власть поступала би несправедливо і неморально, коли би у мнимим інтересі справедливости або моральности через т. зв. вірне додержуванє умов запропашувала услив екзистенції власної держави. Правний стан є лиш в нутрі держави. Суверенна (самостійна) держава³⁾ не може супроти другої правно зобовязувати ся до нічого“.

Отже приймим на разі, що держава є справді чисто самолюбним і жадному конечному правному порядку не підлеглим єством. Чи випливає вже з того, що для неї взагалі нема жадного права і жадної моралі? Чи для чисто самолюбних єств нема взагалі жадної моралі? Я прецінь не думаю, що так; прецінь оні вище згадані чесноти, як от мудрість і уміркованє, мали би прецінь своє значінє і для таких єств; а може ті, скажам, „єгоїстичні чесноти“, мають прецінь також значінє і для окруження тих єств та вкінці й для неминучих зносин тих єств з окруженєм. Яко одиниці ми прецінь волимо окруженє зложене з мудрих, хоробрих і уміркованих людей ніж окруженє сотворинь, котрі є лише іграшками своїх глупих хвилевих забаванок. І малаж би між чисто єгоїстичними єствами справді бути виключена можливість всякого права? Я думаю, що право приватне, котре нормує жаданє на торі, виходить менше-більше з такого самого заложеня, іменно: кожда сторона, котра там ділає і заключає умови, має виключно лиш свій власний хосен на оці, а навіть і самого закона уживає до того, щоби єво єго хісна беречи. Чи-ж отже і при таким заложеню не могло би бути якогось міжнародного права і якоїсь міжнародної етики?

²⁾ Adolff Lasson ур. 1832 Професор берлінського університету.

³⁾ Souverain слово французьке що повстало з єгоїстичного латинського superatus, „найвищий, нічим неограничений“

Силад і робітня футер

під фірмою

Станіслав Степкович

у Львові, уліця Собіського ч. 9,
(обіч склепу п. Седлєва)

поручає

872 1—1

футра мужескі і дамскі, мійскі і подорожні, пальтотики, верхи з баранів перських, астраханів, селскінів, пелеринки, ковнірі, боа, зарукавки дамскі і дитинні, шапки дамскі і мужескі, колпаки до польських одягів, бараниці до саний, диваники перед бюрка, зарукавки мисливські і всякі инші роботи, що входять в округ кушнірства, виконувє в найкоротшій часі і по дуже низьких цінах. Всє. свєчєвеникам уділяє ся на рати.

відповіла на це циркуляром до своїх заграничних амбасад і посольств, в котрім заперечує факти подані в болгарській меморіалі, звальючи вину кровавих подій виключно на болгарські сторожі. Своє твердження турецьке правительтво поперло фактом замордованого на болгарській території офіцера турецької сторожі Бекіра, висланого в цілі вивчення останніх неспорозуміння. В цілком відмінній світлі представляють факт замордованого турецького офіцера болгарські жерела. Бекір погіб в суперечці спровокованій турецькими офіцерами, котрі стріляли з револьверів і обсипували лайками болгарських вояків. Болгарське правительтво представило сю справу в Царгороді ще в перших днях серпня і зажадало викриття головних причин конфлікту, але турецьке правительтво збуло се жадане мовчанкою. В короткім часі конфлікти на границі знов повторилися.

Екуменічний патріархат також розіслав до всіх держав ноту з описом заворушень в Анхіалосі. Греків убито там 79, Болгарів 32 і 20 ранено. Патріархат обжалує Болгарів, що вони перші розпочали боротьбу і на них спадає відповідальність. Оправдуючи діяльність грецьких ватаг, патріархат зазначає, що сі ватаги виступили доперва в 1904, році в обороні грецької народності, загроженої в своїх правах Болгарами. Меморіал кінчить ся визнанням до держав, введання віддана митрополіті его болгарських епархій і загарбаних дібр церковних.

Перед сим меморіалом, патріархат вислав був подібний меморіал прямо до кн. Фердинанда. Відповідь надійшла доперва в останніх днях з рішучим коротким змістом, називаючим наведені в меморіалі факти брехнею. Ся відповідь викликала новий конфлікт між патріархатом а болгарским правительством. Наслідком відповіді є нова нота проти Болгарів. Патріархат закладає Болгарам нові наслідства над Греками і сидаване Греків до підписування декларацій віддаючих грецькі церкви і школи Болгарам. Патріархат заявляє, що не узається таких, під примусом підписаних декларацій. Порта сама звернула увагу держав на сю ноту. В Царгороді говорять, що тепер пригтовляють мобілізацію значніших сил, котрими буде скріплена границна сторожа.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. Поліція вислідила вже назвище жінки, котра замордувала генерала Міна. Називає ся вона Зенеда Конопляникова, уроджена в р. 1878. Отець її був підполковником. Сама була перед тим народною учителькою в пезенській губернії. Дня 2. с. м. заповіджено їй, що процес її буде переведений на основі закону о скріпленні охорони. Процес відбуде ся в петропавловській кріпості. — Центральний революційно-соціалістичний комітет оголошує, що генерала Міна убито на підставі присуду північного відділу революційних соціалістів.

Лондон. „Standard“ доносить, що губернатор Києва Ступін підчас докананого на него замаху дістав дві тяжкі рани.

Петербург. Дневник „Речь“ доносить, що з бувших послів до думи находит ся тепер у в'язниці слідує: Френкель з Києва, Витковський з Сувалок, Медведев з Воронежа, Онипко з Ставрополя, Бібіков з Орла, Врагов з Пензи, Кутоманов з Курска і Окунев з Тамбова.

Петербург. Начальний військовий прокуратор Павлов приказав нове слідство проти жандарма Запольского, котрого були обжалували о співучасті в замордованні Герценштайна, а описля випустили на свободу. В останніх днях виявили ся річі, дуже обтяжуючі Запольского.

Та вольмім наперед під увагу читане про право; про мораль поговорю пізніше — також, щоб показати, що приймає безоглядного егоїзму не має реальної підстави.

Кажуть, що межі державами не є можливе жадне відношене правне, бо право є лише там, де над одиницею стоїть воля з примусом у руках, воля, котра установляє право і дає про послуш для него, як треба, то й при помочи примусу. Та — кажуть даліше — таке право, котре би в той спосіб сеголо понад державами, не є можливе; бо таким підпорядковуванем воно би нищило суверенність, а тим самим і само ество держави.

Тим способом треба властиво відповісти на питане: Чи примусовість (Ergingbarkeit) належить до сушних прикмет права чи ні? Чи, де такого примусу нема, там не може вже бути жадної бесіди про право? Чи там є вже лише чисте відношене сил так як між мертвими силами природи і дикими звірятами?

Загальний спосіб вислову у всіх знаних нам народів всіх часів противить ся такому формованню поняття „права“. Люди говорили про права і обовязки, про спори о право і їх рішення також між державами, відколи держави взагалі на світ існують. І не лише кривджена держава кричить на несправедливість і насильство, але також і нападник стає на тій самій точі і шукає якого небудь правного титулу для свого поступовання. Навіть такий Людовик XIV.²⁾, що без жадного скрупулу поповняв насильства і віроломства, навіть він не поклікував ся на теорію: що осьто, мовляв, між державами нема жадного

Петербурга. Рада міністрів ухвалила вчера видати правительственный комунікат, в котрім виступить проти поголоски, будто би правительство мало намір сконфіскувати земську власність козацького війська і роздати її хлопам. Комунікат каже, що то є зловильний вигад тих, що хотять викликати незадоволене в козацькій війську, і пригадає, що ті землі віддано козацькому війську на вічні часи і не можуть бути вивласнені. При переведенню аграрних реформ правительство, як то уже нераз заявляло, буде шанувати приватну власність. Даліше рада міністрів заявила ся за тим, щоб поодинокі міністерства як найкорше предложили свої програми. Кількох міністрів заявило, що їх програми є вже готові.

Петербург. Презес міністрів Столипін в розмові з дивнікарями заявив, що на разі нема мови о заведенню диктатури в Росії, бо цар Николай не бажає собі сего.

Петербург. „Бирж. Вѣд.“ оголосили лист бувшого посла до думу Аладіна, котрий тепер перебуває в Штокгольмі. Головний зміст сего листу дотикає будучих виборів до думи. По гаді Аладіна загальною політичною програмою підчас наближаючих ся виборів може бути виключно адрес першої думи, предложений короні. Кожний кандидат без огляду на те, до якої партії належить, мусить признати жадану першою думи своїми власними, в противнім разі не мав би морального права належати до другої думи.

Берлін. „Koeln. Zig.“ доносить з Петербурга, що Столипін враз з радою міністрів годять ся на скликане думи скорше, чим в лютім. Відповідне внесенне предложено вже цареві.

Петербург. Ще сего тиждня вийде розпорядок в справі дальших реформ, а рівночасно в цілі примінення як найостріших средств проти анархистів. — Вчера вечером вижидано загальною оголошення правительственной програми враз з царским указом, котрий мав забезпечити переведенне реформ і заповідати енергичні средства проти революційного руху.

Відень. З Петербурга доносять, що наслідником Тренова має стати Клайгельс або Канніц.

Петербург. Указ царський передає карні справи за пропаганду, небезпечну для держави серед армії, военним судам і приказав приміновати до засуджених найвисший вимір карі.

Петербург. „Міністерство війни в безнастанній журбі о знищенне революційних первістків в армії наміряє порозуміти ся з міністерством внутрішніх справ в справі покликання до служби в сегорічній бранці якогось числа поліційних агентів в цілі обсервовання жовнів і запобіження агітації в армії“. Так доносить петербурске Бюро преси.

Рига. Ревізія процесу, переведеного военним судом проти членів боевої організації, закінчила ся присудом несподівано лагідним. Першим присудом було засуджено 8 осіб на смерть. Тепер же на смерть нікого не засудили. Двох (гімназійних учеників) увільнено, а інших засуджено на 2 до 15 років тяжких робіт.

Петербург. В інфлянтській губернії, в венденській повіті, військові власті розстріляли сільського учителя Акербавера і его малолітнього сина. Обоє взяла військова карна експедиція на закладників за одного політично підозрілого, котрому удало ся утечи. Учителя і его сина розстріляно в присутності тисяч хлопів, зігнаних з різних сторін. Начальник карної експедиції заявив по екзекуції хлопам, що від тепер за першого замордованого поліціанта буде розстріляно 3 закладники, за другого 9, за третього 27 і т. д.

відношеня правного, є тільки відношене сил — лиш шукав все якогось позору правного, якби тоненький він і не був. Длячого? Чи лише на те, щоб ратувати позір, щоб лагодити обурюючі моменти свого поступовання, щоб здержувати неутральні держави від помагання кривдженню? Алеж се все було би якраз доказом на те, що також відношене держав до себе цілий світ вважає відносинами правними.

Або прошу взяти під розвагу факт, що держави закладають з собою умови зовсім ак само як поодинокі люди прим. договори торговельні, почтові і т. д. Ті договори нормують взаїмні права і обовязки зовсім так само як умови між поодинокими людьми або товариствами; вони ж і бувають додержувані з такою самою правильністю як договори приватні; правда, ся правильність не є ані ту ані там безвильмова, але то не має нич до річі. Колиж постануть спори, то спір веде ся, подібно як і в приватнім процесі, по правилам правним і при помочи правних понять. І навіть коли переговори не доведуть до мирного поладження справи, лиш до війни, то прецьне же й відносини воюючих сторін є оточені правилами правними, котрі вправді не все наложать виповнене в практиці, але котрі обі сторони в засаді все узають. І мимо того всего мало би бути неможливим говорити ту про відносини правні, для того лише, що для тих відносин нема жадного спеціального трибуналу?

Я думаю, що так рішати може лиш сама воля, котра свої поняття творить не по фактам, лиш відповідно до хвилевих своїх поглядів і намірів. І що правда, против такого поступовання нема жадного ані логічного ані правного примусу; кожний чоловік має повну свободу надавати поняттям і словам таке значення, яке хоче; не можна ж нікого змусити дефініювати поняття права

Петербурга. На місце існуючих доси в Манджурії агенцій міністерства заграничних справ будуть утворені російські генеральні конзуляті в Харбіні, Мукдені, Кірині, Ціцікарі і Дальнім.

ТЕЛЕГРАМИ.

Виборча реформа.

Відень. Комісію виборчої реформи скликано на середу 12. с. м. год. 10. перед полуднем. На порядку деннім буде поділ виборчих округів в Чехії і на Мораві, евентуально §. 7. правительственного предложения.

Палата послів.

Відень. Перше засідане палати послів відбуде ся дня 20. с. м.

Страйки в Чехії.

Прага. В Духові панує серед людности формальна паніка, бо управа страйку перейшла в руки анархистів. Зачувати, що анархисти рішили ся в разі потреби ужити насильств проти властителей копалень. Власті крім 300 жандармів спровадили багату війська. Рівнож сконсигновано військо в Празі, Мостах, Теплицях і т. д. Купці в Духові і Мостах рішили страйкующим не уділяти кредиту. Хоч страйком кермують анархисти, прилучили ся до него соціялісти, котрі з початку були ему противні.

На Балкані.

Білград. Міністер внутрішніх справ виготовив спільно з президентом міністрів зміну пресового закона в напрямі значного обмеження преси.

Борба церкви з державою

Париж. Вчерашня конференція французьких єпископів тревала дві години. О холі нарад нічого не відомо. З'їзд закінчить ся в п'ятницю пополудні богослуженням. Вчера пополудні прийшла телеграма від папського секретаря з подякою за зложеноу папі французькими єпископами заяву вірности.

Париж. Президент міністрів видав до прокураторів об'явку, щоб обжалували тих духовних, котрі відчитуючи папську енцикліку і пояснюючи її, звертали би ся проти розділу церкви від держави.

Міжнародний конгрес студентів.

Марсилья. Міжнародний конгрес студентів рішив, щоб бюро конгресу в р. 1906. і 1907. було постійно в Будапешті. На вчерашнім останнім засіданню конгресу заступник міністра просвіти Бріянда висказав заграничним студентам в імені міністра поздоровлене і симпатію. Заграничні учасники конгресу дякували французьким товаришам за гостинне прийняте.

Страйк в Іспанії.

Мадрид. Страйк гірничих робітників триває даліше. В многих копальнях прийшло до борби межі страйкующими а війском. Мулярі і каменярі в Мадриді ухвалили також розпочати генеральний страйк.

Туреччина а Єгипет.

Відень. „Polit. Corr.“ доносить, що відносини між Туреччиною а Єгиптом знов заострили ся. В урядових кругах Єгипту панує велике обуренне на турецького генерал-губернатора Єрусалиму і генерала бригади Руїд-башу за становище, яке вони заняли в неполадженім же граничнім спорі. Намовили вони кількох начальників племен, остівших на єгипетській території, щоб узнали верховну власть Туреччини. Колиж порта ужила сега яко одного з аргументів, оправдуючих відкинене єгипетських жадань, то єгипетське міні-

стерство війни рішило знов скріпити свої граничні залоги. Десять батальонів чекає на приказ вимаршу в сторону турецької границі. Лагодять також висилку кількох гірських батерій в околицю Синаю.

Полярна експедиція.

Християнія. Корол Гакон телеграфував до команданта норвезької полярної експедиції на кораблі „Gjøssa“, що годить ся на те, щоб нововідкриту землю назвати ім'ємем короля Гакона і королеви Мауд.

Революція на Кубі.

Гавана. Революція обляла цілий острів. Загальна ситуація значно погіршила ся.

НОВИНКИ.

— Глум чи провокація? Пишуть нам з Бурштина: Від кількох місяців бурштинський суд і податковий уряд находит ся в новім будинку. Та дивним дивом усі таблиці і оголошеня в будинку є виготовлені лише в польським язичі. Отже на нашій рідній землі, за наші гроші, не маємо навіть такої дрібнички як вивісок в своїм язичі...

— Наші „секретарі“. Пишуть нам з Теробовельщини: В Іванівці повіта теробовельського є писарем чи то секретарем Петро Олійник, син руского хлопа, бувший жандарм, потім органіст, а тепер — пан секретар і помічник. Поминувши всякі негаразди, як от відліплене марок з листів, задержуване руских газет, за що вже сего року мав карне доходжене, наведу найновішу річ з его урядованя. В липни с. р. повідомляє він господаря Юська Наконечного, котрий ще не вийшов з літ військових, що має ставитися на виправі, однак коли дасть ему фіру сина, то він так зробить, що увільнять его від вправ. По правді заклику не було, а всьо то видумав пан секретар, щоб видурити щось від бідного хлопа. Однак справа не вдала ся. Наконечний поїхав до Тернополя (бояв ся бідака тяганини), а там ему сказали, що сего року не покликаний, та порадили пана секретаря заскаржити. І на велике диво Наконечний, хоч латинник, по нашому Поляк (бо в нас в Іванівці завдяки пастирської опіки кс. Обуховича, лат. експозита, всі латинники Поляками), заскаржив пана секретаря. І дістали наші пан секретар на перший раз 14 діб арешту. — Cvcid.

— З американської Руси. Англійський дневник The World надрукував розмову свого кореспондента з д-ром Бачинським, котрий тепер обїздить Канаду. Д-р Бачинський розповів кореспонденту тої часописні коротко давну і теперішню історію України, роллю Українців в теперішній російській революції і шль своєї поїздки. Розмова д-ра Бачинського отворить очи неодоному Канадійцеві та навчить, що погорджувані ним „Галішенс“, се частина культурного народа, котрий, до недавня ще пригноблений, тепер воскресає до нового, красшого життя і має перед собою світлу будучність. Як наші американські брати витяють д-ра Бачинського, видно з допису Л. Геряка і Ю. Сиротюка уміщеної в ч. 34. американської „Свободи“. Ось вона: З Порт Гейні, Б. К. Др. Ю. Бачинський, повертаючи зі Ванкувер, відвідав і нас у Порт Гейні. Ми не в силі висказати свою радість, яка огорнула нас, коли ми узрили дорогого нам гостя. Др. Бачинський ширими словами розпитував нас про жите-буте на новій землі. Его інтересувало все, що бачив, а найбільше, як тут люди помагають собі в початках свого приходу. Ми не скривали нічого, а все радо оповідали. Др. Бачинський оглянувши тут кілька овочевих фарм і пустив ся в дальшу дорогу на схід. Із слезами в очах ми працювали свого дорогого гостя і в серцях наших ми молились, щоб Господь Бог дав ему силу і витривалість в его тяжких трудах. Праця его великої вартости не лише для наших братів у старім краю, а також для нас за морем. Із книжки, котру Др. Бачинський задумує видати, і до котрої пригтовлюєсь, ми довідаєм ся як живєть нашим людям, котрі суть тисячі миль від нас і, коли ми недоволені з місцевости, в котрій живемо, ми зможемо удаватись до наших людей, живущих в інших провінціях. З приїздом д-ра Бачинського ми покріпили на дусі, бо коли маємо таких людей, що так працюють для нас, то чомуж не працювати нам самим над собою. Гуртуймось, брати, доки час.

— Неурожай в Росії. В „Pester Lloyd“³⁾ появив ся вислід сегорічних жнів в Росії. На основі того вислїду сей дневник закладає, що сего року настане в Росії страшний голод. В 27. губерніях був повний недорід і не лише не зародила ся пшениця, жито, але й бараболі. Бувало останніми часами, що в однім другім уїзді, в одній або другій губернії не зародило, то всеж таки з інших губерній можна було заломити ся і всеж таки могла Росія вивозити ще збіжє за границю. Тепер же, коли в 27. губерніях зовсім нічого не породило, коли по інших губерніях наслідком страйків і ворохобні та внутрішнього розладу не в пору засіяно, не в пору зібране везено, а багате або на пни або в колах зогнило, то й інші губернії не будуть могли помагати голодуючим, а вже про вивіз заграницю й мови бути не може. Треба отже на сей рік числити ся з голодом грізнішим як коли небудь перед тим, а відома річ, що голод не є добрим порадиником і доводить голодуючих до розпуки. Тимто задля голоду іменно можна побоювати ся дуже сумних наслідків. Щож думає російське правительство, щоб не допустити тих грізних наслідків голоду? Ого недавно пущено по дневниках вість, що російське міністерство фінансів гадає 600 мільонів рублів зложених в державнім банку, передати приватній спіл-

²⁾ Louis (mort. 1701) XIV, французький король (1668-1715), котрого абсолютистичний спряманий характеру напівнаше сто писав: „P. etat le est moi“ держава — то я й я.

³⁾ т. зн. право, що власне формально обовязує в даній хвилі.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського, ул. Кільнянського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 3; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У Відні: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski, Wien VI. Getreidemarkt 13. — У Франк-фурті і Гамбурзі: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік 32 к. — 31 к.
на пів року 17 к. — 16 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 28 к. на пів року 14 к.
на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні оголошення вилан від порта.

Оголошення значайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за 1 місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Заслуга думи.

Навіть прихильники конституційного ладу дорікали розв'язаній думі російській, що вона тратила час на дискусії над проектами, котрі — хоч були оправдані і раціональні, — могли мати що найбільше теоретичне значіння. Своім упором дума унеможливлювала менше радикальні, але можливі до переведення реформи в користь народних мас. До тих жадань думи, котрі могли мати лише теоретичне значіння, а — супротив рішучого упору двора — практичної вартості не могли мати жадної, зачислювано також ухвалений думою проект аграрної реформи, щоби апанажеві, царські і церковні землі, як також часті приватних латифундів, віддати на власність малоземельних селян. Проект думи не лиш не увійшов в життя, але в додатку довів до острого конфлікту з царським правительством і до розв'язання самої думи. Через свою Принципіальність, з так дорого купленої думи російські народи не мали ніякої практичної користі, а в додатку тепер треба буде наново здобувати се, що вже раз було здобуто ся.

Такий закид робили думі ліберальні опортуністи вже тоді, коли думи грозило розв'язання. Перші дні по розв'язанню думи показали, що перша народна репрезентация Росії, навіть там, де не могла закінчити нарад конкретними ухвалами, вже самими нарадами і мотивованем своїх постанов, вплинула сильно на дальший розвій публичного життя в Росії. Найважливішим по розв'язанню думи розпорядком царя віддано часті апанажевих дібр до розпорядимости аграрного банку на се, щоби ці добра розпарцельовано між хлопів. Як би дума не була взяла ся від самого початку серйозно до засадничого розв'язання аграрної справи, то рішення царя в справі апанажевих дібр було би абсолютно немислимим. Уже перед скликанем думи цар зарядив утворення комісії для поладження різних аграрних справ і на кошти урядованя сеї комісії визначив 1,800,000 рублів, але о тім, яка земля має бути хлопам спродавана, а тим більше о коронних і апанажевих добрах не було бесіди. Говорено, що загана аграрна комісія має студіювати аграрне питання на місці, буде служити хлопам радами при закупні землі, помагати їм при переселенні і т. н. Дперва думі належить ся заслуга, що вона се велике питання, котре впрочім вже грізно гримало в ворота законодавчої палати, ввела на дорогу законодавства. Уже в адресі до царя дума заявила отверто, що ро-

сійський хлоп є бідний і що від нужди треба його ратувати вивласненем публичних земель, причім, як се буде потрібне, не можна задержати ся перед вивласненем приватної власности. Так поставлене питання вже не могло зійти з дневного порядку, хоч в подробницях сеї сильно скомплікованої справи поодинокі групи думи сильно ріжнили ся між собою.

Правительственні часописи величають тепер ріжними тонами ласку царя, котрий дбає о свої діти як правдивий батько. Хто знає хід справи від самого початку аж до царського указу, той мусить признати, що указ, котрий дає лиш малесеньку частину сего, що дума жадала, є виключно заслугою думи. Відступлене хлопам на власність частини апанажевих дібр є лише одним колісцем в ланцюгу подій, котрі викликала коротке, але памяте житє першої російської думи. Правда, в рішенню царя, вимушенім дискусією в думі над аграрною справою, є також підступ. Указ має понизити думу в очах народу, а скріпити повагу царя і віру в его добро волю і батьківське серце. Окружене стареє ся заострити контраст між короною а ідеєю народного заступництва, і подібними зарядженнями, як наданем народови частини сего, що дума хотіла, але не могла дати, старає ся відреставрувати необмежену і невідічальну владу самодержця. По розв'язанню народної репрезентативної двірської партії каже цареві ласити ся народним масам. Однак, як неодноразово заряджене царя, так і указ о апанажевих добрах, спізнився ся. Він спізнився і знов, як звичайно, дає за багато щоби вмерти, а замало щоби жити. Властивої своєї цілі заряджене не досягне, бо народ буде знати, що тут не розходить ся о поправу его долі, а о се, щоби підняти віру в народну репрезентацию, щоби в народі убити надію, що в есентауальній думі дискусії над гарними пропозиціями закінчать ся користними для народу реформами. Заряджене монарха було би цілком инакше поділяло на маси, як би воно і формально було результатом ухвал думи.

Противники конституційного ладу, котрі такими штурками хочуть ратувати авторитет автократизму, не потраплять також переконати нікого, що цар не міг поладити справи в згоді з думою з причини крайньої революційного становища занятого в сій справі думою. Як мало революційно хотіла дума поступати також в сій справі, доказує відкинене а ліміте соціалістичного проекту „основного закона аграрного“, котрий знов сив всяку приватну власність землі в Росії.

Устами Герценштайна дума заявила, що не хоче пускати ся на ріжні соціальні експерименти, але буде держати ся на реальнім ґрунті справедливого заступництва інтересів. З сеї причини дума відкинула також всі інші проекти, котрі видались їй неможливими до переведення або котрі через свою непрактичність опізняли би цілу реформу. Одним словом, дума хотіла прийти з помочю дійсно бідній часті селянства, а не хотіла робити занадто рожевих надій ненаситному на землю хлопови.

Дума рефлектувала передовсім на державні, апанажеві і царські землі, на землі церковні і монастирські. Дперва, коли би сего було замало, брала під розвагу примусове вивласнене часті приватних латифундів, але за справедливим винагородженем.

Правительство, котре зразу не хотіло допустити до ніякої аграрної реформи сполученої з наділенням хлопів землею в дорожні законодавства, удавало, що не розуміє інтенцій більшості думи. Репрезентанти правительства мотивували своє негативне становище наміром думи вивласнення всеї приватної навіть хлопської власности.

Жадане наділення хлопів державними і апанажевими землями, правительство відкинуло засадничо, яко ненадаючи ся навіть до дискусії ересь. Правительство проектувало тільки поправу долі хлопів, що посідають землю, уліпшеннями господарської техніки, масацією, поділом громадських земель і т. н. О розширенню посілості хлопської згадувало ся також, але дуже обережно і в дуже тісних границях. Хлопи мали дістати тут і там деякі парцелі державних дібр і землі, які купити держава або аграрний банк. Хлопи платили би за землю відповідно до того, що за сю землю заплатив банк або держава. Се, що правительство хотіло дати хлопам, стояло так далеко за тим, чого домагала ся дума, що по розв'язанню думи правительство мусіло дати хлопам щось більше, ніж зразу давало думі. В своїм власнім інтересі правительство змінило свою програму, змінило своє переконане о нецарушности державних і апанажевих дібр. В тім, що правительство взагалі рішило ся продати хлопам часті апанажевих дібр, а не в величній відступленю хлопам простору і не в ціні, по якій будуть ці землі хлопам продавати, бо хлопів і так дуже дешево арендували їй, є великий поступ в області аграрних реформ в Росії. Сей поступ є заслугою думи, є здобутком „непрактичної, теоретичної“ думи. Щоби підняти ґрунт ідеї народного законодавства, правительство зробило пролом в

аграрнім законодавстві, підняло ідею ненарушимости приватної власности.

З фактом віддани великої часті апанажевих дібр до розпорядимости хлопів, аграрне законодавство Росії вступило на нову дорогу, дорогу вказану першою думою. По сій дорозі воно буде далі ступати, бо причини, котрі присилювали правительство зробити перший крок, присилюють его ступати далі в тім самім напрямі. Зійде ся еще раз дума, то дума се зробить, а ні, то буде робити се само правительство, поволи крок за кроком, аж стане ся се, чого домагала ся дума: державні, царські, апанажеві землі і велика часті земель приватних виставити, неуправляювані ними самими, перейде на власність хлопів. Початок є вже, а остаточний результат буде заслугою першої російської думи.

Становище Польків.

Польки, як були противниками всіх проектів аграрних реформ в думі, так суть противниками дотинного зарядження царського. Причиною, як звичайно, суть претенсії Польщі до країв непольських, спеціально українських.

Відданих до розпарцельованя між хлопів апанажевих земель є в київській губернії 76. 942 десятин, в подільській 44.116 десятин. Беручи апанажеві добра в цілій Росії, то 90 прц. сих земель виарендовувано хлопам, звичайно з сусідніх сел. Винятком суть губернії київська і подільська, де лише 47% прц. апанажевих орних ґрунтів виарендовувано хлопам. Решта є в руках Польків. Апанажеві добра були колись власностию гр. Константина Браницкого, котрий в 1867 році спродав їх добровільно зарядови царських дібр. Се поясняє великий процент арендарів не-селян. Заряд апанажи виарендовував добра цілими фольварками і то головно Польками. Маетки в повітах: васильківським, звенигородським і тарашанським, суть майже виключно в польських руках. В той спосіб апанажеві добра на Україні були головною підпорою польщини на нашій землі. Парцеляції сих земель між хлопів, причинити ся до очищення нашої землі від польського буряну і се бентежить наших „найсердечніших“. Польські дисеники вже зачали — дзвонити на тривогу з причини того „курчеські ойчизни“ і можливе, що як до Відня їздять, так і до Петербурга помагають польські депутати з вірнопідданим покликом і з просьбою, щоби в інтересі сих заводових „підпор царських тронів“, Україну „виюдремобіюно“ від розпочатої правительством аграрної реформи.

Проф. Фридрих Паульзен.

Політика і етика.

(З німецького перевів: Д-р Іван Копач).

Отже що найменше право природне обов'язує держави так само як і поодиноким людям; і так само і між державами не бракує форми, щоби се право природне перевести на право позитивне; правда, се діє ся не через законодавство, лиш через свободну умову в міжнародних договорах. Міжнародне право опирає ся отже на свободній волі своїх учасників, на чим остаточнo вкінці спочиває правне зобов'язує чия сила і всякого права взагалі.

Правда, сему праву брак примусу супроти злої волі. І ся недосконалість є на кожний случай важна; вона і спричинює онтой дивний стан між державами, що він вправді, загально беручи, є правний і такни его обі сторони уважають і до певної границі задержують, що однак серед певних обставин, іменнo коли ходить о спірні житєві інтереси, матеріальні чи духові, тоді на місце правного рішення спору вступає рішення насильне. І ся власне, все грозича, можливість впровадженя відтак у відносини між державні онту непевність, котра обявляє ся наверх у безнастанних зброєнях до війни і в постійнім взаємнім недовірю держав до себе.

Але, скажемо ми даліше: признаючи, що межі державами є відносини правні, хоч і недосконалі, ми висказуємо властиво вже й постулат, щоби ті відносини ставали щораз більше досконалими. І в тім замикає ся власне ідея вічного мира т. є.

ідея таких відносин між державами, в котрих би спірні права і інтереси не були поладжувані між державами силою, лиш у формі правних, роземних або відповідних договорам, рішень. Та може ся констатувати і є власне причиною заперечуваня відносин правних між державами взагалі. Хто уважає війну за нормальну і вічно необхідну функцію в житю народів, той все відносини міжнародні найрадіше буде представляти яко відносини чисто силові. Хто однак взагалі приймає відношене правне, той мусить війну уважати збоченем від норми, збоченем, котре треба старати ся усунути; той враз з Кантом¹⁾ все буде ставити політикам задачу: стреміти до досконалого правного стану на цілій землі.

Та своєю дорогою я додаю чим скорше, що ту ходить о ідею, а не о задачу, котра такими чи сакими зарядженнями може бути виконана з нині на завтра. Чи здійснене вічного мира є можливе, серед нинішніх обставин, чи его можна надіяти ся від нинішнього століття або найближшого тисячоліття, чи взагалі воно коли небудь дасть ся перевести в повні: се инше питання — питання, на котре ніхто не може відповісти притакуючо, але так само й заперечуючо ні; людство має ще довге житє перед собою. Я тверджу лиш те, що, раз ми признаємо правні відносини між державами, то мусимо признати вже й ідею

¹⁾ Immanuel Kant (1724—1804) найбільший німецький філософ, батько т. зв. Критичної філософії. Найважливіше его діло: Kritik der reinen Vernunft (перше видане 1781). Про Канта в прекрасна монографія проф. Паульзена п. з. I. Kant: Sein Leben und seine Lehre* 4. вид. в „Frommanns Klassiker der Philosophie“ (Ціна 4 марки). — Kant видав в р. 1795 розправу п. з. „Zum ewigen Frieden“ (= В справі вічного мира).

досконалого правного стану під тим зглядом з правним рішенням спірних питань; війну треба тоді уважати лиш виліком у тім правнім стані; а сего волю — як се справедливо твердить Кант — розумне ество ані не може хотіти ані не може хвалити. Воно може вправді виступувати добрі сторони війни, от прим. що війна виховує народи, розвиває їх сили, сталять їх волю, взагалі підносить їх ество на вищий ступінь; прещін нема зла, котре би не мало також добрих сторін, сьвіт без зла не був би для нас найліпшим сьвітом, він лишав би нерозвиненими занадто важні сили нашої натури. Але власне длятого конечним завданням розумного ества є не творення і удержуване зла, лиш его лоборюване; зло вже само найде ся. Отже конец кінцем: не консервоване війни може бути журбою розумної волі — про се вже подбають пристрасть і насильство — лиш тамоване єї, а остаточною метою у тім напрямі мусить бути цілковите усунення рішення спорів насильом т. з. вічний мир.

Межі учителями міжнародного права є що до тої точки дві партії, що стоять проти себе: партія вічного мира і партія вічної війни. Перша жадає утворення інституцій для поладжуваня спірних питань дорогою правного процесу і кидає на війну найостріший обвинувачення. Друга славословить війну яко велику учительку людства — котра зарозом виконує серед народів конечну функцію вибору (Zuschwahl), даючи все першество до життя міцнішим і спосібнішим — а противно відкидає зовсім вічний мир, кажучи, що не лише вічний мир ніколи не є можливий, але що він навіть не є гарним ідеалом. Представителі обох тих поглядів можна бачити в статі Lueder-a в Гольцендорфовім підручнику міжнародного права (Hollzendorfs Handbuch des

Völkerrechts). Lueder сам належить до тої другої партії. Я признаю се, що для мене се зовсім незрозуміле, як учитель права, котрий взагалі признає якесь міжнародне право, може не закінчати даліше, що прещін правне розсуджуванє спірних претенсій і інтересів є вже дане яко постулат з самим признанем правних відносин між державами. Я можу се зовсім добре розуміти, як хтось може сумнівати ся про те, чи на разі є можливість мирові суду або трибуналу в саравах, в котрих ходить про великі, суперечні собі інтереси; я можу се також розуміти, як хтось може уважати потрібним і конечним, підносити добрі сторони війни, як довго готовість до війни і війна сама є для нас конечні. Але я не можу зрозуміти, як можна взагалі відкидати вічний мир яко ідею (котрій своєю дорогою, говорючи з Кантом, може не можна найти в дійснім змісловім сьвіті жадного точно відповідного явища). Прещін війна може бути лиш середником і то крайнім середником, коли вже ніяк не можна досягнути того, що конечне, на мирній дорозі.

Для керманіча держави виходить звідси така засада постановуваня: Він буде визнавати, що є міжнародні відносини правні, і буде его обов'язком ті відносини шанувати. З другого-ж боку є зарозом его обов'язком ніколи не спускати з очей фактичної недосконалости тих правних відносин; він буде все числити ся з можливістю війни і буде все старати ся на можливість случай забезпечити своїй державі корисні, милитарні й диніоматичні, усілякі для веденя війни. З тої причини на него не може впасти жаден закид. Противно, занадто велика довірчивість і занадто велика любов мира — то доганні прикмети керманіча держави. Він не лише мусить бути готов бере-

Вірте мені

Позначані Панаство, що куп юш або заміняючи на початку року шкільного для своїх дітей (важкі), не засматити більше, ніж в других тутешніх антиквар'ях. Натомість князів, як у мене, Позначані Панаство, набудете, будуть непозаміні, комп'ютерні і в найновіших видавах, ва що воо ручу. Всі другі прикраси і старі поодинокі також і продаю дешево. З ертаю слова ті лиш дї тої меншої часті Панажаної Публіки, котра у мене не купувала. Посігніть шорічнї мої лаживі відбирателі не потребують уже тих заветчєв. Поїдаю також і нові книжки. — З високим пошануванем Станіслав Келер, князь і католицкий антиквар ул. Баторія ч. 28 у Львові.

3 Росії.

Правительственный комунікат.

Вчера оголошено слідуючий урядовий комунікат:

Від двох років революційний рух більшає. Особливо від весни с. р. нема майже дня без нового злочину.

Оружні повстання, військові бунти в Севастополі, Свеаборгу, Ревлю і Кронштаді, морди, сповнювані на поліційних урядниках і агентах, страшні замаху і рабунки ішли безперервно одні за другими. (Тут комунікат вичисляє коротко морди і замаху, сповнені с. р.). Сі злочини явно показують, що революційні організації стараються перешкодити спокійній діяльності правительства, підкопати лад, ослабити чуйність і всякими можливими способами знівечити творче життя в державі. Ще навіть перед розв'язанем думи революційні з одного боку приготували оружне повстання при допомозі армії і флоту, а з другого боку змагалися викликати аграрний рух, котрий зруйнував би цілу державу. Революційний рух мав мабуть підпору зі сторони крайних живел, котрі дісталися до думи і старалися взяти у свої руки езекутиву, а думу перемінити в конституанту. Поводжене революції мало бути за певнене ріжкими агітаціями і средствами пропаганди із сторони членів думи, котрі ділали під охороною посольської ненарушимости. Рівночасно стреміли до загачення економічного життя при допомозі генерального страйку.

Коли по розв'язаню думи скоро усмирено бунти в Кронштаді і Свеаборгу, а генеральний страйк не удав ся; коли починено енергійні заарядження проти аграрних розрухів, скрайні революційні групи хотіли злагодити вражіння свого неповодження і перепинити творчу діяльність правительства. Сі крайно-революційні групи рішили тероризувати край і правительство при допомозі замахів на висших державних чиновників. Хоч такі терористичні чинки свідчать скорійше о немочі революції, чим о успісі задуманого оружного повстання, всеж таки жорстокість, з якою їх сповнювано, викликала серед мас заколот, навіть далеко більший, чим довготриваючий революційний рух. Якаж езадача правительства в таких відносинах? На се одна тільки відповідь: Остаточні цілі і плани правительства не повинні бути змінені під натиском таких злочинних замахів!

Можна сего або другого усунути з дороги, але не можна убити ідеї, котра правительству присвячує, не можна зломити волі правительства, котре локало собі метою повернути моральний хід життя і свободу праці. Злочини революційні вправді утрудняють сповнене сеї цілі, але вона не може бути зависима від випадкових подій, і правительство мусить всіма силами стреміти до її сповнення. Злочини мусять бути безусловно придушені. Коли держава не зробить їм скоро кінця, тоді всякі заміри, що мають на цілі забезпечення існування держави, будуть знівечені. Для того правительство супроти насильства уживе своєї сили. Обов'язком держави є революційно придусити, сю революцію, котра хоче присвоїти собі владу і старає ся перевести нові, протисупільні засади, щоби всею знищити. Льокальні влади дістали подрібні інструкції, як поборювати сі живла. На тих, котрі не виступлять з всакою енергією і котрі спротивлять ся волі царя, спаде тяжка одвічальність.

Адміністрація все учинить, уживе всяких легальних средств, щоби положити кінець пропаганді насильства. А коли би сій пропаганді удало ся викликати аграрні розрухи серед темних мас, то сі розрухи будуть придушені оружною силою, а одвічальність за жертви спаде на агітаторів. Правительство узнало, що звичайне судове поступоване не відповідає теперішнім відносинам, і уважає

конечним тимчасове заведенне постанов о чинностях полевих воєнних судів до судження тяжких злочинів в тих околицях, в котрих оголошено воєнний стан або стан скріпленої охорони.

Поступоване перед тими судами і виконанне присуду буде відбуватися сі після згаданих постанов зараз по доконаню злочину. Разом будуть видані тимчасові заарядження о підвищенню кари за пропаганду серед війська. Хороба, на котру терпить наша вітчизна, викликала конечну потребу приноврелення організму до відносин, і треба зломити скоріше усунути, бо життєві сили держави є наражені на вичерпане. Тому усі заарядження, конечні до забезпечення життя і свободи праці, є лиш средством а не ціллю; а робота, яку треба посвятити реформам, заповідженням царем, вимагає довшого часу. Було би великою похибкою уважати придушення злочинних замахів одинокою ціллю держави, а забувати о причинах, які сі аномалії викликали. Правительство не може — як собі сего поодинокі групи бажають — здержати ся з усіякими реформами, викликати занепад в публичнім життю а цілу свою увагу звернути лиш на усмирнене революції.

Рівнож в теперішніх відносинах в Росії не мало би цілі і не відповідало би їй інтересам, посвятити ся лиш переведенню ліберальних реформ в надії, що тоді революція стратилася би на силі і упала би. Революція не бере ся за реформи, котрі саме правительство вважає конечними, але стремить до зруйнування державного ладу і монархії і заведення соціалістичного правління. Супроти того програма правительства є: стреміти до удержання ладу і до оборони народу перед переступствами революційністів. Правительство здає собі ясно справу з того, що потрібні є ріжні закони, котрі або мусять бути полагождені думою і державною радою, або мусять бути безпоровочно видані. Інші справи опирають ся на засадах, заповідженнях в царських маніфестах, а їх частинна розв'язка не може нарушити законодавчої діяльності думи, котрої понятє є вже усталене. В першій ряді ходить о аграрну справу. Правительство дає місцевим кругам спроможність приступити безпосередно до діла поправу долі хлопів в околицях, в котрих за мало землі. Чесна праця на місці збере матеріяли для думи, котрі уможливають їй розв'язати сю скмпліковану квестію.

Має ся також видати деякі не терплячі проволочки постанови в справі горожанської рівності і свободи віроісповідань. Правительство бажає знести обмеження хлопів старовірів і їх права законом унормувати. Так само і жидівська справа буде предметом розваги в тім напрямі, які непотрібні постанови, що ділають лиш підбурюючо, могли би бути зараз знесені. Будуть розглянені постанови, що означують відносини Жидів до російського народу.

Правительство передвиділо збільшене числа народних шкіл, заведенне обов'язкової загальної науки і поліпшене матеріяльного положення учителів народних шкіл. Тому вставило уже до буджету на р. 1907. на сю ціль півшеста міліона рублів.

Дуже багато є проектів законів, котрі мають бути предложені думі. Крім основних законів, закону о зборах і пресового закону, займає ся правительство цілим рядом інших дуже важних справ, як свободою віроісповідань, особистою ненарушимістю, горожанською рівністю в душі істнууючій для певних верств народу постанов, поліпшенем долі хлопів, поправою долі робітників, заведенем місцевої самоуправи, котра має творити зв'яз між адміністраційними а автономічними органами, дальше заведенем земств в балтійських, північно-західних і південних провінціях, заведенем земств і автономічних гро-

мадских управ в польскім Королівстві, зміною льокального судового поступовання, реформою середнього і висшого шкільництва, заведенем доходного податку і реформою поліції в душі сполучення державної поліції з жандармерією. Вимкові постанови для охорони ладу і публичного спокою будуть зведені в оден одинакий закон.

Вкінці займає ся правительство приготівлюючими роботами до скликання народного згромадження в душі царського указу.

Правительство поставивши собі завдане удержати повагу держави, лад, і перевести конечні реформи, в повній надії, що легальні праці будучої думи будуть успішні, думає, що має право полягати на симпатіях розумних верств суспільности, котрі бажають утихомирення в державі, а не наражування її на небезпеку.

Правительство не видить своєї задачі в тім, щоби придушувати свобідну думку, виявлювану в пресі і на прилюдних зборах; однак коли ті средства виявлювання волі народу мають бути уживані в цілі ширення революційних гадок, правительство не заважає ся усіма средствами перешкодити тому, щоби средств поступу уживати до розкладу і насильства.

Сей правительственный комунікат і царський указ о воєнних судах (гляди „Телеграми“) появили ся вночі, та що ще ні оден вечерашній денник не забрав в сій справі голосу. На публичність і комунікат і указ зробили сильне вражіння. Як з одного боку той комунікат викликав вдоволене з тої причини, що правительство чує себе досить сильним, щоби удержати лад, так з другого боку болять ся, що полєві суди можуть отворити широке поле самоволі. Без сумніву ціллю правительства не є самоволя, лиш енергійне каране злочинів і заведенне ладу.

Рівнож добре вражіння зробило і те, що правительство зазначає свою сильну волю перевести сильною рукою всякі реформи.

Телеграми.

Петербург. Цар затвердив ухвалу ради міністрів о заведенню полевих воєнних судів. Генерал-губернатори або особи, що повнять їх функції в заступстві, мають право делегувати такі суди в місцевостях, в котрих є заведений воєнний стан або скріплена охорона. Такий суд має складатися з предсідателя і чотирох офіцерів пішої армії або морянки. Коли сподіє ся злочин, генерал-губернатор або заступаючий его урядник має скликати такий полевий суд найближчий в 18 годин по доконаню злочину. Суд радить при запертих дверях. Присуд сего суду є відразу прорисливий і в протягу 24 години на приказ покликаної влади має бути виконаний.

Рига. Воєнний суд закінчив голосну справу о боєві дружини. З 26 обжалованих увільнено дві молоді дівчини, Фінкельштайнівну і Наймарківну, а прочих засуджено на тяжкі роботи від 2 і пів до 15 років.

Кронштадт. Тимчасовий воєнний суд приступає нині до справи о бунт моряків. Обжалованих є 800 осіб, свідків покликано 2.000.

Льондон. „Трибуна“ доносить, що в Севастополі украдено з одного воєнного корабля три армати, два машинові карабіни, вісім карабінів, велике число бомб і тайний спис сигналів. Винувника не викрито.

Петербург. Вісті надходячі з провінцій о настрою між селянським населенем, звучать майже безнадійно. З усіх російських губерній доносять, що аграрні розрухи зростають.

Одеса. В добрах кн. Оболенського в херсонській губернії вибухли грізні аграрні неспокої. Хлопи напали на палату князя. Власті вислали драгонів, котрі звели з хлопами борбу. Одного хлопця убито, троє ранено.

Одеса. Управитель російського технічного товариства Гречина застрілено на Французьким бульварі. Убийці утекли.

Букарешт. Сюди прийшла вість з Беса-

рабі, що там панують великі неспокої. Губернатор зарядив в Болграді арештоване трох бувших послів до думи: Романа, Дімінча і Голіцина, але людяність силою їх увільнила. В многих місцевостях збунтовані хлопці прийняли прибуваючих козаків карабіновими стрілами. Заколот чим-раз більше росте.

Льондон. Льондонські газети доносять, що в російскім Туркестані панують дикі заворушення. Туземці знищили залізничну лінію. Залізничні робітники страйкують. Рух на залізницях удержує військо. Нема дня без мордів, рабунків і підпалів. Російське військо є в значній часті збунтоване. Межі збунтованими а вірними відділами війська відбувають ся формальні битви. Генерал-губернатор є супроти того безсилний.

ТЕЛЕГРАМИ.

Протихорватські демонстрації.

Фіюме. Протихорватські демонстрації тревали вчера цілу ніч. Товли Волохів і Мадярів били „Соколів“ без милосердя, де лиш кого зловили. Врешті виступило військо з насадженими багнетами і очистило місто.

Будапешт. Угорська преса обговорює онгодніші події підчас прогульки „Соколів“ в Реці і остро виступає проти Чехів. „Pesti Hirlap“ каже: „Ческі Соколи дали відповідь тим політикам, що хотіли уживе завершити збратане Мадярів і Чехів на поли торговельних відносин. В Реці співано хорватську пісню з рефреном „Стричок на шню Мадярам!“ Признаємо ческим Соколам слушність. Належить ся Мадярам стричок і, колиб хотіли збратати ся з такими Славянами, не заслужили би на нічо ліпшого“. Подібно пишуть і інші денники.

Угода з Австрією.

Будапешт. Вчерашня рада угорських міністрів була посвячена переважно справі угодовій. Підчас нарад стверджено, що серед членів кабінету панує цілковита згода в поглядах на справу угоди з Австрією.

Македонія.

Софія. Голова болгарського комітету для Македонії Борис Сарафов так висказав ся перед кореспондентом „Local Anzeiger-a“: „В Туреччині і Македонії панують від давна відносини, котрі грозять публичному безпеченству і власности. Від 10 років ми ведемо явну війну з Туреччиною, а нашим кличем є: „Проч з турецьким ярмом!“ Більшість людности була за нами. В р. 1903. ми з'організували оружні напади на поїзди, нищили залізничні урядження, щоби недопустити перевозу війська і звернути увагу Європи на наші відносини. Тепер зближаємо ся до нових подій. Десять тисяч озброєних Македонців стане під нашим прапором. Нашою ціллю буде не борба в отвертій полі а партизанська. Вибореом автономію для Македонії, а се вже нам байдуже, хто стане опісля на її чолі. Осягнувши сю ціль, станемо найліпшими приятелями Турків, а сего Греція найбільше боїть ся.

НОВИНКИ.

— Від комітету будови Академічного Дому у Львові просять нас оповістити: Коли наші суспільности із статі у вчерашнім „Ділі“ відомо, як стоїть справа Академічного Дому, а власне, що будова вже на укінченню та в половині сего місяця буде дім відданий „Академічній Помочі“ і що Академічний Дім, для руского народа дуже важна інституція, потребує скорію та видатної матеріяльної помочи — звертаємо ся отсим із зазивом та проською о надсилане датків по адресі наукового товариства ім. Шевченка у Львові, ул. Чарнецького ч. 26. Можна до грошевої послки уживати й чеків товариства (ч. 53.539), але на т. зв. посвідці треба дописати: Академічний Дім, або хоч букви А. Д. Комітет будови Академічного Дому у Львові. К. Бандрицький, предсідатель. Ц-р Д. Лукіанович, секретар.

— Теміда з зав'язаними очима. Пишуть нам: Дня 25. мая с. р. приніс мсній судовий післанець Фр. Бартоломович з ц. к. повітового суду у Львові візване в справі карній, друковане і писане по польськи. Візване тоє звернув я дотичному служі судовому з заявою, що мені, Русинові, належить ся візване в справі карній, друковане і писане по руски. Тоє випровидило з рівноваги того високого достойника судового і він обурений до живого моїм цілком чемним і делікатним заявленем і висказанем того, що мені закон признає, в сьвятім обурено урядовім кинув на стіл зав'язане і піднесеним голосом в канцелярії парохіальній зачав кричати: „А ксьондз чому не уміє по польську? Ксьондз повинен уметь по польську“. Діяло ся тоє все в присутности моєго товарища о. Мисика з Ванькової. На таке брутальне поведене судового служу я внїс зараз жалобу до президії ц. к. висшого суду краєвого у Львові і до президії ц. к. міністерства справедливости у Відні. Дня 4. с. м. дістав я з президії суду у Львові таку відповідь: „Президія ц. к. Суду Висшого краєвого у Львові не знайшла підстави до видання заарядження против післанцеві судовому Франц. Бартоломовичу, понеже той маючи порученє доручення згаданого візвання, не викрочив поза границі обов'язків, зачислених інструкцією для органів судових для доручення, звлаща, що обставина з причини виготовлення візвання в язику польським о скілько становила слушний повід до зажалення, о стілько з другої сторони не управляла жалючого ся до відмовлення при-

чи права і достоїнства своєї держави на зверх, — як треба, то й мечем, бо війна для відпиртя несправедливого нападу на честь і інтереси держави є обов'язком; але понадто добрий керманій держави буде все мати на оці також те, щоби життєві інтереси власної держави, в разі якби інші середники не дописали, можна було переперити проти ворожих стремлінь силою, або не раз навіть і в супереч формальному праву. Бо і ту є щось гейби право конечности (Notrecht), котре лопить заскорузлу формулку. Як довго земля не є правно межі народи вповні розділена, так довго вже задля того самого буде власне все являти ся її конечність брати свою частку силою. А навіть коли стан посідана землі буде колись вже й вповні сконсолідований поміж народами, то все ще лишити ся закон, що народи, котрих число душ зменшає ся, мусять уступати місце тим, котрі з року на рік виказують більший приріст; то є вічне право життя супроти смерті!

Із тої то точки погляду виходить вже й ясна засада для дипломатичних зносин між державами підчас миру: ті зносини не можуть мати форми отвертого й сердечного довіря. Як довго межі держав мають істнує недосконалість правного стану, а через й можливість тевійни, так довго не може бути між ними жадного досконалого стосунку довірливости; а де нема повного довіря, там не може бути й повної отвертости та правдивости. Отже і се є для керманія держави, дане обставинами, від его волі незалежне положенє, з котрим він мусить числитися. І тому на него не може спадати жаден моральний закид, коли він поступає відповідно до того положення, коли

він удержує других дипломатів у бруді що до своїх намірів або навіть спричинює повстання таких помилок; коли він заперече, немов би він того хотів був, що показало ся неосаженним; коли він свій підрядний орган, котрому передтим дав вільну руку, а іноді й наказ до певного кроку, опісля, коли справа не вдала ся, полишає его своєї судбї або навіть ще й вини сам на него складає і т. д. і т. д. Так як у війні є конечною річю впроваджувати ворога в бруд, щоби его побити, так є се — бодай поки що — також необхідним елементом штуки кермовання державою. І як ніхто жовітрови з воєнного підступу не робить жадного морального закиду, так не можна також політикови робити закиду з того, що він не грає виложеними картами. Заперечуване того, що є, іудаване того, чого нема²⁾, належать тут до ремесла; хто бодай трохи не розуміє ся на тім ремеслі, той не надає ся на дипломата на сім сьвітї, — котрий своєю дорогою не є найліпшим сьвітєм.³⁾

Правда, і ту є своя міра в річах; дехто

²⁾ В оригіналі стоїть: das Dissimulieren und das Simulieren. Може може прийти на язык инший ліпший вислов, чим я его зміг дати.

³⁾ Підчеркнене моє, бо хотів бим, щоби на сі слова звернула свою увагу також наші „політики“. Виходить, що в політиці не треба з гори грозити тим, що хтось мав що йно зробити, та й то ще не знає, чи зробить таї як зробить — як от прим. се було у нас з ріжними страйками по онтій нещасній сесейській академії з львівського університету. Мені в загалі не раз уже напа політика виглядала так, мовби хтось, граючи віста, мав всім нікім, а заповідав одинакити, та ще й викладав карти!

(Дальше буде.)

нятя візана". Піп в давн а чорт в клепало! Я жалую ся на арогантне поведене судового слуги, а мені завертають голову і що иншого відповідають! Як післанець судовий своїм арогантним поведенем в парохійній канцелярії зглядом мене, горожанина австрійського, дня 25. мая, не викроще поза границі обов'язків зачислених інструкцією для органів судових для доручень, то я на будуче можу надіятися ще чогось гіршого, бо судовий післанець може бути певний, що нічого йому не стане ся. За образу иншого вольного судового, і то не чинну, дістав мій парохіянин Ілько Баран 3 місяці в'язниці, при образі австрійського горожанина із сторони вольного навіть его висша власть не упоміняє, що невідповідно заховує ся — бо у нас „в Польщі як хто хоче!“ — *Ніль Богдан Ломницький*, парох в Гребенімі.

— **Лише домагати ся свого!** Прислано нам в оригіналі руске письмо, друковане машиною до писання, котре тут наводимо дословно без жадної зміни: „Гайриха Франкка Сини. Лінд н. Д. 27. серпня 1906. Високо Поважаний Пана! З Вашого хвального письма з дня 20. с. м. дізнаємо ся, що при адресованню Вашого листу зайшла неприємна для нас помилка. Поспішаємо проте вислати Вам такий сам лист в рускій мові і просимо о прощенье за ту немілу ошибку. Розуміє ся, що маємо до наших витворів також етикетки в українській мові і висилаємо рускій товар всюда де лиш сего наші відбирателі закладають. В доказ сего висилаємо Вам днесь прибірку з рускою етикеткою і надіємо ся, що по випробованню признаєте сему виробови першєнство між усіма сортами сего рода. Просимо Вас також подати нам адресу Вашого купця, щоб ми могли засмотріти его в товар з руськими етикетками. В тім ожиданню остаємо з глибоким поважанем Гайриха Франкка сини. А річ в тім, що адресат, котрий замовляв щось у фірми Франкка синів, дістав письмо польське та завернув его назад. На те дістав повисше наведений лист. Як бачимо, навіть Німці радо переписують ся по руски, уважаючи на власний інтерес, а фірма Франкка синів має не тільки машину до руского письма, але очевидно навіть кореспондента, котрий добре знає руску мову. Лише Русини не всі і не завжди шанують свою мову та в переписці з позакраєвими державами дуже часто уживають всякої иншої, тільки не своєї мови. Пора залишити сю навичку і не лише переписувати ся по руски але й жадати руских етикет на товарах — за власні гроші.

— **Січовий рух і его переслідуване в калуському повіті.** Пишуть нам з Калуша: Наш повіт спав сном блаженних до недавних часів. Сьвященники у нас для народу рівнодушні або кацапи. В Калуші інтелігенції мало, а і та хлопа видить лише при виборах або як ходить о її власні інтереси. Аж на весну сего року після віцевого руху рушили ся самі хлопці і забрали ся до роботи над собою. І ось тепер ділимо ся з усіми прихильниками хлопської справи відрадною вісткою. Січчя ростуть як гриби по дощ. При Січах майже всюди зав'язують ся читальні. Побіч існуючої і прегарно розвиваючої ся Січчя в Хотині зав'язали ся нові Січчя в Красній, Угринові старім, Заово, Грабівці, Ясеню, Прислупі і Каменю, а статуті подано вже і з інших сіл. Дня 29. липня ср. перевів інструктор Осип Довганюк з Коломиї вправи в Хотиню. Крім Січчя в Хотиню прибули на вправи делегати Січчя з Заово з кошовим Михайлом Паньковим, з Красною з кошовим Олександром Тимковим, з Угринова старого з кошовим Петром Ручеником, та з Грабівки з кошовим Матієм Срібняком. З Калуша прибув лише тов. Твердохліб. Вправи переведено в лузі над Лимницею при звуках січової музики серед загального одушевлення зібраних. Дня 26. серпня ср. відбули ся в Заово загальні збори ново заложеного Тов-а Просьвіти при участі тов. Твердохліба і Посацко-го з Калуша. До читальні вписало ся 105 членів. В тім же селі відбули ся дня 2. серпня загальні збори Товариства Січчя. На зборах промавляли тов. Твердохліб і Барич з Калуша. Вписало ся на разі 45 членів. По зборах відбув ся на подвір'ю у Матія Ковальчука фестин Січовий при звуках музики січової з Хотиня. В найбільшій часі відбуде ся в Хотиню довірчий збір делегатів січових. На Збори ті прибуде Др. Трильовський з Коломиї.

Рівнож в коротці відбудуть ся загальні збори Січчя в Угринові старім, получені з січовим Фестином. Та в парі з сям здвоєним рухом січовим ідуть репресії зі сторони ц. к. Староства в Калуші, зглядом зі сторони ц. к. жандармерії. Ось їх реєстр за серпень: Рішенням з д. 11/8 с. р. дорученим всім Січам в повіті, заборонило староство в супереч статутам ношене лент, відзнак і прапорів навіть підчас вправ, продукцій і пожарів.

Рішенням з дня 25. серпня с. р. застановило Староство на основі доносу діяльність Січчя в Ясеню без справдження правдивости фактів доносу. Заборонило Січчя в Красній ношене лент після долученого взору Заборонило Січчя в Хотиню уладжене походу на фестин січовий в Заово. Заборонило загальні збори Січчя в Заово по причині, що не подано програми тихже зборів, котре то жадане безправне і законом не узасаднене. Січчя вносять рекурсії, але чи они будуть мати успіх, не знає. В Заово жандарм Міксевиць намовою і погрозою старав ся д. 26. серпня розгонити загальні збори Тов. Просьвіти, староством дозволені. Сей жандарм свою ревність о дальше пановане тьми і пропінатію посунув так далеко, що офірував людям дні бочки пива, щоби не йшли на збори; але безуспішно. На делегата філії тов. Твердохліба накинув ся грубою лайкою. На поведене сего жандарма внесено жалобу. Жандармерія в Калуші обжалувала тов. Петра Посацко-го і Петра Болєцко-го з Хотиня

о устроєне недозволеного походу. Обжалованих боронив тов. Твердохліб. Єще сей справу не покінчено, а вже та сама жандармерія зробила на тих товаришів донесене о відбыване вечірнього порогу вправ. Жандарм з станиці в Небілові здер кошовому Січчя в Ясеню Пиколі Гаврилови з грудий ленту і медаль січовий. На донесене тої самої станиці зарядила Прокуратура слідство против визначених січовиків з Ясеня. Мали вони перед Жидами казати, що заріжуть ксьондза. Хоч годі щось подібного припустити, поїхав на слідство адьютант і польськ сокул Міхалевський. Як се слідство переводилось, найсвідчать слова того-ж судії, звернені до обжалованого Романа Левичко-го, котрого ганьбив, що до Січчя притягнув сих диких Африканів, с. е. людей з Ясеня. Тому-ж Левичко-му і Січовикам поручав на дальше читати місто „Громадского Голосу“ Письмо сьвяте. Взагалі в тім слідстві багато річий цікавих. Але маємо надію, що витягнемо єще пізніше ті факти на верх. А ми хлопці тримаймо ся міцно. Від нашого на крок не уступаймо. Берім примір з Заово, що стало над собою працює та гонить геть хулиство. Тоді ніхто не покаже на Калушину, що то Богом, своїми та чужими забута сторона.

— **З Краєвого Союзу Кредитового у Львові.** Розпоряджене міністерства скарбу з дня 6. липня 1906. ч. 171. Взд. впроваджує з днем 1. вересня 1906. урядові друковані бланкети векселів з руским текстом по 10, 20, 40, 60, 80 сот. по 1. кор., 1 кор. 20 с. 1 кор. 40 с. 1 кор. 60 с. 1.80 і по 2 кор. Припроурає ся всім союзним товариствам послугувати ся векслями з руским текстом. Векселів сих належить домагати ся у дотичних трафікантів, а в разі потреби належить вносити неостемпльовану жалобу до Краєвої Дирекції Скарбу у Львові. — *Дирекція.*

— **Вийзд паломників до св. Землі** відбув ся в середу о год. 6. вечером. З церкви сьв. Юра вирушили всі львівські процесії, сьпіваючи церковні пісні; проводили їм сьвященники дотичних парохій у світих ризах. Особливо процесія з церкви сьв. Петра і Павла відзначала ся при тім гарним сьпівом. Серед процесії йшли численною товпою паломники з зеленими перепасками на рукавах і вишитим на них білим числом порядковим дотичного паломника. Чисел тих було 548 і стільки паломників виїхало в далеку дорогу. Похід переходив поміж шпальні цікавих мешканців міста, що виліяли на улиці, щоби придивити ся тій величавій рускій маніфестації. Участь великого числа борохатих сьвященників, від молодих, чорних мужичин в силі віку, аж до сивених як голуб старців, надавала походу якоїсь незвичайної оригінальності і паломницької поваги. Рівночасно з походом прибув на дворець і о. митрополит Шептицький. Високого достойника провів через глоту комісар поліції п. Лисаковський на перон, де о. митрополит вів до першого вагона, в яким перше купе було призначене для него. З буйною, досить вже довгою бородою о. митрополит виглядає надзвичайно поважно. Величезна товпа публіки і всі процесії, які увійшли на перон, причинили ся чимало до того, що від'їзд поїзду спізнив ся о ¼ години. З піснено паломників і серед окликів публіки поїзд рушив з двірця о год. 8. вечером.

— **Ревізії в київських редакціях.** Д. 3. с. м. около год. 2. по пол. перевела поліція ревізії в редакції „Шерешня“ при ул. Мало-Володимірській ч. 52. Перетрушено всі комнати, але не найдено нічого підозрілого, так що обійшло ся без арештовань. На другий день зроблено ще другий раз ревізії в редакції „Гром. Думки“; перетрушено навіть дровити, але теж нічого не найдено. Арештовано письменника Сергія Єфремова, що входив в склад редакції „Гром. Думки“ і „Нової Громади“; але не пишуть, коли се арештоване сподіяло ся, чи після першої чи після другої ревізії в редакції „Гром. Думки“.

— **Безплатне видаване лісного матеріалу селянам,** не в нас, але в Росії. Київсько-подільська управа рільництва і державних дібр одержала від головної управи рільництва приказ, видавати потребуємим селянам безплатно матеріал з державних лісів. Щоби сей матеріал дістати, мають селяни приносити просьби до місцевих зарядів державних дібр з долученем сьвідцтва місцевої сільської поліції, потверджуючого дійсну потребу. Просьбу сю пересилає заряд до лісного, а сей видає жаданий матеріал.

— **Про утечу Беленцева** розійшла ся сими диями знов инша поголоска. Сам Беленцев, прибувши до Лондону, мав історію своєї утечі оповісти кореспондентови російських часописів. Ані кидати ся через вікно ані вискакувати з поїзду він навіть і не думав. Утеча була обдумана далеко простіше і безпечніше. В тім самім поїзді, котрим везено Беленцева під дозором жандармерії і війська, їхало 15 его спільників, котрим удало ся підкупити его сторожу. За відомості сторожі удав ся Беленцев до гардероби, де вже все було приготовлене, там перебрав ся і укарактизував ся, а опісля найспокійніший вийшов до воза, де сиділи его спільники. У возі, в котрім передтим їхав, зачала ся тепер комедія: вибито шибку і через вікно воза дійсно кинув ся жандарм. Поїзд задержав ся і стали „шукати злочинця“. Шукали в лісі, хоч добре знали, що Беленцева там нема, порозскадали в різні сторони телеграми і т. д. Тимчасом Беленцев преспокойно заїхав собі до Петербурга, відси дістав ся до Фінляндії, а потім до Англії. Беленцев запевнює, що ротмайстер Макаров нічого о тім всім не знав і сьвято врів в утечу Беленцева. Адміністраційні власті не вірять сему оповіданню і думають, що сфабриковано его в Москві в тій цілі, щоби впровадити в блуд

тих, що Беленцева шукають, і уможливити ему утечу за границю.

— **Поминальне богослуженє** по душі о. Онуфрія Лепкого відправить ся завтра д. 8. с. м. о год. 9. зрана в Преображенській церкві у Львові.

— **Культурна робота Словаків.** Словаки не мають властиво культурного огнища, бо не то що не мають університету, але не мають навіть ні одної середньої школи. Австро-угорський дуалізм, а з ним гегемонія Мадярів над усіма народами країв корони св. Стефана затяготили над Словаками більше, чим над иншими народами. По розв'язанню словацкої Матиці, забраню її 100-тисячного фонду, сконфісковано її будинків і цінних збірков здавало ся, що все пропало. А преці не забрано всего. Лишив ся тихий сум, зелізна витривалість, велика жертвенність і муравлина запобігливість. Незадовго станув новий „Дім“ — без придатка „народний“, бо не ся Мадяри не призволили; заповнили ся полиці бібліотек старими і новими книжками, заповнили ся шафи природничими і етнографічними збірками і по 30 роках „Дім“ став ся вже замалий, щоби те все помістити. Треба було подумати о новім поміщенню. Коли розв'язано „Матицю“, зав'язано „Музєальне Товариство“, а відколи на чолі товариства станув о. Андрій Кмет, стало ся воно огнищем народної культури і сполучником усіх земляків. Завдяки жертвенности Кмета природничі збірки могли видержати порівняне навіть з таким великим музеєм, як в Пешті. Завдяки запобігливості виділу зібрано в 6 роках потрібний фонд і в сім році приступлено до будови нового музею. Дня 8. с. м. по закінченню загальних зборів музєального Товариства удали ся учасники на місце будови і тут по промові о. Кмета музєумовано в угол памятник акт. Сею музєумовою роботою Словаків кожний Славянин лиш радіти може і надіятись, що чейже Словаки остогують ся перед мадярським шовінізмом.

— **Молочарські спілки в Данії.** З початком 1906. р. було в Данії всіх молочарень 1328, з чого 1076 було молочарських спілок. Сі молочарські спілки мали 157.537 членів і переробили 4.581 мільонів фунтів молока. Молочарні обходять ся дуже старанно і уміло з набилом, їх члени мусять строго держати ся виданих приписів та охотно держать ся їх в своїм власнім інтересі. Данські молочарські спілки мають також свої союзи до спільної продажі масла, а ті союзи трудять ся часом і продаючи яєць. До збирання яєць є призначені окремі люди. Зібрані яйця мусять бути значені числом члена і округи, з котрого вони походять. За спродане старого яйця замість сьвіжого накладають кару, котра виносить 7 до 12 корон! Яйця приймає ся після ваги, сортує ся їх після величини, а продає ся на вагу. В р. 1903. вивезла Данія до Англії 510 мільонів яєць (8¼ мільона кіп) і взяла за них 40.800.000 корон, отже пересічно по 4 кор. 80 сот. за копу. У зв'язи з тим величезним розвитком молочарства є годівля худоби. Щоби-ж з худоби мати як найбільші зиски, закладають рільники свої власні різні, котрих з початком 1906. року було вже 56, з того 32 спілкових з 70.000 членів. Годить ся при сій нагоді пригадати, що Данія є меншою о половину від Галичини і має людности третину того, що Галичина. Але там нема „polskich gzałów“.

— **Боротьба з алкоголізмом і задуром.** Про неї мабуть земляки скоро забули, бо сего тижня я не одержав ані одного замовлення. Гадаю, що читальні „Просьвіти“ повинні старати ся познакомити своїх членів з рухом протиялковоголим. Дальше учителі народні і професори всьляких середніх шкіл, взагалі всі особи, котрі займають ся виховуванем дітей і молодіж, безсумовно мають сьвятий обов'язок познакомити ся з небезпечкою, яка виникає з пиття алькоголю для молодіж, повіреної їм. Прошу отже поскорити зі замовленнями. — *Володимир Лаврівський, Ринок ч. 36.*

— **Огні.** Дня 3. с. м. в само полудне вибух огонь у господаря Йосифа Корчинського в Самолуськихх густятинського повіта і знищив 18 будинків до тла; шкода виносить 29.886 К. Шістьох господарів було обезпечених в „Дністрі“. На місце пожежі явили ся пожарні сторожі: місцеві, з Личківців, Городищ, Мушківців, Нижбірка і Хлопівки, та щиро займали ся гашенем огню. Найбільше відзначили ся при гашеню місцевий сьвященник о. Красицький з двома синами та учителі.

Потребую інструктора до 2 хлопців з 3 класи народної. Зголошуватись письменно о. Губатий в Деліанях пошта Милитин нов. 405 1-4

Пошукує ся на село учитель для двох навчочок крім науки предметів амагале ся науки гра на фортеп'яні. Власні умови можна довідатись у Ярослава Виллахового проживає в Помор'ях пошта Вучач. 1-8

Потребую зараз семинартовка до учениці в П. кл. видікової конечно з фортеп'яном. Письменні аголошення з поданем умови подати прошу під адресою: М. Майковська, жена пароха в Голоскові коло Огні. 1-8

Пошукую паноческу в ошачкованім станцію. Вошотня 4. 859 4-4

Причиною пожежі були діти Корчинського, полишені в хаті без нагляду; вони вилили на вікно нафту і запалили запалкою. Дня 5. с. м. навістив огонь село Бабухів рогатинського повіта і знищив 14 загород.

— **Дрібні вісти.** Нині розпочала ся перед львівським трибуналом карна розправа против Фр. Житного, голови корпорації різників, за злочин обманства поповнений тим, що при важено закуплених ним волів підставляв під вагу ногу. — Катерина Козловська, жінка львівського зарібника, уткла забравши мужеві книжочку щадниці на 240 К. — В Вамі на Буковині окрадено зеліничу касу на 2700 корон. — Дня 16 с. м. відбуде ся у Львові кра-ве віче рукодільників. На днівний порядку буде між иншими ухвалені резолюції до палати панів, домагаючої ся затвердження зміни промислового закона, ухвалених державною радою. — Вчора отримав ся у Львові грибами робітник Іван Липка — Цокарий Со-кіль в Цішках повіта золочівського основано як філію львівського „Сокола“. Статута прийняло уже ц. к. намісництво.

Віча і збори:

— **Перші загальні (конститууючі) збори** товариства „Руська Академія Поміч“ у Львові відбудуть ся в понеділок 10. с. м. в львові „Рускої Бесіди“, Ринок ч. 10. І. поверх (дім „Просьвіти“) о год. 4. пополудни з сьлдующим порядком днявним: 1) Відчитане статуту, 2) Вибір відділу і заступників від., 3) Вибір комісії контрольної, 4) Вибір 3. кураторів товариства, 5) Внесєня і інтерпеляцій. — За членів основуючих тов-а „Руська Ак. Поміч“ у Львові — Кравецкий Іван ст. ф. в. р. Стеслович Олекс. ст. ф. в. р.

Товариство руських жінок в Станиславові уладжує на дохід новозаснованої бурси дівочої дня 2. жовтня н. с. 1906. (ві второк в великій салі касина мійського в Станиславові (ул. Саліжницька ч. 12.) „Великі Вечерні з танцями“. Вечерковий комітет робить всякі заходи, щоби ті вечерні випали як найкрасше. Провід танців спочиває в руках рутинованих аранжерів, музика вієскова 24. п. п. робить вже проби з нового вальса д. Я. В., який перший раз відотрає на вечерниці; карнети будуть вільноручно мальовані; комітет запевнив собі участь великого числа молодіжні академічної та Ви. Офіційно. Одним словом вечерні ці заповідать ся величаво. Стрій вечерковий. Вступ за запрошеннями від особи 4. кор., для родини з 3 осіб 10 кор. Початок о годині 8. вечером. Хто ще не дістав запрошення, зволить віднести ся письменно до п. Ф. І. Олександровича, правника в Станиславові, ул. Галицька.

— **Заява.** З поклямою на ч. 137 „Діла“ з дня 5 (18) липня с. р., де якийсь патріот, зробив мені закид, що я, „яко сьвященник руский“, перед вакаціями записав сина мого Мирослава до гімназії з викладовим язиком польським в Станиславові, „мотивуючи мій крок сим, що дитина моя по руски не уміє“, нинька з правдивою приятністю констатую, що по усуненню сеї трудности, яка перед вакаціями дійсно заходила, с. е. освоївши сина мого за час вакацій з викладовим язиком руским і піддавши его по вакаціях поновному іспитови в гімназії з викладовим язиком руским, переписав его тепер до гімназії з викладовим язиком руским. — *о. Лев Гриневич з Чумлян.*

Спеціаліст в діточих недугах
Д-р В. Гукевич
ордін. від 3—5 год. ул. Гродзкіх ч. 4. І. п. Щіплєне віспи щоденно. 837

Правник посв'ятить ся студіям різним, коли хто з Ви. патріотів ватевить ему матеріальну поміч (в формі позички за порукою) через протас 3 літ. Лисаків аголошення з поданем умови приймає для „Агронома“ Адміністрація „Діла“ 911 1-2

Ватеринік і Санітар
Футури і Медичні в Львові: площа Галицька ч. 1. проти Банку Гіпотечного на плакатних площі Галицької подучають

Барометри амероді по 7, 8 і 10 К. найкращі по 12, 16, 20 і 24 К. — Львівські оптичні по 12, 16, 24 і вище. За-разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри, цилінри, лінзи і всілякі інші прибори оптичні, Воєнні направи і нагороджує ся як найкраще і найдешевше. 41-6

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!
Одинке Руске літературне заведенє
Андрія Андрейчина
знаходить ся при ул. Коперника ч. 28. Поручає ся на дальше ще давнійшій пам'яті. 18 15

Від 1-го вересня 1906 можна дістати ед-ровий домовий вікт цідлований та кож в менажках до дому в ціні від 48 кор. в гору шле-вимого, єсть також до вишай-му 1 покій фронтоний уме-льований і о об'ємнім входом, на жаданє з віктом. — Управ-шає ся о даєвній вигляди Ви-Ридамп'я. Адреса: О. К. Пе-карська 9 І. пов. 4-6

Сьвіжі босанські сливи 100 кл. 16 К, 50 кл. 9 К, 25 кл. 5 К, 5 кл. 3 К. грамові почтові посилки раз з упаковкою по 1 К 50 сот. розсилає G. Joska, Banja Luka, Bosnien. 867 5-6

Ученики або п. п. академіки найдучь вигідне і вдрове поєшкване в хрчєм. На жа-дає особня комната з озібним ех.дом. Пекаровка 16. І. пов. двіри 41. 902 2-5

Старший гімназист пошукує Кандидат III. року сем. уч. лексики на сені за скр. м. пошукує лекції. ням вигадогодженням. Ласкаві згошуватись прошу М. П. згошешся на адресу Кугилас poste restante п. п. Ярачів Петро в Місткві п. п. Н-в-рня. новий. 891 2-8 890 2-3

Потребую учателів до на- До Влов. Родичів, Учителів і чітих 8 злочинів в Учеників. цілі приготування до гімна- зії. Псжадне шобя умів Повідомляємо, що отворились тор валожити перовий бан- мо при наших складах (пер- ду во:ганізувати при Соколіковнім, господарскім) торг- місцевім ва що осібю буде впазну, приборів шиль- жадгороджено. Згошешся до них і канцелярийних, вошита місцевого пароха о. Володими- і т. д. по найдешевших цінах. ра Шевірка в Вовоні почта. Весь дохід на бурси. Бабло. 892 2-3 Дім торговельно-промисловий "ДОСТАВА"

Рутинований концієнт пошу- товариство зареєстроване в обмеже- кує ей- ною порукою в Станиславові. 875 3-3 час посади в канцелярії едно- катокій. Інф'рмацій уділять адв'кат Др. Партицький і Ста- ниславові. 895 2-4

Вудовляні парцелі в Дорі в гарнім місці при гостинці, 25 м. зловж гостинця в 40 м. в глуд як велізвичому торгав, можна зраз купати у п. Во- лодимира Левацького в Дорі Інформаций у него. Хто хоче купити, нехай спішати ся, бо попнт за парцелями в Дорі велізний. 883 2-3

ПОЗІР!

Від 1. вересня можна ді- стати при ул. Пекарській ч. 9 І. поверх смачний, азорвий харч цілоденний в ціві 46 К. в гору після вимогів. На жа- даве подаєсь обід і вечері в менажках до дому. Поруцаєсь ласкавим взглядом П. Т. Ро- димців. О. Н. 861 7-8 699

Помости

до церков цементові, камінцеві, мозайкові

поручає **Т. МЕЛЬНИЧУК** АРХІТЕКТ ЯРОСЛАВ. 24-50

Оповіщенє.

Перемишль в серпни 1906.

"РУСКА ШАДНИЦА" в Перемишли приймає вкладки шадничі щоденно в годинах урядових і опроцентує їх на 4% починаючи вже від слідуючого дня по дни зложеня.

ВКЛАДКИ в "Рускій Шадниці" можна складати особисто в касі товариства, почтовими переказами, листами грошевими, чеками поштової Шадниці, котрі Дирекция шадниці на жадає безплатно достарчає, в філіях банку австро-угорского на рахунок "Рускої Шадниці" в товариствах: "Взаїмного кредиту Дністер" у Львові і "Банк звязковий" в Станиславові.

"Руска Шадниця" уділяє позичок:

- а) гіпотечних, піврічними амортизацій- ними ратами платних на 5% на про- ляг літ 10—50 після вибору позича- ючого;
- б) на льомбард ефектів на 5 1/2 %;
- в) на есконт векслів на 6%, на векслі переказані за 3—6 місяців платні.

Справи позичок полагоджуєсь можливо скоро.

Всяких інформацій і друків уділяє канце- лярня "Рускої Шадниці" ул. Косцюшка, Народ- ний Дім І. поверх, щоденно безкористно в го- динах урядових від 9—2 год. крім неділі і руских свята.

Після §. 14. устава "Рускої Шадниці", че- рез п. к. міністерство справ внутрішніх затвер- дженого, вкладки в товаристві "Руска Шадниця" в Перемишли надають ся до льокації капіталів пупілярних, фондацийних і т. п.

Дирекция „Рускої Шадниці“ в Перемишли.

Крил. о. І. Стрийський. Д-р Т. Коржов. Ал. Нрема.

ФАБРИЧНИЙ СНАД БІЛЯ

Найдешевша торговля галантерейних товарів

АДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. II (напроти тов. Просвіти.) Поручає великий вибір мужского біля, крава- ток, рукавичок, парасоль, лісок, шкіряних ва- робів, російських калюпів, альбомів як також товаретового мила і пероумерів. Великий вибір пушон на цигарети, цукрок, гроші і спіжок в гербом Руск. Великий вибір біжутерії. 149

Масло десероване по 2 К 50 с.

кухонне по 2 К 10 сот. в кожій скількості продає торговля масла Читальні „Просвіти“ у Львові, Ринок ч. 10 (Вхід через браму від ул. Бляхаря і ч. 18, дім „Просвіти“). Висіяні 5 кілеві почтою виконують ся.

Важне для панночок у Львові!

Висий курс науки гри на фортеп'яні, також гармо- ній і історії музики отирає від Вересня с. р. іспи- тована учателка, — віденьська консерваториска ви- значає га музичній конкурсії у Відан першою на- городою — паві

ГІЗЕЛЯ з РІХТЕРІВ ЗАРИЦНА

відтак уділяє науку німецького языка методою кон- версації, граматик, та літератури. Згошешся при- нимають ся при ул. Сикстускій ч. 62 III. поверх від години 10 до 12 рано. 875 3-3

Виноград нураційний

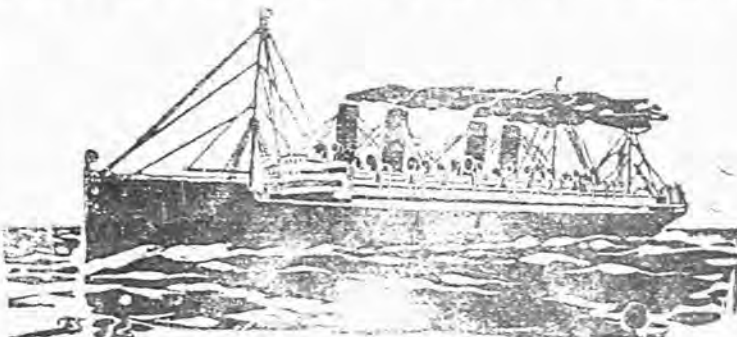
що дня свійний висилає 5 мільогр. ко- шиках „Народна Торговля“ у Львові.

Ціни змінні. 854 4-6

ШКОЛА МОДНЯРСТВА.

З „ТРУДА“. Отсим подаємо д відмсти інте ресонаж, що курс МОДНЯРСТВА в шій і колі од- двартва розпочинає ся з днем 16 вересня і трети- буде десять місяців. Згошешся приймає о вже тепер. Учениця має при вступленю на науку предложати метрику і зааву отця вгл. ошнуна, що тобже годять ся на се, аби его динька вгл. порученця на курс моднярства учаща, та що зобов'язує ся платити місячно по 16 кор. і 4 кор. висового з гори. 853 3-3

ДИРЕКЦИЯ.

до Америки

Канади, Тексасу, Аргентини, взагалі до всіх місцевос- тей північної і полудневої Америки, до Австралії, Япо- ну, Хіт і т. д.

з Галичини і Буковини

найдешевше перевозить

Перевозове товариство пароходів

NORDDEUTSCHER LLOYD

В БРЕМІ.

В Бремі се товариство удержує руского св'ященника, котрий викопує душпастерські обовязки і опікує ся емігрантами.

Хто хоче їхати до Америки нехай пише по шіфарту до: Генеральна Агентау Північно-німецького LLOYD'A у Львові ул. Городецька ч. 93. 243 59-50

Основає в р. 1901.

КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО КРЕДИТОВЕ

Урядників і Св'ященників

стопаришене зареєстр. з обмеж. порукою у Львові.

- Уділяє позички скритові і векслів на 7%: а) ако личний кредит за відповідною порукою, б) на за- став ефектів і цюлія жатевих в) за кождем на поборак саужбових г) на гіпотечку реальностей. Спора виплата Дюдна сплата.
- Членський уділ 50 кор. Дотеперішва дивіденда виплачувана членам від уділів 6%.
- Приймає вкладки шадничі на 4 1/2 % з піврічною капіталізацією і оплачує самс податок рентний від вкладок.
- Посередничить в заклочуваню „ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЕВИХ“ всякого рода в „Beamtene Verein“ і то- варкстві Краківскім. Має гасуство Першого за- гального Товариства урядників австро-угорської монархії (Beamtene-Verein) у Відні, найбільшого австрійського товариства асекураційного в най- швиштимі преміями. Волжиз інформацій в справах життєвих забезпечень і потрібних друків уділяє ба- зплатно. Чистий висок з сего посередництва дає на рус- кій добродіній цілі кождей проте повинен обезпе- читись на життє лише через Товариство урядників і св'ященників.
- Купує і продає ефекти найкориснійше, виплачує купони, приймає векслі і ефекти до інкасса.

Львоваль: ул. Руска ч. 3, І. пов. — Години урядові від 9-1 і 4-6 1/2 по пол 219

ЗАМОЄ ЛЕНЯ

на осінний транспорт вагоновий **ВИН**

приймає до 15 вересня

Народна Торговля у Львові

ЦІНА ВИН.

I-а при 100 літр.	50 літр.	25 літр.
Кор. 1-00	Кор. 1-04	Кор. 1-08 за оден літр
II-а при 100 літр.	50 літр.	25 літр
Кор. 0-80	Кор. 0-84	Кор. 0-80 за оден літр
Вино самородне	при 100 літр.	50 літр.
Кор. 1-20	Кор. 1-24	за оден літр

17 Франко стация Львів — бочка на числеть ся. 8-10

Поруцаємо також вина дорожні і знамениті

МЕДИ ПИТНІ

Заснована 1782

Ціс. кор.

Заснована 1782

привіл.

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведеме промислове в краю і одне в найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль- ских горівок, розсолів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ч. і ж. надворний достячник

поручає Вп. Управам рілничих кружнів і сільських крамниць свої знамениті вироби по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і вишних спиртуальнів у всіх смаках і якістьях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теолії, хемічній дорожні фабрично владжених і сододжених та ц. в інституту до розсїду спо- живних предметів розсїдливих.

Цінники і інформацій висилає ся на домашнє оплатно і ларом. 1103 70-104

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середньо-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	12-28*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
Кракора	2-11*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої	7-50.
Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*.
Станиславова	8-05.
Самбора	8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова	8-18, 4-37.
Коломї	10-05.
Рашева	10-35.
Тухлі	3-55 (від 15-6 до 30-9).
Белая	4-50.

НаПідзамче.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

- з Брухович від (6-5 до 25-9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25 5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6-5 до 23-9 включно в неділі і лат. свята), 10— перед полуд., 1-46 по по- лудни (від 1-6 до 31-8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
- з Янова (від 1-5 до 30-9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від 13-5 до 9-9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15-5 до 9-9 в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.
- з Ширія від 27-5 до 16-9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9-40 вечер.
- з Любіня вел. від 13-5 до 16-9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракора	12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11-—*.
Іцкан	2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочиск	6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова	6-00*, 6-55.
Лавочного	7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора	8-55, 4-15, 10-51*.
Белая	10-45.
Рашева	4-05.
Коломї і Жидичева	3-30.
Рави рускої	7-25*, до Станиславова 9-10*.
Перемишля	10-05* (від 1-5 до 30-9) Хирова, Ясла.
Стрип	11-30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

- до Брухович (від 6-5 до 23-9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40, 16-26 по полудни, (від 6-5 до 23-9 вкл. в неділі і лат. свята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1-6 до 31-8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
- до Рави рускої 11-35 в ночи (що неділі).
- до Янова (від 1-5 до 30-9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд- нем (від 13-5 до 9-9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по полудни, (від 13-5 до 9-9 що дня) 3-14 по полудни.
- до Ширія 10-45 перед полуднем (від 27-5 до 16-9 вкл. в неділі і лат. свята).
- до Любіня вел. 2-01 по полудни (від 13-5 до 16-9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поєдинні друковані в черепашки товстими; поїзди нічні в зазначеній звязкою. Пора гічка числеть ся від 6. год. ветір до 5. год. 59 мінут рано. Звичайні білети їзди як також білети всякого пинного рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мійскім бюрі п. к. державних залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9. 25

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток
долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей“.

Передплату і інсерти приймають: у Львові
Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшеского ул. Кіліньского 2; С. Соколовский, Па-
саж Гавсманя ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätte: F. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasensteins & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chufawski Wien VI. Getreidemarkt 13; У ФРАНК-
ФУРТИ і ГАМБУРГІ: M. Haasensteins & Vogler.

Передплата і належність за інсерти платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 14 к.
на пів року . . . 17 к. — 7 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 к. на місяць . . . 2 к. 31 к.
Поодинокое число коштує у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція
під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи зберігаються лише
за попереднім застереженням. — Рекламні неопла-
чені візити від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20
с. за одну стрічку інсертову або за її місце, а в ру-
бриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Реформи на кладовищі.

Насамперед мусить бути здана революція, всі недовольні з теперішнього ладу державного будуть вивізані і вистріляні. Росія має бути перемінена в величезне, засяєне могилами кладовище, а відтак доперва прий-
дуть ліберальні реформи. — Таке заповідає оголошений указом царским комунікат росій-
ского правительства, така є програма Столи-
піна. Росія довго ждала на сю програму. Що в ній будуть грози і пуги обіцянки, ніхто не сумнівався. Однак надіяли ся, що
окрім грози і обіцянок програма заповість бо-
дай одну яку конкретну реформу, котра могла би
успокоїти населення Росії надією, що держава
така з часом буде могла перемінити ся в консти-
туційну державу без моря крові. Тим часом і ся
програма, як всі дотеперішні програми російских
правительств, зліплена з самих грози і голослов-
них та пустих обіцянок. Комунікат Столипіна
доказує, що царське правительство, хоч вже
рішило ся дати Росії конституційний лад і консти-
туційну управу, без кнута в руці не уміє від-
зивати ся до народу, що навіть, коли при-
рікає улупки і реформи, робить се під знаком
шибениці.

Що з того, що комунікат заповість, буде
сповнене, і як воно буде виконане, ніхто
нині не потрафить виворожити. Одно лише
певне: Росія дістає вишкочивий стан з нагли-
ми судами, яких історія не знає. У всіх ок-
ругах, в котрих оголошено воєнний стан, або
стан скріпленої охорони, будуть заведені „по-
левні воєнні суди“, без слідства, без переслу-
хання свідків. Замість депортації на Сибір,
кожний що попаде в руки такого суду, до
24-ох годин зависне на шибениці. Богата в
воєнні суди історія — з винятком історії
пановання Польщі на Україні, — таких судів
не знає. Ся новість є заслугою Столипіна і
ся „реформа“ буде на вики звязана з його
іменем. Воєнними судами, котрі вже нині
урядують, або зачнуть урядувати завтра,
Столипін хоче зреформувати Росію, хоче
дати їй „новий лад, оснований на законі і
раціональній свободі“, „свободу віроіспові-
даня, ненарушимість особи, горожанську
рівність“. Сі реформи заповість Столипін
рівночасно, одним відиком разом з проголоше-
нем нагих судів воєнних... Цинізм і шал!

Воєнні суди мають функціонувати всюди,
де заведено воєнний стан, або скріплену
охорону. Творити будуть їх самовільно гу-
бернатори, а в їх склад мають увійти ви-
ключно офіцери. Від сих судів нема відкли-

ку, нема апеляції. Суди зберуть ся до 18 го-
дин по есентуальних бунтах, заворушеннях і
атентатах, а їх вирокі будуть виконувати
найдалше до 24 годин. Найбільше зависне
на шибениці таких, котрі з революційним ру-
хом не мають нічого спільного. Сі суди, то
одна позитивна річ в програмі Столипіна.
Все инше, то обіцянки, відложені на час до-
вший, ніж ad calendae graecas. Окрім дрібних
обіцянок, котрі ніби мають бути здійснені
зараз, всі важніші реформи правительство
застерігає думи, котра доперва за пів року
має бути вибрана.

Мимохіть насуває ся питання: Чому пра-
вительство, коли воно вже так респектує ду-
му, що не хоче само полагоджувати справ
належащих до компетенції думи, не скликає
її сейчас. Прецінь правительство, котре хоче
побороти заворушення і атентати, знає, що по
скликанню першої думи заворушення притихли
а атентати устали, а викликало їх наново
розв'язане думи. Замість заводити воєнні су-
ди і засівати цілу Росію шибеницями, ліпше
скликанем думи відразу утихомирити Росію
і не давати такою програмою, як послідня
програма Столипіна, революціонерам нового
оружия в руки.

Зміст комунікату Столипіна і заряджене
нових, небувалих в світі репресійних средств,
можна пояснити хіба тим, що окружене ца-
ря опанував якийсь шал. Всі ті репресії де-
спотизму не виратують, бо не убіють тої сви-
домости, яка о кінечности конституційного
ладу опанувала найширші маси російских
народів. Зворушення раз здавлені, вибух-
нуть в короткім часі з подвоєною силою. Се
недоволене мас з дотеперішнього ладу, є та-
кож невичерпаним жерелом для боєвих дру-
жин російської революції. Згинуть сотки з
руки ката, або й від власної бомби, то на
їх місце вийдуть сотки других. Цілий світ
переконаний, що ані зарядженими вже, ані
есентуальними еще острійшими репресіями
російське правительство революційного руху
не здавить. Лише побите Богом сніпотою
окружене царя не хоче сего знати. Ратоване
потрачено в своїх підвалинах автократиз-
му, ратоване пановання бюрократії такими
средствами, як воєнні суди, доведе до того,
що за успокоєне Росії цар і бюрократія бу-
дуть мусіти заплатити дорожше, будуть му-
сіти з своєї влади відступити народови
більше, ніж се, чим сей народ нині вдоволь-
ни би ся.

До борби.*)

От уже й скінчили ся фєрїї. Скінчив ся
наш короткий супочинок. І треба нам не га-
ючись ставати до роботи. Та коли лиш до
роботи, до тої щоденної, одностайної роботи,
з якої складає ся ціле життя кожного чоло-
віка, що живе в звичайних умовах. Алеж
нас чекає не лиш буденна робота, не лиш
той звичайний сутік службових занять, пе-
ретканий місцями, немов червоними ниточ-
ками, нашими мріями і плянами, нашими на-
діями і заходами, вижиданем і розчарованем,
стремліннями і нехитію... Нас крім сеї роботи,
яка вже сама собою є нажким завданем, че-
кає щось більше: нас чекає борба, завзята
борба!

Вже то ввійшло в життя по часописях,
кожну важну добу нашого життя розпочинати
більше або менше сентиментальними пок-
ликами, обчисленнями на хвилиний ефект. Та
нам не бавити ся в сентименталізм. Нам не
заповняти мріями душу, коли треба подумати
про реальні наші потреби. Лишим се иншим.
Ми, котрих чекає тверда робота, будьмо як
ті Франкові каменарі: числім ся з твердим,
реальним життям, будьмо правдивими камен-
рами будучности народу. Замість літати дум-
ками по зорянім небі, подумаймо, чого вима-
гає від нас найблизша хвиля, чого хоче від
нас реальне життя.

А воно багате від нас хоче. Воно ка-
зує, і то передовсім нам, горожанам і педа-
гогам, страшно велику скількість неграмот-
них серед нашого народу. І куди не повер-
немо ся, чуюмо все і всюди оден клич:
просвіти! Клич сей лунав в самих
початках розвитку самосвідомости галицької
Руси, клич сей лунає і тепер. Зведім бєсїду
на якебудь поле, на якийсьбудь напрям
народного життя, все вона закінчить ся по-
божним бажанем: Дайте нам прос-
віти! І Русь стреміла і стремить до
розширення просвіти. Стремить так, як уміє:
основує читальні, бурси, а послідними часами
і школи. Але бурси і школи не рїшають
ще про загальну просвіту. Вони витворюють
лиш якесь число рускої інтелігенції, тай то
не в такій сумі щоби ми в тім згляді могли
бодай розмірно зрівнати ся з иншими на-
родом, от хочби найблизшими нам.

Для маси народу, для загалу призначені
є читальні. Алеж ми тут про одно забу-
ли. Ми забули, що читальня тоді

*) Статя з найновішого числа „Учитель“, поста-
рмо її задля актуальности справи. — Ред.

має рацию істнованя, коли буди-
мати вже підготовлений матері-
ял. Ми-ж основували і основуємо читальні
для неграмотних. І в сім як-раз причи-
на, чому тисячі читальнь упадали і упадуть,
а тисячі повстають, та лиш на короткий час.
Колиб до читальні належали самі грамотні
люди, то вона стала би дійсно заведенем
до дальшого самообразования при помочи га-
зет, брошур і инших народних видавництв.
Скорож до читальні належать неграмотні (а
так у нас звичайно буває), то така читальня
уже в починках свого життя носить зароди
смерти. Вона так довго істнує, як довго нею
піклує ся її основатель, т. є. святишник, учи-
тель, або яка инша більш освічена людина.
Не стане й, то і читальня паде. Се не про-
світа, се є проба просвіти. Се не пильнова
робота, се лиш безцільові порухи, які мало
лишають слїду по собі. Бо першим усьмем
вської просвіти є грамотність. Се ключ до
просвіти. Народ грамотний сам буде рвати
ся до науки і вже навіть і без провідника
порадить собі. А з провідником, то вскорі
далеко зайде і пережене других. Лиш зро-
бить его грамотним.

І дивно. Вже кілька десятиків років ми
рвемо ся до просвічування народу, а не по-
думаємо, що передовсім треба розповсюдити
штуку писаня і читаня між найширшими
верствами. Аж в послідних часах ми трохи зму-
дріли, — як нас „Німець“ навчив, як нам
чужі сказали, що наша просвітна робота
мало варта, скоро у нас тільки негра-
мотних, як чужі з нашої неграмотности
витягнули консекекції, в свою користь.
Аж тоді ми трохи змудріли і сказали собі:
Основуваймо курси для неграмот-
них.

Та й сей клич не загомонів так, як би
повинен. І нині ще не порушив він всі інте-
лігентні верстви. І нині ще сей клич не удо-
стоїв ся почесного, коли не першо-
го місця в програмі нашої народ-
ної роботи. Алеж чи нам, учителям, огля-
дати ся тут на когонебудь? Чи нам чекати
вказівок там, де не лиш наше зване, але по-
чуване єдності з народом і почуване пливу-
чих з того обовязків повинно нам було да-
вно вже сказати: Отсе нива, котру ми маємо
справити. Ми, як горожани, як Руси-
ни, як учителя. Се наш святий довг су-
проти народу. Не ждїм, аж другі нас в тім
виручать, хіба що хочемо піти в розріз зі
своїм поклонанем. Не ждїм, аж наріз сам без
нас дасть собі раду, хіба що хочемо, щоби
він опісля перейшов над нами до дневного
порядку. І отсе як раз тепер, коли вже то

Проф. Фридрих Паульзен.

Полїтика і етика.

(З німецького перевів: Д-р Іван Копач).

Європейські народи є членами одного ду-
хового і морального світа і такими також вони
ї чують себе. Як поодинокий чоловік має у-
часть в духовно-обичаєвм життю як член на-
роду, так народи живуть тим висшим життям
яко члени більшої цілости, прим. яко члени
круга посвятих собі народів або дальше
яко члени великого культурного світа або
вкінці яко складові частини одноцілого ці-
лого людства. Історія показує ту звязь, по-
казує ріст одноцільного життя людства в без-
настанних взаєминах народів зі собою. Наро-
ди Європи творять одноцілну рідню наро-
дів, іменно що до свого духового життя; во-
ни є звязані спільностю цілого змісту свого
життя: іменно спільностю релігії, обичаїв,
права, державного строю, філософії і науки,
а вкінці поезії й штуки. Кожний з них зло-
жив свою частку на спільне майно тих люд-
ських дібр житєвих і кожний збогатив ся, ко-
ристаючи із здобутків других. А віра, що ви-
росла на ґрунті християнської надії на буду-
че „Царство Боже“, додає: Та єдність жите-
ва має ставати чимраз обширнішою і чимраз
досконалішою; Призначенем людства є: че-
рез диференцію народів повернути на-
зад до спільности, але до спільности, що не
нищить національних властивостей, лиш у-
водить їх у запліднюючі взаємини з власти-
востями всіх инших народів. Іменем „царства
Божого“ можемо назвати власне ту ціль і-
сторичного розвитку, котрої досягнене віра
передержує у формі надії. Се власне віра хри-
стянська: О днє стадо і один пастир.
Нема сумніву про те, що християнство, пер-

ша велика універсальна і чисто духова релі-
гія, котра рішучо відкинула всякі рамки на-
ціональні, не хвалить абсолютного націо-
нального еґоїзму¹⁾, котрий старає ся вибити
на верх безоглядно самолюбного державного
політикою; для християнської релігії всі лю-
ди яко такі — то братя, а всі народи — од-
нако близькі Бога. Прецінь для первісного
християнства самолюбство так дуже є корі-
нем всякого зла, що воно відкидає навіть
виборюване належного власного права доро-
гого процесу в державних інституціях, — а
щож доперва говорить про виборюване влас-
ного інтересу силою!

Та тепер же можна дальше й се сказа-
ти: З того погляду прецінь тільки всяклом в
чувство європейских народів, що також по-
літика європейских держав супроти себе сто-
їть під його міцним впливом. Вправді народи
не стоять ще один проти другого з чувством
загальної християнської любови ближнього,
але прецінь вони вже далекі від первісного
безоглядного (абсолютного) еґоїзму, для ко-
трого чужинець і ворог — то все одне. Во-
ни вправді ненавидять ся і поборюють ся
від часу до часу, але всеж таки мають вже
давно стільки розуміння й поважання для себе,
що жаден не бажав би ані не справляв
би цілковитої загибелі другого: їх війни не ма-
ють вже характеру воєн закладжених, як
се було ще в старім світі, навіть ме-
жі племенами тої самої нації, лиш мають
ін характер насильного рішення спірних інте-
ресів. І тому таке веденє війни, яке ще у
Греків було правилом, з загибелю міста і по-

¹⁾ Може не завдати пригадати, що серед польської
публицистики передовсім „Słowo polskie“ найрештніше
і найчастіше а зарамом і найотвертніше накликає поль-
ську суспільність до плечання „zdrówego egoizmu“ наго-
дowego.

ля, з вимордовуванем оружних а продажею
в неволю безоружних, є нині межі освіче-
ними народами зовсім неможливе. Наше ве-
денє війни має на оці лише поборене оруж-
ної сили; спокійному горожанинови і его
майну не грозить в засаді жадне небезпечен-
ство; а навіть зранений і полонений війно-
ник не уважає ся вже ворогом. І се очевид-
но не вираховане або „розумний еґоїзм“,
лиш самопочуте людскости, а іменно розвій
гуманних чувств викликає таку переміну.
Проти такого веденя війни, яке було зви-
чаєм навіть серед найкультурніших народів
старини, бурить ся нині ціле наше моральне
єство: нині цілий світ відчув би і назвав би
щось такого звірського і підлого жорстоко-
стю.

А ся переміна поглядів розтягає ся й на
політичні зносини підчас мира. Вправді об-
дурюване і перехитрюване не є виключені,
але віроломство й кривоприсяга, перекупнені
і зради, які бачимо всюди в старині або та-
кож і в часах італійського відродження, а на-
віть ще й в династичній політиці XVII. і XVIII.
століть, — нині вже неможливі; межі кер-
манічами держави не найшов би ся нині вже
левно жаден, який був би спосібний до та-
ких підлостей. І то і ту се — не поступ ви-
кликаний вирахованем „розумного еґоїзму“,
лиш переміною поглядів на те, що морально
можливе й приличне.

Конець кінцем: Серед європейских на-
родів що раз виразніше витворює ся погляд,
що інтерес могутности поодинокі держави
не є найвищим інтересом у загалі, проти-
вно: що понад добрами котрого
будь одного народу є висше,
всім народам спільне добро:
царство розуму або людско-
сти, царство Боже або як би там
его хто й назвав. І з того то власне чувства

солідарности загально людських інтересів ви-
пливають для політики обмеження так що до
єї цілий як і що до єї середників: єї цілю
не може бути загибелі других народів і само-
влада власного народу в якийсь універсальний
державі, а середники не можуть бути того
рода, котрі би все і всюди приймали межі
народами лише несправність і недовіре. Навіть
у війні і в дипломатії треба середників так
добирати, щоби з їх видко було волю до
мира, котрий основує ся на взаємній поща-
нованню обовязного достоїнства й обовяз-
них інтересів. Правда, підставу до тако-
го стану мусить становити живучість
того другого народу зглядно тої другої
держави; де тої живучости нема, там мусить
бути так, що вмираючий або не-
спосібний до розвитку має усту-
пити ся з місця міцнійшому.
Того вимагає також найвищий інте-
рес людства²⁾.

²⁾ І на єї слові проф. Паульзен хотів би і на-
ціональним підкреслюєм літератури умотувати читачів.
Сі слова твердє є правда. Але література сама по се-
бі, як і вся природа, сама. Мож. їм на Східній
Русі в дуже мало заможній місцевості — в селі
пригадує — мали були коті інтелектуальні, тих фак-
тів. Значайно були се або праніми „литри мажоран-
ти“ (літери мажорант), або по-іншому, дуже
невеличкі — постоїли для себе, в імені, а тім же в і-
мєх для себе; або були се складові частини, котрі
„літери“ (літери) осуджували все з точки постійних фак-
тів, з аж по літах і по історичних розповідях, що бу-
дешній світ тірло інакший як у постійних фактах; под-
дає в алогічності або алогії. Між иним другий і ме-
ні самому приходить ся перш призначити „усю“ постої-
млю, що й не самого Шеймєнка. Так то легко укадає
се, все в постійних фактах, а так, тільки нас літер-
атурне житє! Не даром казав Шеймєн:
Leicht bei einander wohnen die Heiden,
Doch hart im Raume stoßen sich die Söhne.

тут то там піднесли ся голоси, щоб зарадити неграмотності нашого народу, повинно бути нашою найважливішою задачею. Як-раз тепер, коли зближає ся осінь і зима, а з ними довгі вечери, пора починити заходи до організації в кожному селі курсу для неграмотних. А беручись до того, не числім на ніяку владність. Вдячними будуть нам будуть покаяні. Не числім і на ніяку нагороду: шукаймо її самі в собі, в почутті сповнення нашого обов'язку. А історія колись се запише на своїх картках і скаже, що ми були хоч тихими, але совісними труженниками-каменярми. Але до сего треба більше, чим звичайної праці. До сего треба борби. Борби з самим собою, щоб раз в початку змагань не дати ся одолати байдужності і зневірі. Борби і з всякими посторонними впливами. Тому ми і не визнаємо вас, Товариші, до звичайної буденної праці, але до тяжкої борби!

Признаймо однак, що чималою причиною неграмотності буває дуже часто і ся сама інституція, котрою ми керуємо: школа. Має вона в своїй організації багато дечого, що її розвиткові стає надорозі. Не будемо тут говорити о таких перепонах, що не залежні від учителя, як пр. зле уміщене, за часті зміни учителів, перетягнене молодечі, переповнене і многи інші. Але згадаємо одно, на що мало хто звертає увагу, а що пожиток школи робить дуже літзоричним. Ходить нам тут о число дітей учащих до школи. Не о загальне число дітей на всіх степенях, але о число дітей на б. т. е. на останній році науки.

О тім, чи народна, сільська школа сповняє свою задачу, рішає як-раз число учеників, котрі що року сю школу кінчають, число, яке ся школа що року видає. У нас же дуже часто діє ся, що школа виказує досить значне загальне число учеників, лише єдино для того, що багато учеників приймає на 1 рік науки. Коли до школи 1-класової ходить 120 учеників, то се на перший погляд виглядає добре. Придивим ся однак ближше, то дуже часто побачимо, що з тих 120 учеників учащих на 1 рік науки 50—60, натовість число учеників на дальших, висших степенях чим-раз більше маліє, так що на останнім році науки є дуже часто заведи пр. 10 учеників. Діє ся се тому, що наш селянин навіть і радо пішло до школи маленьку, в або 7-літню дитину, щоб «не заваджала в хаті», а старші діти, як лиш може, так від школи відтягає, бо сі йому потрібні вже до роботи. І тим то діє ся, що школа навіть о численній фреквенції в дійсності приносить малі, невідний пожиток, бо що року видає ледви кількох учеників з найвищого степеня; тим то діє ся, що у нас число грамотних сьмішно мале в порівнянню до числа шкіл і учителів; тим то діє ся, що є багато таких, що справді ходили до школи, але або «забули» читати, або й зовсім читати не уміють. Сему лихови треба конче зарадити, коли школа має дійсно причиняти ся до зменшення числа неграмотних. На нас, учителях, лежить обов'язок виступати рішучо проти такої неприродної, штучної фреквенції, а старати ся о фреквенцію, хоч би на око меншу, але постійну, старати ся о те, щоб діти раз записані на 1 рік науки не губили ся по дорозі, але доходили до 6. року науки і опускали школу заосмотрені в то, що їм школа дати повинна. Що се не легка робота, се річ певна. Ми знаємо, що в сім згляді стріне ся учитель з великими перепонами; та всеж таки не вагуємо ся сказати, що при добрій волі, при умних а витривалих заходах можна побороти багато перепон. Певна річ, що не без труда, не без невтомої борби з всякими противностями. І тому ж знов ми кличемо до вас:

Товариші! Ставаймо до борби! До борби з аналіфазизмом, сею чорною змо-

рою, що стоїть на дорозі нашого народного розвитку. До борби з неграмотністю, що спинає всяку просвітну роботу, що працю покілнї зводять на нінащо.

От сего жадає від нас реальне жите, і то передовсім від нас учителів, котрих обов'язком є нести народові промінь знання освіти. Се поставмо собі за першу точку програми нашої діяльності для добра народу. Нумо Товариші: в імя Боже, до борби!

Та стоячи на порозі нового шкільного року, розпочинаючи тяжку працю, якої суспільність від нас жадає, не забуваймо і про самих себе. Коли наша робота, якій жертвуємо наші сили, а не раз здоров'я і жите, має дійсно принести пожиток, то треба необхідно, щоб ми самі в собі скріпили ся, щоб стали дужі як дуб, тверді як криця, щоб ми оперті оден об другого змогли подолати всякі перепони, які би вони й не були. Та на жаль, нігде правди діти, в тім напрямі ми ще мало зробили. Розгляньмо ся раз кругом себе і скажимо собі, що ми страшно малімо. Малімо чисельно. На майшій одиницї тисяч учителів в краю є нас Руснів ледви шість частей. Се прямо страшно! Страшно подумати, що супротивні філії життя незаметно підмивають наші основи, що ступінь за ступенем, поволі але постійно і невимолимо витісняють нас з наших становищ! Чи не подумати-б нам про се, чи не взяти-б ся нам до роботи? Чи будемо чекати, аж зведемо ся на нінащо, аж місце по нас застигне? Много говорить ся і пише ся: засипуймо гімназій учениками-Русинами. Дуже се красно. Однак ми, учителі, попри се повинні собі ще сказати: засипуймо учительські семінарії учениками-Русинами. І ми се дуже могли-б зробити, і то далеко легше, чим перше. А вже то, як то, а передовсім селянські діти, сі повинні як найчисленніше горнути ся до семінарій; сих повинні ми, учителі, справляти на сю дорозу. Правда, що нині ще учительський завід з многих зглядів не так корисний, як інші. Алеж тут ходить о ідею. Тут ходить о те, щоб наріз мав своїх учителів, а далі, щоб і наш стан з часом чисельно скріпив ся і тим самим щоб міг успішніше стати в ряди борців за красшу долю для себе і для народу. Не забувайте, що вже тепер нас лиш шість частей. А що далше буде? Думаємо отже, що задачею нашою повинно бути приготувлювати як найбільше учеників до учительських семінарій. Ми є певні, що при добрій волі і в сім напрямі багато можна зробити.

Однак коли се наступить, тимчасом ми, хоч слаби чисельно, кріпшаймо морально. А наше моральне скріплене лежить в єдиненню, в консолідації, в єдиненню всіх наших сил, в згуртованню всіх одиниць в одну велику спілку, свідому своїх цілей і задач. В останніх часах багато говорило ся і писало ся о солідарності. Отже як-раз тут будемо солідарними. Ставаймо солідарно під нашими стягами, подаймо собі солідарно руки, злучім ся солідарно в оден гурт. Се буде правдива солідарність. Се буде запорука нашого розвитку, запорука красної будучности. Оден за всіх, всі за одного — се клич, перед котрим повинні уступити всякі особисті, чи локальні інтереси.

Отсим словом вітаємо ми вас, Товариші-Учителі, з початком нового шкільного року. Не вказуємо вам сонішної, рожами застеленої дороги, але вказуємо дорогу твердої праці, неумолимої борби. Борби за красшу долю народу.

На про, Товариші! До роботи, ви, каменярі будучности! На про, з властивою тими!!

Ловицький.

давали би лише притоку до збільшення його. Натомість політики можуть тихцем збільшувати міжнародне довіре, коли приміром будуть щораз більше зміцняти охоту народів для поладжування спірних питань мировими судами; кожний щасливий вислід у тім напрямі збільшає вигляди на нові і ще більші удачі. Що людство взагалі йде в напрямі до мира, про те, як мені бачить ся, не може бути жадного сумніву.

Хоч минуле столітє принесло такі тяжкі і такі кроваві війни, хоч так дуже збільшило оружний стан європейських держав, то всеж воно також приблизило нас значно й до загальноєвропейського мира. Переведене загального обов'язку служби військової, участь народів через своїх заступників в життю держави і голос тих же заступників при рішанню війни і мира, націоналізація держав, відтак величезний розвій торговельних і всяких інших зносин народів зі собою, вкінці великі поступки в міжнароднім праві (от хочби женева конвенція і розвій міжнародного права морського від часу париского конгресу в р. 1856, а вкінці й мировий суд у Гааг (Гаага) не позістане без важких наслідків для міжнародних відносин) — се все моменти, що будуть ділати в напрямі утруднювання війни. Але для таких міжнародних умов, котрі би «вічний мир» мали безпосередно на меті, час ще не прийшов; напружене між народами є ще заміне, інтереси, котрі ділять народи від себе, за великі. А на сім полі й нема нічого небезпечнішого як передчасні експерименти — як узагалі для політики не може бути ніч гіршого, як ставити другий крок перед першим. Се також одна з великих наук, які полишив нам у спадщині князь Бісмарк.

(Далше буде.)

3 Цішанівщини.

[Допиць.]

Нова радість стала: Цішанівські патріоти рішили заложити повітове політичне товариство... А сталося воно так:

Кандидат адв. п. Мудрецкий з Любачева враз з одним учителем вівали інтелігентів з Цішанівщини на з'їзд до Любачева для наради над акцією в повіті. На з'їзд прибуло кількох академіків і учителів і... оден св'ященник, о. Метелля. Радити було ні про що, бо з духовенства не було нікого крім о. Метеллі. Порішено лиш уладити концерт з забавою, а по концерті втягнути і св'ященників на нараду. Так і стало ся. Молодіж враз з учительством заняла ся ревно своїм ділом і 28. серпня уладила в Любачеві концерт. Випав він зовсім добре: і хорова сьпіви під диригентурою учителя Крупи і дует п. Тогана та п. Гарасовського і сольові сьпіви п. Козака і гарна гра на цитрі п. Кашубинського, що справив публіч мілу приємність гарною низкою народних пісень власної гармонізації, і деклямація п.ни Яцівної (Шевченко: До Основ'яненка, і дещо з лірик Карманьського) — усьо те було виконане зовсім совісно і вдовольно, і злило ся разом на гарне вражінє і вдоволене досить численної публіки обох народностей, і треба признати, що молодіж виявила ся з задачі як слід. Взагалі годить ся зазначити, що молодіж цішанівського повіту, особливо досить свідоме учительство рве ся до діла і дає запоруку, що вже в найближшій будучности вирине з посеред неї якась позитивна ініціатива, а вслід за тим і реальна робота. Коби лиш св'ященники не ігнорували змагань молодіж дружини і віднеслись до неї з теплом і підмогою. На жаль, поки-що не видко того.

З дальшою постановою першого пляну ініціаторів вийшла містерія. Кілька днів перед концертом дістали від о. Колтунюка старі, а в сам день концерту й молоді запрошення на довірочну нараду над заложенем політичного товариства. Значить ся, молодіж з'їгноровано, а вівано їх на нараду оттак для паради. На зборах поставив о. Колтунюк внесенє на заложенє товариства разом з кацапами. Виявила ся горяча дискусія. Усі старі, духовні і св'ятські, були за заложенем товариства консолідаційного, а молоді з о. Яцевим зі Шуткова рішучо заперестували. Та помимо завзятої опозиції молодих переперли старі свою постанову і рішили перевести її в діло «для проби». І вийшло диво, можливе хіба в цішанівській повіті: єще одна, може вже остатня проба, консолідації з кацапами. «Пішла Гандзя на горіхи тай набрала штири міхи; в кожнім міху по горіху, набрала Гандзя сьміху»...

При тій нагоді годить ся згадати ще про одну пригоду з Цішанова, з котрою вже від довшого часу товчуть ся усі польські часописи; кидає вона св'їтло на настрої сего повіту і на польско-руські взаємини тамошньої інтелігенції.

Зачнім з кінця. Дня 14. липня с. р. за судив цішанівський суд учителя Чабака на 7 діб арешту за «obrazę godła państwowego». «Злочин» п. Чабака став ся між чотирма стінами при декоруючій шкільній салі на закінченє року. Учителі Крупчакови захотіло ся за всяку ціну повісити «народове годло», проти чого п. Чабак протестував, кажучи, що в тім місці має висіти портрет цесаря. А коли спір о права польського орла «перетягнув ся, розгорячкований «делінквент» хотів зробити конче сварці і позволив собі на неестетичну замітку на рахунок «народового годла». Et verbum caro factum est... Противник вдарив в алармовий дзвін, презес сокола п. Глязаревич, жадний всяких шопок, скликав місцевий «зльот соколу», і як стій порішено виступити зі скаргою проти нечужаного проступника, котрий «dopuscił się ciężkiej obrazy państwowości polskiej» (ipssissima verba dopisującego Słowa pol.). Хоч управитель школи відніс ся до виділу Сокола з заявою, що справа мала характер зовсім особистого непорозуміння; хоч двоох других учителів віднесло ся туди ж з таким самим письмом і з просьбою, аби скаргу вицофано; Сокол устояв при своїм сокольським завзято і постановив пролити кров за нещасну оцзупу. Се вже обурило навіть самих Поляків і день перед розправою тамошній староста на учительській конференції в Любачеві старав ся дати доказ свого негодованя тим, що розмовляв з п. Чабаком і додавав єму відваги та потішав, що нічого єму не стане ся. Тимчасом обвинителі робили своє по своєму. Доручили записаному віванє на день перед розправою і то в день перед учительською конференцією, так що записаний не мав часу приготувити ся до розправи. Розправу перевів судія Штавер, що сам належить до виділу Сокола, значить ся, виступав против обвиненого в ролі обвинителя і судії. Як переведено розправу, най скаже сам дописуватель St. pol. (ч. 320): «Chciano (самі Поляки!) sprawę obrazu godła państwowego przedstawić jako sprawę prywatnej natury i całą sprawę na te skierowano toż; lecz nie udało się sztuka, bo jakkolwiek świadkowie zrazu wszystkim zaprzeczyli, później jednak odezwalo się w jednym z nich poczucie dumy państwowej (уважайте!) і powiedział to, co do skonstatowania winy było potrzebne». І граматично і поетично... Не знаю, як St. pol. зважило ся помішувати таку допис; атже тут ясно як на долони, як сторонничо переведено розправу і що обвинителі хотіли за всяку ціну вишукати проступок, аби лиш мати нагоду виступити в ролі борців за народні св'ятости. «Takie zakończenie sprawy (читаємо далі в згаданій дописі) zrobilo, za

wyjątkiem Rusinów i to nie wszystkich, no, i na szczęście bardzo małej garstki popleczników starościńskich, we wszystkich warstwach ludności naszego miasteczka bardzo dodatnie wrażenie». Тут знов являє ся Ахилєва пята цілої шопки. П. староста і інші его поплечники — се-ж Поляки чистої крові. Колиж вислід розправи зробив на них умне вражінє, то річ ясна, що щось нечистого в тій справі; а що — не треба казати. Замічу лиш, що в противности до слів дописувателя St. pol.-ого ціла справа викликала всюди депримуєче вражінє і негодованє, а вслід за тим значна часть членів касина, Поляків і усі Русини (бери, Петре, на розум!) виступили з касина і постановили зав'язати нове, де би не царив всевладно польський шовінізм і штубацтво борбіфаксів, яке аранжує тутешній нотар п. Глязаревич. Загалом ціла афера є ще одним тернем в серце наших цішанівських патріотів, що хотіли-б доконче іти на компроміси з усіма можливими елементами. Є тернем, але не наукою; на се треба аби їх заболіла їх власна шкіра. А так: не моє горить, не буду гасити...

А горить на кожнім кроці. Ось саме тепер при вівсах до школи відправляють рускі діти одно по однім, мотивуючи се тим, що нема місця. Для дітти польських і жидівських найде ся місце, лиш для Русина все брак місця, навіть тут на его рідній землі. Коли то вже прийде пора, що ми зробимо собі місце і вигоду?

Непримиримий.

3 Росії.

Правительственный комунікат.

Всі днівники крім скрайно реакційних остро і енергично осуджують драконські постанови що-до заведеня полєвих судів воєнних і зазначають, що в наслідок заведеня таких судів в Росії устало би всяке жите, оперге на законах. Навіть умірковані політики обурюють ся на сей комунікат, що є немов вступом до насильної і брутальної диктатури.

Комунікат робить вражінє, що всьо лишить ся по давньому, абсолютизм, стан облоги, депортація на Сибір; в дечім прийде навіть погіршенє, бо від тепер можна буде вішати людей в протягу 24-ох годин без суду.

Провідники стороництва кадетів заявили петербурзькому кореспондентові в розмові, що правительственный комунікат є програмою тероризму зі сторони правительства. Вправді Століпін все говорить про думу, але належить сумнівати ся, чи правительство дійсно скоче думу скликати. Далеко більше правдоподібний є здогад, що реченець скликания думи буде знов відложений, очевидно, аби вкінці думи ніколи не скликати.

Навіть провідники уміркованої опозиції заявили, що правительство обіцяє реформи, однак наріз російський не хоче вже більше обітниць, він домагає ся діл.

Також днівники консервативні, зближені до правіцї, висказують ся з великою резервою про програму Століпіна. «Новое Время» зовсім не вірить, що заповіджені реформи будуть переведені. За те чорносотенний орган «Русс. Суямія» дуже остро виступає проти програми Століпіна та каже, що він зовсім не надає ся до привернення і утримання ладу та порядку; до сего треба не реформ, але борби.

Знов опозиційні днівники накиннули ся на програму, бо не вірять, аби вона принесла пожаданий хосенний результат та аби її правительство дійсно хотіло перевести. Після гадки «Бирж. Вѣдом.» правительственный більшоости залежить не на переведенню реформ, але таки на полєвих судах.

Рѣчь називає програму Століпіна другою деклярацією Горемікіна з дня 26. мая с. р. «Око» знов пише, що коли би так тепер відбували ся засідання думи, а Століпін явив ся перед послами з своєю програмою, то й его стрінуло би таке саме приняте, як Горемікіна.

Телеграми.

Петербург. Всім православним св'ященникам, що були послами до думи, відберуть тепер їх достоїнства; вони вже більше св'ященниками не будуть. Св'ященник Атаназ'єв вже здеградований і сидить замкнений в монастири. З провінції доносять про нові численні арештованя бувших послів до думи.

Петербург. Міністер фінансів зажадав від Ради міністрів скорійшого скликання думи, бо воно могло би корисно вплинути на звизку російських паперів. Рада міністрів заявила, що се є неможливе, бо ліста виборців не може бути скорше приготувлена. Тому внесенє Коковцева упало.

Петербург. З добре поінформованих жерел розійшла ся чутка, яку подають також деякі петербурзькі днівники, що Вітте повернув до Петербурга в дуже строгім incognito, аби взяти участь в рішайучій конференції двірських кругів.

Берлін. Magd. Ztg. доносить, що цар іменував Рененкампа генерал-губернатором Туркестану.

Варшава. В селі Смалдзевіцях в пйотрківській губернії соціялісти убили громадського писаря. Справник спровадив військо, а воно на свою руку і по своєму звичаю карало винуватців. Між иншим, не знати на чію вказівку, обступили хату селянина Островського, бувшого посла, та змаскували его в страшний спосіб кольбами. Збитого і обезсиленого посла відвезли до шпиталю; в околиці велике обуренє.

Астрахан. В місцевості Николайская хлопці силою хотіли увільнити арештованого начальника громади, знищили помещикане правительственного комісаря і зрабували магазини.

Тифліс. Всі робітники організації заявили за тим, аби в понеділок розпочати генеральний страйк.

Одеса. Невислідими убійцями заштителували на улиці комісаря поліції Боллобродка.

Севастополь. У возі мійської залізничі замордовано якогось офіцера жандармерії. Два робітники, підозрілі о се убийство, утікли.

Гамбург. З Гельсінгфорсу доносять, що третій полк фінляндської піхоти зовсім дезертирував; в полку лишилося тільки 300 жовнірів, решта утікла. Дезертири, заосмотренні в оружжя і амуніцію, разом з червоною гвардією грозять безпеченству залізничі, що веде з Фінляндії до Петербурга.

Петербург. Департамент поліції дістав з поштової комісії при бувшій думі резолюції громадських зборів з підписами і печатками ввійтів та солтисів. Резолюції ті надійшли в свій час до думи. Тепер списи „винних“ ввійтів і солтисів розсилає вже губернаторам, аби ті потягнули їх до відвічальності за безправне ужиття урядової печатки.

Петербург. В справі посла Оніпка ведеся все ще слідство. Досі однак нема ніяких даних, аби він брав участь в кронштатському бунті. Оборонцями Оніпка не удалося ще дістати позволення аби міг з ним бачитися.

Петербург. До міністерства справ внутр. подано до затвердження закон „союза для привернення прав литовської мови в римо-католицькій церкві на Литві“. Закон сей буде з всякою певністю затверджений, бо в міністерстві уважають, що той союз як і привернене прав литовської мови в церкві можуть багато причинити до заведення спокою на Литві.

Берлін. Voss. Ztg. доносить з Петербурга про вісті з міністерства війни, про пригрозені вже військові бунти в портових містах. Залоги в Севастополі і Одесі вже підняли бунт.

Петербург. Peterb. Ztg. доносить з Тифлісу, що збунтовані Татари убили генерала Гілочава. — Его наслідника генерала Бавера тяжко ранено.

Генуя. На російському кораблі „Александр Камбуров“ збунтувалися моряки і хотіли замордувати капітана і офіцерів. Однак вірна часть залоги побідила бунтівників. На просьбу російського консула перевезено збунтованих моряків до Генуї.

ТЕЛЕГРАМИ.

Угода з Угорщиною.

Відень. Вчора рано був у цесаря на аудиенції угорський міністер а лаге Зічі, а о год. 1 президент Векерле.

Будапешт. Угорське коресп. бюро доносить з Відня: Президент угорського кабінету д-р Векерле по аудиенції у цесаря конферував з гр. Голуховским, а о год. 5. по пол. від'їхав до Будапешту. В суботу пополудні виїде до Будапешту президент австрійських міністрів бар. Бек, аби відбутися конференцією з д-ром Векерлем. Д-р Векерле в часі свого побуту у Відні відбув також конференцію з міністром війни ген. Пітрайхом в справі спільного бюджету.

Удержавнене залізничі.

Відень. N. fr. Presse на основі промови президента міністрів бар. Бека на вчорашнім зібранні залізничного конгресу, потверджує вість, що правительством постановило підняти енергичну а ширшу акцію в справі удержавнення приватних залізниць. Удержавнене північної залізничі є вступом до сей акції і можна бути певним, що воно буде щасливо довершене. По удержавненні північної залізничі правительством розвічає переговори з іншими приватними залізницями, а передовсім з північно-західною.

Спільний бюджет.

Відень. N. fr. Presse доносить, що спільні конференції міністрів, щоби уложити спільний бюджет, відбудуться аж тоді, коли до Відня поверне міністер війни з маневрів в Далмачії.

Борба церкви з державою.

Париж. Вчора пополудні відбулося остаточне засідане французького єпископату. На засіданні не запала ніяка дефінітивна ухвала; єпископи ухвалили лише деякі зарядження з огляду на закон про розділ церкви від держави, котрий вже переводить ся в життя.

Париж. Потверджують ся поголоски, що збори французьких єпископів ухвалили, що в церквах у Франції мають бути до 12. грудня с. р. вилновлені всякі функції без зміни і очевидно відправляти ся має богослуження; обов'язком кожного єпископа є вишукати який небудь спосіб опору, котрий би можна ставити св'ятим властям; 11. грудня належить в церковних скарбонах полишити дуже мало грошей. Єпископи мають застановити ся, звідки взяти средств на закупно церков коли би держава віддала церкви громадам на власність.

НОВИНКИ.

— **Вшехпольська політична мораль.** „Slowo Polskie“ пише: „Коли би австрійські Нім-

ці мали політичний розум, то... старали би ся льояльно зблизити ся до Поляків, до одного народу в державі Габсбургів, котрий не звязав собі рук мріями панславизму і антигерманизму (певно, бо не чує на собі ані Вжесні, ані колонізаційної комісії, ані розпорядків що-до польської еміграції, що-до польської науки релігії і т. д. і т. д. Red.), лиш веде політику власну народову, польську. Полякам в Австрії не була на руку геґемонія виключно німців, однак не можуть бути їм на руку апетити чеські, стремління до експансії політичної і господарської (лиш польська експанзія є для Вшехпольців цілком оправдана Red.), бо така чеська експанзія на дальшу, хоч недалеку мету мусіла би поважно загрожити не лише західним окраїнам („kresam“), але навіть нашому народному істнованню в Австрії (розумій: геґемонії Red.). І Німці і Поляки в Австрії мають спільний інтерес в тім, щоби не стісняючи природного розросту Чехів (що за великодушність! Red.), усипати гату проти їх всяких заборчих розгонів“. Дуже справедливо замічає на се „Narzęd“: „Кілька місяців тому було на днівним порядку преславне „відокремлене Галичини“ і тоді кинено Чехів уже цілком на жир німецької більшости. Кілька років тому діставали скаженні на згадку „Німці“ та витали чеських Соколів у Львові, як рідних братів. Нині пропонують Німцям союз проти Чехів і Мадярів, тих самих Мадярів, котрих „Slowo polskie“ недавно у Львові триумфально витало і обмінювало з ними „blazeńskie pocałunki“. Раз „bracia Słowianie“, раз — „węgierskie bratanki“, знов союз з Німцями, спілка з Шенерером і Штайном — отсе провідні точки для політиків „Słowa“... Се іста ярмарочна буда, де все продає ся, усім торгує ся а де усі товари, то — сьміте“.

— **Поляки дбають про себе.** Ось оден примір: В женській школі ім. Сташца у Львові, ул. Підвале отворено курс для а н а л ф а б е т с ь к у г. Вписи розписануть ся дня 9. с. м. Курс буде мати 3 відділи. По укінченню сего курсу будуть слуги уміти читати і писати та рахувати в обсягу, для них потрібним. Наука є безплатна. Учуть місцеві учительки. Тамтого року учащало на сей курс понад 150 служниць. Науку веде ся в патріотичній душі. Чи ми, беручи собі примір з Поляків, не повинні в кожій місцевості закладати курси для неграмотних?

— **В справі „Взаємної помочи учительської“** дістали ми від п. Василя Равлюка отсе писемко з просьбою о поміщені: З уваги, що економічно-кредитовий відділ товариства „Взаємна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок“, зареєстрований в торговельнім суді як окреме товариство під фірмою „Взаємна поміч учительська“, має намір крім посередництва в продажах діточих премій і шкільних приборів взяти ся в недалекий будучности також до посередництва в продажах всяких інших річий для щоденного ужитку своїх членів, тому повідомляємо сею дорогою тих Вп. членів „Взаємної помочи“, котрим я вивел мої торговельні проспекти, що яко урядник „Взаємної помочи“, не хочу робити конкуренції її проектам і тому лишу всі замовлення неполадженими. Вслід за сим відкликую також декларовані в моїх проспектах жертви з зиску на приватній школі Руського Товариства Педагогічного.

— **П. Валевський тоаству!** Пишуть нам з Товмаччини: При нагоді канонічної візити лат. архієпископа Більчевського в товмачію повіт відбуло ся велике прийняте в Богородичній у дідича того села п. Штадлера. Дідич запросив на прийняте окрестних дідичів, а вкрутив ся там також ласий дуже на такі річі п. секретар повітової ради в Товмачі Валевський, знаний Русинам загорілий вшехпольяк і русиноід-провокактор. При обіді, незважаючи на поважних гостей, вириває ся Валевський з тоастом, в котрім звизає архієрея, щоби силою своєї власті і впливу допоміг вшехпольякам до вутерпенія żywiołu ruskiego, zniszczenia ich mowy, cerkwi і т. д. Архієрей, котрий бодай на око проповідує згоду і любов між обома народностями, видимо зворушений відвернув ся і не відозвав ся ані слівцем лиш по обіді висипав скаженому русиноїдові свою архипастирську реприменду. От маєш, повіте товмачий, а особливо Ви, члени повітової ради Русини, гадюку, що кормите своїм грошем собі на погибель.

— **Земля на продаж.** Обшар двірський в Живачеві, п. Незвиска, парцелює ся. Поле пшеничне. Пояснення уділяє парохіяльний уряд в Живачеві за надісланням поштової марки. — В маєтку в Товмачі є 500 моргів дуже хорошої орної землі на розпродаж. Земля є в високій культурі і дуже добра. Положена при гостинці з Тисмениці до Товмача. Грунт дуже добре надає ся під будову. Хто мав би гадку купувати грунт, звольте зголосити ся до парохіяльного уряду в Надоржний, п. Товмач. Просить ся інші рускі часописи о оголошені сего.

— **Євангеліє в українській мові** з паралельним текстом церковним, видане під редакцією подільського і брєславського єпископа Партепта, поступило вже в продаж в київських книгарнях. Оден священик з подільської єпархії звертає ся в „Подолі“ до з'їзду духовенства тоїж єпархії, котрий незадовго має зібратися з радою, щоби з'їзд постановив, що се євангеліє повинно обов'язково знаходити ся в кожій парафії і в кожій хаті, а вже що найменше на кожних 5—10 душ парафіян щоби був оден примірник.

— **Наклеюване образків на поштових пересилках.** Після дотеперішних приписів вільно було наліплювати образки та значки пр. марки на народні шили, на листах, друках, пробках і кореспонденційних картках. Тепер

же міністерство торгівлі призволило наклеювати згадані образки і значки також на пакетах, пересилкових листах і поштових переказах, розуміє ся, лише в границях держави. Однак не можна наклеювати ніяких значків на пакетах з грішми, вартістними паперами або дорожочністями. Наклеювані значки, так само, як і при листах, мусять виразно різнити ся формою, барвою і виконанем від листових значків і стемплів і мають бути наклеєні цілою своєю поверхнею. На пакетах вільно наклеювати значки о стілько, о скільки через се адреса не втрапить на виразности, і так, щоби було місце на уміщені поштових карток і записок. На пересилкових листах і на переказах можна значки наклеювати лише на відтинку призначенім до кореспонденції і то в таких розмірах, щоби не виходили поза той відтинку.

— **Самозиди в поштовій службі.** По містах замість фіяків і омнібусів починають вже уживати самоїздів. У войску зачали возити самоїздами не лиш людей і багажі, але навіть і пушки, ба, вже навіть придумують такі самоїзди, котрі возили би цілі батерії скорострільних пушок і такі стріляли ними. Тепер вже і почта взяла самоїзди в свою службу. Міністерство торгівлі видало розпоряджене, після котрого правительство в тих сторонах, де нема залізничі, має намір завести державну самоїздову пошту замість дотеперішньої возової, при участі інтересованих громад. Видко, що се розпоряджене міністерства відповідало потребам населення, бо вже зголомили ся громади, котрі обіцяли фінансову поміч для заведення державних самоїздових почт. Перша така почта має увійти в життя замість возової почти на лінії межі Енгельгартцель-Паєрбах і Наймаркт в дольній Австрії. Яка ріжниця буде між дотеперішньою возовою а будучою самоїздовою поштою, можна зміркувати з того, що коли з Енгельгартцелью до Паєрбаха треба було досі їхати поштовим возом 5 годин, то тепер самоїздом будуть їздити лиш дві години. На дотеперішнім візку, що досі курсував в згаданій стороні, могло помістити ся що найбільше двоє людей, а в самоїзді, після того, який буде ужитий, буде могло змістити ся більше число людей. Нема, здає ся сумніву, що самоїздові почти увійдуть борзо в життя і в інших краях. Правительством могло би навіть зробити добрий інтерес на такій почті, як би її борзо завело всюди, де далеко від залізничі. В перших часах їздили би люди вже з самої цікавості.

— **Убезпечені робітників на Угорщині.** В сих днях буде радити анкета знатоків над дуже важним законом для Угорщини: над новою системою обезпечення робітників. Проект обнимає обезпечення від випадків і хвороби. Кошти обезпечення на випадок хвороби будуть ділені між підприємця а робітника. Кошти обезпечення від випадків будуть поносити самі підприємці. Управа заведенням для обезпечення буде в руках і підприємців і робітників в рівній мірі. Така система є цілком нова. Огже Угорщина навіть і в сїм випереджує Австрію.

— **Російські революціонери в Лондоні.** „Pall Mall Gazette“ оповідає, що Лондон є головним осідком російських анархістів. Укладають вони в Лондоні усі пляни заговорів і пригтовлюють замаху. Найліпші бомби, ужиті при замаху на високих державних достоянників, між іншими і на Століпін, були фабриковані в Лондоні, а фабрикатом тих бомб має бути якийсь польський хемік. Знають навіть, в котрій дільниці він мешкає, лиш не викрито ще, в котрім домі. Виконані ним бомби є незвичайно досконалі і ніколи ще не завели.

— **Правительственні нагороди.** Російське правительство не є нещадне. Війскам київського округу виплатило 100.000 рублів нагороди за участь в „усмирненні неурядків“. Війско воєнного округу петербургського положило менші заслуги, то і менше дістало. Его роботу оцінено лиш на 12.000 рублів. Славний семенівський полк дістав уже давніше 17.200 рублів за усмирнене бунту в Москві. Тепер хотіли другий раз нагородити его „вірність“, але головний штаб рішив, що другий раз нагороджувати за те саме — неможливо.

— **Загальну ревізію,** якої еще може й нігде не було, переведено сими днями на приказ воєнного губернатора в Варшаві. Всі улиці рівночасно заповнили ся сильними відділами військ, кінної і пішої поліції і козаками. Салдати були уставлені здовж улиць, неперепускаючи нікого з одної на другу сторону. В многих місцях цілковито застановлено рух дорожок. Ревізія розпочала ся за дня, а продовжила ся до півночі. Ся загальна ревізія викликала велику паніку. При тій нагоді арештовано дуже багато осіб. В однім лише саксим огороді арештовано кількості людей, з котрих часть по ствердженню особи випущено. На мості що веде через Вислу, задержувано і арештовано всіх переїзжаючих Жидів. Зачувати, що ся ревізія не видала сподіваних успіхів: в числі арештованих було заледви кількох, у котрих найшли бровниги.

— **До Італії, Сицилії і Африки** вибирають ся сей осени дві наукові виправи з незвичайно багатого програмою, цікавою для всіх прихильників старинної штуки, а особливо для археологів і архітектів. Одна подорож тревати-ме 20 днів, починає ся з Ціріху дня 2. жовтня, поведе через Геную, Неаполь, Палермо (Монфеале), Сегесту, Джірдженті до Тунісу, Картагени, славних руйн Дугги і Удні (Могамедія); друга тревати-ме 21 днів, починає ся з Ціріху д. 14. жовтня і поведе на Геную, Неаполь (Баї, лавові поля, Помпеї, Пестум, Амальфі, Равельо, Соренто, Капрі з синьою гротою, Монте Касіно, Рим, Орвієто, Сієну, Флоренцію, Фієзоле і Міляно.

Особливо приємна в обох виправах подорож морська. Хоч програма незвичайно богата, ціни подорожі дуже низькі: перша коштує 620 кор., друга 520 кор. Пап' самітні найдуть відповідне товариство при родинах. Докладні проспекти розсилає даром і оплатно комітет, що уладжує ті виправи. Адресувати до Herm. Dietlicher, Kunsthandlung Freiburg i. B. (Deutschland).

— **Археологічні забутки.** Археологічні розсліди, ведені до недавня в Єгипті, увінчали ся дуже добрими вислідами. Бейр-ель-Барі, місточка лежучого з Тебамі, серед скал і вертепів натрафлено на невеликий храм, завалений каменем. Коли се камені відкинено і переступлено поріг храму, побачено в нутрі статую богині Гатори, зображену в виді корови, укритої в тіні льотосів. Голова і роги золочені, а цілість виконана з глини робить дуже добре вражіння. Але і сам храм оказує для археологів велику вартість. Мимо своєї старинности переживав ся він дуже добре. Особливо визначає ся стеля храму, мальована синьо і украшена множством зьвіздок, а також стіни украшені різьбою і образами, зображеними Тутмосіса III. Сі пам'ятники сягають дуже далеких часів. Пам'ятають вони пановане одинадцяті династії перед 40 століттями. Богиню Гатору, звану єгипетською Венерою, уважали за матір сонця. Рівночасно була вона опікункою любові і княгинею танцю і розкоші. Часами зображали її у виді жінчини з короювою головою. Характеристичною ціхою статуй сей богині є сонішний круг, уміщений між рогами.

— **Огні.** В М. л. н. яворівського повіта згоріли два селянські господарства вартости 1700 К. — В Старисках, яворівського повіта згоріли три селянські господарства вартости 3000 К. — В Гінківцях, заліщицького повіта згоріло 3 селянські господарства. Шкода виносить 9000 К. Громадська сивавка не функціонувала, бо цілком зіпсована. Ії, хто хоче, уживає до помпования води при будові домів.

— **Повоєнна гумористика.** Росія таки щось і фінансово скористала на війні з Японією. Недавно в комісії, установленій при міністерстві торгівлі і промислу, обдумовано квестію продажі чотирох кружляків, які лишили ся по війні. Кружляк „Русь“ хотять продати за 275.000 рублів, „Лену“ хотять відступити охотничій флоті за 400.000 рублів. За „Терек“ і „Кубань“ дають дві фірми 750.000 рублів. Остаточного рішення в сій справі ще нема.

— **Дрібні вісті.** Секція фінансова львівської мійської ради ухвалила признати 1000 корон запомоги на рік костела на Каленбергу, а то на удержані пам'яток по „królu Janie III.“ — Видля краківий звернув ся до громади міста Львова з запитом, чи і якою квотою причинити ся до будови залізничі до Стоянова. Матістрат відповів, що громада не має на се фондів. — Професор фізики і радник двору Людвик Болыман у Вілні погіб самоубийством. — Цсарські маневри на Штеску закінчили ся ві второк пополудні повною побідою віденського корпусу і его команданта генерала Фідлера. — Електротехнік Naiche винайшов телефон без дроту. — В середу викрила краківська поліція гідке підприємство, котре вело торговлю малолітніми дівчатами (11—13-літніми) в цілях розпущти. Деякі з тих дівчат віддавали часть зарібку родичам. — В Женеві розпочав наради дня 4. с. м. конгрес для гідгени мешкань. — Ученики VIII. кл. гімназії св. Анни в Кракові вислали до директора Кульчинського депутатію з просьбою о усунені професора зянка німецького Урбанського. Коли директор тій просьбі відмовив, депутатія заявила, що всі ученики запишуть ся до іншої гімназії. — Пожарний Сокіл в Заболотівці повіта чортківського основано як філію львівського „Сокола“. Статута прийняло уже к. п. Намісництво.

Віча і збори:

Перші загальні (конституційні) збори товариства „Академічна Руська Поміч“ у Львові відбудуть ся в понеділок 10. с. м. в лавоках „Руської Бесіди“, Ринок ч. 10, I. поверх. (Дім „Просвіти“) о год. 4. пополудні.

Концерти і видовища:

— **Дальший репертуар Руського театру в Бережанах.** В сали „Надії“ біляти продає торговля п. Юзичинського і п. Гервого — В неділю дня 9. вересня с. р. „Наймичка“, образ народний зі сльвами і танцями в 5 діях Карпенка Карого. — Початок точно о год. 8. вечером.

В середу дня 12. вересня 1906 р. точно о годині 1. в полудне в сали „Міщанського Брацтва“ в Тернополі відбудуть ся **Загальні збори** **Філії „Просвіти“**. На порядку деннім: 1. Відкриті зборів. 2. Справоздане уступаючого виїзду 3. Вибір нового виїзду.

Переписка Адміністрації.

Вп. М. Фи. в До. Тепер вплачено за серпень, бо вчерні передплату не одержано. — М. Ліс. в Уг. Тепер вплачено цв'їтень, а вересень. — О. Але. у Льв. Тепер вплачено за червень а не вересень. — П. По. в Збо. Тепер вплачено за цв'їтень а не серпень. — М. Ма. в До. Тепер вплачено за липень а серпень. — О. Гра. в Хи. Тепер вплачено за липень а не серпень. — А. Ти. в Збо. До кінця року прийде нам ще 11 К. — В. Дут. в За. Тепер вплачено за серпень а не вересень. — А. Ми. у Льв. Тепер вплачено до кінця серпня. — Р. Гам. в Пе. До хінця III. кварталу належить ся нам ще 2.10. — А. Кри. в Пер. двор. До кінця року прийде ще 12 К. — Й. Пав. в Гру. До кінця III. кварталу належить ся нам ще 4. К.

Надіслано.

БЮРО БУДІВЛЯНЕ Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до виконання **плани і кошториси церков, каплиць, публічних, приватних, управ і підприємств по висших будівель.**

ВСЯКІ КУПОНИ
і вильосовані папери вартості
виплачує без потручення провізії або коштів

КОНТОРА ВИМІНИ
Ц. к. управ. Галицького акційного 374

Банку Гіпотечного.

РЕСТАВРАЦІЯ
Поручає ся реставрацію, пиварню і торгівлю вин
МАРКА ПОМЕРАНА. Кухня у власній управі, деша-
ше як в будинку. В будинку всі рускі дивніки.
8 поважанем

756 **М. ПОМЕРАНИЦЬ**, реставратор Ринку ч. 7.

Коперникі і Сні
Оптики і Механіки у Львові, площа Галицька ч. 1.
проти Банку Гіпотечного на плантаціях площі
Галицької поручають

Барометри ажери-
ди по 7, 8 і 10 К
калійні по 12, 16,
20 і 24 К. — Ажери-
метки шийні по 12,
15, 24 і вище. За-
разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри
лінійні, лінзи і всілякі інші прибори оптичні,
Всілякі направи налагодуємо ся як найкраще
і найдешевше.

4155

Ученик VI. кл. гімназії глядає
депутат на селі. Уче-
ник VI. poste restante Львів.
901 2-4

Ученики або п. п. академіки
найлучше вигідно і в ро-
вномешчанні в харчов. На жа-
дане особна кімната з особним
входом. Пекарська 16. I. пов.
двері 41. 902 3-5

Вдовиця що знає ся на гос-
подарстві мислив-
стві і олійним і на кухні, глядає
місце у священника-вдвця. Ул.
Жовніська 127. Любіна Мер-
вартова. 908 2-3

Ніяких прищів
веснянок, остуд, висипки та всякої іншої нечистоти
на лиці не має той, хто уживає славного вісного, прав-
диво англійського, зовсім нешкідливого огіркового мо-
лока К. Баласи, котре відвідує, вибілює і відмолю-
жує нашірнок. Успіх певний по 2-3-разовім ужитю.
Треба лиш уважати, щоби на кожній фляшці було імя
„Баласи“. Фляшка 2 К, до того правдиве англійське
мило огіркове 1 К. Пудер 1-20 К а огірковий крем 2 К.
Дістати можна в кожній аптеці К. Баласи, Будапешт-
Erzsebetfalva. — Головний склад: Жигмонт Рукер,
Львів; Ф. Браер, Перемішль на Брамі ч. 4; Райм і
С-ка, Краків. 908 3-4

Рік основаня 1994.

„Сонільський Базар“ у Львові
приймає капітали на довгострокову на 4 1/2%. Уділь 25 К
виплатує 2 К. Адрес: „Сонільський Базар“, Львів, уліця
Руска ч. 1

Праб'ри швейні та канцелярські; виробы гудульські,
вишивки, гердані, лавпушки зі Сономом і гербом,
образы, Шевченко, Хмельня цвй, історичні „Полки
пані Вікентія до короля Данила“, вражиди і пр.
Мішонки, папіроси, олівки, шпильки і брошки
з гербом. Вироби з глини, тарелі з портретом Шев-
ченка, Хмельницького, Фаддєвича, Котляревського з
гербом, олів. Михайло і Лей і пр. Тутня та паперці
з монограмом „Зоря“, все те можна набути
в „Сонільському Базарі“ по цінах уміркованих.

Гаразд

908 **„Сонільський Базар“ у Львові.** 1-25

„Сонільський Базар“ у Львові. 1-25

Вироби швейні та канцелярські; виробы гудульські,
вишивки, гердані, лавпушки зі Сономом і гербом,
образы, Шевченко, Хмельня цвй, історичні „Полки
пані Вікентія до короля Данила“, вражиди і пр.
Мішонки, папіроси, олівки, шпильки і брошки
з гербом. Вироби з глини, тарелі з портретом Шев-
ченка, Хмельницького, Фаддєвича, Котляревського з
гербом, олів. Михайло і Лей і пр. Тутня та паперці
з монограмом „Зоря“, все те можна набути
в „Сонільському Базарі“ по цінах уміркованих.

(8-й випуск)

Вироби швейні та канцелярські; виробы гудульські,
вишивки, гердані, лавпушки зі Сономом і гербом,
образы, Шевченко, Хмельня цвй, історичні „Полки
пані Вікентія до короля Данила“, вражиди і пр.
Мішонки, папіроси, олівки, шпильки і брошки
з гербом. Вироби з глини, тарелі з портретом Шев-
ченка, Хмельницького, Фаддєвича, Котляревського з
гербом, олів. Михайло і Лей і пр. Тутня та паперці
з монограмом „Зоря“, все те можна набути
в „Сонільському Базарі“ по цінах уміркованих.

АРТИСТИЧНО-ШЛЮСАРСКА РОБІТНЯ
Михайла Стефанівського
у Львові, ул. Коперника ч. 16

Виконує шлюсарські роботи після найновіших вірств а то: на
церковні вежі, хрести, золочені кули, грозоводи, веліні вікна
для церков, будівляні окути, веліні оходи, галерії, нагородні ого-
родження придорожні, веліні ліжка для інститутів і всілякі роботи
входні в округ шлюсарства. 395 23-24

Всяке наслідуюне і передрук будуть карачі.

Одинокий правдивий бальсам Тіері
є лише в аптеках м. р. комох. Законно охоро-
нений. Загальнозведений, незрівняний на перешкоди в
травленні, корчі жолудки, кольку, катар, грудні не-
дуги, інфекції і т. п. — Ціна: 12 мильн або 6 по-
двійних фляшчок або 1 велика спеціальна фляшка
з патентованим затиском 5 К одплата.

Центифоліеа, масть Тіері загально
анічна non plus ultra
на всілякі старі рани, запалення, склічення, спуження
і т. п. Ціна: 2 фляшки К 3-60 одплата висилка лише
за післяплатою або попереднім надісланем готівки
Аптека А. THIERRY in Pregada bei Rohitsch Sauer
brunn Брошури з тисками оригінальних подл
даром і одплата Головного складу в Відні: Karl Brody,
I, Fleischmarkt 1. Дістати можна також у всіх біль-
ших аптеках і дрогеріях. 1 04

Певний тречалий заробок
дають патентовані
машини до панчохових ро-машини до панчохових ро-
біт мшчових біт плоских

МЕТЕОР МЕТЕОР
при вигідній домашній роботі

Наука основно і дарчо. — Учитель на бжине прию-
дає до дому. — Готівні товар приважає ся на продаж.
Жадайте просенту від фірми.

Перше ческе товариство домашнього промислу для ви-
робу трикотажу і панчохових робіт

RUDOLF PAUER & Comp. Prag 1, Melantrichgasse 4.
Підари-мтво шхом сондіне і реаліне. 6-8

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчохових машин
для домашніх робітників
глядє особ обх позів до панчохових ви-
робів на нашій машині.

Проста і швидка робота цілай рк дома.
Не треба приготування робіт. Видане і
місце замешання не впливає воєім, а ми
продаємо роботу.

987 Товариство панчохових машин для домашніх робітників
THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens Quai Nr. 6-249.

Макс Глязерман
РІТІВНИК
Львів, ул. Сикстука ч. 17

Для читальні „Просвіти“ виконує кавчукові енамільні пі-
сця відбитого туг вірці по 1 гр. 40 гр. за штуку разом з пу-
диком і фарбою. 613 а 7-15

Учительки музикальні, та-
кож Німки,
французку кози, рязуючі, сіл-
ські господарів, бжні Німки, все-
ку службу поручає бюрз Нем-
чинської у Львові ринку 12 а.
103 1-1

Краєвий і молочарський
Союз в Стрию пошукує
сталих відбирателів на
більшу і меншу скіль-
ність десерового масла
по 2-50 К. 887

Глядає ся робітників
до зимових і літніх робіт
Зголошуватись у Гартмана в
в Тернаві коло Франкенштай-
ну на Шлеску (Hartmann, Tar-
nau № 41 bei Frankenstein,
Schlesien) в будні дай межи
год. 6 і 8 ввечером. Уміщує
ся також і таких робітників,
що глядають роботи лише на
взимку. В разі потреби нічліги
для нежонатих або мешгає
для жонатих робітників. Посе-
редники дістають провізцію.
881 3-9

Сервіси порцелянові столові на 6
осіб, білі по ар. 4-50, декоровані по ар. 6-50, 7-50
і вище. **Сервіси шклянні** на 6
осіб гладкі по ар. 1-90, а матовим по-
слом по ар. 2-20 і вище. — Поручає
дешевше ніж в будинку, бо по цінах са-
бричних, головний склад для Галичини
порцеляни і шкла

КАЗИМІРА ЛЕВИЦЬКОГО
Львів, пл. Марійська ч. 10.
Також і на місячну салату.
Ціни на жадане задром і
оплатно. 903 2-6

ГРЕВІШ до фарбовання волосся.
З цілими
часом за-
крашує ся
або червоне
волосся на
правдиво-
сьмє, бруна-
не або чорне.

Одна штука уживає ся роками. Та-
сачі в ужитку. Штука 5 К. Висилає

J. Schüller
11/2. Kurzbaugasse, Nr. 4/5.
796 14-2

Ново-отворений
МАГАЗИН і РОБІТНЯ
ФУТЕР
під фірмою
Іван і Йосиф Кривий
ул. Академічна ч. 3,
(побіч магазину Вл. Шаєрі)

приручає всілякі футра
і всілякого фасону, як: паль-
тотики, верхи в перокх ба-
рааів, астраханів, селески-
нів, пальтани, найновіші
козирі фасону, варуванки
дамські і дитячі, шапки му-
жескі і дамські містові і по-
дорожні.

Приймає також перері-
ску футер під нові верхи
і замовлення в пров'нції.

Ціни приступні. 835 2-10

Автоматичні масові ланки
на шурі за 2 гр. на миши за
1-20 гр. повільно без нагляду до
40 штук одної ночі і устава-
ють ся самі від себе. Ланка на
шваби „Eclipse“ лозиль тисячі
швабів і стоню одної ночі за
1-20 гр. Всюди найліпші успіхи.
Висилає за післяплатою.

J. SCHÜLER. Відень 11/2.
Kurzbaugasse. 795

Численні подки і признани.

Від 1-го вересня 1906 можна ді-
стати ед-
ровий домашній вікт цшоденний
також в менажках до дому в
ціні від 48 кр. в гору після
вимоги, всег також до винай-
му і покій фронтвий уме-
бьований з особним входом,
на жадане з віктом. — Упра-
щає ся о ласкаві взгляди Вл.
Радамців. Адреса: О. К. Пе-
карська 9. I. пов. 5-6

Приймає на склад, купує і
продає старі антики і ме-
блі Франц Цайзер, фабрика
меб і в, Львів, пасаж Місляша.
845 2-6

Заручинні перстони, шлюбні
обручки і всякі золоті та
срібні виробы поручає **Ф.**
Кеасневський, Львів, площа
Галицька, ч. 3. Приймає всякі
замовлення і репарації.
781 9-20

ПОЗІР!
Від 1. вересня можна ді-
стати при ул. Пекарській ч. 9.
I. поверх смачний, адрорний
харч цшоденний в ціні 46 К,
в гору після вимоги. На жа-
дане подаєсь обиди і ввечері в
мєнажках до дому. Поручаєсь
ласкавим взглядом П. Т. Ро-
дамців. О. Н. 861 8-8

Stock-Cognac Medicinal

Чистий винний
дестилат в уря-
дово льомбо-
вини фляшках.

Дестилария
ПАРОВА
Camis i Stock
Triest.

Одинокі пар-
ва дестилария
КОНЯКУ
під державною
контролею.

Дістати можна
в дрогерії
Л. Сладковского
і в ліпших тор-
говлях деліка-
тесів. 4-20

Франц Невчик
Львів, уліця Чарнецького ч. 10.
Повідомляє, що заходом Дирекції Центр.
Союза галиц. пром. фабр. переніс я мою від
21 літ існуючу фабр.ку інструментів му-
зичних з цілим персоналом в Пєзнана до
Львова і поручаю мій багато заосмотрений
магазин **всіляких інструментів**
музичних, смичкових і дутих влас-
ного виробу. Всілякі репарації виконує
з стараном. Найдешевше жерело закупля в краю.
Інструментні ціники висилаю франко.

Союз катол. кравців
у Львові, площа Галицька ч. 7.

Са першорядне заведење кравецке приручає
Вл. П. Т. Публіці на теперішній сезон свій магазин,
б гато заосмотрений у сьмїні і наймодіпші мате-
риали кравці і заграничні. Всякі замовл на виконує
докладно і на означений час.

Великий вибір готових одягів власного виробу.
Мундурки і плащі для учеників на замовлені і го-
тові на складі у великій виборі
по цінах найпреступніших. — Для Всч. Духоуєнь-
884 ства виконують одіж спеціалісти-кравці. 3-10

Від 1868 р. уживане
Бергера медичне смоляне мило

поручене визначними лікарями, уживає ся в переважній часті європейських
держав з успіхом против **всього рода шкірної висипки**, осо-
бливо против пернаів і хронічних недух шкіри та паразитів, прищів,
такж против червоноти носа, відморозження і печеня нг. **Бергера смо-**
ляне мило має в собі 40% **деревної смоли** і зовсім відірване ся
від усіх прочих смоляних миль по торговлях. — При упертих недухах тре-
ба спробувати дуже успішно

Бергера смоляно-сіркового мила.
Як лагідніше смоляне мило до усунення
всього нечистоти лиця, против висипки на шкірі
та голіві у дітей, як також незрівняне косметичне мило
до миття, кулелів і до щоденного ужитку служить

Бергера гліцеринно-смоляне мило
що містять в собі 35% гліцерину і є сильно наперезумоване.
Дальше як дуже добре средство на шкіру уживає ся в великим успіхом:

Бергера бараскове мило
особливо на веснянки, остуду, опалення від сонця,
угри і всяку иншу шкірну нечистоту.

Ціна штуки кожної повношної сорти 70 с.
разом з поученем, як уживати.

Домагає ся треба в антиках і дотичних склепах виразно Бергера
смоляного мила та уважати на уміщену а боку охоронку марку і підпис
єрми **G. Hell & Co.** на кожній етикеті. Преміюване почесним медалем
у Відні 1883 і золотим медалем на виставі в Парижі 1900.

Всі ліпні медичні і гігієнічні мила марки Бергера вичислені в ін-
струкції уживаня, додані до кожної штуки мила.

Дістати можна у Львові в аптеках: Якова Байера, Кароли Діля, Пе-
тра Мікошана, Якова Пінеса-Поратинського, Жигмонта Рукера, К. Скле-
пачького, К. Бізювського, Едварда Брікнера, І. Пінеса, Симеона Гаа,
д-ра Т. Заріцького; в дрогеріях: Петра Мікошана і С-ки, Г. Грішпана, Ф.
Травнєвського, Іандора Фрукмана. — У Вашківцях н. Ч. у антикари Емі-
лі Вільнера а також у всіх галицьких аптеках. 883 23-36

Головна висилка: **G. Hell & Comp., Wien 1., Sternq. 8.**

Водопроводи, Каналізація для міст, містечок, сел, публич-
них будинків і приватних домів
проектуює і уряджує

АВГУСТ ЛЕВ і С-ка
у Львові, ул. Коллонтай ч. 6.

Центральне топлење. Світло газове і елек-
тричне. — Всілякі урядження промислові.
Млини, тартаки, горальні.

Мотори всіляких систем, бензинові, соучо га-
зові, освітлювальні і електричні.

Громозводи на бжні домі, телефони
і електричні дзвінки.

741 62-52

Гарним, гарнішим, найгарнішим
стане від тепер кожний, бо угри, прищі, веснянки, остуда і морщини щезають з ли-
ця вже по 2-3-разовім ужитю правдивого англійського

огіркового молока
БАЛАСИ.

Зовсім нешкідливе, надає чародійно шкірі на руках, ший і раменах білості, сві-
жості і ніжності. Ціна фляшки 2 К. До того **огіркове мило** 1 К. — Пудер
1-20 і 2 К. — **Огірковий крем** 2 К. можна набути у всіх аптеках. — Лише
препарати Баласи правдиві. Висилка поштою: **К. Баласи** аптека, Будапешт,
Erzsebetfalva. 78 13-15

Головний склад: Аптека **Г. Рубеля** давніше **З. РУКЕРА**, Львів і **Ф. Браер**,
Перемішль, Брама 4, **Шварц М.** аптека в Перемішлі, **Райм і С-ка** Краків.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотека найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшеского ул. Кільницького 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманя ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля, Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; У ФРАНК-ФУРТИ і ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на пів року 17 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 28 к. на пів року 14 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи зберігаються лише за попереднім застереженням. — Рекламісти неопечатані віллі від порта.

Оголошення звичайні приймаються по 20 с. за одну стрічку інсертату або за 10 місць, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Правительство анархії.

„Против насильства правительство поставит свою силу“, заповів Столипін. Сею силою мають бути воєнні суди поліві; вони мають зачати свою роботу всюди там, де вибухнуть заворушення, де будуть виконані атентати. Страшні средства, якими російське правительство розпоряджає ся в боротьбі против революції, збільшено одо нове. „Регулямін о скріпленій охороні“ видано в 1881 р. Сплодила его комісія, до котрої між иншими належали: всесильний колись міністер внутрішніх справ Ігн. Плєве, тоді директор поліційного департаменту і Муравєв, тоді прокуратор при петербургськй вишній суді. Цілий скріпленої охорони було зробити кінець революційному рухові, бо замордоване Александра II. показало, що всі заарештовані видані до того часу в цілі винищення заговорів, були недостаточні. Сему мало радикально зарадити обдароване губернаторів надзвичайними средствами власти. Революціонери, або люди підозрілі о революційні переконання могли бути без ніяких доказів арештовані і адміністративно зіслані. Особи, котрі сповнили політичний злочин, або провинили ся о оружною обороною против урядових осіб, ішли під воєнний суд. Власти дістали право конфіскація движимих і недвижимих дібр, коли були того переконання, що доходів з сих дібр уживано на каригідні цілі. Адміністрація одержала велику масу великих і малих насильних средств, в цілі як найуспішнійшій паралізування свободи рухів революціонерів. Сей „провізоричний регулямін“ мав обов'язувати три роки, бо в такій часі правительство надіяло ся спаралізувати і убити революційних рухів.

Минули три роки, минуло чверть століття, а мимо того, на три роки видана „скріплена охорона“ тревала далше. Вона розширила ся на цілу Росію і тортує нелиш революціонерів, але і мільони людей, котрі з революцією не мають нічого спільного. Там, де не введено сего „провізоричного регуляміна“, роблять воєнні суди свою кроваву роботу. Але і тими нелюдськими средствами російське правительство не опанувало революційного руху, не захитало фанатизму революціонерів, не зломало їх погорди смерти.

„Сего або того можна усянути з дороги“, сказав Столипін, — але ідеї не можна убити; Сі слова Столипіна якраз дадуть ся примітити до російських революціонерів. В своїй боротьбі з революціонерами правительство кличе тепер на поміч наглі суди, організує поліві суди воєнні, котрі мають видавати за суди без слідства, а до 24 годин виконувати вирок.

Таких судів історія цивілізованих держав не знає. Надзвичайна процедура без ніяких формальностей; сумаричний процес, котрий обжалованого кидає цілковито на поталу самоволі судіїв. Щоби увести собі як неспорна, жестока і варварська є установлен-

на тепер в Росії процедура, порівняймо її з австрійським наглым судом (Srandrecht). Хоч процедура в австрійськй наглым суді тверда, то всеж таки вона є судовою процедурою. Вона є зв'язана з певними формами, з певними кавтелями, котрі мають прискорити хід процесу, але все єще є процесом. Заведене і склад наглого суду зависять в Росії виключно від самоволі генерал-губернаторів. В Австрії заведене наглого суду зависить від певних услівій і від згоди кількох властей і сам закон визначає, хто має входити в склад такого суду. Обжалуваний має право вибрати собі оборонця; коли-ж не користує ся сего права, мусить дістати оборону ex offio. До засуду коначний є односторонній вердикт чотирох судіїв. Коли сего нема, то обжалованого передають звичайному судові. Так само звичайна процедура входить в свої права, коли до трьох дів обжалованому не докаже ся вини. Одним словом, процедура наглого суду є в Австрії дійсним процесом; вона є зв'язана певними законними постановами, з певними церемоніальними формами, вона має правний образ. Про все те в Росії нема бесіди. Губернатор скликає воєнний суд, сей суд не переводить ніякого слідства, видає засуд найпізніше до 18 годин, а вирок виконує ся найпізніше до 24-ох годин.

Бісмарк сказав був раз, що в чистім абсолютизмі без парламенту є одна річ добра, імено се, що він відчуває відвічальність за свої діла. Про російський абсолютизм, де тепер панують воєнні суди без почуття відвічальности, не можна сего сказати. Правительство Столипіна не протиставить, як сказало, своєї сили анархії, лише анархії з долу, протиставить анархію з гори. Правительство Столипіна робить єще гірше, бо анархією з гори, викликає і скріплює анархію на цілій лінії, у всіх областях суспільного життя в російській державі.

В справі рільничих студій.

[Допись.]

В ч. 176. „Діла“ порушив д. Лев Г-р-левич дуже важні справи економічні і закінчив покином до молодіжи, щоби віддавала ся агрономічним наукам. Треба признати, що сей покил дуже на часі і не повинен прогнати без успіху. Особливо ті укінчені ученики середніх шкіл, що мають запевнене утримане або стипендії, повинні звернути ся до агрономічних наук чи то в краєвих чи в заграничних заведеннях, бож країна пора усянути у нас сю аномалію, що наш край, майже чисто рільничий, як-раз так мало має вчених агрономів, особливо між Русинами.

Та на мою гадку подібні покилки поти будуть голосом в пустині, поки вся суспільність наша, а бодай ті круги, що покляли собі за задачу дивити край з економічного занепаду, не подбають о стипендії чи то запомогі для спосібних а неза-

сібних студентів рільничих шкіл чи академій.

А поки-що повинні рільничим наукам віддаватись бодай заможнійші та ті, що обіч инших наук, які собі виберуть, мають нагоду слухати також виклади з наук рільничих, щоби опісля при властивих своїх инших занятях могли з пожитком для нашої суспільности працювати також на економічній полі в наших інституціях.

В сій цілі подаю отсе інформації, оскільки сам їх знаю. І так в Галичині маємо:

1) Краєву вищу школу рільничу в Дублянах і 2) Студіум рільниче при ц. к. університеті в Кракові. І тут і там приймають на звичайних студентів укінчених учеників середніх шкіл.

Прийняті до краєвої вищої школи рільничої в Дублянах може наступити на основі свідцтва зрілості з гімназії або реальної школи або на основі вступного іспиту, що відбуває ся 23. вересня.

В кождім разі треба: 1) скінчити 18 літ, 2) відбути рік практики господарської, 3) виказати ся свідцтвом моральности і здоров'я. Звичайні студенти мешкають всі в інтернаті і платять за ліле утримане враз з оплатою шкільною 926 кор. річно; 12 безплатних місць надає краєвий виділ. Вписове 10 кор. річно, за лабораторію 8 кор. піврічно. Від сєї оплати можна бути звільненим, але аж в II. півроці. Го сплатити мусять бути повнолітні, прийняті колегією, платять вписового 20 кор., чесне 200 кор., на лабораторію 30 кор. (все піврічно), та мешкають поза закладом. Госпітанти можуть не мати іспиту зрілості; за те не можуть складати іспитів. Наука тревает 3 роки, студенти мають право односторонній служби військової. Ціло півроку є іспити, а по укінченю наук головний іспит, устний і письменний. Іспит сей надає диплом на самостійного завідателя більшого господарства. — Ферії тревать від 16. липня до 23. вересня. Вписи від 15. вересня. О місяць фондацийні подавати треба два тижні перед початком року.

Студіум рільниче при ц. к. університеті в Кракові творить часті складову виділу філософічного, чого звичайним студентом можна стати лише на основі іспиту зрілості узисканого в гімназії. Наука тревает 3 роки. При кінці кожного року іспит устний. Два перші іспити є промовийними т. з. їх успішний вислід є услівем узискання абсолютної. Над звичайні і студенти не можуть бути допущені до тих іспитів, однак студентів з іспитом зрілості реальної школи допускає до іспитів на внесене збору професорів міністерство просвіти. Оплата, як в університеті.

При тім замічає ся, що цілю студіум рільничого при ц. к. університеті в Кракові є: а) щоби будучі рільники могли собі пришейти основне образование наукове, загальне і заводове, а опісля узискати абсолютную;

б) щоби студентам права, а також инших виділів дати нагоду до набуття деяких відомостей з обсягу рільництва, котрі би могли в своїм будучім званий використувати.

З того огляду годить ся се студіум припоручити передовсім тим нашим молодцям, що хотять виключно посвятити свої сили і спосібности на полі економічній в краю, а відтак будучим адвокатам, лікарям, професорам та сьвященникам, котрі звичайно попри свої занятя фахові сповняють у нас єще инші функції на полі економічній.

Поза Галичиною є ц. к. Академія рільничо-ліснича у Відні. Складає ся вона з трьох виділів: а) технічного (інженіри меліраційні, геометри свіденційні і катастральні), б) рільничого, в) лісового. По укінченю одного з двох остатніх виділів, можна зстати самостійним управителем дібр або лісів або перейти до служби в ц. к. дирекції дібр скарбових або вікції статі учителям в середній школі рільничій або лісовій. Наука тревает 3 роки, а рівночасно можна ходити на виділ правничий у віденськй університеті. Рік починає ся 1. жовтня. Така імаатрикуляційна 10 кор., чесне 50 кор. за піврік; звільнене можливе. Кільканацять стипендій.

Студії в академії віденській поручає ся так тим, що рефлектують на ігратні посади при камеральних добрах, як також правникам, котрим попри сухі, особливо в перших двох літах, виклади на виділі правнім будуть виклади в академії справдішною розривкою і упримененем часу, а відтак в життю чималою полєкшою, а для загалу користию. Взагалі студії рільничі далеко прийнятніші, ніж усякі инші студії.

Стільки я від себе в сій справі можу подати. При тім однак прошу наших академіків, студіюючих в кождім з вище названих заведень, подати від себе потрібні точніші інформації, зглядно подати свої адреси до прилюдної відомости, щоби ті, що схотять засягнути в тім згляді інформації, знали, куда їм звернути ся.

H.

Справи австрійські.

Виборча реформа.

Краєвий маршалок Г. Австрій д-р Ебенгох оголосив в своїм органі Linz. Volksblatt статтю „Перед державною радою“, в котрій між иншим висказує ся про виборчу реформу. Про сю справу каже він: „Тепер вже сумніває ся, що се велике діло буде довершене, хоч засадничі его противники (головно Поляки — Red.) будуть робити все можливе, щоби справу поналіти, або покусити. Вони мають дуже небезпечного для справи реформи союзника, імено короткість остаточного до розпорядности часу. Після данішого вже висказаного паміру правительств, на днешній порядок мала прийти ціла велика

по зламано австрійської сили“). Король хотів противникам наложити услівя зира по мірі їх провини, отже віддати пропорційальні часті Австрії, Баварії, Саксонії і Ганове-ру. Натомісць Бісмарк з одного боку ждав цілковитого анексії маленьких північно-німецьких держав, з другого боку не радив нарушувати цілості решти держав. Король, очевидно, думав після засад приватної моралі; не можна ж, гадав він, пускати безкарно головного й великого виновника (Австрію), а так остро знов карати маленьких співвиновників тобто гановерську, гесску і пасауску династію: се-ж було би протинне природній справедливості. Противно Бісмарк думав після засад політики: ту не йде о право або кривду, о вини і кару для династий, лиш о політичний інтерес Прусе і Німеччини, котрий так само рішучо жадає ненарушенної цілості Австрії і Баварії, як з другого боку повного усунення Вельфів і Гессів.

Політика власне не є річчю чувства. Симпатії і антипатії, чи то з династичних чи партійно політичних чи моральних чи плеємних“ а) зглядів, не можуть

Т. з. по отримі від Салового (Königsgratz) 806. р. 1100 добре аргументи отсі павили на історичній позі а часті доповіді Бісмарка, треба знову поїти до рук або оти ж такі власні: Gedanken und Erinnerungen (із томів 20 марок; до того Laubau якраз 2 томи 20 марок або згадану вже вище книжку Ламана „Bismarck Denkwürdigkeiten“).

Приходять мені на думку, що Поляки ніколи не признавали ся в політиці до сепаратизма і ніколи о скільки знаю, не робили своїх політичних кроків під впливом славянофільських тенденцій і кльоні. Пор. випро-чим збіску книжку Гервольфа про славянські плеємони на шайм протягу їх історичного життя.

Проф. Фридрих Паульзен.

Політика і етика.

(З німецького перевів: Д-р Іван Копач).

І коли я не помиляю ся, то взагалі назначені отсе тут мною витичні лінії відповідають менше більше політиці Бісмарка, як він є сам начеркнув у своїх „Гадках і споминах“ (Gedanken und Erinnerungen 2 томи). Отже витичні лінії его політики були, як мені видить ся, зазначені отсими двома точками:

1) Ясна практична мета, вказана ясним інтересом власної держави. Звідси у него рішуче відкинене моралізуючих доктринерско-легітимістичних, фантастично-гуманістичних стремлінь, які характеризували політику Фридриха Вільгельма IV.; король уважав себе учителем Бісмарка; і він справді був ним, тільки, що він усюди Бісмаркові показував лиш, як не треба робити політики. Звідси у Бісмарка також відкинене ідеологічної націоналістичної політики, яка була в моді в р. 1848, а за те рішуча пруско-малонімецька політика в противенстві до великонімецької; очевидно не в тій гадці, що виключене Австрії і засноване частинної німецької держави може бути послідною метою нашої (німецької) політики, лиш що се мусить бути найближшою метою і що другого кроку не треба робити перед першим. Звідси вікції мудре самообмежене у хвилях поводження: мудрий керманіч держави, осягнувши коначну і можливу на разі мету, не поїде поза неї далше і за-

порожноті або фантастичних потреб, як от prestige, gloire, show of power“ (читай: прєстїж, гльоар, шооф паур).

2) Рішучість і непохитність в уживанню коначних середників. До середників політики належить, так як річні нині стоять, також війна, що правда, лиш як найостаточніше средство задля переперти життєвих інтересів держави, коли вже всі инші не допишуть; колиж вона однак стане коначною, тоді треба єї вже вести з цілим можливим натиском, щоби дійти до цілі тобто до мира, який справедливо відповідав би інтересам держави і був по можності тривкий. Невчасне щаджене противника є так само непотрібне як непотрібне улукорюване его або шкоджене ему. Та до середників політики належить також дипломатія; вона повинна беззглядно використовувати кожду слабу сторону можливого противника: его жаждобу і глупоту, его легковірність і порожність. Супроти противника в грі є шира отвертість неможлива. Ту для обох сторін само собою розуміє ся, що кожда з них має пильнувати лиш власної користі, що кожда з них старає ся противника, скільки лиш може, зіолоувати, поставити в сьвітлі кривдани й одурити. Се єще зовсім не виключає ані чесности гри ані внутрішньої правдивости

1) Се три технічні культурні вислови на означенє того, що ми назвали би по просту „зовнішнім блєском“. Два перші французькі: prestige від лат. praestigium — „се, що хапає за очі“ (prae-stringere oculos — „притупити бистроту очей“); gloire від лат. gloria — „слава, розголос; блєск“. Третій англійський: show of power — „блєск власти“ (show стоїть у зв'язі з німецьким дієсловом schäuen — „глядати, дивити ся на що“).

справа угоди з Угорщиною і інші, також важні справи. Коли все те узгодити, можна зрозуміти, що противники виборчої реформи весело глядять в будучність. В додатку сама комісія для виборчої реформи має передискутувати дуже важні питання, котрі не дадуться виминути, як приміром плюральна система виборча (польська інтрига. — *Red.*), обов'язок голосування і т. н. Хоч деякі важні причини промовляють за плюральним голосуванням, воно не може числитися на більшість в комісії, бо так само численні і важні причини говорять против цієї системи. За те християнсько-соціальні і центрні однодушно і рішучо домагаються об'язкового голосування. Правильство буде мусіло ужити всіх своїх сил, а правительственні партії будуть мусіти йти солідарно, як хочуть, щоб діло було довершене перед кінцем календару. Я можу згодитися на скорочене поступоване в сій справі, але тяжко буде рішити на прийняття en bloc цілого предложения комісії. Моїм особистим бажанням є, щоб діло пошлося. Однак перший обов'язок дбати о се, мають правительственні партії. Відвічальне за удачу чи неудачу в сій справі є правительством, котре само дбало собі свої війська".

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. Провідники сторонництва кадетів заявили, що правительственный комунікат є програмою правительственного тероризму. Вправді Століпін говорить про думу, однак треба сумнівати, чи правительството схоче думу скликати. Догадують, що рішення скликання думи буде знов відложено. Провідники уміреної опозиції заявили, що правительството обіцяє реформи, однак російський народ не хоче вже ніяких обітниць, лише жадє діл. Комунікат робить вражіння, що все лишити ся по давньому, що навіть буде ще гірше, бо від тепер буде можна вішати людей без суду в протязі 24 години.

Магдебург. По „Magdeburger Ztg.“ доносять, що на останній кабінетовій раді міністер фінансів Коковцев заявив ся за скоршим скликанням думи, а то зі зглядів фінансових, щоб уможливити дальшу російську позичку. Століпін не противив ся тому, однак висказав сумнів, чи буде можна виборчі листи так скоро уложити.

Петербург. За прийняття уступлення Трепова подають, що він є тяжко хорий на „angina pectoris“. Наслідником его має стати бувший оберполіцеймастер Петербурга Дедюлін. Трепов відїждє на цілу зиму до Баден-Бадену.

Петербург. Бувшого посла до думи Оніпка перевезено з в'язниці в Кронштадт до в'язниці в Петербурзі.

Петербург. Сими днями видав цар новий указ, котрим заряджує, в який спосіб мають бути спроваджені хлопом коронні дроба. Сі добра вносять в 46 європейських губерніях 5 і пів мільонів десятин. Недавно приказано продати 2 і пів мільона десятин. Взагалі має бути 10 мільонів десятин землі розділених між селян. Правительството хоче як найшвидше перевести розпорядки, дотикаючи віддачі рілі хлопам, і має надію укінчити над сим працю ще перед скликанням думи, чим — як думає — усуне причину незадоволення селян.

Петербург. Президент ради міністрів заявив президентові центрального комітету кадетів Малханову, що справа призвело на загальний конгрес делегатів партії кадетів в Петербурзі буде предложена раді міністрів дня 11. с. м., а дня 12. с. м. президент міні-

бути в політиці мірдаційми. Так приміром наші (німецькі) симпатії за Турком нехай собі нині будуть і малі; коли однак ослаблене або знищене его могутність є противне нашим інтересам, коли Великобританія є можливим і хоронним нашим союзником супроти можливого ворога, що нам загрожує — то се є вже рішаюче. Своєю дорогою ми при тім не будемо забувати й на те, що чувства й інстинкти народів не є без впливу й на політику держав. І держати з далека від себе, іменю маловартні елементи, — сео вимагає вже само політичне самоповажє. І в належитім оцінюванню таких власне „немажок“ (Imponderabilia)* показує ся може найлучше такт визначного політика. І треба сказати, що Бісмарк і під тим зглядом був рідким майстром.

(Дальше буде.)

* Imponderabilia (montr. plur.) ррн. що їх не мож на вазі звязати. Стого півнично уковане, стоїти у звязі з лат. ponderis „вага“. В людськ. життє суспільнім такими „немажками“, але власне дуже важкими „немажками“, є всякі симпатії й антипатії, одним словом всякі чувства і настрої, котрих вправді не можна звязати на ній ані метром зважити, але котрі в життє людськ. такі факти немо рішати. Бо прим., що поможуть Рузвельтові нині нахилуваннє своїх американських горюжан і горюжанок, щоб не відтиснути ся від подругного життя, бо се грозить небезпечкою вітніти, коли люди не мають охоти понести тугарів, звязаних а плеканєм і виховуванєм дітей? І тому патріотичні й „розумні“ заходи Рузвельта у тім напрямі не принесуть ніякого хісна так само, як не принесли й подібні заходи імператора Августа в старім Римі — і його приналежми для тих, що мали діти. І его карами для тих, що допускали ся розпусти пор. Августові законні: de maritandis ordinibus, de adulteriis і т. д. І так гордий Рим опанували 400 літ описані дні Германії, котрі свої голодні діти носили на руках за собою або на плечах — навіть у найдавніші походи...

стрів повідомить его о ухвалі ради міністрів, під якими усливямі конгрес буде миг відбутися. — Міністер фінансів предложив раді міністрів загальні услив'я, під якими аграрний банк може селянам уділяти позичок.

Петербург. Св. синод зажадав від бувшого члена думи Атаназієва, посла козаків, щоб усеунув ся від політичного життя і вступив до монастиря. Атаназієв відмовив послуху і наміряє виступити з православної церкви.

Петербург. За час останніх двох тижнів арештовано за політичні переступства около 3000 осіб, в чім з самої Москви кількості. Знайдені документи виказали, що в Москві було рішене в серпні нове повстанє. У всіх губерніях скріплено тайну поліцію.

Петербург. Всі партії студентів університету ухвалили одногласно, що з їх сторони не заходить ніяка перешкода, щоб розпочати заняття в новім шкільнім році.

Ревель. До в'язниці привезено чотирох селян обжалованих о те, що в неділю, коли пастор проводив на голос молитву, крикнули вони: „мовчати“, вивисили червону хоругов і засьпівали Марсильянку. При арештованих найдено револьвери і проклямації. Маніфестантів було 15, чотирох спіймано, решта утекла. Тому, що ув'язнені хотіли утечи, генерал-губернатор вслів їх скувати.

Смоленськ. У бувшого посла до думи Меркунова доконано ревізії. Він сам утік. Его обжаловано о революційну агітацію.

Кронштадт. Нині розіпніє ся розправа перед тутешнім судом воєнним проти збунтованих моряків.

Петербург. Минувшої ночі виконано в петропавловській кріпості засуд на убийниці генерала Міна. Й повішено.

Київ. Тимчасовий генерал-губернатор повідомив директора політехніки, що не позволить отворити сего заведення, доки директор не дасть гаранції, що не будуть відбувати ся мітинги з участію чужих осіб. Перші студентські збори відбудуть ся в сю суботу.

Петербург. На приказ царя zdeградовано 24 офіцерів і команданта третього полку гвардії, що стоїть залогою в Петергофі, з причини бунту, який вибух в полку.

Петербург. Від лютого 1905. до серпня 1906. вислано на Сибір 12.674 політичних переступників.

Одеса. Вчєра заштителетовано тут комісаря поліції. Виновники утекли.

Севастополь. В возі мійської залізничі замордовано одного офіцера жандармерії. Два робітники підозрілі о сей вчинок, утекли.

Петербург. В Нижнім закінчив ся всеросійський з'їзд Музулманів. На з'їзді виготовлено програму близьку до програми кадетів.

ТЕЛЕГРАМИ.

Австро-угорська угода.

Будапешт. Австрійський президент кабінету бар. Бек в супроводі шефа сек. д-р Зіггардта прибув тут вчєра рано. Переговори між бар. Беком а президентом кабінету Веккерлем в угодних справах тривали від год. 10. до 12.30. Народи продовжали ся опісля і по полудні; до год. 6.30 же не були укінчені. Для того відпочино поворот бар. Бека до Відня. Тому, що в деяких економічних і технічних справах мусить наступити поясненє, хочєні є комісійні наради обох кабінетів. Будуть вони відбувати ся на перемін: у Відні і у Пешті. Перша така конференція відбуде ся у Відні дня 18. с. м.

Галицький сойм.

Відень. „Poln. Corr.“ доносить, що галицький сойм буде в падолисті скликаний на 4 тиж д. — „N. Fr. Presse“ пише, що ся вість є неімовірна, бо в тім часі будуть радити делегати і державна рада, котра мусить укінчити виборчу реформу.

Подорож д-ра Форшта.

Берно. „Lidove Noviny“ доносять, що міністер фінансів д-р Форшт удасть ся дня 13. с. м. в візитатійну подорож на Мораву і до Галичини. Дня 13. с. м. буде він в Прєрові, опісля в Границях, а звідти поїде до Кракова.

Здоровле султана.

Царгород. Султан приймав вчєра англійського і французького амбасадора. Авдїєнції тривали по пів години. Султан виглядав дуже добре і заявив дипломатам, що хорував в наслідок переступи і перетяження роботою, однак тепер чує ся зовсім здоровим.

Наради французького єпископату.

Париж. „Temps“ поміщає розмову з міністром просвіти Бріаном о єпископських конференціях і віроісповідних союзах. Міністер заявив, що его дуже дивувало би, коли єпископи прийняли таке полагодженє справи, котре не дало би ся уже направити. Як з єпископами, так і з папою є можлива угода. Закон накладає на духовних обов'язок належати до віроісповідних товариств в характері членів. Вкінці заявив міністер, що тих єпископів, котрі бажать з ним розмовити ся, з певністю прийме.

НОВИНКИ.

— Про ув'язненє Юри Соломійчука пишуть нам: Ув'язненого спроваджено вже до коломиїської слідчої в'язниці. Він пожив як віск і лежить в горячці. Жабівська жандармерія мала здавна на него апетит. Колж жабівські Гуцули, побиті при останніх громадських виборах (в маю с. р.) жидівско-хрунівською клікою при помочи нечужаних шахрайств правительственного комісаря Валькевича, взяли ся до аграрного терору, то жандармерія цілу ту акцію приписала Соломійчуку. Де лиш кому розкинено сіно, викошено огородину і т. п., всемо тому має бути винен Соломійчук. А треба знати, що вийшовши з в'язниці (зараз по виборах, котрі навмисне розписано на три дні перед его виступленєм на волю) лежав він 7 неділей хорий на тиф, а потім з місяць ледви ноги вчопив. Та се для вахмайстра Гоцого байка! Досить, що Соломійчук був тоді в Жабю, отже миг всього того допустити ся, і то аж сто кількадесят фактів, на що подано над 200 свідків. Очевидно, що для прикраси додано також згадку про ріжні промови на вічах і т. п. На тій основі і то ніби в тій цілі, щоб той тяжко хорий Юра не перемовив тих над 200 свідків, прокуратор Ковальський (приятель Мойси!) вніс на его задержанє в слідчій в'язниці, а гофрат Середовський очевидно радо на се згодив ся. Кожному преці в Коломиї звісно, що в радній комнаті рішає голос п. Гофрата! Ми маємо же цікавіші річі оповісти про ролю п. гофрата в сегорічних політичних процесах, але най там! Може вже нова австрійська „дума“ займе ся ближше діяльністю солоденського п. гофрата, а поки що пригадаємо єму, що справки радника Вісньовського, описані в стеногр. протоколі з 353 засідань державної ради, ще не передавались! А чей же за діла підчиненого відповідає і его безпосередна старшина, особливо така „вездісуща“ і всевідуча, як п. Середовський. Вертаючи до справи Соломійчука, мусимо запитити, що горяче бажанє усяких кругів, щоб той „бунтівник“ переніс ся як найскорше на лоно Авраама, є нам добре звісне. Та помиляють ся грубо ті круги, коли гадають, що руский загаль прийме факт держання тяжко хворого чоловіка в слідчій в'язниці з повною покорою до відомости. Ще знайдуть ся средства оборони й на се, та ще й легальні! Для інформації подаємо, що свідків в тій карній справі має слухати один з жабівських судіїв, котрі так перетяжені працею. При найліпшій его волі мусить переслуханє двіста кількадесяток людей тревати бодай місяць. А вже минуло два тижні від ув'язненя Солом. а доси не переслуханий ні один свідок! Чи знає о тім управитель міністерства справедливости, д-р Кляйн? що з розпорядженєм д-ра Кербера в справі слідчої в'язниці? Чи Галичина вже справді „виодрембьона“? — Вкінці треба зазначити під адресою руского загалу, що матеріальна поміч для Соломійчука конечно і пекуча. — Д.

— За народну справу. З Ярослава надіслано нам отсю телеграму: Руске свящєнство, зібране в Ярославі, висказує сею дорогою о. Петрицькому глибоку пошану за рішучу оборону прав руского язика і пересилає слова потіхи за дізнану наругу.

— В признанні заслуг. Пишуть нам з Дрогобича: В сих днях опустив Дрогобич діяльний і заслужений член тутешньої рускої громади, емер. радник скарбу п. Льонгін Ріпецький. Будучи ще в службі яко податковий інспектор в Дрогобичі, брав він за всім живу участь в рускїм життє, перенесений за се на Мазури, спесіонував ся перед двома роками на власне жаданє і осів знова в Дрогобичі. Тут належав до всіх руских товариств і спішив все радо з жертвами на всякі народні діли. Тепер переніс ся до Львова, та наміряє також стати членом всіх наших народних товариств. Дрогобиччина працає а жалем свого заслуженого громадянина, а що задля скорого відїзду п. Ріпецького зараз по фєриях годі було зготовити єму офіційного признаня, зложила тутешня руска громада 30 К на „Селянську Бурсу“ в Дрогобичі.

— Як се назвати? Пишуть нам з Бережан: Підчас головної страйкової розправи проти 76 селян з Мужилова бережанське українське жіноцтво за ініціативою п. Д. подбало о прокормленє тих нещасливих жертв к. польської адміністрації в Галичині. Пані Pawlinsk-и довідавши ся о тім, вичеркнули з своєї листи убогих всіх Русинів, а звертаючися до них о поміч руских бідаків відсилають до... pani D., która Rusinów wspomaga. Отже katolickie towarzystwo, котре і від Русинів дре грошики, де йно вдасть ся, котрого членами не злазить з язика katolicyzm, katolictwo, katolicki, стануло по стороні страйкованого глїтая, жиди Вітніна, против католицких визискуваних страйкуючих робітників і мстять ся на невинних нуждарях. Предсідателю того katolickiego towarzystwa є п-ні Рєсєка, жена тутешнього прокуратора. Vivat harmonia małżeńska! Małżonek гнобить страйкарів криміналами, а его достойна подруга мстить ся на руских нуждарях за те, що Русинки подбали о кусок хліба для жертв лютого прокуратора. Бодай то граса spóroczna! Так роблять katolicki, що сповідають ся що тижня і постячи строго, їдять маринату.

— Староста „Січі“ і корчма. Пишуть нам: Рішенєм з дня 318 с.р. застановив староста Лянгє діяльність вже другої „Січі“ в Калушині, а то „Січ“ в Хотині за ношенє лєнт і минне устроєнє недозволеного походу. Дня 7. вересня с. р. сконфіскував комісар староства з Калуша зложені в льокали тов. „Просвіти“ січові лєнти, козацькі шапки і січову хуругов. Тій ексекуючій асистував жандарм і урадований війт, анальфабет Гнат Зелєнко. Говорять,

що розв'язанє сеї найкрасше розвиваючої ся „Січі“ в повіті наступило на інтирвенцію і прошенє арендара Шпаца, котрому вже поволи зачинала сохнути кишеня, бо люде утікали від горівки і коршми. Панє старосто, такими средствами нас до коршми не наженєте! Перетримали ми здорові Совіньських, перетримаємо здорові й Лянгєго.

— Цвітєтка до „Unseres ołowienia szkoły“. Пишуть нам: На вчєрашних міжнародних перегонах коловців і спортовців, мав я нагоду наочно перекопати ся, о скілько „Галицька Польща“, unagodowiła доси школи і свою надію будучности, свою молодіж шкільну. Бо се, що вчєра діялось на перегоновій площі, переходить вське понятє звичайного хоч крихітку культурного чоловіка. На вчєрашних міжнародних перегонах крім Поляків (з Варшави, Кракова) брали участь також Німці, Чехи і інші спортовці, а між ними і Німець Pührer, чоловік європейської слави, котрий вже не на однім шляху вигравав перші нагороди. Тож не дивота, що вчєрашного дня виграв він всі майже біги, в котрих брав участь, лишаючи Поляків позаду. І підчас его правдиво артистичних подвигів пописувалась польська молодіж гімназійна як найліпше. Бо ще поки зачали ся перегони, посипались на шлях цвєяшки, котрі мали дїрвати гумові колеса роверів і спричинювати упадок їздця. Через такий наглий упадок же їздця в шалєнім бігу, неминуча смерть або тяжке окалєченє. На шастє сей дотеп польської молодіжї викрито завчасу, коли один з їздців вийхав для проби на шлях і зараз в наслідок пукненя колеса, вивав з ровера. Головні подвиги польської молодіжї гімназійної почались тоді, коли Німець Pührer почав вигравати один біг за другим. Чоловік прямо палєнів з встиду перед заграничними гїстями через висшу культуру наших браці. Понесли ся крики, свисти, йойки, слоєа: „Nie puścić go“, „Psiakrew, ten k... s... znowu naszego bierze“, zatrzymać niemiecką świnię, niech go szlag trafi“ і т. н. понєсє ся над головами тисяч видців і обрушило навіть декотрих Поляків, котрі до свого назвиска „Поляк“ не додають слова „Wszec“. Коли удекорований Pührer переїздив по арені і з зимним спокоєм зносив всі ті наруги, котрі польська молодіж гімназійна до него відносила, і то тільки дїлятого, що він „Німець з Відня“, мимохіть погадав собі чоловік: „Unarodowienie szkoły“. До найбільшого геройства, посуналась польська молодіж при кінці перегонів, коли Pührer виграв головний біг і іменовано его „мистцем львівських перегонів“. Тоді хотіла польська молодіж зневажити его в брутальний спосіб чинно, бо словна зневага у людей, що о моральности не мають найменшого понятя, видалась молодіжї за малою. Однак того було вже за багато поліції і агентам її, розігнано геройську молодіж з площі, i „tysiąc walecznych“ опустило шлях з криком і свистом. — В. Б.

— Реформа соймів. Супроти проектованої реформи виборчого закона для галицького сойму інтерєсно згадати про моравський сойм, котрий розв'язано а нові вибори на основі нового закона виборчого розпичнуть ся 11. падолиста с. р. Сі вибори дуже знаменні, бо будуть відбувати ся після нової методи — національного кагастру, що повинен з часом вітхомуирити національну ворожнєчу і в прочих австрійських краях. На Моравах живе загалом 2.4 мільона населєня, з того 1.7 міль. Чехів і 0.7 Німців. Всеж таки перевагу в соймі мали доси завдяки перестарілій виборчій ординації Німці. По довголітній завзятій боротьбі між обома народностями прийшло вкінці між Чехами а Німцями до згоди на такий основі, що заведено на Моравах національний кагастер, так що своїх послів будуть вибирати окремо Німці, а окремо Чехи. Тепер будуть входити до сойму: з ділчівської курії 20 Німців і 10 Чехів, з мійської курії 20 Німців і 20 Чехів, з сільської курії 13 Німців і 39 Чехів, з торговельно-промислових палат 6 Німців, а вкінці з новозаведеної V курії 6 Німців і 14 Чехів. Загалом буде в моравськїм соймі засідати 65 послів німецьких а 83 чєских, до котрих треба ще дочислити двох вірлістів — чєских єпископів з Берна і Оломунця. Як видко, Чехи здобули собі в соймі належну їм більшість, але й німецька меншість не потрібує лякати ся переголосованя, бо до ухвали законів з національно-політичною закраскою вимагає регуляції більшістю двох третин голосів і присутности бодай 121 голосів. Відповідно до складу сойму буде зложений і моравський краєвий виділ, де інтерєс німецької меншости також як слід забезпечено. Супроти того задумана реформа галицького сойму [про що згадуємо на иншїм місці] являє ся хиба клинами, бо по правді в Галичині лишать ся ті самі, крайно аномальні відносини.

— В справі спілкової організації буковинських Русинів відбуло ся в Чернівцях д. 3. с. м. нарада, що довела до таких ухвал: При „Селянській Касі“ основує ся товаришій відділ для посередичєня масових товарів, як: стучні навози, кукуруза, білий хліб, мука, брусни, нафта, а дальше хліборобські машини і знаряди. Для торгівлі иншими товарами закладає ся нова спілка, що мала би взяти в свої руки торгівлю всіми иншими товарами закладає ся нова спілка, що мала би взяти в свої руки торгівлю всіми иншими товарами на Буковині. Переведена дискусія на тій нараді, на котру скликано старшину і надзирачу раду „Селянської Каси“ а крім того й визначніших діячів на економічній полі, виявило велике заінтерєсованє порушеними справами.

— Новий виборчий закон для галицького сойму вже виладжений краєвим виділом і сими днями буде лиш оконечно провірений.

Проектується введення п'ятої загальної курії з 20 мандатів і побільшене числа міських мандатів.

— Клопіт з Маріявитами (манкетниками). З причини відступництва частини польських ксьондзів і народу в польській Королівстві від католицької віри повстало між російським правительством а римською курією мале непорозуміння. Щоби справу поладувати, піддано правительством кругам гадку переселення Маріявита на Сибір. На сю пропозицію між Маріявитами повстав розріз. Одні зовсім не хотять емігрувати на Сибір, другі воліли би перенести ся до польської Парани в Бразилії, куди вже навіть вислано делегата. Знов вже головні корифеї секти годять ся з тим, що би перенести ся на Сибір. Числять вони на те, що там зискають симпатію численних польських колоній, розкинутих по Сибірі. У всякім разі питане, що тепер стане ся з задуманою будовою нової палати чи кріпости для матечки Козловської, до котрої (не до матечки, але до будови) мали бути спроваджені заграничні майстри, в цілі задержані в тайні пляну і розкладу «кріпости»?

— Марево голоду. «Pester Lloyd» доказує, що Росію чекає неминучий страшний голод. Сего року був в 27 губерніях повний неурід. Давнішими часами було, що незародило в однім чи другім уїзді, в одній чи другій губернії, та все таки можна було заможати ся в иншій губернії і конець-кінців Росія ще вивозила збіжжя за границю. Тепер же, коли в 27 губерніях зовсім нічого не зародило, не то пшениці і жита, але навіть і бараболі; коли по инших губерніях наслідком страйків і ворохобні та внутрішнього розладу не в пору зясино, не в пору зведено, а багато або на пни або в копах зогнило то й инші губернії не будуть могли помагати голодуючим, а вже про вивіз за границю ймови не може бути. Треба отже на сей рік чистити ся з голодом грізнішим, як коли не будь передтим, а відома річ, що голод не є добрим дорадником і доводить голодуючих до розпуки. Тимто задля голоду, можна побоювати ся дуже сумних наслідків. Що-ж думає російське правительство, щоби запобігти тим грізним наслідкам страшного голоду? Ото недавно пущено по днівниках вість, що російське министерство скарбу думає 600 мільонів руб. зложених в державнім банку, передати приватній спілці, щоби тим забезпечити правильний обіг гроша в царстві. Се очевидно було пущено в світ, щоби як-так піднести кредит Росії за границю, однак голодуючим то не допоможе. Друга знов вість, яка недавно появилася в днівниках, запевняла, що цар поручив министерству скарбу випустити 50 мільонів руб. в 4 процентний ренти, що має бути обернене виключно на підмогу голодуючим. На 27 губерній, zagrożених страшним голодом, 50 мільонів руб. не зарадить зовсім лихови, коли ще й се возьмемо під розвагу, що чимало з тих рублів розкотить ся по дорозі, поки перейде всі чиновники посередництва і попаде в кишеню голодних. З цією грозою вже виступає тепер в Росії страшне марево голоду, супроти котрого правительство стоїть безрадне і немичне.

— Хати, безпечні від огню. Пишуть нам: Ще д. 19. цвітня с. р. писано в «Ділі», що козенецька земська управа в Чернігівщині видала по російській книжочку Ф. Левченка про будову хат безпечних від огню п. заг. «Что такое глинобитная постройка и как онъ дѣлается». При тім вказано бажане, щоби сю книжочку видати у нас по руски. На жаль доси не спроміг ся ніхто на видане так потрібної у нас книжочки, а тимчасом по давньому починають пожежі нищити людське майно. Просимо-ж бодай повторити ще в «Ділі» те, що тоді писано про винахід п. Лебідька, галицького земляка, а тепер учителя гончарства в художественній школі в Кам'янці подільській. — Отже пригадуємо і повторяємо те, що п. Лебідька писав в 66. і 93. ч. нашого днівника. П. Лебідька подає три способи, як собі кожний селянин може легко і дешево покрити хату, щоби була безпечна від огню: I. Як у безпечаті від огню старі гончарські стріхи? До скрині, зробленої з дощок, якої уживають мулярі до приправи вапна, висипати цебер негашеного вапна і полити водою. Коли воно кінчить кінити, доливає ся киничною водою і зараз силе ся перешестованого попелу та розбовтує ся его добре з теплим еще вапном. Особливо розбавляє ся 1/2—2 цебри пісковатої глини — не орної землі, а такої, як уживає ся до мазаня хат або до роблення цегол. Коли нема пісковатої, то брати глину товсту і пів на пів перемішати з дрібоньким піском або намулом. Таку глину треба розмішати з жерельною водою на рідко, вибираючи при тім більші камінці і сьміте. Сю рідку мішанину вливає ся до тамтої до вапна з попелом і всьо разом добре вимішує ся, досипуючи 4—5 цебрів половини або січки з підлої соломи. Те все треба добре вимістити ногами і лишити через ніч. Зраня в погідний день маже ся тою мішаною з гори до долу стріху чи дах. Коли висихне, то зробіть ся тверда шаралупа, котрої ані дощ ані морози не нищать, ані огонь не має ся. — II. спосіб, коли робить ся нову стріху. Сніпчи чи то кички кладе ся до мішанини, приладженої указаним повисше способом — лише без половини — утолчує ся ногами і лишає ся на одну добу, щоби тая рідка мішанина вийшла в стебла і обліпила їх. Опісля в погоду пошмає ся стріху, як звичайно, добре приплекуючи сніпки, щоби стебла позліплювали ся. Як хто хоче, то може готову стріху ще зверху помазати тою мішаною, вже таки з половиною. III. спосіб Б. Робить ся солом'яні мати чи то плетінки, грубі на

цаль, а великі на 10 цалів в квадрат. Плете ся ті мати луговим прутем. Опісля дає ся їх до узаканої вже мішанини — лише без половини — утолчує ся их добре і лишає ся на одну добу. По вибраню их з тої мішанини мають троха обіснути, щоби з них не капало, а потому кладе ся их у високі стоси по 40—50 штук, посипуючи кожду троха попелом або піском, щоби не зліплювали ся. В тих стосах вони спрашують ся. Тоді в погідний день побиває ся ними дах цівьяхами або дротом, від долішого краю в гору, так щоби кожний висший ряд закривав край низшого; на гребінь і роги перегинає ся ті плетінки. Коли дах уже покритий, помазує ся его і заліплює ся шпари мішаною з половиною. Так можна покривати і стирти, столу, а навіть стіни хат із середини, бо держать сухо і тепло. — Замість плетінок можна також робити дахівку так, як цеглу, лише тонкі, з покрайної підлої соломи. Дахівку, безпечну від огню, робить ся так: До мішанини з одного цебра сьвіжо гашеного вапна, одного цебра попелу, зліяною гарячою водою, і півтора до двох цебрів пісковатої, окремо розробленої глини (як узакано повисше) дати дрібної підлішної соломи, скільки влізе при добрім утолчуванні. Все разом має постояти найменше через ніч. До дерев'яної скриночки, зробленої як на цеглу, з дном на 10 цалів в квадрат, а на цаль високої, набиває ся тої мішанки і зрівнує ся (штрихує ся) рівно до щількою. Так вироблену дахівку викладає ся з форми на рівне чисте місце, посипане троха піском або попелом. Коли троха підсохне, складає ся в більші стоси, припорошуючи піском або попелом, щоби не злипала. Коли постоїть так добу і спрашує ся, можна покрити нею дах в погідний день так, як покриває ся звичайною дахівкою. Старі дахи можна узаканою мішаною (лише без додатку соломи і половини) помазувати щіткою мулярською, а як підсохне, то й другий раз, щоби утворила ся шаралупа на пів сантиметра груба. Так само можна й стріху помазувати сею мішаною. Солома під такою шаралупою не гине, а дах безпечний від огню і дощу. Звертаю ся з просьбою до священиків, учителів, «Соколов», «Січій», студентів, щоби радою і заохотою послужили справі а не буде тільки керваниці нашої іти рік-річно з димом. I. Лебідька, учитель гончарства в художественній школі в Кам'янці подільській.

— Важне відкриття. Лікарям доси не udało ся викрити правдивої причини хвороби рака. Не було певности, чи й викликуює заразок чи який галапасник. Всякі средства, між ними і канкроїна, показали ся безуспішними і доси одиноким средством на рака є операція, хоч завсіди по якійсь часі хвороба і по операції вертала. Недавно тому лікар в Колонії д-р Оттон Шмідт виводував розсадника рака, котрий перенесений на зв'язку викликає сю хворобу. Д-р Шмідт є гадики, що на сій дорозі здобуде лічицне средство проти рака. Средство се само не вилічило би пацієнта з хвороби, але могло би по операції знищити остальні рештки зародків і запобігти рецидиві. Д-р Шмідт має в своїй практиці кілька таких випадків, в котрих вилічив хворобу. Минуло вже кілька років, а прояви хвороби не повторили ся.

— Озеро з живого срібла. Англійські газети принесли сими днями вість, що в Мехіку в горах удрільної держави Вера Круз відкрито озеро з живим срібром, глибоке на 10—50 стіп. Вартість того живого срібла, яке можна би тут видобути, обчислюють на багато мільонів доларів. Першу звістку о відкритті того озера мав подати якийсь гірник Бунді, котрий прийшов був до Санта Розалія Спрінг, щоби там лічити ся, бо затроїв ся живим сріблом від того, що хотів докладно вислідити, як велике то то озеро, і притім дотикав ся часто живого срібла. Подукавши, прийшов він до Мехіка і ту познакопив ся з якимсь шведським фабрикантом Лягвалью, котрий припадково в якихсь інтересах приїхав сюди, та розповів ему про своє відкриття; о тім довідав ся також купець з Нью-Йорку Філіп і вони оба поїхали з тим робітником на місце та переконали ся, що він правду каже. Індійці з сусідніх сторін знали від дуже давних часів про то озеро; воно лежить високо в горах на якійсь пустій і майже неприступній полянці. Его поверхня вкрита по часті камінням. Припускають, що в наслідок якихсь вулканічних сил живе срібло витопило ся з якихсь руд, а відтак спливало в низше положене місце. Потрібний капітал для використання сего покладу вже зложено і мають повертити тунель в гору, щоби ним спустити поволі живе срібло.

— Шурі в париских шпиталях. «Arbeiter Zeitung» пише: «Доси не потрафили в париских старих шпиталях зарадити язві шурів. Населення привикло до сего і хіба якийсь особливо страшний випадок звертає увагу опінії. Навіть таку страшну пригоду, яку маєвав російський революціоніст Соколов в «Ріті», збувають днівники короткою нотаткою. В тім шпиталю лежить хорий Соколов, засуджений в процесі о бомбу в Vincennes. Его день і ніч пильнує поліційний агент, мабуть на те, щоби каліка не утік. В п'ятницю вночі дозорець, котрий заснув, збудив ся внаслідок страшного болю в нозі. Зі страхом побачив він, що величезний шур вгриз ся ему в ногу. В тій самій хвилі і Соколов з болю закричав. Урядник зірвав з его ліжка ковдру і зобачив з десять шурів, бігаючих по тілі хворого, а трех, що вгризли ся в его тіло. При помочі дозорця агент убив кілька шурів, инших понаганяв, а хворого перенесено на друге ліжко, в котрім очевидно не буде перед шурами безпечніший. А на его ліжку знайде ся певно инший пацієнт,

про котрого і згадки в газетах не буде, бо не є «інтересним» винником замаху».

— Огні. Пишуть нам з Козови з датою 8. с. м.: Нині вночі навістив Козову страшний огонь. Вигоріли більша половина ринку і бічні уліці до тла. При сильній бурі о ратунку не було бесіди, а що огонь повстав о півночі, то люди ледви з життям повтікали. Многі склепи з товарами, аптика, дві трафіки, оден банк до години зсезли без сліду. Жертвою огню упало кількадесяті домів, самих жидівських. — У Вошанах, рудецкого повіта, вдарив д. 6. с. м. вночі грім в стодолу, наслідком чого погоріли будинки трех господарів. Двох було обезпечених в «Дністрі». — В Бабухові, рогатинського повіта, згоріло 5. с. м. 14 загород з усіми засобами збіжжя. — Дня 6. с. м. вночі ударив грім у хату в Підгайчиках, перемишлянського повіта. Згоріло майже пів села, бо задля недостатчі огневої сторожі всякий ратунку був неможливий. — Дня 7. с. м. повстав огонь в Перемишлянах і знищив 15 господарств.

— З «Народної Торговлі». Маємо честь подати до відомости П. Т. Гостий, що ціни сьвітла з днем 10. вересня 1906 підвисили ся при I-а о корон 12, при II-а о корон 8 на 100 кільки так, що тепер буде коштувати I-а корон 184, а II-а корон 164. Опуст 10 проц. для П. Т. Брацтва церковних остає. — Дирекція.

— Дрібні вісті. Кваліфікаційні іспити для учителів народних шкіл перед іспитовою комією в Сокалі розпочнуть ся письменною частиною д. 24. с. м. Речення вношеня подані до 17. с. м. — Генералом Єзутів вибрано оної в Римі Німця, Вернца, професором канонічного права і ректора collegium germanicum. — При роздачі оферт на буюшу залізницю Львів-Підгайці в залізничнім міністерстві узгоджено доси фірми Брайтера і Йокеля та Йонаса зі Львова.

Віча і збори:

Публічне віче під голім небом (а на случай закау довірчій збори, відбууть ся д. 16. с. м. в Хотині, калузького повіта, о год. 3 по полудні. На днівнім порядку: Переслідоване «Січій» в калузьким повіті і справа виборної реформи. Кожда «Січ» має безсоловно вислати що найменше 2 відпоручників. Реферувати буде д-р Трильовський з Коломи.

Засідане Головного Виділу Товариства «Просвіта» у Львові відбуде ся віторок дня 11. с. м. о год. 7-йй речером в комнатах товариства.

Концерти і видовища:

Дальший репертуар руского театру в Березанях: Сала «Надія» — початок 8. вечером. Віторок дня 11. вересня с. р. «Над професор Хитрий», оригінальна комедія в 3 діях з німецького (Fachsman als Erziehler) переробив О. Левинський. — В середу дня 12. вересня с. р. в сали «Сокол» «Продана наречена», опера в 3 діях Ф. Сметани. Гостинний виступ п. А. Дального, тенора опери в Люблянці Музика військова 55 п. п. Ціни місць підвиснені. — В четвер дня 13. вересня с. р. «На дні», сцени з життя в 4 діях М. Горького. — В суботу дня 15. вересня с. р. «Малка Шварценкофф», штука в 5 діях Г. Зопольської. — В неділю дня 16. вересня с. р. пополудню о 3. год. представлене для шкільної молодіжні «С у т а», найновіша комедія в 4 діях Карпенка Карого; вечером о годині 8-мій «Запорожець за Дунаєм», опера народна в 3 діях Артемівського і «Вечерниці», музичний твір Пашинського.

Урядові вісті:

З львівської архієпархії. З пошанком на тутешнє розпоряджене з дня 14. серпня ч. 540. подані ся до відомости, що також богословсько-екстерністи з усіх років, бажачі бути прийнятими до львівської гр. к. духовної семінарії, мають явити ся до 14 кінці разом з кандидатами на I. рік аж по повороті Єго Ексцеленції Вископресвященного Митрополита дня 29. вересня 1906, а не 15. вересня с. р. як се було оголошено. — Від Митроп. Ординарата, Львів 5. вересня 1906 р.

Бібліографія:

Львівський жидівський днівник «Tagblatt» помістив в ч. 172. з 6-ого с. м. переклад повісті Михайла Яцко ва п. н. «Нухим», складений п. Зігмунтом Габером. Твір вишпала та повся в німецькій перекладі в «Czernowitzer Tagblatt», а сего року в польській додатку до «Kurjer-a Lwowskiego» «Tydzień».

Більший катехизм християнсько-католицької релігії, одобрений цілим Пресв. австрійським Епископатом дня 9. цвітня 1904, приміненний для вірних гр. кат. обряду Пресвященним галицько-руським Епископатом. Ціла опрацьована примірника 1 корону у Львові, 1906. Накладом п. к. Видавництва книжков жидівських. Се підручник привинсаний властими духовними і шкільними до ужитку при науці релігії з початком сего року шкільного в першій і другій класі шкіл середніх, в учительських семінаріях та у віддільних школах. Сю книжку можна набути в книгарні Наукового Товариства імені Шевченка у Львові, ул. Театральна ч. 1. і в ц. к. Видавничстві книжков шкільних в Німеччині.

Потребую зараз семінаристку до учениці в II. кл. віділової монети в фортепіано. Письменні зголошення з поданем умов і подати прошу під адресою: М. Майковська, жена пароха в Голосоків коло Отинії.

Ученик п'ятої класи гімназії, пошукує лекції на селі. Зголошення в Адміністрації «Діла».

Потребую здібного учителя (—льке) до 2 дівчат в V. VI. (1 і 2 відділки) до 2 хлопців в IV. і II. нормальній до життя 1907. Здає іспити всіх дітей вимагає безсоловно. Звертатись до о. Ол. Чубатого в Панасівці під Кам'янськ. Вродів.

Померли:

— Нестор Яворовський, ад'юнт товариства взаїмних обезпечень «Дністер», прийнявши св. Тайни, упокоїв ся у Львові дня 9-ого с. м. о годині 2. пополудні. Уродив ся в Лисци коло Богородчан, прожив літ 41. Покійний зедля тяжкої недуги в останніх роках життя не міг поза службовими обовязками віддавати ся праці для народної справи з тим запалом, який був ему вроджений, але все щиро нею займав ся і цілою душею був її відданий. В. є. п.

— О. Плятон Січинський, священик-ювілат, парох Гвозда, надвірнянського дек., помер дня 6. с. м. по тяжкій недугі в 85. році життя. Похорон відбув ся дня 8. с. м. В. є. п.

— Рахунок краєвого Товариства кредитового урядників і священиків етоваришених зареєстр. з обмеж. порукою у Львові, за місяць, серпень 1906.

I. Стан довезений:	Кор. с.
1. Уділи членські	50 990 31
2. Фонд резервовий	4 448 75
3. Вкладки щадниці	
а) стан на початку року	K 143 469 09
б) вложено в кін. серпня	131 818 80
в) винято	55 363 75
позістав з кінцем місяця	224 910 14
4. Кредит банківий	21 895 —
5. Позичка в гал. фондї провінц.	25 000 —
6. Сальдо відсотків	8 625 74
7. Непіднята дивіденда	1 199 25
8. З рах. ризиків еторія	794 88
Сума	337 864 06

II. Стан чистий:

1. Позички уділені на експити і векселі:	
а) стан на початку року	K 227 203 —
б) уділено по конець м. м. 181 895 —	
в) сплачено	92 272 46
стан з кінцем місяця	316 925 54
2. Кошти адміністрації	3 344 26
3. Кошти спору	462 69
4. Ціни паєри фонду резервового	1 507 50
5. В щадниці почтовій (оборот чеківий)	310 35
6. Движимости	749 90
7. Львокації в Товариствах і банках	13 129 03
8. Готівка з днем 31/VIII 1906	1 434 79
9. З рах. ризиків еторія	—
Сума	337 864 06

Членів прибуло с. р. 161, убуло 9, остає з кінцем серпня 1906, всіх членів 854 з 1166 декларованими уділами в сумі 68.300 К. Уділ членський 50 К — може бути сплачуваний ратами; висове 2 К. Товариство приймає вкладки щадниці на 4%, 5%, пощичи уділені на 7%. Товариство посередничить в зашкочуванні обезпечень на жите всякого рода і уділяє дотичних інформацій безплатно. Львів дня 31 VIII. 1906.

Маю честь повідомити В. П. що мою робітню ОДЕЖИ МУЖЕСКОЇ І МАГАЗИН СЯКНА переніс я з площі Бернадинської на ул. Сикстуску ч. 20. (Народна Гостинниця). Поручаюсь дальше ласкавій пам'яті з високом поважаном ВАСИЛЬ ГРЕСЯК

Львів, ул. Сикстуска ч. 20. (Народна Гостинниця.)

914 1 4

Надіслане.

Конципієнта пошукує зараз адвокат Д-р Партицький в Станиславові. Об'оронці карні першештво. Зголошення пшиписьмо. 917 1-3

Спеціаліст в д'точих недугах

Д-р В. Гукевич

ордин. від 3—5 год. ул. Гродзіцких ч. 4. I. п. Щіплєне віспи щоденно. 837

Коперинський і Син

Вп-ики і Механіки у Львові: площа Галицька ч. 1. против Банку Гіпотечного на плантажних площі Галицької поручають.

Барометри аероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Аерометри шкільні по 12, 16, 24 і вжесте. За разом поручаємо в найбільшій виборі оптичних, оптичних, оптичних і оптичних приборів оптичних, оптичних, оптичних і оптичних. 4153

Ученик VI. кл. гімн. глядає лекції на селі. Ученик VI. poste restante Львів. 801

Потребую інструктора до 2 хлопців 3 кл. школи народної. Зголошуватись письменно о. 'Губатий в Дерев'янах пошта Миятин нов. 905

Каса задаткова в Радимні пошукує 2 практикантів Русинів, тверезих та владних письмом. Платня п'єса особібноостий. 915 1-3

Артистичні роботи, гафси, наші, права фелонів і т. к. роботи приймає виконує ям найкраще і найдешевше. Ол. Косовичівна Львів, ул. Вроновська 6.

Особа інтелігентна, не вимагаючи, розуміючи на господарстві, прийме посіду у сиваченка-вдівця Лаві гоголеня: Львів ул. Ягайлонська ч. 11 дзвоня до му покаже. П. Саричка 916

ОГОЛОШЕНЕ.

Інституція кредитова в повітові місті глядає урядника до ведення на оного діловодства. Близьких відомостей уділяє референтів Народна канцелярія у Львові в будні дні між год 5 а 7 по полудні

Від 1-го вересня 1906 можна лісвати д. ровий домашній вікт під денний та кож в менажках до дому в цілі від 48 кор. в гору після вимоги, єсть також до винайму 1 покій фровтовий умеблюваний в осбним входом, на жадає з віктом. — Управляє ся о ласкаві вглядати Вп. Рядимців. Адреса: О. К. Перарса 9. І. пов. 6—8

Рахунок товариства кредитового „Руска міщанська наса“ отоваришана зареєстрованого в обмеженою порукою в Станіславові.

Стан довжний:	К. с.	
1 Удїли	17201	К 06 с.
Фонд резервний	1746	„ 05 „
2 Вкладки: Стан з початком м.	64668	„ 70 „
вложено	7660	„ — „
викуто	8902	„ 89 „
Стан з кінцем місяця		63425-81
3 Позички зятягаєні: Стан з п. м.	22267	„ — „
зятягаєно	3078	„ — „
сплачено		
Стан з кінцем місяця		25345—
4 Сяждо відсоток		380 97
5 На рахунок бжучім		
6 Ін-ті повиди стану довжнього		402-83
7 Зиск з року 1905		
Сума	11192872	

Стан чинний:	К. с.	
8 П. зичка удїлені: Стан з п. м.	97504	К 53 с.
сплачено	19591	„ 40 „
удїлено	20666	„ — „
Стан з кінцем місяця		98579-13
9 Інвентар		344-34
10 Льюкації		9627-81
11 Кошти спор		177-19
12 Кошти адміністративні		1516-07
13 Готівка		1684-18
Сума	11192872	

Оборот масовий від 1/1 1906 330.433 Кор. 20 сот. Членів прабудо 14, убудо — остало в кінцем серпня 1906 р. 615 з девідарованими удїлами в сумі 17810 К. Стола процентова від валадок 6%. Стола процентова від позичок 8%. Зятягаєно позичку в Союзі кредитовім 15186 К на процент 5% в Банку краєнім 10159 К на процент 4%.

Станіславів дая 2 вересня 1906. 914 1—1
Т. Чернявський. Іван Келебай.

Жужлева мучка Томаса

Позір на охоронний знак. Позір на охоронний знак.

є ний успішнійшою на всякі озимі рослини, конюшини і сіножати.

Під гар-ятею часту, правдиву і успішну мучку доставляють фабрики фосфатів Томаса т. з. о. п. Берлін В. Генеральний репрезентант

ЙОСИФ КАРРАХ
У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед дом фальшованих і безвартісних жужлів з назвою аним знаком. 638 16—17

Сьвітло церковне столове
найліпшої марки
охоронене запатентованою маркою

М. Ц. Н. Т.
порукає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Сьвітло се висилає ся в двох родах по ліні 172 кор. і по 156 кор. за 100 кг. Для церков 10% опушту. Ціни розуміють ся льою фабрика.

Передовім просимо уважити, щоб кожда сьвітла мала знак **М. Ц. Н. Т.**, бо лише тике сьвітло припоручає Народна Торговля. Сотки похвад і привань!!! 415 50—?

ЗМІНА ЛЬОКАЛЮ!
Одиноке Руске літографічне заведення
Андрія Андрійчина
знаходиться ся при ул. Комерницька ч. 28. Поручає ся на дель-785 ше ласкавій памяти. 14 15

Ученик V. класу гімназії альній пошукує лекції на селі. Адрес: Ф. Іванчук в Судовій Вишні.

Меблі гауті і желіані, шафи і ліжка візкові в величій виборі по безконкурентній ціні перукає Франц Цайзер, фабрика меблів, Львів 889 - пасаж Миколаяша. 2—6

Сьвітлі босанські славки 100 кг. 16 К, 50 кг. 9 К, 25 кг. 5 К, 5-кілограмові почтові посилок разом з опакованям по 1 К 50 сот. поручає G. Joska, Banjaluka, Bosnien. 867 6—6

Йосиф Шустер і К. Точиский переносять дия 10 вересня остали після ліквідації Опіаня Тасіцерів товари до нового ковалю при ул. 3. мая ч. 5. від своєю власною фірмою. До 10-го вересня ціни ліквідаційні і набути ще можна меблі, дивани, портієри, фіранки, коздрі, матеріали і т. н. у Львові, ул. Ягайлонська 3. 631 3—8

Виноград кураційний
що дня сьвітний висилає в 5 кильогр. кошниках „Народна Торговля“ у Львові.
Ціни змінні. 854 5—6

Ткацкі вироби

Полотна білі, часто льняні, неапретовані і апретовані по 35 м., в цілі від 23 корон до 84 корон, грубі, середні до найтонших. на простирала без шву, часто льняні, шаркєтє 150—180 цм.

По отна домашні, півабієні в штуках 35 м.

Полотна сірі на літні убрания, студентські музурки і сторожи пожарної, порохілянки, ліберні.

Дреліх в пави, пружки і цвітє.

Димки в тузиках і на міру, гладкі або зі шпачками.

Ручники до носу вобові часто льняні.

Хустия до носа вобові часто льняні.

Насипки до носа вобові часто льняні.

Стирки, біле столове в різних десенях. дуже тревалі.

Матері базовняні Вельо власного виробу в найліпшій пражі по цінах найнижчих. Точні ціники та прібіки на жадає діром і франко. Вислака сьятасова. Поручає Н. Т. Публиці

Адреса заводу: 903 1—2

Михайло Менсович
в Корчині коло Коросна.

ЗАМОКЛЕНЯ
на осінній транспорт вагоновий **ВИН**
приймає до 15 вересня

Народна Торговля у Львові
ЦІНА ВИН:

І-а прх 100 літр.	50 літр.	25 літр.
Кор. 1-00	Кор. 1-04	Кор. 1-08 за оден літр
II-а прх 100 літр.	50 літр.	25 літр.
Кор. 0-80	Кор. 0-84	Кор. 0-80 за оден літр
Вино самородне	прх 100 літр.	50 літр.
	Кор. 1-20	Кор. 1-24 за оден літр

817 Франко стация Львів — бочка не числить ся. 9—10
Поручаємо також вина дорожні і знамениті

МЕДИ ПИТНІ

Оповіщене.

Перемишль в серпні 1906.

„РУСКА ЩАДНИЦЯ“ в Перемишлі приймає вкладки щадниць шоденно в годинах урядових і опроцентовує їх на 4% починаючи вже від слідуочого дня по дни зложеня.

ВКЛАДКИ в „Рускій Щадниці“ можна складати особисто в касі товариства, почтовими переказами, листами грошовими, чеками почтової Щадниці, котрі Дирекція щадниць на жадає безплатно достарчає, в філіях банку австро-угорского на рахунок „Рускої Щадниці“ в товариствах: „Взаємного кредиту Дністер“ у Львові і „Банк звязковий“ в Станіславові.

„Руска Щадниця“ удїляє позичок:

- гіпотечних, піврічними амортизаційними ратами платних на 5% на прольг літ 10—30 після вибору позичаючого;
- на льомбард ефектів на 5 1/2 %;
- на есконт векслів на 6%, на векслі переказані за 3—6 місяців платні.

Справи позичок полагаються можливо скоро.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Рускої Щадниці“ ул. Косцюшка, Народний Дім І. поверх, шоденно безкорістно в годинах урядових від 9—2 год. кромі неділі і руских сьвят.

Після §. 14. устава „Рускої Щадниці“, через ц. к. міністерство справ внутрішніх затверженого; вкладки в товаристві „Руска Щадниця“ в Перемишлі надають ся до льюкацій капіталів пупілярних, фондацийних і т. п.

Дирекція „Рускої Щадниці“ в Перемишлі.
Брил. о. І. Стрийський. Д-р Т. Корюш.
Ал. Ярема.

GLOBIN є найліпшим і найнижшим смаровилом до чобіт.
Дістати можна всюди.
Заступник у Львові: Фьлоріан Кравце, (23) ул. Третього мая ч. 10. 887 3—4

ЗЕРКАЛО
АРТИСТИЧНА ЧАСОПИСЬ
ДЛЯ
ГУМОРИ І САТИРИ
виходить у Львові
дня 1 і 15 кожного місяця.

Передплата вноситься: річно 8 К, піврічно 4 К, чвертьрічно 2 К. Поодинокє число коштує 40 сотиків. — Адреса редакції і адміністрації: Львів, ул. Академічна ч. 8 313

Н. во отворений магазин блаватних товарів і полотан
Антонія Увері
Львів, ул. Галицка ч. 12. (vis-a-vis Шавбера)
порукає найновіші матерії на дамські сукні і костюми, шовки на бюзєж, фантазийні вироби на воннаві бюзєж, полотан, шифони, столове біле і т. н. Великий вибір, добірний товар, ціни надзвичайно низькі.

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ
АНТОНІЯ СЕРАФІНА
в КАЛУШИ
відзначена грама орібними медалями
виконує **ДЗВОНИ** різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливання в найкоротшій часі, а також має на складі готові дзвони різної ваги.
Дякуючи всім Вп. парохам і фондаторам за всі догепершні замовлення, прошу о ласкаві замовлення так на поодинокі нові дзвони як і на цілі групи. За тревалість матеріалу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і длятого осьміляю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публиці

8 глибоким поважаням
АНТОНІЙ СЕРАФІН.
87 Агєнтів не висилаю.

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

з Іцкан	12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*
з Кракова	2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*
з Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*
з Рави рускої	7-50.
з Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*.
з Станіславова	8-05.
з Самбора	8-15, 1-50, 9-20*.
з Яворова	8-18, 4-37.
з Коломиї	10-05.
з Рашева	10-35.
з Тухлі	3-55 (від 15-6 до 30-9).
з Белзця	4-50.

На Підзамче.
з Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від (6-5 до 25-9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25 5-30 по полудні і 8-20 вечер, (від 6-5 до 23-9 включно в неділі і лат. сьвята), 10— перед полуд. 1-46 по полудні (від 1-6 до 31-8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1-5 до 30-9 вкл. що дня) 1-15 по полудні (від 13-5 до 9-9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15-5 до 9-9 в неділі і лат. сьвята), 10-10 вечер.
з Ширця від 27-5 до 16-9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о 9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13-5 до 16-9 вкл. (що неділі і лат. сьвята) о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:
до Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11—*.
з Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
з Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
з Яворова 6-00*, 6-55.
з Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
з Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
з Белзця 10-45.
з Рашева 4-05.
з Коломиї і Жидачева 3-30.
з Рави рускої 7-25*, до Станіславова 9-10*.
з Перемишля 10-05* (від 1-5 до 30-9) Хирова, Ясла.
з Стрия 11-30*.

З Підзамча:
з Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6-5 до 23-9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40, 6-26 по полудні, (від 6-5 до 23-9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудні, (від 1-6 до 31-8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1-5 до 30-9 вкл. що дня), 9-15 перед полуднем (від 13-5 до 9-9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1-35 по полудні, (від 13-5 до 9-9 що дня) 3-14 по полудні.
до Ширця 10-45 перед полуднем (від 27-5 до 16-9 вкл.) в неділі і лат. сьвята).
до Любіня вел. 2-01 по полудні (від 13-5 до 16-9 вкл. в неділі і лат. сьвята).

Примітка. Поїзди посишні друковані в черенках і товстими; поїзди нічні в зазначені звязкою. Пора і тіла числить ся від 6. год. вечер до 6. год. 59 минут рано.
Зв'язані білєти ізди як також білєти всякого инного рода, ілюстровані провідники, розклади ізди і т. д. можна набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9. 95

Виходить у Львові що дня (крім неділя і свят)
о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток
долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у ЛЬВОВІ
Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кілійського 2; С. Соколовський, Па-
саж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людовика
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; P. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13. — У ФРАНК-
ФУРТІ І ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 14 к.
на пів року . . . 18 к. — 8 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 к. на місяць . . . 2 к. 34 к.
Поодинокое число коштує у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція
під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи і ескізні малю-
нки за попереднім попередженням. — Редакційні не-
печатані візні від порта.

Оголошення зазначені приймають ся по 20
с. за одну стрічку інерату або за 1 місце, а в ру-
бриці „Надселе“ по 30 с. — Подяки і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Угодові переговори.

В віденській президії ради міністрів за-
кінчено вчера конференції устанавленого
правительством комітету в справі цілого ав-
стро-угорського матеріалу угодного. По по-
слідній конференції під проводом президен-
та міністрів Бека, Бек виїхав до Будапешту,
щоби навести угодові переговори з угор-
ським президентом міністрів.

З нагоди подорожі Бека до Будапешту
угорська преса висказала свої погляди на
справу, які мають бути обняті австро-угор-
ською угодою. Дневники, що стоять близько
до кабінету Векерльгофа, з дуже сильним па-
тиском зазначають, що погляди Угорщини
мусять взяти верх, бо правительство і біль-
шість під німким усілем не згодять ся на се,
щоби ревізію угоди переведено виключно
„в користь Австрії“. Погляди угорського пра-
вительства в сій справі дуже досадно ха-
рактеризує „Bud. Tagbl.“, котрий є в дуже гі-
стних зносинах з міністром Апонім. Австрій-
ський президент міністрів — пише сей дне-
вник — приїздить до нашої столиці для на-
в'язання угодних переговорів. Він робить се,
бо Австрії досить вже допекли неясні від-
носини взаємності. Угорщина готова хитку
основу взаємності замінити на сталу і заклю-
чити з Австрією нову угоду, але тільки під
тим кінцем усілем, від якого ніколи не
відступимо, що Угорщина одержить само-
стійну територію митову, що не буде мати
ніякої іншої тарифи митової, як лише угор-
ську. Угорщина узає матеріальний зміст уго-
ди заключеної між Кербером а Сейльом, але
не стерпить жадного погіршення своєї ролі
в угоді. Застерегаючи собі се, Угорщина го-
това заключити з Австрією угоду в формі
договора. Такі суть усіля Угорщини. Як
Австрія згодить ся на них, договір буде за-
ключений.

Офіційний орган партії незалежності,
„Vidarep“ висміює се, що в Австрії
говорять, мов би угорське правительство ли-
ше тому домагало ся концесій, бо до сего
змусує его рости без уперу партія неза-
лежності. Угорське правительство не репре-
зентує інтересів жадного сторонництва, лише
справедливі домагання Угорщини. Що до га-
сла „проч з Угорщиною“, то воно є лише
погрозою. Але, коли би ся погроза була ви-
конана, то се було б здійсненем найгоря-
чіших бажань кожного Магара.

Вид. Нілар предвиджує, що між обома
правительствами прийде до острого контровер-

сії, котра заразом буде пробою сили. Як лиш
угорський президент міністрів приїхав був до
Відня, то переговори ще не розпочали ся, а
австрійське правительство вже трубить в бо-
єві труби. Грозить евентуальним, небезпе-
чним зворотом в переговорах, щоби затре-
вожити публічну опінію Угорщини. Але се
ему не поведе ся. Магярський народ стоїть
сильно при своїх формах, а основою его жа-
дань є уладжене свого економічного життя
відповідно до умов свого існування і сво-
їх потреб. Магяри суть дуже добре свідомі,
яка небезпека грозить їм з причини грозної
борби з Австрією. Але коли накинуть їм
борбу, то приймуть її і будуть бороти ся, а
самостійності не зречуть ся за ніяку ціну.

Опозиційний Ujsag пише між иншим:
„У Відні ще ніколи не важили ся про-
мовляти тоном таких погроз, як тепер. Віденці
хочуть визискати хиткість теперішнього пра-
вительства Угорщини і гадають, що вільно
їм предклатати нам такі усіля, які для нас
суть обидою. Інші дневники оптимістично
задивляють ся на результат борби з Австрі-
єю: „Угорське правительство — пишуть, —
має досить сили, щоби борбу перевести з у-
спішним результатом.“

Ірландія.

Ліберальна партія англійська одержала
в спадщині по Гледстоні его перший проект
автономії Ірландії (з р. 1886), охрещений
терміном „гом руль“. Сю „кулю“ Гледстон на-
все прикував до воза ліберальної партії і
вона до нині тягне его за собою. Теперіш-
ній провідник ліберальної партії, президент
міністрів, Кампел Банерман старав ся до
своєї програми виборчої втягнути як наймен-
ше з сеї небезпечної справи ірландської, бо
по декларції ірландського провідника Ред-
монда, що его нарід прийме лише повну ав-
тономію, було для кандидатів до парламен-
ту неможливо річно виступати з програ-
мою автономії в вузких границях. З другої
сторони англійські виборці дуже виразно ви-
казали ся були при виборах з 1886 р., що
Ірландії не хочуть дати цілковитої автономії.

Той виборчим погромом куплений до-
свід, наказував поступати з сею справою як
найосторожніше, бо ториси якраз з ірланд-
ської справи зробили свою „платформу“ для
виборів. Злучені з ними дисиденти з лібе-
ральної партії (уніоністи), перебивали на мі-
тингах ліберальних бесідників окликами: „а
що гом-руль?!“ Ліберали або цілком не від-

повідали на сі питання, або давали тільки ви-
минаючі відповіді з тим більшою силою у-
даряли на похибки кабінету Бальфура і его
небезпечною союзника Чемберлена. Ударили
на едукційний біль з р. 1902, на трансваль-
ську акцію, на стремління заведення протекцій-
ної системи в торговельній політиці і т. д.
Доперва, коли ліберали побідили в лютім м.
р., одержавши в парламенті подавляючу
більшість, признали ся отверто до програми
Гледстона в ірландській справі. До королів-
ської декларації, відчитаної в парламенті,
Кампел Банерман ввів слідуєчий уступ:
„Мої міністри студіюють проекти, котрих ці-
лілю суть усілення і ошадності в заряді Ір-
ландії і введення в сім краю участі народу в
веденню ірландських справ“. Ся королівська де-
кларація стрітила ся в адресовій дискусії з
відправою зі сторони непримиримого Ірланд-
ця Редмонда.

Парламент занятий зразу кількома важ-
нішими англійськими справами, не мав часу
на справу ірландську. Мимо того тихо працю-
вало над сею справою, іменню в бюрох дер-
жавного секретаря для ірландських справ, Вру-
седавного помічника Гледстона, співатора дру-
гого проекту автономії Ірландії з р. 1892.
Що Врусе свої студії закінчив і дійшов до
рішучих висновків, Англія довідала ся з про-
мови підсекретаря для Ірландії, Мак-Донеля,
на банкеті столярських майстрів, урядженім
в Дубліні при кінці серпня с. р. Він заявив,
що слідуєчий рік принесе сповнене багатьох
бажань Ірландців. Сю заяву уважають за о-
фіційну і заключають, що слідуєчий рік
буде для Ірландії роком новим роком, буде
в її історії новою епоєю.

Деякі дневники подають слідуєчі по-
дробні о проекти уложенні в секретаріаті
для ірландських справ: Ірландія має одержати
власний сейм під назвою ірландської ради,
зложеної з 103 послів до англійського парла-
менту і з 48 членів, що вийдуть з виборів
опертих на цензусі. Закони ухвалені сею ір-
ландською радою, мусять бути затверджені
англійським парламентом. Рада виконує кон-
тролю над поліцією, торговлею і школами,
і має в своїх руках фінанси краю.

Ториси і уніоністи називають сей про-
ект революцією против Англії. Ірландії знов
кажуть, що проект не дає їм того, чого вони
домагають ся, не дає їм окремого парламен-
ту в Дубліні. Законодатної окремішності
Ірландії палата лордів не ухвалить, а заін-
ціоване з сею палатою борби на сім терені,
через відклик до референдум, отже покли-
кане всіх виборців, щоби рішили о ірланд-

ській справі, було би за ризикове для пра-
вительства, котре ще не цілком усадовило
ся в недавню здобуту сідалу.

Так отже уложенні в секретаріаті для
ірландських справ „гом-руль“ обмежить ся
тільки до адміністративних реформ і головню
зложити в руки Ірландців адміністрацію ір-
ландських фінансів. Але і се багато значить.
Маючи в своїх руках містеву управу і фін-
анси краю, не могли би Ірландці уважати
свого положення за безвихідне лише тому,
що — поки що — не мають власного парла-
менту. Не всі Ірландці придержують ся за-
сади Редмонда: „все, або нічого“.

З хвилею, коли збере ся новий англій-
ський парламент, над внутрішньою політикою
Англії запанує ірландська реформа.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. Дневник „Сграна“ доносить,
що оголошене правительством програми
наступило внаслідок ухвали правительствен-
ної надзвичайної коронної ради, що відбула
ся в Петергофі. Потребу заведення реформ
всі одностайно узнали. За реформами голо-
сували навіть два старі достояники, котрі
брали участь в коронній раді дні 14. марта
1881. на другий день по замордованю Алек-
сандра II. Підчас дискусії над зарядженими
репресіями підчеркнуто, що в той спосіб
можна би зібрати також податкові залеж-
ности. Усіма голосами проти 2 відкинуто про-
позицію приспінити скликання думи, хоч
внескодавці підчеркнули, що як-раз тепер
можливе було би переведене виборів при-
хильне для правительства, бо терористичні
злочини уже загально гідять ся. Вкін-
ці порішено, що диктатура тільки тоді була
би заведена, коли би зайшла потреба по-
новного розв'язання думи. Революційні
сторонництва рішили у відповідь на пра-
вительствений комунікат змобілізувати боеві
організації і розпочати замаху проти дер-
жавних достояників. — В міністерстві вну-
трішніх справ збере ся в найближчих днях
під проводом президента міністрів Століпін
окрема комісія, зложена з вищих урядників
міністерства, котра займе ся уложенем засад
загальної реформи губерніяльної адміністра-
ції і виготовленем програми дальших праць
в напрямі наміреної локально-адміністратив-
ної реформи.

Петербург. Бувший посол Родічев в
розмові з кореспондентом газети „Сегодня“

Проф. Фридрих Паульзен.

Політика і етика.

(З німецького перевів: Д-р Іван Копач).

Додаю вкінці ще кілька уваг про вну-
трішню політику. Ту зв'язав політики з ети-
кою далеко тісніша.

Цілю держави є — по думці Аристо-
теля — удосконалене життя народа; багато
розвинене культурне життя, жите, в повнім
тог слова значінню, людське — є можливе
лише в державі. Всеж таки однак треба при-
тім пам'ятати і те, що держава не може кла-
сти собі того найвищого видосконалення в
духово-обичаєвм життю за безпосередню цілю
своєї діяльності; релігія, моральність, філосо-
фія, наука, штука і поезія — се все за-
надто свободні і занадто внутрішні річі, що-
би їх могла безпосередню витворити держа-
ва своїми средствами, котрі вкінці всі опи-
рають ся на закон і примус. Держава ви-
творює лиш зовнішні усіля для їх повстання,
передовсім безпеченство зовні і мир внутрі.
Внутрішньому мирови служить право і его
береження. Право не виключає егоїстичної
конкуренції одиниць, воно лиш кладе гра-
ниці що до уживання середників. Так прим.
право виключає насильство і всяке ошукан-
ство, а через те справляє, що конкуренція
змушує одиниць до степенування власних сил
місто, щоб мали лиш гавмату противників
у бігу. Те степенуване сил народних задля
потрібного перепертя своїх інтересів має на
оці не лиш уся політично-мілітарна, але й уся
також культурна та господарська діяльність
держави. Вона має на цілі і степенуване зо-
внішньої культури і розвій особистих сил ко-
жоді одиниць; до того другого служить спе-
ціально дбайливість про виховане і осьвіт-
лення народа. Ба навіть і найновшу галузь держав-
ної адміністрації тобто постанови й інститу-
ції, що мають на оці забезпечуване робітни-
ків, треба також поставити у тім самім ряді:
ходить о се, щоби не допустити до винищу-
ючого використання особистих житєвих сил
найубожших клас населення.

Колиж на такий спосіб держава слу-
жить моральним цілям, то й зовсім природно,
що між одиницями а державою є моральні
відносини. Вірність, любов, пошест, величане,
привязане — се нормальні чувства, які оди-
ниця має супроти свого народу, і з огляду
на се, що держава є кінцевою формою жи-
ття народу, одиниця є правно і морально зо-
бов'язана державі до послуги, до служби і
вірності. Се дотичить всіх членів народу¹⁾ в
якій небудь мірі вони-б і служили безпосе-
редню державі; та передовсім се обов'язок
політиків.

Політик має задачу: серед да-
них обставин даними можливими
середниками осущими цілю дер-
жави т. зн. уможливити як найвиш-
шу міру міцного й повного осо-
бисто-духового життя народу. І
найліпшим політиком, кажучи знов
за Аристотелем, є не той, котрий має
найвищі ідеали — укладати дер-
жавні ідеали се дуже легка й де-
шева справа, — лише той, котрий
з того, що має в руках, вміє зро-
бити те, що треба, так як найліпшим
шевцем той, котрий з тої скіри,
яку має, вшиве найліпші чоботи.
Отже змісл відчування дійсності,

¹⁾ Я звертаю увагу пов читачів, що проф. Пауль-
зен умисно уживає числа одиничного „народу“, бо, оче-
видно, він є в той гадки, що таке відношене між одини-
цями а державою може бути лиш там, де державу скла-
дає один народ, а не конгломерат народів,
як от прим. в Австрії. В державах, що об'єднують ріж-
ні племена, державна т. зн. пануюча нація все буде
старати ся використовувати друті до своїх цілей. Так
було все й так буде все — з природи річі. Ми се до-
бре знаємо й з власної історії, іменню з нашого життя
під Польщею, а тепер під Росією. Остаточною метою
такого використання недержавних націй державними
цілювата загла недержавних націй т. зн. повинна асими-
ляція, отже у нас прим. повне спольщене зглядом повне
зростання. І тому остаточним нашим ідеа-
лом ві всіх наших політичних стремлі-
нях мусить бути вкінці самостійна
власна Русь-Україна!

получений з міцним стремлінням до
гори — отсе були би найважніші при-
кмети доброго політика. Та того розуміє
ся само собою, що політика, котра має
на меті моральні цілі, мусить та-
кож оперувати морально можли-
вими середниками. Сіяти зло, щоби
з того виростило добро: се противне
порядковому моральному світу, в
котрім за злом іде зло, а лиш за
добрим добро.²⁾

Справа була би досить проста, коли би
в виповнюванню тої схеми конкретним змі-
стом погляди й інтереси одиниць були згідні
зі собою. На жаль, так не є; погляди і на-
міри людей розходять ся в тисячних напрям-
ах. І тому то й до внутрішньої політики
владує ся війна і приймає форму борби пар-
тий між собою. А війна, як знаємо, вже по
своїй натурі спонукує противників до уживан-
ня всяких средств; отже, де не помагає на-
мова, приваблюванє й підкупство, там зараз
являють ся обманство, терор і насильство,
і софістика, котра оправдує ломанє права і
моралі кінцею, знаходить ту найширше
поле до діланя. Цілю осявляє середники —
се домінуюча засада політики партій.

²⁾ Шілар вкладає в уста одної особи в драмі
„Wallenstein“ такі слова:

Das eben ist der Fluch der bösen Tat,
Dass sie fortzuegen immer Böses muss gebären.
(То є прокляття злого діла, що воно все й да-
льше мусить родити зло.)

А муну замінити, що та сама гадка знаходить ся
вже і в Аїсхілі (ок. 525—456 пер. Хр.), найбільшого і
найглибшого поета старинного світа. Іменню в драмі
„Agamemnon“ (стих 735—737, читаємо так: „Безбож-
не діло родить більше таких самих, подібних їм“). А
дальше стих 740 слас: „Стара вина родить легке нову,
котра розцвітає даліше в гріхах людських“.

Чи не приходить тут кому з пов. читачів також
на гадку, що й ідея відроджености роду людського за
первородний гріх природичів у раю основа ся на тім
самім, як бачить ся, загальнолюдським виображеніє і чув-
стві? — Додаю надто, що то я, а не автор, підчеркнув
цілий той уступ, знов хотячи на него звернути спеці-
альну увагу наших читачів і політиків.

Щож думати про се? Чи насильство і
лож мають бути дозволеним в партійній бор-
бі, обидно дозволеним задля доброті і ко-
нечної цілі, котрої, як річ стоїть, не можна
осягнути чистими середниками?

Принципальне рішення, певно, є дуже
легке: для насильства для безправного на-
сильства ту і засади не може бути жадного
місця; в державі, що є заснователем і опі-
куном правного ладу, має панувати виключно
лиш право, а сила має єму служити. Але
коли формальне право є вже перестаріле і
мертве, коли воно служить лиш пустій, по-
рожній, тиранській волі яко підпора, коли
житє народу, місто щоб мали від того права
поперте і охорону, дізнає від него лиш шко-
ди і путаня чи-ж тоді не має мати свого
значіння стара засада: що добро народу є
найвищим законом — *salus populi suprema
lex*? Право є пречини кінцею-кінцем для у-
держування народу, а не нарід для удержуваня
права. І чинк шкани не походить кожде пра-
во від сили, котра его устанавила? Далічож
би то власне нині обов'язує право мало
мати претенсію до того, щоб на всі часи
могло виключати лиш від него?

Партія, котра чує перевагу сили по
своїй стороні, все так судить: всі державні
замахи і всі революції покликують ся все
— проти формального права — на державну
конечність або на право народу до екви-
стенції, розуміє ся, відповідної єму екви-
стенції. Та й історія признає їм, як здає ся,
рацію: Сьвіже безправство сгає
по літах старим правом. Справ-
ді, ми ту маємо перед собою приро-
дний закон історичного життя;
сила має хоронити право, має єму служити,
але сила може се робити лиш так довго,
докі право не жадає від сили знищення самої
себе; бо се є противне вродженому
всім річам стремліню до са-
мо зохаваня. Отже право мусить обме-
жувати свої претенсії до сили; щоби не до-
водити до кінечних насильних переворотів,
то воно мусить пристосовувати ся все до
нововитворених відносин сил. Колиж воно
буде упирати ся при своїм безмісцевім по-

— В справі галицького сойму подає краківський Czas такі інформації, одержані з компетентного жерела зі Львова: Polnische Congress, а за нею відењський часописи донесли, що галицький сойм має бути скликаний в падолисті с. р. на кількатижневу сесію. На основі віридостойної інформації можу запевнити, що о речинці скликаня сойму компетентні чинники не мають доси ніякої відомості і що взагалі правительство не може тепер навіть в приближеню означити речинця скликаня соймів, бо се залежить передовсім від ходу нарад в державній раді. Також друга вість Poln. Congress, повторена відењськими часописями, в справі реформи соймової виборчої ординації в нашім краю вимагає спростованя. Poln. Congress, донесла іменно, що краевий виділ вже виготовив проект соймової виборчої реформи, в котрій предкладає заведене загальною пятої курії з 20 посольськими мандаатами і значне помножене числа послів з міст. З компетентного жерела довідуюся, що краевий виділ доси над справою соймової виборчої реформи не застановляв ся, отже й не міг на ніщо рішитись. Лише референт приготував статистичий матеріял і виладив просторий звіг, що обіймає різні комбінації. Коли та справа прийде на днешній порядок нарад кравского виділу і яке буде оє рішене, того нині передвидіти не можна, а аж від сего рішеня буде зависити виготовлене остаточних вивень і подрібне видалжене закона, що зміняє теперешнє

ний краєвий статут і соймову виборчу ординацію.

— 3 академії ветеринарії у Львові. На основі нового плану студій до прийняття на звичайного студента академії ветеринарії у Львові вимагає ся сьвідомство зрілості з гімназії або реальної школи. При влісті (від 1 до 8 жовтня) треба предложити крім того сьвідомство уродження а в разі довшої перерви по зложеню матури сьвідомство моральності. Вписове виносить 10 К, чесного не платити ся. Час студій триває вісім курсів або чотири роки; докторам медицини і студентам інших наукових заведень можуть бути за міністерським дозволом деякі курси узглядені. О стипендії ветеринарії, що в новім році шкільнім будуть вільні, можуть старати ся студенти на основі розписаного конкурсу аж по влісті. На домагане висилає план студій і уділяє всяких пояснень ректорат академії ветеринарії (Львів, ул. Кохановського ч. 33).

— Нові посади в шкільництві. Міністерство просьвіти креовало дві нові посади в шкільництві, іменю одну посаду краевого радника шкільного для народних шкіл, що має бути обсаджена вже в 1907. р., і посаду другого інспектора шкіл для замислового шкільного округу у Львові до обсадження ще в сім році.

— Контрольні збори. На осної рескрипту намісництва магістрат м. Львова подає до відомості інтересованих: В порозуміню з ц. к. спільним міністерством війни постановило ц. к. міністерство краєвої оборони рескриптом з 17 липня с. р., що в сім році не відбудуть ся контрольні збори нечинних вояків армії (маринарки і краєвої оборони). Отже розпоряджене не порушає обовязку нечинних тажистів войска (маринарки) і краєвої оборони явити ся в приписанім реченці до головних рапортів.

— Міністер державних залізниць др. Дершата прибуває в четвер до Галичини на шестидневний побут, щоби познакомитись ближше із спеціальними потребами нашого краю на поли залізництва. Програма подорожі др. Дершата така: 13. с. м. рано приїзд до Кракова, 14. с. м. о год. 1:30 пополудни приїзд до Львова. Вночі з 15. на 16 с. м. виїзд до Черновців. В понеділок, 17. с. м. рано приїзд з Черновців до Станиславова, звідане залізничної лінії Станиславів-Мукачів, потім виїзд до Самбора. Ві втторок 18. с. м. переїзд із Самбора до Н. Санча, відтак вночі через Тарнів і Краків поворот до Відня, де міністер стане в середу 19. с. м.

— Оповідісє дотикаюче закупна жита і вівса у продуцентів (селян) для нисше наведених війскових, провіантових магазинів і їх філій. 1. Будуть закуплені в провіантовім війсковім магазині (філії) в місці: Львові 8,000 петнарів метр. жита, 13,000 цетн. метр. вівса, Бережанах 1,000 ц. м. жита, 1,500 ц. м. вівса, Камінці стр. 500 ц. м. жита, 500 ц. м. вівса, Мостак вел. 200 ц. м. жита, 500 ц. м. вівса, Жовкви 1,000 ц. м. жита, 2,000 ц. м. вівса. 2. Закупна розпічнуть ся в місяці вересня 1906 і будуть тревати найдалі до січня 1907. Місячно буде ся набувати в приблизженю рівні кількості. 3. Кождий селянин або селянська спілка єсть в праві заоферувати (предложити) до спродажу в провіантовім магазині або філії, що находить ся в повисше наведених місцевостях, жито або овес почавши від 50 кгр. 4. Відібране збіжжя і заплата наступить безпосередню, сей час по розсліду якості і кількості збіжжя тільки в днях визначених в 5-тій відступі. Одначе при спродажі більшої кількості жита вперед що до ціни умовити ся письменно, і в тім випадку треба товар до 14 днів доставити. 5. Доставка збіжжя може наступити кожного вторку і п'ятниці в часі від год. 7-ої до 11-тої перед полуднем і по полуднем від год. 2-гої до 5-тої. 6. Кошти оштемплена квіту поносить війсковий заряд. 7. Закуплене буде тільки таке збіжжя, що посідає якість, яку вимагає провіантовий магазин, т. є. мусить походити з останнього збору, бути цілком дозріле, сухе і здорове, не має в ній находити ся ніякий бурян (хваст) ані якесь иншого гатунку насінє; — камінчики же, грудки землі або глини суть дозволєні йно в як найменшій кількості. В загальні сі домішки і заневищення несміють переходити в житі 2 і пів процент а в вівсі 3 і пів проц. цілої ваги продукту. Збіжжя заневищенє інсектами (комахами) або діткненє хоробою не буде приняте. Один гектолітр жита має важити принаймні (що найменше) 69 кг., а вівса же 41 кг. 8. Мішки можна випожижити з провіантових, війскових магазинів за доплатою 0.4 гелєра денно від одной штуки. 9. Оферент незваний особисто зарядови магазину або філії і если його занятя яко рілника не могла би також і повірочна особа магазину ствердити, мусить предложити посьвідченє, що ствердило би, кілько він збіжжя на своїх господарстві випродуковав, або, як великий обшар рілї засіяв предложеним гатунком збіжжя. Дотичні сьвідомства мають виставити для своїх членів господарські спілки, для інших же позатим старство або виймово уряд громадский. 10. Ближші поясненя можна засягнути в висше наведених війскових провіантових магазинах взгляду в філіях в буденних днях в урядових годинах.

— Вислід осьмимісячної боротьби з революцією. Робота карательних експедицій в Надбальтійскім краю доходить до кінця. На всім просторі краю годі знайти місцевість, де ще не ступала нога „карателя“. Все, що могло горіти, згоріло, все, що можна було зруйнувати, зруйновано. „Революцію задавлено, неприятеля сплюндровано“ — міг би донести генерал Сологуб, спокійно ховаючи свій карательний меч. Орлов міг би по давньому заживати спокою, а розкинені по краю дрібні відділи замість правильних наступів

мали-б змогу бавити ся дрібними ловами на поодиноких „крамольників“. Але коли почислити все те, що зроблено за вісім місяців, то, як каже Volkszeitung, побачимо, що „крамоль“ не лише не здавлена, але противно, досягла за той час незвичайного розсвітлу. В Лівові з початком карательних походів числено 150 до 200 членів лотискої соціал-демократичної організації. Тепер їх число в однім місті зросло до 800. Тих 800 людей се лише провідники місцевих організацій, котрі числять принаймєне 10,000 членів. Збори і віча по фабриках відбувають ся при великій численности, а настрої маси з кождим днем робить ся острійшим. Також селяне починають організувати ся, виробляючи спільні погляди на сучасний стан. Шпігунів і доносчиків, що були на службі при карательних відділах, люди убивають без всякого жалю, а побитим, доставленим до шпиталів, служба не дає помочи. Побіч лотиских робітничих організацій розвивають ся і кріпшаві також і місцеві російські соціалістичні партії і жидівський бунд. — „К. О. Ж.“

— Втікачі з Росії. З Берлина доносять, що число втікачів з Росії прибрало в послідних кількох тижнях так великі розміри, як ще ніколи доси. Через стацию Ругелебен коло Шпандави переїздить що дня 2000 людей з Росії, котрі втікають за море, а окремі поїзди перевозять їх до Гамбурга, Бреми або Роттердаму, звідки они мають дальше їхати. Найбільше їде Жидів а між ними буває багато родин, в котрих нема ані одного дорослого мужчини; батьки або старші сини погибли підчас звисних погромів. Та й в Півдолохисках, як звідтам доносять, повно втікаючих з Росії Жидів, а Львів так само ними переповнений. У Львові проживає крім того ще й багато польської інтелігенції з ріжних сторін з Росії, а той наплів втікачів спричинив таку дорожню мешкані і средств поживи, яка ще доси ніколи не бувала.

— Праця мозку і людське жите. Д-р Дікей стара ся розслідути, яку кількість мозкової праці зможе виконати чоловік в ріжних періодах жита без перетяження. Головно ходило єму о означенє, чого можна вимагати від молодіжи в двох перших десятиліттях жита. Виходячи з принципу, що мозок, подібно як м'язи, розвиває свої здібности поступенно лише через відповідну вправу, прийшов він до висновку, що мозок наслідком перетяження ослабєє ся. Щоби одержати міру, чи школи перетяжують молодіж, піддав дослідм умову працю дівчат і в результаті одержав отсі числа: від 5 до 8 року жита, не перетяжує ума 12 годин тижневої праці, від 8 до 10 року 18 годин, від 10 до 12 р. 21 годин, від 12—14 р. 25 годин, від 14 до 15 р. 30 годин, від 15 до 16 р. 35 годин, від 16 до 17 р. 40 годин, від 17 до 18 р. 45 годин, від 18 до 19 р. 50 годин тижневої праці. Виходить, що навіть найліпше уладжені школи перетяжують працю молодіж.

— Подорож бальоном до бігуна. Американський воздухоплавець Вельман, що, як звисно, приготоває ся до подорожі бальоном до північного бігуна, доносить із Шпіцберга до Гамерфесту, що мусить відложити подорож до слідууючого року, бо в механізмі бальону і в будові каюти відкрив деякі хиби. Через зиму деякі часті механізму і каюта будуть в Парижі перебудовані. Вельман вертає до Європи в половині вересня с. р.

— Огні. Дня 2. с. м. вибух огонь в Буцєві, тернопільського повіта і в короткім часі знищив 7 господарств з всіми засобами збіжжя. Жертвою пожару став 15-літний хлопець, що служив у господаря Музики. В хвили вибуху огня спав він в оборі, в котрій пізнійше найдено спалєне тіло.

— Дрібні вісті. Начальний директор галицьких пошт і телеграфів, Іван Сеферович повернув з відпустки і обняв урядованє. — В одній з війскових уздажень у Львові відбув ся онді рано покіннок між двома офіцерами піхоти. Один з них упав трупом. Власті відмовляють всяких пояснєнь в тій справі — Кра ве віче ремісників відбуде ся у Львові 16. с. м. Головною точкою програми буде реферат д-ра Малаховського про зміни промислового закона, ухваленого державною радою — Міністер скарбу д-р Форшт вибирає ся 13. с. м. в візтаційну подорож до Морав і Галичини — „ожарний Союз“ в Шумлянщині повіта чортківського основано як філію львівської „Сокола“. Статута приняло уже ц. к. намісництво. — Бурмістр міста Черновців, бар. Антін Кохановский помер вчера в 89. році жита. — У Львові відбув ся 9. с. м. з'їзд урядників повітових рад, на котрім ухвалено ряд резолюцій в справі поправки матеріального положення. — Коло залізничної стациі Неполоків на Буковині згорів поштовий пакунковий вагон, прилучений до движимого пошти поїзду, що виїхав із Львова, а разом з ним згоріло яких 500 поштових пакунків, виланних переважно з Відня, Кракова і західних країв. Огонь повстав наслідком сильного тертя осі або, як також здогадують ся, від іскри з локомотиви. — В Берліні застрійкувало поверх 20,000 робітників і робітниць, занятих в конфекційних варстатах і торговлях.

Концерти і видовища:

Дальший репертуар руского театру в Бережанах: Сала „Наді“ — початок 8. вечером. Ві втторок дня 1. вересня с. р. „Пан професор Хитрий“, оригінальна комедія в 3 діях з німецького Flachsman als Erzähler перевербою О. Левинської. — В середу дня 12. вересня с. р. в сали „Сокола“ „Продажа наречена“, опера в 3 діях Ф. Сметани. Гостинний виступ А. Давидовича, тенора опери в Любавині Музика війскова 55 п. п. Шли місяць підписані. — В четвер дня 13. вересня с. р. „На д н т сцені з жита в 4 діях М. Горького. — В суботу дня 15. вересня с. р. в сали „Сокола“ Барон циганів опера в 3 актах Р. Штрауса. Гостинний виступ п-ні Філіомейни Лопатинської, співачки львівської опери. — Музика війскова 55 п. п. — В неділю дня 16. вересня с. р. пополудню о 3 год. представленє для шкільної молодіж „С у т а“, найновіша комедія в 4 діях Карпенка Карого; вечером о годині 8-мій Запорожець за Ду-

наєм, оперета народня в 3 діях Артемівського і „Вечерниця“, музичний твір Нещинського.

Урядові вісті:

З львівської архієпархії. Митр. консистория подає до відомости, що богослови екстерністи з усіх років мають явити ся до екзаменів дня 29. н. ст. вересня 1906, — а не 15. вересня, як було оголошено.

Бібліографія:

Друге виданє Біблії в українській мові.

„Проти слова Божого безсилні царські укази, безсилні і заборони оберпрокурорів синода; слово Боже мусить побідити!“ Так мовляв проф. Пулюй, і ті слова його справджують ся. Ще не минув третій рік, як брит. і загра. біблійне товариство видрукувало у Відні під доглядом проф. Пулюя цілу Біблію, переклад Куліша, д-ра Пулюя і Левицького, а вже розійшлося майже ціле те виданє. Як сповіщають, за місяць вийде і друге. Перше не мале виданє розійшлося несподівано скоро. Розширювано його в Галичині, в Угорщині і між поселенцями Русинами в Америці і Австралії. Сьв. Письмо знайшло собі дорогу і — в Росию, дарма, що там заборонено його.

З нагоди другого виданя перекладів сьв. Письма цікава річ довідатись, як зустрічають ті переклади. Підчас російсько-япанської війни сповістили ми, що проф. Пулюй подарував 2000 екз. Псалтиря для вояків-Українців, взятих в полон до Японії, та що генерал Ногі на просьбу проф. Пулюя дозволив, місіонарям біблійного товариства розширювати те виданє між плінниками. Рівночасно зробив проф. Пулюй таке предложенє Кокекови для ранених вояків-Українців в Росії, але той репрезентант християнської держави і словом не озвав ся на чоловічлюбне предложенє проф. Пулюя. Про тих плінників-Українців розказано в місячному виданю брит. і загра. біблійного товариства за серпень 1906. (A monthly record of the work of the british and foreign bible Society), де і поданий рисунок українських плінників.

Місіонар біблійного товариства Парот розказує, що як кілька плінників побачили Псалтир в українській (Ruthenian) мові, то аж охнули здивувавшись і сказали: „Се-ж рідна мова багачко з наших. Ми щасливі, що бачимо таку книжку!“ Девять сот книжок, що були тоді на складі, розкопили плінники з більшою радістю, як ті переклади, що їх перше роздавано. Багачко плінників подали свої імена і адреси і просили о Біблію в тій мові. Один з тих, що дістали Псалми, написав до місіонаря такий сердечний лист: „Прийміть сердечну подяку за Псалми. Я дістав їх з дуже великою радістю і пошаною, бо се первий раз за мою жита, що бачу тую сьвяту книгу в моїй рідній мові, та ще дістав її на чужій землі! Щось такого не могло мені і на думку прийти! Буду берегти тую книжку як сьвятощі і щиро дбати, щоб завести її нешкоджену в мою країну. Читати-му її батькові і матері і моїм братам та сестрам, бо вдома не можемо дістати такої Біблії, хоч кождий бажає її мати. Дехто докоряє нам за нашу мову; але хіба не любить мати більше свою як чужу дитину? Ми не розуміємо російської мови, що до неї силують нас. Тому дівчі дорогий мому серцю Псалтир в рідній мові. Слова Божі припадають до серця і знаходять в ньому таке зрозумінє, якого ніколи не знаходили слова сьв. Письма. Ще раз дякую Вам від щирого серця. Нехай Господь Бог благословить всі діла Ваші і помагає Вам, багачко людей провести на дорогу спасеня. Я дуже щасливий, що дістав Псалми; але нема слів, щоби висказати моє щастє, коли-б Ви могли дістати для мене Біблію в моїй рідній мові. Прощу Вас, дуже прошу роздобудьте її, будь ласка!“

Дальше каже місіонар Парот, що плінники, Українці з надзвичайною пильністю і тривалістю навіть на чужині про місіонарське діло дбали. Сьв. Письмо зробило на них велике вражєнє і вони обіцяли, що розказувати-муть дітям своїм про розширюване слова Божого між поганьскими народами. Вони бачили япанського сержанта, як хрестили його в Осака. „Хто може сказати“, — каже місіонар — „які будуть результати сьв. Письма між тими людьми і між їх родинами в Росії?“

Потім сказано ще у звіті: „Біблійне товариство видало доси в українській мові: Новий Завіт, Псалми і цілу Біблію. В європейській Росії є 17 міліонів Русинів, але українська мова і книжки в тій мові були заборонені в Росії. Коли-ж цар зніс тую заборону 25. лютого 1905., старалось Біблійне товариство знов о дозвіл для ввозу української Біблії в Росию, але йому відмовлено з тої причини, що сьв. Синод російської церкви друкує український переклад Євангелія“.

Коли дозволять правителі Росії всі українські переклади сьв. Письма, не знати. Більше як рік заходив ся Синод, щоби видрукувати готовий переклад одного Євангелія, що як-раз тепер на сьвіт появил ся, коли вірити газетним вістям. Таким ходом видрукує Синод ціле сьв. Письмо за яких 50 років. Та се вже не лекуча справа для України, коли виданя Біблійного товариства несповна що три роки розходять ся. Не дозволять в Росії українського сьв. Письма, не піде копія в кишені московських попів. Се вони знають; і тому, щоби спасти копію, починають друкувати українські переклади, ті самі, що колись не дозволяв Синод. Кождє культурне діло, хочби як благородне, знаходить собі простору і легку дорогу аж тоді, як зв'яжесть ся з матеріальними інтересами людей! Такий вже сьвіт!

При тій нагоді подаємо ще до відома, що можна замовляти сьв. Письмо у складах

брит. і загра. біблійного товариства, у Відні, I. Elisabethstrasse Nr. 6, в Празі, Franzeskaí Nr. 6. Ціла Біблія коштує в полотняній оправі 2 К 60 с., Новий Завіт — 60 с., Псалтир, переклад д-ра Пулюя 10 с.

Померли:

— Михайло Давидович, надпоручник 80 п. піхоти у Львові, упокоїв ся д. 9. с. м. в 38 р. жита. В. є. п.!

На дім читальні „Просьвіти“ в Липниках, мостиского повіту, надіслали на руки З. Скварка: Хв. Тов. „Віра“ з Перемишля 50 кор., Вп. п. Григ. Цеглинський з Перемишля 10 кор. Ціла призирана доси сума на тую ціль виносить 160 кор. — На потерпівших страйкарів в мостискім повіті надіслав Вп. п. Д-р. Ярослав Кулачковский зі Львова 25 кор. Ласкавим жертводацям складаємо отсим сердечну подяку, а Вп. Родимців просимо о ласкаве надсиланє жертв на повисші цілі. — З. Скварко, Д-р. Ст. Полянський, Д. Горневич.

Переписка Адміністрації.

Вп. Абр. Гро. в Чер. двор. Тепер вплачено за май а не вересень. — А. Ки. в Ув. Тепер вплачено за I. а не II. квартал. — Хв. Тов. „Родина“ в Під. Тепер вплачено за серпень а не вересень. — Вп. Й. Мон. в Ма. За сей рік вплачено вже все. — К. До. в Мар. Тепер вплачено лиш по конець вересня. — П. Сви. в Ко. За сей рік вже все. — Е. Ра. в Ко. Тепер вплачено за липень а не до кінця III. кварталу. — П. Кру. в Вор. шлях. Тепдр вплачено за серпень а не вересень.

Тижневе справозданє торговельної палати в Львові за час від 4/9 до 9/9 1906. Валюта коронова. Ціна за 50 кгр. 1000 Львів. Пшениця стара 7.55 до 7.75 а на термін 7.80 до 7.50, Жито старє 5.55 до 5.80 а на термін 5.80 до 5.50, ячмінь броварний 5.85 до 6.25, а пастівний 5.50 до 6.75, овес оброчний 6.70 до 7.10, гречка — до —, кукуруза готова — до —, а нова — до —, просо — до —, горох до варєня 8.25 до 9.—, пастівний 6.— до 6.30, вика 5.55 до 5.90, бб — до —, бобин 5.25 до 5.55, ріпан 13.25 до 13.50, льянка — до —, насінє льянка 10.50 до 10.75, насінє конопляне 9.25 до 9.50, хміль (за 50 кильо) 133.— до 150.—, нафта австрійна 16.— до 17.—, саломона 18.— до 20.—, конюшина червона 47.50 до 55.—, біла 37.50 до 45.—, шведска 50.— до 55.—, тютюна 21.— до 25.—, Спиртус 1000 за 10.000 кгрів 38.80 до 39.20

Надісланє.

Отсим маю честь повідомити, що з днем 1. жовтня с. р. переносу мою

канцелярию адвокату

з дому при ул. Корняктів ч. 1, до нового дому „Дністра“ при ул. Підвале ч. 7. II. поверх (напротів Успенської церкви) у Львові.

З поважанєм

Д-р Кость Левицкий.

АДВОКАТ КРАЄВИЙ

Тадей Граб

ем. судовий радник

отвори канцелярию в Підгайцах.

922

1-3

Правник посьвятить ся студиям рілнїнїам, кожди хто в Ва. патріотів заєвняєт єму матерьяльну поміч (в формі позички за порукою) через прогяг 3 літ. Ласкаві вголошена в поданєм условій приймає для „Агронома“ Адміністрація „Діла“. 911

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до виконаня плани і кошториси церков, каплиць, плебаній, домів мешканьних, управу і підприємства пенсиских будівель. 539

Першорядна руска робітня гафтів

у Львові при ул. Снарбніський ч. 18 приймає всілякі гафти білі, кольорові, вишивки, шате білі і комодації вишивки штовбі.

З поважанєм

Е Стефанівска.

856 4—20

РЕСТАВРАЦИЯ

Поручає ся реставрація, пияврю і торговлю нан МАРКА ПОМЕРАНИЦА. Кухня у власній управі, дешевше як всюди. В зьконала всі руки дивчанин.

З поважанєм

756

М. ПОМЕРАНИЦ, реставратор Ринок ч. 7.

Копєєвський і Сын

Протав Банку Гіпотечного на планітських площі Галицької поручають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Лернетки сімкі по 12, 16, 24 і вище. За зомом поручаємо в найбільшій виборі окуляри, мікроскопи, лупи і всілякі інші прибори оптичні, всілякі направи кождоїмудує ся як найкраще і найдешевше.

1591

Пошукує ся на село учин-
тельки для двох
жаночок крім науки предметів
вимагає ся науки гра на
фортеп'яні. Власні усякі мож-
на довідатись у Ярослава Ви-
лицкого проживає в Помор-
907 пях пошта Бучач 2-3

Ученик VI. кл. гімназ. глядає
лекції на селі. Уче-
ник VI. poste restante Львів.
901 4-4

Ученик шостої класи гімна-
зії рускої пошукує
лекції на провінції від кож-
ного дня вересня. Зголошено
Петро Білик в Тернополі ул.
Дівова пільна в домі Олій-
нича. 910 2-3

Ученики або п. п. академіки
найлучше вийдуть і в дрове
помешане з харчем. На жа-
дне особня комната а особня
входом. Пекарна 16. І. псв.
двері 41. 902 4-5

Потребую учителя до нау-
ки 8 хлопців в
цілі преготовлені до гімна-
зії. Пожадне щоб умів
хор заложити церковний і бан-
ду організувати при Соколі
місцеві за що особно буде
надгороджено. Зголошено до
місцевого пароха о. Володими-
ра Шевікіра в Вокові плта
Библо. 892 3-3

Вдовиця що знає ся за гос-
подарстві місці-
м і сільським і на мукі, глядає
місце у священника-вдівця. Ул.
Жовніська 127. Любіна Мер-
вартова. 898 3-3

Учителька глядає лекції
на селі до ді-
тих клас внаших. За добрий
успіх ручить. Марія Савка
889 Блота 27 Львів. 3-3

Старший гімназист пошукує
лекції на селі за скром-
ним вигородженням. Ласкаві
вголошення на адресу Куріла
Петро в Містах п. п. Наврія.
890 3-3

Кандидат III. року сем. уч.
пошукує лекції.
Зголошується проше М. П.
poste restante п. п. Ярчів
новий. 891 3-3

В Перемішли в винтарі
Юшавського дістати мож-
на всі видані **Української**
Накладні. 881 4-10

Академік довголітний, со-
вітний інструк-
тор глядає лекції на цілий
рік. Преготовить різном се-
лянські діти до гімназії. Ві-
домість Н. Овродів Ворона
п. п. Отинія у Вп. Вибача.
919 1-4

Вдова середних літ, ла-
гідного успосібне-
ня, глядає сейчас уміщення (у
святені). Уміє кравецтво,
шить білизну, розуміє ся на ку-
хні і господарстві. Ласкаві
зголошення від: П. Яковець,
Станіславів, Заболотіська ч. 11
(І. поверх). 923 1-3

Матераци годинні, спру-
жні і жидіні
по гайдешевих цінах поручає
Франц Цайзер, фабрика меблів,
Львів, пасаж Міколаяша.
840 3-6

На осінь!
З'являється замовляти, аб-
брати зі складу: гвартовані
штучні навози, суперфосфати,
муку кістчану, томасову, млин-
и, січкарні по фабричних ці-
нах в **„Доставі“** Станіслава
887 від ул. 3. мая ч. 4. 3-3

Від 1-го вересня 1906 можна ді-
стати едо-
ровий домашній віт цілоденний
також в менажках до дому в
цілі від 48 коп. в гору після
вимоги, єсть також до вишай-
му 1 покій фронтовий уме-
блшований з особним входом,
на жадає з вікном. — Упра-
шає ся о ласкаві загляди Вп.
Радимців. Адреса: О. К. Пе-
карська 9. І. пов. 6-6

Йосиф Шустер і К. Точаский
переносять дня 10. вересня о-
статі після ліквідації Опіки
Тавіцерів товари до нового
львівського при ул. 3. мая ч. 5.
під своєю власною фірмою До
10-го вересня ціни ліквідацій-
ні і набути ще можна мебелі
дизани, порттери, фіранки,
кодри, матераци і т. п. у
Львові, ул. Ягайловська 3.
631 4-8

Вудовляні парцелі в Дорі
в гарнім місці при гостинці,
25 м. здовж гостинці а 40 м.
в гллуб як зелізнячному торові,
можна зразу купити у п. Во-
лодимира Левацького в Дорі.
Інформації у него. Хто хоче
купити, нехай спішить ся, бо
попач за парцелями в Дорі
великий. 883 3-3

Глядає ся робітників
до зимових і літніх робіт.
Зголошуватись у Гартмана в
Терпаві комо Франкенштайн-
у на Шлеску (Hartmann, Tar-
nau № 41 bei Frankenstein,
Schlesien) в будні дні між
год. 6. і 8. вечером. Уміщує
ся також і таких робітників,
що глядають роботи лише на
зиму. В разі потреби віліги
для нежонатих або мешкане
для жонатих робітників. Посе-
редники дістають провізник.
881 4-9

Помости
до церков
цементові, камінцеві,
мозайкові
поручає
Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХІТЕКТ
ЯРОСЛАВ. 25-50

Театр папугаїв і накаду і театр механічний

дає вистави від год. 11 врана до 9 веч. в пасажі Міколаяша
у Львові; також приймає воїяні п'яці до трезури.
2-5

Масло десерове по 2 К 50 с.
кухінне по 2 К 10 сот.
в кожній скількості продає торговля масла
**Читальні „Просвіти“ у Львові, Ринок ч.
10** (Вхід через браму від ул. Бляхарок і ч. 18, дім
„Просвіти“). Висили 5-кілеві поштою виконують ся.

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчошковых машин
для домашніх робітників
глядє осіб обох полів до панчошковых ви-
робів на нашій машині.
Проста і швидка робота цілий рік дома.
Не треба приготівних робіт. Віддалене і
місце замешкання не впливає зовсім, а ми
продаємо роботу.
987
Товариство панчошковых машин для домашніх робітників
THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens Quai Nr. 6-249.

РОБІТНЯ ПОВОЗІВ
МИХАИЛА БИЧИШИНА
Львів, ул. Замарстинівська ч. 21 а.
Заложена в році 1896, приймає воїяні направи по-
возів і виконує замовлення на нові повози по при-
ступних цінах з гарантеєю за добрий виріб, пснатко
має їх на складі, а крім того шівирті фавтони і ле-
гонькі візки. Старі повози бере в коміс або замінює
на нові за евентуальною доплатаю. 535 16-25

ОСТОРОГА!
Так захвалювані агентами пруского товари-
ства машини до шиття
і гафту Зінгера в старої системи, що вийшла з ужиття
і вони то що-до викинення, як також найновіших удішєнь
не видержують конкуренції з машинами, які держу на
складі. Веду торговлю від 33 літ без помочи влізливих аген-
тів. Остерігаю перед агентами, котрі за своє посередництво
дістають 20 до 30% провізії, а купуючі лиху і дорого за-
плачую машину під назвою оригінальної.
Перший і найбільший в краю **Склад машин до**
шиття, котрий не посугує ся агентами.

Йосиф Іваницкий
механік і спеціаліст. 1050 19-52
у Львові, готель Жоржа.
Прощу домагати ся цінників.

Певний трезалий заробок
дають патентовані
машини до панчошковых ро- машини до панчошковых ро-
біт мішковых біт плоских
МЕТЕОР МЕТЕОР
при вигідній домашній роботі
Наука основно і дармо. — Учатець на бажане при-
ходить до дому. — Готозий товар приходить ся на продаж.
Жадайте проспекту від фірми.
Перше ческе товариство домашнього промислу для ви-
робу трикотів і панчошковых робіт
RUDOLF PAUER & Comp. Prag I., Melantrichgasse 4.
Підприємство шлоком солідне і реальне. 698

Союз катол. кравців
у Львові, площа Галицка ч. 7.
Се перворядне заведење кравецке припоруцає
Вп. П. Т. Публіці на теперішній сезон свій магазин,
богато заасотроений у сьміні і наймодайіші мате-
риали краєві і заграничні. Всякі замовляння виконує
докладно і на означений час.
Великий вибір готових одягів власного виробу.
Мундурки і плащі для учеників на замовлене і го-
тові на складі у великім виборі
по цінах найприсотуднійших. — Для Веч. Духовен-
ства виконують одіж спеціаліста-кравці. 4-10

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ
Найдешевша торговля галантирних товарів
АДОЛЬФА РАША
у Львові Ринок ч. II (напроти тов. Просвіти).
Поручає великий вибір мужеского біля, кра-
ток, рукавичок, парасолів, лісок, шкряпних ви-
робів, російських калашів, альбомів як також
товарів до шиття і переумері.
Великий вибір пушон на одіж, вкоти,
грозні і сьміє в гербом Русь.
Великий вибір біжутерії. 148

Сервіси порцелянові, столові
на 6 осіб, білі по ар.
4-50, декоровані по ар. 6-50, 7-50
і вкеше.
Сервіси скляні на 6 осіб глян-
кі по ар. 1-90, в ма-
товим паском по ар. 2-20 і вкеше
поручає
дешевше як всюди
по цінах фабричних
Головний склад для Галичини
порцеляни і скла
КАЗИМИРА ЛЕВИЦКОГО
Львів
площа Марійона ч. 10.
Також і на місечні сплати.
Цінники на жадає даром і
оплатно. 908 1-6

Перестарілий звичай
Біати штучні навози рівночасно в вісном, сполучений в невисоких в до-
статі того товару, повинен належати до історії. Як наука так і практика
особливо за границею, доказують, що навозна назва по трех тяжких від
засві не лаше не зменшує, але часто при сприяючих кліматичних усялах
засвіпає успіх. Тому в міру засобів будемо доставляти навозів ще до
кінця жовтня.
Перше гал. акційне товариство для хемічного промислу
Львів, ул. Академічна ч. 8.

Рік основанія 1994.
„Сокільський Базар“ у Львові
приймає капітали на львівську на 4 1/2%. Уділь 25 К
виносове 2 К. Адрес: „Сокільський Базар“, Львів уліця
Руска ч. I
Прибори шкільні та канцелярські; вироби гудульські,
вишивки, гердані, ланцунки зі Соколом і гербом,
образи, Шевченко, Хмельницький, історичні „Посла-
пи Вікентія до короля Данила“, краєвиди і пр.
Мошояки, папіросницї, опинки, шпильки і брошки
з герб м. Варгби а глиня, тарелі з портретом Ше-
вченка, Хмельницького, Федьківця, Котляревського а
гербом, сьв. Михайло і Леа і пр. Тутки та паперці
а монетаром Сокола і „Зора“, все те можна набути
в „Сокільсьім Базарі“ по цінах уміркованих.
Гаразд
403 „Сокільський Базар“ у Львові. 2-25

Заснована 1782 Заснована 1782
Ціс. кор. привіл.
РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведење промислове в краю і одне
в найстарших в монархії.
Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
ських горівок, розсолів і румів
А. Бачевский у Львові
ч. і м. надорний доставник
поручає Вп. **Управам рілничих кружків**
і сільських **кранниць** свої знамениті вироби
по уміркованих цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
румів і інших спиритуалів у всіх смаках і якостях,
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплій, хемічний дорозі фабрично владжених і
сподожаних та ц. м. ікстатутом до розсїду спо-
живних предств розсїдженнях.
Цінники і інформації вкисає ся на домашнє оплатно
і даром. 1103 71-104

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.
До Львова на дворць головний приходять:
З Іцкан 12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої 7-50.
Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
Станіславова 8-05.
Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова 8-18, 4-37.
Коломні 10-05.
Ряшева 10-35.
Тухлі 3-55 (від 15/6 до 30/9).
Велзца 4-50.
НаПідзамче.
Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.
Поїзди льокальні приходять до Львова:]
з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25
5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно
в неділі і лат. сьвята), 10- перед полуд. 1-46 по по-
лудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від
13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9
в неділі і лат. сьвята), 10-10 вечер.
з Ширія від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о
9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята)
о 11-50 вечер.
Зі Львова з головного двірця відходять:
До Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11-*.
Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова 6-00*, 6-55.
Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
Велзца 10-45.
Ряшева 4-05.
Коломні і Жидачева 3-30.
Рави рускої 7-25*, до Станіславова 9-10*.
Перемішля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Жирова, Ясла.
Стрия 11-30*.
З Підзамча:
Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26
по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. сьвята)
9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1/6 до
31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-
нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1-35 по
полудни, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудни.
до Ширія 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в
неділі і лат. сьвята).
до Любіня вел. 2-01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в
неділі і лат. сьвята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
товотими; поїзди нічні в означенні зізвдкою. Пора і ігна
числеть ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.
Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого
рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати через цілий день в міській бюрі п. к. державних
залізниць, пасаж Гавсманна ч. 9.
25

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Якщо літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших поетів“.

Передплату і інсертати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кіліньського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13. — У ФРАНКУРТУ і ГАМБУРГІ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік . . . 32 к. на пів року . . . 18 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к. на чверть року . . . 7 к. на місяць . . . 2 к. 31 к. Поодинокі число коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи зберігають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламісти неопечатані віллі від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за 6 місяць, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Хороба, чи політика?

Згадуючи в своїй часі про се, що цісар возьме участь в великих маневрах, котрі відбудуть ся в Далматії і що при тій нагоді вступить — перший раз від коли Босну окуповано, на територію Босни, ми занотували також чутку, що ся намірена візита цісря в окупованих краях викликала в деяких дипломатичних кругах невдоволене, а паргородські круги правительственні прямо затревожила. Говорено, що цісар відвідає Босну на се, аби замаркувати, що окуповані краї вже не вернуть в посідане їх властителя, турецького султана, тільки перейдуть на власність Австро-Угорщини. Що такими задумованими гадками руководило ся спільне австро-угорське правительство і що чужа дипломатія мусіла в більше або менше виразний спосіб заперестувати против пляну подорожі, доказувала би вість, що цісар на маневри цілком не поїде.

В маневрах, які мають відбутися в Далматії, возьме участь не лиш сухопутна армія, але також воєнна флота Австро-Угорщини. Програма цісарської подорожі і участь цісря в воєнних вправах вже від довшого часу була уложена. Ся програма обіймала також поїздку цісря до Босни і Герцоговини. Там і в Далматії роблено вже великі приготування на прийняття монарха, коли нагло — перед пару днями розійшла ся вість, що цісар на сі маневри не приїде.

Ся вість викликала велику сенсацію. Програми подорожі монархів, коли їх раз вже устало, майже ніколи не змінюють ся. Кожда зміна програми такої подорожі, а тим більше її відкликане, мусять мати якісь дуже важні причини. В двірських кругах умотивовано відкликане цісарської подорожі способом звичайно уживаним. Півурядові комунікати оголосили, що цісар тому не може поїхати на маневри до Далматії, бо перестудив ся на шлезких маневрах. Більша частина преси не увірала в се пояснене. Ся праса покликуює ся на урядові вісті про участь цісря в шлезких маневрах. Урядові справозданя про сі маневри голосили, що цісар тішить ся як найліпшим здоров'єм, що мимо своїх 76 літ є все сьвіжий і видержує всі труди, на які наражений кожний, що бере участь в маневрах, що виконує точно і з завзятєм все, що раз постановив був. Супротив всего того участь цісря в далматинських маневрах відкликано певно з інших причин, а не з причини легкої перестуди, на котру якраз добра була поїздка до Далматії з кліматом в сій хвили на всякий случай ліпшим (особливо закатарским), ніж вохкий осінній воздух Відня. Відкликане цісарської подорожі до Далматії наступило певно з інших причин, — найпевніше з причин політичних.

До сих політичних причин належить теперішній національно-політичний рух між Хорватами, котрий стремить до з'єдинення з Хорватією не лиш Далматії, але також Босни і Герцоговини. Виразом сего іредентистичного стремління Хорватів була завішена правительством ухвала міської ради в Загребі, жадаюча отверто прилучення сих країв до Хорватії. Правительством мусіло боїти ся, що в часі побуту цісря в Далматії відбудуть ся голосні маніфестації прихильників злуки з Хорватією, а навіть, що вибухнуть нові конфлікти між Італійцями а Хорватами.

Се були би внутрішні політичні причини відкликання подорожі цісря до Далматії. Але були еще важніші згляди вишньої політики. Намір цісря відвідати Босни і Герцоговини мав викликати невдоволене на кількох дворах європейських, а великий неспокой в Римі і Петербурзі, де по мисли поставлені берлінського договору Босну і Герцоговину все еще уважали за краї адміністровані Австро-Угорщиною, а не за прилучені вже до монархії дефінітивно. Також султана мала сильно вразити вість, що цісар Австро-Угорщини наміряє їхати до сих країв в характері їх володаря. І над Босфором дурять ся еще фікцією, що Босна і Герцоговина належить еще до Туреччини.

Справа ясна, в хоробу ніхто в Австрії не увірив. Супротив скептицизму, з яким відразу прийнято півофіціальні вісті про причину залишеня цісарської подорожі до Далматії, австрійське бюро кореспонденційне оголосило слідуочу заяву: „Супротив ріжних коментарів, які появили ся в краєвих і заграничних дзєвниках з причини відкликаня участі цісря в далматинських маневрах і супротив тенденції приписуваня сего зглядам політичної натури, треба ствердити, що всі ті відомости оперті на пустих комбінаціях і не мають ніякої фактичної основи. Одиноким мотивом відкликаня в слідній хвилі є стан здоровля цісря. З причини нежиту цісар мусить шанувати ся і лікарі порадили йому, щоби не наражав ся на невидгоди такої подорожі. Впрочім уложена в своїм часі програма лише ся у всіх точках незмінною. Цісаря буде заступати архикнязь Франц Фердинанд, котрий в імені цісря прийме також депутації предвиджені в першій програмі“.

Се „спростоване“ рішучо не усуне противних здогадів.

Ріжні політичні причини грали в сій справі цілком певно велику ролю. Котрі з них були рішаючими, покаже найближшій хід справ, може навіть еунунціяції заступника цісря в сій подорожі.

3 Росії.

Погром в Седльці.

В суботу, дня 8. с. м. розпочав ся в Седльці погром, котрий грозою і жорстокістю перевищав о много білостоцький погром. Отсим подаємо наспівші про сей погром вісті.

Дня 8. с. м. — як доносить „Berl. Lok. Anzeiger“ застрілено в Седльці двох жовнів, що пильнували монополевого склепу з горівкою. (Інші часописи подають, що лише стрілено до них). Зараз численні патрулі піхоти окружили дома, з котрих упали стріли, і стали до тих домів стріляти. Рівночасно урльоповані жовніри лівавського полку (після інших вістей ватаги чорносотенців), котрі брали участь в карних експедиціях, кинули ся на жидівські склепи і стали їх рабувати та руйнувати. Купці пробували зразу боронити ся революверними стрілами, а тоді жовніри виправили загальний погром Жидів. Стріляли до кожного прохожого, до кожного, хто лиш показав ся в вікні. Серед того в шести місцях в місті вибух огонь. Зелізничний дворець відтято від міста військовим кордоном. Нікого не впускано до міста, ані не пускано з міста. З під Варшави післано до Седльця полк піхоти і артилерію.

В неділю тривав погром дальше. „Voss. Ztg.“ доносить, що сей погром був заздалегідь приготулений. Ватаги чужих людей, що подавали себе за урльопників, брали участь в мордах і рабунках разом з жовнірами. Жертв погрому числять уже на сотки. Велике число домів горить, а ніхто не ратує. А пої при те все відбувають ся рівночасно масові арештованя.

В понеділок (10. с. м.) устало о 8. год. рано перед домою поліцмаистра 4 армат і до год. 10. рано дано з них 12 стрілів. В цілмі місті страшна руїна. Так пр. в чотирох уліцях начислено 150 жидівських склепів і кілька християнських цілковито знищених. Жовніри продають зрабовані товари за півдармо. Число убитих Жидів оцінюють на 100, число ранних є далеко більше. В часі погрому в християнських мешканях вивішувано в вікнах образи сьвятых. Але що найстрашніше, то се, що військовий командант заледив кількох християн випустив з міста, а Жидів строго заборонив випускати. Арештовано понад 1000 осіб; багато арештованих жовніри в страшний спосіб побили. „Berl. Lok. Anz.“ подає, що сей погром виправили жовніри з міста.

Мешканцям міста внаслідок страшної руїни забракло живности. Горожани вислали до генерал-губернатора депутацію, та сей не прийняв її і заявив їй через директора своєї канцелярії, що місто мусить видати військовим властям виновників замаху на жовніврів,

в противнім разі він велить збмбардувати ціле місто. Можна собі уявити тривогу мешканців, тим більше, що виновників замаху не є нікому знати.

Останні телеграми приносять страшний вісти. Більше, як 500 осіб убито. Артилерія зруйнувала цілком три уліц, а всі жидівські склепи в цілмі місті знищені. Кордон військовий окружив ціле місто і не пускає з міста ані одного Жида. Польські і жидівські революціоністи ставляли завзятий опір на війни мусіли улячи. Військо допускало ся неморальних звівств: Жидів тортуровано, нікчемно очичи, палено живцем, Жидівкам відтинано пупиці з персегнями і т. н. Деякі телеграми доносять, що погром дальше лютує.

А вже найдивніші вісті приходять з Петербурга. Вони селдські події представляють яко повстане. Так прим. одна телеграма звучить: Петербург, 10. вересня с. р. Повстане в Седльці триває дальше. Артилерія стріляє по уліцях, інтелігенція уляка. В вазиці знаходиться ся багато ранених. Губернатор жадає видачі Жидів, котрі належать до Бунду. Сі бундівці мають бути суджені воєнним судом. Військо урядило серед повстанців різно“.

Всі сі вісті, які ми повисше подали, є неповні хоч би тому, що всяка комунікація а також телеграфічна полученя з містом є перервані. Можна майже на певно надіяти ся, що слідуочі дні принесуть з собою страшні вісті про варварства салдатів та чорносотенців і про наслідки погрому.

Телеграми.

Петербург. Пропозиція знесення спеціальної охорони в Петербурзі і Москві, зроблена Століпіним, стріла ся з опором в двірських кругах. На провінції за удержанем звичайних і надзвичайних охорон стоять місцеві, адміністраційні власті, котрі на всякі запити в сій справі відповідають, що військовий стан є конечний до успішної борби з революцією.

Петербург. Крім апажаєних земель, відступлених селянському банкові до розпродажі між селян, має бути віддано тому-ж банкові на ту саму ціль 4 мільони десятин скарбової землі. В міністерстві фінансів приготувають ся поспішно до оживлення діяльності селянського банку. Сі приготування мають на цілі: 1) зменшене процентової норми за селянської банкової позички, 2) перетрації з англійськими капіталістами в справі улькованя 6-процентових облігацій селянського банку, 3) організоване купна сих облігацій в як найліпшій скількості емеритальними касами, і 4) поручене банкові реалізації видаваних банком паперів, щоби в той спосіб зробити легочу тим, що купують землю.

Петербург. Правительствена підозва Століпінна скріпила єго становище і збільши-

Проф. Фридрих Паульзен.

Політика і етика.

(З німецького перевів: Д-р Іван Копач).

(Конець.)

З другого боку є також однак і перецінене сили; єго висловлюють у формулі: Сила йде перед правом. І що до того, то треба знов різко зазначити, що ламене формального права є все і всюди великим нещастем. Кожда революція, чи вона йде з гори чи з долини, є все для народу грізною й небезпечною кризою. За нею йде все зараз величезне потрясенє в сфері правних почувань серед даного народу; вона веде легко до стану беззастанної внутрішньої війни, в котрій народ нищить зовсім свої сили!). Історія учить недовозначно: Народи з міцним почутєм права, т. з. з сильним пошанованєм обовязуючого права є найбільш спосібними до життя; самообмеженє сили, впливаюче з пошанованя права, є найпевнішою пробою політичної зрілості і сили волі.²⁾

¹⁾ Наглядний доказ правди сего висказу має кожний з нас перед живими очима на теперішній революційний російський!

²⁾ Ми знаємо як найлучше з історичного досвіду, зробленого нашими найближчими сусідами. „Polska niezgoda stoi“ і „W Polsce jak kto chce“ — то старенькі приповідки, далеко старші як навіть перший розбір Польщі в р. 1772. А чи думаєте, що темне, мовчав, „хлібський муром обведене“, Московське царство завдячувало в XVII. в. чому иншому свою перевагу над — сто-

Римляни мали те пошанованє; їх острах перед правом і традицією, їх привязанє до старих правних формул, їх острожність, з якою в праві приватнім підсували новий змісл старим формулам, а в праві державнім таксамо підтягали нові факти під старі імена і форми — се все може декому здавати ся педантерією і майже забобоном; а прецінь се була правдива мудрість, котру вони собі щораз більше усвідомлювали в противність до міцних на язык Греків, що беззастанно все і все на ново будували державу і закони від початку³⁾. Ту саму здорову мішанину постійности й еластичности показує нині держава і право Англичан; і цікаво, що й ту видко є побідну силу — між тим як романські народи хоруять на абсолютизм і революціонізм, мовби на яку хронічну недугу.

Отже рішене було би так: Держати ся обовязуючого права, єго задачію є обмежуванє самоволі міцніших; але заразом мати отверті очі на фактичні відносини сил і потреби суспільности і відповідно до того рішучо достроювати закони; а в найостаточнішій разі, але лише найостаточ-

сунково високо, „по європейськи“ мовляв, осьвіченою — Українською Гетьманщиною, як не тому, що в Москві був — хоч і абсолютист, хоч і варварський, хоч і жорстокий Іван Грозний!) та все таки — лад, а в Гетьманщині на перегони широка козацька „воля“, а рашке самоволя, таки рідна сестричка польського „niezgoda“? Се варто-б мабуть також затямити собі!

³⁾ Проф. Паульзен має ту на гадці ріжні державні теорії грецьких мислителів. Найстаріш, вповні заховані, то два найбільші Платонові діялогі: „Держава“ (10 книг) і „Закони“ (12 книг) та Ксенофонтів політичний роман п. з. „Вихованє Кира“.

нійшій т. з. в случаю абсолютної конечної потреби поступати навіть проти формального права відповідно до засади: *salus populi suprema lex*.

Се, як бачимо, не є мертва формулка, котра би механічно вязала діяльність і суд політика. Ту лише ся ще широке поле для суб'єктивного осуду і особистого рішення. Се-ж і є власне даром великого політика, що він вищим прочутєм находити вузлу ниточки того, що в даній хвилі відповідне і конечне, і йде своєю дорогою мимо всяких спокус з того, і мимо всяких протестів з тамтого боку.

Консеквентному формалістові в обсягу права таке рішене, очевидно, не буде подобати ся. І так само консеквентному формалістові в обсягу моралі не буде подобати ся, коли я додаю: що в політиці ніколи не буде можливо своє поступоване уладити після моральних правил, як се діє ся в життю приватнім, в нутрі родини або серед заприяженного кружка людей. Хто веде борбу, той не може бути любезним, милим, довірчивим, щирим і отвергим. Можна жадати: борби не повинно бути; але коли борба вже є, — а, як здає ся, вона мабуть невідлучно звязана з людською натурою, а іменю з публічним життям — то не можна-ж їй ніяк відобрати єї природного характеру. Отже де є борба, там не може бути отвертості і щирості, отвертість і щирість є можливі лише там, де є відношенє повного довіря. В борбах політичного життя, буде все обовязувати правило гри і торгівлі: кожний дбає про себе, щоби свою справу виграв. В тій цілі він викор-

стовує слабї сторони противника, а закриває знов свої, скільки лиш може, до того шукає союзників, не розглядаючи дуже їх моральної людської вартости — при чім політичне противникови свободу робити так само. Се все є неминуче; прецінь навіть сам Христос у своїй борбі з фарисеями і книжниками не дивив ся на те, що в їх єстві було релативно оправдане, лиш безпощадно відкидав тільки їх відворотну сторону.

З другого боку, що правда, і ту є левана границя, поза котрою те, що неминуче, переходить в недоволєну сферу, в котрій конечні середники борби стають низькими штучками і підлыми затіями. Але тої границі не можна означити мертвою формулою; єї можна найти лиш моральним почутєм і то для кожного поодинокого случаю окремо; ту супроти одного може бути чого можливе або дозволєне те, що проти другого було би вже нечистою справою. Ту можна поставити тільки загальний принцип: Говори і поступай так, щобиш виправд єсвуйогоу вже розпаду не закривав, але щобиш єго також своєвільно й не побиляв; противно ділай все в наурям і приверненя згоди й довіря. Ти не можеш все бути отвергим, але не допускай ся ніколи політичного затрюваня води.

Се відносить ся передовсім до того, хто має по своїй стороні власть; слабшому скорше можна простити хитрість і лож, сеж єго одинокє оружє. Потивно посіданє власті зобовязує до правди. Нич більше не підколує моральности публічного життя, як, коли державна власть і заступаюче єї правительство допускає ся ложі і фалшу. Удержуване репильок, щоби фалшувати публічну опінію, перелалуванє листів, удержуванє шпі-

ла его популярність у висших кругах. Хвалить его рішучість і уміння годити лібералізм з силою і повагою влади. По останнім замаху прем'єр рішии без милосердя змстити і збути все, що було стрімким до революціонізованню мас і що буде грозити публічному безчестю. В своїх обіймах до губернаторів прем'єр звертає головну увагу на непохитність адміністраційних властей.

Петербург. Професора новоросійського університету Шенкина і харківського університету Гродескула усунуто з займаних становищ.

Кронштадт. Позавчера розпочався процес проти збунтованих моряків. Число обжалованих виноситься понад 800 людей. Між цивільними обжалованими знаходиться і бувший посол Онінко. Записано 230 свідків. Серед обжалованих є також учасники першого бунту, котрих в марці с. р. увільнено, а тепер знов обжаловано о замордованні 3 офіцерів. Говорять, що Онінко в перебранню моряка проголосував бесіди, заохочуючи військо до бунту. Онінко належить до тої партії обжалованих, котрі не є так сильно підозрілі, як інші.

Одеса. Воєнний суд засудив на смерть Акерманову за замах на поліційного офіцера Полташенка.

Рига. Полеві суд засудив позавчера на смерть через повішення двох мужчин, котрі брали участь в нападі на книгарню Сімана.

Мітава. Воєнний суд сказав 8 обжалованих з причини тамтогорічного повстання на смєть, а 14 на примусові роботи.

Варшава. Позавчера кинено в Жирардові дві бомби. Одна експлодувала на ринку, друга в фабричній будинку. Ранено 9 поліційних урядників. Військо дало салюту, причім убито і ранено 40 осіб.

Петербург. З стрільничої офіцерської школи в Оранієнбургу під Петербургом украдено картачівку разом з великою кількістю ладунків.

Сосновець. В Бендзині убито вистрілами з револьверу підполіцера жандармерії. Два стрільця утекли.

Лондон. В місцевості Николаевську на Кавказі вибухло грізне повстання. Революційністи увільнили усіх арештованих. Установлено барикади, на котрих вела ся боротьба з козаками. Кількасот осіб убито.

Берлін. „Magd. Ztg.“ доносить з Кронштадту, що там викрито новий заговор серед моряків. Сей заговор в цілі увільнення арештованих товаришів з'організували моряки, котрі 27. с. м. мали перейти до резерву.

Берлін. З Севастополя доносять, що там застрілено шефа жандармерії Робетта. Виповник утік.

Петербург. В Петропавлівській кріпості застрілили жовніри переступивши Теменову тому, що хотіла через вікно подати другій товаришці цукор.

Рига. Недалеко німецького театру незнамі люди стріляли до поліції. Сей відповів на огонь і ранив 5 осіб. Заряджено численні арештовані.

Київ. Около 14 озброєних а замаскованих людей напало на дисконтний банк в Білоцеркві і обсадили всі входи. Перестрашений персонал банку поводить ся зовсім пасивно. Напасники обрабували всі каси і забрали 43.500 рублів. Аж коли останній рабівник вийшов з банку, пустили ся за ними в погоню. Утікаючи бандіти застрілили одного з доганяючих їх поліційнтів. Один з винуватців Лівімон, котрого вже мали спіймати, застрілив ся. На улиці найдено 2.400 рублів. Арештовано 2 особи, вони в слідстві признали ся до участі в грабежі. Обоє їх на приказ генерал-губернатора поставлено перед полемий суд.

Кострома. Трох незнамих озброєних людей напало на касієра золотової фаб-

рики, котрий мів 12.000 рублів для виплати робітників, зрабували ті гроші і утекли до ліса.

Харків. Сім озброєних людей обрабували заряд жмиевського повіта. Бувшого посла до державної думи, Іваницького, приєвлено опустити границі харківської губернії.

Петербург. Століпін дозволив сторонництву кадетів відбутися конгрес в Петербурзі під усім, що вперед буде раді міністрів предложена програма конгресу.

ТЕЛЕГРАМИ.

Справа виборчої реформи.

Відень. Комісія для реформи виборчої збирає ся нині. На порядку деннім є kwestія розділу мандатів для Чехії і Моравії. Однак з огляду на то, що послы з тих країв не предлагали еше правительству своїх пропозицій, розправа над сею kwestією буде відложена, а комісія приступить до обрання над § 7. Сей параграф обговорює систему виборів, імено: загальне, рівне, тайне і безпосереднє право голосування. Для того при тій нагоді консерватисти видвинуть внесення на заведення плюральної системи, а то в тім напрямі, щоб властители більших посіластей, ели ведуть самостійну господарку, дістали другий голос. „N. fr. Presse“ запевняє, що за внесенням тим заявляють ся обі групи консервативні т. є. центрум і польське коло, але більшість комісії се внесення рішучо відкине. На всякий випадок дискусія буде довга і продовжиться ся правдоподібно до часу, аким зійде ся повна палата на засіданні.

В § 7. находит ся також справа оселення. Власне християнсько-католицька партія (антисеміти) домагає ся довшого часу оселення, чим правительством пропонує. Досі однак се внесення не має найменших виглядів на прийняття.

Засідання комісії для реформи виборчої будуть відбуватися ся п'ять разів тижнево.

Відень. Німецькі послы з Моравії мали вчора нараду в справі поділу округів виборчих для Моравії.

Скликання парламенту.

Відень. Найближше засідання палати послів скликане на 18. с. м. на 11. год. перед пол. Порядок денний сего засідання такий: 1) справозданне антикарської комісії про закон в справі урегулювання відносин в антикарстві; 2) справозданне бюджетової комісії про внесення послів: Померра Пантучка, Гайлінгера і тов. в справі законного урегулювання становища і поборів канцелярийних помічників та помічників робітників, справозданне промислової комісії в справі закона проти піяніства.

Відень. Голова польського кола Абрагамович, конференція вчора по полудни з президентом міністрів бар. Беком. Польські члени комісії для виборчої реформи мали нараду під проводом Абрагамовича в справі плюральної системи голосування.

Ролн. Когт. довідує ся від впливового польського політика, що на конференції між президентом міністрів Беком а головою польського кола Абрагамовичем обговорювано справу скликання галицького союму. Зі сторони правительства запевнено, що галицька сесія буде так довга, аби відповідно до приписів регуляції, можна було полагати бюджет, і не буде скорочена мимо нагалих справ посольської палати.

Чехи і Угри.

Берлін. „Tägl. Rundschau“ помістила розмову одного з своїх редакторів з приватним секретарем угорського прем'єра д-ра Векерля. Заявив він, що акція зближення між Чехами а Уграми не є зовсім офіційною;

на всі способи уживав адміністрації, а навіть судівництва, для поборова противників, і то навіть з гори приймаючи й можливість викликания війни домової: та сі річі може можна би ще виправдати примусовим положенням, в яким він находив ся з огляду на зовнішню політику. Але він ще й пізніше, коли зовнішнє положення держави не вимагало вже зовсім уживання таких середників, уживав безпардонно цілого свого величезного авторитету, щоб запрячи законодавство в службу боротьби проти его кожодчасних противників. По законах, що мали покортити католицький клер, прийшов закон про соціалізм, котрий піддавав соціальних демократів під тайну опіку поліції.

В Споминах (I, 52) стоїть цікавий висказ Бісмарка до р. 1848: він жалув, що Врангел перед вмащерованню війська до Берліна в листопаді того року спонукав попередню добровільне уступлене горожанської міліції. „Я уважав се політичною похибкою. Коли би прийшло було хоч би до найменшої боротьби, тоді Берлін був би був зайнятий не через каїтупіліцію, лиш насилом, а тоді політичне положення правительства було би було зовсім інше“. То побожне бажання, що треба було довести до проливу крови на улицах міста кадан поліційна політичного становища правительства, певно не разило би у Маківеля або в устах партійника першого або третього Наполеона або в устах претендентів до влади в Ізраїлі або на Гаїті. Але що Бісмарк не лише мав такий погляд яко політичний загорілець в прастрасних заноруженнях 1848. року, тільки уважав надто відповідним той погляд публічно висказати по тридцятьлітнім веденню справ найміщніше утрутованої монархії в Європі в ролі прем'єра — через що тому самому висказови падав до певної границі характер політичної засади — се на кождий случай факт динний і прикрий.

ведуть її зовсім приватно несупокійні і амбітні політики. Партія незалежності не має з тим нічого спільного.

Відень. Виконуючий комітет староческої партії скликав на неділю збори, на котрих будуть вести нараду в справі концентрації чеських сторонництв, над виборчою реформою і над справою союзу Чехів з Уграми.

Переговори з Сербією.

Відень. Ходить поголоска, що нині наспіла від сербського правительства відповідь на ноту австро-угорського правительства. Незабаром розпочнуться торговельні переговори з Сербією.

Кольоніальні скандали в Німеччині.

Берлін. „Reichsanzeiger“ оголосив вчора заповіджене вже уступлене кн. Гогенляйнгоу зі становища начальника кольоніального і іменоване на его місце головного директора торговельно-промислового банку Дербурга.

Революція на Кубі.

Гавана. 9. вересня повстанці перетяли телеграфічний дріт на схід від Пінарйосу. Правительство побоює ся нападу на місто. Знаходить ся там залага з 1000 людей, а повстанців числять більше ніж 3000 добре уоружених їздців. Повстанці висадили вже у воздух залізничні мости.

Реформи в Персії.

Тегеран. Шах підписав розпорядження про реформи і засудив будущого великого везира на прогнанні.

НОВИНКИ.

— В справі доповідючих виборів посла з Бродів-Золочева доносять нам з Золочева: На жадане центрального комітету уступив п. Гольд від кандидатури, щоб не було розбиття голосів, на річ п. Колішера. Дня 10. с. м. промовляв п. Штанд в повній сали мійській, коли хтось, мабуть з намови польської народо-вої організації, кинув чотири рази жабки до вікна і вибив шибі. Гук був сильний і викликав паніку, та тільки такт аранжерів успокійв зібраних, так що не було нещастя. Вчора говорив п. Колішер.

— Подка. Сим складаю прилюдно широко-сердечну подяку Хв. Тов. „Дністер“ у Львові за винагороду в сумі 20 К, яку уділило нам за успішну поміч при зльокалізованню огню в Краківці дня 23. серпня. Своєю подяку кінчу покликом: „Родимці! обезпечуйте лиш в тов. „Дністер“ у Львові!“ Ніяке инше товариство не спійнить з так скорою помічю для погоріших, як товариство „Дністер“; тому хай кожде число в селі буде обезпечене лиш в тов. „Дністер“. — Глиниці, 10. вересня 1906. *Петро Ханас*, начальник селянської сторожи огневої в Глиничах.

— Військовий поєдинок, про котрий ми вже згадували, відбув ся між 26-тичним урядником скарбової дирекції у Львові, Дз., резервовим офіцером артилерії, а поручником артилерії Загурским. Поєдинок відбув ся в понеділок рано на пістолеті. Дз. одержав кулю повисше серця; пробитий наскрізь упав на місце. Непритомного відвезли асистуючі поєдинкові військові лікарі до загальної шпиталю, де віддали его в руки дижурних лікарів. Рана нещасного поєдинковича тяжка, але по думці лікарів, не грозить смертю. Причиною поєдинку мала бути якась сплетня, пущена тому ще півтора року. Дз. будучи резервовим офіцером „мусів“ поєдинкувати ся.

— 3 „Народної Торговлі“. Маємо честь подати до відомості П. Т. Гостий, що ціни сьвітла з днем 10. вересня 1906 підвисли ся при I-а о корон 12, при II-а о корон 8 на 100 кильо так, що тепер буде коштувати I-а корон 184, а II-а корон 164. Олус 10 проц. для П. Т. Брацтва церковних остає. — *Дирекція.*

— Товариство в цілі заведення системи домових щадничих кас. Під такою назвою засновало ся недавно у Відні товариство, що взяло собі за задачу введення в жите випробованого в північній Америці і по деяких краях Європи, системи домових кас ощадності. Сей система полягає на тім, що щадничі товариства видають своїм членам разом з вкладковими книжочками пушки, від котрих ключ остає в касі. Коли в пушці знайде ся значніша квота, приходить дотичний член з нею до щадничі, де пушку отворюють і готівку дописують до капіталу, а замкнену порожню пушку звертають властители до дальшого ужитку. Сама система дуже гарна і як недавно доносили часописи, мала бути заведена при галицькій касі ощадності у Львові і в Перемишлі, а дуже вказаним було-б, щоб і наші кредитові і щадничі товариства її прийняли. Та ходять нам тут о щиншого. Імено повисше віденське товариство прийняло на себе заступництво продажи пушок, вироблюваних у фірми Христоф Клетер у Відні. Щоби ширити ідею заведення системи домових кас ощадності, а при тім звернути увагу на згадану фірму, висилає се товариство по всіх кредитово-щадничих товариствах в Галичині, отже мабуть і руских не схоче поминути, свої проспекти разом з відозвами, друкованими виключно в польській та німецькій мові, забуваючи зовсім, що в Галичині є побіч польських та жидівських чимале число руских фінансових інституцій, котрі також схотять завести у себе систему домових щадничих кас, та певно будуть уживати до сего пушок виробу повисше названої віденської фірми. Тому звертаємо заздалегідь бачність наших фінансових інституцій на се нове нехтоване нашої мови чужинцями з заливом, щоб по одержанню проспектів чи відозв від згаданого товариства в ненашій мо-

ві, звертали їх з жаданем уважливості нашої мови. — *Н. Н.*

— Фреквенція в міських школах у Львові. До міських шкіл у Львові, народних і вивідових, записало ся в новім шкільнім році 7980 хлопців, або о 1 менше як в році попереднім, і 9454 дівчат, т. є. о 478 більше як торік. Мужеских клас є 161, женеских 193 (о 9 більше як торік). Взагалі учащає до міських шкіл 17.434 дівчоти, а наука відбуває ся в 354 класах, що належать до 39 шкіл.

— Оповіднене о предкладанню властям податковим виказів до ужитку при вимірюванню податку особисто-доходового на рік 1907. По мисли постанов § 200 закона з дня 25. жовтня 1896. В. з. д. ч. 220 о безпосередних податках особистих мають що року предкладати нисше згадані особи до ужитку при вимірі податку особисто-доходового слідуючі викази а то: 1. Властители домів замешкані а взгядно їх повновласники — виказ всіх мешканців дому; 2. особи підпідмаючі помешкане — виказ підпідмаючих; 3. голова кожної родини має предложити — виказ всіх осіб належачих до господарства домового, котрі мають власний дохід. Взимає ся проте всі викази згадані особи, щоб викази викази означені в цілі виміру податку особисто-доход. на р. 1907. предложили і визначає ся до того речинець до 15. листопада 1906 р. Викази тоті мають бути зладжені на приписаних до того друках, котрі дотичним сторонам на їх жадане власті податкові безплатно видавати будуть. Викази під 2 і 3 становити мають при будинках винаймлених прилогу до виказу під 1 а властители домів мають їх предложити разом з виказом 1 сій власті податковій, в котрій крузі лежить дотичний дім. З якого дня стан мешканців має бути в тих трьох виказах представлений назначати поодинокі власті податкові I-ої інстанції. Які заяви обнимати має кождий виказ указують заголовки дотичних друків. Ближчі пояснення в тім згяді суть поміщені в згаданім на початку приписі закона і в артикулі 39 розпорядження виконавчого з дня 24 цвітня 1897 В. з. д. ч. 108. Що до наслідків непередложення виказів, або предложення заяв неправдивих відсилає ся до постанов § 247 згаданого на початку закона. — Львів, дня 29 серпня 1906. Ц. к. краєва Дирекція скарбу. — *Зубрицкий.*

— З'їзд славянських журналістів відбув ся сими днями в Угорській Градиці при участі кількадесяти осіб. Вже з нагоди подібних з'їздів з попередних літ зазначили ми, що уважаємо змагання деяких честилибних людей до спокули всіх славянських журналістів в цілі оборони якихсь „спільних“ славянських інтересів пустою роботою, лишеною реальних основ, а обчисленою хіба на скриплене паноросійських впливів, під якими на ділі укриває ся т. зв. панславизм. Які „спільні славянські інтереси“ можуть лучити руских журналістів приміром з польським, що боронять в своїх органах систему нищення руского народу в Галичині? Чи може заїмпоунє нам славянськість Чехів, котрі майже без виімки кланяють ся славянському царському кнутови, що держить в духовій неволи 30-мільоновий український народ? Впрочім для ідейного славянського журналіста прямо соромно стикати ся на з'їзді з такими ренегатами, як Марков, Вергун, Щавінський і иншими, що репрезентуючи „галицьких руських“, надають цілій тій шопці виразний московфільський характер.

— Російські апанажеві добра. Доходи з російських апанажевих дібр призначені на удержанне членів царської родини, зростаючи поступенно, дійшли в 1896. р. до 20 мільонів. По потрученню всіх видатків і відлісненні в хосен кожного члена царської родини припало в 1810. р. 385.000 рублів на п'ять членів, т. є. по 77.000 рублів, в 1840 р., 1.413.000 рублів на 16 членів, т. є. по 88.312 рублів, в 1860 р. 3.324.000 рублів на 23 членів, т. є. по 143.521 рублів, в 1880 р. 5.887.000 рублів на 35 членів, т. є. по 139.628 рублів і в 1896 р. 5.161.000 рублів на 46 членів, т. є. по 112.195 рублів.

— Аграрні заворушення й голод в Росії. Аграрний рух охопив тепер цілу полосу чорноземну (у внутрішній Росії і на Україні), крім того Поволжє, промисловий округ північної Росії (Володимир, Ярославск, Нижній Новгород), північний схід (Казань і Вятка), а з другого боку північний схід від Москви (Твер), західні губернії, заселені Білоросами (Мінськ, Вітебськ і Могилів), Поділе, Крим і Кавказ! Сі рухи стають далеко енергичніші як перше. Панські двори йдуть з димом, стражників селяни проганяють, а дуже часто входять в конфлікти з військом, особливо при арештованню бунтів послів, як отсе стало ся в Басарабії, де населене відбило всіх трох б. послів, яких мали арештувати на приказ губернатора. Що більше, селяни витанють козаків салвами, а дуже часто попадають правительственні органи на склади оружя по селах. Дідичі ховають ся всюди за „штими“. В деяких околицях як в саратовській губернії поперемиювались двори у фортеці, дідичі без військової асистенції не показують ся на сьвіт Божий. Ставропільщина військом прямо залита і виглядає немов оден табір. Аграрний рух починає звертати ся також і проти селян-дуків. Їх маєтки йдуть також з димом. Буває таке, що цілі села ділять ся на два табори, які ведуть із собою завзяті бої. Знов-ж декуди позабарили в свої руки власть селянські організації і члени селянських комітетів. Селяни поступають так, що беруть ся увільнювати в'язнів із тюрем; ось в Кампешині (губ. Саратов) напала товпа на тюрем, розбила двері і визволила 51 в'язнів, арештованих головню за участь в аграрних розрухах. Причина до розрухів не швидко переведе ся, коли 33 губернії є навічених недо-родом, який веде за собою голод. На заку

пно насіння й хліба голодуючим губерніях треба — після обчислень останнього земського конгресу у Москві — 150 мільйонів рублів, а на те ж жертвувало правительством ледо 100 тисячів рублів. Крім того має ще заповомогова організація із давного 250 тисяч рублів, а 300 тисяч надієть ся добути із складок, але те все хіба зовсім не покріє запотребованя. А голод вже таки й є. Ось із губернії уфської наспіла вістка, що там голодує 1,200.000 осіб! Через се й стає зрозуміла незвичайна „печальність“ уряду про селян. Ось він задумує обнизити стопу процентову пожочок в крестянським банку та підняти його акції. До тогож у міністерстві швидко кінчуть постанови про продаж удільних земель селянству. Розумієть ся, що те все аграрної квестії російської не рішає. Ся „милостиня“ бюрократії буде каплею в морі земельного нужди.

— Кілько Росія тратить на поліцію? По обчисленню на рік 1905 удержане поліції в Росії коштувало: а) на городські та окружні поліційні управління 19,224.000 рублів; б) на поліційних стражників 4,394.000 рублів; в) на заважаску поліцію 2,360.000 рублів; г) на урядників 1,750.000 руб. Разом 27,728.000 рублів. По обчисленню на рік 1906. на ту-ж саму потребу призначено вже 48,908.000 рублів, отже більше о 21,180.000 рублів. Крім того в обрахунку на сей рік визначено ще 3,431.076 руб. міністрови внутрішніх справ на „секретні“ видатки. З сих грошей він не мусить нікому давати рахунку, куди їх дівав.

— Поема царя. Леондонський Daily Mail подає переклад поеми, котрої автором має бути сам цар Микола II. Читаємо там такі слова: „Мое щастє зродило ся серед нічної темряви а цвило в сумраках. Радість і вітхи далекі від мене; блукаю ся втомлений серед вечірних зір. В неладі і неспокою кружать мої думки; плывуть і заносять молитву і терплять і жалують ся і не знаходять на землі ані спокою ані опори“...

— Житє царя. Петербурскі часописи доносять дуже цікаві вістки, як жив цар серед теперішнього заколоту та неспокою. Житє його хоч не представляє ніякої вартості для підданих, бережуть дуже пильно та старанно. Сам цар так дуже боїть ся о своє житє, що навіть в часі, коли розмовляє з визначними російськими урядниками та певними слугами кнута, має під мундуром сталевий панцир. Проходжує ся цар на великій леваді в ліску, та на леваді нема ні одної деревини або корча так, що ніхто не може приблизити ся незаметно. Цілої левади береже кордон вояків а всі мають приказ стріляти сейчас кожного, хто посмієв би ввійти на леваду. Царця післала свою повірницю до царя з дуже важною справою; однак ледви она прийшла на леваду, застрілили її вояки.

— Нова бесіда Вільгельма II. Німецький цїсар звівний з того, що при найменшій нагоді любить виголошувати публично бесіди. Оноді загостив Вільгельм II. до Вроцлава і на банкеті, виданім для представників провінції Шлеску, говорив між иншим так: „Із скарбниці споминів і золоті вїрності хочемо вибити нову присягу, що відтепер при ужитю всяких духових і фізичних сил посьвятимо ся лише одній задачі, щоби наш край ступав дорогою поступу, і будемо для нашого народу працювати, кожний в своїм званю рівно, чи високій, чи низькій, в звязи всіх віроісповідань. До живучого належить свѣт! Песимістів не стерплю, а хто до праці не надаєть, нехай усуне ся; як хоче, нехай пошукає собі иншого, ліпшого краю. Але надієть ся по моїх Шлезанах, що від инішого дня наново сполучать ся в постанові, аби в змаганю до великої ціли йти за приміром князя (Вільгельма II.) в его праці, передовсім в его мировій праці для добра народу“. Слова німецького цїсаря дуже обурили польську пресу, бо річ певна, що Вільгельм II. радив Полякам, замешкующим пруский Шлеск, пошукати собі иншого краю.

— Американська сатира. Стара муха дглядала з материнської печальністю дві донечки, Кляру і Зузанну, що ледви що народили ся. Одного дня Кляра сказала до матери: „Чи можна сісти на тім пукорку, що бачу там, у цукорника?“ — „Але чому ж ні!“ — відповіла муха. Кляра покушала цукорка і погинула на місці; цукорок був затроєний; походив з фабрики цукорничного трусту. — „Ах!“ заводила Зузанна „не забуду ніколи тої страшної науки і буду все стеречи ся перед ласощами“. Будучи мудрою дитиною, сіла на куснику хліба. Ледви его покушала, сконала; хліб був затроєний; то був виріб пекарського трусту. Смерть обох донечок привів маму муху до божествства. З розпуки постановила відобрати собі житє і сіла на папері для мух. Але хотий ссати его богато, осталась здорова, бо папір походив від трусту, що виробляв трійливий папір для мух...

— Огні. У Вікні на Буковині знищив пожар 7. с. м. 49 господарств, між ними й парохіальні будинки. Огонь повстав в горальні з неосторожності робітників.

— Присмаки з комах. Париский Petit Journal запита конгрес французьких гігієністів, що радять тепер в Парижі, чому не їмо слимаків, гусільниць і т. н. ласощів. Учені кажуть, що тіла комах містять в собі багато поживних субстанцій. Звісний астроном Лялянд шов звичайно перед обідом до городу і щоби набрати апетиту, споживав там кілька тузнів свѣжих гусільниць, вибираючи окази найкращіших. На его столі находив ся все замкнений кошик, повний наукув, о котрих астроном говорив, що пригадують ему найніжнійший смак опріхів, а гусільниць — мікдалів. Звісна річ, що мешканці Перу уважають оден рід гусільниць шовківниць найбільшим присмаком. Бразилійські Індіани дуже ласі на гусільниць, що живуть

на листю бамбуса а инші любують ся в мурашках, куклах і т. п. Париский конгрес займав ся свого часу дуже ревню тою справою. Учені згодили ся однодушно, що молоді маєві хрущі є знаменитою поживою, подаючи навіть припис, як приладжувати з них юшку: „Бере ся пів копи хрущів, товче ся їх в мазірі і пересіває ся кризь сито. До легкої юшки додає ся води, до тяжкої оливи. Та юшка належить до найдобріших присмаків“. Дальше радять приладжувати тісточка з мурашок. Треба лише вибирати мурашки червоні, бо ті смачнійші. Оден англійський подорожний приладжує обід, що заслугоє будь-що-будь на увагу. Складав ся він з таких страв: юшка з хрущів, солоні слимаки, червоні мурашки з оливою і оцтом, свєршки смажені на маслі, шершені на молоці, паштетки з гусільниць, тісточка з пчіл на меді.

— Для увязненого Юри Соломійчука зложив в нашій редакції п. Василь Калинин 10 К.

— Царські добра. З вісім мільйонів десятиє (1 десятиєна = 109 гектара) землі, що належать до апанажевих дібр, між ними п'ять мільйонів десятиєна ліса, має бути на основі указу з 29. серпня с. р. 1,800.000 десятиєна проданих селянам. Питанє тепер, кілько лишає ся ще цареві землі? Відповідь на се не така легка, бо цар має в європейській Росії багато дібр, котрих простір дуже трудно обчислити. Ті добра то его приватна власність, бо доходи з апанажевих земель пливають лише в части до царської скарбниці. Крім того належать до царя на Сибірі алтайська копальняна область і в Нерчиньску. Алтайська копальняна область обнимає простір 380,000 квадратних верст або 7,800 географічних квадратних миль, отже десять разів так великий як Швайцарія. Ся область не належить до державних домен (що виносять без апанажевих земель 112.280,000 десятиєна, з котрих 108.024,000 десятиєна вкриті лісом), але творять частину т. зв. кабинетових дібр і є чистою приватною власністю царя. Власністю кабінету стала ся область в половині 18-го століття, за посередництвом Демідова, котрий перший розпочав тут колонізацію і копальняний промисл. Нерчиньскі добра творять осьму частину забайкальської області і обіймають 538,890 квадратних верст. На полудні границі вони з Монголією і займають найбільшу частину трикутника, утвореного між ріками Шилка, Аргун і Амур; лише Кенан в своїм творі про Сибір. Сему авторови завдячуємо також живописний опис Алтайських гір. „Ще ніколи в моїм житю — каже американський подорожний — не бачив я гірської країни, такої гарної як ся, хотий я перейшов здвож і попереку Сієру Неваду, гори в Нікарагуа, на Камчатці і Кавказі. Коли є де на свѣті краще положене село як ся стация, то я обіду землю довкола щоби его віднайти!“ Будь-що-будь цар не є ще такий бідний чоловік, коли він задержує собі ті обі копальняні області, що, поминувши вже їх величину, славлять ся мінеральним багатством. Его предки Петро Великий вдоволяв ся далеко скромнішим добром. Зараз як лише обняв правліне державою, передав свої добра, унасліджені від батька і діда, державі. Для себе задержав лише одну посілість з 800 підданими в новгородській губернії, що уважаєть ся батьківщиною родини Романових.

— Російський мільонер убийником. Про велими сенсаційне і кидające ярке свѣтло на відносини серед вищих кругів російської інтелігенції убийство доносять з Петербурга. Цілий Петербург о нічмі тепер не говорить, як лиш о тім, що давний біржевий посередник а відтак і мільонер Андреев убив свою жінку, а що з сим убийством в'язуть ся ще й деякі побічні, також немало сенсаційні обставини то понятно, що згадане убийство звернуло навіть далеко поза границями Росії на себе увагу. Андреев займав ся торговлею збіжа на великі розміри і звідси его багатство. Его жінка Зенеїда була донькою звісного одеського лихваря Левина. Своєю красою зробила вона перед вісімнадцяти роками таке вражінє на петербургського мільонера, що той зложив для неї в банку 100,000 рублів і взяв єї собі за жінку, але що вона була жидівка, то він жив з нею через 15 літ лиш в цивільнім супружестві, але перед трома роками, коли вона перейшла на православу віру повинчав ся з нею. Так жили вони щасливо, але перед роком з'явив ся злий дух в особі генерала Пістолькорса, того, що продавши перед кількома роками свою жінку за мільон рублів вел. кн. Павлові, зробив собі сумну славу. Хоч 52-літній Андреев досить виразно наказав Пістолькорсові бувати в его домі, то все-таки старав ся сей заходити до дому мільонера, коли его не було дома. Коли пані Андреева вийшла була за границю, здає ся, що до неї прилучив ся був також і Пістолькорс, бо Андреев підозриваючи жінку о то, посварив ся оногді з нею і підчас сварки вхопив за лежачий на столі фінський штилет та вбив его в само серце жінці, котра лише що перед кількома днями вернула була щаслива і весела з заграничі. Убивши жінку, задзвонив на слугу і велів дати знати на поліцію, котра зараз і явила ся, але з огляду на суспільне становище убийника не арештовала, хоч він не хотів нічого зізнавати. Лиш свою тринадцятилітню доньку провів, щоби вона при судовій розправі розповіла всю правду що-до сеї родинної драми. Як щедримі дарунками наділяв Андреев свою жінку, можна пізнати по тім, що пані Андреева день перед її убийством явила ся була на поліції і дала знати, що вона на прохаді в т. зв. літнім городі загубила якусь окрасу з 57 перел вартості 50.000 кор. Коли відтак поліція по її убийто переводила ревізію, знайшла між її річами не менше лиш

десять инших подібних окрас, з котрих жодна мала два рази так велику вартість як то та загублена. — Після инших вістий генерал Пістолькорс просто зробив Андрееву предложение, щоби він розвів ся зі своєю жінкою, а тоді Андреев показав єму двері. Коли же жінка Андреева зажадала минувшої середи від него, щоби він їй виробив паспорт, аби вона могла жити окремо від него, він так розлютив ся, що пробив її. Давна жінка генерала Пістолькорса а тепер жінка наймододного царського вуйка, вел. кн. Павла називає ся з роду Карпович. З причини, що вел. кн. Павло оженив ся з нею, цар заборонив своєму вуйкови жити в Росії і він виїхав за границю. Перед двома роками князь регент баварський надав бувший Карпович, відтак Пістолькорсові а наконєць купленій жінці великого князя російського титул баварської графині Гогенфельзен. Оригінальне се супружество приїхало сими днями на купелі до Кісінген. Чи не оригінальні то відносини серед найвищих кругів російської суспільности: жид лихвар, донька красавиці; біржевий маклер а відтак мільонер, що складає сто тисячів для красавиці; генерал, що продає жінку за мільон, а хотів би набути чужу; жінка красавиці, що переходить з рук до рук, та й друга готова до того а до цілости образу ще й великий князь і вуйко царя — образ як на сцені в театрі!

— Дрібні вісти. Краєва рада шкільна признала безпроцентові позички на будову народних шкіл: громаді Лука в буцацьким окрузі в квоті 3000 К і громаді Годів в долиньським окрузі в квоті 5000 К. — Міністер справедливості переіс державних прокураторів в VII кл. ранги Васлава Черного із Самбора до Стрия і Яна Шерфа із Стрия до Сянока.

Віча і збори:

Дня 20. с. м. відбудуть ся в **Бережанах** в сали „Наді“ довірочні збори всего духовенства з бережанського повіта, на які обовязаний приїхати кожний священик сего повіта. — Комітет.

Дня 9. с. м. відбули ся загальні збори товариства пожежного „Сокола“ в **Слободі золотій** повіту бережанського. Головою товариства вибрано д. Петра Шалайду, дяка з Слободи золоті, а начальником стягу д. Івана Мандзів.

Концерти і видовища:

Дальший репертуар **руського театру** в Бережанах: Сала „Наді“ — початок 8. вечером.

В четвер дия 13. вересня с. р. „Наді“, сцени з життя в 4 діях М. Горького. — В суботу дия 15. вересня с. р. вса ли „Сокола“ Барон циганів оперета в 3 актах Р. Штрауса. Гостинний виступ п-ні Фільомени Лопатинської, співачки львівської опери. — Музика військова 55. п. п. — В неділю дия 16. вересня с. р. пополуно о 3. год. представленє для шкільної молодіжн „Суета“, найновіша комедия в 4 діях Карпенка Карого; вечером о годині 8-мі „Запорожець за Дунаєм“, оперета народна в 3 діях Артемівського і „Вечерниці“, музичний твір Нішиньского.

Читання в **Ріпневі** каменецького повіта уладжує дия 16. с. м. о 7. год. вечер аматорське представленє опери Котярєвського „Наталя Полтавка“. По представленю забава і танці, на котрі П. Т. молодик і старших запрошає ся. — За Виділ: о. М. Кинаш, редактор; І. Миськів, секретар.

З товариств:

Пожарний Сокол в Куляківцях тоїтє коломийського основано як філію львівського „Сокола“. Статута приняло уже ц. к. Намісництво.

Урядові вісти:

Іменовані: д-р К. Потканський звичайним професором всесвітної і австрійської історії в краківським університеті; проф. Вікт. Шмідт з Кракова директором польської гімназії в Тішині; Ант. Мор із Старого Санца дійсним учителем в учительській семінарії в Тішині. — Санітарний асистент д-р Вікт. Врублевський перенесений з Тарнова до Львова. Старший дозорєч будівель, Володислав Столярчик іменованний контролюющим касовим асистентом в XI разі при сїчно-галицьких санітарних управах.

Дирекция почт і телеграфів прислала нам осьє оповіщенє: Почавши від 15 вересня с. р. можуть власники конта і ц. к. Уряд почтової каси шланичч стягати свої претенсії переносєч квоту 1000 К. до осіб замешкалх в межах австрійської держави на дорож почтових припоруєчє, однак під умівм, що квоти стягнені будуть урядом віддаючи переказані прямо на конто даючого припоруєчє. В тій цілі має надаєть ся дозвунти до припоруєчє посвідку зложєня і одержаня (Empfang-Erlagschein) і ширани зазначити, що стягненя квота має бути переказана на конто власника. За стягненє претенсії переносєч квоту 1000 К. побирати ся буде іромі належностє за припоруєчє також належностє 1 кор. 10 с. за перших 1000 кор., а 50 с. за кожних дальших 1000 К., аглижно часть 1000 кор. Належностє тога буде потруєчєна з квоти стягненої від давника. Припоруєчє переносєч квоту 1000 К. можуть містити тільки одну претенсію і переслати урядом віддаючи до иншого уряду, однак тільки в межах австрійської території. Документи на квоту більшю як 1000 К. не будуть в жадній разі доручувані адресатам до дому, лишє повідомляти ся буде адресатів о надісланю такого докумєнту. Коли даючий припоруєчє зазначити, що документ з припоруєчє має бути в разі невиконанєня зверненій або дорученій иншій особі, тогди має Уряд віддавати до того разі примінити, если адресат відмовити прийняти посвідки відобраня; колиж адресат посвідку прийняв, однак припоруєчє протягом одного дня не викупив, аж з уліком того-ж дня. Есєнтудний жаданя адресатів, щоби припоруєчє не було в уряді задержанє в цілі пізнання инкумта, не будуть уміщєні. В прочім припоруєчє на квоту переносєч 1000 К. підлягають загальним приписам та припоруєчє, згідно приписам окремим, додатковим тих припоруєчє, при котрих квоти стягненя від адресата має бути переказана на конто даючого припоруєчє. З ц. к. Дирекция почт і телеграфів. Львів. 30. серпня 1906.

Бібліографія:

Schewtschenkos ausgewählte Gedichte. Aus dem ruthenischen mit Beibehaltung der Versmasses und der Reimer übersetzt und mit nötigen Erklärungen versehen von Sergius Sapozytowski, k. k. Gymnasialdirektor. Zweites Heft. Preis 50 h. Czernowitz, 906. K. k. Universitäts-Buchhandlung H. Pardini (Engels & Suchanek). — Стр. 37—84. Зміст сего зомтє: Кавказ, Гамалія, Тополя, Навишча і шість арійських поезій.

Померли:

— **Марія Ришка**, жена учителя народного в Глинках округа надвірнянського, померла дия 10. вересня с. р. по тяжкій і довготривалій грудній недугі в 41. р. жити. Покійна щира Русинка, приятелька і помічниця селян, вірцева мати, полишила по собі глибокий жал та належну честь і пошану своєї памяти. В. є. п.!

— **Василь Сивак**, доктор прав, судовий ад'юкт в Сторожинці на Буковині, упокоїв ся дия 6. с. м. по тяжкій недугі в цвітї мужеского віку. Покійний, б. ученик рускої гімназії у Львові, визначив ся як незвичайно талановитий правник і ширій руский патріот, будучи членом руско-народних товариств. В. є. п.!

ГОСПОДАРСТВО.

— **Значіне соли** для домових звірят. (З „Економіста“). Сіль в кожній постаті чи то яко сіль камінну (в брилах або муці), чи яко варену (в топках), чи також яко сінь для худоби (опоку) — дуже радо, а навіть лакомо споживають домові звірята. Поживного не є вона в строгім значіню сего слова поживною, а лишє конєчним додатком до поживи. Конєчним додатком називаємо її dlatego, бо є вона складовою частиною звірячої будови, а знаходить ся також у яєчних жовтках і в крові звірят, де має дуже важну задачу до сповнення. Сіль помає до відбудованя ткани і до очищення крові з надміру потасових частин. Крім того сіль подражаєть покармовий провід, спонує до виділюваня більше слини та більше жолудкового соку сильного квасу, що все разом впливає дуже корисно на легше травленє. Значіне соли проте для звірячої будови тіла є дуже велике і тому треба її уважати за конєчний додаток до поживи для домових звірят. Поміляють ся однак ті господарі, що думають, що скількість і якість паші найлегше даєть ся заступати, коли давати худобі багато соли. Бо оскільки сіль подавана звірятам у відповідній, конєчній скількості, є для будови тіла звірячої здорова і конєчна, то з другої сторони сіль подава в надмірі, особливо в той спосіб, що звіря мусить прийняти більше, як в дійсності потребує, може спричинити дуже грізні забурєня в будові звірячої. Сіль є сполукою хлѣору зі содом; оба сі тіла суть в малій скількості потрібні для звірячий; але в більшій скількості, особливо хлѣор, суть трутніною для звірячий, а також і для ростин. Тому то як грудка соли дістане ся до жолудка, заким розпустить ся, викликає запалєне слизових болон. Відпий скількості соли, подавані звіряти неєра довгий час, викликають хронічне сильне затроєне, дуже небезпечне в наслідках і трудне до усунєня. З того виходить, що скількість соли, яку можемо дати звірячий без шкоди, є ограничена, а залежить від рода звірячий, а заразом від поживи, яку звірята їдять. Стверджено приміром, що звірята мисюідні, як пєс і кіт, майже не потребуєть соли, коли противно звірята ростинніди потребуєть її досить багато. Причиною того є головни склад поживи. Пожива звірячий мисюідних має рівномірні скількості солий потасових і хлѣорових, підчас коли в поживі ростинній переважають потасові соли. Отже тут дежить головна потреба впровадженя до тіла звірячий кухонної соли, аби при її розкладі можна ширше вадити з крові надмір потасових соли. З домових звірят найбільше соли потребуєть вівці і кози, менше — коє рогата худоба, еще менше свині, а найменше коні. Коні при живленю вівсом, сіном і січкою можуть доісїм обійти ся без соли, а як не дисають поживи в зерні, то треба їм додати оден до двох деків на день на одну шукку, залежно від зросту і ваги. Тільки при живленю бульбою і січкою треба їм підмішати долаток соли, але не більш як на три дека. Для свиний вистарити, як їм дамо лєнно три до чотирі грамів на сто кілограмів живої ваги; лишє вимково тучним можна додати більше, але найбільше десять грамів на сто кілограмів ваги на день. Рогата худоба потребує соли відповідно до свого зросту і ваги. Найбільше потребує соли молодик (але не телата сучі) і молочни. За домієн вистаряючи скількість приймає ся чотирі до шість грамів на сто кілограмів ваги лєнно; тому то середні давки соли на середню шукку випадають: для молочних корів шість до трох деків, для молодиків оден до двох деків, для робучих волів два до три дека, для бугаїв і волів опасових три до п'яти деків. Для овець і кіз з огляду на малу їх вагу вистарити денно два до шість грамів. Найліпше давати звірятам сіль у металих брилах до лизаня; тоді кожє а инх тучин і тільки лишє, кілько лісно потребує. При тім треба уважати при даваню соли лизати, аби вона овець не стикала ся зі содом, бо вівці можуть научити ся злого звичаю обїдати власну повику, що дуже їм має наслідки. Однак, з огляду на се, що додаток соли має не лишє сповнити своє наставє призначєне, але також має окрасити подавану звірятам поживу, падати їй смаку і заохотити звірята до єї спожитя, треба її проте давати або в дуже дрібнім роздробленю, на прим. змєлену мучку і доклатно з цілою скількостію поживи змішану, або також призначєну скількість соли розлучити у воді і тою водою, так званою рогою, сукку поживу змочити докладно і змішати так, аби і сіль була як найрівномірніше розділена. Однак треба пам'ятати о сьм, що сіль не є поживою, а додатком до не, що датки соли більш над потребує не заступлять ані якості ані скількості поживи, а модати господарєви нанести поважні шкоди. Отже доповненє і зміщенє поживи тільки через докупно поживи, як грису, макухи і т. п., є вказанє, а сіль має бути лишє додатком.

Надіслане.

Конципієнта пошукує зараз адвокат Д-р Партицкий в Станиславові. Обронці карві першество. Зголошення листисьмом. 917 2-8

Спеціаліст в д'яточих недугах

Д-р В. Гукевич

ордн. від 3-5 год. ул. Гродзких ч. 4. І. п. Щіплене віспи щоденно. 837

Емер. ц. н. радник суду

Іван Виханський

отворив

канцелярню адвоката
в Золочеві

(Дім власний при ул. Косцюшка — там, де знаходиться також льокаль тов. кредитового "Народний Дім") 702

Коперничий і Син

Оптики і механіки у Львові площа Галицька ч. 1. протв. Банку Гіпотечного на планітацих площі Галицької поручають

Барометри аеро- іди по 7, 8 і 10 К найкращі по 12, 16, 20 і 24 К. — Львівські пішві по 12, 16, 24 і вжоче. За- разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри, цівери, лупи і всілякі інші прибори оптичні, всілякі направи полагодуємо як як найкраще і найдешевше. 415

Ukrainische Rundschau

виходить у Відні 15-го кожного місяця в об'ємі 40 сторінок вел. вісіма і коштує річно лаше 6 кор. Кождий свідомий і інтелігентний Русин повинен передплачувати сю часопис, що зосереджує інтереси українського народу перед культурним світом. Передплату треба слати на адресу адміністрації: Wien, XVII/3, Frauenfelderstrasse Nr. 2.

Поручає са дешеве і совісне артистично ритовиче заведе

А. Зігмана

у Львові, уліця Сикстуска ч. 14

РОВІТІЯ

металевих і кавчукових штампів.

Монограми, герби і всілякі гравюри — всілякі ритовані і ліній, прасовані бляхи для сторожів і товариств. — Поручає ся яко доставець росій- них руских товариств і Урядів парохійських. 649 11-52

Оповіщене.

Перемишль в серпні 1906.

„РУСКА ШАДНИЦЯ“ в Перемишлі приймає вкладки шадниць щоденно в годинах урядових і опроцентує їх на 4%, починаючи вже від слідуочого дня по дни зложення і процентують ся до послідного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Рускій Шадниці“ можна скласти особисто в касі товариства, почтовими переказами, листами грошевиими, чеками почтової Шадниці, котрі Дирекція шадниць на жадає безплатно достарчає, в філіях банку австро-угорского на рахунок „Рускої Шадниці“ в товариствах: „Взаїмного кредиту Дністер“ у Львові „Краєвий Союз кредитовий“ у Львові і „Банк звязковий“ в Станиславові.

„Руска Шадниця“ уділяє позичок:

- а) гіпотечних, піврічних амортизацій- ними ратами платних на 5%, на про- ляг літ 10—50 після вибору позича- ючого;
- б) на льомбард ефектів на 5½%;
- в) на есконт векслів на 6%, на векслі переказані за 3—6 місяців платні.

Справи позичок полагодуєсь можливо скоро.

Всяких інформацій і друків уділяє канце- лярня „Рускої Шадниці“ ул. Косцюшка, Народ- ний Дім І. поверх, щоденно безкористно в го- динах урядових від 9—1 год. крім неділі і руских свят.

Після ст. 14. устава „Рускої Шадниці“, че- рез ц. к. міністерство справ внутрішніх затвер- дженого, вкладки в товаристві „Руска Шадниця“ в Перемишлі надають ся до льокації капіталів пупілярних, фондацийних і т. п., має отже „Руска Шадниця“ обезпеку пупілярну.

Дирекція „Рускої Шадниці“ в Перемишлі.

Кри. о. І. Стрийський. Д-р Т. Кормош.
А. Ірема.

Тижневе справоздане торговельної пала- ти в Львові за час від 4/9 до 12/9 1906. Валюта коронова. Ціна за 50 кгр. Іосо Львів. Пшениця стара 7-50 до 7-75 а на термін 7-40 до 7-50, Жито старе 5-70 до 5-90 а на термін 5-50 до 5-70, ячмінь броварний 6- до 6-50, а пастівний 5-50 до 5-75, овес оброчний 6-40 до 6-60, гречка — до —, кукуруза готова — до —, а нова — до —, горох до варення 8- до 9-1, пастівний 6- до 6-30, вика 5-65 до 6-1, боб — до —, бобин 5-80 до 5-80, ріпак 13-25 до 13-50, льнянка — до —, насінє льняне 10-50 до 10-75, насінє конопляне 9-25 до 9-50, жміє (за 50 кильо) 133- до 150-, нафта звичайна 16- до 17-, сальфоновна 18- до 20-, коношина червона 45- до 55-, біла 35- до 45-, шведська 50- до 65-, тимо- тна 21- до 25-, Спиритус Іосо за 10.000 літрів 38 80 до 39-20

Курс Львівський

з дня 12 н. ст. вересня 1906.

Акції за штуку без купона.	Плат.	Жал.
Банку гіпот. галиц. по 200 ар. а. в.	572	582
Банку для торговлі і промислу 200 ар.	—	195
Банку кредит. галиц. по 200 ар. а. в.	—	—
Белл. галиц. Кар. Людв. по 200 ар. м. н.	—	—
Белл. Львів. Чернов. Носк по 200 ар.	579	586
Аноти заставні за 100 ар.		
Банку гіпот. галиц. 5% а. в. вкляе. в 10% прем.	111 50	—
Банку гіпот. галиц. 4½% а. в. вкляе. 50 а.	100 30	101
Банку кредит. галиц. 4% а. в. по 200 кор.	9 20	98 90
Кравового 4½% а. в. вкляе. в 51	101	101 70
4½% а. в. вкляе. в 57 а.	98 40	99 10
Товариства кред. 4% (І. емісії)	99 50	—
4½% вкляе. в 41½ а.	99 20	—
4½% вкляе. в 56 а.	98 60	99 30
Обліг за 100 ар.		
Галиц. фонду пропінційного 4½% а. в.	99 50	100 20
Букв. фонду пропінційного 5% а. в.	103 60	—
Комунальн. Банку крав. 5% (ІІ. емі.)	—	—
4½% (ІІІ. емі.)	101	101 70
4½% (ІІІІ. емі.)	93 40	98 90
Повички кравові в 1873 по 6% а. в.	—	—
Повички кравові в 1893 по 4% а. в.	97 80	98 50
Повичка м. Львова 4½% по 200 корон	97 20	97 90
4½% 4-ої емісії	98 30	99
Львові:		
Міста Кракова по 20 ар. (40 к.)	86	94
Монети:		
Дукат цисарський	11 24	11 40
20 франків	19	19 25
100 Рублів срібних	149	151 50
100 Рублів паперових	151	153
100 марок німецьких	117 10	17 60

Студент філософії

гортає лекції в горах. Відомість: Зарадшкова, Валь- дорф п. п. Янів н. Львова. 1-3

Учитель домовий

посоюда- чин чотиродітну практику з добрим свідоче- твом, пошукує ленції на село зерас. Зголошення під „Уч- теа“ готель Кранівський. 914 1-3

Академик

гортає ленції абз якого бюро- вого занятя. Ласкаві зголоше- ня ул. Колоніатя ч. 1, ІІ. пов. І сходи. Іс. Гр. 925 1-2

Правник

ІІ. р. виразний ін- структор гортає лекції. Може заожити також хор і смичкову оркестру. Офер- ти під „Правник“ Дубляни ад Львів. 926 1-6

Позички

для урядників та звязаних за кондантами і без него. Офер- ти під „Позички“ до бюро дна- вників Бухшт. б. На відповідь почтові марн. 798 1-1

Від 25 літ слазно знаний

ПЕРЕПЛЕТНИК

ФЕДУНЬО

переніс своє заведе на ул. Оссолиньских ч. 13.

Дякуючи Вл. П. Т. Публиці за догеперішні агляди, прошу укліно тат само і на дальше о насаве довіре і поперте.

В поважанім **КЛИМ ФЕДУНЬО.**

366

„Краєвий Союз кредитовий“

видав для руских товариств кре- дитових потрібні друка і продає їх по отомх цінах:

Книга довжиків	арк. по 10 сот.
Замкнені місячні	5
Інвентар довжиків	5
Інвентар вкладників	5
Інвентар уклів	5
Книга головна	10
Книга ліквідаційна	10
Книга вкладов шадниц.	10
Книга уклів членських	10
Рестр членів	10
Справозданє і замкненє рахунків	10
Зголошення о поличку штука	2
Визка укорена поличка	2
Асигната касової штука	1

Купувати і замовляти належить в „Краєвий Союз кредитовий“ у Львові, Ринок ч. 10, І поверх.

Рутинований конципієнт

пошу- кує сей- час посади в канцелярії адво- катській. Інформацій уділяє адвокат Д-р Партицкий в Ста- ниславові. 695 4-4

Ученик

VI. кл. гімна. глядає ленції на селі. Уче- ник VI. poste restante Львів. 901 4-4

Ученик

шестої класу гімна- зі рускі пошукує ленції на провінції від кож- дого дня вересня. Зголошення Петро Вілія в Тернополі ул. Дівоча підня в домі Олій- ника. 910 3-3

Ученик

пятої класу гімназ. пошукує ленції на селі. Зголошення в Адміністра- ціі „Діла“.

Потребу

інструктора до 2 хлопців 3 кл. школи народної. Зголошення письменно о. Чубатий в Де- ревлянах почта Милатия нов. 905 3-4

Ученик

VIII. кл. гімна. здіб- ний інструктор, ко- трий учив вже приватитів на провінції, глядає ленції на село від 1-го вересня на цілий рік. Найрадше виїхав би в око- личню гірську. Ласкаві зголоше- ня з поданєм умовий на адре- су poste restante „Інструктор“ Львів, головна почта.

Ученик

V. класу гімнази латвій пошукує лен- ції на селі. Адрес: Ф. Іванчук в Судовій Висня.

Заручинні перстені

шлюбні обручки і всілякі золоті та срібні виробы поручає **Ф. Іванчинський**, Львів, площа Галицька, ч. 3. Приймає всякі замовлення і репарації. 10-20

Комплетні спальні

ідеальні, меблі сальнові влі- коло виробу виконує найде- шевше **Франц Цайзер**, фабрика меблів Львів пасаж Миколаша. 841 3-6

Артистичні роботи

г. ф. ги, на- фелонів і т. н. роботи приймає і виконує як найкраще і най- дешевше. Ол. Косовинівна Львів, ул. Вроновска 6.

ОГОЛОШЕНЕ.

Інституція кредитова в по- вітовім місті глядає урядника до веденя жасового діловод- стаа. Ближих відомостей уді- лить рефлектантам Народна канцелярія у Львові в будні дни між год 5 а 7 по полудни.

Йосиф Шустер і К. Точиский

переносять дня 10. вересня о- стаці після ліквідації Спільн. Талиперів товари до нового льокаль при ул. 3. мая ч. 5. під своєю власною фірмою. До 10-го вересня ціни ліквідацій- ні і набути ще можна меблі дивани, портіери, фіранки, кодрн. матеріали і т. н. у Львові, ул. Ягайлонська 3. 631 5-8

Сервіси

порцелянові, оглозні на 6 осіб, білі по ар. 4-50, декоровані по ар. 6-50, 7-50 і вище.

Сервіси

скляні на 6 осіб глад- кі по ар. 1-90, з ма- товним паском по ар. 2-20 і вище поручає

дешевше як всюди

по цінах фабричних Головний склад для Галичини порцеляни і скла

КАЗИМИРА ЛЕВИЦЬКОГО

Львів площа Маріюна ч. 10.

Також і на місячні оплати. Ціники на жадає даром і оплатно. 903 2-6

Помости

до чернов

цементові, камінцеві,

мозайкові

поручає

Т. МЕЛЬНИЧУК

АРХІТЕКТ

ЯРОСЛАВ. 26-50

Світло церковне столове

найліпшої марки

охоронене запатентованою маркою

— М. Ц. Н. Т. —

поручає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Світло се висилає ся в двох родах по півні 184 кор. і по 164 кор. за 100 кгр. Для церков 10% опусту.

Ціни розуміють ся львою фабрична. Передовсім просимо уважати, щоби вонда свічка мала знак **— М. Ц. Н. Т. —**, бо лише таке світло припоручає Народна Торговля. Сотни похва і при- звань!!! 415 31-2

Шість і пів мільйонів корон відшкодовані!

Будинки, движимости, збіжжє і пашу обезпечає від огневих ткид одинокє руске асекураційне товариство

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

у Львові Ринок ч. 10.

Шкоди опінує „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признані відшкодованя.

За 13 літ виплатило 6,474.534 корон відшко- довань.

Обезпеченя приймають агенції по всіх містах і більших селах; „Дністер“ дає агенції письменним господарям, де еще не робить інші агенти „Дністра“. Агенти „Дністра“ заробля вже провізій 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на закупку синазов.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банк кравий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса оща- дності, повітові каси ощадності і сиротинські каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченням членам, за рік 1905 прападає кождому членови 5% премії до звороту.

На жите обезпечайте ся в Краківскім Товаристві тільки через „Дністер“; провізію від таких обезпе- чень дає „Дністер“ на рускі додродійні ціли.

Фонди „Дністра“ виносять в кінцем року 1905 суму 1,372.538 корон. 34а 13-52

Стережіть ся отню!

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

- з Іцкан 12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
- з Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
- з Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
- з Рави рускої 7-50.
- з Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
- з Станиславова 8-05.
- з Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
- з Яворова 8-18, 4-37.
- з Коломні 10-05.
- з Рашева 10-35.
- з Тухлі 3-55 (від 15/6 до 30/9).
- з Велзця 4-50.

На Підзамче.

з Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

- з Брухович від 6/5 до 25/9 вкл., 7-07 перед полуднем, 3-25 5-30 по полудни і 8-20 вечір, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. свята), 10- перед полуд. 1-46 по по- лудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
- з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята), 10/10 вечер.
- з Ширя від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9-40 вечер.
- з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

- До Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11-1*.
- з Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
- з Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
- з Яворова 6-00*, 6-55.
- з Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
- з Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
- з Велзця 10-45.
- з Рашева 4-05.
- з Коломні і Жидачева 3-30.
- з Рави рускої 7-25*, до Станиславова 9-10*.
- з Перемишля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
- з Стрия 11-30*.

З Підзамча:

з Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

- до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
- до Рави рускої 11-35 в нощі (що неділі).
- до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд- нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по полудни, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудни.
- до Ширя 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).
- до Любіня вел. 2-01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенкамй товстими; поїзди нічні в зазначені звязкою. Пора кі-са числеть ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Залізничні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклада їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мійскім бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавомана ч. 9. 25

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших поетів“.

Передплату і інсерати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wallzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13. — У ФРАНК-ФУРТИ і ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії за границею:
на цілий рік 32 к. — 1.1 к.
на пів року 17 к. — 0.6 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 28 к. — 1.1 к.
на пів року 15 к. — 0.6 к.
на чверть року 7 к. — 0.3 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи приймаються за умови попереднього застереження. — Редакційні виплати відають від гурта.

Оголошення зичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку тиснення або за 1 місце, в в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Перед державною радою.

В половині слідуєчого тижня значуть ся засідання палати послів; буде се остання сесія парламенту вибраного на підставі старої шмерлінгівської ординації виборчої. Коли старий парламент клясових і національних привілеїв віддасть чортові душу, тяжко — поки що предвидіти, бо ні правительств, ні сам парламент не можуть рішити ся на речиньє єго природної смерті, не знають, котрого дня повинен кінчити ся мандат членів теперішньої палати, вибраних в кождім краю в иншім часі. Мимо того, хоч би вибрано можливо найлізнійший речиньє, теперішня палата послів абсолютно вже не буде мати часу на полагожденє всіх тих важних справ, які правительств вже поставило, або ще поставити на днешнім порядку. Правительств буде мусіло вибрати що найбільше одну справу і всіма способами, які лиш має до розпорядимости, перти на скоріє її полагожденє, заки портієр парламенту замкне браму палати на Франценсінгу.

Справою, котру правительств передовсім буде старати ся переперти в сій каденції, є виборча реформа. Коли парламент розділив ся на літні ферії, здавало ся, що правительств вже має в кишені цілу реформу, бо довершеном розділу мандатів між Німців а тих Славян, що живуть змішані з Німцями, або змішані з Славянами, як також затканем пельки Полякам коштом Русинів, усунуно найважнійші перешкоди, о котрі розбили ся всі заходи обох попередників Бека в справі реформи. В прирівняно до полагожденної справи розділу мандатів, видавали ся всі инші, виборчою комісією испологожені еще справи, дрібничками, котрі не дадуть причини до великих спорів в комісії, а на всякий случай не убуєть справи, ані не протягнуть її поза час важности мандатів теперішньої палати посольської.

Так гадало правительств, так гадали всі прихильники виборчої реформи. Однак засадничі і рішучі противники всякого розширення політичних прав на широкій масі, показали, що вони суть невичерпані в помислах. В часі парламентарних ферій виринули нові проекти, котрих цілю є унеможливленє цілої реформи, або така зміна правительственого предложєня, щоби нерівність виборчого права збільшити і мандати, так як се досі було, полішити при управлєньових економічній і національно верствах.

Поляки і їх союзники в парламенті видвигнули передовсім справу плюральною голосованнєм. Плюральність може полагати на двох ріжпородних основах. Польські станьчичи домагають ся, щоби другий голос діставили собі ті, котрі мали голос вже на підставі

куріяльної системи, отже всякого рода контрибуенти і особи з академічним степенем. Окрім того говорять о внесенєх опертих на плюральности з ріжних инших титулів, як образованє, посіданє родини, війскова служба і т. д. Рішучими прихильниками плюральної системи суть передовсім Поляки. Коли би їм повело ся здобути другий голос для тих, що вже при теперішній ординації виборчій мали право голосованя, то окрім тих Русинів, котрі не платять жадних безпосередних податків, не мала би двох голосів також та третина оподаткованих Русинів в кождій громаді, котра не має голосу при правиборах. Плюральною системою хочуть Поляки запевнити собі на віки всі мандати з міст, так щоби в міських округах не міг ніколи вийти Русин, навіть коли би в міській окрузі була більшість руских виборців, або коли би Русини зробили компроміс з Жидами (що є можливе навіть при найблизших виборах). Плюральною системою хочуть Поляки також осягнути се, щоби в тих округах східної Галичини, котрі предложєне полішає цілком для Русинів, т. є. в тих, де мають вийти два рускі кандидати, піднести процент польських виборців супротив проценту руских і тим запевнити другий мандат округа польському кандидату.

За плюральною системою заявили ся також наші москвофіли в своїх органах „Русское Слово“ і „Галичанин“. Зробили вони се в тій цілі, щоби піддобити ся польским членам комісії для виборчої реформи і узискати деякі зміни в угрупованні повітів в виборчі округи, так, щоби при виборах легше було переперти більше число москвофілських кандидатів. Виборчі округи в Галичині укладав швєхпольск Гломбінський. Він так групував повіті і місцевости в округи, щоби в округах, в котрих мають вийти Русини, запевнити побіду як найбільшому числу москвофілських кандидатів. З вдячності за се, і щоби виторгувати нові коректури в сїм напрямі, москвофіли заявляють ся за убійною для нашого народу системою виборчою. Для одного або двох мандатів, москвофіли рішили ся кинути кілька, предложєнем запевнєних нам мандатів, на поталу Полякам.

Плюральна система має в Галичині другу ціль, імено запевнити вибір польського шляхтича там, де має вийти Поляк, але де при рівній загальній голосованні вийшов би польський демократ.

Що до виглядів плюральної системи в виборчій комісії, ріжно говорять. Рішучими її прихильниками, окрім Поляків, суть: консервативна шляхта, шляхта вірноконституційна і часть католицького центра. Мимо того справа не стоїть добре передовсім тому, що приготовлені сими групами внесенєа здаєть ся

не сконцентрують ся в одно, бо кожда група хоче оперти плюральну систему на инших основах, відповідно до того, який групі населєня в інтерєс свого сторонництва хоче дати при виборах перевагу. Другою, для плюралістів дуже некористою обставиною є се, що правительств, котре потерпає, що видвигненє такого питання могло би убити цілу реформу, буде здаєть ся поборювати ся заходи противників реформи. Велике вражєнє мала зробити на керинниках вчєрашня промова президента міністрів в комісії. Загально зрозуміли їй так, що Бек обстає при ухваленні правительственого проекту без ніяких засадничих змін, отже і без плюральної системи.

Коли буде усунєна справа плюральности, комісія буде мусіла згизити еще один твердий оріє, а ним є внесенє Поляків і Німців, щоби до ухвалення зміни поділу на виборчі округи потрібна була більшість двох третих голосів. Поляки знають, що жаден шануючий себе парламент не буде довго терпіти такого поділу на виборчі округи, яким теперішній парламент обдаровує Галичину. Дійсно демократичний парламент змінив би сей поділ в першій сесії, звичайною більшістю голосів. Щоби до сего не допустити, щоби запевнити собі на віки штучну перевагу над Русинами, Поляки домагають ся, щоби до ухвалення такої зміни конєчна була більшість двох третин голосів. Таке саме жаданє ставлять Німці, бо і вони дістають грубо більше мандатів, ніж би се в прирівняно до числа німецького населєня належало ся. Рішучими противниками такої постанови суть Чехи, бо ті дістануть пропорціонально менше мандатів ніж Німці, і надіють ся, що при першій користній для них конєстації в новій палаті послів змінять сей стан в свою користь а в некористь Німців. Ся справа буде предметом горячої борби між Чехами а Поляками і Німцями так в комісії як і в повній палаті. Чехи навіть лагодять ся до обструкції. Як ся обструкція не повалить внесенєа Поляків і Німців, або як не уба навіть цілої реформи виборчої, то Поляки виграють в сій справі, бо можуть бути певні потерпа висших чинників. На всякий случай видвигненє справи плюральної системи і справа кваліфікованої більшости продовжить дискусію в комісії і справу виборчої реформи не буде так скоро полагождена, як сего надідали ся в дні відпочєня засіданя палати послів.

3 комісії для виборчої реформи.

(Вчєра ві втерок) в год. 10. перед полуднем збирала ся комісія для виборчої реформи. По привітанню членів комісії предсідателем п. Пльомем забрав голос президент міністрів, бар. Бек і, витаючи зібраних,

відмітив, що в сїм році посольські ферії були коротші, чим звичайно, бо з огляду на обставини мусіло ся поспіш покликати скорше до праці. „Маємо перед собою — говорив міністр — дуже важну і поважну роботу, котру мусімо виконати з напруженєм сил і — а підношу се з натиском — з найбільшим успіхом. Передусім їде о виборчу реформу і в сій справі відкажучо ся, панове, до вас, до вашої сили, посвєченїя і жертвенности. Завдяки політичному виробленю, яке ви, панове, показуєте, удало ся перебути уже великий шмат дороги і побороти не одну трудність. Я переконаний, що народи Австрії будуть вам вдячні за єю часть доконаної роботи. Але тут єстаєти в половині дороги. Після мого крижкого переконаня з тої точки, на котрій ми найшли ся, не можна уже назад вернути ся. Що більше: ми не повинні оглядати ся ані поза себе, ані на боки, лиш в'одно, маючи ціль на оці, старати ся перебути аж до кінця дороги, на яку ми вступили. Ми вносимо нову будову нашої конституції і випровадили її вже під дах. Будову єю треба докінчити, а прошу незабувати, що будівляний сезон, який нам лишає ся до розпорядимости, доигає до кінця. Дасьте панове, в двоє тільки, коли те, чого народи Австрії надіють ся, дасьте їм скоро. Не наразуйте їх на розчарованя, на потресєня. Дайте їм успоєнє, творячи нові основи до будуючого розвитку держави. Нахилимо ся в поважній добі і то не лише з причини виборчої реформи. Тільки від нас залежить, щоби ми зрозуміли єю добу і стали ся зовсім справедливими так, щоби велика хвиля застала і великих людей. На першій місци лежить перед нами виборча реформа і її треба полагодити. Думаю, що ніхто з посеред нас не хотів би брати на себе одвічальности за те, щоби не посвєтити найлізнійших своїх сил до укінчєня сего великого діла. Правительств учинить се з цілим посвєченєм і полішить ся тим, чим було досі: зичливим рєчником всякого слушного бажаня і льовальним посередником між суперечними інтерєсами. Всі ми заучим разом наші змаганя і стрємїм до цілі, яку маємо перед собою. Впрочім хочу звернути увагу і на те, що чєкають полагоди і инні завданя, що делеатієм треба дати відповідний час до нарад і що оскільки се буде можливе, також соймам, з котрих деякі розпоряджують дуже коротким часом, треба дати спромозу полагодити бодай коєний бюджет. Панове! Пропу дасьте, вислухайте моїх слів, дайте державі чим скорше нову будувність, а народам Австрії їх права“.

По сїм приступаєти до днешнього порядку т. є. до розпраи над розділом округів в Чєхії. По короткій формальній дискусії відпочєно наради над єєю справою і розпочато

Дещо про вихованє.

Перенєсїм ся на хвилю гадкою в домашнє житє гарно уладженої родини. Батько і мати переняті ширкою, розумною любовію до дітей, згідні у своїх цілях, згідні у своїм поведєнню з дітьми. Батько поважний, острійший; але діти бачать або відчувають, як він дбає про них, як любить їх. Мати лагіднійша, вибачливіша; але діти знають, що їй ся лагідність та вибачливість має свою межу. І батько і мати не вимагають від дитини, чого вона не спроможна зробити, що є понад її сили фізичні або душевні. Чого дитина не розуміє, те поясняють; чого не уміє зробити, навчать, покажуть раз, другий або й десятий, а то й допоможуть. Але їй не допустять, щоби дитина зєнедбала щось таке, що вона і спроможна і повинна зробити. Дітей є — припустім — двєтеро, але всі вони рівні перед батьком, всі однаково пєсті у мамі. Ріжниця батько-мати не знають між дітьми жадної — крім тої, яку наказує робити розум з огляду на вік кождої дитини, на її сили, здоровлє, вдачу і т. н. Поза тим, розуміє ся само собою, не похваляють усіх рівно за те, що одна дитина зробила гарного, ані не згудять усіх за те, що одно в чїмсь похибило. І любо дивити ся, як діти завсїгда вдоволені, жваві, веселі, які чємні, як дбають о порядок коло себе і своїх річий, з яким довірєм, нєлукавою щирістю, пошаною і любовію повертають ся завсїгда і у всім до родичів, які слухняні, які чємно сьмілі до людей, яка згода і любов між ними. А те все осягають батько-мати своєю повагою, котру здобувають собі згідним і розумним поведєнем, любовію і справедливостію та власним прикладом. Заходи, яких при тим уживають, дуже прості і легкі: лагідний але рішучий приказ, рідше така-ж заборона; поясненє, поученє або й поміч при

виконанню приказу чи задачі; рада або перєсорога; похвала або нагорода, найчастійше в скупєній мірі ласкавою усміху, поглажденя по голові, якогось дозволу; догана не часто лучає ся, а й то не їде далше поза важку мовчанку мамі, покиване пальцем, насуплєні брови батька, короткий висказ недоволеня; кари є незвичайною рідкістю, що проявляють ся хіба якоюсь відмовою, а в найгіршій разі загрозю, котрої опісля нема потреби виконувати.

Як же цілком инакше виглядає в хаті, де батько-мати незгідні між собою, де одно касує те, що приказє друге, або звільняє від послуху; де батько над міру строгий, мати нерозумними пєстощами розпускає діти; де може й обоє химерні, непєстієні у своїм поведєнню з дітьми; де від дітей вимагають річий понад їх сили і розум; де до того всегдо роблять ріжницю між дітьми: одним за багато похваляють, за щонебудь хвалять, других за все гудять, сварять, поштуркують або й бють. Який розлад в такій хаті, яке лєкло! Діти сумні, пригноблені, нещирі, склонні до лєжи і обману; батька-матери не шанують, не люблять, а жахають ся або й ненавидять; упірні, неслухняні, поза плєчима батьків дико свавільні і збиточні; при людях дикунки, похнюплєні; між собою друзь ся, лають ся, кричать, плачуть, бють ся; що хвиля котєсь біжить до мамі або й до батька скаржитись на друге або й поза очі наклепує одно на друге. За тим усім їдуть кари, сиплють ся начє з мішка, а самі острі, дуже часто навіть люті побіи.

Кому не доводило ся бачити оба ті типи родинного житя і домашнього вихованя, — що правда, типи крайні, між котрими є багато ступнів?... Є вони старі, як сьвіт. І що-ж на те каже всякий?... Ось: там батько-маті гарно виховують дітей, тут не уміють виховувати, злєховують дітей.

Отже теперішні галицькі, головнє східно-галицькі школи пішли слїдом того другого типу домашнього вихованя дітей. Теперішня галицька гімназія, як се я вже в попереднім став ся виложити, деморалізує молодіж вже самими надмірними вимогами в науці, опираючими ся по части на обовязуючих приписах, а ще більше на цілком хибнім переконанню, що нібито тепер ученик усього учить ся в школі, отже їй можна від него слушно всегдо вимагати. Ще більша деморалізація їде від „народового духа“, від шовінізму, безсердєчности і несправедливости учителів. Я дуже скривдив би теперішнє учительство, коли би звачив ся сказати, що всі учителі такі; сам знаю багато таких, що не тільки стоять на висоті своєї задачі, але можуть служити за взір, яким повинен бути учитель. Колиж бо крім них є не мало й таких, що можуть бути відстрашаючим прикладом того, яким учитель не повинен бути. А теперішня середня школа є як чудово гарним так і незвичайно зложєним механізмом та вимагає такої згідности, а при тим такої досконалости всіх діяльностей в ній коєсцят і пружин, значить, учителя і шкільних властей, що нехай найде ся в одній школі оден-два шовіністи, оден-два несправедливі, хочби їй не з шовінізмом, оден недбалый, оден неук або недоук, оден неспорядний — а о такий склад в кождій школі, де є 20 або й більше учителів, зовсім не трудно, — то й ціла школа тогді торби січки варті. Не згадувати вже про шкільні власті, про інспекторів, про шкільну раду, в котрій, як у кождім зборі, що до того автономічним, буває, що оден чоловік виває ся на верх, і то не докончє спосібностями, розумом і характером, а частійше лукавим спритом, і опісля трясє всім шкільництвом. Бували-ж в останних десятиках лїт і такі приклади; а що „риба від голови вонєа“, то й причину, що в теперішних школах проявив ся той дру-

гий тип вихованя молодіжи, належить у великій мірі приписати їй „рибі“.

Заєнад моральности у молодіжи, котра до середної школи приходить з народної або з дому шє троха не гіршою, як даними часами, пропавше ся перєзвєсєм: браком любови і пошанованя учителів (хот, розуміє ся, не докончє всіх); зєнеохочєнем до науки; занедбуванєм обовязків, котрє опісля переходить в напівку і веде до заєнаду почутя обовязку; браком щирости, єкєностію до викрутів, лєжи, обману, лицємєрства; дальше завистію і ненавистію позіж молодіжню самою, а вкінці поганим денунціаторством. Так виховує теперішня східно-галицька школа, а вкінці поганим денунціаторством.

В парі з сїм, як у тим другим типі родинного дому, їдуть — лише сказати, сиплють ся начє з мішка — кари, звичайно острі, часто навіть люті, що не єстають в ніяким слушнім відношенню до провини (не казати вже про кари цілком неслухняні), без указуваної педагогічними правилами оєадности, без єберєжности в єтєнованню, а від острого упам'яні поштуркують хутко до 8-ми і 16-годинних карєрів, по чим наєгуєє видєленє зі школи. Теперішня східно-галицька школа не знає иншої кари, як тільки остру догану, висказану учителем прилюдно в клєсі або ще частійше на вічну пам'ять записану в клєсовім дєєвнику, та... карєр і видєленє зі школи. При тим не робить ся ріжницї між провинями против шкільного порядку а провинями против моральности. Спінить ся ученик до школи або підчас науки шєпне слово до сусїда, — отже упам'яніє чи догана устна або записана в дєєвнику; обидить або штовхне оден другого, — так само. Не уміє ученик лєкції, хоч учив ся її може до півночи, — чотирі, а що найменше дві годінї карєру; вививь ся у иншого лєж, — так само. Батьківського недоволеня, оказаного

дискусію над §. 7, котрий заводить загальне, рівне право голосування з одиоричним замешканем.

П.Толстий заявляє, що за введенням п'ятого виборчого права в інтересі різних країв і різних станів, і застерігає собі поставлене відповідно висесні при дискусії над §. 5. П. Х. не жалюєся на упосліджене всіх інших народностей з виником Німців і промовляє за наданням виборчого права жидкам і з тримісячним замешканем. П. Паріш питає правительство, чи також для пасивного виборчого права є копейне і-річне замешкане. Заступник правительства, шеф секції Гертель, заявляє, що такого устави очевидно нема. На сім параді замкнено. Слідуюче засідане нині.

"Slav. Corp." доносить: По вчорашнім засіданню комісії для виборчої реформи відбула ся в присутності гр. Длаушицького двогодинна конференція між президентом кабінету гр. Беком, а президентом польського кола, Абрагамовичем, Божинським і Дулембою.

3 Росії.

Телеграми.

Петербург. Серед достоянників, котрі мають взяти участь в коронній нараді, є три напрямки. Один напрям є рішучо реакційний, другий є схожий з програмою Століпін, третій складає ся з тих високих урядників, котрі хотіли би, щоб Століпін уступив і щоб покликано до життя умирковане ліберальний кабінет. Вони думають, що одним-ким виходом з теперішнього положення є ліберальне правительство, котре не творило би ніякої перешкоди між думою а короною, як се було за часів першої думи.

Петербург. Після обрання, який перенела "Росія", недобір Росії за р. 1906, виносить один мільярд рублів. "Товарищ" бе на тревогу, відказуючи на грозию многим земствам шиківити руйну. Шпиталі позамикані, школи не функціонують, дороги несправдані. Земства падають звертають ся до правительства о підмогу.

Петербург. Царским указом призначено на розпородажу селянам 14 мільйонів десятин правительственной землі, котрі знаходяться переважно в полудневій і полуднево-східній Росії.

Берлін. "Russ. Corresp." доносить з Петербурга, що міністер Століпін рішив ся розпочати період гнєту преси. Він заявив, що газети є головною причиною занепакоєня в Росії і що так довго суноюко не буде, доки газети будуть підбурювати населеня. В Петербурзі має бути знов заведений надзвичайний стан охорони. Знає ся, що серед таких обставин конгрес кадетів не відбуде ся.

Берлін. Незвісний чоловік застрілив вчора в Варшаві поручника Огурцева і жєнщину, що йшла в его товаристві, по чім утік. — Дня 11. с. м. в Руді Гуровській під Варшавою кинено 2 бомби на поліційний уряд. Комісар поліції і 2 поліційні убиті, всі інші поліційні тяжко ранені. Винувник утік.

Берлін. В Седльці по 24-годиннім спокою стали знов стріляти. 42 особи поставлено перед полєвий військовий суд.

Петербург. З телеграфічних донесень тутешніх листівників о подіях в Седльці треба зазначити, що як минул реченець видачі

революціоністів, артилерія дала 12 стрілів з армат до домів. Богато Жидів замордовано в мешканях. Депутация міщан зложила у губернатора заяву, що перші стріли не впали із сторони Жидів, лиш від одного підфіцера і резервіста.

Петербург. Відси надходять короткі вісти, що в Седльці панує вже спокій.

Берлін. Кровава кунь в Седльці тривала два дні і була пляново з'організована. Сто двадцять людей убито, а 10.000 арештовано. До мурдів заохочували жовнів також урядники. Головні жидівські уллиці цілком знищені арматними стрілами.

Петербург. За участь в усмирюваню розрухів в варшавським війсьним окрузі призначено для війська 90.000 рублів, а в кавкаським окрузі 280.000 рублів.

Петербург. Слідство в справі замордованія Герценштайна, ведене спільно представителами адвокатури фінської і російської дало дуже важкі висліди. Показує ся, що убийником був перекуплений хулган.

Берлін. "Frankfurter Ztg." доносить, що у Владивостоці украдено пароплав "Матильда".

ТЕЛЕГРАМИ.

Виборча реформа.

Відень. "Poln. Corr." є уважнена заявити, що польські члени комісії для виборчої реформи прилучають ся до німецького висесня жадаючого забезпечення поділу округів через т. зв. кваліфіковану більшість, т. є. дві треті голосів.

Подорож міністрів до Галичини.

Відень. Міністер торговлі д-р Форшт в товаристві міністеріального радника д-ра Фріса і кількох функціонерів будови водних доріг виїжджає в четвер рано на Мораву, а звідти приїде до Галичини, щоб поінформувати ся о веденю траси пропонованої будови водних доріг і полученні з тим спільних квестіях. Наперед задержить ся в Прєрові. Потім поїде на місце призначене на каналовий порт коло Прєрова і огляне проектовану трасу аж до Липника. Дня 14. с. м. удасть ся в околиці Бечви, повисше моравської границі. Дня 15. с. м. приїде до Кракова, щоб на місці переконатися о положенню об'єктів для каналізації Висли в місті і звязаних з тим охоронних зарядженях перед повенню. При тій нагоді відвідає також нову будову торговельної палати.

Нові сербські пропозиції.

Відень. "N. Jr. Presse" потверджує відомість, що сербський посол у Відні д-р Вуїч вручив оноті гр. Голуховському ноту сербського правительства, пропонууючю наново розпочати переговори в справі торговельного трактату. Та сама газета не вірить, щоб і нові пропозиції, котрі не містять в собі ніяких важніших змін попередних пропозицій, могли стати ся основою нових переговорів.

Хороба султана.

Царгород. Прибув сюди професор д-р Бергман, імовірно покликаний до султана.

НОВИНКИ.

— Про доповняючі вибори посла з Бродів. Золочева доносять нам з Золочева письмом з вчорашнього дня: Кандидат на замісництво Шер утік, не виголосивши заповідної кандидатської бесіди, зі страху перед сїоністами, котрі здобули перевагу. Управитель староства Станіславський ходив нині по борах і жадав слова честі, що будуть голосувати на Гольда. Оправдував ся наказом з намісництва. Подібний наказ мав прийти до президента суду гофрата Хоржемського; але сей перейшов над ним до дневного порядку.

— Члорі сер, а не szkoła! Пишуть нам: Неімовірно чув я в моїм переїзді через Золочівщину. Вісім місяців старає ся Григорій Дацків в Соколиці о свідомство убожества, щоб увітнити свого сина з II. класу гімназії в Золочеві від шкільної оплати. Має 4 морги поля і хату, жінку і троє дітей, от і цілий маєток; але що гірко запроцьованого гроша не віддає арендареві за наплатки, тому арендар той, що не знає яким правом вітїє в Соколиці, не хоче ему потвердити убожества. Але бо і староство золочівське, а властиво комісар Станіславський, потакує за арендарем, котрого неправно іменував начальником громади, і каже, що хата і поле Григорія Дацкова варті 6.000 корон, (хоч записані такатори оцінили то все на 3.000 корон), і тому він має звідки заплатити за сина шкільну оплату. Хита мож вижити з 4. моргів поля 5 душам хоч би воно і ще раз тільки було варте? А хата-ж їсти не дасть! Випадає бідакови спродати грядку Жидови і оплати шкільну за сина заплатити, або взяти сина до дому і до Прусів на роботу вислати! Пани, що мають річної платні або доходу більше як варт хлопа маєток, не платять шкільної оплати за своїх синів, а хлопці 4 морги поля за багато, тож нехай платять за науку або най хлопом лишиться! "Члорі сер, а не szkoła". Бідний селянин ходить і ходить до п. Станіславського, а сей відсилає его до повітового виділу, як коли би справа належала до компетенції пов. виділу, а не староства. Жалоба селянина на вітї-Жиди ходить від староства до повітового виділу, від повітового виділу до староства вже вісім місяців, а селянин ходить в слід за нею, платити адвокату за ургєнсі. Тимчасом вже другу оплату шкільну за сина приходить ся ему платити, бо замість порішення справи дістає повідомлене, що его жалоба знов відійшла зі староства до повітового виділу. За хлопця оплата буде заплачена в школі, і він не перестане до школи ходити, бо шкода такого доброго ученика зі школи відбирати; але Ви, пане Станіславський, таким своїм урядованем дуже жу робите прислугу державі, котрій служите! Попитайте впрочім Пана Намісника, чи він Вам те саме не скаже! — А.

— Охорона життя робітників а наші власти. Пишуть нам: Сумна пригода склала ся в селі Ходовичах, стрийського повіту на громадським штурвику, експлуатованім п. Маєрстальгер-ом, підприємцем з Ходорова. Візок вузкошляхової кінної залізничі перетяв ногу господареві Вінкевтові Білінському. Візнаний лікар припоручив відставити до шпиталю в Стрию, де нещасний боре ся зі смертю й леда хвиля може осиротити жінку й троє дрібних дітей. Сумна се подія, але таких в нашім краю лучаєсь сотки, а де власне причина сему, що так марно нераз йде життя люд-

ске? В нашім краю кождий чужинець збогачує ся чужою працею, а не подбає навіть про правом приписані средства охорони життя робітників, а наші власти, місто вглянути в робітників, зносять все терпеливо, мовби всяка контроля до них не належала. Колійка в Ходовичах побудована перед 4 роками за особним дозволом ц. к. міністерства й тоді припоручено держати ся острих приписів регуляміну. Від сего часу не було ніякої контролі, а пан Маєрстальгер господарує по своему. Колійку переносить з місця на місце без всякого на се потрібного дозволу й без всякої комісії. Тому ціла залізничя побудована так лихо, що візки дуже часто вискакують зі шин, отже за кождим разом може прийти до більшого нещастя. Візки без гальм, повозять ними навіть малі діти; не всі робітники, пр. і Білінський, були записані до каси хорих. Не дивниця, що така господарка скінчилась нещастем, а може й людською жертвою. А страта понесена велика, бо Білінський є одним з найліпших громадян, що все боров ся за правду, все рівно боронив й заступав ся за громадою яко член ради громадської й церковний старший брат, та не оден панок почув нераз від него гіркі слова правди. — А.

— Про занепад сьпіву в Успенській церкві у Львові пишуть нам: Лучило ся мені бути сего року в день Успенія у Львові і я зайшов до Успенської церкви. Уже наперед любовав ся я в душі гарним сьпівом славного Ставропільського хору. Згадав я часи Чипчара, Івануши, Цьороха а нетерпеливо очікував початку Служби. Та на диво аж ушам своїм годі було повірити, коли почув кілька закатарених сопранів і одного скричаного альту; замість тенорів і басів хрипіли недобитки з мутантів-бурсаків і кількох провинціоніальних жидів. Я думав з початку, що хор еще не зійшов ся, як то нераз буває, що оден-другий припізнять ся. Отже жду далше. Уже перекечав я проповідь, слухаю Херувимської, — ситуація все та сама. Будучи сам колись вихованцем ставропільської бурси і знаючи карність хору в тім заведеню, я не стерпів, щоб не вислідити причин так великої руйни того славного хору. Тому пішов я на хори. І що-ж виджу? Якийсь гімназист з двома поясками махає руками, як вітрак крилами, а за ним тягне ся з вереском кількох забідованих хлопців. Самого сьпіву навіть не буду критикувати, бо я чув і сьпільні хори, не до порівняння гарніші. Підчас причастія, замість похвальних псалмів, сьпівали (не сьмійте ся) догмати з ірмологіона. Питаю ся, що таке, що нема ані хору ані дірїгента? У відповідь на се довідав ся я, що тепер нові порядки. Якийсь г. Лісковацький і г. Коцовський взяли правліне цілої Ставропіль в свої руки і правлять так, що все, що було доброго, так з членів як і з урядників, плчнуло і забрало ся. Лишили ся вони самі і ведуть інституцію до упадку. "Як з бурсою, бачите, діє ся, так само і з другими галузями інституції", сказав мій інформатор. За часів попередних настоятелів, хто раз дістав ся до бурси, то не виходив з неї до укінчення студій. В останнім році, коли настоятелем став сам господин Лісковацький оставило бурсу около 10 питомців (а всего їх 20). Не повірите, що самі питомці дякували за безплатне удержане і опіку, оставляли бурсу, заробляючи тяжко лекціями на утримане. Богато цікавого довідав ся я ще о теперішніх відносинах в Ставропіль, котрі варто би було нап'ятувати

важкою мовчанкою, пасусленими бровами, нівміваючи чи упімнем в чотирі очі і т. и. наша школа майже тепер не знає; а о тім уже й не говорити, щоб цікава була вдавати ся в приязне розслідуєне причини якоїсь провини з батьківським наміром, справедливійше провини оштити або її усунути причину. Ось дрібничкий а дійсний образочок: Підчас перерви між наукою бутний хлопець индер другому сьпіву хлба, що той мав на друге сидане, та ще в додатку і потурбував его. Добрий хлопчина силкав ся, але не пожалував ся учителеви, — а може бояв ся пімсти. Зараз по тім викликаний учителем, не умів лекції, хоч добре й навчив ся; не умів, бо розстроєний пригородою, а може й голоден. Дістав двійку і дві години крєцєру; а учитель не був цікавий розслідувати, чому він не умів лекції. Се дрібничкий випадок; а кілько-ж буває подібних, але таких, що нераз рішають о долі ученика!)

) Се писано в р. 1892. Тепер міг би я розказати сотки прикладів справдішного терору, який занувався у східно-галицьких середніх школах нбито для утримання шкільної карності і моральності; одно апаю з власного досвідку, друге від часу до часу доходить до прилюдної відомості через дневники. А лихо потірає ся ще тим, що рівночасно з терором, пануючим в одних школах, в інших безкарно терять ся крайню самоволлю молодіжні. І так пр. у Львові що динни можна стрічати на уллицях майже середмістя громади учеників, що волочать ся з криком, вереском, дикими сьпівами і т. и. Навіть з шиків чуті нераз гомін на уллицю; а що він походить від учеників, легко переконатися, постоявши хвилю на уллиці: можна тогді побачити, як ученики то входять до шинку, то виходять з него.

Отже з власного досвідку розкажу лише три характеристичні випадки. В латинське сьвято всіх Сьвятих, коли молодіж має два дні вільні від всяких обовязків, прихлало двох чи трох учеників з Самбора до своїх знайомих товаришів до Дрогобича, що мешкали на передмісті наче на селі. Зібрав ся гурток сьпіваків, і стали вечером сьпівати то в хаті то коло хати то на передміській у-

лиці. Та й не може бути инакше. Лишим уже на боці "народового духа" і шовінізм декотрих учителів і несправедливості та безсердечності, які з того шовінізму випливають; лишим на боці й те, що й теперішні учителі в значній більшості є вже дітьми нинішньої культурної суспільности з усіма її хибамі та вихованцями нової системи шкільної чи едукційної: а спільні ся лише на вимогах теперішніх пліннів науки, про котрі я вже згадував ширше. Учителі багато вимагає з свого предмету від ученика, бо так ему велить плін науки, а пліннує его і директор і інспектор. Коли не переробить усього по припису, коли ученики не будуть усе сьпівати як ті канарочки, готова бути вимівка від директора, від інспектора, а може, хорони Боже, і від самої ради шкільної; готов колись не дістати золотого конїря; а може, ой Боже, ще повісять! І зі страху мало душі не

лици. Пішли ще до одного-другого знакового; шось двох чи трох ішло навіть до реставрації, де зїли на вечерю ковбасок і випили по шклянці пива. Довідано ся о тім чи в Самборі чи навіть просто в радї шкільній у Львові, — імовірно чесною дорогою безіменної денунціяції. І пішло довге слідство в Самборі і в Дрогобичі, котре скінчило ся видаленем одного чи двох учеників зі школи і строгими карцєрами та злими нотами з обичаїв, хоч не виказало ся ані жадних неморальних вчинків по стороні учеників ані сьпівання революційних, хорони Боже, або неприличних пісень.

Нинім разом стинило ся в дрогобичській гімназії таке: На годні краєвої історії, котрої учив учитель, що через незвичайно короткий віір ніколи не умів утримати спокою і ладу в класі, а до того і не багато завдавав собі праці, виїшов ученик, син иншого учителя, до мами "викладати", значить, читати з книжки нову лекцію. Читав про побіди Хмельницького. Зараз за его плечима сидів хлопчина 14-літній, добрий і пильний, але Русин. Его скортіло шепнути до викладаючого апода плечий: "Бодай здоров був!" (розуміє ся, Хмельницький) і т. и. Учитель зачув якийсь рух: звелів виноватцеві вийти на середину. Той, користаючи з саїпоти учи-

вितисне з учеників, забуваючи, що вони ще сім інших предметів мусять учити ся. Очевидно, двійки сьпіють ся кождої години. Інший може вже й не зі страху тисне, а з переконання, що, як ученик не буде знати крїзь сон усіх аористів чи всіх тригонометричних формул, то не то ніколи порядним чоловіком не стане, а й до царства небесного не віде. І двійки сьпіють ся так само. Нехай кількох таких учителів зійде ся в одній класі, тогді на перше місце висуває ся всеможе наука, а виховане, ся головна мета школи, цілком сходить з уваги. Учителі попросту забуває, що має якусь не до порівняння важнішу, о ціле небо висшу задачу, чим научити учеників без помилок виводити біномічне правило; а хоч би і нагадав собі коли тую задачу, то стратив тую Архімедову точку, за котру доконечно зачіпити мусить той, хто до тої задачі забирає ся, — стра-

теля, почав на середині стріти всілякі сьмішні міни, а далі вивяз з кишені карточку з якимсь портретом (показало ся, що то був портрет посла Романчука), наплював на него, змівяв і сховав до кишені. Той, що "викладав" лекцію, розказав тую пригороду батькови-професорові, а сей вивів справу на зелений стіл. По довгих слідствах скінчило ся на тім, що виноватця засуджено дев'ятьма голосами против вісьмох на видаленє зі школи "за зневагу польської і рускої народности". Але порушено при тім питане, чи міг такий хлопчина допустити ся такого злочину без посторонного впливу; і догупано ся, що той шкідливий вплив мусів вийти від другого ученика, котрий був на станції у батька тамтого виноватця. І без жадного слідства на виснесє господаря класи заявлює ся 8 голосів против 9 за видаленем зі школи того другого, ученика 8-ої класи, котрий до ніякої "політики" ніколи не мішав ся, але пристрасно залюблений в музику, занедбував науку. Не моглич найти в нім ніякої провини, мотивовано виснесє на видаленє зі школи "непоправним занедбуванем шкільних обовязків" (він тогді як-раз, змінивши станцію, зачав поправляти ся в повненю шкільних обовязків, і те всі признали!). Здавало ся, що шкільна власть не затвердить таких

тив любов учеників. Він не може, не сьміє зблизитись до них по батьківськи, бо між ними а ними станула ледова стіна; він хоч не хоч стає супротив молодіжї урядником, судією, — щоб не сказати, капралем, — але не батьком.

Як же при такім стані річий може школа чи то учителі думати о батьківських радах, пересторогах, упімєнях і т. и., або о так незвичайно важній річі, як відвідуванє учеників на станциях? В таких школах, як тепер маємо, мусить панувати безоглядний кодекс карний, а не кодекс домашній, батьківський. А слушно сказав оден знаменитий учений педагог: чим гірша школа, тим більша конечність кар і тим драстичніші кари. Обернувши се речєне, треба сказати: чим частіші і острійші в якій школі кари, тим гірша школа.

засудів. Ні; затвердила оба! Одєн з них є тепер спосібним і примірним учителем мабути виділової школи чи школи вправ при учительській семінарії, другий, стративши кілька літ, виїшов на дуже діяльного сьпі-шеника.

Ще оден випадок. Ученик 4-ої класи, дуже пильний і порядний, при тім надзвичайно убогий, що жив лаше з ласки добродіїв, а часто млів (дословно: млів) в голї ду, але на своє нещастє Жид, взяв раз під час години своєю сусідови одну карточку друкованої препарації і забув опісля віддати. Дорогою денунціяції довідав ся о тім господар класи, вивів справу на конференції і наставив на видаленє ученика "за крадіж". З тяжкою бідою удадо ся хлопця викулити якоюсь острою карцєровою карою (мабути дістав 16 годин).

Ну, а видаленє п'ятох чи шістьох учеників з дрогобичської гімназії за недоказану вину є ще у сьвіжій памяті і було навіть предметом судових карних розправ. Але кривди учеників і їх батьків таки не направлено.

Товариш Ошофер прошу зголоситись
сейчас.
Т. Калман, Кохановського 4, 1. поверх.
931 1-2

Яворський має лист на пошту. 930 1-1

Маю честь повідомити В. П. що мою
роботу ОДЕЖИ МУЖСКОЇ і МАГАЗИН
СЖИНА переніс з площі Бернардинської
на ул. Сикстуку ч. 20. (Народна Гостиниця).
Поручаю далі ласкавий пам'яті
З високою повагою
ВАСИЛЬ ГРЕСЯК
Львів, ул. Сикстука ч. 20.
(Народна Гостиниця)
914 2-1

Першорядна руска робітня гафтів
у Львові при ул. Скарбієвській ч. 18
приймає всілякі гафти білі, кольорові, ви-
шивані, шиті білі і кольорові напрома шлюбні.
З високою повагою
Е. Стефанівська.
850 5-10

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука

в Ярославі

приймає до виконання **плани і кошториси**
церков, шкілиць, шкільних, домів меш-
кавців, **управу і підприємства по-
писних будівель.** 539

Ученик V. класу гімнази-
и. і. підшукує лекції на
сезні. Адреса: Ф. Іванчук
в Судовій Вешні.

Ученик п'ятої класу гімнази-
и. і. підшукує лекції на
сезні. Зголошено в Адміністра-
ції "Діла".

Столовий виноград, з лодків,
з великими ягодами, найгарні-
ший сорт, що даний свіжою
врізаний по 1 ар. 75 кр. за
5 кілогр. франко Л. Айнеу.
Versecz 12. Ungarn. 902

Спідкова молочарня в Клячіві
великий
почта і естація поїзда в Пете-
ривні, висиде кожного дня
свіже масло десертне по най-
нижшій ціні. Д. Петрів.
929 1-2

"Буффало Біл" сфк
і фс-
тезі до сфк розкладі по
найдешевше цінах приймає
Франц Цайзер фабрика меблів,
Львів, пасаж Миколая.
812 3-1

Гладає ся робітників
до зимових і літніх робіт
Зголошуватись у Гартмана в
Термані коло Франценшта-
ну на Шлеску (Hartmann, Tar-
man 41 bei Frankenstein,
Schlesien) в будні дні між
год. 6 і 8 ввечері. Уміщує
ся також і тих робітників,
що гладають робіт на шве-
цям. В разі потреби виліти
для нежовних або мешкан-
ців жовних робітників. Посе-
редники діють провизію.
881 5-1

Йосиф Шустер і К. Точиский
переносять два 10-вересні с-
тації після ліквідації Спідко-
вочної товари до нового
локалі при ул. 3. май ч. 5
від своєї власної фірми до
10-го вересня ціна знижена
ві і вбудує ще можна меб-
лівати, портєри, фірми,
водри, матеріали і т. в.
Львів, ул. Михайлівська 5.
631 5-1

ПЕРША МОРАЗСКА ФАБРИКА ВЕЖОВИХ ГОДИННИКІВ
ФР. МОРАВУС, Берно Grosser-Platz 6.
виробляє і доставляє
вежові годинники
до церков, замків, шкіл, садиків, ратуш, міст,
дуже в солідній виконанні і дуже дешево.
Контрольні годинники для стражників.
Цінники даром. 48 19-2

Найкращі відомості на доставу знаменитих виробів.

КОНТОРА ВИМІНИ

п. в. уприв. гал. акц.
Банку Гіпотечного
купує і продає
всілякі папери цінні і монети
по найдешевшій курсі денним не числячи
ніякої провизії. 374

Припоручаємо
КОНВЕРЗИЮ
4¹/₂% пожитки м. Львова
на вільні від податку
4% облігації пожитки м. Львова
на успішних, оцілених в перспективі кон-
версійних, котрий переслідаємо на бажань.

Сокаль і Лілієн
банковий дім і контора виміни.

Контора виміни і бан-
ки. Мехі 1904 ч. 4. 88. Промисл. Гали.
прот. Банку Гіпотечного на папирів і папирів
Галицько поручають.

Барометри з веро-
їдні по 7, 8 і 10 К
залишки по 12, 16,
10 і 24 К. — Аль-
бомні міжки по 12,
16, 24 і вжесте. За
всім поручаємо в з. найбільшій виборі окуляри
цілості, жовні і вжесте міжки і вжесте окуляри,
вжесте окуляри міжки і вжесте окуляри,
і найдешевше. 41-5

Ново-отворений

МАГАЗИН і РОБІТНЯ

ФУТЕР

під фірмою

Іван і Йосиф Кривий
ул. Академічна ч. 3,
(побіч магазину Вп. Шаєрів)

припоручає всілякі футри
і всілякого фасу, як: паль-
тотів, вершів, персиків ба-
раців, астраханів, селянськи-
нів, палатанів, найвишні
копірні фасонів, зарукавки
ланські і дативні, шапки му-
жескі і дамські містові і по-
дорожні.

Принймає також перері-
ку футер під нові верги
і замовлення з провизії.

Ціни приступні. 3-10

БОТАНІКА
на вишній класі шкіл середніх. Напи-
сав Іван Верхратський. 3 335
обраними в тексті. У Львові, 1905.
Ціна 3 кор. 20 г.

МІНЕРАЛОГІЯ
на вишній класі шкіл середніх. А. М.
Томашко. Перекладає і підшукує
допоміж Іван Верхратський.
Видане друге. У Львові 1898. Ціна
1 кор. 40 г.

БОТАНІКА
на вишній класі шкіл середніх. Після
учебника Д-ра О. Ротавського за-
дав Іван Верхратський. У Льво-
ві, 1896. Ціна 2 кор. 4 г.

НАЧЕРК СОМАТОЛОГІЇ.
Написав Іван Верхратський. У
Львові, 1897. Ціна 3 кор.

Спис важливіших виразів
з рускої ботанічної термінології
і нomenklatura з оглядом на нау-
ку в вишній класі шкіл середніх. За-
дав І. Верхратський. У Львові,
1892. Ціна 61 г.

Тоті вирази, що дістає в кни-
гарнях імені Шевченка, Староми-
ської і Скарбів (в ринку), також у
автора. При замовленні у автора по-
дешевше двох примірників напе-
чатаних в одній і в одній книжечці
(пр. два екземпляри ботаники або два
мінералогії або і примірник міне-
ралогії і Скарбів і т. д.) порто оплачує
сам автор. Адреса: Іван Верхратський,
привокзал академічної гімназії в Льво-
ві, в Домі народних.

ОГОЛОШЕННЯ

Інституція кредитова в по-
вітові місті гладає урядника
до ведення на олого діловод-
ства. Бажаний відомостей уді-
лить рефлектанта Народна
капеларія у Львові в будні
дні між год. 6 і 7 по полудні.

Н.во отворений магазин баватних товарів і полотен
Анто і Я Увері 879

Львів, ул. Галицька ч. 12. (vis-a-vis Шавбера)
поручає найновіші матерії на дамські сукні і ко-
стюми, шовки на бязюки, фантазійні виробы на вов-
нані бязюки, полотна, шифони, сголове білі і т. и.
Великий вибір, добірний товар, ціни надзвичайно низькі.

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчошковых машин
для доможих робітників
гладає осіб обох полів до панчошковых ви-
робів на нашій машині.
Проста і швидка робота цілий рік дома.
Не треба прагнотних робіт. Віддалене і
місце замешкання не впливає зовсім, а ми
продаємо роботу.
Товариство панчошковых машин для доможих робітників
THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens-Bau N. 6-249.

Союз катол. кравців

у Львові, площа Галицька ч. 7.

Се першорядне заведе кравецке припоручає
Вп. П. Т. Публіці на теперішній сезон свій магазин,
багато засмогнений у свіжі і наймоднійші мате-
риали кравці і заграничні. Всілякі замови на виконує
докладно і на означений час.

Великий вибір готових одягів власного виробу.

Мундурки і плащі для учеників на замовлення і го-
тові на складі у величній виборі
по цінах найприступніших. — Для Вов. Духовен-
ства виконують одіж спеціально-кравці. 5-10

Певний і резалий заробок

дають патентовані
машини до панчошковых ро-
біт машинних
М. ТЕОП **М. ТЕОП**
при вигідній домашній роботі.
Н.ука основно і дало. — Учтесть на бажань прот-
дять до дому. — Готовий товар продає ся на продаж.
Ждайте проспекту від фірми.
Перше чеське товариство домашнього промыслу для ви-
робу трактів і панчошковых робіт
RUDOLF PAUER & Comp. Prag I, Melantrichgasse 4.
Шкери і тво шкери солідні і резалий. 6-8

Потребую відбного учителя
(—лька) до 2 днів
чат з V. VI. (1 і 2 виділової) і
до 2 жопців з IV. і II. нор-
мальною до липня 1907. Здаче
іспиту всіх дітей вчававез
безуспішно. Звертатись до о.
Оп. Чубатого в Панасівці п.
Підкам'я і Вролів. 3-3

Ученики або п. п. академіки
найдучь вигідне і од ро-
гометане з х-рчем. На жа-
дне особна комната з особним
входом. Пекарева 16. I. кв.
двері 41. 902 5-5

Потребую зараз семіна-
ристку до уче-
нців з II. кл. виділової вжесте
з фортеп'яном. Письменні
зг домеш з подачем условій
підати прошу під адресою:
М. М. Яковова, жена пароха в
Голоскові коло Оліпії. 2-8

Каса задаткова в Радимі
вешує 2 правителів Ру-
сних, тверезих та з ладним
письмом. Платня після спосіб-
ностей. 915 2-3

Особа інтелігентна, не ви-
матуюча, розумію-
ча ся на господарстві, прийме
послугу у святих-вдівці.
Для каві зголошено: Львів ул.
Ягальовська ч. 11 дорозі до
му покаже. П. Зиринка. 2-2

Урядник державний, Русин,
для браку знако-
мості пошукує свою дорожню,
широї Русинки в цілі матри-
моніальній. Анонім не прий-
має ся. За дискрецію ручу
словом честі. Poste restante. I.
В. Уланів. 913 2-3

МЕД липовий кураційний в
6 кг. бутлях по 6 К
виспав Євстах Юзачанський
Бережани. 913 1-5

Світло церковне столове

найліпшої марк
охоронене запатентованою маркою
М. Ц. Н. Т.
поручає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Світло се висипає ся в двох родах по ціні 184 кор.
і по 164 кор. за 100 кат. Для церков 10% опушту.
Ціни розуміють ся льво фабрика.
Передовсім просимо уважати, щоби кожда свічка
мала знак **М. Ц. Н. Т.**, бо лише т. к. світло
припоручає Народна Торговля. Сотні похва і при-
знань!!! 415 32-2

Тнацкі виробы

Полотна білі, чисто льняні, неапретовані і апретовані по
35 м., в шир. від 28 корон до 84 корон, грубіші,
середні до 16 тонких.
По отна на протесту без шву, чисто льняні, широкість
150-180 см.
Полотна домашні, шиті в шугах 35 м.
Дреліх шірі на літні убрания, студентські мундурки і сто-
рожи пожежної, порохівники, ліберії.
Димки в шугах і на шугах.
Ручники в шугах і на шугах, гладкі або зі шугами.
Хустки до шуги в шугах.
Насипки до шуги в шугах.
Стирки білі оголове в
ріжних десенях.
Матерії базовняні дуже
гравіті.

Всё важного виробу в найліпшій пражі по ці-
нах найнижших. Точні ціни та прібіж на жадає даром
і франко. Виспав сегодешня. Поручає П. Т. Публіці

Адреса
вжесте: 904 2-2

Михайло Менсович
в Корчині коло Коросна.

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

з Іцкан 12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
з Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
з Підволочис 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
з Рави рускої 7-50.
з Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
з Станиславова 8-05.
з Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
з Яворова 8-18, 4-37.
з Коломиї 10-05.
з Рашева 10-35.
з Тухлі 3-55 (від 15/6 до 30/9).
з Велзця 4-50.

На Підзамче.
з Підволочис 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25
5-30 по полудні і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно
в неділі і лат. свята), 10- перед полуд. 1-46 по по-
лудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудні (від
13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9
в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.
з Ширія від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята)
о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

до Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11-1*.
з Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
з Підволочис 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
з Яворова 6-00*, 6-55.
з Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
з Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
з Велзця 10-45.
з Рашева 4-05.
з Коломиї і Ждачева 3-30.
з Рави рускої 7-25*, до Станиславова 9-10*.
з Перемишля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
з Стрия 11-30*.

З Підзамча:
з Підволочис 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40; 6-26
по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята)
9-00 перед полуднем і 12-40 по полудні, (від 1/6 до
31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 вночі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-
нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по
полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудні.
до Ширія 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в
неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2-01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в
неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках і
товстими; поїзди нічні в зазначенні звідною. Пора біжча
числять ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всакого иншого
рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних
залізниць, пасаж Гавсман ч. 9. 25

„LE GRIFFON“

Дістати можна всюди.

При закупні товарів просимо пенликуватись на нашу часопис.

Припускаємо, що школа, значить, директор або катехит або хто інший з учителів, заздалегідь перестеріг батька і порадився з ним, що спільно діяти, щоби від хляпа-

тичних, так і з економічних зглядів. Отже дуже ймовірно, що подорож д-ра Ямезона має на цілі справу злучення Транскалю з Наталем, за чим мусіла б слідувати унія капляндського краю з Оранією.

Персія.

Отже шах дав Персії конституцію. Народ гість ся, ілюмінує мешканці і т. д. Вже навіть відкрито торжественно „палату національної свободи“. Навіть добрі знатоки перських відносин не вірять, щоб був можливий такий нагний перехід від деспотизму до конституціоналізму. Однак коли придивимося до державному устрою Персії і відносинам народу до монарха, то побачимо, що якраз в Персії такий перехід є дуже легким.

Давня пануюча династія в Персії, династія Сасанідів, була народом люблена і поважаюча; в ній пішла кров пророка (одним з пануючих був Гусейн, внук Магомета). Та хоч і вигасла ця династія, то слідоюча династія Сафавідів мала у народу також велике значіння, бо і її уважали Перси приналежною до родини пророка. По смерті останнього Сафавіда військо проголосило шахом хороброго полководця Надіра, походного з простого роду. З того часу починає ся в Персії розріз між шахом і народом. Надір-шах убивають його-ж піддані, а син Надіра, Ага Магомет-хан, захоплює владу в свої руки. Він дав початок досі пануючій династії Каджарів, котрих народ ненавидить, уважаючи їх за грабників і узурпаторів. А вже найбільше ненавиджені — то нинішній шах Музафар-Еддін і його наслідник, Магомет-Мірза. Сей останній, як управитель Азербейджана, тільки і має роботи, що набивати шпіхлірі збіжжя, щоб його опісля в часі неурожаю дорого продавати своїм підданим. Сам же перський шах лиш дивить ся, де би міг затягнути позичку. Остання перська позичка в квоті 22 і пів мільона рублів перекопала народ, що державний каси пусті. Провінції свої шах прямо розпродав губернаторам. Хто більше дасть, того іменує шах губернатором. Такий губернатор, обнявши управу провінції, накладає після своєї волі на народ податки, щоб і своє відбити і в двоє тільки зібрати. А жалувати ся на губернатора можна тільки одному Богу. Тим і пояснює ся масова еміграція Персів на зарібки до інших країв. А і се треба замітити, що цілий тягар податків спадає в Персії виключно на селян, міста не платять ніяких податків.

Крім шаха є ще в Персії і міністри. А міністри ці не мають ніякої роботи. Одиною цілю їх життя, то жінчини і набитий карман. Вони не управляють державою, бо не мають до того ніякого підготовлення; вони не допускають до праці людей з більшим освітнім, вважаючи їх за вільнодумців. Натомість оточують себе креатурами, котрі їм низко кланяються і котрих можуть кожної хвилини знищити. Не дивно, що інтелігентна молодь стає на чолі революційного руху.

При таких стани річній Персія ділить ся на два непримиримі табори: в однім видимо непопулярного, ненавиджаного монарха і його наслідника, товстих а темних міністрів, рабівників-губернаторів; а в другім голодний, до послідньої нитки обдіраний народ і образовану інтелігенцію.

Держави до усмирення революції уживають звичайно війська. Однак яке в Персії військо? Після урядової статистики має бути в Персії понад 100,000 війська; в дійсності нема і половини того, хоч населення в Персії 15 мільонів. Служба військова не є в Персії обов'язком. До війська йде сама покидь суспільності, нездібна до ніякої роботи. Слово „сербаз“ т. є. жовнір, вважає ся в Персії обидою! О військовій кар'єрі і говорити нема що, бо її зовсім нема. Одинокі військо-

в Персії, на котрі можна би спустити ся, то гвардія шаха, обучена європейськими інструкторами.

При таких обставинах правительству в Персії мусить уступити і народ раз даної конституції не дозволить собі видерти.

Дещо про торговельну академію у Відні.

[Допові.]

(Суспільний наш рух на ниві господарній. — Потреба комерційно-образованих сил. — Обставини в сій інституції. — Інформації.)

Аж душа радуєть ся, а серце рветь ся з радости, чуючи, як гомонять з усіх сторін нашої дорогої рідні покликки до студій фахових та до праці практичної на ниві господарній (економічній). І хоч напрямом не повний сій рух в нашій суспільності, за те новий він силою і розміром. Ми можемо радісно і гримом скликнути тепер з Вергілієм „Felix, qui potuit genitum cognoscere casus“! Бож такі справді можемо ся чути щасливими. Ми бо пізнали ясно, що, хочаби поправити наш стан теперішній, треба нам вже раз кінче споглянути просто в очі тій великій квестії основ господарних. І до того власне ми тепер забрали ся, що я уважаю одною з найголовніших умовин нашого відродження.

Дятого спішу й я зі скромними словами; може декому припадуть на що, тим більше, що я сам, приготвуваючи ся свого часу до матури в півнішнім троха віці, як се звичайно буває, мав нагоду, тверезо вглянути в душі моїх молодших товаришів і пізнати в них багато замилування до справ господарних, з того у великій часті до торговельних.

Тому то цікаво може буде кому учути дещо про сию інституцію, в котрій рік-річно на т. зв. „курсі абітурієнтів“ (Abiturientenkurs) студіює пересічно яких 40 слухачів з Галичини. З того найбільша часта Жиди, опісля Поляки, а вже з Русинів то лиш хіба деколи знак. Сего року пр., на 42 було нас з Галичини всего 4 і оден латинник. Супроти інших літ, де заледво оден Русин або й жаден не учав, є се річ більше незвичайна.

Правда, що справа се троха коштовніша а при тім і тяжша, але зате требає лиш оден рік і вигляди сьуть дуже гарні.

Однак не через ті вигляди я тут про сию академію пишу, а через недостачу у нас людей фахових. Годі-ж нам давати вічно чужим людям займати ся нашими справами. Чи не в силі ми самі розвинути акції в ширших еще розмірах? Хіба-ж нема у нас більше людей практичних і підприємчивих? Мені здаєть ся, що навіть більше є в нас таких людей, чим у інших народів. Але таї зневіра в свої сили — отта нам перечеркує багато наших поривів і змагань.

Правда й те також, що слабі єще наші сили суспільні і невідрадіні відносини політичні багато причиняють ся до спиновання всяких рухів господарних; всеж таки не опускаєть нам через те руки або споглядати з бездушною апатією на горячу працю деяких одиноків, оживлених благородним обов'язком і патріотичною ідеєю. Нам не споглядати на них, а ставати в їх рядах і щиро їм помагати!

Тоді побачимо, що чим нас більше буде віддавати ся працяю фаховим і практичним, тим борше змінить ся невідрадіні обставини. Скорше зростемо в сили матеріальні, а тим самим і поступ суспільний поточить ся свободнішим та скоршим темпом!

Але без огляду вже навіть на патріоти-

*) Цікаво, хто зумів змоді пізнати принцип.

реходив з класи до класи з добрим або бо-дай не злим свідомством; аж нарешті по сімох роках школа неначе каже ему: „Ти ледащо! Ми з тобою не годні дати собі ради, не годні тебе поправити. Не виганяємо тебе (бо нема за що, бо не зловили тебе ні на чім; інакше певно вигнали би тебе), але йди, пропадай на чужу голову!“

Що за сором для школи! Не диво, що звичайно й соромить ся вона призвати батька, щоб йому те саме повторити до ока, бо інакше він слушно міг би відозвати ся: „То я, простий чоловік, видав вам, ученим, перед шістьма чи семома роками доброго хлопця, а він на що зійшов під вашим ученим оком! А може і ви самі звели его інакше та навіть нічого мені ранше не казали. Бог би вас побив за мою дитину і за мою тільки-літну працю!“

Тут зважу ся сьміло сказати, що не дім, значить, батьки і домашні надзори, не дбають про те, щоб стикати ся зі школою і довідуватись о науку і поведене своїх дітей, а школа за мало дбає, щоб стикати ся з домом і в разі потреби взивати его о раду і поміч у спільній справі виховання молодіж. Школа уважає себе не за рівноярний з домом чинник у справі, так важній для суспільності і в будучності, якою є виховане молодих поколінь, а наче за щось вишого, за якийсь ніби уряд, до котрого сторона у власній, ніби лише у власній, інтересі обов'язана зголошувати ся. „Хочеш, мовляв, прийти, то добре; а ні, то друге добре, — нас се ніщо не обходить, се твій інтерес. Та й часу ми не маємо пам'ятати о всім і о кождім; дбай кождий за себе!“ Як коли би в так важній справі можна закрити ся браком часу або вільно було „не мати часу“!

чу пращо при зрості вже існуючих, як і повставанню нових інституцій наших дає ся відчувати чим-раз більша потреба комерційних сил. До того возьмим еще під розвагу: кілько то єще соток а навіть тисяч всяких інституцій і заведень чужих оперує нашими продуктами і нашими грішми! А вони-ж прецінь кінче повинні перейти, бодай в більші часті, як вже не всі, в наші руки. Зважмо також і те, що становища ці стають чим-раз кориснішими, чим кар'єра державно-уряднича. Тому то я гадаю, що тут великого ризика нема. В остаточнім разі, маючи фахове образоване торговельне і попри язык німецький єще який другий язык свѣтовий, можна дістати легко дуже корисне занятя в цілїм світі. Того однак не повинно робити ся, бо в нашій багатій але нужденній і тому дорогій рідні є аж надто до роботи. Об сїм однак на другім місці.

Висшого образованя комерційного на жаль не можемо єще набувати у себе. Мусимо его поки що шукати у інших народів. Найлучше до того надаєть ся Відень. Тут має ся нагоду не лиш образовувати ся правдиво фахово в напрямі торговельнім, але й можна тут пізнати і понятя властивий культ інтересу. От тому то я про сию академію споминаю.

Зазначу єще, що на нашім курсі мали ми дуже поважних товаришів. Багато з них було у віці до 40 або й більше літ. Що-до звания, то було кількох дипломованих правників зі Сербії і Румунії (титлу доктора там єще нема), капітанів і низших офіцерів наших, угорських і декотрих держав балканських, якийсь монах Німець, директори низших шкіл торговельних і т. д., і т. д. Дятого то я гадаю, що й нам варто би познакомити ся ближше з сєю інституцією, де такі, скажу навіть, поваги побирають науку.

Право вступу мають тут в першій лінії абітурієнти гімназійні і реальні, яко звичайні слухачі. Укінчені семінаристи як і студенти шкіл фахових, стоячих в рівній мірі зі школами середніми, приймають ся яко слухачі надзвичайні. Дуже годібно є слухати сїх викладів правників, особливо на першій році і по першій іспиті, в якій то часі звичайно не багато робить ся. Головно й дятого, що дя не-Віденьчуків і взагалі дя не-Німців відбувають ся тут виклади між 2—7 попол.

Вписове вносять 30 кор., оплата шкільна 320 кор. Ся оплата має ся в двох семестральних ратах зложити. Дирекція однак може зіволити меншим ратами сплзчувати, і то дуже часто буває. Увільнене є можливе лиш від половини, т. є. за другий підрік.

Вписи відбувають ся до 1. жовтня. Можна також і по 1-ім бути прийнятим, коли подаєть ся достовірну причину спізнєня.

Лучше однак явити ся в своїм часі, бо й викладів шкода і скористати можна з тамошнього „товариства спомогаючого студентів“ (Unterstützungsverein), де бідніші, що викажуть ся свідомством убожества (по німецьки), можуть дістати книжки і прибори, досить собі дороги.

Хто хотів би записати ся на гандлівку, найлучше би було написати зараз, бо до 1-го недалеко: „An das löbl. Sekretariat der Wiener Handels-Akademie, Wien I, Karlsplatz. Löbliches Sekretariat! Bitte um gefl. Zusendung unter meiner Adresse ihres Programms für das kommende Schuljahr. Mit gebührender Hochachtung N. N. Abiturient X. Y.“ — або в подібнім сенсі кореспондентку. З сєї програми довідати ся можна докладно про все.

Що-до інших обставин на гандлівці, як також в університеті і обставин житєвих у Відні, буду дуже радо миг служити інформаціями товаришам, котрі в перший раз прийдуть до Відня. Хто би хотів користати з того, то прошу дуже мене відвідати або написати під: Wien VII 2 Burggasse 42. T. 3., де я від 6. жовтня замешкаю. До того часу пробуваю в Отинї.

Амврозій Березовський,
укінч. акад. торг. і ст. пр.

3 комісії для виборчої реформи.

На початку вчорашнього засідання председатель Пльой повідомив, що внесено 5300 петицій. По довшій формальній дискусії про спосіб трактованя всіх петицій заявив председатель, що передає їх референтови до справоздання.

Затим приступлено до дальших нарад над § 7.

П. Груби висказує бажане, щоб час замешканя скоротити, а домагати ся такого часу, який з технічних зглядів є потрібний. Промовляє також за правом голосованя жєнщин, передовсім тих, що самі на своє удержанє заробляють. Застерігає собі заздалегідь поставлене відповідного внесення.

Бар. Паріш заявляє, що вправді годить ся на вчорашню заяву президент-міністра (що не вимагає замешканя дя пасивного виборчого права), однак бажає, щоб дя більшої ясности відповідно доповнено закон.

П. Кайзер заявляє ся за признанєм права голосованя лиш тим жєнщинам, що єго вже мали, та розводити ся довше над кєстєгно замешканя. Домагає ся, аби посадики укладали списи людей, котрі бодай рік мешкають в їх громад, а се дуже улекшило би ведєне виборів. Бєсідник є тої гадки, що передовсім дя сільських громад оден рік замешканя є замало, тому домагає ся продовженя того періоду до двох літ.

Міністер внутрішних справ Бінєрт поручає до прийнятя внесенє п. Паріша. Що-до признаня права голосованя жєнщинам міністер вказує на инші держави, де заведено

давно загальне право голосованя, а мимо того жєнщини права того не мають. Сумніває ся, чи було би се відповідне, щоб власне ми і то в такім часі, коли в нас відбуває ся важна політична еволюція, були перші, що пустили ся на такий експеримент. Впро-чим п. Груби домагає ся права голосованя тільки дя певних категорій жєнщин, що прецінь нарушувало би засаду рівности права голосованя. Що-до замешканя, то міністер не може згодити ся ані на скорочєне ані на продовженє однорічного рєчєнця.

Посол Адлер заявив ся за признанєм виборчого права, однак є він тої гадки, що нема рації розпочинати борбу о се право, бо немає воно виглядів на успішне положєне. Внесеня пп. Грубого і Кайзера нєбєрально дуже єго дивують, бо прецінь оба послі не є зовсім ліберальні, за яких уходять. Бєсідник не годить ся з постановами закона, аби мужина аж в 24. році життя мав право голосованя; прецінь соціялісти домагають ся, щоб право голосованя прислугувало з укінченєм 21. року життя. Однак не ставить він відповідного внесеня бо певний, що ніхто єго не буде попірати. Рішучо противить ся продовженю рєчєнця замешканя поза оден рік. Соціялісти взагалі є противні рєчєнцєви замешканя; тому він вносить, щоб єго зовсім усунути.

П. Хоц годить ся на се внесенє, щоб рєчєнєць замешканя, потрібний дя признаня комусь права голосованя, вносив лишє 3 місяці. Вкінці промовляє також за признанєм права голосованя жєнщинам. Міністер внутр. справ д-р Бінєрт противить ся внесенєм п. Адлера і Хоца, збиває виводи п. Хоца в справі признаня права голосованя жєнщинам, мотивуючи свої закиди тим, що на таке треба би жєнщинам признати також право пасивного вибору.

Рівнож п. Кайзер полємізує з виводами п. Адлера і висказує обаву, що сільське населєне в наслідок загального голосованя буде упослідженє.

По довшій дискусії, в якій ще забрали голос пп. Адлер, Зазворка, Пергєль і знов міністер Бінєрт, прийнято § 7 ординації виборчої в редакції, предложєний правительством, а всякі поправки відкиєнено.

Відтак розпочали ся наради над 1. артикулом виборчої ординації, котрий признає члєнам палати панів право вибору до палати послів.

П. Хоц робить закиди правительству з тої причини, що взагалі не знесло палати панів. Ліпше прецінь розширити компетенцію соймів, а знести палату панів; і тому він вносить, щоб перший артикул звучав: Парлямент складає ся лишє з палати послів. Мимо того артикул перший прийняв комісія в тій формі, як єго правительством предложєно, і на тім засіданє замкєнено.

Польські коловці, що належать до комісії дя виборчої реформи, мали вчєра конференцію, на якій рішили на нинішнім засіданю комісії при нарадах над § 2. правительственного проекту поставити внесенє, котрого ціль є забезпечєне і розширенє автономії країв і королівств через відповідні зміни постанов §§ 11. і 12. закона про державну репрезентацию. Се внесенє має поставити проф. др. Стажинський і рівночасно зажадати, щоб комісія дя виборчої реформи вибрала дя обговорєня сєго внесеня субкомітет з 7 члєнів та поручила єму відповідні пропозиції предложити комісії.

Члєн комісії дя виборчої реформи з консервативної групи більшої послости п. Паріш зложив мандат до комісії з огляду на родинні обставини, які не позволяють єму брати участі в засіданях.

3 Росії.

Телеграми.

Бєрлін. „Voss. Ztg.“ доносить з Петєрбурга про отсєй випадок, добре характеризуючий зєдєнервованє правительственных кругів: „Недавно тому донєсло „Новое Врємя“, що присуд смерті виданий на убийницю генєрала Мина уже виконано. Петєрбурска телеграфічна агенція заперечила сию відомість і донєсла, що присуду ще не виконано, бо ще не є затверджений вел. кн. Николаєм Николаєвичем. Великий князь, боячи ся пімсти революціонерів, злякав ся тим донєсенєм агенції і велів урядово оголосити, що затвердженє присудів воєнних судів не до него належить, лиш до генєрала Зарубаєва. Телеграфічна агенція одержала остру нагану за те, що назвала вел. князя, а присуд виконано аж тоді, коли єго дійсно генєрал Зарубаєв потвердив“.

Варшава. З Сєдльця доносять, що доси стверджєно, що було 172 убитих, 450 раних, а 550 арєстованих.

Варшава. Всі радикальні сторонництва, соціяльна демократія, бунд і пролєтаріят, оголосили, що ніхто з члєнів сїх організацій не нападє на військо в Сєдльці. — В наслідок неспокоїв в жидівській дільниці обсаджєно її сильним військовим кордоном. На приказ воєнного губернатора перевєдєно численні рєвізії і заарєстовано багато осіб. Правительством шукає члєнів „бєйвки“. Арєштовано понад 600 осіб. Навіть заарєштовано і привєдєно до ратуша 50 дітей лєдві 10-літніх під покришкою, що терористи уживають їх до переносєня оружя. — Вчєра вєчєром на Празі застрєлено полковника Яковлєва, начальника транспортної вєзницї. Виновиник утік.

Вильно. Під проводом генєрал-губєрнатора розпочато нараду з причини ввєдєня права з 16. падолиста, покликуючого до життя місцєві комісії до земських уряджєнь. Справою інтерєсують ся головнє делегати

ця, а в дальших наслідках і від єго товаришів відєрнута грозинє небєзпєчєнєства. Колиж і се не помогло, а небєзпєчєнєство стає чим-раз грізнішє, тогді, хоч нема ще слушної підєстави вигнати учєника зі школи, в інтерєс єго власний і єго родинний видальє ся єго за їх згодою, хочби може і поне-вільною.

От у сїм значінє так званого *consilium abeundi*. Є се, як бачимо, дуже людське, справді батьківське право директора охоронити школу і шкільну молодіж від шкідливих впливів, але без шкоди дя учєника, від котрого ті впливи походять, або більшє-мєнє наєвно грозить, а противно навіть на єго користь, бо на єго поправу, обдуману спільно з родичами.

Та на жалі, з сєго людського права тепєр майжє не користає ся або користає ся не так, як слід, за попереднім остєреженєм родичів і за порадою з ними. Злє та аж по невчасні виганє сє учєника безнадійно сєред року, або дає ся єму відправу з кінцєм року так, що ані він ані єго родичи часто не знають, за що і чєрез що. З кінцєм року при класифікації постановляють не прийняти більшє учєника та без єго і єго родичів від-дома і волі дописують єму на свідомстві: „Може бути прийнятий в иншій заклад“, — значить, „можеш собі, небєжє, іти, куди хочєш!“ Єсжє нів біді, коли з обичаїв записано бодай „досить добрі“, тогді є бодай надія, що такі дєсь в котрійсь гімназії приймуть. Але гірєнька доля такому, що лі-стане щє й „досанні“ обичаї; тогді він по просту вигнаний з усіх гімназій краю, бо вгдє єго не приймуть, — вигнаний без слєд-ства, без суду. Є се по просту нєлюдське самоволє. І ніхто навіть не подумає о тім, як погано вона свідчить о школі, котра видає таке свідомство. То учє-ник пр. шість, сїм літ ходив до гімназії, пе-

Надіслано.

Спеціаліст в дитячих недугах

Д-р В. Гукевич

ордин. від 3—5 год. ул. Гродзична ч. 4. І. п.
Щіплене віспи щоденно. 837

АДВОКАТ КРАВЧИЙ

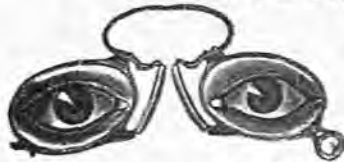
Тадей Граб

ем. судовий радник

отвори канцелярню в Підгайцях.

922 2-8

Коперничий і Син

Витики і Мухомили у Львові: павильон Галицький ч. 1.
проти Банку Гіпотетичного на пляцках площі
Галицької поручаютьБарометри амеро-
ди по 7, 8 і 10 К
найкращі по 12, 16,
20 і 24 К. — Львів-
натки шкільні по 12,
16, 24 і вище. За-
разом поручаємо в найбільшій виборюючій
цінності, як і всілякі інші вибори оптичні,
Всілякі лапери полагодує ся як найкраще
і найдешевше. 41-5Молодець Русь, добре о-
бизаний в насоч-
ним кнйководством, пообідаючи
звичайну правну бан-
кову, познайомилися в грунто-
вими кнйгані з яскравим кнй-
графічним письмом; пошукує
посади в рускій інституції
poste restante A. 3. Зборів.
934 1-10Студент філософії глядає
лекції в горах.
Відомість: Заряд шкільн. Валь-
дорф п. п. Янів к. Львова.
9-7 2-3Пошукує ся на село учи-
тель для двох
класів крім науки предме-
тів вимагає ся науки гра на
фортепіані. Власні устіва мож-
на довідатись у Ярослава Ви-
лицкого приходника в Помор-
907 цах почта Бучач. 3-3Потребую інструктора до
2 класів 3 кл
школи народної. Зголошуватись
письменно о. Чубатий в Де-
режанах почта Милатин нов.
905 4-4Елегантні салони урядження
в найновіших стижах, ра-
ми з веркалами і конзолами,
власної роботи поручає Франц
Цайзер фабрика меблів, Львів.
843 пасаж Міколая 3-8

Курс Львівський

з дня 14 н. ст. вересня 1906.

Акти за штуку без купона.	Плат.	Жал.
Банку гіпот. гал. по 200 ар. а. в.	572	552
Банку для торгівлі і промислу 200 ар.	—	195
Банку кредит. гал. по 200 ар. а. в.	—	—
Зем. гал. Кар. Людв. по 200 ар. м. н.	—	—
Зем. гал. Чернов. Ясс по 200 ар.	579	586
Акти за штуку за 100 ар.		
Банку гіпот. гал. 5%, а. в. вклас. в	111	50
10%, прем.	100	39
Банку гіпот. гал. 4 1/2%, а. в. вклас. 50 л.	9	20
4 1/2% 60 л. по 200 кор.	98	90
кравого 4 1/2%, а. в. вклас. в 51	101	101
4 1/2% а. в. вклас. в 57 л.	98	40
Товариства кредит. 4% (І. емісії)	99	50
4 1/2% вклас. в 41 1/2 л.	99	20
4 1/2% вклас. в 56 л.	98	60
99	99	80
Обліги за 100 ар.		
Гал. фонду промисловийного 4% а. в. а.	99	50
Букм. фонду промисловийного 5% а. в. а.	102	60
Комунальн. Банку крав. 5% (ІІ. еміс.)	101	101
4 1/2% (ІІІ. еміс.)	98	50
4 1/2% (ІІІІ. еміс.)	98	50
Повички крав. в 1873 по 6%, а. в.	97	80
Повички крав. в 1893 по 4%, а. в.	97	20
Повички м. Львова 4% по 200 корон	98	30
4 1/2% 4-ої емісії.	98	30
Альби:	к. с.	к. с.
Міста Кракова по 20 ар. (40 л.)	86	94
Монети:		
Дукат пісарський	11	24
20 франків	19	25
100 Рублів срібних	249	251
100 Рублів паперових	251	253
100 марок німецьких	117	10

Йозиф Шустер і К. Точиский
переносять дня 10. вересня о-
ставі після ліквідації Спільн.
Тайцєрів товари до нового
локалі по ул. 3. мая ч. 5.
під своєю власною фірмою До
10-го вересня ціни ліквідацій-
ні і набути ще можна меблі,
дивани, портієри, фіранки,
ковдри, матеріали і т. в. у
Львові, ул. Ягайлонська 8.
863 7-8

Альбом

найкращих і найбільше улю-
блених пісень на цитру в під-
ложеним тегстом: а) 85 сла-
вянських 4 К, б) 100 німецьких
3 50 К, порто 60 с., в) найліп-
ша цитрова шажа до самона-
уки, компітна, лише 5 К. За
успіх ручать ся. Рефлектанти
дістають свідоцтва по укін-
ченій науці. Проспекти висла-
є проф. Йосиф Зорг у В'дні
114, Hauptstrasse 144.
901 2-2Сервіси порцелянові, столові
на 6 осіб, білі по ар.
4-50, декоровані по ар. 6-50, 7-50
і вище.Сервіси скляні на 6 осіб глян-
кі по ар. 1-90, з ма-
товим паском по ар. 2-20 і вище
поручає

дешевше як всюди

по цінах фабричних

Головний склад для Галичини

порцеляни і скла

КАЗИМИРА ЛЕВИЦЬКОГО

Львів

площа Маріїна ч. 10.

Також і на місцях сплати.

Ціни чинні на жадане даром і

оплатно. 908 8-6

Помости

до чернов

цементові, камінцеві,

мозаїкові

поручає

Т. МЕЛЬНИЧУК

АРХІТЕКТ

ЯРОСЛАВ. 27-50

XXXXXXXXXXXX

Оповіщене.

Перемишль в серпні 1906.

„РУСКА ЩАДНИЦЯ“ в Перемишлі приймає
вкладки щадничі щоденно в годинах урядових
і опроцентує їх на 4% починаючи вже від
слідуючого дня по дни зложення і процентують
ся до послідного дня перед днем відобрання.ВКЛАДКИ в „Рускій Щадниці“ можна
складати особисто в касі товариства, почтові-
ми переказами, листами грошовими, чеками
почтової Щадниці, котрі Дирекція щадниці на
жадане безплатно достарчає, в філіях банку
австро-угорського на рахунок „Рускої Щадниці“
в товариствах: „Взаїмного кредиту Дністер“
у Львові „Кравчий Союз кредитовий“ у Льво-
ві і „Банк звязковий“ в Станиславові.

„Руска Щадниця“ уділяє позичок:

- гіпотетичних, піврічними амортизацій-
ними ратами платних на 5% на про-
ляг літ 10—50 після вибору позича-
ючого;
- на льомбард ефектів на 5 1/2%;
- на есконт векслів на 6%, на векслі
переказані за 3—6 місяців платні.

Справи позичок полагодує ся можливо
скоро.Всяких інформацій і друків уділяє канце-
лярія „Рускої Щадниці“ ул. Косцюшка, Народ-
ний Дім І. поверх, щоденно безкористно в го-
динах урядових від 9—1 год. крім неділі і
руских свята.Після §. 14. устава „Рускої Щадниці“, че-
рез п. к. міністерство справ внутрішніх затвер-
дженого, вкладки в товаристві „Руска Щадниця“
в Перемишлі надають ся до локацій капіталів
пупілярних, фондацийних і т. п., має отже
„Руска Щадниця“ обезпеку пупілярну.

Дирекція „Рускої Щадниці“ в Перемишлі.

Крил. о. І. Стрийський. Д-р Т. Кормош.

Ал. Ярма.

841 7-8

Масло десерове по 2 К 50 с.

в кожній скількох продає торговля масла
Читальні „Просвіти“ у Львові, Ринок ч.
10 (Вхід через браму від ул. Блахарек і ч. 18, дім
„Просвіти“). Висили б-ківні пошту виконують ся.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛА

Найдешевша торгівля галантерейних товарів

АДОЛЬФА РАПША

у Львові Ринок ч. II (напроти тов. Просвіти.)
Поручає великий вибір мужеского біла, крав-
ток, рукавичок, парасолів, зісок, шкіряних ви-
робів, російських кальонів, альбомів як також
товарівсього мила і переумерні.
Великий вибір цупом на цигаретк, цукток,
грозі і сніжком з гербом Руси.
Великий вибір біжутерії. 149

Заснована 1782 Заснована 1782

Ціс. кор. привіл.

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведення промислове в краю і одне
в найстарших в монархії.Фабрика найзнаменитших лінерів, правдивих поль-
ських горівок, розсолів і румів

І. А. Бачевський у Львові

ч. і м. надзорний достовірник

поручає Вп. Управл. рілньничих кружків
і сільських управниц свої знамениті вибори
по уміркованих цінах.Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
румів і кнйних спиртуальнів у всіх смаках і якостях,

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплій, комітній дорозі фабрично владнених і
солоджених та ц. м. інститутом до розсолів спо-
живних тредотів розсолідженіх.Ціни чинні і інформаційні екслає ся на дождане оплати
і даром 1103 72-104

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

- з Іцкан 12-25*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*
- з Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 4-40*, 9-30*
- з Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30
- з Рави рускої 7-50
- з Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*
- з Станиславова 8-05
- з Самбора 8-15, 1-50, 9-20*
- з Яворова 8-18, 4-37
- з Коломиї 10-05
- з Ряшева 10-35
- з Тухлі 3-55 (від 15-6 до 30-9)
- з Велзці 4-50

На Підзамчє.

з Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди локальні приходять до Львова:

- з Брухович від 6-5 до 23-9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25
- 5-30 по полудні і 8-20 вечер, (від 6-5 до 23-9 включно
- в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1-46 по по-
лудні (від 1-6 до 31-8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
- з Янова (від 1-5 до 30-9 вкл. що дня) 1-15 по полудні (від
- 13-5 до 9-9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15-5 до 9-9
- в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.
- з Ширія від 27-5 до 16-9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
- 9-40 вечер.
- з Любіня вел. від 13-5 до 16-9 вкл. (що неділі і лат. свята)
- о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

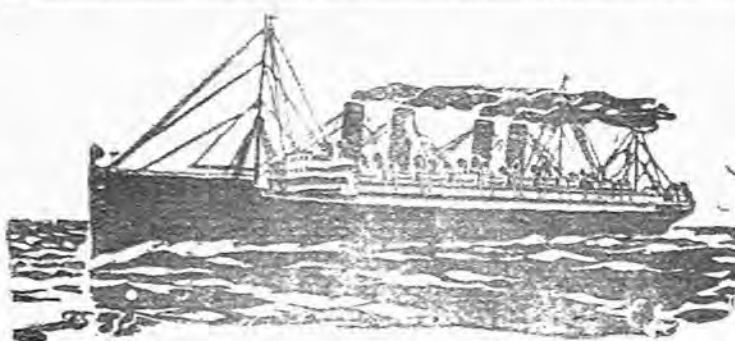
- до Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11—*.
- з Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*
- з Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*
- з Яворова 6-00*, 6-55
- з Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*
- з Самбора 8-55, 4-15, 10-51*
- з Велзці 10-45
- з Ряшева 4-05
- з Коломиї і Жидачева 3-30
- з Рави рускої 7-25*, до Станиславова 9-10*
- з Перемишля 10-05* (від 1-5 до 30-9) Хирова, Ясла,
- з Стрия 11-30*

З Підзамчє:

з Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди локальні відходять зі Львова:

- до Брухович (від 6-5 до 23-9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26
- по полудні, (від 6-5 до 23-9 вкл. в неділі і лат. свята)
- 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудні, (від 1-6 до
- 31-8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
- до Рави рускої 11-35 в нощі (що неділі).
- до Янова (від 1-5 до 30-9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-
нем (від 13-5 до 9-9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по
- полудні, (від 13-5 до 9-9 що дня) 3-14 по полудні.
- до Ширія 10-45 перед полуднем (від 27-5 до 16-9 вкл.) в
- неділі і лат. свята).
- до Любіня вел. 2-01 по полудні (від 13-5 до 16-9 вкл. в
- неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках і
товстими; поїзди нічні в зазначені звідкою. Пора літня
числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.Звичайні білети їзди як також білети всякого пишного
рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати через цілий день в міській бюрі п. к. державних
залізниць, пасаж Гавсманна ч. 9.НА РЕВМАТИЗМ, гостець, постриг (іскіас) і всякі
нервові поруцає ся усмиря-
юче натравне, від о літ дуже розповсюджене, многими
лікарями ординоване і авторитетами призначе
Linimentum Gaultheriae compositum
з правно зареєстрованою скоронною маркою
„NERWOL“хеміа д-ра Юлія Францоса, апікаря в Тернополі.
Ціна флакону 80 сот., 10 флаконів 8 К, не числячи
опакowania і оплати. — Тисячі подяк можна перега-
нути. Деячі на день почтова вясилка. Набути можна
в кожній більшій апіці, зглядає е апіці хеміа д-ра
Юлія Францоса в Тернополі. У Львові можна дістати в
апіках Dewesche'a, Гая, Лавовського і д-ра Пінеса По-
ратівського. 1039 13-48

до Америки

Канади, Тексасу, Аргентини, взагалі до всіх місцевос-
тей північної і полудневої Америки, до Австралії, Япа-
ну, Хін і т. д.

з Галичини і Буковини

Найдешевше перевозить

Перевозове товариство пароходів

NORDDEUTSCHER LLOYD

В БРЕМІ.

В Бремі се товариство удержує руского св'ященника,
котрий виконує душпастирські обов'язки і опікує ся
емігрантами.Хто хоче їхати до Америки, нехай пише по шіфарту до:
Генеральна Агентура Північно-німецького LLOYD'A
у Львові ул. Городецька ч. 93. 243 50-50

При закупні товарів просиме покликуватись на нашу часепись.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Біблотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кільського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У Відні: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; У ФРАНК-ФУРТІ І ГАМБУРГІ: М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії та границях:
на цілий рік 32 к. — 1 л.
на пів року 17 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки):
на цілий рік 28 „ — 1 л.
на пів року 15 „ — 22 „
на чверть року 7 „ — 11 к.
на місяць 2 к. 31 г.
Поодинокі чиселю коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Реклама, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописні матеріали не приймаються за попереднім попередженням. — Редакція не несе відповідальності за зміст писем.

Оголошення значущі приймають ся по 20 с. за одну стрічку в номері або за 10 с. в рубриці „Надсілавне“ по 30 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Виборча реформа.

Коли комісія для виборчої реформи розпочала обробляти правительственне предложение, зачала не від засадничої частини предложения, не від вихідної постанови його, але від подробиць, котрі в іншій державі поставлено між посліdnими точками нарад комісії. Замість насамперед порішити справу, чи голосування має бути загальне, комісія взяла ся до укладання виборчих округів. Причина в тім, що в Австрії виконане заходи важливіше, ніж сама засада; структура виборчого округу важливіша, ніж се, хто має право голосувати і як се право має виконувати. Через національну мозаїковатість Австрії, справа „геометрії“ округів виборчих є важливішою і о милого тяжішою до поладження, ніж засаднича справа права голосування і ціла боротьба о виборчу реформу була, і по реформі буде боротьбою о виборчі округи. Сю найтяжшу справу поділу на виборчі округи майже поладжено перед парламентарними фєрїями; всім здавало ся, що вже усунуто сю скалу, о котру міг розбитися правительствений проект і ціла справа виборчої реформи. Коштом життя двох кабінетів і коштом руского народу поладжено — теоретично найдрібнішу, але практично в Австрії найважливішу часть реформи, а по фєрїях приступлено до поладження головної частини предложения, основи цілого предложения. Сею основою є загальне право голосування.

Мімо того, що час парламентарних фєрїй Поляки використали на видумане як найбільшого числа перешкод в цілі повалення цілої реформи, хоч прихильники реформи потерпали, що при параграфі, котрий рішає, що кожний горожанин держави дістає право голосу, повинь внесенє противників реформи зробити сю дискусію довшою ніж була при справі поділу на виборчі округи, дотичний параграф передискутовано і ухвалено одного дня. Стало ся се в четвер і сей день буде пам'ятний в історії Австрії, бо він отворив ворота, котрими до австрійського законодавства увійшло загальне право голосування. Так само майже без дискусії порішено питанє, як довго хтось має жити в громаді, щоб мати право голосування. Правительственне предложение вдовольно ся одним роком. Антисеміти і аграристи грозили колись, що як не відстануть п'ять літ, то убувають цілу реформу. Мімо того комісія і сю справу поладила на однім засіданні, в дусі правительственого предложения, а антисеміти голосували навіть против внесення о установленє дволітнього часу замешканя. Можливе, що

справа пішла так гладко і керинники повідклали пригтовлені обструкційні внесення в наслідок рішучої заяви президента міністрів, „з місця, на котрім ми тепер станули, вже нема повороту“.

Се, що при постанові о загальному голосуванню Поляки не порушили справи плурального голосування, єще не доказує, що вони відступили від свого наміру відобрания народом іншим способом сего, що єму дає загальне голосування. Поляки і їх союзники поступили дуже хитро, бо відцепили сю справу від постанови предложения, до котрої ухвалення потрібна більшість двох третин, а перекидають її до тих частин предложения, котрі можуть бути ухвалені звичайною більшістю голосів. З плуральною системою, котра — як говорять — не порушує основних законів державних, вони вийдуть при виборчій ординації, котра не є основним законом державним. Надіють ся, що в такий спосіб знайдуть для плуральної системи звичайну більшість і досягнуть свою ціль.

Здержавши обструкцію над згаданими частями реформи, Поляки виступили з своїми автономістичними жаданнями вчєра при дискусії над арт. II. предложєня о зміні деяких параграфів основних законів. Стажінський жадає, щоб дискусію над сею справою відложити, аж доки предложєня ним комісія не нарадити ся над польськими внесеннями о установленє меж між компетенцією державної ради і соймів, зглядно о запевненє автономічного законодавства краєвого. Сим внесенєм Поляки хочуть проволінути саму справу виборчої реформи а також використати примусове положєнє правительства, котре хоче за всяку ціну переперти реформу, в тій цілі, щоб справу „виодрембєнє“ Галичини посунути о крок наперед. Правительство, котре потерпає о судьбу свого предложения, щоб Поляки знов не збунтували ся против цілої реформи, згодило ся на внесенє Стажінського. Чи Поляки зискують при тім щось конкретного, покаже результат нарад вибраного в тій цілі підкомітєту. Становище Русинів в сій справі від давня знає і яєне. Се становище зазначив в комісії з повним патиском п. Василько, котрий заявив, що руский народ буде так довго рішучим противником всякого розширєня автономії країв, і буде се домаганє поборювати всякими средствами, як довго Австрія не буде поділена на краї національні.

Справа поділу на виборчі округи, вже майже закінчена перед фєрїями, приєде єще раз на денний порядок, бо в багатьох місцевостях населєнє узнало сей поділ за невідгидний для себе. В сій справі вплинуло до комісії 5.300 петицій, головню з протєстами про-

тив розмежєня округів. Спеціально Німці мають причину дуже докладно придивати ся установленєм вже округам з мішаним населєнєм, бо округ, нині німецький, може через вплив славянських робітників, дістати славянську більшість. Побіч справи плуральности, справи більшости, яка мала би право ухвалювати зміну поділу на виборчі округи, також наново видигнена справа округів, може забрати комісії більше часу, ніж зразу предвиджувано. — При керині Поляків, всі ті справи можуть сильно опізнити цілу реформу.

Нашим просвітним товариствам під розвагу.

За багату у нас анальфабєтєв. За багату. Ми се не лиш знаємо, але вкінці і на своїй шкірі відчуємо. Ажє вшепольські діяти, використавши наш „анальфабєтизм“, стали не лиш нам сим дорікати, стали не лиш уживати сего за мотив до доказаня своєї висшої культурности, але опираючись на тій мимий своїй висшости ужили сего за таран, щоб розбити наші скромні жаданя ставлені при дискусії над виборчою реформою. Всежє таки, хоч не віримо в їх висшу культуру, мусимо признати, що за багату маємо анальфабєтєв.

Тому в нашої народній роботі повинні би перше місце зайняти заходи, щоб число неграмотних зменшити, щоб дати як найбільшому числу людей ключ до просвіти. Сі заходи наші повинні знайти здійсненє в закладанню курсів для неграмотних.

Не повинно бути ні одного села, деби сьвященник або учитель (а передусім учитель) не з'організував вже в найближчий будучности курсу для неграмотних. Не повинно бути міста ні містечка, де би таких курсів не було по кілька, окремо для дїтят, окремо для хлопців, окремо для старших. Ми повинні закласти курси для неграмотних слуг, для неграмотних жовїрів, словом, ми повинні цілу скїлну Галичину засипати курсами для анальфабєтєв. Ажє до сего може і по в і н е н взяти ся кожний освічений чоловік, кожда інтелїгентна людина.

І ми певні, що голос наш не прогудє без відгону. Ми певні, що вже незабаром будемо мати всюди такі курси, що не буде без него ані одної місцевости.

Але на одну важну річ звертаємо отсим увагу наших просвітних товариств, товариства „Просвіта“ і Руского Товариства педагогічного. Ото справа ся пішла би далеко скорше і успішніше наперед, колиб оба сі

товариства изиди ся за виданє букваря для анальфабєтєв, букваря полученого з читанкою.

Такий буквар, призначений для достаточної молодіжї і для старших, мусив би бути зовсім інакше уложений, ніж буквар для дїтят. Отжє передусім треба приминити иншу мету науку читати. Укладники повинні в тім напрямі перестудювати усі подібні букварі у інших народів, головню славянських, пр. буквар „Діонісія“, букварі російські, деякотрі навіть дуже добрі, і на тій основі уложити першу часть букваря, дотикаючу самого читаня та писаня. Ми маємо вже пробу такого букваря виданого п. Равлюком, та сей не зовсім відповідає всім вимогам. Друга часть букваря до написаня і читаня повинна рішучєсно бути для ученика скарбом усіх потяжкох і невдач, а не для відомостей. Отжє і в історії і в географії і в науці природи і в практичному сїмстві і в кореспонденції повинні з устроєн держави, словом, сї часті в формі присвоєнїя, популярний повинні містити в собі все, що нашоєму селянинові, малолїтньому, заробіткови і т. д. заведєдї в усіх відносинах ся може. Така книжка ніколи би не стратила вартости для ученика, вона заступила би єму малий лексикон, вона була би єго невідступним товаришем.

Річ певна, що до укладу такого букваря треба залучити більше людей. Чи то в дорозі конкурсу чи спеціальної умови належало би забезпечити виготовленє поодиноких партій букваря людьми фаховими і умілими.

Дальше потреба до укладу такого букваря більших фондів. Такий буквар мусив би мати численні і гарні, хочби навіть і в красках виконані ілюстрації. А годі числити на те, що виданє само оплатити ся. Коби страти не було. Але хочби і була, то думаємо, що не була би вона велика, коли її розділять ся на два товариства.

Виданє такого букваря обо згадані товариства покладає би велику асауту для нашого народа, а сьом виставили би пам'ятник, як не мав, красний.

Се піддаємо під розвагу і загалу і видлив обох згаданих товариств.

3 комісії для виборчої реформи.

Вчєра приступила комісія для виборчої реформи до дискусії над арт. II. в справі зміни деяких параграфів основних законів.

Пос. Стажінський вказує, що між виборчою реформою а ревізією конституції в цілі докладного видмежєнє компе-

Дещо про вихованє.

Оттак я цілком згоджую ся з голосами, які загально відозвали ся після звісної тернопільської пригоди, що школа — розуміє ся теперішня, галицька, а головню східно-галицька — лише учить, але не виховує, розвиває розум, а не плекає чувства, сущить мозок, а серцю дає замкрити; а зовсім не переконують мене виводи, з котрими в обороні школи виступили в Мизєш якийсь педагог, котрого для увіковічєнєня єго педагогіки і льогіки справді віддати би до галицького музею.

Педагог той пояснює, що шкільне вихованє має иншу мету аніж домове, то й не може йти тими дорогами, що домова: се є виховуванєм одиниці, тамтє виховуванєм громадин. Тим то — каже — школа не може мати на увазі кожного ученика зокрема, не може уживати виховуючих заходів після потреби одиниці; се є задачею вихованя домашнього, котрє тим способом доповнює ся шкільним і навпаки.

Отжє те все, що вчений педагог наторочив, є в педагогіці новиною, котра своєю нібито ученистю може задурити хибя цілком несвідомі річи. Бож і домашнє і шкільне вихованє має ту саму ціль, — менше о те, як хто означає ту ціль: чи рівномірним розвитком людських спосібностей і сил чи підготовленєм до розвитку морального характеру чи як там инакше. Одно і другє уживає чи то повинно уживати тих самих заходів після тих самих правил і тих самих способів чи метод. А ріжниця між вихованєм домашнім а шкільним лежить головню в [?] в місци

— тут у школі, там дома; 2) в особах — тут учителі, там родичі, тут ученики, там рідня; 3) в підставі вихованя — тут наука, там підстава довільна.

Оттак виглядало би в як найкоротших словах теоретичнє порівнанє вихованя шкільного з домашнім. У справдєшнім життю вийде воно троха инакше.

Школа має повну і яєну сьвідомість цілі вихованя і своєї задачі; дїм тої сьвідомости звичайно не має. Вжє з сего одного виходять нечисленні а дуже важні наслідки. Дїм лекше може помиляти ся в уживаню якогось виховуючого заходу чим школа; дїм часто зовсім може не уживати якогось дуже доброго заходу; дїм найчастіше не має ніякої методи в уживаню виховуючих заходів.

Як величезна ріжниця виходить дальше на користь школи з ріжничї міся, осіб і підстави науки! Ожільки то більшу повагу і силу має школа! В школі невидимий строгий закон, дома хиткий звичай, олицєтворєний блаженною мамою; там дзвінок, тут нераз і годинника нема; там учитель, хочби як ласкавий, а все таки чужий, — тут батько, хочби як строгий, а все таки рідний; там товариш, теж хлопцї чужі, — тут рідня. Кілько то поучаючих, розширюючих сьвітотгляд річї бачить у школі майже що днини нових вихованєць, котрий дома може не бо-гато більшє бачить крім лопати і граблів, а в найбільшій разї змалку до зросту все одно й те саме. А яка ріжниця в богатстві мови, в доборі слів, в поведєнню. Вкінці тут сьвідомий цілі плян виховуючої науки, там ніякої систематичної науки і звичайно ніякого пляну вихованя. Ожількож то таким чином ширший круг, більшу власть, більшу спо-

сібність, більшу спромогу до доброго вихованя має школа ніж дїм.

А гляньмо-ж єще в те, що то дїм може, а школа не може. Говорить ся в теорії, що родичі можуть дитину мати беззастанно під оком, а школа ні. Чи так воно справді буває? Противно, школа може ученика-вихованця далеко довше чєс мати під оком, ніж родичі. В школі сидить хлопець 5-6 годин на день. А батько бачить сина нераз може не більше як дві години на день; мама має також повно обовязків, котрі відривають її увагу від дїтят, а до того має вона не самого Петруся, але й Ганусю і Васильку і Катрусю і Михася і... і... і Федуня на руках і Марїєчку в колїсцї. Василько кличє „хліба“, Федунько „папу“, Михасє стогнє хорьї, а Марїєчка плачє в колїсцї. Ані спостережє ся мама, як Петрусь уривить погнав кудись. І так що хвиля. Так мама тільки й бачить єго, що при столі та лягаючого і встаючого. Чого вжє школа не вдїє з Петрусєм, того дїм єще менше не вдїє.

А чи багату таких дємів, що уміли би пізнати ся на спосібностях дитини і уміли розвивати їх, що уміли би розумно зараджувати навіть спостереженєм хибам (нерозумним поступованєм частіше їх єще погіршують), що мали би спромогу і уміли давати дїтям розумнє занятє? Тільки й всего остає ся, що мають далеко ширший ніж школа круг до плеканя тіла і здоровля дитини, а другє, частіше можуть послугувати деякими виховуючими заходами, як просьбою, припоруєнєм, нагородою і т. и. Та чи велика з того виходить уйма для школи, не тяжко осудити.

З того виходить, що ріжниця між шкільним а домашнім вихованєм у справдєшнім життю стає ся єще більшою, ніж в теорії, та все на користь — тільки школи. Школа безконечно більше від дому годна вїдїти для вихованя не тільки молодіжї (бо вона-ж займає ся нїби то виховуванєм „громадин“ — „Massenerziehung“), але і для вихованя всіх тих Петрусїв, з котрих складає ся молодіж.

Чудно тому читати між иншим (кажу „між иншим“, бо такого чудного наговорив учений педагог в Мизєш багату!) таке: „I so do srodkiow, za pomoca ktorych szkola moze wychowywac, zakres ich jest i musi byc znaczniej szerszym, wszedkie bowiem srodki wzgledne stosowane w wychowaniu domowym odpowiednio do indywidualnych wlasnosci jednostki, nie moza miec zastosowania w szkole ogolnej, o ile ze to, co na jednego dobrze oddzialywa, u drugiego staje sie bezskutecznem, na innego wreszcie wpływa nawet szkodliwie. Stosowac zas je wzglednie, jak to ma wspomnielismy, jest niemozliwoscia“.

З уєго того ми я не розумю, що то значить „srodki wzgledne, wzglednie i ogolne stosowane srodki“, або добре розумно, а тогдї зазначити мусиу чи скорше не ширший круг має школа до вєдлюючого уживаня виховуючих заходів, ніж дїм, — особливо при справдєшнім, а не лиш теоретичнім познатїм стани рідний в тім дємі? Що заходи, котрі мають на увазі якусь окремішну прикмету одиниці, не можна уживати для загалу, се річ яєна як сонцє; але так само воно яєне в школі як і дома. Коли в школі не уміє лекції Петро, не можна за те писати дївникі всім. Коли він зобидить товариша, не можна

тенції державної ради і соймів є тісна зв'язь і тому ставлять внесення: На разі відкладаєся голосування над арт. II, а вноситься вибір комітету з 9 членів, котрому поручено буде з'ясувати, чи можна вважати, що закон з 31. грудня 1867. в цілі розмежування компетенції державної ради і соймів, згідно забезпечення автономічного краю законодавства. О висліді своїх нарад має комітет здати справу і предложити свої висновки.

По п. Старжинським, який при кінці своєї бесіди мотивував konieczність розширення компетенції соймів, забрав слово президент міністрів бар. Бек:

„В справі швейцарського внесення п. Старжинського мушу зовсім отверто заявити, що з мого становища відносно ся до сего внесення симпатично. Ходить о те, щоб в наших конституційних законодавстві заповнити дійсно існуючу прогалину, яка — що знаю з власного досвіду — дає ся дуже діймаючо відчувати. Ходить головню о постанову §. 11. основного закона о репрезентативній державі в відношенні до §. 12. сего закона. Якраз, оскільки ходять о ці дві постанови, я можу оперти ся на обильнім і — мушу се признати — неспотворенім досвіді. §. 11. буква к. виразно говорить: До круга діляни державної ради належить законодавство, дотикаюче карної процедури, поліційних кар і цивільного законодавства з винком законів о внутрішнім урядженню публичних кнх і таких справ, котрі на основі крайової ординації і сего основного закона належать до круга діляни соймів. Знов же §. 12. каже: Всі інші законодавчі справи, котрі в сім законі не в виразно застережені державній раді, належать до круга діляни соймів.

Не треба бути правником, щоб на перший погляд не пізнати, що супротив такої стилізації дуже тяжко вести граничну лінію між крайовим і державним законодавством. В сій kwestії треба вже удати ся на дорогу інтерпретацій. Фактично втворювали ся з часом дві інтерпретації. Одна признає, що все, що лиш належить до обсягу карної процедури, поліційних кар і цивільного законодавства, належить безоглядно до компетенції державної ради, хочби навіть в поодиноких разках ходило о спеціальні крайні інтереси. Ся інтерпретація доводить вкінці до того, що цілком зносить одноцільну зв'язь в одній і тій самій справі. Друга інтерпретація розширює компетенцію крайового законодавства для справ чисто крайових. Міністер вказує кілька випадків, в котрих дуже важні справи не могли бути покладені з причини спору о компетенцію між крайовим і державним законодавством. А далі каже: „Оскільки внесення п. Старжинського стремить до того, щоб справу вияснити, уважаю его відповідним і думаю, що не буде тяжко знайти власну границю, не забігаючи державі то, що до держави належить. Що дотичить формальної сторони внесення, то позволю собі замітити, що вибір субкомітету, котрий заявляє ся сего справу, уважаю також відповідним. Вислід праці субкомітету може бути двоякий. Або сформулює він внесення, котре буде можна обняти законом, або предложить лише резолюцію, висказуючу его основні погляди. З огляду на сї обі евентуальності не вважаю конечним, щоб голосування над арт. II. відлучувало, бож на випадок, коли би субкомітет предложив лише резолюцію, то арт. II. полишить ся таким, яким є; колиж субкомітет поставив формальне внесення, то модифікація арт. II. не буде трудна. Отже думаю, що не треба голосування над арт. II. відкладати. Я кріпко переконаний, і п. внескодавець виразно зазначив в своїм умотивованні, що внесення его не має на цілі викликати проволоку в по-

годі виборчої реформи. Сю заяву приймаю з вдячністю і ще раз зазначаю, що можна закон, над котрим веде ся дискусія, уже тепер в цілості поладити“.

В дальшій дискусії над сего справою п. Паріш заявляє ся за внесенням п. Старжинського. П. Крамарж жалює ся, що соймам недостає одвічальности крайовій адміністрації перед соймам і думає, що крайові власті треба би зробити одвічальними перед соймами. Впрочім годить ся на внесення п. Старжинського і вносить, щоб субкомітет предложив комісії свої висновки в протягу двох тижнів. Проти внесення п. Старжинського заявляють ся п. п. Пергельт і Грос. П. Штайн рівнож противить ся сему внесенню і пригадує, що правитель-ство недавно заняло неприхильне становище супроти его внесення о відокремленні Галичини. Поляки хотять чим-раз більше прав, хотять розширення автономії, хотять відділати ся від осередка держави, але притім і хотять щоб держава давала їм средства. Коли би внесення п. Старжинського ухвалено, то в палаті будуть знов поставлені внесення о відокремленні Галичини і Далматії і о признав-німецького языка державним. П. Адлер каже, що комісія не є компетентна в справі, порушеній послом Старжинським, і пригадує, що свого часу п. Абрагамович домагав ся в палаті переказання сих справ конституційній палаті. Соціалісти стоять на становищі, що Австрія, держава край, мусить перемінити ся в державу народів. Бесідник рішучо противить ся всяким проволкам в поладі виборчої реформи. За внесенням промовляли п. п. Хоц і Абрагамович. П. Старжинський полемізує з бесідою п. Гроса.

В дальшій дискусії забирає голос п. Вассилько. Він заявляє, що є засадничим противником всякого внесення, котре могло би викликати хочби найменшу проволоку в поладженню виборчої реформи. З тої причини противить ся він також і внесенню п. Старжинського. Сему внесенню противить ся він ще і тому, бо Русини стоять на становищі, що доки не буде заведена автономія народів і розумний поділ Австрії після народностей, доти радше треба домагати ся обмеження чим розширення автономії. Коли слухало ся того, що п. Старжинський розуміє через „розширення автономії“, то легко зрозуміти, що Русини всіма силами мусять проти сего бороти ся.

Вкінці приступлено до голосування над внесенням п. Старжинського. Обі часті внесення п. Старжинського прийнято в іменнім голосуванням 21 голо-сами проти 19. Прийнято також внесення п. Крамаржа щодо 14-денного речіння, в котрім субкомітет має укінчити свою роботу.

По прийнятті арт. III. і IV. хотів предсідатель приступити до дискусії над §. 1. виборчої ординації, однак на внесення Пергельта з огляду на умучене послів дискусією відложено.

Слідуюче засідання відбуде ся в понеділок о год. 3. по полудні.

3 Росії.

(Телеграми.)

Петербург. В четвер о год. 2. пополудни цар Николай з царичею і дітьми вплинув царским яхтом „Штандард“ з Петергофу на прогульку здовж філіадських берегів. Ся прогулька потреває кілька днів. Царську родину супроводжують міністер царского дому і міністер маринарки.

Отже педагог з Мизеиш велику чинить кривду школі, коли малює її з тої сторони так безсилюю супроти одиниці і так стісняє круг її діляни. Хіба може він має на гадці не ту школу, якою вона бути повинна, а ту, якою вона у нас є, значить, а ш і ш к о л и. А тоді не стану з ним перчитись; тільки в таким разі не було що ставати в їх обороні!

Оттак стравив ся я вияснити ріжницю виховання домашнього а шкільного, а се зовсім мене конечно на питанні, що в силі зробити дім для виховання одиниці, а що школа. З сям в'яже ся друге питанні: що повинен робити дім, а що школа для виховання одиниці? На се відповідь мабуть проста: обов'язок не м о ж е бути більший ніж змога, не п о в и н н е бути менший від неї, значить, і дім і школа мають обов'язок робити в своїм крузі тільки, кільки є в їх силі. Ріжниця в тім, що дім понайбільше несвідомий ані цілі ані доріг виховання ані того, що він годен взагалі відіяти для виховання одиниці до него належачої, дуже часто навіть несвідомий свого обов'язку, що взагалі повинен щось робити, а школа має — значить, повинна мати — повну і ясну свідомість того всего. Тим то і одвічальність за занедбане обов'язку далеко більша паде на свідомого ніж на несвідомого.

Як наші школи сповняють свій обов'язок, се стравив ся я вказати в попереднім.

Правда, педагог з Мизеиш є иншою гад-кою, ніж я. Він під небеса виносить теперішню нашу школу, а гудить лише дім. Але що варта її его похвали, показує ся хочби з деяких мимохитів чи з необачности висказаних ним слів. І так пр., коли він гудить дім за занедбане карності у дітей, каже, що шкільні карі (за некарність молодіж) не зараджують злему, а ще збільшують лихо, бо убивають у учеників почуте честі і учать їх маловажати собі кару. Ну, справді гарна школа, що з таким успіхом уміє орудувати карами! А ще пишніше те, що далше сказано: „А учитель часто імають ся тоді спо-

Берлін. До „Russ. Corresp.“ доносять з Петербурга: Морська подорож царя і его родниці виглядає прямо на утечу. В Петербургу зробила вона велике вражіння. Особи добре поінформовані є гадки, що тепер двірська партія в порозумінні з царем хоче няти ся средств як найстрогішої репресії, цар же не хотять брати на себе одвічальности за сей тероризм рішив сю пору бюрократично-го насильства перебути на морі.

Рига. Засуджених полевим воєнним судом 2 революціонерів повішено дня 13. с. м. — В курляндській губернії революціонери замордували дня 12. с. м. начальника громади Талайен.

Петербург. Начальний прасовий заряд видав обіжчик до всіх комітетів цензури і до газет, в котрім заявив, що газетам рішучо заборонено подавати назвища тих офіційрів, котрі належали до воєнного суду, що убий-ницю Міна засудив на смерть. — Сими днями видав міністер судівництва до прокураторів судових палат обіжчик, в котрім звертає увагу, що останніми часами деякі судові палати збільшають превенційні средства в справах о державній переступстві, не придержуючись постанов права. Міністер жадає від прокураторів, щоб пилюно звертали увагу на такі випадки, протестували проти подібних постанов судових палат і о поодиноких разках доносили міністрові. — Адвокатом бувшого посла Оніпка назначило правитель-ство штабскапітана Попондопула. Адвокат Маргулес недопущений до оборони. До сего часу уязнено уже 11 послів.

Київ. Дві особи арештовані за участь в рабунку банку в Білій церкві, засуджено на смерть.

Петербург. „Правительственный Вѣстник“ так представляє події в Седльці: Дня 8. с. м. революціоністи стріляли до поліційного бюро і до патрулі. Військо окружило два доми, з котрих упали стріли і обрабувало їх. Тимчасом в жидівській ділянці стали стріляти до патрулі. Військо дало на домі салву. Стріляне трвало дня 8. с. м. без перерви. Тому, що населене не хотіло видати винувників, артилерія розпочала огонь. Ушкоджено 8 домів. По стороні революціоністів упало 40 осіб. Число ранених не є ще справджене. 200 осіб арештовано. Дня 10. о год. 5. пополудни запанував спокій.

Петербург. З жидівської сторони обчис-ляють, що в Седльці убито 142 особи, а ранено 430.

Петербург. Полевий суд в Москві засудив вчера на кару смерті революціоніста Масарина за оружний опір при арештованні.

Одеса. Богато офіційрів одесского гарнізону заявлю генерал-губернаторові, що не хотять брати участі в полевих судах і тому подають ся до димісії.

Петербург. Правительство рішило вна-сигнувати 410.000 рублів на розширене в'яз-ниця.

Кольонія. „Köln. Zig.“ доносить, що кн. Долгоруков, презес сторонництва кадетів, хотів зложити на конгресі кадетів заяву, що виборський маніфест не обов'язує сторонництва на будуче. Тому то Століпін зробив Росії велику шкоду, не позволивши на сей конгрес.

Петербург. Побідносцев працює тепер над двома проектами, котрі мають на цілі реформу православної церкви в Росії. В сих проектах виступає він проти скликання церковного синоду, котрого жадає поступове духовенство.

Льондон. Шеф фінляндської червоної гвардії, капітан Кок, перебуває тут. Гельсінгфорська поліція віднесла ся телеграфічно

собо і несправедливого і непедагогічного, що класифікації з науки уживають до утримання карності, чим ще збільшують лихо. Чиж треба ще поганішого свідомства над се, яке сей педагог виставляє сим педагогічний діяль-ности тої так хвалені ним школи?

На иншім місці, величаючи теперішнє учительство, каже: „Чи стоїть же наше учительство на тій висоті, щоб молодіж мала в ній візір, гідний наслідування? Чи переняте воно вагою своєї задачі?... Так! Доказом сего той рух науковий і педагогічний, що проявив ся серед учителів; доказом ті праці нау-кові і педагогічні; доказом вкінці свідомство крайової ради шкільної, котра в останім справозданню о стані середніх шкіл признає, що велике число учителів в повній досроло до своєї задачі. Тимто учительство сьміло мусить відперти від себе несправедли-вий докір, мов би воно занедбувало вихован-ня молодіж“.

Які-ж мізерні докази! „Наукові і педагогічні праці“ — дуже гарна річ! Але на що вони здали ся в школі, у вихованню молоді-ж, як автори тих праць „класифікації з нау-ки уживають до утримання карності“, зна-чить, палять двійки з латини чи математики не за те, що ученик не уміє латини чи матема-тики, а за те, що він пр. „сьміє ся підчас науки“! „Велике число“ учителів повні до-росло до своєї задачі; — також дуже гарна річ. Але що годно те „велике число“ відіяти, як може ще більше число учителів здатне пр. скорійше на податкових екзекуторів, на поліційнтів, жандармів, капралів, ніж на пе-дагогів?... Не кажу, що так дійсно є; а хо-чу лише вказати на стійність сего „до-казу“.

Пора закінчити сї довгі виводи і уваги якимись висновками. Отже не вагаюсь ані троха сказати з повним переконаннем, що те-перішнє вихованне молодіж в наших східно-галицьких школах середніх ступає хибними дорогами. Причину сего бачу головню в са-мій суспільности і у впливах тої атмосфери,

з жадаєм, щоб его арештовано і видано Росії. Сему жаданню відмовили англійські вла-сти, доки сего не зажадають фінляндські суди.

Краків. З Варшави доносять, що пра-вительство хоче в суботу або в недалеком часі уладити погром в робітничих і жидівських ділянках Варшави. Місто поділено на реві-ри. Цивільну власть усунено. Команду обняв славний Мелер-Забомельський. Серед насе-лення панує паніка. До посла Дашинського при-була до Кракова депутация, котра просила его, щоб повідомив пресу, що має ся в Варшаві відбутися погром. Дашинський вислав про се телеграми до всіх видніших европей-ських дневників.

ТЕЛЕГРАМИ.

Вибір посла з міст: Броди-Золочів.

Броди. Віддано всіх голосів 639. З того дістали: др. Й. Гольд 316, А. Штанд 296, М. Балтарович 25, Блюх 1, оден голос уне-важнено.

Золочів. Голосуючих 807. З того др. Гольд 339, А. Штанд 158, Балтарович 107, уневажнено 3.

Броди. Загалом в цілім виборчій окру-зі Броди-Золочів віддано 1443. Абсолютна більшість 722. Др. Гольд дістав 855 голосів, Штанд 454, Балтарович 132, Блюх 1. Вибра-ний послом др. Юсиф Гольд.

Подорож міністрів.

Краків. Вчера прибув тут міністер тор-говлі др. Форшт, в товаристві міністеріаль-ного радника д-ра Фріса. На дворці повита-ли его намісник, делегат радник двору Фе-дорович, президент міста др. Лео і началь-ники властей. Головною ціллю приїзду міні-стра є розслідувати справу водних доріг. Нині о год. 9. рано удав ся міністер до експози-тури дирекції будови водних доріг, щоб розглянути пляни.

Новий шеф німецької воєнної фльоти.

Берлін. Головного адмірала Кестера у-вільнено із становища чинного шефа воєнної фльоти, а на его місце іменовано кн. Генри-ха пруского.

Хвороба султана.

Берлін. „Los. Anz.“ доносить, що стан здоров'я султана є дуже грізний, операція є неминуча. Приїзд проф. Бергмана до Цар-города старає ся турецьке правительство тим пояснити, що будьто би покликано его до хорої тітки султана.

З Крети.

Атени. Уступлене кн. Юрія є вже ріше-на річ. Чи кн. Юрій поїде поки-що до Атен чи розліне зараз подорож по Європі, того ще не знати і того мабуть ще не порішено. В Атенах уважають за річ певну, що на чолі кретийської управи стане Цаїміс. Часописи „Неон Асті“ і „Емпрос“ подають вість, що консулі держав, котрі опікують ся Кретою, лагодять вже відозву до кретийского народу, в котрій має бути подане до відомості іме-новане Александра Цаїміса губернатором Крети, а нарід кретийский має бути завізван-ний, щоб в інтересі Крети шанував рішене держав і був спокійний.

Революція на Кубі.

Льондон. Тутешні дневники доносять з Нью-Йорку, що купці і властелі плянтацій на острові Кубі просили знов о інтервенцію Сполучених держав. Почтова служба на ці-лім острові є перервана, столиця Гаванна є

в якій молодіж виховує ся. Не поможе нарі-кати ані на дім ані навіть на школу, а треба з'єдиненими силами взяти ся до дезінфекції тої гнилої атмосфери, котрою заражені і дім і школа. Кому лише щиро залежить на ви-хованню молодіж, той буде з усіх сил, кож-дий у своїм крузі діляни, не оглядаючись ні на кого, вестерігати ся пороки, які так ши-рять ся в теперішній нашій суспільности, що перестануть проникати відразу. Кожний по-ганий вчинок називати треба не евфемічно, а властивою назвою, хоч би вона й не гарно звучала. Кожний у своїм крузі буде стеречи молодіж, щоб в позашкільнім життю не від-ривала ся від своїх обов'язків. До сего взи-має обов'язок горожанський, навіть добре по-ниманий патріотизм. Чим більше буде таких одиниць, щиро і розумно дбалих о добро молодіж, тим певніша поправа суспільних відносин, тим певніша надія на добрий успіх виховання молодіж, від котрого залежить бу-дучність суспільности.

Родичі повинні тямити, що виховане ди-тини починає ся з першим днем її життя, що як-раз перші літа є найкріпшою основою ці-лого пізнішого виховання. Повинні памятати, що, звиваючи в своїм часі школу до помочи у спільній справі виховання, звивають прияте-ля, на котрого належить спускати ся, як чо-ловік спускає ся на чесну жінку, як недужий спускає ся на лікаря, котрого звиває з влас-ного вибору о раду і поміч, — що ддятого треба в тісній зв'язі і згоді спомагати школу і доповняти в своїм крузі заходи школи так, як се вона повинна робити із своєї сторони.

Алеж знов, щоб наша школа заслужи-ла собі на се довіре, мусить бути зреформо-вана у всіх основах, з гори до долу. Від най-висших шкільних властей повинен вийти по-чаток. Чи вийде?... Треба вірити, що добра, а так безконечно важна справа мусить скорі-йше чи пізнішє побідити. Хочу вірити і віро.

В Дрогобичі, в грудні 1892.

Алекс. Борковський.

за те гудити чи карати всіх. Коти він добре в чім справити ся, не можна за те хвалити всіх. Коли він приїде до школи в нечистих чоботях, не можна посилати всіх до до-му, щоб собі почистити чоботи. Коли він в математичі залюблений без школи для ин-ших наук і попад свій вік поступає в ній, так що учитель уважає за добре дати ему до рук книжку труднішу, то нема потреби казати тую книжку читати всім. Але воно точнісенько так само мусить бути і в дома-шнім вихованні.

А чому-ж би то не можна всяких вихо-вувочих заходів уживати в школі з одиниця-ми? Чому не можна Петрусени казати вийти з класу, щоб зачесав ся у шкільного слуги чи дома, коли він приїде нечесаний? Чи се зашкідить кому другому або противить ся задачі школи? Чому не можна похвалити его, коли він поправив ся з якоїсь гудженої пер-редтми хиб? Не тільки можна, але і конеч-но треба, і раз-враз так і робить ся в школі. Атаж школа послуєть ся окремими заходами для одиниць у всіх разках, коли лунить ся у-ченик недбалый в порядку або в науці, не-приличний або неповоротний, неспокійний, неухвалний, непослушний, упирний, зухвалый, несправдолюбний, незгідливий і т. д. і т. д. Чи таких учеників школа може зараз прогана-ти, або чи вільно їй се робити? Атаж тих пороки є майже тільки, кільки учеників у школі, то хіба би тоді всіх порозганяти! А коли би не було тих пороки, тоді обій-шлося би і без шкільного виховання.

Або може школа не в силі достережи тих усяляких пороки? Скажу, що вони да-леко легше, скорійше і яснійше виявляють ся в школі ніж дома; учитель далеко скорі-йше і ліпше спостереже їх чим родичі; а до того учитель і далеко ліпші і певніші знає ліки на ті хибі, ніж родичі, і далеко успішнійше годен їх лічити і вилічити. По-найбільше буває так, що, де школа не годна нічого відіяти, там або справа пропаща, або вдіє хіба аж сувора школа життя, військова служба, але не дім.

в великій небезпеці, бо повстанці зближають ся до неї поспішними маршами, щоби її здобути, поки ще прибує американська флота. Повстанці оголосили, що власність американських горожан буде сконфіскована на річ революційного правительства.

НОВИНКИ.

— **Вибір посла.** При вчорашнім доповняючій виборі посла з міст Золочів-Броди на місце поб. Біка вийшов послом адвокат з Золочева д-р Йосиф Гольд, жидівський шех-поляк. Подрібно вислід голосування випав ось-як: Б р о д и: на 739 голосуючих — д-р Гольд 316, сійніст зі Львова, д-р Адольф Штанд 296, судовий радник з Золочева, Михайло Балтарович (Русин) 25, Бльох 1, уневажнений 1 голос; З о л о ч і в: на 804 голосуючих — Гольд 539, Штанд 158, Балтарович 107. Разом в цілм окрузі голосуючих 1443, абсолютна більшість 722, дістали Гольд 855, Штанд 454, Балтарович 132, Бльох 1, уневажнений 1 голос.

— **Польський мандат на Буковині.** Польські газети уміщують справоздання з довірчих зборів буковинських Поляків, які відбули ся дня 8. с. м. З усіх громад, де лиш мешкають Поляки, поприїжджали делегати. По дуже оживленій дискусії ухвалено сім резолюцій, в котрих указує ся, що Поляки мають право до задержання дотеперішного одного мандату і звизає ся польських провідників з Галичини і Буковини, щоби за тим мандатом енергійно заступили ся. Вкінці означено виборчий округ, котрий в тій цілі має бути утворений, а то: з повіту Гурагумора громади Пояна-Микулів, Плеч, Новий Солонець і Качика, з повіту Сторожинці громади Лавренка і Дунаєць, з повіту Сучава громади Іцкані-дворець і Біла, вкінці черновецькі передмістя Клокічка, Калічанка і Гореча. Дня 17. с. м. відбуде ся засідане буковинського польського кола в Чернівцях, щоби обговорити постанови згаданих довірчих зборів і способи до їх зреалізованя.

— **Рентові оселі.** До краківського Czas-у доносять зі Львова: Видажений краєвим виділом статут краєвої комісії для рентових осель одержав правительственне затверджене, наслідком чого краєвий виділ постановив утворити окреме бюро для рентових осель. Цілію діяльності краєвої комісії для рентових осель і її органів є згідно з законом „О творенню рентових осель“, з дня 17. лютого 1905 В. з. к. ч. 40, удержане естувуючих, зглядно виторговане нових рілньних господарств, середних розмірів, при помочи уділюваня рентових позичок. Краєву комісію для рентових осель покликані в законі чинники вже установили. Предсідателем є краєвий маршалок, а в склад комісії входять тепер як члени: Александер Домбський, д-р Ян Гупка, Антін Єгерман, д-р Михайло Король, д-р Дамьян Савчак і Климент Торосевич. Позаяк краєва комісія для рентових осель є після закона покликанна до твореня рентових осель і улежування всяких чинностей при уділюванню рентових позичок, краєвий маршалок гр. Стан. Бадені скликав краєву комісію для рентових осель на перше засідане, яке відбуде ся в четвер 20 с. м. в сали нарад краєвого виділу в соймовім будинку. На днешнім порядку першого засіданя знаходять ся отсі справи: 1) Звіт з приготуваної діяльності для введеня в жите закона о творенню рентових осель. 2) Внесенє в справі льякації ухваленої соймом дотации для фонду опроцентуваня рентових листів. 3) Внесенє в справі організації бюро краєвої комісії для рентових осель. 4) Регулярні оцінок і інструкції для оцінителей господарств, що мають творити рентові оселі. 5) Прелімінар видатків комісії для рентових осель. 6) Внесенє в справі установленя норми для означеня висоти позичок на кошти. 7) Внесенє в справі визначеня аскураційних інституцій, в котрих рентові довжники мають обезпечити свої будинки. 8) Внесенє в справі формулярів подань, квестіонарів і т. п. 9) Внесенє в справі внесених подань о рентові позички. Вкінці додав інформатор Czas-у, що доси вплинуло вже до краєвого виділу триста кількадесять подань о уділенє рентових позичок. — Так отже надійшла вкінці хвиля, коли перефорсований против волі руского народа закон починає входити в жите, а рівночасно висуваєсь нова дошка рятунку для збанкрутованих польських шляхунів, подаєсь вигідні гнізда для всяких старостинських махерів, укріплюєсь систему колонізацї рускої землі мазурами або таки місцевими латинниками, а вкінці осягаєсь нове средство ширеня між руским народом хрунїства, бо всі ті рентові господарі мусять віддати ся в цілковиту зависимість від краєвих верховодів.

— **На університетські бібліотеки.** Міністерство просвіти розпорядило, щоби від нового року шкільного квестури стягали від всіх, що записують ся на університет, жертви на бібліотеку, а то від австрійських підданих по 1 короні, від чужинців по 2 корони за курс. Міністерство звертає притім увагу університетських бібліотек на konieczність закупленя видавництв, потрібних студентам до студій, а також поручає робити полекші у вилозичуваню книжок.

— **Міністер залізниць у Львові.** По одностороннім побуті в Кракові прибув міністер залізниць, д-р Дершата, вчора о год. 3. по полудни до Львова. На двірці повитали його віцепрезидент намісництва гр. Лось з радником двора Залеским, президент міста Михальським, кількох висших залізничних урядників і директор поліції Шехтель, почім міністер поїхав до готелю Жоржа, де замішав. Около год. 4. удав ся на місто з візитами; іменно зложив візити у намісничої Поточкої, маршалка гр. Баденія, всіх трох архи-

епископів, президента Михальського, віцепрез. намісництва гр. Лось, презеса земського кред. товариства Краківського і презеса господарського товариства Брикчинського. Відтак поїхав міністер до будинку дирекції державних залізниць і уділяв там до 7. год. вечером аудієнцій, для самих залізничників. Опісля удав ся на представленє до міського театру, а около 8. год. явив ся в „народовім“ (шляхотським) касині на обід, виданим для него директором львівської дирекції залізниць, Рибіцким. Нині рано звідваив міністер місто; між иншим був на Високім замку і повиставовій площі. О год. 11. удав ся до будинку намісництва, де ему представили ся репрезентанти властей, а відтак уділяв приватних аудієнцій. По полудни буде міністер на Жовківській улиці, щоби оглянути звисну залізничну рампу, так недогідну для міського руху, звідзе також залізничні варстати, а вечером буде ще раз в театрі. — Завітати годить ся, що д-р Дершата є з фаху адвокатом в Граці і яко визначний парламентарист, при недавній частинній парламентаризації міністерського кабінету разом з д-ром Праде одержали як репрезентанти Німців міністерський теки.

— **Сегорічні жнива.** Оповідено вже висліди сегорічних жнив на цілім сьвітї. Найбільше поспішило ся, як звичайно, угорське міністерство рілньництва, котре подає дуже подрібні дані. Оцінку збору пшениці знаходимо також в англійським фаховім видавництві Beerbohm's Evening Corn Trade List і в німечкї Мендля. Після угорської статистици зібрано на цілім сьвітї в міліонах метричних сотнарів: пшениці 949, жита 382, ячменю 314, вівса 526, кукурузи 986 — разом 3.160. Торік зібрано згаданого збіжя 3.078 міліонів метричних сотнарів. З того збору припадає на Европу: пшениці 532, жита 365, ячменю 221, вівса 354, кукурузи 163 міл. метр. сотнарів, решта припадає на заморські краї. Засоби, які лишили ся з попереднього року, виносили: пшениці 31, жита 19, ячменю 6, вівса 23, кукурузи 9, разом около 90 міліонів метричних сотнарів. Сложивочну потребу цілого сьвіта на 1906/7 рік обчислюють: пшениці 923, жита 404, ячменю 317, вівса 536, кукурузи 952 — разом 3.134 міліонів метр. сот. — Beerbohm обчисляє лишє збір пшениці і подає его не в метричних сотнарах, але в тонах. Після него європейські краї дали сего року 50, 582.595 (торік 50.558.648), заєвропейські краї дали 44,682.925 (торік 41.058.220), разом 95,265.520 (торік 91.616.868). Редукуючи угорське оціненє на тони, одержимо, що Beerbohm загальний збір пшениці цїнить на 95'26 міл. тон, а угорське міністерство рілньництва на 94'9 міліонів тон, отже ріжниця не велика. Є ще третє обчисленє збіжжєвої фірми Мендля на 92½ міліона тон. Зазначити треба, що пересічний збір пшениці в послїдних чотиролїтих виносил: від 1894 до 1897 р. 68,576.000 тон, від 1898 до 1903 р. 78.372.000 тон, від 1902 до 1905 р. 88,604.000 тон, а в 1906 р. 95,265.520 тон. Тут треба ствердити, що збиранє статистици жнив в останніх роках усовершило ся, отже частє зросту чисел треба приписати відосконаленій статистиці. За багато збіжя сьвіт не продукує; що-до пшениці, то її спожитє зростає не лишє у відношеню до зросту населеня, але й з огляду на уліпшенє в поживі широкіх мас. Кожде зменшенє продукції могло би викликати недобір, а такого зменшеня годї надїятися ся. Супроти вислїду жнив в 1906 р. і засобів, які лишили ся з давних літ, надвишка над потребу може вивести 110 до 120 міліонів метричних сотнарів, що поділене на цілий сьвіт, не є так багато. З того виходить, що теперішній застій в збіжжєвій торговлі і наслідком того низькі ціни є лишє хвилевим проявом.

— **Рускі вексі можна від 12. с. м. дістати у Львові в головній трафіці в Ринку, ч. 32.** — **Видавничя діяльність київської „Просьвіти“.** Дня 3. вересня с. р. відбуло ся засіданє видавничої комісії київської „Просьвіти“, на якій обговорювано плян будучої діяльності. Постанова перших загальних зборів товариства, щоби передусім видавати книжки про українство, підручники для народних шкіл і т. д., надто важе руки комісії, бо Росія переживає тепер далеко не такий момент, щоби можна було уживати енергію і засоби на видавництво підручників для неіснуючих ще шкіл і тому члени комісії зовсім слушно рішили, щоби не ввязати ся на разі ухвалою загальних зборів, що запала серед зовсім инших політичних відносин. Комісія рішила на разі видати дві брошури одну о аграрнім питаню, а другу о автономії. В першій брошурі мають бути виложені умовини володіння землею на Україні в часах Хмельницького і пізнійше, потім, в якій стані знаходиться ся земська полістія в теперішніх часах з виложенєм історичних обставин, що довели до теперішнього стану, а на конець, в якій спосіб треба рішити земельне питанє в теперішню пору. Друга брошура має відповісти на питанє, що таке автономія в загальї, чому вона konieczна для України. Два члени комісії підняли ся сейчас написати висше згадані брошури. Кошта видавництва мають бути покриті із фонду, зібраного на видавництво популярних брошур на політичні теми (200 рублів з надвишкою). Богато часу заняло комісії рішенє питання що до уложєня і розповсюдєня списку тем, на які комісія хотїла би мати рукописи, списку існуючих вже видавництв, з рецензіями на них і на конець показка російських видавництв що заслугоють на увагу в цілі переводу або переробки на український язык, однак сього питання комісія поки що категорично не рішила, — К. О. Ж.

— **З Товариства „Народна Лічниця“ у Львові.** З огляду на чим-раз більше число

хорих, шукаючих помочи в сій інституції, була Рада Товариства зневолена розширити діяльність Лічницї, основуючи побіж вже існуючих відділів ще два нові відділи, одєн для недуг горла, носа і уший, а другий для недуг шкірних і венеричних і іменувала рівночасно до помочи Директора, постійного Заступника-директора. Через сі зарядженя наступили в порядку лічничих ординацій деякі зміни. Проте в інтересі загалу подає ся до відомости новий порядок днів і годин ординаційних і цілий персонал лікарський, а іменно: Директором лічницї єсть: Д-р Евген Озаркевич, Заступником директора: Д-р Василь Гукевич. Поодиноких відділів єсть вісім: 1) Відділ недуг внутрішних: що понєдїлка, середї і п'ятниці від 11 до 12 год. орд. лікар Д-р Евген Озаркевич, 2) відділ недуг внутрішних: що вівторка, четверга і суботи від 12 до 1 год. орд. лікар Д-р МIRON Вахнянин; 3) відділ недуг хірургічних: що понєдїлка, середї і п'ятниці від 11 до 1 год. орд. лікар Д-р Казимир Вільчек — асистент Д-р Станислав Шурковський; 4) відділ недуг дїточих: що дня від 11 до 12 год. орд. лікар Д-р Василь Гукевич; 5) відділ недуг жіночих: що вівторка, четверга і суботи від 8 до 9 год. орд. лікар Д-р Рудольф Брайтер — асистентка П'ні Д-р Кальмус — Шнайдерова; 6) відділ недуг носа, горла і уший: що вівторка, четверга і суботи від 8 до 9 год. орд. лікар Д-р Станислав Заблоцкий; 7) відділ недуг очних: що понєдїлка, середї і п'ятниці від 8 до 9 год. орд. лікар Д-р Віктор Райс; 8) відділ недуг шкірних і венеричних: що вівторка, четверга і суботи від 12 до 1 год. орд. лікар Д-р Йосиф Чачковский. В недїлі і рускі свята урочисті не відбувають ся ординації лікарські. Служба помічника складає ся з одной іспитованої акушерки, двоєх сестер служебниць і одного слуги. Льякаль лічницї знаходиться при улиці Петра Скарги ч. 4. побіж сьв. Юра. — Дирекція.

— **Освободженє політичних в'язнів.** З Варшави пишуть: Дня 8. с. м. в суботу о год. 7. вечером зайхав перед головний павільон шпиталю для божевільних у Творках вїз, з котрого висїло трєх прилично одягнених мужчин. Запитані швайцером, чого хотять, виняли з кишені револьвери і змусили наляканого воротаря до мовчаня. При вході поставили варту і, очевидно добре обізнані з розкладом будинку, спїшно пішли до відділу для мужчин, де находили ся під лікарською обсервациєю політичні в'язні Кожуховський і Сокульський. Положаючи по дорозі шпитальну службу револьверами, напасники вивели з собою обох тїх в'язнів, сїли на вїз і відїхали в сторону близького ліса. Напад і уведенє в'язнів виконано так швидко, що поки управа і служба шпиталю прочунали, вїз щєз в туманах куряви. Начальний лікар повідомив о тїм найближшого урядника, а сей зараз заборядив погоню, висилаючи в сторону ліса поліцію і військо. Але слїди воза затерли ся на луці, що лежить довкола шпиталю. Варшавська поліція також не прийшла на слїд сьмїлїх напасників.

— **Що робить гр. Вітте?** Редакція „Странї“ дістала такий лист від лікаря, котрий лічить гр. Віттего: В нашій періодичній печатї появил ся сими днями вість, мовто гр. Вітте поселив ся в Гомбургу коло Франкфурту над Меном в якійсь окремій політичній цілі. Гр. Вітте дійсно поселив ся в Гомбургу, пів години дороги від Франкфурту, щоби піддати ся операції у славного спеціалїста недуг горла і носа, франкфуртського професора Спіса. Операція є дуже поважна і така, що треба її робити поступєнно і кілька разів. Для того гр. Вітте живе вже около трєх недїль в Гомбургу і мабуть єще другє тільки буде мусів там забути. А що я мав нагоду сам пильнувати перебігу операції, то уважаю за свій моральний обовязок оповістити се для виявленя правди і заперечєня хибних вістей.

Віча і збори:
Засіданє Виділу „Руської академічної Помочи“ у Львові відбуде ся в недїлю 16. с. м. о год. 1. рано, в льякалю Руської Бєсїди, Ринок ч. 10.
Концерти і видовища:
Дня 2. жовтня с. р. урядку тов. „Руска Бєсїда“ в Чорткові вечерниця з танцями.
Вечерниця в Стрию, заповіданя у вчорашнім числі на д. 20. с. м., відбудуть ся аж 3. жовтня с. р.

Глядає ся робітників

до вимових і літних робіт Зголошуватись у Гартмана в Тарнаві коло Франкенштайну на Шлеску (Hartmann, Tarnau № 41 bei Frankenstein, Schlesien) в будні дні мєжї год. 6 і 8. вєчєром. Умїшє ся також і таких робітників, що глядають роботи лишє в зиму. В разі потреби лічїгї для нежонатих або мешканєв для жонатих робітників. Посєрєдники дістають провїзїю.

881 6-9

Автоматичні масові лашки

на шурї за 2 зр. на миши за 1-20 зр. ловлять без наглядю до 40 штук одної нощі і уставляють ся самі від себе. Лашка на шваби „Solipex“ ловить тисячі швабів і отюгом одної нощі за 1-20 зр. Всюди найліпші успіхи. Викладає за поцілунком.

J. SCHÜLLER, Відєнь II/2. Kurzbaugasse. 795

Числені подані і призначєні.

Ученик

В. Яковлєв гїмназїальськї пошукує лєвїцї на селї. Адрес: Ф. Іванчук в Судовій Вишнї.

Йосиф Шустер і К. Точиский

переносять дня 10. вересня о сталї після ліквідації Спілки Талипєрів товари до кового льякалю при ул. 3. мая ч. 5. від своєю власною фірмою До 10-го вересня ціна ліквідаційнї і набути щє можна меблї, дивани, портїєри, фіранки, колтри, матраци і т. н. у Львові, ул. Гайдуковська 3.

863 8-8

ГРЕВІШ до фарбованя волося.

Звичайним тєсєнем закрашує сїмє або червонє волосє на правдєвору сїмє, брунатнє або чорнє.

Однї штуки уживає ся роками. Тї оцї в ужитку. Штука 5 К. Висїлає

J. Schüller II/2, Kurzbaugasse, Nr. 4/5. 15-9

Урядові вісти:

З п. к. Дирекції залізниць державних. Ладїню „Залїзничї пристанї“ получєну з пїзном залїзничим Лужани-Залїзничї тором доновим вислєзачим з перестанку Кострижїва, урядженю для послїдок і пїлловозових наборах і передню до приладного ужитку дня 18 серпня с. р. За ладованє і вислєзачєнє товарів в Залїзничих пристанї належить до партїй. — Осє ількю для сєї ладівї не установлєно бєзпосєрєдних належїтостї тарифових, обчислєє ся перєнєзовє за послїдїю до і з ладівї так само як до станїї Залїзничї, допїсєляючи за довїз до пристанї 4 сотїки за 100 кг. — За перєвїз всяких товарів зі станїї Залїзничї до пристанї зачислєє ся при уплатї нал. жїтєстї за дїєвучєну, влємєнє однак за 10,000 кг. від листу набїрного і нємєзї сотїки за кожних 100 кг. — Врєштї постанови тарифовї для шляху Лужани-Залїзничї відносїть ся також до Залїзничї пристанї.

— З нїнїшнім числєм „Дїла“ розсїлаємо додаток: „Жертви на будову руского-народного театру у Львові“.

Маю честь повідомити В. П. що мою робітню ОДЕЖИ МУЖЕСКОЇ і МАГАЗИН СУКНА перенїс я з площї Бернардинської на ул. Сикстуску ч. 20. (Народна Гостинниця). Поручаюсь далшє ласкавій памїтї З високим поважєнєм ВАСИЛЬ ГРЕСЯК Львів, ул. Сикстуска ч. 20. (Народна Гостинниця).

В концесіюваній школі сьпіву Ади Домбровської

ученицї Паскаліс-Сувєстрів, наука сольового сьпіву розпочала ся. Ул. Театральна ч. 1, обїч пл. Марїйської. 930 1-2

БЮРО БУДІВЛЯНЕ Теодора Мельничука в Ярославі

прїймає до виконаня плянї і коштослїси цєрков, каплиць, павільїв, домів мешкєльнїх, управу і підприємства повїсїших будівель. 539

Ц. н. уприв. галицький акційний БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Відділ депозитовий

прїймає вкладки і виплачує задатки на біжучий рахунок, прїймає до перехованя цїнні папєри і уділяє на них задатки.

Окрім того заведєно на вїз заграничних вєстїтудїтїх так званих

ДЕПОЗИТА СХОВНОВІ (Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. а. в. річно, депозитар одержує в сталєвій нацирній касї сховок до виключного ужитку і під власним ключєм, де бєзпєчно а дискретно можна переховувати своє майно або важні докумєнти. В тїм напрямї гіпотєчний Банк щоробїть як найдалшє йдучи зарядженя.

Прїписи відносїть ся до того рода депозитів можна одержати бєзплатно в депозитовім відділі. 874

РЕСТАВРАЦІЯ

Поручає ся реставрація, пїкєрїю і торговлю вини МАРКА ПОМЕРАНЦА. Кухня у власній управі, дешєвше як вєсюди. В льякаль вєї рускі динївнїкє. 8 поважєнєм

716 М. ПОМЕРАНЦ, реставратор Ринок ч. 7.

Копєрїнцїї і Снї

Ірїчки і Мєхєнїтє у Львові: площє Галицєв ч. 1. протїв Банку Гїпотєчного на павїлїнїх площї Галицєв поручаєть.

Баромєтри акєрєдї по 7, 8 і 10 К. залїзничї по 13, 16, 30 і 24 К. — Льякєрєтєтї цїлїмї по 13, 15, 24 і нємєзї. 8а-разом поручаємо в найбїльшїм вїборї окуларї, цїлїєри, лїчїкї і вїсїлїкї нїжї арїборї опїєтїкї, вїсїлїкї напращє помагають ся як найбїльшє і щєдєєвєчє

Здїбний помічник купецкий

дїду корїногого пїшукує пєсєдї poste restante М. К. Кєлєш 935 1-3

Меблї тапїєрєванї, сєфї, о-томєнїкї, крєтї гарнїтури, поручає за сєзон найдєшє-ше Франц Цайзєр фабрїка мебєлї, Львів, сємєжє Міколайєв. 314 3-6

Уживайте до чищеня лише

ГЛОБУС-PUTZ-EXTRACT

Чистить лише

Глобус

Екстракт до чищеня і найліпше средство до чищеня на сьвітї.

Сьвітловє вїзачє Ст. Лїбє 2904.

„GRAND PRIX“

Вїзачє вїзачє

Вїзачє вїзачє

Вїзачє вїзачє

Вїзачє вїзачє

Вїзачє вїзачє

Вїзачє вїзачє

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухстаб ул. Кароля Людовика ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукса, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstejn & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНК-ФУРТІ і ГАМБУРГІ М. Haasenstejn & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на пів року 17 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 28 к. на пів року 14 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с. Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламант неопечатані вільні від порта. Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за є місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Атентат на виборчу реформу.

Ціль внесення, яким п. Стажинський за-своїв комісію для виборчої реформи, була подвійна. Поляки хотіли передовсім кинути колоду під ноги виборчій реформі, так щоб комісія і парламент не могли в сій каденції полагодити її. Що така була ціль внесення, доказує склад більшості, котра переперла внесення Стажинського. Против внесення голосували всі ті сторонники, котрі заявили ся за виборчою реформою, а за внесенням всі явні і скриті противники реформи. Між ними, котрі голосували за внесенням „автономістів“ був найбільший централіст, але також лютий ворог загального голосування, граф Штірлі. Він перепер автономістичне внесення Поляків лише в тій надії, що се внесення продовжить наради комісії до безконечности, або й викличе в комісії бурю, котра розібіє її і унеможливить цілу виборчу реформу.

Для самих Поляків внесення мало ще другу ціль. Воно не було лише засадничою демонстрацією за розширення автономії країв. На випадок, коли би Полякам таки не повело ся повалити виборчу реформу, хочуть вони за ціну попярти — впроцим користного для них правительственного проекту — виторгувати розширення краю автономії, чи то в дорозі законодавства, чи при помочи практикованих доси цісарських розпоряджень і адміністративних заряджень правительства. Доказом того є уступ промови Дідушицького, котрий сказав: „Більшість кола вже від початку заявила ся за загальним, але не за рівним правом голосування і на се згодила ся виключно під усливем, що рівночасно буде розширена і обезпечена автономія країв. Нинішнє внесення є значним обниженням сего услив'я, і коло мусить обставити при єго сповненню, бо боїть ся, що нова рада державна буде ставити перешкоди розширенню автономії країв, як довго до соймів не буде введені ширше право виборче“.

Дідушицький сею заявою, а президент міністрів тим, що станув в обороні внесення Стажинського, зрадили, що між колом польським а правительством є тайний договір. За те, що коло польське згодило ся на загальне, але не рівне право голосування до державної ради, правительство згодило ся розширити автономію Галичини, згодило ся скріпити владу Поляків над Русинами. Се має стати ся на всякий випадок перед введенням ширшого права голосування до сойму. З заяви Дідушицького рішучо виходить, що як би правительство не згодило ся на автономію країв, то коло польське було би даль-

ше в явній опозиції против загального голосування.

Президент міністрів старав ся приспати чуйність противників автономії країв, трактуючи внесення Стажинського як багательство, котра має щонайбільше теоретичне значіння. Яка се багательство, доказує реєстр вчисленних Стажинських справ, котрі мають належати до компетенції сойму. Окрім справ краю культурі, яко мінімум автономістичних жадань, Стажинський домагає ся між иншим еще віддання цілого законодавства о народних школах, гімназіях і семінарах учительських соймів і управління мовною справою в низших і середніх урядах краєвим законодавством. Такою багателькою все те не є, як гадає міністер Бек.

Німці доперва по ухвалі отямили ся, чим грозить внесення Стажинського, коли би підкомітет і сама комісія сходили справою поважніше заняти ся. Виразом сего тревоги Німців є остра стаття в Neue Freie Presse против президента міністрів, заповідаючи випустити німецьких міністрів з кабінету, або опозицію заступити в кабінеті сторонників німецьких против правительства, на випадок, коли би підкомітет і комісія дійсно сходили поважно заняти ся внесенням автономістів. N. F. P. пише: „Німці стоять нині перед фактом, в можливість котрого не увірили би в хвили, коли за їх згодою провідники Німців вступили до кабінету Бека, щоб разом з провідниками Поляків і Чехів промстити дорозу виборчій реформі. Найбільші песимісти не підозрівали, що за сего міністерства буде видвинута найнебезпечніша і найнещасливіша справа ревізії конституції, котра від жовтневого диліпому аж до нині була історичним нещастем Австрії. Справу, котру за Гавча Поляки ужили яко таран против виборчої реформи, звязано тепер з сею реформою; з виборчою реформою звязано ревізію конституції в автономічнім напрямі. Найбільше здивувало Німців, що голова коаліційного кабінету назвав внесення Стажинського симпатичним, а навіть практичним. Президент міністрів не повинен був говорити в той спосіб, коли не хотів захитати становищем трьох німецьких міністрів в своїм кабінеті“.

Сі останні слова суть погрозою, що на випадок, коли би правительство дальше трактувало поважно внесення Стажинського, то німецькі міністри будуть мусіти виступити з кабінету, а тим самим упаде не лиш парламентарний кабінет але і виборча реформа. N. F. P. здогадує ся, що свою згоду на внесення Стажинського бар. Бек висказав, порозумівши ся перед тим з Поляками. Коли не зробив сего, то тим гірше для правитель-

ства, бо тогди Бек заскочив тим німецьких членів кабінету.

Органи німецьких поступовців домагають ся, щоб противники внесення Стажинського зігнорували підкомітет, котрий має заняти ся сим внесенням, бо сей підкомітет буде інституцією нелегальною. Комісію для виборчої реформи палата послів вибрала виключно на се, щоб порішила, який має бути склад зреформованої палати. Комісія не одержала мандату рішати о тім, яка має бути компетенція державної ради, і тому не має права ані рішати о розділі законодавчої компетенції між державним парламентом а соймами, ані навіть дискутувати о тім. З сего причини і підкомітет для сего справи є нелегальний, єго ухвали в наведеній справі не можуть мати ніякої практичної вартости. Таке переконання панує також між німецькими членами виборчої комісії, хоч вони еще не рішили чи прийняти мандати до підкомітету чи ні. Найвідповідніше було би задемонструвати против безличности польської гакати і відразу відперти її атентат здекомплетування підкомітету. Як вже при дискусії над сею справою в комісії, так і дальше руский член комісії, п. Василько повинен поступати солідарно з Німцями против Славян і їх союзників; повинен старати ся о се, щоб противники внесення Стажинського трактували ухвалу комісії в сій справі яко нелегальну і підкомітет збойкотували.

Наші шкільні гаразди.

Що погані відносини в народній школі в Гривні, оголошені недавно в „Ділі“, не суть унікатом в Галичині, але що маємо до діла з системою, на се новий доказ:

Інтерпеляція

посла Василя Яворського і товаришів до Єго Ексцеленції пана Міністра просвіти з причини провокаційного поведіння польської учительки Гонорати Клінг у вишатицькій народній школі супроти руского населення.

В селі Вишатицях, перемиского шкільного округу, єсть учителькою Гонората Клінг. Она займає 2-гий рік посаду над'єтавторої другої сили учительської при тутешній однокласовій народній школі і провадить тут „всехпольську політику“ на велику скалу. Она не тільки уладжує патріотичні польські представлення, організує вечерки і відчити про польські повстання і незалежність Польщі, але в школі серед руского населення відноситься з найбільшою погордою до рускої

мови, руского языка, а навіть до руского обряду.

Мимо переважачого числа руских дітей в єї класі (71 руских, а 41 латинського обряду), не позваляє она молити ся по руски перед наукою або по науці, як се приписує шкільний устав, закаує поздоровити руским словом „Слава Ісусу Христу“, і длятого завертає рускі діти за двері по три рази, доки дитина не научить ся говорити по-правно „Похвальони“, рускі наукові книжки відбирає від дітей і дрі їх на кусники, щоб тим способом впоїти в діти переконання, що руска мова і руска книжка закана і не треба з нею нігде показувати ся.

Всюди в приватних розговорах з людьми, як і у своїх прилюдних відчитках і промовах висказує ся о рускій народности у згрідливім і понижачім тоні. Зухвальство своє посунула до тої степені, що зборонила о. парохви Захарієвичеві учини рускої релігії, нібито з причини, що ся година призначена була на предмет инший, хоть після розпорядка краю шкільної ради кождому священикови на селі дозволено, колинебудь прийти до школи і вчити релігії.

Про ті всі над'ужити повідомлено краю шкільну раду у Львові письмом тутешньої громадської ради з дня 20. грудня 1905., а окремо також виїє о. Захарієвич жалобу від парохіального уряду.

Зіхав вправді ц. к. окружний інспектор Релінгер, одначе збив цілу справу на байки. Переслухав для ока тутешнього віята Гната Глюза і хоть сей потвердив всі заміти, піднесені в жалобі против учительки, і хоть більше нікого не переслухав, мимо того прийшла дня 10. цвітня 1906. ч. 675, відповідь з окружної шкільної ради в Перемишлі, що ті мніми розсліди, переведені на місци виказали „безосновність пороблених замітів“.

Коліб так Русинка-учителька дозволила собі (чого ніколи не було) на понижуване релігійних і національних чувств польської нації, то була би певно до кількох днів перенесена на Мазури, а Польщі-шовіністці вільно все і навіть жадної догани не дістає. І длятого з тих всіх жалоб она собі шутить і сміє ся, кажучи виразно, що за нею є ц. к. інспектор і двір, і длятого ніхто їй нічо не зробить.

Але не конець на тім нечуванім скандалі польської господарки у галицькій шкільниці. З причини такої провокації зі сторони польської шовіністички-учительки, Русини Вишатиц рішили бойкотувати школу. Де-котрі з них додержують слова до нинішнього дня і своїх дітей не посилають на науку до школи.

Вражіння з подорожі по Україні.

Над Дніпром.

Від хлопячого віку, значить від яких 25 літ, я бажав побачити власними очима Україну, відділену від Галичини граничною російською стороною гірше, як хинський муром. Хотіло ся мені побачити на власні очі тую Україну, про котру писали поети і повістари, як наші та польські, так і чужі; тую Україну з її степами, за яку прийшло ся солдатувати Шевченкови десять літ на азийських степах. Але жите дозволило сповнити се бажане не скоро — аж тепер, і скажу зараз, що того, що я видів і чув, лишило ся далеко від того, що я собі був вимріяв. Воно так звичайно буває в житю, але все такої жалі, коли ми досвідчимо того на власній особі.

На першим вступі в Київ впало мені в очи, що безліч церковних бань є позолочених. Чогось подібного в західній Європі я не видів. Одна лиш копула церкви Інвалідів в Парижі золочена, але ось чому: коли Наполеон вернув з нещасного походу в Москву, Париж одно лиш говорив, що про сей похід. Щоби увагу Парижан звернути на щось иншого, приказав Наполеон золотити копулу Інвалідів: dorez le dôme. І в мить увесь Париж перестав говорити про похід. Се була, так сказати би, політична причина золочення бані Інвалідів. А тут в Києві видиш золочені копули задля тої мнимі божности, що наказує відбирати тисячам паломників-мужиків послідню копійчину на „боже“, щоб їх осліпнати пізнішим золотом на криші церкви, коли тимчасом аналіфабеті доходять до 97 процент населення. А попи по тих церквах

заховують ся чи для користі, чи для браку виховних, благородніших думок, зовсім не ліпше, як велика темна маса неграмотних селян-паломників. Може ще гірше! Бо се-ж свідоме обдурюване темного народа, якому продають ся: ладан з ватою з під мошів угодників і т. д. Се викликає в душі освіченого подорожного обриджене і разом з тим безмірний жалі, що духовенство знижає ся до так нічкеного хлополапства задля брудного зиску, задля копійки. І питаєш ся: коли-ж буде ліпше? Кілько води уплине в Дніпрі, заки прийде апостол правди і науки? Ой багато-багато води уплине еще...

Внутрішнє уряджене церков з золоченими банями, як Печерської Лаври, Софійської собору і Михайлівського монастиря артистично не вдоволяють відвідувача — ані будовою ані малюнками. Є се старі будови, часто руйновані і знов відновлені, через що видиш на всім латинишу стилі і внутрішніх малюнків. Один лиш Володимирський собор, скінчений що йно перед десяти літами, є в будовлянім згляді одностайний, чистого одного стилю і тим відрізняє ся від попередних дуже корисно. Се дуже гарна церковь. Не так прийде ся висказати про малюнки внутр церков, не виймаючи і Володимирського собору. Неволя візантійського стилю, наложена на церковне малювання, довела до убиваючої одностайности. Індівідуальна творчість маляря у восточній церкві мусить підпорядкувати ся обрядовцям. Все наперед знаєш, що в іконостасі найдеш в кождій церкві по боках царських воріт ту саму Матір Божу і того самого Христа. Апостол Петро мусить держати ключі в руці, бо инакше він не буде святий Петро. Всі „святці“ стоять, так сказати би, мов жовніри, „руки по швам“, або

уложені в приписаний ритуальний спосіб. Чи „святці“ старі, чи молоді, стоїть перед тобою випружений; і питаєш ся мимоволі: чи старці в старині справді не горіли ся? Словом, нема тої артистичної свободи, яку находиш в церквах западної Європи римського обряду, де індівідуальність артистів поробила церкви дорожніми і розкішними зборищами штуки малярської і різьбарської. В Італії ти певен, що коли вступиш в нову церковь, то й побачиш щось нового, що тобі справить артистичне вдоволення. В восточній церкві противно. Коли ти видів кілька церков, чи „соборів“, то до дальших не тягне тебе; всі вони подібні до себе зверху і в середині — винявши запорожську церковь в Нікополі, де внішна форма відмінна, оригінальна запорожська, гарна, легка, притягаюча, не така, як всі прочі.

Тай же одна обставина обнижає артистичне вражіння церковних образів в тутешніх церквах. А саме, вони всі пообв'язані срібною тай золоченою бляхою, се нібито з великої набожности, що, мовляв, нема нічого до дорогого для святых. Побожний але артистично не вироблений православний чоловік полишає майже всім святим лиш лице тай долоні такі, якими їх намалював маляр, а всі ризи святця заступає срібна бляха. І видиш майже всіх святых в таких кайданах, хотий срібних, хотий позолочених, а нерідко виса-джених брилянтами.

Київ лежить дуже гарно на горбах правого берега Дніпра. В місті багато огордів коло поодиноких домів, як великих, так скромних, партерових. Через те ціле місто робить дуже миле вражіння; нема того касарняного характеру, який ділає так відраштуючо по великих містах західної Європи, де

видиш одну пустиню мурованих домів, пр. Відни або Парижа. При тій нагоді все мені пригадує ся сказане цигана, що то перший раз був у великій місті: „Які ті пани дурні, сидять один другому на голові (в поверхових домах). Чиж не гарнійше жити оттак, як ми цигани, на краю ліса? Біля тебе шепоче потік, ліс шумить, а над тобою голубе небо...“ Але нинішня культура, кажуть, не годить ся на то, щоб обійти ся без великих міст. Сподіваймо ся, що будучиність зарядить якось сій біді.

Київ дуже розлогий, на єго уличах не видиш того хоробливого поєсику, властивого західно-європейським містам, навіть меншим, як Київ з 310 тисячами жителів. Се дуже мила примета Києва.

Публичний огорог купецкого тозариства над берегом Дніпра удержаний в ладі і дуже відвідуваний публікою. Єго положення прямо романтичне. За те не так прийде ся сказати про ботанічний огорог біля університету. Тут віддай відбиває ся офіційність чи там каззонщина від першого погляду. Будинок університету дуже касарняний, помазаний темно-червоною краскою, тут дуже розширено і видно люблене, робить противне, відтворююче вражіння, тим більше що пообдирані кавалки тинку чекають, аж каззонна комісія порішить, що їх треба поправити; але канцелярське начальство не скоро дасть свій дозвіл. По середині великого будинку університету є „парадний“ вхід. Але, видно, мало хто ним входить, бо приступ до дверей заріє травом. І чувш мимоволі болючий жалі. Думаєш: тут віддай вхід не для молодіж, хоть вона тут найважніша і вона певно видоптала би траву; тут, в університеті, видно, якісь генерали входять парадни-

Лянгер і Ска у Львові

ПЕРША КРАЄВА ПАРОВА ФАРБАРНЯ І ХЕМІЧНА ПРАЛЬНЯ

ул. Ягайлонська ч. 20
ул. Академічна ч. 26

фарбує і чистить хемічно всяку гардеробу, порезу і везорезу, матерій, порт'єр, дивани і фіраки, а також піре і вовну до килимароків вирібів. Виконує до 8 днів. Ціни приступні.

Одинока того рода в краю

956 1 6

За те покарали їх шкільна окружна рада рішенням з дня 3. мая 1906., ч. 675, так і проти драконського наложенья гривни, внесені відклики. Але нема надії, щоб ц. к. польська комісія едукативна у Львові признала Вишатицям слухачів, бо ц. к. інспектор Релінгер, Поляк, протегує шовіністичну пропаганду учительки в руській селі в дусі польонизаційної системи самої шкільної ради краю.

З огляду на ті неімовірні відносини в народних школах східної Галичини з причини безоглядної польонизаторської пропаганди, ширеної з крайнім завзяттям вже і над'єтатовими учителями під покровом польського ц. к. начальства, а п и т у є м о Вашу Ексцеленцію:

1. Чи народні школи на руській часті Галичини задані вже зовсім на спольщені з кривавою автохтонною рускою населення?

2. Чи зволить Ваша Ексцеленція сейчас зарадити, аби початкові шкільні влади перевели строге і предметове слідство у поданих в горі случаю провокації Русинів польською учителькою, який пригадає зовсім сумні «вжесніські події», і чи зволить потягнути винуватку учительку Гонорату Клінг до строкої відповідальності і забрати сю польську шовіністку з руського села Вишатиці в західні сторони краю, заселені самими Поляками?

3. Як задумують Ваша Ексцеленція забезпечити на будуче руским горожанам держави правдиву просвіту в народних шкільництві в Галичині, а запобігти польонизаторським забаганкам, для яких над'уживає ся нині народну школу на Русі, провокуючи Русинів у їх власних школах?

Відень, дня 7. червня 1906.

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руського товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

3 Росії.

(Телеграми.)

Петергоф. Командант царських палат, генерал Трепов умер в субботу о год. 6. вечером в своей вилі в Петергофі внаслідок апоплексичного удару, в хвили, коли перед обідом відпочивав. Несподівана смерть Трепова зробила в Петербурзі дуже велике вражіння. По місті кружать різні поговори про причини його смерті. Однак всі коментарі являють ся доволіними комбінаціями. Петергоф в останніх часах є так пильно стережений і недоступний, що дістати відтам якінебудь інформації є просто неможливе.

Петербург. Причиною смерті Трепова була „angina pectoris“, на котру небіжчик останніми часами нездужав. В Петергофі відбуло ся вчора за душу Трепова богослуження в присутності членів двору. На труні зложено багато вітців. Наслідником Трепова називають одного з генералів: Дедюлева, Массолева або Орлова. Рішення наступить по повороті царя.

Магдебург. До „Magd. Ztg.“ наспіла з Петербурга сенсаційна вість, що Трепова отроєно. Їго кухар і два служачі зараз по смерті Трепова десь нагло поділи ся, а поліція мала довідати ся, що вони були членами революційної боевої організації.

Петербург. Оноді переведено в Петергофі серед смертю Трепова домові ревізії. Арештовано 14 осіб, між ними 4 жінчини, бувшого посла до думи з петергофського о-

ми дверні, а їм же ніякого діла до університету. Навпаки! В останніх двох, трьох, чотирьох літах всякі генерали та генерал-губернатори кажуть бачили студентів (наздо й Жи-дів), бо се бунтовщики. І питає ся з сумом: коли-ж прийде час в широкий Росії до того, що такі люди, як Драгоманов, Мечніков і другі, не будуть приневолені утікати в западну Європу, щоб мочи працювати? Ботанічний огорог, припіраючий до університету робить також сумне вражіння занедбаня, запущення, казньонщини. Як же инакше виглядають ботанічні огороги у Відні, Парижі або й в Кракові!

Мова в Києві скрізь російська. А що я все і всюди говорив нашим галицким акцентом, з домішкою (несвідомою) цілої маси польських слів, то кожної хвили починали люди говорити до мене по польськи і питати ся, чи я Поляк. Коли роз'яснило ся все, говорили люди зі мною дуже гарною українською мовою, так гарною, що я відчував роскіш, задля її м'якості і чистоти, задля браку польських та німецьких домішок. Тут чув я російську мову в устах справдішних Росиян, і вона мені подобалась. Мимо волі пригадав я собі таробанщину наших галицьких кацапів і мені стала ясною ціла огида тої панамарщини чи рекрутщини, якою опоганюють свої уста наші галицькі „руські“. Се прямо плюгавщина і Росияни певно заборонили би калічити в такий поганій спосіб свою гарну мову, коли би могли се зробити. Поляки, з якими я стрічався, говорили зі мною радше по російськи, видно, їм се було вигідніше. Тут в Києві і потому до других містх України я спостеріг, що робучі люди, прислуга, селяни, говорять до „панів“, до офіціальних осіб, по російськи, між собою же говорять такою зараз по українськи; а коли се селяни, то прямо розкошувать ся чистотою і м'якостію їх українського слова.

круга Павлова, одного студента петербургського університету і двірського локая.

Петербург. Потверджує ся відомість, що правительство хоче чинно впливати на хід і вислід будучих виборів. На сю ціл призначено уже з державного скарбу значні фонди.

Петербург. Заборонено партію „Народної Свободи“ (кадетів) і „Союз 30. жовтня“. Петербург. Тут утворило ся нове стороництво, котрого цілю є сполучити усі реакційні елементи до спільної акції. Нова партія буде старати ся повалити Столипіна, котрий в її програмі є занадто ліберальний. Стороництво хотіло би видіти на его місці кн. Щербатова.

Лондон. Петербургський кореспондент „Daily Telegraph“ доносить, що в правительствених кругах панує велике пригноблене з причини нестачі грошей. Заграничні капіталісти не хотять уже і хвилевих позичок давати. Петербургські фінансові круги передвигують, що правительству Столипіна скінчить державним банкрутством, тим більше, що і в Парижі успосіблене є дуже зле. Парискі фінансові круги є розчаровані і нема бесіди о уміщенню там якої небудь позички.

Самара. В селі Аршанові вибухли хлопські розрухи. Хлопи напали на двір, спалили его, а офіціаліста убили. Вислано там військо.

Штокгольм. В суботу перед полуднем прибув до „Björkö“ царський яхт з царською ларою. Супроводжало его кілька воєнних кораблів.

Київ. На полуднево-східних залізницях стоїть 12.000 невисланих возів збіжжя. З того 9.000 призначені до вивозу через Одесу і Николаєвск.

Берлін. Сюди доносять з Петербурга: Полеві суди є дуже діяльні, особливо в надбалтійських провінціях, в Королівстві і на Кавказі. Генеральний військовий прокуратор Павлов повелів, щоб офіціри з правничим образованием не вибирати ані предсідателями ані членами полєвих судів. Сі суди мають складати ся виключно з фронтowych офіцірів.

Петербург. Небогатов заходить ся усильно, щоб суд над ним відбував ся в Петербургу при відчинених дверях, щоб цілий світ міг дізнати ся про причини, котрі его приневолити під Лушіймою піддати ся. Висшій-ж морські круги мають в тім інтерес, щоб суд — коли вже конче має відбутися — відбув ся в Кронштаді при найменшій участі преси. З сторони Небогатова будуть виступати адвокати: Базунов, Маргулес і Квашін-Самарин.

Варшава. Тутешні газети обчислюють, що в сім місяці убито в Варшаві 15 поліціянтів, ранено 26, кинено 6 бомб, зруйновано 18 монополєвих склепів, а 98 склепів обрабовано.

Ганновер. Дневники доносять, що в хвили, коли гр. Вітте мав всідати до самоїзду (на залізничній двірці в купелєвій місцевості Зодеві) приступив до него російський студент Розенберг і хотів его пробити штилетом. В сій хвилі окружили Віттого поліціянти і не допустили до виконання замаху. Арештовано Розенберга і кількох студентів. Вітте, здає ся прочував замах і тому поліція заздалегідь зарядила далеко ідучі средства осторожности.

ТЕЛЕГРАМИ.

Виборча реформа а удержавненє північної залізничі.

Відень. В німецьких посольських кругах обігав поголоска, що німецькі партії рішили у відплату за внесенє пос. Стажинського не допустити до ухвалення удержавненя північної залізничі.

З того мимоволі робить такий висновок, що це багато-багато води в Дніпрі уплине, заки українське слово буде словом української інтелігенції в родині і в зносинах з народом. Се і є болоче. А для української інтелігенції хай се буде знаком, щоб вона вложила багато труда в сю справу, бо само з себе воно не зробить ся.

Просторонь між Києвом і Катеринославо, яких 500—600 кілометрів, переїхав я по Дніпрі парохомом. Правий берег Дніпра все горбистий, лівий же низкий, плоский. По девяти годинах плавання підходив під Канів, де на однім з горбів могила Шевченка, у нас в Галичині доволі звична з картинок і з образів Ів. Труша. По дорозі стає парохід від часу до часу при голісіннім березі, бо тут живуть люди „на дачах“ (дача-віля). Не видно ні дачі ні села, лиш гладкий, рівний степ, наче стіл. Аж ген-ген серед деревин ледви доглянеш білу хатку, одну-другу. Се і суть „дачі“. Тільки не думайте, що се все самі парадні вилі! Можуть се бути парадні вилі або скромненькі хатки, селянські, які у нас в Галичині наймають властителей для літників, а самі містять ся, де попола. Жити „на дачі“ значить: жити поза містом, на селі, без ріжниць, чи се парадна дача, чи скромна хата.

На могилі Шевченка було того дня, коли я там пробував, яких 10—15 осіб. І се для мене було відрадом. Були мами з дітьми, були студенти, підроски селяни, люди „на своїм хлібі“. Від часу несупоків в останніх двох-трьох літах зменшило ся число паломників на могилу многогрудального Сина України і має виносити які три тисячі річно, давнійше доходило до пяти тисяч.

Береги Дніпра поросли вербою, дозою, тополею і сеся деревина заслонює при їзді Дніпром досить значно вид на сам край. Села мають бути в Київщині зелені від садків.

Арештоване шпігуна.

Відень. В Лінци, підчас цїсарських маневрів в Німеччині арештовано під закидом військового шпігунства бувшого австрійського поручника Павла Бартмана, родом з Галичини. Найдено при їм численні пляни і рисунки і значну квоту австрійських і французьких грошей. Бартман служив в галицькій полку. У Відні в р. 1897. засудив его військовий суд за шпігунство на 3 і пів року в'язниці. Зробив він Австрії шкоди на яких кілька мільонів і ледви вийшов з в'язниці розпочав шпігунську роботу в Німеччині.

Угодові переговори.

Будапешт. Сими днями члени фахових угорських комісій під проводом шефа секції Поповича уладять ся до Відня, щоб розпочати угодові переговори. „Pester Lloyd“ і инші дневники висказують ся дуже песимістично о виглядах сих переговорів.

Торговельний договір з Сербією.

Білград. Правительствени круги оголошують такий комунікат: Сербське правительство бажає як найкоршого управління торговельних зносин з Австрією і на підставі уповажнення скупщини висказало правительству готовість розпочати безпоровочно переговори, щоб в як найкоротшій часі заключити дефінітивний торговельний трактат. Сербське правительство гадає, що переговори треба розпочати на підставі его пропозиції з дня 5. цвітня і надіє ся, що уласть ся осягнути порозумінє в спірних квестах. Правительство бажає, щоб промислові справи не були обняті сим трактатом, бо вони не є з тим трактатом в ніякій звязі.

Військова умова Франції з Англією.

Париж. Начальний редактор „Eclair“ запевняє, що Англія зробила Франції пропозицію що до заключення військової умови. Француське правительство згодило ся на се з застереженням, що парламент се ратифікує. Міністри держать сю справу в великій тайні.

Англія супроти инших держав.

Лондон. В New-Castle (Нью-Кесль) проголосив англійський міністер війни бесіду, в котрій зазначив, що відносини Англії до Франції затїснили ся і довели до приязних відносин до Росії мимо теперішніх трудних обставин. Відносини Англії до Німеччини є вже тепер ліпші, ніж були до недавня. Обі держави можна вважати суперниками, але взаїмно заприязненими. На добрі відносини вказує ся обставина, що Німеччина забрала більшу часть своєї оружної сили з полудневої Африки, чим улегчила Англії діяльність на тім терені.

Еспанія проти анархістів.

Мадрид. З приводу, що розпочала ся наново діяльність судових трибуналів виголосив міністер судівництва бесіду, в котрій указав на konieczність острого карання прихильників анархістичних теорій, котрі уважає далеко небезпечнішими, чим анархію саму. Міністер заповів, що виготовить дотичні предложеня

З далекого Сходу.

Лондон. „Times“ доносить: По мисли трактату Японії отворил уже для міжнародної торгівлі 6 міст в полудневій Манджурії, занятих ними. Натомість Росія досі не отворила занятих нею 10 міст в північній Манджурії, отже тим самим нарушила трактат. „Daily Telegraph“ доносить: Японці хотять в Петербурзі і Німеччині заложити торговельні музеї і уладити промислові вистави. Владивосток буде проголошений вільним портом. Англійська фльота, що находиться ся у східній Азії, уласть ся в гостину до Порт-Артура, японська фльота уласть ся в гостину

Се зазначую тому, бо в дальшій степовій часті, в Катеринославищині, села, навіть великі, зовсім без деревини.

Коли вже в Києві нема хоробливого мійського руху на улицях, то Кременчуг зі своїми 80 тисячами жителів виглядає, наче би спав або по чумі вимер або випорочив ся перед набігом Татар. Мені здає ся, що навіть таке Комарно в Галичині зі своїми 7 тисячами жителів показує більше життя, чим Кременчуг. Троха рухливіший є Катеринославі зі своїми 140 тисячами; але-ж бо тутки є багато залізних гірничих фабрик, багато робітників.

Катеринославі має дуже гарний музей, з великим числом памяток по Запорозьких козаках. Музей поміщений в новім будинку, і его уряджене як-раз викінчує ся. Тут на кожнім кроці видиш сліди рук професора Еваришського. Я дуже жалую, що я про сей музей не знав і до его оглядання мав я до розпорядженности лиш півтора години. А музей так гарний, так багатий в памятки з Запорожжя, що для кожного Галичанина чи Українця стоїть труду умисно поїхати до Катеринослава, щоб оглянути сей дорогийний збір материяльних слідів нашої минувшини. Тут зазнача, що наріз і в Катеринославі і дальше на просторі Дніпрових порогів і на просторі Запорожжя говорять: запоріжські козаки, запоріжські памятки. Навіть Росияни в своїм оповіданню російською мовою задержують сей говір. В музею в Катеринославі видів я перший раз власноручний лист Шевченка, видів „акти“ відносячі ся до „рядового Шевченка“, а на душу так і сум находить і очі слезами підходять.

М. К.

ну до Хін, а кн. Кушімі зложить візиту на цїсарськїм дворі в Пекіні.

НОВИНКИ.

— То со іннего. Пишуть зі Станіслава: В тут. польській гімназії вийшли на яв підкупства учителів, на великі розміри розвинені. Кількома наворотами приїздив інспектор Левинський на дохощеня, а в результаті трох учителів зовсім усунено, а кількох инших покарано лагідніше. Коли би щось подібного хочби лиш в мініятурі приключило ся в руській гімназії, то певно писали би вже польські газети метрові артикули з напастями на руські гімназії, та використали би таку подію як оден аргумент більше против закладаня нових руських гімназій. Але що таке зайшло в польській гімназії і ще як-раз в часі, коли Поляки всею силою форсували відкритє філії при тут. польській гімназії, тому мов на ланний знак мовчать всі польські газети як зайкляті. Ну, але в тім нічого дивного, бо — то со іннего. — Що до новоствореної філії польської гімназії, то при тій нагоді знов варто зазначити той сам момент подвійної етики польських верховодів. Всім є ще в свіжій памяті непримирне становиско польської суспільности против руської гімназії в Станіславі і закиди, що відзивали ся в польській пресі, а навіть в соймовій салі, немов то нема реальної потреби закладати нову гімназію з руським язиком викладовим, бо налив руської молодежи до гімназії — се нібито лиш вплив штучної агітації. Тимчасом сего року, коли ходило о те, щоб доказати потребу нової польської гімназії, примановано молодіж і з дальших сторін обітницями, що при вступіні іспиті всіх будуть перепускати. І дійсно при тім іспиті перепав незвичайно малий процент кандидатів; прийнято без розбору всіх, навіть старших віком молодців, а найбільшим доказом тої горячої агітації є факт, що сего року записано ся до 1 кл. тут. школи реальної менше учеників, як до 8. кл. тої школи! Однак в очах Поляків в реляціях до міністерства се цілком натурально поява. То зовсім — со іннего. — X.

— Вимовні цифри. В ч. 405 „Слова польского“ читаємо чорне на білім, неімовірне майже для нас Східно-Галичан донесенє, що в гімназії в Бохні в мин. році шкільним на 661 класифікованих учеників всего лиш 10 (десять) дістало недостаточну ноту! А примір сей зовсім не є відосібнений, бо після оповідань людей обізнаних з тамошніми відносинами подібний вислід дає класифікація по всіх инших мазурських гімназіях. Против такого стану річи дуже різко мусить відбивати звична тенденція безпощадного масакровання учеників у східно-галицьких гімназіях, де з правила перепадає через лиху ноту пересічно 20 до 25 процент молодежи, в переважній часті руської і жиївської, хотия наша молодіж зовсім не є менше спосібна, а як се безсумнівно стверджено, значно пильніше працює від мазурської. Так наглядно відмінні відносини по тім а по сім боці! Сяну тим більше мусять кожного застановити, що обі території обняті опікунчими крилами одної і тої самої „комісії едукативної“ котра инші засади має для зах. Галичини, а инший знов напрям через своїх делегатів накидає східно-галицьким гімназіям, де головний контингент молодежи дають Русини і Жи-ди. Тимто з уваги на очевидну, свідомо пропаговану тенденцію урядову, щоб число руської молодежи в школах середних, а зати і число руської інтелігенції в найближшій будучности зводити до мінімальних границь, тим більший патріотичний обовязок тяжить на наших учителях, поступати по приміру своїх мазурських товаришів, а на евентуальні закиди і докори за „надмірну лагідність“ при класифікації мож-на з чистою совістю протівставити яко знаменитий аргумент висше наведені статистичні дані з гімназії в Бохні. Вкінці згадане донесенє польської газети нехай буде разом найкрасшою відповідою на розумованє деяких наших педагогів, що при класифікованю треба „для добра народа“ безоглядно поступати, бо „ми Русини потребуємо самих здібних і розумних людей, а полови нам не треба“. На Мазурах мають тої полови так багато, що вона аж нас засинає, але нам нікому не приїде на гадку таке філзофованє наших „ревних патріотів“. Колиб ми мали нехайби і полови більше, то наша справа не так нині стояла би. — P.

— „Печальність“ о руську школу. Пишуть нам: В школі в Долпотові калуського повіта до сего часу не розпочалась наука, позаяк предсідателеви місцевої ради шкільної, паничеві Розвадовському не хоче ся зарядити, щоб шкільний будинок був очищений. Минувшого року з тої самої причини не було цілий вересень науки. Панич Розвадовський просто кпить собі із всего, бо знає, що під покровом польської окружної і шкільної ради ніщо злого ему не станєсь. Дивна річ, що робить інспектор? Мусить мати якісь важніші занятя, як нагляд над школами. Колиб ходило о переведенє дисциплінарного слідства проти учителя за „політику“, тоді інспектор фунгував би „energicznie“. Взагалі де лиш ходять о добро школи, то предсідателі всемо стоїть на перешкоді а шкільні власті дивлять ся на се байдужним оком, неначеб нагляд над школами не до них належав. Ми се розумієм. Тут ходить о добро руської школи, котрій перешкоди робить син шляхтича. Шож то в Галичині дивного? — У.

— Хто має більше чести? Пишуть нам: Дня 8. с. м. відбув ся знов відпуст в Кохавині. Не бракувало там і много наших людей, хотия се латинське свято. Починаєсь руска сьпівана Служба Божя. Дивлюсь, вихо-

дять до вітара той сам „porządny księżynio; chosiaż guski“, про которого вже згадувано в часописях, о. Йосиф Литвин, катехит реальної школи в Станіславові. Нараз даєш чути з крилоса „Амен“, відтак „Chosrody pomiluj“. Так співав польський органіст. Чекаємо, що далі буде. Нараз прийшло співати антифони і наш органіст став у вкопаний, тай тільки глядять за кимсь, що виритував би його з клопоту. Шож, коли дяки не поспішили. По хвили виліз якийсь мужик помагати, але й тому не йде. Відтак знайшовся ще інший, та якось там всі до купи докінчили. По так відспіваний Службі Божій наступила польська. Мазури грають на трубах. Ляшки пишуть, а Рутенці губи широко отворили і тільки поклонили бують. Так і видко у Поляків, що хотять висказати: „Patsie Rusiny, ze nas Bóg lepszy, bo i msa święta inaszyj si odprawia“. І хто-ж тут винуватий, що нарід радо віддає зміни свого обряду? На руских відпустах не побачиш одного польського священника, а у них видко наших часто. Они отверто кажуть: „Rusiny galgany, przerpi organy i sami kalwiny. A nasz? Zięne pokirno głowę, sprzedać sotki naroda, відцурав его від свого обряду, встроїть ему коронки, ружаньці і те все за мізерних кільканайцять корон. Сором! Другим, котрий зломив солідарність, є. о. Галькевич парох з Ходович. Є то мабуть сталий гість кохавинських відпустів, а при тім такої вдачі, що бавить не раз своєю особою „świętobliwych karpaków“. Шож на се отці товариші! Чи вже брак вам сили, щоб навчити навчаючих, як панувати себе і свій нарід? — *Ті самі.*

— Де народна честь? Пишуть нам: В Комарні існує вже від довшого часу аматорська оркестра, до котрої належать майже самі Русини. Однак показує ся, що тота оркестра має служити на всякі польські „урочистості“. От дня 9. с. м. відбули ся в льокалі польського „Сокола“ wieszczyce, і Русини своєю грою причинили ся до їх блеску. Сумно також, що в тій оркестрі грав навіть п. Михайло Ольховий, студент прав! Не дивинячи, що самі інтелігентні Поляки сьміють ся з того. А треба же додати, що багато комарнянських Русинів писало ся також до польського „Сокола“, так їм подобало ся падати „zsołem“ перед всім, що польське. Коли то ми станемо цінити народну честь? — С.

— До відомости руского духовенства подає ся, що в цілі одностайного переведення ухвал духовенства рогатинського повіта з дня 29. серпня с. р. буде всім священникам предложений деканальними урядами потрібний матеріал, скоро лишень приготувить ся. — Свящ. Михайло Бачинський, предсідатель довірочних зборів і парох в Григорові. [Інші рускі часописи зводять се повторити].

— Занепад руского села. Пишуть нам: Село Дубрівка коло Улянова на Мазурщині підупадає стрімголов національно і морально а вслід за тим матеріально. Парохом єсть там о. Н. Л. а санация льокальних обставин з боку консисторії в Перемишлі єсть безпробовно потрібна. — Б.

— Фреквенція в руских гімназіях. До перемискої рускої гімназії вписало ся на сей рік шкільний: до пригтовляючої класи 46 учеників, до I. кл. поділеної на два відділи 77+76 (!) уч., до II. кл. поділеної теж на два лише відділи 62+64, до III. кл. 63+64 уч., до IV. кл. 51+49, до V. кл. 42+42 уч., до VI. кл. 42+40 уч., до VII. кл. 58, до VIII. 53 уч., — разом 829 уч. публичних і 9 приватистів в 15 класах, — значить середно по 62 учеників в одній класі. Чи при такім переповненню можлива є яка наука, не казати вже о виховуючій роботі школи, нехай осудить кожний, хто хоч троха обізнаний з шкільництвом! — Троха ліпше виглядає в станиславській рускій гімназії. Там записало ся до I. кл. 152 учеників, а до II-ї 105. Обі класи мають по три відділи. Учительський збір складає ся з 11 учителів. Замітати годить ся — пишуть нам, — що московська бурса по приміру своєї львівської і коломийської посестри записала своїх питомців до польської, а не до „української“ гімназії. — При сій нагоді замічаємо, що про фреквенцію у львівській, коломийській і тернопільській гімназіях не маємо доси жадної вісти, хоч о те удавали ся з просьбою до наших людей. Повтаряємо отсю просьбу ще на сім місці. Також цікаво річ, що розійшла ся у Львові чутка, мов би в Бережанах отворено рівнорядний відділ чи навіть кілька таких відділів з рускою мовою викладавою, але з Бережан не маємо о тім жадної вісти. Вкінці цікавить ся наш загал також і тим, кілько учеників, а між ними кілько Русинів записало ся до новоствореної гімназії в Сокалю. Надіємо ся, що наші прихильники не відкажуть нам докладних о тім усім вістей.

— З „Висшого Музичного Інститута“ подано нам вість, що в біжучім шкільнім році науку гри на фортеп'яні обняли: пані Кринічка, Галя Ясеничка, Дарія Старосольська і Олена Прохвішина. Науку гри на скрипці обняв п. Адам Должицкий, а коли би — що го надіємо ся — число елевів в найближшій часі зросло, то дирекція рішила ся заангажувати до ведення висшого курсу п-ну Єлисавету Щедровичівну, покінчену консерватористку петербурзьку і ученицю славно-звісного професора праскої консерваторії Шевчика. Про концерт п-ни Є. Щедровичівної у Відні лише одна з фахових газет отсе: „Недавно мали ми нагоду пізнати п-ну Є. Щедровичівну, ученицю проф. Шевчика в концерті в с. Ербара. Молода, дуже хороша віртуозка принесла повну честь своему учителеві і пристуном взяла слухачів. Палкий темперамент, свідла техніка, знаменита гра, також інтерпретация, засоблена хорошим розумінням, широкій повний тон — отсе прикмети моло-

дої артистки. Дневники порівнують вже нині її гру з грою Фр. Ондрічка і ворожать їй сьвітлу будучність. Рівнож з великим пієтизмом віднесла ся до концертантики „Złata Praha“. Не любимо реклами, однакж тішимо ся, що для нашого Інститута будемо могли позискати таку знамениту наукову силу. Проте ще раз відзиваємо ся до нашої молодіж: вписуйте ся численно на науку гри на скрипці. Також і для науки сольового співу намірила дирекція позискати крім п-ни Ясеничкої ще другу учительську силу, коли би число елевів в сім році значнійше зросло. Крім того двічі в тиждень буде подавати даром науку гармонії проф. А. Вахнянина.

— Прегарний портрет Т. Шевченка роботи нашого маляра Ф. Красіцкого, літографований в Києві у Н. Чоколова, 49 64 см. у сьвітлі (не числячи білої обвідки), дістали ми сьогодні з Києва від автора портрету з повідомленням, що портрет сей знаходить ся на складі в тутешній книгарни Наук. Товариства ім. Шевченка (ул. Театральна, ч. 1) і продає ся по 3 К. Буде се дуже гарна окраса наших хат; для того надіятись треба, що набуде его кожний Русин.

— Міністер залізниць др. Дершата звіддав підчас свого побуту у Львові в суботу пополудні залізничну рампу на жовківській улиці, де явили ся також президент міста Михальський з кількома радними і намісник Потоцький. Радний др. Ашкеназе виказав міністрові потребу знесення рамп, причім виявляла ся дискусія над технічним розв'язанням справи, т. є чи треба перенести залізничний шлях поза місто, чи лише обмежити ся до уменшення комунікації в ул. Жовківській. Міністер признав домагання міста справедливими і обіцяв причинити ся до їх узгодження, а крім того сказав, що сполука ліній Львів-Підгайці з Личаковом і Козельниками мусить наступити мимо противної чутки. Вечером був міністер на обіді у кр. маршала гр. Баденія а о коло півночі виїхав на головний дворець в дальшу інспекційну дорогу. В неділю рано др. Дершата був вже в Чернівцях і взяв участь в торжественнім посвяченню угольного каменя.

— Вино в Галичині. Пишуть нам: Случайно попав ся мені до рук цінник вин гуртовного складу фірми М. Кляйна в Нікольсбурзі. Попри ціни за ріжнородні „натуральні“ вина поміщено в тім ціннику множество писем похвальних. І від ког-ж походять ті письма, ще в додатку на слум в польській язичі зредатовані? Отже переважно і численно від наших руских деканів та парохів. А наша „Народна Торговля“ без хвалів посідає в своїх складах по правді лиш природні вина а ще лучші літургічні вина по дешевих цінах. Алеж бо межі нами все ще та поведінка, що свій до свого на сором не горнеть ся так, як народна солідарність наказувала би. — Б.

— Вартість т. зв. конгресів славянських дневників ми вже схарактеризували оноді коротко. Нині з приємністю констатуємо, що з нашим поглядом годять ся також ідейніші польські дневники. Так приміром п. Григорій Смульский пише з нагоди послідного конгресу в Угорській Градищі до одного з варшавських дневників: „Семий конгрес славянських дневників, маючи на увазі цілий его хід і слабу фреквенцію, означає взагалі упадок з'їздів. Інакше бути не може. Час на войоване пустими фразами минув. Лише рівні з рівними і вільні з вільними можуть лучити ся до спільної а успішної оборони“. Так само Kurjer lwowski зазначає, що конгрес славянських дневників в Угорській Градищі зробив цілковите фіаско. По думці редакції сего дневника „участь польських дневників в тім т. зв. конгресі а в дійсності лише ряд банкетів і прогулюк була зовсім злишня“. Річ ясна, з українсько-руських дневників і журналістів також ніхто не явив ся на тій шопці, а кацарська компанія під проводом Маркова і Вергуна заманифестувала ся виразно як Москва. Поступове російське дневникарство не дуже буде вдячне сій ренегатській дрянці, що вислугує за рублі найобскурнійшій на сьвітлі кліці, бо царським чорносотенцям за союзовану репрезентацию. Царські наймити хотіли удавати людей, що служать якій ідейній справі!

— Япанські гості на Буковині. З Черновців доносять, що цілий тиждень перебували на Буковині гості з Япану, Какусукі Наішо і Шінобе Ральо, урядники міністерства рільництва з Токіо, а також Ганшіро Мігіта, професор лісної школи в Токіо, котрих япанське правительство вислало до Європи, щоб перевести студії над тутешнім лісництвом. В останніх днях м. м. були вони у Львові. З Австрії мають удати ся до Франції і Англії. Япанські гості були в Дорнаватрі, як звідтам доносять, предметом загальної цікавості. Оглядали вони всюди мовчки, з великою увагою докази поступу в лісництві і не питаючи багато, записували собі пильно помічена о лісних дорогах, залізницях, заставах та уладженнях для сплаву дерева. Про япанське лісництво давали лише скупі пояснення. Довідано ся від них, що в Япані є 800.000 гектарів державних лісів, в котрих господарка має бути ведена на європейський лад, головню на австрійський. Один з тих Япанців останесь по укінченню подорожі у Відні на академії рільництва, щоб заокруглити своє фахове образование. Япанці від'їхали з Буковини на Угорщину.

— Російський революціоніст в черновецьким краєвим суді. Від довшого часу гостить у в'язниці черновецького краєвого суду цикавий гість. Є то слюсарський помічник Карло Николаєв, уроджений в Криму, обжалований о те, що мав намір виконати замах бомбою на віце-губернатора в Комораці, чому однак російська поліція ще в сам час перешкодила. Николаєв, молодий, около

20-літній чоловік, має дуже інтелігентний вигляд і в розговірі натякує, що єму звісна вся тайна робота его партійних товаришів в осередках російської держави. Однак коли его о те питати, то він мовчить. Николаєв видає, як віце-губернатор від довшого часу обходить ся жорстоко з людьми, як сільську старшину одного по другим велів арештувати і в в'язниці катувати, рішив ся положити сему кінець і просив управу боевої організації, щоб дозволи ему виконати на віце-губернатора замах. Усі пригтовлення були уже покінчені. Тимчасом в наслідок зради одного з домашних товаришів поліція все викрила. Николаєв в липні утік через австрійсько-бесарабську границю до Черновців, де наймив ся до роботи. Однак російська поліція викрила місце его побуту і внаслідок її інтервенції мійська поліція в Чернівцях ув'язнила его. Тепер міністерство судівництва буде рішати, чи буде він російським властям виданий.

— Япанські страсти у війні. В Токіо відбув ся недавнє лікарський конгрес, на котрім генеральний хірург Коїке представив урядовий виказ страг, які потерпіли япанські війська підчас остатньої війни з Росією. Страга була така: Упало трупом на полі борби 47.387; померло від ран 11.500; ранені, але вилічені 161.926; померло на ріжні недуги 27.158; хорі, але вилічені 209.065; отже загало япанська армія стратила в тій війні 86.045 людей. Підчас хінсько-япанської війни страсти по стороні Япанців були такі: Від ран померло 16.000 людей; від недуг 12.000 людей. Се цифри величезні, коли зважити, як лихо воювали Хінці. Але з другої сторони ліхі санітарні урядники япанської армії перед 10 роками пояснюють велику смертність, яка панувала в її рядах. За десять літ санітарні урядження япанської армії поліпшили ся так значно, що пересічно санітарний стан япанських військ підчас війни був ліпший, як в часі мира. В 1902 р. япанські гарнізони виказують 10-21 процент хорих, в часі воєнних місій армія на полі бою має лише 8-69 процент хорих. Незабаром санітарні урядження япанської армії будуть творити захоплюючий примір для армій європейських. Найліпший се доказ, до чого доводить витревалість, наука, організаційний дар і енергія народу.

— Французів чимраз менше на сьвітлі з кожним роком. По заключеню мира в 1872 р. Франція числила 36,102.901 мешканців, а в 1901 р. лише 38,961.945. Є се пріріст нечувано малий, коли зважити, що німецька держава, котра в 1872 р. числила 41,058.792 мешканців, в 1901 р. мала їх аж 60,605.183. Отже ріжниця в прирості вносить около 20 міліонів, або що Німцям без побільшення території прибуло населення, рівне числові мешканців Еспанії, Бельгії, Голандії, Данії і Швеції разом. Коли таке відношене удержити ся в дальших трьох десятиках літ, тоді населення Франції не дорівняє половині населення німецької держави. Пересічно число живо уроджених у Франції виносило в літах 1872—1875 разом 954.498, а в літах 1901—1903 лише 843.121 голов. В Німеччині то само відношене так представляє ся 1,670.601 : 2,013.375. В першій періоді мала Німеччина о 716.003 більше уродин як Франція, а в посліднім 1,170.254. Зменшене проценту уродин проявляє ся у Франції в минулому столітті. На 100 мешканців випадало в 1806 р. 3.17 живо уроджених; в 1903 той сам процент виносив вже лише 2.16. Постійний убукот мешканців у Франції є наглядним доказом упадку „великого народу“.

— Про незвичайну катастрофу доносять з Тифліса: Місцевість Кварель в окрузі Теляв на Кавказі, що тягнє ся п'ять кілометрів, знищала майже зовсім підмочена земля, пісок і каміне, що зсунули ся з гір. Доси видобуто з під того якогось намулу 55 трупів. Припускають, що крім того згинуло ще 200 людей і багато худоби. Збіже і виноград, які в сім році особливо були зародили, зовсім знищені. Єсть здогад, що то був вибух окремого рода вулкану т. зв. намулового, котрих на Кавказі, особливо в сторонах давнього міста Шемахи, єсть багато.

— Людоїди на Сибірі. Страшний факт з тайн тундри на сибірській півночі оповідають російські дневники. Засланим на тяжкі роботи в'язням удаєт ся нерідко втечи в ліси, однак тут, скриваючись заєдно перед погоною, попадають вони в ще гірше положення і поневолі діють. Наслідком того в російських часописях появляють ся від часу до часу вістки про людоїдів на Сибірі. Ось що пишуть вони тепер: В селі Іні, в лісистій околиці, яких чотири версти від міста Ново-Миколаєвська, в полудне д. 3. с. м., незнакомий 50-літній мужчина напав на двоє 5 до 8-літніх дітей, що бавили ся перед домом. Напасник повалив діти на землю і почав їх кусати зубами. Дівчинку загриз на смерть, а хлопцеві став обгризати лице. На щастє побачив те сусід і відобрав озвірілого чоловіка жертву, хотів той боронити ся „алегло зубами. При помочи інших сусідів, зваблених криком, удало ся злочинця зв'язати і віддати в руки власті. Справджений до Ново-Миколаєвська незнакомий мовчав уперто: раз лише відозвав ся, що, найсмачніший діти з колосок“, а ті що єму відобрали, вже не такі смачні. Ті слова доказують, що дику не перший раз напав на діти.

— Дрібні вісти. Цсар удаєт в власних фондах на погорільцв місточка Козови в бережанським повіті заломити в квоті 3000 К. — З Нью-Йорку доносять, що кодо Нью-порту затонули два перевозові кораблі, що вели разом 800 людей.

Концерти і видовища:

Дальший репертуар руского театру в Бережанах: Ві второк дня 18. с. м. „Аноніми“, фарса в трьох діях.

Вечерній а танцями, перш в сегорічній о снімн сезони, уладжує товариство „Руска Захоронка у Львові“ дня 6. жовтня в приміщенні „Рускої Весели“. З огляду, що дохід з цих вечерниць призначений на удержанє захоронки. Видат просить о як найбільшу участь всю львівську і заміщену руску Громаду.

Товариство „Родина“ в Коломиї уладжує в неділю дня 23. вересня с. р. в сали Народного Дому Вечерній а танцями. Стра мізантийний або народний. Вступ 2 К. Початок точно о годині 8. вечером. — За Видат: Каратишчин.

Кружок аматорів Тов. Гім. „Сокол“ в Стрию уладжує дня 23. с. м. в Дрогобичі в мійській сали аматорське представленє „Соколик“, комедію в 4. діях Гр. Цегальнє-ого. Початок о год. 8. вечер. Ціна місць: Крісло 1. ряне 2 К. — II р. 1.50 — III р. 1 К. Вступ на сцені 10 сот. для лиц. мілан, учеників і селян 30 сот. Галерія 20 сот. Но представленю відбудуть ся вечерниці а танцями. Вступ 1 К. від особи за окаян і запрошені. Запрошені розспівають. Хто би з Ви. Родимців запрошені не одержав, зовить ласкаво се оголошенє прийняти за запрошені. Товариство наше сподіє ся, що дружину нашу стріне дрогобичка земля а щирим серцем, а се тим більше, що перший раз візати ме в свою столицю дрогобичка Русь так невідомий гостя. Доложимо всяких старань, щоб представленє і вечерниці улазили як слід, а дрогобичкий Русин належить тепер численно прибути та наче не переконатись. Всєх чистин дохід призначений на будову дому „Сокола“ в Стрию. — Гаразд! — Старшина.

Заходом кружка аматорського з Сонова відбуде ся аматорське представленє „Снекруха“ дня 23. с. м. (в неділю) в сали читальні „Присвіти“ в Печеніжній. Чистин дохід призначений на добродійні цілі. Початок точно о годині 8. вечером. — Крім оповіщенє в газетіх вшесламо і еспешіальні запрошені. Ціна місць: I-рядні 1 К. 60 сот. — II-рядні 1 К. 10 сот. — Стоячі для інтелігентів 60 сот. — Для селян, мілан і робітників 30 сот.

3 товариств:

Пожарний Сокол в Юсєвоничах повіта золочівського заложено як філію львівського „Сокола“. Статути прийняло уже ц. к. намісництво.

Пожарний Сокол в Ричині повіта равського заложено як філію львівського „Сокола“. Статути прийняло уже ц. к. намісництво.

Померли:

— О. Михайл Мрозовский, гр. кат. парох в Корениці деканата Ярославського, упокоїв ся дня 15. с. м. в 63. році життя, а 29 сьвященства. В. є. п.!

— Гавриіл Коцюба, смерит. ц. к. старший інтендант войсковий, упокоїв ся у Львові д. 14. с. м. в 59. році життя. Похорон відбув ся вчєра. В. є. п.!

Відозва.

Завтра висилає наша інституція 24 хлопців, синів руского народу, до ц. к. промислової школи у Львові, — виправляє як мати свої діти, а других тільки, бо 26, записала на науку в ріжних перворядних варстах ремісничих і заведених торговельних. Ціла та громадка, ціла півсотка бідних хлопців так зі школи як і з варстатів поверне кожного полудня і кожного вечера до своєї матери, щоб її накормила, щоб її огріла, обіграла і дала їй нічліг.

Родимці! Ми були сьвідками, що все, коли яка народна інституція біла у дзвін тревоги і кликала о ратунок, Ви по можності, а деколи навіть з подиву гідним пожертвоуванєм спішили їй в поміч, тому і тепер, коли до нашої бурси зголосило ся так велике число, головню синів і сиріт руских селян, що ми мусили перейти границі фінансової спроможності і вмісті 36, як ми недавнє оголошували, прийняти мусили ми 50 хлопців, — маємо надію, що голос наш не буде голосом воїноного в пустині, але що ціла руска патріотична суспільність, хоч як вона з усіх сторін натягана, стягне ся з послідного і посилаєт буде стало на удержанє тих хлопців, котрі рішили ся упримисловити наш народ, котрі рішили ся знаціоналізувати промисл, туєю головню підйому економічну всіх народів.

Родимці! Ви самі добре розумієте, як велику задачу споніає наша інституція в економічнім відродженю народу, але ви повинні також знати, як великі суми потреби сєй бурси. Ціле удержанє 50 питомців буде коштувати 1500 корон місячно, з чого найвишє третю часть заплатають їх родичі і оікуни, а цілу тисячку зложити мусить кожного місяця наша руска патріотична суспільність. В сім місяці мусимо в додатку сиривати 20 нових ліжок, 20 сінників, простирад і коциків, кілька столів і лавок і розширити льокаль, через що видатки наші вже в першій місяці будуть так великі, що з позісталой з попередних літ готівки мало що лишисть ся. Отже не остає нам нічого иншого, як відозватись до Тебе, Руска суспільності, відкликатись до Вашого, Родимці, патріотизму, запукати до Твого, Руский Народ, серця і надіятись, що Народ, котрий рішив ся їти сьміло на стрічу волі і долі, сєю інституцією так заопікує ся, що вона в своїх змаганнях не устане, противно, що своєю невиспущою працю здобуде вкінці для свого народу золотодайну галузь промислу.

Жерти просимо відсылати на руки п. Івана Бачинського, голови Бурси і каснера „Дністра“ у Львові, Ринок ч. 10.

Від Виділу Рускої Бурси ремісничої і промислової у Львові.

Маю честь повідомити В. П. що мою роботу ОДЕЖИ МУЖЕСКОЙ і МАГАЗИН СУКНА переніс я з площі Бернардинської на ул. Сикстуску ч. 20. (Народна Гостиниця).

Поручаюсь дальше ласкавій памяті з високом поважанєм
ВАСИЛІ ГРЕСЯК
Львів, ул. Сикстуска ч. 20.
(Народна Гостиниця.)

ЖЕРТВИ

НА БУДОВУ РУСКОГО-НАРОДНОГО ТЕАТРУ у ЛЬВОВІ.

зложені в серпні 1906 року.

На книжочку вкладк. ч. 800 Краєвого Союзу кредитового у Львові прислали слідуєчі Добродії і Добродійки в коронах:

Комітет в Коломиї за перший піврік 1906 в квоті 704-96, котрі суть уміщені на книжочці вкладк. ч. 117 Покутського Союзу в Коломиї, а іменно: Віленький Іван учитель школи промислової, Витвицкий Василь учитель школи виділової, Гордійчук Осип радник суд., Гомек Іван учитель школи виділової, Глиньский Володимир адвокат судовий, др. Кульчицкий Лесь директор банку, Ленский Анатоль адвокат суд., Огоновский Евгений адвокат суд., Покусевич Яків капітан, Писека Михайло начальник урядів помічник дирекції скарбової, Тилишак Іван старший офіціал суд., Тимошук Григорій учитель і. гімназії, Червинський Станіслав радник суд. по 6; Буковський Стефан директор банку, Вадиц Іларій начальник "Нар. Торговлі", Герасимович Александер начальник табул., о. Гриньовский Мисла катехит шк. дів. вид., Дрималикова Павлич, др. Козакевич Александер лікар, о. Ленский Микола емерит. катехит гімназ., Печерский Олександр урядник магістрату по 12; Гердичкова Катарина, Телішевский Кость п. в. нотар, Турянский Евстахій владитель дрогуерий по 10; Дзерович Ігнатій радник суд., Івасюк Микола адвокат суд. по 14; Гущалевич Михайло радник суд. 40; Канко Йосиф п. г. нотар, Каратицкий Модест радник суд. по 30; Кульчица Михайлина учителька школи народ. 18; Шипайло Кароль надрадник суд. 24; Гладій Омелан асистент поштовий, Кульчицкий Лев помічник канцелярський по 5; Зима Олена, Кисілевська Юлія, Козакевич Текля, Книш Михайло учитель шк. народної, Кузьма Осип учитель школи народ., Кульчица Євгенія, Кульчицкий Евгений учитель школи народ., Ленська Наталія учителька школи народ., о. Русин Александер парох Корнича, о. Салі Микола сотрудиця по 3; Бовеноский Володимир урядник магістрату 250; Кочеровська Юлія учителька школи народ., Мардаревичівна Євгенія учителька школи народ. по 240; Огоновский Володимир адювант судовий 2, Волошин Анна 1, Лебіншак Григорій в Каменці Подільській учитель на руви Кисілевський Наталія 4 рублі і Прокопович Теодор учитель школи промислової 0-10. — Збір учителів рускої гімназії: Недільский С. директор гімназії і Кузьма Леонтий по 30; о. Всігнєвский Альбін катехит 54, Полянський Корнеліо 24, Дольгиткий Лей, Рибачек Михайло, Мостович Проконій, Гнатихак Лев, Гордильский Ярослав по 12; Раковський Іван 18. Козакевич Евгений 21, Ольбергер, Джердж Давид, Степанов О. Ленский Володимир і Лаврів І. по 6, Насалський Юлія 3. — Шухевич Володимир проф. школи реальної у Львові, Чехович Іван нотар в Миколаєві і Застирець Йосиф емерит. офіціал намісництва у Львові за серпень по 10, Грушкевич Теофіл емерит. професор гімназійальний у Львові 2, Будзиновский Леонард урядник пошт у Львові за липень і серпень 2, о. Жарский Іван з Глидова 250, Федорович А. з Краківця 6, Мицько Григорій з Оріхівця 1, Бандрівський Кароль радник скарбовий 2, Кульчицкий Симеон у Львові за серпень 8, Вітошинська О. з Мельнича 246, о. Вавряків Михайл з Підгайня через Дністер 5, Скобельский Атанас радник суд. в Золочеві за липень 14, о. Гоцький Бронислав з Острова коло Радимна 6, о. Габіньский Петро з Соловня через Дністер 12, о. Стефанович Александер катехит семінара дієчого у Львові за серпень 10, о. Темницький Александер за серпень 15. — Через "Діло" прислали: о. Полинський Л. з Башні 3250, Зарицкий Іван зі Львова, Руденський Н. з Ослав білих за Врайфогля А., Витвицкий Е. з Мушина, Турек з Мушина, Нестор В. з Львова по 1, Вертипорох Іван з Глинян, о. Боярский О. з Новосілки костюмової, Зубрицкий Ц. з Станіславова, Гнатинин М. з Чепанова по 2, Дутка В. з Загіря 4, Гордінський 3, з Райсалова 6, Марко Д. з Бохії за третій квартал 12, о. Зубрицкий Михайл збірку в домі о. Левіцкого в Грузьовій 320.

Комітет в Самборі за серпень 3906 а іменно: Явківський Денис 0-10, Блозевський Григорій, Горваткевич Іван, о. Юзьвак Михайло по 0-20, Сілецький Франц, Филишак Іван по 0-40; Канко Павло, Мацюрак Іван, Сілецький Іван, Юркевич Аполітарий, Юркевич Сидорій по 0-50, Біленький Теодор, Будзиновский Здіслав по 0-60, Дзеклар Василь, Духович Александер, Келяновский Василь, Кобиленцый Михайло, Лашкевич Емілія, Саварин Николай по 1, Саварин Маріян 1-01 Добрянський Альбоній, Голсйда Андрій (за липень і серпень), Турнавський Йосиф по 2, Огоновский Іван 4, Кульчицкий Йосиф 5, о. Лівинський Іван з Чукви 15. — Комітет в Стрию за Серпень 61-00, а іменно: Бобієвичева Йосифа, Герасимів Антін, др. Кмита Юлія Левандовський Микола, о. Сельский Володислав і Федусевич Павліна

по 2, Олесьницький Юлій, Покинський Юліян по 4, о. Матковський Микола 24, о. Качмарський Евстахій з Славська і Ревачович Іван по 3, Геця Василь, Кисілевський Ярослав, Колдницький Омелан, Козло Іван, Нижанковська Михайліна, о. Федусевич Юліян, Яцкевич Тома і Ревачович Марія з Соколова по 1, Кмита Стефан, Коренець Василь, Красіцка Євгенія, Кучика Йосиф, Лукашевич Єроним і Яцкевич Антін по 0-50, Мойсаківна Марія 0-60.

Комітет міста Львова зібрав 377 бор. 61 сот. Іменно зложили урядники намісництва і ради шкільної краєвої: Пізар Владислав і Гофрик Іван по 5, Матієв Іван 4, Барвіньский Александер, Дзерович Виктор і Іваницький Григорій по 2, Сначинський Василь 1-20, Колвачкевич Михайло і Ярема Юліян по 1, Аліськевич, Стецкевич, Малецний і Гомовський по 0-50, Андрухович 0-40, Кмицькевич 0-30. — З п. к. скарбових урядів: Заячківський Атаназій: Русин Михайло по 4, Вудик Богдан і Кульчицкий Николай по 0-30, Лонцкий Йосиф, Демьяновский Омелан, Маркевич Іван, Галай Михайло, Барилук Михайло і Гофрик Володимир по 2, Матвієв Йосиф, Купчинський Тадей, Варусевич Теофіл, Кочеровський Іван, Рубинович Сафат, Яцкевич Виктор, Давидович Михайло, Меньківський Атанас, Ковблянський Володимир, Перишовський Евгений, Дурбак Габ, Медвідь Іларій, Лукашевич Йосиф, Поколинський Ярослав, Матієв Іван і Турчмакович Паладій по 1, Баснарович 0-60, Тот, Вержбицький, Домраза, Кувицкий, Халуницький і Біленький по 0-50, Мрыгловський 0-40, Шевчук 0-30, Медницький 0-20, Кулаковський 0-10. — Волеший Кирило, Михальчук Денис по 2, Жеребецкий Александер Климкевич Кость і Коцко Маріян по 1, Шипітко 0-40. — З п. к. судів: Витвицкий Перирий 2, Денис Михайло, Теодорович Петро, Терлецький Михайло, Мельник Ісидор, Гулик Андрій, Герасимович Вячеслав по 1, Верницький 0-80, Рудавський, Ігнат І., Кришталович Іван і Ленків по 0-50, Голубович 0-40, Залеский і Мудрий по 0-20. — З п. к. державних залізниць: Галишак Осип 16, Сенишин Іван 4, Крупа Володимир і Карачевський Юліян по 3, Касараба Антін, Лопатинський Володимир, Лукашевич Антін, Парфавович Николай і Український Іван по 2, Федосіч Іван, Гавкевич Осип, Гауришо Евгений, Поташник Петро і Віщевський Ярослав по 1, Сокольниковий 0-55, Кмет 0-40, Коваль В. 0-30, Платків 0-25, Комарницький 0-20. — З п. в. домох.: Лель Володислав 250, Глібовицкий Єроним і Левицкий Омелан по 2, Левицкий Мирсала, Михалишин Станіслав, Селів Тадей і Тихонський Казимир по 1: — Кузьма, Юркевич і Костюк по 0-40, Самсєй і Шкільний по 0-20. — З п. в. пошт: Залуский Евгений 4, Алексєвич Василь 2, Федусевич Роман, Гнатихак Володимир, Козинський Кипріян, Янович Іван (стар.) і Алексєвич Олена по 1, Стейдер і Пазар по 0-50. — З рускої гімназії: Громницький Ісидор і Огоновський Іларій по 5, Огоновський Петро 3, Вітошинський Ярослав, о. Кархут Спиридон, др. Макарушка Осип, др. Пачовський Михайл о і о. Рудович Іван по 2, Андрухович Амвросій, Баран Омелан, др. Врик Іван, Гаванський Лев, Ластовецький Николай, о. Лужницький Леонід, Мартинюк Григорій, Наливайко Григорій, о. Павлак Александер, Павлюх Гнат, Проців Василь, Цеглиньский Роман, Чайківський Осип і Смолинський Іван по 1, др. Воберський 0-30. — З других середніх шкіл: о. Стефанович Александер 10, Вачинська Ольга 2. — З кліру: оо. Мохнатий Стефан 10, Сембратович Лев 6, Гургула Володимир 1. — З виділу і бонусу краєвого: Ганякович Іван і Король Василь по 4, Яблоновський Юрій, Чавельський Іларій і др. Савчак Юліян по 2, Рожейовський і Савчинський Володимир по 1, Целехатий і Виличка по 0-50, Ганкевич 0-40, Блонський і Савицкий 0-20. — З п. к. поліції: Данчєський Григорій, Смулка Атам, Терлецький Юліян і Карлюк Кондрат по 1, Загородний 0-30. — З п. в. прокуратурі скарбу: Давидовський Петро 2, Кобльовський 0-50, Явцевий 0-30. — З магістрату: Н. Н. 2. — З повітової ради: Мерунович Теофіл 4. — Лікарі: др. Бурачинський Андрій 6, др. Гусєвич Василь 2, др. Вахнян Мирон 1. — Адвокати і нотарі: Заячківський Роман 2, др. Заяч Теодозій і др. Левицкий Омелан по 1. — Емерити: Мійский Бенедикт 10, р. Ковальський Лев 6, др. Людкевич Даниїл, Ковблянський Сезомен і Вудкевич Михайло по 1. — Рускі пані: Дудикевич Теофіла 10, Стефановичева Марія 2, Барєвичева Леопольдіна, Бухель Александра і Мрок Софія по 1, Таровська Е. 0-50. — Публіцисти: Кахлікевич Кирило і Липатинський Лев по 2, Мончаловський Осип, Целех Іван і Яцак Василь по 1. — Купці і промисловці: Дудикевич Михайло 6, Левицкий Омелан 3, Оліярник Федор, Чорний Іван, Филишович Марія, Качмарик Іван, Кришталович

Густав, Кришталович Андрій і Пащак Онуфрій по 1, Іванишин і Пендюк по 0.80, Булат і Ковальчук по 0.50, Жарковский 0.40, Будзінський 0.80, Хлібкевич 0.20. — З фабрики Левинського: Левинський Лев і Качор Андрій по 1, Лукіанович і Вілоскурский по 0.40. — З фінансових і торговельних інституцій: З „Дністра“: Волянський Клим і Іванець Михайло по 2, Гарух Юліян, Двістрянський І., Алексевич Іван, Левицкий Юстин, Лотоцкий Стефан, Рутковский Зено і Федор Андрій по 1, Покотило 0.80, Гулевич Бр. 0.70, Новицкий 0.60, Котович, Крижановський, Максимови, Кучика, і Скремтович по 0.50, Волошин 0.44, Дудар, Савицкий і Завядовський по 0.40, Заяц 0.30, Бурбела, Бучма, Гватковский, Кучма, Нижанковский, Пньовський, Фарина, Жує, Мекилїтя, Хоминський і Гдула по 0.20, Хомин 0.17, Бандель, Клоєвський, Білак і Ільків Йосиф по 0.10. — Зі „Славії“: Булак Лазар 2, Сполїтакевич Стефан 1, Вру-

блевський Назар і Підгородецький по 0.50. — З австро-угорської ку: Сероїчковський Александер 1, Слюсарчук 0.50. — З „Фен Волинський Йосиф 2. З гал. щадниці: Кокуревич Іван. — З Торговлі“: Кладек і Цар по 0.40, Тютко 0.30, Скрипко 0.30, З „Труду“: Жуковский 0.60, Огородник 0.40. — З „Ризницї“: сик 0.20. — З руских товариств: З тов. імени Шевченка: Бський Кароль 2, Возняк Іван і Дermalь Август по 1. З „Статїї: Шкірпан Роман 1, Н. 0.30, Хомик і Рєзцьо по 0.20. З „Діла“: Горбай 0.60. — З різних станів: Складачі „Діла“: І 1, Сидоряк, Шевчук і Чорний по 0.50. З ред. „Діла“: Ігнат Проць по 0.50, Нидзівна 0.20. З гол. шпїталю; Чабара 0.40, 0.20, Бойко Юл. 0.40.

Разом вплинуло в місяці серпня: 1.361.89. Загальна суносить: 183.964.47.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-ій годині по полудни. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитших повістей“.

Передають і інсертні приймають: у ЛЬВОВІ
Адміністрація "Діал", ул. Ватерія 3, 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кіліньського 2; С. Соколяків, Па-
саж Гавсимана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людяна
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, f. Seilerstätte; F. A.
Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasenstein & Vogler. Wollschgasse 10; A.
Chulawski Wien VI, Getreidemarkt 13. — У ФРАНК-
ФУРТІ і ГАМБЕРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Австрії за границею:

на цілий рік	32 к.	— 24 к.
на пів року	17 „	— 22 „

У Львові (без поштової пересилки)

на цілий рік	28 к.	на пів року	14 к.
на чверть року	7 „	на місяць	2 к. 31 к.

Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція
під ч. 24 уз. Баторин. — Рукописи зберігають ся ли-
ше за попереднім застереженням. — Рекламні нео-
публіковані відомості відшкодує.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку писемного або за № місяця, а в рубриці „Написане“ по 50 с. — Подати і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Российский террор.

Росія переживає тяжкий момент свого історичного розвою. Потоки крові ллють ся по всій нещасній країні. Держава, котра ще недавно диктувала в європейській політиці першу ноту, в сій хвили стоїть на краю загибелі... І о сю загибіль свідомо і несвідомо старає ся само правительство... Се смішно, але в дійсности воно так є. Звісна двірська камарилья, котра недавно скомпromітувала Росію шкандальною східною війною, котра тільки лїт вела підлу політику в інтересах Німеччини і пхала Росію в глибоку Азію — по неудачній авантурі рішила остаточно зруйнувати Росію внутрішньою війною і відкритим терором. Народ, котрий цілі віки стогнав в оковах рабства, бачучи грозячу ему пропасть, опанувала розпуча і він отверто жагадав не лиш горожанських прав, але і рівної участі в державних справах, а бюрократично-азіатське правительство, використовуючи свою широку організацію і матеріальну силу, уживає всіх средств, щоби народ удержати на даліше в тих рабських оковах. І ось в сій хвили повстало щось таке, що тяжко й узвати собі: кругом анархія і самоволя, недавно видані бюрократичним правительством (перед скликанем державної думи) „основні закони“ остаточно усунені, а на їх місце поставлений п'ястук поліційного „усмотрінія“.

Під преткстом борби з кривою двір-
ска камарилія старає ся здвинути в суспіль-
ности всяку прояву ініціативи і горожан-
ськості ї, воюючи з революційною гідрою,
в дійсности веде війну з спокійним народом,
котрий хоче одних лише горожанських прав
і свободи для свого розвитку.

Росія має в сій хвилі два правитель-ства. Одно засідає в петербургських канцеля-риях і департаменті поліції, з президентом міністрів Столипіном на чолі, а друге де-сь там в нутрі народного озлоблення і роз'ярени-— і оба правительства в дійсності незакон-ні... Одно правительство в ім'я „ладу і спо-кою“ — будує тюрми і кує залізні ланци для неспокійних, а друге — в ім'я свободи і рівноправности розкидає бомби і нищить масу нівчим неповинних живий. І ви легко можете уявити собі, в якім положенню суть спокійні горожани і всі, котрим дорога куль-тура і просвіта народа. В сій хвилі в Росії нема місця для культурної і просвітної ро-боти; у всім замітний повний упадок. Я бачу кругом відроджене вандалізму, найдикшого, страшного. Оба крайні правительства не признають ніяких людських законів, ніякої культури; оба уживають в борбі средств ди-ких, жестоких... І коли ви спитаєте: „хтож є винновником сего страшного хаосу в Росії?“, то не можете не відповісти: „тільки одно російське правительство“.

До ганебної війни російська бюрократія ділала все, щоби Росію компромітувати. Щоби здержати прогресивний зріст горожанської свідомості, вона викликала східчу війну. Але бюрократія гірко ошиблась в рахунках. Війну програла, а що в Росії єще велика темнота і рабство, то бюрократія, щоби ратувати своє панованє, рішила розпочати явну борбу з своїми горожанами. На се російська бюрократія є великим майстером, котрий вже нераз доказав свої спосібности в вибиванню свободних людей Росії.

Але окрім російського правительства, винувником є також підпольне правительство революційне, котре рішучо не хоче числитися з самою дійсністю: суспільність Росії і тим більше народ рішучо не підготовлені до свідомої і планової революції, а поодинокі вибухи і бунти військових відділів нілком не свідчать о готовості всієї російської суспільності дати революціонерам піддержку. О тим свідчить сама незаперечена дійсність. Бюрократичне правительство безцеремонно видає варварські закони, або вірніше не признає ніяких законів: нищить прасу, розганяє спокійні збори, нищить інтелігенцію і науку, веде державу в пропасть, а російська суспільність, т. є буржуазна маса і темний народ глядять на се пасивно, рівнодушно, як би се не їх справа. І дивлячи ся на се, що тепер в Росії діє ся, не можу не сказати, що так само правительство, як і крайні революційні партії старають ся (одні свідомо, а другі несвідомо) задержати природний розвій громадянськості і свободи: грабіжи, морди, самоволя і безprawство не помагають посту-

Само собою розуміє ся, що головним винуватником є передовсім той, хто є сильніший і хто може успокоїти край, т. є російське правительство, бо воно своїми ділами і злочинним отягаченм веде край до еще більшого терору і... пропасти. Правительство гадає рядити одними поліційними агентами і багнетами, а що суспільність, мимо всієї своєї рабської пасивності, не може з сим симпатизувати, і буде видавати з себе протестуючих і активних революціонерів, то правительство рішило піддержувати поліцію воєнним терором... До чого все те доведе, поки що знає один лише Аллах. На всякий случай сама мова і терор до добра не доводять. Нині в Росії найповніший рострій всієї торгівлі і промислу, цілковитий упадок і російську суспільність давить втома і безнадійність.

Дехто в Росії і заграничне висказував гадку, що в Росії потрібний тепер геніальний політик, котрий колом державної машини звернув би в відповідну сторону і ся великашка машина піде добрим ходом... яка короткозорість: не геніальний бюрократ потрібний Росії (хочбися надіяся як на Віттого), а сотні і тисячі чесних і свідомих суспільних робітників, потрібна ясна означена про-

грама обновлення, потрібні реформи, вже достатньо ясно начеркнені першою державною думою, потрібна чесна конституція, розумна свобода слова і діяння; кінцеве є сотворення устій для виховання чесних і дисциплінованих характерів, кінцеве широка народна просвіта. Ось в чім вихід з тої страшної памо-роки, в яку тепер загнала Росію двірська ка-марія і темна егоїстична бюрократія. По-трібна пільова розумна революційно-творча робота, бо бомби, поодинокі бунти і рабун-ки лише допомагають ворогам свободи і куль-тури. Тепер в Росії підняли ся всі темні си-ли і всі вони раді сему страшному теророви бюрократичного правління. Темні сили під-няли голову і грімко кричать: „назад і на-зад“. Лише темні сили забувають одну про-сту річ, що світло все яснійше від тьми і російські народи не згодять ся вічно жити в тюрмі і оковах.

Темне і короткозоре правительство, по-
слугуючи ся всіми средствами в цілі здавле-
ня революцій, успокоює суспільність в своїм
офіційним поясненню, що воно буде карати
смертно лише убійців і рабівників. Але Рос-
сія вже не вірить словам правительства, бо
бачить, що разом з розстріляними і повіше-
ними рабівниками і простими убійцями, бу-
дуть нищені також явні протестанти-револю-
ціонери; забороняє ся також всяке свободне
словз, свободна гадка... Одним словом, в Рос-
сії вже зачав ся очайдушний терор з гори
на законній основі, і до всего того, що Рос-
сія вже пережила, жде її щось еше стра-
шійше. І за все те вина паде тільки на од-
но правительство. Воно не хотіло послуха-
ти голосу народа, воно розігнало державну
думу, воно усунуло від участі в ділі наро-
дних представителів, воно зігнувало всі
людські і божі закони, видало закони дра-
конські і на его голову упадуть всі прокля-
тя за всі ті наслідки, які тепер будуть в
Росії.

Всі се бачать, що бюрократичне правителство не хоче випустити власті з своїх рук і за сю власть готово затопити всю Росію в потоках крови. Телерішня бюрократія — в повнім значінні сего слова — державні злочинці, бо вона не тільки нарушує, але явно відкидає закони і волю царя і російських народів. Вона стремить до того, щоб лишити ся самовластною і тому установляє явний терор, і в цілій державі устлавляє шибениці... Задача російської бюрократії очевидна. Вона хоче по змозі як найскорше оголосити во всеуслішаніє, що в Росії так тихо і спокійно, як в могилах. Отсе ідеал і програма бюрократії. Могилярна тишина вже в часті наступила в Росії, але чи на довго, покаже недалека будучність. Крови, одної тільки крови хоче російська бюрократія. Гете сказав глибоку правду, кажучи в однім місці, що великі революції все завинили великій правительства. Так було у Франції, так

воно творить ся тепер і в Росії. Гнет викликує супротивленнє се закон, котрого не хочуть признати деспотичні правительства і гнобителі.

I. M. PAVLENKO.

З нашого шкільного багна.

$$\text{C}_6\text{H}_5\text{N} \rightarrow \text{C}_6\text{H}_5\text{OH}$$

Сьміх, бо сьміх. Ось просимо прочитати лист, котрий наводимо в оригіналі, не змінюючи в нім нічого, лише пропускаючи назви місцевостей і осіб.

N. N. 169 1900. Kozłane Bracim i Dorota curka. Dorotaż wam o moim z dorowiu i powożeniu z laski Pana Boga jesteż zdrową i tylko proszę was a żeby wy meni napysali szczo u was sja. dje jak wyina sja tut obchoży czy wola ne tyat i czy wy dostała toj pakunek szczo ja tobi przysła i proszę tebe duze szczo byś meni zaraz wyłysła czy ty z dorowa i czy tobi mar. tre podasz czy szczekajesz az ja sama tobi przywioz sja. A nedli ja była w N. N. i Stepan i Noworylm znym to win meni nazaw szczo mije mije hroszi dla tobe i win tobi sam kolys przywiez na trocha obrobysja ja wie dostała chlepa z zabudowa szczo mije 14 lit. czy tobi treba zaraz to meni napysy jak tobi treba duholowos i tobi mozi przyslaty wienec ne maji tobi tak szczy pysaty. Budte meni z dorowa Dorotko, obadate i ty dorotko curka no proszę zaraz meni wyłysaty N. N. i N. N. napysaty meni po polsko bo ja po rusko wież zabula.

Однак до сього треба додати, що лист сей писала особа молода, котра укінчила нашу народну 4-класову школу, т. є, ходила 6 років на науку щоденну, робила добрі поступки, а вкінці ходила 3 роки на доповняючу науку. А ця доповнювальна школа та була і є до тепер школою звичайним звязком руским!

Се вже не сміх, Се вже гірк, криваві
сльози! Се докazuje, як не мож красше, до
чого доводити тепершня система, якої при
держує ся наша "едукативна комісія"; се
доказує безвідкрито, що тепершня система
не є ніякою системою "найсана", вже і не
агадуючи про виконанє, але в цілм сего сло
ва значіню системою "одбярата"! І що в тім
цілм сумне, що годно до розлуки довести
кожного єврейського Русина, то се, що такі
експерименти робити ся на нашім народнім
тілі, ту у єврейї Галичини, в школах з руси
нми викладами яким! Се вже не сміх!

Чи можна тут мати школу, згідно учителя? Рішуть ні! Школа, чи учитель робить те, що ему кажуть? Він керуєся сім строго «розкладів матеріялів» уложених на поодинокі класи двого року, а те уложених при

На Дніпрових порогах.

Хто з наших гімназьяльних студентів не чував про Дніпрові пороги? В мойї памяті так і зростає всяка згадка про козаків, про Запорожжє і взагалі про Україну з порогами на Дніпрі і з безкраїм степом над Дніпром. Дніпрові пороги — всіх їх є дев'ять — лежать на просторі яких 90—100 кілометрів межи Катеринославом і тим місцем, де лежить серед Дніпра великий острів Хортиця, де «за порогами» осідали на восьми місяцях Запорожжї. Підводні скелі вистають менше або більше з води і роблять плавбу кораблем неможливою; тому пароходи, що прийшли з Києва, стають в Катеринославі, а дальше плести можуть через пороги тільки плоти (сплави, дараби) будівляного дерева, силавлюваного з лісних білоруских околиць в степову, убогу в ліс країну. Пласти можуть через пороги також лодки різної величини. У нас в Галичині є пересадна обава перед їздою по порогах. Походить вона відси, що в оповіданнях про Запорожців уходив за справжнього козака аж той, хто переїхав Ненаситецький поріг, найбільший з усіх порогів і найвеличавіший і до нинішнього дня. Також причиняють ся до неоправданого страху перед їздою по порогах еще й нинішні оповідання Українців, котрим не знані бистрі гірські ріки, як Черемош і другі, де наші люди на дарабах плитув серед значно небезпечніших умов. Се подтвердило є під час моєї їзди в той спосіб, що мої товариші, жителі України, зараз на першім порозі (Старокойдацькім) досить значну оказували обаву, коли човно ударяло о камінь або коли єго піднімала фіяла в гору. В дальшій їзді вони навчили ся скореенько дивити ся на

небезпеченство менше трагічно. Переїзд через порог є дуже романтичний, зовсім безпечний і зовсім недорогий; тому я раджу кожному з Галичан, хто хоче пізнати сю частку життя бувих козаків і пиніші умови плавби по Дніпрі, щоб взяв в плян своєї поїздки по Україні переїзд через порог.

Можна їхати ось як: коли є одна або дві особи, то вистане *лодка* з двома грєбцями і одним керманичем, за ціну 20—25 рублів. Коли є три до п'яти душ, бере ся більша *лодка*, звана *обшиванкою*, з чотирма грєбцями і керманичем, за ціну 30—40 рублів. Більше душ, шість до десяти, бере *дуба*, за ціну яких 50 рублів, з шістьома грєбцями і керманичем. Коли роздивимо ся в цінах за плати, то видимо, що така поїздка зовсім не дорога, бо пр. коли дві особи платити 25 рублів за два дні їзди через пороги, то випаде на одного туриста за оден день 6 рублів; коли плине десять туристів за 50 рублів, то випаде два і пів рубля на день на кожного туриста. Сефсуть видатки, які кожний турист може видержати, а в заміну за се побуде два зовсім не буденні романтичні дні свого життя.

Заки ми вибрали ся в дорогу, поступили в Катеринослав до проф. Евварницького з прощенням о інформації, і ми їх дістали в дуже обширній і дуже пожиточній мірі. Проф. Евварницький прийняв нас незвичайно люблясно і за короткий час (несповна година) він нас зовсім підбив. Я ношу в своїй душі образ галицького професора, заціпленого на всі гузики, холодного, і оріґінального ся дуже поволи. Тому роблять на мене „професори“ з російської імперії дуже відмінне вражінє. Вони ні крихту аристократи, зовсім не удають учених, дуже поєдначі в поведено, а коли серцем до них звертаєш ся, то прямо отвиряють тобі своє серце і ти

купаєш ся в теплі їх широого серця. Так по-
дідав на мене і проф. Еварицький, котрому
я і на сім місці складаю тиру подяку за
єго щирість і приязність. Під диктат пр.
Е-го я записав собі на великім аркуші па-
перу єго цінні вказівки і переконав ся на
протязі наступаючих днів, як то добре ста-
ло ся, що я мав ті записки з собою. В роз-
мові з проф. Е-им я указав на сесю велику
недостачу наших історичних підручників, що
в них нема добрих мап. Нема мана в „істо-
ричній бібліотеці“ при монографіях Костомар-
ова; мапа д-ра Григорія Величка зовсім не
вистарчає до читаня Костомарова; „Історія
запорожських козаковъ“ Еварицького не має
мапи; велика Історія Руси-України проф.
Грушевського має лиш орієнтаційні мапки.
Кажуть, що є мапа (зглядно найдокладній-
а) в Еварицького „Запорожжє въ остаткахъ
старини“; але ся книжка вже вичерпана і
автор вже підготовив і нам показував друге
виданє. Я пізнав на собі самім, яка се вели-
ка недостача наших історичних учебників.
Я читав наші історичні книжки при помочи
німецьких мап, досить малих і недостаточних
до цілий, даних текстом книжки; я констру-
овав собі сам мапу на підставі описів, де то
має лежати ся або та річка, місцевість і т.
д. Кождий признасть, що се дуже неvistар-
чаючий суррогат доброї географічної мана.
З того виходить, що я знав про порогі,
степи і Запорожжє лишень, що вони „там
над Дніпром, в єго нижнім бігу“. А то тре-
ба зовсім твердо відрізнити частъ порогів
межи Катеринославом а Кічкасом (які два
кільометри на північ від Хортиці) і частъ са-
мого Запорожя, починаючи від Хортиці аж
до річки Базавлука, які 15 кільометрів на
полудне від Нікополя; про Січ в Алешках
не говорю, бо я там не був. І простор по-
рогів і простор Січній протягає ся кождий

НА МН СТО РИГОМЕТРОВ.

Проф. Е.И.Ильинский дал нам такую картину жизни в 18-м веке. Это Генеральная карта императорского владения, разбитой на уезды, составлена в 1770 году Павлом Пестелевым. На ней много выписок из писем. Часть польской Украины, которую в официальной России слово "Украина" заменили на "Юго-западную Украину", 2-ю Karta ziem Polskich, zawierająca Slobody Kozackie Hamanskich, u Zaporozkowskich... 1800-1817. Если карта має надписи еще по иранскому и турецкому, а текст карты писаный по польски и турецки. На сій карті в записках 13 порогів. 3-о Фалеева "Карта днепровського и 16-ти порогів українських на 1769 рік". 4-о Арловова "План ріки Дніпра на російських островах... 1780 года". На останній карті вивид проф. Е. в пр. 1800 рік становлення. Планні частини ріки Дніпра 1779 и 1780 рік.

Всі ці малі стілки наші у великій пригоді, однак вининий відомостям не відомо, що це одна з історій, які, як і всі інші, треба приховувати від батьків. «Вининий» дає таку ману, на якій він і вийшов, і вининий похвалюється, що «ману» колінного Запорозького.

З порукства проф. Царанинського зашли ми до батюшки (пароха) в сел. Лодманська Кам'янка, 5 кілометрів на півночі від Катеринослави. Де нас привітав немолодий господин. Парох і його жінка походять з лінінських губерній і по українськи не уміють, або бодай тяжко їм приходить розумити, бодай мене з несвідомо багатьома примісками польщини. Однак то все не багато мішало, і ми забалакалися добре за нічню. Валентє Лодманської Кам'янки є відан також „лоцманським правлінням“, де треба звертати ся за лодманом, що має туристів або дараби (плоти) перевозити через пороги. Ми домовилися

„зеленим столику“ або під пресією п. к. інспектора, котрий уявляє ся тим ліпшим педагогом, чим більше зуміє в ті тижневі „розкласти матеріялу“ всадити. Він не чекає, аж дитина перегравить і присвоїть собі то, що в школі чула, але летить даліше і даліше, щоб „розкласти матеріялу“ що тижня вичерпати, бо ануж лихо надісе „половинка“! Він дити 6—12-літній учить не лиш елементів з історії, географії, науки природи, але також і огородництва і лісівництва, і садівництва, і рибництва і слюди і Бог знає, чого ще. Ібо в нас на всі суспільні недуги уявляє ся лікарством народна школа, не зважаючи, що всяке переладковане кожному школярю... А що вже найгірше: Він від другого року науки, отже від часу, коли дитина ще по руски не зміє добре читати, починає її мучити другим краєвим язиком, т. є. польським. На той язик, почавши від другого року науки, призначають півни 3 години тижнево, а чого їде половина на науку тиху, отже лиш половина лишає ся на голосну науку. Але „едакаційна комісія“ мимо того з легким серцем ринає, що дитина має в народній школі з руским викладним язиком дити до такої самої вирази в польським язик, як і в руским! Ії се байдуже, що то є прямо нemo o ж д и в е, фізично неможливе, що таке бажане — то істинний педагогічний парадокс. Що її то обходять! Так має бути! А в який спосіб, се вже ризик учителя. І учитель учить, але учить по польськи коштом язика руского. Він учить не 1 і пів, згідно 3 години тижнево, він учить що дити, бо по кожній візитачній інспектора висить над ним, немов меч Дамокла, можливість оречення, що праця его „несмітесна“! Він занедабує, бо мусить, інші предмети, а головню язик руский; а того всего оден наслідок: в дитині виробляє ся галиматіас знанія, не знане, хочби в тісних межах. Дитина всего полижає, але лише зверху, і то на то, щоб по кількох роках задути. Се є вина не учителя, се вина пануючої системи, системи „огуртання“. Доказом сего висше наведений лист. Та чи лиш він оден? Чи подібних доказів не можна би сотками навести?

Щож нам робити?

Чому ми подали повисше лист Русинки, що укінчила народну 1-кл. школу з викладним руским язиком, отже Русинки, що ходила 9 років до школи (вчисляючи в те доповнюючу науку) і мимо того „забула“ писати по руски? Сей лист сам в собі, не був би варта, щоб ми ним займали ся. Ажте на світі є не одні куріози, ажте люди поповнюють нерозумні дурниці. Але нам ходить о сконстатоване лихо, шкідно для нас системи; нам ходить не о сей одинокий випадок, але о те, що сей випадок — се оден з міліонів, се не припадок — се правило; так діє ся не в одній школі, так діє ся майже всюди! Діє ся, бо мусить так діяти ся. А мусить так діяти ся при дивовижних наукових плянах і при самовільній а фальшивій інтерпретації закону.

А що ми на те?! Посьміяти ся з таких куріозів можна, се нічого не завадить, часами навіть і добре. По розвазі треба над сим і замислитися. Се зовсім природно. Разом сміх і сльози. Щось так, як в Росії. Там „крований сміх“. Тут сміх крізь сльози. Та не з радощів, не з добра, але з горя і з лютого гніту та нужди.

Та не кінчити нам на сльозах. Нам розглянути би ся в ситуації і роздумати би, чи і як би на се можна зарадити. Ми-ж уже з горя сказали на те, що наші „найсердечніші“, хоч все і вводи говорять: „Równość, wolność, braterstwo“, хоч не паленіючі з сорому верещать при всяких нагодах і „Za naszą i waszą wolność“, всеж таки ні одробинки не дадуть нам без завзятої боротьби, без великих з нашого боку зусиль, без діймаючих жертв. Тому і варта пригадуватись, що нам робити, як сему лихо зарадити.

Річ певна, що на пернім місци треба нам відкапати ся до патріотизму нашого учительства. Патріотичні почування повинні бути лопатом Коваленко повезе нас в обшиванні за 35 рублів. Він дібрав собі чотирох гребнів, з них оден іменем Шевченко, і ми вирушили на другий день рано, 5го год., в дорогу.

Перший поріг є *Старокопдацький*, так названий від кріпости, вибудованої біля него на правім березі Дніпра Боланом. З цієї кріпости має бути німці що лиш незначна часть валу в дворі селянина Звіреня. Про Звіреня оповідають, що він забавляв, бо викопав лавини забороненого скарбу. Ну, сего ні, і найближчі не виділи. На старокопдацькій порозі не виставило каміне з води; оповідає скоро плала через які сто кроків бурхливий філь, часом стукнула до підводного каміня, то знов піднесла ся на філь, але небезпечесна не було ніякого. Лиш мої товариші троха примовкли, непевні, чи глибоко всьо піде. При пізніших порогах були геть-геть бадьорайші. Другий поріг *Суркай*.

Третій поріг *Лоханський*. При ній є при лівім березі ріки збудований канал, значить держава побудувала на березі з каміня оден вал, а даліше в руслі ріки другий вал; віддалені вони оба від себе на які 30 метрів. Руслото в каналі очищене з каміня і троха поглиблене, так що в каналі вода пливе спокійніше, чим через поріг в протій ріці; за те робить ирражне, що пливе скорше, бо канал бере воду в муровані свої береги і каже їй плисти вузькою дорогою. Перепливши поріг, ми скупили ся і поспідали кавуна (Waszelnelone) з хлібом.

Четвертий є *Занецький* поріг.

ти для них найліпшим указником їх способу поступованя. Хто з них, з наших народних учителів не почуває ся до обовязків зглядом свого народу, тому і найгорячіші наші слова не отворять очий. Ми відзиваємось до нашого патріотичного учительства і звертаємо їх увагу, що зле діє ся. Зле, дуже зле. А від них багато і дуже багато залежить і ми певні, що се патріотичне учительство зрозуміє нас. Та сего ще за мало. Се учительство і без наших зазивів відчувало лиху долю народа. Доказом того: сотки заточників. Доказом того заведе інституції „учительок некваліфікованих“ лиш на те, щоб при їх помочи успішно переводити польонізацію шкіл, щоб ними запихати всі посади, опороженні по прогнанні Русиних; вкінці доказом того всесторонній, гірше чим поліційний надзір, розтягнений в останніх часах над учителями Русинами. Вже дотеперішня діяльність учителів Русинів стала нашим „найсердечнішим“ солино в оці.

Та нам не здавати ся лиш на діяльність учителів. Нам треба би доконче і з свого боку сказати рішуче слово. А се вже належить до наших передових людей, до керівників народного життя, а передусім до покликаних до сего товариств і до наших представителів в найвищих магістратурах, в соймі і в парламенті.

Ніхто не заперечить, що се преці сьмішно жадати від учителів, щоб довели дитину руску за 5 років науки до такої самої вправи в польським язик, якої вона за 6 років набере в руским язик. На се не треба педагога. Се-ж кождий лляк зрозуміє, кождий нефаховець висмеє. Ажте руска дитина вже приходить до народної школи з певною вправою в рускій бесіді. Вона учить ся его в школі через 6 років і в більшім числі годин, ніж язика польського. По польськи зачинає учить ся аж на 2 році науки; отже учить ся его через 5 років і в меншій числі годин. Зваживши, що рускій дитині польський язик є чужий, мусимо признати, що жадане довести в язикі польським до такої самої вправи за 5 років, що в руским за 6 років, коли не є свідомою злобою, то хіба безкрайною глупотою, яка навіть не дасть ся виправдати обставиною, що ті, котрі се жадане ставляли, не виходили ніколи з поза свого зеленого столика. Се повинні в своїм часі і в своїм місці порушити і наше „Руске товариство педагогічне“ і наші заступники в краєвій шкільній раді і наші послы.

А друге. Варта застановитись, де і коли наука другого краєвого язика в школах народних є обовязковою? Се рішають закони, а не розпорядження властей, хочби навіть і найвищих. Зрозуміймо раз, що всякі розпорядки властей, се лиш така або инша інтерпретація закону, і може дуже легко бути хибною. Тому — як кажу — опирати ся нам треба на закони. Всякі розпорядки, коли вони вийшли через хибну інтерпретацію закону, можна звалити, і в кождім поодинокім разі повинно се бути нашою задачею. А поки-що, ми опираймо ся на законі.

Що-ж говорить закон в справі науки другого краєвого язика? Отже закон є в сій справі дуже ясний. І так:

§. 3. закона з дня 2. мая 1883. Д. з. д. ч. 53, згідно з 14. мая 1869. Д. з. д. ч. 62. каже: „В якім обемі має ся уділяти шкільних предметів, се залежить від степеня, на яким стоїть школа відповідно до кількості учительських сил, котрі має до розпорядимости. Від того залежить також наука інших предметів, крім повисше наведених (в першій часті сего параграфу. Редакция.) а іменю другого краєвого язика.“

З сего виходить, що державний закон науку другого краєвого язика зробив залежною від степеня, на яким стоїть школа щодо кількості занятих при ній учительських сил, поділяючи близші постанови краєвому законодавству. Що-ж порішило краєве законодавство?

§. 3. закона з 22. червня 1867. Д. з. кр. N. 13. каже: „В кожній народній школі, в котрій часть учащоючої молодіжи уживає польського язика, а часть руского язика, той язик, котрий не є викладним, буде обовязковим предметом науки в границях відповідальних шкіл! Значить: Краєвий закон заводить науку другого краєвого язика в сю ді, де лиш часть дитий того язика уживає.“

Отсе є законні постанови щодо науки другого краєвого язика.

А тепер дві kwestії, які з сего виходять.

I. У нас є тисячі шкіл у східній Галичині, в котрих діти учащоючі до школи не уживають польського язика, не мають о ній ніякого поняття. На який підставі шкільні власті завели в тих школах обовязкову науку польського язика, яко предмету? Досить сказати, що на цілу східну Галичину нема ні одної школи з поміж тисячів чисто руских шкіл, де не уділяло би ся обовязково науки польського язика яко предмету! А се-ж преці противить ся постановам закону! А даліше: Коли вже так, то чому не у всіх народних школах у Львові учать язика руского яко предмету (хоч часть дитий учащоючих до школи „уживає руского язика“), чому та-ким самим правом не учать на Мазурах язика руского? Чи на се представителі наші в краєвій шкільній раді і наші послы не можуть порадити?

II. Закон каже: Коли часть дитий учащоючих до школи уживає другого язика краєвого, то тоді має зин бути обовязковим предметом. Яка часть? Чи при, коли на 100 дитий руских учащає одна дитина, уживаюча польського язика (або навідворот), то і тоді має бути польський язик обовязковим? І чи лиш

в дотичній класі, чи в цілій школі? Се-ж повинно бути законом унормоване, коли не хочемо дивитись даліше на свідому і з цілим цинізмом сповнювану самоволою наших „найсердечніших“. І се вже виключно є обовязком наших послів.

Так отже на питане: „що нам робити?“ мали би ми вже по часті відповідь. Ого наше Руске Товариство педагогічне, наші репрезентанти в краєвій раді шкільній і наші заступники в соймі і державній раді повинні піднести в сій справі голос і розпочати акцію в такім напрямі:

а) щоби вимоги наукового плану щодо другого язика з огляду на те, що сей язик є переважний части учеників зовсім чужим і що на его науку призначено менше часу іменше годин, ніж на науку викладного (рідного) язика, відповідно зменшено і щоби назначено сям вимогам межі, до котрих дійсно можна дійти;

б) щоби власті шкільні тримали ся точно постанов закона і лиш там заводили обовязкову науку другого краєвого язика, де до школи учащає „часть дитий“, уживаючих того язика;

в) щоби краєве шкільне законодавство ясно означило границі той „часті дитий“, учащоючих до школи і уживаючих другого краєвого язика“, і тим самим усунило зовсім доволню інтерпретацію закона, доходячу в практиці прямо до нехтованя того закона.

А змаганя і товариств наших і репрезентантів в краєвій шкільній раді і послів повинна підперти вся суспільність, закладаючи голосні протести проти введення обовязкової науки другого краєвого язика всюди там, де нема ні одної дитини в школі, уживаючої того язика. Протести ці повинні підписати передусім родичі посилаючи до школи свої діти, а даліше і всі мешканці даної місцевости і предкладати їх краєвій шкільній раді.

Ми є певні, що колиб навіть справа оперла ся о трибунал, то ми побідили би.

Л...й.

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руского товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

3 Росії.

(Телеграми.)

Петербург. Правительство хоче дійсно взяти діяльну участь в виборчій борбі. Асигновано уже великі суми на агітацію, котра має бути ведена на селах і в малих містечках. В великих містах буде правительство всякими способами, навіть матеріально, піддержувати партії правіці, головню партію „правного ладу“, котрі мають між своїми членами більше інтелігентів, ніж інші партії правіці. Справами виборчої борби займатись буде спеціальна канцелярія при міністерстві внутрішніх справ і в разі потреби буде ся висилати агітаторів з Петербурга на місце. Перший крок виборчої борби, а то заборона з'їзду кадетів, не є щасливим ерроком і не ворожить успіху пізнішій евентуальній правительственній кандидатурі.

Льондон. До тутешних газет доносять з Петербурга, що всі змаганя міністра фінансів зятягнуті позичку лишились безуспішними. Цар хоче зятягнуті позичку під власною особистою гварантією.

Берлін. На оден тутешній залізничий дворець завізано вночі несподівано всіх висших урядників, щоби безпробовно явили ся на перові. Небавом над'їхав російський двірський поїзд, що віз кількох великих князів, котрі утікали з Петербурга.

Київ. Военний суд засудив поручника Садовського за участь в рабунках, яких допускали ся сапери, на смерть через повішене. Присуд мусить бути ще затверджений.

Петербург. З Одеси доносять, що на приказ генерала Кавльбарса арештовано там багато членів німецької колюнї. Німецький конзуль жадавав їх увільнення, однак Кавльбарс відмовив. Конзуль звернув ся до німецького амбасадора в Петербурзі.

Магдебург. Петербургський кореспондент „Magdeb. Ztg.“ доносить: Довіду ся з певного жерела, що Трепов упав жертвою замаху; его отроено. Кухар і двоє служачих десь зникли від 15. с. м. Поліція дізнала ся запізно, що всі три були членами революційної боевої організації. В Петербурзі панує з тої причини великий неспокій.

Петербург. На місце Трепова іменовано командантом царських палат дотеперішного команданта корпусу жандармів Де-дюліна.

Петербург. В тимчасовій в'язниці зробили в'язні голодовий страйк, жадаючи усунення жовніврів семенівського полку, з котрих оден без причини застрелив політичну арештантку Семенову. — З Петербурга вислано сими днями до архангельської губернії цілий поїзд з 206 політичними переступниками. — Бувшого посла съв'язицка Огнева позбавлено права відправляти богослуження.

Берлін. „Berl. Tageblatt“ доносить, що комітет помочи німецьких Жидів дістав з Седльця слідуючу депешу: Комітет помочи зачинає функціонувати, 72 тяжко ранених знаходять ся в шпиталях. На жидівським цвинтарі похоронено до сїєї пори 127 осіб. Кілько убитих і ранених знаходять ся ще по домах, до сїєї пори не стверджено. Економічні страсти є нечувано великі.

ТЕЛЕГРАМИ.

3 комісії для виборчої реформи.

Відень. Комісія для виборчої реформи розпочала вчора спеціальну дискусію над виборчою ординацією. Широка дискусія вивязала ся над § 3., котрий постановляє, що кожда громада є місцем вибору, однак громади, що мають 500 або менше мешканців, на підставі розпорядку політичних краєвих властей можуть бути получені з найближшими громадами того самого виборчого округу. П. Стажінський замітив, що число 500 з огляду на відносини пануючі в поодиноких краях не є добре вибране і що на кождий випадок мусить воно бути для Галичини підвишене. Тому ставляє внесене, щоб в § 3. по словах „500“ додано в скобках отсі слова: „(в Галичині 1500)“. Бесідник додає, що готов є голосувати за кождою такою поправкою, котру заступники інших країв будуть вважати потрібною з огляду на відносини, пануючі в їх краях. П. Кайзер жадає для Шлезка цифри 400, п. Гесман для долішної Австрії 250. Міністер внутрішніх справ д-р Бінерт вказує, що уложене груп виборчих меншостей є лише факультативне, відповідно до даних відносин. Проти ухваленя для поодиноких країв відмінних цифр міністер нічого не має. П. Адлер заповідає, що при § 9. поставить внесене, щоб вибори відбували ся в однім дні. Бесідник виступає проти змагань, щоб виборчі місця були далеко від місця замешканя виборців. Постанов правительственного предложеня в сїм напрямі не можна прийняти. Бесідник ставляє внесене, щоби перше речене § 3. було так зредаговане: Кожда місцева громада і кожда окремо наведена часть громади (місцевість, діляниця міста) є виборчою місцевостію. Колиб се его внесене відкинено, бесідник жадає, щоб цифра 500 була задержана яко максимальна границя і щоб не установлювано низших цифр, ніж се є усталене в краєвій законодавстві. П. Стажінський і годить ся, щоб цифра для Галичини була означена в окремій уступі. Приступлено до голосованя над внесеном п. Адлера, після котрого кожда місцева громада є місцем вибору. Се внесене прийнято. Рівнож прийнято внесене п. Стажінського з тою поправкою, що в Галичині ті громади, котрі в часі послідного спису людности чисили 1500 мешканців або менше, можуть бути на заряджені політичних властей злучені з найближшими громадами того самого виборчого округу в групу одної виборчої місцевости. На внесене п. Пастора ухвалено, щоб з огляду на клубові засідання слідуюче засідане комісії відбуло ся аж в середу.

Угодові переговори.

Будапешт. Вчора відбула ся конференція міністрів, на котрій ухвалено інструкції для фахових референтів, котрі мають удати ся до Відня, щоби взяти участь в угодових переговорах. Державний секретар Полович вїхав вчора по полудни до Відня, щоби з міністром фінансів Коритовским відбути конференцію в справі спільного бюджету. Нині рано вїхали до Відня фахові референти, а пополудни відбуде ся перше засідане, на котрім делегати обох сторін зазначать свої становища. Друге засідане відбуде ся в Будапешті.

Угорські справи.

Будапешт. Королівська курия уневажнила вибір посла Ахіма з хлопської курии. Се уневажнене стоїть в звязи з тим, що п. Ахім помістив в одній з хлопських газет статю, що може нібито підбурити до ненависти проти інших клас. Крім того королівська курия позбавила Ахіма на оден рік пасивного виборчого права і засудила его на поношене судових коштів в квоті 10.000 К.

Македонія.

Петербург. Сюди доносять з Софії, що кн. Фердинанд перед султанським висланником Меджіб-Мельгамом дійсно ужив поважних слів в справі переслідуваня Болгар в Македонії і представив ситуацію князівства в світлі дуже песимістичним, помимо віри в добру волю султана. Меджіб-Мельгаме запевнив князя, що султан ширю бажає мира і обіцяв, що появить ся кілька султанських указів на річ Болгар в Македонії.

Замах на болгарского князя.

Будапешт. Дневники доносять, що коли поїзд, в котрім їхав князь Фердинанд, переїздив через малу стацию Сальго, кинено кілька камінів до переділу, в котрім князь находив ся. Каміні повибивали шиби, однак князю нічого не стало ся.

Сербія.

Білград. Король Петро вернув вже з подорожи по краю, але ся подорож, котрої цілю було наклонити Сербів до згоди і спільного поступованя супроти грозячої Сербії небезпеки, лишила ся без успіху. Бесіди, які король проголошував, в нічмі не спинили відносин. Борба межі старими і молодими радикалами веде ся даліше з давним завзятєм, і всі, що приходять до власти в державі, уважають передусім не на інтереси держави, лиш на те, щоб не стратити популярности. Що-до невідрадных відносин Сербії до Австро-Угорщини, то нема поки що надії, щоб ті відносини поправили ся.

Софія Після донесень дневників, сербські граничні сторожі мали спіймати трех турецьких офіцірів, підозрілих о шпигунство на границі.

Крета.

Рим. До „Тібіш-и“ доносять з Каней, що надкомісар Крети ки. Юрій видав до народу прокламацію, в котрій повідомляє, що уступає з свого становища.

3 Франції.

Марсиля. З приводу побуту президента республіки відбув ся вчора бенкет, в котрім взяли участь Фалер, міністри і команданти італійської, англійської і еспанської ескадри.

Бунт на кораблі.

Льондон. „New Agency“ донесить з Порт-Саїду, що на перевозовім пароплаві „Assia“ вибух серед війська, котре ним перевозжено, бунт. По завязній борбі бунт усмирено.

Революція на Кубі.

Нью-Йорк. Ворохобня на Кубі росте чим-раз більше. Малі міста в провінції Санта-Клара зовсім в руках ворохобників. Оба міста Санта-Клара і Ціенфугос готові до опору, але ворохобники, що стоять перед ними, є далеко сильніші, як правительственні війська. Чутка, що військо під проводом генерала Піно Гверра маширує на Гавану і що поза містом збирає ся що-раз більше ворохобників, викликала в Гавані тривогу. Запаси амуніції і оружия правительственного війська є досить значні, але трудно знайти охотників, котрі хотіли би вступити до правительственного війська. — Сто озброєних матрозів з корабля Сполучених Держав „Деневер“ вийшли в Гавані на беріг, вівані мабути американським консулом, котрий напудив ся ворохобні, та розложили ся табором перед палатою президента. Як тепер доносять з Вашингтону, матрози дістали приказ, щоби уступили ся з Гавани.

Замордоване конзуля.

Тіенсін. Секретаря тутешного австро-угорського конзуляту Хінці замордували і забрали ему готівку в квоті 7000 К.

НОВИНКИ.

— Під крилами краєвої ради шкільної. Пишуть нам: В селі Кульчицях пов. самбірського є школа дво-класова вже від „давн давна“, як кажуть. Але останніми роками процент тих, що йдуть учини ся до Самбора, так зріс, що оказала ся потреба заложити в селі школу чотири-класову, що з початку п. інспектор Сковроньскі своєю повагою попирав і похваляв. Змагана місцевої рад шк. вже туй-туй мали здійснитись; що більше, п. інспектор вже навіть казав в 1905/6 р. зачати учини німецького язика, вправді нефаховому чоловікові, але все було задосить зділане формі. Тимчасом громада, а головн о. Гордінський і префект Жигайло Гр. не переставали заходити ся, щоби вже інспектор прислав чоловіка, що знав би німецький язик і міг з хісною для дітей працювати. Але видно пану інспекторови не на руку відій було се, щоби діти з Кульчиць не потрібували дармо тратити часу в Самборі через два роки, щоби здати вступний іспит до гімназії, і перестрашила его відій вже й так велика фреквенція учеників кульчицьких в гімназії і інших школах в Самборі. Боячись мабути, щоби рускі діти з Кульчиць не спричинили такої фреквенції в самбірській гімназії, що виринула би konieczність заложення рускої гімназії в Самборі, зволівав через два роки з виконанем свого приречення. Щоби задержати позори, що приречене своє сповняє, надав аж дві нові „сили“ (але не до німецького язика), котрі формально школи унікають і жадного хісна для піднесення уровня освіти не приносять. Більша часть року шкільного уплила їм на урлопах, а крім сего близькість міста потягала за собою ще інші не дуже для загалу народа потішаючі консеквенції. В школі сі „сили“ так поводять ся, що й вистужений капраль або дякоучитель міг би від них науку побирати, і церков кульчицька, як то зауважав місцевий парох о. Гордінський, не бачила їх, від коли вони є в Кульчицях. Додати треба, що одна з сих сил є звисною „патріоткою від паради“ і повинна би бодай від „паради“ сповняти свій обовязок, коли иншого виходу нема. Одним словом таку нехтї до школи впоїли в наряд своїм поступованем сі „сили“, що майже з погордою і відразою дивить ся кождий на сих просвітителів. І от п. інспектор майже осягнув се, чого хитроумно в своїй душі бажав. Селяни на деревіги виписували при вписах свої діти і не крили ся з тим, що „волить хлопчина свині пасті, ніж тут до школи ходити“. Але мим численних виписувань число записаних до школи переходить таки 300. Отже годї, щоби всі сі діти зіставали на селі „свині пасті“; і для того рада шкільна місцева поновила сего року свою просьбу, тим більше, що дивне розпоряджене ради шкільної краєвої не позволяло вписуватись дітям з села до школи в містах. Але п. інспектор Сковроньскі і тут знайшов викрут. „Niema sali, niema jezuka niemieckiego“, хотий громада обовязала ся на поверх школу побільшити, коли буде язик німецький. От так забиває ся домагана громада, де світло науки суспільності, що в Самборі мають заложити філію польської гімназії (так по тиху!), що було би ударом для заложення рускої гімназії. Caveant consules! — *Бойко.*

— З просвітнього руху. Пишуть нам: В Буневичах, добромилського повіту, відбулось в неділю 9. с. м. торжество отворення читальні „Просвіти“ в присутності поверх трох соток селян, місцевих і з околиці, чи-

сленної інтелігенції і делегата перемискої філії „Просвіти“ п. Василя Кіцули. Над селом повивала на горбку величезна сино-жовта хоругва, до локалю зборів вели дуже гарно рускими фанами та цвѣтами украшені триюмфальні ворота, розлягались оден по другім вистріли з моздрів, лунали пісні „Ще не вмерла“, „Не пора“, „Гей там на горі“ і т. д. Крім делегата п. В. Кіцули промавляли п. Іван Товарищкий, о. Ст. Макар з Нового міста і о. Петро Лученко з Мигової, котрий своєю популярною бесідою викликав велике враженє. На признанє заслуге знаменито з'організований і вишколений о. Ст. Макарем мішаний хор з Нового міста. — *Учасник.*

— О отвореню приватної рускої учит. женської семінарії в Яворові пишуть нам: Дня 15. вересня с. р. відбуло ся торжество отворенє приватної рускої женської учит. семінарії в Яворові, в монастирі СС. Василіанок. О 8. год. рано відправив о. катихит виділової монастирської школи І. Головка, торжественне боголуженє, а відтак виголосив до кандидаток відповідну промову. Потім в шкільній сали директор і рад. Слоневський, в присутності запрошених гостей, учителів і кандидаток отворив школу. На рік шк. 1906/7 прийнято 26 кандидаток на перший рік науки. Витуючи радо нову руску учительську семінарію, можемо висказати надїю, що то заведене під умілою управою директора рад. Слоневського, досвідного педагога і звисного приятеля молодіжї, буде успішно розвиватись. Притім сердечне „спасибіг“ від яворівської та всеї Руси управі монастиря і всім, що приложили свою патріотичну руку до отворення в Яворові наукового заведення, котре має велике значенє в культурнім розвою руского народа. Ми переконані, що коли руска суспільність з довірєм віднесе ся до яворівської учительської семінарії, то пожиточне заведене стане з часом кріпким, багатим, культурним жерелом, яке буде достарчувати нашому народови численну, образовану, руску, женську інтелігенцію. А образовані жінчини то надїя ліпшої будучности. — *Ник.*

— Підготовляючий курс для кандидаток дївочої семінарії отвиряє з днем 1. жовтня с. р. філія Руского Тов-а педагогічного в Станіславові. Сім дасть ся нагоду дальшої науки всім тим, котрих не приймлено до приватної дївочої семінарії в Станіславові або деінде. Сей курс буде так улажнений, що кандидатки по трех роках науки зможуть приступити до матури в рускій дївочій семінарії у Львові. На покритє всіляких видатків платитись-ме по 16 кор. місячно, як зголосоить ся лиш 20 кандидаток; оплата поменшить ся при більшій кількості кандидаток. Учтин-муть самі кваліфіковані професори. Що-до приміщення, то декотрі кандидатки знайдуть его в бурсі товариства „Руских жінок“ в Станіславові. Кандидатки мають мати скінчену 3-тю класу виділову або видержати вступний іспит. Зголошуватись годить ся найдальше по д. 24. н. ст. вересня до Виділу руск. педагог. товариства в Станіславові ул. Коперника ч. 17.

— Міністер залізниць др. Дершата в часі дальшого свого побуту в Чернівцях був на обіді у президента краю і виголосив toast, в котрім сказав, що теперішнє правительство свідоме, що крім двох важних задач: виборчої реформи, котра мусить бути переведена, і австро-угорської угоди, має ще третю важну задачу: економічне попіранє поодиноких країв. — Вчєра по полудні прибув др. Дершата до Станіслава, де на двірці повитали его залізничні урядники і представителі властей. По обіді відбув міністер проїзду по місті, відтак звідав будинок залізничної дирекції і уділяв там аудієнцій. Опісля удав ся міністер в дальшу дорогу.

— О німецьке єпископство в Чернівцях. Як звисно Поляки агітують ревню за заснованєм у східній Галичині, в Станіславові або Коломиї польського єпископства. Отже буковинські Німці почали підпирати ту акцію, однак з тим домаганєм, щоби римо-католицьке єпископство було заснованє в Чернівцях і щоби єпископами були іменовані лише Німці. Deutscher Volksverein збирає підписи на петицію в тій справі до міністерства просвіти і парламенту.

— З „Народної Торговлі“. Маємо честь повідомити наших Вп. відбрателів, що скмплетувавши осінній вагоновий транспорт вина, передалисьмо замовлення до виконання, а наш пивничий займає ся вже заладованєм на Угорщині. Транспорт надїде до Львова імовірно з кінцем сего місяця, а в першій половині жовтня будуть мати замовивши вино на місци. По причині наспівших вже по 15. вересня дальших замовлень складаємо тепер другий транспорт тих самих родів вин і по цінах перше означених — і просимо, хто би хотів еще перед осінніми морозами дістати вино, надіслати нам замовлення найдальше до 24. вересня. Впевняємо, що вина нами висилані, се вина природні, не спиритусовані, літургічні, над котрих продукцією і висилкою чуваємо через наших фахових відпоручників. Впрочім правдивість наших вин доказують аналізи хемічні, котрі хотий кождого переводять ся року, еще ні разу не виказали якихсь неприродних домішок. Поручаючи зглядати просить о скорі замовлення Дирекція.

— В справі лісової школи. Вчєра відбуло ся в краєвім виділї засіданє постійної секції краєвої комісії для рілничих справ і кількох запрошених лісовиків. Радили над проектом зміни плану науки і нових приписів для учеників краєвої школи лісового господарства. Пороблено деякі зміни і поправки в поодиноких паграфах та висловлено одностайний погляд, щоби та школа лишлась дальше школою середнього типу.

— Робітничі віча. Комітет соціально-демократичної партії скликав на понеділок вечєром у Львові пять робітничих віч у всіх дільничих міста, а одно жаргонове віче для робітників жидівських. На тих вічах обговорювано справу виборчої реформи, зглядно пліуральну систему і становище соціальної демократії супроти сего способу голосованя. Реферували: Гудец, Нахер, Вітик, Мелень, Гановер, Рот, Кот і Коркес. На всіх ухвалєно таку резолюцію: „Львівські робітники поновляють складану вже нераз заяву, що не спічнуть в боротьбі о загальне, рівне, тайне і безпосереднє право виборче до парламенту. Всякі заходи ворогів, змагаючі до запропащення повстаючого діла або опізнення его викінченя, будуть відперті всякими средствами, які репрезентация робучого народу признає за відповідні і успішні. Робучий народ не зжахне ся перед ніякою жертвою, ані на хвилю не занехає боротьби, доки теперішня система правління, оперта на кривдженю та обманованю робучих мас, не впаде, а его місця не займе принцип: за рівні обовязки рівні права!“ Покутні і мантійські інтриги „польского кола“, тої кріпости галицького обскурантизму та феодального гнету, стрінуть ся кождого разу з непохитним опором робучих мас!“

— Зворот кавці. Як звисно, міністерство скарбу зарядило, щоби по двох роках членам скарбової сторожі були звернені кавці, які вони зложили. Тепер доносять з Відня, що міністер скарбу, др. Коритовський, узгляднюючи просьбу скарбової сторожі, приказав вже тепер звернути всякі кавці.

— Вісти з України. „Київське Отголоски Життя“ доносять, що на днях стане виходити в Києві новий український дневник „Рада“, котрий і буде розсидати ся передплатникам закритої „Громадської Думки“. — На засіданю ради (виділу) товариства „Просвіти“ в Києві дня 13. с. м. ухвалєно між иншим відкрити в льокалі товариства крім бібліотеки також книгарню. Рада установила також дежурства в комнатах „Просвіти“ для інформації осіб, що зголошують ся в справі товариства. Також ухвалєно видати відповідну інструкцію в справі закладаня філіяльних відділів „Просвіти“, о що запитують з ріжних місцевостей губерній. — Часопись „Волянь“ доносить, що Українці в Житомирі заходять ся около заснованя товариства „Просвіти“ на лад таких товариств в инших українських містах. — „К. Отголоски Життя“ доносять, що недавно вишла з друку українська книжка на українській мові, „Коротка граматики“, уложена П. Золотним і видана Г. Маркевичем. Крім того на днях вийде рахункова книжка на українській мові. В недалекій будучности будуть перероблені наукові підручники, уживані українською молодіжю в середних школах в Галичині.

— Утеча революціонера. В парискім Temps якийсь Поль Боае (Boyer) описує утечу з вагона російського революціонера, чого сам був свідком: В неділю рано дня 25. серпня с. р. оден молодий чоловік, прилично одітий, війшовши на стації в Іванові до почекальнї І. класи, поставив в куті скриньку, що видавав ся дуже тяжкою, і відійшов. Під вечір вернув і не дбаючи о скриньку, хотїв вісти до поїзду, коли сповняючий службу жандарм спитав: „А ваша скринька?“ — „Яка скринька?“ — „Та, що ви принесли нині рано.“ — „Не розумію, чого хочете від мене“. Справа видала ся підозріною, жандарм арештував таємничого пасажира і зревідувавши его, найшов при нїм ключик від скриньки. Коли її отворили, найшли набитий бровніг, шведський ніж і кілька пачок революційних брошур. Становий пристав, який тамтуди переходив, потвердив арештованє і ршиив, що арештованого треба відставити нічним поїздом до Кирсанова, куди мав удати ся й сам пристав. Арештованого завели до вагона третьої класи і посадили між двома стражниками. Жандарм усів напротив, поставивши коло себе скриньку. В тїм самім переділї сиділа якась старша пані і молодий чоловік. Пристав всів до другої класи, а кондуктор додержував ему товариства. Коли поїзд рушив, молодий чоловік, товариш подорожи, почав сьпівати революційні пісні; бо хто в Росії має нині взагалі охоту до сьпіву, то все сьпіває на революційну мелодію. Арештований почув ся до обовязку помагати в сьпіві, підсьпівуючи рефрени піснї. Жандарм знов почув ся до обовязку запротестувати против сьпіваня; але що молоді люди не хотіли его послушати, кажучи, що кождий, навіть арештований, має право сьпівати, жандарм встав, щоби піти на скаргу до пристава, лишивши скриньку на своїм місци. Ледви він вийшов, незвісний молодий чоловік двома вистрілами з револьвера убив двох стражників, а арештований отворив спокійно скриньку і взяв в одну руку бровніг а в другу ніж. Відтак скрутили майже зовсім світло і оба молоді люди прийняли вижидуючу поставу. За хвилю вийшов жандарм з приставом і кондуктором, але всі три зараз попадали, поцілені кулями; два перші убиті на місци, кондуктор поважно ранений. Сидяча в тїм переділї жінчина з перестрахи отворила двері і вискочила з вагона. То само зробили властитель скриньки і его таємничий союзник.

— Телеграфічні віщавання погоди. Як звисно, міністерство рілничтва постарало ся недавно о то, щоби у всіх почтових телеграфічних урядах можна за малою доплатою одержувати телеграфічні вістки центральної метеорологічної стації у Відні о стані температури і погоди в краях середньої Європи і разом з тим заповідь погоди на найближший день. Тепер в доставі тих вісток міністерство завело нову полєкшу; імено бюлетин з прогнозами будуть видавати від 1. жовтня не лише почтові уряди телеграфічні, але й залізничні телеграфічні стації.

— Дрібні вісти. В Коломиї арештувала жандармерія адвокатського конциї іта д-ра К., занятого від недавня в адвокатській канцелярії ем. судового радника Моравського і відставила его до суду в П. Санці, що переслідував его стежними листами за злочин спроневерєня. — Видалєння писар залізничного магазину в Борках великих, Ризевич маючи любовний претенсї до жінки тамошнього баньмаїстра Валінтрава, застрелив її з револьвера, а відтак залучним вистрілом відобрав собі життя. В осиротила двоє дітий. — В Самборі відкрито і пєдію пам'ятник Косцюшка.

Віча і збори:

В неділю дня 23. с. м. відбудуть ся перші загальні збори і отворєно тов-а гімн. „Сокол“ у Верхни, на котрі просимо всіх своїх.

Концерти і видовища:

Дальший репертуар руского театру в Бережанах: В четвер дня 20. с. м. „Галка“, Музика війскова.

Вечєрок з танцями в Самборі уладжує Виділ „Шкільної Помочи“ дня 2. н. ст. с. р. в шіторок в сали Букетинської. Вступ від особи 2 К., для родин з трєх осіб 5 К. Початок о год. 9-ій. Дохід призначений на будову Бурєн ся в Володимирі в Самборі, котра має зачати ся з весною. Виділ має честь запросити оттам Н. Т. руску Публику місцеву і замісцену як також пп. академиків до численної участі і надіє см. що П. Т. Земляки при сій нагоді хоть в часті прийдуть з помічю Виділови при розпочатю діла так трудного, а зареком пекучого, яким є будова Бурєн в Самборі. На сей рік зіблосило ся 120 учеників, а прийнято лише 73 з причини браку приміщення. — За Виділ: сьвіщи. М. Ортинський, предсідатель, Т. Біленький, скарбник.

З товариств:

Пожарний Сокол в Товстїм повіта скалатського заложено як філію львівського „Сокола“. Статуту прийняло уже ц. к. намісництво.

Урядові вісти:

Іменованя. Міністер справедливости іменував радниками краєвого суду судових секретарів: Теофіля Ясиничного в Самборі, Епамінонда Ворончу в Сучаві, Юліана Давидовича і Дениса Сохацького в Бережанах, Юліана Турк-віча в Самборі, Каліма Богдановича у Львові, Володимира Кульчицького в Золочеві, Івана Ого-овського із Самбора в Бережанах, Романа Дмоховського з Янова в Тернополі, Адольфа Нехая а Рудок в Комо-мих, Мих. Фельштинського в Коломиї, д-ра Володимира Ціхоцького із Судової Вишні в Золочеві, Льва Навроцького у Львові, д-ра Людв. Дильського і д-ра Володимира Гошовського у Львові, Володимира гр. Русоцького в Стрию. Кароля Ляйбшанга з Кут в Коломиї, д-ра Якова Гороні-ца з Дрогобича в Тернополі, Вартолом. Мадейського з Бібрки в Коломиї, Йосифа Яворського із Самбора в Синоці, Влодисла Михлевича і Яна Губая в Тернополі, Теофіля Жуковського із Станєстія в Чернівцях, Кароля Бабля із Львова в Коломиї, Рудольфа Ілашевича в Станіславові, заступника державної прокуратури Едмунда Сьварчинського зі Львова в Череминцях, маючого титул і характер радника краєвого суду заступника державної прокуратури Яна Шнайдра в Станіславові та іменував радником краєвого суду і начальником повітового суду в Добромилі повітового судю тамже Володисла. Нанов-ського. — Міністер просвіти іменував суплєнта А. гімназій у Львові, Александра Гривака, дійсним учителем в гімназії в Сокалі.

З ц. к. Дирекції залізниць державних у Львові, Шлях залізничний Вама Рує-Мольдана на Буковині отворєно з днем 1. вересня с. р. також для наданя і відбору посилок поспішно товарів.

☞ Померли:

— Іляріон Квасницький, почесний радник львівської митрополичої консисторії з крилошанськими відзнаками і парох в Незнанові, буського деканату, упокоїв ся дня 15. с. м. в 77 році житя а 49 сьвященства. В. е. п.

— Анна Петровська, вдова по рускім пароху в Будилові, упокоїла ся дня 15. с. м. в 76 році житя. В. й. п.!

Переписка Редакції.

Байка: Дуже просимо.

Надіслане.

АДВОКАТ КРАЄВИЙ

Тадей Граб

ем. судовий радник

отворив канцелярію в Підгайцях.

922 3-3

Першорядна руска робітня гафтів

у Львові при ул. Скарбківській ч. 18
приймає всякі гафти білі, кольорові, ви-
шиваня, шатє біла і комоджати виправля шатюні.

З поважанєм

556 6-20 Е. Стефанівска.

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука

в Ярославі

приймає до виконаня плани і коштоспи-
си церков, кашадє, плєбній, домів меш-
кальчих, управу і підприємства по-
висших будівель.

539

Коперниківий і Сан

Іптинки і Механіка у Львові площа Галицька ч. 1.
проти Банку Гіпотечного на плантацях площі
Галицької поручають

Барометри аеро-
дїм по 7, 8 і 10 К
найліпші по 12, 16,
20 і 24 К. — Льво-
вотні пілїні по 12,
16, 24 і вжєше. За-
разом поручаємо в найбілїшій виборі окуляри,
цифери, лїнійні і вїсїльні ілїні прибори оптичні,
вїсїльні напруги помагують ся як найкращє
і найдешевше.

41:5

[illegible]

Друга ціль нашої самостійної кандидатури відтягнути голоси кандидатів правительственому а поміж кандидатурі жидівсько-національній й опозиційній, не була досягнута, бо кандидат вшехпольський — з тих чий інших причин — осягнув такі більшість, і то вже при першій голосованні. Та з того не буде хіба велика радість. Та «більшість» висловила загалом 150 голосів, а се відношене змінить ся ще більше на некористь кандидата польсько-ржондового, коли прийде загальне й рівне право голосування. Під Філіппі стрінемо ся отже знова!..

X.

В справі букваря для анафбетів.

Як раз дістаємо з провінції лист від одного з наших людей в справі букваря для неграмотних, яку ми порушили в 187. числі «Діла» з с. р. Нас гітять те, що голос наш не подивив ся голосом «вопіючого на пустині», а що річ сю уважаємо переважною, і то саме під теперішню пору, тому разо наводимо з того листу головні гадки. Ось вони:

«Подавати рамці для змісту книжки є дуже легко, та — інша річ виконати те, що подаєть. Часто річ в проектах видаєть ідеальною, а в здійсненні виходить щось іншого.

Буквар має бути лише букварем а ніколи «малим лексиконом». Ціль такої книжки мусить бути ясна, вже її укладом виказана, а цілою укладу є те, щоб можна устигнути і трезло подати пам'яті види поодиноких букв, як знаків на поодинокі звуки мови і виробити достаточну вправу в письмеченні і в звуковим лугенню пізнаних букв, згідно звуків. Наколи учитель осягне се, аж тоді — вже нинішній досить многі і цілком популярні видавництва наших галицьких много заслужених Товариств: «Просвіти» і «Товариства педагогічного» осягнуть свою ціль. «Бли буквар буде мати лише одну ціль, як основу до дальших цілей, тоді сю одну ціль з певністю осягнемо. Цілком непотрібно річню є помішувати в букварю, «початкові найпотрібніші відомості»: з історії, з географії, з науки природи і з практичного стилю, з кореспонденції, з устрою держави, бо такий «малий лексикон» вийшов би на те, що «щось і нічого».

Інша річ є, наколи появили би ся ті початкові відомості в особнім підручнику, прим. в другій книжці, призначеній для висшого анафбетського курсу».

Дальше д. дописуватель виводить, якої методи належало би ужити при укладі букваря. Се починаємо, бо се річ фахова. Описав д. дописуватель доказує, що зміст букваря повинен бути як найлекший. Не потребує він бути малим «лексиконом», бо всі дальші відомості з певнішим успіхом осягне селянин з многих руських популярних видавництв, лиш «даймо ему добрий спосіб до читання і зрозуміння тих видавництв». Впрочім д. дописуватель порушує гадку укладу букваря лиш з тою ціллю, щоб навчити писати і читати і кінчить лист своїми словами:

«Знаймо, що зацікавлене ся тими мільонами наших анафбетів є також — з огляду на загальний поступ — важним і рішучим кроком наперед! Знаймо, що навіть така маленька початкова освіта, розпочата і поведена раціонально, піднесе високо наш нарід. Тоді він увільнить ся від напастливої опки свого брата «принятеля» з високою культурністю» і прямо каже ему: «Тоді, ген від мене, стережи себе і свою культурність, не рійшай про мою долю, а сам собі дам раду!» І без сумніву сам не влучно рійшати про своє житє й бутє».

Отже є головні гадки листу Впв. дописувателя, і їх ми з огляду на вагу справи тим

печю, — і за се розігнали Думу. І степи осягнули на раз і далі широкими, безкраїми.

Здовж берегів Дніпра є зрідка села, навіть великі; але вони також «стені», в них нема деревини, вони голі, наче на погорільщині, а що дахи покриті дахівкою, то села нахнуті пустою. Се для Галичанів прямо неможливе, щоб в селі над берегом Дніпра не наїти деревини, де би в його тини можна полегати. І так ми біля Ненаситія відпочинали три-чотири години в жарі самісінького полудня під голим небом, під сонцем лежачим, що наче ігбою коле. Тим відій треба пояснити, що українські писателі розпливають ся з розкоши, коли їм прийде ся описувати село не голе, а заросле яко-такі деревинною, що знов для нас Галичан є буденщиною.

Задля політичних неспоконів, аграрних заколотів і страйків порозсинала адміністрація скрізь по селах козаків на «охорону». Легко зрозуміти, що серед таких відносин козаків нерідко поповняють ріжні надужити; тому-то нам не радилі їхати пр. до Моринця і Кирилівки, де родив ся і виріс Т. Шевченко. Однак в виїзді з привагінців розмов з селянами, робучими людьми, погоничами і т. д. все те само вражінє: у всіх тільки один предмет розмови про Думу таї землю. Навіть в малих сільцях безграничного степу були селяни ач сонгані дебати про землю в Думі. Подібного зацікавлення до розправ в парламенті я не добачав ніколи в Галичині навіть у інтелігенції.

М. К.

радше помішуємо, що — як довідуємо ся з того листу — д. дописуватель виготовив вже навіть буквар для анафбетів і предложив его Рускому Товариству педагогічному до оцінки.

Від нашого співробітника дістаємо в сій справі отсе письмо:

Годжу ся вповні з Впв. д. дописувателем, що при укладі букваря для анафбетів треба передусім зважати на методу науки самого читання і писання. Зовсім годжу ся і з его спеціальними поглядами в тій справі, хоч его букваря предложеного Рускому Товариству педагогічному я не видів, а навіть про него нічого не знав. І я думаю, що наші просвітні товариства повинні сим заняти ся. Коли-ж Впв. д. дописуватель предложив уже буквар, то визначена до того згаданими товариствами комісія повинна і сей буквар взяти під розвагу і або его відкинути, коли знаєть его злим, або прийняти, скоро добрий, або зажадати поправок чи переробок, коли будуть потрібні. Мені ходило лиш о те, щоб наші товариства дійсно тою справою заняли ся. Що до тих часті другої букваря, то я вже тут не годив би ся з Впв. д. дописувателем. Сю другу часті, незалежно від першої часті, не лиш можна, але і треба уложити. Атже сам Впв. д. дописуватель каже: Даймо анафбетови добрий спосіб до читання і до зрозуміння популярних видавництв! Отже добрий спосіб до читання дасть часті І. букваря, приймим може як-раз та, котру сам Впв. д. дописуватель уложив. Але для того, що був доси неграмотним, що з книжкою не мав нічого до діла, що не чув про ніяку науку потрібно ще і спосіб до зрозуміння того, що пізнішше найде в популярних видавництвах, словом: ему потрібно перш ніж зняти, ему потрібно елементарних, підставових відомостей. Се ему повинна дати друга часті букваря, котру я, може не конче як слід, назвав малим лексиконом. Се друга часті повинна бути уложена збірними силами людей науки, людей фахових так, як впрочім цілий буквар.

Я розумію, що така річ повинна бути прямо оповую в історії наших змагань до просвіти і в сїм, надію ся, що і Впв. дописуватель згодить ся з мною.

Юліан Ловицький.

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руского товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

Борба з Сербією.

В останній сербській ноті Сербія зобов'язала ся поробити Австрії деякі уступки. До сих уступок належить зобов'язане Сербії дати австрійському промисловому заводу державних потреб на квоту 26 до 30 мільонів, з котрих впрочім 14 до 16 мільонів припадає також на товари, які Сербія або безуслownie з Австрії спроваджувати мусить, або позаавстрійський промисл з огляду на більше віддалене з австрійським не може конкурувати. Сербська нота не акцентує за те засади, що би при державних сербських доставках, при рівних цінах і рівній якості товару, австрійські офerti мали першество над іншими. Сю засаду поставила Австрія в тій цілі, щоб Сербія, прийнявши її, мусіла замовити нові батерії гірські в австрійській фабриці Шкоди. Сербські радикали не хочуть згодити ся на наведену засаду, бо хотіли би раз вже увільнити Сербію від страшного визиску, практикованого австрійськими промисловцями, від коли Сербію спровад ім сумної пам'яті король Мілан. Австрійський павук старає ся не випустити з своєї сітки сербської мухи і тероризує її тим, що руйнує рілньниче населення Сербії не впускаючи до Австро-Угорщини сербських продуктів рілньничих. В сій борбі з Австрією мають піддержувати Сербію в своїм власнім інтересі французькі банкіри, котрі дали Сербії 130-мільонову позичку і за се Сербія зобов'язала ся поробити ріжні замовлення у французьких фабрикантів. Між сими, для Франції застереженнями замовленнями, суть також сербські гармати, котрі австрійське правительство старає ся зловити для австрійської фабрики. В той спосіб борба між Австрією а Сербією перемінює ся в борбу між австрійськими фабрикантами, а французькими банкірами, котрі штучно піддержують курс сербських валютів, побиваних Австрією. Борба з самими сербськими волами, безрогами і кукурудзою, консумованими виключно в Австрії, не була би тяжка як би за ними не стояв неопорний для Австрії капітал Французів. Мимо того Австрії такі надіє ся, що замкненою границею зруйнує сербських експортерів, зрештовує тим против правительства і патріотичного парламенту сербського все рілньниче населення Сербії і осягне свою ціль.

Повстане Гіндусів.

Англійські дивізіони доносять про грізний рух між Гіндусами, которого метою має бути прогнане Англіїців з Індії. В деяких околицях мало вже навіть вибухнути повстання. Чи сей рух доведе до повстання, так грізного як перед 50 роками, котре по початкових успіхах скінчило ся погромом повстанців, страшно різнє і варварськими репресіями, поки що не дасть ся предвидіти. Торисіські дивізіони перестерігають правительство, щоб не легковажило собі сего руху. Як агітація в Індії піде дальше дорогою, по якій ступає тепер, то Англію може в дуже короткім часі заскочити повстання о много грізнішє,

ніж в р. 1857. Тепер повстане вже не обмежило би ся до віроповідників ісламу, але обхопило би всі раси, всі релігійні секти в Гіндостані.

Теперішня агітація замикає ся еще в Бенгалії. Там рух противний Англії розпочав ся під вражінєм розділу сеї провінції на два губернаторства, з чого тубольці суть дуже невдоволені. Вони зорганізували сильну опозицію против сего зарядження і осягнули такий суцес, що всесильний віцекороль Курзон, котрого ділом був сей поділ Бенгалії, уступив, а по короткім часі уступив також губернатор долинної Бенгалії. Осмілені сим успіхом бенгальські Гіндуси утворили політичне стоваришене на велику скалю, котре тепер має 50.000 членів, а голова сеї організації, Банерю вложив на свою голову царську корону Індії і видав до всего населення Гіндустану відозву, щоб узброїли ся і вигнали з краю Англіїців.

Поки що правительство Англії не бере серйозно опереткового царя Індії, але все таки в недовгій часі Англія може мати клопіт, і хто знає, чи ситуація в Індії не дорівнає ситуації, яка була в Капленді, коли окрім тяжкої війни з Бурами, треба було також поборювати повстане в власній колонії.

Державна рада.

(Засіданє дня 18. с. м.)

Відень. Президент палати послів, гр. Феттер, повітвятий послів посвятив посмертну згадку послови Роттерви і повідомив, що послі Демель і Паріш зложили мандати до комісії для виборчої реформи. Між відчитаними інтерпелляціями були і сї: п. Кремпи в справі визискування емігрантів еміграційними бюроми і в справі поспішного звороту надплачених податків; п. Яворського в справі польонізованя шкільництва в Галичині і в справі поступованя властей суторти Русинів в Галичині; п. Брайтера в справі подій в Седльці і п. П. Груби мотивує своє нагле внесенє в справі демонстрації в Опаві. Міністер внутрішних справ д-р Бінерт зазначив, що правительству, не чекаючи на внесенє в парламенті, виточило в тій справі слідство. Міністер відчитує з актив подробиць подій в Опаві і констатує, що як Німці, так і Чехи допускали ся насильств. Проти насильств виступити правительству без огляду на те, хто їх допускав ся. Внесенє п. Грубого упало. По сїм розпочато нараду над наглим внесенєм п. Гофера і тов. в справі відмовленя урлюпою хорому жовнірови Цвергеру, що служить у Відні в 4 п. п. Він підчас вправ захорював на пахвинову килу. Відмовний лікар оглянувши его лиш поверховно, назвав его симулянт. Коли цивільний лікар сконстатував дійсно хоробу, а п. Гофер удав ся в сій справі до полковника, прийняв его не полковник, лиш ад'ютант, і то не в канцелярії, лиш на коритари. По візиті Гофера відмовний лікар сказав до Цвергера: «Я вам покажу крити ся, поза плечі послів! Я скрию ся за міродатні особи і тоді ви побачите!» Бесідник просить о принятє внесенє, котре домагає ся виточеня слідства до полковників і лікарів. Наглість внесенє прийнято одноголосно. П. Вольф доказує, що полковник обидив не лиш п. Гофера, але і президента палати і цілу палату, і ставить внесенє, щоб полковника змусити, аби в відповідній формі посла Гофера і цілу палату перепросив. Принятє внесенє Гофера і Вольфа. П. Вольф в формі запиту до президента каже, що ухвала комісії для виборчої реформи в справі вибору субкомітету в цілі розсмотреня компетенції державної ради і соймів противить ся регулямінові і що комісія сею ухвалою переступила свою компетенцію, бо ся конституційна справа не є в ніякій звязи з виборчою реформою. Одною можливою дорогою до переведеня ревізії конституції, коли вже таку ревізію уважає ся за конечне услівє ухваленя виборчої реформи, було би після §. 33. регуляміну то, щоб комісія полишила палаті рішенє, чи справа та може бути в комісії взята під наразі. Бесідник вказує, що предсідатель виборчої комісії не допустив в своїм часі до нараз над відокремленем Галичини, хоч внесенє се було в звязи з виборчою реформою. Бесідник питає теперішнього предсідателя комісії п. Пілья, як оправдає нарушенє регуляміну тим, що допустив до голосування над внесенєм п. Стажинського, а президента палати, що наміряє зробити, щоб не допустити, аби комісія нарушувала приписи регуляміну. Президент палати заявляє, що нема ніякої постанови регуляміну, котра би давала ему право впливати на наразі комісії при чім вказує на §. 19. регуляміну. П. Штайн жалує ся, що президент не хоче его внесенє о відокремленє Галичини, котрому палата не признала наглости, приділити виборчій комісії, і заявляє, що се внесенє, яке дальше ідує, чим внесенє п. Стажинського, повинно бути переказане комісії для виборчої реформи. Вкінці питає президента, чи готов є переказати се внесенє комісії для виборчої реформи без дискусії. Президент заявляє, що внесенє п. Штайна не може приділити комісії для виборчої реформи, але готов его, коли сему ніхто не спротивить ся, переказати конституційній комісії. П. Романчук протестує проти того, супротив чого президент заявляє, що не може сего внесенє переказати конституційній комісії. По сїм завідомляє президент палату, що п. Бернрайтер зложив мандат до комісії для виборчої реформи. П. Пітак о вносить інтерпелляцію до президента міністрів і міністра внутрішних справ в справі подій в Дальматії підчас повороту «Соколів» з Загребя. На сїм засіданє замкнено. Слідуюче засіданє ві втєрок, дня 25. с. м.

3 Росії.

(Телеграми.)

Кольонія. «Köln. Ztg.» доносить, що в жовтні прибуде до Дармштату цар Николай II. враз з цілою родиною. На жовтень банки в Дармштаті і Франкфурті мають переказану до виплати квоту 2 мільонів марок на річ російського двору.

Петербург. Більшу часті флотилії російських торпедовців сконцентровано при уїстю ріки Неві, щоб в той спосіб забезпечити ціле побережє підчас повороту царської родини. Всі інші кораблі балтійської ескадри кружать здовж фініландських берегів. Повороту царської родини викидають нині. На цілій Неві здержано цілком корабельну комунікацію. Обох берегів Неві стережуть сотки агентів тайної російської поліції.

Льондон. «Standard» доносить з Петербурга, що німецький амбасадор в Петербурзі зробив російському правительству дуже поважне представленє з причини замордованя революціоністами фабриканта Буша в Ризі, котрий був німецьким підданам. Амбасадор вказав на те, що в надбалтійських провінціях панує цілковита анархія, внаслідок чого жите і майно тамошних Німців є наразенє на небезпеку, а правительственим властям рішучо не є в силі удержати лад.

Петербург. За причину відмови легалізації партії кадетів начальник міста подав: В статуті не виказано адресів членів центрального комітету партії, льокалю московського відділу партії, способу вибору членів центрального комітету і не означено цілі партії. Кадети, котрим з міжнародних зглядів не позволено відбуті з'їзду в Штокгольмі, зібрали ся знов на нараду, на котру прибули делегати з провінції. На сих нарадах не прийшло до ніякого порозуміння. Ухвалено з'їзд відложити.

Петербург. Рада міністрів обговорювала проект дохідового податку. Надіють ся з сего 25 до 40 мільонів рублів приходу. Дохідовий податок будуть обов'язані платити російські піддані і чужинці. І одні і другі, коли мешкають за границею, є обов'язані платити податок від нерухомості, підприємств і капіталів уміщених в Росії. Податку не будуть платити: цар, царина, наслідник престоло, его жінка, неповнолітні діти царя і наслідника престоло, а також дипломатичні представителі. Не будуть оподатковані капітали на добродійні і просвітні цілі, доходи духовних, станових і біржових інституцій, ремунації військових, духовних і урядників, коли повнять службу в окрузі, обнятих воєнним станом і т. и. Оподаткованє починає ся від 2'10 процент при доході 900 рублів і доходить до 4 процент при доході понад 30.000 рублів. Сам контрибуент має подати, кілько має доходу. За переступство сего закона грозить кара 500 рублів або в'язниця від 6 до 8 місяців.

Льондон. В Кронштаді готують ся нове повстанє. Улиці міста переповнені громадами моряків і жовнірів, котрі проголошують революційні бесіди і співвають революційні пісні. Власть зарядили далеко ідучі средства острожности.

Берлін. Послїдними часами прогнано з Петербурга 420 осіб підозрілих під політичним зглядом.

Петербург. В посілости надворної акторки Потоцької, котрої зносили з вел. кн. Николаєм Николаевичем є загальною звіснї, арештовано значне число підозрілих осіб.

Рига. Революціоністи хотіли висадити у воздух залізничний поїзд. На шинах найдено кілька бомб.

Мітава. Узброєна ватага напала на властителя дібр Шпіцберга і застрілила его в очах его жінки.

Берлін. Тутешні дивізіони доносять, що вчера відбули ся в Петергофі другий раз численні ревізії, при чім арештовано 14 осіб. Забрані при ревізії документи доказують, що існує широко розгалужений заговор.

Петербург. Жінка Столипіна виїхала разом з дітьми за границю. Родина президента міністрів рішила вернути до Росії, аж як устане революційний заколот.

Петербург. Німецький союз вручив Столипінові меморандум в справі основаня німецького університету в Петербурзі.

Москва. Поліція перешукала всі шпиталі, здогадуючись, що в котрімсь з них лежить Беленцев, винувник звісного рабунку в банку. Коли проф. Сербський не хотів впустити поліції до клініки, вдерла ся вона силою.

Черкаси. Переведено ревізію у передплатників застановленого дневника «Громадська Думка».

Відень. До «Polit. Corresp.» доносять з Петербурга, що цар видав указ, котрим зносить ся в цілій державі дотеперішня заборона уділюваня приватної науки в неросійських мовах.

ТЕЛЕГРАМИ.

Угодові переговори.

Відень. В президії міністерства зібрали ся вчера під проводом шефа секції Стібраля вислані обома правительствами фахові делегати в справі заключеня економічної угоди між Австрією а Угорщиною. З австрійської сторони взяли участь в нарадах: шеф секції д-р Реслер з міністерства торговлі, шеф секції д-р Зіггардт, з президії кабінету, віцепрезидент долінно-австрійської дирекції скарбу д-р Шпіцмілер, міністерияльний ра-

дник д-р Віммель, міністеріальний радник д-р Шонка з залізничного міністерства і секційний радник д-р Зайдлер з міністерства рільництва. Вчорашні наради були головню посвячені формальним справам і тревали від 3. до 6. год. по полудні. Нині відбувають ся дальші наради.

Подорож цїсаря до Чехії. — Реченець делегацій.

Прага. „Behemia“ доносить з Відня: В посольських кругах кружить поголоска, що подорож цїсаря до Чехії відбуде ся аж по делегаційній сесії, котра збере ся в половині падолиста с. р. і буде тревала до перших днів грудня. Аж тоді уласть ся цїсар до Праги.

Подорож д-ра Дершати.

Краків. Міністер залізниць Дершата прибув тут вечером о год. 9. з Нового Санча, а по вечери о годині 10. відїхав до Відня.

Страйки.

Гренобль. Робітники застрайкували; вчора вечером виломали в поліційнім комісаріяті двері, винесли урядові акти на улицю і спалили їх. Зареквіровано військо.

Неспокої в Еспанії.

Мадрид. Поліція викрила в Вілліафранка магазини зброї. — В місцевості Сабадель арештовано анархіста Амоса, приятеля винновника замаху на короля Альфонса.

З далекого Сходу.

Пекин. Японські війська уступили вже зовсім з Манджуриї. За то торговельний вплив Японців в цілій Манджуриї збільшив ся так дуже, що мимо т. зв. отвертих дверей для всіх народів до сего краю, не приходять до манджурских міст ніякі інші товари, як лиш японські. Се стало ся причиною, що вже не лиш Сполучені Держави північної Америки, але й союзники Японії, велика Британія починають кривим оком споглядати на Японців.

НОВИНКИ.

— **Пострайкові репресії в Мостишні.** Пишуть нам: В „Ділі“ була вже згадка про засуджене старостом селянина Стефана Гопшта з Чижевич на 14 днів арешту за „демонстраційне поведене“ підчас інтервенції старости Свободи в Чижевичах в часі сегорічного страйку. Після зізнань вахмайстра жандармерії з Мостиск, Альберта, Гопшта в часі говорення старости мав сказати до селян: „Ходім, що маємо слухати дурниці“. Против повисшого засуду Гопшта він рекурсе до намісництва, а крім того жалобу на Альберта до команди жандармерії у Львові за фальшиві зізнання, покликуючись на численних свідків на доказ, що таких слів він не сказав. Що дієсь з тою жалобою, не знає, бо жандарма Альберта перенесли до Н. Санча. — Писано також в „Ділі“ про арештоване селянина Стаха Огородника з Чижевич дня 14. с. м., хоч властивої причини сам арештований тоді не знав. Тепер справа вияснила ся. В часі страйку в Чижевичах мазур Обіак, привів із Стрільчиск страйколомів, але тоді вже другого дня не явили ся до роботи, бо хтось вночі приліпив на хаті Облонка папір з погрозами. Кілька днів опісля прийшли до крамниці Огородника два жандарми і почали хитро підходити, чи то не він писав погрози. Між ними казали ему писати слова (польськими буквами): *Przyjść, przywiz, torba, siczki, obłakany...* Огородник писав, але послідного слова вже не хотів писати. Відтак приїхав судія з Мостиск, Зубрицький, перевів строгу ревізію в хаті та склепі Огородника і забравши між иншими річима також склепові рахунки, арештував его. Огородника держано в судовім арешті в Мостисках аж до 4. вересня с. р., которого то дня відставлено его до окружного суду в Перемишлі. Стало ся се на внесенне оборонця д-ра Корнера в тій цілі, щоби прискорити ціле дохочжене, бо мостиский повітовий суд проволікав цілу справу. При переслуханю Огородника в перемишльк суді, на питане, чому він не хотів писати слова „obłakany“, толкував ся арештований тим, що він думав, що староство і жандарми уважають его за „obłakany“ і тому хотять замкнути ему крамницю, тим більше що перед тим вже був у него в склепі сам староста і питав ся, чи має промислову карту, а опісля жандарм Маховський жадав від вїйта, щоби замкнув Огородникови склеп. Остаточню перемишльк суд випустив дня 9. с. м. Огородника на волю, не доказавши ему ніякої провини. Огородник має жінку і кількоро дітей, котрі із страху при арештованю занедажували, впрочім є се бідний чоловік, що удержуєсь лише із сільської крамниці. — **О.**

— **Нехтоване рускої мови.** Пишуть нам: В Хоросткові на почтовім уряді виділе напись лиш в польській мові. Може би ц. к. дирекція почт постаралась також о напись руску та уникнула задля того підозріння о шовінізм. — **І. К.**

— **Утраквістичні паралельки в Бережанях.** Урядова *Gazeta lwowska* доносить: Отворене утраквістичних паралельок в бережанській гімназії відбуло ся 14. с. м. Гр. кат. катежит, о. шамбелян Соневицький відправив рано торжественне богослуженне, по чім ученики, котрі записали ся до паралельок, разом з учителями, що мають обняти науку в тих клясах, зібрали ся в одній із саль заведеня. До зібраних промовив краєвий інспектор шкіл п. Левицький, зазначуючи, що краєва рада п. кляса згідно з V. уступом краєвого закона з дня 22. червня

1867 р., узгляднюючи бажання родичів, котрі хотять, щоби їх сини могли побирати науку деяких предметів в рускій мові, дозволила на отворенне рівнорядних відділів I. і II. кляси, в котрих наука деяких предметів, а то гр.-кат. релігії і рускої мови, а також географії та історії, математики і історії природи буде уділяти ся в рускій мові. Відтак п. інспектор Левицький а по нїм директор заведеня заохочували молодіж до пильности та згоди із співучениками інших кляс заведеня. Опісля розпочала ся правильна наука. До I. утраквістичної кляси записало ся 48, до II. поверх 50 учеників. — Замітна і рівночасно дивна річ, що *Gazeta lwowska* уважала за відповідне подати сю вість не в часті урядовій, як се стало ся в тім самим числі з донесенем про отворенне філії в польській гімназії в Станиславові, але у формі кореспонденції в „*Kronice prowincjonalnej*“, де пишеть про убійства, крадежи, підпали і т. п. Не вже кругам зпід „кавок“ так тяжко погодити ся з фактом, що остаточно туди щось зробити із справедливим і на законі опертим домаганням бережанських Русинів, і гірку вістку про се ховають аж в темнім, неофіційнім кутику? Або може соромно їм перед світом, що так викривили просте та ясне діло і замість отворити згідно з бажанням руских родичів філію з рускою викладавкою мовою, вступили якогось утраквістичного дивогляда, унікат в цілій Галичині! Новий примір трактованя руского середнього шкільництва тоді, коли майже що місяця креуєсь нову польську гімназію або філію.

— **Про ярославську Русь** пишуть нам: У ярославських Русинів видко з кожним днем поступ. Перед двома роками в Ярославі мало ї сїдно було Руси. Нині вже тов. „Руска Бєсїда“ має за собою дволітню історію гарного товариського життя інтелігенції так місцевої як і замісцевой; Бурса їм св. Онуфрія має свою власну гарну хату поверхову. Недавно, бо 8. с. м. відбули ся перші загальні збори тов. „Родина“, котре вперше згуртувало міщанський і ремісничий елемент, що доси пропадав по „Гвяздах“ і „Соколах“. За кілька днів мають відбути ся перші загальні збори тов. Кредитового, которого брак вже від довшого часу давав ся відчувати. Читальня „Просвіти“ на однім з передмість має свій недавно збудований дім і в нїм склеп. А все те стало ся заходами дуже тісного гуртка інтелігенції, а передовсім проф. Янева. (Всеж такі є ще багато Русинів, що пр. пороги Р. Бєсїди уважають за низькими на свої достойні ноги, що звикли витирати аристократичніші і більше для них відповідні комнати, але чужих.) Я був свідком, як на недавніх загальних зборах тов. „Родина“ горіли з радости очі бідних слуг магистратських, залізничних і и., а всі казали, що „нас на другу неділю буде більше, ми всі повиписуємо ся з Гвязди і приїдемо до „Родина“. А був їх спорий гурток. На разі винянали хату побіч Бєсїди, що щиро опікує ся і спмагає молоду свою посестру. Головою вибрано одноголосно проф. Янева; він позбирав членів і звів їх разом. Разить лише брак інтелігентних робітників, що заняли-б ся повітом. До недавня ще у великій помочи ставав бл. п. о. парох Хотинецкий; в его домі укладали ся перші проекти кожного діла народного, его нігде не бракло. Нині всі з цікавостю і нетерплячкою вижидают, чи его наслідник піде слїдами свого всім любленого і невіджаханого крєвняка. У всякім разі вірю, що робота піде своїм ходом до чим-раз красших наслідків. Щастя Боже! — **Гість.**

— **З січового руху.** Пишуть нам: В неділю д. 16. с. м. відбулось в селі Лапшині бережанського повіта отворенне тов. „Січ“. Про значінє „Січий“ для розвою нашого народа реферував В. Гошовский з Бережан. По нїм забрав голос місцевий парох о. Джулинський, який заохочував членів новозаснованого товариства, щоби вони всіма силами поборювали пїянство. Опісля приступлено до вибору старшини. В склад її увійшли: Антін Кузів, як кошований, Гринько Керницький осаул, Антін Дулеба — учитель, Гринько Бадус писар, Пилип Голік скарбник, Гринько Бойків, Микита Бідула, Василь Репецкий і Гнат Ковальський — як четарі. На зборах вислалось до 70 членів. По зборах відбулись перші вправи січовиків під вправним проводом кошового Антона Кузева. — **Б.**

— **Замкнене краєвого бюджету.** З пригатовлених на сойм рахункових замкненє краєвого відділу за 1905 р. виходить, що видатки були вищі понад прелімінар о 754.867 К і виносили 27,960.018 К (прелімінар 27,211.151 К), а доходи були більші від бюджету о 1,410.966 К і виносили 28,429.057 К (прелімінар 27,018.091 К). Потреба більших видатків показала ся між иншим в рубриці „репрезентация краю“ о 16.655 А по причині довшого треваня сойму, „справи здоровї“ о 142.799 по причині збільшених коштів ліченя убогих. Дальше видано на просвіту більше о 386.490 К, як прелімінатовано, на історичні памятники о 1.552 К, на публичну безпечність о 22.112 К, на рільництво о 76.351 К, на краєві дозги о 97.027, на ріжні видатки о 66.020 К. За те видано менше, як обовязував прелімінар, на комунікацію о 25.213 К, на водні будови і меліорації о 14.155, на гірництво о 3.294 К, на промисл і ремесла о 18.426 К. Що-до доходів, то вони були більші в рубриці „управа“ о 15.789 К, „здоровї справи“ о 73.863 К, „публична безпечність“ о 15.977 К, „комунікації“ о 17.000 К, „водні будови і меліорації“ о 14.333 К, „рільництво“ о 107.725 К, „промисл“ о 3.648 К. Крім того з консумційних оплат був більший дохід о 364.352 К а з краєвих додатків до податків о 889.356 К. З кінцем 1905 р. стан всіх фондів виносив в зародкових маєтках 41,610.133 К 86 с., в обо-

ротових маєтках перевишка пасивного стану виносить 20,950.134 К 54 с. Чистий маєток краю виносить 20,659.999 К 32 с. і зріс в 1905 р. о 4,377.258 К 30 с. Надвишка рахунків краєвого фонду за рік 1905 виносить о 463.039 К.

— **Польська ієрархія при роботі.** Пишуть нам з Мостишні: Дня 12. с. м. мали в „Соколі“ в Мостисках околичні обшарники збори, на котрих радили над виборчою реформою, організацією до найблизших виборів та справою рільних страйків. Два дні пізнійше, 14. с. м. скликав сам біскуп Пельчар строго довірочні збори в домі польського декана в Пнїкуті. В зборах тих взяло участь польське духовенство, щось з 12 вїйтів з польських громад і кількох панків, між ними секретар повітового відділу, Яблонський. Пельчар організує з цілою форсою „*związki katolickie*“, а властиво через них переводить політичну організацію, головню до найблизших виборів. Перемишльк біскуп приїхав до Пнїкути при задержаню великої тайни, а на другий день відїхав на дальшу організацію. Сей факт повинен бути приміром для нашого патріотичного духовенства. На жаль в мостиском повіті наше духовенство „благоденствує“.

— **Розширене польської гімназії в Станиславові.** Міністер просвіти рескриптом з дня 29. серпня с. р. утворив в гімназії з польським викладавним язиком в Станиславові окрему філію, з'організовану відлученем від головного заведеня вісьмох клясових відділів, почавши від першої до восьмої кляси. Управу філії поручило міністерство Целестини Ляховському, професорови шестої гімназії у Львові. Філія вїйшла в жите від дня 15. с. м.

— **Фреквенція учеників в рускій гімназії в Коломї.** На шкільний рік 1906/7 вписалось до рускої гімназії в Коломї до пригатовляючої кляси 47 учеників, і. кля. (а+б) 185, II. кля. (а+б) 105, III. кля. (а+б) 90, IV. кля. (а+б) 97, V. кля. (а+б) 81, VI. кля. 69, VII. кля. 77 і VIII кля. 34 — разом 705 публичних учеників. Крім того вписалось ще 12 приватистів, так що загальне число учеників буде 717.

— **Гаката триюмфе.** Пишуть нам: Дня 17. с. м. відбув ся в Бучачі сумної пам'яті процес. Професор Даниш заїзав Ротенберга, вшехпольського патріота і кореспондента „*Slow-a polsko-ro*“, о обиду чести і — програв справу. П. Даниш, се оден із нечисленних професорів тутешньої гімназії, що не криє ся із своїми патріотичними чувствами і не їде на руку вшехпольским гакатистам в австрійським мундурі. Тому старають ся его за кожду ціну „висадити“ з Бучача, а не маючи до того відповідніших средств, уживають безлічної провокації. І так в однім товаристві висловив ся загадний добродій Ротенберг (їмя чисто польське!), що, мовляв, на такого „*rozgadnego*“ чоловіка як проф. Гецев пишуть по часописях, а на такого „*rajdaka*“ як Даниш ніхто не напише. В салі розправ в обороні zagrożеного „*szermierza*“ станула вся „воююча“ польща з дир. Вихом на чолі. До его оборонців належав, на жаль, і о. Рогошевский, Русин, котрий колись із святим обуренем повтаряв проф. Данишеви слова Ротенберга; тепер, страхом ради, зробив ся той сам о. Рогошевский слїпим і глухим, а гаката тріюмфе. — **Незадоволені.**

— **Зменшенє станіславівської залози.** „*Kurier stanisławowski*“ домідує ся, що на весну Станиславів стратить два батальони 24 п. піхоти, котрі будуть перенесені до Черновель, і всі стоячі там залогою шкадрони 14 п. драгонів. Дятого нема вже бєсїди про будову нових касарень для краєвої оборони, бо вона займе касарні по 24 п. піхоти, а кавалерійні касарні будуть стояти поки-що лусті.

— **Філія руского товариства педагогічного в Коломї** старає ся, як звисно, о заложенє рускої приватної учительської семінарії і віднесла ся в тій цілі до міністерства. Та поки надійде позволенє, наміряє з днем 1. жовтня с. р. утворити для хлопців і дівчат приватний курс підготовляючий і до матури в учительській семінарії. Наука є розложена на 3 роки; оплата місячна за науку виносить-ме 10 К. В подано о принятє на сей курс належить подати вік і дотеперішні науки. Подання просимо вносити до 25. вересня на руки голови Філії Михайла Рибачка професора рускої гімназії в Коломї, а на відповідь залучити марку за 10 сотиків.

— **Боротьба з алкоголізмом і задуrom.** На мій поклик золотешню минувшого тижня кілька замовлень, но жадна з читальнє „Просвіти“ не цікавить ся тим рухом. Може би головний віділ заохотив їх до сего. З відрядою зазначую патомість, що молодіж гімназіальна уявляє собі вже небезпечку від алкоголю; кой рух сей не буде лиш спорадичний, то маючи молодіж по нашім боці, скоро визволимо ся з неволі алкоголю і задуру. Також Січ в Порогах замовила примірник, а там закладають також товариство тверезости „Поступ“; устав подано вже до намісництва. *Vivat sequentes!* Ціна примірника брошури про боротьбу з перекислою 1-20. Бракує ще 178 замовлень, аби друк розпочав ся. — **Володимир Лавровський** ринок 36 II. поверх.

— **Промова революціонерки перед смертю.** Як доносять часописи, звїсна революціонерка Зинаїда Конопляниківна, що убила генерала Міна, виголосила перед воєнним судом на свою оборону таку промову: „В часі слідства питали мене, хто дав мені право убивати. Яко член соціально-революційної партії відповіла я те саме, що все говорять мої товариші: Партія постановила на білий чи радше кровавий терор правительств та відповісти терором червоним. Терор нашої партії вимоголо само правительство. Яко дитина народу — мій батько був воляком,

мати селянкою — спитаю вас мовою просто-го народу: Хто дав вам право держати нас цілі віки в темноті і убожестві, хто дав нам право слати нас до вїзниць, на вигнанє, до примусових робіт, хто дав нам право стрїляти нас десятками, вїшати, цілими сотками мордувати? Ви привластили собі то право самі, яко сильнійші, санкціонували его власними законами. Однак тепер приходить час на нове право, на право народа, котре сира-ведливїше від вашого нелюдського права. І тому праву ви видали борбу на смерть і жите. Знаєтє добре, що з упадком вашого права і ви також згинете, що живили ся тим правом, як шакалі стервом. А ми, діти народа, борїм за свободу чужою силою і право вступити до бою з вами, представниками автократичної і бюрократичної самоволї“. Свою оборону закінчила Конопляниківна такими словами: „Засудите мене на смерть. Однак де небудї умру, на стричку, чи в копальнях, чи у вїзницї, умру з одною лише думкою: Нехай мій нарід простить, що я так мало могла ему дати — лише своє жите. Умру з повною вірою, що приїде день, коли завалить ся хиткий престол, а понад широкий російський край зїйде сонце свободи“.

— **Жінку наймив собі за кухарку.** В Америкі вже не оден відумав їй випрактикували, чого в інших частях світа не знали, або з чим собі не могли дати ради. Якійсь пан Путнер в Денвілі в державі Вірджинії придумав новий спосіб залагоджуваня подружних спорів, котрі кінчать ся розводом. Він вже досить давно тому розвів ся був зі своєю жінкою, головню задля єї незгідливості в ділах. Небаком однак почав дуже відчувати брак тих улюблених страв, котрі давна его жінка уміла так знаменито варити. Але від чого американська голова: не надумуючись довго, він наймив свою давню жінку за кухарку. Она також на то радо згодилась і позістала на тім новім становищі навіть тоді, коли Путнер недавно тому оженив ся з учителькою, котра була молода, хороша і літературно та музикально образована, але на вареню зовсім не розуміла ся. Пані Путнер ч. і. спекла весільну штурцую і зладила весільний обід, котрий знайшов загальне признанє а давний її чоловік хвалив ся гордо перед гостями, що у него домашнє господарство уладжене найліпше на цілу Америку. — Але треба хіба також бути Американкою, щоби у свого давного чоловіка ставати за кухарку!

— **Пес обжалувателем.** „Варшавській Дієвник“ розказує дуже цікавий випадок, як то пес причинив ся до викриття уїйників свого пана. Д. 6. с. м. в четвр на ул. Слїській в Варшаві вісьмома револьверними вистрілами ранено якогось робітника, а підчас тої стрільниці одна куля поцілила якогось Ігн. Пухальського, що під той час переходив улицю з своїм вірним пудлем. Раненого Пухальського поготівле забрало до шпиталю, а пудель побіг за напасниками, відвів їх до хати і положив ся при дверях. Коли до хати вїйшла поліція, пес лютю кинув ся на своїх хвилевих господарів. Запитані о причину, почали мотати ся у відповідях; для того заряджено дальше слідство, котре викрило уїйників.

— **Дрібні вїсті.** Міністерство просвіти надало право публичности для шестї класів приватного жіночого ліцею п. Дієвничої у Львові і дозволило, щоби абсолютні шестї класи того ліцею здавали іспит зрілості при кінці шкільного року. Управу того ліцею поручено д-роти А. Шварцман, професорові гімназії в Коломї.

Концерти і видовища:

— **Репертуар руского театру в Бережанях** в салі „Сокола“: четвр 23. с. м. „Гайда“, опера Ст. Момонка в 4 діях (нова лібретто) відіграна музика 75 п. н. і. анн мїст. підписаний Г. субота 22. с. м. „Мала Шварценкоца“, штука Занювської в 5 діях з пєснї 23. с. м. „Батькова казка“, народна драма в 5 діях Корсєнєва-Караго.

З товариств:

— **Пожарний „Сокол“** в Лисках торішних повіт Гібрка заложено як філію львівського „Сокола“. Статут прийнято вже ц. к. намісництвом.

Урядові вїсті:

— **Іменования.** Престїдї галицької краєвої дирекції екару у Львові іменували рахункового офіційа Кароля Липка рах. ревізентом, рах. асистентів Володєса Хрїста і Володєса Дуака рах. офіційами і рах. ісправниками Гліба Дурбака, Альбіна Березовського і Леопольда Мавля рах. асистентами.

— **Перенесення.** Міністер справедливости перенєс радничий краєвий суд з Луцка в Коломиї, начальника повітового суду в Львові до Перемишля; Анд. Володєсого, начальника повітового суду в Мостисках, до Львова; Микєяніана Конопляніського і Судю до Черновель; Войцїха Гошовича, начальника повітового суду в Путнімі, до Сучави; Анд. Гавелу з Самбора до Львова; Адольфа Пидмака, начальника повітового суду в Бурштині, до Стрия; Анд. Березинського з Тернополь до Самбора; Іванита Калїнєску, начальника повітового суду в Дорні Ватрі, до Черновель; Володємара Липицького, начальника повітового суду в Каміні, до Перемишля.

— **Длї Юри Соломїчука** зложили в нашій редакції крім виказаного вже Вас. Калїніного (10 К) ще о. К. Фацевич зі Стрільчиск нових 4 К, А. Мїськів з Яремча 5 К, Т. Гнатів з Жезани 4 К, Сологуб з Жезани 1-12 К, І. Зарицький з Львова 1 К, Т. Старух, А. Гарматюк, П. Гарак і М. Косів зі Свободи золоті по 1 К.

Переписка Адміністрації.

Вп. А. Смо. в Рад. Тепер виплачено за серпень а не вересень, С. Кей. в Лв. До кінця року приїде нам ще 10 кор., В. По. в Ар. За сей рік приїде нам ще 12 кор., М. До. в Торнімі. До кінця вересня приїде нам ще 12 кор.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Як літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у Львові Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кільцького 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Seilerstraße; F. A. Richter, Nibelungenstraße 4; H. Schalek I. Wolfzeile 11; Haasen-Stein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Schulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; У ФРАНК-ФУРТИ І ГАМБУРГІ: M. Haasen-Stein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік 32 к. — 3 к.
на пів року 17 к. — 2 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 24 к. — 14 к.
на пів року 12 к. — 7 к.
на чверть року 7 к. — 4 к.
на місяць 2 к. 31 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи приймаються лише за попереднім застереженням. — Рекламний неопечатаний вільно від порга.

Оголошення звичайні приймаються ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за її місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Бандитизм.

Коли в комісії для виборчої реформи ухвалено поділ Галичини на виборчі округи, котрим, як заявляло правительство і коло польське, Русинам запевнено 28 мандатів, ми виказали, що Русини будуть могли здобути що найбільше 22 мандатів. Передовсім між округами, призначеними в цілости для Русинів, є лише два такі округи, в котрих будуть могли перейти оба рускі кандидати. Ми сказали тогди, що в округах в котрих є менше ніж 25 проц. Поляків, Русини здобули би лише тогди оба мандати, коли би всі рускі виборці що до одного станули до голосування.

Такої загальної свідомості політичної, такого загального почуття горожанського і такого загального фанатизму, не знає історія жадного народу. Як де до голосування стане 60 до 70 процентів виборців, то вже се викликає сенсацію в цілм політичній світлі. Се, що немислиме в жаднім народі, немислиме і у нас. Самовільно, з власної охоти, при урні виборчій не стане 100 проц. руских виборців. За те не лиш мислимою річню, але цілком певною, є се, що при урні не хибне, не лиш ноден живий польський виборець, але навіть хмара мерців зголосить ся до урні, щоб віддати свій голос польському кандидату. Не прийдуть вони з власної охоти. Одних приведе патріотизм, других притягне пята, чи кусень ковбаси, а решту зженуть колись наших опікунів і палки двірських поспіваків. Як часть руских виборців не стане до голосування, а польських виборців зведуть і зженуть щодо-одного, то процент одних і других змінить ся в некористь Русинів так, що там, де мали вийти оба рускі кандидати, вийде оден польський.

Ось примір: Округ ч. 63 (Глиняни-Бережани-Рогатин і т. д.) має 77 проц. руского населення, а 23 неруского. Там повинні вийти оба рускі кандидати, бо против 77 руских виборців повинно стати лише 23 польських і польський кандидат не дістане потрібних до важности вибору 25 проц. голосів. Нехайже з кожної сотки виборців в окрузі не прийдуть до голосування лише 2 виборці, то против 75-ох руских виборців стане 23-ох польських. Се значить, що на 100 виборців, буде аж 30 проц. польських виборців. Число більше ніж вистарчає на се, щоб вийшов оден польський кандидат!

В округах Станіславів і т. д., Рава і т. д., Збарж і т. д., Золочів і т. д., де Поляків є більше ніж 22 проц., а менше ніж 25 проц., і де повинні би вийти самі рускі кандидати, Поляки мають запевнене по одному

мандатові, бо є річню немислимою, щоб всі рускі виборці, що до одного, виконали свій горожанський обовязок, щоб з кожної сотки виборців не станули при урні бодай 2 рускі виборці. Як з кожної сотки виборців лише два рускі виборці не віддадуть своїх карт голосування, то польський кандидат дістане 30 проц. голосів.

Але є ще два рускі округи, в котрих Поляки мають лише 19 проц. населення, а два, в котрих мають 15 до 16 проц. (Стрий-Сколе і т. д., Калуш-Надвірна і т. д., Самбір-Турка і т. д., Коломия-Косів і т. д.). Поляки потерпають, що як в сих, в більшій часті гірських округах народ прийде до повної національної і горожанської свідомости, як зорганізує ся, то в сих округах можлива буде побіда обох руских кандидатів. Парламентарні ферії використали Поляки і протежують їх правительству на се, щоб видумати спосіб, щоб і в тих майже чисто руских округах запевнити певну побіду польським кандидатам. І знайшли спосіб. В комісії для виборчої реформи переперли ухвалу, що виборці громад, котрі мають менше ніж по 1500 мешканців, не будуть голосувати в своїй громаді, але в іншій, може 15, або й більше миль віддаленій від місця замешкання виборців. Полякам розходить ся о се, щоб до виборчої урні унеможливити приступ як найбільшому числу руских виборців. Уже п. Василько сказав вчора в комісії, що таке лучене громад в одну виборчу громаду відбирає право голосу майже всім руским виборцям. Поляки не страять на тім, бо вони концентрують ся в більших громадах (містечках) і будуть голосувати в місці свого побуту.

Найліпшим для Русинів, під зглядом проценту руского населення, є округ Самбір-Балигород-Льотовиска-Старий Самбір-Турка-Борина-Підбуж-Лука-Дрогобич. В сім окрузі є 84-69 проц. Русинів, а 15-31 проц. не-Русинів. Здавало би ся, що де як де, а в сім окрузі певний вибір двох руских кандидатів. Се було би можливе лише на случай, коли би голосоване відбувало ся в кожній громаді, в кожній присілку. По прийняттю внесення Стажинського о лученю громад, здобує обох мандатів рускими кандидатами є абсолютно немислиме. Треба передовсім числити ся з тим, що се через половину гірський округ. Пришплене розсіяних дрібних громад до громади доволно вибраної, не старостою, але комітетом для виборчих розбоїв, громади, очевидно, з як найчисленнішим польським населенням, викликало би попросту мандівку народів, через ріки, гори і долини, коли би всі рускі виборці завзяли ся сповнити свій горожанський обовязок. Внесення

Стажинського дійсно — як сказав Василько — відбирає право голосування більшій часті руского населення гір. Як вибори зарядять в зими, або в літний час (а правительством зробіть се, як Поляки зажадають), то рускі гори цілком не возьмуть участі в голосуванні. Як в наведеном окрузі на 100 виборців лише 30 виборців не стане до голосування, то против 54-ох руских виборців стане 15 польських і тогди польський кандидат дістане тільки, кілько треба до важности вибору, т. є. 25 проц. відданих голосів.

Збільшене числа польських голосів супротив руских до 25 проц. в сих округах, в котрих могли би вийти два рускі посланці і запевнене тим способом вибору одного польського посла, є головною ціллю внесення Стажинського. Як се внесе переїде в повній палаті, то Поляки цілм свою досягнуть. З „запевнених“ Русинам 28-ох мандатів, дістануть Русини лише 19, або й менше.

При помочи поправки Стажинського Поляки досягнуть ще одну ціль. Ім розходить ся не лиш о се, щоб загарбати для себе як найбільше число „призначених“ вже Русинам мандатів, але і о се, щоб там, де мусить і може вийти Полик, вийшов кандидат комітету для виборчих розбоїв, щоб вийшов польський шляхтич і шнеполак. Чим менше буде місць голосування, тим легше буде орудувати випробованою галицькою машиною виборною: тим легше буде опанувати голосоване випробованими в галицьких штучках виборчих комісарями і тим легше буде сконцентрувати армію виборчих гіен. Тим тяжша також буде контрола прихильників руского кандидата, чи случайно до урні не сплять ся, як манна, картки неуправлених до голосування, картки тих, що пробувають на зарібках в Прусах, як також тих, що вже стали горожанами Америки і царства небесного. Припустім, що якесь далеке, відізане від місця голосування сільце турецького повіту не возьме участі в голосуванні, бо комунікацією воздушними балонами населене сего села не послугує ся, а впротім тому, бо вийт, в наслідок інструкції староства, навіть не оголосив в селі, що є якісь вибори. В такому случаю в урні знайде ся найбільше карток як-раз сего села. Будуть там картки всіх живущих і пробуваючих в селі виборців, будуть там картки всіх відбуваючих військову службу, всіх тих, що виїхали до Америки і всіх небіжчиків. Хтож се сконтрлює? Сконтрлювати буде міг лише комісар присланий староством — сей галицький комісар виборчий!

Коби ще закон рішав, котра громада з котрою має голосувати, в котрій громаді і в котрім будинку має відбути ся голосова-

ня... А то галицький староства буде лучити громади, буде визначати громаду і льокаль голосування! Громадами голосування будуть передовсім громади з як найбільшим чистом виборців, а рускі громади будуть лучити з такими громадами, до котрих найтяжчий приступ.

Такою то реформою виборною, таким загальним голосуванням і такими „28-ма“ мандатами Австрії уцеславлює руский народ.

Гадаєм, що як доведення наша маршальована від 1772-го року не отворила очей нашим „любовним“ політикам, переконали, що в Австрії „міжкома“ національно, культурно і політично розділяти ся“, то вони прозріють від нової благодати, котрою уцеславлює руский народ від австрійського „загального і рівного“ права голосування.

3 комісії для виборчої реформи.

Відень. На вчорашній засіданні комісії п. Василько заявив, що не був на попередній засіданні, бо їздив до Чернівців, де мусив провести кілька депутатів до міністра Дерпата. Галицьком прийнято внесення кола польського „Супротив цієї угоди з колом, що до 28-ох руских мандатів в Галичині, така ухвала є нецелюгідною, бо результатом внесення Стажинського в справі виборчих громад буде відібране Русинам трох або чотирех мандатів. В хвили, коли громади, що мають менше ніж 1500 людности, будуть вибирати спільно, всі рускі громади в горах страять виборче право. Місця вибору будуть там віддалені від себе о 10 до 25 миль, так що виборці гірських громад абсолютно не будуть могли взяти участі в голосуванні. Бесідник зажадав зрештєм голосування над внесеном Стажинського.

П. Стажинський очевидно, запевняв, що его внесення не є звернене против Русинів, ані не було поставлене в національним інтересі Польців, але тільки в інтересі скорого і порядного переведення акту виборчого.

Супротив того, що председатель комісії, п. Пальов не хотів приступити до реасумції, п. Василько вніс, щоб зрештєм у часті § 3. виборчої ординації, котра відносить ся до Галичини.

П. Абрагамович заявляє, що п. Василько на кождім кроці виполошує твердження, котрі свідчать лише о его злій волі. В кожній акції кола додає п. Василько атак на права Русинів. Тимчасом так не є. В сім випадку внесення п. Стажинського показує ся

Вражіня з подорожи по Україні.

На Запорожжю.

Простор, де були в ріжних часах запорожські Січі, тягне ся яких сто кілометрів, від села Кічкаса, що лежить на правім березі Дніпра біля острова Хортиці, аж до річки Базавлука, що впадає в Дніпро з правого его берега. Се той славний Низ, куда утікали в 16., 17. і 18. віці усі утиснені елементи з Польщі, з Московщини і інших сторін світа. Приходили сюди і інші елементи, а саме люди, що хотіли дати волю своїй буйній фантазії; до таких треба зачислити пр. козака Байду (князя Вишневецького). Се той Низ, де жили вічно неприборкані узброєні козаки, неслухаючи ні Польщі ні Москви ні Татар, де жили по словам російських царів „злоти і розбишаки“, де жили по словам самих Запорожців „славні молодці“, „славне військо запорожське“, „оборонці православної віри“, пострах бисурманів.

Мимо дуже гарної топографії в „Історії запорожських козаків“ Еварницького, мимо дуже цінної інформації подиктованої нам самим проф. Еварницьким в Катеринославі, мимо обширного листа мого приятеля Гната Хоткевича, описуючого сі околиці з великою любовію я відчував тут на колишній запорожській землі найбільше брак докладної мапи. І я зазначую ще раз, щоб наші історики кончежно видали докладну мапу сих околиць.

Біля Кічкаса ділиться ся Дніпро на два русла. Східне русло називає ся Новий Дніпро, західне русло є Старий Дніпро. Вони

обпливають найбільший Дніпровий острів Велику Хортицю, довгу щось на 8 кілометрів, а широкую на 3 кілометри. Острів на Дніпрі дуже велике число. Почавши від Києва аж до Нікополя стрічає ся все безліч островів ріжної величини, а крім того в пороховій часті Дніпра багато скель. В самій запорожській часті Дніпра подає Еварницький число островів на 265, а з них найбільший є Велика Хортиця; вона має форму клина, грубим боком зверненим на північ, а звуженим на полудне. Північний берег є високий на якій 50 метрів, а полудневий сходиться поволі аж до висоти води. Обвід Великої Хортиці буде яких 25 кілометрів. Се та „Хортиця мати“, згадувана у Шевченка. Слідів по Запорожцях на В. Хортиці дуже мало. Є на найвишій часті північного кінця В. Хортиці щось нби рештки якихось кріпосних валів, — більше нічого. На острові є нині Німці колоністи, спроваджені сюди ще царцею Катериною. Вони Меноніти, говорять plattdeutsch, Господарства є 18, як за Катерини, але хат вже є 83; значить, більшість є люди, що живуть із зарібку. Богато землі на Хортиці лежить облогом, степ такий сам, як за сусіднім берегом Дніпра, бо колоністи управляють лише часть землі. Головно родять ся тутки діни (Zuckermelone) і кавуни (Wassermelone); мене інформували, що під сими плодами дасть десятина і 300 рублів доходу в рік. Біля хат німцівські колоністів є розведені садки, тай друга деревина росте, головню акація і тополя, котрих по степу ще найлегше подібеш. Я видів при 2-3 дворах гарні черешні, може 15-літні, високі на 4 метри з зовсім зісліхлими галузями і зісліхлим листем на них. Видно, що на весну сего року вони пишали ся, аж нагло в

літі від спеки прийшла їм загибель. Колонія називає ся „Острів Хортиця“.

Мала Хортиця лежить на захід від Великої, відділена лиш Старим Дніпром. Вона нині вже не острів, а злучена з прочою сушею, бо, видно рукав Дніпра, що робив колись з неї острів, тепер замулений. На місці давньої Вирви, де Запорожці ставили свої байдаки, є нині „плавня“, т. є. низька долина, заросла всякою деревиною, травою, коли протиню сусідній степ випалений від сонця. Навіть імя змінене; нині називає ся Мала Хортиця Канцерівським островом (хотий не є островом), а в плавні є два гарні німецькі села: Канцерівка і Висша Хортиця. На тім місці, де Вирва виходила з Дніпра, є маленький залив, званий Царською Присаїною; тут нині стає малий паровий кагер, що їздить по Дніпру між Канцерівкою, Кічкасом і повітовим містом Александровськом на східнім березі Нового Дніпра, vis-a-vis Великої Хортиці. Сей східний берег Дніпра є гладкий і низький (в противнесті до західного, трохи висшого і легко фалістою), і се той славний Великий Луг Запорожців, згадуваний у Шевченка і названий ботом Запорожців. Великий Луг є все зелений, навіть тепер в липні на нім трава не вигоріла так, як на степу; він тягне ся здовж берега відай на яких 150—200 кілометрів. Часть плавні (Великого Лугу) біля самого Александровска називає ся Шенвізе (Schönwiese), знак, що тут живуть зовсім чужі елементи до колишніх Запорожців, подібно як на Великій Хортиці Меноніти-Німці.

Простір Січій від Хортиці до Нікополя пройхав я парохомом в п'яти годинах. Серед великого числа островів нічим не визначає ся Томаківка, де була Томаківська Січ, хотий

у Еварницького описаний сей острів як високий, названий Татарам „томак“ (— шипка) від своєї високої форми. Я питав у корабельної прислуги за томаківським островом, але не дізнав ся нічого певного, за те довідав ся, що оден з двох моїх співбесідників дуже добре знає Тараса Бульбу, що „був колись славним отаманом козацьким“. З особливим апетитом повторив він мені слова Тараса Бульби на суді в Варшаві над сином Остапом, коли обвинувачували Остапа о пелікарський учинок: „орешете, вражі Ляхи!“ сказав по українськи мій моряк, хоч увесь час говорив по російськи.

Де була Січ „на Микитинським Розі“, куда в р. 1647. утік був Богдан Хмельницький і де его 1648. р. вибрали гетьманом, там плавить нині Дніпро. На березі Дніпра лежить нині місто Нікополь і тут стояла до недавня оригінальна запорожська церква, котрої модель захований в катеринославіському музею. На візір тої церкви виставлена нині більша церква на тім самім місці, а захованем усіх її властивостей. І се є для ока дуже мило, видіти відмінний стиль від усіх інших церков, оригінальний, легкий, гарний. Як зверху, так і в середині є в будові церкви богато оригінального, і я певний, що сеє церква дуже подобала би ся у нас в Галичині, коли би в котрій інженер схотів наслідувати. При великій будівляним руху церков у нас в Галичині гадаю, є се дуже легко до виконання; і я запрошую знатоків в будові церков до сего гарного наслідування. В церкві є деякі пам'ятки по Запорожцях, заховані в великим порядку: Євангеліон з р. 1763. оправлене в срібло (позолочуване) ваги 28 фунтів; плащаниця, вишивана золотом, дар з р. 1760. від Гарикуші з курія Томаківсько-

На сезон!

ПЕРША КРАЄВА ПАРОВА ФАРБАРНЯ І ХЕМІЧНА ПРАЛЬНЯ

ул. Ягайлонська ч. 20
ул. Академічна ч. 26

фарбує і чистить хемічно восяку гардербу, порезу і недорезу, матері, поргари, дивани і ф'янки, а також пір і восяку до калемарських виробів.

Виконує до 8 днів. Ціни приступні.

Ляптер і С-ка у Львові

Одинока того рода в краю!

980 2 6

невідомою кінченістю, коли не хочемо, щоб вибори в Галичині тривали 14 днів.

По дальшій формальній дискусії внесення о реасумію відкинуто 17 голосами проти 16.

Опісля прийнято без зміни §. 4. виборчої ординації дотикаючий управління до вибору.

При §. 5. прийнято внесення п. Телінгера, щоб з огляду на заповіджені внесення о заведення публічної системи відложено покі-що наради над тим параграфом аж поки не сформулюють конкретні внесення.

При §. 6. вивязала ся довша дискусія над справою, де має голосувати чоловік, що мешкає в різних місцевостях. Міністер внутрішніх справ заявляє, що по довгих нарадах не удало ся знайти влучного слова на означення тої обставини, і тому вибрано слово „Hauptriederlassung“. Коли комісія найде ліпше слово, то міністер радо на се згодиться. Параграф 6. прийнято в правительствений редакції з тою зміною, що замість слова „Hauptriederlassung“ ужито слова „Haupthaus“, і з поправкою п. Грабмаєра, що коли головне місце замешкання голосуючого не буде могло бути законно усталене, то управління до голосування може сам собі вибрати місце замешкання, в котрім буде голосувати.

Прийнято параграф 7. виключаючий офіційних, тажистів і жандармів в чинній службі від активного і пасивного права вибору, а військових урядників тільки від пасивного права.

Параграф 8. постановляючий, котрі особи мають бути виключені з виборчого права, прийнято з поправкою п. Гломбінського, щоб тих, котрі побирають ренту старости не уважали яко побираючих підмоги і не позбавляли їх виборчого права.

З черги приступлено до IX. частин, тракуючої о розписанні нових виборів і виборчих приготуваннях, та розпочато дискусію над §. 9. П. Фоглер вносить, щоб рівночасно з розписаннем виборів був означений речення тіснійших виборів. П. Зазворка вносить, щоб вибори у всіх краях були розписані на один і той самий день. За сим послідним внесеном промовляють п. п. Адлер і Шустершці, проти неогоміністер д-р Бінерт. П. Грос обстає за розписаннем виборів на один і той самий день для всіх країв і королівств, а доповнюючи внесення п. Зазворки, вносить: Міністер внутрішніх справ розпише вибори у всіх краях і королівствах на один і той самий день і рівночасно означить речення есентуальних тіснійших виборів. Проти сего внесення промовляє п. Абрагамович, за внесенням п. Адлера і Василько. При голосуванні прийнято 28 голосами проти 9 внесення п. Зазворки змодифіковане п. Гросом. Впрочім прийнято той параграф в правительствений редакції. П. Абрагамович оголошує вотум меншости комісії §. 9. в редакції правительственного проекту.

Вкінці прийнято §. 10., після котрого розписанне виборів має бути оголошене в урядових газетах і на тім засіданні замкнено.

Слдує засіданні нині перед полуднем.

Повітове заведене для неулічних.

Надіслано нам обіжний виділу львівської повітової ради до всіх громад в справі заложення повітового заведення для неулічних і побудовання потрібного на те будинку. Сей обіжний подаємо тут в цілості без жадної зміни:

Ч. 2229. Обіжний до громад повіта Львівського. Ц. к. Староство повітове тутейше звернуло-ся до Виділу повітового з внеском о утворення яко закладу повітового прийнято для неулічних хорих з громад пові-

та Львівського при помочи громадських фондів убогих, які збирає Виділ повітовий з кар грошевих. Довідуєм-ся також, що Високоповажаний Управитель Староства повітового, від котрого тая красна гадка виийшла, потрафив уже запевнити для ей переведення значної вартости жертви од приватних добрідів — як іменню ґрунту два морги, цеглу, материял деревляний до будови, і проч. Не дасть-ся заперечити, що заведення, до котрого могли бути відсилані неулічно хорі убогі з громад тутейшого повіта, єсть потрібне. До тепер відсилає-ся таких хорих до закладу для неулічних у Львові, за що потому приходит платити громадам, до котрих вони єсть належні, нераз дуже значні кошта готовими грішми — або, по відібранню їх з львівського закладу мусит им громада запевнити удержані. Се стає-ся для них і для громади цілої такою бідою, бо наколи громади не мають для таких нещасних відповідного поміщення, мусят звичайно утримувати колейно по хатах хорих, нераз в стани, котрий будит відразу, а часом дітнутих хоробами, для присутних небезпечними. Таке примусове відсилання від хати до хати єсть розуміє-ся мукою для сих нещасних так само як тобит у якого бідака, котрий з нужди приймає их на мешкання, если громада зобов'язує ся до якогось звичайно дуже скупого винагородження за притулок для них. — Розважаючи ті всі обставини, узнає Виділ Ради повітової проект ц. к. Староства за слугуючий на найшіршійше попіранне. Виділ Ради повітової завідує фондами убогих, які узирав з стяганих через різні власті кар грошевих, но не має він права розпоряджувати тими фондами. Можут тими розпоряджувати лишень Ради громадські. Если проте узирана до тепер сума, а також і дальші влати з кар грошевих мали би бути призначені на заложення і удержанія прийнято для неулічно хорих громад львівського повіта, мусили би на се згодити-ся всі Ради громадські виразною ухвалою. — З огляду на се Виділ Ради повітової препоруає сим всім П. П. Начальником громад тутейшого повіта, щоб предложили кожний своєї раді громадской до ухвали слідуєчі питання: 1) Чи Рада громадська згадає-ся з тим, щоб знаходив-ся в перехованні Виділу повітового фонд убогих тамтешної громади, узираний з кар грошевих, відданий був в цілості на будову і уладженіє заведення для неулічно хорих? — 2) Чи Рада громадська згадає-ся з тим, щоб в будучности всякі впливи грошеві з кар, надсилані до Виділу Ради повітової для громадських фондів убогих, уживані були на удержаніє повітового заведення для неулічно хорих з громад повіта львівського? Відпис ухвал, які западут в відповіді на повизші два питання, удостоверений підписом начальника громади і відітском урядової печатки громадской, має бути предложений Виділову повітовому до чотирнадцяти днів. — З Виділу Ради повітової Львів, 25. липня 1906. Секретар: Т. Мерунович в. р. Заступ. Презеса: Бачевський в. р.

Що-до формальної сторони наведеного повисше обіжника годі не замінити, що написаний він з горендними блудами язиковими і правописними, а в додатку брилює на кінці польська печатка. Документ справді гідний „польського видзялу“ і его секретаря п. Меруновича, що все ще хоче ухитити за Русина, хоч ціле его жите є доказом, що не тільки его кости обросли польським мясом, але й весь стрижінь костий перейшов польськими соками.

Що-до самої річи треба остерегти наші громади, щоб своїми ухвалами не позбули ся прав, які мають до грошей, узираних досі і дальше збираних з усяких грошевих кар. Бо може вийти так, що „видзял“ загарає у свої руки фонди, щоб опісля давати там в управі хліб шляхотским банкрутам і таким Меруновичам, а в притулку для неулічних умищати недужих, котрі ніколи не мали нічого спільного з громадами львівського повіту. Тим то з уваги, що против проектного заведення нічого не можна мати, коли би во-

ні становиско в аграрній справі.

Слди дальших Січій, а саме: Чортотлицької, Покровської і Базавлуцької я обіхав кіними. Усюда дуже мало слідів. Але мене тягнуло найбільше до Чортотлицької Січі (1652.—1709.), котрої руїну за Петра І. в р. 1709. описують Костомарів і Еварицький так, що годі не плакати читаючи. Тут ходиш по невеличкім острівці, по Чортотлицькій Січі, і ти певний, що кожда пядь землі поляна і змішана була з кровю. Стоїш на тім острівці, зарослім буряном і надводною деревиною (вербами, тополями і шовківницями) і мимо волі лишеш думкою в ті хвилі, коли перед майже 200 літами тут стояли проти себе два світи, які по при себе не могли жити, так що один мусів улягти. І улягли Запорожці, вибиті до ног на чийсь звір війском Петра І. під проводом бувшого Запорожця Галагана. На острівці самім нема найменшого сліду по Запорожцях. Однак як з Чортотлицького острова, так з землі набережного села Капулівки вода вимиває кости давних „лицарів“. В селі Капулівці в дворі баби Мазайки стоїть гарно удержана могила Сірка (+ 1680.), що весь свій вік не хотів корити ся ні Польщі ні Москві. Камінь на могилі добре удержаний, напис чітка. Могила обсаджена тополями, шовківницями і другою деревиною. В дуже гарній хаті баби Мазайки, добре 60-літної газдині, а ще дуже добре тримаючої ся, лежить книжка для туристів, де записують ся не дуже то багаті числом туристи. Ся книжка удержана в добрім ладі, не так як книжка на могилі Шевченка близь Канева, де приїзші Кацани показували

но справді сповняло свою задачу і приходило з помічю громадам, котрі фондами своїми причинять ся і дальше все причиняться будуть до его здвигнення і утримування, треба о те подбати, щоб в дотичних ухвалах громад була виразно застережена участь тих же громад в управі заведення і в контролі управління та — дуже важна річ — в рішанню, кого в кожнім поодинокім випадку до заведення приймати. Без таких виразних застережень віддалось би фонди наших громад цілком в руки пп. Абрагамовичів, Меруновичів і інших таких наших приятелів.

3 Росії.

(Телеграми.)

Берлін. „Russ. Corresp.“ доносить, нібито з найліпшого жерела, що найбільший вплив на правительствений справу в Росії має тепер генерал Павлов, начальник військового прокуратора. Павлов власноручно зредагував закон о військових судах, котрий оголошено в урядовім дньовнику без попереднього повідомлення Столипіна. Столипін довідав ся о сім законі аж по его видрукуванню. Міністерство повинні лише адміністративні функції, а ціла політична робота є в руках двора.

Петербург. В Кронштаді dokonano нечувано сьмілої крадіжки. Невикриті доси винуватки украли парове судно, наладоване амуніцією. Судно належало до воєнного корабля „Терек“.

Гельсінґфорс. Вчора рано на основі присуду воєнного суду розстріляно 17 матрозів маринарської компанії з Свеаборгу. Зпоміж решти обжалуваних засуджено 80 на примусові роботи, а 11 увільнено.

Варшава. Революціоністи напали на дім примусової праці в Мокотові, перемогли сторожу і увільнили 40 арештованих. Покликав військо прийнято карабіновим огнем. Військові розігнали винуватків нападу, зпоміж котрих 5 убито. З увільнених арештантів 12 наново спіймано.

Петербург. В Смоленській губернії вбухли великі аграрні розрухи. Добра гр. Гайдена і гр. Уварова знищено разом з худобою.

Одеса. В елисаветгородскім окрузі вбухли хлопські розрухи. Хлопи порозганяли місцеві власті і палаять фільварки. До сего округа вийав генерал-губернатор.

Одеса. Небезпечний політичний переступник Тарто, котрий в марцю утік з в'язниці в Одесі, застрілив 18. с. м. поліціянта і сторожа одного дому. Проти атакуючої его поліції боронив ся дуже завзято; вкінці, діставши 3 тяжкі рани, піддав ся. В его мешканні найдено бомби, пекольну машину і вбухові материяли.

Берлін. „Loc. Anz.“ доносить з Одеси, що вчора поліціянт хотів арештувати двох анархістів, однак сі убили его, а опісля і стражника, котрий прибув на поміч поліціянтів.

Одеса. Політичні переступники підпалили в в'язниці свої келії, щоб серед паніки, яка повстала, утечі. Плєн сей ім не удав ся.

Берлін. Сюди доносять з Одеси, що там дальше відбувають ся масові арештованія. „Союз русских людей“ що дня нападає на уліцях Жидів і ранить їх, або убиває.

Лібава. Минувшого вторка ватага рабівників застріляла двох жидівських купців, а одного ранила. Убийники утекли.

Тифліс. Генерал-губернатор доносить з Ерівані, що в окрузі Сангезускім Вірмени напали на 4 місцевості і спалили їх. Богато трупів лежить непохоронених. Коли надійшло військо, Вірмени утекли.

Петербург. Сими днями має бути оголошений новий правительствений акт превеликої ваги. Тай акт має бути в тісній звязі з приїздом до Петербурга гр. Віттоґо.

Петербург. „Бирж. Вѣд.“ доносять, що справу внесення в російській державі паспортної системи спеціальна комісія в засаді ухвалила.

Лондон. „Times“ доносить з Петербурга, що цар продовжив свою морську подорож і не возьме участі в похороні Трепова, назначенім на нинішній день. З приводу сего похорону поліція зарядила надзвичайні средства осторожности, бо побоюють ся замахів. Кружить поголоска, що продовжене подорожі царя має на цілі уладжене стріли між царем Николаєм а цсарем Вільгельмом.

Варшава. Вчора застрілено на улиці полковника артилерії Николаєва. Винуватки уткли.

Лондон. З Нью-Йорку доносять днівники, що російський митовий корабель напав на шість японських кораблів, котрі без призову ловили рибу недалеко берегів Камчатки. Японці уткли. По російській стороні є 19 убитих, між Японцями 12.

Петербург. Після урядових дат російської страти підчас послідної війни в убитих, ранених і тих, що покинули службу, виносять 9.000 офіцерів і 250.000 рядових.

Париж. З Интерлякену доносять, що вночі пробували російські революціоністи увільнити ув'язнену нігілістку Леонтьєву. В цілі відвернення уваги поліції підложено недалеко поліції огонь. Замах не удав ся.

ТЕЛЕГРАМИ.

Угодові переговори.

Будапешт. Угодові комісії відбули вчора пополудні засідання. В неділю члени австрійської комісії виїдуть до Будапешту, де будуть вести ся дальші наради.

Відень. Австрійські фахові референти приїдуть в неділю рано до Будапешту і забавлять там до понеділка у вечер. Оба дні будуть посвящені переговорам. Хоч ще в'одно є досить великі ріжніці поглядів, всеж таки при безсторонности і предметовости, яка виявилась в аргументації підчас дотеперішних переговорів, можна надіятись, що сі переговори увінчають ся успіхом.

Борба церкви з державою.

Париж. „Figaro“ оголошує пастирський лист французького єпископату, котрий має бути відчитаний на другу неділю у всіх костелах у Франції. В листі доказує ся, що папа противить ся сепарацийному закону єдино з огляду на сьвяті, жизненні інтереси церкви. Неправа, що папа і єпископат відкидали сепарацийний закон з причини ненависти до републики. Коли би проти волі папи пробувано творити віроісповідні союзи (товариства), то до таких союзів не вступить ніякий добрий католик. Папа надіє ся, що не приїде у Франції до релігійної війни. Католики жадають лише, щоб не накидувано ім законів, нарушуючих їх сумління. Відповідні вказівки в справі католицьких організацій одержать французкі католики в своїм часі.

Балкан.

Софія. Напад греко-турецкої ватаги, зложеної з 200 людей, на болгарське село Смилево коло Монастиря в Македонії викликав в Болгарії велике роз'ярєне. Смилево знищила була підчас ворохобні в 1903 р. турецька артилерія, а ледви що в минувшім році відбудовано там доми провізорично. Однак до них вернули лиш жінки і діти, бо мужичини розійшли ся яко муляри і скопирники на заробітки по сусідніх містах. Число убитих подають на 70. Рівночасно доносять, що відділ турецького войска ограбив болгарське село Горно Родо в солунськім віляєті, де також кількох людей убито на смерть, а кількох тяжко покалічено.

Неспокої на Креті.

Рим. „Tribuna“ доносить, що положене на Креті стає ся чим-раз грізнійше. З сторо-

го; два срібні кубки, об'єму пів і цілого літра. Особливо сей більший срібний збаночок, на взір пивних кріглів з накривкою, дуже гарний. На нім витиснені дуже удачно різні пташки, а був він в посіданні атамана Сірка (+ 1680), що то „любив з него пити горівку і частував своїх приятелів“, як стоїть в церковнім інвентарі. Ще є дуже гарний аналог з вкладаною перловою матицею, дуже штурдерного азору. В старій „запорожській“ церкві були в іконостасі два брати Шияні, Яков і Іван, поміщені 1784. р. зараз біля офіційальних образів Матері Божої і Ісуса, і такої самої величини і так само намальовані олійною фарбою. Підпис на образах каже, що тому їх образи поміщають ся на тім місці, щоб було їх видно на місці їх ділани і заслуг коло церкви. Люди з часом виділи в них „святців“ і цілували сі „святі“ образи і хрестили ся перед ними. А вони оба убрані в гарні козацькі строї; у одного з них зодоровенні оселедень (другий був лисий), і і цвітисті жупани і червені чоботи. Аж якийсь владика при візитації казав віддалити сих „святців“ з іконостаса і вони нині в музею древностей“ в Одесі, де я їх видів пізнійше, а в іконостасі церкві є лишень гарні кольорові копії, величини пів аркуша канцелярського паперу.

Сі всі річи і церкву показував мені з великою любязністю і з гумором місцевий священик В-ий, до котрого мене справив проф. Еварицький, в з котрого домі я провів дуже милий вечер, за що отсим складаю єму щирю подяку. Тутки я й довідав ся, що до Нікополя наспіла телеграфічна вість, що правительство розігнало державну Думу за

свої дікі норови в той спосіб, що в книжку записували грубі неприличности, про що впрочім писало ся вже в публічній пресі. Баба Мазайка дуже ввічлива і розвідувала ся з великою прихильністю за „Дмитром Івановичом“, себ-то проф. Еварицьким, котрий хотів закупити від неї часть огороду, де лежить могила Сірка. В хаті Мазайки, впрочім дуже гарно удержаний, нема помосту, що, видно, на Україні великою рідкістю, коли в народній пісні згадує ся як особний знак багатства „у тієї Катерини хата на помості“. „Долівка“ є вимазана дуже гладко глиною, про що звичайно згадують українські писателі в описах селянських хат, на знак ладу в хаті. В кількох хатах, куда я заходив за час моєї проїздки по Україні, я сю обставину все стрічав. У нас в Галичині лиш хати зовсім бідні мають „долівку“ і тому задля загальної нужди не прикладають ваги до удержання в ладі сеї долівки. Хто-ж не зовсім бідний, той кладе в хаті поміст, що знов не є таким знаком багатства, як на Україні, бо в Галичині легше дістати будівляного дерева, чого в степовій Україні дістанеш лиш за добрі гроші.

В селі Покровскім на місці давньої Січі 1741.—1775., по зруйнованню Чортотлицької був на звиниці іконостас зі старої Запорожської церкви; він нині в Катеринославскім музею. На місці-ж церкви стоїть лиш купа каміня, накрита дашком з маленьким хрестом, на знак, що там був престіл. Через пліт стоїть нова церква, збудована відіа на старий козацький спосіб, бо не подібна до загально розповсюдненого тепер типу; але до неї я не зайшов, бо не було дома ні батюш-

ки (пароха) ні інших менших церковних чинів, а жінка пароха не відважувала ся повірити ключі від церкви комунебудь з людей. Так я і не видів козацьких хоругв і ще дещо з запорожської старовини, захованої в середині церкви.

З Базавлуцької Січі, над рікою Базавлуком, долином правого берега Дніпра, котрої існуванє впрочім і не дуже то певне, видів я оден кам'яний хрест з написом: Здѣ упочиває рабъ божій Іванъ Бѣлый, вѣска запорожского, куреня... 1763. р.“ Сей хрест стоїть нині на птучому дворі економії великого князя Михайла Николаєвича, котрому належить село Грушівка (на місці Базавлуцької Січі) і село Покровско з довколішнім степом 70 тисяч десятин. В Грушівці провів я одну добу в домі дуже гостинного добродія П—ова, урядника в управі економії, котрому я дуже вдячний і за его велику гостинність і за незвичайну щирість, яку він виявив серед безперервних розмов за мого побуту в его хаті. З тих розмов я довідав ся багато подробиць, що пояснили мені в значній мірі жите в сих сторонах.

Вся їзда кіними по землі Чортотлицької, Покровської і Базавлуцької Січі обняла яких 25—30 кілометрів. Назад вернув я залізницею з Грушівки до Кічкаса (яких 100 кілометрів), а відси возом до Александровска, де я пробував за увесь час моїх екскурсій на землях бувшого Запорожця. Дорога залізницею яких 100 кілометрів через безкрай степ тревала пять годин.

М. К.

ни правительственной партії грожуть творенням ватаг. Юрій жандармами слідний також рух. Князь Юрій видав прокламацію, в котрій визнає всіх до спокою.

Рух Карлістів в Каталонії.

Мадрид. Шкадрона кавалерії гонили в провінції Таррагона за уоруженою ватагою, зложеною з 15 людей, однак безуспішно. — Карлістичні ватаги заповнюють, що вони стоять осторонь карлістичного руху, до якого впрямі гуратори Леріди і Герони не прив'язують ніякого значіння.

Персія.

Тегеран. За дозволом шаха оголошено тут розпорядок о народних зборах, датований дня 10. вересня. В тім розпорядку сказано, що збори народні (парламент) мають складатися із 156 членів, з котрих 60 мають бути вибрані з Тегерану, а 96 з провінцій. Вибори мають відбуватися ся що 2 роки. Членам народних зборів поручена ненарушимість. Посли з Тегерану будуть вибирати президента і 2 віцепрезидентів, котрі мають бути що року на ново вибрані. Вибори до парламенту вже розпочали ся.

Револуція на Кубі.

Вашінгтон. Президент Рузвельт переслав кубанському посольству в Вашингтоні письмо, котре з огляду на його зміст, можна би радше уважати прокламацією до кубанського народу. В тім письмі вказує президент, що американська інтервенція аж тоді наступила би, коли-б Кубанці показали, що революції стали ся навичкою, що вони не є спосібні до самоуправи, і що безнастанними міжусобицями ведуть край до анархії. Він торжественно закликає Кубанців, щоби полішили свої честилубиві, фракційні стремління і не допустили до інтервенції, яка мусіла-б наступити, коли би домова війна дальше тривала. Вкінці вказує президент на прислугуючі Америці право інтервенції після арт. III. кубансько-американського договору і заповідає, що вишле на Кубу міністра війни Тафта.

Берлін. З Нью-Йорку доносять: Кубанське посольство в Вашингтоні дістало урядову вість, що ворожнеча по обох сторонах уже устала і що імовірно прийде до закінчення мира. — Однак рівночасно інша депеша доносить, що в провінції Сантьяго веде ся дальше боротьба між повстанцями а правительственным військом, і що взагалі не прийде до спокою, доки не прибуде міністер війни Тафт.

Звіт з засідання Головного Виділу Товариства „Просвіта“ у Львові з дня 13. і 17. липня і 4. та 11. вересня 1906.

Крім уконститування Виділу, про котре вже був звіт в „Ділі“, полагоджено між іншим ще отсі важніші справи:

1) Відповідно до бажання, висказаного загальними зборами, приступив Виділ до організування економічно-промислової та видавничої секції, поручаючи виготовлене відповідних рефератів про першу секцію Вп. Д-ру Евг. Олесницькому і Д-ру Коцюбі, про другу Вп. Д-ру Колесі і проф. Білецькому. Оба реферати прийшли на дивний порядок на однім з найближчих засідань.

2) На пропозицію філіяльного Виділу рішено приступити до закупки реальності в Долині на річ Тов. „Просвіта“.

3) За ініціативою філій в Заліщиках і Городенці рішено уладити в тих повітах в осіннім і зимовім сезоні про помочи „Народної Торговлі“ ряд відчитів господарско-просвітних, а на покриті коштів реєонових люстраторів читальне уділено тим філіям 30% від членських вкладок.

4) За ініціативою філій в Бережанах рішено уладити при помочи „Народної Торговлі“ в тім повіті крамарський курс.

5) Слідуючу книжку видань Товариства рішено видати на численні домагання членів про кубічні поміри дерева.

6) Уділено підмоги читальні в Краківці на закупку музичних інструментів, ремісничій бурсі в Станіславові і Тов. „Січ“ у Відні.

7) Принято до відома інтабуляцію на річ Товариства реальностей в Лешанці і Порхові.

8) Подана читальня в Ріпчицях і Вороблєвичках пов. Дрогобицького о заповомоги на господарські цілі рішено предложити Виділові краєвому до узгодження.

9) З огляду на резинацію голови Д-ра Олесницького і Костя Паньківського з гідності виділових рішено скликати загальні збори на день 2. падоліста с. р. з слідуючим денним порядком: 1) Доповняючий вибір Виділу. 2) Справа організацій секцій. 3) Реферат про господарські спілки.

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руского товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуса ч. 47.

НОВИНКИ.

— З нинішнім числом „Діла“ розсилаємо 7-ий аркуш літературного додатку повісти Золі „Гроші“.

— З „Труда“. Вписи до концесіонованої ц. к. намісничством школи модярства в жіночій Спільній промисловій „Труд“ вже розпочали ся. Курс триває 10 місяців; по укінченню его отримують учениці диплом, уповноважуючи до провадження модярства. Ближніх інформацій уділяє канцелярія товариства Ринок 39 П. поверх. Тані і гарні капелюхи суть до набути в товаристві „Труд“. Просимо о численні відвідини. Ринок 39. I. поверх. — Дирекція.

— Комасация ґрунтів в Хишевичках руського повіта — як нам доносять — вже на укінченню. Аграрний комісар кінчить тепер віддавати учасникам провізорично нові еквіваленти. Коли всі до одного приймуть, будуть могли сейчас уживати провізорично; в противний раз наступити за рік виложене плів, рекурсив і т. п. Є надія, що вже сего року Хишевичани будуть сіяти на нових ґрунтах.

— Стипендія імені о. Петрицького. Пишуть нам: Сьвященники журавенського деканату, зібрані дня 18. с. м. на соборнику в Мельниці, ухвалили між іншими резолюціями креовати стипендію імені о. Петрицького, звісного народного борця, і на ту ціль зложили 77 К. а других тільки декларували. Vivant sequentes!

— З кругів „білих муринів“ надіслано нам отсе письмо: За приміром всіх декастерій державних урядників і помісничого персоналу старіють ся також о поліпшенні плати залізничні помісничі писарі, рисівники і диюрністи. Долю інших диюрністів обезпечено розпорядженням спільного міністерства з р. 1902, котре ситуацію функціонерів тої категорії бодай трохи поліпшило і будучність їх забезпечило. З добродієства того розпорядження недозволено однак користати помісничкам, писарам і рисівникам залізниць державних, понеже відносини їх як відмінні мали бути унормовані особісним розпорядженням. Помимо того, що від сего часу уже 4. рік минає а ті бідаки двічі вносили меморіали в справі поліпшення свого дуже прикрого положення, то таки ті прошеня остали до нині без ніякого успіху. Той сумний стан справи спонукав їх не лише до внесення ще раз спільного меморіалу до міністерства, але також до вислання своїх делегатів з поодиноких дирекцій. Задачу депутатів буде починити відповідні кроки посеред посольських кругів, котрі би справу їх спроводити могли на властиву дорогу. Треба припустити, що поодинокі дирекції в власнім, добре зрозумілім інтересі приймуть з помісничим бідакам, так, якби та справа хотів лише з огляду самої людськості на те заслуговувала. В меморіалі внесенім до міністерства залізниць помісничі писарі просять: 1) З огляду на дорожню средств до життя і підвищення чиншу за мешкання початково найменшої платні 3 К. денно; 2) по році служби від дня прийняття просять о наділені титулом маніпулянта і о платню 100 К. місячно; 3) двох дволітніх додатків по 120 К. річно; 4) по дальших трьох літах о іменоване канцелярним урядником з платнею 1400—2400 К. річно; 5) о забезпечені на старість.

— З українських земель. В Катеринославі розпочало перед двома місяцями свою діяльність тов. „Просвіта“. Заложились співочі і драматичні секції, котрі дають вистави і концерти на дохід товариства а також з добродієною метою. Що суботи бувають для членів „родинні вечери“, на котрих головню виступають згадані дві секції. Один з останніх вечерів був посвячений пам'яті Квітки-Основ'яненки, про котрого читано реферат. Катеринославська „Просвіта“ придбала собі вже симпатії місцевої української публіки. Згодом повстали ще секції: літературна і бібліотечна; товариство має право видавати книжки, часописі і листки. — Основні збори кубанського товариства „Просвіти“ в Катеринодарі відбули ся дня 7. с. м. По промові виголошеній п. Єрастовим про лиху долю України під московським підданством і про сьвятий обов'язок сьмільно стати під прапором просвіти та політичного визволення свого народу, збори вибрали раду (виділ), котрої головою став п. Єрастов. Щоб мати час порішити більш пекучі питання, збори ревізійного комітету відложено на другі збори, а організацію пропонувану комісії для ширення літератури, організації недільної школи і вечірних курсів, організації народних читань і збірок, організації драматичної і музичної секції, видавництва, організації народних бібліотек, поручити раді. Докладчик п. Єрастов познакопив присутніх з грошевим станом товариства, а далі з лихою долею задуманого „Українського Ярмарку“, коло котрого впорядкиці стратили багато часу, сил, грошей, а котре адміністрація заборонила цілком незаконно і несподівано. Де хто з присутніх обяснили се беззаконство впливом правителя канцелярії, назвазеного атамана Руденка, котрий ненавидить все українське і поступове. Загальні збори після деяких суперечок порішили післати телеграму намісникови Кавказа і просити відстановити незаконно скасоване адміністрацією право. Станічні члени, яких зібрало ся чимало, порушили справу філій товариства по станицях, а вкінці відчитано кілька привітних телеграм. Льокалем для своїх засідань, засідань ради, музичних і літературних вечерків і інших цілий товариство ухвалило дівочу гімназію, котрої управа спочуває „Просвіти“.

Як доносить полтавський „Рідний край“, з українських губерній приходять звістки про пожежі: палять економі, помісників і багатих селян. З приводу сих пожеж у Херсонщині генерал-губернатор видав приказ, щоб селяни виказували палів і не боялись за се їхньої мести, а коли яка громада у свій час не викаже винуватого, то на неї наложиться кара. В роменському повіті полтавської губернії нема дати без пожежі, при чім кружчать всякі тривожні чутки; наслідком того багаті селяни денне закопують в землю зібраний хліб і дешо з хазяйства. Сим положенням користують ся чорносотенці і „істинні руські люди“ (щось в роді галицьких кацапів), котрі кажуть, що пожежі роблять „крамольники“ та інтелігенція і накликають до погрому против них. — „Южный край“ доносить, що в повітах бердянським, мелітопіль-

ським, перекопським і дніпровським селяни скикують віча, де обговорюють події з останніх часів. На всіх вічах ухвалюють також, щоби позамикати казювні лавки (монополії), наслідком чого чимало склепів з горівкою вже закрито. До згаданого дневника доносять з подільської губернії, що там селяни не хотіли в живна робити у панів. Через те хліб не скошений, зерно не зібрано і живна цілком пропали. Відносини селян до панів, як скрізь, дуже острі і ворожі. По селах ставлять на квартирах поліцію. Ночами палають панські двори, а денне селяни палять і свої, що тягнуть за панями. Стражників і поліцію б'ють при кожній стрічі. Для ілюстрації відносин подаємо за „Рідним краєм“ вістку з ямпільського повіта подільської губернії: В селі Шендирівці селяни застрайкували і висловили економію свої умови, на яких вони згоджують ся збирати хліб. Економ не звернув уваги на їх заяву і привів робітників в других сел. Шендирівські селяни тихо, без бійки зняли їх. Економ зробив з сього цілий „бунт“ і попрохав через поліцію війська. Тим часом прийшли з округи стражники, і поліція заставила їх зробити „реквізицію“, себ то нищити селян, відбираючи і потребляючи в їжу телят, биків та иншу живність — дурно. Стражники на се не згодились і відповіли, що „се не законом“. Тоді стражників відкликали, а на їх місце прислали драгонів. Як се відбуваєть ся на селянах, нічого й казати. В других селах селяни дуже стурбовані. Поліція боїть ся, що „зараза“ розійдеться ся по всім округі. Значна частина південного ямпільського повіта страйкує. Озимий хліб стоїть в кланях, а яровий на пні. В одних Чернівцях стоїть на пні більше 100 десятин вівса. В ямпільщині добили ся плати в 80 коп. в день, але не здають ся.

— Славянська вистава в Празі. Як подає „Рідний край“, полтавська губернска земска управа одержала сими днями з чеської Праги запит, чи спочуває вона в тому, щоб скласти ся в Празі славянська вистава і чи годить ся вона з часом вистави, признаним на 1910 рік. Дуже цікава річ, що сей запит висловлено українською мовою, а не офіційною російською. Виходить, що й Чехи призивають ся до української мови не через те лиш, що вона їм братня, а й через те, що се мова 30-мільйонного народу українського. Ся славянська вистава має у найближчий час замінити ту всеславянську виставу, яку мало ся скласти в Петербурзі а котра через попередні й сучасні події відложена на необмежений час. Славянська вистава має бути дуже цікава. Зарядчики тої вистави поставили для себе завдання, щоб славянська вистава в чеській Празі виявила повний образ культурного і промислового стану усіх славянських народів, щоб всякий, хто розглядати-ме сю виставу, уявив собі, який історично-культурний образ має кожний славянський народ, наскільки кожний славянський народ розвив свою літературу, науку, штуку, усякий свій промисл, з якого живуть люди, свої ремесла, свою торговлю і инше. Засланий до полт. губ. зем. управи запит з поводу славянської вистави підписано „Тимчасовим відділом для уладження славянської вистави в Празі в 1910 році“.

— Страшна статистика. Дневник „Севодня“ обчисляє, що від лютого 1905. р. до мая 1906. р. убито підчас погромів 13.650 осіб, а ранено 12.828 осіб. Замахів на представителів влади і суспільности докано в тім часі 1.530 (убито 720 осіб, ранено 810). Число страчених на підставі судового вирокі і розстріляних без суду виносить 1.150 осіб. Потерпівші представителі влади і суспільности ділять ся на ось які групи: генерал-губернаторів, губернаторів, начальників міст і адміралів 34, поліцайстрів і їх помісників 38, справників, комісарів, циркулових наставників і инших поліційних офіційрів 204, стійкових 206, стражників, поліційних сторожів 148, начальників і офіційрів тайної поліції та жандармерії 17, жандармів 51, шпіонів 56, офіційрів армії 61, воєвків, козаків 164, почтарів і телеграфістів 23, залізничників 58, инших урядників 79, функціонерів властей громадських 20, учителів 49, духовних 31, земських властителей 49, фабрикантів і директорів 64, торговельників, банкірів і властителей домів 64, вкінці припадкових жертв 270.

— Убийство в Інтерлякен. Як тепер стверджено, убийниця рентієра Мілера в Інтерлякен є Росіянка, Татяна Леонтьєвна, донька генерала російської армії. Її батько брав участь в японській війні, почім став віцегубернатором в Тургау. Тепер удав ся до Інтерлякен, щоби бути при слідстві і дати ближші інформації про доньку. Генерал говорив про неї так: „Моя донька була від дитинства хорова. Була дуже вразлива і терпіла на сильну неврастенію. Від дитини майже розчитувала ся в творах ріжних російських поступовців. Вже мала раз конфлікт з російською поліцією, будучи обжалованою о співучаст в заговорі в цілі отроєня царичі вдови. Найдено у неї вибухові матеріали — говорив генерал — але не вірю, щоби хотіла сама їх ужити; скорше може бути, що взяла їх до себе лише на переховок. Моя донька була ув'язнена в Петропавловській кріпості. Там почала діставати нападів божевілля. Перенесли її до шпиталю і в вісьмох місяцях признали її умово неосудною. Лікарі веліли вивести її за границю і поїхала з матір'ю до Швайцарії. Чотири рази пробувала відобрати собі життя. В Швайцарії покидала матір кілька разів на кілька днів, не даючи по повороті ніяких пояснень. Два чи три дні перед замахом сказала матери, що мешкає в горах і буде зовсім щаслива. Про товариша доньки генерал Леонтьєв нічого не знає, він думає, що то якийсь російський революціонер, бо его донька мала в тих кругах знакомства. — Як звісно, Леон-

тьєвна застрілила рентієра Мілера, думаючи, що то бувший російський міністер Дурново.

Віча і збори:

Дня 1. жовтня с. р. відбудуть ся надзвичайні загальні збори Тов. св. Ап. Павла в гр. кат. дух. семінарії о год. 10 перед полуднем зі слідуючим порядком: 1. Відчитане протоколу з посіданних зборів. 2. Зміна статутів. 3. Висесня членів По зборах, як було вже оголошено, відбудуть ся рекольції; початок 1. жовтня о год. 6. вечером. — Ви ді л.

Концерти і видовища:

Товариство руских женщин в Станіславові пригладує отсим, що великі вечериці з танцями на дохід новозаснованої дівочої бурси в Станіславові відбудуть ся ві вторник 2. жовтня с. р. у великій сали польского касина. Ті вечериці так з огляду на саму ціль, як також на велику забаву, яка заповідась дуже красно, повинні стягнути як найбільше ласкаві дати на новозасновану бурсу дівочу, до котрої прийнято 28 учениць майже даром або за мінімальною оплатою, так що без понертя нашої інституції зі сторони суспільности будемо приневолені бурсу замкнути. Ласкаві грошеві датки просимо слати на адресу голови товариства п. Бариншевої в Угрюнові долішнім п. Станіславів.

З товариства:

— Пожарний „Сокол“ в Розвадові повіт Жидівчів заложено як філію львівського „Сокола“ Статути прийнято уже ц. к. намісництво.

Переписка Адміністрації.

О. Кон. в Ся. До кінця року прийде нам ще 20 кор., Р. Ду. в Кос. За 3. квартал належить ся нам ще 4 кор., Р. Кун. в Нов. За біжучий квартал прийде нам ще 6 кор., Др. Т. Сон. в Стар. Сам. До кінця року прийде нам ще 8 кор.

Маю честь повідомити В. П. що мою робітню ОДЕЖИ МУЖЕСКОЇ і МАГАЗИН СУКНА переніс я з площі Бернардинської на ул. Сикстусу ч. 20. (Народна Гостиниця). Поручаю дальше ласкавій памяті

З високим поважаном
ВАСИЛЬ ГРЕСЯК
Львів, ул. Сикстуса ч. 20.
(Народна Гостиниця.)

914 4-4

Надіслано.

Першорядна руска робітня гафтів у Львові при ул. Скарбінській ч. 18 приймає всякі гафти білі, кольорові, вишивки, шиття білія і компетентні виправи шлюбні.
З поважаном
Е. Стефанівска.

856 7-20

БЮРО ВУДІВЛЯНЕ Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до виконання плани і кошториси церков, каплиць, плебаній, домів мешканців, управу і підприємства по висших будівель. 639

Яно добру і певну льонацію

поруцаємо.

4 1/2% Листи гіпотечні,
4% Листи гіпотечні коронові,
6% Листи гіпотечні преміовані,
4% Листи Тов. кред. земского,
4% Листи Банку краєвого,
5% Облігації Банку краєвого,
4% Позичку краєву,
4% Облігації пропінанційні і всякі рентні державні.

Папери ті продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім

КОНТОРА ВИМІНИ 374

ц. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

Припоручаємо

КОНВЕРЗИЮ

4 1/2% позички м. Львова на вільні від податку

4% облігації позички м. Львова на успішя, оголошених в проспекті конверсійнім, котрий пересилаємо на бажане.

Сокаль і Лілієн

банковий дім і контора виміни.

Копериницій і Сми

Витини: механіки у Львові площа Галицька ч. 1. против Банку Гіпотечного на плантацях площі Галицької поручають

Бареметри ажорідні по 7, 8 і 10 К. найліпші по 13, 16, 20 і 24 К. — Аерометри цілісні по 12, 15, 24 і вище. За-раком поручаємо в найліпшій якості окуляри, циліндри, очки: всілякі інші прибори оптичні, всілякі прилади механічні та як найкраще і найдешевше.

Учительна з кваліфікацією пошукує місце в рускій домі учила діти до першої, другої і третьої класів з практикою 12-літньою в народних школах адрес Коникова з Олександрівської пошти в місто через Заршину. 941 2-3

Дирентур дів. школи нар. з річ. платією 2200 К, середніх літ, бажав в цілі подружжя пізнати з паною і розуміючою на домі. Нові г. потрібний. Цісма як на жадане зверте ся, урештавсь під адресою „Мол. дий директор“ до адміністрації „Діла“. Різ трактує ся на серію, а за дискредитацію ругати словом чести. 945 2-6

Інтелігентна Русинка вдова по учителю, літ 34 пошукує заняття. Розуміє ся добре на кухні, господарстві і кравецтві. Ласкаві згодження: Уряд парохіальний Мужиків пошта Підгайці. 919 1-3

Учитель домашній з чотирма літньою практикою з добрими свідченнями, пошукує лекції на село зараз. Згодження під „Учитель“ гоголь Краківська. 924 4-3

Здібний практикант пошукує місце в скляні. Ласкаві згодження під адресою: Р. К. Ів. Кашуба Кіхановського ч. 30. 947 2-3

Комплетні спальні, ідеальні, меблі сальонові власного виробу виконує найдешевше Франц Цайзер, фабрика меблів Львів Василь Миколайша. 841 2-6

Столовий виноград, с подкві, в величезних ягодах, найгарнішої сорти, що дивни свіжо зриваний, по 1 ар. 75 кр. за 5 кілогр. Франко L. Altner, Vargesz 12, Ungarn. 932

Ріжні композиції в фортеп'я, до співу і т. д. видає і викладає: Українська Накладня, Львів, ул. Вронівська 8. Каталий даром. 943 2-20

Кандидат нотаріальний шукає місце зараз у нотаря або адвоката Н. Т. пошта Мостиска poste restante. 946 3-8

ОПОВІЩЕННЯ. Петро Кармаський: „Ой люди, смутку“. Ліричні поезії. Ціна брошурованого примірника 120 в гарній опр. 1-60. Остап Лудський: „З такі хвилі“. Поезії. Ціна брошурованого примірника 80 сот, в гарній опр. 1 10 К. Набути можна у п. Євгена Величківського, Львів, Ринок ч. 10. II. пов. 951 1-3

Globin
є найліпшим і найнужнішим средством до чищення.
Універсальний чистильний засіб.
Дан без трудно чистити чистий пліт.
Schulz Jun. A. K. K. Leipzig. Verkaufsstelle St. Louis.

ЙОСИФ ШУСТЕР
СКЛАД ПОСТЕЛІ
Л. Коперника ч. 5 і

Казимир Точиский
СКЛАД МЕБЛІВ
ул. Паньська ч. II,

перенесли і сполучили свої склади і роботи в один великий магазин при ул. Третього мая ч. 5. Ма закупає всі останні товари в бунтові білкі тапідерії по ліквідній і перенесли до нового львівського Львів, ул. Третього мая ч. 5. Поручаємо в найбільшій виборі для нового виробу: сальони, спальні, мужські і жінські, ліжкові мебелі і т. п., мовчані і веліні ліжки, драгані і веліні матеріали, коври, кили, подушки, простирала і пішки, даване великий вибір диванів, хідників, кили, вірників, портас і стор. Приймаємо всі переробки і виконуємо їх у власних тапідеріях, столярних і постелев робітнях. Всі набути товари в бунтові списки тапідерії в ліквідній продаємо нашім «обранням» ці в нові згодженням магазині під фірмою:

Йосиф Шустер і К. Точиский
Львів, Третього мая 5. 2-10

Масло десертное по 2 К 50 с. кухонное по 2 К 10 сот.
в кожній скількох продає **торговля масла**
Читальні „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10 (Вхід через браму від ул. Влахарів ч. 18, дім „Просвіта“). Високий 8-кітєві поштою виконують ся.

Н. во отагренний магазин блаватних товарів і полотен
Анто і Я Увері
Львів, ул. Галицка ч. 12. (vis-a-vis Шавбера)
поручає найновіші матерії на дамські сукні і костюми, шовки на блузки, фантазійні виробы на звичайні блузки, полотна, шифони, столове білі і т. п. Великий вибір, добрий товар, ціни надзвичайно низькі.

Певний металічний заробок
дають патентовані машини до панчохонок р-машини до ганчохонок робіт м-машини біт плоских
МЕТЕОР МЕТЕОР
при вигідній домашній роботі
Н.ува основано і даром. — Учатель на бажане призо дати до 10-у. — Готувий толар присилає ся на продаж. Жадайте проспекту від фірми. Перше ческе товариство домашнього промислу для виробу трикотіз і панчохонок робіт
RUODLF PAUER & Comp. Prag I., Malietrichgasse 4
Підприємство швидко і дешево.

Світло церковне столове
найліпшої марки
охоронене запатентованою ма кою
— М. Ц. Н. Т. —
поручає
„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“
Світло се викладає ся в двох родах по ціні 184 кор. і по 164 кор. за 100 кат. Для церков 10% опусту. Ціни розуміють ся льоко фабрика. Передовсім просимо уважити, щоб кожда свічка мала знак **— М. Ц. Н. Т. —**, бо лише таке світло припоручає Народна Торговля. Сотки похваля і призначь!!! 415 34-2

ПЕРША МОРАВСКА ФАБРИКА ВЕЖОВИХ ГОДИННИКІВ
ФР. МОРАВУС, Берно Grosser-Platz 6.
виробляє і доставляє
вежові годинники
до церков, вазків, шкіл, фабрик, ратушів, віл, даче в селінім виконую і дуже дешево.
Контрольні годинники для стражників.
Цінники даром. 46 20-2
Найкращі відзначення за доставу знаменитих виробів.

5 корон і більше денного зарібку
Товариство панчошових машин для домашніх робітників
глядає осіб обох полів до панчошових виробів на нашій машині.
Проста і швидка робота цілий рік дома. Не треба приготувань робіт. Віддалене і місце замешання не впливає зовсім, а ми продаємо роботу.
987 Товариство панчошових машин для домашніх робітників **THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens-Quai N. 6 - 249.**

Ткацкі вироби
білі, часто льняні, неапретовані і апретовані по 35 м, в шні від 24 корон до 84 корон, грубіші, середні до найтонших, на п'остирала без шву, чисто льняні, широкість 150-180 см.
домові, шиблені в штучках 35 м.
сірі на літні убрання, студентські мундури і столови пожиткові, порохівники, ліберні.
в пачі, пружки і цвяти.
в тузінах і на міру, газди або ві шпачками.
до носів вебові. **Стири, білі столове в чисто льняні, різних деревнях.**
полотенка бавовні. **Матерії бавовняні дуже тривалі.**
Весь власного виробу з найліпшою пражі по цінах найнижших. Точні ціники та прібри на жадане даром і франко. Висилка сейчасова. Поручає Н. Т. Публіці
Адреса зазначена: 903 4-20
Михайло Менсович
в Корчині коло Коросна

Всяке наслідуване і поведрук будуть карачі.
Одинокий правдивий бальсам Тієрія
є лише в веденому м-рком монахині! Законно охоронений. Загальнозвісний, незрівняний на перешкоди в тріпленню, корчі жолудів, кольку, катар, гзулі недуги, інфекції і т. п. — Ціна: 12 малах або 6 подвійних флашчок або 1 велика спеціальна флашка в патентованому латинському 5 К оплатно.
Центифолієна маст Тієрія загальнозвісна non plus ultra
на всім старі рани, запалення, скалченя, опухленя і т. п. Ціна: 3 флашки К 3-60 оплатно відсилає лише на післяплату або попереднім надісланням готівки Анткар А. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch Sauerbrunn. Брошури в тисячах оригінальних под-к даром і оплатно. Головні склад у Відні: Karl Brody, I., Fleischmarkt 1. Дістати можна також у всіх більших аптек і дрогеріях. 1104

Заснована 1782 **Заснована 1782**
Ціс. кор. привіл.
РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведеме промислове в краю і одне з найстарших в монархії.
Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих польських горілок, розолів і румів
І. А. Бачевский у Львові
ч. і м. надворний доставник
поручає **Вп. Управл. рілльничих кружків і сільських крманиць** свої знамениті вироби по уміркованих цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горілок, оумів і інших спиртуальних у всіх смаках і якостях, **ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА** на теплий, хемічний дорові фабрично зладженні і соподженні та ч. м. інституту до розеліду споживаних зредотв розелідженні.
Цінники і інформації викаже ся на домашнє оплатно і даром. 1103 73-104

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середньо-європейского часу.
До Львова на дворець головний приходять:
з Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
з Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
з Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
з Рави рускої 7:50.
з Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
з Станиславова 8:05.
з Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
з Яворова 8:18, 4:37.
з Коломиї 10:05.
з Рашева 10:35.
з Тухлі 3:55 (від 15/6 до 30/9).
з Белзця 4:50.
На Підзамче.
з Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.
Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудни і 8:20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1:46 по полудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1:15 по полудни (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята), 10:10 вечер.
з Ширія від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9:40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11:50 вечер.
Зі Львова з головного двірця відходять:
до Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:35*, 11—*.
з Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
з Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
з Яворова 6:00*, 6:55.
з Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
з Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
з Белзця 10:45.
з Рашева 4:05.
з Коломиї і Жидачева 3:30.
з Рави рускої 7:25*, до Станиславова 9:10*.
з Перемішля 10:05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
з Стрия 11:30*.

З Підзамча:
з Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудни, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
до Рави рускої 11:35 в ночи (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9:15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по полудни, (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня) 3:14 по полудни.
до Ширія 10:45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2:01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).
Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товстими; поїзди нічні в зазначенні звідкох. Пору річна числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.
Звичайні білети їзди як також білети всенного пинного рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мійскім бюрі ч. м. державних залізниць, пасаж Гавмана ч. 9. 25

до Америки
Кавая, Тексасу, Аргентини, взагалі до всіх місцевості північної і південної Америки, до Австралії, Явану, Хін і т. д.
з Галичини і Буковини
найдешевше перевозить
Перевозове товариство парохдів
NORDDEUTSCHER LLOYD
В БРЕМІ.
В Бремі се товариство удержує руского святиеника, котрий виконує душпастирські обовязки і опікує ся емігрантами.
Хто хоче їзати до Америки, нехай пише по шіфарту до: **Генеральна Агентау Північно-німецкого LLOYD'A** у Львові ул. Городецька ч. 93. 243 50-50

ФАБРИЧНИЙ СКАД БІЛІ
Найдешевша торговля галантерейних товарів
АДОЛЬФА РАППА
у Львові Финен ч. II (напроти тов. Просвіти).
Поручає великий вибір мужского біла, краваток, рукавичок, парасолів, лісок, шкряпань виробів, російських калашів, альбомів як також тоалетного мила і перумери.
Великий вибір цукор на цукоречя, шукот, гроші і ошкіл з гербом Руск.
Великий вибір біжутерії. 149

„LE DELICE“ Цигаретові тутки. Цигаретові паперці.

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб, Я. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, L. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzelle 11; Haasensteins & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНКУРТУ І ГАМБУРГІ: M. Haasensteins & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік . . . 32 к. — 14 к. на пів року . . . 17 „ — 7 „ У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік . . . 24 к. на пів року . . . 14 к. на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 34 к. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Виборча реформа.

Комісія для виборчої реформи знов відложила наради над плуралистичною, бо сеї справи ще не передискутовано в клубах. Цікаве се, що як раз прихильники сеї системи (Пастор і Толінгер) були за відпрохненем, хоч мали до розпорядимости ціле літо і могли справу основно передумати. Внесене Толінгера о відпрохнене народ і голосування над дотичним параграфом (§. 5.) правительственного предложения, щоби прихильникам плурального голосування уможливити „сформулюване“ внесення, ухвалено 21 голосами против 10, доказує, що справа виборчої реформи стоїть на глиняних ногах, а властиво, що за сеї реформи правительством буде мусіло заплатити Полякам кількома новими уступками, котрих результатом буде ще більше придалене Русинів польським каменем.

Окрім того відпрохнено справу поділу виборчих округів в Чехії, на Мораві, артикул II. відпрохнено з причини внесення Стажинського, відпрохнено також §. 5, котрий установляє рівність виборів. Комісія полагодує на вивиски параграфів менше важні, а о кількох засадничих точках від котрих зависить вартість цілої реформи, комісія не має відваги висказати своєї гадки.

Все те є головним впливом керині Поляків, котрі стараються цілу реформу зробити неспівною, в тій цілі, щоби за попере Поляків, узискати від правительства і прихильників реформи нові виняткові закони против Русинів. Що таку цілі мають всі внесення, котрих наслідком є відпрохнуванне засадничих точок предложения, доказує ухвала в справі розмежування компетенції державної ради і соймів. Се внесення не було серйозне, бо підкомітетови, котрий має предложити комісії дотичний проект, пошлішено 14 днів на дискусію і виготовленне проповідання. До сеї підкомітетови належить 6 Німців і 4 Славяни. З віддання підкомітетови до розпорядимости 14-х днів, вже минуло (від 13-ого с. м.) 9 днів, а підкомітет ще не зачав своєї роботи. В 5 днів підкомітет має зреформувати Австрію; має розділити компетенцію між державною радою і соймами, має дати Галичині широкую автономію!

Через сь непевність цілої реформи виборчої Поляки вже зискали се, що через лучене громад, котрі мають менше, ніж 1500 мешканців, населене сих громад не буде брати участі в голосуванні. Окрім причин, наведених в попереднім числі, велику роль будуть грати звисні вже з доперішних виборів кру-

тійства властей з виборчим льокалем приміром: людей завертають до уряду громадського, перед котрим навіть патролюють жандарми, а голосування відбуває ся в дворі. Коли тим можна підійти виборців громади, в котрій відбуває ся голосування, то щод перва говорити о виборчих прилученій громади. Вони будуть блудити по селі так довго, аж довідають ся, що вже по виборах. А котрий виборець схоче іти в дощ до чужої громади, лезти по болоті і мокнути цілий день, в додатку на се, щоби не маючи змоги віддати голосу, вертати з своєю картою домі? Чи правительство постарает ся о заїзді доми для виборців з чужих громад? В який спосіб сей виборець з чужої громади котрому не долучено легітимизаційної карти, дістане сю карту, коли в чужій громаді не буде властей, котра potwierдила би його ідентичність та се, що він є дійсно виборцем і має право домагати ся карти в дні голосування при самій комісії?!

Сим лученем громад Поляки уневажнили все те, що в правительстві предложено могло бути користне для нас. Як в повній палаті не звальять ухваленої комісією поправки Стажинського, то по реформі результат виборів буде ще більше в руках політичних властей і комітету для виборчих розбоїв, ніж се є тепер, при старій ординації виборчій. Кандидат, не potwierджений центральним комітетом польським, не перейде вже в жаднім окрузі виборчим східної Галичини!

Поляки хотіли також перешвидловити постанову, щоби вибори не відбували ся одного дня і щоби не відбували ся в неділю. Ціль дотичних внесення польських ясна. Полякам залежить на тім, щоби всіх жандармів, всіх комісарів і всіх махерів виборчих, якими розпоряджає староста, польські кандидати могли сконцентрувати всюди там, де відбуває ся голосування. Така концентрація потрібна їм не лиш на се, щоби тероризувати і баламутити виборців, що явили ся до голосування, але також щоби ріжними штуками і гвалтами здержувати мандрівку виборців з менших „прилучених“ громад до громади, де відбуває ся голосування. Неділю хотіли Поляки виключити на се, щоби могли розписувати вибори в часі, коли суть найпильніші роботи і коли хлопови тяжко кидати серп, чи мотыку. Комісія ухвалила, що вибори мають відбувати ся одного дня в цілій державі, не виключаючи неділі. Можливе, що і в сій справі польські послы вторгнуться „виодремблене“ Галичини, бо в страху о судьбу цілої реформи, майже всі сторонництва, а найбільше соціальні демократи

(1), котрі в своїй програмі мають „територіальну автономію націй“, підпирають всі польські внесення о „виодремблене“.

Навіть Czas висказує за се своє признає соціальним демократам. „Коли Поляки — пише Czas — рішили ся зробити для держави таку тяжку жертву і згодили ся підпирати виборчу реформу, то лише в надії, що в законі уратують бодай се, що з огляду на галицькі адміністративні, географічні і національні услів'я є конечне. Комісія для виборчої реформи розуміє все те, що без Поляків, а тим більше против Поляків виборчої реформи не буде. І тому як вогню вистерігає ся майоризована польських членів комісії“.

Найліпше зрозуміли се — пише дальше Czas — ті, котрим на реформі найбільше залежить: соціалісти. Тож, коли внаслідок виступу Василька комісія мало що не зреасумувала ухвали що до лучення громад в Галичині, головний орган соціальних демократів, по обовязковим компліменті для Василька і Русинів, рішучо перестерігав перед дальшими експериментами реасумційними“.

Як тут, симпатія висказана Русинам, була „обовязковим компліментом“, так „обовязковим компліментом“ для скаптована національно настроєних мас народних, є в соціально-демократичній програмі уступ о автономії і федеративі австрійських націй.

В справі виборчої реформи сприяли ся против Русинів три сили: ті що видвинули справу виборчої реформи, найлютіші її противники і найзавзятіші поборники загального голосування: Поляки, правительство і соціальні демократи. Руском народови відбирають послідне хоч драгнєве оружжє легальної борби о поправу своєї долі: відбирають навіть оружжє, яке давала нам стара ординація виборча. По реформі, як вона в палаті перейде з поправками перепертими Поляками, руский народ не буде міг мати в парламенті ані одного репрезентанта по своїй волі.

Огляд політичний.

Борба держави з церквою.

Коли закінчила ся довірочна конференція французьких єпископів, республіканські газети писали, що між єпископами нема згоди

що до дальшої акції против сепарацийного закона і що участь єпископів є за навязанем переговорів з правительством. Тимчасом в сей четвер появив ся пастирський лист всіх французьких єпископів, котрий треба уважати за боевий маніфест, за виразне виповіджене війни правительству. Сей лист має бути завтра відчитаний у всіх церквах. В листі сказано, що папа не міг признати сепарацийного закона не нарушуючи найживотніших інтересів церкви. Лист єпископів протестує против закиду, що папа і єпископат відкидають сепарацийний закон лише з ненависти до республіки. В справі творення конфесійних союзів єпископат станує на дуже рішучім становищі і заявив, що як би хто против волі папи хотів створити конфесійні союзи, то вони будуть лише з назви католицькими, бо жаден католик під жадним претекстом до них не приступить. Пастирський лист кінчить ся словами: Хочемо надіятися, що Франція оміне релігійна борба. Католики жадають лише, щоби їм не накидувано організації, яка не годить ся з їх совістю. Відповідні вказівки в справі організації церкви одержать французькі католики в властивім часі.

Так отже — французький єпископат відкидає солідарно і рішучо сепарацийний закон, відкидає приписи о творенні конфесійних союзів і заявляє згідно, що зорганізує церков у Франції на власну руку, незалежно від інтенції і постанов правительств. Сим єпископат кинув клич борби між двома властями і силами, світською і церковною, до борби, котру в Німеччині названо „культурною борбою“. Французький єпископат іде слідом пруського єпископату, в довіру, що і у Франції католицьке населення стане по єго стороні.

Рентові оселі.

Дня 20. вересня с. р. краєва комісія для осель рентових мала перше засідане. На засідане прибули всі члени комісії, а то: вибрані соймом краєвим послы соймові: д-р Гупка і д-р Король, вибрані Видлом краєвим сов. суду д-р Д. Савчак і дідич Домбський і покликаний намісником сов. двору Егерман і дідич К. Торосевич. Комісії проводив маршалок краєвий гр. Ст. Бадені.

Начальник бюро краєвої комісії для осель рентових, установленого при краєвим видлі, предложив звіт з приготавляючих чинностей для введення в жите закону краєвого

Вражіння з подорожи по Україні.

В Криму.

Північна часть Криму се степ, рівний мов сіл, покритий курганами, як і в Україні, без деревини, без більших сіл. Від часу до часу біліє „економія“, то є, управа якогось комплексу послистий тих великих панів, що то їх поле числить ся на десятки, ба й сотки тисяч десятин. Маеш чувство, що топиш ся у великій скількості землі, хотяй в державній Думі люди говорять беззастанно про брак землі. На степах збіже, зжате машинями, лежить на покосах або посягане в малі копички. Солома почорніла від частих дощів, а степи мимо того голі, не зеленіють від трави. Денеде видиш, що люди з „економія“ забирають з копичок пшеницю на вози вилами, як у нас сіно, і мимоволі думаєш, як то в Галичині рілний осторожно вяже пшеницю в снопи, а тутки, здає ся, люди снопи не знають...

Полуднева часть Криму, почавши від Симферополя, столиці „таврийської губернії“, є гориста і доходить до найвисшої висоти 1520 метрів в гори Чатир-Даг, недалеко Алушти. Дорогу з Симферополя до Алушти, яких 50 кілометрів, зробив я в пяти годинах поштовими кінями, змінюючи три рази. По двох тяжких зовсім гладких степових краєвидів були мені дуже милі невеликі горбочки коло Симферополя, хотя голі і висухає сонцем. Але здовж річки Салгира, куда йде дорога, росте деревина, є огороди, сади, є невеликі села зі своїми татарськими назвами і то то всьо заспокоює мій великий голод під-

гірського краєвиду. Послідна третина дороги йде вже зовсім лісом і підносить ся з 250 метрів в Симферополю на 800 метрів на перевалі між горами Чатир-Даг і Демерджи, а відси вже йде безчисленими серпентинами в діл аж до берега моря, де лежить татарське містечко Алушта. Здовж морського берега на просторі кількох кілометрів лежать віл, менше або більше виставні, звичайно так обширні, що в них живуть люди в пансіонах, або живе кілька родин і кожда веде особне господарство. Алушта є супокійна, і тому тут можна ліпше відпочати, чим у виставніших місцевостях полудневого берега Криму, як в Ялті, Гурзуфі і Алушті. В Алушті нема „купелевої музики“, сеї язви вакаційних місцевостей, нема і інших уряджень, що накладають соціальні кайдани приїзжым жителям. Мені подобала ся велика свобода, яка тут панує між „літниками“. Женщини не носять капелюхів ані рукавичок. Тут всі люди пообпалювані від сонця, і здає ся, що хто чорніший, той ліпше досаг своєї ціли. Ніхто з жінок не носить шнурівок, всі ходять в шляфроках, купують ся або в купелівім заведеню або ще більше прямо на березі моря, де лиш тільки „урядження“, що на малій табличці є написано „купіль для жінок“ або „купіль для мужчин“. Для кожного пола призначено з пів кілометра. Але се лиш в місті. А за містом здовж берега купай ся де хочеш і коли хочеш. Ся свобода мені дуже припала до вподоби. Ідеш берегом, кілько хочеш, два-чотири кілометри, а як захочеш, розбираєш ся і купаєш. Сонце і горячий вітер тебе обсушать і вертаєш до міста, щоби їсти. Бо тут люди лиш по то і сидять, щоби купати ся, їсти і спати. Берег моря має дрібні обкладжені камінчики;

можеш лячи на березі, а філі вилазять на тебе що кілька секунд. Або плаваєш в темно-синій воді і любиєш ся тим, що перепливаєш сто-двіста кроків без утоми. Але поміляєш ся, коли думаєш, що не привикши зможеш сидіти пів години або й більше у морській воді. Морська вода висолить тебе добре мов селідця і на другий раз втікаєш з води по кількох мінутах. Інакше малі діти, автохтони. Вони купають ся, як і у нас по ріках, лиш оден раз на день, — але цілий день, з малими перервами на їджене. Але з ними годі йти в заводи приїзжым літникам. Люди що вирости над морем, плавають годину і більше без утоми. На моїх очах вскопчив якийсь робітник в пристани навіть так, як був убраний, і я гадав в першій хвилі, що він хоче утопити ся. Але зі супокою приглядаючої ся публики я зараз таки зміркував, що се буденна річ. Сей робітник описав розбрав ся у воді поступенно за якої чверть години, поклав шмат на лодку, а сам, все плаваючи, пішов далі „гуляти“ по воді за який кілометр від берега.

Купане в морі відбуває ся з великою свободою. Нема тої пересадної „стидливости“, яку обсервуємо, по найбільшій части удавану, при купелях в ріках. Люди купають ся на березі майже в суміш, і на мене зробило вражіння, що всі купаючи ся ані сему не дивують ся ані гіршать ся, а прямо купають ся і конче. При тім натягають мужчини „костюм“ (Schwimthose), а женщины довгу сорочку, діти купають ся зовсім голі.

Вілі (дачі) оточені звичайно старанно удержаними огородами і становлять дуже милий вид, відбиваючи своєю білою краскою від темно зеленого оточення. Ся зеленість мені подобала ся так дуже ще може й тому,

що вона є великим контрастом до голих гір і до того рівного, безкрайного сірого степу, який я оглядав майже за весь час мого побуту на Україні.

Ходяш, було, поміж огородами, виноградниками, або купаєш ся в морі, або сидиш на березі і слухаєш шуму морських філій, або задивив ся ген-ген, де синє море краю не має, де лиш десь-не-десь біліє наче мотиль парус на лодці; і добре тобі в тім забуто, живеш нічого не роблячи, от прямо обтягаєш землю, і більш нічого... Нараз навіє на тебе скуку і в ту-ж мінуту ти захоцеш утікати відси, збрати ся геть до дому, бо чуєш, що ти нічим не привязаний до сеї землі, де ти є, ніщо не приросло тобі до серця, ніщо не наведе на тебе ні особливого суму ні великої радости, — бо ти тут чужий... До життя, видно, треба і радости і терпіння і тоді воно гарне, тоді воно дає розкіш.

Ночі в Алушті підчас повні обвівають тебе своєрідним чаром. Мені здавало ся, що ночі були ясніші, як на суші, бо місяць відбивав ся в безконечнім зеркалі моря і побільшає ясність. Люди наче зачаровані тими ясними місячними ночами. Збирають ся гуртками на березі або на мості пристани або на скалі над берегом моря і сидять і упирають ся шумом вічно до берега бючих філій і синяво-срібним світлом повного місяця. І так протягають ся ті сніви, ходи, гуторіне нераз до другої години по півночі або й ще довше, аж рання зоря каже опамитати ся і йти лягати.

В Алушті автохтони є Татари. Вони за погоничів (ізвозчиків), за кельнерів, вони чистять чоботи, продають овочі і т. д. Татари дуже спокійні і — „благодобожні“. Се однако не виключає, що Татари ще й

з 17. лютого 1905. ч. 40. Д. з. краєв. о закладанні рентних осель. Приготовляючи чинності до введення в життя того закону, як виготовлене статуту краєвої комісії для осель рентних і узявши у вільності від надлежностей правних (від естемплів) і інші покінчено аж дня 1. вересня 1906; для того намісництво в порозумінню з краєвим відділом постановило, що закон о рентних оселях зачне обов'язувати аж від дня 1. жовтня 1906.

З представленою звіту начальника бюро довідала ся комісія, що вже в 1905. р. почали впливати до краєвого відділу проєкти о рентові пожички. До дня 20. вересня 1906. вплинуло таких подань з різних сторін краю 361 (на 78) повітів 322 на загальну суму 1,264,274 кор. Найбільше подань вплинуло з повіту ряшівського і ярославського. З внесених подань 87 є таких, що не мають головних умов до одержання пожички рентової. Подання ті мусять бути відкинуті. Прочі подання в числі 285 — по їх доповненню — будуть предметом нарад комісії, котрої слідуюче засідання має відбутися в листопаді 1906. Відтак ухвалила комісія внести в справі організації бюро краєвої комісії для осель рентних, провізоричні правила (регламенти) оцінки і інструкції для оцінителей господарств, що мають становити рентові оселі, та прелімінар видатків комісії на 1907. р. Комісія рішила також, що рентові господарства мають бути обезпечені від огню в однім з краєвих товариств аскураційних, то є, в тов. Краківськ. або в „Дністрі“.

Вкінці краєва комісія поручила своєму бюро, щоб виготовило формулярі подань о рентові пожички і інші інструкції в язичі руским і польським і щоб вислала їх між іншими до головних відділів товариств „Просвіта“ і „Качковського“ для інформованя бажачих затягнути рентові пожички.

При нагоді додаю, що справу „про рентові оселі або рентові господарства“ поясню коротко дуже влучно Вп. п. д-р К. Левицький в 6. книжочці за 1906 р. ч. 313., виданій „Просвітою“, що коштує 20 сот., до котрої інтересовані отсим відсилаю.

Сам закон о рентних оселях або господарствах і виданий статут для краєвої комісії для осель рентних поясню обширніше іншим разом, а інші кіпчу мій звіт з першого засідання краєвої комісії для рентних осель словами Вп. д-ра К. Левицького: „Дійсна користь з пожичок рентних може вийти для наших рільників хліборобів тоді, коли краєва комісія рентова буде по справедливості давати пожички лиш рільникам, що потребують ратунку і варті є поміч, коли буде однакові о трактувати руских як польських рільників, та коли буде до сего змагати, аби місцеві або найближчі землекалі рільники набували землю з парцеляцій обшарів двірських“.

Д-р Д. Савчак.

З нашого шкільного багна.

В попередній статті ми навели постанови і державного і краєвого закону дотикаючі науки другого краєвого языка в народних школах. Але ходить ще о одну річ. Ото дуже часто буває, що наші закони, чи державні, чи краєві (а вже передусім краєві) не грішать зовсім ясністю. Звідси походить, що різні люди чи влади одні і той самий припис, одну і ту саму постанову закону різно інтерпретують. На те ж і є трибунали, щоби евентуально, коли ходить о інтерпретацію закона, виповісти своє рішення.

Гл. ч. 189. „Дня“.

Нині свідомі своїх кривд, яких зазнали і зазнають від правительства. Я розмовляв (по російськи) з одним Татаринцем в Алушті довший час про всьлячину і він наповідав мені чужинцеві доволі значний ряд кривд, які він відчував в своїй душі. Гарні землі над берегом моря, що давніше були в руках Татар, нині в руках великих князів або є царською власністю або удільним іменем. Ліси на полудневих схилах Чатир-Дага і прочі Яйли (гір, альп) були колись власністю Татар, а нині навіть купити за гроші дров не можна; се державна власність. Татарин платить податки, але не має татарської школи, не має притулку до уряду і т. д. Річі се впрочім не таємні, а скоріше загально звісні. Але тут я се кажу, бо я чув сі жалі на власні уха з уст оригінального „благондежного“ Татарина. Я довідав ся пізніше, що в теперішню хвилю всі „руські“ становлять непервинний елемент і, коли можна, то їх проганяють зі служби, а полишають або набирають Татарів. А традиція каже, що Татари були колись такі страшні! І мимоволі питаєш ся, чи традиція бреше, чи 130 літ неволі від завоювання Криму Катериною вистарчило на тоє, щоби з пануючої нації зробити покінчених рабів. Ся друга евентуальність була би дуже сумна, і я волів би, щоби традиція брехала, або щоби та „благондежність“ була лишень дочасна. Приїзжа людина в Алушті тай урядництво говорить все по російськи; і хотів я в місячні ночі чув гуртки, як співали годинами українські пісні, то ніколи не чув я серед тих гуртків розмовної мови української. Як се пояснити? Відай так, що Українці ховають своє українство так під стіл, що вже зовсім викинули свою мову з родинного життя; але серце тягне їх до свого і бодай пісню заспокоюють свій голод. Се сумно, се дуже сумно. Але мене пізніше потішали мої знакомі, що не в так то далекий будучности буде ліпше.

Ото в місцевості N. є школа з руским викладним язиком. До тої школи не ходить тепер ані одна дитина, що уживала би язика польського. Але в тій місцевості живе Жид. Він має малого сина, котрий ще тепер не ходить до школи, бо за молодий, але за рік, за два, може буде ходити до місцевої школи. А той малий Жид — після галицької льогіки — уживає язика польського. Отже з огляду на те, що в місцевості N. живе Жид, уживаючий язика польського, що має сина уживаючого також язика польського, що той син може буде ходити до місцевої школи, і тим самим може буде становити якусь часті молодіжні учасною до школи в N. і уживаючої польської мови, треба в школі в N. завести по мисли закона (!) науку язика польського.

Така інтерпретація є прямо смішна, а всеж таки годі придумати іншої інтерпретації, іншої „льогіки“, щоби бодай якнебудь виправдати заведення в руских народних школах обов'язкової науки польського языка. Ми не будемо навіть і старатись збивати повисшу інтерпретацію. Вона ж сама себе збиває. Але вкажемо на одно. Можемо вкінці зрозуміти, що „іміючі власт“ будуть уживати найдивовижніших інтерпретацій, скоро лиш виходить се їм на користь. Але, хоч яка би не була ся інтерпретація, ніколи не може, не сьме її порушувати ні на одробиночку основних державних законів.

А що каже основний, державний закон? Арт. 19. основного державного закону з дня 21. грудня 1867. Д. з. д. ч. 142. каже:

„Всі народности держави є рівноправні і кожда народність має ненарушиме право до береження і плекання своєї народности і языка. З сторони держави узнає ся рівноуправлене всіх языків в школі, уряді і публичнім житті. В краях замешкалих кількома народностями, публичні заклади наукові повинні бути в той спосіб уладжені, щоби без ужиття примусу до вичученя другого краєвого языка кожда з тих народностей дістала потрібні средства до оброщення в своїм язичі“.

А тепер коротко питаємо: Чи не виходить з сего ясно, що навіть в школі з руским викладним язиком, до котрої учасяє дійсно части учеників, уживаючих польської мови, ученики Русини не можуть бути силувані до науки язика польського, хочби навіть лиш яко предмету?!

Отсе піддаємо під світлу розвагу наших послів.

Л...й.

З Росії.

(Телеграми.)

Петербург. Цар забавить в Фінляндії до 24. с. м. — „Петербургскій Листок“ доносить, що, після заповнення Століпін, вибори розпочнуть ся з кінцем жовтня с. р. а дум буде скликана з кінцем лютого 1907.

Льондон. „Standard“ доносить з Петербурга, що з огляду на загальні неспокої більшість великих князів покидає поспішно Росію. Николай Николаевич вийшов уже до Баден-Бадену, Алексій до Бярїтцу, Борис їде до Франції. Одиним з великих князів, котрий не стратив відваги, є кн. Володимир; він не виїжджає, хоч революційні круги найбільше его ненавидять.

Петербург. Кн. Николай Николаевич дістав від революціонерів листи з повідомленням, що виданий на него присуд смерті буде уже небавом виконаний.

Берлін. Міністерство судівництва вислало в своїм часі двоє урядників до Німеччини, щоби розслідити тамошні урядженя вязниць. Сі урядники вже повернули. Один з них предложив міністерству новий проєкт переселення політичних переступників в границі Росії. На основі справоздань сих урядників міністерство хоче видати нові розпорядки, що позбавлять політичних вязнів в Росії всяких признавань їм доси пільг. На будуче масть вони бути трактовані так само, як звичайні злочинці.

Варшава. На двір в Сулковичах напало оноді 18 бандитів. Властитель Сквишський супроти переваги бандитів утік. Его жінку скатовано до непамяти. Стан її безнадійний. Зрабовано всі гроші і дороговціности.

Сосниця. Бандити убили тут діда. Кваска. Другий діда, котрого там застали, удав неживого. Щоби переконати ся, чи то правда, рабівники оскальчували его. Та він видержав сю операцію і сим уратував собі життя.

Петербург. В мешканю англійського підданого Патріка доконано ревізії. Сконфісковано у него два примірники відозви виборської та листи і рукописи в англійським язичі. Патрік був кореспондентом англійських часописів. О сій події доїсє він англійському послові. — В Кишеневі готується новий жидівський погром. Жиди гурмами утікають з Кишенева. — Міністерство рішило розпочати будову каналу між Балтійським морем а Чорним. Ся дорога буде вести через Ригу, Витебск, Київ і Катеринослав. — Незадого має

появитись указ в жидівській справі. Адміністративні обмеження мають бути усунені. Університети вже тепер можуть приймати Жидів в необмеженім числі. Закон о рівноправності Жидів має виготовити будуча дума.

Седлець. Урядово сконстатовано, що на головних улицах зруйновано 41 склепів, а 5 спалено, а на бічних улицах зруйновано 6 крамів. Генерал-губернатор видав приказ, щоби мешканці обходили сторожі на 10 кроків і на зазиві патрулі щоби показували легітимай. Склепи можуть вже бути отворені до год. 10. вечером.

Льондон. До „Standard-y“ доносять з Петербурга, що в Петергофі викрито заговор і тому цар не приїхав на похорон Трепова. Багато урядників палати стояло в зв'язі з революціоністами. Цілю їх було вимордувати царську родину по повороті до Петербурга. Сей заговор викрито в неділю через зраду одного з льокаїв. До заговору належали крім урядників також два льокаї і кількох офіцерів, між ними оден висший. Оден офіцер застрілив ся. Богато осіб арештовано.

Берлін. До „Berl. Ztg.“ доносять з Петербурга, що в чорноморській флотії ширить ся дуже дезерція матрозів. В сих днях три воєнні кораблі опустили Севастополь, а на кождім була ледви третя части залогі.

ТЕЛЕГРАМИ.

З комісії для виборчої реформи.

Відень. На вчорашнім засіданню прийнято §. 13. в правительственній редакції з дуже невзначними змінами, по чім приступлено до нарад над §. 14. в справі доручуваня виборчих легітимай. П. Фоглер вносить, щоби ті легітимай доручувала почта, а не громадські уряди; сему противив ся п. Абрагамович. П. Адлер відмічає, що найліпшим средством проти виборчих надужит було би, щоби палата як найшвидше і найенергійніше розсліджувала жалоби, вношені проти виборів. По сім §. 14. прийнято без зміни. Також прийнято без зміни §. 15. о картах голосуваня. При сій нагоді відкинуто внесенє п. Тавчара, щоби кожда кандидатура була найпізніш на 10 днів перед вибором зголошена в політичній власті. При §. 16. (склад виборчих курій) посол Івцевич вносить, щоби з огляду на великий територіяльний простір мала право політична власт утворити в одній громаді більше, ніж одну виборчу комісію. П. Зазворка ставляє внесенє, щоби в громадах, що мають нияше 1000 мешканців, виборча комісія складала ся з 5 членів. Оба сі внесеня і §. 16. прийнято. На сім засіданні замкнуто. Слідуюче засідання в понеділок.

Мілітарні проєкти.

Відень. Міністер війни в порозумінню з міністром краєвої оборони мав — як кажуть — зарядити, щоби вже в жовтні с. р. розпочато приготування до утвореня окремої артилерії краєвої оборони. В тій цілі кожда з бригад артилерії має дістати тепер 120 рекрутів краєвої оборони, а в разі потреби 120 запасових резервістів, з котрих має ся утворити окремі батерії. Сі батерії будуть приділені в лютім 1907. до бригад краєвої оборони. В той спосіб до р. 1910. утворить ся окрема артилерія краєвої оборони. Ся артилерія дістане армати найновішої конструкції. Офіцери, котрі добровільно зголосять ся до служби при сій артилерії, будуть в списках офіцерів фігурувати яко надчисельні.

Спільні делегації.

Відень. Делегації зберуть ся дня 25. падолиста с. р.

Демонстрації.

Триест. Оноді вечером приклонники партії ліберальної, соціально-демократичної і патріотичної виправили демонстрацію. Перед мешканем посади міста відбули ся збори. Поліція розігнала демонстрантів і арештувала 30 осіб.

Відгомони подій в Реці.

Загреб. Італійське міністерство заграничних справ зголосило в міністерстві заграничних справ у Відні претенсію о відшкодованє для італійських підданців, котрі потерпіли в часі звісних подій в Реці. Претенсії обчислено на 700.000 К.

Рим. Підчас обходу роковин занятя Риму італійськими військами, італійські студенти виправили демонстрацію проти Австрії, головномж проти Хорватів з причини недавніх подій в Реці.

Німці учать ся по чеськи.

Прага. Німецька народна рада для Чехії видала в сих днях відозву п. з. „Німці! Учуть ся по чеськи!“ Відозва доказує, що знанє чеського языка дасть Німцям спомогу конкурувати з Чехами у всіх урядах. Коли німецькі урядники будуть володіти чеським язиком, не треба буде установлювати урядників Чехів в німецьких і мішаних округах.

Борба церкви з державою.

Париж. До тепер урядово зголошено 7 католицьких віроісповідних громад.

З Хін.

Пекін. Віцекороль Юаншікай заявив, що правительство видасть небавом розпорядок, після котрого і чужим і туземцям буде заказано уживати опію.

НОВИНКИ.

— Ше оден повічевий процес. Перед трибуналом судіїв присяжних мала нині відбутись розправа проти п. Михайла Солодухи, студ. прав, за провину з §. 302 і ше з шістьох інших параграфів з. к. По причині наглого захорования председателя радника Ясінського відрочено розправу на понеділок, 24. с. м. Обжалованого боронить д-р Юліян Тайхер.

— Про недавні вибори посла пишуть нам з Бродів: Замість сподіваних 50 голосів на Балтаровича упало на него 14 с. м. лише 25, а то найменше 10 голосів міщанських, а 15 від інтелігенції. А що в Бродях є 25 руских інтелігентів, прийняти треба, що части з них здержалась від голосуваня, а части віддала голос ненародному кандидатури, а навіть жидівському вшехпольському Гольдові. Чи сі 10 міщан стоять вище морально від тих 10 інтелігентів і чи є більше національно свідомі, полишаємо публичному осудови. Юдин гріш, який в формі білетів 13. с. м. появил ся, позбавив нашого кандидата найменше 15 голосів; нехай їм Бог і прокуратор Млинарський не пам'ятають сего гріха, а для сих, що перекупляли людий маємо тільки погорду, а один з них є навіть видним членом „Sokola“. Деякі з Поляків перед виборами голосили, що віддають голос на католика Балтаровича, що споводувало якогось католика до розплення афішів з відкликом до католиків, щоби голосували на Балтаровича; однак тяжко завіс ся він в надії, бо тільки 25 голосів руских під окликом національним на Балтаровича упало, а жаден польський, навіть від латинських св'ященників. Оден доказ більшє, що у Поляків є тільки на устах католицизм, а в серці і ділах вшехпольський шовінізм. Не поінформований про сей вислід голосуваня якийсь місіонар по виборах на відпусті латинським в Бродях картв на проповіді римо-католиків, що на Жида голосували; не знав видно, що навіть латинські св'ященники на Гольда голосували. Про се потім латинські розговорювали, додаючи: „inaczej gadają, a inaczej robią“. Комедія! Наслідки агітації сіоністичної в Бродях принесли між жидівством плоди і певно при слідуючих виборах вийде тут сіоніст, бо гусити почувши, що Жид-Поляк не має права називатись Жидом, а перекички тільки на погорду заслугують, віддали голоси на Жида сіоніста, котрий не купував голосів, чого о Жидах-Поляках сказати годі. Честь і подака сим 10 руским міщанам від нашого народа, котрий обов'язаний давати роботу нашим людям; а коли підопре їх, особливо шевців, то певно і свідомість національна більшє у них збудить ся. Не оклики против Жидів в імя католицизму або расовости, але оклик „свій до свого“ піднесе матеріально і морально наше міщанство, доси страшно здеморалізоване; а на оклик такий і поміч від інтелігенції по селах нетерпеливо в голоді воно вижидає.

— Свій до свого! Скільки то гроша їде в чужі руки при украшеню церквей, а скільки і поза границі за спроваджувани образи. Забуваємо, що маємо своє Товариство для розвою рускої штуки (Львів, пл. Бернадинська ч. 8.), котре власне такі роботи виконує дуже красно, солідно і після стилю. Вп. п. Сенюта, директор сего Товариства, малював у мене дві церкви, одну з них з новим іконостасом. Аж серце радує ся, дивлячися на викінчене тих робіт! Сих кілька слів пишу не в подяку артистови Вп. п. Сенюті, бо я єму з комітетами вже зложив її, але щоби заохотити і прочу Братію до підпирания свого руского Товариства, бо задача перед ним велика, а гріш наш певно не буде змарнований і з роботи его будемо вповні вдоволені. — Св'ященник Николай Була, парох з Двернику.

— До характеристики нашого товариського життя на провінції. Пишуть нам: В переїзді довелось мені 18. с. м. бути в Гучачі. Хоч страхали мене, що там велика спрєсія черевного тифу, не побоявся я на відвіді до льокалю тов. „Руска Бєсїда“. Хотів я з деким побачитись, та попросити о дозвіл прочитаня якої часописи. Так що-ж? В льокалі не застав я нікого, тож наближаю ся до строла, на котрім розложені часописи. Шукаю за „Ділом“, та якось не годен напатити. Натомість нахожду: „Галичанин“, „Свѣтъ“, „Słowo polskie“, „Wiek nowy“ і „Kurjer lwowski“. Поки що переглядаю сі часописи. Надходить якийсь молодий чоловік; я представив ся єму, та запитую, чи нема „Діла“, а може сконфісковане? На се довідуюсь, що „Діло“ не приходить, бо... незаплачене! То на чужі часописи є гроші, а на свою бодай одну нема? „Słowo“ і „Wiek“, каже сей пан, то хтось так приносить, щоби було що-небудь прочитати! Добре воно! Вийшовши у місто, довідав ся я незабаром тільки, що опустив Бучач з пересвідченням, що страшніша від тифу панує тут між нашою інтелігенцією епідемія лінивства і байдужности народних справ. — Сусід.

— Неімовірно, а на жаль правдиве! Пишуть їм з Тернополя: Богато пише ся і говорить ся, особливо в останніх часах, про відношенє школи і дому та про взаїмну їх поміч в цілі успішного вихованя та веденя молодіж. Та й справді не одно лихо зовсім зникло би або значно поменшило-б ся, коли би школа та родина себе взаїмно спомогали. Зовсім іншої гадки є директор рускої гімназії в Тернополі п. Савицький. У нас в Тернополі є дві Бурси, є тов. св. о. Николая та філія руского Товариства педагогічного, а всі вони мають на цілі моральне і матеріальне добро шкільної молодіж. А суть то товариства публичні, кождому Русинowi доступні. Не диво проте, що всі тернопільські Русини, навіть і багато москвофілів излежать

Виконує до 8 днів.
Ціни доступні.

мало відвагу стати на ґрунті безсторонності і голосно свою гадку заявити. Дав би Бог, щоб голос сей відбився на могучім відомомо і в інших кругах польської суспільності. І хоч би сей голос і не приніс реальної користі нам, Русинам, то товариш Польки можуть бути певні, що учитель-Русини, підуть солідарно з ними в кожній справі, де буде ходити о людське стану і де національні справи будуть так безсторонно трактовані, як на віку в Рівних. Але ж в сім разі мусимо звернути увагу на одну. Ото, коли акція учителя має концентруватися в однім товаристві, котре в своїй програмі має не лиш стати але і загальнонаціональній справі, то за мало, щоб управа того товариства складала ся по половині з Русинів і Польків. Треба безумовно постановити, щоб в справах, дотикаючих лиш одної народності, рішали виключно лише члени цієї народності. Лиш в той спосіб уникне ся майоризації. Це повинно бути забезпечене статутном. Тимчасом статут сей постанови не має так само, як і всі ухвали рончинського віча не дають ся обняти ані теперішнім статутном „Зв'язки“ (мають ще не затверджені) ані її програмою. Поки що ухвали рончинського віча свідчать лише, що між учителями-Польками розбуджує ся антишовіністичний напрям. І се як-раз гарно свідчить о їх поглядах на наші взаємини.

Чи однак голос їх не буде голосом „вогнічного на пущині“? Се час покаже.

Звіт

з діяльності і розвитку Товариства „Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок“ у Львові за перший рік існування і замкнене річних рахунків.

Товариство „Взаїмна поміч...“ скінчило свій перший рік свого існування. Дня 10. вересня відбуло ся з сей нагоди засідання Надзвичайної Ради. Дирекція прийшла зі своїм звітом з щорічної діяльності, особливо з замкненням рахунків і річним білянсом. Рік адміністративний кінчить ся виправді аж з кінцем грудня, та з огляду на се, що від пересня має Товариство виплачувати членам в дійсних потребах підмоги і давати позички, ухвалила Дирекція за відповідне подати вже тепер членам до відома фінансовий стан Товариства і вигляди его на будучість. Рада прийняла пропозиції біляніс і ухвалила деякі норми дотично уділювання підмоги і позичок. Рішено творити по округах підручні каси в цілі уділювання хвилевих підмог від 5 до 10 К. Дирекція має іменито заосматрювати в ті каси ті Виділи округні, котрі сповняли доси наложені на них статутном обов'язки, особливо зуміли приєднати Товариству більше число членів, зацікавились доси щиро гуртованем і освідомлюванем руского учительства в окрузі і засудили собі в Управі на довіру. Ті каси мають однією до числа членів Виділу і місцевих потреб виносити від 50—100 К. Завідує нею голова виділу разом з касиром. Що місяця обов'язаний буде округний виділ (а власливо голова і касир) здавати Дирекції звіт з управи касою і її стану. Дирекція виконає сю ухвалу в найближчих тижнях, скоро лиш упорася зі всіма роботами і висилкою річного білянсу та других важних вістей до загалу членів. Далше ухвалила Надзвичайна Рада, котра не може часто сходити ся, а крім того складає ся до половини з замісцевих чле-

нів, установити місцеву делегацію з трьох членів, котрі будуть порозумівали ся з Дирекцією дотично уділювання висших підмог і позичок. До висоти 25 К дає вже сам статут і регулямін Дирекції право уділяти підмоги; по над сей вимір буде асигнувати підмоги згадана Делегация, а понад 30 К повна Рада. Наглі потреби має Управа полагоджувати як найкоротше. Що до позичок ухвалено домогати ся від патентів на векселі підпису голови округного виділу, згідно его засудження або одного виділового, а по можливості також (особливо при більшій позичці) поруки такої особи, котра має надійне майно або оцадності. Уділюване більшших позичок рішено передавати поступенно (с. е. в міру розвитку) новому відділові кредитово-економічному „Взаїмна поміч учительська“, котрий ввійшов в серпні законно в жите і починає розвивати всі агенди. Від позичок, уділюваних з матерного Товариства, рішено не брати проценту; узнано однак за необхідне установити доток на можливі страти у висоті 3 до 5 процент. Рішено також стремити до осягання інших цілей Товариства, передвиджених в §. 3. статута, с. е. до осмислення бурс, інтернатів для учительських дітей, стипендій, наукових курсів і т. д. На разі ухвалено з фонду диспозиційного, на сю ціль призначеного, асигнувати 200 К на основу підтверджене учительського інтернату, котрого потребу відчувують всі учителі та висказали в статі, поданій в „Учительско“ І. Бучманюком. Се буде перше діло, яке попре і введе в жите в недалекій будучині наше Товариство при помочи своїх членів, іменито їх жертв і датків. Дай Боже, щоб згадана перша жертва в квоті 200 К дала початок до успішної акції, особливо до збирання лент підчас усяких сходів, зборів, вечериць, представлень і інших торжеств, які повинні кожний окр. виділ кілька разів до року уряджувати вже хотби для єднання і гуртовання членів. Найбільше гроша на сю ціль може придбати новий кредит-економічний Виділ. Отже ходить о се, щоб члени пізнали свій власний інтерес і свої користи, аступали до сего Виділу з уділами (по 10 К), котрі принесуть ім при добрім обороті хорошу дивиденду, з оцадностями (на 4—5%) і з усякими замовленнями особливо на шкільні прибори і такі артикули щоденного ужитку, як кава, чай і т. д. Дирекція поробила при перших замовленнях деякі досвід і зможе тепер при вільніших хвилях вишукати добрі джерела, с. е. солідні гуртові склади і світові фірми та фабрики, котрі певно вдоволять членів добрим товаром, а Товариству визначать за посередництво чималий процент і уйд в зиск. Отже хто буде згадані артикули замовляв через Товариство (згідно через кредит. економ. Виділ), той придбає і собі хосен і Товариству зиски, а тим самим причинить ся до скорого заложення учительського інтернату, стипендій для дітей учительських приготування курсів (до виділових іспитів) і т. д. Для введення нового Виділу в жите рішено надрукувати чим скорше статут, уділові і шкільні книжочки, рішено постарати ся о власні квіти на платню, котрих від давна домагає ся учительство, заложити власний магазин для скорого, точно і солідного виконання замовлень на шкільні прибори та ввійти в переговори з фабриками дотичного виробу і достави власних приборів шкільних. Взагалі дано Дирекції директиви і свободу, потрібну до переведення згаданих акцій, очевидно з захова-

нем обережності і сальвованем фінансів Товариства, котрих не вільно наражати на більше ризико і евентуальні страти. Всі акції треба переводити поступенно, але все консеквентно і витривало.

3 Росії.

(Телеграми.)

Петербург. В міністерстві ведуть ся поважні наради над тим, в який спосіб можна би змінити доперішню виборчу ординацію. Правительство хоче перевести зміну в тім напрямі, щоб не допустити до побіди сторони кадетів.

Берлін. До тутешних газет доносять з Петербурга, що внаслідок сметри Трепова відкликано надзвичайну коронну раду, котра мала відбутися з кінцем вересня.

Берлін. „Los. Anz.“ доносить, що російські власти мають докази, що терористи засудили царя Николая на смерть і не лиш чекають на него в Петергофі і в Царскім Селі з бомбами, але також вислали своїх людей аж до Фінляндії, щоб там виконати замах, коли цар там причалить. Палата в Петергофі є переповнена тайними поліціянтами. Кожний член царського двору є під поліційним дозором. Часть служби, котра не була певною, прогнано. Сама палата є окружена кордоном добірного війська. Двірські урядники дістають що-дня перестороги, що по повероті царя з Фінляндії буде виконаний замах. Тому то цар продовжив свій побут на фінляндських водах на необмежений час. Що дня відбувають ся арештованія.

Петербург. В правительственных кругах нараджують ся над проектом значного побільшення корпусу жандармерії і кінної поліції, бо міністерство війни категорично заявляло ся проти уживання війська до повнея поліційних обов'язків. Війська мають бути уживані лише до усмирювання бунтів і розрухів. В департаменті поліції працює кілька заграничних інструкторів англійської, бельгійської і німецької поліції над проектом реорганізації поліції в Росії. Дуже легко може бути, що одним з віцепрезидентів департаменту поліції буде іменованний котрийсь з заграничних інструкторів.

Курск. Надзвичайні збори дворянства з цілою губернією ухвалили виключити 4 бущих членів думи, котрі підписали виборський маніфест, зпоміж дворянства. До виключених належить і бувший віцепрезидент думи, кн. Долгоруков.

Петербург. Презес міністрів поручив губернатором об'їхати повірені ім губернії, щоб познакомити ся з потребами селян і настроєм мас.

Льондон. До тутешних газет доносять, що в Петербурзі уперто удержує ся поголовка, що цар або бодай цариця наміряють виїхати з дітьми до Дармштату.

Петербург. Зі страху перед местию революціоністів в останніх двох тижнях пода-ло ся до димісії 5 приставів, 6 помічників, 4 ревізорів і 34 поліціянтів.

Петербург. В казанській губернії грозять великі хлопські розрухи. Вислано туди козаків.

Петербург. Тепер функціонує в державі понад 15 воєнних судів полевих, котрі щоденно видають численні присуди смерті.

Тифліс. При ревізії в однім мешканку найдено пушку з друкарськими матеріалами. В хвили, коли ті пушки порушено, наступи-

ла експлозія. Два поліційні інспектори і асистент комісара поліції убиті, кілька інших урядників, оден офіцій і оден жовнір ших урядників, оден офіцій і оден жовнір ших урядників, оден офіцій і оден жовнір ших урядників. Найдено там також дві ненаповнені бомби. Ув'язнено двох мужчин і дві жінчини.

Петербург. В справі замаху на вілю президента Столипіна доконано дальших 12 арештовань. Всі признали ся до вини. На чолі організації стояла одна Жидівка, котра спершу всего випирала ся, але вину її доказано ззнаннями інших арештованих.

Рига. В суботу о год. 6. вечером кинено з III. поверха одного з домів бомбу на генерал-губернатора Сологуба, котрий проходжував ся побіч ратуша з двома урядниками. Дивним дивом ані губернаторови ані обом урядникам нічого не стало ся. Виновники утекли.

ТЕЛЕГРАМИ.

З комісії для виборчої реформи.

Відень. Вибраний підкомітет до нарад над автономічним внесенем відбуде нині перше своє засідане.

Санкція закона.

Відень. Цісар санкціонував краєвий закон в справі затягнення двох позичок в квоті 7 мільонів корон і 6,150.000 корон на регуляцію карпатських і каналових рік і на утворення потрібного на се фонду.

Віче рукодільників.

Інсбрук. Вчора відбуло ся тут друге альпейське віче рукодільників і ухвалило резолюцію, в котрій звизає ся правительство, щоб заложено рукодільнічій палаті і щоб рукодільникам признано заступництво в законодатних зборах. Натомість відкинено резолюцію, котра заявляла ся за виборчою реформою при одночаснім відокремленю Галичини і за тим, щоб половина парламенту була вибрана на основі загального голосування, а половина заводовими організаціями.

Борба церкви з державою.

Париж. Пастирський лист французького єпископату в справі сепаратного закона відчитано вчора рано у всіх костелах Франції без всякої перешкоди.

Мадрид. По живій виміні нот між еспанським правительством а Ватиканом в справі закона о католицьких супружках прийшло до порозуміння на підставі торічного конкордату.

По замасі на еспанського короля.

Мадрид. Судова розправа проти винуватців звісного замаху з 31. мая с. р. розпочала ся нині. Прокуратура вносить для Террера кару смерті, а для Накенса 9 років в'язниці.

Карлістичні рухи.

Париж. „Eclair“ доносить, що карлістичні неспокої вже притихли. Ватага карлістів, що появилася була в Кательонії, утекла до Франції.

Арештоване шпігуна.

Лівіль (Luneville). Арештовано тут під закидом шпігунства жовніра 29. полку драгонів Жанета.

Стічка японських рибаків з Росіянами.

Петербург. З Владивостока доносять сюди, що вісти англійських дивізіонів о кровавій стрічці японських рибаків з Росіянами є не зовсім правдиві. Річ мала ся так: Ще в липні с. р. вислано поручника Сотника з 10 козаками до устя ріки Боровської, щоб пильнував ловлість риб. Поручник здивав там японських рибаків, котрі неправно ловили рибу, і задержав їх. Тоді оден Япанець пробив поручника штилетом, а решта кинулась на козаків і їх вимордувала. Справу сю віддано прокуратурі.

Перська конституція.

Льондон. Після розпорядку о перським парламенті активне право вибору до него мають мужські перські піддані в віці від 30—70 літ, котрі уміють читати і писати, не були карані і не суть в державній службі. Цілу Перзію поділено на 12 округів виборчих, з котрих кожний висилає 6 до 19 послів. Місто Тегеран є 13-ім округом виборчим. На провинції відбувають ся вибори посередно, в Тегерані безпосередно. Вибір відбуває ся поданем картки голосування в замкненій куверті. Послам поручена ненарушимість особи і їх устних або письменних висказів цензура не сміє сконфіскувати. Можуть однак бути карані, коли виступають против віри, моральності і публичного порядку; такі справи судить сам парламент. Президентом на першій засіданню буде сам шах.

НОВИНКИ.

— Крау ралі сіє. Від кількох днів подає польська праса алармуючі вісти о пожарах, котрі нищать стирти польських панів. Розумієсь, що всі безнадуми впевнюють, що то діло „ruskiej dzicy“ і „hajdamaszyn“, бо хто ж би інший міг нищити польську культуру! Кілько в тім ложі і підлої інсинуації, се

свою мову?

З бурливого життя політичного, яке булькоить тепер в Росії, в Алуці нічого не замінити. Коли би не газети, то гадавби ся, що в Росії царить суєтої. Не так в Ялті. На день чи два перед моїм приїздом, пукла „припадкова“ бомба на набережній улиці (головній улиці в Ялті), над берегом моря, де концентрує ся весь рух) і убила кількох людей. В хвили, коли я вїздив до пристани в Ялті, йшов похорон одної із жертв тої бомби по набережній улиці. Кілька годин по тій бомбі експлодувала друга бомба підчас приготування в лабораторії одної аптеки. В день по моїм від'їзді з Ялти до Севастополя знов найшли бомбу на набережній, а поліція переконана ся пізніше, що бомба дуже сильно експлодувала, коли її кинули з гори в дебри, щоб переконати ся, чи се справді бомба. Се вже я довідав ся з газет в Севастополі, де я видів багато признак, що жите там йде не буденною дорогою. На уличах Севастополя ходять патрулі жовнірів з наложеними багнетами на пушки (сери), а тих патруль так багато, що жовнір за жовнірем йде на які 50 кроків. Се відать тому, що перед кількома днями в військовім суді нікарли „незвані вчорані“ 18 томів актів, відносячих ся до бунту моряків в осени р. 1905, або відать тому, що перед місяцем жовнір-морак убит адмірала Чухина, або ще з багато інших причин.

На кораблі їхав з Ялти до Севастополя губернатор таврійської губернії в повороті до Симферополя. Се почесне товариство серед звичайних жителів відносин наводило в теперішніх часах на ум думку, що воно може бути небезпечно, бо тепер як-раз високо поставлені адміністративні особи бувають предметом нападів бомбами. Однак таврійський губернатор видно добрий чоловік; на него не було ніякого замаху, хотия мені зда-

вало ся, що довкола его особи навіть не було особливих остророжностей. Що численні патрулі в Севастополі, так як і по всіх других містах Росії не успокоюють, не побільшають безпеченства, як сего хоче адміністрація, доказ є в тім, що підчас мого побуту в Севастополі я читав в льокальній газеті, що на такій то і такій уличі вночі вдерли ся злощинці до хати Ікса і пікарли всьо, що дало ся вкрасти. До настих військових патруль скоро навикнеш і вони тебе не більше турбують, як звиком трамвай або крик газетного хлопця. Бо треба знати, що при всіх „воєнних станах“ в Росії кольтпортжга газет (продаж на уличах) є неограничена, коли противно в Австрії чомусь думають адмініструючі голови, що держава пропаде, як газети будуть продавати ся хлопцями по уличах, як се діє ся майже в цілій Європі.

До Севастополя вїздив я з особливими думками, викликаними згадкою про війну р. 1854-55, коли против Росії воювали Французи, Англичани, Турки і Італійці. Двіста тисяч людей полягло тоді в Севастополі і лежать нині на своїх національних кладовищах. Бо тоді хотів російський цар „висвободити наддунайських Славян з турецького ярма“, значить, забрати Царгород і зробити кілька наддунайських губерній, а інші царі Європи з зависти не хотіли до сего допустити. А звисно, коли лани бють ся, то хлопна лиски пухнуть. Так і під Севастополем: царі били ся, а жовнірі кляли свої буйні голови, бо се є прерогатива пануючих, рішати особисто про війну і мир. І хотия тільки тисячів полягло в Севастополі і довкола него, то все таки їх тіла не згноїли достатньо пущині, що нині так само царить довкола Севастополя, як і в р. 1854-55. Страшна се пущина: ні деревини, ні трави; ні поля, ні огородів. Лиш одні кладовища

зеленіють наче оази. Тай ще троха зелені засадили на місці „IV. бастиону“ з р. 1854-55. І на Малахівськім кургані, де розігнали ся останні рішачі хвилі тої страшної війни, де майже на однім місці убито трох адміралів: Істоміна, Корнилова і Нахимова.

В самім місці є невеличкий „набережний бульвар“ з насадженою деревиною, хотия тут вона досить скромна, а впрочім-місто є голе, без дерев і зелени, де певно кожний клаптик буквально змішаний з червоною кровію, що з її впливом улїтало в вічність молоде жите всіх тих безчислених полків: чевнігівського, полтавського, якутського... і т. д. і т. д. А скрізь по місті стрічаєш написи про погібші полки, визначні особи і таке інше, так що питаєш ся сам себе, як то всьо знайшло місце на тім невеличким кавалку негостинної землі. Хиба так, що одні приходили на місце тих, що полягли... Подробіці облоги і оборони Севастополя знайдеш в „музею оборони Севастополя“, де є багато тодішнього оружя, багато плянів укріплень, кораблів, битов і т. д. з точним поданем числа воєнних сил, страт і т. д. Читаючи се все, стаєш в уяві серед тих борців, що поклали своє жите, а дрощ прошибає твоє тіло, а думка гонить думку, аж вкінці утікаєш з „музею“, щоб утечи перед власними думками, особливо коли ти переглянув малу комнату, посвячену професорови хірургови Пірогову, де виставлені его операційні інструменти і образи тих операцій, які він виконував в нечислених масі підчас своєї дев'ятимісячної чинності в Севастополі підчас облоги. Які нерви, яку силу духа мусіє мати сей Пірогов, коли він з'умів показати сих чудів!

Мю чей п'єдмет Вл. Публіку, що звисна шевська робітня

Станіслава Шозди

відзначена мед алма а бучадній виставі в 1905 р., буда ч-р весна з даєм 25. вересня с. р. на ул. Костюшка ч. 1 до будаку „Народної Гостиниці“ (ріг ул. Олек тусю). Крім звичайних шевських робіт виконує моя робітні с едєальні російські чоботи, вигрома-кальні черевичі і паучі до дозів та гольдочки. З робітнею євлоучена фабрика спеціальної репарачії, що до двох годів звекнує робітні тривало і взідезо. З прові цілї достіє „ри замовленю іредати міру зужитого черевача. Звісній всьм Вл. Публіку, що сего часу обия робітню по б. а. Водзівським і Гіньким і тому поручаю ся дальшій ласкавій пачаті та сегом а поважам

СТАНІСЛАВ ШОЗДА ул. Костюшка ч. 1.

знають найліпше ширителі тих фальшивих алармів. Ми дозволимо собі звернути увагу на кілька фактів, котрі говорять, щось зовсім протилежного. Чи не стоять ці пожежі в зв'язі з тим, що на Угорщині великий урожай і в наслідок сего дешеве збіжжя а в нас збіжжя дуже невидатне? Чому в нас ширять ся пожежі в тих околицях, де після статистику урожай збіжжя єсть мало видатне? Чому появляються пожежі по тих темних кутах, де люди ані не страйкували, ані агітатора не виділи ані його імені не чули? Колиб се було діло агітатора, то чому горять спеціально стирти а „dworiki“ ні? Не видко сего року поспіху з молоченем збіжжя, а стирти паньські чекають на поли якби спасення тої ніби агітаторської руки. Ми хотіли би бачити хоть одного з тих нещасливих погорільців, який би дійсно на се обурив ся, що ему погоріла пшениця, котрої копа варта 6—10 К а була заасекурована на 16—19 К. Ми припускаємо, що так великої вигоди не робив би дідичеві навіть найдурніший агітатор. Але всяке огидне а при тім дуже небезпечне діло мусить бути покрито агітаторською маскою, що би змілила людське око і увагу асекураційних тиваристів. Sapienti sat.

— Господарка окружних рад шкільних. Пишуть нам з Густинщини: Окружна рада шкільна в Густині наказала місцевій раді шкільній в Босирах, щоби та безпородочно стягнула з громади квоту 30 корон, котру ніби мала громада вложити до шкільного бюджету на підводи для польського катехита, і виплатити ту квоту кс. Чернятовичеві з Лосая. В інтересі правди констатуємо: 1) Кс. Чернятович був в шкільній році 1905/6 лише один раз в босирській школі, а то лише у пані Буберівної (vide допис в „Свободі“) а в тій школі, де учить ся старша молодіж навіть не був. І за той раз, що кс. Чернятович зложив візиту п. Буберівній, має громада заплатити ему 30 корон? Ладний гріш за одну лекцію! А прецінь якби тих годин було в році хоч 40, належало би ся Чернятовичеві заплатити їй 1.200 К! 2) Окружна рада шкільна покликує ся на те, що повищу квоту вложив повітовий виділ до бюджету на просьбу громадської зверхности. Коли так, то нехайже війт з повітовим виділом заплатять до спілки, бо громада такого видатку не ухвалювала і нічо о тім не знає. 3) Окружна рада шкільна відай забула на конкурентний закон, після котрого оплачує всякі шкільні видатки місцевий шкільний фонд. А той фонд складаєть ся з престачії двора і громади. Отже звідки приходить ся громаді платити? Подаємо се до відомости наших соймових послів. За правдою обстаєм! — Громадяне.

— Компромітація вшехполяків. Із Стрия одержуємо вість, що оноді відбула ся перед тамошнім трибуналом розправа против Федя Пельдера із Сколього, обжалованого о знищене брами, виставленої на привитане польських „соколів“. Як звісно, ту справу вшехполяки сполучили з наглою смертю п'яка Чайковського, котрий з тої нагоди виванзував в очах вшехполяків на „менченника народовего“. Мимо намагань роздуть справу до розмірів „гайдамацького морду“, скінчило ся на обжалованю Русина Пельдера о знищене брами, а слідство о убиство застановлено. При онодішній розправі, що тревала цілий день, по сьвітлій обороні д-ра Олесницького, трибунал, зложений із самих Поляків, Пельдера увільнив. Однак хто верне ему ті 3 місяці, які сей чоловік невинно просидів у слідчій арешті, лише через вшехпольські доноси?

— Кс. Джевіцькі рекурсує. Дня 15. н. ст. червня с. р. засудив, як звісно, львівський суд кс. Шепана Джевіцького, сотрудника з Динова, за обиду о. Теодора Савойки, пароха з Селиск, спонснену в часі проповіді в костелі, на 8 днів арешту з заміною на 80 К. Але від чого-ж Галичина „наша дзельниця“? Засуджений зголосив відклик і ось дня 22. с. м. відбула ся в Сяноці розправа апеляційна. Та старі, добрі часи минули, і ксеянжуньови не помогли ніякі заходи „в право і в лів“. Трибунал, зложений з радників Пашкевича, Наймана, Лімбах і секретаря Маньковського не лиш не зніс присуду першої інстанції, але підвищив кару з 8 на 14 днів з заміною на 140 К. І піде пословиця: Вийшов як Джевіцькі на рекурсі!

— Скандали в Радимні. Місто Радимно починає бути славним, а польські газети забули чи не хотіли о тім згадати. Слава міста основує ся, як то по многих польських містах водить ся на здефравдуваню чужих грошей. Адміністратор почти, нікий п. Камецкий, до того начальник „Sokola“ і вшехпольський патріот, спроневерив надавані партиями гроші і за них гуляв. Здефравдована квота має виносити кілька тисяч корон, а ще надходять далші реклямації. Між польськими радимнянськими тромтрадатами запанувала з причини викрита тої дефравдації велика констернація, бож то п. почмайстер належав до перших людей в місті, а бувши его товариші і приятелі, як ветеринар Соляк бурмістр Попкевич і інші поспускали дуже свої носи на квінти. Другий скандал став ся з будовою нової церкви. Мури вже були виведені до 1 метра понад терен, аж тут на домагане парохіян приїзджав комісія із староства та з констисторії і застановляє цілу будову а мур каже розібрати і віддати терен в первісній стані. Для чого? Ото показало ся, що будівничі, котрі законтракували будову церкви до ключа, заузали і скоротили будову, через що допустили ся — як доказав при комісії повновласник парохіян — обманьства на шкоду конкуруючих сторін. Хто тут завинив, чи комітет будівельний, чи будівничі Павлічек і Сп. чи руский парох, рідно говорять, а справа вияснить ся аж в суді. — Сусід.

— Недбалство шкільних властей. Пишуть нам з Ярослава: Отсею дорогою удають ся родичі Русини, до краєвої ради шкільної з жаданем, щоби вже раз порішила справу катехитурі і заіменувала когось на місце уступившого о. Хотинецького. Вправді єпископський ординарият поручив від себе о. Погорецького, однак мимо того, що місяць вересень добігає до кінця, дотичної номінації нема; 117 хлопців блукає ся без проводу духовного. Інакше дієсь, як ходить о справу польську і польські діти вже давно мають другого катехита, а ти, Русине, чекай як хочеш учити ся, аж ласка краєвої ради шкільної силіне на тебе! Рівнож повинна наша найвища опікунка трошки ближше заопікуватись справою руского языка в тутешній гімназії і заіменувати Русина з кваліфікацією до руского языка а не віддавати сей предмет дилетантові, що часом вміє руского языка менше чим пильний ученик з висшої гімназії. Щож на се наші радники засідаючи в краєвій раді шкільній? — П. В.

— Український і литовський язык в російських університетах. Кругок литовської інтелігенції з сувальської і ковенської губернії вніс подане до міністерства просвіти о утворені у варшавському університеті катедри литовської мови і літератури з викладовою мовою литовською. Міністерство має неприхильно задивляти ся на ту справу, бо колиб прихилило ся до жадань Литовців, то мусіло би сповниті бажаня Українців з люблінської та сидецької губернії і установити катедру української мови, що витворило би у варшавському університеті умовий центр для Литовців і Русинів. Того правительстві собі не бажав і наміряє утворити українські і литовські катедри в петербурзькому університеті.

— Нагінка на Українців в Росії триває далше. Оноді жандармерія в Черкасах перевела ревізію у всіх передплатників закритої „Громадської Думки“. Власті хотіли покласти на слід провінціональних комітетів Р. У. П. Сим разом осталися жандарми без успіхів. В прилуцькому повіті в селі Хнінка арештовано 11 селян і молодого інтелігента Білявського, у котрого найдено багато української літератури і компромітучі письма. В тюрмі в Кам'янці подільській сидить 17 осіб між ними кілька 17—18-літніх дівчат, котрим закидують утворені селянського союзу і місцевої української соціально-демократичної партії. — З окремою ласкавістю відноситься ся правительстві до бущинських українських послів. Недавно видано наказ арештувати полтавського посла Чижевського, що має своє майно під Гадячем, а б. посла з Чернігівщини, Я. Гужовського губернатор усунув із становища земського асекураційного агента.

— Проповіді українською мовою. В „Подолі“ радить о. М. Ястремський порушити на недалекий єпархіяльний з'їзд в Кам'янці подільській справу проповіді українською мовою. Примір єпископа Амарозія на Волині, що перший став в останніх роках відзивати ся в церкві до місцевого населення рідною мовою, потягнув за собою вже чимало волинського і подільського духовенства, котре стараєсь поволі проповідувати по українськи. Рідне, живе слово все і всюди робить сильне вражінє на слухача, скорше і лекше проникає в серце і миліше і відрадніше для нашого селянина, що уважає московський язык чужим „панським“. Автор звертає увагу лише на одну трудність в тій справі: сьвященники, привичні говорити доси проповіді лише по московськи, не дадуть собі від разу ради з українськими словами, особливо на всякі відорвані поняття. Треба їм дати підручник, збірник готових проповіді, але в мові як найбільше зближений до подільського говору. Ходить о те, щоби нарід як найліпше розумів. На жаль, українське духовенство з церковної літератури крім євангелія, яке тепер видає ся, не має ще нічого. Правда, є проповіді о. Гречулевського, але відані ще в 50 роках минулого століття, і ті проповіді, в недостаті інших, радить о. Я. видати ще раз, щоби справа проповідування в церквах по українськи стала від разу на твердах основах.

— Видавничі комісія київської „Просвіти“ на своїм засіданю з 1. вересня с. ст. згадила спис тем на брошури, які булоб слід видати двома серіями із історії України і загалом із області українознавства. Крім сего зроблено опічку народних видань на сю тему, випечатаних вже досі. Спис обнімає понад двадцять тем. Крім того віднесла ся комісія дуже співчуваючо до проекту одного з членів, щоби поза серіями видати брошуру для борби з антисемітизмом. Необхідним признано виданє біографії Т. Шевченка, а при тім зреченовано вперед дотеперішні Тарасові жителісї. — К. О. Ж.

— Страчене Конопланиківної. Про виконанє вироку смерти на особі бувшої учительки Конопланиківної, убиийниці генерала Минна, оповідають наочні свідки того акту такі подробиці: Засуджена йшла під шибеницю свобідно, з піднесеним чолом. Одиноки і послідні її слова були звернені до прокуратора: „поздоровіть від мене моїх товаришів“. Коли заложили їй на шию стричок, показало ся, що вузол є під шиєю, на що звернув увагу жандарм, кричучи до ката: „Ей ти, мерзавець, і вішати не вмієш“, тоді засуджена мовлячи: „я сама“, вхопила за шнур, перекутила его і сама ним задушила ся, заким весілі її повісити. До асистована при виконаню вироку над Конопланиківною був визначений оден з молодих прокураторів, котрий недавно перейшов з адвокатури до прокураторії. В той спосіб хотіли досвідчити его вірності і благонадежності. Прокуратор від сильного вражіння дістав нервового потрясіння, але від словення „обовязку“ не відказав ся. Тепер лежить хорий і нарікає на немічність людського організму.

— Опікунчі ради на селі. Звісно, що селяни повірену їм опіку над малолітнім сиротою рідко коли уважають якимсь обовязком, а звичайно жерелом зиску. Отже коли малолітній має якийсь ґрунт, то опікун тягне з того ґрунту зиски, а коли малолітний не має ґрунту, то мусить робити як пастух або зарібник, а его заробок бере опікун. Повітові суди, що є надопікунчою властину, не можуть докладно контролювати того, як опікуни сповняють свої обовязки. Щоби судам улежштити їх задачу, поручило недавно міністерство справедливости, щоби суди старали ся в кожній громаді творити опікунчі ради. До такої ради має належати війт, парох, учитель і трех членів громадської ради. Обовязком тих є уважати, чи опікуни сповняють свої обовязки і про кожне їх занедбанє або над'ужитя доносити судови.

— Терор в Росії дав ся особливо в знаки „Київским отголоскам жизни“. Сей дневник в часі двох літ мусів змінити щось три чи чотири рази назву, щоби оминити заборону свого виходу. Під останню назвою був також кілька разів цензурою на якийсь час застановлюваний, не згадуючи грубих грошевих кар, на які засуджувано від часу до часу редакцію, та інших переслідіваних. В послідніх днях донесли інші російські часописи, що видавництво „Київских отгол. жизни“ генерал-губернатор знов застановив на час воєнного стану, а відвічального редактора А. Гармашова, що не міг заплатити карі 4.500 рублів, арештовано і осаджено на три місяці в тюрмі на Лук'янівці. — З Полтави доноситься, що там застановлено видавництво дневника „Полтавщини“ а дотичну друкарню опечатано.

— З нинішнім числом розсилаємо „Цінник дому агенційно-комісового С. Григор'єва в Коломиї“.

— Дрібні вісті. Вісти до львівського університету будуть тревати від 24. вересня до 8. жовтня; за дозволом збору професорів дотичного виділу оглядно сьматати буде можна випускати ся до 1. грудня. — Преосвященний Владика перемиский Константин Чехович вернув з канонічної візитації деканату олешицького.

Віча і збори:

Засіданє Головного Виділу Товариства „Просвіти“ у Львові відбуде ся в второк дни 25. н. ст. вересня с. р. о годині 7-й ввечерю в комнатах товариства.

Дня 29. н. ст. вересня в суботу о годині 2, а в разі браку кошта ту о годині 3 по полудни відбудуть ся в сали „Народного Дому“ в Стрию звичайні загальні збори товариства „Руска Бурса“ в Стрию з таким порядком денним: 1) справозданє з діяльності товариства, 2) справозданє касове, 3) вибір видачу і комісії контрольної, 4) внесення членів. Рано о годині 9. підправити ся в церкві міській помпальне богослужєня за померших членів і добродів товариства. — В Стрию, дни 23. вересня 1906. За видач „Рускої Бурси“ а. Ю. Федусевич голова, о. Н. Матковський секретар.

Концерти і видовища:

Ві второк дни 25. с. м. відігра руский народний театр в Бережанах в сали „Надіп“ драму Надінова в 4-ох діях „Дити Ванюшина“ на дохід „Селянської Бурси“ в Бережанах. Тов. звертаєсь отсим з горниім запитом до усіх єлєксій інтелігенції бережанського та сусідних повітів, щоби з огляду на альє сього представлення явилась на нм як найбільшійше.

З товариств:

Пожарний „Сокіл“ в Гоморинах повіт Зборів заложено як філію львівського „Сокола“. Статут прийнято уже ч. к. намісництво.

З „Братського Союзу“ доноситься, що упокоивши ся о. Петро Нижанковський, гр. к. парох в Братківцях, стрийського деканату, був членом того братства і судачив від VIII.—XI., а описав висхідне коротко перед смертю на похороні, XVII, виланд Веч. Братя змиліли позати духовну милостину покійному брату Петрови через відлученє. Бж. Литургія за упокій его душі! Що до запомоги, яка на той випадок смерті для родичів помершого припадала-б, то устав „Братського Союзу“ єї не признає, бо померший брат не був висхідний до братства через повних три місяці перед смертю. Отже Веч. Братя не мають прислати нової вказки на випадок XVIII., бо складає з посліднього перелісє ся даяних на біжучий, евенуально дальший случай. Від посліднього оголошення прибули на XVII. случаи єї судачуючі Веч. ОО: 35. Подляський Амвросій, 36. Серпейковський Юліан, 37. Єзерський Віктор, 38. Гоморинський Володимир, 39. Кристай Алексей, 40. Кошуба Іван, 41. Джульєвський Лев, 42. Дурбак Савин, 43. Зариха Антоній, 44. Волинський Петро. З уяги на високу шаль братства змиліть Веч. ОО. Собрата не забувати про него. В справах дотичних братства просить ся відоміснитись до о. Томі Бородайкевича, катехита і мовали в Тернополі.

Урядові вісті:

Ц. к. Галицька Дирекція пошт і телеграфів. Ц. к. Міністерство торговлі дозволило рескриптом з 30. серпня 1906 Ч. 2074 надіслувати на пакетах, о скільки не містять грошей, вартісних паперів і інших предметів, даліше на пересилкових адресах і поштових переказах приватних знаків, прим. на дохід доброділивого товариства, а то тільки у внутрішній обороті. Значки ті мусять бути надіслані цілою поверхнею і в спосіб вкладочий в оці ріжнати ся від кождим знайомим від лістових і стемпльових знаків. На пакетах можна такі значки поміщувати тільки тоді, коли на тім не потерпить чистість адреси або не бракує місця для поштових вішнєт і заміток. При пересилкових адресах і поштових переказах можна такі приватні значки поміщувати тільки на купоні, призначені до приплати кореспонденції і не можуть своїми розмірами виходити поза те місце. Єсли такий значок лістане наліплений на передній часті купона, то мусить там єще лишитись місце на адресу надання.

Ц. к. Дирекція залізниць державних у Львові. Сид доноситься, що дня 19. с. м. привернено песь рух на шляху Милна долини-Заріте.

З ц. к. Дирекції залізниць державних. Сим доноситься, що перерва руху поміж станицями Заріте і Милна долини на шляху Суха-Новий Санч літревала імовірно через 7 днів. — Товари призначені до естафий лежачих позд перервою переносити ся через Суху-Шидіре-Пашів-Тарнів-Новий Санч. — Рух особо-

вий відбувало ся через пересадку до Милна долини-Заріте.

Бібліографія:

— **Ukrainica** в чужій пресі. Хорватський „Novi List“ (Фіуме) почав друкувати в 2394. в фейлетонах статью Михайла Момульського п. н. „Ukrainjska literatura (1879—1905)“, переклад з „Ukrainische Rundschau“.

З 64 ч. гамбурзького „Deutsches Blatt“ надруковано в рубриці „Nationale Fragen“ статья д-ра Вінтерштайна про Українців.

В 11 ч. франкфуртського півмісячника „Das Freie Wort“ поміщена статья Володимир-ра Кушніра п. н. „Die Rolle der Ukraine im Konstitutionellen Russland“.

В 360 ч. „Vossische Zeitung“ поміщена статья В. Кушніра п. н. „Die polnische Serbete und die rutenischen Saisonarbeiter“.

В 711 ч. „Kölnische Zeitung“ є статья Осипа Турьянського п. н. „Die ruthenisch-polnische Frage in der Reichsduma“.

В числі з 30. серпня харківської газети „Южный Край“ помістив проф. Сумцов статью п. н. „Н. Я. Франко“ з нагоди 50-літньої річниці народни того автора.

В 434 ч. берлінської „National-Zeitung“ поміщена статья п. н. „Polen und Ruthenen“ передрукована опися в часописі „Delmenhorster Nachrichten“.

Літературно-науковий Вісник, випускає (за вересня с. р.) містить в собі: Повість в 4-х оповіданях з гуцульського життя: Терен у шк. Мико і Садковського: Сповіданє з російсько-турецької війни 1877—1878. р.: Гната Хоткевича: Літератур. в. Франка: Стара Русь: Наталі Романовичеві оповіданє: Чарівні: Василя Пашкевича: Із проєктів мін. соціаліст.: Д-ра Вл. Джорджевича: Носол в. „Матушків“. Миростана (завірило): Нерви і душа: Фр. Гомера: Три єсїди: Д-ра Т. Масарика: Промова до студентів про науку, реділо і школу: Едгера Валка: Суд чотирьох: Макс Дзисинського: Із альбумів України: Біографія: Констани надіслані до редакції.

Померли:

— Антонія Гушалевиц, власителька реальности у Львові, донька пок. катехита, Івана Гушалевица, упокоїла ся д. 21. с. м. в 50 році життя. В. й. п.!

— Місто гостини весільної для громадян в Бродках повіта львівського жертвував я на церкву 50 кор., для бідні молодіж в Бродках 20 кор., а 20 кор. на бурсу в Ширші. — Іван Долинка, управитель школи в Бродках.

— На укр.-руську бурсу в Новім Санчі в шкільній році 1906/7 зложили Вп. Доброді в коронах: з пушко Лемківського Банку в Новім Санчі 250, о. В. Смолинський, Росток в 367, І. Зілинський, Відень 9, о. Ів. Парилевич, Злонке 10, І. Окань, Краковець 5, А. і С. Велькопольські, Бохня 1, Семен Куличинський, Львів 3, Юлія Кункова, Новий Санч 2, Лев Дзюбина, Лабові 5, І. Садовський, Новий Санч 2, В. Яворський посол, Н. Санч 2680, М. Демчук, Краків 3, І. Гордальська, Перемішль 20, І. Мороз в Ясениці 1, Новосадецькі Русини (за вересня) 1810, о. П. Подляський, Гладинів 2, Анна Подляшечка, Гладинів 2, М. Костка, Рудки 20, А. Лукашевський, Домбровка 2, з пушки Лемк. Банк в Н. С. 1135, о. Володимир Гойдин, Радруж 252. 15 процент від вкладок чл. філії Просвіти в Н. Санчі 1020, Русини з Н. Санча (за жовтень) 2010, д-р Н. Віновський, Гросс Шенав 2, І. Придагкевич, Гаубічок в. 20, В. Гонсецький, Горані 1, М. Кебузинський, Перемішль 150, о. К. Ясеницький, Балгород 2, о. І. Шевчук в Ливинці малій 2, М. Кебузинський, Перемішль 150, Р. Закальницький, Станіславів 1005, Пов. тов. кредит. Тернопіль 30, Гн. Павлюх, Львів 3220, о. П. Стукач, Тисля 18, д-р Ал. Куличковський, Відень 10, В. Гонсецький, Горані 1, о. Ал. Говда, Боднарка 1, А. Манастарський, Львів 1, д-р Н. Віновський, Гросс Шенав 3, М. Дерляца, Вігнція 10, Мих. Добудинський, Новий Санч 1, Ярослав Колтунюк, Відень 5, Ал. Марунчук, Н. Санч 1, Русини з Львова на руки посла Яворського 610. І. Луцій з Бремен 2, з пушки в Лемківському Банку в Н. Санчі 15, А. Турко, Мушина 10, М. Добудинський, Н. Санч 1, Тов. кредит. „Дністер“, Львів 50, Наук. Тов. Шевченка у Львові 20, Пов. Тов. кредит. в Старім Самборі 5, В. Волоснянський 1, І. Фігель, Заняч 5, Г. Рогозінський, Живець 1, М. Костка, Рудки 10, С. Ручка, Львів 3, Я. Петришак, Цішанів 5, Задат. товариства, Глиняни 20. З книжки акц. філії Просві. 30, Д-р Д. Давид, Н. Санч 170, Русини з Н. Санча (за листопад) 17, Гр. Койдра, Н. Санч 040, Ст. Бізлик, Тухів 1, І. Пар, Тухів 1, Теод. Левенець, Тухів 1, С. Сафрон, Тухів 1, І. Венжкович, Тухів 2, о. М. Трицай 10, В. і З. Лукачі 2, А. Карпинський в Луці 20, П. Бохеньський в Бжеску 1, Д-р Кочиркевич, Львів 10, Д-р Н. Віновський, Гросс-Шенав 2, П. Бохеньський в Бжеску 390, Михайло Кебузинський 3, о. А. Говда, Боднарка 1, Е. Шепарович, Ляманова 2, Михайло Гримак, Ляманова 020, Гр. Мотилевич, Ляманова 020, о. А. Калайський, Гуринка 5, М. Каблук, Новий Торг 20, О. Весоловський в Богородчанах 11, А. Тимус, Гуминська 2, Драм. Тов. Котляревського у Львові 10, Д-р Л. Вовідка, Кітмань 5, С. Сметанка, Львів 7, 3 пушки в Лем. Банку 2900, 3 пушки в читальні Просвіти в Н. Санчі 085, о. В. Смолинський, Росток 342, Русини з Нов. Санча (за грудень) 1920, Марко Дорош, в Батькові 10, М. Левицький в Кияківській 1, Г. Мороз в Ясениці 1, Захар Павлюх, Відень 10, Ю. Романчук посол, Відень 20, о. М. Кордуба в Сушні 2, М. Кебузинський, Перемішль 250. (Д. 6.)

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руского товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Якщо літературний додаток додає ся „Бібліотеку найважливіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у Львові Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кіайнського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавманя ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНКУФУРТІ: GAMBRZ M. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належитість за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на пів року 17 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 28 к. на пів року 14 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламувати неопечатані віллі під порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертову або за 60 с. в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

Просимо о вчасне відновлене передплати за IV. квартал згідно за жовтень 1906, як також о вирівняне позісгалх ще залежностей, щоби Адміністрація не була приневолена висилку часописи вздержувати.

Керня автономістів.

Підкомітет комісії для виборчої реформи, вибраний на внесені п. Стажинського на се, щоби виготовив проект ревізії конституції в дусі розширення автономії краів, має предложити комісії своє справозданне в четвер. Мимо того, що підкомітетови поручено справу, на котрої обговорене — як би справу видвинено серйозно — не вистав би і рік цілий, підкомітет доперва вчора зібрав ся на перше засіданне. Вчора розпочав підкомітет наради а в четвер має явити ся перед повною комісією з готовим проектом реорганізації Австрії на нових цілком підвалинах політичних, з проектом відмеження компетенції державного і краєвого законодавства.

На вчорашнім засіданню підкомітету були міністри: Бек, Бінерт, Кляйн, Дідушицький і Пацак. Президував п. Грабмайр. Перед приступленем до дневного порядку пп. Герольд (Всенімець), Кінман і Фоглер зложили однозвучну заяву, стверджуючу, що згідно з зазначеним бесідниками в комісії виборчої реформи становищем, комісія установленем підкомітету переступила свою компетенцію. Комісію вибрано лише на се, щоби предложила палаті постів проект складу нового парламенту, отже вона не має права радити над границями компетенції державної ради. Лише зложивши сей протест і по заяві, що ухвали підкомітету не будуть правосильні, згадані послі рішили ся взяти участь в неоповязуючій нікого дискусії. Русини не заперечували в підкомітеті против его нелегальності, бо одинокого нашого репрезентанта в комісії, п. Василька не вибрано до підкомітету. Становище руского народу в сій справі п. Василько зазначив вже в комісії, протестуючи так против вибору підкомітету, як і против розширення автономії краів.

П. Стажинський мотивував становище Поляків і предложив слідуєчі два уступки: 1) „Між уступками 1. і 2. параграфу 12-го основного закона державного (з 21. грудня 1867) мають бути уміщені слідуєчі два уступки: а лісна 2) в справах, котрі на підставі краєвого статуту і сего основного закона державного належать до компетенції краєвого законодавства, ся компетенція може також обіймати постанови в області закона карного і карнопольційного як також законодавства цивільного, о скільки се не перечеить засадничим постановам і інституціям цивільного і карного закона; а лісна 3) в області законодавства о державній організації цивільної влади сойм має право законодатного співділання о скільки се співділане випливає з законодатного обсягу ділання Соймів в області автономічної організації адміністрації“.

Стажинський вніс також, щоби комісії предложили до ухвалення слідуєчу резолюцію: „Зваживши, що при ріжних обставинах виринули сумніви, які предмети обіймає обсяг справ краєвої культури, приділений краєвим статутом краєвому законодавству, визнає ся правительством, щоби при порішенню, чи якесь законодавче зарядження треба уважати за справу краєвої культури, отже за входяче в обсяг компетенції сойму, придержувало ся того, що до застережених краєвому господарству справ краєвої культури, о скільки не розходять ся о постанови з обсягу законодавства, виразно державній раді застереженого, належать всі інші справи, відносячі ся до продукції рілничої і лісової господарки, котрих предметом є ужитковане приділеного сам господарствам простору землі, отже: право лісове, польованя, риболовлі, хову худоби, полевої охорони, зарядження в цілі лоборюваня шкідників, ужитковане потоків і охорона перед ними, забудованя потоків, меліорації, правильний вируб лісів і т. д., дальше всі справи аграрного господарства, постанови о свободі ділення ґрунтів і її обмеженню, о рентових загородах, спеціальні приписи о спадщині по хлопах, о аграрних операціях і т. д. як також дозвіл управлєння рілничої справи кредитової і закладової організації хліборобів“.

Стажинський лише тільки! Він домагає ся ні більше ні менше, як лиш того, щоби польські шляхтичі мали власть над житем і смертию галицьких горожан Австрії. Поляки домагають ся абсолютної власти над майном

всього галицького населєня і над способом ужиткованя сего майна. Лише здаєсь через забуте Стажинський не вчислив до справ краєвої культури і до законодатної компетенції шляхоцко-польского сойму справи людского инвентаря господарского (господаря і его родини) і права рішати о тім, чи хлоп має женити ся, з ким і скільки дітей ему вільно мати!

Щоби не вчислити одним духом решти справ, котрі доси належать до компетенції державного законодавства, доповнив Стажинський п. Сайферт. Він вніс, щоби деякі параграфи основних законів державних змінили і доповнили в той спосіб, щоби краєвому законодавству застерігали: а) все аграрне і лісове законодавство разом з відносинами ся до них частями закона цивільного і карного; б) ціле законодавство о народнім шкільництві, о скільки воно не належить до компетенції державної ради, і о висших школах, з винятком університетів; в) дозвіл і право ініціативи в справі організації цілої адміністрації краєвої, всіх адміністративних і судових властей, до чого належить також у правильноване языкових відносин при краєвих і судових властях.

В дискусії над сими внесеннями, всі німецькі члени підкомітету з винятком п. Толінгера заявили ся рішучо против всяких проб який будь зміни основних законів державних. Окрім того всі бесідники застерігли ся, що в справі предложених внесенєх мусять насамперед порозуміти ся з своїми клубами, а відтак доперва висказує свою гадку.

Президент міністрів бар. Бек заявив, що при нинішніх відносинах правительсто не може згодити ся на зміну конституції. Однак правительсто гадає, що в справі усталєня прав краєвої культури і розмеження державного і краєвого господарства важне є відповідне ясности що до краєвої культури і приділєних їй справ, як також проведенє виразної лінії між компетенцією державної ради а соймів. Коли би предложені резолюції або дальші внесенєа стреміли до зміни основних законів державних, то правительсто добачувало би в тім велику небезпєку проволюючи виборчої реформи, котру парламент повинен пильнувати, не марнуючи ані хвилини часу на інші справи.

Супротив того, що підкомітет єще не був пригатований до голосованя над внесенними резолюціями, п. Грабмайр замкнув засіданє, а слідуєче назначив на середу.

Поляки зискують тільки, що за ціну скорочєня дискусії в комісії виборчої реформи над справозданем підкомітету, виторгують від прихильників реформи кілька дальших виняткових постанов для Галичини, котрі позволят їм унеможливити вибір всякого независимого кандидата руского.

Епілог справи скільської.

(Допиєсь з Стрийчини).

Всім живо в памяті остає афера скільська. Немов стадо злодієв лих вовків кинулась польська праса на скільську Січ, скільську руску інтелігенцію, ба навіть на посла стрийського Д-ра Олесницького, приписуючи їм вину не лиш збурєня брами триумфальної, але убійства Чайковського.

В самім Сколім заведено трохи не стан облоги. Прокуратор, судия слідчий, цілий легіон жандармів і зарєквіровані з львівської поліції шпіїці розпочали докождєне і досліди на велику скалю. Кількох членів скільської Січі осаджено в слідчій арешті. Вшехпольська гаката кинулась навіть на руских судій, котрих обсіпано шумними клеветами й доносами так, що висші власти судові приневолєні були помістити в урядовій газеті відповідне спростованє.

Рівночасно пос. Гломбінський виступив в раді державній з інтерпелляцією, котрої зміст стверджував все те, що польські часописи в тій справі писали. Тимчасом результати поліційних і судових дослідів від самого початку вже противорічили інсинуаціям розшалілої польської гакати.

В напрямі убійства Чайковського не можна було роздобути навіть найкращих познєк. Стрийська прокуратория мусіла від слідства в тім напрямі відступити і арештованих випустити. Задержано в арешті лише одного Січовика, робітника Федя Пельдера, против котрого прокуратория внесла акт обжалованя о злочин з § 85 а) з. к., сповнений через мниме підрізанє пілою і збурєне триумфальної брами польского Сокола. Против того Пельдера відбула ся розправа в Стрию.

Трибуналови проводив сов. Бучинський, в склад его входили сов. Лебенштайн, Він-

ценц і гр. Руссоцкий, боронив д-р Е. Олесницький.

Обжалованє опирало ся на однім лише зізнанню 16-літнього шевчука Яся Корчиньского, котрий ствердив, що критичної ночі бачив обжалованого, як той ішов з пілою під пахою в напрямі брами. Ті зізнаня піддержав сей свідок при розправі; однак інші сконстатовані обставини підкопали відразу їх віродостойність. — Сконстатовано, що ніч була зовсім темна і що неможливо було, щоби свідок при блєску свѣтла, яке виходило з маленького вікна слабо освітлєної хатини, міг розпізнати не лиш лице проходячого улицею обжалованого, але й зуби піли, укритої під пахою, як се ствердив свідок. Крім сего ствердило двох віродостойних свідків вповні алібі обжалованого, а то що він в хвили сповнєня чину спав у себе дома.

Характеристичні були зізнаня тих свідків, котрі яко провідники вшехпольского руху в Сколім були інспіраторами і авторами денунціаций. Головний махер, звисний Ясьо Лісовський, котрий зовсім рішучо приписував злочин Січовикам, запитаний о факти, оправдуючі посуджуване Січовиків о такі злочинні інстинкти, не умів подати иншого факту, як сей, що Січовики ему на улици не клаляють ся. Се порушенє авторитету пана Яся було єдиним фактом, на котрім оперто цілу безліч доносів і терору супротив Русинів.

По цілодневній розправі суд увільнив Пельдера зовсім від вини, не знайшовши ніяких підстав до засудженя і не могучи приймати зізнань Корчиньского за віродостойні.

Вирок сей є для нас многоцінним документом. Він виказує всю підлість, вселєдальство вшехпольської мафії, всю безпідставність польских алярмів в скільській афері, всю несправедливість терору, який примієно відтак супротив скільских Русинів, — цілу вартість таких документів, як інтерпелляція Гломбінського і тов.

Тепер ясно, по котрій стороні правда і яким оружем воює Польща против нас там, де хоче утрєвалювати свій стан посіданя на нашій споконвічній землі.

С. Кр...

Цікавий документ.

(Допиєсь.)

Отсим подаю без коментарів буривок з „Узасадєня“ вироку ц. к. суду окружного в Бережанах з дня 31. липня 1906. ч. спр. Vr. 26516/109 в справі страйковій против Антона Верника і 27 товаришів, селян з Білокерницького підгаєцкого повіта. Автором сей незривної соціологічної студії є ц. к. радник краєвого суду Йосиф Зборовський, син хлопалатинника з Затурина підгаєцкого повіта.

Дух теорій Stirnera, Herzena, Bakunina і im podobnych utopistów, zacząwszy od umiarkowanego Godwina do najniższego stopnia Lucchemiego, negacyi, i niszczenia wszystkiego co nie jest człowiekiem samym, jego wolę, zachceniem, żądzą, namiejętnością, pragmatykiem, przenika dziś prawie w każdy zakątek świata i zład wszystkie społeczeństwa w świecie przechodzą, jakąż trudną, ciężką epokę przeobrażenia, przeistoczenia się, a czy zmienia się na lepsze lub gorsze, czy wyjdą silniejsze i zdolniejsze do nowego zdrowego działania, czy zemdłone i jakoby chemicznie rozłożone, stracone, przewidzieć tego dziś nie można.

Дух ten przeczenia religii i wogóle całego dzisiejszego ładu społecznego, szerzył się dotychczas przeważnie tylko po fabrykach, po miastach. — Obecnie przedostaje się przez szaleńców i niesumiennych agentów i do ludu wiejskiego najwięcej religijnego i może najbardziej konserwatywnego a agenci ci przystępują do niego nie z jasnością tych teorii, bez religijności, niszczenia własności, zatarcia narodowości i przewrócenia całego ładu państwa, społeczności, bo tego by lud wiejski nie zrozumiał, a zrozumiałyby z pogardą by je od siebie odrzucał, ale z zakryciem licą tych teorii, podstępnie przez rozbudzanie tylko w nim jego instynktów własnych do przeciwieństwa pomiędzy nim a dworem, do zagarnięcia siłą i gwałtem urojonych pastwisk, lasów, łąk, ileż ci mędracy najwyraźniej głoszą, że kojarząc rewolucyjne cele tylko z instynktami i odruchami tłumów, posiadają dostateczną i pewną armię, zdolną zniszczyć najpotężniejsze mocarstwo. — Rozbudzają więc agenci tych teorii u ludu wiejskiego namiętność jego instynktową w formie strejków rolnych i to nie w duchu teorii Tolstoja biernego nieposłuszeństwa, lecz w duchu przemocy, gwałtu i doraźnego niszczenia bo tylko w ten sposób mogą najłatwiej ten lud i cały kraj do nędzy sprowadzić i mieć już wtedy w ludzie tym zbiedzonym powolne narzędzie do wywrotów ustroju społecznego.

Za hasłem takim agentów nieuczyni tych teorii wywrotowych, ciągnących o tego dla siebie egoistyczne zyski a w razie gwałtownie fanatyzmowanego ludu, kryjących się w nocach jak najdalej od ludu, wybuchli, jak w różnych wsiach tutejszego okręgu także i taki strejk we wsi Białokiernicy. Strejk ten był, jak z przeprowadzonej rozprawy wynika, należycie naprzód przez agitatorów uplanowany i zorganizowany. W ruchu tym nie sami robotnicy, lecz cała wieś a więc i gospodarzy nigdy we dworze nie zarabiający, udział wzięli a po wystrzaskach ich „Nasza wra prawda, skłóczyła się wra panowanie panów i wdow, to nasza zemsta“ — okazuje się już jedno tress powyszego zestawienia, że agentów powyszych, uprzejmych teorii nie chodziło o uzyskanie korzystniejszych warunków pracy, lecz o dalsze już barykadne cele o rozbudzenie instynktów do przywiązczєnia sobie przez obalamucony ten lud, dworskiej ziemi.

Dnia 9. maja 1906. jakby na hasło tajemniczej ręki, cała ludność wsi Białokiernicy, męszczyźni, kobiety, dzieci wyraszyła najprzód, podług ułożonego planu, do najtęple obcych robotników, a sadzących kartofle na łanie dworskim zwanym „przy gościńcu“ wysyłając jakby na próbę forpocę z 40 osób złożoną i należycie w kije zapakowaną, czy ładując sobie radę pod zasłoną zbliżającego się tłumy. — i t. d.

I człowiekowi takich nowoczesnych poglądów, tak високої інтелігенції і широкого образования віддає ся в руки судівництво в справах страйковий!

Бунт.

Посилаймо латки на будову великої бурси і на школи Руского товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

Звіт

з діяльності і розвитку Товариства „Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок“ у Львові за перший рік існування і замкнєня річних рахунків.

(Континь.)

Та перейдім до самого звіту. О діяльності Товариства по Відділах окр. була нераз мова. Дирекція подавала їх в січні, цвітні і липні загальною членів до відома. Тому подамо лиш коротко деякі дані: Число звичайних членів дійшло в дни 1. вересня до 1081, з тих 2 померло, а 4 заявлю виступленє, отже лишло ся 1075. Надзвичайних членів, с. є. учасників в 3 фондах (похороннім, пенсійнім і посаговім) було 8. Спомогуючих членів мало Товариство 288, добродів 7. Відділів окружних було 51, а у вересні подано о заложєнє 2 нових, так що має Тов-о тепер 53 Відділів, 49 в Галичині а 4 на Буковині. Як розвивають ся поділки Відділів, о тім висказалась Дирекція у звіті липневім. Перед відступом все ті самі Відділи, с. є. Коломия, Сивитин, Теребовля, Перемишляни, Іуськ, Лїсько, Камінка, Глинина, Станіславів, Галиць, хотім досить оквилену діяльність розвивають і многи други, як Зборів, Густин, Сокаль, Яворів, Підгайці, Чернівці, Ходорів, Надірна, Борів і п. Нові Відділи суть: Делятин, Будзів, Ходьчів, Радевич (третій в окрузі Камінка струм.) і Сміч. Є скілька глухих кути, однак се лиш хилевий промінь, бо Дирекція постаралє ся при поновлєні виборів а, котрі переведе ся в надзвичайні і трудні с. р., о такий склад Відділів, щоби і в них пішла робота успішно. Найбільше заанімали насі Відділи туропланєм і освідкованєм членів; найдіяльніши з них позакладали бібліотеки, улажували представлєніє і вечерні, сходни і довірні збори, збирали замовленя на шкільні преміи, шкільні прибори, вкїнци на обезпечєні житєв і улич та шадінні вкладки до кредитово економічного Відділу.

Замкнєня рахунків за перший рік показує ся так: Приходів мало Тов-р 10.531 K 41 с, розходів 3.750 K 81 с, так що лишлось чистого 6.783 K 60 с. Ся сума була уміщена на книжочках шадінних краєвого Союзу кредитового, Дистра, Народної Торговлі і тов. кредитового урядників і євмисників. На тих всіх книжочках находилась 1. вересня квота 5193 K 56 с, решта оставала на чеках в почтовій шадінці. Розходи дійшли тому до такої висоти, що організація нашого учительства, особливо заложєне 53 Відділів окр. і єдианє членів вимагали богато переписки, друків і інших видатків. Подрібний рахунок пояснить ся току. Кошти заложєня самого Товариства були такі: на друки видано 607 K 36 с, на папір 21-92, літографію 30-35, портроти (почту) 166-32, улаждєне канцелярії 186-29, книги 89-40, стемплі 26-92 (на три поданя до міністерства), печатки, мапу Галичини, учительський шематизм і книги законів 18-10, на перші чеки 69-30, ре-

мунації для урядника 148 К, — разом 1363 К 96 с. На заложене окр. Відділів видано: на стемплі 217 К 50 с, портрети 2756, печатки 10140, перші кореспонденційні Відділів 7283, книги 18920, папір і прибори до писання 1520, на подорожжі делегата на збори 30 К, — разом 653 К 69 с. Загалом видано на організацію 2017 К 65 с. На покриття цих коштів звернули члени при нагоді одержання грамоти і чеків 189 К 35 с, а Відділів окр. 148 К 18 с, разом звернено 337 К 53 с, так що остала до покриття сума 1680 К 12 с. Після ухвали Надзираючої Ради покрито одну десяту часть с. є. 168 К з сегорічного фонду диспозиційного, а 910 в дорозі позички з фонду основного. Сю позичку буде ся що року по 110 звертати з біжучих приходів, с. є. з диспозиційного фонду. — Кошта адміністрації були такі: на друки видано 55 К 90 с, на марки і портрети 210 К 17 с, урядникови заплачено 430 К, другому Директорови від марця титулом звороту за кошти дозду 240 К, на чеки 260 К (за яких 130 К має їх Дирекция на складі до розсилки на рік 1907), на маніпуляцію кошовани чеків (у Відні) 89 К 46 с, на папір і прилади до писання 4488, на услугу 3730, на переписку Відділів (після їх власних обчислень) 2945, вкінці на нафту і дрібні потреби 7 К — разом 1404 К 16 с. Се покрито з фонду адміністраційного, так що остала в ній еще навизка 7 К 85 с. На закладане бібліотек і на правну охорону видано 31 К. Титулом підмог виплачено 24 членам 75 К, титулом позичок 250 К (рівнож двом членам), з чого звернено 70 К, у вересні до 20-го дано дві позички на квоту 75 К і одну підмогу в висоті 20 К. О три дальші позички внесено подая і Дирекция полагаєть їх корисно. Урядникови дано 40 К задатку. Отже всі розходи винесли 3750 К 81 с.

На приходи у висоті 10,534 К 41 с зложились отсі позиції: вписове на квоту 1906 К, вкладки звичайних членів 6343 К, надзв. вкладки членів 23 К 60 с, датки спомагаючих членів 667 К 20 с, датки добродіїв 412 К, жертви 20 К, звороти від членів і Відділів (о чім була в горі мова) 337 К 53 с, надплата (в дрібних квотах) 9 К 97 с, проценти 49 К 1 с, неозначені влати 21 К 33 с, зворот задатку 15 К, квінци давний фонд запомоговий, котрий перейшов на Товариство ухвадою Загального Збору Руского Товариства педаг. з процентами і зворотами 729 К 77 с. — Чистий прихід 6783 К 60 с. розміщений по таких фондах: на фонді основнім (по покриттю дорожню позички 910 коштів заложена) остає 1164 К 81 с.; на фонді підмоговім 2257 К 32, до чоґо прийдуть звороти двох позичок на квоту 180 К; фонд похоронний виносить 644 К 88 с., фонд пенсійний 2237 К 75 с., фонд посаговий 9 К (вкладки двох членів), фонд адміністраційний (по оплаченом всіх видатків адміністраційний (по оплаченню всіх видатків адміністрації) 7 К 85, а фонд диспозиційний (по сплаченню 1/10 коштів організації за 1906) 440 К 66 с.; до того прийдуть єще неозначені влати 21 К 33 с. — З сеґо послідного фонду, с. є. диспозиційного, утворюється фонд для допомоги старим членам.

валля, як на початку сказано, гадз. рада призначити 200 на заложене учительського інтернату. Розділ приходів на поодинокі фонди, діє ся після норм, передвиданих в статуті і в регуляміні. В міру зменшення коштів на адміністрацію, що Дирекция стало переводити, виділитъ ся більші пайки до фонду диспозиційного. При сій нагоді подаємо білянс кредитово-економічного Відділу, котрий вправді ввійшов законно в жите з кінцем липня, однак мав свої приходи і розходи від хвилі внісена першого статуту, с є від перших днів січня с. р. Тут дійшли приходи до суми 2004 К 97 с., а розходи до 1662 К 39 с, так що остає в касі 342 К 58 с. На приходи зложились отсі позиції: уділи на квоту 461 К (по концє серпня), премії аскураційні для тов. Beamtenverein, з котрим товариство ввійшло в тісні зносини, 763 К 55 с., на за-мовлення шкільних премій 687 К 39 с, на за-мовлення шкільних приборів (перші посилки) 85 К 03 с, від Іванічного за посереднїтво в продажі машин до шита 8 К, — разом 2004 К 97 с. Розходи були такі: заложене (триразове поданє статуту через нотаря) і перші друки 207 К 62 с; за вислані премії дано в Р. Тов. Педаг. і кнгарням та тор-овлям образців 660 К 52 с., за прибори шкільні (до 1. цвітня) 72 К 43 с, Товар Beamtenverein відіслано титулом премій 660 К 22 с., на зладженє оригінальних образців ви-дано 61 К 60 с., — разом 1662 К 39 с. Зиски мало се зарєстроване товарищенє дос в своїх перших агенциях от такі: від тов. ас-кураційного 103 К 33 с., за посереднїтва в висилці шк. премій 26 К 87 с., в висилці шк. приборів (до дня 1. вересня) 12 К 60 с., від Іванічного 8 К, — разом 140 К 80 с. — У вересні розпочав сей Відділ буртову акцію, висилаючи (на разі через другі гіршові скла-ди) замовлені прибори шкільні. Замовлень переважно більших, доходило до 100. Ра-хунки не суть тут єще викінчені і замкнені. Дирекції не удало ся вправді мимо многих рудів і старань вислати все точно в пору; теодна висилка вийшла може не по нутру Дирекції; однак сі перші кроки і досвідли-залути без сумнів основу до успішного озвукту тої так важної і інтратної а-генції. О змаганях Дирекції в тім на-прямі була в горі бесіда. Тут лише ся нам просити наших П. Т. членів рефлектувати річ всіх замовлень передовсім на наш Від-діл економічно-кредитовий; крім того про-моу кожного нашого члена, хто дбає о бу-учність своєї родини і бажає собі ошадити ріш, щоби старав ся заключити яку у м о-у обезпеченя капіталу (найліп-ше після тарифи І. д., а для дітій після та-рифи П. д.) і то в Товаристві „Beamtenverein“

котре має низкі премії і дає учительство багато користий. Подібне Товариство учительське (іменно німецького учительства в Хелії) обертає десь завдяки такому посередництву великими капіталами і дає своїм членам пребогато користий. До того можемо і ми при свідомості і солідарності дійти. Наш кредит-економічний Відділ задумує зладити руский шематизм учительський, в котрім би подані були подрібні статистичні відомості о кожній школі; в тій цілі вишле Дирекция в жовтні дотичні квестіонарі. Рівнож робить Дирекция заходи для видання артистичних більших і менших образів, котрі би заступили дотеперішні чужі, а часто дуже лихі фабрикації. Сі образи будуть зроблені на народних мотивах після звісних оригіналів, які знаходять ся по наших церквах, або після нарочно замовлених оригіналів визначних артистів малярів. — З доволенем констатує тут Дирекция, що багаті членів присилає уділи і свої ошадности до нового Відділу і звертає ся з дальшими замовленнями до Товариства. Ми просимо лиш о виrozumілість і довіре. Однак при сій нагоді мусимо заявити, що не маємо ніяких зносин з т. зв. „першою рускою торговельною агенцією“ Василя Равлюка і не знаємо нічого о якихсь провізях і уділі в зисках, які би з неї мали йти на користь наших членів або нашого Товариства, чи Р. Тов.-а Педагогічного. Вправді відкликав п. Равлюк в „Ділі“ з початком вересня (приміняючись до жаданя Дирекції) свою агенцію і обіцяні проценти на річ руских шкіл, однак мусимо еще від себе додати, що п. Равлюк не є вже від 16. вересня урядником Товариства „Взаїмна поміч“ і не може з сего титулу поручатись зглядом наших членів. Причин звільнення п. Равлюка зі служби не подаємо; скажемо лиш се, що п. Равлюк положив в початках великі заслуги коло нашого Товариства, однак в останніх часах діяв в некористь Товариства та проти інтенцій Дирекції. Надзираюча Рада потвердила заряджене Дирекції дотично звільнення п. Равлюка зі служби в канцелярії і заїмнувала провізирничим урядником п. Сидора Береза, студента філзофії. — Справу організації учительства в цілі вибореня ліпшої будущности, с. е. ліпшої платні, прагматикі службової і інших постулатів рішено обговорити і довести до успішних результатів на з'їзді делегатів наших Відділів окружних і взагалі всего руского учительства, котрий буде нароком на се скликаний. День і пору подасть ся небагато нашим відділам окружним до відома.

Дирекция має від себе до всіх П. Т. членів додати отсю просьбу, щоби платили як найточнішше місячні вкладки (і то на чеки, які кожному на жадане висилає ся), щоби гуртувались коло своїх Відділів окружних і зносились зі собою як пайчастіше для спільної оборони і організації та відносились у всім до Дирекції з повним довірем так, як Дирекция працює лиш для добра руського учительства.

Від Ради Надзираючої і Дирекції Товариства.

З Росії.

(Телеграми.)

Петербург. З Седльця доносять, що на приказ Столипіна поставлено перед війсьним судом двох Жидів і зараз по присуді застрілено їх.

Сосновиці. В місцевості „Дубова Гора“ прийшло до бійки між поліцією і козаками, а учасниками робітничих зборів. Двох робітників убито, а багато ранено.

Берлін. „Voss Ztg.“ доносить з Петербурга, що провідник реакційного „Союзу російських людей“ має бути іменований віце-директором департаменту поліції. Ся номінація була би доказом, що правительство є під впливом організацій, що уладжують погроми Жидів. Сей „Союз російських людей“ розкидає відозви, накликуючи до жидівських погромів, і організує т. зв. протижидівські „бійвки“. Кожда така „бійвка“ має мати 15 членів, а кожний член платить 50 копійок річно. Доси число сеї боевої організації вноситься 45.000 людей. Офіцерів і духовних зписує ся до окремої листи.

Берлін. Члени реакційного стороництва «Союзу руских людей» застрілили в Одесі студента Градовського. Убийство сповнено в білий день. Та крім того на дневнім порядку напади на Жидів в очах поліції, котра на те все дивить ся зовсім спокійно.

Петербурґ. Бувший президент думи Муромцев заявив, що дума не збереє ся пед півцвітнем. Століпін ділає проти кадетів средствами дуже небезпечними для авторитету держави. На те кагети докажут своїми працями в комісіях в справі реформи, що вони є в високім степені здібні до кермо-вання державою. Хлопи і кагети — сі опану-ють будучу думу.

Петербурґ. Тому, що в петергофськiм парку знайдено мiну, казав генерал Дедюлiн зв'язати цiлий палатний персонал. — На його-ж Дедюлiна виконано замах, з якого вийшов вiн цiло. Дано три револьвери вiдстрiли. Винуватки утекли.

Петербург. Полевий військовий суд засудив 4 молодих людей на смерть за те, що з одного магазину в Москві зрабували 400 рублів. Присуд виконано дня 23. с. м. Оден засуджених просив перед смертю о зв'язаника, а йдучи на місце страчення, стратив притомність. Двох сказаниців не прийняли духовної допомоги і згинали з окликом: „Найкраща революція!“

Рига. Сюди доносять, що в Лодзі застрілено контролера трамваю за те, що виступав проти безробіття.

Берлін. Російський міністер фінансів відкинув всі просьби чужоземців о відшкодоване за страти, понесені в часі грудневих рухів в Москві.

Петербург. Японці мимо умови, закло-
ченої з Росією в Портсмуті, зачинають опа-
новувати і фортифікувати Сахалін.

ТЕЛЕГРАМИ.

Спільні делегації.

Відень. „Fremdenblatt“ доносить, що спільні делегації будуть скликані на день 25. падолиста і що сесія скінчиться перед Різдвяними святами.

Відозва Шенерера.

Відень. „Aldeutsches Tageblatt" оголошує відозву видану Шенерером до Німців. Заявляє він в ній отсе: Хоч виборча реформа перейде при допомозі німецьких сторонників, всеж таки Німців стручено на становище меншості і вони вже тепер не можуть думати о переведенню лінквіч програми, т. є. мусять зречи ся програми заведення в Австрії німецького языка як державного. При такім стані річий Німцям не лишає ся нічого иншого, як стреміти енергічно до злуки німецьких австрійських країв з Німеччиною і підпирати клич „Los von Rom"

Інформаційна подорож.

Поля. Небавом має тут прибути гурток послів на звідини воєнного порту і оглядини воєнних кораблів. Се має мати зв'язь з заповідниками новими кредитами на воєнну маринарку.

Хороба султана.

Париж. Султан є хорий на рака. Так доносять до тутешних дневників. Однак життя его не грозить безпосередно небезпека.

Атлянда Георгія (Сполучені Держави північної Америки). Біле населене розлучене численними випадками насильства на білих жінчинах, сповнюваних Муринами, кинуло ся на муринську дільницю і поки надійшла сторожа, убило около 30 Муринів.

Революция на Кубі.

Гавана. Заносить ся на те, що революція буде незабаром закінчена в мировій дорозі і що інтервенція Сполучених Держав не буде потрібна.

З далекого Сходу.

Токіо. Залога японського рибацького корабля, котрий вернув дня 19. с. м. з Камчатки, оповідає, що при набирании води при устьї ріки Каіха викрито свіжі гроби, в котрих лежало 11 убитих японських матрозов. Догадують ся, що то є морянирі з корабля «Каєтсамуру», котрий від 1. липня с. р. згинув без сліду. Туземці оповідають, що їх вимордували Росіяни, а корабель підпалили.

НОВИНКИ.

— Під крилами „едукативної комісії“. Пишуть нам з Жидачівщини: Є у видільній школі в Жидачеві учитель Лободич, син руського міщанина з Дрогобича, знаний уже читачам „Діла“ з своєї славної учительської діяльності. Селянських дітей рад би він так викинути з видільної школи, щоби й духом їх не пахло; він на годинах науки без сорому править, що „хлопцви до ціпа та до градіва, а не до книжки“. А як справедливо класифікує, досить сказати, що селянські дитині, може найспосібнішому ученикови в цілій жидачівській школі, дав з руської мови поступ „достаточний“, а одному Жидкови, що ледво читати знає по руски, дає поступ „дуже добрий“. Про его вченість (він дуже вчений!) свідчить між иншим факт, що в третій класі, де ему приділено науку німецького язика, велить писати j u n k (ніби то: молодий, j u n g), так що всі жидачівські Жиди сміються ся з него. Але в своїй ненависти до всего, що руське, поснував ся вже так далеко, що аж руский катихит був приневолений внести на него жалобу до окружної ради шкільної. Річ мала ся так: По великодних сьвятах, коли п. Лободич прийшов до своєї класи, ученики повилили его словами „Христос воскрес!“ На те п. Лободич, не надумуючись, відповів: „В с...і Христос воскрес“. Ті слова, сказані голосно перед старшими вже хлопцями викликали велику соблазн, а руский катихит уважав за свій обовязок донести о тім до окр. ради шк. Та тут на диво в обороні п. Лободича станув польський католицкий парох Жидачева кс. Дренгевич, ну, і всі жидачівська Польонія. І так справа публичної зневаги релігії готова піти до коша, а п. Лободич дістане розгрішене від польського католицкого ксьондза. Гільжох, коли жидачівські міщани не дістануть иншої сатисфакції, то самі готові виторити п. Лободичеви дисциплінарку... Sapienti sat! — Мішанин.

— 3 нашого шкільного ельдорада. Пишуть нам: На опорожнену посаду сталого учителя в Нижбірку старім, по п. Кокош Левицькому, перенесемі „ze względów służbowych“ на Мазуршину, подало ся двох кандидатів. П. М. Скепій, упр. 2 кл. школи в Шидлівцях, і п. А. Тхуржевский з однокласівки в Василькові. Управитель 2. клас.

школи, п. Скішпей не був в можности відшколи, повісти вимагав для одноклясової школи, бо Рада шкільна окружна в Гусятині, виділа його заледви достаточним для „krzewienia oświaty między ludkiem“. За те п. Тхуржевський удостоївсь „porarcia ze strony władzy“. Рада шкільна окружна ставить его на першій місці в лісті компетентів, обдаровує достаточними здібностями і похвальними обичаями, лише в тій цілі, щоби не допустити п. Скішпей, чоловіка правого і характерного. П. Скішпей, стараючись перед двома літами о управительство при двоклясовій школі, мібути добрим, але днес на одноклясівку, де „радикал, гайдамака і неспокийний дух“ п. Левицький, послушав, „dotąd cichą i spokojną wies“, є він „niezdolny“. Хто є п. Тхуржевський, най інші говорять. І так : „Gazeta szkolna“ ч. 9. з 15. 9. с. р. ось як висказує ся про него : „Елевтерист, котрий за ріжні справи ставав перед кратками судовими, пупіль ц. к. старости Дільца і інспектора Войнаровского, спортман не абиякий; місто пильнувати школи, віддає ся польованю на пси, фільтровано алькоголів, уряджуваню „wycieczek“ на колесі по повіті для „weseleńia“, що мислить, говорить і робить учительство та здаваня докладних справоздань інспекторови Войнаровскому. В нагороду за так великі услуги дав ему Войнаровский аж достаточну аплікацію, достаточні здібности, а „zaschowanie się“ похвальне. Якими дорогогами ходить сей пан, щоби дістати посаду в Нижбірку ? Майже що тижня приїздив до Нижбірка старого на „могорич“ у жандармерії. Посліднього разу (при кінці липня) забавляв ся аж три дни. В сей спосіб хоче позискати тутешній люд“. „Свобода“ ч. 27. з дня 19. липня с. р. так его величає : „В Коцюбиньчиках уладжувано фестин і представлєне аматорске на дохід будови нової „twierdzy kościółka“. Представлєне закінчилося живим образом „Odrodzenie Polski“ або „Jeszcze nie zginęła“. На тім однако не скінчилося „odrodzenie“. Ого другого дня учитель з Васильковець малих добре підхмелений вертав ровером з фестину через Босири. Виглядав наче небоже сотворіне, обвалений болотом та бловотинем, в двох капелюхах. Гадав, що в босирского учителя трохи переспить ся, але не застав его дома. Тож звалив ся в рив під ксьондзовою сіножатю. Діти цілою юрбою бігали дивити ся на „учителя“ наче на яку потвору. То раз примірий учитель ; нема що казати ! — Ті прикмети може лише мати учитель Поляк, бо коли би щось подібного Русинови лучилось, то і одного дня не лишено би его на становищи. Рада шкільна місцева в Нижбірку старім, діставши лісту компетентів, а в ній так „tego“ педагога до заопінювання, не осывідчилась за жадним, лише рішила одноголосно просити раду шкільну окружну о поновний конкурс. Не знати тільки, чи рада шкільна скоче хамське прошенє узгляднити. Мабуть перефорсує свого заушника і „meża zaufania“ Густя Тхуржевского. А що скаже рада шкільна окружна, а властиво староста Дільц і інспектор Войнаровский, то певно зробить і рада шкільна краєва. Тхуржевський з ким лише здібле ся, ликує, „że mnie nic nie zrobić“ — а номінація „już w drodze“.

— Кацапська хруніяда. Як звісно, наші кацапи, що величають себе „твердо-руськими патріотами“, гордячи рідною мовою, посиляють своїх дітей до польських або німецьких шкіл, де вони набирають ся чужого духа і відтак в життю майже без винятка стигають ся признаватися до Русинів. В другім поколінню потомки кацапських „патріотів“ вже Поляки, Москалі а як треба, то й Німці. Доказом на се сотки ренегатів більше або менше звисних в Галичині. Тоту саму „патріотичну“ політику управляють кацапи на Буковині. Ось що читаємо в останнім числі черновецької „Буковини“: До чого довела політика наших кацапів, показує найліпше сего річний запис дітей до черновецьких шкіл. Темний нарід, обдурюваний сьвяченими й несьвяченими кацапами та Волохами, сам вже не знає, чим він є і чого має тримати ся. Він чує від тих ворогів руских в одно лиш те, що „Українцї то уніяти“, що руске письмо то уніятське і т. д. Кацапам йде лиш о те, щоб затримати селянство в темноті й на дальше, а дітей, що можуть стати колись просьвіченими людьми, передати в руки Волохів і тим збільшити число перекинчиків, що стають ся потім найлютішими ворогами всего, що руске. Герострати волюють, щоб руска дївтора пішла в табір ренегатів, чим би мала побільшити ряди народної інтелігенції! От, так то поприводили сего року яничари та їх приятелі кацапи богато руских дітей до Чернівців, щоб записувати їх до школи, але не яко Русинів, де там! а яко Волохів або й Німців! От пр. звисний „руський патріот“ Карличук з Каменки, записав свого сина в православній школі за Волоха. Дяк Ник. Рахмисток, що сповняє службу Vorstehera при митрополичих візитаціях і ширить кацапські газети, той „Русин старої партії“ записав своїх старших хлопців до волохської гімназії, а меншого такоже яко Волоха до православної школи. „Атец“ Тевтул з Гаврилівців каже й собі, що він належить до „старой русской партії“, і тому записав свого сина в православній школі за — Німця. Редактор „Православной Буковини“ г. Козаркевич зробив з свого сина вже справедливого Волоха, бо не дозволяє ему вчити ся по руски, ну, а син голови будучого „Православного Народного Дома“ і „Пріота для рускихъ мальчиговъ (званого межи народом кацапскою бурсою), отця д-ра Евгения Козака записаний в гімназії за — Німця. В слід за такими просьвітителями пішли дальше й деякі господарі Русиці, і „баламунені попами-Волохами та кацапами позаписували своїх синів в православній школі в Чер-

Меблі тапіровані, софи, о-томанки, крітї гарні-турні, поручає на сезон найдешевше Франц Цайзер фабрика меблів, Львів, пасаж Міколаяша. 814 4-6

Молодець Руські, добре об-бзаний з красо-вим камюводством, посідаючи звиш тримітну практику бан-кову, повнакомлений з грунто-ними книгами з красним калі-графічним письмом; в шукує посади в рускій інституції poste restante А. З. Зборів. 934 5-10

ОПОВІЩЕНЕ.

Петро Кармєньський: „Ой люді, смутку“. Лірачів поезія. Ціна брошурованого примір-ника 120 в гарній опр. 1-60. Остап Лудський: „В такі хвили“. Поезії. Ціна брошур-ованого примірника 80 сот., в гарній опр. 1-10 К. Набути можна у п. Євгена Величковського, Львів, Ринок ч. 10. II. пов. 450 2-3 940 3-10

РИЖКИ

в барилках 5 кгр. брутто виспадає за ціну 4 К франко „Народна Торговля“ у Львові і Коломиї. 936 1-6

Жужлева мучка Томаса

Позір на охоронний знак.

Позір на охоронний знак.

є нийсупішнійшою на всякі озми рост-ни, конюшини і сіножати.

Під гарантією чистоту, правдиву і успішну мучку доставляють фабрики фосфатів Томаса т. з. о. п. Берлін В. Генеральний репрезентант

ЙОСИФ КАРРАХ
У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед фальшованим і безвар-тісним жузлів з наслі-утаним знаком. 688 17-17

Театр папугаїв і какаду і театр механічний

дає вистави від год. 11 враня до 9 веч. в пасажі Міколаяша у Львові; також приймає всякі птїці до тресури. 4-5

Оповіщене.

Перемишль в серпні 1906.

„РУСКА ШАДНИЦЯ“ в Перемишлі приймає вкладки щадниці щоденно в годинах урядових і опроцентує їх на 4% починаючи вже від слїдуючого дня по дни зложеня і процентують ся до послїднього дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Рускій Шадниці“ можна складати особисто в касї товариства, почтови-ми переказами, листами грошовими, чеками почтової Шадниці, котрі Дирекція щадниці на жаданє безплатно достарчає, в філіях банку австро-угорського на рахунок „Рускої Шадниці“ в товариствах: „Взаїмного кредиту Дністер“ у Львові, „Краєвий Союз кредитовий“ у Льво-ві і „Банк звязковий“ в Станиславові.

„Руска Шадниця“ уділяє позичок:

- гіпотечних, піврічними амортизацій-ними ратами платних на 5%, на про-ляг лїт 10—50 після вибору позича-ючого;
- на льомбард ефектів на 5 1/2 %;
- на есконт векслів на 6%, на векслї переказані за 3—6 місяців платні.

Справи позичок полагоджує ся можливо скоро.

Всяких інформацій і друків уділяє канце-лярія „Рускої Шадниці“ ул. Косцюшка, Народ-ний Дім I. поверх, щоденно безкористно в го-динах урядових від 9—1 год. крім неділі і руских свята.

Після §. 14. устат. „Рускої Шадниці“, че-рез ц. к. міністерство справ внутрішніх затвер-дженого, вкладки в товаристві „Руска Шадниця“ в Перемишлі надають ся до льокацій капіталів пупілярних, фондацийних і т. п., має отже „Руска Шадниця“ обезпеку пупілярну.

Дирекція „Рускої Шадниці“ в Перемишлі.

Крил. о. І. Стрийський. Д-р Т. Кормош.
Ал. Ярема.

894 6-8

ЙОСИФ ШУСТЕР
СКЛАД ПОСТЕЛІ
ул. Коперника ч. 5 і
Казимир Точиский
СКЛАД МЕБЛІВ
ул. Паньска ч. II,

перенесли і сполучили свої склади і робітні в один великий магазин при ул. Третього мая ч. 5. Ма за-купили всі остальні товари з бувшої спілки тапірерів по ліквідациї і пере-несли до нового льокалю в Львові, ул. Третього мая ч. 5. Пору-чаємо в найбільшій виборі власного виробу: сальони, спальні, мужські кімнати, лжеукові мебелї і т. п., москєві і велїанї ліжка, драганї і во-досїні матраци, кодрї, коци, по-душки, простирала і пішки, дальше великий вибір диванів, хїднєвїх, кап-іранок, портєр і стор. Приймаємо всякі перерїзки і виконуємо їх у влас-них тапірєрських, столярських і посте-левих робітах. Всї набути товари з бувшої спілки тапірєрів в ліквідациї продаємо ниніше фабричних цїн в но-во влаштованім магазинї під фірмою:

Йосиф Шустер і К. Точиский
Львів, Третього мая 5.

Передплата вносить: річно 8 К, піврічно 4 К, чвертьрічно 2 К. Поодинокє число коштує 40 сотиків. — Адреса редак-ції і адміністрації: Львів, ул. Академічна ч. 8. 318

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчошковых машин для домових робітників глядає осіб обох полів до панчошковых ви-робів на нашій машинї.

Проста і швидка робота цілий рїк дома. Не треба приготівних робіт. Віддалене і місце замешканя не впливає зовсім, а ми продаємо роботу.

Товариство панчошковых машин для домових робітників THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens-Quai Nr. 6—249.

Рік основаня 1994.

„Сокільський Базар“ у Львові

приймає капітали на льокацію на 4 1/2 %. Удїл 25 К висює 2 К. Адрес: „Сокільський Базар“, Львів уліця Руска ч. I.

Прибори швейні та канцелярїйні; вироби гудульські, вишивки, гердани, ланцуски зі Соколом і гербом, образи, Шевченко, Хмельнїй, історичні „Послї пави Вілєнтїя до короля Данила“, вразиди і пр. Мошонки, папіросниці, опинки, шпильки і брошки з гербом. Вироби в глини, тарелї з портретом Шев-ченка, Хмельницького, Федьковича Котляревського з гербом, сьв. Михайло і Лев і пр. Тутни та паперці в монограмом Сокола і „Зоря“, все те можна набути в „Сокільськом Базарі“ по цїнах уміркованих.

Гаразд

„Сокільський Базар“ у Львові. 5-25

ОПОВІЩЕНЕ.

Сам подаємо до загальної відомості, що надзвичайні Загальні Збори повітового товариства кредитового „ВІРА“ стоваришена зареєстрованого в обмеженою порукою в Раві рускій відбудуть ся дня 11 жовтня 1906 о 3 годїні по по-лудня в кімнатах товариства, з отрим порядком дїєвним:

- Зміна §. 5. статута з причини неясної стилїзації.
- Вибір 1. члена Ради надзираючої.
- Внесеня членів.

Збори відбудуть ся без огляду на число присутних членів. Прав. госу мають лиш члени, котрі устатили цілий удїл в сумї 20 К.

Рава руска 18 вересня 1906.

ЗА РАДУ НАДЗИРАЮЧУ:

о. Ем. Гриневський
прехїдатель

о. Л. Тустановский
секретар. 953 2-3

Певний тревалий заробок

дають патентовані

машини до панчошковых ро- машини до панчошковых ро-
біт мішковых біт плоских

МЕТЕОР МЕТЕОР

при вигідній домашній роботі.

Наука основно і дармо. — Учїтель на бажанє прихо-дить до дому. — Готовий товар присилає ся на продаж.

Жадайте проспекту від фірми.

Перше чєске товариство домашнього промислу для ви-робу трикотїв і панчошковых робіт
RUDOLF PAUER & Comp. Prag I, Melantrichgasse 4.
Підприємство цілком соїдїне і реальне. 698

ОСТОРОГА!

Так захвалювані агентами пруского товари-ства машини дошитя і гафту Зінгера в старій системі, що вийшла з ужитя і вони то що-до викинення, як також найновїйших удїшєнь не видержують конкуренції з машинами, які держу на складї. Веду торговлю від 33 лїт без помочи вїзисивних аген-тів. Остерігаю перед агентами, котрі за своє посередництво дістають 20 до 30% провізїї, а купуючі лику і дорого за-плачену машину під назвою оригінальної.

Перший і найбїльший в краю **Склад машин до шиття**, котрий не посудує ся агентами.

Йосиф Іваницкий

механїк і спеціалїст.

1050 21-52

у Львові, готель Жоржа.

Прощу домагати ся цїнників.

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛІЯ

Найдешевша торговля галантерїйних товарів

АДОЛЬФА РАПША

у Львові Ринок ч. II (напротїв тов. Просьвітї.)
Поручає великий вибір мужського біля, крава-ток, рукавичок, парасолів, лісок, шїрєвних ви-робів, росїйських гальонів, альбонів як також туалетового мила і перєумерїї.
Великий вибір купонів на цїгарети, тютюк, гроші і опїнок з гербом Руск.
Великий вибір білутерїї. 149

Масло десерове по 2 К 50 с. нухонне по 2 К 10 сот.

в кожній скїльностї продає торговля масла Читальні „Просьвітї“ у Львові, Ринок ч. 10 (Вхїд через браму від ул. Влахарєвї ч. 18, дїм „Просьвітї“). Всякіма 5-кієві поштою виконують ся.

РОБІТНЯ ПОВОЗІВ

МИХАИЛА БИЧИШИНА

Львів, ул. Замарстинівска ч. 21 а.

Заложенє в роцї 1896, приймає всякі наприви по-возів і виконує замовленя на новї повози по при-ступних цїнах з гарантією за добрий вкрїб, поवादто має їх на складї, а крім того шїєвратї фєвтонє і ле-гоньні візєк. Старї повози бере в комїс, або ваїєнєє на новї за евєнтуальною доплатою. 535 18-25

Заснована 1782

Заснована 1782

Цїс. кор. привїл.

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведење промислове в краю і одне з найстарших в монархїї.

Фабрика найзнаменїтших лїкерів, правдивих поль-ських горїєв, розсолїс і румїєв

І. А. Бачевский у Львові

ч. і к. надворний доставник

поручає Вп. Управлєннєм рілїнних кружїєв і сїльських крамїєнїць свої знаменїтї вироби по уміркованих цїнах.

Має спеціальні паровї апарати до виробу горїєв, румїєв і всяких опїратувїєв у всіх смаках і яєвостях,

ПІСЛЯ ВИМСГІВ ЗАКОНА

на теплїй, хемїїчїй дорівї фабрично владженїх і соподженїх та ц. в. інстїтутом до роскїду спо-живних оредотів роскїдженїх.

Цїєвїкї і інформації вислає ся на домаїєне оплатно і даром. 1103 74-104

Рух залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1906 після середньо-європейского часу.

До Львова на дворець головїї приходять:

З Іцкан	12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-15*
Кракова	2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-21, 8-40*, 9-30*
Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*
Рави рускої	7-50.
Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*
Станиславова	8-05.
Самбора	8-15, 1-50, 9-20*
Яворова	8-18, 4-37.
Коломиї	10-05.
Ряшева	10-35.
Тухлї	3-55 (від 1 / 6 до 30/9).
Бєлзця	4-50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перед полуднем, 3-25 5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 вкл.) в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1-46 по по-лудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята), 10-10 вечер.
з Ширїя від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9-40 вечер.
з Любїня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двїрїя відходять:

До Кракова	12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-35*, 11—*.
Іцкан	2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочиск	6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова	6-00*, 6-55.
Лавочного	7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора	8-55, 4-15, 10-51*.
Бєлзця	10-45.
Ряшева	4-05.
Коломиї і Жидачева	3-30.
Рави рускої	7-25*, до Станиславова 9-10*.
Перемишля	10-05* (від 1/5 до 30/9) Хпрова, Ясла.
Стрия	11-30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40, 16-26 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в ночи (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по полудни, (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня) 3-14 по полудни.
до Ширїя 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).
до Любїня вел. 2-01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примїтї. Поїзди поснїшні друкованї є черєнками товотими; поїзди нічні є зазначенї звїздкою. Пора нїєє числїть ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 мїнут рано.
Звїзтаїні білетї їзди як також білетї всякого дїшого рода, ілюстрованї провіданїк, розкладї їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мїйскїм бюрї ц. в. державних залїзниц, пасаж Гавсманє ч. 9.

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у Львові Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кіліньського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб, ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski, Wien VI, Getreidemarkt 13; — У ФРАНКУРТУ І ГАМБУРГІ: М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком

в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 1.4 к.
на пів року . . . 17 „ — 0.72 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 3 к. 34 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні неопечатані вілні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за її місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

„О скілько“.

Ціль внесення Стажинського о ревізії основного закону в напрямі усталення границі між державним і краєвим законодавством і заповнення автономічного законодавства країв, була подвійна, на всякий случай не та, про котру говорили мотиви внесення. Не о сю ревізію і не о се розширене автономії розходило ся поки що Полякам, бо вони знають, що тепер не добра для них пора на такі експерименти. Полякам розходило ся передовсім о се, щоби налякати прихильників правительственного предложения і спонукати їх до нових уступок, котрі результати виборів в Галичині віддали би цілковито в руки дотеперішних наших верховодів. Другою ціллю внесення було удержати справу відокремлення Галичини актуальною і виторгувати бодай теоретичне признание рації деяким автономістичним постулатам Поляків. Таке признание, хочби лише часткове, хоч би зразу мало тільки теоретичну вартість, буде колись мати практичне значення в аргументації за польськими постулатами, коли надійде користнійша для них хвиля.

Поляки здасть ся не надіяли ся, що комісія виборчої реформи ухвалить вибір підкомітету для справ порушених Стажинським і тому Стажинський поставив в комісії справу дуже широко. Сума его жадань, коли би їх сповнено, в результаті зробила би з Галичини польське круство, сполучене з Австрією лише особою монарха. Дотепер, коли внаслідок цілком несподіваного голосу за вибором комітету центральним Штіргом, комісія таки рішила вибрати жаданий Поляками підкомітет, Поляки зміркували, що переборщили, і як в підкомітеті будуть стояти далі на своїм широкому автономістичнім становищі, то скомпромітують ся, бо так підкомітет, як і комісія перейдуть над їх постулатами до днешнього порядку.

Знаючи, що деякі члени комісії голосували за внесенням Стажинського не з огляду на суть польських жадань, лише в тій цілі, щоби убити виборчу реформу, а коли прийде ся рішати о самих внесеннях автономістичних, то більшість, до котрої і Штірг на верне ся, рішучо заявить ся против Поляків, коло польське рішило в підкомітеті „спустити з тону“. Правда, Стажинський все еще жадав в своїх внесеннях неможливих річий, жадав віддани в руки союму майже ціле жите економічне Галичини, але ці свої жадання ослабили застереженнями „о скілько“ се не противить ся основним законам і т. д.

По ухваленню підкомітету Поляки зміркували, що хоч в справі вибору сего підко-

мітету виграли, то сам підкомітет не пустить ся на широку автономістичну авантуру. Через те й Поляки сильно розводили первісні свої автономістичні внесення і конкретні предложения Стажинського в підкомітеті, особливо через острожне „о скілько“, виглядають цілком инакше, ніж ті загальні домагання з якими репрезентант Поляків виступив був в повній комісії.

В конкретних внесеннях, поставлених в підкомітеті, Стажинський старав ся формально держати ся границь, які есентуальним внесенням підкомітету зачеркнув був президент міністрів. Бар. Бек признав, що нині панує неясність в тім, як далеко сягає законодавче право соймів в справах краєвої культури і що внесення Стажинського (поставлене в повній комісії) може сотворити щось корисного, коли усуне сю неясність. Одною з сих неясностей, про котрі загадав бар. Бек, є питання, чи законодавство соймів має право в справі краєвої культури видавати цивільні або карні постанови, відступаючи від загально обов'язуючих цивільних і карних законних норм.

Се спірне питання має, після зголошеного Стажинським в підкомітеті внесення, бути розв'язане в той спосіб, що основний закон державний доповнить ся додатком, що сойми мають право видавати такі цивільні і карні постанови, „о скілько вони не перечають основним постановам і інституціям цивільного і карного права“. Хоч би підкомітет і комісія ухвалили внесення Стажинського, то ся ухвала не буде мати ніякого практичного значення, і справи не посуне ні на крок наперед через своє „о скілько“. Внесення вступає одну неясність другою, бо хто буде рішати о тім, чи постанови, яку сойм наміряє змінити, є „основною“ постановою, чи неосновною? Ще більше безцільною є друга, Стажинським предложена зміна основного закона, що „сойми мають право законодавчого співділяння в законодавстві і організації державних властей адміністрації“. Темне се внесення еще більше заглиблює неясність „о скілько, о скільки“. Як се внесення каже, що законодавство о автономічних властях належить до соймів і всі справи державна рада не має права мішати ся, то воно каже лише стару річ і нічим не оспорувану. Як у внесенню криє ся инша гадка, то з такою її сформулювання не буде мудра навіть Дельфійська Пітія.

Внесення Стажинського не має навіть теоретичної вартости, о скільки розходить ся о се, що треба розуміти під справами краєвої

культури. Що широка дефініція Стажинського недовольє навіть самого її автора, доказує се, що він поясняє її довгою літаною справ, котрі повинні бути зачислені до сих справ краєвої культури. Супротив того, що навіть Стажинський не потрафить предвидіти ріжних економічних справ і питань, вже на другий день по есентуальнім ухваленню і введено в жите внесення Стажинського прийшло би до конфлікту між виділом краєвим, а центральним правительством і між соймом а державною радою, до кого, супротив загальної дефініції справ краєвої культури, належать справи не визначені в подрібний список справ застережених краєвому законодавству і краєвій ексекутиві.

Супротив того, що як в комісії, як і в підкомітеті президент міністрів застеріг ся рішучо, що правительството не допустить до ніякої зміни основного закона, а підкомітетови порадив, щоби свої бажання ухвалив не в формі внесення, лише в формі резолюції, ціла автономістична і ревізійна авантюра, яку викликали Поляки, обмежить ся на новій ревізії постанов предложених о виборчій реформі, о скільки воно відноситься до Галичини. Практичне значення внесення Стажинського буде мати для Поляків „о скільки, о скільки“ вони за скорочення обструкції в виборчій комісії, узискають кілька нових змін постанов виборчого предложения, унеможлиwiająчих вибір послів в руских округах виборчих против волі комітету для виборчих розбоїв.

Державна рада.

(Засідане дня 25 с. м.)

Між зголошеними внесеннями з причини елементарних нещастя, є внесення П. Василяка і товаришів та Шаєра.

Пп. Штайн, Шенерер і тов. ставляють внесення о доповненні виборчої ординації до державної ради, іменню § 41. і 42. Міністер краєвої оборони, бар. Шенейх подає до відомости палати вислід слідства в справі рядового Свергера. Був він чотири рази огляданий лікарями, а з тих оглядин не можна було прийти до переконання, що згаданий Свергер не може повинити служби. Поведення полкового лікаря було без закиду. Полковник сам не обидив посла Гофера, бо его зовсім не було дома тоді, коли пос. Гофер був у него. Він аж з газет довідався о цілій події і вернув з урulloпю единого тому, щоби справу выяснити. Тим то й нема мови о якімнебудь перепрошуванню. Опісля гр. Штернберг домагав ся отворення дискусії над заявою міністра краєвої оборони і

се ухвалено. Перед тим приступила палат до нарад над внесенем п. Шротта в справі залізничної Wintshagan; аж по сім міністер краєвої оборони Шенейх прийшов до слова, і рішучо застеріг ся проти висказу пос. Гофера, котрим він поведене військових властей називає „заячим викрутом“. Розпочато дискусію в справі антикарського закона. Міністер внутрішних справ д-р Бінерт, відмітив, що повинно ся уважати цілком не удержавнене аптик, але переведене реформ, достроєних до даних обставин, тим більше що наші аптики тішають ся доброю славою, а австрійська аптична такса належить до найтаньших. (З лави послів заперечення). Головні основи правительственного предложения дотикають засад особистої концесії, перенесення її і творення нових аптик. По сім дискусію перервано. Міністер просить Магхет, відповідаючи на поставлені до него інтерпеляції, замітив, що остаточне розв'язання справи допущення абітуриєнтів реальних шкіл до університетських студій залежить з дидактичного становища від заведення в реальних школах 8. класу. В декотрих реальних школах вже се порішено, але се не переведено. Міністер готов тим школам, котрі введуть у себе 8. класу, признати догідніші умови, ніж доси. На тім засідане замкнено. Слідуюче засідане ві вторник дня 2. жовтня. Тут додамо, що між внесенними інтерпеляціями знаходиться інтерпеляція посла Вассіля Яворського до міністра внутрішних справ і краєвої оборони в справі поведення властей супроти руских правительственных урядників в Сколю.

Сальомеа Крушельницка.

(Допись з Аргентини).

Буенос-Айрес д. 25. серпня 1906.

Минувшого тижня скінчила Сальомеа Крушельницка свій контракт, зроблений з управою тутешньої опери.

Як геній що глибокою мислюю заволодіє людскостию, як лицар, що великим ділом одушевить широкі верстви, так Сальомеа Крушельницка своїм артистичним хистом підбила собі міліонове місто Буенос-Айрес. Вона справилася, що Американці зрозуміли музику Вагнера, і полишає по собі чувство не лише приємно проведених в опері вечерів, але й духового поступу на поли поважної штуки.

Найтрудніші штуки Вагнера прийнято з так ніжним зрозумінням, що слухаю кажуть тутешні дневники, що Крушельницка увела сюди нову еру музичну. Знаменита Валькіра здобула новий терен для незрівняних штук

Вражіня з подорожи по Україні.

В Кримі.

Які три кілометри на захід від Севастополя лежить на самісіньким березі моря колишній Херзонез (Корсунь), де 988 р. по Христі хрестив ся київський князь Володимир. З колишньої грецької колонії з 5. віку перед Христом видиш нині лиш сліди в руїнах кам'яних домів, улиць, бувшого муров докола міста, предметів домового господарства і других річий, добутих при розкопках, ведених від яких 25 літ. Я ходив по вузьких улличках, ширини найбільше семи кроків (—5-25 метрів) з дивними чувствами. Майже 2 і пів тисяча літ лежить тобі під ногами! Видиш зариси хат, викопані з піску, землі і шутру, високі на який метр, видиш поодинокі комнати в нарисах, видиш маленькі подвір'ця, декуди керниці на подвір'ю, ще нині глибоку на яких 10—15 метрів, але без води; і не знати, чи при розкопках за мало вибрали каміня з керниці, чи води забракло задля я кихось там геологічних змін. Декуди видиш цистерну з досить добре вимощеними стінами червоною глиною. Деякі доми були віддай виставні віл богачів, бо їх фронт має форму багатокутника, зверненого до морського берега. І подумав, що тут колись кипіло жите, що тут грали колись людські пристрасти, а неонен чоловік думав, що світ крутиться докола него; а нині і слід загинув з тих людей, хіба у великих родинних гробницях купа сухих костей, захованих на причуд добре в сухій каменистій почві. Я влазив до тих гробів, наче до маленького музею, оглядав об'єктивно людські кости, як ти сячу инших предметів; а прецінь колись ли-

ли ся туткі тисячі слез по утраті дорогих рідних... Довкола міста йшов колись високий мур з тесаного каміня, а за муром був рів, котрого берег був виложений також тесаним камінем. Ще нині той рів глибокий на 1—2 метри, а обводовий мур високий на 2—4 метри.

Є в Херзонезі сліди двох церков. Одну признали за тугу, де хрестив ся Володимир, і над рештками сеї колишньої церкви, високими на добрий метр, поставлена нині нова церква в византийським стилю. Саме місце хрещення в бувшій церкві зазначене особним каменем з написом.

На місци розкопів є малий музей, де містять ся викопані предмети. Я видів там пар курчячі яйця, кусок корабельного мотуза, три горці ішениці, жита, проса. Гарні прикраси з золота, як нашийники або нарамники, сучні жіночі роботи, що й нині можна би їх уживати. На мармуровім білім камені є захована формула присяги горожанина Херзонеза, де він кляне ся на Зевса, Небо, Землю і Богів і Богинь олімпійських, що... своє збіже буде продавати лиш в Херзонезі, що... справ Херзонеза не буде зраджувати ні в користь варварів ні Єллінів, і т. д. Мене щось приковувало до тих руїн, де перед 2 і пів тисячами літ жите, де нині нема ні одної хатки, а де перед кількома десятками літ навіть ті руїни, що нині видять сонце дня, були закриті камінем, піском, землею. Я провів против заміру кілька годин на тих руїнах і розставав ся з ними поволи, наче проти власної волі.

Мене тягнуло відвідати Бахчисарай, положений дві години їзди на північ від Севастополя, колишню столицю кримських ханів, про котру бранці з наших околиць за татарського пановання оповідали чудні річі. По

дорозі минаєш залізницею місця, де в кримській війні проляло ся багато крови: Інкерман, Чорна ріка, Бельбек. Нині Бахчисарай дуже мізереньке містечко з тринадцять тисячами жителів. Лежить здвож потічка Чурюк-су, котрий в літі нераз висихає. Улиця є лиш одна здвож потоку, вузка на 5—8 метрів, бо вузка долина підноситься ся стромо на північ біляві скали з обох боків потічка. Дворець бувших татарських ханів лежить по середині містечка, удержує ся на пам'ятку. В его комнатах є татарські прикраси на вікнах, стінах, є деякі предмети з минушини; але все та краса не наша, ориєнтальна, не припадає до нашого смаку. Огород ханської палати для Бахчисарая (= дворець огородин) є дуже показний, бо в місті нема ніякої зелені, але загально беручи зовсім не великий; він видавався колись жителям Бахчисарая віддай тому чудом краси, бо довкола Бахчисарая лиш гола скала і степ. Біля двірця є дві мошеї (мечети), уживані ще нині до молитви, а біля мечетів кладовище ханів, їх родини і двірських достойників. Се кладовище є добре удержане, лиш довгий час зломив сей або той набобник. Поза границями кладовища, але зараз в сусідстві, є осьмикутний нагробник Марії Потоцької, що умерла тут бранкою. Сей нагробник має обводу 15—20 метрів, високий 5—6 метрів, збудований з тесаного каміня, держить ся досить добре, але запущений. Хи-мерна доля казала сій багатій жінчині провести тут в неволи сумне своє жите і спочати на чужині, далеко від своїх рідних...

Дивний настрій, викликаний минувшіною Херзонеза таї Бахчисарая, дізнав еще нової нуги в руїнах Чифут-Кале (= жидівська кріпость), положених на високій скалі, доступній лиш з одного боку, а віддалених годину ходу від Бахчисарая. Йдеш між двома

скалами з білого каміня. В одній скалі є викопані печери і там містять ся Успенський монастир. Печера, прибранна за церкву, може помістити зо сто людей. Є і менші печери прибрані за каплиці. Входить до сего чудного монастиря по ступенях, викопаних в скалі. Се таке чудне! Скільки часу, труду, терпеливості треба було з'ужити на тоє, щоби зробити сі ями в скалі!

На другім боці вузької долини стоїть також стромо скала з білого каміня, а в тій скалі видиш багато ям, видовбаних в такій висоті, що до них треба було спинати ся по драбині. На декотрих місцях є дві або й три ями, одна над другою. Що се? Се, каже Татарин-провідник, мешкання Скитів. Йдеш здвож скали і видиш тих скитських ям десятками; а коли підрапаєш ся добре на скалу, то зайдеш до такої хати передісторичних жильців і видиш в деяких скальних печерах попри входовий отвір еще другий менший, що віддай служив за вікно. Подивляеш невеличку комнату, викопану в одностійтій каміній скалі, і подумав, які то давні часи мусіли бути, коли треба було так неприступній жилища собі робити, з так великим трудом в одностійтій скалі добувати! І питаєш ся: чи „добрі давні часи“ були справді ліпші від нинішніх? І сумніваєш ся, хоч старі ділусі про се радо розповідають.

На високій скалі, котрої стіни мають в собі вижолоблені передісторичні жилища Скитів, лежить руїна „жидівської кріпости“, де жили Караїми, Жиди, що не признають талмуда, а лишень саме святе писмо. Нині вони розбрили ся по світі, а межі руїнами живе лиш оден Караїм-рабін з жінкою та обслуговує маленьку синагогу, куда заходить на молитву ледви коли-неколи яка пара одновірців з Бахчисарая або з подальших місцевостей Криму. При вході до руїн на скалі

На сезон!

Лянгер і С-ка у Львові

ПЕРША КРАЄВА ПАРОВА ФАРБАРНЯ І ХЕМІЧНА ПРАЛЬНЯ

ул. Ягайлонська ч. 20

ул. Академічна ч. 26

фарбує і чистить хемічно всяку гардеробу, порыву і непорыву, матерії, портязи, дивани і фіранки, а також піре і воану до килимварських виробів.

Винює до 8 днів

Ціни приступні.

Вагнера. Славний артистичний можна погратулювати, з як нечуваним доси одушевленням прийняла публіка найтруднішу штуку, „Трістан і Ізольда“, відграну нею з рідким талантом.

Вагнерівські твори вимагають від артистички не лише сильного голосу і великої техніки, не лише геніального полету палкої фантазії, але й поважної душевної праці, котра в укріплених жерелах ніжно глядає ідей, щоби творити з них живу правду.

Крушельницька, хоч і вийшла з італійської школи музичної, таки у відданню Вагнера є вимком між італійськими артистками. Вона найшла трагічну нуту, той основний тон, потрібний до відданих лицарських постатей того наймогутнішого з німецьких містців. В її піснях відчуває ся давно затерті германія і розкоші затрачених божеств, а її палка душа бурлить, наче той шалений вихор, в котрім Валькири женуть на огнистих конях до Гордої Вальгалі, яку великанський геній славного німецького творця бачив у своїй уті.

Не легка се задача познакомити публіку, призначену від віків до солодких любовних мелодій італійської музики, з поважною мелодією Вагнерівських творів.

Штука італійська і німецька так різнять ся, як ті краї, де чує ся музику. На полудні бажане життя, розкіш, пестливі танці, море цвітів і принадних оновів; на півночі великанські Альпи, недоступні ліси і глибокі озера, величава трагедія і здержана пристрасть.

Крушельницька, донька глибоко музикального народу і з роду з ніжною душею, уміє чудовим способом оживити повагу пісноті теплом полудня та пориваючи показати видним штуку. Той „bel canto“ італійської школи обій трагедії школи німецької віддають штуку Вагнера в ідеальній досконалості.

Крушельницька з'умила з цілою силою віддати кликання Валькири, проголосила Зигмунтові смерть з трагічною величчю славної декламаторки, а протиню видобула акценту горючої пристрасті в дуєті Ізольди з Трістаном і тої ніжної м'якості і надземної краси в смерті Ізольди при трупі любого.

Високе вдоволене відчуває любитель музики і штуки, коли бачить у Крушельницької ціле багатство чудово виробленого голосу. Тутешна публіка віддавала заслужене признание „la gran artista rutena“ і дала доказ своєї цивілізації, що уміє цінити правду, добре віддану штуку та що поступовий дух Аргентини є приступний для чужої, доси мало тутки знаної штуки німецького творця.

Та не лише в творах Вагнера з зачудованем любовано ся Крушельницькою, бо вона в ліричних співі зовсім не менше славна. З запертним духом слухають її в Льорелай, з напруженням кожного нерву слухають її чудово гарної пісні, її гра то жива трагедія, її пісня то тону нашого степового лірника. То вже не штука, то серце і душа артистки, що пречудовими тонами кладе їх перед слухачами.

Сею штукою закінчила Крушельницька свій американський триумф, прощана публікою і двенниками в гарячих мовах з просьбою, щоби її на рік завітала сюди, де виждають її тисячі поклонників.

Знаючи музику ставлять Крушельницьку обій Фідрікс Матерни і вказують їй дорогу до Байрайтю.

Отсе про артистичну вартість нашої зорі пісноті, тої справдішної слави Руси; а тепер кілька слів про її приватне життя.

Виходить несподівано проти пришесть Татарин зі скрипками, флетом і решетом і грають і співвають на привитані пісні: татарську, новогорську, турецьку. Всі ті пісні мають так оригінальну мелодію, що ніяк не можу з'орієнтувати ся в ній. Музиканти се бачать і раді з того, що чужинцями могли піднести таку новість. Я рад би їх погостити; питаю ся, чи хто не зварить нам всім кави; але дошуду ся, що тут серед тих руїн скитско-караїмських лиш оден живий рабін Караїм. Руїни на недоступній скалі, відгороджені кріпосним муром з того боку, звідки був одинокий приступ; і там же нині є доволі добре захована бразма. Одинокість живучого там Караїма-рабіна, его дивна евангельскість, властива віруючим рабам, его мешкане високо понад другими оселями людей, — все то робить на тебе таке дивне, таке фантастичне вражіння! А рабін веде тебе до „судової салі“, викованої в скалі, де може помістити ся 50 (60) людей, а посеред салі є лишений стовп з тої одностайної скали, де ніби то привізували злочинців, а під одною стіною заглублена, де ніби то виконували дикі, жорстокі засуди, про які тобі оповідає рабін. Мені здає ся, що я живу у сказій. Виходжу з „судової салі“ і попадаю знов в скитську яму, а там далі добіраю ся до Гробниці ханської дочки Некеданжін-Ханім з 15. століття, котра з нещасної любови скочила на тім місці зі скали і убила ся. А хан Тохтаміш повелів похоронити її на тім же місці, а не на ханьськй кладовищі біля своєї палати в Бахчисарай. Се оповідане ще підносить романтичність і фантастичність дотеперішних вражіннь, а дочисливши вчорашні вражіння з Херсонеса, мені здає ся, наче би я жив в фантастичнім, а не дійснім світі.

Є на жаль прийнятий звичай — нераз і слушно — бачити в кожній артистці жінку, що за дошками сцени не знає ніяких правил товариських. Панна Саломея своїм поведінням дала доказ, що, віддаючи ся штуці, не відчужалась засад домашнього виховання Маєстатично поважна, сполучає скромність з добрим тоном, котрого неодна репрезентантка синьої крові може й позавидувати. Тим то панна Крушельницька є першою артисткою, що бувала в найвищих кругах еспанських патрицій. Досить згадати, що президент республіки зробив їй візиту разом з женою та що прошена була до дому пані Susana de Caxex.

П-а Саломея пробуває тепер в Монтевідео (в республіці уругвайській) і верне д. 4. вересня до Буенос Айрес, щоби взяти участь в концерті добродійнім, віванам панями тутешного товариства. Дня 5. вересня відіде кораблем „Italia“ до Італії, де заангажована на зиму до театру „La Scala“ в Медіолянї.

Бернард Кімельман.

3 Росії.

(Телеграми.)

Петербург. Сими днями вийде царський указ в справі виборів. Правительством наміряє підчас виборів розкинути відозву, в котрій подрбно буде подана правительствена програма. Усі міністри будуть кандидувати до думи. — Бувший міністер внутрішніх справ Дурново дістав візване, щоби прибув до Петербурга. Дурново зараз прибув і замешкав в апартаментах, котрі в своїм часі займав, будучи міністром внутрішніх справ. В наслідок того кружать в Петербурзі різні погослови.

Рига. Трох убійників гр. Лямбсдорфа, засуджених на тяжкі роботи, поставлено на ново перед воєнним полемим судом і засуджено на смерть. Присуд виконано дня 21. с. м.

Одеса. Хлопи від часу видання маніфесту з Виборга перестали платити податки. Зарядженню військові средства, щоби приневолити їх до плачення податків. Положене земств доходить до розпуки.

Берлін. В самарській губернії, як доносять до тутешних газет, панує страшний голод. Цілі родини їдять лише три рази на тиждень. В наслідок того ширяться ся всякі хвороби, а передусім шкорбут і черевний тиф. Сьвященники з 12 сіл звернули ся з просьбою о поміч до товариства „Червоного Хреста“.

Гамбург. В Гельсінгфорсі застрілено вчора другого команданта порту. З причини сего замаху цар з родиною не причалять до берегів.

Штокгольм. Вчора рано царська ескадра відплила на північ.

Берлін. До „Die Post“ доносять, що міністер двору Фредерікс повідомив нового команданта царських палат Дедюліна, що цар бажає найдалше в сей четвер вернути до Петергофу. З тої причини в Петергофі заряджено строги средства остерожности. В царськй селі dokonano численних ревізій, бо цар хоче там замешкати мимо представлень двірських урядників.

Берлін. Правительством не дозволило на отворене німецької гімназії в Лодзі. — В Ченстохові замордували революціонери німецького фабриканта Кінемана.

Одеса. Недалеко Кишенева хлопці підпалили двірські стирти сіна, а дідичів прогналі.

Баку. З реставрацій стріляно до поліційних урядників. Патруля відстрілювала ся. Одна особа згинула, а багато є ранених.

Петербург. Чоловіка, що назвав ся селянином Василевим, а котрий дня 15. липня с. р. застрілив генерала Козлова, беручи его за Трепова, засуджено на смерть через повішене.

Берлін. Тутешна „Vorwärts“ оголошує, що російська соціал-демократична партія має 31.000 членів Росиян, 26.000 Поляків, 30.000 Жидів. До того треба додати 11.000 Лотвиш.

Штокгольм. Сконфісковано пароплав „Skandinavia“. Найдено на ній 3.000 карабінів і велику силу ладунків.

Берлін. Сюди доносять, що в Сосновицях 200 козаків окружило дім, де відбувало ся згромадження соціально-демократичне, і дало до дому три салви. Двох робітників убито, а сімох ранено. Цілий дім знищено. Вночі переведено ревізю в інших домах і також їх зруйновано. При тій нагоді убито одного жандарма. В наслідок сих подій панує серед населення велике обуренє. Мимо того урядові депеші складають цілу вину на місцева населенє.

ТЕЛЕГРАМИ.

З комісії для виборчої реформи.

Відень. При 23. параграфі (поступованє в часі виборів) зголошують п. п. Шустершич і Тавчар поправку. П. Грубиш і хоче добирати мужів довіря, вказаних виборцями а установлених виборчою комісією, а то з огляду на свободу виборів.

П. п. Фоглер, Страньски, Адлер, Хоц і Василько жадають явности виборчого акту. Міністер внутрішніх справ д-р Біберт відмічує, що цілю правительственого предложеня є як-раз свобода вибору і тому просить прийняти сей параграф без зміни.

На сім закінчено засіданє. Слїдує заїсіданє нині о год. 10. перед полуднем.

Руский клуб.

Відень. Руский клуб ухвалив: „Прийняте в комісії виборчої реформи внесенє посла Стажиньского, після котрого громади в Галичині, що мають 1500 або менше мешканців, не будуть становити самостійного виборчого місця, пересуває ся цілком ухвалений в своїм часі комісією розділ мандатів між Русинів а Поляків, на некористь перших. Ті сторонництва, котрі чи то голосячи за внесенем чи умисно абсентуючи ся, спричинили, що те внесенє перейшло, тим самим підперли польських верховодів в Галичині на некористь Русинів.

Русини осуджують всякий намір розширення галицької автономії і для того рішучо відкидають тенденції дотичного послїднього внесення п. Стажиньского. Становище заняте делегатом руского клубу п. Васильком в виборчій комісії зглядом обох внесенє Стажиньского є висловом однодушного рішеня руских послів. П. Василько згідно з руским клубом виступить також проти кожного наміру заведеня плурального голосованя.

Клубові конференції.

Відень. На конференції предсідателів клубів порішено, щоби виборча комісія відбувала засідання що дня з вимком суботи, а посольська палата два рази в тиждні. Члени польского кола жадали як найскоршого удержавненя північної залїзничі.

З залїзничої комісії.

Відень. Залїзнича комісія обговорювала справу недостатку залїзничих возів. Міністер залїзниць, д-р Дершата повідомив комісію, що теперішнє правительством замовило ще в лїтї 2.500 залїзничих возів, котрі до кінця сего року мають бути готові. По за сим міністер є уповажнений замовити ще 1.000 возів, а надїє ся, що позволят йому замовити ще других 1000.

Конгруа.

Відень. Бюджетова комісія прийняла нині правительственне предложенє о конгруї в редакції, ухваленій субкомітетом бюджетової комісії. П. Зайц (Seitz) зголосив слїдуєче внесенє яко votum меншости: Бюджетова комісія вносить, щоби палата послів з огляду на те, що уживанє державних средств на цілі релігійного товариства (? Red.) противить ся постановам основних і міжвіроїсповідних законів, перейшла до дневного порядку над правительственным предложенем.

„Автономія“ Галичини.

Відень. Усі нинішні поранні газети у вступних статях виступають проти автономічних стремлень Поляків і заявляють, що Німці не позволяют ніколи на те, щоби автономічні стремлїня Поляків здійснили ся.

Зміни в дипломатії.

Відень. „N. fr. Presse“ доносить, що австро-угорський амбасадор в Петербурзі бар. Еренталь подає ся до димісії.

З Крети.

Париж. Кн. Юрій прибув нині до Піреусу. Новий надкомісар Цайміс відіде до Крети на другий тиждень.

Замордованє митрополита.

Стамбул. В Кониці, столиці санджака, в монастирськй віляті, замордовано грецького митрополита.

Ревулюція на Кубі.

Гавана. Зачувати, що і правительством і умірковані сторонництва заявляють згоду углядити всі точки жаданя ліберальної партії повстанців. — В тім дусі заявив ся і революційний комітет додаючи, що тепер нема вже ріжниць гадок між ним а американською місией, і що прийме проект мирової угоди.

Франкфурт. Вчора заклучено на Кубі роз'єм.

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руского товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

НОВИНКИ.

— То со п'єдг! Пишуть нам: Прочитавши в „Ділі“ інтерпеляцію посла Яворського в справі провокаційного поведєня учительки Польки Гонорати Клінг у вишатицькій школі і довідавши ся, що таке поведєне її, як в інтерпеляції наведено, уйшло їй безкарно, рішив ся я опублікувати факт, котрий стоїть з попередним в яркій суперечности, але є аргументом, що там, де ходить о шкіру учительки Русинки, влади уміють бути безоглядними, караючи яко мога найострішє, бож звисно: „Quod licet Jovi, non licet bovi!“

Річ має ся так: В Лозовій пов. тернопільского була в минулому році учительсько т. Марія Заячківська, примірна, чесна, працююча дівчина. Була перший рік на посаді. Її дуже не любила жінка управителя школи Ізидора Чесняковського і мабуть з її ініціятиви писав управитель в протоколах гостпятийних, що все, що дотичить руских предметів, досить добре, лише з польского недостаточні успіхи. Раз навіть зробив заміт і замаркував, що учителька тому винна, що діти здоровкають его словами: Слава Богу! Та стало ся так, що коли до тих сторін заїсіданє Е. Е. Митрополит Шентицький і переводив канонічну візитацію в поближкй селі Шляхтинцях, учителька на просьбу сьвященника Зарихти увільнила дітей, щоби дати їм спромугу бути на духовній місії і бачити митрополита. Коли діти були увільнені, дістає учителька на дорожї лист від управителя такого змісту: „Proszę zaraz naukę rozpoznać, w przeciwnym razie wykaże wszystkie dzieci na karę na odpowiedzialność tych, którzy nie mając żadnego prawa uwalniają dzieci od nauki szkolnej“. Учителька відповіла: „Ponieważ już raz rozkazałam dzieciom, że nauki nie będzie, chcę być konsekwentną, więc nie obawiam się nie tylko kary pieniężnej, lecz nawet, gdybym miała i nałożyć głowę, nie odstąpię od tego, com raz powiedziała“. (Треба додати, що учителька провадила тоді усі відділи, бо учитель від довшого часу хорував на ногу). Стало ся. Та в маю того-ж року приїхав інспектор з Тернополя Хмурович, обстав при каригідности вчинку за увільненє дітей, а коли учителька боронила ся, висказав ся: „już tam z Pani dosyć! I...“ дальшим наслідком сього було, що в липні дістала учителька увільненє з округа, значить найвищий вимір кари; а мотив до сього дало: lekceważenie nauki szkolnej. Та п. Чесняковський був ще настільки чемний, що від прогнаної учительки упімнув ся о „бібу“ на прощанє, так що вона з отриманих за над'обовязкові години грошей, купила ему ще 10 флашок пива. Але то со іннего!

— До відомости п. Сеферовича. Пишуть нам: Почтовый уряд в Теревовлі перенесено сими днями до нового льокалю. Урядженє льокалю дуже гарне, тільки написи всюди німецько-польські а про рускі забули. Одна лишень таблича з виказом урядових годин польсько-німецько-руска. Чи се нехтованє рускої мови згідне із законними постановами що-до рівноправности рускої мови на галицьких почтах?

— „Хлопу цеп а не школа!“ Під тим заголовком поміщено в „Ділі“ ч. 185 допис, що комісар старства в Золочеві Станіславський не хоче підписати сьвідцтва убожества для Гр. Дацкова із Соколівки в цілі увільненя его сина від шкільної оплати. З уваги, що се може не одному ще приклучити ся, бо шкільна культура робить щораз більш поступи, а така сама мєсть постигла була свого часу і мене від п. Річчого, старости в Старім Самборі, то я подаю до загальної відомости інтересованих, як можна ухилити ся від того рода шкан. До увільненя від оплати шкільної потреба, щоби сьвідцтво убожества було підписане лише двома властями. Отже для кожного селянина чи міщанина досить, коли сьвідцтво убожества виставить громадський уряд а парохіальний уряд потвердить. Я на відмову п. Річчого відповів в той спосіб, що сьвідцтво убожества виставив мені уряд деканальний а громадський уряд потвердив і мого сина увільнили від чесного. Від тоді завсїгда обходжу ся без ласки старости і краєва рада шкільна завсїгда увільняє від оплати, хоть сьвідцтва убожества ніколи не затверджує старство. — І. Яворський.

— Хто винен? Пишуть нам з Тернопільщини: В ч. 192. „Діла“ в новинці про руску гімназію в Тернополі дивує ся якийсь дописуватель, що тамтого року шкільного записало ся до першої класи тої-ж гімназії 195 учеників, а сего року лише 153, та причиною сего упадку фреквенції складає на відстрасуючий факт самоубийства двох учеників. Певно, що й се спричинило в часті зменшенє числа вписаних учеників, але головною причиною лиха є се, що директор Савицький, звисний із своїх москвофільських „убиждєній“, хлопців старших від 12 літ рішучо не приймає, а друге, що сего року в старшій спосіб палено при вступних іспитах! Що найменше ріжниця між 195 а 153 є репробована, а багато хлопців просто не допущено до іспиту. Знала ославлена польська едукційна комісія, кому повірити управу рускої гімназії!

— З „Народної Гостиниці“. Посвяченє дому сего товариства і відкрите готелю, реставрації і кавярні відбуде ся в неділю дня 30 н. с. вересня о год. 12-30 в полудне. З тим днем віддає ся підприємство сего товариства до публічного ужитку.

— До львівських Русинів! Товариство „Просьвіта“ і „Товариство Педагогічне“ у Львові, бажаючи хоч в частині причинити ся до зменшеня проценту анафалетів серед найнижших руских верств, у Львові, приступили сеї осени до з'організованя курсу для неграмотних у Львові, де будуть уділяти науку фахові учительській сили. Наука розпочне ся в неділю дня 30. вересня о год. 3. по полудні в школі ім. Маркіяна Шашкевича при ул. Скарбківській. Виділі о-бох Товариств відносять ся сею дорогою до

Склад і робітня ФУТЕР

під фірмою
Станіслав Степкович

у Львові, ул. Собієського ч. 9,
(обіч селєру п. Седатова)

футра мужескі і дамскі, мійскі і подорожні, пальтотики, верхи з баранків перських, астраханів, селєскінів, пелєринків, ковніри, боа, зарукавки дамскі і дитинні, шапки дамскі і мужескі, бараниці до саний, диваники перед бюрка, зарукавки мисцєвскі і всякі инші роботи, що входять в округ кушнірства, виконувє в найкоротшій часі і по дуже низьких цінах. Всє сьвященникам уділяє ся на рати.

львівських Русинів, особливо до кругів з поміж інтелігенції святих, з горячим зазвоним, щоби як найуспішніше підперли змагання Товариств, висилаючи неграмотних в як найбільшій числі на курс.

— На 11.000 учителів в Галичині заведи 1.800 учителів-Русинів. Чому? Се річ проста. Одних Русинів зовсім усуває ся, чи то на пенсію (то ще ласка), чи цілком без пенсії. Інших переносить ся на Мазури. Бо по що властиво була би „народова едукативна комісія“? Недавно тому перенесли едукативна комісія учителя Ніколая Левицького з Нижбірка старого на Мазури, користуючись з законної постанови, що їй вільно „ze względów służbowych“ кожного кожного хвилі перенести. І проти сего супроти законної постанови нема рекурсу. І Левицький пішов, полишивши на місці обліжну хору жінку і ціле, досить розвинене господарство. А той Левицький, був одним з найліпших учителів. Однак у нас, де не мож учителя загачити в его службовій діяльності, там висуває ся параграф о службових „względach“. Розпорядком з дня 10. вересня 1906. ч. 37.942 перенесено майже на Мазури Івана Бурбеля з Городиславич і его жінку, молодшу учительку. Чому? „Ze względów służbowych“. Ми з певного жерела знаємо, що преславний староста Гродзиський підозрівав Бурбеля о участь в агітації страйкової. І хоч п. Бурбель в сїм згляді Богу духа винен, всеж таки принаймні, що на наших галицьких відносинах лежить погане клеймо самоволі, скоро власти не можуть в службі учителя нічого найти злого, послугують ся „względami służbowymi“ і кидають чоловіка загосподарованого кількадесять миль далше. А вже спеціальний галицький куріоз то се, що перенесено п. Бурбеля задекретовано 10. вересня с. р., а велено ему перенести ся вже 1. вересня с. р. Се вже спеціальна галицько-польська система. Та „Русин все перебуде“, як уже і доси перебув вікові гнети і варварства. Але колись... колись таки чейже прийде караюча Немеза.

— Курс пополудневий языка руского для дівчат всіх шкіл мійських, в котрих языка руского не учать, уладжує Рус. Тов. Педагогічне в школі вилдівій ім. Шевченка ул. Сикстуска ч. 47. Вписи на сей курс відбудуть ся в суботу дня 29. вересня о год. 3-ій по пол. в канцелярії школи. Наука розпочне ся ві второк, дня 2. жовтня о год. 3-ій по пол. — Виділ Рус. Тов. Пед. просить всіх П. Т. Катехитів, щоби заохочували учениць шкіл вилдівій, аби користали з науки рідної мови. — Від Виділу Рус. Тов. Педагогічного у Львові, дня 26. вересня 1906. — О. І. Чапельський, голова. Д-р. О. Макарушка, секретар.

— Угорські Русини в бережанським комітаті мають купити 8000 моргів ґрунту. Є там гора „Гать“, власність ґр. Шенборна, і він її продає. На горі ростуть переважно букові ліси, а часть гори вкривають полонини. 30 сусідних руских сіл задумало купити ту цілу гору і звернуло ся з проською до єпископа Фирцака, аби виробив їм в правительстві 3-мільонову позичку на купно тих 8000 моргів ліса і полонини. Єпископ Фирцак був недавно з депутатцією селян у міністрів Векеря і Даранія, котрі обіцяли потрібну позичку на сплату землі.

— Осторога для емігрантів. Намісництво видало острогу против перевозового пароплавного товариства „Zino“, котре подаючи за свого помічника якогось А. Джерголета в К. ясо, в Швайцарії — в цілі позискання як найбільшого числа пасажирів розсилає проспекти з представленим дуже корисних відносин, серед яких живе ся емігрантам в Сан Паоло в Бразилії. Очевидно представлених тих відносин не відповідає дійсності і тому намісництво остерігає людей, щоби тими проспектами не дали ся намовити до еміграції.

— Важне для Всесвітнього Духовенства, Хвальних Комітетів і Брацтв церковних. Нову руску робітню столярсько-різьбарську отворив дня 15 вересня с. р. п. Йосиф Мушак у Львові при улиці Личаківській ч. 72, в котрій крім всяких уряджень домових будуть ся виконувати головну урядження церковні, як іконостаси, вівтарі, проповідальниці, тетраподи, лавки і інші. Отвараючи сю концесіоновану робітню набрав великого досвіду в сего рода роботах, працюючи від ряду літ в перворядних робітнях а від засновання товариства для розвитку рускої штуки, в тім власне товаристві. Нове се і одинокі заведення руского чоловіка у Львові заслугоє на шире попєрте більшє, що властитель его належав все до свідомих національно-одиниць між нашими ремісниками і промисловцями і в руских товариствах брав живу участь — в додатку удалось ему позискати до своєї робітні як найздобішійшій і в роботах церковних вишколених робітників Русинів, столярів, різьбарів, лякерників і позолотарів, через що дає запевнене, що виконане і викінчене робіт у него вийде як найсоліднішє. Звертаєсь отже до всіх, кому розвій руского ремесла і промислу лежить на серці а головню до Всесвітнього Духовенства, щоби робітню сю шире замовляннями поперли. Адреса: *Йосиф Мушак у Львові, ул. Личаківська ч. 72.*

— Ювілейна огородинно-пчільна вистава у Львові. Пишуть нам: Вступні роботи на повиставовій Площі у Львові вже розпочаті і вказують, що участь виставців буде значна. Возьмуть в ній участь також учениці львівських шкіл, котрих получене галицьке товариство для огородинства і пчільництва наділяло від трьох літ вазонковими рослинами для комнатного плекання. Пощаджаним було би дуже, щоби і численні львівські сади, що з кожним роком щораз більше уступають місць каме-

ниціям, представили на виставі різні відміни овочів, бо може не одну годило-б ся від заглади уратувати як на пр. дуже цінну відміну грушків, званої орлянтівка і т. п. Вправді жалують ся загально, що овочів в сїм році мало і не суть належнот виобразовані, але власне та обставина може дати важку вказівку, котрі відміни овочів навіть в так некориснім році виходять подібно і ті належали передовсім зачисляти до управи.

— Іспити однорічних охотників ц. к. п. п. краєвої оборони St. Pölten ч. 21. Пишуть нам: Сегорічні іспити однорічних охотників тутешного полку, котрі тревали від 17.—20. вересня с. р., відбули ся дуже корисно, особливо для Русинів. З помежи кількох Русинів, котрі всі з добрим поступом здали, отримав Стефан Галібей навіть степен першого відзначеного, що дуже рідко трапляє ся при чисто німецьких полках. St. Pölten, дня 24. вересня 1906. — І. К.

— Російські розбишаки в Галичині. Серед революційного загалу в Росії витворило ся, як звісно, в останніх часах загально розбишацтво, яке управляють людиці, що не мають нічого спільного з ідейним революційним рухом. Убийства та рабунки перейшли тепер в Росії до повсякденної історії і причиняють ся до ще більшого заострення тамошних відносин. Деякі факти вказують, що то розбишацтво переносить ся з Росії до Галичини. Іменно в сторонах Вадовичів, Бялої і Липника ватага якихсь розбишаків вже від довшого часу непокоїть людей. Краківські часописи подають такі вісти про їх діяльність. До реставрації Моленського в Липнику прийшло в п'ятницю рано о 6. год. двоє молодих людей і зажадали чаю. Позаяк хтось пізнав, що то розбишаки, то поліціянт Андрій Дітріх з Бялої в супроводі жандарма хотів їх арештувати. Один з розбишаків вийшов тоді револьвер Бровнінга і стріляв з него кілька разів та зранив тяжко поліціянта і одного з гірників, що були в реставрації. Жандарм не міг стріляти, бо в реставрації і на улиці було багато людей, але пустив ся за ними в погоню. Всеж таки удало ся злочинцям втечи. Того самого дня виділи їх в сусіднім селі. Здогадують ся, що то ті самі злочинці, що перед кількома тижнями крутили ся на двірці у Вадовичах, а котрих пізнав якийсь студент і звернув на них увагу жандарма, котрому однак не удало ся їх арештувати. Обоє тяжко ранених відставлено до шпиталю в Бялій, де они померли дня 23. с. м. З Осьвітима доносять тепер, що обоє злочинців удало ся вже вислідити і арештувати. — Мабуть у звязи з тими розбишаками стоять і ті, що в Кракові допустили ся кількох незвичайно смільних крадіжеск з вломом. І так обікрали вони адміністрацію дневника *Naprzód*, розбивши вертгаймівську касу, дальше коринний склеп Дуткевича і склеп Лінденбаума. З того, як тоді злодії добули ся до каси Дуткевича, можна вносити, що то не початуючі, лиш старі, незвичайно вправні злодії, ознаменні дуже добре зі своєю „штукою“. Велику залізну касу, заосмотрену панциром, ваги 350 кильо, отворили вони немов маленьку деревляну скринку простим ножиком. Фронтону залізу стіну дверий головної каси вирубали долотом, відогнули в бік, якби була з цинової бляхи, розпалили відтак до білоти нюті і шрубів замків та відіймали їх тоді вже зовсім легко, відпилювали пильником двері від т. зв. тресору і забрали з него цілу готівку в квоті кілька тисяч корон. Двері від каси були так розпалені, що помічник Дуткевича, коли зрана увійшов до склепу, застав двері ще горячі. — Іншої ночі, з п'ятниці на суботу, закрали ся до згаданого склепу Лінденбаума. Тут зачинили вже добирати ся до залізної каси, коли сторож зачув стукіт і увійшов із свьчкою до склепу. Тоді оден з розбишаків кинув ся на него, згасив свьчку і вдарив его по голові, а всі інші повтікали. Як доносять з Кракова, в понеділок вечером арештовано тих вломників, що розбили касу в склепі Дуткевича. Оба вони з Росії. Оден називає ся Генрих Смутьський, літ 24, токар заліза з Високої під Кельями а другий якийсь Сумінський, літ 24, кухар з Варшави. При Смутьським знайдено 700 корон, банкнот на 100 рублів і французські сталеві ножиці до розтинання заліза. На собі мав ціле нове одіне. Прихоплено їх в шинку коло двірця залізничі, де задержали ся, ідучи до варшавського поїзду. В їх мешканю на Пулвсю звежинецьким зроблено ревізію і тут знайдено знамениті знаряди до вломів, мила, чай, чоколаду і цукорки з крадіжеск в склепі Дуткевича. Вчєра рано Смутьський підчас санітарної ревізії в поліційним уряді отворив смілью вікно на улицу, перетиснув ся через крати і скочив на долину з і. поверха та втік з голою головою і без гроша в сторону Висли. Его зловили по двоє годинах. В тім короткім часі роздобув він вже 5 корон готівкою і капелюх, Сумінський подав, що касу розбив Смутьський. — Того самого дня вечером — як доносять з Кракова — незвісний чоловік на ул. Краківській на Казімежу вирвав Хаї Тіллеровій шкряну торбіку з квотою звиз 1200 К і мимо погоні втік. Пошкодована подає, що крадіжеск допустив ся якийсь молодий чоловік. Вість та порушила цілий Казімеж (краківське передмісте над Вислою, де мешкають переважно Жиди). На краківській улиці зібрало ся около тисяч Жидів, викрикуючи, що рабунку допустив ся „крулевляк“.

— Нові жандармські станиці в Галичині. Міністерство краєвої оборони установило 53 нових станиць жандармерії в Галичині, з тих у східній части краю в слідууючих місцевостях: в Борщовичах, повіта львівського; в Старяві, коло Хирова і в Липі, пов. dobro-мільського; в Блюдниках, пов. станицлавського; у Волосові, пов. надвірнянського; в Баріши, пов. бучацького; у Вікні, коло Го-

роденки і в Тишківцях, пов. городеньського; в Ясеневі горішнім, пов. косівського; в Добрянках і Гартфельд, пов. городецкого; в Ольшаниці, пов. золочівського; в Словиті, пов. перемишлянського; в Хлівчанах, пов. равагського; в Турі великій і Брязі, пов. долинського; в Рівні, пов. калуского; в Мригополі, пов. сянського; у Вільшаниці і Закові, пов. ліського; в Сухоставі, пов. гусятинського; в Новосілі костюковій і Свиржківцях, пов. заліщицького; в Задубрівцях, пов. снітинського; в Любені і Ясені, пов. ржавського; в Бушу, пов. бережанського; в Сулятичах, пов. жидачівського; в Голгочу, пов. підгаєцького; в Библі і Страхині, пов. рогацького і наконєць в Конюхах, пов. бережанського.

— Максим Горький — Русини. Пишуть нам: Хто не вірить, нехай зажадає в першій ліпшій трафіції паперців Горького. На одній сторині портрет Горького і напис „Максим Горький“ з другої сторони синьо-жовті декорації і напис: „Патріотичний виріб“. В середині синьо-жовта картонка а на ній відозва: „Русини!! уживайте лиш тих паперців на цигаретах з поважанням до вашого великого краю“. Гей! гей! На які то спекуляції беруть ся різні дурисьвіти, щоби виманити руский гріш!

— Письменничі способи. Про пануючий тепер напрям у французській белетристиці, пише Юлій Боа в дневнику *Gil Blas* так: Сучасний париский роман, що є сильним відбитком настрою хвилі, зрівав з довгими дискусіями, поясненнями і описами. Балзак, Бурже, Фльобер, Мопасан, не говорячи вже про помених авторів, вичерпали вже всі настроєві образи, всі психологічні досліди. Нема вже що робити на тім полі. Сучасний автор приймає за певну річ, що читач знає всі місцевости на свьіті з попередних романів, тому „театрови акції“ посвячає ледви кілька стрічок. Автори полишають авторкам всякі описи не лише місцевостей, але й романтичних ситуацій та серцевих терпін. Нині ми зрозуміли, що коли чоловік терпить і чує глибоко, тоді звичайно мовчить і укриває свої почування перед людьми і не аналізує їх навіть в душі. Сучасні повістари не витягають на ринок сліз, румянів стиду, блідости гніву, гордять всяким моралізаторством, однак з того не виходить, щоби були неморальними. Вартість гумору і чесноти уважають річню так звисною, як описи місцевости. Отже нема над чим розводити ся. За те „роблять“ в іронії, представляють кожду ситуацію з укритим усміхом, а при тім всім уважають дуже, щоби осталося все сухе. Головний їх принцип: нічому не дивувати ся, нічим не обурювати ся, нічим не одушевляти ся. „Nil admirari“, се манера великого іроніста і скептика Анатолія Франса. Натуралізм Золі, скомплікована психологія Буржета вже перестаріли ся.

— Машина до голосованя. На виставі в Медіоляні показав ся новий винахід: машина до голосованя. Єї будова дуже проста і опирає ся на тім механізмі, що є в автоматах. Голосуючий дістає округлу плитку і вкидає в один з отворів. Плитка порушає два приряди: оден з них вказує число упавших голосів на дотичного кандидата, а другий показує більшість голосів одного кандидата над другим. В разі потреби можна накрити таблички з вислідом голосованя аж до кінця виборів. Винахідник сеї машини поставив єї палаті Мира а кождий із вхождячих має голосувати, чи є: за оружним миром, чи за безоружним?

— Амадор жіночого волося. В Берліні арештовано в суботу 28-літнього банкового вояного Альфреда Лянге в хвилі, коли якийсь учениця на улиці обтинав косу. В его мешканю знайшли відтак 19 кіс. Арештований подав, що вже від 13 року життя чув у собі непереможну жажду відтяти кожду косу, яка попаде ему в очі. Щоби вилічити ся з тої недуги, стаа моряком, але на кораблі не видержав довго і вернув ся до Берліна. Віддали его під лікарську обсервацію.

— Ювілейна вистава огородинно-пчільна у Львові. В днях від 29. вересня до 1. жовтня с. р. відбудуть ся в музею ботанічним львівського університету фавові наради кругів учельських з обсягу науки зручності і курсів рілльничих, огородинства і пчільництва на підставі рефератів, зголошених знаними в краю людьми з діяльності своєї на полі згаданих наук, як пп. радником Спісом, Д-ром Цесельским, Д-ром Голіньским, Брухнальским, о. Глодзінским, Куровским, Петровским, Домбровским, Ст. Шарком і Тазьберским. Через два перші дни перед полуднем від год. 8. почавши вести-муть ся наради в секциях, а третого дня на повнім засіданню в тім самім часі при участі делегатів з округів шкільних в краю. В згаданих нарадах можуть взяти участь також особи зпоза сфер учельських, котрі интересують ся згаданими справами.

— Новости в арміях. На сегорічних цісарських маневрах в Австрії і в Німеччині уживано самоїздів до переносення приказів. На ординарців з самоїздами в Австрії зголошили ся добровольці з аристократичних родів, переважно Віденці. Самоїздів було шість, а з них попусав ся лише оден. Прочі перетрєвали тяжкі маневри, роблячи денно по кількох кілометрів. Так само в німецькій армії запряжено до праці самоїзди. Крім того в німецькій армії ужито сего року перший раз фотографованя з гори, аби перевідати позиції неприятеля. До такого фотографованя ужито фотографічного приладу, котрий випускають в гору, мабуть на спосіб орла і він блискучо знімає фотографію з цілої околиці. Спосіб того фотографованя держить німецька армія в тайні. При всіх маневрах в Австрії уживає ся від кількох літ телефонів. Кождий

полк має на складі найменше 50 кям. телефонічного дроту і оден апарат. Телефонком лучить ся всі висші команди, починаючи від полкової. Полкової команди злучений телефонном з комендою бригади, а бригади з комендою дивізії і т. д. Розпинанем телефонних дротів займає ся окремії відділ жовнірів, визначених чорножовтими опоясками на руках з буквою „Т“. Дроти вишає ся на яких небудь високих предметах: в селі або в місті пускає ся їх по дахах домів, в лісах по деревах, а на чистім полі вбиває ся високі коли або лати. Полевий телефон віддав армії великі услуги.

— З нинішнім числом розсилаємо 9-тий аркуш повісті „Гроші“ Золі.

— Дрібні вісти. Доповнючий вибір одного члена повітової ради в Ланцуті з групи сілських громад розписала президія намісництва на 6. листопада с. р. — З Відня доносять, що ветеринарний справа призначено з днем 1. вересня с. р. до resortу міністерства рілльництва. — Міністерство залізниць розказало вчєра останній льоси залізничі Львів-Підгайці краків стілиці, до котрих належать: Сокаль і Лїлієн, Ілківський і Гріфець. Будова залізничі ма розпочати ся зараз.

Концерти і видовища:

— Із „Зорі“. Кружок забавовий тов. рус. ремісників „Зоря“ устроєє в суботу 29. в. ст. вересня 1906. Не ршші вечерній з танцями, у власних комнатах при ул. Краківській ч. 7 на долинці. Чистий дохід призначений на будову дому товариства. — Початок о год. 9. вечером. На котрі запрошують члени з родинами — Комітет.

В неділю дня 30. с. м. уладжує туртов аматорів руских ремісників „Зоря“ в Жовкій аматорську виставу штуки „Святини на Гонтарів“. Вся місцеву як і замислову інтелігенцію та наших селян просить ся о часенну участь.

З товариств:

— Пожарний „Сокол“ в Княжц, золочівського повіта, заложено на статуті львівського „Сокола“. Намісництво вже затвердило статут.

Прошу Вп. п. Станька, адвокатського конциплента, щоби у власнім інтересі зволив сейчас подати мені свою адресу, евеніт. зголосив ся до мене. — Осип Янів.

Надіслано.

Адвокат Д-р Корнер
в Мостиснах

пошукує конциплента Русина

948

2-3

Першорядна руска робітня гафтів

у Львові при ул. Скарбківській ч. 18

приймає всілякі гафти білі, коьворові, вишавки, шате білі і компдетні виправя шавобі.

з поважанням
Е. Стефанівска.

856 9—20

Емер. ц. к. радник суду

Іван Виханський

отворив

канцелярію адвокацн
в Золочеві

(Дім власний при ул. Косцюшк — там, де находить ся також льокаль тов. кредитового „Народний Дім“) 702

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука
в Ярославі

приймає до виконаня плани і коштовніси церков, каплиць, плавнів, домів мешканьних, управу і підприємства повисших будівель. 639

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. уприв. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі папери цінні і монети

по найдешевшій курсі деннім не числячи ніякої провизії. 374

Припоручаємо

КОНВЕРЗИЮ

4¹/₂% **пожички м. Львова**
на вільні від податку

4% **облігації** **пожички м. Львова**
на успіх, оговорених в проспекті кон-версійнім, котрий переопишасмо на банане.

Сокаль і Лілієн

банковий дім і контора виміни.

Копериничі і Сии

Вписки і Махінки у Львові площі Галицької ч. 1. против Банку Гіпотечного на ліквітаційні площі Галицької поручають

Барометри асеродіж до 7, 8 і 10 К. Найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Аерометри найліпші по 12, 16, 24 і 30 К. За-разом поручаємо в найліпшій якості аборі окуляри цівнери, хюки і всілякі інші прибори оптичні. Всілякі накресли тожогодує ся як найкраще і найдешевше. 41

При закупні товарів просимо поклакувати на нашу членськ.

Вдає і піднімає за редакцію Александер Ворковскі.

З друкарні Народової [Мандицької] Конспірації ч. 2

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) з 5-ї години до полудня. Цей літературний додаток додуває ся „Бібліотеку найважливіших новітніх“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24, Бюро газет А. Ольшавського ул. Кільницького 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухшаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — у ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstraße; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wolfzeile 11; Hausenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — у ФРАНКФУРТІ і ГАМБУРГІ: M. Hausenstein & Vogler.

Передплата і наскладність за інсерати платні у Львові.

Діло

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком „Австрія“ за границею:
на цілий рік 32 к. — 22 к.
на пів року 17 к. — 11 к.
у Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 24 к. на пів року 13 к.
на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.
Редакція, Адміністрація і Експедиція від ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням — Рекламні неопечатані вільні від порту.
Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за єї місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

Просимо о вчасне відновленні передплати за IV. квартал зглядно за жовтень 1906, як також о вирівнянні позиталих ще зазлегло-стий, щоб Адміністрація не була примево-лена вислати часописи вдержувати.

Виборча реформа.

В середу комісія виборчої реформи рада над висесеним п. Грубого і п. Стан-ского. Перший домагає ся, щоб при голо-сованні при виборчій комісії мали право бути мужі довіри виборців, другий жадав цілковитості явності виборчого акту. П. Крамарж в імені свого сто-ронництва заявив ся за інституцією мужів довіри. Іменовані сик мужів довіри належа-ло би до повітової влади політичної, котра при тім мусила би уважити всі політичні сторони. Сі мужі довіри мали би право бути в виборчій локалі від хвили перед початком голосування аж до оголошення результату обчислених голосів. Право політи-чної влади повітової означування простору, в межах котрого не влізати агітувати, повинно бути обмежене остаточно, що сій простір не може бути більший, ніж се є в кінечне для удержання вільного приступу до виборчої локалі. Бесідник поставив в напрім своїх виводів висесення.

П. Козловський в довгезній промові ви-ступав проти всіх висесень, котрі утрудню-вали би махінацій тих, котрі доси переводи-ли галицькі вибори. На інституцію мужів до-віри польський гавкатист згодив ся (бо сик мужів „довіри“ мають іменувати старости). Бесідник рішучо заявив ся проти явності виборів (висесення Станського), бо тепер бу-дуть голосувати елементи, котрі доси не брали участі в публічному житті. Явність ви-борів в Галичині неможлива, бо у нас вибо-ри будуть відбувати ся в тісних хлопських хатах. Явні вибори суть для Галичини „му-зикою будучности“. Крамарж поставив висе-сення, щоб право опорожнювання виборчого локалі і право випускати виборців пооди-нокю до сали належало до голови виборчої комісії, а не до репрезентанта політичної влади. Козловський зажадав, щоб комісія перейшла над сик висесенням до дневного по-рядку. (Козловського розходить ся очевидно о се, щоб в виборчій локалі могли лишати ся тільки виборчі гени і щоб можна було усунути з локалі сейчас по відданю

голосу кожного прихильника руского кан-дидата)

П. Адлер заявив ся за висесенням Стан-ского (цілковита явність) і за тим, щоб агі-тація була заборонена лише в будинку, де відбуває ся голосування.

В голосуванні ухвалено § 23. в редак-ції правительственного предложения з додат-ком в справі допущення мужів довіри. Всі інші висесення, против котрих заявили ся По-ляки, відкинено.

§§ 25, 26, 27 ухвалено без зміни. В § 28. ухвалено, що віддаване голосів має бути замкнене о означений години, при чім вибор-ці, що перед упливом сєї години були в ви-борчій локалі, або безпосередно перед локалем, не можуть бути виключені від голо-совання. (Ся постановою Русинам нінащо не придасть ся, бо комісар староства буде рі-шати, що треба розуміти під словом „безпо-средно“, а виборчі гени будуть свідчити, хто перед упливом часу призначеного на голосування був „безпосередно“ перед лока-лем, а хто ні.) Як через яку перешкоду го-лосування не могло скінчити ся в означений часі, комісія за дозволом правительственно-го комісара може відложити голосування на другий день. (Комісар дозволить на се лише в такому случаю, коли польський кандидат бу-де в меншості.)

По ухваленню дальших параграфів п. Стажінський поставив при §. 36 (тісний вибір) висесення, котре унеможливило би ви-бір руского кандидата на случай, коли би в яком окрузі східної Галичини опорожнив ся мандат „національної меншости“. Як би ви-браний в східній Галичині посол умер, або зложив мандат, чи стратив, то при доповня-ючих виборах, в котрим возмуть участь всі виборці округу, мусив би вийти руский кан-дидат. Щоб се унеможливити, Стажінський зголосив таку зміну параграфу 36-ого:

„Як виборчий округ вибирає рівночасно двох послів, то рівночасно тою самою кар-тою голосування будуть вибрані заступники (Ersatzmänner). Кождий виборець на своїй карті голосування окрім імені особи, котру вибирає на посла, умістить також імя другої особи, котру вибирає на заступника, а імен-но в другій рубриці картки голосування. За-ступника вибирає ся тим самим відданем го-лосу, котрим вибирає ся посла. При виборі заступника числять ся тільки ті голоси, ко-трі віддано на вибраного посла. Заступником вибрана та особа, котра після сего обчисле-ня дістала найбільше голосів. Як при рішаю-чій виборі дві або більше осіб дістали рів-не число голосів, рішає жереб, хто вибра-

ний на заступника. Заступник стає послом тогди, коли опорожнить ся мандат того посла, котрого заступником він вибраний. На случай, коли опорожнить ся рівночасно оба мандати одного округу виборчого, то для обох розписує ся новий вибір.

Як заступник стратить право вибору, як умре, або зрезигнує, то на случай опо-рожнення дотичного мандату посольского має бути розписаний новий вибір. Те саме діє ся, коли заступник, котрий увійшов до палати послів, з якої будь причини перестане бути послом.

Відповідно до постанов сего параграфу висі Стажінський слідує зміню уступу 3-ого §. 18-ого основного закона о держав-ній репрезентації: „В часі виборчого періоду доповняючі вибори мають бути розписані, як котрий член стратить право вибору, умре, зложить мандат або з якої будь причини пер-стане бути членом державної ради, на слу-чай, коли по мисли постанов виборчої орди-нації до державної ради не має за сего посла до посольской палати увійти его заступник“. В додатку бесідник предложив відповідну зміну §§. 27, 30, 37, 40 виборчої ординації.

Міністер внутрішніх справ д-р Бінерт, очевидно, заявив ся за висесенням Стажін-ского, бо австрійське правительство само стоїть і все стояло на тім становищі, що руский народ повинні репрезентувати Поляки і що Русинів треба, по зможі, не допускати до законодавчих і репрезентативних тіл в монархії.

П. Василько замітив, що прийняте висе-сення Стажінського еще більше скомплік-ує і змутає вибори в Галичині, еще більше заострить борбу між Русинами і Поляками. Висесення Стажінського п. Василько назвав новою провокацією руского народу.

П. Груби висі додаток, щоб на случай опорожнення мандату заступника, аж до опо-рожнення другого мандату в тім самім окрузі не розписувано вибору на мандат опорожни-ний по заступнику.

В голосуванні ухвалено висесення Ста-жінського разом з додатком п. Грубого. В наслідок того ухвалено реасумцію §§. 29 і 30 (виновнюване карт голосування) і змінено їх так, щоб відповідали постановам §. 36-ого.

При §. 38-ім (о виборчих сертифікатах) пп. Груби і Фоглер порушили справу утво-рення виборчих трибуналів. Фоглер предло-жив, щоб, заки сій трибунал буде утворе-ний, розсліджуване виборів віддавано три-буналові адміністративному. Міністер Бінерт супротивив ся сему висесенню, (бо правитель-ство боїть ся, що коли би справу важности

вибору судив безсторонний трибунал, то по-уважаючи би всі польські мандати з схід-ної Галичини). Против утворення трибуналу заявив ся, очевидно, також п. Стажінський. Висесення п. Грубого відкинено.

До §. 39-ого прийнято поправку п. Гру-бого, що на случай, коли хто буде вибраний в двох округах, має до 8-ох днів по укон-ституванні посольской палати заявити, ко-трий мандат приймає. Як сего не зробить, то президент палати на явній засіданні рі-шає жеребом, для котрого округу посол є вибраний.

При §. 41-ім ухвалено додаток п. Ле-кера, після котрого легітимізаційна комісія має предложити справозданє о заперестов-ванім виборі до року по виборі, а коли сего не зробить, то президент палати має право поставити справу на дневний порядок, хоч би справозданє комісії еще не було готове.

На тім закінчено се, для Поляків так богате в здобутки засіданє комісії. Слідує засіданє в понеділок.

Польська напасть.

(Допись з Бучача).

В ч. 432 „Słowa polsk-oro“ з 24. верес-ня с. р. помістив знаний всім в Бучачі вшех-поляк і дописуватець той русиноїдної газети „Słowo gajdaмацького педагога“. Як на вшехпольского дописувателя вшехпольского органу пристало, накинув ся він в спосіб найнікчемніший і найбрутальніший на про-фесора тутешньої гімназії п. Никифора Да-ниша, закидаючи ему несправедливість і се-кованє польської молодіжї, а протеговане рускої молодіжї в школі, посунає ніби то до неможливих границь. На доказ правдивости своїх закидів покликав ся чесний дописува-тель не менше чесної часописи на розправу судову, котра відбула ся дня 17. вересня с. р. і нібито виказала повну основність заки-дів, зроблених п. Данишеви. Для більшого ефекту кінчить чесний дописуватець свою до-пись покликком до кр. ради шк., щоб чим скорше зробила лад з сего акулою в особі п. Даниша, бо інакше він (п. Даниш) вижре коли не всіх то бодай більшу часть поль-ських учеників в бучацькій гімназії. При тім чесний дописуватець не може простити п. ін-спекторові Левицькому сего, що він одного з его одномишленників переніс до Станисла-вова за те, що крайню ворожо відносив ся до руского слова і письма.

Кождому з нас, що є прочитав, прий-

Вражіня з подорожі по Україні.

В Крими.

За вісімнадцять годин їзди кораблем заїде ся з Севастополя до Одеси. Місто Оде-са має пів мільона жителів, збудоване пра-вильно мов шахівниця і з того боку зовсім не є інтересне. Лежить на рівнині наче на столі, а земля така плохенька, що лиш ака-ція на ній виростає, иншої деревзани майже нема. Місто портове і гандлеве має интерна-ціональний характер; на улицах нема тої о-спалости, яку я стрічав по других російських містах. Справедливість каже признати, що хотій я чув на улицах вські язики (росій-ський, грецький італійський, німецький і т. д.), то українського языка я тут не чув на ули-ці так само, як у всіх до тепер огляданих містах. А особливо ще зазначую, що за весь п'ятиднівний час перебування на Україні, в Кри-мі і Одесі мені не довело ся ані одного ра-зу чути, щоб на улиці інтелігенція го-ворила між собою українською мовою. Оче-видно не говорю про той малий кружок, де я обертався, бо я зі всіма і Українцями і Росія-нами говорив виключно українським языком всі п'ять неділі і не стрічав нігде з тої причини трудностей. Навіть в голову не приходило нікому робити мені з тої причини трудности або прикритости, як то діє ся у нас в Галичи-ні майже на кождім кроці з боку Поляків, котрі ворожим оком дивлять ся на Русина, говорячого систематично по руски. Се є не-бувала нещирість, хвалити себе „братом“, говорити на кождім кроці о своїй любові до „братів-Русинів“, величати себе (vide Г. Сен-

кевич) одиноким славянським народом люба-чим свободу, а рівночасно не хотіти давати Русини бути в Галичині Русинами, як се ро-блять у нас Поляки. Таких дрібних, обидли-вих секатур, як в Галичині з боку Поляків, я не стрічав навіть в російській поліції, де на мою українську мову люди відповідали чменно, а не так як у Львові ректор універ-ситету Глюзінський казав до української а-кадемічної молодіжї, що він „по руску піє го-зуні“.

В Одесі, як і по других російських мі-стах, випадає в очи велике число женських гімназій, державних і приватних. Жіноча о-світа в Росії не від нині поставлена ліпше, ніж в Європі взагалі, а особливо в Галичині, де наші власти відой той гадки, що для дівчини досить, коли вона вийде зі школи вихована на „bogobojną niewiastę“, бо всяку иншу науку уважають за діявольську річ, що з дівчини виганяє ніжну жіночість. Своєю дорогою мої знакоми дали мені дивне освідченє того фак-ту, що російське правительство є ворогом хлопських гімназій і університетів, а рівноча-сно великим пропагатором жіночих гімназій. Мужескі школи по думці правительства се розсадники революціонерів, коли противно жіночі гімназії се дуже добра дорога до ру-сифікації. Жіноча гімназія є все, розуміє ся, російська, і дівчина, якої народности вона не буде, стає яко будуча мати центром малого гнізда русифікації для своїх дітей, так що навіть свідомий свого українства батько є проти сего впливу на діти безсилний. На жаль я мущу се потвердити на підставі того, що я сам видів. Се дуже сумно і я про се говорив моїм знакоми при кождій спосібнос-ти. Вони признавали рацию моїм увагам, але не зраджували великих поривів до зелі-

ної, консеквентної борби з тим великим злом. Сподіваймо ся, що теперішній час, повний новин кождого дня, принесе промінь світла і в ті сумні відносини.

Інтернаціональність Одеси показує ся між иншим ще в тім, що тут жінщини ма-ють зовсім не такий вишній вигляд, як в прочих містах, які я переїздив в Росії. Коли скрізь я бачив у жінчин брід смаку в убра-ню, брід принагідних форм тіла і лиця, навіть в такім великім місті, як Київ, то в Одесі поводили ся жінщини під тим зглядом наче в западній Європі. Се очевидно вплив всіх чужих елементів, складаючих Одесу, так що часто російські складники або гублять ся або йдуть за гарнішими примірами. Великий контраст лежить особливо між змислом до убрання у жінок в Росії і в Парижі, де зовсім бідні дівчата, що служать по skle-пах (les mûtiennes), уміють убити ся незви-чайно скромно, поодинок, а з великим сма-ком. Не даром є спеціальне слово на озна-ченє сєї прикмети парискої жінщини, се є „chic“, і треба видіти власними очима па-рискі жінщини, щоб добре зрозуміти, яке має значінє се слово „chic“. У відноск нази-ває ся аналогічна прикмета „fesch“; а у Ро-сиянок я не стрічав нічого подібного до того, що „chic“ і „fesch“, аж в Одесі по-части подібують ся сї прикмети.

Загальні спостереження, які я робив за увесь час п'ятиднєвої поїздки в Росії, на-ведуть тут вкнці. В Росії стрічає ся велика сила всяких уніформів; ходять в них студен-ти, офіцери, урядники. Коли у нас кождий чоловік поза службою радо скидає з себе уніформ і стає, так сказати би, приватним чоловіком, то в Росії, здає ся, любують ся люди в тім, щоб показати світові, що во-

ни службові. І ходять не лиш в цілх уні-формках, але ще частіше бодай в части уні-формовані, пр. мають службову шапку, а всьо проче цивільне, або лиш службову ка-мізельку і т. д. і т. д. Така мішанина служ-бового і цивільного убрання у нас взагалі не стрічає ся, а в Росії вона є типова.

Кухня в Росії є добра, дешева і при-падає до нашого смаку. Салі до їдженя (столова) є звичайно прибрана в цвітї і зе-лень, природну або штучну, або одно і дру-ге разом. Се робить дуже миле вражіня, тим більше що звичайно сї салі, пр. на же-лізницях, в порівнянню з желізничними рес-торанами в Австрії, суть держані чистіше і заосмотрені в більше світлі, чим в Австрії. Коли я, вертаючи до Галичини, вступив до ресторану в Підволочиську або у Львові на Підзамчу, то мені видавали ся наші „евро-пейські“ італійські брудники, темними і смер-дячими в порівнянню з ясною салею в Воло-чиску або в Верхньодніпровську серед широ-кого степу. Що-до нап'яток, то я дізнав ве-ликої і дуже милої несподіванки. Оповіданє про п'янство в Росії видало ся мені на під-ставі моїх спостережень у великій мірі пере-садним і неправдивим. За час п'яти неділі я не видів ані разу, щоб люди запивали ся цілими годинами в подібній спосіб, як се діє ся в Мінській або у Відні або в Празі, де люди заливають ся нелюдськими масами пива. Я не видів людей в Росії, щоб ви-сиджували за пивом або за вином в той спосіб, як се діє ся в німецьких краях Евро-пи. Причина лежить в тім, що в Росії є ба-гато инших нап'яток, неалькоголічних, які в літі суть без порівняня приємніші, ніж пи-во тай вино, а не упивають. Суть се кваси, яких дістанеш всюди в ресторанах, кофей-

Склад і робітня ФУТЕР
під фірмою
Станіслав Степкович
у Львові, ул. Собіського ч. 9,
(обіч сьєдпу п. Седлажа)

футра мужескі і дамскі, міські і под'рожні, пальотики, верхи з б'рачків перських, астраханів, сел'скінів, пел'ринки, ков'єрі, б'а, зарукачч' дамскі і дитинні, шапки дамскі і мужескі, барачиці до саний, диваники перед бюрка, зарукачки мис'євскі і всякі инші роботи, що входять в округ кушнірства, вичокує в найкоротшій часі і по дуже низьких цінах. Всч. с'вященникам уділяє ся на рати.

шли на гадку ті алярми, які підняло „Slowo polskie“ з причини підпалювання панських стирт, добре асекурованих, в деяких околицях. Хто інший підпалює в інший цілі, а винуватого ся на „гайдамакуф“. Воно справді виходить на таке, що — само дре міх, ще й квичить. Однак люди посторонні, не ознайомлені зі справою, готові в голову заходити, яким чином такого прожору, як п. Даниш, кр. рада шк. держит в службі та ще й в польській гімназії. Бо й якже можливе тепер у нас в Галичині переслідуване польської молодіжки в гімназії польській взагалі, а в бучацькій зокрема?

Справді таким прожорою, гонителем, секантом, мучителем польської молодіжки раді би деякі люди в Бучачі за всяку ціну збити п. Даниша. І в чім же сей чоловік провинився? В тім, що є рівно справедливим для всіх учеників, що рівною міркою мірять так Русинам як і Полякам і Жидом, що до всіх ставлять рівні вимоги, що не оглядає ся на сторонні згляди, що не дасть себе стероризувати, що не уляже нікій пресі; а се вже страшний злочин в понятю чесного вшехпольського дописувателя і взагалі всіх вшехпольків. Після них прецінь треба польської молодіжки як найбільше в світ пускати, хоч би то були і останні тумани. А вжеж непростимий і до неба звиваючий се гріх, коли професор, ще до того й Русин, посміє вказати на конференцію або навіть при класифікації записати двійку чи кривому професора чи такому, що стоїть у професора на станиці, чи такому, що его навіть сам професор приватно вчить, хоч би той ученик не мав і поняття о данім предметі. П. професор Даниш як-раз таких злочинів допускає ся.

Щоби его стероризувати і учинити податливим, почали деякі інтересовані при кінці минулого року шкільного справді розголошувати по Бучачі, що п. Даниш переслідує в школі Поляків. Дійшло се і до деканату вука великого чоловіка в Бучачі, славного рана пасєліка не менше славної strazy ogniowej бучацької, діяльного члена „Sokoła“, „Tow. szkoły ludowej“, „Tow. oświaty ludowej“ і учителя школи віділової п. Ротенберга. Вправді назвище сего пана не конче польське, але делікатне его серце і душа на скрізь вшехпольські. Проте якже ему не було обуритись святим, благородним обуренням, коли почув про таке загрожене кресом, про страшне переслідуване учеників Поляків в бучацькій гімназії. І він дійсно дав виразному обуренню в дуже благородний спосіб, гідний інтелігентного вшехпольця, бо на одній конференції учителів школи віділової назвав п. Даниша „лайдаком“. О сім дізнав ся п. Даниш і за обиду чести пізвав п. Ротенберга перед суд, поручивши заступництво адвокатуви д-рови Альтерови. Ціла форса судії і свідків, одномішленників п. Ротенберга, була звернена на те, щоби конче якось натягнути увільнене п. Ротенберга, бо ситуація его відразу показала ся не конче відрадною. Ну і натягнули.

Тепер ликують всі вшехпольці, ликує п. Ротенберг, ликує і чесний дописуватель „Słowa pol.“

Алеж вельми чесний п. дописуватель! Не забувайте, що звільнене п. Ротенберга ще не означає, що п. Даниш програв „z kresiem“, якто сейчас по розправі голосів прилюдно по місті з незвичайною утіхою оден зі старших професорів гімназії бучацької, котрий мав також жаль до п. Даниша, що его своякові, мешкаючому у него, не хотів дати першої класи. За скоро ликує. То ще не конче! П. Даниш не занехає зголосити відклик до висшого суду, а друга розправа му-

силь скінчити ся трохи иншим засудом, як в Бучачі. Тож ви своєю брутальною, нікчемною, негідною чесного чоловіка дописую хоч-тїли може стероризувати п. Даниша та склонили его до занежання відклику так, як се чинили ви і інші при кінці минулого року шкільного, ширячи по Бучачі підлі і несо-вісні поголоски на п. Даниша про переслідуване ним учеників-Поляків, щоби его змусити до давання добрих нот таким, що на се зовсім не заслужили. Але ви, чесний дописуватель, перечислили ся! У кого рука і совість чиста, той не боїть ся ані розправи судової ані дисциплінарного слідства, до якого накликує кр. раду шк. Ми певні того, що п. Даниш не налякає ся ваших погроз і свого поступованя в школі не змінить ні на волос, а за своєю честью і нам всім дуже дорогу постіть до послідного.

Ми були би дуже раді тому, щоби кр. рада шк. перевела слідство проти п. Даниша, бо ми певні, що воно викаже наглядно безосновність і нікчемність всіх клевет, кидаючи на него, а попри те може багато чого иншого вийти на яв, о чім в нашій місті далеко голосніше говорить ся, чим о переслідуванні учеників-Поляків п. Данишем, а чого ваше делікатне ушко, вельми чесний дописуватель „Słowa polskiego“, не чує, бо не хоче чути.

3 Росії.

(Телеграми.)

Берлін. З Петербурга доносять сюди, що рада міністрів ревню працює над приготуванням виборчої тактики. Що тижня відбуває вона по 4 засідання. Найбільшу вагу прикладає рада до передвборчих зборів. Є намір допустити на ті збори лише управнених до голосу в дотичнім окрузі так, щоби зовсім спаралізувати всякі сторонні впливи. В неспокійних околицях будуть відбувати ся вибори пізніше, імовірно аж як дума збере ся. В слідуючім засіданню ради міністрів возьме участь і Дурново.

Петербург. Конгрес кадетів відбуде ся в жовтні, і то в Петербурзі, скоро лише власті взагалі на відбуте конгресу призвоят.

Петербург. Перед петербургським судом був обжалуваний урядник департаменту поліції за те, що ширив прокламації, накликуючи до жидівського погрому. Сі прокламації були цензурно дозволені, а друковано їх в друкарні міністерства просвіти, описія в друкарні поліції, в 25.000 примірників. Обжалуваний заявив, що его брошури не були спрямовані проти Жидів, лише проти зрадників Христа таких, як бувший президент Вітте і інші, що на жаль мають дуже аристократичні назвища. Оборонець Лаврова, адвокат з Москви, заявив, що брошури Лаврова є природним наслідком обурення проти Віттого, котрий написав брошуру проти царя, щоби промстити собі дорогу до президента російської республіки. Вітте боронить єдино жидівські інтереси, а Жиди в'яжуть ся з масонами, єзуїтами і приклонниками звісного пруского радника Мартіна. Всі вони є наемниками Англії, а також і дума була під впливом Англії. Лаврова признано винуватим, однак суд узяв за лагодячі обставини і засудив его лише на 100 рублів кари. Лагодячою обставиною уважано се, що брошури були цензурно підписані.

Петербург. Губернатор Тверу счеркнув з листів членів губерніяльного земства бувших послів до думи Михайла Петрункевича, Іва-ва Петрункевича і Медведєва, а то з при-

чини, що підписали звісну виборську відозву.

Берлін. Сюди доносять з Петербурга, що в Петергофі арештовано одну дуже небезпечну анархістку. Її відведено під сильну ескортою до петропавлівської кріпости і осаджено там в в'язниці. — В Кронштаді удало ся поліції заарештувати 14 революціоністів, котрі працювали в тайній друкарні, що має на цілі розширюване революційних брошур. — В батерії ч. 4, в Кронштаді знаходять ся 100 матрозів, закованих в кайдани, котрі вижидають вислання їх аж на Сибір.

Петербург. Сюди доносять з Одеси, що 2.500 студентів рішило утворити збройну міліцію в цілі самооборони, щоби повздержати ватаги, потворені „союзом руских людей“ від дальших нападів. Сі ватаги нападають студентів, узброєні в ножі і револьвери. Опір з'організованих студентами положить без сумніву кінець сим нападам.

Рига. Дня 26. с. м. два молоді люди застріляні в Митаві інспектора реальної школи Петрова в хвилі, коли вертав зі школи до дому.

Відень. До „N. fr. Presse“ доносять, що вчора вечером привезено до Варшави з Лодзі цілу збунтовану компанію піхоти катеринославського полку.

Петербург. Столипін поручив губерна-торам, щоби в дні 30. с. м. заборонили всякі віча, бо не хоче, щоби пригадувано, що того дня Росія дістала конституцію. У всіх містах будуть того дня скріплені патрулі і постерунки. Поголоска, що в тім дні має наступити помилуване політичних переступників є неправдива. — „Русское Слово“ доносить урядово, що у вятській губернії в повіті Малмиж вибухли поважні хлопські розрухи в 70 селах. Часть поліції в повіті убито, часть прогнано з повіта. Хлопи загорнули всі почти і телеграфічні уряди, в наслідок чого нема докладних вістий. До повіту вислано карну експедицію.

Петербург. Тут ходить поголоска, що заговор викритий в Петергофі був устроений сторонництвом великих князів, котрі хотіли царя скинути з престолу.

Берлін. І тутешні днешники дістали вісти, що цілєю заговором в Петергофі було приневолити царя, щоби зрік ся престолу. На чолі заговорю стояли великі князі Николай Николаевич і Володимир Александрович. Великі князі є гадки, що не треба в Росії змінити системи правління, лиш пануючу особу.

Петербург. В добре поінформованих кругах говорять, що презес міністрів Столипін дістав далеко ідучу повновасть в обсязі внутрішньої політики, більшу, чим мав Вітте. Столипін тепер дає прикази всім міністрам з виймком міністра війни, морянарики, двору і заграничних справ, так що вся одвічальність за внутрішню політику спадає на Столипіна.

Гельсінгфорс. Военний суд засудив вчора 4 учасників бунту мінової компанії (з поміж 174 обжалованих) на смерть через розстріляне.

Париж. „Echo de Paris“ доносить о поголосці, будьто би цар з царицею і дітьми мав в жовтні прибути до Парижа і перебути осінь в Бярі. В готелі de Palais роблять ся великі приготування, з котрих догадують ся, що є сподівана гостина якоїсь високої особи. До Бяріцу прибув уже вел. кн. Александр Михайлович. Гостина царя в Бяріцу є в теперішніх відносинах неімовірна. У всякім разі ся гостина наложилась би на француз-

ське правительство обовязки і дуже велику одвічальність.

Берлін. До „Berl. Tagblt.“ доносять з Копенгаги, що там ходить поголоска, що царська родина в жовтні прибуде до Данії і замешкає в замку Фреденсборг. — Зверне-но увагу, що король Фридерик мимо непо-годи замість замешкати на копенгагським замку в Амаліенборгу, казав перенести резиденцію до замку Фреденсборгу. Царська родина находить ся тепер в Фінським заливі, відки дуже легко може прибути на данські води.

Варшава. З Седльця доносять, що во-енний суд, не оглядаючися на вказівки през-еса міністрів, знов засудив 4 Жидів на смерть і зараз по засуді казав їх розстрі-ляти.

Тулуза. Тут арештовано молоду нігі-лістку, котра мала прирощене від револю-ційного комітету в Л'юзанні замордувати катеринославського губернатора, котрий враз з жінкою їхав на Рівєру.

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руского товариства пе-дагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

ТЕЛЕГРАМИ.

Виборча реформа.

Відень. На засіданню субкомітету комі-сії для виборчої реформи відбутім в середу в справі внесення п. Стажинського відкинуто 6 голосами проти 3 внесенє Зайфарта і Ста-жинського поставлені на першім засіданню о зміну §. 12. основного закона о парламен-тарній репрезентації а принято 5 голосами проти 4 резолюцію п. Стажинського поста-влену на посліднім засіданню, іменню: „Зва-живши, що нема достаточної ясности, о кіль-ко при засадничій зміні організації адміні-страційних властей прислугує також спів-участь краєвому законодавству, ставляє ся внесенє: Зважає ся правительство, щоби у всіх законодавчих актах, дотикаючих органі-зації адміністративних властей, зважало на те, щоби краєвому законодавству прислугу-вала співучасть в переведенню організації державних адміністративних властей остілько, оскільки є се спричинене законодавчим кругом діляня соймів в справах організації авто-номічної адміністрації“. Внесенє п. Герольда о відокремленє Галичини предсідатель п. Грабамер не допустив під обряди, бо пере-ступає воно компетенцію признану субкомі-тетови.

Відень. Польське коло відбуло в середу вечером довірочні наради в справі плураль-ної системи. Ухвалено 31 голосами проти 8 отсе внесенє: Польське коло зважає польських членів комісії виборчої реформи, щоби по-пирали усі внесення за плуральною системою, коли ті внесення будуть годити ся з засада-ми, які висказано в часі дискусії.

До ситуації.

Відень. Скликане делегаций урядово у-становлено на день 26. падолиста. Не буде нових виборів і парламентарі вибрані на ве-сянню сесію задержать свої мандати і на осінню сесію.

Артилерія гонведів.

Будапешт. „Pester Lloyd“ доносить, що угорське правительство вставить в найближ-шій бюджеті квоти, потрібні на заведене арти-лерії в гонведах.

Підвисшенє процентової стопи.

Будапешт. Генеральна рада австроугор-ського банку рішила піднести прецент ову сто-пу о пів процент.

За обиду Всенімців.

Відень. Повітовий суд на Landstrasse у Відні засудив пароху о. Юлія Антоніуса по переведенню тайної карної розправи на 1000 К кари за обиду Всенімців, котрих назвав „всє-німецькою лютерською ватагою східної Мархії“.

Народність генерала єзуїтів.

Париж. „Eclair“ доносить, що вибраний недавно генералом єзуїтів Вернц не є зовсім Німець, лише Болгарин. Сей днешник прямо не може поняти, як можна було вибір сей приписувати німецьким впливам.

Анархісти.

Берлін. Анархісти виконали замах на філіантропа Шіффа, підозріваючи его, що він уплянував російську позичку. В дійсности Шіфф попирає російських збігців.

Революція на Кубі.

Гавана. Президент Рузвельт вислав до президента Пальми телеграму, в котрій, по-кликуючися на его патріотизм, завзиває его, щоби прийняв поставлені кубанському прави-тельству умовля, бо лише в той спосіб при-верне ся спокій. Такий самий зазив одержав Пальма від Тафта і Бакона. — Тафт до-носить, що переговори дальше тривають. Тафт і Бакон старають ся наклонити Пальму, щоби звяз наказ свою димісію. — Президент Пальма сказав на вчора надзвичайне засі-данє конгресу і має на нїм поставити до дис-позиції свою димісію. Тафта і Бакона по-відомив, що особисто відкидає подані ему умовля.

Нью-Йорк. „New York Tribune“ доносить з Вашингтону, що президент Рузвельт заря-див, щоби усі стоячі до диспозиції відділи піхоти маринарки зараз, скоро прибудуть на Кубу, висіли на сушу.

нях, на улиці. В Алушті сказала мені вла-стителька готелю, що коли хочу пити вино, то треба, щоби купив де в мі-сті і приніс до вечері, бо у неї в готелі взагалі нема ні пива ні вина. Такий готель у нас, а особливо між Нім-цями, зовсім не мислимий. Пють в Росії го-рівку перед їдженєм і серед їдженя, але ся горівка слаба чим наша, і коли би обчи-слити скількись спожитого алькоголю підчас їди, то вийде певно, що Німці пють без по-рівняня більше, чим Росіяни. Коли мимо то-го пр. петербурська поліція збирає на улицях в однім тижні пересічно тисячу „безобразно-п'яних“, а в святотичні тижні навіть дві тися-чі, то сущє се переважно голодні бідаки, що пють горівку на порожній жолудок за кіль-ка копійок і упивають ся в протягу кількох минут. І хотий вони „безобразно п'яні“, а всеж вони випили далеко менше, ніж неседе-„дивілізований“ Німець, що дивить ся зви-чайно так з висока на Росіянина. В росій-ських гостиницях нема тому т. з. Stoppelgeld-y, так розвиненого в німецьких краях, де шин-кар-господар каже собі платити за принесені власні напитки майже тільки, кілько за них треба було заплатити при закупії. В Росії приносять люди до гостиниць не лиш власні напитки (коли їм сего захоче ся), але часто приносять і власну їду. Витворило ся се з того звичаю, скрізь пануючого по Росії, що на жєлізницї, в гостиницях, в коршмі люди жадають і дістають готові кипячі са-моварі або бодай килиток і заливвають ним чай, що везуть зі собою. До того везуть вони ще й склянки і чайник і їду і цукор. Се причина ся до великої дешевизни подо-рожування по Росії, хотий оно вже і так значно дешевше, чим у нас. Очевидно з тим получене значне побільшенє пакуників. І Ро-сіяни вже з того знані. Крім наведених вже приборів до чаю і їди везуть подорожні зі собою ще й подушки і простирала; а коли їде ціла родина, то великість і чисто пакуні-ків доходить фантастичних розмірів. В готе-лях є звичай, що біле на ліжку числїть ся осібно, власне тому, що богато подорожніх привозить своє власне біле.

Я пив ось які кваси: хлібний (житний), пшеничний, вишневий, лімонний (цитриниовий), клюквенний (Vaccinium oxococcus L. = жура-вина), грушковий, деревний (Corylus mas L.), сігрет (облічник); дальше їде буза, татарський напиток злажений з пшонаної і гречаної мукки, содова вода в сифонах і кавказка мі-неральна вода нарзан, які дістанеш майже в кожній гостиницї; і не мучить тебе звисний „Bierschan“, що брешить коло твого уха, ще заки ти зачав їсти: „was zu trinken gefällig, Bier oder Wein“, наче і не припускає, що ти можеш пити воду.

Віншна набожність в Росії дуже розви-нена. Всюда безліч церков і каплиць, їх ко-пули або золочені або впадаючі зеленої барви. Коли у нас люди, переходячі попри церкву, зіймають шапку або в поспіху ро-бять знак хреста, то ту стрічаєш дуже часто, що люди стають і знівають шапку робять три великі хрести на собі. Віншна побожність видна між иншим ще і в тім, що в Росії є баталійний поия військові, коли пр. в Австрії є оден св'ященник на два або чотири полки (8 до 16 баталійонів), хотий треба призна-ти, що і в Австрії ми не дуже бідні на він-шну побожність. В Росії стрічаєш образ св'ятогого, звичайно І. Христа, не лиш в приватних домах, але і по гостиницях в ко-ждїй мешкальній комнаті, в ресторани, в ко-фейни, в склепах. При тім не обходить ся без певного комізму, коли властитель готе-лю Жид, кельнер Жид або Татарин, — а з кожного кута виглядає православний св'я-тий. Образ уміщений звичайно на скіє в однім углі на против входових дверей. В ре-сторанах я ніколи не видів, щоби люди звер-тали увагу на образ; він там очевидно для віншого знаку побожності, для замилюваня людям очей.

Подорожуванє в Росії є на жєлізницях значно вигідніше, ніж в західній Європі, бо переділи в вагонах є ширші і так уладжені, що в однім переділї їде лиш чотири душі і всі вони можуть спати за доплатою (в 2. класі) 1¹/₂ рубля.

Їзакри взагалі дешеві, а їх коні гарні будовою, звичайно дуже добре живлені, з

М. К

— До львівських Русинів! Товариство „Просвіта“ і „Товариство Педагогічне“ у Львові, бажаючи хоч в частині причинити ся до зменшення проценту аналіфетів серед найнижчих руских верств, у Львові, приступили сеї осені до з'організованя курсу для неграмотних у Львові, де будуть уділяти науку фахові учительські сили. Наука розпочне ся в неділю дня 30. вересня о год. 3. по полудни в школі ім. Маркіяна Шашкевича при ул. Скарбківській. Виділи о-бох Товариств відносять ся сею дорогою до львівських Русинів, особливо до кругів з поміж інтелігенції сьвященства, з горячим зазивом, щоби як найшвидше підперли змаганя Товариств, висилаючи неграмотних в як найбільшій числі на курс.

— Політичний процес. Перед трибуналом присяжних судіїв у Львові відбула ся сими днями розправа против студента прав, Михайла Солонухи, обжалованого о підбурюваня против польської шляхти і о обиду староства. Сих провин мав він допустити ся вмісця лютім с. р. підчас візитатції намісником равського староства, коли то п. С. мав намовляти вийти, щоби не йшли на сесію, де находив ся намісник, — а відтак другого дня на вічу в Річці равського повіта, де обжалований критикував політику польського „кола“, мав підбурювати селян против польської шляхти. Розправа не виказала обжалованому згаданих провин і тому трибунал видав вирок увільняючий.

— Польський побрехач. Пишуть нам із Золочівщини: Звісна хрунівська газетка „Руский Селянин“, видавана за польські гроші для баламученя руских селян, подала в ч. 27. ніби то в дописі із Золочівщини таке:

Обробивши ся в полі беру за перо, аби подякувати редакції „Руского селянина“ за щирю раду в часі страйку. Ми послухали той ради, у нас не страйкували, жнива минули спокійно, люди заробили гарний грив, нікого не тягало по судах і протоколах а тепер відпочиваємо вдоволені. Жаль нам лише, що в деяких сторонах, підюджених через брехливі газети як: „Свобода“ або „Гайдамаки“, люди, почали страйкувати, а тепер замирають з голоду. Дай Вам Боже здоровле, пане редакторе, що щирим словом відвелисьте нас від бід. Тепер пізнаємо, що Ваша газета е щира і для селян прихильна. Так само писалисьте в своїм часі, що рентові посілости не е для селян шкідливі, а иньші газети нападали за те на „Руского Селянина“ пишучи, що він попирає панів, бо виходить за їх гроші. Тепер ті самі газети, котрі нападали на Вашу газету а нам казали підписувати петиції против рентових посіlostей, захвалюють ті рентові посілости тай радять нам їх купувати. От яка у них правда! Не давно гнали, а тепер захвалюють. В нашій селі і сусідних, чим раз більше подобає ся „Руский Селянин“ а люди радо его читають, бо пізнали, що пише правду і нікого не боїть ся. Закомаре 16. вересня 1906. *Передплатник.* (Егомотия зіврав би мені голову, як бим я підписав ся).

Що за підла брехня тота вся „допись“, сьвідчить факт, що мнимий передплатник „Руского селянина“ не мав чого боїти ся „егомотия“, бо бувший місцевий парох, о. Тянькевич, ще 21. цвітня с. р. попрашав ся з тим сьвітвом, а повисша „допись“ датована д. 16. вересня с. р., хоч другого сьвященника в Закомарю до нині нема. Так брехав польський лизун і побрехач, аж перебрехав ся! Яко місцевий селянин знаю дуже добре, що ні одна людина в Закомарю не то що не передплачує сеї поганой шмати (то ручу словом чести!), але просто гидить ся її до рук взяти. А що по всіх селах закидують нею громадські уряди, то й тут так само, хотия кільканайцять разів ми вже звертали її назад. Видко, що її редактори Демянчукови (шур та пек!) о передплатників не ходять, він бреше, бо за те бере гроші від Поляків. Отсе подаю під розвагу всім людям, щоби знали, що то таке той „Руский селянин“ та его „редактор“, бо не кожний читав, що писали недавно всі рускі газети про его кримінальну минувшину. — *Оден із селян.*

— Селянське віче в Збаражці відбуло ся дня 23. с. м. в справі виборчої реформи і в справі шкільництва. На віче прибуло по-верх 4000 селян, головню з новосільського судового повіту. Як звісно, весь той судовий повіт, де найбільше е освідомлене між селянами, приділено на основі посліднього проекту виборчого закона (автор Гломбінський!) до виборчого округу з містом Сокалем, віддаленим о кільканайцять миль. По тій причині місцеве населене страшно обурене і стараєсь всіми силами, щоби їх приділено назад до збараского округу. В тій цілі задумують скликати ряд віч, а крім того внести до парламенту петицію, щоби усунено тоту різку кривду. На вічу, коли бесідники обговорювали сю справу, роздавали ся однодушні голоси обуреня. Провідником віча вибрано п. Я. Остапчука. Перший промовляв п. Вітик зі Львова. Бесідник зазначив, що виборча реформа не багато принесне нам змін на ліпше, але мусимо сильно старатись, щоби й того, що нам вже дають, Поляки не погіршили. Заходи шляхти великі. Бесідник навіс усе ладакці „внесеня членів польського „кола“, як внесенє гр. „Старжинського, що змряє до відокремлення Галичини, внесенє о здеградованє громад в їх праві виконуваня вибору, о однорічнє поселенє, о помислах Абрагамова-вича та о жебраках. Вкінці обговорив справу задуманої пільгальної виборчої системи і поставив резолюцію з домаганєм загального, рівного, безпосереднього і тайного виборчого права, а з протестом против покривдженя селян пропорці ональними виборами, творє-

нем величезних округів, особливож против страшному покривдженю збараского повіта і далше з протестом против пільгальної системи виборів, против внесеня гр. Стажинського о відокремленє Галичини, против ограблення менших сіл з права голосованя і против всіляких шляхотських підступів. Відтак говорив п. Мелень зі Львова і пятавув поведене польських верховодів в справі всяких народних домагань, в справі нашого шкільництва, вказував на укази намісника Потоцького, на переслідуваня руского учительства, селян і агітаторів. Одинока на се рада: солідарність і неустрашима боротьба з гнобителями. Далше промовляв в справі шкільництва п. Шмігельський, вказуючи широко его недостачі та цілі, до яких уживають галицькі школи польські, верховоди, а вкінці п. Остапчук вказуючи зібраних до солідарности і витревалой боротьби.

— В справі виборчої реформи відбули ся дня 23. вересня с. р. довірочні збори в Росохатці підгаєцького повіту. Реферував п. Яків Струханчук, а молодий господар п. Захарко Яринівський вказав горячими словами на темноту і неволю нашого селянина, вівзав молодих, щоби вже раз покинули панцизнані традиції своїх батьків і гуртували ся до борби о ліпшу будущність. На зборах було поважне число латинників, які дружно з братами грецького обряду домагають ся своїх прав і йдуть до борби о хлопську справу. — Я. С.

— Січовий рух. В Підяркові бобрецького повіта відбули ся д. 16. с. м. перші загальні збори „Січи“ при співучасті многих селян з сусідних сіл. Вписалось понад 130 членів. Е се перша „Січ“ не лиш в бобреччині, але в цілї львівській окрузі. — Г.

— В справі звісного арештованя о. Петрицького пишуть нам: В днях 24. і 25. с. м. перевела духовна комісія на приказ м. Ординаріату слідство в канцелярії гр. кат. уряду парохіального в Колоколіні в цілі розслідування причин і обставин варварського арештованя Всеч. о. П. Петрицького ц. к. комісарем п. Кантором. В склад комісії входили: Впр. о. І. Чепельський, крилошанин і делегат митрополічного Ординаріату, Всеч. о. Т. Березовський, журавеньський декан і Всеч. о. М. Бачинський, парох Григорова, І. Яворський, парох Путятинцев, о. О. Пристай, парох Журова. Видно з того, що і власти духовній, раг ехелленсе львівській, зачинає бути страшно перед відносинами галицьких ц. к. властей до руского народа та его духовних і сьвітських провідників.

На відбувшім ся соборчику журавеньського деканату дня 18. с. м. в Мельниці при участі численно зібраних кондеканальних запали по оживленій дискусії в справі безправного, а увесь руский клір ганьблячого арештованя о. П. Петрицького отсі резолюції: 1) ОО. кондеканальні висказують о. П. Петрицькому повне признанє за его неустрашимість в борбі о права церковно-народні. 2) На доказ солідарности з поступованєм о. П. Петрицького заініціювано складками клиру осунувати стипендію імені о. П. Петрицького і на ту ціль зараз зложили 77 К. 3) Ухвалено віднести ся з жалобою до митрополічного Ординаріату, а відтак до Апостольської Нунціятури через митрополічний Ординаріат. 4) Ухвалено вівзати оба рускі клуби парламентарні у Львові і Відні, щоби заняли ся енергійно справою о. П. Пого. 5) Ухвалено віднести ся до руского клубу у Відні, щоби на найближшій сесії поставив нагяче внесенє домагаюче ся знесеня застарілого передконституційного поліційного патенту з року 1854., котрий примінює ся лише в Галичині, і то спеціально до руского народа і духовенства. 6) Ухвалено енергійно usque ad finem домагати ся екземплярного укараня комісара Кантора, зглядно дотичних властей, що видали наказ до так варварського поступку з католицьким сьвященником. 7) Коли би той сатисфакції духовенство не дістало, застерігає собі хопити ся иньших радикальних добре обдуманих средств і способів до осягнення сатисфакції. — *Кондеканальний.*

— В доказ признаня. Пишуть нам з Бобреччини: З нагоди перенесеня п. Бурбля, управителя школи, в Городиславичах, „зе взгледу службових“ до західної Галичини кружок его прихильників і однодумців устроєно для него пращальний бенкет д. 29. с. м. в комнатах „Рускої Бесіди“ в Бібрці. В сей спосіб бобречка Русь заманифестує своє негодованє по причині невідрадных відносин, де учительні Полякови вільно будувати Польщу „на кресах“, а Русиниво небезпечно навіть признатись до своєї народности. — С.

— Дрібні вісті. Винчанє панни Зофії Сеніквіної з паном Іваном Топольницьким відбуде ся дня 29-го с. м. в церкві монастирській в Тернополі. Звісний київський диякон, прихильний для українських справ, що виходив під заголовком „Київ. Отголоски Життя“, застановлений перед кількома днями генерал-губернатором, виходить далше п. з. „Київський Голос“. — Вдова по помершій недавно командантї царських палат, ген. Трепова, одержала одноразово запомогу в квіт 300 000 раблїв. Трибунал присяжних судіїв у Львові засудив на кару смертї через повисненє рильника Федька Курія з Горайця чесьніського повіту за убийство свого брата Андруха.

Віча і збори: Загальні збори „Просвіти“ в Ст. Самборі відбудуть 9 жовтня с. р. в льокалі читальні „Просвіти“ з такою програмою: о 9. год. рано богослужєнє в місцевій церкві, о 11. год. отворенє зборів головою Товариства, звіт з діяльности виділу уступального, вибір виділу, внесенє членів, відчит — За виділ: Даніло Лепкий, голова.

Загальні збори тов. „Руска Захоронка“ в Станіславові відбудуть ся в четвер, 4. жовтня в комнатах „Рускої Бесіди“ о год. 6. вечером з значним порідком дияконів. Колиб в означеній годині не було достаточне число членів, збори відбудуть ся того дня о год. 7. вечером при якім-будь числі членів.

Дяківська агентура богородчанського деканату скликає загальні збори дяків на день 2. жовтня с. р. о год. 9. до Порогів. Всч. отці духовні звольте про се своїх піших повідомити.

Концерти і видовища:

Репертуар Руского Театру в Бережанах В суботу 29. с. м. „Аноніми“, знаменита фарса в 3 дїях: в неділю 30. с. м., передпослїдне представленє, „Батькова казка“, народна драма в 5 дїях Карпенка-Карого; вівторок, 2. жовтня, послїдне представленє, перший раз, — „Гандзя“, драма з часів „Руїни“ в 5 дїях Карпенка-Карого. Опісля переїде театр на 8 вистав до Рогатина.

Аматорська вистава в Гвіздці відбуде ся дня 30. с. м. заходом академічної молодіжї в сали „Сокола“. Відограна буде „Наталка Полтавка“ Котляревського, а закінчатъ „Вечерниця“ Ніщинського. Початок о годині 7 і пів вечером. По представленю наступлять вечерниці з танцями Стрій візитовий.

Аматорська вистава в Устріках відбуде ся д. 30. с. м. Відограна буде триактова штука „Свєкруха“ Лопатинського. Дохід призначений на утворенє рускої читальні в Устріках.

З товариств:

Пожарний Сокол в Поршні повіта львівського задложено як філію львівського „Сокола“. Статутї прийнято уже ц. к. Намісництвом.

„Кружок Українок“. Пригадуєсь Товаришкам, що звичайні сходниці відбувають ся як перше все в неділю о годині 3-ій. — Виділ.

Урядові вісті:

Іменования. Цсар іменував професора при імназії в Самборі, Вікентія Шапанського, директором гімназії в Горлишях, звичайного професора ветеринарної академії у Львові, д-ра Йосифа Нубаума, звичайним професором зоології і порівнюючої анатомії у львівській університеті. — Львівський вищий краєвий суд іменував канцеляристами в повітових судах: Теодора Мельничука для Долини, Гр. Гелету для Перемішлян, Івана Грєтчака для Деятина, Івана Івашківського для Мельниці, Ст. Кляйніпетера для Болшої, Давида Бляйхера для Ст. Соли, Івана Ваврика для Судової Вишні, Герша Авербаха для Копичиниці і Юрія Балакима для Миколаєва.

Ц. к. адміністрація податків пригадує в справі предкаданя податкомм властям виказів до ужитку при вимірі особисто-доходового податку на р. 907, що у виказах форм Б. В. і Г. належить подати мешканцям зглядно членів родини, їх занятє і місце замешканя після стану з дням 5. паздосіста с. р. і ті викази предкаданя адміністрації податків найдалше до 15. паздосіста с. р. Виказ Б. мав бути виповнений властїтелем виказального дому, виказ В. чинішниками, а виказ Г. властїтелями домів невизначених. Блянкети повисших виказів видає подавчий протокол адміністрації податків у Львові безплатно. — Також повідомляє адміністрація податків, що витяги з виказів заплати податку особисто-доходового, виміреного на рік 1906, будуть виложені в рахунковім відділі адміністрації податків у Львові (ул. Цюлова ч. 1. П. п.) від 25. вересня с. р. починаши через 14. днів с. в. до 8. жовтня с. р. включно від години 9—1 перед полуднем до перегляду належить легітимованим податникам особисто-доходового податку а належачим до округу оцінювочого „Львів-місто“. Виготовленє відписів і витягів не єсть дозволенє.

Померли:

— Роман Гординський Антонович, укінчений студент філософії, упокоїв ся дня 23. с. м. в Самборі, по двохтижневій тяжкій недужі. Наша молодіж знає певно добре покійного. І своїм знанєм і незвичайно діяльною участю в научнім русі зміг він добути собі

Молодець Русин, добре обізнаний з насобизначенням, посилаючи вивши тридїтну практику банкову, позначкомлений в грунто-вими книжками з красним капіграфічним письмом; вступує посади в рускій інституції poste restante А. З. Зборів. 934 6—10

Директор дів. школи нар. з річн. платнею 2200 К, середних літ, бажаю в цілі подружжя півнізати з паною лагідною вдачі, музикальною і розуміючою на домівстві. Поєг потрібний. Письма які на жаданє зверте ся, упрішавсь під адресою „Молодий директор“ до адміністрації „Дїка“. Річ трактує ся на серію, а за дискреціоно ручить окомм чести. 945 4—6

Відзначаюча учениця в означеному шкільному шкільно-моду виділовою, приватна учениця в Г. гімн. пошукує лекції на селі. Адрес: poste restante М. Казина Львів.

Учитель переслідуваний за народну діяльність прийме на сей рік лекцію на селі. Може уділяти лекцій ученикам шкіль народних, як також ученикам з 1-шої і 2-рої кл. гімн. а учениці доскона о приготувать з клас виділових. Ласкаві оголошеня до Заряду школи в Вашичній п. Ду-пидська.

Артистичні роботи, гафти, на-ловів і т. н. роботи приймає і виконує як найкраще і найдешевше. Ол. Косовичівна Львів, ул. Вроновська 6.

Перша руска фабрика Василя Вітницького у Львові уляца Биторни ч. 10 Філія ул. Новітська ч. 61 (біля рампи) поручає заамениті тіста, чавизини, медівники, пухри десертів і шодкояду. 967 1—104 699

непослїднє становище поміж нашими академіками. Яко член ріжних академічних та просьвітних українських товариств у Львові та Відні брав він діяльну участь в культурнім житю нашого народу. Дуже спосібний математик, печатав деждо із своїх гарно оброблєних научних розвідок у виданях товариства імені Шевченка та в львівській „Учителю“. В останніх часах виготовив обширний розвідку з обсягу математики, та вже не зміг її напечатати. Вчасна смерть перервала его трудололюбиве житє — як се дієть ся часто з нашою молодіжню, що добивши ся троха висше, умирає... Покійний прожив 23 літ. Похорони відбули ся нині в п'ятницю. — В. е. п.!

Отсим маю честь повідомити, що з днем 1. жовтня с. р. перенішу мою

канцелярію адвокатську

з дому при ул. Корняків ч. 1, до нового дому „Дністра“ при ул. Підвале ч. 7. П. поверх (напроти Успенської церкви) у Львові.

З поважанєм

Д-р Кость Лезицкий.

Надісланє.

Спеціаліст в діточих недугах

Д-р В. Гукевич

ордин. від 3—5 год. ул. Гродіцких ч. 4. І. п. Щіплєне віспи щоденно. 837

Сям авішаєм П. Т. публіку бережань-свого округу, що наш подорожуючий, в сиравах асєкур. дозвідчаний урядник, п. Станіслав Манаревич, упованений нами заклацати житєві забезпеченя і просим в певним довірєм до него звертатись.

Генер. агенція житєвої асєкурації „ALLIANZ“ Львів, пл. Вернадівська 2. А. 1—8

Вернувши до Львова, приймаю, аж досе всі роботи в круг нравствєва жіночого входячі. — Замовленя в провінції поагодную після найновіших взорів в як найкоротшій часі.

З днем 1.10 н. от. жовтня отаираю курс науки кроу методою французскою.

АЛЕКСАНДРА КЛОСЕВИЧЕВА

983 1—4 ул. Хоружини ч. 13.

Коперницький і Сні

Пітики і механіки у Львові: павіца Галицька ч. 1. протя Банку Гіпотечного на планітцях площі Галицької поручають

Барометри аєро-ді по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Львортни шкільні по 12, 15, 24 і вище. За-разом поручаємо в найліпшій виборі окуляри, цїмєри, лїчки і вишкілі киші крїжбори очиткі, вишкілі напращає поагодную ся як найкраще і найдешевше. 4185

Ріжні композиції на фортеп'я, до сьпіву і т. д. видані і вивчає: Українська Намадня, Львів, ул. Вронов-ська 8. Катацько даром.

943 4—50

ПЕРША РУСКА РОБІТНЯ

УКРАШЕНЬ ЦЕРКОВНИХ

іконостаси, проповідниці, вітарів, тетр-подів і т. н. примімає урядника оже-пові і мебелів. З глибоким пошанам

ЙОСИФ МУШАК

959 Львів, Личацька 72.

зоологія

на нинішній клас шкіль середних. Писав Іван Верхратський. 3 238 обра-зками в тексті. Виданє третє. У Льво-ві 1906. Ціна приліпника опрашеного в позолоті 3 К.

БОТАНІКА

на нинішній клас шкіль середних. Писав Іван Верхратський. 3 355 обра-зками в тексті. У Львові, 1905. Ціна 3 кор. 30 с.

МІНЕРАЛОГІЯ

на нинішній клас шкіль середних. А. М. Доминіков. Переложє і подекудя доповнив Іван Верхратський. Виданє другє. У Львові 1898. Ціна 1 кор. 40 с.

БОТАНІКА

на нинішній клас шкіль середних. Писав Іван Верхратський. 3 238 обра-зками в тексті. У Львові, 1906. Ціна 3 кор. 30 с.

НАЧЕРК СОМАТОЛОГІЇ.

Писав Іван Верхратський. У Львові, 1897. Ціна 3 кор.

Спись важніших виразів

з руской ботанічної термінології і мовенклатури зь оглядом на нау-ку вь вєшньшх канцєсах гімназі. Зла-дав І. Верхратський. У Львові, 1899. Ціна 60 с.

Тотї вирази мож дістати в кни-гарнях імені Шевченка, Старомиш-ської і Сєкєвєрта (в ринку), також у автора. При замовленю у автора що найкраще двоє примірників: намово-ний виданій в якій небуло комбінацій (пр. для ексєміплярї ботаніки або для мінералогії або і примірник мінерал-огії і Сєкєвєрта і т. д.) порто оналує сам автор. Адрес: Іван Верхратський, профєсор академічної гімназії у Льво-ві, ул. Петра Хмєлевського (Андрєя Голомєз) ч. 8.

Згинув великий пес, ле-гавий, білої масти в бронзови-ми пятами і притатим хвостом, з чимордишками, обрєжєво на шії і марково опачєненою, побігши за чужим пова-зом в напращі Збоїсєк, Малехо-ва, Дублян, Жидатин, Підлі-соє, г. можливо скрутив до Ля-шєк мурованих або Сорєк. Міг також вернути до Львова. Про-ситься чесного нахїдника, що-би звояив его віднести або по-відомити властїтеля о місці его побуту під адресою В. Т., Львів, ул. Кохановського ч. 10, де одержить відповідау наго-роду. 1—1

ОГОЛОШЕНЄ.

Інституція кредитова в по-вітовім місті глядає урядника до ведєня масового діловод-ствє. Влизши відомостей удїя-ть рефлектантам Народна канцелярія у Львові в будні днї між год 5 а 7 по полудні.

Столовий виноград, осподний, в великими ягодами, найгарній-шої сорти, що дияни сьєлько-ариваний, по 1 вр. 75 кор. за 6 кїльогр. франко L. Altneu, Veszec 12, Ungarn. 982

Меблі

гнуті і жєлїзні, ша-фі і дїжка вишєкові в великим виборі по безкомун-ревіційних цінах поручає Франц Цайєр, фабрика меблів, Львів пасаж Миколаєва. 5—6

Помости

до церков

цементові, камінцеві,

мозайкові

поручає

Т. МЕЛЬНИЧУК

АРХІТЕКТ

ЯРОСЛАВ. 32—50

Інтелектуальна Русинка
вдова по
уваженню,
літ 34 потнує звання. Розу-
міє ся добре на кухні, госпо-
дарстві і маведстві. Ласкаві
застерега: Уряд парохіаль-
ний Мужичів почта Підгайці.
949

Лідія Ратинська
Личаківська ч. 33

приймає репродукції з кожної
найстаршої фотографії і робить
побільшення до натуральної ве-
личини. Ціни умовні.

РИЖКИ

в барилках 5 клгр. бруто вносять за ліну 4 К. фравко

„Народна Торговля“

у Львові, Коломий.

956 2—6

Масло

деседове по 2 К 50 с.
кухонне по 2 К 10 сот.

в кожній окілності продає **торговля масла**
Читальні „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10
(Вхід через браму від ул. Влахарок і ч. 18, дім
„Просвіта“). Васильєв 6 кілеві почтою вибонують ся.

АРТИСТИЧНО-ШЛЮСАРСКА РОБІТНЯ

Михайла Стефанівського
у Львові, ул. Коперника ч. 16
Виконує шлюсарські роботи після найкращих вмірів а то: на
церковні вежі, хрести, золочені кулі, грозоводи, вежі вікна
для церков, будівельні окути, металеві сходи, галерії, набірні ого-
родження парадних, металеві ліжка для інститутів і всілякі роботи
входячі в округ шлюсарства. 395 25—2

Рік оснoвaннa 1994.

„Сонільський Базар“ у Львові

приймає капітали на довгострокову на 4½%. Уділь 25 К
високове 2 К. Адрес: „Сонільський Базар“, Львів уліця
Руска ч. 1.

Прабори швейські та канцелярські; вироби гудульські,
вишивані, гердові, панцирки зі Соколом і гербом,
образи, Шевченка, Хмельня цвїй, історичні „Посла-
ппи Вікентія до короля Давида“, вразиди і пр.
Машовки, папіроси, опияні, шпильки і брошки
з гербом. Вироби з глини, тарелі з портретом Ше-
вченка, Хмельницького, Федьковича, Котляревського з
гербом, сьв. Михайло і Лев і пр. Тутки та паперці
з монограмом Сокола і „Зоря“, все те можна набути
в „Сонільському Базарі“ по цінах уміркованих.

Гаразд

906 „Сонільський Базар“ у Львові. 6—25

Оповіщене.

Перемишль в серпні 1906.

„РУСКА ЩАДНИЦА“ в Перемишлі приймає
вкладки щадниці щоденно в годинах урядових
і опроцентує їх на 4%, починаючи вже від
слідуючого дня по дні зложення і процентують
ся до останнього дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Рускій Щадниці“ можна
складати особисто в касі товариства, почтови-
ми переказами, листами грошовими, чеками
почтової Щадниці, котрі Дирекція щадниці на
жадане безплатно достарчає, в філіях банку
австро-угорського на рахунок „Рускої Щадниці“
в товариствах: „Взаємного кредиту Дністер“
у Львові „Краєвий Союз кредитовий“ у Льво-
ві і „Банк звязковий“ в Станиславові.

„Руска Щадниця“ уділяє позичок:

- гіпотечних, піврічними амортизацій-
ними ратами платних на 5% на про-
ляг літ 10—50 після вибору позича-
ючого;
- на льомбард ефектів на 5½%;
- на есконт векслів на 6%, на векслі
переказані за 3—6 місяців платні.

Справи позичок полагодуєть можливість
соро.

Всяких інформацій і друків уділяє канце-
лярія „Рускої Щадниці“ ул. Косцюшка, Народ-
ний Дім І. поверх, щоденно безкористно в го-
динах урядових від 9—1 год. крім неділі і
русних свят.

Після §. 14. устава „Рускої Щадниці“, че-
рез ц. к. міністерство справ внутрішніх затвер-
дженого, вкладки в товаристві „Руска Щадниця“
в Перемишлі надають ся до локацій капіталів
пупілярних, фондацийних і т. п., має отже
„Руска Щадниця“ безпеку пупілярну.

Дирекція „Рускої Щадниці“ в Перемишлі.

Крил. о. І. Стрийський. Д-р Т. Коржов.
Ал. Ярема.

894 7—8

ОПОВІЩЕНЕ.

Сьм подаємо до загальної відомості, що надзвичайні
Збори зборів новітнього товариства кредитового „ВІРА“
створення зареєстрованого в обмеженому порученні в Раві
рускій відбудуть ся для 11 жовтня 1906 о 3 годині по по-
будні в комітатх товариства, а отрим порядком днявним:

- Зміна §. 5. статута з причини неясної стилізації.
- Вибір 1 члена Ради надзираючої.
- Внесення членів.

Збори відбудуть ся без огляду на число присутніх
членів. Прав. готу м ють лиш члени, котрі усятали цілий
уділ в сумі 20 К.

Рава руска 18 вересня 1906.

ЗА РАДУ НАДЗИРАЮЧУ:

о. Ем. Гриневичкий
председатель

о. Л. Тугановский
секретар. 953 8—3

Заснована 1782

Заснована 1782

Ціс. кор.

привіл.

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведення промислове в краю і одно
в найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
ських горівок, розсолів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ч. і к. надзорний доставник

поручає Вп. Управам рілничих кружків
і сільських кривниць свої знамениті вироби
по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
румів і інших спиртуальних в усіх смаках і якостях.

ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА

на теплій, хемічній дорозі фабрично зладжених і
сопозданих та ц. к. інституту до розкладу спо-
живних оредств розсідженні.

Цінники і інформації писаніє ся на домашнє оплатно
і даром. 1103 75—104

25

Таблиці і напоси літ, металеві,
також рітні монетні, для оп. адво-
катів, лікарів, бюр, парохіальних
урядів і т. п.; таблиці гравітні і
числа на домї для громад, таблиці
намогальні, відзнаки для лісової і
пожевої сторожі виконув найдешевше

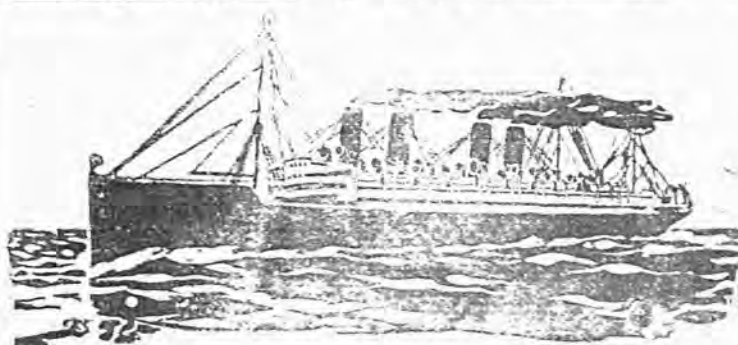
Макс Глязерман

РИТІВНИК

613 8—15

у Львові, ул. Синьстуса ч. 17.

Замовлена в прозінції виконув ся відвортно.

до Америки

Канади, Тексасу, Аргентини, взагалі до всіх місцевос-
тей північної і південної Америки, до Австралії, Яна-
ву, Хіт т. д.

з Галичини і Буковини
найдешевше перевозить

Перевозове товариство пароходів

NORDDEUTSCHER LLOYD
В БРЕМІ.

В Бремї се товариство удержує руского сьвященника,
котрий виконувє душпастирські обовязки і опікує ся
емігрантами.

Хто хоче їхати до Америки, нехай пише по шіфарту до:

Генеральна Агентура Північно-німецького LLOYD'A
у Львові ул. Городецька ч. 93. 248 51—52

ФАБРИЧНИЙ СМЯД БІЛЯ

Найдешевше торговля галантерейних товарів

ДОЛЬФА РАППА

у Львові Ринок ч. 11 (напроти тов. Просвіти.)

Поручає великий вибір мужеского біла, грава-
то, рукавичок, парасолів, лісок, шкряпаніх ви-
робів, російських сальонів, альбомів як також
тодішнього мода і переумері.

Великий вибір пушок на цигарети, цюгун,
греші і співки з гербом Русь.

Великий вибір біжутерії. 149

Жужлева мучка Томаса

Повір на
охоронний
знак.

Повір на
охоронний
знак.

є нийуспішнійшою на всякі озимі рост-
ни, конюшини і сіножати.

Під гарантією чистоти, правдиву і успішну мучку
доставляють фабрики фосфатів Томаса т. з. о. п. Берлін
В. Генеральний репрезентант

ЙОСИФ КАРРАХ

У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед фальшованих і безвар-
тисних жужлів з нашої аним знаком. 638 17—17

Основане в р. 1901.

КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО КРЕДИТОВЕ

Урядників і Сьвященників

створення зареєстр. з обмеж. поручення у Львові.

- Уділяє позички скритові і нескритові на 7½% а) яко-
личний кредит на відпозитковий поручення, б) на за-
ст. в ефекти і валю жетонів в) на вкладком на
губорах сьвужбів. г) на гіт теку реальності.
Скоро виплата. Довідна сплати.
- Членський уділ 50 кор. Дивиденда дивіденда
виплачується членам від уділів 6½%.
- Принимав вклади щадниці на 4½% з піврічною
капіталізацією і сплачує сьм податок рентний
від за адов.
- Посередничать з анкіючуваною „БЕЗПЕЧЕНЬ
ЖИТЕВНИХ“ всякого рода в „Beamtene Verein“ і то-
варстві Крайнім. Має вступити Першою за-
гальною Товариства урядників австро-угорської
монархії (Beamtene-Verein) у Відні, найбільшого
австрійського товариства аскураційного в най-
вважніших преміяв. Всяких інформацій і справ
життєвих обзачень і потрібних друків уділяє без-
платно. Чистий зиск з сьм посередництва дає на ру-
ські доброділи ціли кожний проте повинні обез-
пачити ся на житє лише через Товариство урядників
і сьвященників.
- Купує і продає ефекти найкориснішіше, виплачує
купони, приймає венські і ефекти до інкасса.

Львів: ул. Руска ч. 3, І. пов. — Години
урядові від 9—1 і 4—6, по пол 219

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середньо-європейського часу.

До Львова на дворці головний приходять:

8 Іцкан	12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:45*
Кракова	2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:21, 8:40*, 9:30*
Підволочиск	7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*
Рави рускої	7:50.
Лавочного	7:29, 11:50, 10:50*
Станиславова	8:05.
Самбора	8:15, 1:50, 9:20*
Яворова	8:18, 4:37.
Коломий	10:05.
Ряшева	10:35.
Тухлі	3:55 (від 1:16 до 30:9).
Белзця	4:50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

- Брухович від (6:5 до 25:9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25
5:30 по полудні і 8:20 вечер, (від 6:5 до 23:9 включно
в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1:46 по по-
лудні (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
- Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня) 1:15 по полудні (від
13:5 до 9:9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15:5 до 9:9
в неділі і лат. свята), 10:10 вечер.
- Ширя від 27:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
9:40 вечер.
- Любінська вел. від 13:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята)
о 11:50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11—*
Іцкан	2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*
Підволочиск	6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*
Яворова	6:00*, 6:55.
Лавочного	7:30, 2:30, 6:25*
Самбора	8:55, 4:15, 10:51*
Белзця	10:45.
Ряшева	4:05.
Коломий і Жидачева	3:30.
Рави рускої	7:25*, до Станиславова 9:10*.
Перемишля	10:05* (від 1:5 до 30:9) Хирова, Ясла.
Стрия	11:30*.

З Підзамча:

Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

- Брухович (від 6:5 до 23:9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26
по полудні, (від 6:5 до 23:9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35
9:00 перед полуднем і 12:40 по полудні, (від 1:6 до
31:8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
- Рави рускої 11:35 в нощі (що неділі).
- Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня), 9:15 перед полуд-
нем (від 13:5 до 9:9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по
полудні, (від 13:5 до 9:9 що дня) 3:14 по полудні.
- Ширя 10:45 перед полуднем (від 27:5 до 16:9 вкл.) в
неділі і лат. свята).
- Любінська вел. 2:01 по полудні (від 13:5 до 16:9 вкл. в
неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в червоних
товстими; поїзди нічні в зазначенні звідкова. Пора літня
числит ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.
Звичайні білетні ізди як також білетні всякого пшмо
рода, ілюстровані провідники, розклади ізди і т. д. можна
набувати через цілий день в міській бюрі ц. к. державних
залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9.

При закупні товарів просиме пекликувати на нашу часопиць.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Як літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсертати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманя ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Селлерстатте; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13. — У ФРАНК-ФУРТІ і ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік . . . 32 к. на пів року . . . 16 „ У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к. на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 34 к. Поодинокі чисел коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи зберігають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні неопечатані вілні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертату або за 50 с. в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Польська автономія.

Чи програли Поляки справу через те, що підкомітет виборчої комісії відкинув автономістичні внесення пп. Стажинського і Штірка? — З голосів вшехпольської преси здавало ся би, що так. „Замість внесення, — пише Slowo Polskie — підкомітет ухвалив резолюції. Знаємо, що думати о парламентарних резолюціях, котрі, а не закони, не мають ніякої правової вартости, а могли би мати що найбільше вартість літературну і стилістичну“.

Сі слова подиктував Slow-y Polsk-ому або брак політичного змислу, або намір приспати чуйности тих, котрих автономія країв убиває би. Прецінь коло польське знало, що комісія виборчої реформи і її підкомітет, зложений в більшій часті з противників автономістичних стремлінь польських, відкине внесення Стажинського. Коли-ж знаючи се, коло польське таки форсувало вибір підкомітету, а речник кола зголосо в підкомітеті польські внесення і цілком серйозно мотивував їх, то робив се в переконанню, що навіть відкинення сих внесення, а ухвалення резолюції, буде мати для польської справи вартість більшу, ніж „стилістичну“. Поминувши вже правду, що gutta cavat lapidem, провідники знають дуже добре, що не то відкинені в комісії, але відкинені в повній палаті внесення польські таки входили в жите.

Польські політики вже привикли до того, що се, чого не хоче, або чого, з огляду на суперечність польських жадань з основними законами, не може їм дати навіть державна рада, вони таки дістають від висшої ласки.

Ненаучені досвідом противники автономістичних жадань Поляків все еще надіються ся, що ся або та безлична і протизаконна забаганка Поляків не сповнит ся, бо вона противить ся конституції, противить ся основним законам державним. Чи-ж історія і то найновіша не учить нас, що як Поляки, так їх протектори ніколи не признавали і не признають ніяких законів, хоч би основних? Від оголошення основних законів з дня 21. XII. 1867. протектор Поляків зробив вже неоднй вилім в австрійській конституції. Чи-ж не противить ся основним законам се, що рускі діти в народних школах мусять учити ся чужої мови? Чи не увійшли в Галичині численні краєві закони, котрих постанови противлять ся державним законам і котрих сойм не мав права ухвалювати?!

В спосіб, в який Поляки здобули про-

тивні основним законам державним інституції, в спосіб, в який вони здобули неоднй таке, чого був би їм за ніяку ціну не дав австрійський парламент, вони здобудуть і се, що оногди відкинув підкомітет для внесення Стажинського. В найблизшій будучности дістануть вони цілком се, чого домагає ся прийнята підкомітетом резолюція, а пізнійше се, що було в відкиненніх внесеннях.

Розуміють се дуже добре польські політики, а доказом сь ради консервативного дневника Glos Narodu. G. N. пише, що сьуть деякі автономічні уступки, котрі не зашкодять німецьким централістам, як їх зроблять одній тільки Галичині. „Треба отже — пише G. N., — щоби коло польське розпочало переговори з провідниками німецьких сторонників в цілі позискання їх згоди в парламенті на деякі автономічні уступки“.

„А як провідники Німців не схочуть поперти в парламенті сих уступок? — Є спосіб і на се! Прецінь майже всі автономічні здобутки Галичини опирають ся не на законі, а на розпорядженні. Се факт, що від 1861. року аж до послідних часів користуємо з національних і автономічних уступок на підставі розпоряджень. Переміна викладового языка в середних школах і на обох університетах, польський язык урядовий у внутрішнім урядованю, відкликане німецьких урядників, стало іменоване тільки „Галичан“ на всі посади, а виключно Поляків на всі висші посади, виключене Русинів від посад шефів урядів, все те опирає ся лише на розпорядженнях, або на звичаю, введеним в жите найвищими властями держави, з поминенем, або в супереч ухвалам державного тіла законодавного.“

Все те Поляки здобули цісарськими розпорядженнями в кілька місяців по ухвалі державної ради, відкидаючої всі автономістичні поступати польської делегації парламентарної. Що не міг і не сьмів дати Полякам парламент, се дала їм висша власть, санкціонованем ухвал галицького сойму, або в справах, переступаючих компетенцію сойму, звичайними міністерськими, або цісарськими розпорядженнями.

Внесення Стажинського в підкомітеті сьуть для нас вказівкою, що, на случай, коли і зреформований парламент опре ся автономістичним жаданням Поляків, ненаситний сей народ дістане розпорядженнями, або санкціонованем законів ухвалених соймом.

Резолюція ухвалена підкомітетом, не є отже так невинна, як вмовляє в нас орган вшехпольскіх. Русини не повинні дати ся зло-

вити ніби програю Поляків в підкомітеті. Підкомітет зробив своє, бо се, що польське коло прогало в підкомітеті, виграв пізнійше поза парламентом, очевидно, коли Русини в парламенті будуть даліше так ігнорованим чинником, яким були до нині.

Щоби протест скріпленої реформою виборчою парламентарної репрезентації Русинів, не унеможливив даліше розширюване автономії Галичини позапарламентарними средствами, старають ся Поляки, і їх союзник: правительство, не допустити правдивих заступників руского народу до зреформованого парламенту. Сі заходи Поляків увінчали ся, поки що, повним успіхом. Комісія удекорувала новий закон виборчий такою масою виняткових постанов против галицьких Русинів, що в новім парламенті руска делегация, як не буде гіршою і слабшою від теперішньої, то певно не буде ліпшою. Протектор Поляків не буде боятися протесту в парламенті і сповнить решту їх автономістичних забаганок способом, в який доси сповняв їх способом рекомандованим Glos-ом Narodu.

Супротив такого пляну польського, супротив того, що рішаючі круги стоять по стороні Поляків і їх домагань, руский народ і руска делегация парламентарна повинні тим енергійніше заперестувати против всіх виняткових для Галичини постанов нового виборчого закона. Коли-ж сей протест не буде увзгляднений, рускі послы повинні відразу заявити, що з хвилею коли новий закон виборчий увійде в жите з ухваленими доси комісією протирускими винятковими постановами, то руский народ витягне консеквенції з факту, що відобрано єму всякий законний спосіб оборони своїх культурних горожанських і національних інтересів.

Чи нова інтрига?

[Голос з клиру].

Від довшого часу замічуємо, що в церковнім письмі „Нива“ сьнує ся формальна політична інтрига, ведена закулісово деякими новими людьми. Головним предметом сєї інтриги єсть національна руска партия і єї орган „Діло“. Від більше як року нема майже одного числа „Ниви“, в котрім би не накидувалось на національну партию або „Діло“ і не посуджувалось їх безнастанно, начеб відносились ворожо до церкви і духовенства. В браку стійних аргументів натягає ся тенденційно поодинокі річі або вирвані з часо-

писи місця і слова, і придає ся і підсуває ся їм інтенції, яких зовсім не мали, а в браку того уживає ся такі ординарної логи. Редактори числять видко на те, що якась частка духовенства не читає „Діла“, друга не памятає вже докладно з „Діла“ доторкненої з відтам справи, а вже найбільше числять ся мабуть на се, що духовенство (подібно як всі інші стани) буде дражливе на свої станові інтереси і легко приймати ме такі посуджувания. В сій роботі іде максима: calumniare audacter, semper aliquid haeret. Ціль ту очевидна: кинути в духовенство зерно недовіри до національної партії і єї діяльності для народа, і повести духовенство куди инде.

Для характеристики сего поступованя вкажу на тепер на один приклад з послідного числа „Ниви“. Факт слідуєчий. В половині серпня с. р. появил ся в „Ділі“ (ч. 159) вість про засноване приватного женського учительського семинара в Яворові. „Діло“ почитало „дуже радо повстане нової рускої культурної інституції“; „яко цінний здобуток“, піднятий нашими Васильянками, — а піднесло тільки з жалем, що дирекцію тої школи віддано чоловікови, що відносив ся досі так неприхильно до рускої народности і до рускої молодіжи. Ся обавя мала свою рацию, і єї поділяли поважні наші патріоти, як сьвітські так духовні, що знали попередню діяльність того чоловіка. Та коли яворівські Русини — не маючи на разі иншого вибору, а може і сподіючись, що вибраний директор висвободившись з урядового ярма схоче від тепер инакше відноситись до рускої інституції — переслали редакції „Діла“ свій жал по причині тої нотатки, боячись, щоби она не пошкодила річі, помістила редакция зараз се письмо без зміни (в ч. 164), виражаючи в інтересі загальної справи від себе надію, що п. директор міг би при добрій волі з користю трудитись на сім становищі. Дуже прихильну нотатку помістило „Діло“ еще і недавно (ч. 189), подаючи вість о отворенню сего семинара, пишучи між иншим: „Сердечне спасибіг від яворівської та всеї Руси у праві монастиря і всім, що приложили свою патріотичну руку до отворення в Яворові наукового заведення, котре має велике значінє в культурнім розвою руского народа. Ми переконані, що то заведенє стане з часом кріпким, багатим, культурним жерелом, яке буде достарчувати нашому народови численну, ообразовану, руску женську інтелігенцію. А ообразовані жінщини, то надія ліпшої будучности“.

Кожному, що читав се, було ясно, що

Всеволод Гаршин.

Те, чого не було.

Одного прегарного червненого дня — а прегарний був він тому, що було двацять вісім степенів Ревміра — отже одного гарного червненого дня було всюда гарячо; а на полянці в саді, де стояла копия скошеного сіна, було ще гарячіше, бо місце було застоплене від вітру густим, прегустим вишневим садом. Все майже відпочивало: люди наїлись і полягали спати, птахи замовкли, а навіть деякі комахи поховали ся перед спекою. О домашній живині нема що й говорити: скот великий і малий ховав ся в тінь, собака виривши собі під коморою яму, покладала там і, напів прижмуривши очі, дихала уривчасто, висунувши червоний язык чи не на пів аршина; иноді, очевидно від тоски зі смертельної спеки, так позіхала, що при тім давав ся чути тоненький свист; свині, мамуна з 13 дітоньками, пішли на беріг і полягали в чорне товсте болото, причім з болота видко було лиш свинські рила з двома дірками, що сопіли і храпіли, довжезні, обвалні болотом спини і величезні, повислі вуха. Кури лише не бояли ся спеки і, як могли, забивали час, гребаючи лабами напроти кухонного рундука суху землю, в котрій, як вони дуже добре знали, не було вже ні одного зернятка; але і то мабуть не подобало ся когутюви, бо він иноді прибирив глупий вигляд і на ціле горло кричав: „який скандал!“

Але ми відійшли з полянки, на котрій було найгорячіше, а на тій полянці сиділо

ціле товариство несонних добродіїв. Властиво не всі вони сиділи; пр. старий гнідий, котрий з безпекою для своїх боків перед батою фінана Антона розгребав китицю сіна, будучи конем, таки зовсім не умів сидіти; гусениця якогось мотила також не сиділа, а ліпше казати, лежала на животі; але не в слові діло. Під вишнею зібрала ся мала але доволі серйозна компанія: слимак, гнойовий жук, ящірка, задала висше гусениця; прискакав травяний коник. Обіч стояв старий гнідий, що прислухував ся їх речі одним зверненням до них гнідим вухом, з котрого виставало темносіре волосє; а на гнідїм сиділи дві мухи.

Компанія вела вічливу але доволі одушевлену суперечку, причім, як слідно бути, ніхто не годив ся з другим, бож кождий дорожив незалежностю свого погляду і характеру.

— Після мене — говорив жук — порядна живина перед усім повинна дбати о своє потомство. Житє се труд для будучого покоління. Той, хто сьвідомо сповняє обовязки, наложені на него природою, той стоїть на твердій почві: він знає своє діло і, що би не приключило ся, він буде спокійний. Гляньте на мене: хто трудить ся більше від мене? Хто цілі дні без випочину старає ся о поживу, так штучно сотворену мною з гною з великою ціллю дати можливість вирости новим подібним мені гнойовикам? Але тому не знаю, чи хтосьбудь мав так спокійну совість і з чистим серцем міг сказати: „так, я зробив усе, що міг і повинен був зробити“, як скажу я, коли на сьвіт покажуть ся нові гнойовики. Ось, що значить труд!

— Іди ти, братчику, зі своїм трудом! — сказав муравель, що притаскав в часі бесіди

гнойовика, не уважаючи на спеку, дивоглядний кусок сухої стебелини. Він на мінуту опинив ся, присів на чотири задні ніжки, а двома передніми отер піт зі свого змученого лица. — Чей і я тружду ся, та й більше від тебе! Але ти працюєш для себе або, все одно, для своїх жуенят. Та не всі такі щасливі!... Ти би стрібував потаскати колоду до хазяйства так, як я. Я сам не знаю, що заставляє мене працювати, видавати ся з сил навіть в таку спеку. Ніхто за те і спасибі не скаже. Ми, нещасні робочі муравлі, всі трудимо ся; а що гарного в нашім житю? Судьба!...

— Ви, гнойовик, дуже сухо, а ви, муравель, дуже мрачно дивите ся на жите — відповів їм травяний коник: — Ні, жук, я люблю таки потріщати і поскакати, і нічого! Совість не мучить. А при тім ви цілком не доторкнули ся питання, порушеного добродійкою ящіркою: вона питала: „що є сьвіт?“ а ви говорите о своїй гнойовій поживі; се навіть нечестно. Сьвіт... сьвіт по моему дуже гарна річ вже тому, що в нїм є для нас молода травиця, сонце і вітрець. А великий же він! Ви тут між сими деревами не можете мати ніякого понятя о тім, який він великий. Коли я буваю в полі, иноді вискакую, як лише можу, в гору, а запевняю вас, досягаю страшної висоти. І відтам бачу, що сьвітови нема кінця.

— Справді так! — глибокоумно потвердив гнідий: — Але всім вам все таки не бачити і сотої часті того, що бачив я на своїм віці. Шкода, що ви не можете зрозуміти, що таке верста!... На одну версту відіс є село Лупарівка: туди я кожного дня їду з бочкою за водою. Але там мене ніколи не кормлять. А з другої сторони Ефимівка, Ки-

сляківка і в ній церков з звонами. Опісля Сьвято-Троїцьке, опісля Богоявленське. В Богоявленську дають мені завсїгди сіна, але сіно там погане. А ось в Николаєві — се таке місто, відсі двадцять вісім верст — там і сіно красне і вівса дають; лише я не люблю туди їздити. Туди їздить нами пан і велить фірманови поганяти, а фірман дуже бе нас батою... Є ще Александрівка, Білозерка, Херсон — також місто... Лиш куди вам все те зрозуміти! Ось вам сьвіт; нехай і не цілий, ну, а все таки значна частина.

І гнідий замовк, але нижня губа все ще в него рухала ся, начеб він ще щось шептав. Се було зі старости: йому йшло вже на 17. рік, а для коня то все одно, що для чоловіка сїмдесят сьмей.

— Я не розумію ваших мудрих конячих слів, але, признаюсь, я й не гоною за ними, — сказав слимак: — Для мене щоби був лише лопух, а його доволі: ось я повзу вже чотири дні, а він все ще не кінчить ся. А за тим лопухом є ще лопух, а в тім лопусі сидить певно ще слимак. Ось вам і всьо. І скакати нікуди не треба, — все те видумки і пустощі. Сиди собі та їдж лист, на котрім сидиш. Коли не лїнь повзти, давно би вже пішов від нас з вашими бачачками: від них голова болить і більш нічого.

— Ні, позволєть, чому-ж? — перебив травяний коник: — потріщати дуже приємно, особливо о таких гарних річах, як безконечність і т. и. Певно, є практичні нагури, що клопочуть ся лише тим, як би напакувати собі житів, як ви або отся гарна гусениця.

— Ах ні! Лїшїть мене, прошу ся, лїшїть, не тикайте мене! — жалібно кликнула гусениця; — Я роблю те для будучого жита, лише для будучого жита.

КАЛЬОШІ правдиві петербурські в найліпших родах

Спеціальний маґазин поручає: ЛІНОЛЕУМ і ЦЕРАТ Львів, ул. КАРОЛЯ ЛЮДВИКА Ч. 3 476

редакції віднесла ся з цією щирістю і прихильністю до цієї інституції СС. Василюк, а виразила зразу тільки обаву що до вибраного директора, — і то лиш в інтересі самої справи.

А що зробили з сего редактори „Ниви“? Вони інтерв'ювали цілу річ і написали ось таке: „Таку культурну працю (значить: семінар Василюка) повинен пошанувати всякий по силі, тим більше такого рода часопис як „Діло“. Але коли з сего працю не мав нічого спільного невинний „клерикалізм“, — Тепер най возьме кожний вказані числа „Діла“ (159 і 164), най перечитає їх докладно, і най скаже совістно, чи можна з відтам висловити хочби найменшу тінь закиду що до „клерикалізму“ основателів яворівського монастиря? Справді, читаючи наведений осуд в „Ниви“, не знати, як його вже назвати: чи крайною злобою, чи нечесністю редакції! — Се лиш один приклад, але він характеризує тенденції цього писем'я і його редакторів. А таких напастливих елюкубрацій, лишених всякої підстави, єсть багато в сій християнській церковній писемі!

Та ми розуміємо тенденцію редакторів „Ниви“. Націоналістична партія, в котру входить більша частина діяльнишого руського духовенства і має в ній поважний голос, підняла і веде від років справу живих інтересів руського народу. Її головною роботою єсть нинішнє осявідомлення нашого народу і живий рух за виборчою реформою, рівними правами громадянства і національними, та за віднесенням матеріального биту. Сему рухові протини нинішні верховоди в краю і підняли цілу ацію, щоб його ослабити і удержати давний лад своїх привілеїв і кривд над нашим народом. А вже в першій мірі удержали оці на народну партію. І з такої хвилі забажали скористати деякі наші нові люди — як се у нас Русини на жаль не раз в таких хвилях бувало — щоб піддобритись потентатам. І коли всі польські чинники ідуть з найбільшою завзятістю на руський наріч і на національну партію, взяло ся в такий час і кілька львівських людей і собі їм помагати. Ті люди не влягають ся на ніяких руських зборах, не беруть участі в ніяких руських акціях і в самім Львові суть для загалу неанані. Вони ховають ся в іорах, „поза плоти“, і мечуть звідтам лиш каміни на всю трудищу, прибираючи овеї кожї релігійності а навіть часом патріотизму, та бригаючи на добрих труженників беззастанно в злобний спосіб: нерелігійністю, атеїзмом, вороженістю для церкви і духовенства і т. д., і не шадячи при тім патріотичних св'язників. Все те робить ся в цілі, щоб відтигнути духовенство від спільної народної роботи і споводувати тим способом роздор в нашій суспільності. Розуміє ся, вірним служенням своєму народові не осягає ся нині нічого, — характерні св'язники ідуть тепер до вязниці а цілї сотки їх п'ялять в сій хвилі австрійсько польським урядам тяжкі грошеві кари за співділанє з народом; за те накидуванем ся на своїх в нинішнє люте время, можна дійти до красивих посад і достоїнств...

Руський клир на провінції, що від віків ішов завсідги з своїм народом, не такий наївний, щоб дав ся піймати на ті хитрощі кількох єзуїтських єлевів. Признаю, що було часом не одно, на що ми би не зовсім писались, — але з сего ще не виходить, щоб „Діло“ або національна партія були нам ворожі, бо ж відмінні гадки мусять всюди бути; протини мусимо признати, що наші на-

— Для якого там ще будучого життя? — запитав гнідий.

— Чи ви не знаєте, що я по смерті роблю ся метеликом з різнобарвними крилами?

Гнідий, яшірка і слимак не знали того, лише комахи мали об сїм якесь понятє. І всі на якийсь час замовкли, бо ніхто не зміг нічого путнього сказати про будуче життя.

— До твердих переконань треба відносити ся з пошаною! — затріщав вкінці траваний коник: — Чи бажає хто сказати ще щонебудь? Може ви? — звернув ся він до мух. А старша з них відповіла:

— Ми не можемо сказати, щоб нам було погано. Ми щодня з кінцят. Пши розставила в мисках варени, а ми дібрались під кришку і пили ся. Ми вдоводені. Наша мамуля увізнала у варени; але що робити? Вона вже досить пожила на світі. А ми вдоводені.

— Панове! — сказала яшірка: — Я думаю, що всі ми маємо повну слушність. Тільки з другого боку...

Однак яшірка не сказала, що було з другого боку, бо почула, як щось кріпко притиснуло їй хвіст до землі. То пробудив ся фірман Антін, що прийшов було за гнідий, і нечайно настигив своїм чоботищем на компанію та роздав їй. Одні мухи відлетіли обмоктувати свою мертву, обмазану варенем мамулю, а яшірка втікла з відірваним хвостом. Антін взяв гнідого за гриву і повів з саду, щоб запрягти до бочки і поїхати за водою, при чім приговорював: „Ну, йди, ти, хвостика!“ на що гнідий відповідав лише шептанням.

А яшірка остала без хвоста. Правда, за якийсь час він виріс, але на завсідги остав ся якимсь хирлим і чорнечким. А коли яшірку питали, як вона втратила хвіст, вона скромно відповідала:

— Мені відірвали його за те, що я поважилась висказати свої переконання.

І вона мала повну слушність.

З російського перекладу

В.

ціоналі. узаючи велику вагу руської церкви і духовенства в житті руського народу, стають не раз сильно в нашій обороні: чи то в своїх органах „Ділі“, чи в своїй політичній організації, чи через своїх адвокатів в ріжних наших процесях, чи через своїх парламентарних заступників (як Романчук, Оленицький, Могилницький і др.). А если і бажалисьмо піднесення режійного духа серед нашої суспільності і інтелігенції, та взяти ся в тії цілі до організації нашої праці, то повинні ми се робити під знаменем християнської любови, братньої виrozumіlosti, власної інтензивної праці і образцевого посвячення для свого народу, а не зловислим і тенденційним ганбленням всіх і вся. Особливо стережи ся нам безпідставних нападів, якими редактори „Ниви“ привикли так часто воювати, і дученя зі сьвятою справою яких убогих цілий. Нам треба приєднувати братній і будувати, а не відтучувати і руйнувати. Нам треба тямити, що церковь заняла широкій сьвіт християнською любовію, — бута середних віків нанесла їй найбільші шкоди.

Сї слова може прикри, та годі довше мовчати. В кругах сьвідомого духовенства толкує ся вже досить о тім; і коли буде треба, заговорити оно своє слово і розбере точно всі елюкубрації, які поміщались в „Ниви“, а які виявляють вже достаточну ріжні задумівні цілі єї редакторів. На тепер скажу лиш: коли деякі львівські отці нового курсу (о. Я. Л., або о. Б. і Р.) хотять починати якусь свою політику, то най закладають собі свій особистий політичний орган і най роблять все на свій власний рахунок, а не піднімають ся під фірму духовенства; бо сям способом не тільки не приносять нашому ділу пожитку, але школять ще безмірні справам церкви, і сьвященства. Они компромітують справу церкви і визнають нам протинників в тих кругах, де ми їх досі зовсім не мали. Проти такого надуживаня церковного прапора ми мусимо рішучо застережись.

Сьвященник.

В справі рільничих студій.

В. ч. 182. „Діла“ подані були через добродія Н. інформації з нагоди покликку добродія Льва Г-р-л-в-ча уміщеного в ч. 178. „Діла“ до нашої руської молодіжи, щоб віддавала ся рільничим наукам.

З інформації тих виглядає, що властиво лиш абсолютні рільничі академії у Відні можуть діставати державну службу, а вже абсолютні краєвої академії рільничі в Дублянах або виділу рільничого при університеті в Кракові не мають можності обняти якої иншої посади, як лиш приватного управителя дібр на великих обшарах. Після того не можна би навіть жадати від нашої навіть заможнішої молодіжи, щоб віддавала ся тим студіям в Кракові або в Дублянах, бо три роки часу посвятити на те, аби опісля для себе самого не мати практичних користей запевненого утримання, не є так легко. На се справді треба би людей дуже ідейних з незвичайним посвяченням для свого народу. Тому власне наша молодіж не віддає ся рільничим студіям, бо є тої гадки, що по скінченню може лиш зістати економом у пана-вельможі.

Тимчасом так не є, бо і академія рільничя в Дублянах і виділ рільничий при університеті в Кракові управняють до обнимання відповідних державних посад. І так при всіх ц. к. учительських семінаріях в Галичині дістають посади професорів господарства такі, що покінчили рільничі науки в Дублянах або в Кракові. Так маємо з Русинів д-ра Коцюбу ц. к. професором господарства при учит. семінарії у Львові, о. Глодзінського ц. к. краєвим інспектором рільництва у Львові, о. Раковського ц. к. професором господарства при учит. семінарії в Заліщиках і п. Горбана ц. к. заст. учителя при учит. семінарії в Тернополі; а всі вони кінчили свої науки в академії рільничій в Дублянах.

Крім того укінчене рільничих студій в Дублянах і Кракові управління до посад учительських всіх краєвих шкіл рільничих і краєвих інституцій рільничих, а укінчене в Кракові навіть до університетських кафедр рільничого виділу.

Посади при краєвих школах рільничих суть зовсім добре платні з усіякими додатками, квінквеніями, емеритурами і вдовичими пенсіями, а шкільні є 13 в Галичині, так, що при них є показне число учительських сил, але на жаль Русини з них зовсім не користають. І так:

В краєвій академії рільничій в Дублянах в занятях 13 професорів, котрі побирають пенсію враз з додатками річно в квоті 69,990 кор., трох асистентів по 1.200 кор. і 7-ох помічників.

В краєвій середній школі рільничій в Чернівцях учить 10 професорів, що побирають річно пенсію враз з додатками в квоті 43,187 кор. і 5 платних доцентів.

В 9-ти краєвих нижших школах: в Дублянах, Гордечині, Ягольниці, Коберніцах, Бережницях, Суходолі, Мілощені, Тарнові (школа огороднича) і в Заліщиках (заклад огородничий) є занятих по двох учителів, з котрих оден є заразом директором школи, і по двох помічників. Директори дістають по 3000 кор. пенсії і 300 кор. додатку актиального, квінквені, мешканє і огород, а учителі по 2.400 кор. пенсії і 240. додатку акти., квінквені, мешканє і огород. Разом з додатками платня для учителів назаних шкіл рільничих

виносить річно 60.207 кор., не вчисляючи платні помічників.

В краєвій школі молочарській в Ряшеві учитель дістає 3.300 кор. пенсії, циркар 1.800 кор., інструктор 1.200 кор. і помішканє. В краєвій школі горівчаній в Дублянах учитель 4.320 кор., асистент 1.518 кор., а до того ще чотирох платних доцентів.

Крім наведених шкіл край удержує ще рільничу досвідну стацию ботанічну у Львові, при котрій заняті суть три асистенти з платнею річною 6.756 кор., і стацию досвідну хемічно-рільничу в Дублянах, де заняті 5 асистентів з річною платнею 10.422 корон.

Загальна сума, яку край платить річно учителям, займаючим посади при краєвих школах рільничих і краєвих інституціях рільничих, та асистентам, виносить річно 206.300 кор., не вчисляючи платні доцентів і помічників.

До того суть ще посади при краєвм виділі та ріжних товариствах і секціях рільничих, котрим край виплачує з року на рік стало субвенції на удержанє фахових урядників, інструкторів, референтів та вандрівних учителів. І так:

Урядник фаховий для справ рільничих при краєвм виділі дістає 8.160 кор., его ад'юнкт концептовий 4.120 кор., краєвий інструктор молочарства 5.560 кор., інструктор ад'юнкт молочарства 3.360 кор., помічник інструктора молочарства 2.240 кор., чотири вандрівні учителі рільництва для селян 16.000 кор. Товариство господарське у Львові дістає на удержанє референта для рільничих справ 5.000 кор., а на інструктора годівлі худоби 4.000 кор. Товариство господарське в Кракові дістає на інструктора рільництва 5000 кор., а на інструктора годівлі худоби 4000 кор. Товариство господарське в Яслі на інструктора садівництва дістає 1000 кор. Виділ повітовий в Лїмановій на утриманє вандрівного учителя садівництва 1500 кор. Виділ повітовий в Снятині на інструктора садівництва 1000 кор. і товариство „Просьвіта“ на утриманє вандрівного учителя господарства 2000 кор. Сума, яку край платить річно на удержанє тих посад виносить 62.940 кор., а загальна сума, яку край платить річно на всі доси наведені посади, виносить річно 269.240 кор., не вчисляючи платні доцентів і помічників.

Всі ті посади можуть обнимати і обнимають переважно абсолютні академії рільничі в Дублянах або виділу рільничого при університеті в Кракові, а з них лиш одну займає Русин як вандрівний учитель господарства при тов. „Просьвіта“, а прочі всі займають самі Поляки, — однак не ддятого, щоб краєвий виділ не хотів з засади приймати Русинів, але ддятого, що у нас брак відповідних кандидатів, так що коли товариство „Просьвіта“ дістало за допомогу на вандрівного учителя, то не могло з початку тую посаду обсадити.

Коли би з початком сего шкільного року хто з матуристів або академіків забажав посвятитись рільничим студіям, то може записатись на виділ рільничий при університеті в Кракові або в академії рільничій у Відні. В академії в Дублянах на сей рік вже не приймають задля переповнення, бо ще в часі вакацій зголосилось так велике число слухачів з Росії, що задля обмеження числа нема вже місця. Взагалі послідніми роками фреквенція там дуже зросла задля напливу слухачів з Росії, так що краєвий виділ значно розширив мешкальний будинок, а все таки не може всіх зголосивших ся помістити. Для академії в Дублянах є призначених 12 безплатних місць, багато стипендій і запомог, так що убогий а пильний слухач, заплативши лише за удержанє першого курсу 475 кор., може опісля удержатись даром.

В академії рільничій у Відні наука зачинає ся в жовтні; однак вписатись можна ще через цілий місяць. Від двох літ науку там розтягнуто на всіх трех відділах: лісничій, технічній і рільничій, на чотири роки (а не три, як було подане в ч. 182 „Діла“); міністерство рільництва дає бідним а пильним слухачам по 400 кор. річної запомоги т. зв. Unterstützungsgeld, а товариство слухачів тої академії позички, дешево кухню і дешево мешканє. В часі тих студій можна записати ся також і на права.

В університеті в Кракові рільничий виділ є тісно зв'язаний з виділом філософічним, так що по скінченню трехлітньої науки дістає ся абсолютію з виділу філософічного, а по доповненню викладів філософії, можна давати докторат. Навіть деяких викладів слухають спільно слухачі рільництва з слухачами природничих наук, прим. хемію неорганічну, фізіологію рослин і н., так що через відповідний добір викладів з природничих предметів і філософічних, на які можна довільно записуватись, можна скінчити в протязі 4 літ виділ рільничий і природничий та мати право давати іспит на професора гімназійного до науки натуральної. Крім теоретичної науки є ще для практики помольогічний огорог враз з досвідними стациями і поближко Кракова в селі Мильниках візрцево уладжене господарство, проваджене під зарядом рільничого виділу. Іспити здає ся при кінці кожного року, а то на першій році з хемії, ботаніки, зоології і загальних засад права цивільного, на другім році з фізики, геології і петрографії, з економіки суспільної і з механіки рільничої, а на третім році іспит з самого рільництва.

На сей виділ варто звернути увагу Русинів для того перед усім, що можна студі-

ювати рівночасно рільництво і природництво і має ся право давати докторат з рільництва (дістаючи титул доктора філософії) і евентуально габілітувати ся на університеті.

Для осягнення сталих посад учительських чи то при семінарії учительській чи при краєвих школах рільничих потрібний є іспит, який здає ся перед комісією екзамінаційною, установленою в Дублянах, або комісією екзамінаційною, установленою у Відні. Іспит той здає ся звичайно по двох роках від часу укінчення наук в Дублянах, Кракові або Відні.

Подавши подрібно відомости про школи рільничі, науку в них і практичні користи в цілі познакомлення нашої молодіжи, думаю, що вже крайна пора нам і тим наукам посвячуватись, бо дійсно се страшна аномалія, що нарід наш руський на скрізь рільничий має так мало своїх рідних учених рільників. Через ту аномалію у нас кожда галузь господарства так страшно занедбана; Управа збіжжева занедбана, годівля худоби занедбана, садівництво, пасічництво, годівля дробу, всякий промисл рільничий, асоціація рільнича і організація, — все те занедбане, через що ми такі бідні під зглядом економічним, а тим самим і політичним.

Причина того сумного стану лежить майже виключно в тім, що ми не маємо більшої горстки людей з фаховим рільничим знанєм, котрі би на поли всіх тих галузей уміли працювати; а наша суспільність і наші впливові одиниці навіть не відчувають конечної потреби тому браку хоч в часті запобігчи. А запобігчи можна в той спосіб, що збираючи добровільні жертви на ту ціль так, як збираємо на бурси, театри, можна би що року в міру збираних грошей висилати по кількох молодих людей на науку рільництва чи то в нашм краю чи ще ліпше за границю, щоб, спеціалізуючи ся в поодиноких галузях господарства, могли уміло працювати в тім напрямі серед нашого народу. Але ми видко єще не відчуваємо сильно потреби праці над піднесенням нашого народу яко рільничого, чого найліпшим доказом, що допускаємо до того, що сойм ухваляє що року на цілі чисто рільничі міліонові суми і все їх підвисшує, так пр. на сей рік 1,958.992 кор., а до того правительство додає кілька сот тисяч кор., а руський нарід з того не має майже жадної користи, протини страсти, бо більшу часть тих грошей з своєї кишені платить. Ми часом навіть не уміємо поставити узасаднених постулатів до властей в рільничих справах, як то було на останніх зборах товариства Качковського, що відбули ся у Львові дня 18-го с. м., де госп. Мончаловский, що зачисляє себе до провідирів збаламученої часті нашого народу, поставив між иншим постулат в справах рільничих, щоб позакладати в кожнім повіті стації хемічні, які би селянам розбирали землю і при помочі хемічних аналіз вказували селянам, чого землі додавати, аби добре родила, і як на ній господарити, — думаючи, що тим дуже ушасливить нарід.

Тимчасом чисто хемічна аналіза землі для практики часто не має великого значіння, що вже хоч з того міг був г. Мончаловский вносити, коли би був застановив ся, що в культурніших краях були би вже давно такі стації позакладали, може чи не в кожнім селі, та кожний кусок управної землі були би аналізували, коли би се мало так велике практичне значінє. І нарід одноголосно ухвалив той постулат поставити в Соймі, накладаючи тим самим на себе несвідомо новий евентуальний тягар, бо уряджене і утриманє таких стацій хемічних та оплаченє краєвих хеміків дорого коштує, як пр. утриманє краєвої стації хемічної в Дублянах коштує в сім році 27.348 кор. Помноживши отже ту суму через число повітів, вийде на міліони.

Вкінці хочу звернути увагу ще на одну обставину, задля якої нам треба посвячувати ся студіям рільництва. Судячи після чимраз змагуючого ся руху аграрного серед селян (який має свою причину в браку землі) так на Україні як і в цілій Росії, правительсто буде приневолене незадовго віддати великі посілости в руки селян хліборобів; а коли наступить там устрій конституційний, то нове правительсто, вибране з волі народу, дбаючи про добро свого народу, буде старати ся в першій мірі піднести рільництво, тую підставу добробиту самої Росії і великої часті належачих до неї країв, а тим самим і на Україні, в краю о характері чисто рільничім. Ддятого будуть повставали численні школи рільничі і інституції, що мають на цілі піднести той запнепад хліборобської культури, про який споминав недавно Рудольф Мартін, висказуючи в німецьких дневниках свої погляди на найближшу будучність російської імперії. До того треба буде багато вже готових фахово образованих людей. А людей тих посеред закордонної суспільності української з початку буде брак, бо сьвідомої української інтелігенції тепер дуже мало, а народ не допущений до висших шкіл, так що працює над дивигенем рільництва займуть ся чужі люди, що не мають тої любови для українського селянства а може й нещирі (а опісля вже тяжко буде їх усунути) так само, як тепер у нас.

А. Га.

3 Росії.

(Телеграми.)

Берлін. З Петербурга доносять до „Voss. Ztg.“: Цар є тепер так зденерований, а разом з тим і фізично знеможений, що тут чи-

Яко добру і певну льонацію

порукаємо:

- 4 1/2 % Листи гіпотечні,
- 4 " Листи гіпотечні коронові,
- 5 " Листи гіпотечні преміовані,
- 4 " Листи Тов. кред. земського,
- 4 1/2 % Листи Банку кравового,
- 5 " Облігації Банку кравового,
- 4 " Позичку кравову,
- 4 " Облігації пропінційні і всякі ренти державні.

Папери ті продаємо і купуємо по найточнішим курсу денним

КОНТОРА ВИМІНИ 374

ц. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного.

РЕСТАВРАЦІЯ

Порукаємо реставрацію, плянцію і торгівлю ванн МАРКА ПОМЕРАНЦА. Кухня у власній управі, дешевше як вусіди. В збокалі всі рускі диванки.

8 понажам

756 м. ПОМЕРАНЦ, реставратор Равок ч. 7

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука в Ярославі

приймає до виконання пляни і кошториси церков, каплиць, палат, домів мешканських, управу і підприємства пописишх будівель. 639

Коперницький і Сян

Оптики і механіки у Львові площа Галицька ч. 1, проти Банку Гіпотечного на плянційних плянці Галицької порукають

Барометри анероїди по 7, 8 і 10 К найкращі по 12, 16, 20 і 24 К. — Анероїди по 12, 16, 20, 24 і вжосте. Завразом порукаємо в найбільшій виборі окуляри, цівери, лупи і всілякі інші прибори оптичні, всілякі направи конагодують ся як найкраще і найдешевше. 4185

ЙОСИФ ШУСТЕР СКЛАД ПОСТЕЛІ

ул. Коперника ч. 5 і

Казимир Точиский СКЛАД МЕБЛІВ

ул. Паньська ч. 11,

перенесли і сполучили свої склади і робітні в один великий магазин при ул. Третього мая ч. 5. Ма закупає всі останні товари в буншій спільній тавіперів по ліквідній і перенесли до нового збокалі Львів, ул. Третього мая ч. 5. Порукаємо в найбільшій виборі власного виробу: саван, спалін, мужські комати, дорожні мебелі і т. п., мюсажі і всілякі ліжка, дрогоїні і водосніжні матеріали, кодри, коци, подушки, простирала і пілля, даше великий вибір диванів, хідників, кав, еранок, портлер і стор. Праваємо лані переріби і ланковані їх у власній тавіперів, еторарних і постелех робітнях. Всі набути товари в буншій спільній тавіперів в ліквідній продамо нисше еабрачних ціл в пово заложеній магазині під еірмою: Йосиф Шустер і К. Точиский

Львів, Третього мая 5. 940 4-10

Stock-Cognac Medicinal

Чистий винний дестилат в урядово плямбо-винних пляшках.

Дестиларія ПАРОВА Camis i Stock Triest.

Одинока парова дестиларія КОНЯКУ під державною контролею.

Дістати можна в дрогерії Л. Сладовского і в інших торговлях делікатесів. 7-20

зоологія на нисшій класі шкіл середніх. Написав Іван Верхратский. 3 233 образцами в тексті. Видане третє. У Львові 1904. Ціна примірника оправленого в золоту 3 К.

БОТАНІКА на нисшій класі шкіл середніх. Написав Іван Верхратский. 3 235 образцами в тексті. У Львові, 1905. Ціна 3 кор. 20 с.

МІНЕРАЛОГІЯ на нисшій класі шкіл середніх. А. М. Доминикого. Переложив і подекуди доповнив Іван Верхратский. Видане друге. У Львові 1898. Ціна 1 кор. 40 с.

БОТАНІКА на нисшій класі шкіл середніх. Після учебника Дра О. Росташиньского зладив Іван Верхратский. У Львові, 1896. Ціна 2 кор. 40 с.

НАЧЕРК СОМАТОЛОГІЇ. Написав Іван Верхратский. У Львові, 1897. Ціна 3 кор.

Список важнейших выразовъ въ рускомъ ботаничнмъ терминологіи и номенклатурі въ оглядомъ на науку въ нисшій класі гімназій. Зладив І. Верхратский. У Львові, 1892. Ціна 60 г.

Тоті книжки мож дістати в книгарнях імені Шевченка, Старишинської і Сенеарта (в ринку), також у автора. При замовленю у автора що найменше двоє примірників наменених виданій в якіх небув комбінаті (пр. два екземпляри ботаники або два мінералогії або і примірник мінералогії і Сисель і т. д.) порто оплачує сам автор. Адрес: Іван Верхратский, профессор академії гімназій в Львові ул. Петра Хмельовского (Андрей Голуба) ч. 7.

Франц Невчик

Львів, улица Чарнецкого ч. 10. Повідомляю, що заходом Дирекції Центр. Сюза галиц. пром. фабр. переніс я мою від 21 літ існуючу фабрику інструментів музичних в цілм персоналем в П. звания до Львова і горучую мій богато асасотривий магазин всіляких інструментів музичних, смичкових і дутих власного виробу. Всякі репарації виконую ст. ривно. Н. д. шаше жерело завула в краю. Ілюстровані ціники висилаю франко.

Певний трезалий заробок

дають патентовані машини до панчових ро-машин до панчових ро-біт мішковых біт плоских

МЕТЕОР МЕТЕОР

при вигідній домашній роботі.

Наука основно і даро. — Учитель на біжнє працюють до лому. — Готий тавз прасован ся н. продаж.

Жадайте проспекту від еірми.

Перше чеське товариство домашнього промислу для виробу тривіліз і панчових робіт

RUDOLF PAUER & Comp. Prag I., Melantrichgasse 4.

Нідари-и-таго шлоко солідне і реальне. 678

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчових машин для домашніх робітників в грядею осіб, обх. полів до панчових виробів на нашій машині.

Проста і швидка робота цілий рік дома. Не треба приготувань робіт. Віддалені і місце замешання не впливає зовсім, а ми продаємо роботу.

Товариство панчових машин для домашніх робітників

THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens Quai Nr. 6 — 249.

Знаменито прасоваче біле осигав ся легко і певно при помочи

СРІБЛИСТОГО КРОХМАЛЮ

Fritz Schulz jun. Akt.-Ges., Eg. i B. n. Leipzig.

Правдивий лисне з охороною маркою "ГЛЮБ" і "ЗЕЛІЗКО".

Дістати можна всюди в картонах.

Вступник у Львові: Флоріан Краззе ул. Третього мая 10. 388 10-14

Від 1868 р. уживане

Бергера медичне смоляне мило

порукаємо визначним лікарям, уживав ся в переважній часті європейських держав з успіхом против всякого рода шкірної висипки, особливо против поразів і хронічних недуг шкіри та паразитів, прищів, також против червоноти носа, відморозів і печеня нт. Бергера смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і новим відкривом ся від усіх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах треба спробувати дуже успішного

Бергера смоляно-сиркового мила. Як лагіднішо смоляне мило до усунення всякої нечистоти лиця, против висипки на шкірі та голіві у дітей, як також незрівняне косметичне мило до миття, купелів і до щоденного ужитку служить

Бергера гліцериново-смоляне мило що містить в собі 35% гліцерину і в сильно напругуване. Даше як дуже добре средство на шкіру уживав ся з великим успіхом: Бергера бораксове мило

особливо на веснянкі, остиді, опалені від сонця, угри і всяку яншу шкірну нечистоту. Ціна штуки кожної повноті сорти 70 с. разом з поученням, як уживати.

Докапати ся треба в аптеках і доточних скляках виразно Бергера смоляного мила та уважати на уміщену в бочку охороную марку і даше сирки G. Hell & Co. на кожній етикеті. Преміоване почесним медалем у Відні 1883 і золотим медалем на виставі в Парижі 1900.

Всі інші медичні і гігієнічні мила марка Бергера вхислені в інструкції уживанія, додані до кожної штуки мила

Дістати можна у Львові в аптеках: Якова Вайаера, Кароля Діля, Петра Міколяши, Якова Шпеса-Портанського, Жакмона Рукера, К. Скляньського, К. Візанського, Едварда Брікнера, І. Піндеса, Симеона Гая, д-ра Т. Зарицького; в дрогеріях: Петра Міколяши і С-и, Г. Гриншана, Ф. Травнецького, Ізидора Фруктмана. — У Вашківцях н. Ч. у аптекарі Емілія Вільнера а також у всіх галицьких аптеках. 388 31-36

Головна висилка: G. Hell & Comp., Wien I., Steing. 8.

На сезон!

Зимові плащі, реверенди, одяги, уніформи, плащі від дощу і жіночі одяги всякого рда фарбує ся або чистить хемічною машиною, в цілм стані, разом підшитим і ватованем, і віддає ся зовсім як нове, як слід відпрасоване до дальшого ношеня.

Система Флюса. Система Флюса.

Спеціальність і фарбоване шовкової одежи і струсяного пірня у всяких красках.

Знамените виконане! Точна доставка! Дешеві ціни!

ЖИГМОНТ ФЛЮС

ц. к. надворна штучна фарбарня, апаратура і хемічна пральня.

Власні фабричні склади: I. Львів: ул. Сикстуса ч. 20 (Народна Гостиниця); II. Львів: ул. Баторія ч. 20 (Савий г. теле); III. Краків: лише ул. св. Хреста ч. 7; VI. Чернівці: ул. Паньська ч. 18. 954 2-10

Панна

в укінчачою школою виділовою глядає привасної посади учительки до дітей в шкіль народних. Вимоги скромні. — Адрес: А. Д. 4 poste restante Дрогобич. 960 2-3

Кандидат адвокатури

Іван Микита приймає сейчас місце в канцелярії адвокатській. Адрес: Сабір ул. Подомініківська. 958 2-3

Академик

вправний інструктор глядає лекції або іншого відомого занятя. Виваши відомості подати Д. Гавришиним в Поникониді малій п. Брода. 951 3-8

Академик

совісний і вправний інструктор глядає лекції в збожгу власних називальних або нормальних. Відомість: Правний у п. Рубахи, Львів Шептицьких 17 А. 973 1-9

Ученик

VII. кл. гімназ. глядає лекції на село. Згодошнє до пані Ляхмачової ул. Св. Яцька 16. I. 971 1-9

Учитель

молодий з дуже добрим свідомством пошукує лекції на село. Згодошнє "Пеларго" Шептицьких ч. 20 Львів. 972 1-3

ДЯКА

молодого в добрим голосом теноровим приймає зарав Уряд парохіальний — Цегуля п. Радава коло Ярослава. 970 1-3

Конкурс

на будованє 2-класової школи в Осівцях до 15 л. н. ст. жовтня 1906. Пляни і кошториси у Вир. о совітників Куяма, 967 парова в Осівцях. 2-10

Позички

можуть дістати урядничі і савише-ники за і без кондикту. Оферта під "Позичка" бюро газет Вухштаба, Львів. Марки на відповідь. 793 1-1

Матраци

волосінні, спружинові і желізні до найдешевших цілн порукає Франц Цайзер, фабрика меблів, Львів, пасаж Міколяши. 840 5-6

Ученик

V. класу гімназ. ладної пошукує лекції на село. Адрес: Ф. Іванчук в Судовій Вишні.

Заручинні перстені, шлюбні обручки і всякі золоті та срібні вироби порукає

Ф. Квасневский, Львів, площа Галицька, ч. 8. Приймає всякі замовлення і репарації. 983 15-20

ОПОВІЩЕНЕ.

Петро Кармиський: "Ой люді, смутку". Ліричні поезії. Ціна брошурованого примірника 1 20 в гарній опр. 1 60. Остань Луцький: "В такі хвили". Поезії. Ціна брошурованого примірника 80 сот., в гарній опр. 1 10 К.

Набути можна у п. Евгена Величовского, Львів, Ринок ч. 10. II. пов. 950 3-3

ГРЕВІНЬ до фарбовання волосся

Звільняє чорне волосся в красну елєво або червоне волосся на правдиоручавє, брунатне або чорне.

Одна штука уживав ся роками. Ти сичі в ужитку. Штука 5 К. Вислав J. Schüller

II/2 Kurzbaugasse, Nr. 4/5. 17-9

Оповіщене.

Загажнє Збори Каси задаткової ВЕРХОВИНА в Ск-жм, стоваришенє зареєстрованого в обмеженому поруку, відбудуть ся в Ск-жм дня 15 жовтня с. р. о год. 12. раз в локали Руського Касина в слідуючым порядком днешнім: 1) прийняє справозданє і замкненє рахунків за рік 1904/5; 2) вибір цілої нової Ради надзавраючої; 3) зняженє висоти уділу членського в 40 на 25 жорнів; 4) підписанє стопи відсотон від вкладок шаднчих з 4% на 5%.

ЗА РАДУ НАДЗИРАЮЧУ

О. Михайло Ревачович секретар.

О. Іматій Южович председатель. 969 1-1

Чистіть лише Екстрактом **GLOBUS**

283 3-4

Всяке наслідувачє і педерук будуть карані.

Одинокий правдивий бальсам Тіерія

є лише в зведеному марко монахні. Законно охоропнені. Загажнєзнісники, незрівняний на перешкоди і тривалі, корчі жолудка, кольку, катар, грудні недуги, інфекцію і т. п. — Ціна: 12 малах або 6 по-дійних елєвочок або 1 велика спеціальна елєшка з патентованою ятичкою 5 К оплатно.

Центифолієна масть Тіерія загально-авісна non plus ultra

на воєні старі рани, запаленє, склєченє, спухненє і т. п. Ціна: 3 елєчки К 3 60 оплатно вислав лисне за підписаною або попередним наділаным готівкам Аликсар А. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch Saenger-Bruck. Пришури в тисячах оригінальних подак даром і оплатно. Головної склад у Відні: Karl Brody, I, Fleischmarkt 1. Дістати можна також у всіх біл-ших аптеках і дрогеріях. 1104

Allein echter Balsam aus der Schatzkammer-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Saenger-Bruck.

С. КОГАНЕ

Краків Pf. 832.

За незгодою гроші звертають ся.

ПЕРША РУСКА РОБІТНЯ

УКРАШЕНЬ ЦЕРКОВНИХ

іконостаєв, проповідниць, вітарів, тетрєподів і т. и. приймає урядженє елєпові і мебелє і

3 глибоким шваженем

ЙОСИФ МУШАК

Львів, Личківська 72.

Автоматичні масові лашки

на шурі за 2 зр. на миши за 1 20 зр. ловлять без нагляду до 40 штук одної ночі і усталають ся самі від себе. Лашка на швабі "Eclipse" лозиль тисячі швабів і стонор одної ночі за 1 20 зр. Всюди найліпші успіхи. Вислав за підписаною.

J. SCHÜLER. Відень II/2. Kurzbaugasse. 795

Численні подяки і признани.

ОГОЛОШЕНЕ.

Припорукаємо всему українському учительству учительський калєндар на рік 1907

„ІСКРА“

який що до обєму не уступає нисшим руським калєндарам, а що до змісту. буде цінним підручником для кожного учителя. Богата часть інформаційна. Найважливіші дані в географії астрономічній, фізичній і іспітній, як своїм уложенем і вибором стануть все в пригоді винадаючому учителєви, і через які наш калєндар не страчить нікогої своєї актуальности, даше часть педагогічно-політична, в якій ми подаємо дороговкази в педагогічній і політичній діяльности учителєви, вкінці богата часть літератури зложена з праць наших визначніших елє письменників. — До калєндара приєднані або ж приєднані матеріали Вл. пп. посол Николай Василько, проф. Ст. Смазь-Стоцький, крав. инспектор О. Попович, С. Ярчєвський, Я. Веселовський, Г. Гордій, І. Гарасимович, Д. Максименко, С. Каньок, І. Карбуляцький, нс. Якубовський і пр.

Сподіємо ся, що наш труд буде нашим товаришам о скілько цінний, що кожний з них замовить собі (як най-скорше, вже тепер) „ІСКРУ“ на рік 1907 за ціну 70 сотини у тов. Костя Кракажі у Черепківцях (Буковина) пошта в місці. Калєндар виїде з друку на початку жовтня. — Видавці: Осип Безпалко (Гайбока) Кость Кракажій (Черепківці).

941 2-4

ПРИ ЗАКУПІ ТОВАРІВ ПРОСИМО ПОМИНУВАТИСЬ НА НАШУ ЧАСОВИЩ.

Видє і відповідає за редакцію Александр Ворковський.

3 друкарні Народної [Мислєдих] Коперника ч. 9

Випадки у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Діло“ найзаповітніших повістей.

Передплата і інсертати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. О. Шевського ул. Кіайського 2; С. Соколовський, Пасаж Галицький ч. 9; К. Бухштаб „Л. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Діка, І. Селлерстатте; F. A. Reber, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasestein & Vogler, Wallischgasse 10; A. Chawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНКУВІ: T. I. GAMBRZI M. Haasestein & Vogler.

Передплата і належність за інсертати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на пів року 16 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 28 к. на пів року 14 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 г. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рухомі інсертати, що не за попереднім застереженням — Редакція не печататиме їх ні в жодній формі.

Оголошення звичайні приймаються по 20 с. за одну стрічку інсертату або за ч. місяць, в якому бреш „Надіслане“ по 50 с. — Подання інших прикладів оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Народна Гостинниця.

З вчорашнім днем вийшла в жите нова руска економічна інституція на полі доси у нас нетиканім. Се Народна Гостинниця. Її ціль: розвинути у нас, у Львові і в краю, руске готелярство, реставраторство і т. и., подібно, як Народна Торговля через закладане філіальних складів по краю, через полірання крамарства по селах, через виучування рускої молодіжи в торговлі, розвиває у нас руске купецтво і торговельний промисл, — подібно, як промислово-ремісничка Бурса має на меті розвинути між Русинами ремесло і ремесельний промисл.

Не треба чейже багато розводити ся над гагою такого почину для народної справи. Передовсім зиски, які тягнуть з нас люди чужі, даючи нам захист по готелях, харч по рестораціях, і за те ще дуже часто нехтують нашу народність або й обиджають наші національні чутства, а нераз може навіть майна, нажитого на нас, уживають на ворожі нам цілі, — ті зиски будуть іти на користь нашу власну, значить передовсім на користь одиниць рускої народности, але в дальших наслідках на користь руского загалу; бо: чим більше поодиноких Русинів буде добивати ся вигідної а незалежної екзистенції, тим більша і користь для руского загалу, котрий складає ся з одиниць.

На жаль наш загал дуже слабо ще розуміє вагу економічної праці. Чи то абсорбовані гід давен давна борбою о наші національні і політичні права чи може таки через наше вікове економічне рабство ми працю над поправою нашого економічного положення все звиклі спихати на дальший плян, як би яку річ без значіння. І ледво поодинокі люди — та й тих зовсім у нас не багато — добре зрозуміли всю вагу такої роботи. Ви значне між ними місце займає безперечно вельми вже й доси заслужений Василь Нагірний. Але й до его помислів і починів наш загал відносив ся і відносив ся дуже холодно, зпатично або може й з недовіром, — з недовіром у власні сили, з недовіром і до людей.

Пригадаймо собі, як то було зразу з „Народною Торговлею“, з „Дністром“, по

частині і з „Трудом“, як діє ся з промислово-ремісничою Бурсою, з Сільською Господарем, а в найновіших часах в Народною Гостинницею. З сею доходимо вже навіть до того, що мало бракувало, а було би загирило ся цілу справу.

І дивне диво, якої то желізної волі, якої енергії і праці виникли одиниці треба у нас до того, щоби довести якийсь почин на економічній чи фінансовій полі до успішного кінця або дати ему бодай якусь тривкийшу основу. Було колись, що та апатія, те недовіре до людей і до власних збірних сил могли мати якусь слушну підставу. Пригадайте лише сумної пам'яті т. зв. „Крилошанський Банк“. Алеж нині маємо вже доволі доказів, що й сили матеріальні у нас є, і є люди свідуючі діла і совісні, котрі почате діло зуміють добре повести. Досить глянути на розвиток Народної Торговлі, Дністра, Ризниці, Труда і цілої по краю розкиненої та чим-раз більше ширшаючої сіти фінансових інституцій з Кредитовим Союзом і з Краєвим ревізійним Союзом на чолі.

Тим то крайній час зривати вже раз з дотеперішню апатією і недовіром! Сим же разом маємо на меті визвати нашу суспільність, котра так слабо поперла від початку гадку Народної Гостинниці, щоби бодай тепер, коли розпочате діло пощастило довести, не залишила підрати її всіми силами У Львові не повинен знайти ся Русин, котрий би харчував ся в иншій ресторації, котрий ходив би до инших кавярень, скоро маємо одну і другу свою. З провінції жаден свідомий Русин не повинен заїздити до иншого готелю, скоро маємо свій. А крім того приступаймо громадно в члені товариства, тим більше, що уділ так є малий (20 К), а не тільки страти нема чого боятися, але й зиск є певний, — та для збільшення оборотного капіталу товариства не забуваймо при вкладанні ошадності також і на Народну Гостинницю.

Пора нашої суспільности зрозуміти вже раз всю вагу праці у всіх галузях на економічній полі, так дуже у нас занедбаній. Пам'ятати треба, що з економічно занедбанім народом ніхто не числить ся і в справах національних та політичних.

Права селян в Росії.

Оногди російське правительство знесло різні правні обмеження, якими були зв'язані особи, що належали до селянського стану. Рік 1861-го скасовано в Росії панщину і крпаки одержали волю „на свободний труд“ — як оповіщало ся в царській маніфесті. Але висвободивши більш як 20 мільонів селянського люду з крпацької неволі, тодішнє правительство не тільки нічого не зробило, щоб селян зрівнати в правах з иншими громадянами держави, а ще навпаки, подбало про те, щоби по змозі відокремити їх від людей иншого походження, як от: шляхти, духовенства, купців і инших. З сим наміром надано буншим крпакам свій окремий волосний суд, окрему самоуправу і т. и. Окрім того установлено окремі закони селянські, обмежуючі селян що до прав з людьми инших станів. Приміром: як селянин хотів здобути собі ті права та привілеї, які дає урядова служба, то мусів просити громаду, щоб вона виключила його. Селянам не дали також права по своїй уподобі учини дітний в середніх та вищих школах, хоч би достатки й дозволяли їм се робити. Обмежено також селянина в праві вибору занятя, з якого він хотів би жити. І місце свого життя селянин не мав права по своїй волі міняти, а також не міг він свobodно розпоряджати своєю власністю.

Вже по кількох роках показало ся, що всі ті обмеження селян в їх правах не годять ся з новими умовами життя, з новими умовами того самого „свободного труда“, котрий пообіцяв був маніфест 1861-ого року. З року на рік ся суперечність зростала і заострювала ся. Само життя ломало ті вузькі рамки, в які оправили їх закони. Мимо того ці закони істнували аж до посліднього часу хоч самому правительству робили вони багато клопотів, а селянам прикростий. Нарешті Росія дожила до маніфесту з 30-го жовтня, котрий мав зрівнати в правах всіх підданих російського царя. Мимо сего маніфесту російські селяни лишили ся даліше невольниками обмежуваних їх права виняткових законів. По маніфесті контраст між новими умовами життя а правним становищем селян виступив ще острійше. Сю справу порушила була дума і в своїй відповіді на престольну промову зажадала зрівняння прав селян з правами прочих громадян Росії. Думу розіграно заки вона встигла виробити і ухвалити дотичний закон.

Тепер само правительство згодило ся на се, що сказала була дума і заняло ся ревізією законів про права селян. Наслідком сих

заходів є офіційне донесення про правительственный проект знесення обмежень а привілеїв „людей крестинського стану“, що стоїть в суперечності до маніфесту 1-ого жовтня. Заповіднені знесення згаданих обмежень суть однак половиною діла в справі повного зрівняння селян в правах з иншими громадянами. Довершене діла правительство повинне будувати думи.

Німці про Русинів.

В послідніх часах селянської а закордонній, передовсім німецькій пресі дуже багато голоси, що вказують на пробудження українського народу а його знання до політичної будучности східної Європи. Заручаючи не то що перестала дивити ся на руску справу крізь „польської окуляри“, але навіть в гласах німецької преси пробирає ся дуже виразне бажання уійти в ближчий контакт з Русинами, а далі й вступу проти селянського ворога — Польки. Розуміють ся, до таких голосів треба нам відносити ся дуже критично, щоби не попаси в політичну помилку; але ж з другого боку не шкодить нотувати ті голоси, хочби тільки як мірило загальної оцінки закордонну про українське питання. Голоси ті можуть не в одному навчити і самих Русинів дивити ся серйозніше і з більшим довіром на свою національну справу. Різночасно вони є також мірилом політичного амотивіччя австрійських правлячих крутків, що запряжені в шляхотсько-польську колесницю тягнуть її на вічну загибелю собі самим і на час а в шкоду для нас.

Подаємо тимчасом в скороченому стані з „Deutsche Tageszeitung“ і „Österreichische Korrespondenz“, Перше з них ніше.

При обговорюванні есенціальностей політичного розвитку в Росії звертає ся в німецькій пресі звичайно надто малу увагу на один національний рух, що повинен стати на будучности російської держави рішаче значине, а то: зростаючу самосвідомість і поступачу все вперд політичну організацію українського народу. Про сей 27-мільоновий народ, розділений політичним кордоном між Австрією і Росією, знали ин хіба тільки, що він уявляв се Полькї своїми найтяжчими гнобителями і споконвічними ворогами. Справні бороти українських запорожських козаків проти польської республіки в 17. і 18. столітті, що їх мало-мало майстерно фоголі в своїм злові „Тарас Бульба“, і арини національної пристраси Ру-

В галицькій школі.

Нарис на тлі правдивої події.

День 13. липня торжественно заповідав ся для шкільних дітей.

На дворі була прегарна погода; сонечко підходило, а легкий легот вітру потягав від ліса і приємно лоскотав спійнілі лица дітвори, що в порозкиданих горстках, св'яточно вистроєна, товпила ся коло шкільного будинку. Між нею, як пестрий цвіт в огорді, виділи всілякої краси хустинки на головах дівчат, а у деяких, позалітаних у одну косу, маяв вітер густо поначіплані до коси мережки, стяжки та лентами.

Супроти здоров'я і вдоволення тих малих, вичепурених дітей самий будинок являв ся живим контрастом і був гейби насмішливою іронією, що тут жерело науки і керниця цілючої води.

Низька, похила хата з малими шибками у вікнах, а з високим тонким, деревляним комино, майже нічим не відрізняла ся від звичайної селянської хати, і коли би на оддалі не стояли з дощок збиті виходки, а на подвір'ю не галасувала купа дітей, ніхто і не збаг би, що се школа. Навіть дзвінка коло неї не було.

І нині вона нічим не нагадувала сього, про що так діти поважно розп'являли. За те при воротах повівали два з білого і червоного полотна ушиті прапориці, нагадуючи щось не буденне.

Дітворя почала скучати, бо деяке бігло на „якамент“ навіть не мавши нічого в роті; аж нараз над'їхала повізка, заїхала перед школу і відсі з неї „польський ксьондз“ і якась пані та пішли до школи. Хоч в селі

було аж двох руских священників, жаден з них не був делегований на се торжество і жаден з них не явив ся. А польський ксьондз прийшов аж з містечка, віддаленого о дві милі.

Почав ся попис. Діти відсипували побожно: „Serdeczna Matko“, і почало ся перепитуване з різних елементів знаня.

Ксьондз тимчасом переглядав книжочки, призначені на нагороди пильности, з польськими написами, а врядагоди звертав ся до пані, показуючи їй щось з книжки.

Нараз звернув ся до учителя з пропозицією: „może by co z naszej history!“ Учитель зараз надув губи, розглянув ся по класі і почав питати про „Kazimierz-iv Łokietek, Jagiełło“. Один з учеників дуже гарно пописував ся, хоч з его вимови видно було, що то руска дитина. Відповідали досить плавно і инші діти, а пані, що сиділа за столом, аж сіяла від радости. Зійшла бесіда за обороною Ченстохови і за „бунти козацькі“ і за славних лицарів Чарнецького і Вишневецького. В очах дітей Хмельницький вийшов бунтівником, а Ярема лицарем. За те-ж про руску історію ані згадки не було, навіть про Володимира Великого.

Керувало ся серце у другого учителя Русина, що стояв з заложеними в зад руками в куті і сумовито глядів на руських дітей, що то з несвідомо так повнучували ся польської історії і своїми неперочними серцями величали тих, котрі їх народ розпинали на шибеницях або вбивали на палі. Величали ідею „wolności szlacheckiej“, хоч самі шенята руської крові не знали, як то обильно та кров розливалась ся від тої золотої вольності шляхотської, що неонен може ще з їх

прадідів впав трупом на лані від тої польської культури.

Прийшла черга і на учителя Русина. Діти відсипували якийсь уступ, та ксьондз заєдно переглядав книжки і був рівнодушний до того, що читали і як читали. Учитель став відпитувати. Був се уступ про люблинську унію.

Учитель доривочно спитав про короля Данила, щоби висвітнити ту добу руської історії, коли то галицька Русь дістала ся під правління Польки.

Та і се не подобалося ксьондзові і він почав про щось голосно розп'являти з учителем. А коли учитель в розбіжних питаннях намагав ся показати дітворі, що унія люблинська була пляновим замахом на знищенє автономії Литви і Руси, отже найбільшим лихом, яке мало вести до винародовлення обох сих народів, ксьондз встав і заявив, що попис скінчив ся.

Відтак повстала пані з місця і почала говорити едукативну річ на тему любови у відношенню громади до двора і аж розплакала ся на згадку теперішних сумних часів, занепокоєних страйками.

Опісля встав ксьондз і яко „предсідатель“, ушварив до дітей осьтакую проповідь:

„Діти! Я бачу, що ви горнете ся до книжки, як пчоло до меду; я бачу, що ви би хотіли її попросту з'їсти; але — будьте пересвідчені, що се не добре. Я вам се, я ксьондз, говорю. А що правду кажу, наведу вам отсю знану мені історію. Був собі в однім селі „файний“ господар. Він мав хлопця, котрого посилав до сільської школи. Хо-

див він до школи, учив ся, писав, читав, рахував, а батько радів ним і пишив ся, що буде мати з нього паштору і порубу. Наросте хлопцеві, пишиє його до паути, хлопець заробить все якийсь крейцар, а то що навчить ся, припаде ся йому на то, щоб його Жид не обмахровував. Та не так стало ся. Десь довідав ся той „хлоп“, що хлопець може післати до дальшої школи до міста. І навів його до Тернопілі, до учительської семінарії. Собі від губи відімає, на лані заробляє, а хлопець пишиє. А хлопець купував газети, читав, і пацанав ся з них такою, що аж йому в голові перевернуло ся. І wiecie co? I zważywał! А знаєте, що то є варият? Варият, то такий чоловік, що у нього нема всіх дома, що він на людей кидає ся, гей звів, а його мусять визати шнурками і відставляти до шпиталю, до Львова. І варта то читати? Я вас прошу, не читайте тих газет! Як вам дають, не беріть! Як лато принесе до дому, то паліть! Бо то є образа божя, то є гріх, то Содом і Гомора, що їх за такі гріхи Пан Біг сирчаним огнем зніщив. Тому геть з газетами! Проща з Содомом і Гомором! А ви собі жиніть по божому — без книжок, як ваші батьки. Жиніть чесно, по людськи, без кривд, без шуги, без страйків, w miłości i dobroci, i prawdy; to i Бог нас буде любити і вічна буде з нас маги пожиток і слава — o! daj Boże! amen!“

Усім. Перед очима дітей станула страшна картина: син хлопа — варият через газети; газети — се образа божя, Содом і Гомора а сирчаним огнем, що Бог з неба сице за читанє газет; і все то так спугало дітей, що вони майже слезавим поглядом глядали на

На сезон! Ляптер і С-ка у Львові

ПЕРША КРАЄВА ПАРОВА ФАРБАРНЯ І ХЕМІЧНА ПРАЛЬНЯ ул. Ягайлонська ч. 20 фарбує і чистить хемічно всяку гардеробу, порану і непорану, матерії, порт'єри, дзвани і фіранки, а також ширі в овну до вишиварських виробів. ул. Академічна ч. 26

Одинока того рода в краю! Виконує до 8 днів Ціни приступні.

снів проти тиранства польської шляхти в Галичині — це історичне свідчення тої національної ворожнечі. Під централістичною владою російського самодержав'я не міг український народ також відіскати своїх національних прав, передовсім свободного вживання своєї мови. В Галичині зростає національний рух між Русинами, що ведуть беззаперечно боротьбу з Поляками, з гідною подиву скорістю. Одним з їх політичних органів є друкована в німецькій мові „Ruthenische Revue“, що рік тому несповна, — зазначаємо се із спеціальним натиском — переміняє ся в „Ukrainische Rundschau“, — що в той спосіб виразно зазначити солідарність українських інтересів в Австрії і Росії. Справа виборчої реформи заворушила сильно австрійських Русинів. З кінцем мая с. р. відбули ся довірочні збори всіх руських партій задля зазначення свого становища до тої справи. На зборах національно-демократичної партії напичтовано правительственне предложение, котре признає польський поволий населення Галичини 75 мандатів, а руський лиш 27, як умишну провокацію третього з ряду що-до величини австрійського народу і заявлено, що, коли справа не змінить ся в користь руського народу і справедливості, то руський народ буде приневоленний з огляду на своє розпучливе положення ужити таких средств оборони, які приведуть за собою соціально-політичний переворот, за що спаде одвічальність лише на ризикуючі в Австрії політичні чинники. З тими постановами солідаризують ся також і буковинські Русини. Не менше джармучої вісти приходять і з Росії. В першій російській думі заявляв ся був з українських послів власний клуб, до котрого приступило було в час розв'язання Думи 41 членів. Одночасно з згаданими зборами у Львові відбували ся в Петербурзі збори української парламентарної фракції, в котрих мали право брати участь запрошені гості. На збори прийшла сила телеграм, між иншим також з Галичини і Буковини. Члени одної селянської організації пристали таку телеграму: „Ваша неустрашима боротьба додає сил і нам, що тут в Галичині стогнемо під шляхотским ярмом. Ваша перемога є нашою перемогою“. Бурю оплесків визвала телеграма від Русинів із східних провінцій Польщі, котрі жадають віддалення від Польщі і здуки з українськими провінціями. В зборах взяв участь також професор львівського університету Михайло Грушевський, що потягнув паралельно між положенням Українців в Росії і галицьких Русинів в р. 1848. Національний руський рух видирає ся в саму середину Росії. Навіть над Азовским Морем є два переважно руські повіти, Таганрогский і Ростовский, де живе около 750.000 Русинів, здебільшого потомків колишніх Запорожців. І там, хоч далеко від центра, розпалахотіло національне українське життя. Ми повинні кінче звернути на той рух, що може мати рішуче значення так для судби російської держави, як і з огляду на патріотичні мрії Поляків, дуже пильну увагу і слідити за ним“.

Спеціально радо займає ся руською справою „Ost deutsche Korrespondenz“, до чого дає їй привід звичайно польське питання. Наведемо деякі тільки місця: „Польська преса, передовсім галицька, що не боїть ся ніяких прокураторів, говорить багато про „відбудоване польської держави“. Все що не вивели ся ідеалісти, що мріють про давню Польщу і уважають се бажане справедливым, натомість уважають несправедливим „гнет“ Поляків в трьох державах, що поділяють ся Польщею. Алеж бо треба згадати, що наслідком бажаного Поляками перевороту була би тільки переміна ролі в тій трагедії народів. В давній Польщі творили Русини, Литовці і Жиди елементи чисельно сплякніший, ніж Поляки. Та сама пропорція була би і в будучій Польщі. Про-

ред себе, певно питали ксьондза: на що він то все говорить, коли вони газети навіть і не виділи, бо в їх селі і читальні нема.

Діти з них, що їм відома була тайна з життя учителя Русина, гляділи вираженню то на нього, то на ксьондза, бо в оновданю добилися провокацію особі учителя. Ся історія з хлопцями сином дотичила його.

А він став позиоплений із снушеними до долі очима і лиші важко зітхнув.

Відтак підійшов до ксьондза і полякував йому за те, що зволів своєю особою принести честь сій маленькій шкільці.

Присутній опісля до передньої лавки, а опершись руками об ґранку, піднесеним голо- сом почав:

„Діти мої! Як вас люблю — а люблю вас як мати свою дитину“...

В тій хвилі бризнула йому з очей гармани слези, як з обильного, приваленого каменем жерела.

„Діти мої! На ту урочисту мою любов до вас, закликаю вас і кличу: „Читайте! просвітайте!“ Ідіть до світла вказаними нам шляхами, не уступайте в борбі з тьмою, злобою, лицемірством і неволею, бо тільки той народ...“

І не докінчив, — бо діти виходили за преміями, покликавані управителем.

Учитель зіпорований, поперволив ще дужше і повільним кроком вийшов з салі.

Показавши Дерука, ученика, що найкраще відповідав історію. Та хлопчина роздлакав ся і заявив, що нагороди не прийме. Що його просили, що його розпитували про причину: ні, тай ні. Лиш хливав і шльохав. Управитель положив нагороду перед нього, та він навіть не глянув. Стали діти виходити втішні, раді, деякі сумні і розчаровані. Пішов і Дерук. А нагорода, дві книжочки і конфедератка, так і остала ся на лавці.

ти того виступили би з найбільшою рішучістю передовсім Русини“. — В статі розказує ся далі про національно-політичний розвиток галицьких і російських Русинів, а далі ось що: „В останніх часах працює над піднесенем руського народу в Галичині національно вишколена інтелігенція. Галицькі Русини жадають автономії східної часті Галичини. У Відні видають вони друкований по німецьки місячник „Ukrainische Rundschau“, щоби інформувати світ про українськоруські справи. Буковина є одиноким краєм, де Русинам признана рівноправність і можливість свободного розвитку; там вони борються з Румунами і шкідливі також німецьким колоніям. Та, не зважаючи на сей винятковий випадок, можуть Німці і Русини бути собі дуже помічними і ми даємо Русинам заробляти гроші, а тим самим і можливість організувати ся успішніше проти Поляків, а Русини дадуть нам робітників для наших східних провінцій. Так будемо підпирати себе взаємно в боротьбі проти Поляків“.

В такім менше-більше дусі пишуть і інші німецькі газети. Як згадано на вступі, ми повинні супроти тих голосів заховувати ся дуже критично, ані не йдучи за ними голо- сами ані, розумієть ся, не опонуючи їм. Дальший розвиток обставин покаже нам, куди йти. Найліпший політик, се здоровий інстинкт народу.

Г.

Чи так у нас як у людей?!

[Замітка з дороги.]

Щі встиду мусить паленіти лице кожного широкого Русина, коли возьме до рук статистику нашого краю, а в ній дочитає ся, що наша нація майже найбільше в Австрії продукує неграмотних (аналфбетів). Не буду нині розводити ся широко про причини тої поганой язви, яка в часи широкой культури є п'ятном на нашій народі, бо велику винуву в тій згладі бере на себе нинішня галицька шкільна система, що покляла собі за завдане не правдиву освіту, але оглулюване руського народу. Однак не мала вина лежить і на руській суспільності, яка байдужно відноситься до русько-українських товариств для освіти народу. Сі товариства, розмірно до скупих средств своїх, світло сповнюють своє завдане, але шож? наша суспільність на всі змагання й покинула сих товариств булає й глуха й байдужна. Будучи сего року за границю Галичини, я старав ся пригнупити кільком просвітним товариствам інших народів, які широко розвинули свою діяльність між народом. Подаючи тут мої короткі помічання, не буду робити порівняння між роботою у нас а деінде, бо се кожний достереже, що на тім поли ми стоїмо дуже позаду та що треба много труда, наклади й праці, щоби не заостати ся ще більше.

Загально у нас по часописях і в приватних розговорах нарікає ся на Towarzystwo szkoły ludowej за се, що оно між нашим народом розширяє Польонію зі всіма ідеалами, перестарілими шляхоцкими утопіями та старає ся тим чадом напоїти й руський люд. Однак до нині я не поділав в наших часописях опису роботи і змагання того для нас так поганого товариства. Будучи лично знакомим з презесом сего товариства, я зайшов у Кракові до льокало товариства, приглянувши ся його приміщенню, роботі, урядженню, і справді можу тільки побажати, щоби такий самий дух запалюности, пожертвованія і праці царив і по наших товариствах, а тогди і поступ у нас був би знатніший та видатніший. Товариство уміщене в п'ятьох кімнатах на першій поверсі красної кам'яниці. В другій комнаті довший стіл, а при нім щось п'ять академіків за невеликою платою збирають до купки кореспонденцію своїх членів, відписують сейчас на всякі запитання, укладають статистику товариства, ведуть коректу книжочку, рисують малки поодиноким повітв з узагальненням читальні і шкіл товариства. В дальших кімнатах троє дівчат розсилали книжочки і брошури, а ще дальше одна учителька з двома ученицями з семінарії учительської складала окремо книжочки призначені до сільських читальні, окремо до читальні в малих містечках, окремо до міських касин, а окремо до шкіл народних. Крім того я застав там двох інженерів-архітектів, що вирабляли плани на будинки шкільні і читальні товариства. З розмови з головою товариства довідався я, що оба архітекти цілком безкористовно приходять що дня до товариства о 3 год. з полудня, працюють до 7 год. вечером, та розділюють роботу між академічну молодіж.

На стінах комнат впади мені в око два великі кридкові портрети: один з них представляв чоловіка худого, мислячого, може до 40-літнього. Се нотар з одного провінціального містечка із західної Галичини, який товариству записав до 80.000 корон. Другий портрет вказував запасене лице з низким чолом якогось Валька одитого в панську чамару. Се мазур, що перед п'ятнадцятьма роками виїмігрував до Америки, доробив ся красною гроша, однак і в Америці не забув на рідний край та прислав товариству 20.000 корон. Дальше висіла фотографія поверхового будинку шкільного мурованого в Бельску з учительським персоналом, який оплачує зі своїх фондів товариство. По при сій фотографії шли фотографічні знімки будинків шкільних, читальні та дитячі із Шлесска, західної і східної Галичини.

Цікаве було для мене, що засідання виділу товариства відбувають ся правильно що тижня. На сі засідання не раз, коли треба, запрошає ся людей аж із Черновців, платять ся їм дорогу і удержане в Кракові, щоби

тільки учути від них слово поради. Для шкіл і читальні удержуваних товариством платять ся учителів не раз із шкіл публичних, дає ся їм певну суму на обіди, платять ся лекторів з обовязком ходження і читання в читальнях, ба навіть уряджує ся в зимі в Кракові курс плавного і зрозумілого читання. Взагалі я зрозумів, що в товаристві школи людowej від нікого не жадає ся безплатної даремщини, але вкладає ся обовязок платню. Для того читальні того товариства не падають, не застигають ся, але ростуть і кріпляються, бо їх не раз підтримують навіть не люди ідейні, але потребує гроша.

Матеріальні средства на покриття величезних видатків дістає товариство з ріжних сторін і жерел. Помину кольосальну підмогу від галицького союму, який і руським грошем щедро силе ему рікрічно, а вкажу на величезну жертвенність польської суспільності на цілі людowej освіти. Такий „дар народова“ на третього мая 1906 р. приніс товариству 120.000 корон. А зібрани єго того дня польські пані у всіх галицьких містах. Певно покотив ся там і неолден руський гріш, неолдна руська ручка помогла крутити стрічок на руську шню, неолден Русин кинув камінь, щоби привалити руську душу... Велику суму принесли складки по склепах і публичних льокалах, фестини, льотерії, відчити, а вкінці членські вкладки. На другий рік проектує виділ товариства школи людowej вибудувати собі власний дім на найкрасній улиці Кракова коштом 200.000 корон.

Ще успішнішою роботою може похвалити ся чеська Матиця шкільна [„Ustřední Matiče školská“] в Празі, яка за 25 літ своєї діяльності могутньою рукою обняла цілі Чехи а вчисти і Мораву. Особливу увагу звернули Чехи на ті сторони, де нарід чеський стикає ся з Німцями. Дуже часто можна чути між Русинами нарікання, що руський простолудин, зіткнувшись в домашнім життю з другою нацією, переймає від неї звичаї, спосіб життя, говір, а вкінці винародовлює ся. Освічені Чехи дуже нарікали передовсім на тоту саму хвилю між народом чеським, упевнюючи мене, що кругла тисячка Чехів рікрічно німечить ся в однім Відні. Я сам був свідком, що люди з чеськими прозвищами, як Біскуп, Жачек, Квапіль та другі, були між Німцями загорілими швабами. Щоби ратувати Чехів перед германізацією чеська Матиця сама будує по громадах з мішаним населенням, де Німці перевагою в радах громадських, будинки шкільні, платять учителів, котрі стягають дарунками та всякими способами не раз уже знімчену дівтору, учать єї по чеськи та виховують не раз на добрих патріотів. Мені оповідали, що були такі громади, де з початку п'ять або шість родин признавало ся до чеської народности. Для тих шкільна Матиця заложила в селі школу, дала діяльного молодого академіка-учителя, а сей потрапив діло повести так, що в короткім часі половина громади пішла за ним і вернула в чеськой табір. Тому шкільна Матиця багато шкіл замкнула в таких громадах, бо они набрали національної свідомости, переняли чеську школу на себе, а Матиця пішла далі між Німцями вишукувати Чехів. Однак робота Матиції тяжка, бо чеські Німці багатий нарід: в їх руках залізні гути, фабрики скла, порцеляни та більша власність. Такий Кналь розпоряджає міліонами, в єго фабриках порцеляни і скла робить тисячка робітників, а до роботи не прийме ні одного Чеха. До того же за Німцями з повною мошонкою стоїть німецький Schulverein, що так само трудить ся як шкільна Матиця чеська. А прецінь Чехи потрапляли видержати конкуренцію німцеку. По невеличких містах, де тільки показала ся потреба, закладали середні, виділові або народні школи, стягали дівтору і вчили по чеськи.

Нині Матиця шкільна в Чехах належить до найповажніших товариств чеських і найбільше люблена. Має свій величавий дім, має до 50 робітників занятих в центральному товаристві, а численні записи чеських патріотів на Матицю сплять ся як з рукава. За минулий рік народний дарунок при всяких національних маніфестаціях на Матицю з єї філіями приніс (як говорили мені чеські патріоти) 800.000 корон. Тимі грішми удержує Матиця кілька середніх шкіл, кілька десятків низших шкіл і диточих приютів, а крім того підпомагає убогим ученикам зі шкіл удержуваних державою або краєм. Між Чехами є кілька політичних партій, що навіть завзято борються ся між собою, однак я не натрапив ані на одного Чеха, котрий би виступав против Матиції та лоборував єї діяльність. Для того і наложений Матицею податок на сірнички, на папір, тутки, театральні білети і на инше, несуть значні доходи, бо від сего податку ніхто не ухилив ся, нема того, як у нас закривають ся звичайною отчайдушною вимівкою: „я не з тої паргні“. Я бачив на свої очі, як чеські хлопці при скляній пива збирали між собою складки на народні цілі і сейчас посілали до Праги.

Крім того над народною освітою в Чехах трудять ся і инші товариства (яких я тут не буду наводити). Они орудують значними капіталами, або з добровільних вкладок або із записів. Згадаю тільки майже міліоновий запис бл. п. Напретка, що полишив дві гарні кам'яниці в Празі, щоби в них устроїти музей, читальню для народу і визначальну книжочку. В однім тільки місяцю червня с. р. визначило звітдам книжки 25.000 людей. Таку саму визначальню мають чеські священики в Празі з книжками духовно-релігійного змісту. Таких читальні, бесід та товариств повно по цілих Чехах, а всі они живуть, розвивають ся та гуртують у себе чеський люд, хоронячи єго перед винародовленням.

В мой подорожж наткнув ся я також на Люблян. Не маю наміру описувати сего міста, бо опис єго можна знайти у першій-

ліпшій книжці про полуднево-австрійські краї. Для нас цікаве тут товариство св. Могорія яке розвинуло широко свою діяльність і згуртувало у собі 80.000 членів. Ціль сего товариства в приближенню та сама, що нашої „Просвіти“: просвіта, піддженне матеріальне й моральне Словінців. Нині ведуть товариство словінські священики, між котрих здибав я кількох дуже талановитих людей, що визначили ся у всіх галузях знання, чимало потрудили ся над зложенем книжочок товариства, над приєднуванем членів та над розцвіттом товариства. Усіх Словінців в Австрії числять до півтора міліона душ, а між ними знайшов товариство св. Могорія аж 80.000 членів! Розмірно до числа Словінців наша „Просвіта“ повинна би мати щонайменше 160.000 членів. Яке би тогди було се наше товариство поважне! який голос могло-б оно мати в ділах нашої освіти й культури! Правда, в товаристві св. Могорія трудять ся всі словінські священики, бо на їх руки центральний виділ висилає книжочки членам, через їх руки плінуть в касу товариства членські вкладки і всякі датки, через них зголошують ся свівжі члени о прийняті священики конкомітують їх. В новітніх часах і в товаристві св. Могорія зарисували ся два напрями гадок і пересвідчень між членами і сі струї не раз міцно стирають ся з собою; однак мене упевнено, що ся внутрішня боротьба в товаристві не шкодить єго розцвіттові та не грозить якимись сумними наслідками.

От се тільки з моєї дороги! Одною я шукав пильно та нездидав між австрійськими Славянами а шукав таких людей, що вирікались би своєї народности, історії, мови, народних звичаїв, людей що лоборювали-б свою школу та помагали ворогові неволити свій нарід. Та нігде, нігде не було таких очайдухів! Одна-однісенька Галичина має їх доволі між Русинами і они в великій мірі, здаєсь мені, виноваті тому, що наші просвітні товариства не можуть сповнитися як слід своєї задачі так, як сповнюють такі товариства других Славян.

Сава Сливич.

3 Росії.

(Телеграми.)

Петербург. „Речь“ довідає ся, що незабаром буде оголошений новий правительственный комунікат в справі напряду внутрішньої політики. Рівночасно будуть в деяких місцевостях знесені виїмкові закони. Мабуть уложенем сего комунікату займає ся сам презес міністрів Століпін. Мав він в розмові з одною приватною особою заявити, що надзвичайна охорона в Петербурзі буде в найближшій часі знесена.

Петербург. Урядово голосять, що зарядження, починені на основі посліднього царського указу в користь хлопів, показують ся дуже хосеними. Проявляє ся оживлений попит за ґрунтами, котрі продає селянський банк. В многих громадах хлопів добровільно видають агітаторів. В кількох губерніях, головно на сході, проявили ся вправді хлопські розрухи, однак до сего не можна прикладати великої ваги, бо рух сей при великій обширности російської держави не можна уважати загальним.

Петербург. Міністер фінансів зажадав від губернаторів, щоби як найшвидше постягали всякі податкові залежності. Характеристичним є, що залежності, які тягнуть на великих земських маєтках, в'одно ростуть, бо нікому ані в гадці їх сплачувати. На самім маєтку Дурнова виносять залежності 12.000 рублів.

Петербург. „Страна“ доносить, що міністер справ внутрішніх рішів ся обжалувати всіх тих послів, котрі брали участь в зборах в Выборгу, за підписане виборського маніфесту. Сих послів є около 180.

Петербург. В департаменті поліції дістали відомість, що російські революціонери закупили за границю величезний транспорт оружя. Внаслідок того поручено всім митовим коморам скріпити надзір над перевоженними зза границі товарами.

Петербург. Департамент поліції поручив зарядам жандармерії, щоби поступенно випускали на волю ув'язнені особи, котрим не виточено слідства з причини недостачі познак.

Льондон. В Копенгазі всі надіють ся, що небавом приїде туди цар з родиною. В місті перебуває уже цілий відділ тайної поліції.

Варшава. В суботу застрілено интенданта Александрійського шпиталю.

Петербург. В двірській каплиці в Царскім Селі докрано великої крадіжки. Подробиці сеї крадіжки держать в тайні.

Лібава. В містечку Гольдінгені революціоністи спалили театр, школу, гостинницю і 10 приватних домів.

Варшава. Напади на поліцію не устають, внаслідок чого значна часть стійкових подала ся до димісії. В цілі докомплювання варшавської поліції мають спровадити спеціальну поліцію з Петербурга.

Кельї. В суботу страчено 5 політичних переступників, засуджених на смерть полемим судом.

Мітава. Збори шляхти кількох округів курляндської провінції визначили 120.000 рублів на організацію охорони людности перед нападами уоружених ватаг.

Льондон. Зростаючу тенденцію російської ренти уважають за ознаку скріплюючого ся англійско-російського порозуміння.

Петербург. В суботу оголошено указ,

Надіслане.

Сам звичайн. П. Т. публіку бережанського округу, що наш подорожувач, в справі аскурації довідчений урядник, п. Станіслав Макарович уповноважений нами заключати житеві забезпечення і просять п. в. в. довіряю до него звернутись.

Генер. агенція житлової аскурації „ALLIANZ“
Львів, пл. Вернадського 2. А. 2—3

Всіх має лікарських

Д-р Кость Ганячевич
б. секундарний лікар Вільгельмів у Відні по відбутті тридцяти практик у віденських шпиталях і клініках осіб в Зоополі.
Ординує в дом інспекторату податків.
983 1—30

Спеціаліст в дитячих недугах

Д-р В. Гукевич
ордін. від 3—5 год. ул. Гродзких ч. 4. І. п.
Щоденно вісипи щоденно. 837

ПОДЯКА.

Складаю прилюдну подяку Др. Костеві Левицькому адвокатові з Львова за світлу оборону, якої він безкорисно підняв за у моїх позитивних процесів, що відбувсь в Самборі дня 22/9 перед судом присяжних.

Самбір дня 25/9 1906.

979 1—1 Вєволод Рівняк студ. прав.

НОВА ПЕРВОРЯДНА

Кавярня Реставрація

Вільгельма Брайтмаєра

при ул. Костюшка 1, (ріг Сикотускої) і. п.

уладжені на ввір європейській з найбільшим комфортом поручає ся В. Публіці.

974 1—3

Оповіщене.

Надзвичайні Загальні Збори Банку Зв'язкового в Станіславові

товаришів зареєстрованих в обмеженої поручкою відбудуть ся вівторок, дня 16 н. ст. жовтня 1906, о годині 6-й пополудні, у власних приміщеннях при ул. п. Вєльведерів ч. 3. поверх І-й з наступним порядком денним:

1. зміна фірми товаришів.

Кожн би в означеній часі не вийшло ся статуту приписане число членів, відбудуть ся тогож дня о годині 6-й пополудні другі загальні збори, котрі рішати муть без огляду на число присутніх членів.

Станіславів, дня 30. вересня 1906.

ДИРЕКЦІЯ:

О. Іван Порайко.

Михайло Губчак

є нийспішнійшою на всякі озимі рослини, конюшини і сіножати.

Під гарантею чистої, правдивої і успішної мучки доставляють фабрики фосфатів Томаса т. з. о. п. Берлін В. Генеральний репрезентат

ЙОСИФ КАРРАХ

У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед фальшованими і безвартісними жужлами з наміром змислом.

658 17—17

Світло церковне столове

найліпшої маркі

охоронене запатентованою маркою

М. Ц. Н. Т.

поручає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Світло се висидяє ся в двох родах по ціні 184 кор. і по 164 кор. за 100 кг. Для церков 10% опусту. Ціни розуміють ся львівської фабрики.

Передовим просять уважати, щоби кожда свічка мала знак „М. Ц. Н. Т.“, бо лише таке світло припоручає Народна Торговля. Сотки похваля і призначення!!!

Отрим маю честь повідомити, що з днем 1. жовтня с. р. переносу мою

канцелярію адвокатську

з дому при ул. Корняків ч. 1, до нового дому „Дністра“ при ул. Підвале ч. 7. II. поверх (напроти Успенської церкви) у Львові.

З поважанем

Д-р Кость Левицький.

Вертнувши до Львова, приймаю, як досі всі роботи в круг кравецтва жіночого входу. — Замовлення з провінції помагаючу після найновіших взорів в як найкоротшім часі.

З днем 1.10 н. ст. жовтня отираю курс науки крою методом французькою.

АЛЕКСАНДРА КЛОСЕВИЧЕВА

ул. Хоружини ч. 13.

Коперничий і Сми
Пітники і Механіки у Львові павла Галичани ч. 1. протяз Банку Галицького на плянтаціях площі Галицької поручають

Барометри аероїди по 7, 8 і 10 К. найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Львівські міжки по 12, 15, 24 і вжеше. За разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри різні, з яких і всілякі інші прибори оптичні, всілякі направи помагаючу ся як найшорше і найдешевше.

Ukrainische Rundschau

виходить у Відні 15-ого кожного місяця в обемі 40 сторінок. Кожний свідомий і інтелігентний Русин повинен передплачувати сю часопись, що змагає інтереси українського народу перед культурним світом. Передплату треба слати на адресу адміністрації: Wien, XVII/3, Frauenfelderstrasse Nr. 2.

МЕД липовий кураційний в 5 кг. пущах по 6 К. висидяє в Бастах Юзятинській Вережани. 938 5—5

Помости

до церков цементові, камінцеві, мозаїкові

поручає

Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХІТЕКТ
ЯРОСЛАВ. 93—50

Оповіщене.

Перемишль в серпні 1906.

„РУСКА ЩАДНИЦЯ“ в Перемишлі приймає вкладки щадницькі щоденно в годинах урядових і опроцентує їх на 4%, починаючи вже від слідуєного дня по дни зложення і процентують ся до послідного дня перед днем відобрання.

ВКЛАДКИ в „Рускій Щадниці“ можна складати особисто в касі товариства, почтовими переказами, листами грошовими, чеками почтової Щадниці, котрі Дирекція щадницької на жадане безплатно доставляє, в філіях банку австро-угорського на рахунок „Рускої Щадниці“ в товариствах: „Взаїмного кредиту Дністер“ у Львові „Краєвий Союз кредитовий“ у Львові і „Банк зв'язковий“ в Станіславові.

„Руска Щадниця“ уділяє позичок:

- гіпотечних, піврічними амортизаційними ратами платних на 5%, на проляг літ 10—50 після вибору позичаючого;
- на льомбард ефектів на 5 1/2 %;
- на есконт векслів на 6%, на векслі переказані за 3—6 місяців платні.

Справи позичок помагаючу ся можливо скоро.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Рускої Щадниці“ ул. Костюшка, Народний Дім І. поверх, щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділі і руских св'ят.

Після §. 14. устатку „Рускої Щадниці“, через ц. к. міністерство справ внутрішніх затвердженого, вкладки в товаристві „Руска Щадниця“ в Перемишлі надають ся до льокації капіталів пупілярних, фондацийних і т. п., має отже „Руска Щадниця“ безпеку пупілярну.

Дирекція „Рускої Щадниці“ в Перемишлі.

Кри. о. І. Стрийський. Д-р Т. Кормош.
А. Ярема.

Молодець Русин, добре обізнаний в насочив книговодством, посядаючи власні тридцять практик банкову, познаномає в грунтовних книжках з красним каліграфічним письмом; вешує посади в рускій інституції poste restante A. 3. Зборів. 984 7—10

Рутинований кандидат нотаріальний, володіючий в письмі і слові мовою рускою, німецькою і польською, шукає посади у нотаріаті від 1. грудня, есент. від 1. січня. Найрадішше повіта судової в сусідстві Буковини. Зголошення з поданням умов на адресу О. Макаренка, Межиріччя, Жидачів. 952 1—6

Ученик VII. кл. рус. гімн. глядає левції на цілий рік. Ласкаві зголошення під адресою Dilligentia poste restante Красне лого. 1—3

Старша панна учителька на сталій посаді, вийде замуж за чоловіка старшого інженера, нахотівше за пенсіонером урядника. Зголошення найдешевше до 10 жовтня під „Відважна“ poste restante Фельштин. 984 2—3

Ученики з I-шої і II-гої гімназії Львова, називаючої ся або народних шкіл знайдуть приміщення в цілком удержанім і опікю родителською в домі руским. Близька відомість в готелі краківській у портиєра. 985 2—3

Учитель молодий в дуже добрих свідченнях шукає левції на село. Зголошення „Педагог“ Шептицьких ч. 20 Львів. 972 2—3

Комплетні спальні, ідеальні, меблі салюнові власного виробу виконує найдешевше Франц Цайгер, фабрика меблів Львів пасаж Миколаша. 841 3—6

Столовий виноград, солодкий, в величезних ягодах, смачний, з ведичними ягодами, найгарнішою сорти, що дини свіжо зривані, по 1 ар. 75 кр. за 5 кильогр. франко L. Altneu, Verseck 12, Ungarn. 932

Вже розпочав ся курс у звичній школі танців
Марії Штенгель-Табора
ул. Шептицьких ч. 7 (дім власний).

ЛІАРНЯ ДЗВОНІВ АНТОНІЯ СЕРАФИНА

в КАЛУШИ

відзначена трома орібними медалями

виконує дзвони різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливання в найкоротшім часі, а також має на складі готові дзвони різної ваги.

Дякуючи всім Вп. перокам і фондаторам за всі дотеперішні замовлення, прошу о ласкаві замовлення так на поодинокі нові дзвони як і на цілі групи. За тривалість матеріалу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і длатого осямілю ся припоручити їх Вп. П. Т. Публіці

З глибоким поважанем

АНТОНІЙ СЕРАФІН.

Агентів не висилаю.

Ткацкі вироби

Полотна

Полотна

Полотна

Дреліх

Димки

Ручники

Хустки

Насипки

Стирки

Матері базовняні

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Біле столове в різних деснях.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) з 5-ї години на полудні. На літературний додаток додає ся „Вибіркові напам'ятовування“.

Переплати і інсерти приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Олександровича: Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гамана 1; Я. Вехтаб, ул. Кароля Людвіка 9, 23. — В. ВІДНІ: М. Дубас, І. Селістатте, Р. А. Біхтер, Школярівська 4; Н. Шадок, І. Воллзеіле 11; Багачевський & Воглер, Wallischgasse 10; А. Шадок, І. Воллзеіле 11; Готенберг 13. — У ФРАНК-ФУРТИ і ГАМАНІ М. Багачевський & Воглер.

Переплати і надеквіти за інсерти платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік . . . 32 к. — 14 к. на пів року . . . 16 „ — 7 „ У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к. на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 34 к. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Реклація, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламації неопечатані вільні від порга.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату за 6 місяць, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Від Адміністрації.

Просимо о вчасне відновлення передплати за IV квартал літньо за жовтень 1906, як також о відновлення позитивних заборгованих, щоб Адміністрація не була змушена писати численні листівки.

З Росії.

Цар пропав! Перет кількакратні зими виїхав цар на коротку морську прогулянку і під того часу сніг по ній загинув. Від часу до часу доноситься, що тут або там коло фінляндських берегів бачили царський яхт, що цар вступив на берег, що половив і т. п. але все те не автентичні і ненадійні вісті. В дійсності ніхто не знає, де він є, а переконані всім ніхто не знає, коли скінчиться ця „коротка прогулянка“ і коли цар верне до своєї столиці. Ці-раз більше говорять тепер, що цар поїде до Росії цілком не верне. Одні кажуть, що цар поїде до дна до Копенгаги, другі що до тестів до Дармштадта, інші знов до Парижа, а до Росії верне доперва тоді, коли там запанує демократичний спокій. На всякий випадок ся мандрівка царя по морю вже не є прогулянкою, цар попросту утік, полишаючи усякі державні Сталініни. Поки цар політичний агент утих, тільки бандажний наує на цілім просторі Росії.

В Петербурзі говорять, що речинськ виборів до думи буде означений доперва в грудні. Мимо того вже нині можна передвидати, що виборча кампанія буде дуже горяча. Полеміка в пресі дкажує, що всі стороництва напружать всі свої сили; одні, щоб удержати ся в такій силі, яку мали в розв'язаній думі, а другі, щоб повалити давню більшість і опанувати законодавче тіло. Великі приготування роблять умірквані і консервативні стороництва, котрі при виборах надіють ся попертя правительствених органів. На чолі уміркваних стоїть Гучков. Він заявив, що стає по стороні теперішнього кабінету, котрого першою задачею є привернене і удержане ладу. Він апробує навіть діяльність військових судів і отверго заявляє, що одинокими ворогами поступу суть революціонери, а не правительсво Сталініна. Дневникарську полеміку за кадєтів, провадить професор Милоков.

Всегунні приготування до виборів розпочинають також українські стороництва. До першої думи України були увійшли як члени загально державних стороництва. В думі часті українських послів утворила була власний український клуб, ашаючи ся дальше членами державних стороництва, головую кадєтів і трудовиків. Друга часті послів-Українців ще не рішила ся була вступити до національного українського клубу. Тепер здасть ся Україні будуть кандидувати на підставі власної національної програ-

ми. В сім дусі український днешник „Рада“ оголосив зазив до української суспільности.

Покликуючи ся на жадане українських селян, котрі в думі були членами „Трудової групи“, щоб разом з Українцями-кадєтами утворити самостійний клуб, „Рада“ ззиває українських діячів, щоб виступили з всіх інших партій, щоб згуртували ся в українську партію і самостійно вели виборчу акцію за кандидатами, що стоять на національно-політичній українській становищі. Мимо, не розбиті між чужими партіями, але власну сильну організацію, Українці будуть силою, з котрою будуть мусіти числитися всі інші партії. Тоді, хоч би в дорожні компроміси, здобудемо сильнішу національну репрезентацию ніж та, яку український народ мав в першій думі. Як Українці будуть дальше розкинені по всяких чужих партіях, то нові вибори готові дати їм менше, ніж дали перші.

(Телеграми.)

Петербург. „Русскія Відомости“ доносять, що в міністерстві внутрішніх справ уложено новий проект виборчого закону, котрий буде внесенний до думи безпосередньо по її скликаню.

Автори проекту прийняли засаду загального права виборчого. Всі мужчини, що скінчили 25-ий рік, мають право голосу. З сего права не можуть користати лише жінки і мужчини карані судово, або против котрих веде ся слідство в криміні і політичних справах, потягаючих за собою утрату громадянських прав. За засаду прийнято також, що кожних 150.000 людности має право мати одного посла. В той спосіб дума буде мати 800 послів.

Безпосереднє голосування буде лише в таких містах, котрі будуть самостійно вибирати одного, або кількох послів. Таких міст є в Росії лише 10. В містах, котрі мають менше ніж 150.000 мешканців, як також по селах буде введена двостепенна система виборів.

Питання, яку прийняти систему виборів, пропорційальну, чи після звичайної більшості голосів, еще не порішено.

Петербург. Правительсво призвело під деякими усливами на збори делегатів стороництва кадєтів; сих зборів не треба мішати з забороненим конгресом кадєтів. Мимо того кадєти старають ся всякими средствами уладити конгрес.

Берлін. З Петербурга доносять сюди, що з причини безнастанних насильств терористів в Ризі рішено проголосити там воєнний стан і поділити місто на райони під командою офіцерів.

Петербург. Завтра знов розпочне ся процес проти робітничих делегатів, відрочений в своїй часі внаслідок того, що не всі свідки явили ся до розправи. Заряджено надзвичайні средства остоорожности, сконсигновано 600 поліціянтів і жандармів.

того, бо й народу сходило ся на відпуст богато, навіть з подальших сторін, до чудотворної ікони Пресв. Богородиці. Зїздили ся з родинами і славно гуляло ся тодішнім звичаєм. Для молодих хлопців се понада велика; а в додатку оден з нас мав там свою любовку.

Іхати бажалось, — нема що й казати. Але кожний з нас почував і деяку трудність, хоч і не признавав ся з тим: пуста у кожного була кишеня. А дорога далека: іхати треба було яких 16 миль, і то возом; а назад друге тільки.

Але як став покійний намовляти, просити, перекопувати, так ми і згодили ся. Вийдемо в четвер вечером жидівською будкою до Самбора; там живе брат покійного, грошовитий чоловік, і він також певно поїде; а може по него будуть навіть коні з дому. От і легка справа: найтяжше би до Самбора!

І так уже сердечню намовляв, просив покійний, що кождому з нас виглядало, наче він і готов заплатити за нас будку до Самбора; а відтам уже тих сім миль... то байка...

От і пішли ми в четвер до „самбірської господи“ при Фірманській улиці годити будку. Пішли всі чотири; але Жиди годив сам покійний і згодили по півтора злр. від одного, — разом за 6 злр. Воно-б то видалось нам за дорого, бо за половину той ціни можна було тогді іхати до Самбора; але се вже цілком утвердило нас в гадці, що будку буде платити сам покійний. І вже цілком спокійні сіли ми вечером до будки.

Поки ми перїхали городецьку рогачку, минула вже й 11-та, бо звично, жидівський балагула стає по дорозі при кождім шинку;

Петербург. Заграничні днешники донесли були о розрухах в 74 селах малмишівського повіта вятської губернії. Тимчасом після автентичних відомостей проявили ся заворуєня лише в одному селі підчас контролі резервистів. Причиною заворуєнь був вплив агітаторів і надмірне ужите горівки. Одного хлопця убито. Одні поліційний урядник і троє поліційників сильно покалічені. Поки надійшло війско, настав спокій.

Берлін. Сюди доносять з Петербурга, що з тайного воєнного архіву пропали пляни мобілізації, дотикаючі кріпостний на полюдневій границі. Під закидом державної зради арештовано одного полковника.

Кронштадт. Воєнний суд оголосив присуд в справі бунту матрозів. Бувшого посла до думи Онікіна засуджено на утрату усіх прав і на депортацію. Трох хлопів увільнено, 19 моряків засуджено на смерть через розстріляне, 12 на примусові роботи без означення речини, 23 на 20 років примусової роботи, 7 на 15 років, 8 на 10, 60 на 6, а 92 на 4 роки. Крім того 429 приділено до арештантських рот або засуджено на кару в'язниці, а 129 матрозів увільнено. Сей присуд має ще бути затверджений командантом кріпости Аляксєєром.

Петербург. Після статистики міністерства судівництва, воєнний суди в часі від 1. до 20. вересня видали 60 присудів смерті. Сі присуди безпосередньо виконано.

Петербург. Комісія, зложена з заступників всіх міністерств під проводом шефа відділу в міністерстві торговлі, заявила ся більшості голосів проти безпосереднього знесення вільного порту у Владивостокі.

Льондон. На поголоску, що укриваючі ся в Льондоні російські Жиди готовлять замах на бар. Ротшильда за те, що помагав в емісії російської позички, Ротшильд оголосив, що в російських позичках не брав участі і що не розпоряджає російськими фондами.

К у б а.

Куба була колись колонією Іспанії і її дійною короною. Довголітнє повстанє, поперте остаточно американською Унією, дало Кубі самостійність під „контролем“ Унії. По кількох роках самостійности, Куба дістала ся під „провізоричну“ управу комісаря Унії, а довело до сего повстанє Кубанців против власного правительсва.

Причини теперішнього повстання на Кубі, котре готово промостити дорогу Американцям до панування над сям островом, були такі: Президент Куби Пальма стояв зразу понад партіями і уважав ся за вибраного цілим народом. Аж в лютім 1905 р. станув по стороні „уміркваних“ і утворив з неї одностайне міністерство а відтак тота партія поставила его знов своїм кандидатом на президента і він на то згодив ся. Правительсво пообсаджувало уряди своїми приклон-

никами а відтак при помочи жандармерії забезпечило собі під кінець вересня вибір урядників виборчих для президентури і вибору членів конгресу дня 1. грудня. Тоді усунули ся кандидати ліберальної партії а партія тота здержала ся зовсім від участі при головних виборах в грудні а в маю сего року перед другою інсталяцією президента Пальми видала відозву, в котрій заявила, що закони нового конгресу, вибраного обманськими і насильствами, не можуть нікого обв'язувати. Патріотизм і гордість оправдують відмовлене послуху, а коли горожані такі піддають ся і слухають, то роблять се лиш з розуму; але ліберальна партія буде збирати сили до борби в цілі заведення на ново конституційного права. Той відозви не уважано однак за революційну програму і для того наспіла дня 15. серпня с. р. зовсім несподівано до Європи вість о заговорі на життя Пальми.

З арештованем синів помершого підчас гостини у Вашингтоні генерала Калікса Гарсії і других розпочала ся дня 19. серпня революція. Повстанє ухвалено і записано по всій формі ще 26. липня, але правительсво дало ся йому майже зовсім несподівано заскочити. Тай не розвинуло від той пори великої акції, хоч не бракувало ему до того найважнішої річі, іменно грошей. З початку мусіло правительсво, що правда, спускати ся на 3000 кінних куралів під командою генерала Родрігеца, розкинутих відділами по 500 мужа в шести провінціях. З побережної артилерії, котра лише що зачала ся формувати, можна було ужити кілька сот мужа піших, але ті не були би нічого вдіяли супротив добрій кінноті ворохобників а з вербованем охотників ішло дуже поволи; зовсім молоденькі хлопаци го не добрий матеріял а з ветеранів давньої революції приходило лиш дуже мало правительсву на поміч.

Революція розширила ся була найбільше в західній провінції Пінар дель Ріо, котра в своїй до 800 метрів високих горах дає добрі кривки. На полуднево-східнім спаді тих гір межі місцевостями Пінар дель Ріо, Сан Луїс, Сан Хуан і Мартінець і Гване зібрав був полковник збунтованих Фавстіно (або Піно) Гавєрра около 2000 мужа, обсаджував то сю то ту із згаданих місцевостей і уступав ся за всімді полковникови жандармерії Авальосови так, що не могло ніколи прийти хоч би лиш до найменшої стички. Він держав зразу своїх людей добре в руках, але в останніх часах зачали они допускати ся розбоїв. В сих сторонах садять і фабрикують найбільше тютюну і як би не покоїт потягнули ся довше, то треба би застановити всю роботу, а шкоду, яка би з того могла вийти, обчисляють на 72 мільони корон.

В сусідній провінції Гаванна волочать ся малі ватаги що найбільше по 100 мужа; там убили ще в серпні старого революційного генерала, мулята Квінтіна Бандеру. В

Спомини з давних літ.

Вертаючи з похорону, зібрав ся гурток близьких знайомих покійника, і, як звичайно буває, пішли зразу допити „що ему було? чи довго хорував?“ і т. п., а дальше всілякі спомини з его життя; згадувано то се то з останніх часів, розказувано і давно минуле.

— Веселий то був за молодих літ чоловік! — каже оден з его шкільних товаришів: — Не такий похнюпа, який став опісля...

І після денних дрібних згадок став розказувати таку історію:

Було то в р. 1802. в осени перед Покровом. Мешкало нас тогді разом чотирох студентів тугошного університету: я, покійний і двоє его точних братів. Жили ми дуже бідно. Обід брали ми з кухні рускої семінарії, на всіх нас чотирох одну порцію за 10 зр. Зїзшили ся бувало на обід і по черзі дилили его на чотири часті; і знов по черзі кождий вибирав собі одну пайку, а той, що дивив, ів те, що ему лишилось. Тим способом ділиши ми до такої управи в діленю, що вибрав, як хоч, а не вибереш пайки більшої від інших. Ну, як там кожний з нас поживив ся тою пайкою, то вже инша річ; але бодай жаден не міг сказати, що не їв сегодня обіду.

Оттак, кажу, зїзшили ми раз перед Покровом на обід. Втім відзиває ся покійний: — Може би ви поїкали зі мною на відпуст?

Треба сказати, що у его батька, сьвященника, був на Покрову відпуст. Славні то були відпусти! Сьвященник зїздиво ся бо-

всюди має якісь інтереси, всюди набирає нових пасажирів. За рогачкою стало нам в будці тісно, як оселедцям в бочці, хоч при згоді чули ми, що крім нас чотирох поїдуть лише ще дві якісь молоді пані.

На перший лопас станув Жид в лісі перед Любінєм. Там перекинув коням лише сіна і напоїв їх. О четвертій зрана станули ми в Рудках в славній ратуші, що стоїть в багні серед ринку. Повилазли з будки і ходили там і назад по сінях, кождий осібно, кождий щось задуманий. Згодом стало на дворі шарті. В ринку коло ратуша рух. Починають перекупки уставляти столи, зносити коші. Роздає ся запах сьвіжого хліба. На столах являють ся купи бохонців і булок і інших ласощів. А ми ходимо по сінях, кождий осібно, кождий щось задуманий...

Вкінці приступаю я до одного і зважую ся на слово:

— Слухай, Кліме: дай мені кілька крайцарів, бо я дуже зголоднів...

— А ти не маєш?! — каже той і здивуванний і якийсь ніби переляканий: — Я не маю ані крайцаря; гадав, що ти маєш...

Ідемо тогді оба до третього та кажемо:

— Слухай, Максиме: дай по нам кілька крайцарів на хліб, бо ми дуже голодні!

— А ви не маєте?! — каже й той наляканий: — Я нічого не маю; гадав, що ви маєте...

Приступаємо всі три до покійного і кажемо:

— Пожич по нам кілька крайцарів на хліб, бо ми дуже голодні...

— Ви не маєте?! — каже й той з перестрахом: — Я мав усього півтора ринсько-

го та дав Жидови на задаток; гадав, що ви маєте...

Оттак опинились ми виголоднілі, без грошей, а перед нами така ще довга дорога! Що-ж тут робити?... Раді в разі, передовсім перетрясли ми свої кишені, зїбрали всі разом, що мали, купили за те бохонець хліба і поділили ся ним, як звиклі були ділити ся обідом. А далі міркуємо: Жид буде тутки попастися з чотирі години, буде відправляти борухи; а ми тимчасом, лишивши одного при річах на будці, ходимо пішки до Самбора. Там зайдємо скоріше, чим Жид приїде; підємо просто до Пилипа (брата покійного), пожичимо грошей, заплатимо балагулу, поживимо ся та вже тогді подумаємо всі п'ять разом, як іхати дальше.

Так і зробили. Попоївши хліба, пішли нас трех до Самбора і справді випередили балагулу. Та тут стріла нас нова несподіванка. Ідемо простісенько до Пилипа та довідуємо ся, що він уже вмер, найшзавши на торзі фіру, поїхав на відпуст. Падоньку наш! Що-ж тепер діяти? Чим заплатити Жидови? Чим поживити ся? Як дістати ся ще сім миль до дому?

Але покійний знав собі тай нам поради. Він мав на шаге на собі зимове пальто, а крім того плащ, і умів повертати ся по місті, де недавно ходив до школи. Він скрутив ся туди-сюди і, поки надїхав наш Жид, викрутив 6 зр. на застав свого плаща.

Поки балагула розвозив по місті своїх пасажирів, ми пішли до его господи, застали там нашу скринку з празничною одіжкою, поперевірили ся, зложили в ній одіж подорожну і замкнули. Тоді Жидови сказали, що заплатимо ему за поворотом, а тимчасом лишаємо скринку з одіжкою на застав.

третій провінції Матаніас було ще пайспокійніше. Провінція Матаніас як і четверта провінція Санта Клар, то великі провінції цукрові, де на розлогих філіях рівнинах управляють також солодкою бараболою, кукурузу і банани, а в Санта Кларі ще також багато кави і тютюну. Санта Клар була торіш провінцією губернатора Гомеца, Пальмового суперника о президенту. Сего Гомеца арештували, бо і він належав до заговорників. Окрім того арештовано і відставлено до Гавани другого Гомеца, мулята і генерала Кастілью.

Тимчасом бунт в Санта Кларі почав несподівано дуже ширити ся. Мимо того, що ватаги повстанців розбиті в днях 27. і 29. серпня під Сієнфугосом і коло Санта Кларі, вони ставали з кожним днем щораз більші, так що остаточно під Сієнфугосом стануло аж 3000 порохобників і там почали непокоїти кубайських і американських плантаторів, забираючи їм худобу і мули та коні. В Трінідаді і на полудневім побережжю появили ся також відділи ворохобників, але найсильніше проявила ся ворохобня в Пінар дель Ріо і в Санта Кларі: правительством ще й досі не потерпіло ніякої більшої поразки і всі більші місцевості знаходять ся в руках правительств, хоч правда, що сільське населення симпатизує з ворохобниками.

Досі ще не маємо вісти, що спонукало Американців виступити в ролі посередника між кубайським правительством і повстанцями і дльшого они так поспішили ся з висланем войска на Кубу. Здає ся лиш, що Американці скористали з нагоди, щоби виступити нби то в обороні своїх загрозованих інтересів, та щоби в імені тих інтересів задержати Кубу на завсігди в своїх руках. Ідкаве, що та баста американської праси, котра не хоче прилучення Куби до Унії, доказує, що повстання на Кубі викликав американський капітал.

Голос селянина - Українця

про потреби нашого народу на Україні.

Часто кажуть у нас — пише нова українська часопись „Рада“ — що, мовляв, селяни думають тільки про землю, добивають ся тільки землі, а до всіх інших справ, чи політичних, чи культурних, їм байдуже. А надто байдуже до національного питання. Взагалі кажучи, що воно і правда: коли широкі народні маси були досі несвідомі навіть своєї національності, то якже від них і вимагати інтересу до національного питання? Та скоро тільки вони зрозуміють, що національна справа має величезну вагу так само для них, як і для інших людей, пр. у школі, в суді і т. д. зараз і вони починають тою справою цікавитися. Се видко було з тих постанов усеїх сільських громад, які газети вже поперед оповіщали. Ті самі погляди виявляють дуже часто і свідоміші селяни в своїх листах до редакцій газет. От і тепер ми маємо оден такий лист, який і наводимо цілковито. Ось він:

Що треба для наших сіл?

По деяких селах новгород-сіверського повіта селяни дуже мало свідомі що-до національності. Їм відомо, що вони не Москалі, а Малороси, як вони кажуть. А хто се Малорос, які его потреби і чим він відрізняється від Москаля, сего не скаже. Русифікація вже багато встигла наробити лиха, та не глибоко вросла. Щоби запобігти лиху, треба приложити чимало праці. У нас тепер помічає ся ось що:

На вечірниках гуляють хлопці і дівчата. Говорять одно до другого, вони вимовляють „што“ і калічать деякі слова на московський лад. Се вони вважають за найкращу мову і сям пишуть ся. Та хай би так балакали тільки хлопці, а то і дівчата туди за-

Оттак поконавши другу трудність, погадали ми про голодне тіло. Покійний повіс нас на обід... до першої тоді реставрації в Самборі, до Полякевича. Вжеж то ми вдоволились би були і скромнішим обідом, пр. кубасками у „Італіяна“ — єдиної тоді малярні в Самборі, — щоби лише більше грошей заховати на дальшу дорогу; але годі було противитись тому, хто гроші роздобув і має їх у своїх руках. Пішли, попоїли не зле і заплатили 4 зр., так що на дальшу дорогу лишило ся всего 2 зр.

Отимив ся тоді і покійний, що зле стало ся; але не було вже що дити. На шасте наїшли ми над вечером чоловіка, що вертав возом з судового терміну до дому і згодив ся за 2 зр. відвезти нас до містечка, відки лишило ся ще дві милі на відпуст. По дорозі вступили наш християнин до дому, щоби взяти собі оброку для коней; повечеряв сам і нас нагодував бульбюю і могомком та пізнім вечером рушив у дальшу дорогу.

Ніч перед Покровою була порядно холодна, а ми всі в легкій празничній одязі добре докотили зубами; але молодца, весела влада наїшла і в тій пригоді раду. Віз був добре вистелений сьвижим пахучим сном. Ми розкинули сідженя, застелили віз рівно і покляли ся наведовж, двох на спід, а двох поверх тамтих; що спідні обігріли ся, а верхні перемерзли, то міняли ся: сі кляли ся на спід, а ті на верх.

Так заїхали ми коло півночі до містечка, де покійний був уже наче дома. Заїхали ми до християнської господині, розплатили ся з нашим селянином і подякували; в господі повечеряли, взяли комнату на нічліг і замкнули сідане. Поповани після перебутих пригод в теплій ліжці, спали ми довго та, поспідавши — все на кредит — пустили ся не рано пішки в дальшу дорогу. День випав

вертають. Яка небудь дівчина задерши в горі носа каже до своїх подруг: „Пайдьтемте дівчата“. Особливо ті дівчата москалять, що були наймичками у панів по містах. Не можна сего прикладати до всіх. Є такі, що не вважають на те, що вони у панів і говорять своєю мовою. А то трапляється ще красше: Оден парубок, що був на залізничі, навчив ся калічити московську мову. Тепер він і дома калічить, та ще й з викрутасами, а побачивши яку небудь українську книжку, каже: „Какой это поганой язык малоросийской“. І се він каже в своїй рідній сімі, що вся говорить по українськи.

Помічається ще й таке: Богато селянок шлють собі „кохти“ і довгі спідниці, щоби, мовляв, підходити до панів! Та як убереть ся яка дівчина в таку кохту і довгу спідницю, то хоч зараз її на город воробців ганяти.

Українські пісні розповсюджені, але чимало є і „шахтёрських“ (фабричних), а се дуже погано. Чимало пісень співвають ся, як кому уладе на думку.

От так те помічається ся по селах. А хто і що сему виною? Перш усього винна українська інтелігенція, що відірвалась від свого народу і стала перевертнями, панями-Москалями. Друге: мало по селах українських книжок, а хоч які і є, то звикши по школах калічити свою мову, і ці книжки читають теж каліченою мовою.

Щож треба для наших сіл?

1. Української школи.
2. Даремних бібліотек виключно з українських книжок.

3. Кіосків, деб продавано українські книжки.
4. Священників Українців.

А як се буде, то і сільська панота (вона теж має велику вагу) сама знов повернеть ся в Українців, бо вона

Як квітка на полі;

Пече сонце, гоїда вітер.

Всякий рве по волі.

М. Ф-ко.

Ми навели за „Радою“ повисший лист селянина не лиш тому, що він характеризує відносини по українських селах під національним зглядом, але також і з огляду на ті влучні ради, які при кінці листу згаданий селянин подає, а які і ми в Галичині повинні би взяти під розвагу.

ТЕЛЕГРАМИ.

Виборча реформа.

Відень. На вчорашнім засіданні комісії для виборчої реформи п. Швєгєль зажадав реасумції §. 4. тому, що мав памір поставити додаткове внесення. Реасумцію ухвалено, почім п. Швєгєль поставив внесення о заведення виборчого примусу. Міністер внутрішних справ д-р Бінерт вказує на тягар, яким було би для населення ухвалення виборчого примусу, однак в тій справі лишає комісії децизію. П. Грубі вносить, щоби комісія вибрала субкомітет з 10 членів, котрий застановив би ся над справою заведення виборчого примусу і до 3 днів предложив комісії справоздане з відповідним внесенням. Се внесення прийнято.

Дальше на внесення п. Грубого ухвалено перервати наради над §. 4; і на тім засіданні закінчено. Слїдуюче засідання нині вечером. На днешнім порядку вибір субкомітету і дальша дискусія.

Вибори.

Прага. Вибори до нового парламенту на підставі виборчої реформи відбудуть ся імовірно вже в лютім 1907.

гарний і теплий. Добрих дві милі минуло ся серед веселої балачки. Добре вже з полудня ступили ми на гори, відки видно було як на гарелі село і повітряно і... дим з комина, що сильно подразнював наш заострений дорогою апетит.

Вкінці опинились ми і на місці. Та аж тутки, доходячи до гостинного дому, розглянули ся молодці по своїй гардеробі. І сумно-пресумно воно виглядало! Що всі запарошені, аж білі, се ще найменша дрібниця; але після шестимильової пішої дороги (з Рудок до Самбора і тепер знов дві милі) чоботи, так потрібні до танцю, опалили ся в стані ві до чого придатні: у одного підшов аж до тіла перетерті, у другого одна підшова з переду щиком відорвала ся, що тільки клапала, а покійному новісенські кізлові черевички пішли оба на баки, так що запятки повивертали ся на боки; лише я оден мав цілі черевички в кишені, бо обачно взяв на дорогу другі чоботи (так лучило ся після ферій вимково, що мав дві пари і обі цілі, нові!).

Злишню казати, що ані утрома після довгої, з такими пригодами полученної дороги, ані подерті і повикривлені чоботи не були для жвавих хлопців перешкодою в забаві. Оден лише той, котрому клапала підшова від чобота, не міг, що правда, танцювати; але як-раз він не дуже то й охочий був до танцю, а їхав головою, щоби побачити ся і погуторити з любкою. До сего-ж ему тяжко покалічений чобіт був навіть на руку, бо тим більше оправдану причину мав він крити ся в кутину, де без перешкоди міг воркотити з голубкою.

Як там вже вертали з відпусту до Льова, то ми не знало, бо довідав ся, що сестра моя лежить смертельно хора, та з відпусту поїхав до неї, присівши ся з її сусідом.

О.

З польського кола.

Відень. Польське коло відбуло вчера вечером засідане, на котрім переведено довірочну дискусію над внесеном Пентака і Глобінського в справі розширення автономії. Однодушно прийнято внесення Козловського такого змісту: „Польське коло стоячи на становищі своєї ухвали з дня 5. марця с. р. не вдоволене як з відкинення внесення Стажинського що-до законодавчої інтерпретації обсягу діляна краевого законодавства, так і з форми а по части і з змісту резолюцій, ухвалених в субкомітеті виборчої реформи, припорукує своїй президії, щоби в напрямі розширення автономії розпочало на ново з правительством і із сторонництвом переговорів і здало з того справу“.

Реакція проти Молодочехів.

Прага. На вчорашнім засіданні чеської народної ради прийшло до дуже бурливих сцен. Радикали критикували дуже остро діяльність чеських міністрів, тактику Молодочехів, а головню презеса клубу Крамаржа.

Зредуковане жадань міністра війни.

Відень. „Die Zeit“ доносить, що на послідній міністерській конференції удало ся обом правительством поки-що ухилити більші жадання міністра війни. І так відложено на ліпші часи заведення самоїздів у війську і відділу з машиновими карабінами.

Австро-угорська угода.

Відень. Вчера по полудни зібрали ся тут комісії, виделеговані обома правительством для нарад над економічними справами угоди.

Прага. „Prager Tageblatt“ довідує ся з Будапешту з добре поінформованого жерела, що торговельний договір між Австрією а Угорщиною буде заключений на 22 роки т. є до р. 1929. Між Австрією а Угорщиною не буде митової границі, але в будучім торговельнім договорі з заграницею будуть заведені деякі ріжничі межі митом для Австрії і для Угорщини.

Інтервенція папи.

Рим. Папа покликав до себе віденьського нунція, щоби за его посередництвом довести до згоди між Хорватами а Італійцями в Далматії. Нунцій має вплинути на духовенство, щоби цілковито повздержало ся від всякої національної пропаганди.

Австрійсько-сербські відносини.

Білград. У відповіді австрійсько-угорського правительства, доручений вчера сербському правительству, зазначено наперед жадане скорого упрямління торговельних відносин між Австро-Угорщиною а Сербією. Австро-Угорщина — сказано у відповіді — показувала і показує як найліпшу волю до уступок, становиско-ж Сербії під ніяким зглядом не змінило ся, помимо того, що якраз від Сербії виїшла ініціатива до переговорів. В сербській ноті містили ся вискази, котрі навіть в части не дають задовольної поруки. Австро-угорське правительство жаліє, що не може прийняти внесення Сербії, і звизає її, щоби остаточно рішила ся і сим зробила можливим розв'язку справи.

Відень. „W. Allg. Ztg.“ доносить, що справа переговорів з Сербією стала ся безпредметовою, бо в хвили, коли Сербії доручувано ноту, вона починила вже такі зарядження: Замовила скорострільні армати з цілою гірською артилерією у Франції; заключила умову о 150-мільонову позичку з французкими і німецькими банками: починила великі державні заможелля через емсійні банки і ріжні фірми у Франції, Англії, Німеччині і Бельгії; вкінці заключила умову о доставу соли і нафти з Росією. При таким стані річної митової війни Сербії з Австро-Угорщиною не лиш не устала, але ще гірше заострилася ся.

Антимілітарна демонстрація.

Париж. Бенкет, уладжений вчера на честь париских рекрутів з Трокадера републиканською молодіжкою сего округу і французькою лігою просвіти заколотили анархисти, бо цілий час, як капеля грала маршилянку, вони свистали. Поліція мусіла звести з ними завзяту борбу. По бенкеті демонстрації перенесли ся на вулицю. Поліція розігнала товпу. Арештованих ще тої самої ночі випущено на волю.

Револуція на Кубі.

Гавана. Президент Пальма попрашав ся вчера в полудне в президіяльній палаті з дипломатичним збором. 350 американських жовнірів має бути розісланих до ріжних місць, щоби не допустити до есентуальних розрухів. З Вашингтону відпало 5 кружляків з військом.

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руского товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

НОВИНКИ.

— До львівських Русинів! Товариство „Просвіта“ а „Товариство Педагогічне“ у Львові, бажаючи хоч в частині причинити ся до зменшення проценту анальбетів серед найнищих руских верств, у Львові, приступили сеї осени до з'організовання курсу для неграмотних у Львові, де будуть уділяти науку фахові учительській силі. Наука розпочне ся в неділю дня 30. вересня о год. 3. по полудни в школі ім. Маркіяна Шапкевича при ул. Скарбівській. Виділи о-бох Товариств відносять ся сею дорогою до

львівських Русинів, особливо до кругів з поміж інтелігенції сьвященства, з горячим зазивом, щоби як найусильніше підперли змагання Товариств, висилаючи неграмотних в як найбільшій числі на курс.

— Руска каса а польська гаката. Пишуть нам з під Радимна: Між рускими кредитовими інституціями не послідне місце займає „Задаткова каса“ в Радимні, котру, як голосять Поляки, виділили Русини з польських рук. Се товариство гарно розвиває ся з кожним роком, має тепер около 1500 членів, переважно руских селян з охрестности, а касовий оборот в р. 1905 сягав висше 2.000.000 К. Точним і солідним виконуванем своїх агенд виробило собі товариство кредит в найповажніших банкових інституціях. Має свій власний мурований дім однопверховий, з просторою салею на збори. Технічним директором і душею товариства є п. Н. Захарисевич, а председателем надзираючої ради о. рад. Подольський з Лазів. Отже та руска каса стала в очах радимнянських вшехпольців. Їх запеклість зросла, коли управа товариства дозволила своїй салі на віче в справі виборчої реформи дня 28. січня с. р. Мов скажени, не могли сего стратити вшехпольці, що в „польській“ місті, за яке вони мають Радимно, сьміють Русини підносити голову, скликувати збори і віча, і організувати руских хлопів до борби з ворогами. Яких то вони уживали способів, щоби тую касу розбити, а все надармо! Агітація поміж радимнянськими міщанами і селянами з поближких сіл, підлі дописи і папшкілі по польських газетах, як „Goniec jarosławski“, „Echo przemyskie“, відбране вкладок і уділів, все те на ніщо не придало ся, бо польських міщан жмінка, а наші рускі селяне по розбитім вшехпольськими руским вічу, пізнали добре, хто ему стрик, а кому колом в бік! По кількілїтній безуспішній боротьбі, коли вшехпольським не удало ся се товариство ані розбити ані загорнути в свої руки, рішили они на решті оснувати своє окреме конкурентційне товариство. І от 14. м. м. відбулись перші збори тої „dobroszup-noj“ інституції. Дирекцію становить дібрана трійка: М. Попкевич, бурмістр Радимна, запеклий русиноїд, що кричав на недавнім руским вічу: nie wolno mówić po rusku, bo tu polska ziemia! — В. Гайдукевич, знаний „чесний“ функціонер з Ліманової, і М. Грушка, писар з Сколищева, що прийшовши о паличці до Радимна, доробив ся вже майна кількадесять тисяч. А на чолі тої вшехпольської кліки засідає яко презес гр. Замойський з Вісїчка, сестриньчє теперішнього намісника. Прочі члени в надзираючій раді і в заряді, рекрутують ся з польських ксьондзів, посесорів і ріжних махерів виборчих. Як раз склад заряду сеї польської каси є найліпшою осторогою для руских хлопів, котрі становлять більшість повіта, що будуть з далека оминати ся польську касу. Так, бо рускі хлопів уже прозріли, і уже вміють відрізнити правдиву віцю від вовка в овечій шкурі! — Сусід.

Примір гідний наслідування. Пишуть нам: Ученики села Кульчиць пов. самбірського задумали сегорічні шкільні ферії відповідно використати з їхнім для себе і для своїх батьків. Постановили узбирати якийсь гріш на будову простої хати для місцевої читальні „Просвіти“, яка існує вправді „на папері“, але як взагалі майже всі читальні в пов. самбірським не відповідає своїй задачі. Головна біда в тім, що нема власної хати. Були вправді ріжні компроміси в тій справі читальняного виділу з громадською радою, але не доправадили до ніякого успіху. Проте місцеві ученики, свідомі того, як важною для читальні є власна хата, вже від двох літ, то колядою, то іншими правними способами змогли до читальняної каси прозбирати кільканайцять ринських (треба зазначити, що члени читальні і її виділ майже байдужно відносять ся до будови хати і коли о ній говорять ся, то завдяки впливам „студентів“). Сегорічних вакацій уладили вечерниці в честь Петра Конашевича Сагайдачного, котрі своєю програмою були призначені для шкільних дітей (за малим вступом). Тому, що вечерниці були уладжувані під покровом читальні „Просвіти“ і на її дохід, а для шкільних дітей, удав ся виділ читальні телеграфічно з просьбою до краевої ради шкільної о відступлене на день вечерниці одної з більших шкільних саль (салі очевидно були вільні і стояли пусто). Але з ради шкільної прийшла слїдуюча телеграма (аж га чотири дні від часу, коли повинна була властиво надійти відповідь): „Urządzenie wieczorki w sali szkolnej niedozwolone.“ Се відповідь на просьбу в рускій мові. Значить, ріжні вибори з рамені староства весіля навіть осіб нічого спільного зі школою не маючих, забави і т. д. можна уряджувати в школі, але невинних вечерниць з рамені читальні тов. „Просвіти“ і то ще для шкільних дітей „niedozwała się urządzać“. Ся відповідь комісії едукацийної до живого обурила шляхту. Вечерниці відбулись на другу неділю в громадській канцелярії при здвизі „шляхти“ навіть з доколичних сіл. Шляхта була прямо одушевлена „хлопськими“ сьлівами, які перший раз від часу існування Кульчиць відбивались об їх уха. Сьлівано на чотири голоси народні пісні з „Нашої Думи“ Ф. Колесси. Хором, зложеним майже виключно з місцевих сил, проводив академік із Самбора. А вже не було границі радості, коли шляхта побачила перший раз в своїм житю аматорську виставу, яка закінчила вечерниці. З задоволенням розійшлись усі домів, співвають гимни „Не пора“, „Ще не вмерла“. В два тижні опісля дня 2. м. м. дали довірочно ті самі „студенти“ представлєне штуки о. Струтинського (видаєне американське) п. з. „Страж“, яке притягнуло ще численнішу публику не тільки з селян але й з інтелігенції з Самбора. На-

стрий, який викликало се представлене, найлучше відбив ся в словах префекта, котрий горячо дякував „студентам“ за се, що потрапили своїх батьків розбавити і поучити. Треба замітити, що з великим самопожертвованем старав ся о уладжене вечерниць і представлення місцевий управитель школи п. М-ський, за що на донос якоїсь худобини, таки з Кульнич, інспектор Сковронський вже з початком сего року шкільного зачав його „шпіцом“ брати, бо се незрозуміле для інспектора, як „чоловік латинського обриву“ може бавити ся в „руського пишноту“. Додаток з вечерниць і представлення виносить поверх 60 кор, як на таке запуснене село дуже добрий. Були навіть такі люди, що хотіли у всякий можливий спосіб не допустити до вечерниць і представлення, але штука не вдала ся. — *Байка.*

— З Краківця пишуть нам: І у нас будують Польщу! Відносини у нас попросту сумні. О якійсь діяльності на народній ниві ані сліду, хоч місцевої інтелігенції, в частині навіть незалежності маємо досить. Є тут вправді читальня „Просвіти“, але вона заведло дає знаки життя, хоч розвивала ся „во время оно“ прехорошо. Мішани тутешні — розуміє ся самі Русини — розмаляють уміж собою в переважній частині по польську, уважаючи очевидно польську мову за панську, а руску за хлопську. Суть вправді одиниці між мішанами більше освіджені, що аж рвуть ся до народної праці, та брак їм провладу зі сторони інтелігенції, котра глядить на всі сучасні події, кривдячи руських нарід, цілком холоднокровно з заложеними руками. Річ цілком природна, що тутешні Поляки, хоч їх на пальцях почислив би, зуміли використати нашу байдужність і чим скорше заложили „Товариство школи людowej“, а при ній „Читальню католицьку“, а сю назвали як-раз для того „католицькою“, щоби неосвідомлених мішан Русинів також до неї притягнути. Основателем тої читальні є тутешній лікар д-р С., котрий бігає що не ділі і свята по ринку і стягає всіх Русинів-латинників без огляду, чи суть членами чи ні, виголосуючи їм патріотичні бесіди та виучуючи співати „Бартоша“ та інші патріотичні пісні. Наші мішани краковецькі повинні собі туго вишпольську діяльність пана доктора С. згадати і пізнати, хто їм сприяє. В тій „читальні католицькій“ відбуваються майже що не ділі публічні збори — не обмежені лише на членів — на котрі приїжджають якісь референти в контухах зі Львова та виголосують патріотичні „казання“ цілком без контролю політичної влади як то вже було в неділю дня 30. вересня. А коли Русини мішани хотіли в літі уладити публічні збори в справі виборчої реформи і внесли до ц. к. староства в Яворові прошене о дозвіл, то староство внаслідок вишпольської інтриги відіслало свого фізика на збідане, чи в Краківці нема якого хорого чоловіка і розумієть ся, що фізик вишукав якусь хору дівчину мішанську, котра уже від кількох тижнів щось недомагала, ствердив у неї на почеканю „дур бжунши“ і на підставі того староство заборонило віче. Є тут також сторожа пожарна, складаюча ся майже з самих Русинів; а начальником тої інституції є п. Здзіслав Б., котрий видав „розказ“ на письмі, що кожний член сторожи пожарної мусить носити на рамени червоно-білу відзнаку народову, а коли би котрий з членів оказав неохоту до тої відзнаки, то „бендзе з корпусу виключоний“. Словом, Польща буде ся на кожнім кроці. Отже указує ся konieczna потреба заложити тут Січ пожарну, тільки нема кому взяти ся до сего, бо все спить сном блаженних. Може би позитова організація, коли вона взагалі є в Яворівщині, вглянула в Краковецькі відносини та запобігла тому занепадові поки час. — *Очи-видець.*

— Новий Русин-лікар. В сіх днях осів в Золочеві і розпочав лікарську практику д-р. Кость Танячків, син звісного народного діяча бл. п. о. Данила. Прибутком нової інтелігентної одиниці на незалежним становищі може лише тишити кожного Русина, а зокрема Русь зокрема, бо в особі д-ра Танячківця прибавив їй досвідчений лікар, що відбив медичні студії у Відні і практикував три роки на клініках визначніших віденьських лікарських повар. Золочівська Русь дістає крім того в его особі свідомого Русина громадянина, котрий, надіємось, стане в рядах наших народних діячів і своїм свіжім, молодим силі посвятить для добра народної справи. Новому Русинові-лікареви щастя Боже!

— Статистика студентів львівської політехніки. В минулому шкільному році записало ся на львівську політехніку 1325 студентів, а з них лишилось при кінці шкільного року на студіях 1188. Ходить на виділ інженерів разом з курсом геометрів 836, на сухопутне будівництво 113, на будову машин 266 і 110 на технічну хемію. З австрійської держави походило 1000, з російської 294, з Німеччини 93, В першій півроці вписало ся 1002 Поляків, 93 Русинів, 5 Чехів, 2 Німців, 1 Росіянин, 1 Француз, 1 Англієць і 127 таких, що не записали себе до ніякої народности. По вірогідно було 1007 римо-католиків, 103 греко-католиків, 3 вірмено-католиків, 17 євангеліків, 2 греко-орієнтальних, 190 Жидів і 4 безконфесійних.

— З „Просвіти“ на Україні. Минулої п'ятниці відбуло ся засідане видавничої комісії київського товариства „Просвіти“, де й постановлено видати першою книжкою твір Драгоманова „Про українських козаків, Татар та Турків“. Крім видавничої працює ще комісія бібліотечна й артистична. Бібліотечна комісія порядкує книжки, яких чимало надаровано „Просвіті“; крім українських надодать ся там книжки в мові великоруській, польській, німецькій, французькій та англійській.

Скоро надійде дозвіл від властей, буде отворена при товаристві читальня. — Про товар. „Просвіту“ в Кам'янці подільській пишуть до київської „Ради“: Діло нашої „Просвіти“ росте, хоч кошти значно побільшують ся, а засоби невеликі. Узгоджуючи просвітні потреби села, виділ товариства звертає всю твою увагу, щоб поширити свою діяльність між масами селянства. На великий жаль, в сім напрямі лежать найтяжчі перепошки — сільське духовенство відносить ся до „Просвіти“ байдужно, а власті неприхильно. Вже третій місяць виділ товариства просить о дозвіл заводити по селах читальні й бібліотеки — подано 23 просьби — а дозвола нема. Канцелярія губернатора відповідає, що не одержано ще від місцевої поліції відомости про політичну благонадійність осіб, на котрих лежати-ме відповідальність за бібліотеки й читальні. Аж останніми днями секретар товариства дістав звістку, що в двох місцевостях не дозволено завести бібліотеку; причина — політична „неблагонадійність“ відповідальних осіб. За весь час існування товариства прибуло до каси, рахуючи членські вкладки, дохід з продажі книжок, вистав, відчитів і т. п. 1350 рублів. Видаток на книжки 1200 рублів, на бібліотеку й читальню 150 рублів. Значну частину сіх книжок виставлено на села або продано в товариства. Книжки розсилають ся учителям сільських шкіл, селянам, шкільній молодіжці і дуже рідко — батюшкам. Бібліотека й читальня функціонує гарно: в ній бувають робітники, мішани, зрідка воляки і місцева інтелігенція. Виділ товариства складаєть ся з красивих сил місцевої української інтелігенції. Початок доброго діла, а найбільше склад виділу товариства подає незломну надію на успіх.

— Нове українське видавництво. Як доносить „Рідний Край“ в Києві почне виходити неперіодичне видавництво „Всесвітня Бібліотека“, що міститиме виключно переклади українською мовою класичних творів чужомовного письменства, як красномовні і науки, публіцистики і т. д. В числі перших випусків готують ся твори: Шілера, Гайне, Байрона, Беранже, Бокачіо, Данте, Міцкевича, Словацького, Пушкіна і др. В виданню поки-що згладить ся участь: Алчевська Хр., Кибальчич П., Кошобицький М., Кузьменко М., Олена Пчілка, Леся Українка, В. Сивенський, О. Романова, Л. Старицька-Черняхівська, Ів. Стещенко, Є. Тимченко і Ол. Черняхівський. — Передплата до кінця року 2 карб. з пересилкою. Адреса для передплати: книгарня „Київської Старини“, Безаківська 8, редакція — Караваєвська 43, Ів. Матв. Стешенку.

— „Просвіта“ в Катеринославі. До полтавського „Рідного Краю“ пишуть з Катеринослава: Катеринославське українське товариство „Просвіта“, що раз все більше займає прихильність суспільства. В суботу 26 серпня відбув ся семий сімейний вечір товариства. Програма вечера складала ся досить різноманітно. Була виставлена „Бувалицина“ жарт у одній дії д. Велісовського. Кобзар співає Петро Терешка прославляв з аккомп. бандури запорожську пісню „Ой сів пугач на могилі“, грав на бандурі запорожський марш і т. п. Кобзар д. Ворскляний прославляв з аккомп. бандури народну думу „Ой Морозе, Морозеньку“: співали мішані хори всякі українські пісні; але найлучше слухачі витали д. Кривошій-Шевченко, котрий дуже гарно й з почутем продеклямував „Платце люди“. Взагалі вечір відбув ся гарненько. Вечір відбув ся в аудиторії народних читань, гостей було повнісінько сали, навіть не було де всім посідати. Тепер товариство клопочеть ся щоб придбати собі власний будинок, де-б можна було упорядковувати всякі вистави, відчити, скликати зібрання і т. п., але для сего бракує багато коштів. Будемо сподіватись, що суспільство прийде на поміч товариству для відродження колишньої слави і волі народу українського.

— Польський мантий в Америці. Американська „Свобода“ доносить: Якійсь Л. Ф. Голембівський заложив в Пітсбургу, Па. „Foreign Exchange Bank“. Легковірні люди (їх повило по всьому світі) складали у тім банку свої оцадності або посилати через него гроші до старого краю. Власність сього „банку“, згаданий Голембівський програв — як ходить чутка — усі гроші на біржі і від трох тижнів пропав без сліду. Перед кількома днями его жінка продала всі меблі і, сплавивши свої манатки, втікла разом з дитиною. Робітники Поляки, що лобкували у сього „родака“ тяжко запрацьовані центи, потерпіли страту понад 8 тисяч доларів.

— Ксьондз убив парохіянина. Як доносить американська „Свобода“, парох польського костела в Глеспот, Па., кс. А. Гарстка, застріляв свого власного парохіянина, Йосифа Краєвського. Між згаданим ксьондзом а его парохіяни були через довгий час якісь непорозуміння дотично провадження парохіальних книг. Недавно відбув ся парохіальний мітинг, на котрім вибрано комітет із шістьох членів, що мали сі книги від пароху відібрати. Комітет удав ся до священника і зажадав видачі парохіальних книжок. Кс. Гарстка не хотів книжок видати і через те прийшло до острої перепалки. Члени комітету намагали ся видерти сі книжки силою, а тоді парох почав стріляти з револьвера. Одна куля вцілила Краєвського в черво і він небагом помер. Кс. Гарстка віддав ся сам в руки властей.

— Школа проти алкоголю. Берлінська шкільна управа розпорядилась, щоб розпочати борбу з алкоголізмом таки в школі. В Берлінській така установа, що діти при вписуванню до школи оглядає шкільний лікар. При тій нагоді передав він матерям дітний памяткову публікацію, в якій подає ся склад всіляких

алкоголічних напиків, обговорює ся шкідливі наслідки вживання сіх напоїв і недуги, які захоплюють людей у пізнішім віці через алкоголь. Вказує ся також на те, що тіло алкоголіка є менше відпорне на заражене та що алкоголь дуже схильний до душевних недуг, а притім допускати є дуже легко всіляких злочинів. Родичам вказує ся в тім видано мала позитивна стійність алкоголічних напиків в порівнянню з иншою їдою, а притім завзяває ся їх, щоб місто алкоголічних напиків давали їм радше молока, какао, овочів та води з цукром. На кінець звертає ся увагу родичів на лихі наслідки, які ведуть за собою недільні прогульки, що кінчать ся питем пива і остерігає ся також родичів, щоб діти ніколи не лягали пізно спати.

— З львівського університету. Д-р Бенедикт Дибовський, професор зоології у львівському університеті, переступивши означену законом границю віку 71 літ, уступив, як звично, з університету. З тої нагоди кружок професорів філософічного відділу вручив йому оводі адресу. Наслідником проф. Дибовського на кафедрі зоології є проф. Нусбаум.

— Із школи М. Лисенка в Києві. Як доносить „Рада“, в київській школі з'організовано на сей рік шкільний виклад української драми та українського театру з такою програмою: вертепна драма; нова драма 19-го віку; початок історичної драми (Стороженко, Шевченко, Куліш, Костомарів); початок постійного українського театру; драми перерібки; соціально-побутова та історична драма (Старицький, Карпенко-Карий, Кропивницький, П. Мирний, Яновська, Грінченко, Тогобонний і ин.); галицько-український театр і драма. Крім того має викладатись історія української культури. І ту і другу історію викладати-ме п. Стещенко. М. Старицька буде вчити, дикції, декламації і сценічної гри.

— Убийство в Бессарабії. З Чернівців доносить, що в Мендичі на Бессарабії убито 31-літнього власителя більшої пошлості з Буковини, Йосифа Огановича, котрий перебував там у своїй маєтності. Убито також кухарку і покоєву. Убийство мала допустити ся служба, в цілі рабунку. Каси наповненої готівкою і цінними паперами убийцями не могли забрати. Після иншої вісти, яка наспіла з Кишинева, ватага розбійників убивла жінку Огановича, кухарку та дворника, забрали 7000 рублів і цінні предмети та втекли. Родина Огановичів, бессарабських і буковинських Вірмен, має своїх також і з Галичини.

Концерти і видовища:

Читальня „Просвіти“ в Озерячці уладжує дня 7. с. м. аматорське представлене. Відіграва буде „Наташа Полтавка“. Управляє ся доохресні читальня о участь. Чистий дохід призначений на будову дому читальні. — За виділ: Євдокія П. Чумак.

Концерт бандуриста п. Г. Хоткевича в Тлумчі відбув ся в суботу 6. с. м. в локалі читальні „Просвіти“. По концерті наступив забави з танцями в сімешних кімнатах.

З товариств:

Пожарний „Сокіл“ в Ясині повіта станіславського заложено як філія львівського Сокола. Статут прийнято уже і к намісництво.

Урядові вісті:

З львівської архієпархії. До духовної семінарії у Львові приїшли: На І рік: 1) Говорун Іосиф, 2) Яким Дмитро, 3) Жегалоні Зіновій, 4) Зальц Яків, 5) Косаєв Стефан Корнелі, 6) Кузиш Михайло, 7) Лабя Василь, 8) Семанук Іосиф, 9) Топісний Петро Олександр, 10) Мандзик Стефан, 11) Оршикевич Юліан, 12) Вєршинський Юліан, 13) Вєршинський Євгеній, 14) Твердохло Михайло, 15) Тимків Іван, 16) Мельничин Микола, 17) Захарюк Онуфрій, 18) Дрогозирський Роман. — На II рік: 1) Бачинський Євгеній, 2) Бачинський Юліан Михайло, 3) Ірша Михайло, 4) Палудувський Іван Володимир, 5) Пилик Іван, 6) Катинський Євгенієв, 7) Кінді Михайло, 8) Косиць Іосиф, 9) Крип'якевич Лев, 10) Салодський Николі, 11) Солодкий Антін, 12) Костельний Іван. — На III рік: 1) Дригачів Зіновій, 2) Рукач Тимотей. — На IV рік: Новосела Іван.

Церквіфікація до духовних богословських вислудів надані секретаріати: 1) Боднар Юрій, 2) Валрик Мартин, 3) Вєршун Николі, 4) Вєршинський Николі, 5) Волошинський Марин, 6) Вонс Євген, 7) Давидовський Євгеній, 8) Глуховський Василь, 9) Жук, 10) Іванчук Євген, 11) Іван Николі, 12) Калашинський Петро, 13) Козак Володимир, 14) Козак Михайло, 15) Краєвський Євген, 16) Кушак Іван, 17) Левачів Іван, 18) Лисенко Стефан, 19) Орун Захар, 20) Петрусь Михайло, 21) Семанук Володимир, 22) Степанів Василь, 23) Тимчик Іосиф, 24) Цорех Антін, 25) Чижик Іван, 26) Чижиків Євген, 27) Чижиків Євген, 28) Чижиків Василь, 29) Котельницький Володимир, 30) Гаршак Лев, 31) Гандукевич Євген, 32) Кушак Теодор.

На конкурс з релігією до 15. наданої виставлені парохі: 1) Чоловний, 2) Заломар, 3) Стрипак, 4) Шелімак, 5) Шарець, 6) Янська, 7) Яценко, 8) Брачків, 9) Чирний, 10) Балачі горілий, 11) Іван, 12) Кришків і 13) Незабудів. Одержали презенту на парохі Шарець мають при канонічній інституції дати знову, що годять ся на виключення від парохі Семанук з ерекціальною землею також наданою ся. — Зайняте переліком парохіальних дієпозитів о. Юз. Твордичев з Лисички. — Зайняте парохіальні дієпозити о. Вас. Владислав в Дришіві, Мах. Горішківський (88 сентенд) в Брачківській і Стеф. Павлод в Незабудів. — Співучимом в Оршіві наданий о. Леонтий Кушків. Канон. інституція дієпозити о. Микола Кушківський на Суході і Іван Іванович на Балачі наданий. — В канон. звід прийнятий студент богословії Іосиф Лисичків. — Студент богословії Вас. Мельничин наданий з канон. звід для приїзду до станіславської єпархії. — Конкурсована ієрархія до убіянощих ся о парохії відбув ся 31. жовтня і 1. надоліста 1906.

З п. к. Дирекції пошт і телеграфів. З дня 15. жовтня 1906 записати ся при п. к. уряді поштовим в Короліві коло Коломиї наданою чотириразову службу сільського листонесця для місцевості Корчів.

Бібліографія:

Економіст, в 9. з 10. вересня с. р. має такий

міст: В. Доманішала, Станіслава домі — Станіславський власності в Галичині в р. 1905. — І Подружжя будівничий єпархії. — Рух в совітові товариствах ірешітових в 600 серпня 1906 р. — Палац Галицький і Доманішала, Про товариство для убіянощих худобини і підлеглих і годілі. — Одрахунок животів дані. — Протестантизм і його торгівля — 10. 11. Високий та драматичний — раша історична через о. Іосиф. — Подвійні. — Визнання євангелій і євангеліст.

„Економіст“ надрукує з відром востого містимі обі містори зрешче. Передруку на підліт пів 6. ор Редакція і адміністрація в ринку ч. 10. у Львові.

„Академічний Дім“ і „Руська Академічна Поміч“ у Львові.

Думка, що хвилювала від давня між українським студентством в Галичині, — засноване інституції, яка приходила би незасібно його членам з матеріальною підмогою, — нині вже здійснила ся!

Завдяки ініціативі й заходам декількох одиниць в Галичині й щедрий матеріальний поміч з російської України славу у Львові величавий триповерховий будинок — „Академічний Дім“, де частина української академічної молодіжні буде могла знайти здоров'я й дешеві мешкання. Рівночасно з тим завязало ся у Львові зі згаданою вище ціллю нове академічне товариство — „Руська Академічна Поміч“, яке й перепімає „Академічний Дім“ під свій заряд.

Та згадане товариство вповні свідоме того, що його початки будуть дуже трудні, трудні з причин тих незвичайних обставин, в яких живе український народ взагалі, а зокрема українська академічна молодіж. Коли подібні інституції у наших сусідів пр. (Польків) тишає ся не тільки невеликим попертом своєї суспільності але передовсім загальноукраїнських інституцій, то наше товариство, знаючи їх відношене під тим зглядом до українських культурних, економічних і фізично-підприємних товариств, не може про таку поміч навіть і мріяти. А як раз українська академічна молодіж потребує матеріальної помічи в більшій мірі, як молодіж иншого народу. Вона, що рекрутуєть ся переважно з найбідніших верств нашої суспільності, переступаючи університетські пороги, здала відразу на вегетоване й шоденну боротьбу за хліб. І чий дивно, що в таких обставинах українська академічна молодіж не може владати ся вповні науці, чи дивно, що зі всіх сторін дають ся чути чим раз частіший і голосніший нарікання на її чим раз більшу знеохоту й байдужність до вишнього духового життя, до вищих життєвих ідеалів?

А однаке молодіж, — се будучність народу, се пізніший речник його інтересів, се будучні регулятори його суспільно-політичного й національно-культурного життя!

Тому в отсій хвили, коли обі згадані наші інституції ставлять у своїй діяльності тільки перші кроки, ми в ім'я сього клеча звертаємо ся до загалу української суспільності зі зазивом, — подати нам матеріальну поміч й уможливити через те виконане підданіч нами задані. А прийти з такою помічю тепер українська суспільність в Галичині повинна тим більше, що самий „Академічний Дім“ побудувала для нас майже виключно закордонна Україна...

(Дати посилати на адресу: „Руська Академічна Поміч“ у Львові, ул. Сулицького 9, п. 17).

Він Будучі „Руської Академічної Поміч“ у Львові.

— На бурсу промислової і торговельну в Станіславській заложити даліше в коронах: п. А. Тимківів 1, Товариство „Дисер“ у Львові 100, Банк Зіновійовий в Станіславові 100, о. Турчаків 200, п. П. Малиновий 2, Головиний Виділ „Просвіти“ у Львові 50, п. В. Петрунчик зі складами 120, д-р Я. Кулачківський 12, о. Гр. Недільський 1, о. Бронко дарував 10 бохонів хліба а о. Матейко 80 околотів. Позаяк управа бурси взяла на себе обов'язок удержати в сім році 18 учеників, просить ся прихильників прийняти в дальшій допоміжній а додержанним жертводавцям складесть велике „Спасибі“. — *Він Будучі „Руської Академічної Поміч“ у Львові.*

Місто шим на поштові о. п. С. Павлович, який дирекції „Доманішала“ надано дирекції на поштові поштові, євангеліст, Лисичків і промислову в Станіславові.

Тижневє справозданє торговельної палати в Львові за час від 28.9 до 2.10 1906. Валюта коронна. Ціна за 5) вгтр. 1000 Лвів. Планція стара 7.55 до 7.75 а на термін 7.40 до 7.50, Жито старе 5.5 до 5.8 а на термін 5.50 до 5.70, ачмів броварний 6.90 до 6.50, а на термін 5.50 до 6.75, овес ачмів 6.80 до 7.10, гречка — до —, ачмів ачмів 6.80 до —, а нова — до —, прого — до —, горох до варена 8.25 до 8.40, нагетивий 6.8 до 6.40, пива 5.55 до 5.90, мід — до —, бавин 5.30 до 5.60, ріпач 13.25 до 13.50, льнянка — до —, нагетив пивна 10.5 до 0.75, нагетив мюльня 9.25 до 9.50, хміль (за 50 киль) 140—до 150—, нафта звичайна 16— до 7—, ачмів на 18 — до 20—, коншична червона 47.50 до 55—, біла 35— до 45—, пиведека 50— до 65—, тинотна 21— до 24—, Спириту Івано за 10.000 літрів 39.10 до 39.45.

Надіслане.

Адекат коло Львова
приймає конципента. Згодомона до адміністративної „Діла“ 1906 1-1

Першорядна руска робітня гафтів
у Львові при ул. Скарбінській ч. 18
приймає всілякі гафти білі, кешєрові, ви-
шивки, ште білі і комедатів вишивки шкільні.
З повагою
Е. Стефанівська.
850 10-20

БЮРО БУДІВЛЯНЕ
Теодора Мельничука
в Ярославі
приймає до виконання **плани і коштовни-**
си церков, каплиць, палат, домів меш-
кательних, управу і підприємства по-
висших будівель. 539

Консерваторський і Сми
Вотки і Механіки у Львові площа Галицька ч. 1.
проти Банку Гіпотечного на планітації площі
Галицької поручають
Баретри ажери-
ди по 7, 8 і 10 К
найкращі по 12, 16,
20 і 24 К. — Льво-
ретики шкільні по 12,
15, 24 і вкше. За-
разом поручаємо в найб. тьшм виборі орудья
двигери, люли, всілякі інші прилади оптичні,
Великі вишивки і маючі на се як найкраще
і найдешевше. 4185

Семинарист гиндає лекції
на селі на ці-
лий рік. Лекції оголошені
свати під адресою: Семинарист
poste restante Сокот.

ДЯКА чесного, тверезого і
доброго розуму по-
трібно зараз для церкви в Льво-
ві. За науку вольного са-
мості вичагороджено. Визна-
вимоість в руско-лат. уряді
парохіальним в Сав. гоні поч-
а Кривач над Дністром. 1-8

Ціни найнижші!
Ново отворений магазин мужеских і дам-
ских новоспий та галантерей
І. ЗІХЕР
у Львові, пл. Капітульна ч. 3,
поручає величезний вибір мужеского і дамского білі
власного виробу, а також краватів, новітніх, ман-
жетів кашкетів, мужеских і дамських, рукавичок,
парасоль, знадоб в до подорожжя, перфумерії і біжу-
терії по вельможі вищих цінах. 975 1-104
Ціни найнижші!

Масло десерове по 2 К 50 с.
кухонне по 2 К 10 сот.
в кожній окілности продає **торговля масла**
Читальні „Просвіти“ у Львові, Ринок ч.
10 (Вхід через браму від ул. Влахарської ч. 18, дім
„Просвіти“). Висока б-кшеві поштою виконують ся.

Певний трезалий заробок
дають патентовані
машини до панчохох ро-машини до панчохох ро-
біт мшковых біт плоских
М. ТЕОП **МЕТЕОР**
при вигідній домашній роботі.
Наука основно і дармо. — Учитель на бажане при-
ходить до дому. — Готовий толар прислає ся на продаж.
Надайте просянту від фірми.
Перше чекне товариство домашнього промислу для ви-
робу трикотажу і панчохох робіт
RUDOLF PAUER & Comp. Prag I, Melantrichgasse 4.
Підприємство шаком солдає і резанье. 648

ОСТОРОГА!
Так захваловані агентами прусского товари-
ства **машини до шиття**
і гафту Зінгера в старій сестомі, що вийшла з ужиття
і вона то що до якітєв, як також найновіших удішєнь
не видержують конкуренції в машинах, які держу на
складі. Веду торговлю від 33 літ без помочи владивних аген-
тів. Остерігаю перед агентами, котрі за своє посередництво
дистають 20 до 30% провізку, а мушуючі лиху і дорого за
плачену машину від великої організації.
Перша і найкраща в справі **Склад машин до**
шиття, котрий не посорому ся агентами.

Йосиф Іваницький
механік і спеціаліст. 1050 22-52
у Львові, готель Жоржа.
Прощу бс. тлі ся ціників.

РИЖКИ
в барилках 5 кг. бруто вислає за ціну 4 К франко
„Народна Торговля“
у Львові і Коломиї. 958 3-6

Курс Львівський			
з дня 2 н. ст. жовтня 1906.			
Анціт за штуку без купона.			
Банку гіпот. галиц. по 200 ар. а. в.	572	582	
Банку для торговлі і промислу 200 ар.	—	195	
Банку кредит. гал. по 200 ар. а. в.	—	—	
8-літ. гал. Кар.-Людв. по 200 ар. м. н.	—	—	
8-літ. Львів.-Чернов. Яссем по 200 ар.	579	586	
Листи заставні за 100 ар.			
Банку гіпот. гал. 5%, а. в. вкше. в	111	50	
10%, прем.	100	30	101
Банку гіпот. гал. 4 1/2%, а. в. вкше. 50 л.	97	20	98
4 1/2%, 60 л. по 200 кор.	101	—	101
кравого 4 1/2%, а. в. вкше. в 51	98	40	99
4 1/2%, а. в. вкше. в 57 л.	99	50	—
Товариства кредит. 4 1/2% (І. емісії)	98	60	99
4 1/2%, 4-го емісії.	98	60	99
4 1/2%, вкше. в 56 л.	98	60	99
Обліг за 100 ар.			
Галиц. фонду пропінційного 4 1/2% а. в.	99	50	100
Вуков. фонду пропінційного 5% а. в.	102	60	—
Комунальн. Банку крав. 6% (ІІ. см.)	—	—	—
„ „ 4 1/2% (ІІІ. см.)	101	—	101
„ „ 4 1/2% (ІІІІ. см.)	98	40	98
Повички крав. в 1873 по 6%, а. в.	97	80	98
Повички крав. в 1893 по 4%, а. в.	97	20	97
Повичка м. Львова 4% по 200 кор.	98	30	99
„ „ 4-го емісії.	98	30	99
Міста Кракова по 20 ар. (40 л.)			
Міста Кракова	86	—	94
Міста:			
Дукат ієсарський	11	24	11
20 франків	19	—	19
100 Рублів срібних	249	—	251
100 Рублів паперових	251	—	253
100 марок німецьких	117	10	117

Директор дів. школи нар.
з різн. платною
2200 К, середніх літ, бамає в
цілі подружжя пізнатися з пан-
ною лагідної вдачі, музикаль-
ною і розумною, що на домі-
стай. Посег потрібний. Писма
які на ждає зверте ся, у пра-
шавсь під адресою „Молодий
директор“ до адміністрації
„Діла“. Річ трактує ся на се-
рію, а за дискрецією ручить
словом честі. 945 5-8

Учитель молодий а дуже до-
брий свідомствами
пошукує жанди на село. Зго-
лошена „Педер“ Шептицька
ч. 20 Львів. 972 8-3

Здібний помічник купецкий
діду корінного пошукує поса-
да poste restante М. К. Ка-
лущ. 935 3-3

Перша руска фабрика Василя
Вітинського у Львові уліця
Биторн ч. 10 Філія ул. Жовні-
сна ч. 61 (біля рамки) поручає
зв'язані тіста, чашники, ме-
дівники, цукри десерові і шо-
коладу. 967 2-104

Ріжні композиції на
фортепья, до співу і т. д.
видала і вислає: Українська
Накладня, Львів, ул. Вронов-
ська 8. Катальог даром. 943 5-20

ФАБРИЧНИЙ СЯЛАД БІЛІ
Найдешевша торговля галантерейних товарів
АДОЛЬФА РАПП
у Львові Ринок ч. 11 (напроти тов. Просвіти)
Поручає великий вибір мужеского білі, крават-
ток, рукавичок, парасоль, лісок, шкільних ви-
робів, російських кальотів, альбомів як також
тоалетного мила і перфумерії.
Великий вибір цукрових кондитерських, тютюну,
гротів і сінок в гербом Русь.
Великий вибір біжутерії. 149

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведе промислове в краю і одне
з найкращих в монархії.
Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
ських горівок, розсолів і румів
І. А. Бачевський у Львові
ч. і м. надвірний доставник
поручає Вп. **Управам рілничих кружків**
і сільських кранниць свої знамениті вироби
по уміркованих цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
румів і янших спиритуалів у всіх смаках і янностях.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплий, хемічний дорові фабрично владженні і
солонженні та ц. м. іскотутом до розсолу спо-
живних ередств роволідженні.
Ціники і інформації вислає ся на домашнє оплатно
і даром. 1103 76-104

Заснована 1782 **Ціс. кор.** **Заснована 1782**
РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведе промислове в краю і одне
з найкращих в монархії.
Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
ських горівок, розсолів і румів
І. А. Бачевський у Львові
ч. і м. надвірний доставник
поручає Вп. **Управам рілничих кружків**
і сільських кранниць свої знамениті вироби
по уміркованих цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
румів і янших спиритуалів у всіх смаках і янностях.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплий, хемічний дорові фабрично владженні і
солонженні та ц. м. іскотутом до розсолу спо-
живних ередств роволідженні.
Ціники і інформації вислає ся на домашнє оплатно
і даром. 1103 76-104

Заснована 1782 **Ціс. кор.** **Заснована 1782**
РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведе промислове в краю і одне
з найкращих в монархії.
Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
ських горівок, розсолів і румів
І. А. Бачевський у Львові
ч. і м. надвірний доставник
поручає Вп. **Управам рілничих кружків**
і сільських кранниць свої знамениті вироби
по уміркованих цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
румів і янших спиритуалів у всіх смаках і янностях.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплий, хемічний дорові фабрично владженні і
солонженні та ц. м. іскотутом до розсолу спо-
живних ередств роволідженні.
Ціники і інформації вислає ся на домашнє оплатно
і даром. 1103 76-104

Заснована 1782 **Ціс. кор.** **Заснована 1782**
РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведе промислове в краю і одне
з найкращих в монархії.
Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
ських горівок, розсолів і румів
І. А. Бачевський у Львові
ч. і м. надвірний доставник
поручає Вп. **Управам рілничих кружків**
і сільських кранниць свої знамениті вироби
по уміркованих цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
румів і янших спиритуалів у всіх смаках і янностях.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплий, хемічний дорові фабрично владженні і
солонженні та ц. м. іскотутом до розсолу спо-
живних ередств роволідженні.
Ціники і інформації вислає ся на домашнє оплатно
і даром. 1103 76-104

При закупні товарів просимо пакликуватися на нашу часопись.

В Перемишлі в книгарні
Юшівського дістати мож-
на всі видана **Української**
Накладні. 881 7-10

Учитель домашній в чотири-
літню практико-
з добрим свідомствами, пошу-
кує жанди на село зараз. Зго-
лошена під „Учителя“ готель
Кравіський. 924 4-4

„Буфало Біл“ сффа
тесті до спавя розкладані по
найдешевших цінах поручає
Франц Цайзер фабрика меблів,
Львів, пасаж Миколая.
842 5-6

Globin
є найліпшим і найні-
жнійшим средством
до чищення.
Удержу шкіру
мігмою і витривалою.
Дав без труду чудовий
чарний полиск.
846 6-8

ЗООЛОГІЯ
на вишій класі шкіль середних. На-
писав Іван Верхратський. 3 233 обра-
нками в тексті. Видане третє. У Льво-
ві 1906. Ціна помітника оправданого
в поштою 3 К.

БОТАНІКА
на вишій класі шкіль середних. На-
писав Іван Верхратський. 3 355 обра-
нками в тексті. У Львові, 1905.
Ціна 3 кор. 20 с.

МІНЕРАЛОГІЯ
на вишій класі шкіль середних. А. М.
Доминицького. Переклад і доведення
доповнив Іван Верхратський.
Видане друге. У Львові 1898. Ціна
1 кор. 40 с.

БОТАНІКА
на вишій класі шкіль середних. Шкіль-
на учебника Д-ра О. Ростаєвського влад-
ив Іван Верхратський. У Льво-
ві, 1898. Ціна 2 кор. 40 с.

НАЧЕРК СОМАТОЛОГІЇ.
Написав Іван Верхратський. У
Львові, 1897. Ціна 3 кор.

Список важливих виразів
з руской ботаничної термінології
і номенклатура з оглядом на нау-
ку з вишніх класів гімназій. За-
дав І. Верхратський. У Львові,
1893. Ціна 60 г.
Тоті книжки мож дістати в кни-
гарнях Ієвни Шевченка, Ставронігій-
ській і Сейсарт (в ринку), також у
автора. При замовленю у автора що
найменше двох примірників намен-
них виданій в якіх небудь комбінації
(пр. два екземпляри ботаніки або два
мінералогії або 1 примірник міне-
ралогії і 1 „Список“ і т. д.) порто оплачує
сам автор. Адрес: Іван Верхратський,
професор академічної гімназії в Льво-
ві, ул. Петра Хмельовського (Андрея
Голомбі) ч. 7.

ФАБРИЧНИЙ СЯЛАД БІЛІ
Найдешевша торговля галантерейних товарів
АДОЛЬФА РАПП
у Львові Ринок ч. 11 (напроти тов. Просвіти)
Поручає великий вибір мужеского білі, крават-
ток, рукавичок, парасоль, лісок, шкільних ви-
робів, російських кальотів, альбомів як також
тоалетного мила і перфумерії.
Великий вибір цукрових кондитерських, тютюну,
гротів і сінок в гербом Русь.
Великий вибір біжутерії. 149

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведе промислове в краю і одне
з найкращих в монархії.
Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
ських горівок, розсолів і румів
І. А. Бачевський у Львові
ч. і м. надвірний доставник
поручає Вп. **Управам рілничих кружків**
і сільських кранниць свої знамениті вироби
по уміркованих цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
румів і янших спиритуалів у всіх смаках і янностях.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплий, хемічний дорові фабрично владженні і
солонженні та ц. м. іскотутом до розсолу спо-
живних ередств роволідженні.
Ціники і інформації вислає ся на домашнє оплатно
і даром. 1103 76-104

Заснована 1782 **Ціс. кор.** **Заснована 1782**
РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведе промислове в краю і одне
з найкращих в монархії.
Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
ських горівок, розсолів і румів
І. А. Бачевський у Львові
ч. і м. надвірний доставник
поручає Вп. **Управам рілничих кружків**
і сільських кранниць свої знамениті вироби
по уміркованих цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
румів і янших спиритуалів у всіх смаках і янностях.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплий, хемічний дорові фабрично владженні і
солонженні та ц. м. іскотутом до розсолу спо-
живних ередств роволідженні.
Ціники і інформації вислає ся на домашнє оплатно
і даром. 1103 76-104

Заснована 1782 **Ціс. кор.** **Заснована 1782**
РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ
Найстарше заведе промислове в краю і одне
з найкращих в монархії.
Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
ських горівок, розсолів і румів
І. А. Бачевський у Львові
ч. і м. надвірний доставник
поручає Вп. **Управам рілничих кружків**
і сільських кранниць свої знамениті вироби
по уміркованих цінах.
Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
румів і янших спиритуалів у всіх смаках і янностях.
ПІСЛЯ ВИМОГІВ ЗАКОНА
на теплий, хемічний дорові фабрично владженні і
солонженні та ц. м. іскотутом до розсолу спо-
живних ередств роволідженні.
Ціники і інформації вислає ся на домашнє оплатно
і даром. 1103 76-104

При закупні товарів просимо пакликуватися на нашу часопись.

Театр папугаїв і какаду
і театр механічний

дає вистави від год. 11 врана до 9 веч. в пасажі Миколая
у Львові; також приймає всілякі плаці до трезури. 5-5

Рік основаня 1994.
„Сонільський Базар“ у Львові
приймає капітали не львоначию на 4 1/2%. Уділ 25 К
високовє 2 К. Адрес: „Сонільський Базар“, Львів уліця
Руска ч. 1.

Прибори шкільні та канцелярийні; вироби гудульські,
вишивки, гердани, ланцухи зі Сомолом і гербом,
образи, Шевченко, Хмельн: ций, історичні „Посла-
папи Вікентія до короля Данила“, вразиди і пр.
Момонки, папіросники, олівни, шпильки і брощки
з гербом. Вироби з глини, тарелі з портретом Шев-
ченка, Хмельницького, Федьковича, Котларевського з
гербом, сьв. Михайло і Лев і пр. Тутки та паперні
з монограмом „Сокла“ і „Зора“, все те можна набути
в „Сонільськм Базарі“ по цінах уміркованих.

Гаразд
„Сонільський Базар“ у Львові. 7-25

5 корон і більше денного зарібку
Гомариство панчошових машин
для домашніх робітників
гсдає осіб, обох полів до панчошових ви-
робів на нашій машині.

Проста і швидка робота цілай рік дома.
Не треба приготувань робіт. Віддалене і
місце замешання не впливає зовсім, а ми
продаємо роботу.

Товариство панчошових машин для домашніх робітників
THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens-Quai Nr. 6—249.

РОБІТНЯ ПОВОЗІВ
МИХАИЛА БИЧИШИНА
Львів, ул. Замарстинівська ч. 21 а.

Заложеня в році 1896, приймає всілякі наприви по-
возів і виконує замовлення на нові повози по при-
ступних цінах з гарантею за добрий виріб, пснадто
має їх на складі, а крім того шкверті фавтона і ле-
гоньні візні. Старі повози бере в коміс, або замінює
на нові за евентуальною доплатою. 545 19-25

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.
До Львова на дворець головний приходить:
З Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
„Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:21, 8:40*, 9:30*.
„Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
„Рави рускої 7:50.
„Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
„Станиславова 8:05.
„Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
„Яворова 8:18, 4:37.
„Коломні 10:05.
„Ряшева 10:35.
„Тухлі 3:55 (від 17/6 до 30/9).
„Белзця 4:50.

На Підзамче.
„Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.
Поїзди льокальні приходить до Львова:
з Брухович від (6:5 до 23:9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25
5:30 по полудни і 8:20 вечір, (від 6:5 до 23:9 вкл.но
в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1:46 по по-
лудни (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
з Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня) 1:15 по полудни (від
13:5 до 9:9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15:5 до 9:9
в неділі і лат. свята). 10:10 вечер.
з Ширія від 27:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
9:40 вечер.
з Любіня вел. від 13:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята)
о 11:50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:
До Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11—*.
„Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
„Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
„Яворова 6:00*, 6:55.
„Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
„Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
„Белзця 10:45.
„Ряшева 4:35.
„Коломні і Жидчова 3:30.
„Рави рускої 7:25*, до Станиславова 9:10*.
„Перемишля 10:05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
„Стрия 11:30*.

З Підзамча:
„Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6:5 до 23:9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26
по полудни, (від 6:5 до 23:9 вкл. в неділі і лат. свята)
9:00 перед полуднем і 12:40 по полудни, (від 1:6 до
31:8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
до Рави рускої 11:35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня), 9:15 перед полуд-
нем (від 13:5 до 9:9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по
полудни, (від 13:5 до 9:9 що дня) 3:14 по полудни.
до Ширія 10:45 перед полуднем (від 27:5 до 16:9 вкл.) в
неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2:01 по полудни (від 13:5 до 16:9 вкл. в
неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
товстими; поїзди нічні в зазначені звійдкою. Пора нічна
числять ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 мінут рано.
Звичайні білеті їзди як також білеті вкзного иншого
рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. мож-
набувати через цілий день в мійській бюрі ц. к. державних
залізниць, пасаж Гавомана ч. 9. 25

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Якщо літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерти приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілійського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Rieber, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13. — У ФРАНК-ФУРТІ і ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерти платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 1-й к.
на пів року . . . 16 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 31 к.
Поодинокое число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламний неопечатаний вільні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертову або за її місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Поляки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Плюральне голосоване.

Відколи загальне і рівне право голосування стало в Австрії на порядку денним, противники участі широких мас народу в законодавстві державним стали придумувати способи, якими би мимо демократичної реформи виборчого права, законодавче тіло таки лишило ся в руках тих, котрі мали его доси в наслідок виборчої системи опертої на нерівнім заступництві інтересів. До сих способів, котрі відобрали би народним масам се, що дає їм загальне голосоване, належить також плюральне голосоване; система, котра деяким виборцям дає два, або й більше голосів.

В комісії виборчої реформи є кілька груп, котрі хотіли би переперти плюральне голосоване, але кожда з сих груп хотіла би іншої категорії виборців забезпечити право кількох голосів і тому, хоч довго говорило ся про плюральне голосоване, до вчерашнього не виступало з конкретним проектом. Перший проект предложив на вчорашнім засіданні комісії п. Толінгера в часі дискусії над §. 5-им предложення, установляючим право до одного голосу.

Після внесення Толінгера були би три роди виборців з кількома голосами: 1) такі, що скінчили 35-й рік життя, мають що найменше одну шлюбну дитину і самостійне мешкане; 2) такі, що ведуть якийсь самостійне підприємство, або мають недвигимість, за що платять що найменше 25 корон податку; 3) такі, що скінчили середню, або рівноградну й школу. Хто має усів двох, або всіх трьх наведених груп, має мати три голоси.

Не треба доказувати, що постанова, котра управлене до двох голосів введе з посідачем недвигимості, або оплачуванем певного податку, заводять дотеперішнє, на цензусі оперте право виборче. Всі причини, котрі спонукали правительство ввести проект, що зносить цензус, всі причини, для котрих парламент згодив ся на предложену правительством реформу, промовляють за тим, щоби відкинути бодай сю часть предложення Толінгера. Бо, коли вже ті, що платять більший податок, мають мати більший вплив на результат виборів, маємо станути на границі 25-ох корон? Чому не іти консеквентно далі, і такому, що платить стораз так великий податок, не признати бодай п'ятдесят голосів?

Але і інші часті внесення Толінгера стоять в суперечности з засадою загального голосування. Загальність голосування не лиш в тім, що кожний горожанин має голос, але також в тім, що голосоване є рівне. Як одному даємо один голос, а другому два, або й три, то, щоби з виборами не було багато короводів, ліпше тим, котрим дає ся один

голос, не дати жадного голосу, або, як се доси було, дати один на кількадесят правиборців, а тим, котрі доси мали один голос, дати, як і се доси було, також один голос. Результат все буде однакий. Як би не розходило ся як раз о рівність голосування, а лише о се, щоби кожний горожанин мав ту сатисфакцію, що бере участь в голосуванні, то не потрібна була ціла реформа. Прецінь пята курія вже дає сю сатисфакцію всім повнолітнім горожанам Австрії. Як потрібна реформа виборчого права, то вона як раз потрібна на се, щоби усунути нерівність, яка панувала в наслідок куріальної системи, а яку задержала би система плюральна.

Вже геометрія округів виборчих і виборкові постанови для Галичини ввели в новий закон виборчий національну нерівність виборчого права, а плюральність, скріплюючи сю нерівність, ввела би давню, соціальну нерівність плюральної системи.

В додатку, питане єще, чи внесення Толінгера, коли би стало законом, осягло би свою ціль. Питане, чи одиницею его наслідком не було би замотане цілої справи і хаос при виборах. Число виборців з дітьми і самостійним мешканем не конче є менше між тими, котрих Толінгера хотів би усунути з парламенту, ніж між тими, для котрих внескодавець хотів би передовсім забезпечити рішучий вплив в палаті послів. В многих округах через плюральну систему якраз пролетаріат переголосовував би посідаючі кляси. Плюральне право голосу інтелігенції не дуже вплине на результат виборів, бо людей, котрі на сій підставі будуть мати більше голосів, буде дуже мало в порівнянню до великої маси „нейнтелігентних“ виборців.

Внесення Толінгера не має виглядів на прийняте, бо навіть партії, котрі суть за плюральністю, не на всі его постанови згодять ся. Кожда з сих партій хотіла би плюральним голосуванням скріпити иншу групу виборців. Поляки згодили би ся лише на таке плюральне голосоване, котре дало би кілька голосів польським виборцям: високоподатковим, т. є. обшарникам, даліше урядникам, міщанам і т. д. Против внесення Толінгера виступають рішучо не лиш прихильники загального голосування, противники теперішніх курій, але і центральні.

Толінгера жадає, щоби цензус (25 корон податку) котрий дає право другого голосу, краве законодавство мало право знизити до 8-ох корон. Центральні, і взагалі противники розширення автономії країв рішучо недопускають до того, щоби віджив на ново раз вже зломаний вплив соймів на склад державної репрезентації. Говорять, що на 47 членів комісії, є 27 рішучих противників плюральної системи, так що внесення Толінгера здаєть ся буде відкинене.

Державна рада.

(Засідане дня 2. с. м.)

По відповіді міністрів на цілий ряд інтерпеляцій приступила палата до дискусії над наглим внесеном п. Гібера в справі поступованя заведеня обезпечень від випадків що-до втягання робітників занятих при будові до обовязкового обезпеченя. Міністер внутрішніх справ Бінерт заявив, що Товариства обезпечень від випадків змінили практику з причини оречення адміністраційного трибуналу в тім дусі, що не лиш робітники заняті при будовах, але і варстатові робітники будовляного промислу підлягають обовязковому обезпеченю. З тої причини товариства були приневолені піднести премії з огляду на більшу суму відшкодованя, яку мусять виплачувати. Міністер прирікає, що буде ревню попірати праці комісії, котрій се внесення має бути переказане. П. Ельдерш заявляє ся проти внесення п. Гібера, котре, після его гадки, стремить до того, щоби навіть і сі незначні поступи, які вже починаю на поли обезпечень від випадків, зробити ілюзоричними. Нагле внесення п. Гібера прийнято.

По сім приступила палата до дальшої генеральної дискусії над законом о реформі аптеккарства. Заступник правительства, шеф секції Меліхар виказав, що в Австрії аптеккарські такси є взагалі найтаншій і що в послідніх роках не підвищено ціни. Не годить ся з гадкою удержавненя аптек. По вислуханню промов генеральних бесідників ухвалено приступити в сій справі до спеціальної дискусії.

Міністер кравової оборони ген. Шенайх відповідає на інтерпеляцію п. Штайнера в справі артилерії. Армати, які артилерія має від 30 років, будуть заступлені новими, відповідаючими новочасним вимогам, внаслідок чого на довгий час не будемо потребувати їх відновлювати. Однак з заведенем нових армат мусять прийти нова організація і виєквіповане артилерії. Кожда дивізія одержить, як і до тепер, один полк пільної артилерії, але кожда команда корпусу буде на будуче мати крім того ще два арматні полки і один полк гавбіц, щоби в разі потреби поодинокі боеві групи могли дістати сильні відділи артилерії. Після плану буде утворення 15 арматних полків і 14 гавбіцевих. Перші будуть призначені для дивізій піхоти кравової оборони (8 для австрійської а 7 для угорської). Щоби не було наглої підвижки в бюджеті утворене 8 арматних полків для австрійської кравової оборони буде розложене на 4 роки. Утворене 29 нових полків артилерії не може обійти ся без підвищення контингенту рекрута. Колиж для маючих утвори-

ти ся полків артилерії кравової оборони не ухвалено рекрута, то міністер жадає щоби приділено рекрутів кравової оборони на кошти піхоти кравової оборони до вправи в артилерійській службі. З суми 180 мільонів, призначеної на нове озброєнє і організацію артилерії, припадає на утворенє артилерії кравової оборони в Австрії 18'6, а на Угорщині 16'2 мільонів. Доки як в Австрії так і в Угорщині не буде конституційно переведене утворенє артилерії кравової оборони так під зглядом бюджетовим, як і під зглядом конечности підвищення контингенту рекрута, запропонована сума 185 мільонів не може бути зменшена для Австрії о річних около 5 мільонів, котрі Австрія могла би заощадити, коли би було можливе відчисленє від квотої суми коштів утвореня 7 полків артилерії угорської кравової оборони. Оскільки справа ся не буде вняснена, не може бути внесенє предложенє що-до покриття видатків на утворенє артилерії австрійської кравової оборони. Внесенє п. Хопа о отворенє дискусії над сею заявою міністра відкинене. Слідуюче засіданє в п'ятницю.

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руского товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

Чому не в Дністрі?

(Допись).

Переглядаючи „Шематизм“ архієпархії львівської за р. 1906, впало мені в очи, що багато церков обезпечених не в Дністрі, а в чужих товариствах. Се мене зацікавило і я зіставив імена тих сіл і парохів, що їх церкви обезпечені в чужих товариствах. В результаті вийшло 127 церков, в чім треба розуміти певно і будинки парохіяльні. Числячи пересично, що найменше по 60 кор. річної асекурації дістанемо загальну суму 7620 кор, які віддаємо в чужі руки, а роблять се особи духовні, хоч все і всюдні пише ся „свій до свого“, а також і Епископ. Ординаріят поручає „Дністер“. Єще більше на некорист наведених парохів вийде, коли зважити, що прецінь гроші не суть їх власністю, а людські, громадські.

Значити годить ся, що священники ті майже всі твердого закала. Добре було би зробити подібний спис з єпархії перемискої і станиславської; пехай загал Русинів довідає ся про тих людей в котрих мабуть вже брак вського почуття народного, бож се прецінь не коштують їх нічого.

Церкви (а певно і парохіяльні будинки), обезпечені в чужих товариствах обезпечені.

В деканаті березаньській: Плауча вел., парох Рудницький Анг., в Крак. товаристві.

1)

На смерть.

Нове оповіданє гр. Льва Толстого.

I.

То було у сімдесяти роках, в самий розгар боротьби правительства з революціонерами.

Генерал-губернатор полудневих губерній, справдішній Німець з обвислими вусами, із строгим виглядом і бездушним лицем, у войсковім мундурі, з Георгієм на шиї, сидів вечором за своїм бюроком, освіщеним чотирма свічками під зеленими заслонами, і читав та підписував письма, які предложив правитель справ. Генерал-ад'ютант такий а такий підписував він з довгим розмахом і відкладав на бік письмо за письмом.

Між письмами був вирок смерті через повішене на Анатолія Сьвітлогуба, що укінчив новоросійський університет, за участь в заговорі против правительства, і генерал, насупивши многозначучо брови, підписав і то письмо. Білими, виголеними руками, зморщеними від старости і мильної води, він старанно вигладжував береги і клав письма одно на друге.

Слідуюче письмо доторкалось рахунку за доставу провіанту войскам. Він уважно прочитав его, провірюючи, чи правильно підведено суми, коли нагло пригадалась ему розмова, яку мав із своїм помічником в справі Сьвітлогуба. Генерал-губернатор був тої гадки, що найдений у Сьвітлогуба динаміт не є доказом его злочинних намірів. Тимчасом помічник наставляв на се, що й крім динаміту було чимало познак, доказуючих, що Сьвітлогуб провідник революційної шайки. Згадавши се, генерал став обмірковувати докази за і против, серце затовклось ему нерівно, а віддих зробив ся такий важкий, що великий білий хрест, предмет

его гордості і втіхи, заворушив ся ему на грудях.

„Ще не пізно закликати правителя канцелярії і, коли не скасувати, то відкликати виконане вироку... Закликати его чи ні?“

Серце затовклось ему ще більше нерівно. Він задзвонив.

Війшов камердинер швидкими, тихими кроками.

— Пішов уже Іван Матвіч?

— Ні, ваше превосходительство, він в канцелярії.

Серце у генерала то завмирало, то било ся поривисто. Він пригадав собі остерогу лікаря, що кілька днів тому вислухував его серце. „Передовсім — сказав доктор — як лише ви почуєте, що у вас є серце, кидайте роботу і віддавайтесь розривці. Всякі зворушення вам шкодять, і тому уникайте їх за всяку ціну“.

— Прикажете его закликати?

— Не треба — відповів генерал.

„Так — говорив він до себе — нічо так не зворушує, як нерішучість. Підписано і ділу конець. Ein jeder macht sich sein Bett und muss darauf schlafen — повторив свою улюблену проповідку. — А впрочім що то мене обходить. Я виконавцеві верховної волі і обовязаний стояти вище всяких таких почувань — договорив він про себе, насуплюючи брови, щоби викликати в собі ту строгість, якої не було в его серці.

Тут ему пригадалась его послідня авдиєнція у царя; як цар, прийнявши строгє лице і впилявши в него свої сиві очи, сказав: — Я на тебе спускаюсь; як ти не шадив себе на війні, так і в боротьбі з революціонерами ти будеш поступати з такою самою рішучістю. Тебе не проведуть і не налякають. До побачення!

І цар обняв его, наставивши плече до поцілу. Генералови пригадалось все те і его відповідь цареві:

— Моє одинокє бажанє умерти за престол і вітчизну.

І згадуючи лише чувство схлібленого признання, що обхопило его разом із свідомістю преданности своему володареві, він відогнав від себе думку, що запанувала була над ним хвилю, підписав прочі письма і знов задзвонив.

— Чай поданий? — спитав він.

— Зараз подадуть, ваше превосходительство.

— Добре, йди!

Генерал зітхнув глибоко і потираючи се місце, де у него було серце, важкими кроками вийшов до великої пустої салі; ступаючи по недавно натертій паркеті, звернувшись до гостинної комнати, звідки доносились голоси.

У жіночій генерал-губернатора були гості: губернатор з жінкою і княжна — горяча патріотка; крім того був ще гвардійський офіцер, заручений з одинокєю незамужною донькою генерала.

Жінка генерала, худошава жінщина, з вузькими губами і холодним виразом лица, сиділа за низеньким столиком, на котрім находилось накрите до чаю із срібним чайником на спіртусовій лампі.

З відтинком суму в голосі вона говорила губернаторові, огрядній жінчині, одтії з явним бажанєм видавати ся молодшою, о своїх побоюваннях о здоров'є чоловіка.

— Кожного дня доносять, що відкрито нові заговори і тим подібні страшні річі. І все те спадає на Василя, все то він має розсліджувати.

— Ах, не говоріть — відозвала ся княжна — je deviens feroce, quand je pense a cette mandite engeance.*)

— Так, так, страшні часи. Чи повірите,

*) Лють мене бере, коли подумаю а тім клятійм коділ.

він працює по 12 годин на добу; і се з его слабим серцем? Я гину із страху, коли подають...)

Побачивши входячого чоловіка, она не докінчила.

— Так, пойдіть конче его послухати. Барбіні чудовий тенор — сказала она, усміхнувшись мило до губернаторові, так легко зміняючи предмет розмови, неначе би дійсно лише що говорили о прихавшій тенорі.

Дочка генерала, з милим лицем, росла і плещиста дівчина, сиділа з женихом в подальшій куті гостинної, за хінським параваном. Она встала і підійшла з женихом до батька.

— Серденько, ми нині ще не бачились — замітив генерал цілкуючи дочку і стискаючи руку єї женихові.

Поздоровившись з гостями, генерал сів за маленький столик і розпочав з губернатором розмову о послідніх новинах.

— Ні, ні, не говоріть о урядових справах, то заборонено — сказала генералова, перебиваючи губернаторову. — А, ось і Колев. Він нам скаже щонебудь забавне...)

— Здорові були, Колев!

І Колев, звисний із свого дотепу та гумору, дійсно розказав свйжу анекдоту, що всіх розсмішила.

II.

— Алеж ні, то не може бути! Пустіть мене! — кричала мати Сьвітлогуба, стараючись вирвати ся з рук учителя, товариша єї сина, і лікаря, що намагались єї удержати.

Мати Сьвітлогуба була ще не стара жінщина, з милим лицем, світлим вже денне волосєм та морщинами довкола очей. Учитель, приятель Сьвітлогуба, дізнавшись, що підписаний вже вирок смерті, хотів приготувати єї до страшної вісті. Та ледви він заговорив про єї сина, она по інтонації его

Надіслане.

Сам зв'язав П. Т. публіку бережанського округу, що наш подорожувальник, в справах асесур. довідчав урядник, п. Станіслав Макарович уповноважений вами закаржувати жителів забезпечення і просим у вас довіряти до нього звернутись.
Генер. агенція жителів асесурації „ALLIANZ“
Львів, пл. Бернардинська 2. А. 3—3

Спеціаліст в доточних недугах

Д-р В. Гукевич

ордін. від 3-5 год. ул. Гродзких ч. 4. І. п.
Щоденно візити щоденно. 337

Всіх наук лікарських

Д-р Кость Танячків

б. секундар шпиталю Вільгельмів у Відні
підв'язав тридцятирічну практику у віденських
шпиталю і кав'ярнях олів в Золочеві.
Ординує в дом Інспекторату податків.
933 2—30

Емер. ц. к. радник суду

Іван Виханський

отварив

канцелярію адвокату

в ЗОЛОЧЕВІ
(Дім власний при ул. Косцюшка — там, де
находить ся тижень злочинів тов. кредитового
„Народний Дім“). 702

Правник посвятив ся студіям різ-
начним, коли хто в П. Т. Па-
тріотів заповідав йому поміч матеріальну (в
формі збігаченої позички) через програт 3
літ. Ласкаві згодошені приймає Адміністра-
ція „Діла“. 911 1—2

Подяка.

Незгубному в Своїх Наміреннях Всевишньому
угодно було вложити на нас тяжкий хрест і призвати
перед Овій престол найдорожшого і найчужшого вітця
і діда нашого о. Платона Сичинського, священника
ювіліата, пароха Гвозда, надірянського деканату, упо-
коїшого ся по довгий недугі 6-го вересня 1906 в 86-ім
році життя. — В тім тяжким горю одинокою розрадою
для нас були П. Т. Знани і Сусіди, котрі в тяжкій
смертній хворобі відвідували, щоб його потішити, а
по смерті так численно зібрали ся, щоб покійному
віддати останню прислугу і оказати співчуття для
оставших ся сиріт. — На могучу в нашій опосіб, сж-
даємо сею дорогою як найсердечнішу подяку на пер-
шій міді 6-го Пресвященству Кир Григорію, ко-
трий мав то, що в день похоронів, то в дня 8-го
вересня о. р. розпочинав місія духовна в наді-
рянському деканаті, де вої священники вважали були ві-
братись, — телеграфічно поручив вібратись їм як най-
численнішим на похороні в Гвозді, — описав сердечну
подяку складаєм о. совітнику Садковському в Молоткова,
за уділене покійному Найсвятішим Тайя, дежави
о. Луговому в Заріча за провід обряду похоронного,
о. Левицькому в Фаткова за надгробне слово, як також
Вс. о. о. Сов. Йовану Горюхину в Ослан білих, о.
Володимир Карольов в Вітовка, о. Сов. Николаєви
Дрогомировському в Делатина, о. о. Софроню Глібо-
вичу в Йованів Лятиселському в Надірянці, о. Сов.
Йосифу Кучинському в Парища, о. Євдокимови Ан-
дрохівцеві в Пасічній, о. Атаназієви Мойсевичеві в
Пасічній, о. Корнилози Петровському в Переросі, о.
Николаєву в Космача, о. Волод. Ленкавському в Жу-
рак, о. Миколаєву зі Старуні, о. Мацков в Гвозда, а
вкінці всім Знакомим і Сусідам, котрі участь в оу-
мній обряді ласкаво взяли в участі, ш емо сев дорогов
сердечне: „Слава Богу!“
Гвозд, в вересні 1906 р.

Еміль Мігуля, Сабна Ганкевичева, Леонія і
Катерина Сичинські, — донька; — Юлія, Лев і Ема-
нуїл Сичанькі, — сини; — Ольга Сичинська — не-
вістка; — Ізидор Ганкевич, — зять; — Євгеній, Юлія,
Бронислав і Платон Мігулі; — Марія, Іван, Павло і
Григорій Ганкевичі; — Омелья і Марія Сичинські, —
внуки.
939 1—1

На світовій виставі в Ст. Любс найвище відан. „Grand Prix“

Екстракт до чищення

Globus

чистить ліпше як всякі інші
металеві средства до чищення.
382 (18) 6 6

Жуклева мучка Томаса

Позір на охоронний знак.

є ний успішнішою на всякі озимі росли-
ни, конюшини і сіножати.

Під гарантією часту, правдиву і успішну мучку
доставляють фабрики фосфатів Томаса т. з. о. п. Берлін
В. Генеральний репрезентант

ЙОСИФ КАРРАХ
У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед фальшованих і беззарт-
тисних жуклів з насильним знавом. 638 17—17

МУНДАНТА

пощує

канцелярія адвоката
Івана Виханського
В ЗОЛОЧЕВІ.

Посада на довгий час з корисними усло-
винами. Первенство мають умючі писати на
машині і розумючі дієводство в
товариствах кредитових. 992 1—2

Вернувши до Львова, приймю, як доси
всі роботи в круг правецтва жіночого вхо-
дять. — Замовлення в провінції помагують
після найновіших взорів в як найкоротшім
часі.

8 днем 110 н. ст. жовтня отаираю курс
науки крою методом францускою.

АЛЕКСАНДРА КЛОСЕВИЧЕВА

ул. Хоружини ч. 13.

Коперний і Син

Зручності і Механіки у Львові площа Галицька ч. 1.
проти Банку Ціотечного на підплатних площі
Галицької поручають

Барометри ажеро-
ди по 7, 8 і 10 К.
калійні по 12, 16,
20 і 24 К. — Льво-
рети по 12, 16,
15, 24 і вище. За-
разом поручаємо в калійнім виборі окуляри
півіри, люки і всілякі інші крібори окуляри,
Всілякі крібори помагують ся як найкоротше
і найліпше. 4185

Ціна безрог. Відень 3 жовтня. На ниві-
ний торг пригнано 9060 штук. З того було
галицьких безрог 3027. Плачено за тучні по
104 до 106 сот., а за молоді по — до — сот.
за кількограм живої ваги.

ОГОЛОШЕНЕ.

З причини зміни льокалю
продає колдир і матерія по
гнаним цінам **ЙОСИФ ШУ-
СТЕР, Львів Коперника 5.** Пе-
реношу склеп на улицю 3-ого
Мая ч. 5. під ф'рмою:

Йосиф Шустер і Казим. Точиский
склад меблів, давані і по-
стелі. 959 1—30

Від 25 літ славно знаний

ПЕРЕПЛЕТНИК

ФЕДУНЬО

переніс своє заведе на
ул. Оссолинських ч. 13.

Дякуючи Вп. П. Т. Публіці
за дотеперішні згадки, прошу
уважно так само і на дальше
о ласкаве довіре і попєрте.

З поважанем

КЛИМ ФЕДУНЬО.

365

ЙОСИФ ШУСТЕР

СКЛАД ПОСТЕЛІ

ул. Коперника ч. 5 і

Казимир Точиский

СКЛАД МЕБЛІВ

ул. Паньська ч. 11,

перенесла і сполучила свої склади і
роботи в один великий магазин при
ул. Третього мая ч. 5. Ма за-
купилі всі останні товари в бунтові
спілки тапінерів по ліквідації і пере-
несли до нового льокалю **Львів,
ул. Третього мая ч. 5.** Поруча-
ємо в найбільшій виборі власного
виробу: сальони, спальні, мужські
комнати, залуковські мебелі і т. п.,
мужські і великі ліжка, дрітні і во-
лощинні матерія, кодри, коци, по-
душки, простирала і пішки, дальше
великий вибір диванів, хідників, кап,
іранок, портієр і стор. Праймаємо
всіх перерібок і виконуємо їх у влас-
них тапінерських, столярських і посто-
лярських робітнях. Всі набути товари в
бунтові спілки тапінерів і ліквідації
продаємо нижче об'являючи ціни в по-
во вложеним магазині під ф'рмою:

Йосиф Шустер і К. Точиский

Львів, Третього мая 5. 940 5—10

Вже розпочав ся курс у зв'язі

школі танців

Марії Штенгель-Табора

ул. Шептицьких ч. 7 (дім власний).

Поручає ся дешево і совісно артистично
ритмично заведе

А. Зігмана

у Львові, улиця Сикстука ч. 14.

РОВІТІЯ

металевих і кавчукових штампів.

Монограми, герби і всякі гравюри — квітки ратонаві і лані, прасовані
блики для сторожів і товариств. — Поручає ся як доставець розліч-
них руских товариств і Урядів парохіальних. 649 14—52

Правник І. року виправний
інструктор пошу-
кує лекції на село, найрадше
у селянина. Близька від-
омість: Poste restante „Сту-
дент“ п. п. Нижанковичі,
Корманчів. 937 1—3

Дяк баженний пошукує
посади. Адреса: Д.
Крохта в Пресіях п. п.
363рив. 983 1—3

Панни потрібні до виш-
ванія і пацьорко-
вих робіт. Згодошені „Сові-
тський Вазар“ Львів ул. Руска.
991 1—3

Молодець Русин, добре о-
бізнаний в насо-
вних канговодством, посідаючи
звич тридцятирічну практику бан-
кову, познакомлений з грунто-
вими книгами з красним калі-
графічним письмом; вешує
посади в рускій інстатуді
poste restante А. З. 363рив.
984 8—10

Кандидат адвокатури Іван Ми-
кита
приймає сейчас місце в кан-
целярії адвоката. Адреса:
Самбір ул. Подомініканська.
988 8—3

Панна в укінченою школою
виділовою глядає
приватної посади учительки
до дітей з шкіль народних.
Вимоги скромні. — Адреса „А.
Д.“ poste restante Дрогобич.
980 3—3

Старша панна учителька
на сталій
посаді, вийде замуж за голо-
віка старшого інтеїгентного,
нахотівшого за пенсіонован-
ного урядника. Згодошені най-
дальше до 10 жовтня під „Ві-
важва“ poste restante Фельштин.
984 3—3

ДЯКА молодого з добрим
голосом теноровим
пр-ме зараз Уряд парохіаль-
ний — Цегупа п. Радава коло
Ярослава. 970 2—3

Ученик VII. к. гімназ. гля-
дає лекції на село.
Згодошені до пані Ляхменю-
вої ул. Св. Яцка 16. І.
971 2—2

Академік совітний і управ-
ний інструктор
глядає лекції в обсягу вна-
гін зазначених або нормальних.
Відомість: Правник у п. Ру-
бах, Львів Шептицьких 17 А.
973 2—8

Семінарист глядає лекції
на селі на ці-
лий рік. Ласкаві згодошені
сплати під адресою: Семінарист
poste restante Сокаль.

Конкурс

на будоване 2-класової школи
в Осівцях до 15 л. н. ст.
жовтня 1906. План і кошторис
в у Вир. о освітництва Кузика,
957 пароха в Осівцях. 3—10

Столовий виноград, осподий,
смачний, з
великими ягодами, найгарні-
шої сорти, що динні свіжо
зриваний, по 1 ар. 75 кр. за
5 кількогр. франко L. Altner,
Versecz 12, Ungarn. 932

Заручинні перстені, шлюбні
обручки і всякі золоті та
срібні вироби поручає **Ф.
Касневський**, Львів, площа
Галицька, ч. 3. Приймає всякі
замовлення і репарації.
989 16—20

Елегантні сальонові урядження
в найновіших стилях, ра-
ми в зеркала і монголами,
гласної роботи поручає **Франц
Цайзер** фабрика меблів, Львів,
843 пасажа Миколая. 5—6

Щадіть і купуйте землю!

Товариство взаємного кредиту

„ДНІСТЕР“

стотаришнене зареєстроване в обмеженою порукою
у Львові, ринок 10, II. п.

платять 4% від вкладок приймає і виплачує вкла-
ди кожного дня, крім неділі і свят; уділяє позички
на 6% на гіпотечку або за порукою; дає більші по-
зички парцелянтам на купно землі; сляту гіпотеч-
них позачок розкладає до 15 літ; при 30 ратах пів-
річних вносить рата на капітал і процент разом 5
корон від 100 корон.

На пократе дахів бляхою або черепом уділяє
„Дністер“ позички на 5%.

Позички можуть дістати тільки члени; якщо член
може приступити тільки член Товариства сбезпечень
„Дністер“.

Дивіденда від уділів членських вносива все 6%.

Вкладни можуть вкладати також не члени.

Вкладни вносять 31/12 1905: К 2,072,928

Позички уділені „ „ „ 2,042,615

Уділи членські „ „ „ 162,127

Фонд резервовий „ „ „ 30,288

Цінні папери і льонації „ „ „ 257,963

З чистих зисків уділів „Дністер“ на церква,
бурси і інші добродійні цілі вже над 40,000
корон. 94

Щадіть і купуйте землю!

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середньо-європейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

з Іцкан 12:25*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
з Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:21, 8:40*, 9:30*.
з Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30.
з Рави рускої 7:50.
з Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
з Станиславова 8:05.
з Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
з Яворова 8:18, 4:37.
з Коломиї 10:05.
з Рашева 10:35.
з Тухлі 8:55 (від 17/6 до 30/9).
з Веладя 4:50.

На Підзамче.

з Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6:5 до 25:9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25
5:30 по полудні і 8:20 вечір, (від 6:5 до 23:9 включно
в неділі і лат. свята), 10:— перед полуд. 1:46 по по-
лудні (від 1:6 до 31:8 вкл. що дня) і 9:35 вечір.
з Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня) 1:15 по полудні (від
13:5 до 9:9 вкл. що дня), 9:25 вечір. (від 15:5 до 9:9
в неділі і лат. свята), 10:10 вечір.
з Ширця від 27:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
9:40 вечір.
з Любівки вел. від 13:5 до 16:9 вкл. (що неділі і лат. свята)
о 11:50 вечір.

Зі Львова з головного двірця відходять:

до Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:25*, 11:—*.
з Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
з Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
з Яворова 6:00*, 6:55.
з Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
з Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
з Веладя 10:45.
з Рашева 4:05.
з Коломиї і Жидачева 3:30.
з Рави рускої 7:25*, до Станиславова 9:10*.
з Перемишля 10:05* (від 1:5 до 30:9) Хирова, Ясла.
з Стрия 11:30*.

З Підзамча:

з Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6:5 до 23:9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26
по полудні, (від 6:5 до 23:9 вкл. в неділі і лат. свята)
9:00 перед полуднем і 12:40 по полудні, (від 1:6 до
31:8 вкл. що дня) 8:34 вечір.
до Рави рускої 11:35 вночі (що неділі).
до Янова (від 1:5 до 30:9 вкл. що дня), 9:15 перед полуд-
нем (від 13:5 до 9:9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по
полудні, (від 13:5 до 9:9 що дня) 3:14 по полудні.
до Ширця 10:45 перед полуднем (від 27:5 до 16:9 вкл.) в
неділі і лат. свята).
до Любівки вел. 2:01 по полудні (від 13:5 до 16:9 вкл. в
неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
товариств; поїзди нічні в зазначені звідкою. Пора різна
числить ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білеті їзди як також білеті всякого иншого
рода, ліксовані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати через цілий день в мійській бюрі ц. к. державних
веліниць, пасажа Гавсманна ч. 9. 25

НА РЕВМАТИЗМ, гостець, постріл (іскіе) і всякі
нервові поручає ся умяря-
оче натиране, від 6 літ дуже розповсюджене, многими
лікарами ординоване і авторитетами признає

Linimentum Gaultheriae compositum
з правно зареєстрованою охоронною маркою

„NERVOL“

хеміка д-ра Юлія Францоса, антикаря в Тернополі.
Ціна флакону 80 сот., 10 флаконів 8 К., не числячи
опакowania і оплатно. — Тисячі подяк можна перегля-
нути. Діти на день почтова вислава. Набути можна
в кожній білшій аптці, згідно в аптці хеміка д-ра
Юлія Францоса в Тернополі. У Львові можна дістати в
аптках Deweche'a, Ган, Лавочного і д-ра Піпеса По-
ратинського. 1039 16—48

прим. руского товариства педагогічного згоди-
хеміка педагогічно-науковий виходить від 1 чер-
вня 1899 у Львові ул. Коляковського ч. 15. Премієра-
та річка 3 ар. пірлічка 1:60 ар. черв'ячкова 80 гр.

При закупні товарів просимо поклінувати на нашу часопись.

936 6-6

засади правительственного проекту, але є можливе, що в деяких сторонах стремління до охорони народного стану посідання при творенні округів були би заквешіоновані або бодай ослаблені. З сего виходить, що перша група пропозицій порушує цілу підставу виборчої реформи, а друга група лишила би ся майже без впливу, а натомість могла би викликати несподівані наслідки і великі технічні труднощі. Вкажу лише на утруднення приготувань до виборів і контролі управління до голосованя. Правительством дуже основно розсліджувало цю справу і старало ся винайти таку плуральну систему, щоби і ті групи, що є противні виборчій реформі, позискати; але такої системи не могло бути. Також внесення п. Толінгера не відповідає вимогам з огляду на різноманітність наших економічних, політичних, національних і культурних відносин. Коли би в комісії прийшло в сій справі до компромісу сторонництва, попираючи реформу, то правительством не буде робити труднощі такому доповненню реформи, однак не можуть бути порушені корисні наслідки, яких по виборчій реформі надіємо ся, отже не може на тім потерпіти скріплене державної сили і зріст державного почуття у великих мас, котрі тепер мають бути зв'язані з державною правдою рівностю в загальному голосуванню. Виборча реформа не повинна дати нагоди кувати нове оружжя до соціальної боротьби, бо не нове оружжя але скоріше роз'оружене соціальних і народних сторонництва є нашою ціллю.

На полудневім засіданні комісії п. Кайзер промовляв за внесенням п. Толінгера. Проти внесення промовляв п. Крамарж. Він заявив, що острах перед зростом соціальної демократії є безосновний. Єго тоді можна би бояти ся, колиб соціальна демократія дізнала в справі виборчої реформи розчарування. Виборча реформа є вже несправедлива під національним зглядом. Коли приймемо її внесення, то не osiąгнемо успокоєння ширших мас людности. П. Адлер звертає ся рішучо проти плуральної системи. Парламент, вибраний на тій підставі, не радив би і одного дня, бо соціалісти безпробовно розпочали би безоглядну боротьбу.

Слідуюче засідання нині.

Ще в справі рільничих та торговельних студій.

[Допись.]

В останніх часах появило ся в „Ділі“ кілька статей, в котрих люди доброї волі вказують нашій молодіжці нові стежки, якими стрімити-б їй до здобуття собі красних та свободніших становиск суспільних, на яких можна би з більшим хісмом працювати для піднесення народа з економічного занепаду. Безперечно голоси гідні послууху і не можна сумніватися ся, що вже в сім році більше чим давніше з наших абитуриєнтів запише ся на студії рільничі, торговельні і т. и.

Та все таки, коли зв'язати, що як слушно зазначає шан. автор статі п. з. „в справі рільничих студій“ поміщеної в „Ділі“ з 29. вересня с. р. ч. 197, недалекий час аграрних

так скінчили ся його положення. Пого тривога зросла, коли в ній став виринати сумнів, чи стане йому сил, аби все те видержати...

В другім місяці після ув'язнення він зловив себе на думці — признати ся до всього, щоб вийти на волю. Він налякав ся своєї слабости, бо не находив уже в собі звичайної бодрости, але й зненавидів та гордив собою, і се чувство в ній болісно заострювало ся. Та найстрашніше було те, що він починав жалувати своїх молодих сил, утїх, які так легко приносив їм в жертву, поки був на волі, втїх, що являли ся йому тепер такими розкішними, що не міг переборити їх втрати, і він став відносити ся з легковажністю до своєї недавньої минушости. Йому довело ся думати про се, як щасливо міг би він жити на волі, в селі або за границею, серед коханих і люблячих людей... Як міг би оженити ся з любобо дівчиною і жити в дівку спокійним, простим, щасливим життям...

IV.

Одного скучно-одностайного дня, на другий місяць ув'язнення, тюремний дозорець, в часі звичайного обходу келій, дав Свїтлогубови книжочку із золотеним хрестом на темношкірній оправі, сказавши, що жінка начальника губернії лишила кілька примірників євангелія, котре йому дозволено роздати арештантам. Свїтлогуб подякував йому з легкою усмішкою і положив книжку на столік, прикріплений до стіни.

Оставивши сам, Свїтлогуб сукотом до стіни переказав сусідові про гостину дозорця, котрий не приніс йому нічого нового, лише євангеліє, і сусід відповів, що те саме стало ся й в його келії.

Свїтлогуб давніше не читав ніколи євангелія як звичайну книжку. Він знав із неї лише те, що перейшов з учителем релігії в гімназії і що читають в церкві священники та дякони.

реформ в Росії, за котрими піде безусловно креоване значного числа рільничих шкіл за кордоном, котрі запотребують значного числа фахово-образованих людей; далше коли возьме ся на увагу, що нині вже у нашім краю є доволі посад для укінчених агрономів, пр. при краєвим виділі, Бюрі Патронату для спілок ошадні, і позичок, при спілках молочарських, торговельних і т. и., остаючих під патронатом краєвого виділу, котрі на жаль обсаджують ся Поляками з Королівства поль. та Познаньщини, а вкінці, коли числитися з тою відрадною обставиною, що і серед нашої суспільности повстають майже з кожним місяцем інституції економічні, що будуть потребувати в міру розвою фахових людей; то вже нині подумати-б нам о тім, щоби як найбільшому числу молодіжці дати змогу посвятити ся студіям агрономічним, торговельним і т. и. Справа ся стає тим більше печучою і застановлення гідною, бо, як довідуємось, чужинці, а передовсім Поляки з закордону, заповнили вже академію рільничу в Дублянках, а напевно в двоє стільки слухачів закордонних записує ся на студії рільничі в Кракові (Україні) з закордону по причині незнання польської мови вступ утруднений, за чим слідує, що за кілька літ випруть ті зайдати навіть тих Русинів, що вже нині займають посади краєві чи державні на Русі, з їх догеперішних становиск, а при евентуальнім креованню заведення рільничих за кордоном в браку кандидатів Українців засадуть на довгі літа і там отворені місця з користю для себе, а зі шкодою для національної економії.

Однак по моїй думці рішучо не вистарчає писати о тій справі широкі статі по часописах, бо знаю з досвіду, що такі статі мало хто читає, особливо на провінції і мало де викликають подібні статі дискусії. Тому треба, і то конечно і безпробовно, щоби товариства, як „Сільський господар“, „Народна торговля“, „Народна гостиниця“, „Просвіта“, „Союз спілок молочарських в Стрию“, „Сокільський Базар“ та взагалі всі товариства о характері економічно-господарським, як такомо одиниці, що займають ся справами національної економії, порозумілись взаємно, а зокрема з інституціями чи одиницями на Україні та скликали в тій справі нараду і поставили вже раз сию так печучу справу на твердих основах. Застановляти ся або рішати, чи акція у вказанім напрямі потрібна, не входило би в програму нарад, бо се вже кожний ляк чує і знає, що така акція конечно, щоб охоронити 30-мільонову, наскрізь рільничу націю від економічної а за тим національної загибелі. Задаючи за те згаданій нараді було би призначити поважно, оскільки така акція потрібна, відтак подумати над способами охоронними (одним з тих способів є певно вишколене фахових людей), а вкінці над придбанем средств матеріяльних, без котрих ніяке діло не піде наперед.

Взагалі анкета не повинна обтяжати себе іншими kwestіями, котрі би вводили лише замішане і непотрібну проволочку, а далше повинна до діла взятись скоро, хоч не менше розважно.

Пожадане було би, щоби як найширші маси приєднали для справи і в тій цілі повинні би піти численні відчити чи то „розмови“ по провінції, заінціювані „Філіями тов. Просвіти“, „Народної Торговлі“, а де сих нема, повинні би о скликанні таких сходів постаратись головні товариства у Львові через своїх відпоручників, не вижидючи сего від провінціальної інтелігенції, що звичайно не має поняття, що в її найближшій окруженню творить ся, а хоча й знайде ся рухливійша людина то звичайно її зазиви не роблять найменшого ефекту і не приносять пожаданих наслідків.

Вкінці повинно-б і молоденьке товариство академічне „Руська Академічна Поміч“ подумати о придбанню фондів на уділюване матеріяльних підмог в формі позичок чи то запомог своїм членам, що посв'ячують ся студіям агрономічним чи то торговельним. Львівські академіки osiąгнути вже чималу поміч через те, що бодай найбільшій з них відстануть дешеві мешкання в „Академічній Домі“ та здоровий харч в „Академічній кухні“, котра певно буде отворена; зате позички грошові повинні дістати студенти заграничних заведень.

В тій цілі певно обов'язком всеї суспільности є зложити на рік „Академічної Поміч“ бодай таку суму, як се зложила в часі сумної памяти сецесії академічної, з другої однак сторони обов'язком тих, що користали з сецесійного фонду, є тепер, коли вони osiąгнули становиска, звернути з вдячностію подвійну квоту до каси „Академічної Поміч“, що переняла сей фонд, та не дати нагоди тому товариству до стягання претенсій дорогою екзекуції.

Та поруч того не слід і поодиноким нашим капіталістам бути глухим на такі просьби молодіжці як „запевніть мені бодай через оден рік удержане в Кракові або у Відні в формі позички, відповідно забезпеченої а посв'ячують студіям рільничим або торговельним“.

Звісна річ, що у нас є ще такі інтелігенти, що мають значні маєтки та не уміють їх ужити. Сам знаю кількох таких, що грубі тисячі тримають в приватній касі, а коли хто зверне до них з пропозицією, чи не згодили-б ся вложити гроші до щадниці або пристати у спілку до якого рентового підприємства, кленуть ся, що в них гроша нема.

Та від сих ненадіяти ся помочи нікому. Однак є ще в нас друга категория капіталістів, а се ті, що складають свої капітали в щадниціх на невеликий процент. Певно, що з сего великий хосен так для кредитових інституцій як і для загалу. На щадничих бо вкладках стоять інституції, що уділяють потребуючим догідного кредиту. Однак сим кредитом годі послугуватись академікам, бо сі потребують позички, сплачуваної по osiąгненню становиска, на що ледви котра інституція кредитова згодила-б ся без нарахення довжника на оплачуване високих відсотків і процентів проволочку. За те можливий є такий кредит, очевидно за відповідним забезпеченням (лиш не під услівем женячки з донькою віритель), у приватних капіталістів. І як раз сі, а бодай ідейніші з них, повинні в сию переломову хвилю, в котрій рішаєть ся наше „бути чи не бути“, зрезигнувати на якийсь час з побирання від части своїх капіталів незначного проценту, а ужити того гроша на уділене конечної помочи студіюючій молодіжці.

Коли би справді поняли се наші меценаси і схотили показатись справжніми патріотами, тоді зникло би зі шпальт часописий такі болючі оголення як „правник І. р.“ або „Фільозоф III. р.“ або вкінці „молодець з матурою гімназ.“ і т. д. „пошукують занятя в канцелярії адвокатів в гірській (!!) околиці“ або т. п. Тоді менше було би в нас молодих старців, кретинів, і всяких колод, від котрих ратую суспільність хіба куляк револьверова з власної руки. Не марнували-б ся наші студенти по канцеляриях адвокатських, не трапили би сил молодих серед нездорових відносин, не опадав би перед часом той цвіт суспільности, коли би та суспільність, понавши вартість молодого, здорового, образованого покоління, уміла, а властиво схотіла зайнятись по батьківськи своєю молодіжкою. Та мабуть у нас до сего ще далеко.

Н.

Перед виборами до нової державної думи.

Помістив укр. дневник „Рада“ (в 3. числі) ось-яку статю:

Хоча ще й не оповіщено, коли саме почнуть ся вибори до нової державної думи, та вже всі партії захожують ся коло передвиборчої роботи. Інакше й бути не може: щоб зробити щось на виборах, треба добре приготувати до них тих людей, які будуть вибирати, та й добре розказати їм, чого саме найбільше треба добивати ся в наш час і хто ті люди, що можуть оте найпотрібніше діло зробити. Дуже се трудно тепер робити, коли віч (мітінгів) збирати не можна, скрізь військовий стан і таке інше. Та „трудно“ не значить „не можна“ і політичні партії в Росії дуже добре се знають. Коли трудно, то треба дуже наполягати, напружитись, а таки свого досягти. Так партії й роблять.

Роблять, та не всі. Або ще краще: роблять, та не ми. Бо й справді: деж ми бачимо передвиборчу роботу серед українських партій? Чи вони добре з'організували ся? Чи дбають про те, щоб людині про їх знала, розуміла їх програми? Нічого того ми не бачимо. А тимчасом справа стоїть так, що коли тепер не поклопочемо ся, не подбаємо про те, щоб приготувати собі заздалегідь добрі здобутки, то й здобутків тих не мати-мем. Скажемо більше: можемо не здохнути навіть того, що мали в першій державній думі. І се зрозуміло: тепер виборча боротьба буде далеко більша, далеко гострійша, — значить: коли яка політична партія не зробить ся дужчою, то не здобуде й того, що мала, бо на дужчу боротьбу треба й сили дужчої.

Якаж перша і найголовніша річ задля того, щоб мати партії силу? Видимо яка: добра організація.

Тільки тоді, коли ми гаразд згуртуємось і заведемо дуже добру партійну дисципліну, партійний послух; тільки тоді, як уся партія дишатиме єдним духом і пориватиметь ся одним пориванням до зазначеної мети, — тільки тоді вона буде справжньою силою, годящою до перемоги на великому полі політичної роботи.

А задля того, щоб була така єдність духу і єдність сили, треба, щоб наші політичні діячі послухали того, чого хотіли від них селяни ще в першій державній думі.

Селяни-Українці з трудової парламентської групи, порадившись проміж себе, постановили: вони, селяни-Українці, почувують себе чужими серед трудової групи і хочуть скласти в Думі свою окрему українську групу. Через те вони просили послів Шрага і Чижевського, що були членами партії „народної свободи“, є також і членами „Української демократично-радикальної партії“, виступити з кадетської партії та й пристати до них, селян, склавши в Думі фракцію Української демократично-радикальної партії. Таким робом самі народні послі показали, що треба зробити: треба не сидіти хистко відразу на двох стільцях, а певно й міцно сісти на оден — на той, який виразно показує повинність перед своїм народом.

Яка велика користь буде задля сього в політичній роботі нашій — се видно відразу.

Виступивши з усяких інших партій згуртувавшись та об'єднавшись в своїй, по-

літичній українській діячі всю ту силу, яка у них досі витрачала ся на роботу по тих чужих партіях, повернуть тепер на роботу в своїй. Через те вони самі стануть більшою силою, бо сильний тільки той, хто всю свою силу повертає в один бік, а не той, хто її роздвоює чи розтворює в неоднакових напрямках. А ставши більшою силою, вони зможуть і до партії приєднати більше робочих і талановитих людей і тим збільшити й силу партії. Се все так збільшити й силу партії. Се все так зрозуміло, що нема чого довго про се й говорити.

Але треба сказати ось що:

Тільки тоді українські політичні діячі, об'єднані в партію, зможуть щось зробити на виборах, коли вони і до них і на них виявлять дуже велику, енергічну діяльність і зуміють приєднати до себе великі народні маси. Що сі маси можуть і мусять піти за ними, се видно з згаданой постанови українських послів-селян з першої державної Думи. Треба тільки піти їм на зустріч і виявити всю свою силу, щоб се діло зробити.

Коли се буде, нові вибори дадуть нам більше, ніж дали перші. Коли не буде, ми програємо де-б ми не були: чи розкидані по всяких чужих партіях, чи об'єднані в одну свою“.

3 Росії.

(Телеграми.)

Льондон. Дневник „Birmingham Daily Post“ доносить, що є познати, що цар Николай переслав королеві Едвардові дуже важний лист, в котрім описав загальне положення в Росії і порушив справу скликаня нової думи з початком слідуячого року. Лист сей є чисто особистого характеру, але дійшло до публічної відомости, що цар Николай сумніває ся, чи може зложити присягу на конституцію і чи на відворот будучий парламент має зложити присягу цареві. Цар Николай не хотів би брати на себе зобов'язань, яких описав не міг би додержати.

Петербург. Дня 2. с. м. прибули до Петербурга члени центрального союзу кадетів з Москви, щоби розслідити реферати, які мають бути відчитані на вічу. Рішено відбудути партійне віче в Гельсінгфорсі в днях 6. і 7. жовтня с. р. — На позавчешнім вічу делегатів сторонництва кадетів представителі торговельних помічників з Петербурга жадали, щоби їм признано представника і заявили, що 40.000 торговельних помічників, котрі є виборцями виступили би з сторонництва, колиб на вічу не дістали свого представника. Мимо того ані їм ані робітникам ані студентам не признано представника.

Петербург. „Страна“ оголошує, що ті державні достойники, котрих становить заляжить від поводження політики теперішнього правительства, домагають ся, щоби правительство уже в теперішній виборчій кампанії ввело пропорціональні вибори.

Берлін. Французкий письменник Уляр, котрий перебував в Петербурзі, мав нагоду зібрати цікаві подробиці про організацію і діяльність чорних сотень. Властивим керманієм цілої партії є якийсь Петрушкевич, котрий розвинув горячкову діяльність. Партія числить три мільони членів, котрі платять по 50 копійок вкладки. Недавно цар віддав ся від Століпін, що в протягу двох місяців чорні сотні одержали від правительства 400.000 марок.

Петербург. Начальник поліції в Москві видав розпорядок до ректора університету, щоби не дозволив улаштовувати в університеті політичні студентські віча і брати в них участь особам, що не є студентами, бо в противнім разі сам сі віча розв'яже.

Петербург. Міністерство маринарки порішило уформувати спеціальну піхоту маринарки, котрої ще до тепер в Росії не було. — Є поголоска, що генерал Штесель буде іменованій генералом піхоти і рівночасно дістане емеритурі і буде вичеркнений з царської дружини.

Берлін. „Voss. Ztg.“ доносить, що сими днями виїде царський указ, котрим буде заведена горожанська рівноправність усіх станів, свобода переселювати ся хлопам і маломішанам з місця на місце і буде знесений поголовний податок і спільна одвічальність хлопів за точну уплату податків.

Петербург. Тутешний начальник поліції уділив якийсь пани Степановій і п. п. Децову і Григорієву привілії заложити „Товариство чинної боротьби з революцією і анархією“. Програмою товариства є участь в акції, стремлячій до заведення в краю ладу і участі в виборах. Звісний організатор кишеневських розрухів Крушеван дістав від правительства субвенцію 40.000 рублів.

Берлін. Презес міністрів видав до всіх державних урядників обіжчик, котрим зажадує всім особам в державній службі належати не лиш до революційних сторонництв, але і до таких, котрі є правительству ворожі, пр. до сторонництва кадетів, котре підписало виборський маніфест.

ТЕЛЕГРАМИ.

Виборча реформа.

Відень. Німецькі сторонництва не згодили ся на компромісове внесення презеса міні-

Склад і робітня шуб БРАТІВ ЛЮБЕЛЬСКИХ
при ул. Валовій ч 3 у Львові.

Поруцаємо на зимовий сезон свій свіжо справданий запас шуб, в шкірах і готових, дамських і мужеских, ковніри, зарукавки, шапки баранці, сердаки і багато інших товарів, що входять в обсяг кушнірства. Також удержуємо на складі великий вибір сукна в найліпших родах до покриття шуб і перероблюємо їх після найновіших журналів, по найприступнійших цінах.

Ілюстровані цінники висилаємо оплатно.

стрів в справі охорони поділу виборчих округів. Вони жадають, щоб поділ виборчих округів був раз на все забезпечений кваліфікованою більшістю. Поляки готові пристати на компромісове внесення правительством.

Польський мандат на Буковині.

Відень. Здає ся, що в справі польського мандату з Буковини прийде між Німцями а Поляками до компромісу в той спосіб, що Німці відстануть о оден мандат більше, а Поляки відстануть мандат на Буковині. „N. Fr. Presse“ доносить, що Німці відстануть мандат в Горішній Австрії.

Делегації.

Будапешт. Делегації зберуть ся тут дня 26. падолиста. Зачувати, що цісар прибуде до Будапешту імовірно в половині падолиста на 6-тижневий побут, а дня 26. падолиста прийме членів делегації.

Регуляція рік.

Відень. Міністерства затвердили програму регуляційних робіт, які мають бути доконані до р. 1912. на ріках Дунайці, Вислоці і Сянї на просторі, означеним законом з 18. вересня 1901. Кошти виносять: при Дунайці 2,733.550 К., при Вислоці 1,480.500 К., при Сянї 3,570.950 К. Вчислюючи передвижену резерву, загальні кошти робіт виносять 8,955.000 К.

Димісія шефа штабу.

Відень. „Fremdenblatt“ потверджує, що шеф генерального штабу Бек подав ся до димісії і що димісію цісар прийняв. Его наслідник, генерал Потьорек, належить до наймолодших генералів австро-угорської армії, бо уродив ся 1858. року. Є він знаменитим знатоком цілого механізму армії.

НОВИНКИ.

— Нехтованє рускої мови. Пишуть нам: В Делятині на почтовім уряді виділе написи лише в польській мові, бо почмайстер Обертинський яко „sokół“ не зносить рускої мови, як також експедиторки, котрих люті збирає, коли почують руску мову або писмо. Може би ц. к. дирекція почт постаралась о напис руску та поучила згаданих почтових функціонерів, як мають поводитись з рускими сторонами.

— Наші автономічні гаразди ілюструє отсе письмо, надіслане нам з Заріча коло Делятина: Ше в лютім с. р. відбули ся в нашій громаді вибори до нової ради. Вибори пішли добре і виметено всьо сьміте, яке було до тепер на заваді народному рухові. До ради виїшли люди молоді, тверезі, письменні. Однак такий склад громадської ради не подобав ся некоторим хруням та перевертням, котрих усунуто з ради. Хруні внесли протест, котрий староство провиріло, і признало все неправдою. Підписані ургували два рази намісництво, але на дармо, проте просять ще раз, щоб намісник зволив як найскорше ту справу залагодити, бо в селі нема ладу і порядку. Старі радні часто пересиджують в корчах та розпивають других, повідаючи, що мусять бути по їх стороні, бо они мають такого пана, що він все їм зробить. Найгірше, що в селі нема вїята, тільки урядове писар з грихами, котрого чесні люди оминають на пів милі. — *Павло Вацик, Яків Бугелак, Яків Вацик, Петро Вацик.*

— З Жабя пишуть нам: Не раз дивують ся наші люди, коли читають вісти з Росії. Дивно виглядає, як почують, в який там спосіб знушає ся самодержавіє над бідним поневоленім народом; однак приглянутись нашій Галичині, то легко собі мож се уявити. От приміром в Жабю в осередку Гуцульщини: З давних давен жили наші Гуцулі спокійно і спали сном блаженным. Вони певні були, що за них забули вже будівничі, котрі будують бл. п. Польщу від моря до моря. Вони тішили ся та співали, що то Лях не клав ланухою меж, а Німець не станув у них стопою. Отже прийшла пора, що й Гуцулі зрозуміли, що і їм час вже пробудитись; вони почали організуватись в товариства. Та зараз найшли ся і такі, що почали їм ставити перепони. Коли Гуцулі зачали з великим запалом гуртуватись в Січі і коли вороги побачили, що може з того вийти то зараз найшли на се спосіб, щоб сей рух втопити в калужі болота. На підставі ложних телеграм спровадили до Жабя війско, розв'язали Т. Січ та на підставі зручних свідків засудили Юру Соломійчука на тримісячну в'язницю. Однак звязаний Гуцул не той став, коли червону ленту вбрав. Зав'язало ся на ново Т-о Січ і Гуцулі почали горячіше братись до діла. В Жабю урядувє вже три роки комісар правительствений, бо рада гром. розв'язана. Коли сеї весни були гром. вибори і Гуцулі сильно зорганізовались і поставили до ради своїх кандидатів, то при виборах уживано ріжних надужить, щоб лише Січовиків недопустити до управи громадою. При виборах уживано ріжних средств: одних виборців недопустано до голосованя, другим ігли пхали в стегна зі злости, а вкінці, не могучи дати ради, на віть викрадали й картки з урни; а комісар все виходив між виборців та просив о легальне поведєне. Вибори розумієсь, відбували ся в догідний час, саме коли Ю. Соломійчук відсиджував кару в Коломиї. По сих виборах зараз зробили громадяни протест і чекали на львівське милосерде. Вислали навіть депутатно до Львова, і богато там обіцяно їм; та на тім скінчило ся. В Жабю замість сідства в справі виборчій починає наставати справдішна Росія. П. комісар яко начальник громади усмирює людей в той спосіб, що хвалить ся зробити з динни ніч,

а з ночі день, то значить: „скачи враже, як пан каже!“ Видає маніфести, в котрих остерігає людей, щоб супокійно заховувались по ночах, бо треба знати, що в Жабю є якась банда опришків на взір російської чорної сотні, котра ходить по ночах і робить людям шкоду. Що се власне чорна сотня, то свідчить об тім факт, що коли в жабівського сьвященника о. Пасиновича острижено в ночі коні, то рано знайдено на тім місці якісь папери, котрі підозрівають громадского оглядача худоби. Отже щоб діло довершити, арештують еще й Юру Соломійчука та закидають ему ріжне, щоб все довше помучити его в інквізиті, бо здає ся, потрібно переводити слідство в справі помахрованих виборів. Воно справді добре урядувє пан комісар зі Львова, бо Гуцулі не знали би, як вибори перепродажувати; аж їх сей пан вичув. Сего, розумієсь, не вдав би простий Гуцул; не за дармо й пан сей бере по 8 К. денно. — *Сьвідомий Гуцул.*

— Депутация селян з Жабя була вчера у намісника в справі громадских виборів, а нині у президента висшого краєвого суду п. Тхоржницького в справі слідчого арешту Юри Соломійчука. П. намісник обіцяв депутаті розслідувати справу виборів, а п. Тхоржницький теж обіцяв запорядити, щоб Соломійчука випущено з слідчої в'язниці. Ну, обіцяв пан, тепле его слово!..

— Нова економічна інституція. Пишуть нам: В неділю, д. 7. с. м. о 3. год. по пол. відбуде ся торжественне отворєне новозаснованої економічної інституції „Рускої Господарської Спільни“, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою в Коропці, повіта бучачкого, в домі господаря Стефана Куріляка п. ч. 84. на Перевізиці. Вп. сусідів з цілої околиці просимо о як найчисленнішу участь. За виділ: *Микола Куріляк голова, Микита Садівський касиєр.*

— Стипендія в честь патріота. Від „Рускої Шалниці“ в Перемишлі одержали ми отсе письмо: Дня 3. с. м. одержали ми квоту 57 К., котру надіслав нам о. Олекса Пристай яко складку від духовенства журавеньського деканату на стипендію фундацію імені о. Петра Петрицького. Сі гроші умістили ми на нашу шалничку книжочку ч. 174 в хошен згаданого фундації. Не потребуємо заохочувати руский патріотичний загаль до дальших жертв на сю фундацію, бо руска жертволюбність занадто звисна, заявляємо лише, що всякі гроші, надіслані на повисшу цілї будемо приймати на нашу книжочку ч. 174.

— Поясненє. Просять нас з Бучача о поміщенє отсего поясненя: З уваги, що деякі люди, не знаючи докладно справи проф. Даниша з п. Роттенбергом, котрої епілогом був процес дня 17. вересня с. р. і ддятого закидають мені, що я що иншого ззнав перед судом, а що иншого їм оповідав, хочу розказати справу у власним свѣтлі. Передовсім не потребував я нікого страхати ся, бо з п. Роттенбергом не вжувать мене жадні тіснійші відносини а з другої сторони нічого не маю проти проф. Даниша. Дня і місяця днес не памятаю; але було то вже на другий курс. В часі павзи, здає ся в кабінеті, почала ся бесіда на темат, що „Monitor“ нагяв проф. Т. „На се відзиває ся п. Роттенберг сими словами: „E, tam w gimnazjum duno jest takich, którzy by można pasiągać (czy pisać o nich); ot choćby taki Danysz prześladował Polaków na każdym kroku, a nikt nie nie mówi (czy nie pisał)“. Се мене обурило і кажу: „Вправді проф. Даниша ближше не знаю, але чогось подібного о нїм ніколи не чув. А зрештою він тут доперва пів року; аби щось подібного на когось казати, треба мати певні докази і факти, а я чув навіть, що его ученики люблять“. На се каже п. Роттенберг: „Ja mam dowody, do mnie przyszedli uczniowie i rodzice ich i prosili, abym sprawę podniósł w „Słowie pols.“. Ale tego nie zrobiłem, bo nie chcę“. Яка даї була та бесіда, не знаю, бо задзвонено, і я пішов на годину. Що-до того, що п. Роттенберг мав проф. Даниша назвати згрідилим словом, і чи ужив слова „gałgan“ чи „łajdak“ чи „złodziej“ чи „to łajdackie postępowanie“, не могу докладно казати з тої простої причини, що будучи поіригований тим, що п. Роттенберг сказав, що проф. Даниш переслідує Поляків, старав ся я тоє збити і довести, що се неправда; отже вже не зважав я, як ких слів він добирав. Не перечу, що одно з тих слів сказав; але котре як-раз, не могу присягнути. Найліпший доказ, що як-раз на се переслідованє клав я найбільший натиск, — що в пару днь здибав я проф. Даниша і сказав ему те, що і тепер повтаряю: „Пане професор, майте ся на бачности, бо я чув від одного чоловіка, що Ви переслідуєте Поляків в школі“. Не припускав я передовсім, що ся справа опре ся о суд та що буду свідчив, а тим самим вилетіла мені ціла бесіда з голови. Не перечу дальше, що я розмавляючи з ким зараз по факті і памятаючи докладно цілу бесіду, міг докладніше оповісти її, — отже міг я памятати відносно слово — „gałgan czy łajdak czy złodziej“. Однак вимагати, щоб я памятав якусь розмову з усіми подробицями, котра мала місце на весну чи може з початком літа, а розправа відбулась 17. вересня по яких 5—6 місяцях — то таки годі. Аж в половині липня здибує мене проф. Даниш (отже вже в яких 3—4 місяці) і каже, що п. Даньова і мене бере за свідка бесіди п. Роттенберга. На моє запитанє, звідки знає, що Роттенберг говорив, відповів, що п. Данів ему се оповідав. В кілька чи кількать днь опісля каже до мене п. Данів: „Знаєте, будемо свідчити проф. Данишеви“, а на мою відповідь: „Коли Вам не в лад, що будете свідчити, то ідіть і направте те, що сказали“ — сказав п. Данів: Не могу направити

тепер, бо вже за пізно; ціла справа в суді. Не перечу, що п. Данів міг докладніше зложити свої ззнання і добре запам'ятати цілу справу, отже і відносно „łajdak czy złodziej czy gałgan“, бо підчас цілої бесіди був також і прислухував ся, підчас коли я тимчасом з Роттенбергом сперечав ся. — *o. Tadej Pogorzelski.*

— Нові почтові оплати, як доносять з Відня, будуть заведені з днем 1. падолиста. Почтові уряди покінчили вже всі приготування до тої реформи, наслідком чого кожної хвилі міністерство торгівлі може завести нові оплати.

— Знов крадіж на почті. Хоч минушого року засуджено за крадіж американських листів офіціала краківської почти Ляндфріда, хоч сего року арештовано офіціала почти в Кракові бар. Гостковського, прихолоненого на крадіж американських листів, все таки крадіж не устали. Однак всі були певні, що урядники львівської почти не беруть участі в сих крадіжах. Показало ся инакше. Послїдними часами почтові власти завели дуже строгу контролю над експедицією листів і звернули бачну увагу на урядників, занятих при сортуванні листів і в почтових амбулянах. Старший комісар почтовий, п. Турнель, переводячи контролю, набрав підозрінє, що почтовий офіціал Глінський підчас урядованя свого в амбуляції допускає ся нечистих маніпуляцій. Оногді переслухав він Глінського, і переконав ся, що его підозрінє є оправдані. Тому задержав Глінського в бюрі і звернувся до поліції, щоб безпроволочно перевела ревізію в его мешканю. Поліція вислала комісара Найбека, котрий, забравши Глінського, удав ся до его мешканя в товаристві п. Турнеля, одного почтового урядника і поліційного агента і перевів ревізію. Шукали лиш американських листів, а найдено цілий магазин крадених річий. Показало ся, що Глінський, користаючи з своєї амбулянтської служби, крадє не лише американські листи, але і прїбкн товарів і всякі книжки белетристичні і наукові. Окрім цілої купи американських листів забрано чотири мішки ріжних річий, походячих з почтових крадіжів, і разом з Глінським відставлено до карного суду. Старший офіціал Глінський має понад 50 років і має 34 роки служби. Поза службою він неморальне живе, бо, хоч від кількох років женатий, живе на віру з иншою, з котрою має семеро діттих. Є він властителем дому при ул. Круярській. Власті є тої гадки, що дїм той купив він з доходів, які мав з доконуваних крадіжів.

— В справі дорожній у Львові скликали провідники соціально-демократичної партії д. 2. с. м. в поодиноких частях міста шість віч, на котрих при участі великого числа робітників ухвалено резолюції, з домаганєм: 1) отворєня границь країв, що продукують худобу; 2) усунєня мита на всі средства поживи; 3) перемиї торговельної і економічної політики, що попирає тільки обшарників і капіталістів, на політику, що відповідає потребам сучасного суспільно розвитку; 5) знизженя податків, наложених на мешканя, з особливим углядженєм мешкань для робітників; 6) установленя максимальних цін на предмети до щоденного ужитку.

— Розширенє електричного трамваю у Львові. Вступні роботи над поведєнем нових ліній електричного трамваю через улицю Зелену, на Високий замок і над перебудовою кінного трамвая на електричний, вже розпочали ся. Терешина централь показала ся супроти задуманого побільшеня руху недостатною, тому глядає ся нового місця під нову централу. Замовлено також три нові машини до витворюваня електричності коштом 570.000 К. Для побільшеня кількості курсуючих возів замовлено 10 нових возів у фабриці в Сяноці, котрі в половині падолиста мають бути віддані до ужитку.

— Скок божевільної. Вчера зрана прохажі ул. Ягайлонської були сьвідками небувалої в львівських хроніках події. Через горішню шибу вікна на III. поверсі дому під ч. 17. вилізла молода жєньщина лише в білу, станула на вузький примурок, що тягне ся під вікнами здовж будинку, а опісля перейшла ним кількамєтрову просторонь і станула при ринві. Очидивно повстало незабаром збїговище. Люди не знали, що почати. Деякі, слабших нервів, не хотючи бути сьвідками того, що могло наступити, утікали. Вкінці хтось завізав телефонічно пожарну сторожу з ратунковими полотнами. Коли сторожа прибула, жєньщина скинула з себе біле і кинула на долину. Опісля не нагадуючись довго, скочила на полотно, котре тимчасом сторожа розложила. Скок був шасливий. Жєньщина лише трохи скалічила ся по низше уст. Її обвинєно сейчас в стражацкий коц і, коли довідано ся, що вона є хора на умі, відвезено до лічниць. Несчастлива називає ся Стефанія Ф., походить з Варшави і є слухачкою університету. Має 21 літ. Від кількох днів проявляє ся у неї сильний нервовий розстрій. Коли її привезено до лічниць, просила о теплу купіль, бо, стоячи на примурку понад пів години, дуже змерзла.

— Кровава статистика. Російські дєвєники обчислюють, що від лютого 1905 р. до мая с. р. убито і тяжко ранено в Росії 34 генерал-губернаторів і губернаторів, 38 поліцмайстрів, 204 справників, приставів і околоточних, 306 простих поліціянтів, 184 військових жандармів, 17 офіцірів жандармерії, 51 жандармів, 53 агентів поліційної поліції, 61 офіцірів армії, 164 вояків, 178 цивільних урядників, 31 духовних, 20 сільських урядників, 49 властителей фабрик, 64 фабрикантів і директорів фабрик, 64 банкірів і купців.

— Огні. В Кульничях коло Самбора погоріли чотири господарські загороди, причім шкода, лише в часті обезпечена, виносить 7.520 К. — В Копатові сокальського повіта

згоріли три селянські господарства. Пожежу викликав полищений без нагляду малий хлопчина, що згинув в огні. — В Добрівлянах підгаєцького повіта стало жертвою огню шість господарств, а шкоду обчислюють на 3000 К. — В Угнівї жовківського повіта згоріло шість господарств вартості 7.000 К.

— Краєва вистава в Празі. Торговельно-промислова палата в Празі мала д. 2. с. м. торжественне засіданє, на котрім рішено уладити в Празі в 1908 р. з нагоди 60-літних роковин панованя цісаря краєву виставу. Зібрані ухвалили запросити членів цісарського дому на покровителів вистави, а до міністра торгівлі д-ра Форшта, краєвого маршалка кн. Лобковича і намісника гр. Куденгове віднести ся з просьбою о принятє достоїнства президентів вистави.

— Дрібні вісти. П. Александр Менцинский, радник висшого краєвого суду у Львові, покликаний до найвисшого трибуналу у Відні. — В ратушній суді у Львові відбуде ся 5. с. м. нарада в справі хову расоних кривків. Міністер просивши установити шість посад краєвого шкільного інспектора для народних шкіл в Галичині та другу посаду окружного інспектора шкільного для львівського замського округу. Трамвай електричний у Львові буде курсувати від дня 16. с. м. після опівночного розкладу, значить, як вони будуть виходити зі станції станції о год. 6. м. 30 рано, а будуть курсувати до 11. год. в ночі. Від 9 год. рано до 11 години перед полуднем будуть вози ходити замість що 4, лиш що 8 минут, позаяк в тім часі менше людей їдуть, отже їм не потрібна більшого числа возів — Адмірал Аскет-и, бувший ширський намісник Далекого Сходу, протрав в повинній пересї в Монте-Карло 150.000 рублів. — В місцевості Требія на Сичії дає ся оногді ввечерю погугти спільне трисен-землі, а вчера трисла ся дємал два рази. Оден дїм і мур від горіла запалили ся. Люди, котрі перел дощем сховали ся до домів, утікали у великія переполюки на поля.

Віча і збори :

Загальні збори товариства „Руский Інститут для дїтяч в Перемишлі“ відбудуть ся в п'ятницю 12. с. м. в сїлі інститута о годині 3. вечірє § 18 статута) о год. 6. вечір. Порядок денний: 1) Звіт про ділу і хованє інституційної діяльності за рік адміністр. 1905-6. § 21. 1. а. б. 2) Справа будови нового будинку шкільного. § 21. 3. 3) Ухваленє бюджету на слїдуючий рік адміністр. § 21. 3. 4) Вибір членів вилду на місце уступляючих і заступників вилдочив § 21. 4). 5) Вибір школярської комісії § 21. 4). 6) Внесення вилду та внесення і інтерпретаций членів § 21. 6. 9.

Концерти і видовища:

Репертуар Руского Театру в Бучачі. Світ „Соколя“. — Понеділок 7 і пів ввечерю. Білеті продає торговля п. Рогозницького. Абонамент на 6 вистав від 10 кор. В четвер дн 4. с. м. Світ Сошського Музею, народна оперета в 3 дїях М. Порошина (Танц укладу п. Нижанковського). — В суботу дн 6. с. м. Жиди, сензацийна штука в 4 дїях Чіркюла. Штука є написана на тїх рїзні Жидів в Росії. — В неділю дн 7. с. м. Чорноморці, народна оперета в 3. дїях Кухаренка, музики М. Лисенка. — Віторок дн 9. с. м. Мішани, штука в 4 дїях М. Горького.

— До „Народної Гостиниці“ прихали з 3. жовтня 1906: Остап Навроцкий з Підволочиськ, Василь Ірнат з Ярослав, Володимир Кишакевич з Лежайска, Дєніс Герасимович з Рогатина з жєною, о. Юліян Борачок з Мостків, Симеон Шварц з Кракова, о. Теофіл Шуровський з Липов, о. Юліян Король з Саратуків, о. Іван Винишкий з Залєсєнь, Никола Хоши з Сулимова, Остап Якубчук з Белаз о. Амвросій Мунікович з Бучача, о. А. Філіпчик з Лусьці.

— Рахунок „Краєвого Союзу кредитового“ етоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові за місяць вересень 1906.

Стан довший :	Кор. с.
1. Удїли	74.696.34
Фонд резервовий	6.481.18
2. Вспадки: Стан з початком місяця вересня с. р.	1.319.442.46
вложено	76.566.—
винито	50.390.62
Стан з кінц. місяця вересня	1.345.617.84
3. Позички зятієні: Стан з початком м. вересня	61.000.—
зятієні	32.070.—
сплачено	8.000.—
4. Стан з кінцем міс. серпня	85.000.—
5. Сальдо відсотків	40.175.62
6. На рахунок біжучим.	
7. Рахунок ріжних сторія	600.25
8. Рєшє аяку в р. 1905	2.118.01
Паші позички етану довжнєм.	—
На рахунок коштів спору	—
Кредиторі	—
Сума	1,554.689.13
Стан чиний :	
9. Позички удїлені: Стан з початком ер-ся	1,122.669.86
сплачено	117.334.95
удїлено	193.924.—
Стан з кінцем міс. вересня	1,199.158.91
10. Недивжимости	266.433.75
11. Лїквациї фонду резерв і спеціальна резерв	5000 К
12. Кошти спору	95.49
13. Кошти адміністративні	11.757.33
14. Готівка	2.256.32
15. Паші позички етану чинно го „Ріжні“	—
16. Друки для товариств	1.232.32
17. Інвентар	700.—
Сума	1,554.689.13
Кредит експітаций	44.533.40 К
„ парцеляційний	340.265.30
„ товариств	796.099.50
„ приват.	78.260.71
Ра ом	1,199.158.91
Членів прибуло 3 убуло 6, остало з кінцем вер-ся 1906 р. 520 з 1.721 декларованими удїлами в сумі 86.050 00 К. Стопа процентова від вкладок 4½%. — Стопа процентова від позичок 5½—6%. Зятієна позичка в Банку к-жачий на процент 4½%.	
Львів дн 30 вересня 1906.	

Надіслане.

ВОІХ НАУК ЛІКАРСКИХ
Д-р Кость Танячків
б. секундар шпиталю Вільгельмія у Відні
по відбуту тридцяти практик у віденських
шпиталах і клініках оів в Золочеві.
Ординує в домі Інспекторату податків.
933 3-30

БЮРО БУДІВЛЯНЕ
Теодора Мельничука
в Ярославі
приймає до виконання **плани і кошториси церков, каплиць, плебаній, домів мешканців, управу і підприємства по-всїх будівель.** 539

Першорядна руска робітня гафтів
у Львові при ул. Скарбіаскій ч. 18
приймає найкращі гафти білі, кольорові, ви-
шивки, шиті білі і кольорові вишивки шлюбні.
З поважанем
Е. Стефанівська.
856 11-20

ВСЯКІ КУПОНИ
і вильовані папери вартостні
виплачує без потручення провізії або коштів
КОНТОРА ВИМІНИ
Ц. к. уприв. Галицького акційного 374
Банку Гіпотечного.
Ч. 8121.

Ліцитаційне оповіщення.
Повітовий виділ в Стрию віддасть в підприємство будову дороги Тухольна-Сморже на довжині 3 км. 600 метрів т. в. км. VI, VII і VIII VIII+600 на основі ліцитації при помочи письменних сферг підпрямств, що жадає найменшої винагороди, або дає найбільшій окуп в кошторисній ціні, котра виносить 49.507 К 97 с. Вудова має бути скінчена в речинні до 1. липня 1908. Ціна, за котру підприємство зобов'язує ся виконати будову, має бути подана докладно в сферг, а окуп в кошторисній ціні має бути означений в проценті. Часте буд ви в км. VI. повітовий виділ уже вбудовував, а також доставив на вій часті матеріалів разом коштом 9.138 К 80 сот., котра то квота буде в винагороду підприємства потручення. — Пляни і кошториси, а також бланши усіх можна переглядати в бюрі повітового виділу в передполудневих годинах. Крім того в четверг і неділі буде уділяти поясненн інжнір краєвого виділу. — Реченнє до виношеня оферт ухвалює в ударенн 11. год. в поудне дня 25 жовтня 1906. — Вадня виносить 2500 К, має бути додана до оферти або зложена окремо просто в касі повітового виділу в готівці або в паперах, що мають купівельну безпечність. — Оферти на формуляр, котрий можна дістати в повітовий виділ в Стрию, мають бути заосмотрені стемплом на 1 К. Додаткові оферти, або такі, що містять в собі спеціальні усіля, і негідні в формуляр, не будуть ані приймані ані уважуватися. — Повітовий виділ застерігає о.бі повну свободу в приймавн і виборі оферти.
Стрий дня 25. вересня 1906.
З ПОВІТОВОГО ВИДІЛУ:
Превес: Онішневич.

РИЖКИ
знаменні, вишені і мариновані в фасках ваги 5 кіло по 3 К 60 сот., також гриби сушені самі білі шпич-
ам по 6 К за 1 кіло вишисає за побранем
В. КОЗЬМІН в Носові. 998 1-8

Всяке наслідуваннє і передрук будуть карачі.
Одинокий правдивий бальсам Тіерія
в ліше в меденом м. рюко монахині. Законно охоро-
нений. Загальновісний, незрівняний на перешкоди в
трахеї, корі жолудка, кольку, жатар, грудні не-
дуги, інфекції і т. п. — Ціна: 12 малих або 6 по-
дійних едичок або 1 велика спеціальна едичка
з патентованою ваткою 5 К оплатно.
Центифоліса мазь Тіерія загально
авіона non plus ultra
на всі старі рани, запалення, скарлечна, спужена
і т. п. Ціна: 2 едички К 3-60 оплатно вишисає ліше
ва післяплатою або попереднім надісланем готівки
Аптека А. THIERRY in Praga bei Rohitsch-Sauer
буди. Брошури в тисячах оригінальних лодж да-
ром і оплатно. Головний склад у Відні: Karl Brody,
Fleischmarkt 1. Дістати можна також у всіх біз-
нєсах аптек і дрогеріях. 1104

Певний тревалий заробок
дають патентовані
машени до панчохових ро-машени до панчохових ро-
біт м'яшохів біт плоских
МЕТЕОР МЕТЕОР
при вигідній домашній роботі.
Наука основно і дармо. — Учители на бжжє при-
ходить до дому. — Готовий товар приноситься на продаж.
Жадайте проспекту від фірми.
Перше чеське товариство домашнього промислу для ви-
робу трактів і панчохових робіт
RUDOLF PAUER & Comp. Prag I., Melantrichgasse 4.
Підприємство шлюку содінє і реаліє. 698

НОВА ПЕРВОРЯДНА
Кавярня Реставрація
Вільгельма Брайтмаера
при ул. Костюшка I, (ріг Сикотускої) I. п.
уладжена на взір європейський з найбільшим
комфортом отворена від 6 рано до 3 в ночи
поручє ся Вп. Публіці. 974 1-3

Припоручаємо
КОНВЕРЗИЮ
4¹/₂ 0 пожитки м. Львова
на вільні від податку
4⁰ облігації пожитки м. Львова
на усілях, оголошених в проспекті кон-
версійнім, котрий переопиємо на бжжє.

Сокаль і Лілієн 237
банковий дїм і контора виміни.

Конверсійний і Син
Зіткни і Механіки у Львові площа Галицька ч. I.
проти Банку Гіпотечного на ліцитаційні пакети
Галицько поручають

Бареметри амеро-
дїи по 7, 8 і 10 К
кайлілілі по 13, 16,
20 і 24 К. — Аль-
метри кайлілі по 12,
15, 24 і вище. За-
разом поручаємо в найбільшій виборі окуляри
дївери, лупи і всілякі інші прибори оптичні,
Всілякі канцарні помагоджує ся як найкорш-
т і кайдешиє. 4185

ОГОЛОШЕННЄ.
„Народний Дїм“, Руске
тсв. вр дитове в Яворові, роз-
писує отрим конкурсу на будо-
ву власного дому. Рефєрєнти
могуть переглянути пляни
і кошторис в канцелярії тов-а
в годинах урядових що-дня,
а термін до виношеня оферт
назначує ся до 30. жовтня 1906.
В Яворові дня 25. вересня
1906 р.
997 1-3

СВОБОДА
цисьмо політично-просвітне і
господарське для народу.
Видає і за редакцію відповідає
Льонгін Цегельський.
Щорічна передплата виносить 2 зр.
на рік року і зр. Редакція і Адмін-
страція, Львів ул. Ваторія ч. 24.

Оповіщення.
Стрибаний Дарунок (опо-
відання) Л. Мартовича 1 К. 30 с.
Душі кланяють ся (оповідання)
М. Янкова 75 с. Австрия чи
Польща (історія Руса під Ав-
стрією) В. Будзінського 70 с.
3 тисяч і одної ночи: Том I.
„Купець і Фірт“ 55 с., Т. II.
„Алібаба і 40 розбійників“ 55 с.
(В позитивній оправі за том
95 с.) 12 агітаційних брошур
Будзінського і Мартовича і „В
Небі“ о. Бобичевича 47 с., „Хрунь
і Чорт“ В. Будзінського 28 с.
Козаки у Ст. Руданського, в по-
всєнамі Будзінського 33 с.
Гайдамачина М. Лозинського
43 с. (Ціна разом з посылк ю).
Всі ті книжки разом в посыл-
кою 4-90 с. Замовляти у „Адмін-
істрація часопису „СВІТ“ у
Львові“. На кредит не вишисає
ся.

Тнацкі вироби
Полотна білі, чисто льняні, неапретовані і апретовані по 35 м., в пні від 28 корон до 84 корон, грубіші, середні до найтонших, на простирала без шву, чисто льняні, широкість 150-181 см.
По отна доможі, півблені в штиках 35 м.
Полотна сірі на літні убрания, студентські муздурики і ето-
Дреліх рожи пожарної, порохіванки, алберні.
Димки в паси, пружки і цвітє.
Ручники в тузинах і на міру, гладкі або ві плячками.
Хустки до носів вебові, біле отолове в
Насипки пологонка, дуже
барвни. Матері бавовняні, тревалі.
Всєго власного виробу з кайлілішої пражі по ці-
нах найнижчих. Точні цінишки та пробки на жадає даром
і франко. Вишисає сячасова. Поручє ся Н. Т. Публіці
Адреса
замовленнє:
908 8-20
Михайло Менсович
в Корчині коло Коросна.

Рутинований кандидат но-
таріальний, володіючий в писанні і сло-
ві лянком руским, польським і польським, по-
судку посади у нотарія від 1. грудня, есент,
від 1. сїчня. Найкращийше повісті судові в
судстві Буковини. Зголошеннє з поданем
условин на адресу О. Макаренки, Межиріччя
п. Жидачів 952 — 6

Конципієнт адвокатський по-
шунує посади у
Львові або на провінції. Зго-
лошеннє: АРДАН, Львів, ул.
991 Вагилевича ч. 6. 1-7

Робітня сукон дамських винищує
сукні і
по цінах приступних. СЕМА-
КЕВИЧ, Хорущина ч. 11.
995 1-1

Прийме до перепису руко-
писи рускі, польські,
німецькі і латинські, т. в. латинські і грецькі, без огляду на об-
єм і зміст. За дискрецією ру-
чати ся словом чєлти. Вязд-
городжє м живою низько.
Прому надіслати пражі від
адресою: „Чорні хвиль“ poste
restante Ніжанковичі.
993 1-3

Меблі тапідеровані, софи, о-
томанки, крітї гарні-
тури, поручє на сезон найде-
шевше Франц Цайзер фабрика
меблів, Львів, пасаж Мікоша.
814 5-6

Помости
до чернов
цементові, камінцеві,
мозаїкові
поручє
Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХІТЕКТ
699 ЯРОСЛАВ. 34-50

зоологія
на низшій класі шкіль середних. Напи-
сав Іван Верхратський. 3 238 обра-
зками в тексті. Видане третє. У Льво-
ві 1906. Ціна примірника оправленого
в полотно 3 К.
БОТАНІКА
на низшій класі шкіль середних. Напи-
сав Іван Верхратський. 3 355
образками в тексті. У Львові, 1905.
Ціна 3 кор. 20 с.
МІНЕРАЛОГІЯ
на низшій класі шкіль середних. А. М.
Ломницького. Перекази і подекуди
доповненнє Іван Верхратський.
Видане другє. У Львові 1898. Ціна
1 кор. 40 с.
БОТАНІКА
на вишшій класі шкіль середних. Пєля
учебника Д-ра О. Ростаєвського з
Іван Верхратський. У Льво-
ві, 1898. Ціна 2 кор. 40 с.
НАЧЕРК СОМАТОЛОГІЇ.
Написав Іван Верхратський. У
Львові, 1897. Ціна 3 кор.
Спись важнїйших виразів
з руского ботанічного термінологіи
і номенклатури з оглядом на нау-
ку з виспих класичьїх мїналів. За-
дав І. Верхратський. У Львові,
1893. Ціна 60 г.

Тоті книжки мож дістати в кни-
гарнях імені Шевченка, Старолигій-
ській і Сїчєварт (в ринку), також у
автора. При замовленю у автора що
найменше двоє примірників наме-
нєних гіданій в якій небудє комбінації
(пр. два екземпляри ботаніки або два
мінералогіі або 1 примірник міне-
ралогіі і Сїчєв і т. д.) порто оплачує
сам автор. Адрес: Іван Верхратський,
професор академічної гімназії в Льво-
ві, ул. Петра Хмєлевського (Андрєя
Голомба) ч. 8.

Тнацкі вироби
білі, чисто льняні, неапретовані і апретовані по 35 м., в пні від 28 корон до 84 корон, грубіші, середні до найтонших, на простирала без шву, чисто льняні, широкість 150-181 см.
По отна доможі, півблені в штиках 35 м.
Полотна сірі на літні убрания, студентські муздурики і ето-
Дреліх рожи пожарної, порохіванки, алберні.
Димки в паси, пружки і цвітє.
Ручники в тузинах і на міру, гладкі або ві плячками.
Хустки до носів вебові, біле отолове в
Насипки пологонка, дуже
барвни. Матері бавовняні, тревалі.
Всєго власного виробу з кайлілішої пражі по ці-
нах найнижчих. Точні цінишки та пробки на жадає даром
і франко. Вишисає сячасова. Поручє ся Н. Т. Публіці
Адреса
замовленнє:
908 8-20
Михайло Менсович
в Корчині коло Коросна.

Свїтло церковне столове
найліпшої марки
охоронене запротокованною маркою
М. Ц. Н. Т.
поручє
„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“
Свїтло се вишисає ся в двоє родах по ціні 184 кор.
і по 164 кор. за 100 кг. Для церков 10% оцуту.
Ціни розуміють ся льоко фабрика.
Передовим просимо уважати, щоби вонда свїтла
мала знак **М. Ц. Н. Т.**, бо лише таке свїтло
припоручє Народна Торговля. Сотні похва і при-
знає!!! 415 88-?

5 корон і більше денного зарібку
Товариство панчохових машин
для доможих робітниць
глядає осіб обєх полів до панчохових ви-
робів на нашій машині.
Проста і швидка робота цілий рік дїма.
Не треба приготування робіт. Віддаєне і
місце замешкання не впливає зовсім, а ми
продаємо роботу.
987
Товариство панчохових машин для доможих робітниць
THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens-Quai Nr. 6-249.

ПЕРША МОРАВСКА ФАБРИКА ВЕЖОВИХ ГОДИННИКІВ
ФР. МОРАВУС, Берно Grosser-Platz 6.
виробляє і доставляє
вежові годинники
до церков, замків, шкіл, фабрик, ратушів, вій-
лише в соліднім виконаню і дуже дешево.
Контрольні годинники для стражників.
Цїнишки даром. 465 2-2-?

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середньо-європейського часу.
До Львова на дворєць головний приходять:
З Іцкан 12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-55*.
Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-21, 8-40*, 9-30*.
Підволочис 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої 7-50.
Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
Станиславова 8-05.
Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова 8-18, 4-37.
Коломїї 10-05.
Ряшева 10-35.
Тухлі 3-55 (від 1-46 до 30/9).
Вєлєця 4-50.
На Підзамче.
Підволочис 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.
Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7-07 перел полуднем, 3-25
5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно
в неділі і лат. сьвята), 10- перед полудн. 1-46 по по-
лудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від
13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9
в неділі і лат. сьвята), 10-10 вечер.
з Ширця від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о
9-40 вечер.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята)
о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:
До Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-35, 2-45, 6-25*, 11-*.
Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочис 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова 6-00*, 6-55.
Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора 8-55, 4-15, 10-51*.
Вєлєця 10-45.
Ряшева 4-05.
Коломїї і Жидачева 3-30.
Рави рускої 7-25*, до Станиславова 9-10*.
Перемишля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
Стрия 11-30*.
З Підзамча:
Підволочис 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26
по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. сьвята)
9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1/6 до
31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої 11-35 в ночи (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-
нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1-35 по
полудни, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудни.
до Ширця 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в
неділі і лат. сьвята).
до Любіня вел. 2-01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в
неділі і лат. сьвята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
товстими; поїзди нічні в означенні звїздкою. Пора кічка
числить ся від 6. год. вечер до 6. год. 59 минут рано.
Звичайні білєти їзди як також білєти всього иншого
рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можє
набувати через цілий день в мїській бюрі ц. к. державних
велїзниць, пасаж Гавсман ч. 9.
25

„LE GRIFFON“
Дістати можна всюди.
При закупнї товарів просимо паккиувати на нашу чєвопись.
Видє і відповідає за редакцію Александр Ворковий.
З друкарні Народової [Малєцких] Конєрники ч. 9
753 3-10

Виходить у Львові що дня (крім неділь і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток до журналу „Бібліотека найзнаменитіших повістей“.

Передплата і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кіліньського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Селлерстатте; Р. А. Ріхтер, Nibelungengasse 4; Н. Шалек І. Wollzeile 11; Haasen-stein & Vogler, Wallischgasse 10; А. Chojawski Wien V I. Getreidemark 13. — У ФРАНКУФУРТІ І ГАМБУРГІ: М. Haasen-stein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею: на цілий рік 32 к. на шість років 192 к. У Львові (без поштової пересилки) на цілий рік 24 к. на шість років 144 к. на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к. Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с. Редакція, Адміністрація і Експедиція під № 24 ул. Баторія. — Рукописи літератури ся лише за попереднім застереженням. Редакція не несе відповідальності за зміст писем. Оголошення зичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за одне місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Парцеляція,

Від 1897 до кінця 1904 року розпарцельовано в Галичині до 390.000 моргів землі; з того 186.000 моргів розпарцельовано в трьох останніх роках (1902—4). В той спосіб розпарцельовано 119 „середньої посілости“ (886.449 моргів) і латифундій (1.877.215 моргів і 338.274 моргів ліса), самі тільки дрібні господарства. В більшій частині розпарцельована земля побільшає існуючі вже посілости хлопські, а на утворені нових господарств пішло найбільше 15 проц. розпарцельованої землі.

Властители великих посіlostей роблять на парцеляції золоті інтереси, бо голод на землю між селянами і жагда збільшення своєї посілости так великі, що вони платять за землю незвичайно великі суми, звичайно два рази більше, ніж після чистого зиску з цієї землі обчислена вартість. Бувають случаи, що селяни платять навіть по 1500 корон за морг парцельованої землі. Парцелянти числять на се, що обробляючи сю землю власними руками і живучи дуже скромно, таки потраплять сю землю сплатити і лишити її своїм наслідникам. Як селяни горнуть ся до парцеляції і як в наслідок того ціна землі іде в гору, доказує факт, що польський банк парцеляційний в 1900-ім році продав селянам морг парцельованої орної землі по тисяч корон, а в 1904. році вже по 1800 корон! Пересічно брав сей банк по 616 корон за морг. При безпосереднім купні від обшарника були би хлопці платили о яких 35 проц. менше за морг, але таку парцеляцію унеможливає брак кредиту, котрий мають до розпорядимости великі банки, а передовсім польський парцеляційний банк. Сей банк не провадить парцеляції в тій цілі, щоби хлопців заохотити як найдешевшим способом на землю, лише для зиску, щоби члени банку мали як найбільші дивіденди, а передовсім, щоби всім директорам мали як найбільші пенсії, ремуерації і діти, та щоби оголошеннями і анонсами банку жила польська преса. В наслідок сеї високої ціни парцельованої землі не творять ся нові, самостійні господарства хлопські, бо хлопці купують лише по кілька моргів (пересічно 2-9 моргів), котрими заохотляють існуючі вже господарства. З проданої сим банком землі 80 проц. не давало навіть по 4 морги на одного купця.

При великій ціні парцельованої землі роблять золоті інтереси парцеляційні спекулянти, котрі купують збанкрутовані фінансово посілости за готівку, а потому перепродують землю поволи селянам. За посередництвом таких спекулянтів перейшло в посідані селян до 65 проц. розпарцельованої землі. Обчислюють, що в 1904. році, в котрім розпарцельовано 50.000 моргів землі,

спекулянти заробили на селянах кільканацять мільонів.

Як би наші інституції фінансові взяли ся на велику скалю до парцеляції, то, не намагаючи себе на ніяке ризико, могли би прискорити перехід землі в руки селянства, не обтяжуючи селян фінансово так, як се робить польський банк парцеляційний і приватні парцеляційні спекулянти. О се, що буде замало великих обшарів до розпорядимости, не треба боятися. Перешкодою не буде тут навіть шовінізм обшарників, до котрих польська гаката звертає ся з зазвоним, щоби не давали змісу в „чужі“, себто рускі руки. Продаж посілости на парцеляцію є для її власителя золотим інтересом, бо, хоч би кинене на торг великої маси землі навіть обнизило її ціну, то все таки парцеляція дасть обшарникові грошовий капітал, котрий принесе йому більш відсотки, ніж есентуальний чистий зиск з господарки. Селяни дають обшарникові таку ціну за его землю, якої жаден маєток не міг би опроцентувати. Де обшарник, особливо підірваний довгами, побачить в парцеляції чистий інтерес, або й ратунок від руїни, там він не буде слухати накликувань польських дивенників, котрі, сидючи у Львові за зеленим столиком, не відчувують клопотів задоволеного обшарника, котрому в прочім грозіть робітничі страйки, котрий, як народ з околиці, вміє-гравував до Америки і Прусу, не має ким робити, бо передовжена посілості не позволяє йому спроводити дорогих чужих робітників і машин, ні за готівку, ні на кредит.

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руского товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

Наукова рецепта проф. Брікнера.

Недавно д-р Ів. Копач, реферуючи в „Ділі“ (ч. 160. з дня 14. серпня с. р.) мою студію про ґрунвальдську пісню, між иншим писав: „А поки-що мушу зазначити, що праця д-ра Шурата таки справді дуже багато принесла до роз'яснення того „найшановнішого і найстаршого“ пам'ятника польської літератури. Западно-руське походження его і зв'язь з рускими традиціями Ягайла видко з праці д-ра Шурата як на долоні. Мені пасує ся ще лишити питання: як прецінь польська критика прийме виводи д-ра Шурата? Як з ними погодиться се або дасть собі раду? А може Slowo polskie попросту напише, що се все неможливе, бо Русини прецінь ще й нині (т. з. на початку ХХ. в.) не виийшли поза стан безкультурних, неосвітих номадів?“...

На задоволення сего питання не довго прийшло ся чекати. Slowo polskie відповіло рівночасно з польською критикою, рівночасно і згідно. Бо ото найважливіший репрезентант польської критики проф. Брікнер як-раз у Slowo Polskie'м озвав ся так, як о-

зватись могло — по сподіванням д-ра Копача — тиш Slowo polskie, а не польська критика. Проф. Брікнер помістив у тій газеті (ч. 440 з дня 28. вересня с. р.) статтю п. з. „найновіша містифікація“; в ній сказав, що ціла нова студія є скоморошим блахманом, — дурисвітством — і коңець. А сказав се ординарний професор берлинського університету в такий „ординарний“, непуковий спосіб, що з'ясування его слів було-б зовсім оправдане. І стратив-б поважна наука при такім з'ясуванні слів проф. Брікнера як-раз тільки, кілько на них зискала. Та з огляду на те, що проф. Брікнер є сьвітлом польської науки, я его вченої статі не з'ясуую, подам єї до відома загалу в цілості еще раз, — нехай популяризуєт ся, нехай сьвітло під спудом не сьвітить! Може власть ся мені при тім, хочби і невеличким коментарем, причинитись до характеристики тих наукових методів, які таким вченим, як проф. Брікнер, дають славу і розголос.

Ось стаття проф. Брікнера у вірнім перекладі на руське:

„Дивний то рік, сей власне рік! У вересні маємо вже морози, а хоч і до адвенту далеко, вже карнавалові машини устроюють веселі штуки (roczyszne harce). Не в нас, правда, але побіч нас, на Руси. Виступив тут машинщик (скоморох по руськи) і забавив руську публіку, пустив їй тумана в очі.

„Що-ж нам до того? — питає здивований читач; вільно-ж Русини блахманити (mydlie) очі Руси і нам в те не мішатись. Алеж скоморох „Bogurodzica“, народної польської пісні ужив для своєї містифікації, — так вкиньмо-ж і ми наших три новенькі (trzy grosze) до тої руської забави.

„Найновіша карнавалова містифікація має такий заголовок: „ґрунвальдська пісня, Bogurodzica dziesięć, пам'ятка западно-руської літератури XIV. в.“ Автор єї д-р Шурат. Доказав учений автор в тій книжочці, як на долоні, що польська „Bogurodzica“ є найкращою пам'яткою руської релігійної поезії, що та цвітка виросла на половецькій ниві, що побідна Русь співала ту пісню під ґрунвальдом, а Польки взяли єї що-йно від неї і менше чи більше недотепно спольщили.

„Не ликай си, ласкавий читателю. Коли би тобі хто по вченому доказував, що „Pan Tadeusz“ був першостно написаний по руськи і мав на цілі „zaszczyszczat“ руськоje dzieło w prawniowskim kraje“, ти-б посьміяв ся сердечню. Того-ж калібру є названа книжочка і єї докази. Так само доказав оден вчений перед роками, що Наполеона ніколи не було, що то лиш містична фігура. Як жеж робить ся такі річі? Реценту витиснув я для тебе, читателю, з тої книжочки; після неї докажеш, що Косцюшко написав „Boże caria chrani“, а Gere — „Czerwony sztandar“.

„Відкидаєт ся в тій цілі, розумієт ся, наперед всієї історичні свідчення, бож перешкаджають непотрібно жартові. Знаємо пр. із сучасних жерел, що „Bogurodzica“ польські хлопці співали вже в першій половині XV.

в., що інтонували єї польською мовою в дні слави і жалоби народної, що навіть скромний сьвященик з'являв ся з по-божною громадою перед початком недільної проповіді; тільки щоб вона колинебудь в руських устах знайшла ся, о тім інше руське жерело ніколи анї писло (ніє доказів єї). Раз прецінь, по авторським зіркованням, Татари співали єї, під ґрунвальдом саме, бо по свідомству Дługоша „цїле військо“ (отже і русько-антовське, отже і Татари, як передний відділ его) добуло з трудий гої „вітвичьської пісні“. Правда, що після відпівання своєї „Bogurodzicy“ Татари, Литва і Русь втекли, ламаючи ґрунвальдське поле Полькам.

„Потім фальшуєт ся характер пісні. Накладаєт ся їй з гори характер, при наче-не бойового гимну, шби то „Jeszcze Polska nie zginie“ XIV. і XV. віку. Знаєм однак що полки польські, чеські і т. д., поки не одержали народної пісні, виступали до борби зі співом „Kirje elejson“ на устах; чиж з того випливає, що „Kirje elejson“ було первістною воєнним кличем? Не як бойову, але як народну пісню співало єї польське військо — не татарське, не руське — для покріплення польських сердець. — Так само і Чехи своє „Hospodine pomiluj nu“ співали підчас борби, хоч і се не бойова пісня, але покірне призиване божої ласки, прошене мира і урожаю! Всякі мірквання про військовоу, воєнну пісню „Boga Rodzicy“, що побиває ворогів мов грецька Агена, про воїна Івана Хрестителя, що мене бурі і бремена на ворога як християнський Арес, про Христа-Зевеса, додано для забарвлення містифікації, для сфальшовання пісні, початка пісні побожної, не воєнної.

„Причеплено ся потім до язика. Тому що польщина „Bogurodzicy“ ніколи для нікого не була сумніва, випадало, хочби жартом, доказати, що слова єї прецінь є руські. А є там такі слова, які ніякому Русини ніколи й не спили ся, п. пр. „gacz, matko“ і т. п. Що-ж тут робить ся? — Візь автор руську пам'ятку, легенду про трох царів, з кінця XV. в. і там винайшов усі ті слова, „gacz, matko“ і т. д. і з польського тексту, написаного по руськи, виказав русьцїну тексту, написаного по польски. Чи не правда, що дотепно?

„Остаєт ся еще одна дрібниця. Польська „Bogurodzica“ не є відокремленою пам'яткою; окружують єї прецінь польські псалтирі, проповіді, молитви і т. д., писані тою самою орфографією, тим самим язиком. Все те відкидаєт ся, інюруєт ся уміснє; бо як жеж інакше оєнти містифікацію? Кажеть ся протє, що се дословний, буквальный відіне руського тексту. Алеж якого руського тексту ніколи і слуху на євнє не було; за те польський є їм (masa). Се ніщо, жартує автор: кождий Русин знає ту пісню і мєльодию на пам'яті, родно єї з нею на євнє, тому не потрібують єї писати, анї єї тексту, анї єї мєльоди; тільки Польки не знали єї, тож мусили єї витиснє, тож відписували єї, де мєльоди. І филозофія Конфуція Русини винай-

3)

На смерть.

Нове оповіданє гр. Льва Толстого.

Сьвітлогуб придивляв ся хвилю книжочці зверху, а відтак заглянув до середини, розгортаючи перші листки, що злиплись від вогкості. Став читати:

„Глава І. Родовід Ісуса Христа, сина Давидового, сина Аврамового. Авраам родив Ісаака, Ісаак родив Якова, Яков родив Юду“ — читав Сьвітлогуб. „І Зоровавел родив Авіюда“... — читав він дальше. Все те було тим самим, чого він дожидав: дивним, зако-влялим, лишенням всякого змісу. Не будь він в тюрмі, він не був би годен подолити одної сторони, але тут читав дальше задля самого процесу читання. Сьвітлогуб прочитав першу главу про уродженє від Діви та про пророцтво, по котрому уроджений хлопець буде названий Емануїл, то значить „з нами Бог“.

— Коли сповнить ся то пророцтво? — подумав він.

Він прочитав також другу главу про з'явизу, що привела волхвів, про Івана Хрестителя, що живив ся саранчею, четверту — про диявола, що радив Христові кинути ся в долину. І так нецїкавим все те йому показало ся, що без огляду на тюремну скуку, він хотів замкнути книжку, коли нараз йому пригадалось, як він на іспиті, при переході до п'ятої кляси, забув одну із заповідий блаженства, і як сьвященик з червоним лицем та кучерявим волосєм нагло розсердив ся і записав йому лиху ноту. Сьвітлогуб не міг тепер пригадати собі, котра то була заповідь і почав читати їх від початку до кінця.

„Блаженні вигнані за правду, бо їх є царство небесне“.

— Отсе може відносити ся до нас — подумав він.

„Блаженні ви, коли будуть лаяти вас і гонити... Тіште ся і веселіт ся... бо так гонили й пророків, що були перед вами“.

„Ви сіль землі. Колиж сіль втратить силу, то чим зробить її солоною? Вона вже ні до чого, лиш викинути її геть, щоб люди подоптали“.

— То зовсім підходить до нас — подумав він і читав дальше.

Прочитавши п'яту главу, він пристанув.

„Не їдай ся, не чужолож, не против ся злому, любіть ваших ворогів“.

— От — міркував Сьвітлогуб — колиб так кождий жив, обійшло-б ся без революції.

Читаючи дальше, він чимраз глибоше проникав в значіне тих місць, котрі були доступні розуміню. Чим більше він читав, тим більше він вірив, що в тій книжці знайде щось глибоке, безштучне і зворушливе, чого ніколи передтим не чув, але з чим — він се відчував — був давно знакомий.

„Тоді Ісус сказав ученикам своїм: Як хто хоче йти за Мною, віречись себе, возьми хрест свій та йди за Мною. Бо хто хоче душу свою зберегти, той згубить її, а хто згубить свою душу задля Мене, той знайде її. Який хосен для чоловіка, коли він здобуде весь сьвіт, а душі своєї пошкодить?“

— Якраз те саме! — із слезами на очах кликував Сьвітлогуб. — То якраз те саме, до чого я стремів. Так, от що було мені треба — покласти свою душу. В тім і радість і жите. Богато я робив задля людської думки про мене, задля людської слави, —

думав він — але не тої слави я глядав, що дістаєт ся ласки товпи, я покладав свою славу в гарній думці про мене тих, кого я любив і почитав: Наташі, Дмитра Шедомова. Однак і тут в мені закрив ся сумнів і я почув внутрішній розлад. Тільки тоді я примирив ся з собою, коли став ділати виключно під впливом настійчивих покликів душі, коли я порішив цілий себе, без останка, віддати на се діло...

З того вечора Сьвітлогуб більшу частину дня проводив над євангелієм і в думках, які воно викликувало. Се витворювало в нім дивний стан духа, в котрім він глядів на своє положенє із звисної висоти, і заста-вляло думку працювати так неспиную, як ще ніколи передтим не працювала. Він дивувався, чому всі люди без виника не живуть так, як сказано в тій книжці.

— Се добре не лише для окремої одиниці, але й для всіх. Колиб всі стали так жити, не було би ні нужди, ні горя, тільки одна щастивість. Коби лиш все те скінчилося, коби я знову заявив на свободу — думалося йому іноді! — Чейже повинні випустити мене вкїнци або вислати на каторгу. То все одне, всюди можна жити по євангелію. Я так і буду жити. Се можливо і ко-нечне; інакше жити — безглуздість.

У.

Одного такого радісного дня, коли він був в розворушенім стані духа, до його келії ввійшов, не тоді, коли звичайно, дозорець і спитав, чи йому добре та чи не бажає він чого-небудь. Сьвітлогуб здивувався, не розуміючи, що означає така зміна, і попросив папіроски, дожидаючи відмови. Однак дозо-

рець обійняв сєйчас прислати їм і дієсно, сто-рож приніс йому пацьку папіросів та запалок.

— Мабуть хто инший за мене просив — подумав Сьвітлогуб і закуривши папіроску, став ходити по келії та уявляти собі, що то значить така зміна.

На другий день його повезли до суду. Один із судив, не глядячи на него, підняв ся з крісела, а за ним і другі, держачи в руках писемо, став читати грїмким, неприродним і нічо невисказуючим голосом.

Сьвітлогуб слухав і глядів в лице судив. Вєй вони вистерігались, дивити ся на него і тільки слухали з торжественним та по-нурым відом.

В писемі говорилось, що Анаголь Сьвітлогуб, обжалований о революційний агітацію в цілі повалення в близькій або дальшій будучий теперішнього правительства, засуджений на втрату всіх прав і кару смерти через повішенє.

Сьвітлогуб слухав і ловив зверхний зміст слів, виголошуваних офіційром. Він замитив, яка безглузда фраза „в близькій або дальшій будучині“ і лишене прав чоловіка, засудженого на смерть, однак рішучо не міг підхитити властивого значіння того, що йому прочитали.

Аж після того, коли його відпустили, і він в супроводі жандарма вийшов на ули-цю, почав здавати собі справу з того, що йому оповіщено.

— Тут щось пропущено, щось не так... що за безглуздість! Се не може бути! — говорив він сам до себе, коли його везли назад до тюрми.

В собі самим він чув такий надмір жи-тєвих сил, що не міг уявити собі смерті, не

чах в справі виборчої реформи. О те саме обжалує п. Бардаха також державна прокуратура. Звичайно, як у „виодрембоней Галції“.

— Про нашу співачку п. Крушельницьку пишуть нам: Буенос Айрес дня 7. вересня 1906. На бажане австрійсько-угорської колонії вернула п-на Крушельницька з Монтевідеа (з уругвайської республіки) сюди, щоби д. 4. с. м. взяти участь в концерті на добродійну ціль той-ж колонії. П-а Крушельницька зробила сю жертву з уваги, що в австрійсько-угорській колонії живе також 6.000 Русинів. Чистий дохід з концерту вийшов понад 20.000 корон. Хоч при величчю триумфі і признанню, яке п. Крушельницька здобула своїм співом, годі йти вже слів похвали, мушу так звернути особливу увагу на надзвичайну стійкість її концертного співу. В концерті ніжність, чуттєвість, тонкість відтінків, сердечність інтерпретацій виявляє ся краще, чим в музичній драматі, де співачка, поперта оркестрою, свободніше виває ся з своєю задачею. У звичайних піснях (концертних), співаних п-ою Крушельницькою виявляє ся інший дух, інше відчуття їх також слухачі. Артистка співала: „Non m' amate più“ Тостія, „Capelli d' or“ Одонія, „Still wie die Nacht“ Бома і одну пісню руску Міщенка. Одушевлене публіки дійшло до кульмінаційної точки, коли відозвала ся мелодійна руска пісня, і сцена замінилася в пишній огород цвітів, принесених в дарі улюбленим артистці. На другий день по концерті виїхала п. Крушельницька кораблем „Італія“ до Європи. На кораблі прощали її: п-і Susana de Castex з родиною; бар. de Marchi, інтродуктор заграничних посольств, з родиною; австрійський амбасадор бар. Роман де Беренфельд з женою, та сотні панів і панів, знайомих і незнайомих, що прибули просити о підпис на пам'ятку, побажати щасливої дороги і просити, щоби на рік знов вернула. З слезою в очах смотрів я за кораблем, що колиханий морськими хвилями повів її ближче тих сторін, о котрих так часто ми розмовляли; і мимохіть прошептав я в душі: nemo in patria perierat! [Ну, так зле воно не є в сім разі! — *Red.*] — *Бернард Кімелман.*

— З тов-а „Основа слухачів політех.“ у Львові. Взиваємо же раз всіх нездєдичованих товаришів гімназистів, щоби гуртом вписували ся до львівської політехніки. Вступний іспит з геометрії не є зовсім переповною і можна його дуже легко здати. Пам'ятайте товариші, що нема у нас місяця в урядях, школах, парохіях; а торговля і промисл лежать відлогом і мусимо чужинців оплачувати. Становиско техніка є найбільше незалежним і користним. Всіх студентів політехніки, що називають себе Русинами, просимо вступати в члени нашого товариства, котре хоче витворити сильну організацію рускої політехнічної молодіжці, подавати різні средства самопомочі і викоринити рутенську байдужність, москвофільську агітацію і польонізацію, котрій на жаль багато техніків-Русинів подаєсь, признаючи себе Поляками грецького обряду. Час вже отрястись і з'єднатись до праці! — *Виді.*

— Асекуруймо ся лише в „Дністрі“. Дотично нашої онодішньої статі, де ми вказали рускі церкви і прихідства з львівської єпархії, забезпечені в чужих товариствах, доносить нам о. Мосора із Скольного, що вправді застав в 1905. р. свої дві церкви забезпечені деінде, однак сего року то забезпеченє перенесено вже до „Дністра“. Рівночасно одержали ми від о. Височанського з Перегнєвова заяву, що від 1901. р. его церков і парохіальні будинки забезпечені в „Дністрі“. Ми з приємністю приймаємо се до відомості, однак наші дати брали ми з послідного єпархіяльного шематизму, де подано, що церков в Перегнєві забезпечені в „Краківським товаристві“. Подібна похибка в урядовім шематизмі зайшла також що-до Лешнева брідського повіта, звідки о. Н. Герасимович просить нас сконстатувати, що его церков і парохіальні будинки вже від многих літ забезпечені в „Дністрі“.

— Курс для неграмотних отворено в Читальні товариства „Просвіта“ на городецьким передмістї з початком шкільного року, подібно як в минувшій році. Наука відбуває ся в двох відділах. На перший записало ся 17 учеників від 20 літ вище, на другий 8 тих, що скінчили перед феріями перший рік науки. Науки уділяє емеритований учитель п. Савицький. При читальні заложено елементарний курс науки співу виключно для ремісників. — Що неділі відбувають ся в читальній популярні виклади, для членів читальні. По викладі слідує товариські забави.

— Подяка. За щирий дар в висоті 100 корон, зложений ласкаво на річ Рускої ремісничої і промислової бурси у Львові, складає виділ сеї бурси як найсердечнішу подяку Високореподобному Отцю Добродієві Михайлови Куневичови, протокереву у Львові. Рівночасно дякуємо на сім місці всім Добродіям, котрі присилають нам датки. Імена будуть вказані в річних звітах, котрі всім нашим жертводавцям висилаємо. — *Виді.*

— Ювілей проф. Антоновича. Кругок учеників і почитателів професора київського університету, В. Антоновича мав святкувати сорокліте его наукової і педагогічної діяльності у вересні. Але що ювіляр виїхав до Одеси, то опроведенє ювілею відложено до его повороту до Києва.

— Новий американський закон о захожих. З днем 28-го вересня зачав в Сполучених Державах обов'язувати новий закон о захожих. Після того закону, кожний Неамериканець, котрий приїжджає до якогонебудь американського порту, чи він їде в каюті, чи на межипокладі, мусить подати інспекторови для захожих докладний опис своєї о-

собі зі всіма фізичними подрібностями. Кожний, хто приїжджає перший раз, мусить подати поминувши вже свій вік, також ще й вагу, краску очей і волосся, число зубів і довготу ніг. Дами не роблять виїмки. Для пасажирів першої класи виготовляють їх опис офіційно на паропходах в часі дороги, але по приїзді мусить кожний особисто подати свій опис.

— Жидівські колонізаційні змагання. Еміграція Жидів з країв, найчисленніше ними заселених, є справа великого значіння, тому огляд жидівських колонізаційних змагань, поданий в одній англійській часописі, заслугоє, щоб его бодай коротко переказати. — Погроми і обмеження прав Жидів в Росії дали початок численній еміграції в 1882 р., а кишинівські події лише скріпили еміграційну горячку. Від того часу число жидівських емігрантів з російської держави та Румунії вноситься річно від 100.000 до 150.000. Річ певна, емігранти змагали найчисленніше до тих країв, де їм ставлено найменші перешкоди, головню до Англії і Сполучених держав північної Америки. Та згодом ті держави почали ріжними заходами перепиняти наплив Жидів. Крім Австро-Угорщини одна Туреччина не змінила толеранційної політики супроти Жидів, переслідуваних в Росії, а в останніх часах дала їм навіть землю в малій Азії та фонди на загосподарованє в тій країні. Однак слабкий розвиток її економічного життя не сприяє масовій еміграції до турецьких країв. Подумано над виглядаєм нових колонізаційних теренів і так Аргентина та Палестина стали зародками жидівських різнорічних колоній. Однак Палестина довго не буде могла служити за правдиве еміграційне місце, правні відносини там не урегульовані, наслідком чого годі там дістати річний кредит, а по друге політичні умови не сприяють нормальному розвиткові колоніального життя. На більшу увагу заслугоє Аргентина, де вже знаходять ся колонії, засновані за гроші бар. Гірша і де стоять відлогом величезні простори дівчої землі. Говорено якийсь час про остров Кипр, але з огляду на грецьке населенє, що не терпить Жидів, залишено ту гадку, тим більше, що й Англія була противна тій колонізації.

По відкиненню конгресом сїоністів офіційної англійської правительства, котре хотіло дати Жидим 12.000 квадратних кілометрів дуже урожайної землі у східній Африці, утворила ся перед роком „Жидівська територіальна організація“, котрої ціллю є винайти дєнебуль територію, відповідну до масової жидівської колонізації. До сеї організації, котрій проводить англійський письменник Ізраель Зангвілл, приступило вже багато найвизначніших Жидів з цілого світа. В серпню с. р. відбули ся в Лондоні збори головної ради сего товариства, на котрих радженю над цілим рядом колонізаційних проектів в декотрих краях. Між иншими розважувано вже раз відкинену справу колонізації у східній Африці, даліше в Аргентині, Каліфорнії, в декотрих частях північної і полудневої Америки і в Мезопотамії. Ся послідна мала би значінє з огляду на багдаську зелізню. Охотно прийняла би Жидів і мало залюднена Австралія. Головна рада „Жидівської територіальної організації“ вправді ще не прийняла жадного проекту, але і не відложила справи на необмежений час. Вона займає ся тепер розслідами загальних умов, місцевої топографії, клімату і т. и. В тій цілі утворено комісія, котра мати-ме право висилати виправи експлораційні. На весну має комісія представити вислід своїх розслідувань. Додати треба, що у всіх колоніях Жидів будуть домагати ся широкої автономії. Матеріалу на різноріччя між жидівськими емігрантами нема, однак є на полудні Росії робітничі колонії, в котрих працює кілька сот тисяч Жидів в таких умовах, як селяни. Значна їх часть з охотою перенесе ся до нової жидівської „держави“ і достаточні матеріалу на інструкторів різноріччя. Впрочім колонії барона Ротшильда в Палестині і бар. Гірша в Аргентині доказують, що Жиди можуть бути добрими різноріччя.

— Ограбленє корабля. Зухвалим розбоям в Росії нема кінця а до найсенсаційніших по обрабованню свого часу банку в Москві належить безперечно обрабованє корабля „Царевич“ на Чорнім морі. Про сю подію доносять з Поті, російської кріпости над Чорним морем: Вночі дня 2. с. м. на паропході „Царевич“, котрий плив із Сухум до Очамчірі, 25 озброєних людей, котрі всіли по дорозі в ріжних місцях, допустило ся рабунку. Они загнали подорожних і залозу до третьої класи, обсадили всі виходи і зрабували 12.000 рублів. Подорожні першої класи хотіли ставити опір і почали стріляти, але розбішакі завізвали капітана, щоби тим подорожним зажавав стріляти, бо в противнім случаю будуть змушені розстріляти зловлених закладників: двоє помічників капітана і чотирох моряків. Відтак зажадали шаполю, котрою мали їх відвезти на беріг закладники. Розбішакі дали тим морякам, коли їх відвезли на беріг, по 10 рублів.

— Як в Росії. Corriere della Sera доносить, що на одній з італійських залізниць пропало сім дєсят'є вагонів. Ніхто не знає, де вони поділи ся. Власти розіслали стежні листи за утіжними вагонами, обіцяючи по 20 франків знахідного за кожний вкрадений вагон. Зовсім як з російськими торпедоносцями або славним кораблем „Матильда“, що по російсько-японській війні пропав з Владивостока без сліду.

— Вечерниці у Виткові старім, камінецькому повіту, в честь Маркіана Шашкевича відбудуть ся д. 7. с. м. заходом учительства і при співучасті пожежної сторожі „Сокол“ в сали шкільного будинку. Програма добірна та богата. Початок о год. 6:30 вечером. До-

хід призначений на руску жіночу семінарію у Львові.

— Самоубійства в австрійській армії. Штабовий лікар др. Мирдач уложив статистику самоубійств в австро-угорській армії в періоді 1894—1903. По офіційним виказам вноситься число випадків самоубійств, що скінчили ся смертю 3.101, каліцтвам 861. На перший рік служби припадає пересічно 310 самоубійств із смертельним кінцем і 86 каліцтв. Найбільше випадків самоубійств виказують місяці падоліст до січня, найменше серпень і вересень. Що-до поодиноких родів оружя, виказують найбільше самоубійств піоніри, найменше артилеристи. Найбільше число самоубійств виказують корпуси в Празі, Перемішлі і в Прешбурзі.

— Переслідування бувиших послів Думи. На приказ чернігівського губернатора ніженьська земська управа уснула з посади бувишого посла Я.Гужовського, що був доси земським асекураційним агентом. Особливо напосіло ся правительство на бувиших послів з Курщини, двоє з них (Меркулов і Шапошников сидять в тюрмі, двоє дєсь ховаєть ся, бо їм грозить арештованє (Соломко і Ширков); двоє, що були учителями в земських школах, власти скинули з посади, і вони тепер бідують. Інші бувиші послі також живуть в непевності, бо поліція слідить за ними і що хвилини вони сподівають ся арештованя. Населенє тим страшно обурене. Полтавський губернатор приказав губернській земській управі виключити із спису земських гласних і б. послів А. Яснопольського та П. Чижевського, бо прокуратура віддає їх до суду за те, що підписали ся на виборській відозві.

— Нова історія України. Як доносить „Київський голос“, п. Аркас заходить ся о коло виданя написаної ним популярної історії України в українській мові. Історія буде ілюстрована і обнимати-ме около 20 аркушів друку.

— Білорускі видавництва в Росії. У Вільні почала виходити тижневна часопись в білорускій мові п. з. „Наша доля“. Друкуєсь латинськими і рускими буквами. Перше число було сконфісковане на приказ виленського губернатора. — В Петербурзі з'організувало ся видавництво під назвою: „Загляне сонце і у наше віконце“. Видавництво випустило вже два підручники для народних шкіл в білорускій мові.

— Конфіскація української драми. На приказ київського „комітету о печаті“ поліція сконфіскувала видану в Києві штуку М. Кропівницького п. з. „Скрутна доба“. Та драма була друкована спершу в полтавським тижневику „Рідний край“, а відтак видано її окремою брошурою. Сконфісковано 500 примірників.

— Трумна Мільярдера. В Нью-Йорку умер недавно американський мільярдер Russel Sage. Вдова по нім обьявила в дуже оригінальний спосіб свою вірність его памяті. Вона казала тіло его зложити в металеву трумну. Трумну сю опісля веліла вложити до мідяної скрині, добре замкненої. Все те казала вкінці замкнути до величезної сталевий огнетрвалой каси з штучними замками. Каса та важить три тони і коштує 60.000 марок. Коли каса та буде вже в гробі, тоді будуть уладжені електричні получення так, що дзвінки зараз дадуть знати, як би хто пробував розбити касу. Питанє тільки, що то все поможе небіжчикови?

— Толстой про жєнщини. В переднім слові до одного оповіданя Чехова, уміщеного у Fortnightly Review, звисний російський письменник так пише про ролю жєнщин: „Я читав раз гарні слова п. Ата про жєнщини: „Жєнщини хочуть нам доказати — говорив — що потрафлять все, що вміють муштини. Признаю, що жєнщини годні зробити то, може навіть ліпше, але головна річ в тім, що мужчини не можуть робити сего, що є найкращим завданєм жєнщини“. То правда, а се може відносити ся не тільки до видаваня на світ і вихованя дітей, але й до найвищого діла, якого мужчини не вміють та гарно довершити, як жєнщини, до діла любови, самопожертвованя до улюблених людей; се діло жєнщини сповняють так легко та добре і сповняти-муть до кінця світа. Що було-б з нами, мужчинами, коли-б жєнщини понєхали се діло? Світ може обійти ся без жєнщин лікарів, судій, учених, без телеграфісток, авторок, але без матерій, жінок, потішительок, котрі люблять в мужчинах се, що гарне і добре, без таких жєнщин на землі було-б неможливим. Як би не вони, не було би тих тисячів незвісних, а гідних пошани жєнщин, що є потіхою, розрадою і підмогою злих, слабих і зіпсутых мужчин, котрі більше, як хто инший, потрібують такої підпори. В тій іменню великій, невиспущій любови лежить найбільша, непохитна сила жєнщини“.

— Населенє Київя вносилось з початком сего року 344.434 душ, а до кінця вересня с. р. побільшило ся до 350.949 душ.

— Арештованє дефравданта. З Бродів доносять, що погранична жандармерія відставила онюди до арешту судового бувишого почтмайстра в Буську, Петшиковського, котрого дефравдація на більшу суму наробила була перед кількома місяцями в кругах почтових великої сензації. Петшиковський втік був до Росії, де его тепер арештовано і видано австрійським властям. Петшиковського відставлять до золочівського суду, котрий в сій справі веде слідує.

— Садагурський рабін-чудотворець. Ізраїль Фрідман, помер дня 2. с. м. в 53. році життя. Був то оден з тих немогих рабів, котрі у Жидів старовірів (хасідім) знаходять особливу почессть. Фрідманна уважали хасідім за наймудрішого і найсвятішого зі всіх рабів на всході і казали, що він походить із найстаршого жидівського роду, бо в простій лінії з покоління Давида. Вже вість

о его недужі викликала була серед хасідів велике занепокоєнє. Спроважено аж п'ять лікарів з Чернівців і Львова. Старовіри з Буковини і Галичини, з Росії і Румунії почали громадно з'їжджати ся, але до недужого не впускали нікого, крім его 17-літнього сина, котрого уважують за наслідника а котрий горік ожєнив ся з якоюсь богатою жидівкою з Росії. Коли величезна товпа старовірів довідалась о смерті рабіна, підняла страшений крик і зойк. Похорон помершого відбув ся зараз і заким ще засвітало, обряд похоронний був уже скінчений. Фрідманні поховані шістьох синів, з котрих найстарший, наслідник рабінського престолу, має, як вже сказано, 17 літ а наймолодший 9 місяців.

— З нинішнім числом розсилаємо 11-тий аркуш повісті „Гроші“ Золі.

Концерти і видовища:

Репертуар Руского Театру в Бучачі. Сала „Сокіла“. — Початок 7 і 9-го вечерів. Блєти прїмляє торговля п. Рогозинського. Абонамент на 6 вистав по 10 кор. — В суботу дня 6, с. м. Жидів, синаційна штука в 4 дїях Чорінона. Штука є написана на тій річї Жидів в Росії. — В неділю дня 7, с. м. Чоріноном, народна опера в 3. дїях Кукаренка, музика М. Лисенка. — Вї второк дня 9. с. м. Міцани, штука в 4 дїях М. Горького.

— Товариство „Кружок Українок“ устроєє в суботу 13. с. м. в сали тов. „Вєсєла“ вєчєрніє і танцює. Вступ від особи і К.

З товариств:

— З „Львівського Бояна“ доносять нам, що перша хоральна проба по фєрїях відбув ся вївторок 9. н. ст. жовтєя о 7. годині вєчєром. Вїдїл просить о чєслєнну участь. Заразом відбудуть ся шєсє нових чєлєв. Сєго року обня управу „Музичного кружка льв. Бояна“ проф. „Вєс. муз. Інститута“, п. А. Должикий. В імені его просить вїдїл вєх панів, що управлєють гру на ємєчєвних інструмєнтах щоби зволїли згодуєвати ся в найбільшій часті до голови „Льв. Бояна“, проф. А. Вахнінєна в годинях від 10—11 і 3—5 а „Вєсїм муз. Інституті“ при ул. Вірчєвській ч. 2, І. поверх.

— З „Вєсєного музичного Інститута“. Вїсєнє на науку гри на фортепіано і скрипки приймає ще заодно дирекція Інститута в годинях від 1—1. раню і від 3—3. пополудні.

Урядові вїсті:

Іменования. Міністер піроісповідань і просвітї іменує профєсора університету у Львові д-ра Володєслава Абрама і скриптора університєтєскої бібліотєки у Львові д-ра Євгена Баріньського, консерваторами сєкції II. центральної комісії для справ пам'ятників історичних і штуки на літ п'ять, а то першого для округу повіта політичного і міста Львова, а другого для повітів політичних: Бібрка, Долина, Дрогобич, Рогатин, Рудані, Самбір, Старе місто, Стрий, Турка і Жиданів.

— До „Народної Гостиниці“ приїхали: Дня 4. жовтєя 1906 Блажовський Іван з Перемішля, Мирон Бутра з Сянока, о. Михайло Цєлєвський з Каміньє стр., о. Теодор Леонієвич з Заткова, Александр Снієтєв з Коляво, Зофія з Рудавських Батєнка, Салєв Лєвчєвський з Станєслава, о. Михайло Літвинєвич з Курдрєшєв, Олена Кривич з Тернопольє, о. Тадеї Галєвчєв з Мєкуличина, о. Кєсєнофонт Роздольський з Пєстєшич, д-р В. Ступицький.

Переписка Адміністрації.

Вп. І. Мак. в Сва. Тепер вплачено до кінця мая а не серпня. — П. Риб. в Ста. До кінця року приїде нам ще 2 К. — М. Мар. в Сам. Тепер вплачено за III. а не IV. квартал. — Д-р Яю. в Сок. Тепер врівняно передплату лиш по концє II. кварталу. — С. Ком. в Тер. Тепер вплачено до кінця III. а не IV. кварталу. — М. Лєсь. в Угн. В цвїтїні передплату не одержано, тож дєперва вєресєнє врівняний. — І. Олєс. в Чар. к. Піль. За сєй рік приїде нам ще 6 К. — Е. Лє. в Яю. В маю не вплачено, тож за жовтєнь приїде ще до врівняня. Н. Кут. в Волч. До кінця року ще 16 К. — М. Шу. в Мар. За сєй рік приїде нам ще 8 К. — А. Яюор. в Кут. ст. До кінця року приїде нам ще 4 К. — С. Ма. в Дор. За сєй рік належить ся нам ще 14 К. — Н. Кот. в Лют. До кінця року приїде нам ще 12 К. — А. Яц. в Шут. Тепер вплачено за II. а не IV. квартал. — Е. Дуб. в Зал. Тепер вплачено за серпєнь, а не жовтєнь. — І. Гро. в Ошнєх. Тепер вплачено за серпєнь, а не жовтєнь. — Н. Чаб. в Пер. За сєй рік вєже вєсє. — В. Рем. в Рад. За сєй рік приїде нам ще 4 К. — М. Лєс. в Тер. Тепер вплачено за серпєнь а не вєресєнь.

Вп. П. Руд. в Чєп. За сєй рік вєсє а на 1907 зїсєгало 6 кор. Ю. Дор. в За. За сєй рік вплачено вєсє а на 1907 вписано 166. — Хв. Чит. Пр. в Мик. За сєй рік вєже вєсє. — Вп. З. Мат. в Зар. Тепер вплачено за серпєнь а не жовтєнь. — Ж. Лє. в Кам. стр. Тепер вплачено по концє вєресєня. — О. Алє. у Льв. Тепер вплачено за липєнь а не жовтєнь. — В. Шєп. в Мик. п. Д. За сєй рік вплачено вєже вєсє. — Е. Біл. в Гер. До кінця року приїде нам ще 15-60. — О. Сєк. в Пер. Тепер вплачено за вєресєнь а не жовтєнь. — Я. Олє. в Го. До кінця вєресєня приїде нам ще 4 кор. — Хв. Рус. Бєс. в Ваш. Тепер вплачено за III. а не IV. квартал. — І. Сад. в За. Тепер вплачено за вєресєнь а не жовтєнь. — А. Рус. в Кор. До кінця року приїде нам ще 22 кор. — М. Вєль. в Ка. Олєржанє. — І. Кив. в Ко. Тепер вплачено за III. а не IV. квартал. — Т. Сін. в Ста. До кінця року приїде нам ще 8 кор. — Р. Пєт. в Кам. стр. До кінця року приїде нам ще 14 кор. — О. Гра. в Хи. Тепер вплачено за серпєнь а не вєресєнь. — В. Ого. в Пєч. До кінця року приїде нам ще 7-20. — А. Чич. в Пер. До кінця року приїде ще нам ще 6 кор.

„Академічний Дім“ і „Руська Академічна Поміч“ у Львові.

Думка, що хвилювала від давня між українським студентством в Галичині, — засноване інституції, яка приходила би незасібним його членам з матеріальною підмогою, — нині вже здійснена!

Завдяки ініціативі й заходам декількох одиниць в Галичині й щедрий матеріальний поміч з російської України станує у Львові величавий триповерховий будинок — „Академічний Дім“, де частина української академічної молодіжки буде могла знайти здорові й дешеві мешкання. Рівночасно з тим завязалося у Львові й згадане вище цілісне нове академічне товариство — „Руська Академічна Поміч“, яке й переймає „Академічний Дім“ під свій заряд.

Та згадане товариство вповні свідоме того, що його початки будуть дуже трудні, трудні з причин тих незвичайних обставин, в яких живе український народ взагалі, а з окрема українська академічна молодіжка. Коли подібні інституції у наших сусідів пр. (Польків) тишають не тільки великим попертом своєї суспільності але передовсім загально-кращих інституцій, то наше товариство, знаючи їх відношене під тим зглядом до українських культурних, економічних і філантропічних товариств, не може про таку поміч навіть і мріяти. А як раз українська академічна молодіжка потребує матеріальної помічі в більшій мірі, як молодіжка иншого народу. Вона, що рекрутується переважно з найбільш виступаючої частини суспільності, переступаючи університетські пороги, здана відразу на вегетоване й щоденну боротьбу за хліб. І чим дивно, що в таких обставинах українська академічна молодіжка не може віддавати ся вповні науці, чи дивно, що зі всіх сторін дають ся чути чим раз частіші й голосніші нарікання на її чим раз більшу знеохоту й байдужість до висшого духового життя, до висших життєвих ідеалів?

А однак молодіжка, — се будучність народу, се пізніший речник його інтересів, се будучні регулятори його суспільно-політичного й національно-культурного життя!

Тому в отсій хвили, коли обі згадані наші інституції ставлять у своїй діяльності тільки перші кроки, ми в ім'я цього клича

звертаємося до загалу української суспільності з зазивом, — подати нам матеріальну поміч й уможливити через те виконане піднятої нами задачі. А прийти з такою помічю тепер українська суспільність в Галичині повинна тим більше, що самий „Академічний Дім“ побудувала для нас майже виключно закордонна Україна...

(Датки посылати на адресу: „Руська Академічна Поміч“ у Львові, ул. Сувійського ч. 17).

Від Виділу „Руської Академічної Помічі“ у Львові.

Надіслане.

ВСІХ НАУК ЛІКАРСКИХ

Д-р Кость Танячків

б. секунддар шпиталю Вільгельміна у Відні по відбуту трирічної практики у віденських шпиталях і катінках осіб в Золочеві.

Ординує в дом Інспекторату податків. 988 2-3

МУНДАНТА

пошукує

канцелярія адвоката
Івана Виханського
в ЗОЛОЧЕВІ.

Посада на довгий час з корисними успіхами. Перевзятство мають умовні писати на машині і розуміючи діловодство в товариствах кредитових. 992 2-2

Коперинський і Син

Оптики і механіки у Львові площа Галицька ч. 1. протія Банку Протестного за плантаційних площі Галицької поручають.

Барометри аероїди по 7, 8 і 10 К
каміїшні по 12, 16,
20 і 24 К. — Лер-
нетки міські по 12,
15, 24 і вище. За-
разом поручаємо в найбільшій зборі окуляри,
підзерка, зони і всілякі інші прибори оптичні,
Всімля направи когаче днує ся як найкорше
і найдешевше. 4185

Ученик У. в. г. в. руської пошукує лекції на село. Адреса: Сафат Штільківський. Тернопіль ул. Лисенка у п. Лушнівської. 1-3

Ученик семінарія учительського І. року приват. пошукує лекції на село або на привітний зі шкільна надання під адресою Р. Зародних і приготував до гімназії. 1000 1-3

Кандидат адвокатури Іван Мінита приймає сейчас місце в канцелярії адвокатській. Адреса: Хлібівачі сверки п. Сверж. 985 1-3

Силіпар потрібний зараз до провадження руської крамниці. Зголошення прешу надослати під адресою Р. Зародних, парох в Грошовій почта: Войткова. 1015 1-6

Загальні Збори

членів „Повітового товариства Кредитового“, стов. зар. з обм. поручкою в Невірові відбудуть ся 1-ого падолота 1906 о 1-ій год. в полудне в льволян чатальні „Просвіти в Невірові зі сідуючим порядком:

- 1) Затверджене рахунків і білансу за 1905 рік.
- 2) Ліквідація стоваришства. Коли би ліквідації не рішено, то
- 3) Зміна § 5 статута в причини неясної стилізації.
- 4) Вибір надзираючої Ради.
- 5) Вибір Дирекції і визначення ремунерації для директорів.
- 6) Приняте урядника
- 7) Внесення членів.

ЗА НАДЗИРАЮЧУ РАДУ:

о. Ем. Гриневичкий
голова.

Николай Голінін
секретар. 1002 1-3

ФАБРИЧНИЙ СІЛАД БІЛЯ

Найдешевша торгівля галантерейних товарів

АДОЛЬФА РАША

у Львові Гринч. ч. II (напроти тов. Просвіти.) Поручає великий вибір мужеского біля, краваток, рукавичок, парасолів, лісок, шкіряних виробів, російських калькотів, альбомів як також туалетного мила і пероумерів.

Великий вибір цукров на цигарети, тютюну, гроші і олію з гербом Русь.

Великий вибір біжутерії. 149

Оповіщене загальних зборів.

Звичайні загальні збори членів Жіночої спілки промислової „ТРУД“ товариства зареєстрованого з обмеженою поручкою відбудуть ся 27 жовтня 1906 о годній 5-тій в послудня в власній домі товариства Львів, ринок ч. 39 в спідуючим порядком:

1. Відкриття і ухвалення зборів.
2. Справоздане ради управляючої з діяльності за рік 1905/6.
3. Справоздане комісії контрольної і внесення.
4. Доповняючий вибір двох членів ради на місце вихосованих.
5. Вибір комісії контрольної на рік адм. 1906/7.
6. Внесення і інтерпретації членів.

Право голосу в зборах мають тільки ті члени, котрі уплатили що найменше один уділ. Легітимізацією для членів послужить їх книжочка уділова.

Львів 1. жовтня 1906. 999 1-3

ЗА РАДУ УПРАВЛЯЮЧУ:

Іванна Нокорудова.

Ольга Бачинська.

Председателька.

Секретарка.

Панни потрібні до вишивання і пацюркових робіт. Зголошення „Соціалістичний Вазар“ Львів ул. Руська. 991 2-3

Правник І. року виправний інструктор пошукує лекції на село, найкраще у овьяченика. Близька відомість: Poste restante „Ступент“ п. п. Нижанковичі, Корманачі. 987 2-3

Дяк безжениий пошукує посади. Адреса: Д. Крохта в Пресівцях п. п. Зборів. 988 2-3

Особа в середнім віці, що розуміє ся на сілським і домовим господарстві, глядає посади до управи дому у сьвященника відвіда. Зголошення: Львів, Жигмонтовська ч. 11, партер, Загурена. 984 2-3

Академік соціалістичний і виправний інструктор глядає лекції з обсягу власним галицьким або нормальним. Відомість: Правниці у п. Рубахи, Львів Шептицьких 17 А. 973 3-6

ДЯКА молодого з добрим голосом теноровим пріме зараз Уряд церковний — Цегуля п. Радава коло Ярослава. 970 3-3

Директор дів. школи нар. з різн. платнею 2200 К, середніх літ, бажаює в ціни подружжя пізнатися з павною лагідною вдачі, музикальною і розуміючою на домівстві. Посаг потрібний. Письма які на надане зверте ся, управляє під адресою „Молодий директор“ до адміністрації „Діла“. Річ трактує ся на серію, а за дискрецію ручити сьовом чести. 945 6-6

До продажу по пріступних цінах: 1) Комп'ютерний уніформ і плащ з вешного судового урядника, 2) фрак з камізоною на службового і досить тугого мушину. Львів, Дауготна 14. партер на ліво. 1004 1-3

Ріжні композиції на фортепіано, до співу і т. д. видає і вносив: Українська Накладня, Львів, ул. Вроновська 8. Катапюг даром. 943 6-20

Меблі тапіцеровані, софи, отоманки, крітї гарнітури, поручає на сезон найдешевше Франц Цайзер фабрика меблів, Львів, пасаж Мікоша, 844 6-6

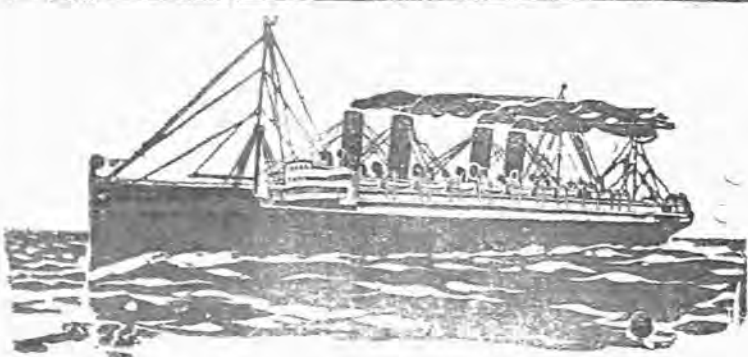
Столовий виноград, ослодкий, смачний, з великими ягодами, найгарнішою сорти, що дини свіжо зрізаний, по 1 ар. 75 кр. за 5 відбог. франко L. Altneu, Veszeg 12, Ungarn. 932

Перша руська фабрика Василя Вітинського у Львові уляця Биторни ч. 10 Філія ул. Жовнівська ч. 61 (біля рампи) поручає знамениті тіста, ч. звязки, медівники, пукри десерів і шоколаду. 967 3-104

Помости до церков цементові, камінцеві, мозайкові

поручає

Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХІТЕКТ
ЯРОСЛАВ. 35-50

до Америки

Канади, Тексасу, Аргентини, взагалі до всіх місцевостей північної і полудневої Америки, до Австралії, Япону, Хіп і т. д.

з Галичини і Буковини
найдешевше перевозить

Перевозове товариство пароходів
NORDDEUTSCHER LLOYD
В БРЕМІ.

В Бремї се товариство удержує руського сьвященника, котрий виконує душпастирські обовязки і ошкіує ся емігрантами.

Хто хоче їхати до Америки, нехай пише по шіфарту до:

Генеральна Агентура Північно-німецького LLOYD'A у Львові ул. Городецька ч. 93. 243 60-50

При закупі товарів просимо пакликуватися на нашу часопись.

РИЖКИ
в барилках 5 вигр. брутто виснає за ціну 4 К франко
„Народна Торговля“
у Львові і Коломій. 956 4-6

АРТИСТИЧНО-ШЛЮСАРСКА РОБІТНЯ
Михайла Стефанівського
у Львові, ул. Коперника ч. 16.

Виконує шлюсарські роботи після найновіших візріп а то: на церковні вежі, хрести, золочені кулі, громоводи, залізні вікна для церков, будівляні окути, залізні сходи, галерії, наробні оголошення придорожні, залізні ліжка для істатутів і всілякі роботи згідно з вказівкою в окр. шлюсарства. 395 26-22

Заснована 1782 Ціс. кор. привіл.
РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведення промислове в краю і одне з найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих польських горівок, розсолів і румів

І. А. Бачевський у Львові

ч. і к. надзорний достяжник поручає Вп. Управління рілничих кружків і сільських крамниць свої знамениті вироби по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і інших спиритуалів у всіх смаках і якостях, після вимогів закону

на теплий, хемічний дорозі фабрично зладжених і соподжених та ц. п. істатутум до розсуду споживних середств розсиджених.

Цінники і інформації виснає ся на домашнє оплатно і даром. 1108 77-104

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середно-європейського часу.

До Львова на дворці головний приходять:

3 Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
" Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
" Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
" Рави руської 7:50.
" Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
" Станиславова 8:05.
" Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
" Яворова 8:18, 4:37.
" Коломій 10:05.
" Ряшева 10:35.
" Тухлі 3:55 (від 15/6 до 30/9).
" Белаця 4:50.

На Підзамче.

" Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудні і 8:20 вечір, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. сьвята), 10— перед полуд., 1:46 по полудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9:35 вечір.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1:15 по полудні (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9:25 вечір. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. сьвята), 10:10 вечір.
з Ширія від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о 9:40 вечір.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята) о 11:50 вечір.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:35, 2:45, 6:35*, 11—*.
" Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
" Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
" Яворова 6:00*, 6:55.
" Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
" Самбора 8:55, 4:15, 10:51*.
" Белаця 10:45.
" Ряшева 4:05.
" Коломій і Жидачева 3:30.
" Рави руської 7:25*, до Станиславова 9:10*.
" Перемишля 10:05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
" Стрия 11:30*.

З Підзамча:

" Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26 по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудні, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8:34 вечір.
до Рави руської 11:35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9:15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1:35 по полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3:14 по полудні.
до Ширія 10:45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. сьвята).
до Любіня вел. 2:01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. сьвята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товстими; поїзди нічні в зазначені звідкою. Пору нічя числять ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 мінут рано. Зв'язайні білеті їзди як також білеті всякого иншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мійській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсманна ч. 9.

35

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток
долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у Львові
Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Па-
саж Гавсмана ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Duker, I. Seilerstätte; F. A.
Richer, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile
11; Haasenstein & Vogler, Wallischgasse 10; A.
Chwialowski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНК-
ФУРТИ І ГАМБУРЗІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком
в Австрії за границею:
на цілий рік 32 к. — 1.1 к.
на пів року 17 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 24 к. на пів року 14 к.
на чверть року 7 „ на місяць 2 к. 31 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція
під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся ли-
ше за попереднім застереженням. — Рекламини неопе-
чатані вільні від порту.

Оголошення значайні приймають ся по 20
с. за одну стрічку інсертову або за її місце, а в ру-
бриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні
оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Інтерпеляція п. Яворського і тов.

до міністрів внутрішніх справ, судівництва і
краєвої оборони в справі поведінки з руски-
ми урядниками в Сколім.

Черед довшу відпустку бувшого радни-
ка намісництва п. Щуровського управляв в
его заступстві стрийським старостом старший
комісар повітовий Йосиф Ставський.

Сей пан не має найменшої спосібності
до ведення уряду ні найменшого змислу спра-
ведливості і виручав ся індивідуалізмами, котрих
опінія загалу уважає за інтригантів і все-
денунціантів. В Сколім відзначили ся в сім
напрямі спеціально ц. к. нотар Мадейський,
доріжник Лісовський і жезліничий лікар др.
Айхель. З тими панами жне п. Ставський в
скільським касині польським, де він є при всіх
газардових грах, як се було в часі асенте-
рунку в минулих роцях, коли то каригідне
поступоване заступника ц. к. правительства
викликало публичне згіршене і обурене офі-
цій. Спеціально др. Айхель став ся в ко-
роткім часі сердечним приятелем Ставського,
бо ратував его спеціально з его клопотів
грошевих. Др. Айхля зроблено правитель-
ственным комісаром для конфесійної грома-
ди, і то против волі майже всіх его членів.
Се становище використав Айхель так, що
разом з Мадейським і Лісовським з'організував
заговор против чесного і заслуженого для мі-
ста бурмістра др. Мириновича. Ся спілка по-
рішила також вигризи шанованого в цілій
околиці начальника суду Левицького, бо він
не „пасував“ до сеї трійці.

Помічниками були тут надкомісар пові-
товий Ставський і ц. к. жандармерія. Ся, до
удержання публичного ладу інституція попусу-
вала ся в стрийський повіт від часу, коли у-
правителем 5-го відділу став лйтант Млод-
ніцький. Він терпить і затушовує для своєї
моральної і матеріальної користі всі лайдацтва
своїх жандармів, за котрі вони повинні бути по-
тягнені до строгої відвічальності. Командант
скільського постерунку Вронський, ескортую-
чи з причини морду в Славську малолітнього
кретина Гребя до Сколього, кричав до зі-
браних Жидів: „Кричіть візат! Шляк нехай
трафить себе попа в Славську (о. Качмарско-
го), він займає ся більше виборами ніж нау-
кою релігії“. Лйтант жандармерії не по-
тягнув за се до відвічальності підчиненого ему
жандарма. Сей пан лйтант, коли візитував
постерунок в Сколім, не уважав за відповід-
не прийти до суду, щоб від начальника у-
рядово довідати ся, як его жандарми захо-
вують ся в службі. За те пан лйтант дуже
пильно збирав вісти про політичне поступо-
ване руских судій і передав ці вісти президен-
тові окружного суду в Стрию. Сей лйтант
з двох причин ігнорував так остентативно
ц. к. суд. Лйтант використав своє урядове
становище на се, щоб на гаряче літо
знайти в скільських горах пристано-
вище для своєї родини. Він ульковує її зви-
чайно в Лавочнім у команданта постерунку
Райнера. Внаслідок того сей Райнер, загалю
мозівний піяк, дозволяє собі робити такі
надужиття, за які вже давно повинні був бу-
ти прогнані зі служби. Він нічого собі не
робить з приказів суду. В р. 1905. приареш-
тував він підозрілого о крадіж Фльога і при-
тім крім крадених річей забрав також деякі
річі того-ж Фльога. Арештанта відставив до
суду в Сколім, а річі зложив в команді жан-
дармерії в Сколім. Аж пізніше жандарм
Скупінський віддав ті річі судови за покві-
тованем. Коли Фльог відсидів кару в Стрию
і там відобрав свої річі, переслав зі скіль-
ського суду, показало ся, що шецла срібна
папіросниця. З тої причини стрийський окруж-
ний суд запорядив дохіджене. Та командант
стації Райнер полагав справу цілком про-
сто тим, що в судовім поквітованю дописав
срібну папіросницю, та ще й відмінним, зе-
леним чорнилком. Хоч се спроневеріне і сфал-
шоване публичної грамоти всесторонню до-
казано, не спав ані волос з голови протеге-
ваному лйтант Млодніцьким злочинцеві і
він дальше остає на своїм місці, не по дав-
ному і приймає родину свого добродія на
літо.

А що відносини л. Млодніцького до ко-
манданта Райнера вже всім впадали в очи,
то загадав він сегорічне літо провести з ро-
диною інакше. В порозуміню з другим сво-
ім підвластним командантом скільської стації,
з Вронським, хотів він на касарню жандар-

мерії наняти вілю „Анелю“, положену в гар-
ній околиці два кілометри від Сколього.
Против того звернули ся ц. к. повітовий суд і
скільський уряд громадський з замітками до
ц. к. краєвої команди жандармерії у Львові,
так що штука не удала ся і касарня з ува-
ги на публичне безпеченство лишила ся в
місті.

Ті дві неудачі так собі п. лйтант
Млодніцький взяв до серця, що з того часу
старає ся всіми способами позбутися негід-
них собі і зненавиджених бурмістра д-ра Ми-
риновича і начальника суду Левицького. З
того часу его спільник і помічник командант
стації Вронський, замість пильнувати своєї
служби, приходив на засідання громадської
ради, де тепер риють против бурмістра, при-
стає з вишепольськими шовіністами „Szkoły
ludowej“ в Сколім і шпйонує політичне пове-
дене Русинів урядників скільського суду.

На підставі доносів, які лйтант Млод-
ніцький при помочи жандармерії, а особливо
команданта скільської стації Вронського, пе-
редав президентові стрийського окружного
суду, та на підставі цілком безпідставного
справоздання п. Ставського виточив президент
суду дисциплінарне слідство начальникови
суду Левицькому і ад'юнктові Сабатові.

Се слідство віддано в руки радника
суду краєвого Позняка. Він розпочав у-
рядоване тим, що покликав до Стрия
вишепольяка нотаря Мадейського і пропі-
натора з Синевідська в. Хаїма Адлерберга яко
мужів довіря переслухав їх в справі політич-
ного поступованя обох тих судій. Дня 25.
червня приїхав Позняк до Сколього і розпо-
чав слідство против начальника Левицького і
ад'юнка Сабата, не в суді, але в касарні
жандармів і хоч начальник суду дав ему до
розпоряджистости двох судових воззних, він
розсилав візваня жандармами. При тім, мимо
виразних постанов процедури карної, пово-
див ся сей пан так недискретно, що в ко-
роткім часі ціле містечко знало о цілі его
приїзду, о ставлених свідкам питаннях і за-
кидуваних руским судіям переступствах. Ці-
лий постерунок жандармерії був при тім дуже
пильно зайнятий від рана до вечера, стро-
го пильнував всіх свідків і тероризував їх.

В тім самім часі случив ся в Сколім
морг, з котрого польські газети зробили морг
політичний. Ц. к. жандармерія, замість шу-
кати за убийником, була через два дні за-
нята дисциплінарним слідством против началь-
ника суду Левицького і ад'юнка Сабата, а се
викликало в місті підозріне, що оба ці уряд-
ники судові суть вмішані в сей злочин.

Всі, поставлені свідкам питання, крути-
ли ся коло злочину, чи судій Левицький і Са-
бат належать до Січі, чи бувають в лока-
лі сего товариства і чи є злочинці суть в
своім урядованю сторонниці супротив Поля-
ків і Жидів.

З сего виходить, що в Галичині уряд-
никови не вільно бути членом товариства,
котре в своїй програмі має між иншим по-
борюванне алкоголізму і що се є каригідне.
Хоч донесене пришло до президії окруж-
ного суду перед 5-им червня, слідство роз-
почало ся безпосередно по повороті судій
Левицького з похорону вітця. Про сю трагіч-
ну хвилю в життю начальника суду знав
дуже добре президент окружного суду в Стрию,
бо перед десяти днями дав ему 10-денну
відпустку.

На свідків против н. с. Левицького по-
кликано лише свідків, котрі в часі 5-літнього
урядованя в Сколім, мали з ним конфлік-
ти, іменно: ославлену в Сколім фабрикантку
сплетень акушерку Дюновську, Васербаха,
Гольдфіншера, Рапапорта і Шімермана, котрі
не раз вже мали конфлікт з карним законом;
прогнаного за яркі надужиття в службі возз-
ного судового Урбанського; судового офіці-
яла Андрейовського, против котрого окруж-
ний суд в Стрию зарядив дисциплінарне
слідство за оклеветане суду в Dz. Polsk-im і
за злочин спроневеріня; судового писаря
Сведницького, против котрого, за неправиль-
ности в службі, вже другий раз заряджено
слідство; д-ра Айхля, котрий зорганізував
звісний компльот против начальника Левиць-
кого; страшного в Сколім доріжника Лісов-
ського, котрого за „приймання дарунків“ в
1904 році усунуто з становища функціонера
прокураторії в Сколім.

Начальник суду Левицький прийшов до
строного Позняка і представляв ему, що ве-

дене слідства в касарні жандармерії пони-
жає судейський стан і просив его, щоб уря-
дував в суді; Позняк відповів на се, що
президент Гінце казав ему урядувати в ка-
сарні. Дальше заявив: „Против вас, пане на-
чальнику, веду лише побічне слідство“.

Однак мимо того в наслідок зарядження
президента против, під кожним зглядом чи-
стого, вищими властями все хваленого суд-
дї, котрого урядоване все тішило ся загаль-
ним признанем. Позняк вів слідство лише в
тій цілі, щоб его скомпромітувати, щоб
іти на руку польській мафії і щоб виправ-
дати закиди клевети всепольського Slow-a
Polsk-ого.

Сю компромітацію виконав він в най-
брутальніший спосіб в хвили, в котрій ко-
жда людина обовязана уважати стан душі
сина, котрому перед хвилею помер отець.

Мимо всіх заходів всепольських судій і
всепольської ц. к. жандармерії здемасковано
всі ті підлі махінації. Slowo Polskie мусіло
відкидати клевети, але мимо того гідність
стану судейського понижено в брутальний
спосіб. Щоби виправдати компроміта-
цію Slow-a Polsk-ого, окружний суд в
Стрию, а властиво его президент Гінце ва-
жив ся зайніювати цілу сю комедію при
помочи жандармерії і повітового надкоміса-
ря Ставського.

Підписані питають міністрів внутрішніх
справ, судівництва і краєвої оборони:

Чи ім звісне поступоване президента о-
кружного суду Гінцого, зглядно радника
Позняка, дальше надкомісаря Ставського і ц.
к. нотаря Мадейського? Чи знають вони під-
полну вишепольську роботу ц. к. жандармерії?
В який спосіб вони в будучности унеможли-
влять такі надужиття? Чи ексцеленції гада-
ють потягнути до відвічальности сих функ-
ціонарів і зробити сатисфакцію невинним
урядникам судовим?

Відень 18. вересня 1906.

Яворський і тов.

Наукова рецепта проф. Брікнера.

(Конєць.)

Вже 27. грудня 1905. р., отже близько
рік тому, зреферував я свою студію доклад-
но на засіданю фільологічної секції „Наук.
Товариства ім. Шевченка“, після чого на
внесенє директора секції д-ра Ів. Франка
однорозно ухвалено печатати єї в „Записках
Наук. Тов. ім. Шевченка“, а зміст оголоше-
но в „Хроніці“ (1905. р., вип. IV, ч. 24).
Тільки з чисто приватних причин випечатав
я студію в окремій брошурі в липні с. р.
Проф. Брікнера повинно було застановити се
остільки, оскільки він бодай д-ра Франка
доси не вважав за скомороха, ба навіть не-
давно користував ся его причинком до ви-
ясненя тексту грунвальдської пісні в своїм
„Rozwiązaniu zagadki“. Що більше! Той сам
д-р Франко й тепер, прочитавши мою бро-
шуру, між иншим пише (Літ. Наук. Вістник,
1906. р. вересень, ст. 504): „Головну
вартість її бачимо власне в
найширшій, критичній часті.
Беручи вихідною точкою най-
новішій праці про сю памятку
польських учених проф.
Брікнера, д-ра Гека, д-ра Хме-
ля та д. Поліньського, д-р Шу-
рат піддає особливо праці
проф. Брікнера дуже доклад-
ній аналізі, виказує неточ-
ности і натяганя в його роз-
борі языкової сторони пісні,
довільність і безпідставність
його гіпотези про звязок між
піснею „Bogurodzica“ і мона-
шим житєм королеви Кінги в
Новім Санні і апріорність те-
зи проф. Брікнера, що мову і
зміст пісні треба роздвляти
як твір широко-польський з ви-
ключенем впливів чеських і
церковно-славянських“. Але що-ж
те все обходить его та часть моєї студії,
яка є ржою на его оруже? Врешті воно далеко
краще виглядає, коли хтось стає до борби
за вітчину, чи хочби лиш за єї пісню, ніж
як би він був ся „pro domo sua“. Отже й
проф. Брікнер, щоб не зрадити навіть вла-

стивої причини свого обуреня, в св'ятім н-
годованю кличе: „Ale! skomorości „Boguro-
dzicy“ narodowej pieśni polskiej dla mistyfi-
kacy owej użył — więc... чей-же на Сопліє

Яким оружем б'ється, пане професор?
Тим поржавилим? Закидуючи мені ігнорува-
нє історичних свідочств, вказуєте на хлопів,
на єпископів, на священиків, що співали в
Польщі грунвальдську пісню вже в першій
половині XV. в? Признаю, що се важні істо-
ричні свідочства. Та чи вони свідчать про-
тив мене, щоб я їх потребував ігнорувати?
Я-ж сам і без ваших історичних свідочств,
пане професор, вказуючу популярність пісні
в Польщі таксамо вже в першій половині
XV. в., бо під часу грунвальдської битви
(ст. 7, 15), зазначую єї вже на основі знай-
дених текстів, зазначую в інтерпретації Длу-
гошевого „ratum captem“. Коли ж о тій
популярності не був переконаний, я, будьте
певні, й сам знайшов би собі ваші оклепані
уже історичні свідочства. Та, видко, вам,
пане професор, о що инше розходить ся.
Доказуючи своїми історичними свідочствами
популярність пісні вже в першій половині
XV. в., ви не виражаєтесь докладно. Чи ма-
єте свідочства на те, що вона так само була
популярна вже й перед роком 1410? На те
ви мені дайте свідочства! Визнаю вас тепер
таксамо, як визнавав уже до предложеня ви-
разних свідочств на доказ звязку пісні з Ки-
нгою (ст. 7). Так, пане професор! Чей бачите
тепер, що ви з'ігнорували дотичну часть
моєї студії — після першого пункту вашої
рецепти!

Аби розгін, а скок буде. З першим
пунктом вашої рецепти, пане професор, ско-
чили ви також у лінгвістичну часть моєї сту-
дії. І єї ви з'ігнорували, твердячи, що я до-
тетно „z tekstu polskiego, napisanego po rus-
ku, dowiodł ruskości tekstu, napisanego po
polsku.“ Переводім, не єдине се в мене же-
рело — той польський текст, написаний по
руски. Ви, пане професор, не прочитали хи-
ба, а тільки заглянули до лінгвістичної ча-
сти студії, бо інакше вище тверджене не
дасть ся пояснити. Прочитайте єї, а побачи-
те, що я крім западно-руської легенди мав
під рукою староруські і церковні памятки з
тих часів, в яких ніхто не міг переписувати
з польського, бо й не сміло ся нікому тоді
в Польщі о польській літературі. Я послу-
гував ся цілим рядом паміток трохи стар-
ших від найстарших польських з XIV. в. А
що-до того польського тексту, написаного
по руськи, то дозволяю вас запитати: Скоро-
ви, пане професор, такі певні, „ze ta legen-
da niby ruska tylko dosłownie pol-
ski tekst przepisał“, так чому-ж
ви не покликували на неї, пояснюючи її,
пр. хочби таке дзела, а виказали его уні-
катом, дарма що в польським тексті на-
писанім по руськи той унікат повторять ся
майже на кожній сторони? Ви-ж знали По-
вість о трох королях-волахх тоді, як писа-
ли своє „Rozwiązanie zagadki“.

Другий пункт рецепти — фальшоване.
Правда, пане професор? Отже ви, з'ігнору-
вавши зовсім те, що я вам виказую
фальшоване текстув пісні (ст.
8), фальшуєте дальше преспекційно мій влас-
ний текст, пишучи „Kaz pręcie, we-
dle wywodów autorów, Tatar-
zy ją spiewali“ — т. є. грунвальдську пісню.
Про співанє під Грунвальдом я писав на ст.
20—21. моєї студії. Перепечатайте се, пане
професор в Slow-i Polsk-im так дословно, як
я перепечатаю ваш фармакологічний арти-
кул, і викажіть, що я написав, будім Татари
співали пісню „Bogurodzica“, під Грунваль-
дом, чи де-не-будь. А поки сего не зробите,
я ваше тверджене уважаю безличною
брехнею.

А тепер, пане професор, третій пункт
вашої рецепти — промовчуванє. Щоб вика-
зати безпідставність всіх ваших мудровань
про звязок пісні з житєм Кінги, я доказав
вам брак всякої аналогії поміж трійцею о-
сіб, яку ви добачили в житю Кінги, а трій-
цею осіб в пісні. Дальше я звернув вашу у-
вагу на неможливість припущеня, щоб пісню,
вирішені з приватного, навіть дуже приват-
ного життя жінчини, могла в середніх віках
стати ся піснею воєнною, чи, як ви волите,
національною (ст. 6—7). А вкінці я вам по-
казав наглядно, не голосовно, жерело, з я-
кого та сама трійця осіб взята, в тім самім
укладі і взаємній залежності від себе, що і

КАЛЬОШІ правдиві петербурські
в найліпших родах

Спеціальний магазин
поруває: ЛІНОЛЕУМ і ЦЕРАТ
Львів, ул. КАРОЛЯ ЛЮДВИКА Ч. 3 478

9.5 2-12

Академія відзначаючий учень
руської гімназії глян-
дає левції. Ласкаві вголосення
під адресою Іван Салагуб, Бу-
диння п. Велз. 1007 1-8

Заручинні перстені, шлюбні
обручки і всякі золоті та
срібні вироби поручає **Ф.**
Квасневський, Львів, площа
Галицька, ч. 3. Приймає всякі
замовлення і репарації.
989 17-20

Вже розпочався курс у звичайній
школі танців
Марії Штенгель-Табор
ул. Шептицьких ч. 7 (дім власний).

РИЖКИ
знамениті, кишеві і мариновані в фасках ваги 5 кіло-
по 3 К 60 сот. також гриби сушені самі білі шпич-
ки по 6 К за 1 кіло випускає за обранням
В. КОЗЬМІН в Носові. 988 2-8

Рік основання 1994.
„Сокільський Базар“ у Львові
приймає капітали на ліквідацію на 4 1/2%. Уділь 25 К
виплати 2 К. Адрес: „Сокільський Базар“, Львів, вулиця
Руска ч. 1.
Прибори швейні та канцелярські; вироби гудульські,
вишивки, гердані, ланцюжки зі Соколом і гербом,
образці, Шевченко, Хмельницький, історичні „Посла-
пи Візантії до короля Данила“, іржавиди і пр.
Мотонки, напірсоні, опинки, шпильки і брошки
з гербом. Вироби в глини, тарелі з портретом Шев-
ченка, Хмельницького, Федьковича, Котляревського з
гербом, сьв. Михайло і Лев і пр. Тутти та паперці
в монограмі Сокола і „Зоря“, все те можна набути
в „Сокільському Базарі“ по цінах уміркованих.
Гаразд
908 „Сокільський Базар“, у Львові. 8-25

Ціни найнижчі!
**Ново отворений магазин мужеских і дам-
ских новостий та галантерей**
І. ЗІХЕР
у Львові, пл. Капітульна ч. 3,
поручає величезний вибір мужеского і дамского біла
власного виробу, а також краватів, новітніх, ман-
жетів, кашкетів, мужеских і дамських, рукавичок,
парасоль, знадобів до подорожжя, перфумерії і бішу-
терії по назочно низьких цінах. 975 2-164

Ціни найнижчі!
„Тягнене невідличино 10 падолиста 1906.
Віденська ц. к. поліційна лотерія.
1 лос стоїть 1 корону. Перша головна вигра-
корон 30.000 корон
а так само друга 5000 К третя 1000 К за дозволу шефа а на ба-
жане виправдані можуть бути виплати готівкою по потрученню 10%
і законно призначеного податку. — Лоси можна дістати у всіх конто-
рах виїмки, лотерейних конктурах і траєках.
Бюро поліційної лотерії знаходять ся: Wien, I. Schot-
tenring 11 (в будинку дирекції поліції). 912 2-10

Франц Невчик
Львів, вулиця Чарнецького ч. 10.
Повідомляю, що заходом Дирекції Центр.
Союза галиц. пром. фабр. переніс я мою від
21 літ існуючу фабрику інструментів му-
зичних з цілим первозаконом в П. знавця до
Львова і поручаю мій багатий заснований
магазин всіляких інструментів
музичних, смичкових і дутих влас-
ного виробу. Всякі репарації виконую
старанно. Найдешевше жерело закупива в краю.
Інструменти цінами висилаю франко.

Макс Глізертман
Ришник
Львів, ул. Сикстуса ч. 17
Для читальні „Просвіти“ виконує кавчукові штампи і пі-
сля відбитого тут виїмки по 1 пр. 40 пр. за штуку разом з пу-
делком і фарбою. 613 а 9-15

Охоронна марка: ЯКОР.
LINIMENT. CAPSICI COMP.
замість
PAIN-EXPELLER з якором
в загальному віснені, неперізнає до натуральних до усмирень
болів при простуді. Дістати можна у всіх анти-
ках по ціні 80 с., 140 К і 2 К. Кукувати треба
то у змочену доміве серед тво лише в ори-
гінальних флашних а в пудлах в нашому охор-
онному марком „ЯКОР“ бо лише тоді а пер-
ність, що дістається оригінальний виріб.
АПТИКА Д-РА РІХТЕРА 968 1-40
„під золотим львом“ в Празі, ул. Сановети 5. Висилка шоденна.

Лиця з старшим виглядом
віднаслідують сьвіжість і молодечість, коли їх шпекати
при помочи сьавно-звісного, зовсім нешкідливого, прав-
диво англійського огіркового молока **Валасси**. Се незрів-
нане средство краси усуває по кількох днях з лиця
морщини, веснянки, оспуди і надає ему сьвіжий і віж-
ний нашірок. Фляшка 2 К до того правдиве англійське
огіркове мило 1 К, пудер 120 К і огірковий крем 2 К.
Дістати можна в кожній аптці. Висилка поштою через
аптику **К. Валасси** Будапешт, Andrássy Strasse 47. Остері-
гає ся перед безвартісними наслідками. Головний
склад: Жигмонт Рукер, Львів; Ф. Браер, Перемишль
на Брамі ч. 4; Райм і С-ка, Краків. М. Шварц аптика
в Перемишль, Симеон Гай аптикар двірський у Львові.

Оснване в р. 1901.
КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО КРЕДИТОВЕ
Урядників і Сьвященників
створене зареєстр. з обмеж. поруною у Львові.
I. Удільє позиції скриптові і векселі на 7%: а) яко
личний кредит за відповідною поруною, б) на за-
став ефектів і поліс життєвих в) на коздиком на
поборах службових г) на гіпотезу реальностей.
Скоро виплата Додатна сплата.
II. Членський уділь 50 кор. Дотеперішня дивіденда
виплачується членам від уділів 6%.
III. Приймає вкладні щадничі на 4 1/2% з піврічною
капіталізацією і оплачує само податок рентний
від вкладок.
IV. Посередничить в закладуванню „ОБЕЗПЕЧЕНЬ
ЖИТЕВИХ“ всякого рода в „Beamtens Verein“ і то-
варстві Краківським. Має заступство Першого за-
гального Товариства урядників австро-угорської
монархії (Beamten-Verein) у Відні, найбільшого
австрійського товариства аскураційного в най-
вищих преміях. Всякі інформації в справах
життєвих обезпечень і потрібних друкує удільє без-
платно. Чистий висок з сего посередництва дає на ру-
ки добродійні ціли. кожний протє повинен обезпе-
чатись на житє лише через Товариство урядників
і сьвященників.
V. Купує і продає ефекти найкращішого, виплачує
купони, приймає векселі і ефекти до інкасса.
Львова: ул. Руска ч. 3, I. пов. — Години
урядові від 9-1 і 4-6 1/2 по пол. 219

Жужлева мучка Томаса
Позір на охоронний знак. Позір на охоронний знак.
є найуспішнішою на всякі озимі росли-
ни, конюшини і сіножати.
Під гарантією чисто, правдиву і успішну мучку
доставляють фабрики фосфатів Томаса т. з. о. п. Берлін
В. Генеральний репрезентант
ЙОСИФ КАРРАХ
У ЛЬВОВІ.
Остерігає ся перед фальшованих і безвар-
тисних жужлів з наслідком аним знаком. 688 17-17

ОГОЛОШЕНЕ.
Припоручаємо всьому українському учительству учи-
тельський календар на рік 1907
„ІСКРА“
який що до обьому не уступить ніяким руським календа-
рам, а що до змісту, буде цінним підручником для
кожного учителя. Богата часть інформаційна. Найважливіші
дані в географії астрономії, фізиці і політичній, як
своім уложенням і вибором стануть все в пригоді виклада-
чому учителю, і через які наш календар не втрапить ні-
коли своєї актуальності, даєть часть педагогічно-
політична, в якій ми подаємо дорожівки в педагогічній
і політичній діяльності учителя, виниці богата часть
літератури зложена з праць наших визначніших сил пись-
менницьких. — До календара приєднали або й приєднали
матеріали Вп. пп. посол Николай Василько, проф. Ст. Смаль-
Стоцкий, краєв. инспектор О. Попович, С. Яричевський, Я.
Весоловський, Г. Гордей, І. Гарасимович, Д. Маврога, С.
Каньон, І. Карбулицкий, вс. Якубовський і пр.
Сподіємо ся, що наш труд буде нашим товаришам о-
скільки цінний, що кожний з них замовить собі (як най-
скорше, вже тепер) „ІСКРУ“ на рік 1907 за ціну **70**
сотників у тов. Костя Кракалії у Черепківцях
(Вуковина) пошта в місто. Календар вийде в друку на по-
чатку жовтня. — Видавці: Осип Везелко (Глібова) Костя
Кракалії (Черепківці). 841 8-4

Певний тревалий заробок
дають патентовані
машини до панчошних ро- машини до панчошних ро-
біт мішкочих біт плоских
МЕТЕОР МЕТЕОР
при вигідній домашній роботі.
Наука основно і дармо. — Учитель на бажане прихо-
дить до дому. — Готовий товар приноситься на продаж.
Жадайте проспекту від фірми.
Перше чеське товариство домашнього промислу для ви-
робу трикотів і панчошних робіт
RUDOLF PAUER & Comp. Prag I., Melantrichgasse 4.
Підприємство цілком солідне і реальне. 698

5 корон і більше денного зарібку
Товариство панчошних машин
для домоших робітників
глядає осіб обох полів до панчошних ви-
робів на нашій машині.
Проста і швидка робота цілий рік дома.
Не треба приготівних робіт. Віддалене і
місце замешання не впливає зовсім, а ми
продаємо роботу.
987 Товариство панчошних машин для домоших робітників
THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens-Quai Nr. 6—249.

СЛАВЯНЬСКА ФІРМА
„МОНОПОЛЬ“
анкційна фабрика воскових товарів і сьвічок
в Юнгбунцлау (Jungbunzlau) в Чехії
поручає Всеч. Духовенству свої загально віснені і точ-
но після літургічних приписів зладжені товари, а то:
I-а напестольні воскові сьвічки з правдивого єпи-
петського пчільного воску 1 кг. К 480 с.;
I-а напестольні воскові сьвічки з правдивого чесько-
го пчільного воску 1 кг. К 440 с.;
I-а напестольні воскові сьвічки з правдивого угор-
ського пчільного воску 1 кг. К 400;
церковні воскові сьвічки змішані з напаним воском
1 кг. К 360, 320 і 280 відповідно до примішки
пчільного воску;
церезинові церковні сьвічки т. зв. сьвічки із штуч-
ного воску до побіжного освітлення, для пере-
хресних стацій або для небищихів 1 кг. К 2;
I-а стеаринові церковні сьвічки найліпшої якості К 144;
I-а стеаринові мечші сьвічки в пакетах по 500 гр.
72 с. за 1 пакет, в пакетах по 450 гр. 68 с. за
1 пакет.
Далше: пасхалі, трипраніки, узранені сьвічки до ч. з.
пасхалі, до хресту, причасті, гладкі і узранені воскові сточки,
завальники до сьвічок, кадло, кадло до вічного сьвітка, різні
лямки, прилади до ловлення диму, як до печатня і всякого
жидла мило в найліпшій якості і по найдешевших цінах.
Ті ціни розуміють ся при відборі прнайменше 5 г. вос-
кових сьвічок на раз, в скрині і за фактом, оплатно, до лож-
дої величчой і поштової станції, на річний рахунок або за пла-
чене при касі, при воскових і церезинових сьвічках 8%, за сьвоє
konto. Капаний віск приймає ся по найнижчих цінах на ви-
мний рахунок.
Доставники переважного числа паро-
дільних урядів і монастирів в Австро-
Угорщині.
!! Віддалене не є ніякою перешкодою!! 912 2-10

Від 1868 р. уживане
Бергера медичне смоляне мило
поручене визначними лікарями, уживає ся в переважній частині європо-
держав у успіхот против всякого рода шкірної висипки, сь-
обливо против порпів і хронічних недуг шкіри та паразитів, припів,
також против червоноти носа, відморозжє і печеня ніг. **Бергера**
смоляне мило має в собі 40% деревної смоли і зовсім відрижкоє ся
від усіх прочих смоляних мил по торговлях. — При упертих недугах хре-
ба спробувати дуже успішного
Бергера смоляно-сиркового мила.
Як **лагідійше смоляне мило** до усунення
важкої нечистоти лиця, против висипки на шкірі
та голові у дітей, як також незрівняне косметичне мило
до миття, кулєтв і до щоденного ужитку служать
Бергера гліцериново-смоляне мило
що містить в собі 35% гліцерину і є сильно наперфумоване.
Далше як дуже добре средство на шкіру уживає ся з великим успіхом:
Бергера бораксове мило
особливо на веснянки, оспуди, опалене від сонця,
угри і всяку иншу шкірну нечистоту.
Ціна штуки кожної повисшої сорти 70 с.
разом з поученням, як уживати.
Домагати ся треба в антиках і дотичних склепах виразно Бергера
смоляного мила та уважати на уміщену а боку охоронку марку і підпис
фірми **G. Heil & Co.** на кожній етикеті. Преміоване почесним медалем
у Відні 1888 і золотим медалем на виставі в Парижі 1900.
Всі ліній медичні і гігієнічні мила марки Бергера вичислені в ін-
струкції уживання, додані до кожної штуки мила.
Дістати можна у Львові в антиках: Якова Байера, Кароля Діла, Пе-
тра Мікошля, Якова Шпеса-Портанського, Жигмонта Рукера, К. Сь-
панського, К. Візваского, Едварда Брікера, І. Шпелеса, Симеона Гая,
д-ра Т. Зарицького; в Аптеках: Петра Мікошля і С-ж. Г. Гріншана, Ф.
Травнецького, Ізидора Фрухмана. — У Вашківцях н. Ч. у аптикара Ем-
ля Вільнера а також у всіх галицьких антиках.
988 32-36
Головна висилка: **G. Heil & Comp., Wien i., Sterng. 8.**

На сезон!
Зимові плащі, ретеренди, одяги, уніформи, плащі від
дощу і жіночі одяги всякого рода фарбує ся або чист-
ить хемічною машиною, в цілїм стані, разом підши-
тем і ватованем, і відає ся зовсім як нове, як слід
відправсване до дальшого ношеня.
Система Флюса. Система Флюса.
Спеціальність:
фарбоване шовкової одежи і струсяного піря
у всяких красках.
Знамените виконанє! Точна доставка! Дешеві ціни!
ЖИГМОНТ ФЛЮС
ч. н. надворна штучна фарбярня, апре-
тура і хемічна пральня.
Власні фабричні склади: I. Львів: ул. Сикстуса ч. 20
(Народна Гостиниця); II. Львів: ул. Ваторія ч. 20
(Саский готель); III. Краків: лише ул. сьв. Хреста
ч. 7; VI. Чернівці: ул. Пальска ч. 13. 954 8-10

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13; — У ФРАНК-ФУРТИ І ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії за границею:
на цілий рік 32 к. — 13 к.
на пів року 17 к. — 7 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 28 к. на пів року 14 к.
на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 34 к.
Поодинокое число коштує у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція на ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи асертують ся лише за попереднім засереженням. Редакція не несе відповідальності за зміст приватних оголошень. Оголошення знімають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за 10 місць, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подання і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Примус голосовання.

Комітет виборчої реформи висказав ся за виборчим примусом. Се нічо дивного. Дивне є лиш се, що комісія не втягнула до виборчого закона постанови, котра зобов'язує виборця виконувати своє право голосовання, а за не виконане сего права накладає кару. Ухвалено внесення п. Грубого, котрим краєвим соймам віддано право введення в своїх краях обов'язку голосовання до державного тіла законодавчого і установлення потрібних до переведення сего обов'язку карних постанов. В такий спосіб комісія не ввела примусу виборчого, лише уможливила его введення.

Найпущіші подробиці акту виборчого, уложене ліст виборців, рекламаций, склад виборчої комісії, процедура при голосованні, вигляд карт голосовання, і т. д. — все те є ухвалене в державній раді і має бути однаке в цілій Австрії, від Боленбаху до Катари, від Брегенцу до Новоселиць; лише на фундаментальне питанне, чи вибирано до парламенту є правом, чи обов'язком виборця, можуть відповісти інакше в кождім краю. Для умотивованя сего чудного розв'язання справи не дають ся навіть ужити аргументи о „різномородності відносин“ в різних краях коронних, котрими автономісти все воюють в обороні своїх примх. Виборчий обов'язок є о правдивий або в цілій державі, або нігде, а тим самим повинен бути введений в життя лише державним законодавством. Нам здається, що внесення п. Грубого знайшло в комісії більшість лише в наслідок того, що деякі члени самі не знали, за чим рішити ся: за примусом, чи против примусу. Щоби мати чисту совість, вони вибрали посередню дорогу: ні прийняли примус, ні відкинули его.

Предкладаючи внесення, щоби справу введення виборчого примусу при виборах до державної ради поручити соймам поодиноким краям, автономісти пересліпили одно, іменню се, що таке перенесення справи до соймав, є відданем соймови законодавства, котре нині належить до державної ради. Комісія не ухвалила, а в наслідок того державна рада не ухвалила виборчого примусу, лише право ухвалення сего примусу передає соймам. Таке розширення компетенції сойму коштом прав державної ради, є зміною конституції, що палата послів мусить ухвалити двома третинами голосів. Як комісія хоче віддати соймам право ухвалення виборчого

обов'язку, то дотична постанова мусить бути вложена не в ординацію виборчу до державної ради, але в основний закон. Основний закон знає лише виборче право, а не обов'язок виборчий і тому заведення виборчого обов'язку було би зміною основного закону, до чого не лиш сойм, але навіть звичайна більшість державної ради не має права; така зміна основного закона може бути переведена лише на підставі ухвали двох третин палати послів державної ради. Так само перенесення законодавчої компетенції державної ради на сойма, як і само внесення о введення виборчого примусу суть зміною конституції, отже так одно як і друге може бути ухвалене лише кваліфікованою більшістю державної ради. Як сойма не мають права ухвалювати загального голосовання до державної ради, знесення чи заведення курій при виборах до державної ради, ні жадних інших постанов державної ординації виборчої, так само не може рішити о тім, чи виборець має лише право голосувати, чи обов'язок.

В комісії реформи виборчої трактовано внесення Грубого не яко додаток до основного закона, але яко частину виборчої ординації. Але і в тім случаю на ухвалення внесення потрібна більшість двох третин. Можливе, що в повній палаті внесення знайде сю більшість, хоч би тому, що воно, поки що, не-галицькі послы не добачують в такій постанові ніякої небезпеки для своїх народів, а не хотіли би, щоби відкинене внесення викликало опозицію автономістів, а передовсім Поляків против цілої реформи.

Що для руского народу значив би примус ухваленний галицьким соймам, а особливо виконуючі постанови, ми вже сказали в попередній статті про сю справу. Рускі послы, хоч як їх мало в державній раді, можуть дуже часто (очевидно як суть в комплекті) в справах, котрі мусять бути ухвалені більшістю двох третин, рішити о результаті голосовання. Заступник руского клубу в комісії, п. Василько займає в сій справі таке саме становище як ми. Таке саме негативне становище займуть супротив сій справи члени руского клубу в повній палаті.

Страйковий рух перед судом.

Дня 19. вересня б. р. відбулись перед бережанським карним судом три страйкові розправи. Трибуналови проводив радник Германович, вогантами були радники: Метел-

ля, Нівінські і Давидович. Обжаловував заступник прокуратора п. Ольшевський.

Ч. спр. 2706. Прокуратор обжаловує господаря з Новосілки, підгаєцького повіта, Пата Вельгоша, римо-католика, о злочин публичного насильства з § 98 б. к. з., поповнений через небезпечні погрози. Свідок Еліас Шехтер, економ, зізнає при розправі, що чув, як обжалований говорив до робітників з Соколівки, спроваджених ним на страйкомію до Новосілки в асистентній улані та жандармів, отсі слова: Вертайте, бо ідете по смерть. За сю небезпечну погрозу досягла його зараз страшна рука справедливості, уособленої в економі Шехтері, котрий его на місці сильно побив, а відтак понав ся він в руки східно-галицького суду, що витримав його повних 7 неділей у слідчій в'язниці в Палайціх в часі пильних господарських робіт. По переведенні розправі узнав його трибунал винним перекрочення з § 3. коал. з. та присудив йому 9 днів арешту. Обжалованого боронив д-р Андрий Чайковский.

Дивно лише, що бережанська прокуратура, так вражлива на всі навіть чисто фікційні злочини насильства, не зарядила слідного арешту для економа Шехтера, не застергла собі навіть карного доходу проти нього, хоч розправа виказала, що він допустив ся злочину дійсного насильства на особі обжалованого.

Ч. спр. VI. 3696. Обвинений Йосиф Андрушків, римо-кат., зарібник з Рогатини, о злочин обману з §§ 197. і 199., якого мав допустити через зложене фальшивих зізнань перед слідчим судією. Обвинений, переслуханий як свідок слідчим судією, мав застати слова, якими грозил йому селяни з Нарава села Стефан Околий і Василь Дивиняк, щоб присилувати його до залишення роботи, через що хотів „praisiwn w prawie wysiadu sprawidliwości szkody wyrzadzic“. Переведена розправа, при котрій переслухано 3 доказових свідків, Юрка Драбика, Лівко Фляшнера, Куця Йосифа та матір обвиненого Агнешку Андрушкову, як свідка відоводового, не виказала ніякої провини по стороні обвиненого, тож трибунал увільнив його від вини і кари. Обвиненого боронив д-р Поль.

Ч. спр. 2696. На лаві обжалованих засіло 12 селян з Юстинівки, підгаєцького повіта. Прокуратура обжаловує: 1) Стефана Замкотовича, зарібника, римо-кат., о злочин публичного насильства з § 98 а) к. з., якого допустив ся через побите Казя Красновського, хочаби вимусити на нім залишене роботи в дворі, 2) Стаха Красновського, зарібни-

ка, римо-кат., о злочин пуб. нас. § 83, к. з. та провину з § 283, к. з. 3) Івана Розаньського, зарібника, римо-кат. о злочин пуб. нас. з § 830, к. з. 4) Івану Корнякову, зарібнику, римо-кат. о злочин пуб. нас. з § 83, к. з. та провину з § 283, к. з. 5) Павла Тихого, господаря, греко-кат. о злочин пуб. нас. з § 83, к. з. та провину з § 283, к. з. 6) Гануську Лиходіло, зарібницю, римо-кат. о злочин старушки, о злочин пуб. нас. з § 83, к. з. та провину з § 283, к. з. 7) Щенка Дороша, зарібника, римо-кат., о провину з § 283, к. з. 8) Тонка Вільчинського (в акті обжалованя Відавського), зарібника, римо-кат. о провину з § 283, к. з. 9) Івана Галайку, господаря, греко-кат. о провину з § 283, к. з. 10) Івана Лиходіло, господаря, греко-кат. о провину з § 283, к. з. 11) Івана Галайку, господаря, греко-кат. о провину з § 283, к. з. 12) Івана Галайку, господаря, греко-кат. о провину з § 283, к. з.

Всі обжаловані о злочин з § 83, к. з. поповнили його тим, що перешкоджували жандармів Зерзавському в арештованні обжалованого під 1) Стефана Замкотовича. Обжаловані о провину з § 283, к. з. допустились і через те, що помимо визнаня жандарма не розійшли ся. Визнане се було висказане якоюсь чесько-польською мішаниною язиковою, якої обжаловані не могли розуміти.

Справа показує ся ось як: Обжалований Стефан Замкотович, слухаючи припорушення свого батька, казав своєму сестринкові, двірському форіальови Казюві Красновському, щоби він пристав до страйку та перестав Жидам воду возити. Коли сей не хотів його услухати, Замкотович ударив його пару разів палицею. За се хотів його жандарм Зерзавський арештувати та обжалований під 2) до 6) по більшій частині близькі своїнки арештованого, перешкоджували йому у тім. В громадї людей, що зібралась дод коло жандарма та не хотіла послухати його вівзання до розкошу, мали знаходитись також обжаловані під 7) до 12). Як так кавалери з ротмістром Адлером на чолі, що наспіла з Новосілки на поміч жандармови, та патрулі уланів, зложений з 1 людини, розігнав зібрану товпу людей та уможливив арештоване Замкотовича. Свідків переслухано при розправі: Йосифа Пестрайка, горальника з Новосілки, жандарма Антона Зерзавського та Рудольфа Кравцова, вахмайстра уланів, що проводив патруль, пробуваючий в часі страйку в Юстинівці.

Трибунал узнав винними обжалованого під 1) ат. пуб. нас. з § 98, а) к. з. та засудив його на 2 місяці в'язниці, обжалованих під 2), 3) і 5) ат. пуб. нас. з § 83, к. з.

4)

На смерть.

Нове оповідане гр. Льва Толстого.

Світлогуб все ще не вірив, що він мусить вмерти, і він все наново питав себе, чи се не сон, та намагав ся всіми силами прокинутись.

Ся думка навела йому другу: що ціле життя на сім світі мабути не що инше, як сон, а прокинене з него буде смерть. А коли так, то чи не є свідомість тутешнього життя пробудженням із сну попереднього життя, якого подробиць чоловік не пам'ятає; так що життя тут не є початком, лишень новою стадією — „я умру і перейду в новий стан“.

Та ідея йому подобалась, але коли він захотів нею успокоїти ся, то почув, що ані ся думка, ні яка-небудь инша не можуть зробити його неустрашимим перед лицем смерті. Вкінці він утомив ся. Мозок більше не працював, він закрив очі і довго сидів, ні про що не думаючи.

Світлогуб прочитав письмо і замітивши назвище Прохорова, згадав, що письмом можуть прочитати, що його певно прочитають і що се погубило би Прохорова.

— Господи, що я зробив! — скрикнув він і подерши письмом, обережно спалив його над лямпою.

Він почав писати з розпущеною в серці, але тепер почував себе успокоєним, трохи не вдоволим. Взяв свіжий аркуш паперу і розпочав нове писане. Думки одна за другою роились в його голові.

„Моя обожана, дорога мамо“ — писав він, а що очі йому знова зайшли слезами, мусів їх втерти полою сіртуча, щоб розібрати, що пише.

„Як мало я знав себе і всю силу люблю-

ви та вдячності до тебе, які я все носив у своїм серці. Тепер я се знаю та чую, і коли згадаю наші розмови, різкості, які я тобі наговорив, мені стає стидно й болісно, і я зрозуміти не могу, як міг то робити. Прости мені і згадуй тільки то, що було в мені доброго, коли взагалі воно в мені було.“

Смерть мене не лякає. Сказати правду, я її не розумію і не вірю в неї. Скоро смерть знищить є, чи не все одно тоді вмерти трицять літ або трицять мінут раніше або пізніше? Коли-ж смерті нема, так само однаково, чи станеш се раніше або пізніше“.

— А впрочім, пощо я філософую? — подумав він. — Я мав сказати се, що було в тім письмі, щось гарне на кінець. — Ах, так.

„Не обвиняй моїх приятелів, але люби їх; особливо того, що був поневільним винником моєї смерті. Поцілуй за мене Наташу і скажи, що я все її люблю“.

— Ну, а даліше що? Що-ж буде даліше? — говорив він, звертаючись до свого положення. — Нічо? Ні, нічо. А тоді що?

І нараз йому стало ясно, що для живо-го чоловіка нема й не може бути відповіді на сі питання.

— Так по щож я питати себе про те, по що? Справді, пощо? Треба жити, не задумуючись, от як жив я, поки писав лист. Конеч-кінців, кождий засуджений на смерть давно вже засуджений, все, і все таки ми живемо. Ми живемо щасливі і веселі тоді, коли... коли любимо. Так, коли любимо. Поки я писав, я любив і був щасливий. От і як слід нам жити! Люблячи, можна жити всюди і все, все одно, чи в тюрмі, чи на волі, нині, завтра, аж до самого кінця.

Світлогуб рад був поговорити з ким-небудь від серця. Він застукав до дверей, і

коли вартівник заглянув до него, Світлогуб спитав, котра година і чи скоро його змінити, але вартівник нічого не відповів.

Тоді він попросив заклакати до него дозорця. Той явив ся і спитав, чого йому треба.

— Отсе я написав лист до матери, будь-те такі добрі, відшліть — сказав він і його очі наповнились слезами на думку про матір.

Дозорець взяв письмо, обіцяв його доставити і хотів відійти, коли нараз Світлогуб його задержав.

— Слушайте, ви добрий чоловік. Пощо ви взяли на себе такий жорстокий обов'язок? — спитав він мягко, доторкнувшись рукава дозорця.

Той несприродно і сумно усміхнувся та похитуючи очі, сказав:

— Певно, алеж треба якось жити.

— Ви лише покинете то місце. Все можна денебудь примістити ся, а ви такий бравий чоловік, Я би навіть міг... —

Дозорець нагло зітхнув, швидко обернувшись і вийшов, тріснувши дверми. Його роздратоване ще більше розстроїло Світлогуба і здержуючись, щоб не заплакати з радості, він зачалапав геть і назад по келі, не відчувачи вже ніякого страху, а тільки одно одушене розворушене, що уносило його в недосяжні вишини.

Все те саме питане: що станеш з ним по смерті? Питане, на котре він так безуспішно старав ся відповісти, тепер являло ся йому поришенням і не дорогою відповіді, о-лERTO! на якихсь справдішних даних, але звідки пізнано суті життя, яке він тепер носив в собі.

— Коби мені удалось заснути, — сказав до себе — щоб не ослабнути завтра!

Він ляг на постіль, закрив очі і зараз заснув.

Збудив ся о шостій рані, під вражінням чогось незвичайно милого та радісного, що бачив у сні.

Снило ся йому, що в дитинстві в залом білявого дівчинкою пішла на кристале дерево, оспіане дозорцями, чорними винишми, і рве їх у великий банок до варени. Виниш не падають до банка, падають на землю, і якісь дивні звірята, трохи подібні до котів, довають виниш, проковтують і мов лоплять. Дивлячись на них, мала дівчинка так заразно реготала, що й Світлогуб починав реготати разом з нею, сам не знаючи, заради, над чим він сміється. Та нагло мідний банок викинуло ся з рук дівчинки; Світлогуб пробудив його злостно, але не може, і банок, ударившись о галузі, з бренькотом паде на землю... —

Світлогуб прокинувся з усмішкою на губах, прислухуючись тому звукови, що все ще бреші у його ухаз. То був звук відливання в коридорі везлих засув. Долом коридора чути туніт ніг і брязкіт оружя. Він разом все згадав. „Ах коби мені знов заснути“, думає Світлогуб, але се неможливо. Кроки пристанули коло дверей. Він чує, як шукають ключем діри в замку. І скрип огвируючих ся дверей.

До келі входить жандармський офіцер, дозорець і вартівник.

— Смерть? Ну, що-ж, хоч би й вона... Я сейчас буду готов. То добре, все взагалі добре — меляка в голові Світлогуба, що чув новий приплив зворушливих, одушевлених почувань, які переживав попереднього дня.

(Кінець буди).

Мая честь повідомляти Ви, Публіку, що
звісна шевська робітня

Станислава Шозди

відзначена медаллю за бучацький виставі в 1905 р., буде перенесена з днем 25. вересня с. р. на ул. Костюшка ч. 1 до будинку „Народної Гостиниці“ (ріг ул. Сякзускої). Крім звичайних шевських робіт виконує моя робітня спеціальні російські чоботи, непрома-зальні черевки і паучі до жовів та господаря. З робітнею сполучена фабрика спеціальної репарації, що до дзох година виконує ро-боги трезало і взірцезо. З провінції досить при замовленю пригати міру аужитого черевани. Звісний веим Ви. Публіці, що сегого часу обяв робітню по б. п. Водеїнським і Гількім і тому поручаю ся дальшій пасканій пам'яті та сегого з доважанем

СТАНИСЛАВ ШОЗДА ул. Костюшка ч.

та пров. з § 283. к. з. і присудив по 1 місяці в'язниці; обжаловані під 4) і 6) зл. пуб. нас. з § 83. к. з. та пров. з § 283. к. з. і присудив їм по 3 тижні в'язниці; обжалованих під 7), 8), 10) і 12) провини з § 283. к. з. та присудив їм по 12 днів арешту. Обжаловані під 9) і 11) увільнені від вини і кари. — Розправа виказала, що обжалованого під 9) не було критичного дня в Юстинівці, а всі свідки згідно зізнали, що обжалований під 11) успокоявав людей та взивав їх, щоб розходились. Ті два обжаловані знайшлися перед карним трибуналом мабуть ад майором діопам, східно-галицької юстиції. Разом засуджено всіх обжалованих на 7 місяців і 2 тижні в'язниці. Обжаловані під 1), 2) і 3) сиділи в слідчій арешті від 10. мая до 6. липня, значить відсиділи разом 6 місяців слідчого арешту, а засуджено їх на 4 місяці в'язниці. Всі обжаловані відсиділи за страйк 1 рік, 1 місяць і 2 тижні в'язниці.

Обжалованого під 1) боронив д-р А. Чайковський, другі обжаловані не мали оброну.

У всіх тих розправах так обжаловані як і свідки латиницки зізнавали по руски.

Дня 26. вересня б. р. велась в бережанським карнім суді страйкова розпра проти Яцка Рудого, господаря з Лучинця, рогатинського повіта. Розправу вів радник Германович, вотантами були радники Метелля і Давидович та секретар Вілльамс. Обжаловував п. Ольшевскі.

Прокуратура обжаловувала Яцка Рудого о злочин пуб. нас. з § 98. б) к. з. по обвиненні через небезпечні погрози. Переслухано 3-ох свідків: Ніколу Іванчука, Дмитра Мація та Дмитра Холену, котрі то свідки однак не умили зізнати нічого обтяжуючого. Вони всі згідно зізнали, що обжалований, розмовляючи в коршмі з Бойком, що був на роботі в Лучинцях, висказав ось ті слова: „Як би так хто кинув камінь, то був би готовий страйк, готовий бунт“. Мабуть в сих словах містилась ся небезпечна погроза, за яку обжалованого арештовано та держано 9 діб в слідчій арешті в Рогатині. На жалі п. прокуратор, почувачуючи, що також від двох же непереслуханих свідків не дізнаєш нічого грізного, поставив внесенне на відірочен розправи, бо „jedyną obciążającą świadek“, значить, той Бойко, на розправі не явив ся. Трибунал прихилив ся до внесення прокуратора та відірочив розправу. Нас цікавить, чому той Бойко має більше знати, чим інші свідки, що прислухувались розмові обжалованого з ним. — Того самого дня відірочив сей трибунал розправу проти двох селян з Дрищева бережанського пов., обжалованих о злочин пуб. нас. з § 98. а) к. з., бо не явив ся один свідок, хоч були 3 другі свідки. Чи не розходиться ся заступники прокуратора, що знає, на яких підставах опирають ся акти обжаловання п. Роецького в стрейкових справах, лиш о се, щоб обжаловані ще раз потягнулись без потреби по кілька миль на розправу? Б.

Готель чи школа?

[Допись.]

Перед кількома місяцями писав я з одушевленням про новозаложену артистичну школу промислову в Каменці подільській; не від річи буде і тепер згадати про нею по фєриях, про закінчене року шкільного та про вислід цілорічної праці над учениками.

Школу з'організовано у вересні 1905. року під дирекцією п. Розвадовського. На разі отворено 3 відділи, а то: мalarства артистичного, різьбарства в дереві і кераміки (гончарства). На учителів тих відділів покликані отенх добродії: для мalarства д. Лосевського, артиста-малюра, з платнею місячною 30 рублів. Для різьбарства, д. Семенюка, селянина з Печеніжана під Коломию, з платнею 24 рублів в місяць. Для кераміки д. Лебішчака зі Львова з платнею 120 рублів в місяць. Учеників і учениць вписалось на початку року поперх 70, а то: на відділ мalarський около 60 (з чого 50 процент жєнщин), на відділ різьбарський 6 (з чого 2 жєнщини), на відділ керамічний 8 учеників.

При кінці року на відділі мalarський не було нікого, на різьбарському було 2 учеників (не знаю чи сказати „двох“ чи „нікого“, бо і ті два приходили так лиш деколи показатись), на відділі керамічним було 12 учеників. Поперх учеників перед запрошеними гїстями, відбув ся на відділі керамічній при кінці року шкільного. В маю вислала школа свої виробы на виставу до Едандец в Бєсарабі, де вироби керамічні і різьбарські одержали срібні медалі. Серед року шкільного уступив з посади д. Лосевський, а при кінці року д. Семенюк і Лебішак. При школі був заложений також інтернат, де 9 учеників мало цілковите удержанє через рік.

З сего що вище сказано, видно, що поступу, доброго розвитку школи не було ані крихтки, противно — школа дуже скорим ходом почала упадати. З 70 учеників, щоб лишити ся 12, з трєх відділів, щоб до кінця року видержав тільки один, а два розвіялись серед року, се щось неімовірного. А однак воно так є! В чім же причина? Ось може розберем.

Зараз з початком року зїхала вся родина п. директора в числі до 9 осіб і розгостила ся по саях, призначених для шкільних потреб. Щоб дурно не сидіти, зараз кожде з них обняло якесь становище в школі. Одна сестра учила географії, писаня і инше, чого однак їй за зле брати не можна, скоро лише мала відповідні кваліфікації. Трох братів директора в віці 15, 18 і 26 літ, належа-

чих до людей котрі „ні сїють, ні орють а живуть“, зачали себе уважати віддиректорами.

Найголовнішу ролю зачав відгравати середній брат вісімнадцятилітній. І серед таких обставин наука йшла ще ніби не дуже зле до Різдва. Перед Різвом же виїхав собі п. директор і не повертав через цілих 4 місяці. Де їздив, куди, по що, в то не входить, тільки п'яную се, що школу лишив так на ласку Божу, через котрий час брати і сестри его на тодішню російську мову завели у школі „стан военний“. В першій мірі панна Люба Р., учителька географії, викинула з інтернату д. Семенюка з жінкою і дітьми на шкільний коритар, а опісля геть поза школу, так що відтак бідолаха мусів тиняти ся по жидівських закутках і порах, а раз з жінкою і дітьми захопив, та служниці жидівські ратували і відтирали „пана професора“. А зазначити мушу, що Розвадовський, годячись з Семенюком, заявив, що він дістане тільки 24 рублі місячно, але за те буде мав в інтернаті з жінкою і дітьми цілковите удержанє і також жінка його мала варити їсти ученикам. Однак підчас стану воєнного ніяка угода не має значення, і пanna Люба знесла угоду, викидаючи Семенюка. Далше брати директора почали на добре бавитись в директорів, мішати ся в справи шкільні, чисто наукові, та доскулювати учителям. Не помагали уважати Лебішак і иншими, „що ви є смаркачі, виносите ся відси, не перешкаджайте в наші; я вас тут не знаю, хто ви є і т. н.“

Ще більший клопіт мав бідний Д. Лосевський, котрий учив мalarства і у котрого найбільше жєнщин було на науці. Брати директора оказали ся настільки шармантами, що уважали за відповідне, жєнщин по науці відпроваджувати до дому. Та бо на нещастє котра одному подобалась, ту саму рад був і другий провадити. Коли один чекав на улиці на дівчину, то другий, щоб єго випередити, чекав на шкільнім коритарі. Перший видаючи, що зле на тім виїде, йде і пакує ся так до салі викладової і розпочинає романси з дівчатками. Той другий йде до Лосевського скаржити ся, що перший відбиває йому дівчину, та щоб його зі салі викинув, бо йому не вільно підчас науки в салі романсувати. З сего виходили вічні сварки між ривалями і скарги перед Лосевским і Лебішаком. Родичі дівчат, знохувавши такі шкільні комедії, позабирали доньок зі школи, і по дівчатах у школі і слід загинув. Лосевський видаючи, що такі шкандали прибирають чим-раз більші розміри, з гризоти і встиду аж розхорував ся і, спасаючи своє здоров'є, плонув на школу та виїхав до Криму, не чекаючи навіть повороту директора. Мalarський відділ розвіяв ся. Пanna Люба зачала в інтернаті так газдувати, що ученики ходили голодні, а науки їм вже не хотїлось. Скаржились не раз на голод Лебішакови, котрий їм все давав по кільканайцять копійок на хлїб. Рано ученики приходили на науку о год. 9, або 10-й місто в осмий, бо доти не хотїли йти, поки сніданє не дістали. Нарешті на весну приїхав п. директор у Каменець, і то вже не сам, а з жінкою. Оженив ся в протягу тої вандрівки (з донькою д-ра Дудикевича з Коломиї). Діяли ся там ще одні чудні комедії на посьміховиско школи; але що вони були чисто „фамільні“, проте не хочу їх тут витягати.

Директор Розвадовський дуже неточно виплачував пенсії учителям. Платив по першій кождого місяця зо два тижні, все по кільканацять рублів, причім жалував ся все на „Попечительний Совет“, котрий нібито йому так неточно дає гроші на пенсії і шкільні потреби. Лебішак, вірячи, що вина в сїм „Советі“, не директора, пише лист до председателя Совета, чого вони такий не порядок з грїшми і другими справами шкільними ведуть. Аж тогді вилїзло шило з мішка. Показало ся, що директор не на один місяць а на цілий рік дістав гроші, з котрих мав виплачувати пенсії. Директор „посрачил ся“ і назвав Лебішака донощиком.

Оттак то йшла наука у школі, котрою всі одушевлялись, з котрої можна було мати великий пожиток. Тепер довідуюсь, що „Совети“ і Земство ухвалили ще на один рік бюджет ніби на пробу, з застереженням, коли Господин Директор не поправить своїх блудів, то сконфіскують його майно. Я знов від себе робив би рішачим чинником тамошнім, вмісто робити проби з Розвадовским, лишє вклонити ся йому низенько і подякувати, а на директора покликати якого інженіра-техніка, чоловіка праці, розумного, а не артиста романтика. Такий чоловік розумніший повів би таке гарне діло і тоді зі школи лишного хїсна сподіватись би можна.

Згадаю ще що між людьми (Лебішаком, Семенюком), котрих до школи вербовано, а Розвадовским (зятєм Дудикевича) все посередничив д-р Дудикевич з Коломиї. Обіцявав, прирікав все якнайгарніше та, що всяка угода буде додержана. Люди вірили в його честь та йшли і руйнувались матеріально і фізично; а вже найбільше потерпів бідний селянин Семенюк, котрого так Дудикевич вивіз в поле. Тепер знов удалось Дудикевичови звербувати одного укінченого ученика школи керимічній для керимічній, для різьбарства зїстав учителем один з братів директора, а мalarства буде імовірно учив сам п. Розвадовський.

Осип Миколів.

3 Росії.

(Телеграм.)

Петербург. Столиця заявив президент міста Рєзцову, що справа рєчипи виборів до державної ради буде в сих днях предметом нарад кабінету.

Відень. З причини оголошеня меморіалу російського міністра фінансів на всіх європейських біржах спали російські вальори. В Парижі російська рента спала 2 о проц., в Лондоні 1 1/2 проц., в Відні 1 проц.

Гельсінгфорс. Вчєра пополуни отворено тут конгрєс сторонництва кадєтє при участі 171 делегатів рєпрезєнтуєщих 43 губерній і 4 території. Предсідатель кн. Долгоруков висказав жалє, що конгрєс не може зібрати ся у вітчині, а приневолений користати з гостинности краю, котрий сам мусів виборювати собі свободу. Учасникам роздало проект резолюції, похваляючої виборську відозву, однак узнаючої, що теперішня хвиля не надає ся до переведєня пасивного опору. Поки-що головною задачею сторонництва є приготуванє до виборчої акції під кличем і на основі відповіди думи на престольну бесїду.

Петербург. Земства московське, тверське і казанське звернули ся до правительства з просьбою о фінансову поміч, бо з причини слабого впливу податків не можуть оплачувати своїх урядників і не мають средств на удержанє шкіл. З тої причини в тих губерніях школи позамікані.

Петербург. Удержанє сторожи на головній почті буде коштувати 24.660 рублів. Урядники почти дістануть білєти вступу до будинку. — Поліція зарядила, щоб всі залізничні поїзди були обсаджені поліцією і жандармами, котрим дано необмеженє право рєвідувати, переслужувати і арештувати кождого пасажира. — Бувшого команданта III. ескадри, контрадмірала Небогатова, а також командантів і жовнірів залози панцирників тої ескадри поставлено перед окремий суд кронштатського форту за те, що піддали ся ся Японцям без борби.

Симбірськ. Губєрнатор Старинкевич, котрий онгді підчас замаху дістав багато ран, умер.

Петербург. В Ризі спостєріг онгді офіційр поліції, що ішов на чолі 4 цоліціянтів і кількох жовнірів, кілька підозрілих людей. Коли їм приказано піднести руки, стали вони стрїляти. Один поліціянт згинув. Двох напасників ранено, всеж таки вони утекли.

ТЕЛЕГРАМИ.

Парламентарні роботи.

Відень. Перєрва в засідань посольської палати аж до слїдуєчої п'ятниці має на цілі уможливити комісії виборчої реформи і залізничній комісії покінченє своїх праць. Зелізнична комісія імовірно на другий тижньє укінчить наради над удержаннем північної залізниці і то з успішним вислїдом. В комісії для виборчої реформи Чєхи і Німці не можуть єще погодити ся в справі подїлу виборчих округів в Чєхії.

Угода з Угорщиною.

Будапєшт. Президент міністрів д-р Вєкєрдє заявив в розмові з членом редакції „Budapesti Hirlap“, що по укінченю перєговорів обома фаховими комісіями настануть рішачіє наради обох правительств в основних кєвєстиях. Тоді скоро покажє ся, чи можєна будє порозуміти ся, чи можє противєнства є такі, що не дадуть ся вирівнати. Президент міністрів уповажив представитєля згаданого дєвєнника заявити, що через цілий час істнованя кабінєту між членами єго ані в основних ані в підрядних справах не будє ріжничий гадок.

Борба церкви з державою.

Париж. Виконуюча комісія радикального і соціалістичного сторонництва ухвалила резолюцію з заявою, що сєпарацийний закон мусить бути безоглядно переведений і що жадному членови сторонництва не вільно посєредєти або безпосєредєно владати ся в перєговори з ватиканом. Резолюція домагє ся, щоб маеток церковних заведєнь в тих громадах, де не зроблено ужитку з права основаня віроісповідних союзів, був з днєм 11. грудня відданий на цілі публичної добродїйности.

Париж. Позавчєра рада міністрів радила над справою примєненя сєпарацийного закону і иншими з нєю звязаними кєвєстиями. На найбільшій кабінєтовій раді будє обговорєна справа заряджєнь, які трєба видати в цілі цілковитого переведєня закона.

Черногорський парламент.

Цєтинія. Перші вибори до законодатної палати Черногори відбули ся в повнім порядку. Серєд послів не проявив ся ще подїл на сторонництва, всеж таки надїють ся поважної опозиції проти правительства. Засіданя палати розпочали ся днє 1. с. м.

Плютократія в Америкї.

Гарісбург. При отворєню нового будинку парламенту в Гарісбургу виголосив президент Рузвєльт бесїду, в котрій сказав, що вкінці трєба зробити кєнєць нерозумній і нездоровій жадобі збивати як найбільших капіталів. Американці в імя культури повинні старати ся о те, щоб здержати розвиток плєтократії.

Король Анаму.

Марсиль. Король Анаму казав стяти кільканацять своїх жєнок, а кількох найстарших киязів роду застрїляти. Король не приїняв француского рєзидєнта.

3 Індій.

Бомбай. Депутация індійських Магометан зложила відєкоролєви адрес в імені 62 мільйонів населєня, жадуючи справєдливого трактуваня Магометан при всякій можливій змінї прав народу в управі краєм. Відєко-

роль відловив, що англійська справєдливість є запорукою, що і Магометани будуть справєдливо трактовані.

Отворєнє перського парламенту.

Тєгеран. В присутности шаха і дипломатичного збору отворєно позавчєра перський парламент.

Брауншвайг.

Брауншвайг. В спорі о наслїдство брауншвайгського престолу заносить ся на поважні конфлікти. Брауншвайгська партия краєва і партия Вєльфів ухвалили обставати при кандидатурі кн. Кумбєрландського і всякими легальними средствами противити ся виборови прусского князя на рєгєнта. Сі партия порішила днє 18. жовтня при виборі нотірого рєгєнта розпочати обструкцію, коли б того рєгєнта розпочати обструкцію, коли б до сєго часу справи не полагоджєно по їх зєрємисли. Члєни брауншвайгского сойму зєвермили, нули ся до президента палати з внесенєм, щоб розпочав акцію против канцлєра Бішопа і зачав перєговори з князем Кумбєрландским.

Подорож цїсаря до Праги.

Прага. На вчєрашнім засіданю міського видїлу президент міста заявив, що вжє одержав офіційальнє донєсєнє, що цїсар приїдє до Праги в перших днях падолиста, отжє всі вісти о відірочєню сєї подорожи не мають ніякої підстави.

НОВИНКИ.

— 3 Найбєруна. Зєвєртаємє увагу тим, що хотять їхати під зиму до Прус на роботу, най довго не зволікають, але їдуть зараз, бо опісля всі копальні і фабрики так будуть переповнені, що прийдєть ся ждати людям на роботу по кілька дєнь. Під зиму кождий шукає роботи бо в дома за печию нема при чім сидіти. Дїстати щє можєна роботу в копальнях, цєгольних і гутах, бо фабрики инші по більшій часті вжє заняті. Можуть приїздити також хлопці і дівчата в літах від 14 до 18 до ткацької фабрики і прядільні. Заробити можуть до 2 марки дєнно, а хата, опал, свїтло даром. Лиш скоро приїздити, щоб не було запізно. Також можуть зголошуватись цілі родини до фільварку, і вони дістануть особні контракти. Сє є велика вигода для бідніших родин, що не мають своєї хати лиш на комірнім, бо можуть бути у фільварку кілька літ, а при тім можуть зложити собі гарний грїш. Кожда родина мусить вєрїд зголоситись письмєнно в рускїм Бюрї в Найбєруні, а звітдам дістанє контракт і потрібні пояснєнє. Щє раз пригадуємє, нехай скоро їдуть люди до Прус, коли хотять взяти дістати у нас роботу! До нашого руского бюра в Найбєруні просимо так адресувати: Vermittlungsamt für ruthenische Arbeiter. Neubrun O—S. Zu Hauden: I. Capiak. — Руске Бюро в Найбєруні. — І. Цапак.

— Повічєвий процес. Пишуть нам з Самбора: Перед судом присяжних в Самборі відбула ся 22. верєсєня розправа против п. Вєволода Ріпєцького, студ. прав, о злочини з §. 302. і 305. з. к., котрих він мав допустити ся яко рєфєрєнт на вічу в Старім Самборі, що відбуло ся днє 22. мая в справі реформи виборчої. Розправа виказала цілє безосновність, а навіть фікційність закидів, так що судий присяжні по свїтлїй обороні Д-ра Костя Левицького, адвоката зі Львова, заперєчили одноголосно оба поставлєні їм питання в напрямі підбурюваня против властитєлів більшїй посыліти та намови зібраних до „необичайних чинів“ (до страйку), а трибунал видав вирок увільняючий обжалованого від вини і кари. Для характеристики наших комісарів зі староства подаємє кілька епізодів зі зїзань комісаря зі Старого Самбора п. Красуского, котрі дадуть наглядний доказ, як незрушими та віродостойні є їх зїзаня зложєні хотїяби навіть під присягою. Акт обжалованя закидав обжалованому, що він оповїдає чи про „рікомі кривди сєлян“ сказав, що „пани є злодії, бо визискують працю, та нєю збогачують ся“. (Слова вифантазовані другим комісарєм Зеліньским). Свїдоєк комісар Красуский і заявляє, що інкриміновані слова чув зовсім докладно. Д-р Левицький: Чи зовсім певно сє пам'ятаєтє? Свїдоєк: Зовсім позитивно кажу, що я ті слова чув. Д-р Левицький просить о відчитанє протоколу зі слїдства, де п. Красуский зїзнає, що повизших слів не чув, „bo właśnie wtedy wyszedłem“. Свїдоєк сильно збєнтєжєний. А так, я тих слів не чув... Д-р Левицький: Чи справді бесїда обжал. була підбурююча? Свїдоєк: Так. Доказом на те хотїяби ся обставина, що зібрані сьївали під староством „Не пора“. Д-р Левицький: А коли так, то кого і против кого підбурював обжалований? Свїдоєк: Не знаю, але бесїда обжалованого мала взагалі характер „соціально-радикальний“. (Гомєричний смьх на салі). Так само „обтяжаючо“ і „катєгорично“ та в супєрєчности зі своїми зїзанями до протоколу слїдчого зїзнає єще другий і остатний свїдоєк доводовий комісар Зеліньский. І такі-то страшні закиди дають субстрат до киятовлєня акту обжалованя.

— 3 Новосєлєччині (пов. Збарський), пишуть нам: Недавно дістало ся мєні в руки письмє, котре подає дословно: С. k. Dyrektora poczty i telegrafów. Do c. k. Urzędu pocztowego w... Tutejszym okólnikiem z d. 2 marca b. r. L. 27250 N. 11 i z d. 15 maja b. r. L. 59601 N. 21 zawiadomiono c. k. Urzędu pocztowe o zezwoleniu c. k. Ministerstwa handlu na sprzedaż losów na dochód funduszu budowy kościoła św. Elżbiety we Lwowie za ich pośrednictwem i równocześnie zalecono urzędowi pocztowemu, by się zajęły szczerze i gorąco sprzeda-

Ученика з II. кл. гімназії, який, або в 6-й класі, прийме зараз на практику купецьку торговлю В. Савиша і Ф. Іванця в Надвірній. 1018 1-3

Студент першого року права, в'їзничий ма-турист, а при тім совісний ін-структор, пошукує лекції на селі. Ласкаві згодошення на адресу: Іван Сохадський, у Львіві Каспра Вояковського ч. 8. I поверх. 1010 1-2

Позички можуть дістати урядники та святищенники за і без кошти. Оферти під "Позички", бюро диванів Вухштаба, Львів. Марки на відповідь. 793

Крамниця в Висатичах ко-ло Перемишля потрібує зараз крамаря в кан-дидату 400 К або можна в'їз-ти в аренду після умови. А пресувати до парок місцевого. 1012 1-3

Ч. 3282.

Оп'ящене ліцитації
Громада Оравич стрийського повіту продасть в торг публічною ліцитаційним деревостан на 70 моргів простору. Ліцитація від-буде ся дня 23 жовтня 1906 о год. 11 перед полуднем в бю-рі правого відділу в Стрию. Висхідна ціна 22.000 корон. Вадія вноситься 2.800 К готівкою або в паперах публічних. Умови можна переглянути в передполудневих годинах в по-вітовім відділі.
Стрий, дня 25. вересня 1906.
3 ПОВІТОВОГО ВІДІЛУ
1017 1-3
Онишкевич презес.

Ч. 3121.

Ліцитаційне оповіщення.
Повітовий відділ в Стрию віддасть в підприємство бу-дівлю дороги Тухольна-Сморже на довжину 3 км. 600 метрів т. е. в км. VI, VII і VIII VII+600 на основі ліцитації при помочи письмових оферт підприємств, що надає най-меншої винагороди, або дає найбільший опуст в коштовни-сній ціні, котра вноситься 49.507 К 97 с. Будова має бути скінчена в речизні до 1. липня 1908. Ціна, за котру під-приємство зобов'язує ся виконати будову, має бути подана докладно в оферті, а опуст в коштовни-сній ціні має бути означений в проценті. — Части будови в км. VI. повітовий відділ уже вбудовує, а також доставив на ній часті мате-риалів разом коштом 9.138 К 80 сот., котра то квота буде в винагороду підприємця потручена. — Плани і коштовни-си, а також бачки усіх можна переглядати в бюрі по-вітового відділу в передполудневих годинах. Крім того в че-тверг і неділі буде уділяти поясненя інженіра кравого від-ділу. — Речення до вношення оферт ухвалює в ударенім 11. год. в полудне дня 25 жовтня 1906. — Вадія вноситься 2.500 К, має бути додана до оферти або вложена окремо просто в касі повітового відділу в го-тівці або в паперах, що маю в публічну безпечність. — Оферти на формуляр, котрий можна дістати в повітовім відділі в Стрию, мають бути засвідчені стемпелем на 1 К. Додаткові оферти, або такі, що містять в собі спеціальні умови, і невідповідні формулярам, не будуть ані приймаєні ані уважуватися. — Повітовий відділ застерігає собі повну свободу в приймаю і виборі оферти.
Стрий, дня 25. вересня 1906.
3 ПОВІТОВОГО ВІДІЛУ:
996 2-8
Презес: Онишкевич.

Вже розпочав ся курс у зв'язній
школі танців
Марії Штенгель-Табора
ул. Шептицьких ч. 7 (дім власний).

Оповіщення загальних зборів.
Звичайні загальні збори членів Жіночої спілки промис-лової "ТРУД" товариства зареєстрованого з обмеженою по-рукою відбудуть ся 27 жовтня 1906 о год. 5-тій в полу-дня в власнім домі товариства Львів, ринок ч. 39 в сліду-ючій порядком денним:
1. Відкриття і утворення зборів.
2. Справоздане ради управляючої з діяльності за рік 1905/6.
3. Справоздане комісії контрольної і внесення.
4. Доповняючий вибір двох членів ради на місце ви-хоросованих.
5. Вибір комісії контрольної на рік: адм. 1906/7.
6. Внесення і інтерпретація членів.
Право голосу в зборах мають тільки ті члени, котрі уплатили щонайменше один уділ. Легітимативом для чле-нів послужать їх книжечка уділова.
Львів 1. жовтня 1906. 999 2-3
ЗА РАДУ УПРАВЛЯЮЧОЇ:
Іванна Канорудзова, Ольга Бачинська.
Председателка. Секретарка.

Ціни найнижші!
Ново отворений магазин мужеских і дам-ских новостий та галантерей
І. ЗІХЕР
у Львові, пл. Капітульна ч. 3,
порукає величезний вибір мужеского і дамского біла власного виробу, а також краватів, новітніх, ман-жетів, напелюхів, мужеских і дамських, рукавичок, парасолів, знадобів до подорожжя, перфумерії і біжу-терії по найзачисніших цінах. 975 3-104
Ціни найнижші!

Перворядний шведь і пекар приймуть хлопців на науку. Вимагає ся овіччана 5 в'їзів а згодошення ся до: Філії тов. "Прогресс" в Оганіславові, ул. Казимірівська 20.

Відний ученик IV. кл. гімн. сирота, що в на-слідок недуги був змушений покинути школу а тепер зго-товившись вступити знову до IV. кл. не має звідки вложити оп-лати шкільної, просить жер-твобливу уважність о ласка-ві дати на заплачене опла-ти. Датки просить ся усердно прислати до редакції "Діла" під адресою "Сирота А. В."

Артистичні роботи, гафти, на-малювання, права фе-донів і т. п. роботи приймає і виконує як найкраще і най-дешевше. Ол. Косовичівна Львів, ул. Вроновська 6.

Академія відзначаючий ученик руської гімназії гля-дає лекції. Ласкаві згодошення під адресою Іван Сахадуб, Бу-дівницю п. Велз. 1007 2 3

Силепар потрібний зараз до провадження руської крамниці. Згодошення прому надіслати під адресою Р. За-літат, парок в Грозьовій поч-та: Войткова. 1005 2-6

Семінарист глядає лекції на селі на ці-лий рік. Ласкаві згодошення слати під адресою: Семінарист poste restante Сокаль.

ОГОЛОШЕННЯ.
"Народний Дім", Руске тов. кредитор в Яворові, роз-писує отримок конкуре на будо-ву власного дому. Рефлектан-ти можуть переглянути план і кошторис в канцелярії тов. а в години урядових щодня, а термін до вношення оферт назначує до 30. жовтня 1906.
В Яворові дня 25. вересня 1906 р.
997 2-3
ДИРЕКЦІЯ.

Альбом
найкращих і найбільше ук-ладених пісень на чотирьох під-ложках текстом: а) 85 слав-янських 4 К, б) 100 вімедіх 3-50 К, порто 50 с., в) найліп-ша цитрова шкода до самона-уки, комплет, лише 5 К. За уопіх руцять се. Рефлектан-ти дістають свідчення по ук-ладеній науці. Проспекти вхо-дять проф. Йосиф Зорг у Відні 1/4, Hauptstrasse 144.
904 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.
З причини зміни ласкаю продає колдри і матеріали по-гнаний цінні Йосиф ШУ-СТЕР, Львів Коперника 5. Пе-реношу склеп на вулицю 3-ого Мая ч. 5. під фірмою:
Йосиф Шустер і Казим. Точиский
склад меблів, диванів і по-стелі. 999 4-30

Помости
до церков
цементові, камінцеві,
мозайкові
порукає
Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХИТЕКТ
ЯРОСЛАВ. 36-50
699

Оповіщення.
Стрибожий Дарунок (опо-відання) Л. Мартовича 1 К. 30 с. Душі кланяють ся (повідання) М. Яцкова 75 с. Австрия чи Польша (історія Руса під Ав-стриєю) В. Будзівського 70 с. 3 тисяч і однієї ночі: Том І. "Купець і їртіт" 55 с., Т. II. "Алібаба і 40 розбійників" 55 с. (В похотній справі ва том 95 с.) 12 агітаційних брошур Будзівського і Мартовича і "В Небі" о. Вобіжівича 47 с. "Хрунь і Чорт" В. Будзівського 23 с. Козани у Ст. Руданського, а по-яснення Будзівського 33 с. Гайдамачина М. Лозинського 43 с. (Ціна разом з посилкою). Всі ці книжки разом з посил-кою 4-90 с. Замовляти у "Адмі-ністрація часописи "СВІТ" у Львові". На кредит не вхо-дять ся.

Тнацні вироби
Полотна білі, часто льняні, неапретовані і аперетовані по 35 м., в ширині від 28 корон до 84 корон, грубіші, середні до найтонших. На простирала без шву, чисто льняні, широкість 150-180 см.
По отна Полотна домові, шпалені в штуках 35 м.
Дреліх в пали, пружки і цв'їти.
Димки в тузиках і на міру, гладкі або зі шпалками.
Ручники до носів вебові, білі столове в чисті льняні, різніх десенях.
Хустки чисті льняні, дуже тривалі.
Насипки Матерії бавовняні
Весь власного виробу в найліпшій пражі по ці-нах найнижших. Точні ціники та прібіж на жадане даром і франко. Висилка сейчасова. Порукає Н. Т. Публіці
Адреса заповнена:
908 9-20
Михайло Менсович
в Корчині коло Коросна.

Меблі гнуті і металічні, ша-фи і мішка вішкові в величезній виборі по безкоштов-ній реалізації цінах порукає Франц Цайзер, фабрика меблів, Львів 839 пасаж Міколаяша. 6-6

Правник I. року вправний інструктор пошукує лекції на село, найкраще у святищенника. Влзаша від-омість: Poste restante "Сту-дент" п. п. Ніжжяковичі, Корманчів. 937 8-3

Молодець Русин, добре о-бизаний в насхо-вим книговодством, посідаючи авиш тримітну практику бан-кову, познакомлений в грунто-вими книжками в красним налі-графічним письмом; пошукує посади в руській інституційі poste restante А. З. Зборів. 934 9-10

Столовий виногради, осодний, в величезній виборі, найкращий ший сорт, що дини свіжого зриваний, по 1 зр. 75 кр. за 5 кілогр. франко L. Altneu, Versez 12, Ungarn. 932

Рутинований кандидат но-таріальний, володючи в письмі і сто-лім мовою руською, німецькою і польською, по-шукує посади у нотаріаті від 1. грудня, евант. від 1. січня. Найкращіше повіти судові в судстві Буковини. Згодошення з поданням устатки на адресу О. Макаренка, Межиріччя п. Жидачів. 952 6-6

Ученики з I-шої і II-гої гім-назійальної гляно або народних шкіл анайдууть приміщення в цілм удержанім і опікою родителською в домі руським. Влзаша відомість в готелі краківській у портнера. 965 3-3

ДЯКА чесного, тверезого і в добрим голосом потрі-бно зараз для церков в С.по-гові. За науку потного співу особіне винагороджене. Влзаша відомість в русько-лат. уряді парохіальнім в Саногові почта Криваче над Дністром. 986 2-5

ДЯКА молодого з добрим голосом теноровим пр-їме зараз Уряд парохіаль-ний — Петуля п. Радава коло Ярослава. 970 4 3

Прийме до перепису руко-писи руські, польські, німецькі і м'ясописні, т. е. латинсь-кі і грецькі, без огляду на об-єм і зміст. За дискрецію ру-чить ся словом честі. Винад-городжене можливо низьке. Прому надіслати пражі під адресою: "Чорні хвилі" poste restante Ніжжяковичі. 993 2-3

Конципієнт адвокатський по-шукує посади у Львові або на провінційі. Зго-дошення: АРДАН, Львів, ул. Вагилевича ч. 6. 994 2-7

Ученик семінара учитель-ського I. року при-ват. пошукує лекції на селі або на провінційі зі шкіль на-родних і приготує до гім-назії. 1000 2-3

Ученик V. кл. гімн. руської пошукує лекції на село. Адреса: Сафат Шталь-ківський. Тернопіль ул. Лисенка у п. Лушнінської. 3-3

Здібна учительна пошукує місце. ПЕЦАНЕК у пані Мияетин, Гофмана 11, Львів. 1003 2-3

Світло церковне столове
найліпшої марки
охоронене запатентованою маркою
+ М. Ц. Н. Т.
порукає
„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“
Світло се висидяє ся в двох родах по ціні 184 кор. і по 164 кор. за 100 кгт. Для церков 10% опусту. Ціни розуміють ся львою фабрична. Передовим просимо уважати, щоб кожда свічка мала знак +. М. Ц. Н. Т., бо лише таке світло припорукає Народна Торговля. Сотни похваля і при-знань!!! 415 39-9

„ЯНУС“
товариство взаїмних обезпечень на жите у Відні
попа-одамо в другім кварталі 1906 р. 4196 внесень на готівку суму до обезпеченя в квоті 5,468,000 К з чого виставило 3899 подіє на об'явлену суму 4,688,000 К. Впичачені в другім кварталі 1906 р. премії і належні тости, а також відсотки від капіталів вносили кругло 1,346,000 К, а згодошені виплати 587,000 К. Від часу часу встановлення заведення виплачено капітал у висоті 59,764,000 К. Погісі "Януса" не тратять вартості по трьх роках плачення, а по п'ятих роках в неоспо-ро рині. — Заведене виплачує по п'ятилітнім плаченню премій також в разі смерті наслідком самоубийства, пошину або п'яньства. — Обезпечує без коштів на випадок війни виплачує заставні обезпечені суми сей-час, отже без проволони і потручення провізії.
Всяких поясненя уділяє: **Філія для Гали-чини, Львів, пл. Маріяцна 10, і еї аген-ції по провінційі.** 86 1-1

Рух залізничних поїздів
важний від 1. мая 1906 після середньо-європейского часу.
До Львова на дворець головний приходять:
З Ілкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
Рави руської 7:50.
Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
Станиславова 8:05.
Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
Яворова 8:18, 4:37.
Коломні 10:05.
Рашева 10:35.
Тухлі 3:55 (від 15/6 до 30/9).
Велзця 4:50.
На Підзамче.
Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.
Поїзди льокальні приходять до Львова:
з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудні і 8:20 вечір, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1:46 по полудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9:35 вечір.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1:15 по полудні (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9:25 вечір. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята), 10/10 вечір.
з Щирія від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9:40 вечір.
з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11:50 вечір.

Зі Львова з головного двірця відходять:
До Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:55, 2:45, 6:35*, 11—*.
Ілкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
Яворова 6:00*, 5:58.
Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
Самбора 8:35, 4:15, 10:51*.
Велзця 10:45.
Рашева 4:06.
Коломні і Жидачева 3:30.
Рави руської 7:25*, до Станиславова 9:10*.
Перемішля 10:05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясда.
Стрия 11:30*.
Станиславова 9:10*.

З Підзамча:
Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:
до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26 по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудні, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8:34 вечір.
до Рави руської 11:35 в нощі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9:15 перед полуд-нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3:14 по полудні.
до Щирія 10:45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).
до Любіня вел. 2:01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).
Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках числять ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано. Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідниками, розклади їзди і т. д. мож-набувати через цілий день в мійській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсманна ч. 9.

УЧИТЕЛЬ
прагн руського товариства педагогічного двох-десятих педагогічно-наукових виходить від 1 чер-вня 1889 у Львові ул. Кожаковського ч. 15. Прекру-та річка 3 зр. пізрічка 1-60 зр. черврічка 80 зр

Виходить у Львові що дня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Якщо літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, Батерія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кі.ньського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманя ч. 9; К. Бухштаб, Я. Кароля Людвика ч. 23. — У ВІДНІ: М. Dukes, I. Selterstätt; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — У ФРАНК-ФУРТИ і ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Ластри: за границею:
на цілий рік 32 к. — 33 к.
на пів року 17 к. — 18 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 24 к. на пів року 14 к.
на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.
Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Батерія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Редакційні неопечатані візити від порта.
Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за 10 с. в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Російські фінанси.

В європейській пресі розпочала ся новою полемікою о фінансову будучність Росії. Привід до сего дав довірчий меморіал російського міністра фінансів Коковцова до президента міністрів. Хоч російське правительство через півурядові дзєніки заперечило автентичність меморіалу, інтересовані російськими фінансами круги в Європі не сумнівають ся, що зміст меморіалу відповідає дійсності. Якби доповненням оголошеного дзєніка урядового документу, є стаття професора університету в Москві, д-ра Озерова поміщена в „N. fr. Presse“.

На вступі д-р Озеров стверджує, що єще тепер, російські банкноти державні суть майже цілком покриті золотом, яке є в посіданні правительства. Палєрових рублів є тепер в курсі 1125 міліонів. На покриті сей квоти правительства має єще — після власних виказів 1119 міліонів золота. В додатку торговельний білянс був в минулому році дуже користний для Росії, бо вартість вивезених товарів була о 464 міліонів більша, ніж вартість авезених. Засіб золота може вистав би на удержанє сталого курсу банкнотів, як би на бюджеті не тяжили величезні видатки, спричинені війною. Уже бюджет за рік 1906 передбачував з сеї причини недобір в висоті 482 міліонів; як додамо до сего 180 міліонів на непокриті єще видатки військової адміністрації, і 150 міліонів на сплату короткотермінових зобовязань, одержимо фактичний дефіцит 812 міліонів рублів. (Ся цифра годить ся з цифрою поданою в меморіалі Коковцова. На покриті сего недобору була призначена послідня російська позичка, номінально 845.7 міліонів рублів. В дійсності правительство одержало з сеї позички лише 699 міліонів, так що мимо позички лишає ся непокритих єще 100 міліонів недобору.

Ситуацію погіршає обставина, що тепер російський банк в дуже некорисний положенню. Цілий его капітал, основний і резервовий, має 55 міліонів. Тимчасом сей банк роздав, незгідно з своїм статутом позичок на 100 міліонів, а більшости сих позичок доси не звернено. Одним словом, цілий власний капітал банку проковтнули протистатутів позички, в наслідок чого банк оперує тепер взагалі без власного капіталу. На приверненє рівноваги в банку, треба зтягнути нову позичку.

В додатку часть державного золота ввзяють „репозитів операції“. В р. 1904 ввзяли вони 270 міліонів. Від сего часу правительство старало ся зменшити сі операції, оперті на терміновій заміні рублів на заграничну валюту, але о скільки вони дійсно зменшили ся, банкові справоздання не вика-

зують. Золото відпливає також в инший спосіб за границу, отже Озеров заключає, що курс рубля мусить упасти.

З усіх тих причин зтягненє нової позички є конечністю. Але де її зтягнути? Росія має тепер 8 міліардів і 700 міліонів рублів довгів. На їх опроцентованє і амортизацию треба 375 міліонів рублів річно, т. є. четверту часть доходів Росії. Впрочім як раз тепер на грошевих торгах ситуація для евентуальної нової російської позички є дуже некорисна. Російська рента упала на 68 до 70 проц., а се не є заохотою до купування дальших російських вальорів. Дальша небезпека грозить російському скарбови державному з причини збільшеного ся застою в промислі і вивозу російських капіталів за границу.

Остаточно Озеров доходить до висновку, що курс російської ренти буде падати дальше і як правительство не заведе конечних реформ політичних, то буде мусів ужити средств, про котрі Озеров нині не хоче писати, бо се для Росіянина є річю дуже болючою.

Про фінансову ситуацію в Росії висказав також свій погляд бувший міністер російських фінансів, гр. Вітте.

В розмові з кореспондентом „Matin“ Вітте замітив, що дефіцит, виказаний в меморіалі Коковцова не повинен чогось дивувати, бо при послідній позичці російське правительство не могло дістати тільки; кільки потребувало. Правительство старало ся дістати 850 міліонів, а одержало тільки 670, отже з конечности мусів лишити ся якийсь дефіцит. Вітте сказав, що як би був міністром в часі війни, був би тогди зтягнув позички де тільки се було би можливе, бо знав, що по війні справа піде тяжко. Що до теперішнього руху в Росії, то о революції в європейським значінню не може бути бесіди. В Росії можна убивати достойників, кидати бомби, палити і рабувати каси, але не можна такими средствами присилити керманців держави до зміни системи правління і державного ладу.

Фахова праса фінансова європейська розбирає тепер критично меморіал Коковцова і в зіставленю цифр, котрого цілю є виказанє як найбільшого дефіциту, додає як єсерце укрити цілі міністра фінансів. Деякі дзєніки, особливо французькі, підозрівають, що Коковцов нарешті так маніпулював цифрами, щоби зробити кінець дотеперішньому марнотратству, щоби о видатках поодиноких міністерств рішало міністерство фінансів, а не, як доси було, кождий міністер на власну руку, не дивлячи ся, чи в державній касі лишити ся єще щось на потреби прочих міністерств. В справозданню Коковцова впадає в око, що як би абстрагувати від великих

цифр спричинених війною, то стан російських фінансів не буде такий лихий, бо біжучі приходи покривали би не лиш біжучі видатки, але також відповідні части державних довгів і частки від них. Зручним зіставленєм цифр Коковцов доходить до дефіциту в висоті 811 міліонів рублів. Російський міністер повкидав все до одного горшка: дефіцит воєнний, отже одворазовий, дефіцит адміністративний, отже річний, покрити з податкових доходів статі, покрити з позички однаразові, додає і віднімає кільканаять цифр бюджетово цілком не рівномірних і доходить до недобору на р. 1906 в сумі 155 міліонів. Загальний дефіцит 811 міліонів є дефіцитом з воєнних літ, а не нормальним бюджетовим дефіцитом, котрого висоти на біжучий рік, окрім Коковцова, ніхто не годен обчислити. Суть люди, котрі недовірливо хитають головою, читаючи меморіал Коковцова, і кажуть, що Коковцов хотів лиш налякати своїх нефахових товаришів, котрих фінансова господарка все є „широкої натури“. Бюджет Коковцова є страшний не цифрою свого дефіциту, але тим, що се типовий абсолютнистичний бюджет, котрого ніхто не годен контролювати. В контрольованім конституційними інституціями бюджеті річний дефіцит в висоті 155 міліонів, дефіцит по війні і революції, не налякав би нікого.

Польський шовінізм.

(Допись з Сяніцького.)

Історія рускої парохії в Буківську вже по часті відома читачам „Діла“. Днес хочу подати єще оден доказ висшости культури польської, якою вони так часто чванять ся. В Буківську, де є суд повітовий і уряд податковий, є від часу до часу троха рускої інтелігенції. Так приміром тепер суть там такі Русини: нотар, єго коншіпєнт, начальник суду, геометр, оден адюнкт податковий, дальше двох возних при суді, директор торговель поль. товариства гандал, крім того єще є двох свідомих господарів Русинів, а решта до 50 душ звичайних „Руснаків“. Інтелігенція руска в Буківську як і простий нарід дуже відчуває брак рускої церкви. Приїде неділя або руске свято, то аж за серце тисне, що нема де Богу по шому помолитись. Одного разу зійшло ся кілька руских інтелігентів в однім домі тай оден з них каже: „Коби то в Буківську була хоч каплиця руска, то якось би чоловікові легше було“, а другий додає: „може би поправді удало ся поставити каплицю. Я даю на ту ціль 200 кор.“ Всі одобрили тую гадку і постановили всіма силами причинити ся до її зрєалізовання. Куплено чим скорше місце під будову хоть за пожичені гроші, оголошено

в часописях відозву до нашої суспільности з просьбою о поміч, і кождий радів, що колись буде в Буківську хоч скромний дім Божий. Тимчасом доходить слухи з Буківська, що тамошний Поляки за ніщо в світі не допустять до того, щоби там була руска каплиця. Інтелігенція польська, хлопці Мазури, ба навіть баба дуже обурюють ся на Русинів за те, що вони наміряють будувати в Буківську руску церкву.

Ми Русини уважали то негодованием Поляків за звичайну їх нещирість для нас, до чого ми вже привикли, але ніколи не допускати, щоби вони посулились аж до тероризму, котрий в такий спосіб виконали: Коли довідали ся, що нотар п. Розлуцький вів до суду контракт до інтабуляції ґрунту, купленого під каплицю, впадає одного дня обшарпаний буківський Казько Рудкевич з двома хлопцями до канцелярії нотари Розлуцького з криком: „Co to Pan chce w Bukowsku ruskiej cerkiew stawić? Ty niema Rusinów, tu niema dla kogo“. А дальше хлопці: „Jakby tu był material na kaplicę zwyczajną, to nasze dzieci wszystko poradzają, chociażby mieli siedzieć w kryminalu. To pojdzie na życie lub śmierć. My nie jesteśmy nawet za pańskie życie“. П. Розл. зачав до них лагідно промовляти словами: „Алеж, панове, успокойте ся! О що тут так страшного ходить? Ми тут великої церкви не мислимо ставити, бо на тоє не маємо фондів. В найліпшій разі могли би ми стягнути ся на яких 2,000 кор.; та що за ті гроші можна поставити? На вас ніхто не буде жадного тугару накладати. Врешті, таж то був би прещ дім Божий, католицький; атжеж і ви католики. Прещ п. Рудкевич продає свою реальність Жидам під божицю і мешканє рабіна, а ніхто не говорив і не робив крику, як ви ось тут. В суспільнім селі руским у Збонісках, де є лише дві родини лат. обряда, „обитавелька“ побудувала лат. каплицю, а Русини не тільки що не противили ся, але єще її помагали“. Тими і подібними примірами хотів п. Розл. переконати; але „Ляшши на то не звяжала, лиш кричали мов біскупувати“. „My tu nie chcemy ani ruskiego kryża, a ruski księdz nie dopuścimy do budowy rus. kaplicy, choćby się miała krew polac“.

І так зтероризовані п. Розл., боячи ся, щоби єму який драбуга голови не розбив, о що в Буківську не трудно, відступив від наміру інтабулювання місця під каплицю і від будови. Єму звернено гроші за куплений ґрунт. По заплаченю довгу, зробленого на купно місця під каплицю, зстала квота 300 кор., котру укщено на щадничий книжочці в тов. „Бескид“ і Сяноці. Так безцеремонно постувають „Ляхи в Русинами навіть в такий невинній справі, як будова каплиці. А кільки то каплиць побудували „Ляхи в рус. се-

5)

На смерть.

Нове оповіданє гр. Льва Толстого.

(Конець.)

VI

В одній тюрмі і Свєтлогубом сидів старий селянин із „старовірів“, що втратив довіру до своїх учителів і глядав правдивої віри. Він відкидав не лиш церкву з чавів Никона, але також правительство, починаючи від Петра I, на котрого він глядів як на антихриста; різко висказував свої погляди, не щадячи свьященників та урядових достойників, і за те його судили, саджали до одиначної вязниці і переводили з одної тюрми до другої. Що він більше не користував ся свободою, а сидів в тюрмі, відданий був на самоволю сторожів, закований в кайдани, що тюремні товариші знущались над ним, що всі вони разом з начальством були безбожники і обманювали оден другого, зогиджуючи божу подобу — на все те він був байдужний; він видав всьлячину, коли був на волі. Все те, він знав, походило від затрати людськи правдивої віри, від того, що вони блукали в темряві, зовсім як сліпі щенята, відорвані від матери.

Він знав, що справдішної віри нема. Знав се тому, що відчував сю віру в своїм серці, і всюди, де був, він її глядав. Передовсім надіав ся знайти її в откровенію Івана Богослова.

Він заєдно читав сю таємничу книжку і находив ся кождої хвилі в дожданню „грядущаго во мир“, котрий не тільки віддасть кождому по ділам його, але також відкриє людям всю Божу правду.

Рано в день трачена Свєтлогуба він почув голос бубна і вилізши на вікно, побачив крізь пруте решітки, як підїхала повозка і як молодий чоловік, з буйними кучерями і

сяючими очима вийшов усміхнений з тюрми і сів до повозки. В дрібній білій руці держав книжку, притискаючи її до серця. Раскольник пізнав у ній євангеліє, а молодий чоловік кивнув головою до арештантів, що гляділи з вікон і усміхаючись, переглядали ся з раскольником. Коні рушили і повозка з сяючим молодцем, окружена конвоем, вїхала з тюрмної брами, загуркотівши по каміню.

Раскольник зліз з вікна, сів на постіль і потонув в задумі.

— От той дошукав ся правди! — сказав він. — Слуги антихриста збирають ся задумити його в петлі лише тому, щоб він не відкрив її кому иншому.

VII.

Був хмарний осінній ранок. Сонця не було видно і від моря дув теплий, вогкий вітер.

Свєжий воздух, вид домів, місто, коні, люди, що проводили його очима, все те бавило Свєтлогуба. Сидячи на лавочці повозки, спиною до візника, він повільно відвляв ся в лица салдатів проводячого його конвою і прохожих, що попадались на стрічу.

Було се дуже рано. Улиці, якими вони їхали, були майже пусті — видно було тільки робітників. Візники, що везли з глухим брязкотом тяжкі залізні шини, скрутивши на одну сторону, щоб зробити дорогу для повозки, ставали і гляділи цікаво та здивовані на Свєтлогуба. Оден з них зняв шапку і перекрестив ся. В брамі одного дому показав ся кухар в білім колпаку, у фартусі, з шовком в руці; однак побачивши повозку, швидко вернув ся назад, на подвірє, а за хвилину вибіг звідтам в товаристві жінчини, і обоє, притаївши відих, витріщивши очі, слідили за повозкою, поки не щезла з виду. Недбало одітий чоловік, неголений та із сивиною у волосю, енергічно розмахував руками і го-

ворив щось з негодованєм каменичному сторожеви, показуючи на Свєтлогуба. Два хлопчиська підбігли трусом до повозки і зглядаючись на него, але не звертаючи уваги на інших, побігли рядом по каміню. Той, що був старший, чвалав швидкими кроками, менший, без шапки, держачи його і лясно спозираючи на повозку, ледви наспівав, пошпиготуючись на коротких піжках. Стрінувшись з його очима, Свєтлогуб кивнув до него. Сей рух з боку страшного чоловіка, котрого везли в повозці, так поразив дівчака, що він випуливші очі, вже готов був заревіти, але Свєтлогуб післяв йому рукою поцілуй і ласкаво усміхнувся. І дівчак несподівано відповів йому милою, добродушною усмішкою.

В тім часі, коли вони їхали, свєдомість того, що його дожидало, зовсім не нарушувала торжественного спокою, який заволодів Свєтлогубом.

Аж коли вони підїхали до шибениці і його зісадили з повозки, коли він побачив стовпи з поперекою, і посторонок, котрим легко тріпав вітер, він почув, як щось ударило його по серцю. Йому потемніло в очах, але се тривало тільки з мінуто. Навкруги поміст він бачив темні ряди салдатів з оружем та офіцерів, що проходжувались здовж фронту. Як тільки Свєтлогуба зісадили з повозки, роздалось бубнене, що заставило його здригнути. Позаду салдатів він побачив мужчин і жінчини в каритах, що приїхали на видовище.

Вся та картина в першій хвилі здивувала Свєтлогуба, але він в ту-ж мить згадав, чим він був до тюрми, і почув лише жаль до людей, які находились в несьвідомості того, що він тепер знав. „Але ж вони пізнають! Я умру, але правда буде жити. Вони пізнають, що щастє стане доступне всім, а не мені одному“.

Він вийшов на поміст в супроводі офі-

цера. Бубненє скінчилось, і офіцер став читати несприродним голосом, що особливо слабо звучав в широкім, відкритім полі, після гуркоту на бубні, той безглуздий смертний вирок, який прочитав судия, про лишене прав чоловіка, котрого сєчасе убито, і „про далеку та близьку будучність“.

„Нащо, нащо вони все те роблять?“ — подумав Свєтлогуб. — „Аха шкода, що вони до сеї пори того не зрозуміли, а я більше не маю нагоди їм се розголукати. Але вони пізнають, кождий пізнає“.

Свєщенник з великодушним лицем, з довгим, рідким волосєм, одітий у фіолетову рясу, із срібним хрестом в білій тонкій руці, наблизив ся до Свєтлогуба.

— Милосерний Бог... — почав він, перекладаючи хрест з лівої руки до правої і держачи його перед Свєтлогубом.

Свєтлогуб здригнув і відвернувся. Він трохи не сказав щось різкого свьященникові тому, що бере участь в подібній сцені і рівночасно говорить про милосердє, але згадавши слова євангелія „вони не знають, що роблять“, він занувався над собою і сказав тихо:

— Простіть, мені того не треба. Так, даруйте, але справді, мені того не треба.

Він подав руку свьященникові, той переложив хрест в ліву руку і обмивавши стисненими руками і з Свєтлогубом та стараючись не глядіти йому в лице, зійшов з помосту. Знов ударили бубни, приглушуючи всі інші звуки.

По свьященнику виступив наперед чоловік середнього росту, з кріткими плечима і мускулистими руками, в срібній повелі сорочки з косим ковнірем, і підійшов до Свєтлогуба, причім край помосту затряс ся від його швидкої ходи. Той чоловік, кинувши на Свєтлогуба острій погляд, підійшов до него зовсім близько, роздаючи поганій запах горівки і поту, вхопив його своїми кріпкими

лах! Чи чувач хто хочби про яке найменш є супротивленє зі сторони Русинів? Отже: бері Петре на розум! Добру науку дають вої нам і самого п. Розлуцького дечого научили. П. Розл. прийшовши до Буківська, дуже старався утримувати з Поляками *modus vivendi*. Давав гроші на ріжні польські цілі, так прим. дав шось 100 кор. на поль. костел в Буківську, 200 кор. на поль. склеп в Бук., нібито титулом членської вкладки, а то на: „пиши пропало“, а вони єму тепер за то всьо загрозили розбитєм голови, коли би важив ся поставити лиш хрест кат. в такім католицьким Буківську, де католики-Мазури на хрестинах на смерть забивають ся, як то недавно стало ся. Шовінізм і дурнота безгранична! Така то польська культура!

3 Росії.

(Телеграми.)

Гельсінґфорс. Конгрес кадетів радить в будинку студентского союзу Myland. Серед дашньої наради заявив предсідательє кн. Долґоруков що конгрес, хоч є в Росії заказано, причинити ся до скріплення конституційного життя і партії кадетів в Росії. Петрункевич заявив, що виновників убиства Герценштайна треба шукати між тими, котрих інтереси є загрожені примусовим вивласненєм. Набоков сказав, що парламентарна фракція кадетів змушена була йти разом з робітничими групами, котрі в короткім часі зискали велике значенє. В борбі з кабинетом дума мусіла спустити ся виключно на свої власні сили, котрі вона однак перемінула і се викликало її упадок. Але коли би навіть дума і не зробила тої похибки, то все таки не могло обійти ся без конфлікту, скоро правительство ще й тепер не хоче вступити на конституційну дорогу. Не то довело до катастрофи, що каже правительство, але жаданє думи, щоби іменовано парламентарний кабинет. Правительство чуло ся досить сильним, щоби спротивити си тому жаданю. Гродескул сказав, що виборська дозвола була історичною і політичною konieczністю. Дума вказала народови дорогу пасивного опору, яко найліпшу в цілі стереження інтересів народів. Ідея відозви була строго конституційна. Сї неудачі не зменшають її значення. Поведенє парламентарної фракції кадетів в Выборгу було отже зовсім відповідне.

Льондон. З Петербурґа надіслано тут в суботу офіційну заяву, що лист російского міністра фінансів до царя є видумкою кількох спекулянтів і диверсіарів. Мимо того корреспондент *„Daily Telegraph“* завіряє, що міністер фінансів писав такий лист і що копія сего листу находити ся в руках вірогідностийних людей. Взагалі в Петербурзі нема ніяких урядових тайн. Хто має гроші, може все купити. Співробітник *„Tribune“* заявляє, що видів ориґінальний лист міністра фінансів і тому може потвердити, що оголошений відпис є автентичний. Російський міністер фінансів заявляє далше, що фінанси Росії є вдоволяючи і що не треба вірити спекулянтам, котрі хотіли би обнизити курс російських паперів.

Москва. Члени земських урядів в тверській губернії дістали димісію, бо Століпін не узгаляв їх просьби о позичку і земство не має чим платити своїм урядникам.

Берлін. „*Los. Anz.*“ доносить з Петербурґа, що на засіданю ради міністрів радженю над проектом знесення спільної хлопської власности, інституції, котра вже цілком пережила ся. З днем 1. січня має бути ся спільна власність розділена межі хлопів. І так має кожний хлоп дістати кавалок ґрунту на власність або, як схоче, то готівку.

пальцями за руки, повисше згибу і здавивши їх так, що Свѣтлогуба заболѣло, злучив їх поза спиною і кріпко звязав. Скрутивши його в той спосіб, кат постояв хвилюку, над чимсь міркуючи, і від Свѣтлогуба перевів очи на якісь предмети, положені ним на помості, а відтак на посторонок, що звисав з попереки. Зміркувавши, що йому треба, він підійшов до посторонка, потермосив ним і трутив Свѣтлогуба ближе посторонка та краю помосту.

Як при читаню смертного вироку Свѣтлогуб не зовсім розумів, яке значенє має він для него, так і тепер він не міг схопити всего зміслу наступаючої хвилі і здивований глядів на ката, тоді, як той швидко, зручно і старанно переводив своє страшне діло. Мав лише звичайного російского робітника, не жорстоке, не напружене, яке буває у тих, що старають ся виповнити як найкраще конечну і трудну задачу.

— Тепер трошки в ту сторону... — сказав кат хрипким голосом, торкаючи його ближше краю.

Свѣтлогуб рушив ся. „Господи помози мені, змилуй ся наді мною“ — проговорив він тихо.

Свѣтлогуб не вірив в Бога і часто навіть сьміяв ся над тими, що в Него вірили. І навіть тепер він не вірив в Бога, не вірив тому, що не міг ні виразити його словами, ні поняті думкою. Однак Той, до кого він тепер звернувся, являв ся в дану хвилю для него єством найбільше реальним із всего, що він знав.

Він підійшов до краю і поневільно озирався на ряди салдатів і елегантно одітих видців, знов подумав: „Нащо, нащо вони се роблять?“ Йому зробило ся жаль їх та себе і він почув в очах слези.

— А тобі мене не жаль? — спитав він, спіймавши на собі погляд бігаючих сірих очей ката.

Сей хвилюку станув, але нагло його лице зробилось строгим.

— Не говорити! — воркнув він кризь

Казань. Якийсь незвісний чоловік кинув на віце-губернатора ген. Кобека дві бомби. Віце-губернатор легко ранений, виновник утік.

Севастополь. На генерал-майора Дубальсєва, шефа гарнізону, кинено бомбу. Вибух зранив легко генерала, котрий за утікаючим виновником стрілив. На виновника кинули ся жовніри, однак єму удало ся утечи.

Петербург. 50 людей засуджених за політичні переступства на вигнанє до північних околиць Росії дістало позволенє на виїзд за границю з тим услівєм, що впротягу двох літ не вернути до Росії.

Петербург. 32 ліберальних свѣщенників заложили братство, що має на цілі відродженє православної церкви.

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руского товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

ТЕЛЕГРАМИ.

Выборка реформа на Угорщині.

Будапешт. На онгодній раді міністрів в Будапешті вела ся нарада над справою плорального виборчого права, яке в своїм часі міністер Крістофі уважав відповідним для угорських відносин. Теперішній міністер внутрішних справ гр. Андраші, котрого задачею є приготувати реформу, мав також на думці плоральну систему, хоч видів і єї хибі. На згаданій раді заявили ся члени кабінету, що належать до партії незалежности, рішучими противниками плорального виборчого права і длятого заведенє сеї виборчої системи на Угорщині треба вважати виключенням. Замітне те, що плоральне виборче право має багато прихильників в аграрних кругах.

Угорські міністри у Відні.

Будапешт. Президент кабінету д-р Вежерле виїхав вчера по полудні до Відня, а нині буде на аудиєнції у цісаря і зложить рапорт о бюджеті і інших справах, які мають бути предложені соймови. Також міністер внутрішних справ виїхав вчера по полудні до Відня.

Тридержавний союз.

Відень. Сими днями відбуде ся у Відні з'їзд репрезентантів тридержавного союзу. Німецький державний секретар для заграничних справ Чирскі є вже в дорозі до Італії, а звітдам приїде до Відня, де рівночасно прибуде також і німецький амбасадор при квіриналі гр. Монте. Здає ся, що розходити ся о винясенє становища Австро-Угорщини і Німеччини до Італії по звисних подіях в Реці.

Міляно. „*Secolo*“ доносить, що средства, маючі на цілі забезпеченє італійської границі від сторони Австро-Угорщини, будуть ще розширені. В долині Садове має бути уладжений великий оборонний табор. Гірські просмики будуть забезпечені мінами. Крім того передвиджені є дальші фортифікації для забезпечення італійських портів над Адријским морем.

Цісар Вільгельм а кн. Гогенльогє.

Прага. Як доносить „*Bohemia*“, цісар Вільгельм вислав до князя Филипа Гогенльогє, шефа роду князів Гогенльогє з Шлінгфінґ, мешкаючого в замку Подебрад в Чехії, депешу, в котрій каже, що з найбільшим обуренєм дістав відомість о виданю споминів, дотикаючих его поведєня супроти кн. Бісмарка при его димісії. Цісар Вільгельм називає се оголошенє грубим нетактом, бо наступило без его призову, хоч порушує

зуби, швидко нагнув ся до помосту, де лежала його одж і ще щось з полотна, і зручним рухом обох рук обнявши Свѣтлогуба з заду, надив йому на голову полотняний мішок і поклавши на нього голову його по пояс.

„В руки Твої передаю дух мій“ — подумав Свѣтлогуб, згадуючи слова еванґелія.

Дух його не противив ся смерті, але кріпке, молоде діло з нею не мирилось, не покоровало ся і хотіло бороти ся.

Він хотів крикнути, увільнити ся, але в тій самій хвилі почув, що ним потрясло, почув, як основа щєзла йому спід ніг, а рівночасно заволодів ним фізичний лях удущєня, зашуміло в голові і щєзло все, що його окружало...

Тіло Свѣтлогуба повисло, гойдаючись на посторонку і двічі плечі піднімали ся та опускались.

Підложивши дві миноти, кат, понуро насунившись, положив руки на плечі страченого і натиснув їх долів, сильно ними потрясаючи.

Судороги плечий устали, але тото беззвучно, що було в мішку, легко тріпалося, неприродно виставивши голову вперед та витягнувши ноги в тюремних черевниках.

Скодаючи з помосту, кат оповістив старшому офіційрови, що тіло можна витягнути з петлі і передати землі. Через годину його зняли з шинелі і відвезли на непосвященный цвинтар.

Кат виязав ся із своєї задачі не зовсім легко. Слова Свѣтлогуба: „а тобі мене не жаль?“ не виходили йому з голови. Він був осуджений за убиство, але обовязок ката увільняв його від кари і був досить вигідний. Однак від того дня він відказав ся синовити далше взяті на себе обовязки і того-ж тижня пропив не тільки всі гроші, які дістав за посліднє страченє, але й катівську дорогу одж, доводячи себе до такого стану, що його посадили до тюрми, а звідси перевели до шпиталю.

З російского переклав О. Кузьма.

справи, що дотикають его особи, а можуть потягнути за собою далеко ідучі консеквенції. Тому цісар висказує кн. Ф. Гогенльогєму найострішій догану. Кн. Филипп Гогенльогє безпроволочно відповів, заявляючи, що він з публікацією сих споминів не має нічого спільного, що видав їх брат его князь Александер, котрий дістав манускрипт від батька з бажанєм оголосити его по якімсь часі.

Зближенє між Туреччиною а Болгарією.

Царгород. До „*Polit. Corr.*“ доносить з Царгороду, що недавня стріча кн. Фердинанда болгарского з турецьким репрезентантом Неджіб-пашою причинила ся значно до зближеня межі Туреччиною а Болгарією. Кн. Фердинанд присів ся до поїзду, котрим Неджіб-паша вертав до Царгороду, щоби повинити султанського мужа довіря, і заявив єму, що приходить, щоби заявити мирні наміри Болгарії супротив Туреччини. Підчас розмови, яка крутила ся около всіяких дотикаючих Болгарію і Туреччину а неполаджених справ, клав кн. Фердинанд на то вагу, щоби завірення его щирого і миролюбивого успособленя дістали ся до відомости султана. В Ілдіз-кіюску і в кругах Порти дуже вдоволені сим актом чечности князя Фердинанда і его виразами миролюбивости.

Япанська позичка.

Льондон. Япанський фінансовий комісар Таґабляші заявив в інтерв'ю, що Япанія хоче в відповідній хвилі затягнути в Європі позичку 25 мільонів фунтів штерлінґів в цілі амортизації давної 6 процентової позички. Також заявив він, що Япанія хоче на промисловім, технічнім і фінансовім поли приступити до підприємств на таку велику скляно, о якій до недавня не можна було і мріти.

НОВИНКИ.

— Управа віділової школи ім. Т. Шевченка повідомляє Родичів і Опікунів, котрі посилають діти до тої школи, що кожної 2-гої неділі по 1-шій кожного місяця, через цілий рік шкільний, будуть ся відбували від год. 10—11 перед полуднем конференції Збору учительского з родичами, а зглядно опікунам. Управа школи упрашає проте інтересованих родичів і опікунів являти ся на кожній такій конференції і довідувати ся о поведєню і поступі в науці дотичних учениць.

— Фреквенція в учительських семінаріях. В 11 мужеских семінаріях в Галичині записало ся на біжучий курс 2457 учеників, або о 115 більше як торік. В трех женських семінаріях прийнято 764 учениць, супроти 720 в минулому році. В двох приватних учительських жіночих семінаріях з правом публічности у Львові і Кракові прийнято 446 учениць (о 16 більше як торік).

— В спр ві бюр посередництва праці відбула ся онгоді в соймовім будинку конференція презесів, зглядно членів повітових рад тих повітів, що удержують тепер бюра посередництва праці. Репрезентовані були повіти: Бохня, Броди, Бучач, Коломия, Ланцут, Мостиска, Мисленіч, Ніско, Сянік, Хшанів, Калуш, Дрогобич, Ярослав і Перемишль. Народи обіймали такі точки: теперішній стан повітових бюр посередництва праці в краю, становище бюр праці супротив справи сезонних рілних робітників, справа оплат побираних в бюрах, справа уживаня т. зв. суб-агентів і справа розширеня діяльности теперішних бюр на сусідні повіти, де їх нема. Голосованія, ані формальних ухвал не було, бо цілю нарад була лише виміна дотеперішних помічень і досвідів, щоби придбати материял до усовершеня діяльности... бюр праці.

— Школа сілських господинов. Дня 1. падолиста с. р. розпочинає ся в повітовій школі сілських господинов в Албгівій коло Ланьцута 6-місячний курс, на котрім дівчата, доньки господарів, будуть образовувати ся у всіх галузях домового господарства. Поданя треба вносити до 20. жовтня с. р. до повітового відділу в Ланцуті. Услівя: а) розпочатий 16-ий рік життя, б) скінченє народної школи, в) незамісцеві кандидатки будуть уміщені в інтернаті при школі, де удержанє вносять 24 кор. місячно, г) убогі кандидатки, що хотять бути прийняті на кошт повіту, мусять предложити свідощтво убожества.

— Професор І. М. Радєцький, звисний галицьким Русинам з недавньої своєї гостини, буде читати в середу 10. с. м. в одеській „*Просьвіт*“ реферат „про житє Русинів в Галичині, Буковині та Угорщині“ по отсій програмі: Вржіння по приїзді за кордон. Що я побачив на вічу в Тернополі в сали мішанського дому. Руска гімназія і народні школи. Ріжниця між рускими а польськими гімназіями. Вржіння музики на бульварі. Що казав мені тут Русин і Русинка. Рускі і польські школи у Львові. Приватна руска женська семінарія і женський інтернат Василянко, мужеский інтернат Українців а москвофілів. Що се за москвофіли? Боротьба сих партій. „Русский народный дом“ і его недомаганя. „Руска Бєсїда“. Газета „Галичанин“. Мої відчити. Студенти Поляки і студенти Русини. Українська „Академічна Громада“. Мій відчит в рускій духовній семінарії. Дещо про руске духовенство. Руска інтелґенція в Галичині. Польська шляхта, польська свобода і польська „культура“. Чого домагають ся Русини і що робить польська шляхта. Улиця Тараса Шевченка у Львові. Памятники польських людей. Чи є хоч оден руский. Польський „гонор“. Що таке „падам до нуг“ і „цалуєм рончик“. Кілька слів про Чехію, Моравію і Краків. Поляки в Галичині і в Кракові. Реставрація „Вавєлю“ і за

чий гроші. Що а бачив на Буковині. Мої відчити. В Чернівцях, нема рускої гімназії. „Народний Дім“, газета „Буковина“. Як вона мовчить про жидівське панованє над Русинами. Руска земля в жидівських руках на Буковині. Село Чорторія. Що я бачив в Коломиї. Моя екскурзія в гори Карпати. Що я бачив у Гуцулі. Духовна місія в Коломиї. Рускі свѣщенники і Гуцулі. Алкоголізм, сифілізм. Будучність Гуцулів під польським панованєм. „Січи“ та їх організація. Отаман Трильовський, січові свѣята. Переслідуванє „Січий“ Поляками. Делятин і дорога на Угорщину. Висока культура Мадярів і „нем тудум“. Угорські Русини, угро-рускі свѣщенники. Чим живуть угорські Гуцулі. „Нема, паничку, на свѣті правди, нема“... „Нас мордують до смерті“... Керемезе, Буркут, Рахово і ин. Суд і тюрми на Угорщині. Німець Еган про угорських Гуцулів і Жидів. Як піднимуть ся угорські Русини. Хто винен їх занепадові. Моє отверте письмо в „Ділі“ до Поляків. Моє отверте „Slow-a polsk-ogo“. Моє отверте письмо до членів Українців російської думи. Як „*Slowo polskie*“ засудило мене на кару смерті за слово правди про „польську свободу“. Чого хотять взагалі австрійські Русини. Що є і що має бути.

З тою самою програмою буде проф. Радєцький читати реферати в Києві, Полтаві, Харкові, Чернигові, Черкасах та по інших містах на Україні. Проф. Радєцький просить нас пригадати всім Галичанам і Буковинцям, що обіцяли прислати єму материял в вісті про Русинів в Галичині і Буковині, виповнити свою обіцянку в інтересі важного для всіх Русинів діла. Проф. Радєцький пише нам, що він приїздив до Галичини та Буковини не на те, щоб бавитись, але щоб пізнати наше положенє в Австрії та розказати про се Українцям та Москалям в Росії.

— З одеської „*Просьвіти*“. Наш корреспондент з Одеси пише нам: В середу 3. с. м. в одеській „*Просьвіт*“ читав Д. Сигаревич про „Кирило-методієвське братство“. Інтересний реферат про се, як російська бюрократія переслідувала на Україні всяку прояву не тільки українського духа, але й всяке славянофілство, викликав не менш интересну дискусію. Д. Шелухин доказував, що Українці демократи по своїм антропологічним прикметам, що їх вдачі противний аристократизм і шляхетство, що українському народови в будущній судилась визначна роль. Інші бесідники доказували, що український народ такий; як і другі народи, і в него багато таких-же хиб та нахилу виділяти із себе аристократів-хижаків, котрі не тільки забувають, але й продають свій народ. В рефераті і виводах опонентів було приведено чимало цікавих заміток з життя Українців. На тих зборах людей було небагато. Взагалі одескі Українці волять танцювати й сьпівати, а позначкомлюване з українськими справами лишают будущим Українцям. В товаристві „*Просьвіти*“ більшість членів не вміє по українськи говорити, а многі навіть не розуміють того, що говорять... Так в одеській „*Просьвіт*“ це багато прийде ся потратити світла на просвѣченє одеских Українців, поки вони пізнають, що вони Українці. Сему лиху повинна прийти в поміч школа; без школи т. є. без серйозного вихованя і образованя український народ не двигнеть ся, особливо в таких містах, як Одеса, де всяка проява української самосвідомости викликає вороже відношенє не тільки з боку Жидів і Поляків, але й з боку своїх соціал-демократів. Всі мають право на самостійний національний розвиток, тільки одні Українці мусять йти за Жидами, Москалями і иншими. Та й в тім винувати самі Українці, котрі не поважують себе і болять ся, щоби їх не підозрівали о „націоналізм“... Начеб бєз національної самосвідомости можливі національний розвиток і національна культура. Тим то в Одесі потрібна поперед усього школа з українською викладовою мовою. Впрочім в тій справі йдуть тепер переговори.

— Про наділ хліборобів царськими землями пише київська „*Рада*“: Законами з 25. серпня і 9. вересня с. р. призначено на продаж селянам вільні казенні й удільні землі. Сими днями наспіла віст, що указом з 2. жовтня с. р. передаєть ся селянам на ужиток частина казенних земель т. є. тих, що належать до царя в алтайській області на Сибірі. Сї землі ще в 1865 р. були призначені для переселенців з Росії і до 1894. р. а Росії на сї землі вишло більше як 300.000 душ. Тепер всі вільні землі, з деякими винятками, а також „оброчні статі“ і земельні лишки, що осталися після того, як наділили перших переселенців, зєредають ся казні на власність. За сї землі казна мусить платити по 22 руб. за десятину, що року в протязі 49 літ, т. є. за весь час по 10 руб. 78 коп. за десятину. Разом з тим право на все, що є під землею (золото, срібло, мідь, камінний вуголь і т. п.) лишает ся казначействі і не переходить до казни. Селянам-переселенцям землю будуть давати не на власність, як установлено для казенних і удільних земель, а тільки на постійний ужиток („постоянное пользование“), за що вони будуть обовязані платити „оброчну подат“... Управляти сею справою буде міністерство хліборобства і землеустроїства. Селянам-переселенцям обіцяно дати всі ті полєкші, які взагалі одержать переселенці на казенних землях. Сей новий закон зовсім не подібний до попередних законів. По новому закону, земля не переходить на власність селян, як встановлено попередніми законами, а тільки на постійний ужиток т. є. на довголітню аренду. Власне новий закон дуже неясно говорить про те, кому саме буде належати земля після викупу. Закон каже, що землю передаєть ся казні на власність, а селянам на ужиток. Виходить так, що міністерство цар-

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“

у Львові, ріг ул. Сикстускої і Костюшки (станція трамваю електричного)

Готель, Реставрація і Каварня

уряджені на спосіб відецький.

Освітлене електричне, електрична вінда, телефон, купальні зимні і теплі.

Ціни комнат від 2 К до 10 К, В домі кравець, фризир і швець

З „Народної Гостинниці“ близько до „Народної Торговлі“, до „Труда“, „Ризниці“, Св. Юра, до духовної Семинарії, Краєвого Виділу і пр. Є також убикання на нічліг для селян, (в зимі від особи 80 сот. в літі 60 сот.) чого в жаднім іншій готелю крім „Народної Гостинниці“ нема.

„Народна Гостинниця“ приймає нових членів і вкладки на книжочки до опроцентованя.

На численні відвідини нашого народного заведеня числить

ДИРЕКЦИЯ.

1008

Загальні Збори

членів „Повітового товариства Кредитового“, стов. вар. з обм. поручкою в Немірові відбудуться 1-ого падониста 1906 о 1-ій год. в полудне в льокалі чатальні „Прольвіта в Немірові“ зі слідуємим порядком:

- 1) Затвердження рахунків і білансу за 1905 рік.
- 2) Ліквідація стоваришеня. Коли би ліквідації не рішено, то
- 3) Зміна § 5 статута з причини неясної стилізації.
- 4) Вибір надзираючої Ради.
- 5) Вибір Дирекції і визначення ремунації для директорів.
- 6) Приняте урядника
- 7) Внесення членів.

ЗА НАДЗИРАЮЧУ РАДУ:

о. Ем. Гримовський
голова.

Николай Голіян
секретар. 1002 2-3

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчошковых машин для домох робітників глядає осіб обох полів до панчошковых виробів на нашій машині.

Проста і швидка робота цілий рік дома. Не треба приготування робіт. Віддалене і місце замешання не впливає зовсім, а ми продаємо роботу.

Товариство панчошковых машин для домох робітників THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens-Gasse Nr. 6—249.

знамениті, кишені і мариновані в фасках ваги 5 кіло по 3 К 60 сот., також граби сушені самі білі шепочки по 6 К за 1 кіло викупає за поправом

В. КОЗЬМІН в Косові. 998 3-8

Ч. 3282.

Опозвіщене ліцитації

Громада Оравчик стрийського повіту продасть в дорожній публичній ліцитації чатиний деревостан на ґрунт. парцелі ч. н. 5949/1, обіймаючий 70 моргів простору. Ліцитація відбуде ся дня 23 жовтня 1906 о год. 11 перед полуднем в бюрі краєвого виділу в Стрию. Вивалчна ціна 22.000 корон. Вадія вносить 2.200 К готівкою або в паперах пушілярних. Усвідка можна переглянути в передполудневих годинах в повітовім виділі.

Стрий. дня 25. вересня 1906.

З ПОВІТОВОГО ВИДІЛУ

1017 2-3 Омишневич презес.

Певний тревалий заробок

дають патентовані

машини до панчошковых ро- машини до панчошковых ро-
біт мішковых біт плоских

МЕТЕОР МЕТЕОР

при вигідній домашній роботі.

Наука основно і дармо. — Учителі на бажане приходять до дому. — Готовий товар присилає ся на продаж. Ждайте проспекту від фірми.

Перше чесне товариство домашнього промислу для виробу трикотажу і панчошковых робіт

RUDOLF PAUER & Comp. Prag 1, Melantrichgasse 4.

Підприємство шляком солідне і реальне. 698

ОСТОРОГА!

Так захвалювані агентами пруского товариства машини дошити і гасу Зінгера в старої системи, що вийшла з ужиття і вони то що-до вилічення, як також найновіших удішень не видержують конкуренції з машинами, які держу на складі. Веду торговлю від 33 літ без помочи відлізливих агентів. Остерігаю перед агентами, котрі за своє посередництво дістають 20 до 30% провізії, а купуючі лику і дорого заплачену машину під назвою оригінальної.

Перший і найбільший в краю Склад машин дошиття, котрий не послугує ся агентами.

Йосиф Іваницький

механік і спеціаліст.

1050 23-52

у Львові, готель Жоржа.

Прощу домагати ся ціників.

РИЖКИ

в барилках 5 клгр. брутто викупає за ціну 4 К франко

„Народна Торговля“

у Львові і Коломиї.

356 5-6

РОБІТНЯ ПОВОЗИВ

МИХАИЛА БИЧИШЧІНА

Львів, ул. Замарстинівська ч. 21 а.

Заложена в році 1896, приймає всілякі напрари повозів і виконує замовлення на нові повози по приступних цінах в гарантію за добрий виріб, повадто має їх на складі, а крім того шикраті фактона і легонькі візки. Старі повози бере в коміс, або замінює на нові за евентуальною доплатою. 5-5 20 25

Ч. 3121.

Ліцитаційне оповіщене.

Повітовий виділ в Стрию віддасть в підприємство будову дороги Тухольна-Омороже на довжині 3 км. 600 метрів т. е. в км. VI, VII і VIII VIII+600 на основі ліцитації при помочи письмевних сферт підприємств, що жадає найменшої винагороди, або дає найбільший опуст в коштовнісній ціні, котра вносить 49.507 К 97 с. Будова має бути скінчена в речиза до 1. липня 1908. Ціна, за котру підприємство зобов'язує ся виконати будову, має бути подана докладно в сферті, а опуст в коштовнісній ціні має бути означений в процетті. — Часть будови в км. VI. повітовий виділ уже вибудован, а також доставив на ній часть матеріялів разом коштом 9.138 К 80 сот., котра то квота буде з винагороди підприємця потручена. — Плани і коштовніси, а також бляші усвідка можна переглядати в бюрі повітового виділу в передполудневих годинах. Крім того в четверг і неділі буде уділіти поясненя інженір краєвого виділу. — Реченець до вношеня сферт ухвалює з ударенем 11. год. в полудне дня 25 жовтня 1906. — Вадія вносить 2500 К, має бути долучена до сферти або зложена о.remo престо в касі повітового виділу в готівці або в паперах, що маю в пушілярну безпечність. — Сферти на формуляр, котрий можна дістати в повітовім виділі в Стрию, мають бути засмострені стемплом на 1 К. Додаткові сферти, або такі, що містять в собі спеціалні усвідка, і негідні в формуляр, не будуть ані приймаєні ані уважувати. — Повітовий виділ застерігає осіб повну свободу в приймаю і виб. і сферти.

Стрий. дня 25. вересня 1906.

З ПОВІТОВОГО ВИДІЛУ:

998 3-8

Презес: Омишневич.

Заснована 1782

Заснована 1782

Ціс. кор.

привіл.

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведе промислоє в краю і одне в найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих польських горівок, розсолів і румів

І. А. Бачевский у Львові

ч. і н. надзорний доставник

поручає Вп. Управам рілничих кружків і сілських управинь свої знамениті вироби по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок, румів і інших спиртуальних у всіх смаках і якостях, після вимосів закона

на теплий, хемічний дорожній фабрично заводних і солодженних та ч. н. інституту до розсуду споживних зредот розсудженних.

Цінники і інформації вимосає ся на домашнє опадтчо і даром. 1103 78-104

Рік основаня 1994.

Сонільський Базар у Львові

приймає капітали на львовацію на 4 1/2 %. Уділ 25 К викупає 2 К. Адрес: „Сонільський Базар“, Львів улиця Руска ч. 1.

Прибори шайльні та канцелярські; вироби гудульські, вишивки, гердани, ланцухи зі Соколом і гербом, образи, Шевченко, Хмельніцких, історичні „Посли папи Вікентія до короля Данила“, кравиди і пр. Мошонки, папіросниці, спянки, шайльки і брошки з гербом. Вироби в глина, тарелі з портретом Шевченка, Хмельницького, Федьковича. Котляревського з гербом, сьв. Михайло і Лев і пр. Тутки та паперці в монограмом Сокола і „Зоря“, все те можна набути в „Сонільськім Базарі“ по цінах уміркованих.

Гаразд

908 „Сонільський Базар“ у Львові. 9-25

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-европейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

3 Іцкан	12-20*	6-10, 1-40, 5-45, 9-05*
Кракова	2-31*	5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.	
Рави рускої	7-50.	
Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*.	
Станиславова	8-05.	
Самбора	8-15, 1-50, 9-20*.	
Яворова	8-18, 4-37.	
Коломїї	10-05.	
Ряшева	10-35.	
Тухлі	3-55 (від 1-6 до 30/9).	
Белзця	4-50.	

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

3 Брухович	від 6/5 до 25/9 вкл., 7-07 перед полуднем 6-25 5-30 по полудни і 8-20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. сьвята), 10— перед полуд. 1-45 по полудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечер.
3 Янова	(від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудни (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечер. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. сьвята), 10-10 вечер.
3 Щирія	від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о 9-40 вечер.
3 Любіня вел.	від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята) о 11-50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12-45*, 4-05*, 8-25, 8-55, 2-45, 6-25*, 11—*.
Іцкан	2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочиск	6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова	6-00*, 5-58.
Лавочного	7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора	8-35, 4-15, 10-51*.
Белзця	10-45.
Ряшева	4-05.
Коломїї і Жидачева	3-30.
Рави рускої	7-25*, до Станиславова 9-10*.
Перемішля	10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
Стрия	11-30*.
Станиславова	9-10*.

З Підзамча:

Підволочиск	6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.
Поїзди льокальні відходять зі Львова:	
до Брухович	(від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 9-00 перед полуднем і 12-40 по полудни, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8-34 вечер.
до Рави рускої	11-35 в нощі (що неділі).
до Янова	(від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1-35 по полудни, (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня) 3-14 по полудни.
до Щирія	10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. сьвята).
до Любіня вел.	2-01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. сьвята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товстими; поїзди нічні в зазначені зізвездкою. Пора нітєва числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано. Значайні білети їзди як також білети всякого іншого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мійскім бюрі ч. н. державних залізниць, пасаж Гавсманна ч. 9.

25

При закупні товарів просимо покликуватись на нашу часопись.

Видає і відповідає за редакцію Александр Ворковський.

З друкарні Народної [Машинної] Консервня ч. 9

ЖЕРТВИ

НА БУДОВУ РУСКОГО-НАРОДНОГО ТЕАТРУ У ЛЬВОВІ

зложені в вересні 1906 року.

На книжочку вкладкову ч. 800 Краєвого Союзу кредитового у Львові, Ринок ч. 10, прислали слідуєчі Добродії і Добродійки в коронах:

Копровський Антін, секретар суду в Солотвині, послідну рату деклараційну 20; Сосновська Софія і Сушкевичева Северина за серпень і вересень по 4, о. Гоцький В. з Колоденця 2, Федорович А. з Краківця 6, Чехович Іван, ц. к. нотар в Миколаєві за вересень 10, Стоцький Михайло у Львові 1, Грушкевич Теофіль, емеретований професор гімназійний у Львові 2, Шухевич Володимир, професор школи реальної у Львові за вересень 10, Будзиновський Леонард, урядник поштовий у Львові за вересень 1, Скобельський Атанас, радник судовий в Золочеві за серпень і вересень 28, Підляшецький Кароль, адвокат краєвий в Камінці Струмиловій 100, Мицько Григорій з Оріхівця 1, Березовський Матей з Явожна за серпень і вересень 20, Бандрівський Кароль, радник скарбовий у Львові 2. — Через „Діло“ прислали: Зарицький Іван у Львові і Чехович Г. в Залісцях по 1, Ружицький І. з Сянока 1-20, Тимчук П. з Ворохти 1-10, Гутович М. з Ланьцута 10, Дутка В. з Загір'я 2. — Клубок українських дівчат у Львові з розпродажи цеголок 95, о. Сінгалевиць Яків з Романова 5, о. Жарський Михайл з Цикова 20, Гоцька Ольга, учителька з Острова коло Радимна, на підставі декларації 20, о. Білинський Петро з Зарваниці 5, о. Темницький Александер у Львові за вересень 15. — Комітет в Грималові 20, а іменно: Марцинюк В., Перепелинський М., Рушицький І., Здерковський В. і Буката А. всі по 4. — Комітет в Ярославі за липень, серпень і вересень 13.50, а іменно: Янів Осип, Кульчицький і Др. Кочиркевич по 2, Чопановський Олександр 1, Турчинський 0-50, Передміщани Яворівські 5. — Комітет в Перемішлі без виказу 500. — Комітет в Самборі за вересень 44-30, а іменно: Маланий Павло 0-10, Блозецький Григорій, Горняткевич Іван, о. Юзьвяк Михайл по 0-20, Бауметерова Альбіма, Гродзіцка Ольга, Комановський Михайл, Сілецький Франц, Филиппак Іван по 0-40: Варивода Александер, Мацюрак Іван, Капко Павло, Ремеза Лука, Сілецький Іван, Юркевич Аполінарій, Юркевич Сидорій по 0-50, Біленький Теодор, Будзиновський Здзіслав по 0-60, Дзекцяр Василь, Духович Александер, Келяновський Василь, Кобилецький Михайло, Лашкевич Еміліян, Мартинець Михайл, о. Ортинський Михайл, Саварин Николай, Саварин Маріян по 1, Волянський Антін (від вересня по кінець грудня), Колесса Філарет, Копистянський Іполит, Туркевич Іван всі три за серпень і вересень, Добрянський Альойзій, Турковський Йосиф по 2, Др. Стахура Данило за серпень і вересень 4, Кульчицький Йосиф 5, Яновський Амброзій за серпень і вересень 10. — Комітет в Стрию за вересень 92-50, а іменно: Баранецький Стефан, о. Матковський Никола, Вітковицка Іванна, Покинський Юліян, о. Петрушевич Константин, Тишинська Ольга і Устияновичі Володимир і Марія по 4, Боби-кевичева Йосифа, Гарасимів Антін, Др. Кмита Юліян, Левандовський Микола, Левицка Іванна, Левицький Йосиф, Олесницький Юлій, Решетило Теодор, о. Сельський Володислав, Сквіжинська Володи-мира, о. Федусевич Юліян по 2; Геїв Василь, Кисілевський Яро-слав, Колодницький Омелян, Мацеевич Маріян, Мусакевичева Фе-ліція, Нижанковська Михаліна, Федусевичева Павлина і Ревакович Марія (з Соколова) по 1; Лев Володимир 6, Др. Навроцький Іван, і Левицький Лев з Скольного по 10; Левицка Ольга і Ревакович Іван по 3; Коренець Василь, Красіцка Евгенія, Кучика Йосиф по 0-50; Мойсакова Марія 0-60 і Теодорович Роман 0-40. — Комітет Копичинці - Густин 106 а іменно: Кивелюк Іван секретар судовий за січень і лютий 12, о. Шанковський Петро в Копичинцях третю рату 60, о. Соневицький Клементій за час від січня по ко-нець жовтня 10, о. Туркевич Антін з Орішковице третю рату 24. — Комітет в Золочеві без означення часу 36 а іменно: Виханський радник судов. і Др. Дрогомирецький адвокат краєвий по 10, Фе-динська і радник Савинський по 3; Єзерська і Чачковський по 4; о. Громницький 2. — Комітет в Бережанах за жовтень, падолист і грудень 1905 року 147-40, а за січень, лютий, март, цвітень і май 1906 р. 185-56 а іменно: Бачинський М. 16, Білинський О. 40, Бобяк Гр. 21, Будзиновський Л. 6, Бородайко О. 7, Бриль П. 5, Гординська О. 8, Кордубівна Г. 7, Козанкевич В. 8, Др. Ков-шевич О. 24, Мельник В. 6, Сохачський Д. 14, Сойка Я. 1-60, Стет-кевич М. 1-20, Ратич Ф. 4-20, Рудницький Іван 60, Пашковий А. 4,

о. Цар Т. 12, Цуприк І. 8 всі зложили за послідний квартал 1905 і за п'ять місяців 1906 р. — Крім того в посліднім кварталі 1905 р. Сабат А. 1, Черемшинський Я. 3, о. Король Михайл 24 і Кру-пицка Я. 10, — а в першій півроці 1906 р. зложили: о. Соневиць-кий Михайл 50, і о. Іванчук 10. До присланої готівки належить еше 29-4 котрі місцевий Комітет виплатив курсови за порта і переписки. Комітет в Тернополі за липень, серпень і вересень: о. Глинський Із. 50, Гриневецкий Ал., Мидловський Із., Партицький Д., Лопатинь-ський Д. і Сосновський по 15, др. Вітошинський, др. Грабовський по 12, Дмитерко 10, др. Голубович, о. Дурбак С., Кравичева по 9, Геїв Ю., др. Зарицький, Мандичевський, Сатурський, Стахе-вичева Т., Топольницький Г., Цурковський І., Цурковська, Чубатий П., Вишинський В., Лопатинська Ю. і Брикович І. по 6, Гладішов-ський А. Миколаєвич і Юськевич В. по 4, Дроздовський, Лисак, Навроцька і Янович по 3, Бойцун О., Бачинський, Вітошинська, Матусів, Мороз, Миколаєвичева і Онуферко по 2, др. Борис, По-ховська Ю. і Мартинюк по 1-50, Мороз І. Юськевичева і Юське-вичівна по 1.

Комітет міста Львова зібрав 516 кор. 65 сот. Іменно зло-жили урядники ц. к. намісництва і члени ради шкільної краюї: Гавришкевич Сильвестер 9, Пізар Владислав 5, Матіев Іван 4, Барвінський Александер і Голюка Іван по 2, Олинець Данило 1-20, Глодзінський Антін 1, Аліськевич, Стецкевич, Березінський, Хро-мовський і Бандрівський по 0-50, Андрухович і Кашубський по 0-40, Кмицикевич 0-20. — 3 ц. к. судів: Зубрицький Корнило 10, Кузь-ма Григорій і Заячківський Тит по 5, Сельський Юліян і Кмицике-вич Александер по 4, Ільницький Ярослав, Яминський Роман, Куль-чицький Володимир, Бригідер Василь і Витвицький Порфирий по 2, Козакевич Михайло, др. Вергановський Володимир, Денис Михайло, Гулик Андрій і Герасимович Вячеслав по 1, Матковський і Мельник по 0-60, Кришталович, Ігнат, Козак, Голубович і Лешків по 0-50, Куциняк 0-40, Залеский і Мудрий по 0-20. — 3 ц. к. скарбових урядів: Кульчицький Симеон 8, Заячківський Анатазій і Кордюк Стефан по 4, Лонцький Йосиф і Кульчицький Николай по 2, Ги-рус Іван, Барусевич Теофіль, Кочоровський Іван, Яцик Віктор, Да-нилович Михайло, Менцінський Анатазій, Пернаровський Евген, Гофрик Володимир, Кордасевич Омелян, Зацерковний Григорій, Левицький Ярослав, Горбовий Йосиф, Медвідь Іларій, Поколин-ський Ярослав, Івасечко Евген, Турчманович Палядий, і Мойсеович Густав по 1, Блонарович і Скрипка по 0-60, Тот, Куніцький, Ха-лупницький і Білінський по 0-50, Кулик і Мриглоцький по 0-40, Шевчук 0-30, Кулаковський, Вержбянський, Цьонка, Мединський і Кузьма по 0-20. — 3 ц. к. державних желізниць: Ганінчак Осип 16, Сенишин Іван 4, Крупка Володимир і Карачевський Юлі-ян по 3, Касараба Антін, Лукашевич Антін і Парфанович Мико-ла по 2, Федорович Іван, Ганкевич Осип, Гавришо Евген, По-ташник Петро, Романишин Іван, Вінцовський Ярослав, Терлецький Іван і Вудкевич Андрій по 1, Сопотницький 0-50, Диянкевич 0-40, Коваль В. 0-30, Комарницький 0-20. — 3 ц. к. домен: Туряньський Зигфрид, Мельник Николай і Маєр Володимир по 2, Сірко Ев-ген 1-20, Левицький Мирослав, Сенів Тадей, Тиховський Казимир і Мелень Павло по 1, Юркевич і Костюк по 0-40, Самосій, Шкіль-ник і Кузьма по 0-20. — 3 ц. к. почт: Вербяний Іван 8, Кости-шин Антін і Кукира Іван по 4, Кульчицький Іван, Гучковський Во-лодимир, Максимович Александер, Паньків Станислав, Сінгалевиць Александер і Лонкевич Антін по 2, Пісецький Александер 1-20, Дякович Онуфрій, Мойсеович Йосиф, Гнатик Григорій, Петру-шевич Юліян, Сало Антін, Левків Теодор, Курманович Петро, Строконь Антін, Старецький Володимир, Гнатишак Володимир, Козинський Киприян, Янович Іван (ст.) і Федусевич Роман по 1, Головацький, Гриневецкий і Войновський по 0-80, Куровецький, Паар, Йона, Білінський і Бачинський по 0-50, Баран і Держко по 0-40, Височанський 0-20. — 3 політехніки: Залозецкий Роман 10. — 3 рускої гімназії: Громницький Ісидор і Огоновський Іларій по 5, Огоновський Петро 3, Адриянович Володимир, Вітошинський Яро-слав, Левицький Юліян, о. Кархут Спиридон, Макарушка Остап, Пачовський Михайло, о. Рудович Іван і Сальо Людвик по 2, Ан-дрохович Амврозій, Баран Омелян, др. Брик Іван, Ластовецький Николай, о. Лужницький Леонид, Мартинюк Григорій, Наливайко Григорій, о. Павляк Александер, Павлюх Гнат, Федів Стефан,

Смолинський Іван і Цеглинський Роман по 1, др. Боберський 0:30. — З других середніх шкіл: др. Юрик Стефан 5, др. Левицький Володимир і о. Лициняк Василь по 4, Грицак Михайло 3, Бачинська Ольга і Гриневич Йосиф по 2, о. Копитчак Богдан і Скоро-богатий Стефан по 1. — З виділу і банку краюго: Яблоновський Юрій, др. Лятошинський Николай, Чапельський Іларій і др. Савчак Юліян по 2, Рожейовський і Савчинський Володимир по 1, Бабій і Биличка по 0:50, Ганкевич 0:40, Волошинський 0:30, Блоньський 0:20. — З ц. к. поліції: Бігун Денис 9, Данчевський Григорій і Смелка Адам по 1. — З ц. к. прокуратури скарбу: Давидович Петро 2. — З магістрату: Н. 2. — З ц. к. староства: Макаревич Н. 1. — З ради повітової: Кучабський Василь 6. — З клиру: оо. Філас Плятонид 15, Василевський Адольф і Галант Николай по 10, Мохнацький Стефан 4, Левицький Ярослав 2, Давидович Іван і Лиско Василь по 1. — Лікарі: др. Кобринський Володимир 3, др. Гукевич Василь і др. Чачковський Йосиф по 2, др. Вахнянин Мирон 1. — Адвокати: др. Заяць Теодозій 1. — Властители реальностей: Хойнацький Йосиф 4. — Емерити: Гомик Йосиф 12, р. Старосольський Константин і р. Ковальський Лев по 6, р. Струмінський Іван і др. Кулачковський Денис по 4, Вахнянин Іван і др. Лучаківський Кость по 2, др. Людкевич Даниїл і р. Чачковський Іван по 1, Гемба І. 0:50. — Рускі пані: Кучабинська Павлина 10, Ільницька Марія 1:20, Баревичева Леопольдина, Бухельт Александра, Пачовска йосифа і Стефановичева Марія по 1. — Публіцисти: Кахнікевич Кирило і Лопатинський Лев по 2. — З людових і виділових шкіл: Черник Володимир 3, Гамота Іван 2, Прокеш Олена, Гамота Александер і Герусіньський Спиридон по 1, Сабатівна 0:60. — Купці і промисловці: Урбан Николай 6, Дуди-

кевич Михайло 3, Красноїд Теодор, Ратишин В., Баляс Михайло і Пашак Онуфрій по 2, Булик Йосиф 1:60, Ференцевич Софрон 1:20, Пахольчик Стефан, Качмарик Іван, Михайлів Теодор, Филипович Марія, Кришталович Густав і Кришталович Андрій по 1, Іванішин 0:40. Жарковский 0:30. — З фінансових і торговельних інституцій: З „Дністра“: Волянський Клим, Іванець Михайло, Кіак Андрій і Кривяк Михайло по 2, Алексевич Іван, Величковський Е., Дністрянський І., Лотоцький Стефан, Павлюк Яків, Паньків Лазар, Кутковский Зенон, Федор Андрій і Заяць по 1, Гулевич 0:70, Дудар, Котович, Крижановський, Кучика і Максимович по 0:50, Но-вицький і Банах по 0:40, Кучма, Нижанковский, Пньовський, Фарина, Гузар, Хоминський Л., Хоминський Б. і Пронишин по 0:20, Бучма, Сиродів, Лаган, Павлюк А. і Фільварків по 0:10. — З австро-угорського банку: Сероїчковський Александер 1, Слюсарчук і Петиняк по 0:50. Зі Славії: Сполітакевич Стефан 1, Назар і Врублевський по 0:50. З „Нар. Торговлі“: Скрипка 0:20. — З руских товариств: з тов. ім. Шевченка: Возняк Іван і Дermalь по 1. З „Народного Дому“: др. Лагола Василь 1. З „Просвіти“: Горбай 0:20. — З ріжних станів: Герасимович Дионизій, ветеринар, 3. Складачі „Діла“: Шостак Андрій 1, Сидорак, Шевчук і Горний по 0:50. З редакції „Діла“: Проць і Ігнатівна по 0:50, Нидаівна 0:20. З фабрики Левинського: Лукіянович і Білоскурський по 0:40. З гол. шпиталю і клітки: Угрин 0:30, Гулич 0:20.

Згадка. В місяці вересни с. р. помер з львівських жертво-давців др. Даниїл Людкевич, ем. професор і радник шкільний. Честь его памяти!

Разом вплинуло в місяці вересни: 2.146:36. — Загальна су-ма виносить 186.110:83 корон.

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Якщо літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерти приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кільнянського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманя ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstejn & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Chulawski Wien VI. Getreidemarkt 13. — У ФРАНК-ФУРТИ І ГАМБУРГІ: M. Haasenstejn & Vogler.

Передплата і належність за інсерти платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 1.1 к.
на пів року . . . 17 „ — 22 „
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 „ на місяць . . . 2 к. 34 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні неопечатані візні від порта.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсертову або за її місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Політика і дикі обичаї.

[Стаття, надіслана зза кордону.]

Того, що тепер діє ся в Росії, рішучо годі описати. Історія людскости взагалі повна безглуздя; багато стало ся в життю народів глупого і безглузлого. Досить згадати середні віки, Декамерона, Бокачіо, Комедію всесвітньої історії Іог. Шера, французьку републику і бог. ин., щоби стратити віру в людський розум. Але те, що тепер діє ся в Росії, перевищує сам верх людської глупоти. Живемо в Росії не в добре уладженій правовій державі, а в якійсь хаосі, на сліпим киплячим вулкані, котрий не піддає ся ніяким законам розуму і логіки. І мені здає ся, що до теперішнього політичного положення кольосальної Росії цілком можна приложити космічну теорію вихрів. Все тут залежить від руху атомів і несвідомого настрою, а зовсім не високої ідеї і ясно означеної та глибоко зрозумілої програми.

Коли зваяжати і розбирати все, що діє ся в Росії; коли переглядати діяльність „конституційного“ тепер бюрократичного правительства, котре, оголошуючи маніфест о свободах з 17/30 жовтня, не касує розпорядження Трепова „не жалувати патронів!“; коли розділяти ся в діяльності політичних партій, котрі росли і далі ростуть наче гриби по дощі; оцінюючи бесіди і проекти першої державної думи, котра, не будучи заступницею всего народу, а лише окремих буржуазних груп і якоїсь частин селянського населення, уявила собі, що вона є парламентом конституційної держави, та, сівши на кадетського баського коня, нестримно пігнала по вибох і темних лісах російської темноти і дикости, не числячи ся ні з хитрощами бюрократії ні з хитрацтвами буржуазії ні з темнотою і убожеством народу, за одним махом захотіла перестроїти весь лад і порядок, котрі все й відзначувались неладом і безпорядком; коли взяти під найласкавішу і холодну критику т. зв. „велику російську революцію“, що зазначила себе московським повстанням і військовими бунтами; коли на кінець читати сотні описів про напади на різних людей, на інституції та всілякі погроми: то так і хоче ся кликнути: „Світ переповнений людською глупотою!“ І в сю хвилю в Росії веде верх лише одна глупота і найдикує безглузде насильство.

Як по всі часи революцій і у всіх народів наука і культурні задачі сходили на задній план, а навіть цілком відкидали ся на бік, так і в Росії в сю хвилю науки в занепад, об ідеях і культурі ніхто не думає, все заміняє ся в якійсь політичній хаосі, з котрого годі знайти якогось виходу, так що попросту бере розпука. Є багато людей, що не вірять ні в теперішнє ні в майбутнє.

А чиж уже се одно не свідчить, що люди втратили розум? Самоубійства і божество ширять ся в застрашуючих розмірах. А убійства, розбої, напади?... Се-ж я-

кась епідемія, що розливає ся страшним потоком по цілій Росії. І хро-ж винен? Де правдива причина сеї страшної прояви? В Росії, як і у всіх буржуазних капіталістичних державах, завжди бували грабінжі і розбої; але в теперішні часи вони більш чим розбої середньовіччя. Зразу цілий ряд т. зв. політичних убійств сильно напорохав суспільність, і вона наче пробудила ся з вікової сплячки; потому почались напади і убійства анархістів-комуністів з „ідейними цілями“ на багатих людей, грабінжі банків на революційні цілі і убійства задля убійства з очевидною ціллю нагнати на буржуазію страх; а в останні часи сих способів в борбі з революцією і кривою почала уживати і бюрократія. Розстрілюють сотками, вішають десятками; але страх який не бере нікого, а убійства діють ся кругом з якимсь солодким вдоволенням. Ся психоза убійств заражує широкі маси, і ось перед нами страшна картина масових убійств без всякого вибору.

Житє громадянина не має жадної цінності; кров — се ніби якийсь плин без жадної вартості. Вона леть ся по цілїм краю, і в сім плинї купає ся одичіла і отупіла суспільність. Що-ж се таке? Чому люди стратили охоту до життя і тисячі не дорожать ним? Се-ж можна зрозуміти, коли чоловік іде на смерть за велику ідею, коли він одушевлений висою мислю людського добра і щастя; але просто розбої і грабінжі, але убійства людей малих, що часто не мають ніякого значення в суспільності, убійства хочби доконувані з „революційними цілями“, — все те рішучо свідчить о звірідненню всякого людського чутства, о занепад обичаїв, і стає повним доказом, що в Росії доси політика була на заднім плані, а на першім стояли і стоять лише дикі страсти.

Як російське бюрократичне правительство ніколи не руководило ся в своїй варварській політиці ніякими високими ідеями і завжди практикувало способи нищення, так і в сю хвилю і самі громадяни, нахочаючи ся під впливом анархічних теорій нищення і наслідуючи своє класичне правительство, пускає ся лише на насильство і убійство. Таким чином насильство доконувалося і доконує ся в ім'я абсолютизму і деспотизму; те саме робить і в ім'я свободи. У зусі душі ненавиджу теперішній буржуазний хаотичний лад і порядок, в котрім нема місця для справедливості і де загигає все свободне і гарне лише для того, бо воно рве ся до незалежності; але заразом гідь мене бере від всякого насильства, що проявляє ся в ім'я свободи, братерства і рівності. І ось поруч з варварською боротьбою в ім'я ідеї рівноправності починає ся ще страшніша війна без всякої ідеї: боють і ріжуть оден другого з ціллю грабінжі або просто без всякої цілі. Чиж се не побіда дикости? Чи се не поворот до давно минулих часів, коли люди не мали жадного поняття о державі і правах чоловіка?

Припустім, що на реформи давно вже

час і що правительственный гнет і самоволя глибоко обурювали всіх, кому дороге щастє народа і добро свободи; припустім, що східна авантюра російської бюрократії переповнила чашу терпеливості російської суспільності і народа; припустім, що нікчемна російська буржуазія і мізерне вироджуюче ся дворянство, не зважаючи на пробудившу ся в народних масах і особливо в робучих верствах свідомість своїх громадянських прав та на заходи трудових організацій, щоби визволити себе від визиску капіталу, уживали всіх сил, щоби спинити зріст суспільного і державного розвитку, маючи на увазі лише свої дрібні станові інтереси, і тим способом не могли не обурити всіх більше чи менше незалежних і свідомих: всеж таки революційні елементи і провідники революції не повинні були забувати на услів'я, серед котрих їм приходить ся вести борбу, — значить, повинні були знати власні сили і особливо сили противної сторони. Та сего поправді не було. Революцію ведено по дитвацьки, з горячкою і жаром, але цілком нерозумно. А вже безглузде розкидуване бомб, убійства і грабінжі — все те очевидно підірвало в суспільності всяку віру у „велику революцію“, і вихована в рабстві російська суспільність стратила голову, так, що тепер багато т. зв. „передових людей“ починає благословити політику гнету і нищення.

А бюрократії сего лише й хотіло ся. Вона давно знала, з ким має діло і що по її стороні буде перевага. Не хоче обмежена бюрократія лише того знати, що ідею не можна ні перевишати, ні перестрігати, що тюрми і кайдани ніколи і нігде не вели до цілі, що репресії без дійсних реформ годі повернути колесо історії і такими способами не можна спинити руху наперед.

Політика комітету міністрів і особливо президента Століпін ясна і очевидна: бюрократія постановила здавити всякий соціальний розвиток, постановила вести війну з усіми, хто бажає корінних реформ. А тимчасом для всіх свідоміших елементів річ також очевидна, що без корінних реформ соціальних і економічних не можна утримати в своїх руках управу державою. Бюрократія не хоче бачити тої простої правди, що в киплячій кінці державного життя повинні бути не дві і не три охоронні кляпи, а цілі сотні, щоби сили, що потребують виходу і розвитку, могли знайти собі місце діяльності. Бюрократія доси рішучо не хоче зрозуміти, що дозрівачу суспільність годі вічно тримати під своєю поліційською опікою і правити державою при помочи городових стражників і катів. Кольосальний нерозум, неможірна глупота російських „політиків!“ Вони доси систематично ошукували оден другого і добили ся до того, що перевернули російське житє в арену самоничення. Дикі страсти рознуздані, звирісші інстинкти об'являють ся у всій своїй наготі, і кругом іде якась вакханалія уойств, грабінж, розстрілювання, вішання і нищення. Аж лячно по-

думати, до чого може дійти се варварське нищення одних другими!

В своїй часі в Росії і за границею говорено голосно, що пануюча в Росії революція і анархія дає Німеччині причину вмішати ся в російські справи, що державі грозить небезпека із внї, але се була тільки „політика настрашенія“, хоч тепер сам страх вже на нікого не ділає. Безправством і самоволею воюють всі — і управителі і гнобителі. На поміч бюрократії виступають тепер зорганізовані сили так зв. „істинно-руського народа“, вірніше — всіх реакційних сил держави, т. е. чорносотенців, котрі нічого спільного з якимибудь ідеалами не мали і не мають. Ті „істинно-руські люди“ заняли ся винищенням всіх передових і поступових елементів держави і вже дійшло до того, що сама бюрократія рішила паралізувати роботу темних патріотів... Окрім цілого ряду жидівських погромів і рабунків, ті „патріоти“ нападають на шкільну молодіж на улицах в білий день просто тому, що вони голосно обговорюють питання, на їх думку переступні і „заборонені“... Се вже щось страшного! А хто винен? Де причини сеї деморалізації суспільних обичаїв? Причини коренять ся в перфідній політиці бюрократії і систематичнім отуплюванню народа, котрий думає, що все заборонене поліцією є злочинним і суспільним лихом.

Я сам Росіянин, люблю російський народ і Росію. Я готов віддати єму всі свої сили і вже дещо зробив для просвіти і удороження суспільності, але мене глибоко обурює та страшна політика реакції і варварства так жестокої бюрократії, як і самого „істинно-руського народа“, котрим руководять люди несовісні і користолюбиві, люди, не свідомі того, куди вони пруть Росію. Ми, Русини повинні бути свідомі нашого національного достоїнства, ми не повинні дозволити чужоземним елементам управляти нашими справами, але при тім ми мусимо тягнути, добро Росії і її народів не на Далекий Схід, а в Європі, в не обмеженій монархії, а чесній свободній конституції, в народнім представителстві. І всего того можна добивати ся не бомбами і дикими насильствами, а розумною і постійною боротьбою у всіх напрямках. Але до того потрібна розумна і чесна політика і просвічені суспільні діячі, а не дикі розбої і грабінжі. Всіх чесних борців і любячих народ людей годі вилучити чи перевишати. Не стане тюрм ні катів... За ідею кожний готов умерти...

I. M. Радецький.

Огляд політичний.

Угорщина.

Угорська рада міністрів вже прийняла угорський бюджет на р. 1907, котрий сими днями має бути предложений до затвердження цісареві. Пізурядові денешники пишуть, що в бюджеті повело ся удержати рівновагу, хоч

3 шкільних часів.

До батька Антонія з'їздили ся на шкільні ферії сини, зяті. Було між ними двох гімназійних учителів і двох священиків. Як звичайно, товариство таке старе ся час зужити весело на розривках, виїздках, розмовах.

Від часу до часу сини та зяті отця Антонія розпочинали дискусію на різні теми; та водило ся меж ними подібно, як межі прокуратором а адвокатом при розправах. Сей каже, що то морд, — тамтой, що убійство; сей, що справа, о котру поспорили ся, дурниця, — той що то річ великої ваги. Прокуратор католик каже, що се вже звичаєве право у Гуцулів, що муж має свою любов, а жена свою любоваса, длятого муж не повинен був засідати ся на любоваса своєї жєни і ломити єму друком руку; а адвокат Жид каже, що се велика провинна, коли муж чи жена ломить віру супружеску, а зводителя чужих жінок то великі лиходії! Я чув, як сам адвокат в часі обіборони, казав: на те прокуратор, щоби говорив, що то біле, коли адвокат скаже, що воно чорне; а скаже адвокат, що то біле, то він мусить сказати, що то чорне.

Подібно було і межі синами та зятями о. Антонія. На погоджене справи вибирали ся спорячі до батька Антонія, щоби розсудив, хто має слушність. О. Антоній, не будучи участником їх розправи, каже собі оповісти, о що спорять. Коли вони єму річ розказали, каже о. Антоній: „Скажи мені,

Іване, як ти думаєш?“ — Я говорю, що річ має ся так а так — відповів Іван. — „Слушно говориш“ каже з повагою д-ра Делькевича о. Антоній.

„А ти, Михасю, як кажеш?“ питає о. Антоній.

— Я так і так, — каже Михась.

„І ти добре говориш“, примічає о. Антоній.

„А ти, Васю, як?“

— Я так і так!

„Но, і ти маєш слушність“ каже о. Антоній.

Та коли і Костю був меж ними, то і сему признав батько слушність.

Сини і зяті, упереджені о таким розсуді свого батька, часто для збитків приходили до него, щоби їх розсуджував.

Подібно виглядає мені дискусія на тему: хто винен в справі самоубійства учеників в Тернополі. Але в кожнім разі справа тая розцікаєлює многих, а ми, Русини, можемо жадати, щоби ученики в руських гімназіях були трактовані по батьківськи, а не, як то сказав запитаний директором оден отець, переносючи свого сина до іншої гімназії, длячого тоє робить, „Бо тутешні учителі — каже — кваліфікують ся більше на судіїв, чим на учителів“.

Нема регулі без винятків; але мені здає ся, що кожний, хто ходив до гімназії або посилав сина, згодить ся з тою гадкою.

Перебув я одо і друге і днешь повторю слова, котрі сказав оден наш крилошанин до директора гімназійального в численнім товаристві: „Ах, який я щасливий, що не маю сина в гімназії!“

З часів, коли я ходив до гімназії, не могу собі нічого приємного пригадати, так

що, скінчивши гімназію, чув ся я вільним, як той птах, випущений по довгих літах з клітки на волю. Та не був я лінійний до науки, і талант був у мене; не мав я ніколи навіть попражки. На жаднім свідомстві не знайде у мене неоправданого опущеної години; часто в сій рубриці павза. Батько мій був за вісім літ всего раз в гімназії, коли мене записував.

Коли ми мали якого учителя острійшого, а до того несправедливого, бояв ся я єго як огню, бо отець карав строга за кожну провинну. Та коли скажу, „несправедливого“, то маю до сего підставу. Бо коли учитель учеників з перших лавок питав ласкаво, а нас, ніби послідніших, викликав кільканацять на класу і, задавши одне питання та не позволивши жадному ані надумати ся, нагнав і записав усім двійку, се уже чейже не можна назвати справедливою ані наукою, — се хіба забавка або гримас учительський.

Та не маю на цілі характеризувати всіх моїх учителів; розкажу тільки, який пех мав я, і то переважно з учителями Русинами. І коли ще днешь сам себе запитаю, що могло бути тому причиною, то інакше не можу відповісти, як, що я хіба не мав симпатії у учителів, або що учителі були для мене односторонніми судіями.

Наведу кілька випадків.

В III. класі гімназ. на павзі між годинами стояв я у вікні та приглядав ся розривці других учеників в шкільнім огороді. Нараз впадає учитель К...к, котрий в низшій гімназії не учив, до нашої класи — а знав мене троха з годин каліграфії — і нуже до мене: „Чого ти напастуєш людей і не даш їм трошаром перейти?“ Як грим з ясного неба

спадає на мене той закид. Оправдую ся, що я нікого не зачіпав, нікому нічого не мовив крім пару цілком невинних слів до другого ученика, що був в огороді.

„Прийдеш по дванадцятій до канцелярії!“ каже учитель.

Приходжу боязливо там, де я звик був лиш раз в році бути при записі. І справили ся зі мною по галички. В дорозі адміністраційній без розправи дістаю вирок на тригодинний карцер. Витолковуєсь, випрошуюсь, що я не чую ся винуватим; не помогло. Той сам учитель учив нас описія у вишшій гімназії німецького і латинського языка. Та аж до матори не міг мене ставити. За оден рух, за одо слово лапав мене, щоби мені доскулити, так що часом ученики брали мене в оборону.

В IV. класі був я в другім курсі на першій конференції виказаний з математики. Зробив мені кривду учитель сего предмету, а еще другу хотів зробити професор С...с, Поляк, котрий уподобав собі мене, Русина, і посилав на сам Великдень йому вітцю паптер, адресуючи до него, господаря на селі: „Wielebny ksiądz proboszcz“. Строгий мій отець, котрий тільки всего мав до діла за мене з учителями, того разу не укарав мене, бо розумів уже з адреси, в чім причина, а казав мені тому професорові переказати, що він еще не „proboszczem“, лише „wikarym“.

Засоромив ся професорсько за свій адрес (видко, не загягнув до мого родоводу), коли я єму зробив відповідну увагу; та кілько більше був би мусів засоромити ся, колиби я був мав відвагу виткнути єму, що сей і десятий з моїх товаришів шкільних, хотяй був поданий з трех, чотирох або і п'ятох

*) Я сам був свідком такої розправи. — Автор.

— 100 —

лям не асигнуєся п'ятилітнього додатку, хоч вже від двох років належить ся, пр. п. Коцкович в Дрогобичі і п. Качмарскому в Волі Якубовій. — 4) Учителі, котрі, здавши іспит зрілості, зголошують ся в липні або з початком серпня о посаду, а котрим після розпорядку краєвої шкільної ради належить ся платити від 1. серпня, кривдять окружну шкільна рада в той спосіб, що надає їм посаду у с т н о, а декрети і асигнати видає аж в кілька місяців опісля або і по цілм році, як пр. Іванови Грицаєви. Що найгірше, то се, що ці спізнени асигнати замість признавати учителів платно від 1. серпня, признають їм від 1. жовтня або і від 1. падолиста, як пр. п. Гордицький. — 5) Рада окружна затверджує поділи годин на 10 годин надобовязкових, а учителі дістають ренуерації лиш за 6 годин, пр. п. Стеців з Медвежої. (Краєва шкільна рада признає лиш такі надобовязкові години: 4 години на науку світських шкільних предметів, 4 години на науку зручності, 2 години на науку релігії. В се не вчислено науки жіночих ручних робіт. Однак коли в якій школі учитель не уліває науки зручності ані науки релігії, то по що-ж йому окружна рада затверджує 10 годин надобовязкових?! Ред.) — 6) При перенесеннях тимчасових учителів із службових оглядів окружна рада не признає коштів подорожжя, величчя учителем згори тих коштів зрікає ся, як пр. п. Шведови, або не полагоджуючи зовсім дотичних просьб учителів о зворот коштів перенесення, як пр. п. Винницького, котрий до нині не дістав коштів перенесення з Кропивника до Попелів в 1902. р., а з Попелів до Михайлович в р. 1904. Взагалі нарікає учительство на дрогобицьку окружну шкільну раду і на свого шкільного інспектора, п. Владислава Гампля, що зовсім о учительство не дбають і роками не полагоджують пекучих справ.

— Розширене польської автономії в Галичині. В сали львівської „Стрілиниці“ відбуло ся в неділю, 7. с. м. віче львівських польських демократів, на котрім промовляв шхепольський комісвожерж д-р Гломбінський про розширене автономії в Галичині. Бесідник звернув увагу передовсім на те, що ані „репрезентация краю“, ні сойм від часу конституційної ери в Австрії не використала кілька разів нагоди, щоб придбати автономію для краю, дарма що основний закон містить в собі постанови що-до передачі краєвим соймам деяких прав. Аж виборча реформа звернула на се увагу польського „кола“, бо та реформа могла би ввести зміну в хосен централістичних ідей, іменю розірвала би звяз між польськими послами державної ради і львівського сойму. Супроти того в польським „колі“ повстала думка автономії, а тактику до сего означила звісна резолюция „кола“ з 4. марця с. р., що ставить іністим виборчої реформи і розширення адміністративної та законодавчої автономії в Галичині. Найліпшою дорогою до розширення автономії була-б по думці референта дорога краєвого закона, який має ухвалити будучий сойм. Є також дорога розпоряджень, але вона дає мало надії на будучину, дарма що часта автономічних привілеїв признано Галичині іменю дорогою розпоряджень. На жаль, та дорога недостаточна. Третя дорога то ревізія конституції. Перепони на сій дорозі великі, однак деякі німецькі партії готові признати Галичині деякі виїмкові привілеї, щоб тільки усунути домагане автономії для інших країв. Кроком до придбання автономії є звісне предложение пос. Старжинського, прийняте підкомітетом виборчої комісії лиш у виді резолюції. Поляки будуть старатись, щоб сию резолюцію прийняла комісія яко закон. Не зовсім то відповідна дорога для осягнення ціли, але пос. Гломбінський надієся, що се осягне можливе супроти того, що для Галичини пороблено нові уступки. Відтак зазначив бесідник конечність закона про відвічальність краєвого правительства перед соймом та конечність автономії в області народних і середніх шкіл, культури та фінансів і закінчив заміткою, що коли краєва репрезентация піддержити акцію польського „кола“, тоді легше буде придбати автономію для Галичини при ухваленню виборчої реформи. По промовах ще кількох бесідників ухвалено резолюцію в дусі виводів Гломбінського а також таку резолюцію: „Віче домагаєся, щоб краєвий сойм підчас найближшої сесії ухвалив реформу соймової виборчої ординації, оперту на найширших демократичних основах“. Замітна річ, що шхепольське віче на „Стрілиниці“ не скликане з почину львівських горожан, але на вказівку польського „кола“, котре задумало устроїти ряд таких самих віч по краю, щоб вказати ся перед правительством піддержкою „цілого населення краю“. Одно таке віче відбуло ся вже в Товмачі а друге в західній Галичині.

— Шопка з польською виставою. З Теревовельщини пишуть нам: В недавнім числі „Діла“ було подано, що на городничо-пльоварській виставі у Львові виставили також яко продуценти селяни з Теревовельщини. В дійсности справа була така. Тутешний староста пан де Крушина Крушинський (перекличка-попович) хоче стати на гават радником намісництва, а якже до того нині скорше дійти як не через ріжні шопки. А що до того тепер лучила ся нагода, то вислав він кількох селян зі свого повіта яко продуцентів а опісля став збирати з цілого повіта селян і висилати їх оглядати „польську виставу“. Кошти подорожжя установлено на 5 К від „шопки“ і почалась нагінка. Учителі, писарі: громадські, судові, податкові і ріжні люфінспектори, розбрелись по повіті та вербували людей. І бисть чудо веліє! теревовельський повіт, той темний кут, та галицька Азія, став на раз цивілізованим і так високо просвіченим, що вислав на „польську виставу“ 670 „штук почітньої людку“. Пригнали їх пани як телята, загнали до вагонів і гайда до „столиці“. Ціла та шопка мала тревати щось три і пів дня. Аж тут дивимо ся: друго дня вечером вертають знакомі мені люди з Ілзави, вертають з похнюпленими носами. „Що? — питаю — вже з вистави?“ — „А най му з мами вирве“ — відказує оден газда. — „Шкода йно, що чоловік дурно гроші та час стратив. Обіцяли нам, що 5 К завезуть нас на виставу, переночують, нагодує і т. д.. А ту привезли нас до Львова тай загнали до якоїсь школи на нічліг. Соломи навіть не дали. Вилежав ся чоловік на голих дошках пообтовкав си боки, а ту рано позганяли нас, дали якогось гелвару і вїю на виставу. Ходить чоловік голодний, невиспаний, боки болять, а ту пани заедно репетують: „Дивіть, дивіть, панове господарже“. Ту польське арбузи, ту польська мархев, ту буряки, петрушка і т. д.“ а все польське. І чо го ту чоловік їхав — гадаю? Таж моя баба мала сего року на городі такі гарбузи, такої нівроку рускі, що най ся ваші польські сховають, та якось ся з ними по виставах не возила а таки дома спожиткувало ся, то, вибачте безроги, то корови, то такі челядь, а він ту за такими дурниціями гнав нас тільки миль. Так зійшло ся нас кількнайцять, порадилсьмо ся та кажмо: Втікаймо з тої вистави, бо то не вистава а туманерія! І от нині вернуло нас більше як три сотки, не чекаючи кінця. Пани не хтіли нас пустити, але ми таки так потаємци та крадьки повтікали“. Гарна вистава, нема що казати. Староста К. стане певно радником, хоч той „шпас“ не коштує его ані зломаного сотника, бо всі побічні кошти покрив зі своєї кишені повітовий маршалок гр. Баворовський, впрочім дуже порядний чоловік. — М. З.

— В справі о. Петрицького пишуть нам: На жалобу внесену о. Петрицьким з Колоколина до міністерства справедливости у Відні в справі брутального і незаконного арештованя его комісарем Кантором, поручило міністерство справедливости повітовому судови в Бурштіні зібрати всі дані дотично сїї справи. В тій цілі вїзав бурштінський суд свідків з Чагрова в числі 9 і з Колоколина в числі 2 на день 25. м. м. до переслухання. Належить сподіватись що Відень, до сїї пори ще не „виодрембоньоні“, скаже своє важке слово, а брутальність польських „ржондів“ буде примірно укарана. — Польський „ржонд“ передвиджує свою компромітацію з нагоди арештованя о. Петрицького, тому робить всякі можливі заходи, щоб її розміри хоть в часті зменшити, приписуючи вину таки о. Петрицькому. Впрочім нехай посьвідчать отсі факти: Оден жандарм намовляв свідків до фальшивих зізнань против о. Петрицького, а пр. Атанасови Лєсів з Колоколина обіцяв навіть за се 20 К. На бандерію, що зробила овацію о. Петрицькому, коли випустили его з арешту по першім увязненню, зробили тепер справдішну нагінку. Крім того ходять жандарми по Колоколіні та розвіскують ся, від людей, що коли взяв о. П. за треби. Сего потрібно польським верховодам, щоб представити о. П. деруном та доказати тоті брехні „Руского селянина“, немов то власні парохієї ненавидять о. П. за здирства і тишили ся, коли его арештували. Що „Руский селянин“ вміє лише брехати, се весь руский нарід знає, а впрочім, як парохієї ненавидять о. П., нехай посьвідчить хочби отсей лист, висланий до о. П. его парохієї, що находит ся на роботі в Прусах, коли тільки дізнали ся з газети про его арештуване. [Від редакції: Листу сего не містимо, а тільки подаємо до публічного відома, що его автори дійсно висказують ся з великою симпатією до о. П. і заявляють ему своє признане за саможертву для народної справи]. — Урлівський.

Про аматорську виставу в Озеряні пишуть нам: Дня 7. жовтня с. р. відбула ся тут аматорська вистава оперетки „Наталка-Полтавка“, відіграна силами місцевих патріотів. Всі аматори виявили ся гарно із своєї задачі, а головна заслуга тут місцевого о. декана, котрий доложив всіх трулів, щоб перевести задумане діло. Серед виднів, так селян як і інтелігенції викликала ся народна штука велике одушевлене. Селяни заявили імпонуючим числом присутних, що вони рухнулись із довгого сну, в яким пропадал наш зборівський кутюк, до живого, народного життя. Се повинно захопити нашу інтелігенцію, до ще інтензивнішої праці над осявідомленем нашого народа. — Учасник.

— Де купувати рускі векслі? Доносять нам з міста, що вчера ані в одній трафіції у Львові не можна було дістати руских векслів. Отже пригадуємо отсим, що ми ще в ч. 187. з д. 15. вересня с. р. доносили, що всілякі рускі векслі утримує на складі головна трафіка в ринку ч. 32. Ми самі бачили там того дня великий запас руских векслів.

— Із страшних днів в Росії. Одна німецька учителька, що була довгий час на Сибірі, подає у відецьких газетах опис незвісних доси європейській пресі страшних епізодів з боротьби реакції з революційним рухом на Сибірі. Оден з тих епізодів счинив ся в Томську. Телеграми доносили тоді лиш про страшний погром Жидів в тім місті. Одної п'ятниці вечером товпа, зложена з російської зволочи, диких Калмуків, Башкірів, Остияків, підбурена агітаторами реакції з одним мільонером напереду, кинула ся на жидівські ділянки. По довгих побоях в домах, зігнано 400 Жидів, мужчин, женщин і дітей, до фабрики мила і відтак сю фабрику підпалили. Всі, що в ній находили ся, погнали вогні, або коли хотіли ратувати ся утегли, гинули під ударами речучої з дикої радости товпи. В Іркутську, коли здавлено військоий бунт, розстрілено в однім дні сімох офіцирів і поверх 40 воєвків. Їх тіла, ще трем-

тячі, кинено до ріки Ангари. В самій боротьбі правительствений війська допускали ся страшних насильств.

— Звірі — не люди. З Келець доносять, що онгоди в єнджейовським повіті напали три розбішакі на німу жіночку і зажадали грошей від неї. Не одержавши відповіди від неї, побити її тяжко і відрізали їй язик. Селяни зловили тих злочинців і всіх трох арештовано.

Концерти і видовища:

Репертуар Руского Театру в Бучачі. Сала „Сокола“. — Початок 7 і пів вечером. Білети продає торговля п. Рогозницького. (Абонамент на 6 вистав під ряд 10 кор.). — В четвер дня 11. с. м. Мішани штука в 4 дїях М. Горького. — В суботу оня 3. с. м. Урїєль Акоста, трагедия в 5 дїях Гюґо, в перекладі Л. Лопатинського. — В неділю дня 14. с. м. Ой не ходи Грицю та вечеряй! народний образ зі співаним і танцями в 5 дїях Старицького. — В второк дня 16. с. м. Су-та, найновіша комедия в 5 дїях Карпенка Карого.

З товариств:

Пожарний „Сокол“ в Боківі, підгаєцького повіта, заложено на статуті львівського „Сокола“. Намісництво вже затвердило статут.

Відчити в Бродях. Заходом „Кружка поступової молодіжї“ в Бродях відбуває ся в сали міської ради в суботу 3. с. м. відчит п. Герцакської „про велику французську революцію“ і в неділю 14. с. м. п'яний п. А. Морачевського про „відокремленя Галичини в світі статистичних даних“.

Урядові вісти:

Письменні іспити під наглядом кандидатів учительського звания в гімназіях і середніх школах, з такою кандидатом того-ж звания в женських ліцях відбудуть ся у Львові в днях 26. і 27. жовтня с. р., а відтак наступлять усні іспити. Кандидати і кандидатки, що хотять приступити до сего іспиту, мають повідомити про се дирекцію іспитової комісії найпізніше до 20 жовтня с. р.

Краєва рада шкільна затвердила вибір: о Адольфа Василевського на духовного члена гр-кат. обряду окр. ради шк. міської у Львові, кс К. Борковського на містопресідателя окр. ради шк. в Косові, Адама Грабовецького на відпоручника повіт. ради до окр. ради шк. в Долині, Володиса. Кишшторфовича упр. шк. в Новосілі, на представ. учит. звания до окр. ради шк. в Заліщиках, Ів Жлобицького учит. звания на представ. учит. звания до окр. ради шк. в Тернополі і Василя Сенива управ. школи в Хлопах на представ. учит. звания до окр. ради шк. в Руках; іменувала заступниками учителів в гімназіях: Василя Левіцького в Соколі, Івана Сива в Ярославі, Стеф. Шевчика в Стрию і Йос. Волицька в Тячеві а перенесла заст. учит. Франца Крішного з Ярославля до гімназії в Стрию.

Переписка Адміністрації.

І. Чер. в Кор. З року 1905 зістало в залеглости 16 К. котрі в сім році 174 і 197 зістали виривнані, а позаяк за біжучий рік ще нічого не одержано, тож просимо, з ви-

Конципієнт адвокатський

посищує посади у Львові або на провінції. Зголошено: АРДАН, Львів, ул. Вагильовича ч. 6. 4-7

Ученик семінариі учительського І. року

приймає. пошукує лекції на селі або на провінції зі шкільнородних і приготує до гімназії. 1000 3-3

Склепар потрібний

зараз до провадження рускої крамниці. Зголошено прошу надослати під адресою Р. Залітач, парох в Грозьовій почта: Войткова 1025 3-6

Дяка чесного, тверезого і з добрим гогомом

потрібно зараз до церкви в С.п.ові. За науку нотного співу особіе винагороджене. Визнає відомість в русь-кат. уряді парохіальним в Сапеговій почта Кривче над Дністром. 986 3-5

Прийме до перепису рукописи рускі, польські, німецькі і юдаїчні, т. е. датшавські і грецькі, без огляду на об'єм і зміст.

За дискрецію ручить ся словом чести. Виядгороджене можливо низьке. Прому надати праці під адресою: „Чорні хвилі“ poste restante Ніжанковиці. 993 3-3

Панни потрібні

до вишивання і пацюркових робіт. Зголошено „Сокольський Базар“ Львів ул. Руска. 991 3-3

Молодець руски, добре обізнаний в насочив

княгководством, посідаючи виш трітійшу практику банкову, познакомлений в грунтовних книгах в ярасним каліграфічним письмом; пошукує посади в рускій інстатудії poste restante А. З. 10-10 984

Панна в 9-ю класою

пошукує зараз лекції на селі у єванделиї. Близші відомості: Молочарня в Коломиї. 1000 2-3

Абітуриєнт гімн. пошукує

лекції на провінцію. Ласкаві зголошеня під адресою: М. К. poste restante Бучач. 1-3 997 3-3

Панна інтелігентна, госпо

дарна, лагідної вдачі, на сталій посаді, не маючи близьких знакомств, пошукує сего дорогою товариша життя, старшого кавалера або відвіда. За дискрецію ручить ся словом чести. Зголошено найдалий до кінця листопада під адресою: „AMOR“ Станислава 1023 від poste restante. 1 5

Ученик VII. кл. рус. гімн.

глядає лекції на цілий рік. Ласкаві зголошеня від адресою Diligentia poste restante Крєсне loco. 2-3

Ученик V. кл. гімн. рускої

пошукує лекції на село. Адреса: Сафат Штільківський ул. Лисенка у п. Лушківської. 3-3

Семінарист

глядає лекції на селі на цілий рік. Ласкаві зголошеня слати під адресою: Семінарист poste restante Сокаль.

Заручини перстені, шлюбні

обручки і всілякі золоті та срібні вироби поручає Ф. Кисавецький, Львів, площа Галицька, ч. 3. Приймає всілякі замовлення і репарації. 989 18-20

Комплетні спальні,

ідальні, меблі сальонові власного виробу виконане найдешевше Франц Цайзер, фабрика меблів Львів пасаж Міколаяша 941 4-4

Столовий виноград, сеподкий,

смачний, в великих ягодах, найгарніший сорти, що даєні свіжко зриваний, по 1 ар. 75 кр. за 5 кілогр. франко Л. Altneu. Versecz 12, Ungarn. 952

ОГОЛОШЕНЕ.

„Народний Дім“, Руське т-во в Львові, розпочує отим конкурсу на будову власного дому. Рефлектанти можуть пересялати планні і жопторно в канцелярії тов-а в годинах урядових що-дня, а термін до вношеня оферта вназначує до 30. жовтня 1906. В Яворові дня 25. вересня 1906 р. 997 3-3

рівнанем патежних ся нам 32 К, поскорити. Л. Сні. в Мик. пов. За біжучий рік належить ся нам 32 К. о виривнане котрих просимо, бо одержаних 42 с. р. 20 К. зістали виспані на залеглості 1905 року. — Вн. В. Дор. в Внб. Одержано. — Е. Сен. в Кос. Тепер вилачено за вересень а не жовтень. — О. Миг. в Льво. За жовтень тепер не вилачено лиш за вересень. — В. Підг. в Лоз. Тепер вилачено до кінця жовтня а не грудня. — В. Молч. в Сер. На рік 1907 зістало тепер 6 К. — І. Кос. в Сто. Тепер вилачено за серпень а не вересень. — І. Мар. в Бот. Так. — Г. Леб. в Нім. Тепер вилачено за серпень а не жовтень. — Хв. Чат. в Струг. Часенськ висладе ся, рахунки годять ся тож просимо о спокій.

Надіслано.

Надстражник окарбу віт 30, в правом авансу для браву знакомости пошукує на тій дорозі товаришки життя Русини пани інтелігентної. Адреса: „Козак“ у Адміністрації „Діла“. 1014 2-4

Правник

посвятає ся студіям рільничим, коди хто в П. Т. Па-тротів заповідає ему поміч матеріально (в формі зобов'язаної позачки) через протег 3 дїт. Ласкаві зголошеня пращмає Адміністрація „Діла“. 911 2-3

ЛІКАР НЕДУГ ВНУТРІШНІХ

Д-р МИРОН ВАХНЯНИЙ ординує від 3—5-ої ул. Академічна ч. 26. 1011 1-0

Емер. ц. н. радник суду

Іван Виханський отворив канцелярію адвоацку в ЗОЛОЧЕВІ (Дім власний при ул. Косцюшка — там, де находить ся тижжоз Львові тов. кредиторської „Народний Дім“). 702

Копериницій і Сін

Оптики і механіки у Львові: площа Галицька ч. 1. протів Банку Гіпотечного на плантаціях паної Галицької поручають

Барометри акеро-іди до 7, 8 і 10 К, найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Аерометри міські по 12, 16, 24 і вкше. Завраом поручаємо в найбільшій виборі студентів, пикіери, зложі і найліпші кити приборів оптичних, всілякі направи помагаємо ся як найскорше і найдешевше. 4185

Помости до чернов

цементові, камінцеві, мозаїкові поручає Т. МЕЛЬНИЧУК АРХІТЕКТ ЯРОСЛАВ. 37-50

Від 25 літ славно знаний

ПЕРЕПЛЕТНИК ФЕДУНЬО переніс своє заведенє на ул. Оссолинських ч. 13.

Дякуючи Вн. П. Т. Пубамці

за дотверджені згоди, прому укладно тас само і на дальше о дєзавє довіре і поперте.

З новачанем

КЛИМ ФЕДУНЬО.

ЙОСИФ ШУСТЕР

СКЛАД ПОСТЕЛІ ул. Коперинна ч. 5 і

Казимир Точиский

СКЛАД МЕБЛІВ ул. Паньська ч. 11,

перенесені і сполучені нові склади і

роботи в од-н власній частині під ул. Третього мая ч. 5. Ми за-купуючи всі останні товари а будинок (школа) галицького по ліквідаторі перенесли до нового двору в Львові, ул. Третього мая ч. 5. Поручаємо в найбільшій виборі всіх того виробу: сальони, спальні, кухонні мебелі, а також усі мебелі і т. п., москати і всілякі ліжки, дрітні і по-добенні матеріали, козари, коши, подушки, простирала і шина, дзвені, великий набір диванів, ліжованів, ліж, ефіранів, портатів і стів. Праймаємо всілякі перебірки і акумуляції в по-добенні тайпировані, еталювані і по-добенні роботи. Всі набути товари а будинок (школа) галицького в ліквідаторі продаємо паче вибраних що в по-добенні власній під ефіраною.

ЙОСИФ ШУСТЕР і К. Точиский

Львів, Третього мая 5. 940 4-10

ДИРЕКЦИЯ.

ОПОВІЩЕННЯ.

Головний Виділ Товариства „Просвіта“ запрошує отримати всіх членів Товариства „Просвіта“ на

надзвичайні загальні збори,

що відбудуться в п'ятницю, дня 2 н. ст. листопада 1906 р. у Львові в залі „Сокола“ в домі Товариства „Дністер“ у Львові при ул. Руській ч. 20.

Того дня о годині 8:30 рано відправити ся в церкву Успенія Пречистої Діви Богослуження за упокій бл. п. ц. ра. Омеляна Огоновського, довголітнього голови товариства і померших членів товариства.

О годині 10. рано розпочнуться наради загальних зборів членів товариства в залі „Сокола“ в домі „Дністер“ в отриманні порядку денним:

1) Отворення загальних зборів заступником голови товариства.

2) Доповняючий вибір двох членів Головного Виділу на місце уступивших Д. ра. Евгена Олексійовича і дир. Костя Павликівського і одного заступника Головного Виділу на місце уступившого Д. ра. Василя Гукевича.

3) Нареди в справі організації секцій в Товаристві.

4) Реферат про господарські справи.

5) Внесення членів.

За Головного Виділу Товариства „Просвіта“, у Львові дня 2. жовтня 1906 р.

Д-р Олександр Колесса

заст. голови.

Д-р Іван Брик

секретар.

Поручає ся дешеве і совісне артистично ритовичне заведення

А. Зігмана

у Львові, уліця Сикстуса ч. 14.

РОЗІТНЯ

металевих і кавчукових штампів.

Монограми, герби і печі гравюра — вишивки ритовані і ясні, прасовані блиха для сторіжжя і товариств. — Поручає ся яко доставець розличних руских товариств і Урядів парохіальних. 649 15—52

Оповіщення загальних зборів.

Загальні загальні збори членів Жіночої спілки промишлових „ТРУД“ товариства зареєстрованого з обмеженою порукою відбудуться 27 жовтня 1906 о годині 5-тій в полудня в власній домі товариства Львів, ринок ч. 39 в слідуючим порядком денним:

1. Відкриття і уконститування зборів.

2. Справоздане ради управляючої з діяльності за рік 1905/6.

3. Справоздане комісії контрольної і внесення.

4. Доповняючий вибір двох членів ради на місце вищоосновних.

5. Вибір комісії контролю на рік адм. 1906/7.

6. Внесення і інтерпеляцій членів.

Право голосу в зборах мають тільки ті члени, котрі уплатили що найменше один уділ. Легітимацією для членів послужить їх книжочка уділова.

Львів 1. жовтня 1906.

999 8—3

ЗА РАДУ УПРАВЛЯЮЧУ:

Іванна Нонорудова,

Председателька.

Ольга Бачинська,

Секретарка.

Оповіщення.

Двадцять другі Загальні Збори „Народної Торговлі“ у Львові товариства зареєстрованого з обмеженою порукою відбудуться дня 2. н. ст. листопада о годині 4. з полудня в приміщенні товариства у Львові в дсмі власнім, ринок ч. 36 в слідуючим порядком денним:

1. Відкриття зборів предсідателем Союзу управляючого і уконститування загальних зборів.

2. Звіт управляючого Союзу з діяльності за рік 1905/6 реферата п. Романа Сосновського і о. Евгения Гукера.

3. Звіт і внесення Головного Комітету контрольного (§§. 34 і 46 стат.)

4. Доповняючий вибір двох членів упр. Союзу по мисли §. 15 статута).

5. Означення високої марки претензійної для членів упр. Союзу на рік 1906/7 §. 19 статута.

6. Вибір Головного Комітету контрольного на рік адміністративний 1906/7.

7. Внесення і інтерпеляцій членів.

В день зборів відбуде ся о год. 9 рано в Успенській церкві Богослуження за померших членів товариства.

Легітимацією членів є власна книжочка уділова. Віднос для перегляду через членів буде від 15. жовтня вижовнений у всіх складах і в комитаті дирекції у Львові, а на жадане висилася членам поштою.

Львів дня 6 жовтня 1906.

Д-р Цосний Сельский

предсідатель.

Д-р Кость Левицкий

член ради. 1022 1—3

ЗЕРКАЛО

артистична часопись для ГУМУРУ І САТИРИ

виходить у Львові дня 1 і 15 кожного місяця.

Передплата вноситься: річно 8 К, піврічно 4 К, чвертьрічно 2 К. Поодинокі часо кштує 40 сотяків. — Адреса редакції і адміністрації: Львів, ул. Академічна ч. 8. 313

Наказом „Музичної Бібліотеки“ тов. спіл. „Львівський Боян“

вийшли сольоспіви в супроводі фортеп'яну:

ЛЮДКЕВИЧ: Черешня брате мій Ціна — К 70 с.

ВОЛОШИН: Ой глану я подивлю ся — К 60 с.

ЛЮДКЕВИЧ: 1) Там далеко на Підгір'ю — К 80 с.

2) Чи тамши ще — К 80 с.

Твори на мужеский хор:

ПІКАНКОВСКИЙ: Гуляні. Вдане III. — К 20 с.

ЛЮДКЕВИЧ: Як я брата раз сконаю — К 30 с.

Фортеп'янові твори:

ЛЮДКЕВИЧ: Пісня нощі 3 К —

Імпровізована арія —

Романца —

Скерцо —

Замовляти: Тов. „Львівський Боян“ Вірменська ч. 2.

НОТИ висилася на посилателю.

10206 Ціна нот висилася на жадане оплачено і даром. 1—5

Ч. 3121.

Ліцитаційне оповіщення.

Повітовий виділ в Стрию віддасть в підприємство будову дороги Тухольська-Сморже на довжині 3 км. 600 метрів т. в. в км. VI, VII і VIII VIII+600 на основі ліцитацій при помочи письменних сферт підприємств, що надає найменшій винагороді, або дає найбільший опуст з коштовності ціни, котра виноситься 49.507 К 97 с. Будова має бути скінчена в ретинці до 1. липня 1908. Ціна, за котру підприємство зобов'язує ся виконати будову, має бути подана докладно в сферті, а опуст з коштовності ціни має бути означений в проценті. — Часть буд. ви в км. VI. повітовий виділ уже вибудовував, а також доставив на вій часть матер'ялів разом коштом 9.138 К 80 сот., котра то квота буде в винагороді підприємця потручена. — Плани і коштовності, а також близькі усилія можна переглядати в бюрі повітового виділу в передполудневих годинах. Крім того в четв'єрті і неділі буде уділяти пояснень інженіру Краєвого виділу. — Речення до вношення сферт ухвалює ся ударенем II. год. в полудне дня 25 жовтня 1906. — Вадія виноситься 2500 К, має бути додучена до сферти або зложена окремо просто в касі повітового виділу в годині або в паперах, що мають публічару безпечність. — Сферти на формуляр, котрий можна дістати в повітовім виділі в Стрию, мають бути заосмотрені стемплом на 1 К. Додаткові сферти, або такі, що містять в собі спеціальні усилія, і негідні в формуляр, не будуть ані приймаєні ані уважувані. — Повітовий виділ застерігає собі повну свободу в приймаю і виборі сферти.

Стрий дня 25. вересня 1906.

З ПОВІТОВОГО ВИДІЛУ:

Презес: Онишкевич.

996 8—8

Globin

є найліпшим і найгарнішим средством до чищення черевиків.

385 8—4

Одноразова фабрика Фріц Шульц іп. Анц. тов. в Липсу.

Світова вистава в Ст.-Луїс 1904. Найвище відзначене „GRAND-PRIX“.

Надзвичайні Загальні Збори

Філії Львівського товариства гімнастичного „СОКІЛ“ в Станіславові відбудуть ся в неділю дня 21. жовтня с. р. о годині 5-тій по полудні в приміщенні товариства при уліці Казимірівській ч. 5.

ПОРЯДОК ДНЕВНИЙ:

- 1) Відчитане протоколу з послідних Заг. Зборів.
 - 2) Справа продажу реальності при ул. Сапінжницькій.
 - 3) Справа купів реальності при ул. Третього Мая ч. 18.
 - 4) Внесення Виділу.
 - 5) Внесення і інтерпеляцій членів.
- Наполюб о 5-тій годині не зібрано ся §. 20. статута члени членів, відбудуть ся того самого дня о годині 6-тій вечером другі надзвичайні Заг. Збори з тим самим порядком денним без огляду на число присутних членів. — На зборах мають ся полагати вагами важні справи, тож просить ся о точну і громадну участі.

Станіславів дня 10. жовтня 1906.

Іван Мирон

голова.

1021 1—1

М. Залць

писар.

Шість і пів мільонів корон відшкодовано!

Будинки, движимости, збіжжя і пашу обезпечує від огневих тіндідинок руске асекураційне товариство

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ у Львові Ринок ч. 10.

Шкоди оцінює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує враз признанні відшкодованя.

За 13 літ виплатило 6,474.534 корон відшкодовань.

Обезпечення приймають агенції по всіх містах і більших селах; „Дністер“ дає агенції письменним господарям, де ще не робить жодні агенти „Дністра“. Агенти „Дністра“ зар-уляють вже провізій 807.742 корон. „Дністер“ уділяє громадам позички на 4% на закупно синавом.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса ощадності, повітові каси ощадності і сиротинські каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпеченим членам, за рік 1905 припадає кождому членови 5% премії до звороту.

На жите обезпечайте ся в Краківськ Товаристві тільки через „Дністер“; провізій від таких обезпечень дає „Дністер“ на рускі додродіжні ціли.

Фонди „Дністра“ виносять в кінцем року 1905 суму 1,372.538 корон. 34а 15—53

Стережіть ся огню!

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

- 3 Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
- Краків 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
- Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
- Рави рускої 7:50.
- Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
- Станіславова 8:05.
- Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
- Яворова 8:18, 4:37.
- Коломий 10:05.
- Ряшева 10:35.
- Тухлі 3:55 (від 17/6 до 30/9).
- Белзця 4:50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

- з Брухович від (6/5 до 23/9 вкл.) 7:07 перед полуднем, 3:25 5:30 по полудні і 8:20 вечір, (від 6/5 до 23/9 включно в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1:46 по полудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9:35 вечір.
- з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1:15 по полудні (від 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9:25 вечір. (від 15/5 до 9/9 в неділі і лат. свята), 10:10 вечір.
- з Щирця від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о 9:40 вечір.
- з Любінця вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята) о 11:50 вечір.

Зі Львова з головного двірця відходять:

- До Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:55, 2:45, 6:25*, 11—*.
- Іцкан 2:51*, 6:15, 2:20, 2:40, 10:40*.
- Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
- Яворова 6:00*, 5:58.
- Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
- Самбора 8:35, 4:15, 10:51*.
- Белзця 10:45.
- Ряшева 4:05.
- Коломий і Жидачева 3:30.
- Рави рускої 7:25*, до Станіславова 9:10*.
- Перемішля 10:05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясела.
- Стрия 11:30*.
- Станіславова 9:10*.

З Підзамча:

Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

- до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26 по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята) 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудні, (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) 8:34 вечір.
- до Рави рускої 11:35 в нощі (що неділі).
- до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9:15 перед полуднем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1:35 по полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3:14 по полудні.
- до Щирця 10:45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в неділі і лат. свята).
- до Любінця вел. 2:01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках товстими; поїзди нічні в зазначенні звідкою. Пора нічна числять ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всякого книжого рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна набувати через цілий день в мійськ бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавмана ч. 9.

25

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ
АНТОНІЯ СЕРАФІНА

в КАЛУШИ

відзначена трома орбіними медалями

виконує дзвони різної ваги і приймає ушкоджені дзвони до переливання в найкоротнім часі, а також має на складі готові дзвони різної ваги.

Дякуючи всім Вп. парохам і фондаторам за всі дотеперішні замовлення, прошу о ласкаві замовлення так на поодинокі нові дзвони як і на цілі групи. За тривалість матеріалу і гармонійний звук моїх дзвонів ручу і длатого осмислює ся припоручити їх Вп. П. Т. Публіці з глибоким поважанем

АНТОНІЙ СЕРАФІН.

Агентів не висилаю.

Ч. 3282.

Оповіщення ліцитацій

Громада Оравчик стрийського повіту продасть в дорозі публічній ліцитацій чатиний деревостан на ґрунт. парцелі ч. к. 5949/1, об'ємуючий 70 морґів простору. Ліцитація відбуде ся дня 23 жовтня 1906 о год. 11 перед полуднем в бюрі правого виділу в Стрию. Вадіяна ціна 22.000 корон. Вадія виноситься 2.200 К готівкою або в паперах публічарних. Усилья можна переглянути в передполудневих годинах в повітовім виділі.

Стрий, дня 25. вересня 1906.

З ПОВІТОВОГО ВИДІЛУ

1017 8—3

Онишкевич презес.

НА РЕВМАТИЗМ, гостець, пострід (іскіас) і всякі нервоводі поручає ся усмиряти натариане, від о літ дуже розповсюджене, многими лікарями орденоване і авторитетами признає

Linimentum Gaultheriae compositum

з правно зареєстрованою охоронною маркою

„NERVOL“

хеміка д-ра Юлія Францоса, антикаря в Тернополі. Ціна флакону 80 сот., 10 флаконів 8 К, не числячи опакowania і оплати. — Тисячі подяк можна переглянути. Діти на день постова висилка. Набути можна в кождій більшій аптеці, зглядно в аптеці хеміка д-ра Юлія Францоса в Тернополі. У Львові можна дістати в аптеках Dewesche'a, Гал, Лавовського і д-ра Пішеса Польського. 1039 17—48

УЧИТЕЛЬ

справу руского товариства педагогічного двохлітнього педагогічно-наукового виходить від і черн. 1899 у Львові ул. Кожаковського ч. 15. Препружера річка 8 ар. півріччя 1:60 ар. чвертьріччя 80 ар

При закупні товарів просимо пенликувати на нашу часопись.

Виде і відновідає за редакцію Александер Борковський.

З друкарні Народової [Маседних] Консерваторії ч. 9

ДІЛО

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят) о 5-й годині по полудні. Яко літературний додаток долучає ся „Бібліотеку найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерати приймають: у ЛЬВОВІ Адміністрація „Діла“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет А. Ольшевського ул. Кілівського 2; С. Соколовський, Пасаж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людвіка ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler, Wallfischgasse 10; A. Schulawski Wien VI. Getreidemarkt 13. — У ФРАНК-ФУРТІ І ГАМБУРГІ М. Haasenstein & Vogler.

Передплата і належність за інсерати платні у Львові.

Передплата на „ДІЛО“ з літер. додатком в Австрії: за границею:
на цілий рік . . . 32 к. — 11 к.
на пів року . . . 17 к. — 6 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік . . . 28 к. на пів року . . . 14 к.
на чверть року . . . 7 к. на місяць . . . 2 к. 34 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с., на провінції 12 с.

Редакція, Адміністрація і Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише за попереднім застереженням. — Рекламні оголошення вільні від податку.

Оголошення звичайні приймають ся по 20 с. за одну стрічку інсерату або за 1 місце, а в рубриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні оголошення числять ся по 20 с. за стрічку.

Потреба рускої гімназії в Самборі.

[Допиць]

Сего року записало ся до самбірської гімназії Русинів: до чотирьох відділів I-ої класи 16+15+15+15 = 61; до трьох відділів II-ої класи 19+13+22 = 54; до трьох відділів III-ої класи 12+13+14 = 39; до трьох відділів IV-ої класи 14+14+3 = 31; до двох відділів V-ої класи 16+13 = 29; до двох відділів VI-ої класи 6+11 = 17; до двох відділів VII-ої класи 7+11 = 18; до VIII-ої класи 17, — разом усіх 266.

Всіх учеників, Русинів, Поляків і Жидів, є 850. Русини враз з Жидами мають більшість в гімназії.

Так поважне число Русинів могло би вже заповнити свою руску гімназію; а що ж казати, коли би була окрема руска? Тоді в першій класі не було би 61 учеників, а 161.

Досить згадати, кільки то Русинів пропадає при вступнім іспиті до гімназії.

Наші посли повинні чим скорше порушити справу отворення рускої гімназії в Самборі, бо тутешня Польонія, щоби не допустити до окремої рускої гімназії в Самборі, робить спільні заходи в „горі“, щоби вже на другий рік заложено в Самборі другу польську гімназію або бодай філію, з котрої би опісля повстала окрема польська гімназія. — Іменовано вже і директора для тої гімназії в особі д-ра Шепанського, професора самбірської гімназії, котрий сего року зівстав директором гімназії в Горлицях. Сей п. Шепанський має відтак бути перенесений з Горлиць до Самбора на директора тої другої гімназії.

Руска гімназія в Самборі повинна чим скорше бути отворена ще й з сїєї причини, що тут є руска школа вправ, а діти, будучи в тій школі через чотири роки, мусять відтак іти до польської гімназії, де мають великі труднощі в поборюванню чужого їм языка, в котрім перед тим не учили ся.

Треба додати, що до самбірської рускої гімназії горнули би ся не тільки діти з сего повіта, але і з околичних руских повітів, де зовсім нема гімназії, як з турчанського, ста-

росамбірського, рудецького, комарнянського і других.

Та самбірські Русини якось дрімають, так що не чути про жадні заходи, котрі мали би на цілі здобути руску гімназію. Де ж той комітет, що перед двома роками зав'язав ся в Самборі, щоби розвести агітацію за рускою гімназією та поробити в тій цілі відповідні кроки?

Що робить в сїй справі самбірська організація, а особливо руске товариство педагогічне в Самборі, котре до сего в першій лінії покликане?

Може би бодай тут розвинуло воно яку ширшу діяльність, бо далше люди й забувають, що є в Самборі якесь Руске Товариство педагогічне. Доси обмежалось воно лише на скликування загальних зборів раз в рік, на котрім оден з упрощених гостей мав відчит, котрого майже ніхто не слухав. Думаю, що се товариство повинно бодай тепер оказати свою діяльність і взяти в свої руки цілу акцію за отворенем рускої гімназії в Самборі.

Вкінці додаю, що Виділ рускої бурси товариства Шкільної Помочи в Самборі цілком не дбає і не старає ся, щоби родичі учеників, прийнятих до бурси, жадали при вписі до гімназії отворення руских паралелелок, так, як се роблять Русини в інших містах, як прим. в Бережанах.

Здає ся, що то страха юдейського ради легковажить собі сю справу Виділ Шкільної Помочи; а самбірська Русь має право від неї жадати иншого поведіння, бож згадану бурсу утримують тільки самбірські Русини з своїх місячних складок.

Caveant consules, periculum in mora!

Спомини князя Гогенльогге.

Велике вражіння в політичних кругах Австрії і Німеччини зробило оголошене записок бувшого канцлера німецького кн. Кльодвіка Гогенльогге, котрі він перед смертю передав був своєму наймолодшому синові Александру, тепер начальникови кольмарського повіту в Альзациї, з порученням видати їх тогди, коли буде уважати се за відповідне.

не ставало часу і охоти. Досить з него переглянути „Руслана“ та „Діло“, переріхати де-що (здебільшого) з медицини; решту часу займали пацієнти, касино з щоденною партією віста та шахів; літературу оставляв вже жінці. Її обов'язком було всі новості переріхати або хоть переглянути і здати мужеві справу при вечірнім чаю.

Був жаркий літний день. Гарна докторова сиділа на веранді свого гарненького домика з синьою книжечкою в руках. Запах цвітучих цвєтів та величезних рожевих олеандрів, що стояли в обох кутах веранди, мішав ся з легким характеристичним запахом йодоформу, карболі та других медикаментів, якими звичайно заносить від докторських комнат.

Тихо всюди. Діти з нянькою в садочку грають; муж відпочиває після доброго обіду, і вона спокійно могла віддати ся читанню.

Понурі картини хлопської недолі наче живі пересувались перед очима гарної пані. Ось наче бачить, як старі родичі виражають сина до війська. Докторова уявляє собі, як би то її Гнатика, що весело бавить ся з нянькою в саді, хотів хто так відібрати геть від неї. На саму гадку такого нещастя такий жаль підходить до серця, що слюзи самі капують з чорних оченянь доброї пані. Картка дальше: вже в трупарни находить батько любово сина; стратив ся! Аж перервати мусіла читане, хоть на хвилю спинити заплакані очі на червоних пахучих рожах, що цвіли перед верандою. А нещастива Лєсева родина? Боже, що за дич!... Діти бють власного батька! Се страшне, мороз переходить на саму згадку! Але розкішне почуте бере гору, коли щаслива пані порівнає, як високо стоїть її власна родина, на яких благородних лю-

дінь записки появили ся як раз тепер, в сильно розширеній часописи Über Land und Meer.

Публікація сама собою дуже цікава, набрала живої актуальности через телеграму цїсаря Вільгельма до голови родини, кн. Філіпа Гогенльогге, як також через вибрану для неї хвилю. Телеграма, в котрій цїсар Вільгельм висказав своє обурення і остру нагану з причини оголошення інтимних подій, які відіграли ся між ним а Бісмарком, відразу зробила оголошені спомини предметом живої дискусії в дивенниках і політичних кругах. Се знов, що докази вірности цїсаря Німеччини супротив Австрії, оголошено як раз в хвили, коли має бути відновлений тридержавний союз, уважають многи за доказ, що спомини оголошено в порозумінню з німецьким урядом заграничних справ і — очевидно за згодою цїсаря Вільгельма, в цілі позискання публічної опії в Австрії для продовження тридержавного союзу.

В споминах своїх кн. К. Гогенльогге передає зміст своїх розмов то з цїсарем, то з в. кн. Баденським і яко причину димісії між иншим подає, що Бісмарк, хоч від року Німеччина була союзником Австрії, все таки хотів заключити союз з Росією проти Австрії, що до сего вже поробив був вступні кроки, утворивши „реасекюрацію“. Тоді, коли по вигнанні з Болгарії кн. Батенберга, Росія хотіла окупувати князівство, було би цілком певно прийшло до війни між Росією а Австрією. Бісмарк хотів, щоби Німеччина згодилась на сю окупацію і на случай австрійсько-російської війни заховувала ся неутрально, полишаючи Австрію власній судбї. Цїсар Вільгельм не згодив ся на сей план Бісмарка і лишив ся союзником Австрії.

Як раз сей уступ споминів зробив у Відні дуже добре вражіння і симпатії всіх тих кругів, котрі дрожать о будучність бідної Австрії, відразу здобув для цїсаря Вільгельма. Мимо дуже неділякатної телеграми Вільгельма до кн. Ф. Гогенльогге, можуть мати велику рацію ті, котрі кажуть, що записки оголошено не лиш за дозволом, але навіть з поручення цїсаря. Віденські дивенники писали, що подорож німецького секретаря державного Цїрського, є в зв'язі з відновленням тридержавного союзу. Супротив того ціллі оголошення споминів б. канцлера телеграфічного монарха Німеччини могло би бути дійсно попере заходів німецької дипломатії о відновлене сего союзу.

С. и. М. Ztg. пише цілком отверто: „на вибране як раз теперішньої хвилі, в цілі оголошення сего уступу споминів (про конфлікт Вільгельма з Бісмарком в справі Австрії і

Росії) зложили ся дуже спеціальні рахунки політичні, впливаючі з укладу політичних відносин, заповідаючи безпеку дальшої ізоляції Німеччини“. Поза а властиво понад Німеччиною формує ся поволі англійсько-російський союз, в котрім і Франція є заангажована. Рівночасно, вартість тридержавного союзу, котрий мав рівноважити союз француско-російський, починає щораз більше маліти. Доказом того сузь з горячковим поспіхом ведені фортифікаційні роботи на австрійсько-італійській границі. Німецька дипломатія боїть ся наслідків англійсько-російського порозуміння, бо воно грозить Німцям безосередно колись в Азії. Супротив грозного Німеччині відокремлення, німецька дипломатія старає ся всіми средствами задержати хоч би навіть союзники без власної будучности, такого союзника, як Австрія. До Відня вислапо Цїрського, а оголошений фразмент записок Гогенльогге є для него найліпшим поручаючим письмом.

Окрім сего уступу, котрий ще нині може мати актуальне політичне значіння, в споминах Гогенльогге знайде ся багатий матеріал для істориків, а для тих, що для „приватної сатисфакції“ займають ся історією політичних подій в останніх часах, записки будуть дуже цікавою лектурою. З сих споминів показує ся, що Бісмарк поминав цїсаря на кождім кроці, що не уважав за відповідне інформувати его о своїх заарядженнях, чи нових плянах, а навіть був не раз супротив цїсаря так нечемний, що одного разу, цїсар розійшовши ся з ним, сказав: „Тільки й всего, що не кинув мені каламарем в голову“. Одного разу, їдучи з цїсарем в повозї, Бісмарк з таким легковаженням збував аргументи цїсаря, що цїсар казав задержати повозку і випросив Бісмарка з неї. Можливе, що причиною невдоволення цїсаря Вільгельма є оголошене сих особистих его конфліктів з Бісмарком і се викликало звисну телеграму до брата видавця споминів.

З Росії.

(Телеграми.)

Гельсінгфорс. Опозиція проти резолюції, внесеної на конгресі кадетів централним комітетом, ділиться ся на дві групи, з котрих одна жадає цілковитого переведення виборської програми, друга заявляє, що кінечним є відмовлене податків, натомість відмовлене рекрута не є вказане, бо рекрути, вступаючи до армії, могли би перетягнути на свій бік старих жовнірів.

могла прийти до себе. Як би знала, що жоту позісталу дівчинку відшукати, зараз би післала люка за нею; однак так потрібно їй тепер чинити дивити заступити Гнатикову няньку, що дола вже до жовного. Господи, як би вона тою спритною опікувалась! І потонула в журливих думках над браком таких бідних дівчат в близькій околиці. Аж веселий щєбет Марусі і Гнатика, що з голосним криком вбігли до мамусі на веранду, вирвали її з тяжкої задуми над людським горем.

Тимчасом за дверми в передпокою, при тишені доси голоси такі добре піднесли ся. — Я, паночку — чути плачливий старий жіночий голос — останнє заставила, аби тих п'ять лєвів назбирати; а деж мені других п'ять роздобути?

— Що-ж я на тоє, бабо, пораду? — відказує люка: — У мого папа на все є такса: мило, півтора, поїде її за п'ять (і то хлопчик, бо ніп або пан дає десяти); а вже дальше її не кажи: десяти мусить дати хоть би рідний тато. Не маєте, то дармо не чекайте; забирайте ся, бо шкода часу.

— Падоньку мій нещасливий! Таке мені в селі казали, що онтой жидок коло торговиці за три поїде.

— Ну, то їдть до жидка; мій пан не з таких, аби за три лєви дві міль тристи ся. — Говоронько-ж моя нещаслива! — заголосила жінка: — Чого-ж я тут тільки часу стратила! Я-ж тут від ранку чекаю; спершу не було дохтора, вїтак обїдав, тепер спить, а на останку їди, куди знаєш. Вже я тебе, немого Доцю, не застану живу нині, ні!

На те голосіне сам пан доктор виглянув через двері. Високий, огрядний, чорно-

Склад і робітня шуб БРАТІВ ЛЮБЕЛЬСКИХ
при ул. Валуї ч. 3 у Львові.

Поручаємо на зимовий сезон свій свіжо спроваджений запас шуб, в шкірах і готових, дамських і мужеских, ковпирів, зарукавки, шапки бараниї, сердаки і багато инших товарів, що входять в обсяг кушнірства. Також удержуємо на складі великий вибір сукна в найліпших родах до покриття шуб і перероблюємо їх після найновітших журналів, по найприступніших цінах.

Ілюстровані цінники висилаємо оплатно.

Петербург. Фінляндський генерал-губернатор Герард предположив великому князю Николаеву Николаевичу план нового ліберального кабінету. Великий князь замінив, що тепер Столиппін є необхідною потребою, бо сповняє всі бажання двора, а ліберальний кабінет поступав би самостійно.

Одеса. З приводу реформи закону о лютерській церкві в Росії відбувся тут конгрес лютерських пасторів з провінцій південної Росії. Конгрес заявився за переображенням теперішньої управи на основі синодальної системи при організації загального лютерського синоду в Петербурзі.

Петербург. Фінансове положення земств є дуже лихе. Багато земств мусило замкнутися удержувати собою школи і перестати повинити санітарну службу задля нестачі грошей на удержання учителів і лікарів. Курске земство рішило замкнути шпиталі і школи тому, що між учителями і лікарями є багато поступовців і революціонерів.

Петербург. Поліційні влади заказали їзду автомобілями в близькості царської палати в Петергофі. — На зборах дворянства кішинської губернії вичеркнено з листів членів дворянства обох бувиших послів до думи. Показує ся, що приклад, даний дворянством курскої губернії, найшов послідовників.

Берлін. З Риги доносять: На мості річки Двни перед місяцем замордовано офіцера і поліційного жовніра. Недавно тому викрито і ув'язнено 6 вбивників. Один з них пробував утекти підчас утечі застрілено його. Прочі стали перед полемим судом, котрий 3 ув'язнив, а 2 засудив на досмертні тяжкі роботи. Генерал-губернатор Сологуб зніс сей присуд і переказав справу новому трибуналові. — Полевий суд в Ченстохові засудив на смерть офіцера драгонів, вахмистра пограничної сторожі і двох жовнірів з причини соціалістичних агітацій.

Лодзь. З причини присудів полевих судів робітники усіх фабрик розпочали страйк. Панує велике заворушення. Багато улиць обсадило війско.

Лондон. „Times“ доносить, що перед виїздом царя до Фінляндії був постановлений замах на царя в часі паради, при котрій був цар. Тоді упало кілька куль недалеко царя.

Петербург. Недалеко Нарви погранична сторожа сконфіскувала вітрильне судно, на котрім було 20 скринь з карабінами.

Рига. Тут арештовано 35 анархістів, прибувших з Америки. Знайдене при них в значній кількості зброї сконфісковано.

Вільно. Поліція арештувала тут всіх членів організації, утвореної в цілі ведення в армії революційної агітації. Ув'язнено одного офіцера, 20 жовнірів, Жиди і Жидівку.

Лодзь. На місці, де страчено 5 терористів, зібрала ся товпа і викопала їх тіла, щоб їх похоронити в трунах. Війско розігнало товпу і погребало тіла знов на тім самім місці.

Петербург. Хінське правительство повідомило російського посла в Пекіні, що місто Сінін в мукденській провінції отворено для міжнародного гандлю.

ТЕЛЕГРАМИ.

Виборча реформа.

Відень. Серед дальших нарад комісії для виборчої реформи заявив п. Крамарж, що при розділі мандатів стала ся Чехам велика кривда, котрої вони мовчки не можуть

волопіти, з здоровим підбродком, — він насунив нетерпеливо густі брови. В першій хвилі мав гадку накричати на слугу, чом не нажене влізливу бабу; але в лиці її, пооранім журбою, щось давно забутого нагадало ся; яксь черта болю та скорби живцем его власну бабуню нагадала, і він мимоволі завагав ся.

Скористала з того жінка і з плачем кинула ся в ноги.

— Ей, паночку вельможний, змилосердїть ся, помилуйте! Я недавно зятя поховала; зістала ся на „тих часах“ донька з дрібними дітьми. От її Бог вже другу днину карає; мучить ся, ані суди Боже дитину на світ божий привести. Мене люди нарядили за вами поїхати; якось п'ять літ тому нашу вітиху ви з такої біді вивели; може би й тут Бог поміг.

І знов доктор хотів відступити ся. Він страх не любив сцен з бідними пацієнтами; на се-ж він любака тримав. Але ті заплакані очі бабусі такі якісь ему знакоми, такі рідні, що рука так і застигла на золотеній клімці. Хто знає, на чім би то скінчило ся, як би не пані докторова, що з обоими дітьми в ту хвилю вийшла до хати.

— Що ти думаєш, Васильку? Ні за се ні за те будеш кілька миль товчи ся? До чого то дійде, як ти кожній бабі даси за ніс водити ся? Таже ще нині мусиш бути у Ляновських, а на вечер маємо вже білети на оперетку. Най собі вона бере Штерна або когонебудь; чи то ти оден на все місто? І кінчайте те все скоро; я не можу слухати її ляментів. Ще й читане так мене здеревувало, що, як не розірви ся, не затру того вражіння, то направила розкошу ся...

І ся інтервенція вражливої пані рішучо закінчила немилу сцену.

приняти і рішучо проти неї протестують. Потім ставити внесення, щоб місто Будвайс приділити до німецької групи виборчих округів, а натовість щоб Прага дістала ще оден мандат. П. Пергельт противив ся сему внесенню, а вносить, щоб для німецької меншости в Празі, Будвайсі і Пильнізі утворено народний катастер, як се стало ся на Мораві, і щоб Німцям тих міст признано два мандати, однак без відшкодованя для Чехів. Застерігає ся також проти всяких внесеннь о признанні Чехам мандатів з Долішної Австрії. В справі розділу мандатів в Чехах вели ся дальші наради по полудни, однак без ніякого вислідку. Слідуюче засідання нині.

Відень. Вчерашні наради комісії для виборчої реформи ішли дуже пиняво, бо між Чехами і Німцями не прийшло ще до порозуміння в справі §. 42. виборчої ординації, дотикаючого забезпечення поділу виборчих округів кваліфікованою більшістю $\frac{2}{3}$ голосів. Правительство старає ся довести до компромісу. Німці покликують ся на правительственну заяву, яку кн. Гогенльогє зложив дня 25. мая с. р. в посольській палаті. Тоді кн. Гогенльогє теперішнє жаданє Німців прийняв за правительственну пропозицію. Чехи від себе заявляють, що німецьке жаданє має бути політично визискане, так що проти того мусить цілий чеський народ заперестувати. Мимо поважної ситуації панує переконанє, що виборча реформа не розбіє о сю перепону, бо остаточно ходити лише о 8 мандатів, котрі могли би бути спірними, а то о 3 мандати в Чехії, 2 на Шлеску, а 3 в альпійських краях.

До ситуації.

Відень. Чехи заявили, що не мають інтересу попирати удержавненя північної залізничі, в наслідок чого справа та дуже загрожена. В справі охорони поділу виборчих округів кваліфікованою більшістю $\frac{2}{3}$ голосів Чехи безумовно не згодять ся на ніякий компроміс і грозять поваленням виборчої реформи в разі, коли би ухвалено кваліфіковану більшість. — Доносять також, що молодоческі послы зачинають робити польському колу труднощі в справі удержавненя північної залізничі, заявляючи, що їх удержавненє сеї залізничі нічого не обходить і що Поляки повинні самі в тій справі вести переговори з правительством. Є то із сторони Молодочесів маневр, щоб відстрашити польське коло від злуки з Німцями в справі жаданої кваліфікованої більшістю $\frac{2}{3}$ голосів для забезпечення розділу виборчих округів.

Відень. Намісник гр. Поточкий і президент польського кола відбули вчера конференцію з презесом кабінету бр. Беком. Зачувати, що ся конференція дотикала справи автономії і предложення о удержавненю північної залізничі.

Реформа супружого права.

Відень. Субкомітет правничої комісії, вибраний для справи реформи супружого права, укінчив наради і рішив запропонувати комісії перейти до дневного порядку над внесенем Чана, Адлера і Офнера, а прийняти за підставу ухвали внесенє д-ра Чана, дотикаюче єдино зміни §. 111. цивільного кодексу.

З угорського сойму.

Будапешт. На вчерашнім засіданю (першім по фєриях) по промові Векерльогє п. Шемєре і тов. внесли інтерпеляцію в справі відносно пануючих в угорській пресі. Інтерпелянт вказує на те, що в Будапешті є більше часописів, як в Берліні, Відні або в Лондоні. Через те ці часописи не можуть удержати ся з передплати і анонсів і побирають ричалти і субвенції від державних залізниць, отже посередно від держави. Інтерпелянти звертають на се увагу правительству і просять о зарадженє сему. Презес кабінету признає, що дійсно можна завважати в пресі в деяких зглядях невластивості, однак думає, що сему зарадити могло би чесне журналістство і суспільність. Що-до субвенцій від державних залізниць, то опирають ся вони на взаємних умовах, а часописи за ті субвенції поміщують залізничні інсерати. Президент прирікає стремління інтерпелянтів поперти. Сойм прийняв до відомости сю відповідь. П. Вайда домагав ся необмеженого допущення жєньських абсольвенток середних шкіл до універзитетських студій, бо обов'язуючий нині закон допускає до тих студій лише ті абсольвентки, котрі зложили іспит зрілості з відзначенєм. Слідуюче засіданє в п'ятницю.

Будапешт. На засіданю сторонництва независимости заявив Кошут, що правительство предложить в соймі проект знесеня закону з року 1715. обиджаючий память Ракочия.

Конгрегації в Еспанії.

Мадрид. Проект закону в справі релігійних конгрегацій постановляє: Отворенє наукових заведень не може відбутися ся без уповажненя із сторони Кортєзів. Конгрегаціям не вільно приймати малолітніх. Держава відліть опіки тим членам конгрегацій, котрі зречуть ся монастирського життя і монаших шлюбів. Правительство знесе всі нелегальні асоціації. Члени конгрегацій, що не мають універзитетських студій, не будуть мати права уділяти науки. Чужі конгрегації будуть роззавані. Маеток конгрегацій буде обмежений до мінімум. Фідеікоміси будуть заборонені. Конгрегації, котрі ведуть торгівлю, будуть платити податки.

Віроісповідні союзи у Франції.

Париж. Урядовий дневник оголосив вчера знов призвіл на католицкий віроісповід-

ний союз. До тепер є вже 8 легально основаних віроісповідних католицких союзів.

Посилаймо датки на будову великої бурси і на школи Руского товариства педагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

НОВИНКИ.

— Оповіщенє. Головний Виділ Товариства „Просвіта“ запрошує отсим всіх членів Товариства „Просвіта“ на надзвичайні загальні збори, що відбудуть ся в п'ятницю, дня 2. н. ст. листопада 1906 р. у Львові в салі „Сокола“ в домі Товариства „Дністер“ у Львові при улиці Рускій ч. 20. Того дня о годині 8-30 рано відправити ся в церкві Успенія Пречистої Діви Богослужєнє за упокої бл. п. д-ра Омеляна Огоновського, довголітнього голови товариства і померших членів товариства. О годині 10 рано розпочнуть ся наради загальних зборів членів товариства в салі „Сокола“ в домі „Дністра“ з отсим порядком денним: 1) Отворенє загальних зборів заступником голови товариства. 2) Доповняючий вибір двох членів Головного Виділу на місце уступивших д-ра Евгєна Олесницького і дир. Костя Пяньківського та одного заступника Головного Виділу на місце уступившого д-ра Василя Гукєвича, як також вибір Голови товариства. 3) Наради в справі організації секцій в товаристві. 4) Реферат про господарські спілки. 5) Внеск членів. За Головний Виділ Товариства „Просвіта“, у Львові дня 8. жовтня 1906 р. — *Др. Олександр Колєсса* заступн. голови, *Др. Іван Брик*, секретар.

— Церкви чи костели на Русі. 3 Терезобль пишуть нам: Сумну, але і не нову доносимо вам вість. Недавно посвящено фундамент під костел в Скоморехах. Як наш о. декан Залуцкій оповідає, була в Скоморехах руска парохія і до недавня руска церква; так само була церква в Підгайчиках коло Янова близько Терезобль, нині запечатана; там була перед 70 роками руска парохія. Отже близько Терезобль, старинного княжого города, зникають за наших часів дві рускі церкви, а на їх місці повстають лат. костели в Підгайчиках і в Скоморехах. А прецінь тепер костел має латинізаційну і польонізаційну місію; так само було і за давних часів. Як каже Міцкевич в своїх прелекциях славянських літератур, що „kościół był tą potęgą, która polskość nad Dniepr i Woń zapłosiła i ustaliła“. Може би наш терезобельський деканат зняв ся тою справою. Може би консерватори старинностей поручили старі церкви „замаринувати“! Чому парохі і декан не звернули уваги митрополита підчас візитації 1902 року в тих обох парохіях? Гадаю, що ще була-б рада, якби тов. св. Петра не давало запомог на будову дзвіниць, іконостасів, і рижних укрешень, але щоб се товариство давало запомогі тільки на будову церков там, де панують фатальні відносини, такі, що годі церковці малої поставити. Що року поставмо 3—4 деревляні церковці, даймо для них по 2000 корон запомоги чи то даруємо для них 2000 корон, тогди не буде Підгайчик, Скоморех і т. п. Основателі тов. св. Петра мали на гадці будову церков — виділи, що лат. консистория збирає і має такий фонд на будову на Русі костелів, і то там, де не було ще на Русі костелів. А ми бавимо ся і даємо запомог на вітварі, іконостаси і дзвінничі — а тимчасом запечатують нам церкви і на їх місцє будують костели. Чиж-ж ми не подібні до струся, що замикає очі в небезпеченстві. Наші духовні власті не хочуть того видіти, що коло нас діє ся — парохі рускі зістають без церков і парохіян; чиж не подібні до того капітана старої дати, що не знав нічо про нові карабіни у войску, тільки думав, що карабіни найлучші такі, які мав Войтович за „войца“ Радєцкого. Время люте! Ворог страшний, не перебирає в средствах, нападає на руске священство, закладає „czytelni“, „tow. ośw. lud.“ і т. д. має гроші і можних сего свята. А ми що робимо?...

— Де ми живемо? Пишуть нам: Танцюристий рай в нашій богоспасемій Галичї всі не лиш знаємо, але густо-часто і доскулно відчуваємо. А вже найдоскулнішє відчувають его народні учителі, сі всіма забути чорнороби, без огляду на те, чи Русини, чи Поляки. От звичайно похили дерева... Нині вже такі настали часи, що прим. народний учитель в Замарстинові, коли схоче по шкільній науці піти до Львова чи то купити що для дому або для школи, чи відвідати знакомих або крєвних, чи удати ся до лікаря, чи довідатись, як син в школі учити ся і т. и., то не вільно ему. Не вільно ему, доки не дістане на се призову від управителя своєї школи, а як сам є управителем, то від місцевої шкільної ради, а як він потребує частішє бути у Львові, то мусить мати призвіл окружної шкільної ради. Ось обіжників львівського старости і председателя львівської окружної ради шкільної: Ц. к. окружна шкільна рада замійська. Львів, дня 2. жовтня 1906. ч. 4548. Обіжник до всіх зарядів шкіл львівського замійського округа. Дійшло до відомости окружної шкільної ради, що П. Т. Учителі (-льки) тутешнього шкільного округа занадто часто користають з близькості Львова і опускають навіть в шкільні дні місце свого сталого побуту. Ся обставина потягає за собою занедбуванє шкільної науки, спізнюваня, вчаснішє кінченє науки і инші не-правильности, на котрі ц. к. окружна шкільна рада не може дальше байдужно дивити ся.

Проте пригадує ся Учителям (-лькам), що, аби опустити місце свого побуту навіть в поза шкільних годинах, треба в позову дотичної зверхньої власті, що про-призволю дотичної зверхньої власті, що про-те Учителі (-льки) шкіл більше клясових, обов'язані є при кожнім виході з громади, в котрій є школа, зголосити ся о урльоп до заряду школи, а управителі шкіл більше клясових і Учителі (-льки) шкіл 1-кл. до місцевої шкільної ради. В разях, коли заходить стала потреба сталого виїзду треба віднести ся з як слід умотивованою просьбою до ц. к. окружної шкільної ради. Тих, що не при-мінать ся до нинішнього розпорядку, потягне ц. к. окружна шкільна рада до одвічальности. Заряди шкіл і місцеві шкільні ради взи-має ц. к. окружна шкільна рада, щоб пред-кладали що місяця докладні справозданя о уділенних учителям урльопах в цілі виїзду. Предсідателі ц. к. окружної шкільної ради і радник ц. к. намісництва Franz. — Я.

— Ше про руїну Ставропигійського хору. Пишуть нам: Звістка, що перед місяцем була в „Ділі“ про руїну Ставропигійського хору, спонукала мене зайти в Успенську церкву. Я просто пішов на хори і тут застав мно-численний хор, по більшій часті беззвусий народ. Звертаюсь чємно до одного з них з за-питанєм, якого то автора „Милосте мира“, котре що-йно переспівали. На се відповів мені сей пан: „nie rozumiem“, і показав мені на близько стоячого другого співкача, у котрого я заспоїв свою цікавість. Від него довідав ся я також, що ті всі беззвусі пани—то хористи з польського театру і, розуміє ся, що-найменше Поляки, коли не Жиди, бо слова по руски не розуміють, а р не вираз-но вимавляють. На запитанє моє, чому на-нимають Поляків, котрі не знають і слова по руски і співать дразливими голосами, відповів мені, що теперішній регенти Ставро-пигії, якийсь г. К. і г. Л., хапають ся тепер стебла, потапаючи в своїм власнім болоті, і зводять таку тьму співаків різного калібру, де тільки можуть захопити, щоб лишє ра-тувати славу хору. Однак се їм сердегем не удає ся; замість їти наперед, хор співає чим-раз гірше, хоч від початку року як в неділю так у свята співать одні і ті самі пісні. Видатки на хор зросли в троє, бо до-брі співачи (Русини) не хотять співати під проводом Поляка і вишубували платню до небувалої в тім хорі висоти. Слухаючи даль-ше Служби, я таки не міг стримати ся від сміху, дивлячи ся на рухи п. диригента Квасніцкогє. Не можна повірити, що то про-фесор консерваторії; наперед надає голос собі, а потім хорови (розуміє ся, треває то так довго, що долішній хор, т. є. хор по-божних християн, вже докінчує відповідь сьвященникови, поки горішній зачав). За пер-шим махненєм диригички зачинає оден голос і уриває, за другим другим і так само ури-ває; аж за третім махненєм руки грубого пана, що стоїть в тенорі хор розганяє ся. Вже само держанє в руці диригички вказує на се, що пан диригент доси держав в руках тільки палицю. При „Достойно“ надав собі бідачкося два тони висше так, що сопрани замовкли, а баси надсадили собі животи. На „Буди мня Господне“ баци вже цілком не домагали, а поодинокі фрази потягали на переміну сопран і альт з тенором. Стоячи на хорах, має ся вражінє, що якісь комедиянти показують пародию співу. Було би смішно, як би не було сумно. Вийшов я з церкви з пригноблєним вражінєм і дивував ся, що твердорускіє, так славні із співолобія, по-сідуючи тільки своїх музикальних сил, завзя-вають до себе чужинців, дорого їм платять, а потім компромітують ся. Як довідав ся я, учити ся тепер п. Квасніцкий співати па-нахиду, бо з причини его неучтєва г. Ліско-вацкий мусів відказати просьбі у відспіван-ню панахиди по однім із старих патріотів. Для лєяльности обіцав п. Квасніцкий обя-ти генеральну диригентуру всіх кацалських „обществ“ і дадуть величезний концерт на юбилей Побідоносцеве, однак під тим усьлєм, що зараз з тим самим хором дасть ще біль-ший концерт в користь повстанців польських з 1863 р. Жєлаємо всякого благополучія і поведженя цілій московської партії, опираю-чий свої ідеали на споконвічних руских на-чалах.

— Рутєньський аристократизм. Пишуть нам: В Устриках нижних є судовий радник і начальник суду Орєст Дємбицкий. Сей пан обезпечує в товаристві „Дністер“ свої дви-жимости, а що не заплатив асєкураційної премії, то товариство візвало его, як і ко-жодого иншого, друкованого карткою з титулом на горі „П. Т.“ [значить: повним титулом]. Панови радникови мабуть се не подобало ся, бо закликав до себе до дому тут агєнта „Дністра“, Івана Гєнтоша, показав зі злостию сєсю картку і став кричати: „Що то? Они не знають, що я за оден та що мені нале-жить ся? Они не знають, який мені титул належить ся?... Що то значить тое „П. Т.“? То свині! Всі Русини свині! Я волю захо-дити з Німцем, Чєхом, Поляком, бо они знають, як мене пошанувати! Я дуже дивую ся, що Ви єсте у тих свиний агєнтом, та що Ви ста-раєте ся о них! Маєте сєсю картку, робіть що хочете, щоб я до трєх днів дістав від дирекції через Вас відповідь, по що они так до мене пишуть! Не могли принайменше вже листу написати! Додаю, що п. Дєм-бицкий, син руского сьвященника, а так само пані Дємбицка, дома з собою і дітьми гово-рять лишє по польски, снюок ходить до поль-ської гімназії, і взагалі їх діти не вмють на-віть молити ся по руски. Місцевий парох на-рікає, що не може вже витримати, бо вже

Золотий медаль
НА ВИСТАВІ
в Бучачі в 1905 р.

МАГАЗИН ШУБ
ЮЛІЯНА СОЛІКА
передтїм Фр. Мрозінського
у Львові, ул. Собіського ч. 7

получає на замовля сегодєшні рідн ШУБ, так мужєскі як жєночї. після найновїших фасонів, кожї і гарування, шкіри у всіх родах, голони верхи до мужєжких і жєночїх шуб, найновїшїх матерїал на верхї в арїблїшїм виборї. Цїни уміркованї і посїгнї. Цїнави на домагавє оплатю. Дїла Всєчєсїйшїго дїуховєнствє на мїсєчнї салати. 1026 1-30

і йому встид, що діти Русина навіть молитви по руски не вміють. — *Хтож.*

— **Збори російських студентів.** В кавярні Edison мало відбутися д. 9. с. м. вечером зібрання російських студентів, що тепер є слухачами у вищих школах у Львові. В запрошеннях, писаних московською мовою, сказано було, що запрошують ся „русских студентов“. „Истинно-русскія люди“ з академічного товариства „Друг“ чомусь уявили собі, що і їх, яко „русских студентов“, торкається те запрошення, і з'явили ся в назначену годину до Edison-а числом около 40 чоловіка. Смішно було дивитись на їх компанію, що розсіла ся за столиками і пила пиво з преповажними мінами. „Настав таки наш час! Дочекались таки тої давно сподіваної години, що, сполучившись з „русскими студентами“ царської Росії, ми галицькі рускі підведем голову і голос на Українчика та на зрадливого Ляха“ — так думала собі галицька Радія. А російські студенти по нараді ухвалили пошукати для свого зібрання іншого льокалу, бо в кавярні збиратись і радитись не випало. До-відавшись о тім, москвофіли з „Друга“ запропонували, щоби збори відбули ся в льокалі їхнього товариства. Дехто із зібраних студентів роз'яснив товаришам з Росії, що то є за „Друг“ і що то є взагалі москво-філська партія. Одно слово, що студенти з „Друга“ є „царофіли“, перервали в мить у-сякі з ними балачки російських студентів. Вони ухвалили зібратися в іншому місці, а до того поклали, щоб на їхню збіранню і близько не було добродіїв з „Друга“. Москвофіли спекли раків; такого сорому вони не сподівали ся. А отсе подаємо низше лист, який написано до „Друга“:

Лист до членів академічного тов-а „Друг“. Ви гостинно пропонували нам зібратись в льокалі вашого товариства, нам нещасним дітям нещасної землі. Нам, недо-лею викинутим з рідної вітчизни, що приму-шені сиротами безхатніми блукати поміж іншими народами, без усьміху на устах, без радости в серці. Та кому ви двері свої роз-чиняли? Та й хто ви такі? Невже ви дума-ли, що ми не знали, хто нам руку простягає? Невже ви думали, що академик з країни, що гине під вами улюбленим царем, стисне про-тягнуту вашу руку? Ні; ми добре знали, хто ви такі! Горожани Росії ніколи не забу-вають ні своїх друзів ні ворогів! А ви — ви не наші друзі... Ми знаємо, кому і на віщо заслав самодержавний уряд у Галичину криваві гроші нашого народа, голодного, заги-баючого в пітьмі народа! Знаємо, як за ті гроші, (сотні тисяч, коли не мільони!) пло-дились прихильники царського кнута, котрі навіть не соромились в Росію до нас приїз-дити, співати похвальну пісню катам нашим! Знаєм се ми і ніколи не забудемо, а через нас довідають ся про ваші підлі вчинки про-ти Росії усі народи її.

Ми знаємо, хто ви такі! Знаємо, які ви заступники тьми і неволі, як проповідуете ви галицькій Русі „вернутись на Владимирський путь“. На який путь Владимирський? Чи не на той Владимирський, по якому женуть те-пер самодержці сотні, ба тисячі наших бра-тів на сніг і голод в дикі степи сибірські! Туди ви ще й Галичан хочете потурити, під сьпів нагайок, під плач метелиць?!. Хорошо звенить царське золото, та хто його бере, на руках в того зостають ся криваві плями; по них народ наш пізнає, хто товаришував з кровопивцями його!

Ми не забули, що ви „москальофіли“, підчас проклятої війни Росії з Японією зби-рали гроші на се люджерске братовбивство. Коли уся Росія проклінала тих, хто послав її красних синів на смерть, ви вихваляли роспинателів їх. Ви брехали в своїх часопис-ях задуреним вами галицьким хлопам, що йде все цареві добре, що сила його непоборима. І се в той час, коли топились останні кораблі Росії під Цусімою!

Ми не забули сього! Ми памятаєм, яким ненавистством витали ви нашу першу свобо-ду і якою радістю прислухались до дзвону наших кайданів!

У велику трупарню перевернута ко-лиш найбогатша країна. Коса смерті нести-га стинати щоденно сотні жертв. Кров і кіст-ки, слюзи і трупи! Хаос страху і пімсти, отчаю і безглуздя. А над сим регіт вашого улюбленого царика!... Чогож ви не речо-тесь з ним? На віщо ви нас запрошували до себе? Наше гасло: братерство і згода; на цих підвалинах ми будемо нову Росію. А ви ті, що завели таку страшну ко-лотнечу і розбрат в галицькій Русі; чи вам товаришувати з нами, чи вам протягати нам руку? Ви помилились; се виийшло якесь не-порозуміння. Ви звете себе „русскими“. У нас теж єсть партія „истинно-русских людей“, партія погромів і насилля, партія невидано-го в світі злочинства. Ім, тим „истинно-русским“ розбишакам! простягніть свою ру-ку! І вас і їх запалює одна любов до „Вла-димирського пути“? А ми не признаем вас за „русских“. У нас той „русский“, хто кров свою до краплини віддає за Росію, хто за-несе меч на катів народа, хто хвилями біль-ше не хоче страждати під гнітом бюрократ-ично-самодержавної каміюки. Прощайте, панове „русские люди“, і памятайте, що по-ки ви будете так називать ся, вашої руки не тільки горожани Росії, а й чесні люди усьо-го світу ніколи не стиснуть. Бо на ваших душах плями братерства з царотом!... — *Академик з Росії.*

— **Крамарський курс в Бережанах,** ула-джений заходом філії тов. „Просвіти“, роз-почне ся дня 10. падоліста с. р. і буде тре-вати оден місяць. Селяни або міщани, що хочуть записати ся на сей курс, мусять бути членами тов. „Просвіти“ або зобов'язати ся вписати, даючи членську вкладку 2 кор. Крім сего платять учасники на кошти адміністра-

ції 3 кор. Зголошувати ся найдалше до 1. листопада с. р. а то на руки адвоката д-ра А. Чайковського в Бережанах, залучаючи марку на 10 сотиків і шкільне свідоцтво або посвідку, що кандидат уміє читати, писати і рахувати.

— **Jerozolimski podróznik.** До повітової ка-си хорих у Львові прийшло сими днями від одного руского священика письмо, котре тут переписуємо без зміни, пропущаючи ли-ше імена власні. Дивоглядне се письмо зву-чить: „L. 107. Do Świętej Dyrekcyi kassy chorych we Lwowie! 28. IX. przyjechałem z Jerozolimy rano i zaraz żydzi ci, co mają gu-boleństwo w... — a oni są z... i żydzi w... przyszedli pokłonić się osobie z Jerozolim- i kamieniu i ziemię z muru placu (в ори-гіналі два рази підчеркнено) świętęni Jerozo-limskiej so strachom i trepetom (z rodzajem pietasii) otrzymać. Ja tam był, kamienia na-upał i przywiozł i rozdawałem i opowiadałem żydom rozmaitości o ich świętych miejscach, o grobie Dawida, o grobach królów żydowskich, w tem Andruch Baran przychodził z językiem, że syn Hryn umarł i prosi o metrykę śmierci i dał mi swoją książkę, że należy do Krankenkasse, gdzie w tłoku takim żydowski zarzuciła się i w tej chwili niema, ale szukać będę. Z poważaniem ci... jero-olimski podróznik... 210 1906.

— **Голос чорної сотні.** Недавно почала виходити нова чорносотенна газета „Поча-евскія известія“ під редакцією архимандрита і еромонаха Геліодора. Газетка друкована в друкарні Успенської лаври в Почаєві. Наво-димо характеристичний уступ з одної ста-тейки: „Атаман розбишаків утік за границю. Бувший президент розігнаної державної ду-ми, Муромцев, виїхав в сих днях за грани-цу. Мудрий каналіє, зробив мудро! Діло в тім, що сими днями мали приїхати до Пе-тербурга з Англії Жиди з подякою за его ревну хуліганську, розбишацьку діяльність. Очевидно, тим паршивим гостям не поща-стило-б у нас, бо російський народ пробудив ся, ніч минає, почало свитати і гаде мусять ховати ся до своїх дір, щоби лишитись жи-вими. І ось атаман розбишаків, передвиджу-ючи се, втік за границю, щоби там зійти ся і поцілуватись із своїми приятелями Жида-ми. Сумно ему там не буде, бо там утікло вже багато членів розбишацької банди разом із своїми добродіями Жидами“.

— **Бувшого українського посла до дер-жавної думи, Лю Шрага** віддано перед суд на основі 129 арт. карного закона. Через се губернська адміністративна власть усунула его від роботи у всіх громадських інституціях, де він досі був визначним діячем. Як доносить „Кієвський голос“, ніженський голова Лілеєв подав до петербурского окружного суду жа-лобу на того-ж Українця, п. Шрага, за те, що назвав его в державній думі організо-ром погромів у Ніжені. Оноді прокуратор суду повідомив Лілеєва, що Шрага не мож-на потягати до суду без царського дозволу, бо Шраг обидив его тоді, як виконував по-льські обов'язки в державній думі.

— **Рамці до портрету Шевченка.** Хто купує портрет Шевченка, роботи нашого артиста Красицького з Київ (про що була недавно згадка в „Ділі“), повинен рівночасно замовити собі рамці, виконані в Товаристві для „розвою рускої штуки“. Рамці, зладжені з білого дерева, в трех відтінках, з гарною орнаментикою в народнім стилі, представля-ють чималу артистичну вартість і можуть бути цінною прикрасою кожного салону. Оглядаючи їх можна за виставовим вікном книгарні тов. імени Шевченка у Львові.

— **Арештоване поштового урядника.** У Відні арештовано дня 8. с. м. поштового у-рядника з Галичини, Тому Лісовського, при-дленого до поштового уряду на двірці пі-нічної залізничі, за крадіж поштових паку-ків. В его мешканю найдено велике число заставничих карток на ріжнородні заставлені ним дороговці.

— **Спростоване до біографії.** А. Козлов-ського. В посмертній збірці поезій бл. п. Александра Козловського п. з. „Мирти і ки-париси“ в его біографії, написаній д-ром Іваном Франком, позволив собі поважаний автор тої біографії в кількох місцях зазна-чити як додатну і характеристичну сторону его незвичайної інтелігенції і его характеру тоє особливе, що пок. Александер був скраїнним атеїстом! Дивним видає ся мені, діячю велими поважаний автор, пишучи біографію, не узявши до уваги хвиля жи-ття покійного, котрі в біографії чоловіка ма-ючого 22 роки є виключно рішачими о стані его духа і характеру, бо в таких слу-чаю біографія таа була би представила его цілком інакше. Яко близький свояк, бо вуй-ко покійного, знав я его від дитинства, у мене дуже часто перебував, як то й сам п. Михайло Мочульський зазначив в „Науковім Збірнику“, що Александер особливо любив їхати до вуйка Нілая Ломницького, що єсть парохом в Гребеніні, а вкінці в моім домі помер, запротестувати мушу в інтересі прав-ди публично против фальшу, який вкрив ся до біографії мого сестринця Александра. Бу-дучи у мене, часто жалів над злим товари-ством в школі і поза її колою, котре убilo в нім всякі релігійні і моральні чувства. Ві-ра і релігійне чувство, зацепені в свяще-ничім родиннім домі, а приспані погубним впливом лихого товариства особливо в ака-демічних часах, пробудились олять в по-сліднім році его життя, а доказом того, то послідній тиждень свого життя провів він на щирій безнастанній молитві, сам зажадав сповіді і аж двічі сповідав ся та причащав ся і помер яко правдивий і добрий христия-нин католик. — *Ніла Богдан Ломницький, парох в Гребеніні.*

— **Українська преса.** Як досить київська „Рада“, в половині с. м. видавничий комітет

„общества грамотности“ в Харкові почне ви-давати „Народну газету, дешево і популярну часопись для селян українською мовою. — Тижневик „Український Виступ“, видаваний російською мовою в Петербурзі припинено з причини непорозуміння з видавцем. — З на-годи застановлення „Української Думки“ жи-томирський дневник „Волянь“ подав про укра-їнську пресу кілька рефлексій, з котрих де-що повторюємо. Важне завдання — пише „Во-лянь“ — судило ся піонерів української преси „Громадській Думці“. Вернути мові її минуле, примінивши її до сучасного житя, збогативши її новими словами, се діло скла-дне і одвічальне, воно вимагає багатьох до-брих робітників. Журналістів Українців не було; всі літературні сили до того часу бра-ли ся до красеного письменства, бо там усе-ж можна було хоч щось робити, або зраджу-вали рідну мову... Журналісти Українці тіль-ки що почали привикати до нової праці. Але всі труднощі почали вже уступати під на-тиском енергичної праці, осяяної великою ідеєю. Українське слово почало здобувати собі популярність. Українська щоденна пре-са знайшла вже стежку до народу. І тепер сю стежку заступлено... (Як звісно, на місце „Укр. Думки“ стала виходити „Рада“ — *Ред.*) Чи вимре разом з газетою і вся преса? Ні! Ще-бо є тижневі журнали й місячники. Ще жива віра в живе слово. В рідне слово!“ — Часопис „Українське Бусильництво“ переста-ла виходити з незалежних від редакції при-чин. Редакція звернула передплатникам гроші.

— **Дрібні вісті.** Інавгурація у львівській політех-ніці відбуде ся в понеділок 15. с. м. Польська моло-діж львівського університету і політехніки склика на су-боту 13. с. м. академічне віче. — З Петербурга доно-ситься „Страна“, що в російській залізничній міністерстві викрито дефальдацію, яка виносить 57 мільонів рублів. — Населення Львівщини виносило на основі послідної пе-реписи 7, 00,000 мешканців.

Віча і збори:

— **Довірочні збори поступової молодіжні у Львові** відбудуть ся нині т. є. 11. с. м. о годині 7:30 в сали тов. „Зуєв“, ул. Осольських к. 10. — Простіть ся всіх товаришів вищих шкіл з Росії о численну у-часть. — Комітет.

Концерти і видовища

Репертуар Руского Театру в Бучачі. Саля „Сокола“. — Початок 7 і пів вечером. Білети продає торговля п. Рогозинського. (Абонамент на 6 вистав під ряд 10 кор.). — В суботу дня 3. с. м. Урель Акоста, трагедия в 5 діях Гуцкова, в перекладі Л. Лопатинського. — В неділю дня 14. с. м. „Ой не ходи Гришко та вечерниці“, народний образ зі співаним і танцями в 5 діях Старинного. — Ві второк дня 16. с. м. Су-та, найновіша комедия в 5 діях Карпенка Карого.

— **Концерт в Бережанах.** В неділю д. 14. с. м. устроює „Бережанський Боян“ в сали „Наді“ на дохід будови дому для „Селянської бурси“ в Бережанах кон-церт зі сядуною програмою: 1. М. Лисенко: „Туман хвилями ляга“ — мішаний хор в суп. форт. 2. М. Лисенко „На горіло коло броду“ — тенорове солю в суп. форт. відспівує п. Любінський. 3. О. Ніжанковський: „Люблю дивитись“ дуєт на тенор та баритон відспівує п. Лі-сєвський та Чайковський. 4. Grieg: a) Norwegian Tanz Nr. II. b) Elfenpans — скрипковий солю в суп. фортеп., виконає п. Саловський. 5. Mendelssohn: „Na vodi“ — мужський октет анад. хору „Бандурист“. 6. Лаврський: „До Горбана“ міш. хор. 7. „Аріозо“ тенорове солю з опери „Маяк“ з акомп. форт. відспівує п. Любінський. 8. Козлов: „Ох не куси“ — дуєт на тенор і баритон в суп. форт. — відспівує п. Лісєвський та Чай-ковський. 9. Gall: „Віддала мене“ — мужський октет анад. хору „Бандурист“. 10. Schumann: „Traumerei“ — скрипкове солю з акомп. форт. відіграє п. Саловський. 11. Д. Січинський: „Дніпро реве“ міш. хор з акомп. форт. — „О“ концерт забав з танцями. Му-зика Курца Буфет у власнім заряді. — Добровільні да-тки на цьог концерт просимо слати на адресу: Никола Бачинський гімн. проф. в Бережанах.

— **Концерт п. Хоткевича в Жовківі** відбуде ся в неділю 14. с. м. в сали тов. „Гвізди“. Початок о год. 7:30 вечером.

З товариств:

— **З „Львівського Бояна“.** Повідомляємо всіх чле-нів, що виправи хору мішаного відбудуть ся правильно ві второк і п'ятницю. Друга проба по фєрних відбуде ся в п'ятницю 12. н. ст. жовтня о год. 7. вечером точно. Просимо о численну участь. — Виді.

— **З тов-а „Основа“** слух. політехніки у Львові ул. Льва Сапїги 17. 1. п. доносить, що в неділю 14. с. м. виступить тов. Б. Бурбела реферат на тему: „Сучасні струї, а молодіж“. По вікінті дискусія. Вступ вікінті початок о 3:30 поп. Гостям раді.

— **З читальні „Просвіти“ на жовківській пер-едмістї** у Львові ул. Обід б. доносить, що в неді-лю о 6:30 вечер виступить п. Бурбела. виступ на тему „Що можемо сказати про коєць світа“. Вступ 10 сот. на дохід читальні.

Урядові вісті:

— **Красва рада шкільна** іменує в народних школах: Воїтжа Тошольського учителем 5-кл. шк. муж. в Бережанах, учителями (дівками) — 1-кл. шк. Анну За-рутевичівну в Ясенів гор. Авт. Домбровського в Рибні, Анну Букала в Невалів сєр. Гєрр. Шлімівну в Невал-ів сєр. Мих. Штутівського в Ішшах, Олену Черни-шєвську в Квашині, Ант. Вильовського в Тютюків, Кат. Жуковську в Руді; — перенесла учитель: Дмитра Том-чака з Войславич до Ястрєбич, Івана Бенєша з Дєв'я-ник до Будькова, Ом. Лісєвевичівну з Трибуховєць до Озеря, Кар. Ез-рєского з Волі маз. до Косовєщ, Ів. Худєлку з Завигород до Малова, Ал. Бухтову зі Сїпюк до Тростяни, Фр. Зємянєского з Борюк до Па-шоєві, Мар. Михалівну з Окєсєної до Борюк, Володєс. Гавалєки з Рїєнєнєка мєр. до Кобєляни.

— **До „Народної Гостиниці“** приїхали: Дня 10. жовтня 1906: Марко Бардах з Бродів, Олга Яюєс з Соколя, о. Василь Сологуб з Тарнави вишньої, о. Іван Рудинський з Чертежа, Євстахій Миронівич з Обилин-ці, Осип Білинський з Бережан, Казимир Гавєнєч з Любич, о. Василь Загавєчч з Волячухи, Мирослав Сї-чинський з Галичківєщ, Николай Тарабукін з Черно-вєщ, Маріян Козанєвич з Величків, о. Михайло Сї-чєнєвич з Ладичина, Іван Капушинський з Нікулєч, Лєопольд Коритовський з Кракова, о. Т. Бородайкєшич з Тростяни.

Переписна Адміністрація.

Вп. М. Лаз. в Чаш. За сей рік приїде нам ще 17 К. — А. Май. в Княж. До кінця року належить ся нам ще 8 К. 14 с. — І. Чир. в Кор. За сей рік належить ся нам ще 24 К. — Р. Шєх. в Пон. Тепер влєчено до кінця падоліста. — П. Княж. в Тис. До кін-ця року належить ся нам ще 14 К. — О. Са. в Брат. Тепер влєчено за II. а не III. кварт.

„Академічний Дім“ і „Руська Академічна Поміч“ у Львові.

Думка, що хвилювала від давна між у-країнським студентством в Галичині, — засно-ване інституції, яка приходила би незасіб-ним його членам з матеріальною підмогою, — нині вже здійснена!

Завдяки ініціативі й заходам декількох одиниць в Галичині й щедрий матеріальній допомозі з російської України станув у Львові величавий триповерховий будинок — „Ака-демічний Дім“, де частина української академічної молодіжї буде знайти здо-рові й дешеві мешканя. Рівночасно з тим за-в'язало ся у Львові зі згаданою вище ціллю нове академічне товариство — „Руська Академічна Поміч“, яке й перей-має „Академічний Дім“ під свій заряд.

Та згадане товариство вповні свідоме того, що його початки будуть дуже трудні, трудні з причин тих незвичайних обставин, в яких живе український народ взагалі, а з окрема українська академічна молодіж. Коли подібні інституції у наших сусідів пр. (По-ляків) тішають ся не тільки великим попертем своєї суспільності але передовсім загально-кравєвих інституцій, то наше товариство, зна-ючи їх відношенє під тим зглядом до укра-їнських культурних, економічних і філантро-пійних товариств, не може про таку поміч навіть і мріти. А як раз українська академі-чна молодіж потребує матеріальної помочи в більшій мірі, як молодіж іншого народу. Вона, що рекрутуєть ся переважно з найбід-нійших верств нашої суспільності, пересту-паючи університетські пороги, здана відразу на вегетованє й щоденну боротьбу за хліб. І чий дивно, що в таких обставинах укра-їнська академічна молодіж не може віддава-ти ся вповні науці, чий дивно, що зі всіх сторін дають ся чути чим раз частішї й го-лоснішї наріканя на її чим раз більшу знео-хоту й байдужність до вищого духового житя, до вищих житєвих ідеалів?..

А одначе молодіж, — се будучність на-роду, се пізнійшї рєчники його інтерєсів, се будучі регулятори його суспільно-політичного й національно-культурного житя!

Тому в отсій хвилі, коли обі згадані наші інституції ставлять у своїй діяльності тільки перші кроки, ми в ім'я сього клича звертаємо до загалу української суспіль-ності зі зазивом, — подати нам ма-теріяльну поміч й уможливити че-рез те виконанє піднятої нами задачі. А прийти з такою помічю тепер українська суспільність в Галичині повинна тим більше, що самий „Академічний Дім“ побудувала для нас майже виключно за-кордонна Україна...

(Датки послати на адресу: „Руська Академічна Поміч“ у Львові, ул. Су-пільської к. 17).

Від Виділу „Руської Академічної По-мочи“ у Львові.

— **Рахунок кравєвого Товариства кредитового урядників і священиків** стоварищення зарєстр. з обмеж. порукотою у Львові, за місяць черевєнь 1906.

І. Стан довільний:	Кор. с.
1. Удїлі членські	52,799.07
2. Фонд резервовий	4,508.75
3. Вкладки щадничі	—
а) стан на початку року	—
б) вложєно п. к. н. верєвєя	140,999.76
в) виплато	69,465.70
позєвєчє з кінцєм мєсєцє	22,703.15
4. Кредит банкєвий	32,431.—
5. Позичка в гєл. фондї прєвєдє	25,000.—
6. Сальдо відєстєнів	10,351.22
7. Нєпідєдєна дивїдєнда	1,176.—
8. З рєч. рєжєсє єлєгїє	1,566.92
Сумє	347,836.11

II. Стан чинний:	Кор. с.
1. Позичка удїленї на скрипти і вексєлі:	—
а) стан на початку року	—
б) удїлено до кінцє м. м.	214,235.—
в) єплатєно	107,457.10
стан з кінцєм м. с. єп.	333,980.90
2. Копїє адмїнїстрєдїє	3,554.38
3. Копїє єлєгїє	5,302.92
4. Цїєні єлєгїє рє фондї прєвєдє	1,507.60
5. В щадничї потчєвий (оборєт чєковий)	493.07
6. Дивїдєстє	7,49.90
7. Лєкєдїє в Товєрїєстєвєх і бан-ках	6,372.79
8. Гєтїєвєка з днєм 31. IX. 1906	673.65
9. З рєч. рєжєсє єлєгїє	—
Сумє	347,836.11

Члєвїє прїєбуло зр. 191, убєло 9, єстєвє з кін-цєм черєвєя 1906, вєїх члєвїє 884 з 1205 дє-кларованим удїлам в сумї 60,250 К. Удїл члєвєський 50 К — мєжє бугї єплатєнує рєчєм; вїєповє 2 К. Товєрїєстє прїєнїмєє вкєдєкє щадничї на 4 „%“, по пєчїє удїлєє на 7 „%“. Товєрїєстє посєрєдєнїчєє вєзємєчє-вєно єбєзпєчєньє на жїтєє вєсьєго рєдє і удї-лєє дєтєвїєнїх їнформєцїєє бєзпєчєно.

Львів дєя 30. IX. 1906.

Надіслане.

Спеціаліст в діточих недугах

Д-р В. Гукевич

ордин. від 3-5 год. ул. Гродзких ч. 4. 1. п.
Щіплене віспи щоденно. 837

Всіх наук лікарських

Д-р Кость Танякевич

б. секундар шпиталю Вільгельміна у Відні
по відбуттю тридцяти практики у віденських
шпиталах і клініках осіб в Золочеві.

Ординує в дом! Інспекторату податків.

983 6-80

Д-р Грубер

спеціаліст в недугах ушних, носа,
горла і легких.Перемиськ. ул. Казимира В. і ріг ринку. 2 3
1018

Першорядна руска робітня гафтів

у Львові при ул. Скарбінській ч. 18
приймає війничі гафти білі, кольорові, ви-
шивані, шиті білі і кольорові виправи шлюбні.З поважанням
Е. Стефанівська.

856 13-20

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука
в Ярославіприймає до виконання плани і кошториси
церков, каплиць, плебаній, домів меш-
канців, управу і підприємства по-
висших будівель. 539

Яко добру і певну льонацію

порукаємо:

4 1/2% Листи гіпотечні,
4 " Листи гіпотечні коронові,
5 " Листи гіпотечні преміовані,
4 " Листи Тов. кред. земского,
4 1/2% Листи Банку краєвого,
5 " Облігації Банку краєвого,
4 " Позичку краєву,
4 " Облігації проінанційні і всякі ренти
державні.

Папери ті продаємо і купуємо по найточ-
нішим курсу денним

КОНТОРА ВИМІНИ

п. к. упр. акц. Банку галиц. гіпотечного. 374

Припоручаємо

КОНВЕРЗИЮ

4 1/2% ПОЖИЧКИ М. ЛЬВОВА
на вільні від податку4% облігації пожички М. Львова
на усяких, оголошених в проспекті кон-
версійнім, котрий пересилаємо на бажане.

Сокаль і Лілієн

банковий дім і контора виміни. 207

Коперницький і Син

Оптики і Механіки у Львові площа Галицян ч. 1.
проти Банку Гіпотечного на п'ястих площі
Галицької поручаютьБарометри аеро-
метри до 7, 8 і 10 К
найліпші до 12, 16,
20 і 24 К. — Льво-
вський міський до 12,
16, 24 і вище. За-
разом поручаємо в найліпшім виборі окуляри
цікаві, нові і всілякі інші прибори оптичні,
всілякі направи монетажу як як найкраще
і найдешевше. 4185

Тижневий справоздане торговельної пала-
ти в Львові за час від 1/10 до 12/10 1906.
Валюта коронова. Ціна за 50 клгр. лосо Львів.
Лосина стара 7-55 до 7-75 а на термін —
до —, Жито старе 5-55 до 5-80 а на термін
— до —, ячмінь броварний 6-10 до 6-50,
а пастівний 5-50 до 5-75, овес обробний 6-80
до 7-10, гречка — до —, кукуруза готова
— до —, а нова — до —, просо
— до —, горох до варення 8-25 до 9-
пастівний 6- до 6-40, вика 5-55 до 5-90,
боб — до —, бобик 5-30 до 5-60, ріпан
13-25 до 13-50, ланька — до —, набоє
льняне 10-50 до 10-75, набоє конопляне 10-25 до
10-50, жміль (за 50 кіло) 130— до 145—, нафта
важча 16-50 до 17-5, сальфова 18-50 до
20—, конопина червона 47-50 до 55—, біла
35— до 45—, шведська 50— до 65—, ти-
мотка 21— до 24—, Спіртус лосо за 10.000
літрів 39-20 до 39-55.

Ukrainische Rundschau

виходить у Відні 15-ого кожного місяця в
обемі 40 сторін вел. вісімки і коштує річно
лише 6 кор. Кождий свідомий і інтелігент-
ний Русин повинен передплатувати сю часо-
пис, що заступає інтереси українського на-
рода перед культурним світом. Передплату
треба слати на адресу адміністрації: Wien,
XVII/3, Frauenfelderstrasse Nr. 2.

ПЕРША МОРАВСКА ФАБРИКА ВЕЖОВИХ ГОДИННИКІВ

ФР. МОРАВУС, Берно Grosser-Platz 6.

виробляє і доставляє

вежові годинники

до церков, замків, шкіл, фабрик, ратушів, військ,
лише в соліднім виконанні і дуже дешево.

Контрольні годинники для стражників.

Цінники даром.

485 23-7

Найкращі піданачення за доставу знаменитих виробів.

Всяке насліджуване і передрук будуть карані.

Одинокий правдивий бальсам Тіерія

є лише в зеленому мірковому монахині. Законно охоро-
нений. Загальнозвісний, незрівняний на перешкоди в
травленні, корчі жовудка, кольку, катар, грудні не-
дуги, інфекцію і т. п. — Ціна: 12 малих або 6 по-
двійних еляшочок або 1 велика спеціальна еляшка
в патентованому ватичковому 5 К оплатно.Центифоліева маст Тіерія загально-
звісна non plus ultraна всі старі рани, вивідки, скалечення, спухнені
і т. п. Ціна: 2 еляшки К 3-60 оплатно вислає лише
за підплатою або попереднім надісланням готівки
Антикар А. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch-Sauer-
brunn. Брошури в тисячах оригінальних подяк
даром і оплатно. Головний склад у Відні: Karl Brody,
I, Fleischmarkt 1. Дістати можна також у всіх біль-
ших антиках і дрогеріях. 1104

РИЖКИ

знамениті, вишені і мариновані в фасках ваги 5 кіло
по 3 К 60 сот., також гриби сушені самі білі шапоч-
ки по 6 К за 1 кіло вислає за поштом
В. КОЗЬМІН в Косові. 998 4-8

Певний травалий заробок

дають патентовані

машини до панчохових ро-машини до панчохових ро-
біт мішкових біт плоских

МЕТЕОР МЕТЕОР

при вигідній домашній роботі.

Наука основно і даром. — Учатець на бажане прихо-
дить до дому. — Готовий товар приймає ся на продаж.
Жадайте проспекту від фірми.Перше ческе товариство домашнього промислу для ви-
робу трикотів і панчохових робіт

RUDOLF PAUER & Comp. Prag I., Melantrichgasse 4.

Підприємство швидко створює і реалізує. 698

Рутинований кандидат но-
таріальний, володчий в письмі і сло-
ві мовою рускою, німецькою і польською, по-
шукує посади у нотаріатах від 1. грудня, евен-
т. від 1. січня. Найрадішше повірив судові в
судстві Буковини. Зголошена з поданням
условин на адресу О. Макаревича, Межиріч
н. Жидачів. 952 — 6ДЯКА чесного, тверезого і з
добрим голосом потрі-
бно зараз для церкви в О.по-
гові. За науку котного співу
осібне винагороджене. Близька
відомість в руско-кат. уряді
парохіальним в Савогові почта
Кривач над Дністром.
986 4-5Конципієнт адвокатський по-
шукує посади у
Львові або на провінції. Зго-
лошена: АРДАН, Львів, ул.
994 Вагилевича ч. 6. 5-7Академік відзначений ученим
руської гімназії гля-
дає лекції. Ласкаві зголошення
під адресою Іван Салагуб, Бу-
диння п. Велз. 1007 3-3Студент першого року прав,
відзначений ма-
турніст, а при тім совісний ін-
структор, пошукує лекції на
сесті. Ласкаві зголошення на а-
дресу: Іван Сохадний, улица
Каспра Бочковского ч. 8. I.
поверх. 1010 2-2Крамниця в Вишатицах ко-
до Перемішля
потрібує зараз крамаря з на-
вчєю 400 К або можна її взя-
ти в аренду після умови. А-
дресувати до пароха місцевого.
1012 2-3Першорядний швед і пекар
приймають хлопців на науку.
Вимагає ся окінчена 5 класа
а зголошити ся до: Філії тов.
„Просвіта“ в Станіславові,
ул. Казимирівська 20.Ученика з II. кл. гімнази-
альної, або з 6 ви-
дкової прийме зараз на прак-
тику купецку торговлю В. Сви-
ща і Ф. Іванца в Надвірній.
1013 2-3„Буффальо Біль“ софки
і фотелі до спання розкладані по
найдешевших цінах поручає
Франц Цайзер фабрика меблів,
Львів, пасаж Мікоша. 6-6Абітурієнт гімн. пошукує
лекції на про-
вінцію. Ласкаві зголошення під
адресою: М. К. poste restante
Бучач. 2-3Тутки цигаретові, поручає А. Ма-
гуркевич, Скарбінська 7.

Накладом „Музичної Бібліотеки“ тов. спіл.

„Львівський Боян“

вийшли сольоспіви в супроводі фортеп'яну:

ЛЮДКЕВИЧ: Чароюте брате мій Ціна — К 70 с.
ВОЛОШИН: Ой глянь я подивлюся — К 60
ЛЮДКЕВИЧ: 1) Там далеко на Підгір'ю — К 80
2) Чи тамши ще — К 80

Твори на мужеський хор:

НИЖАНКОВСКИЙ: Гуляй. Видано III — К 20
ЛЮДКЕВИЧ: Як я брати раз сконаю — К 30

Фортеп'янові твори:

ЛЮДКЕВИЧ: Пісня ночі 3 К —
Імпровізована арія
Романца
Скерцо

Замовляти: Тов. „Львівський Боян“ Вірменська ч. 2.

НОТИ вислає за пошлатою.

10206 Цінник нот вислає ся на жадане оплачено і даром. 1-5

Ткацкі вироби

Полотна білі, чисто льняні, неапретовані і апретовані по
35 м., в ціні від 23 корон до 84 корон, грубі,
середні до найтонших.
Полотна домотарні, чисто льняні, широкістю
150—180 см.Полотна домотарні, чисто льняні, широкістю
150—180 см.Дреліхи домотарні, чисто льняні, широкістю
150—180 см.Димки домотарні, чисто льняні, широкістю
150—180 см.Ручники домотарні, чисто льняні, широкістю
150—180 см.Хустки домотарні, чисто льняні, широкістю
150—180 см.Насипки домотарні, чисто льняні, широкістю
150—180 см.Всього власного виробу з найліпшою прямию по ці-
нам найнижчим. Точні ціники та прірки на жадане даром
і франко. Вислає сейчасова. Поручає Н. Т. Публіці

Адреса замовлень:

908 10-20

Михайло Менсович

в Корчині коло Коросна.

Світло церковне столове

найліпшої марки

охоронене запатентованою маркою

— М. Ц. Н. Т.

порукає

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

Світло се вислає ся в двох родах по ціні 184 кор.
і по 164 кор. за 100 клгр. Для церков 10% опусту.Ціни розуміють ся львова фабрика.
Передовим просимо уважати, щоби кожда свічка
мала знак — М. Ц. Н. Т., бо лише таке світло
припоручає Народна Торговля. Сотні похва і при-
знань!!! 415 40-2

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчохових машин
для домашніх робітниківглядає осіб обох полов до панчохових ви-
робів на нашій машині.Проста і швидка робота цілий рік дома.
Не треба приготування робіт. Віддалене і
місце замешкання не впливає зовсім, а ми
продаємо роботу.Товариство панчохових машин для домашніх робітників
THOMAS M. WHITTIG et Comp, Prag Franzens-Quai Nr. 6—249.Новий раціональний спосіб лічення.
Складові реномовані лікарі.
Нешкідливе без медицини.

Всім недужим на нерви

горячо поручає ся брошуру в 26-ім накладі, Романа

Вайсмана:

„Про нервові недуги і параліж,
уникнене і лічене“.

Дістати можна безплатно в книгарні

Franz Fischer, Fünfkirchen.

806 4-4

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середньо-європейського часу.

До Львова на дворець головний приходять:

3 Іцкан 12-20*, 6-10, 1-40, 5-45, 9-05*.
Кракова 2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40*, 9-30*.
Підволочиск 7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*.
Рави рускої 7-50.
Лавочного 7-29, 11-50, 10-50*.
Станіславова 8-05.
Самбора 8-15, 1-50, 9-20*.
Яворова 8-18, 4-37.
Коломий 10-05.
Ряшева 10-35.
Тухли 3-55 (від 15/6 до 30/9).
Велзця 4-50.

На Підзамче.

Підволочиск 7, 11-25, 2-05, 5-25, 10-12*.

Поїзди льокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.) 7-07 перед полуднем, 3-25
5-30 по полудні і 8-20 вечір, (від 6/5 до 23/9 включно
в неділі і лат. свята), 10— перед полуд. 1-46 по по-
лудні (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9-35 вечір.
з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1-15 по полудні (від
13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9-25 вечір. (від 15/5 до 9/9
в неділі і лат. свята), 10-10 вечір.
з Щирця від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята), о
9-40 вечір.
з Любінця вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. свята)
о 11-50 вечір.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12-45*, 4-05*, 8-25, 8-55, 2-45, 6-25*, 11—*.
Іцкан 2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*.
Підволочиск 6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*.
Яворова 6-00*, 5-58.
Лавочного 7-30, 2-30, 6-25*.
Самбора 8-35, 4-15, 10-51*.
Велзця 10-45.
Ряшева 4-05.
Коломий і Жидачева 3-30.
Рави рускої 7-25*, до Станіславова 9-10*.
Перемішля 10-05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
Стрия 11-30*.
Станіславова 9-10*.

З Підзамча:

Підволочиск 6-35, 11-15, 2-36, 6-37*, 10-08*.

Поїзди льокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6-05 рано, 2-28, 3-40 і 6-26
по полудні, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. свята)
9-00 перед полуднем і 12-40 по полудні, (від 1/6 до
31/8 вкл. що дня) 8-34 вечір.
до Рави рускої 11-35 вночі (що неділі).
до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9-15 перед полуд-
нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. свята) 1-35 по
полудні, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3-14 по полудні.
до Щирця 10-45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в
неділі і лат. свята).
до Любінця вел. 2-01 по полудні (від 13/5 до 16/9 вкл. в
неділі і лат. свята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
товстими; поїзди нічні в зазначенні звідкою. Порука
числити ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.Звичайні білети їзди як також білети всього іншого
рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
набувати через цілий день в мійських бюрі ц. н. державних
залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9.

25

„LE DELICE“

Цигаретові тутки. Цигаретові паперці.

При закупні товарів просимо покликувати на нашу часопис.

Видас і відповідає за редакцію Александр Ворковський.

З друкарні Народової (Мавецьких) Конверсії ч. 9

ни зовсім не узгадують такої евентуальності (хоча лиш тим одним, що недавно заведено в тих школах початкову науку педагогію).

2. Вийшовши з тих шкіл учениці ідуть переважно до східної частини Галичини і то до сільських шкіл, хоч по руски самі або нічого не уміють або уміють сьмішно мало, бо заведи яко-нема читати. О правним писанню і бесіди тако. Тут додано і від себе кілька слів.

Такі некваліфіковані сили (виключно майже учениці з іспитом з виділової школи) ідуть — не переважно, але — виключно на села, бо після розпорядку краєвої шкільної ради, рада шкільна округна лиш тоді може в мійській, більше класовій школі надати посаду некваліфікованій силі, коли не має до розпорядимости кваліфікованої сили. Се-ж однак нігде неможливе і тому некваліфікованими силами заповнює сільські посади. Розуміє ся, що львина част сих некваліфікованих сил іде до східної Галичини, бо тут як-раз є не лиш найбільша недостача шкіл, але і найбільше нечистот кляс при чинних школах! Тому то нелучає ся, щоб із східної Галичини подалась яка некваліфікована сила до Західної, за те з західної багато емігрує до східної Галичини. Та і той контингент некваліфікованих сил, якого достарчує нам така наша, східна Галичина, зложеній з самих Польок, з самих мійських дівчат, що маючи в місці виділової школи, численно до них учащують, щоб опісля, не маючи поняття о рускій мові, о сільськ-м життю, о потребах хлопа, не маючи ніяких, навіть елементарних відомостей педагогічних, дидактичних і методичних, нести між сих руских хлопів „kaganiec oświaty“! І от сим пояснити можна пресумне явище, що число учителів-Русинів так страшно в останніх часах змало, отсим пояснює ся, чому польонізаційні загоны польських гакатистів находит у нас такий податний ґрунт. Сі польським духом переняті некваліфіковані сили несуть з собою все можливе: і коронки і рожаньце і краковяки і Кракусів і Ванди, а дальше: улежшують заводити польську виладну мову в школах, закладати польські читальні і т. д., словом роблять все в користь польонізму, але не в користь нашого народу. А ми на те все глядімо рівнодушно.

(Конець буде).

3 Росії.

(Телеграми.)

Берлін. Сюди доносять з Петербурга: Тут ходять чутка, що межі Століпіним а Коковцевом прийшло до поважної ріжниць гадок в справі участі правительства в будучій виборчій кампанії. Кандидатом на будучого презеса кабінету вважають генерал-губернатора Фінляндії, Герарда. „Страна“ подає подію, ілюструючи непевність ситуації Століпін. Коли перед кількома днями один з урядників складав Століпініві реферат о якійсь справі, Століпін відповів: „Перечкайте з тою справою, поки не вяснить ся моя ситуація“.

Гельсінґфорс. Вчора вечером замкнено конгрес партії кадетів. Підчас нарад зазначили ся серед кадетів властиво три напрями. Одні (лівиця, складаюча ся з 35 членів) виступали за безпіволочним переведенем пасивного опору. Центрум (100 членів) узаважало, що виборський маніфест є узасаднений, однак переведене сих засад є аж в далекій

Другий примір. Тут недавно повісили трох розбишак: Вандайна, Маркса і Гарвея. Усі три вони признались до злочину, а крім того доведено їм вину фактами, як вони вночі напали з револьверами на ремізу трамваєву, убили касієра і двох інших людей та забрали гроші. А однак матери тих хлопців неповірили у вину своїх дітей. Коли суд видав вирок смерті на них, кинулась мати Вандайна як левіця на судівні присяжних і, ухопивши одного з них за горло, кричала несамовитим голосом: Шакалі, гієни, вовки!! За що пожирате невинне жите мого сина?

Ось таких примірів не сотки а тисячі мож би навести з правдивого життя людей. Як же прикро відбиває від того отець Штефана! Колиж чоловік не може спуститись на приятелів та своїх товаришів, то хоч тільки повинен мати поїхти, щоб его в нещастю підпер рідний „дедьо“ радою і заохотою; а тут отець місто помочи та поради сам впадає в зневіру і повторяє: „Та воно однако таки на мое виходить: не для хлопа наука, не для хлопа!“

Дальше коли всяка журба і клопоти присіли Штефана, він, місто читати і шукати ради в чімсь, що би его піднесло на дусі і покріпило, він читає Шілерового Дон-Карльоса, особливо виймок з него, де приходять слова:

„Позволь мені ридати, гіркі сльози лити, Єдиний друже! Не маю нікого, ах, нікого! На тій великій, широкій землі нема нікого“ і т. д.

Се чистий пікантний типовий Галичанин! Місто отрати ся з болю і забрати ся до праці, щоб колоди енергійно зпід свого порога відкидати, він до власного жалю еще додає Дон-Карльоса, щоб, як то у нас кажуть, виплакаться, а лєкше стане серцю. Ні, мої людяньки! Так не поступають Янкеси. Вони знають, що кожний чоловік має певну скількість моральної енергії, як має певну скількість сили фізичної. Коли я пр. конем ганяти буду через цілий день без ціли, а опісля запряху его, щоб вивоз снопів, то він мені стане серед дороги, бо ему забракне сили. Те самісеньке стане ся з чоловіком; коли він зужие свою енергію на плачі і на-

будучности можливе. Правиця вважає виборський маніфест політичним блудом і не узаєє его засад. Всеж таки з причини сеї ріжниць гадок ніхто з членів не виступив із сторонництва.

Льондон. Депутация англійських лібералів, що мала удати ся до Москви, щоб почитити Муромцева, не виїде.

Москва. Генерал-губернатор внаслідок справоздання начальника міста в справі англійської і італійської депутатів, які мали тут прибути, щоб почитити Муромцева, заборонив приймати сі депутатів публично, з почестями.

Петербург. Уперто кружать поголоски, що в містечвім гарізоні викрито широко розгалужений заговір. Богато військових всяких степенів арештовано. Зачувати, що залога буде наново скріплена, а залізничні двірці і шляхи будуть обсажені жандармерією.

ТЕЛЕГРАМИ.

Виборча реформа.

Відень. Вчора радила виборча комісія дальше над розділом виборчих округів в Чехах. Міністер внутрішніх справ Бінерт заявив, що правительство і тепер стоїть при ухвалі комісії, що на 130 мандатів в Чехії має припасти 75 мандатів Чехам, а 55 Німцям. Міністер вказує на те, що правительство справу поділу виборчих округів полишило інтересованим сторонам, надіючись, що будуть узгаднені основи, на яких опирає ся сама виборча реформа, і просить, щоб тих засад не нарушувало. Коли би інтересовані сторони згодили ся в сій справі на компроміс, правительство не буде ставити перепон. Натомість правительство противить ся жаданню, щоб в містах Будвайсі, Пильзні і Празі утворити національний катастер для охорони німецьких меншостей. П. Танчар жадає реасумції поділу мандатів з Каринтії і призначення Словінян ще одного мандату. При голосуванні (на популудневім засіданні) відкинено внесенє п. Ципери (розмеженє після правительствених повітів) 24 голосами проти 14. Також відкинено внесенє п. Пергельта (розмеженє після громад і місцевостей) 21 голосами проти 20 і внесенє тогож посла в справі національного катастру 23 голосами проти 15. П. Пергельт зголосив оба свої внесенє як воля меншости комісії. Внесенє п. Крамаржа о вилученє Будвайсі з чеських виборчих округів відкинено 31 голосами проти 13. Комісія полагодила справу поділу округів переважно німецьких з малими змінами. На сім нараді закінчено. Слідуюче засіданє нинішнім вечером.

До ситуації.

Відень. Парламентарна ситуація заострилась до того, що на вчорашнім засіданні залізничної комісії не явили ся Німці. Пополудни ситуація трохи поправила ся. Коли всі перепони при виборчій реформі будуть гладко полагожені, то і удержавненє північної залізничної буде ухвалено.

3 Туреччини.

Царгород. Коли новоіменований офіцірам роздавано в присутності султана медалі, проголосив директор військової школи бесіду дуже воєничо настроєну. Князя Меджиджа, котрого уважають претендентом на наслідника престолу, стережуть дуже строго.

Хінсько-япанські чємности.

Пекін. Япанський князь Фушімі прибув в гостину на хінський двір. Є то відповідь

ріканя, то він не в силі із свого мозгу добути опісля ані путної думки, як вийти з халепи, ані енергії на виконанє свого наміру, коли би навіть щось відповідного і видумав. Прещінь навіть кожда школа публична заховає ті правила і дає дітям що годіни павзу, а що пару годин перестанки менші чи більші; для чого-ж ми не заховаємо сего правила також в життю буденнім? Коли маємо які клопоти, не думаймо аж до обридженя над ними, не плачмо, не нарікаймо, а їдїм як найшвидше проти них, коли ще енергія не зужита, а сила свѣжа.

Як роблять Янкеси, покаже нам примір: „Chicago American“ розписав був свого часу конкурс на найліпший опис, як хлопець або дівчина зібрати перших 100 дол. в своїм життю. Навела оден з преміюваних листів: „Мое імє Bell Davenport, маю літ 20 і єсмь начальним касієром у трамваєвої компанії. Родив ся на фармі близько Springfield, Illinois. Дома було нас шестеро дітей. Як мені було девять літ, отець дав мені одного долєра на білет і вивіз до Чикаґа, щоб шукати дол. На дорогу сказав мені тільки: „Уникай злого товариства, шинків, карт і гемблерства, учись розуму з книжок і від людей. Як приїдеш до Чикаґа, розкажи першому чоловікові, котрий на тебе зробить добре враженє, що ти шукаєш честної праці. Будь здоров і незроби ганьби імєні Davenport-ів“.

„Я приїхав до Чикаґа вночі. Першим чоловіком, котрому я звїрив ся, був трамваєвий кондуктор. Він, бачучи мене, малу дитину, в трамваї о півночі, поспитав, де я їду. Я відповів: шукати праці. Розпочалась балаканка. Він забрав мене до стайні, де трамвай стоїть, і відтам я уже не виїшов. З початку я чистив чоботи кондукторам і сповняв найнижшу працю; спав у вагонах, а в те, що кондуктори лишали з своєї їди; було що, то добре, а ні, то запив водою і лягав спати. Опісля я почав продавати газети через день, а вечером помагав касієрові числити гроші, складаючи їх купками; і за се я діставав 10 центів за вечер.

(Дальше буде.)

на гостину одного з хінських князів на япанський двір. Се вперше япанський князь гостить на пекінському дворі.

Почтове полученє з Япаном.

Льондон. Япанці ведуть переговори з Росією в справі нового почтового полученя. Коли би заключено в тій справі умову, то листи з Токіа до Льондону будуть іти 17 днів.

3 Персії.

Тегеран. Президентом перського парламенту вибраний бувший міністер торгівлі Саувеч-Ед-Даулег.

НОВИНКИ.

Відзначенє наших учених. Професора львівського університету, Михайла Грушевського, і д-ра Івана Франка вибрав совіт університету в Харкові одногласно докторами.

— Нова руска економічна інституція на Буковині. В неділю, 7. с. м. відбули ся в Чернівцях збори основателів „Спілки“, створені зареєстрованого з обмеженою порукою, що має зорганізувати всю торгівлю в рускій часті сего краю. Ціль тої інституції — як пише „Буковина“ — дуже широка. В близій будучности має спілка утворити в Чернівцях торговельні коріними і мішаними товарами, а особно від того гуртвину для склепів і консумційних спілок. Вписове до „Спілки“ вноситься 2 К і йде на резервовий фонд товариства. Пай вноситься 50 К, аби дати можливість як найширшим кругам нашої суспільности бути членом „Спілки“. Той пай можна сплачувати і ратами до 1 року. „Спілка“ буде з чистого зиску платити членам дивіденди від пайв а також дивіденди від суми закуплених членами товарів. Користати з установ „Спілки“ можуть і нечлени. Але вони не мати-муть права до дивіденди. Вибрана старшина має подати про введєне „Спілки“ в жите. До старшини вибрано: д-ра Ст. Смоль-Стоцького, д-ра Льва Когута, Омеляна Могильницького, Антона Кліма і Атанасія Руснака, а до ради надзираючої п. д-ра Костя Кліма, Николая Спинула, Дмитра Гришука, Йосифа Лучинського і Олександра Садагурського. Заяви вступу висилає поки-що на жаданє „Селянська Каса“. Від числа членів і від висоти уплатених пайв залежати буде отворенє сеї нової народної інституції. Кожний член може мати в „Спілці“ і кілька пайв. Нове товариство заслує, щоб наша суспільність підперла его всіма силами.

— Неправдива вість. Звісна хрунівська шмата, що каляє чесне імє руского народу, назвавши ся „Руский (?) селянин“, пустила між своїми звичайними сплетнями також вість, немов то д-р Евґен Олесницький переносить свою адвокатську канцелярію із Срия до Станиславова. Позаяк сю вість починають вже повторяти її польські дивенники, як пр. вчорашній „Przegląd“, просить нас д-р Олесницький зазначити публично, що се доносє є неправдиве, бо він ніколи не мав наміру переносити ся до Станиславова і остає дальше в Стрию.

— Жертва нашої байдужности. Ми вже доносили, що петербургський журнал „Український Вѣстник“ перестав виходити в настїдок непорозумін між видавцями а редакцією. Як доносить „Кієвскій Голос“, що незалежно від всяких непорозумін в судьбі симпатичного тижневика велику ролю відгравала недостача співчуття і заінтересованя до него з боку читаючої публіки — очевидно, передовсім української. Українці — читаємо в „Кієв. Голосі“ — дуже часто жалують ся на се, що російська література звертає мало уваги на українські справи, і що їх братя Великороси, не відчуваючи на собі того специфічного гнету, який силкуєсь знищити окремішність національних груп, що складають ся на велику російську державу, не годні зрозуміти пагубної політики обрусїя і централізму. От для того, щоб улежкшити то зрозумінє, „прояснити українське питанє з історичного, побутового, соціяльного боку, вказати на значнє України серед інших областей нової демократичної Росії, пособити справедливому рішенню національного і територіального питання взагалі, і був заснований „Українскій Вѣстник“, видаваний великорускою мовою, зрозумілою однаково для великорускої та української інтелігенції. Особливо симпатичним рисом покійного журналу було те, що він був далекій від всякого шовінізму, що національні справи не закривали в нім і не завалювали більше важних і широкіх питань політичних і соціяльно-демократичних. Однак не довго „Українському Вѣстникові“ прийшлось служити тій задачі. Журнал закінчив своє естество на 15-ім випуску, причім послідні з них вже не визначались тим добром статий який був в перших числах. Недостача співчуття широкої публіки очевидно відбилась і на наспівробниках журналу.

— Інаугурація у львівському університеті відбула ся вчора по заповіджений програмі. Після богослужєня, на котрім явились репрезентанти деяких, а головнє висших шкільних властей, отворив ректор університету д-р Грізєцький шкільний рік довшою промовою. Між иншим вказав він на деякі зміни в професорській складі та зазначив, що в сім році буде викладати поверх 80 професорів і більше як 50 доцентів, ад'юнктів, учителів і т. п., так що їх число перейде 150 осіб. Перед 16-ма роками викладало тільки шістдесят кількох наукових сил. В трое зросло також число студентів, котрих по останній статистиці було поверх 3200. Згадавши про потребу нового будинку університетського, бесідник доторкнув ся також звисних бурливих подій, коли то руска молодіж нарушила трохи спо-

кій, стаючи в обороні своїх національних прав. Очевидно, ректор назвав ті події „вибриками“ і зазначив, що сенат обійшов ся з виновниками з „prawdziwie ojcowską łagodziwością“, однак і та лагідність має свої границі і на дальші подібні події сенат „w ten sposób patrzeć by nie mógł“. „Prawa Rusinów uznaje się (!) na uniwersytecie, ale obowiązkiem ich jest ze swej strony uszanować przepisy tego uniwersytetu!“ Після тої адмуніції в сторону студентів Русинів, проф. д-р Альфред Гальбан мав виклад на тему „порівнюючого правознавства“.

— Зубожіє австрійських селян. З нагоди дискусії над виборчою реформою виходить на верх багато интересного статистичного матеріалу. Між иншим домагались прихильники плоральности, щоб другий голос призначили виборцям, котрі платять 25 кор. податку; однак сойми мали-б право обнизити той ценз до 8 кор. Говорено, що ся постанова має на цілі скріпленє селянського впливу на вибір послів. Тимчасом після статистици останніх виборів до державної ради показує ся, що заведенєм такого плорального голосування лишено-б права до другого вибору майже 350 тисяч австрійських селян, котрі платять податки низші 8 кор. В тім часі виносило:

в краю:	зазначенє члєн-ств сільських виборців	таким, що платили 8 к. і більше:	таким, що платили менше як 8 кор.
Австрія долїшна	113.483	106.607	1.711
Крайна	38.918	38.023	65
Австрія горїшна	60.872	59.547	44
Сольногогород	10.754	10.215	209
Стирия	94.152	91.913	1.228
Каринтия	19.912	19.160	72
Горичия і Градиска	11.729	11.182	172
Истрия	17.806	16.109	1.426
Тироль	51.651	41.568	7.593
Форальберг	11.020	10.504	211
Чехи	337.565	316.827	10.406
Моравія	126.321	122.160	—
Шлеск	27.822	26.089	884
Галичина	557.054	292.432	252.125
Буковина	52.755	21.570	30.130
Дальмація	53.652	12.647	39.554

Отже в цілій Долитавї було на 1,585.456 виборців із сільських виборів 1,197.591 таких, що відповідали цензови 8-короновому, а 345.831 таких, що не мали від того платити й 8 кор. податку. Се свідчить наглядно про „прихильність“ до селян плоралістів а що більше, про велике убожество селянства в Австрії, котре найрізкіше бє в очі в Галичині та Буковині, де живе руский народ, а також в Дальматії.

— „Револуційний“ жарт. З Петербурга доносять про сумний кєнець жарту, на який дозволили собі приятелі одного офіцера, удаючи революціонерів. Капітан на пенсії Тайґін, одержав був недавно тому безіменний лист, ззиваючий его, щоб виплатив 500 рублів, скоро явить ся у него післанець революційного комітету, щоб ту суму відобрати. Такі письма в Петербурзі тепер щось так звичайного, що вони людий вже не лякають, бо від коли в Росії настав революційний рух, то всіляка зволоч не дає людям спокою і удаючи революціонерів, насилє їм листи з погрозами і хоче в той спосіб вимусити гроші. Отже капітан зробив з тим листом так, як зробив би був кожний розумний чоловік: кинув его до коша і не дав ся ним застрашити. Але в кілька днів дістав він другий такий лист, в котрім вже було сказано, що революціонери прийдуть і на силу заберуть собі жадані гроші. Капітан і сив разом не вважав на погрози, лиш наказав служниці не впускати нікого чужого до комнати. Перед кількома днями був капітан в полудне сам дома, коли хтось задзвонив до помешканя. На питанє служниці відповів добре знакомий голос і вона отворила, але в тій хвилі влізли до комнати ще якісь два замасковані люди і кинулись на служницю. Вона наробила крику, а на то вибіг капітан, на котрого замасковані так само кинули ся. Тоді Тайґін виврав ся від них і пустив ся втікати, але перед дверми впав неживий. Нерозважні приятелі кинулись зараз его ратувати, прикликано й лікар, але той лиш ствердив, що капітан помер на удар серця, котрого дістав очевидно з великого роздрознення, внаслідок нерозважного жарту.

— Речинєць важности рецент. Лікарська палата у Відні предложила правительству писемне домаганє, щоб звичайні реценти лікарів були важні тільки три роки, а реценти, що приписують сильні средства, тільки оден рік. Лікарська палата хоче в той спосіб усунути бодай в часті надужити із старими рецентами з боку покутних лікарів самозванців, морфіністів і наміряючих лишити себе жита.

— Про вплив алкоголью на ум говорив в в суботу в ратушеві сали у Львові проф. Врублевскій. Прелегент виказав, що алкоголь лише безпосередно по зажиттю в малих скількостях (до 10 грамів), відповідаючих малій склянці пива, побуджує діяльну спроможність психічних функцій, однак потім наслідком поражєня мозкової кори викликує депресію і зменшує вислід умової роботи. Алкоголь, навіть мірно уживаний, утрудняє помічуванє, ослабляє лученє виображінь, затемнює ясність думки, ослабляє пам'ять і волю. Дехто промовляє за мірним уживанєм алкоголью тому, що чоловік „чує ся добре“, але се чистий самообман, бо „добре чує ся“ чоловік тільки хвилью, а відтак в короткій часті наступає пригнобленє і постійне погіршенє продуктів всякої умової праці. Алкоголь шкідливий також суспільно, бо вироджує чувства безчисленних своїх жертв, роблячи їх проступниками або також умово недужими, байдужними на судьбу суспільности та свого народу.

— Япанці у Львові. Від кількох днів перебуває у Львові штабний лікар японської армії, д-р Томіта, що приїхав до Європи для доповнення своїх медичних студій. У Львові побуде кілька місяців і студіювати-ме на хірургічній клініці проф. д-ра Ридигера. Говорить добре по німецьки і до Львова приїхав з Відня.

— В справі польського єпископства в Америці. Вість про задумане іменоване кс. Вебера польським єпископом в Америці викликала між тамтешніми Поляками загальне невдоволення. Часопись "Polak w Ameryce" висказує своє невдоволення дуже безцеремонними словами, протестуючи проти наміреного імпорту чужого кандидата на єпископський престол в Америці і доказуючи, що першим польсько-американським єпископом в Сполучених державах має бути чоловік, котрий, мешкаючи довгі літа в Америці і трудячись там, знає всі потреби американської Польщі, а таких кандидатів там досить.

— Нові університети в Росії. Міністерство народної просвіти має заложити другий університет в Петербурзі та один університет в середній Росії. Останній університет буде заведений замість варшавського, котрий знов буде призначений для самих Поляків.

— Цар Николай II. Російський кореспондент віденської "Zeit" подає таку характеристику теперішнього російського царя: Спершу уважав царя чоловіком, що бажає добра народові, і говорило ся, що в бюрократії запанувала корупція. Сьогодні уходить цар за виновника всього лиха. Вже за війну робили його відвільним. Цар Николай II дуже захланий, так що навіть за відпущення таврійської палати для нарад думи велів собі заплатити 180.000 рублів. А треба знати, що ця палата рік-річно стоїть порожня. Ба, він запустив ся навіть в гешефти з дровами над Ялою. В "Освобожденно" були оголошені царські депеші до князя Алексея, з котрих виходить ясно, хто винен за невдачі війни на сході. Розв'язане думи показало, що обіцянку конституції не бере цар поважно. Царські обіцянки се були продукти хвиливого страху; для полкешення долі народу не зробило ся нічого значного, а по оголошенню конституції настали — різні! Перед скликанням думи обіцяно свободу преси, але обіцянки цар не додержав (се найгірше відчула українська преса; газети зроджували ся,

як гриби по дощі, щоб по випуску кількох номерів — стати забороненими!) Погроми відбуваються в імені царя; цар бажає погромів, що доказують его слова, звернені до новоіменованого мійського ростовського управителя генерала Драчевського: „у Вашім повіті не побило багато Жидів, я надіюсь ся більшого числа“. Царя уважали за слабодумця, алеж — безперечно — в него зпарований слабкий розум з лукавством, так що нині стремлять свідомі елементи не лише до усунення бюрократії, але і до усунення династії! — Цар не бажає думи, але все таки про людське око розписали ся вибори і... правитель-ство буде вибирати — покірних послів; коли йому се не впадесть, то правитель-ство стане в опозиції до думи, бо цар не хоче ні крихітки відступити від самодержав'я. — Цар не лиш „не дуже мудрий“ але і забобонний. Він цілком відданий спиритизмові; спиритисти мають у него перший дорадчий голос і побирають за те тяжкі тисячі. Ба, навіть якась ідіотка з Міхова об'являє судбю держави. Цар не має сили, щоб щось самостійно зробити; ним опанувала безрадісність, о чім свідчить его втеча до Фінляндії. Свідомі люди з напруженням очікують тої хвили, коли теперішній режим упаде. Одною з дуже важких причин его упадку буде — брак грошей. Позички вже неможливі, як Коковцев доказав, податків не стає, а щоб підвистити їх — правитель-ство не має тільки сили фізичної, щоб їх стягнути. Як задивляє ся цар на аграрне питання, доказує сей факт, що — коли дума ухвалила, аби держава відступила селянам за дармо сім мільйонів десятин з області апанажних, (якими хіснує ся — не знати яким правом — цар мимо того, що цілу апанажу виплачує ся ему) цар на те не згодив ся і зажадав 400 міль. рублів, які для селянства неможливо зложити. І знов оказав ся тут цар хитрим промисловцем: з боязни, що слідуючій думі все таки могло би ся вдаті переперти своє бажане що до апанажних дібр — бажає він вже тепер продати їх і забезпечити десь за границею вторгнати гроші — евентуально на... гірші часи!

— Дрібні вісті. Вінчан п. Арсенія Стеткевича, податкового офіціала, з по-ю Іоанною Чернявською відбуде ся 23. с. м. о год. 7 вечером в катедральній церкві в Станиславові. — „Zeit“ доносить, що вже в найближшій часі будуть утворені дві бригади кінноті кравової оборони. — Для погорільців з Вікна на Буковині уділило міністерство справ внутрішніх в порозумінні з міністерством фінансів 5000 К державної запомогі.

Концерти і видовища

Репертуар Руского Театру в Бучачі. Сала „Сокола“. — Початок 7 і пів вечером Білети продає торговля п. Рогозинського. Абонемент на 6 вистав під ряд 10 корн. — В суботу дня 3. с. м. Уріль Аюста, трагедія в 5 діях Гуцкова, в перекладі Л. Лопатинського. — В неділю дня 14. с. м. „Оя не ходи Грізно та вечерній“, народний образ зі сльвіами і танцями в 5 діях Старицького. — Ві втерок дня 16 с. м. Су-та, найновіша комедія в 5 діях Карпенка Карого.

З тоаристів:

Популярні научні виклади в Станиславові. Заходом викладав секції товариства „Руска Бесіда в Станиславові“ відбудуть ся в місці жовт. і падоа осі-таки популярні научні виклади: В неділю 14. с. м. отворене нової серії викладів на рік 1906/7 промовою проф. Антона Крушельницького: „Про значіння популярних викладів“. Після сідзу виклад проф. Михайла Посацького: Фізіологія як чут- й наука“. — В неділю 2. с. м. виклад проф. Льва Гаванського: „Вулькани й землетресення“. — В неділю 28. с. м. виклад п. Данила Насаді: „Право й його значіння для суспільности“. — В неділю 4. падолиста с. р. виклад проф. Івана Франчука: „Найновіші погляди на виховане молодіж“. — В неділю 11. падолиста с. р. виклад проф. Антона Крушельницького: „Історія галицької України під володіння Польщі“. — Після викладів товариські сходили й дискусія на теми викладів. — Вступ по 10 сотників від особи. Виклади відбудуть-муть в салі „Рускої Бесіди“ ул. Голуховського 2. — Початок точно о год. пів до 8. вечер. — (По викладі отворена „Бібліотека Просвіти“).

Урядові вісті:

Іменованя. Вищий крайній суд у Львові іменовував канцелярію: Ст. Вегмана в Скалаті, Боруха Вавишайна в Ярославі, Мик Кадоб'яського в Делятині, Мар Славинського в Мостах кел., Ем. Енгеля в Геремішлі і Кар. Хомика в Сяноці канцелярськими офіціалами в Х. кл. рангі.

Бібліографія:

Україніса в чужій пресі. Віденський „All-deutsches Tagblatt“ подав в числі з 28. вересня статтю пос. Яворського п. з. „Das gleiche Wahlrecht in Galizien“, передрук з „Ukrainische Rundschau“. — Вроцлавська „Schlesische Zeitung“ ч. 540 подала статтю „Streikbewegung der ruthenischen Bauern in Ostgalizien“. — Віденська „Neue Zeitung“, орган жидівських націоналістів, помістила статтю п. з. „Juden und Ruthenen“.

До „Народної Гостинниці“ приїхали: Дня 11. жовтня 1906: Др. Александер Савок зі Стрия, П. Тимчак Богослов, о. Михайло Дроздовський з Олександрів, Осип Гладішевський з Кракова, Метислав Січинський зі

Станиславова, Енгел Шепарович з Вілани і Др. Е. Олександрович зі Стрия.

— З нинішнім числом розсилаємо 12-тий аркуш повісті „Гроші“ Золі.

Переписка Адміністрації.

А. Лук. в Тур. н. Ст. Тепер вплачено за серпень а не жовтень. — М. Вин. в Сем. Тепер вплачено за жовтень. Тож просимо о скорі вирівнане залежності хотий биратами. — М. Ку. в Ям. Тепер вплачено за серпень а не жовтень.

В Войтківцях повіта перемишлянського сучу дуже добрі ґрунта до продажні в ціні від 500—800 корон. Близших відомостей уділяє Уряд парохіяльний в Войтківцях почта в місці.

Надіслане.

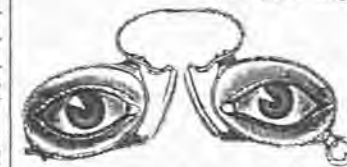
Правник посв'ятить (я студіям рільничим, козю хто в П. Т. Патр'ю іа впадевить ему поміч матеріяльну (в формі забезпеченої поаячкы) через протяг 3 міт. Дієві угодошеня приймає Адміністрація „Діла“. 911 1—2

Д-р Володимир Білинський повернув і від 14 X 1906 уділяє поради лікарської в Збаражні. 1015 1—3

Ортопедичне заведення доцента Д-ра А. Габришевського буде створене в причині викинення будови ам 20. жовтня с. р. при ул. Зиморовича ч. 9. (Дім Політехнічного твариства). 1023 1—2

Коперницький і Син

Оптики і механіки у Львові, пламні Галиччя ч. 1. проти Банку Гіпотечного на паянцях пламні Галиччя поручають.

Барометри аероїди по 7, 8 і 10 К найліпші по 13, 16, 20 і 24 К. — Львовські шкільні по 12, 15, 24 і якое. За-разом поручаємо в найліпшій виборі окуляри, цилінри, лупи і всілякі інші прибори оптичні, всілякі накрапки кождождує ся як найкорше і найдешевше. 418

Панна інтелігентна, господарна, лагідної вдачі, на старій п. саді, не маючи бізнесит знакомств, пошукує сею дорогою товариша життя, старшого казалева або відця. За дискрецією ручить ся словом честі. Згодошеня най-далий до кінця листопада під адресою: „AMOR“ Станисла-1023 від poste restante. 2 5

Конципієнт адвокатський пошукує посади у Львові або на провінції. Згодошеня: АРДАН, Львів, ул. 991 Вагилевича ч. 6. 6 7

Дяка чесного, тверезого і з д.б.м.м. голозом потріб-но зарез для церкви в С.по-гові. За науку ютного спіку (сїбне яввагороджене. Близша відомість в руско-кат. уряді парохіяльній в Сяноці почта Кривче над Двїстром. 986 5—5

Академік совітний і управ-ний інструктор гдає лекції в обсягу яляе гімназійних або нормальних. Відомість: Правия у п. Ру-бахи, Львів Шептицьких 17 А. 973 5—6

Склепар потрібний зарез до провадження рускої крамниці. Згодошеня пршу надосилати під адресою Р. За-їтат, варох в Грозовій почта: Вейткова. 1005 4—6

До продажня по приступних цінах: 1) Ком-плетний уніформ і плащ з вис-шого судового урядника, 2) фрак з камізоювою на сплуну-фого і дошит тугого мушину. Львів, Драгоша 14. партер на ліво. 1004 8—3

Ріжні композиції на фортеп'я, до співу і т. д. видала і виконає: Українська Накладня, Львів, ул. Вровов-ська 8. Каташог даром. 943 8—20

Елегантні салонні урядження в найновіших стилях, ра-ми в зеркалах і жонзолях, власної роботи поручає Франц Цайзер фабрика меблів, Львів, 843 пасаж Міколая. 6—6

Перша руска фабрика Василя Вітинського у Львові уляця Биторні ч. 10. Філія ул. Новокі-ська ч. 61 (біля рамп) поручає вважувати тіста, чаєзники, ме-дівники, цури десерові і шо-коладу. 967 5—104

Укїнчений гімназіяст, виправний і с.вісний інструктор шуває лекції на се-лі. Вимога не велика. Адресу-вати просить: М. Навроцький 1027 в Гадяківцях п.лоо. 1—3

Абітурієнт гімн. пошукує лекції на про-вінцію. Ласові згодошеня під адресою: М. К. poste restante Бучач. 2—3

ПОРУЧАЮ
готові висгармонії
власного виробу, що не усту-пають нічим в цілій кон-струкції заграничними ви-робом з дуже гарними і ме-льодійними тонами, по ду-же низьких цінах.
ФРАНЦ БУЧАК
ул. Шептицьких число 18
1026 (ріг Шумлянських). 1—4

Помости
до церков
цементові, камінцеві,
мозаїкові
поручає
Т. МЕЛЬНИЧУК
АРХІТЕКТ
ЯРОСЛАВ. 98—50

ЙОСИФ ШУСТЕР
склад постелі
ул. Коперника ч. 5 і
Казимир Точиский
склад меблів
ул. Паньска ч. 11.

перенесли і сполучили свої склади і роботи в один великий магазин при ул. Третього мая ч. 5. Ми за-укупили всі оставші товари з бунтої спілки тапінерів по ліквідації і пере-несли до нового магазю Львів, ул. Третього мая ч. 5. Поручаємо в найбільшій виборі власного виробу: сальони, спальні, мужські кімнати, джуксові мебелі і т. п., мозаїчні і веліні ліжка, дратані і волосяні матеріали, коляри, коши, по-душки, простирала і пішки, далше великий вибір диванів, хідників, кап, іранок, постер і стор. Приймаємо ласкі переріпки і виконуємо їх у влас-них тапінер-ках. стозарські і постеле-них робіт-ках. Всі набути товари з бунтої спілки тапінерів в ліквідації продаємо нижше фабричних цін в но-во заложенім магазині під фірмою:

Йосиф Шустер і К. Точиский
Львів, Третього мая 5.

940 7—10

Загальні Збори

членів „Повітового товариства Кредитового“, стов. вар. з обм. порукою в Немирові відбудуть ся 1-ого падолиста 1906 о 1-ій год. в полудне в льокалі чатальні „Просвіти в Немирові“ зі слідуючим порядком:

- 1) Затверджене рахунків і біліжесу за 1905 рік.
- 2) Ліквідація стова;ишеня. Коли би ліквідації не рі-шено, то
- 3) Зміна § 5 статута в причині кейсної стимізації.
- 4) Вибір надзираючої Ради.
- 5) Вибір Дирекції і визначеня ремуверачії для ди-ректорів.
- 6) Прияте урядника
- 7) Внесеня членів.

ЗА НАДЗИРАЮЧУ РАДУ:
о. Ем. Гринкевичкий голова. Николай Голый секретар. 1023 3—3

Календаря Місіонаря
НА РІК 1907.
Розійшлось вже 3000. Сей календарь вельми багатий научним і бе-лестратичним змістом, прегарно і багато ілюстрований, 81 обра-ців показує більше оригінальних з нашого життя, окладнина ори-нальна в трех красках.
Торік до 1. січня вичерпає ся вель налад коштує 50 с. т. з почтою 60 сот. Можна дістати в Видавництва Ч. С. В. В. в Жов-ківі у всіх склазах Народної Торговлі, в Даставі в Станиславові в книгарні ім. Шелченка та й у Ставронії у Львові. 1023 1—0

Високоповажани Добродії і Добродійки!
Диво! Селяни перемишського повіту вже зрозуміли вагу науки і масами шлють свої діти до мійських шкіль.
Задля нестачі гроша на відповіде удержав умішу-ють їх по більшій часті в дмах оторожів наменничих, бід-них варівників, мулярів, де діти густо-часто задля браку сьвітла, сухого мешканя, адового харчу тратять здоров'я, а часом навіть задля злого приміру і невідповідного това-риства гублять чесноту, а відтак знесхожені до науки, ли-шають ся серед шляху!!
На таке марноване мєлодих сил нашого народу Тowa-риство педагогічне в Пе;емішлі не могло довше диватсь ба;дужно.
При найблизьших зборах ухвалено зарезити сему лизу через отворене „Селянської бурси“, де за низькою оплатою і дововом харчів, одержали би хлопці сухе ясне мешканя, адовий харч, безплатну поміч в науці і родительську опіку. Ухвала здійснена ся!
З двем 1-го вересня 1906 отворено бурсу на 30 хлоп-ців за оплатою 8 К місячно і харчі, двоє інструкторів для уділюваня помічи в науці прийато даром, настоятельстві і зряд дому поручено одному з професорів гімназійальних.
Хлопці мешкають в ясіім, с хім партернім домі се-ред огорою, кухарка під наглядом настоятеля варить адо-ровий харч — сновом від гаразд!!
Одно лихо!
Річний чинш за виваім дому вносіть до 1000 К. — Власна ата здадаби ся і то вже від 1 вересня 1907! Часть чиншу виваіму хати покрывалаби тоді амортизаційній рати дову, а часть припадала би на полішене харчу для хлопців.
Товариство педагогічне без поног! Кішені перемишських Русівів вже завагжовані, — тому удемо ся до Вао До-бродії і Добродійки — вложити більші датки на будову се-лянської Бурси в Перемишлі на руки о. Володимира Ардана в Перемишлі (руска гімназія), та численними складками по-кличте до життя так важку ієститущу для нашого молодод-го пожітня!!
ВІД ВІДІЛУ ФІЛІЇ ТОВАРИСТВА ПЕДАГОГІЧНОГО.
Алексій Ярема голова. 1030 1—3
Іван Цегалинський секретар.

Оголошене.

ЗАРАЗ ПОТРЕБУЄМО СТЕЛЬМАХА! „Руско-право-славна Спілка торговельно-промислова“ в Вешківцях п. Ч. отворила вже ковальську рбїтню, котра гарно розвиває ся. На днях отварає і стельмахську рбїтню і потребує стель-маха, котрий міг би вказати ся свідомцем укїнченої нау-ки (Lehrbrief) і посвідченням що найменше двоїтної від-бутої практики (яко чєзядник). Про близші відомости і усї-ва в тій справі можна розвідати ся у підписаного. — Іван Герасимович, голова ради товариства у Вашківцях п. Ч. (Бу-ковина).

АРТИСТИЧНО-ШНОСАРСКА РОБІТНЯ
Михайла Стефанівського
у Львові, ул. Коперника ч. 16.
Виконує шаюсарські роботи після найновіших виірів а то: на перковій вежі, хресті, золочені кулі, громошоді, веліні вікна для перков, будівляні окути, веліні сході, галерії, нагробні ого-родження прядорожні, веліні ліжка для інстутів і веліні роботи взодні в округ шаюсарства. 395 26—52

Оповіщене.

Двадцять другі Загальні Збори „Народної Торговлі“ у Львові товариства вярєстрованого в обме-женою порукою відбудуть ся дня 2. н. ст. падолиста о го-дині 4. з полудни в кімнатах товариства у Львові в дсмї власнім, ривок ч. 36 в слідуючим порядком днявним:

1. Відкритє зборів предідателем Совіта управляючого і уконституванє загальних зборів.
2. Звіт управляючого Совіта з діяльности за рік 1905/6 реферти п. Романа Сосновського і о. Евгєнія Гузара.
3. Звіт і внесенє гєлєвного Комітету контрольного (§§. 34 і 46 стат.)
4. Доповняючий вибір двоєх членів упр. Совіта по мш-сш §. 15 статута).
5. Означенє високї марки претенційної для членів упр. Совіта на рік 1906/7 §. 19 статута.
6. Вибір гєлєвного Комітету контрольного на рік ад-міністративний 1906/7.
7. Внесенє і інтерпєдації членів.

В день зборів відбудє ся о год. 9 рано в Успенській пер-кві Богослужєне за померших членів товариства. Легітмаційні членів в власна книжочка уділова. Вілєне для перегляду через членів будє від 15. жовтня вижожений у всіх овладах і в кімнаті дирекції у Львові, а на жадаєне висп-ляєсь членам почтою.

Львів дня 6 жовтня 1906.
Д-р Щасний Сельський предідатель. Д-р Нооть Левицкий член ради. 1022 2—8

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД БІЛЯ
Майдовеша торговля галіантерійних товарів
АДОЛЬФА РАПА
у Львові Ринок ч. 11 (напроти тов. Просвіти.)
Поручає великий вибір мужеского біля, крава-ток, рукавичок, парасоль, лісок, шкіряних ак-робів, російських кальсонів, альбомів як також тоагєстового мила і переумерів.
Великий вибір цушом на дигарєтє, цуток, гроші і сшюк в гербом Руск.
Великий вибір біжутерії. 149

„НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ“

у Львові, ріг ул. Сикстускої і Костюшки (станція трамвая електричного)
ГОТЕЛЬ, РЕСТАВРАЦІЯ І КАВАРНЯ

уряджені на спосіб відецький.

Освітлене електричне, електрична вінда, телефон, купальні зимні і теплі.

Ціни комнат від 2 К до 10 К. В домі кравець, фризир і швець

З „Народної Гостинниці“ близько до „Народної Торговлі“, до „Труда“, „Ризниці“, Св. Юра, до духовної Семинарії, Краєвого Виділу і пр.
 Є також убикації на нічліг для селян, (в зимі від особи 80 сот. в літі 60 сот.) чого в жаднім іншій готелю крім „Народної Гостинниці“ нема.

„Народна Гостинниця“ приймає нових членів і вкладки на книжочки до опроцентованя.

На численні відвідини нашого народного заведеня числить

ДИРЕКЦІЯ.

1008

РНЖКИ

в барилках б влгр. брутто вислає за ціну 4 К франко

„Народна Торговля“

у Львові і Коломиї.

956 6—6

Накладом „Музичної Бібліотеки“ тов. сльв. „Львівський Воян“

сильшли фортепьянової теорії

С. ЛЮДНЕВИЧА

Пісня ночі. — Імпровізована ерія. — Романца. — Скерцо
 в однім зошиті.

Ціна кор. 3.

Замовляти: „Львівський Воян“ ул. Вірменська ч. 2.

НОТИ вислаєсь за посліплатою.

1020a

Цінник нот на надане вислаєсь оплатно і даром.

Основає в р. 1901.

КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО КРЕДИТОВЕ

Урядників і Сьвящеників

стотаришене зареєстр. з обмеж. порукою у Львові.

I. Уділяє позички скриптові і векселі на 7%: а) яко
 личний кредит за відповідною порукою, б) на за-
 став ефектів і поліс життєвих в) за ковідком на
 поборах службових г) на гіпотечну реальностей.
 Скоро виплата. Додатна сплата.

II. Членський уділ 50 кор. Дотеперішня дивіденда
 виплачувана членам від уділів 6%.

III. Приймає вкладки щадничі на 4 1/2% в піврічному
 капіталізації і оплачує само податок рентовий
 від вкладок.

IV. Посередничать в заключуванню „ОБЕЗПЕЧЕНЬ
 ЖИТЄВИХ“ всякого рода в „Beamtens Verein“ і то-
 варистві Краківським. Має заступство Першого за-
 гального Товариства урядників гавстро-угорської
 мовархії (Beamtens-Verein) у Відні, найбільшого
 австрійського товариства асекураційного з най-
 кращими преміями. Всякі інформації в справах
 життєвих забезпечень і потрібних друкує уділяє без-
 платно. Чистий зиск з сего посередництва дає на ру-
 ски добродійні цілі, кожний проте повинен обезпе-
 чатись на життє лише через Товариство урядників
 і сьвящеників.

V. Купує і продає ефекти найкориснійше, виплачує
 купони, приймає векслі і ефекти до інкасса.

Львокаль: ул. Руска ч. 3, I. пов. — Години
 урядові від 9—1 і 4—6 1/2 по пол. 219

ОГОЛОШЕНЕ.

Припоручаємо всьому українському учительству учи-
 тельський календар на рік 1907

„ІСКРА“

який що до обьому не уступить іншим руським календа-
 рам, а що до змісту буде цінним підручником для
 кожного учителя. Богата часть інформаційна. Найважливіші
 дані в географії астрономічній, фізичній і політичній, як
 своїм уложенем і вибором стануть все в пригоді виклада-
 чому учителю, і через які наш календар не страпить ні-
 коли своєї актуальності, даєть часть педагогічно-
 політична, в якій ми подаємо дороговкази в педагогічній
 і політичній діяльності учителю, звідки богата часть мі-
 тератури зможена з праць наших визначніших сил письмен-
 ництва. — До календаря приєднали або й приєднаємо
 матеріали Вп. нп. посол Николай Василько, проф. Ст. Смоль-
 Стоцкий, краєв інспектор О. Попович, С. Яричевський, Я.
 Весоловський, Г. Гордий, І. Гарасимович, Д. Макогон, С.
 Канюк, І. Карбулицкий, кс. Якубовський і пр.

Сподіємо ся, що наш труд буде нашим товаришам о-
 скільки цінний, що кожний з них замовить собі (як най-
 скорше, вже тепер) „ІСКРУ“ на рік 1907 за ціну 70
 сотинків у тов. Костя Кракалії у Черепківцях
 (Буковина) почта в місці. Календар вийде з друку на по-
 чатку жовтня. — Видавці: Осип Безпалко (Гайбона) Кость
 Кракалії (Черепківці). 241 4—4

Жужлева мучка Томаса

Повір на
охоронний
знак.

Повір на
охоронний
знак.

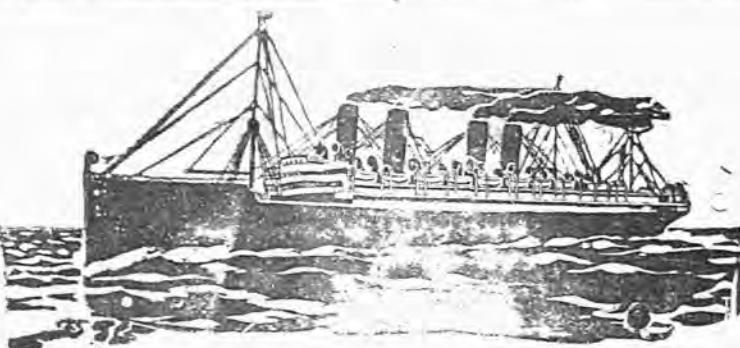
є нийспішнійшою на всякі озимі росли-
 ни, конюшини і сіножати.

Під гарантією чистої, правдивої і успішної мучки
 доставляють фабрики фосфатів Томаса т. з. о. п. Берлін
 В. Генеральний репрезентат

ЙОСИФ КАРРАХ

У ЛЬВОВІ.

Остерігає ся перед ульном фальшованих і безвар-
 тісних жужлів з наслі-жаним знаком. 688 17—17

до Америки

Канади, Тексасу, Аргентини, взагалі до всіх місцевос-
 тей північної і південної Америки, до Австралії, Япо-
 ну, Хін і т. д.

з Галичини і Буковини

найдешевше перевозить

Перевозове товариство пароходів

NORDDEUTSCHER LLOYD
 В БРЕМІ.

В Бремї се товариство удержує руского сьвященика,
 котрий виконує душпастирські обовязки і опікує ся
 емігрантами.

Хто хоче їхати до Америки, найай пише по шіфарту до:

Генеральна Агентаура Північно-німецького LLOYD'A

у Львові ул. Городецька ч. 93. 243 50—50

Заснована 1782

Ціс. кор.

Заснована 1782

привіл.

РАФІНЕРІЯ СПІРИТУСУ

Найстарше заведенє промислове в краю і одне
 в найстарших в монархії.

Фабрика найзнаменитших лікерів, правдивих поль-
 ских горівок, розсолів і румів

І. А. Бачевський у Львові

ч. і к. надворний доставник

поручає Вп. Управам рілничих кружків
 і сільських крамниць свої знамениті вироби
 по уміркованих цінах.

Має спеціальні парові апарати до виробу горівок,
 румів і інших спиритуалів у всіх смаках і якостях,
 після вимогів ЗАКОНА

на теплий, хемічний дорові фабрично зладжених і
 солоджених та ц. к. ікоштутум до розсолу спо-
 живних средств ровсолджених.

Цінники і інформації вислає ся на домашнє оплатно
 і даром. 1103 79—104

Рік основаня 1994.

„Сокільський Базар“ у Львові

приймає капітали на львокацію на 4 1/2%. Уділ 25 К
 вписове 2 К. Адрес: „Сокільський Базар“, Львів уліця
 Руска ч. 1.

Прибори швейні та канделярийні; вироби гудупські,
 вишивки, гердани, ланпущки зі Соколом і гербом,
 образи, Шевченко, Хмельницький, історичні „Посли
 папи Вінкентія до короля Данила“, краввиди і пр.
 Мошонки, папіросниці, опинки, шпильки і брошки
 з гербом. Вироби в глянці, тарелі з портретом Шев-
 ченка, Хмельницького, Федьковича Котляревського з
 гербом, сьв. Михайло і Лев і пр. Тутви та паперці
 в монограмом Сокола і „Зоря“, все те можна набути
 в „Сокільським Базарі“ по цінах уміркованих.

Гаразд

908 „Сокільський Базар“ у Львові. 10—25

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан 12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*.
 „Кракова 2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40*, 9:30*.
 „Підволочиск 7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*.
 „Рави рускої 7:50.
 „Лавочного 7:29, 11:50, 10:50*.
 „Станиславова 8:05.
 „Самбора 8:15, 1:50, 9:20*.
 „Яворова 8:18, 4:37.
 „Коломї 10:05.
 „Рашева 10:35.
 „Тухлі 3:55 (від 15/6 до 30/9).
 „Велзця 4:50.

На Підзамче.

„Підволочиск 7, 11:25, 2:05, 5:25, 10:12*.

Поїзди львокальні приходять до Львова:

з Брухович від (6/5 до 25/9 вкл.), 7:07 перед полуднем, 3:25
 5:30 по полудни і 8:20 вечер, (від 6/5 до 23/9 включно
 в неділі і лат. сьвята), 10— перед полуд. 1:46 по по-
 лудни (від 1/6 до 31/8 вкл. що дня) і 9:35 вечер.
 з Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня) 1:15 по полудни (від
 13/5 до 9/9 вкл. що дня), 9:25 вечер. (від 15/5 до 9/9
 в неділі і лат. сьвята), 10/10 вечер.
 з Ширія від 27/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята), о
 9:40 вечер.
 з Любіня вел. від 13/5 до 16/9 вкл. (що неділі і лат. сьвята)
 о 11:50 вечер.

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова 12:45*, 4:05*, 8:25, 8:55, 2:45, 6:35*, 11—*.
 „Іцкан 2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*.
 „Підволочиск 6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*.
 „Яворова 6:00*, 5:58.
 „Лавочного 7:30, 2:30, 6:25*.
 „Самбора 8:35, 4:15, 10:51*.
 „Велзця 10:45.
 „Рашева 4:05.
 „Коломї і Жидачева 3:30.
 „Рави рускої 7:25*, до Станиславова 9:10*.
 „Перемішля 10:05* (від 1/5 до 30/9) Хирова, Ясла.
 „Стрия 11:30*.
 „Станиславова 9:10*.

З Підзамча:

„Підволочиск 6:35, 11:15, 2:36, 6:37*, 10:08*.

Поїзди львокальні відходять зі Львова:

до Брухович (від 6/5 до 23/9 вкл.) 6:05 рано, 2:28, 3:40 і 6:26
 по полудни, (від 6/5 до 23/9 вкл. в неділі і лат. сьвята)
 9:00 перед полуднем і 12:40 по полудни, (від 1/6 до
 31/8 вкл. що дня) 8:34 вечер.
 до Рави рускої 11:35 в нощі (що неділі).
 до Янова (від 1/5 до 30/9 вкл. що дня), 9:15 перед полуд-
 нем (від 13/5 до 9/9 вкл. в неділі і лат. сьвята) 1:35 по
 полудни, (від 13/5 до 9/9 що дня) 3:14 по полудни.
 до Ширія 10:45 перед полуднем (від 27/5 до 16/9 вкл.) в
 неділі і лат. сьвята).
 до Любіня вел. 2:01 по полудни (від 13/5 до 16/9 вкл. в
 неділі і лат. сьвята).

Примітка. Поїзди поспішні друковані в черенках
 товстими; поїзди нічні в зазначені звязкою. Пора нічна
 числить ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого
 рода, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. д. можна
 набувати через цілий день в мійським бюрі ц. к. державних
 залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9. 25

При закупні товарів просимо покинувати на нашу часопись.

Виходить у Львові щодня (крім неділі і свят)
о 5-й годині по полудні. Якщо літературний додаток
допускаєся „Бібліотека найзнаменитіших повістей“.

Передплату і інсерти приймають: у ЛЬВОВІ
Адміністрація „Діло“, ул. Баторія ч. 24. Бюро газет
А. Ольшевського ул. Київського 2; С. Соколовський, Па-
саж Гавсманна ч. 9; К. Бухштаб ул. Кароля Людовика
ч. 23. — У ВІДНІ: М. Дукес, І. Селлерстатте; Р. А.
Ріхтер, Nibelungengasse 4; Н. Шалек І. Wollzeile
11; Haasenstejn & Vogler, Wallfischgasse 10; A.
Chulawski Wien VI. Getreidemark 13; — У ФРАНК-
ФУРТИ і ГАМБУРГІ М. Haasenstejn & Vogler.

Передплата і належність за інсерти платні
у Львові.

ДІЛО

Передплата на „ДІЛО“ з лігерт. додатком
в Австрії: за границею:
на цілий рік 32 к. — 32 к.
на пів року 16 к. — 16 к.
У Львові (без поштової пересилки)
на цілий рік 28 к. на пів року 14 к.
на чверть року 7 к. на місяць 2 к. 31 к.
Поодинокі числа коштують у Львові 10 с.,
на провінції 12 с.
Редакція, Адміністрація і Експедиція
під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вкладаються лише
за попереднім застереженням. — Редакційні не-
печатані вільні від податку.
Оголошення звичайні приймаються по 20
с. за одну стрічку інсерату або за 10 місць, а в ру-
бриці „Надіслане“ по 50 с. — Подяки і інші приватні
оголошення числяться по 20 с. за стрічку.

Державний бюджет.

Предложений державний раді бюджет
доходить так в видатках як і в приходах до
двох мільйонів, бо приходи показують 1,892,5
мільйонів корон, а видатки 1,890,8 мільйонів.
Приходи предложенного міністерством фінан-
сів бюджету більші о 70,5 мільйонів від при-
ходів попереднього бюджету, а видатки о 71,8
мільйонів. В наслідок поліпшення економічних
відносин рік 1905 замкнув ся надзвичайно
дійсних доходів понад преліміновані о 52
міль. кор. а також сей рік принесе значну
надвижку.

Міністер фінансів Коритовський, пред-
кладаючи вчерашній бюджет палаті послів, вказав
на головні його цифри і заявив, що хоче при
тій нагоді дати також образ фінансового і
господарського положення, з якого можна
буде виробити собі поняття о засаді, на якій
бюджет уложений.

Передусім — сказав міністер — згадаю
о підвищенню видатків о 71,8 мільйонів кор. в
порівнянню з р. 1906. Щоби зрозуміти це під-
вищення видатків, мусимо кофнути ся до р.
1901. В р. 1901. видатки збільшили ся, бо
тоді знесено давніший інвестиційний прелімі-
нарі і вставлено до звичайного бюджету ви-
датки, котрі давніше покривано з кредито-
вими операціями. Аналогічна причина є та-
кож в бюджеті предложенім на р. 1907.
Кошти збудовання великої залізничі, як зе-
лізничі альпійські, або великої регуляції рік
і каналів, або водних доріг, даліше реорга-
нізації армії, котра проковтне 450 мільйонів,
не можуть бути покриті средствами нормаль-
ного бюджету, хоч би вони були не знаю як
корисні. Хоч для цих цілей мусимо також
обтяжити будучність, але по знесенню згада-
них інвестиційних прелімінарів лишилася ся
певна категорія видатків, котрих покрити в
дорозі кредитових операцій не можна ува-
жати без закиду. Бо не можна заперечити,
що вічне емітоване рент, котрі рік-річно в
значних сумах приходять на торг, дає капі-
талам нагоду до користної локатиції без тру-
ду що є дуже великою перешкодою до у-
ж'вання капіталів на рілльничі і промислові
підприємства. Спеціально у нас, де доси дух
підприємливості ще взагалі не дуже вели-
кий і де є завеликий нахил полишати дер-
жаві журу о працю і зарібок, як найдаліше
обмежене користання з державних емісій кре-
дитових видаєсь мені порадою річною, а на
мою гадку є се одною з найважливіших задач
фінансової політики. Однак в останніх ро-
ках відносини на жалі не були корисні і
сей крок до санації нашого бюджету не міг
бути зроблений. Тепер, здаєсь мені, сі пере-
пони вже поборені і то, як надію ся на дов-
гий час.

Наш промисл зробив в останніх часах
величезні поступи. Уживане штучних навозів
збільшило ся, продукція піднесла ся у всіх
галузях рілльництва. До користного розвою
рілльництва причинили ся також дуже добрі
в минулих двох роках жнива, і кон'юнктура
в торгівлі деревом, якої доси не було.
Вже в минулому році можна було помітити
скріплене руху на полі рілльництва, торгівлі
і промислу. Недовірчистість до нових великих
договорів торговельних показала ся неуса-
дженною. Протинно, нові договори торго-
вельні, при рівночасних добрих жнивях в сім
і попереднім році, дали нові сильні товчки
нашій економічній діяльності. Корисний роз-
вій економічний виказує також діяльність
австро-угорського банку і висота процентової
столи.

В цих усьлях є цілком природною рі-
чною, що також в слабо опроцентованих па-
перах курс слабіє і що хвилево упав також
курс нашої ренти. Се явище помічє ся всю-
ди і можна ствердити, що наші ренти стра-
тили ще найменше на курсі.

Коли порівнаємо курс державних паперів
від початку сего року з курсом державних па-
перів в цілм світі, переконаємо ся, що англій-
ська консоль, французька рента, німецька по-
зячка державна і прускі консолі упали біль-
ше ніж о 3 процент, коли у нас рілльниця в
курсі ренти була 1 процент. Се є потішаю-
чий симптом для нашої ситуації економічної.
Живий поступ промисловий у нас є наслід-
ком кон'юктур в Англії, Америці і Німеч-
чині і є наслідком більшої сили консумцій-
ної населення Австрії.

Даліше вказує міністер на більшу про-
дукцію заліза і угля, на збільшений вивіз
спеціально до Італії і Румунії, і на великий

експорт нашої стали до всіх інших країв.
Цукровий промисл мав в р. 1905 найбільший
простір управи, а також консумція цукру
значно змала ся, що треба приписати кор-
ригентному діланню бруксельської конвенції і
тій обставині, що більші зарібки і більша
нагода до зарібків поліпили життєві відно-
сини широким мас населення, що і для крає-
вої консумції цукру мало значінє. Також
вивіз цукру сильно розвинув ся спеціально
на Схід. Заворушення на Кубі також корисно
вплинули на наш цукровий промисл. Великий
поступ в цукровім промислі мусить також
вплинути корисно на наше рілльництво.

Найбільшим розвою тішиться ткацкий
промисл, прядільні і друкарні. Вистави в Лон-
доні, Медіоляні, Бухаресті і Райхенберзі звер-
нули увагу на австрійський промисл спеціально
на промисл ткацкий. Показує ся, що австрій-
ський промисл ткацкий що раз більше старає
ся здобути для себе нові торги. Треба наді-
ятися, що здобувши ці торги, потрафить у-
держати ся. Деякі галузі промислу працю-
ють під так користними усьлями, яких доси
не було. Сей живий розвій промислу причи-
нився до підвищення платні робітників, в
наслідок чого змогла ся консумція серед ро-
бітничого населення, що безперечно причи-
нило ся до суспільного спокою. Правитель-
ство старає ся також перенести розвій про-
мислу до країв, де його доси нема.

Найближшим наслідком сегорічної по-
прави відносин економічних, було се, що по
двох довгих, болючо відчувтих перервах, дер-
жавний бюджет в 1905. році замкнув ся над-
вижкою. Наслідком сей санації буде се, що
о скілько міністри се поведе ся, неода-
вня ініціятива буде мусіла бути обмежена, не-
оден видаток счеркнений — в цілі удержання
бюджетової рівноваги.

Міністер приступив до обговорення по-
одиноких відділів міністерств і вказував на
більші видатки.

Зелізнична адміністрація виказує plus до
14 мільйонів корон, поминувши вже надзви-
чайні видатки в сумі 51 мільйонів корон. Пра-
вительство є протинне мішаній системі і то-
му старає ся сі систему обмежити. Для того
правительство обстає при заяві зложеній 7
липня 1905 в справі акції удержання зе-
лізничі, котру зачне по погодженню проек-
ту о удержанню північної залізничі. Пра-
вительство надіє ся, що в сій справі може
числитися на переті парламенту, тим більше,
що обіймаючи залізничі, правительство буде
хороший дотеперішній стан посідати.

В міністерстві торговлі сума 13,8 міль-
йонів призначена на управлінє почтового і
телеграфічного руху і на будову портів в
Дальматії.

В бюджеті міністерства судівництва вста-
влено позицію, котра є початком акції до
введення охорони для бездомних дітей і мо-
лодіжки. В короткім часі збере ся при співу-
часті адміністрації судівництва конгрес,
котрий перестудіює всі ті справи, а спеціаль-
но причини і форми, в яких ся бездомність
проявляє ся. Вже в 1907. році будуть пред-
ложені конкретні проекти, що до переведення
сих плянів.

Даліше обговорював міністер більші
видатки на цілі рілльництва.

Обговорюючи бюджет міністерства про-
світлі, вказав міністер на суму 1,261,444 кор.
призначену на середні школи, а іменно на
узглядненє численних бажань що до нових
шкіл. В новім бюджеті фігурує 21 нових се-
редних шкіл.

Коли бесідник з деяких зглядів жаліє
над тим фактом, то не робить сего з фі-
скальних зглядів, але разом з міністром про-
світлі з тої причини, що гіперпродукція на
тім полі витворює дуже нездорові відноси-
ни, є причиною надпродукції кандидатів до
т. зв. вільних заводів. Бесідник апелює до
послів, щоби з своєї сторони старали ся
вплинути на поправу в тім напрямі і зверта-
ли молодіж на дорогу практичного вихова-
ня в фахових промислових школах і рілль-
ничих та комерціальних заведеннях. Правитель-
ство в слідуємій бюджеті вставить значні су-
ми на утворенє відповідних фахових шкіл.
Австрія є в Європі перша, що може пред-
ложити замкненє рахунків за р. 1905., і се
позволило міністри при укладанню прелі-
мінаря бюджету вчислити надвижки. Мимо
того бесідник на будуче остерігає перед
всьмакию загатою наглими скоками в бюджеті
і радить приміновати жаданя до фінансової
спромоги держави. Бесідник звизав, що в
сегорічній бюджеті правительство узгляднило

резольцію палати з р. 1902., звизаючи, що-
би в цілі ліпшого поміщення державних у-
рядів і шкіл старати ся о будинки для них
в дорозі аннуїтетів. З черги обговорює мі-
ністер спільні квестії, котрі є поміщені в бу-
джеті в розділі „державний довг“. Ходить
тут о заспокоєнє жадань, які ставляє війско
і маринарка на вискупованє, а особливо о
покриті квоти припадаючої на Австрію. Бе-
ручи кругло 191 мільйонів на покриті, припа-
даюче на роки 1902. до 1905. включно, му-
сіло ся суми ті, тому що не було ухвали па-
лати, покрити з касових запасів. Коли пала-
та призволить на суми, жадані в теперіш-
нім предложенні, то міністер суму 94,810,000
за р. 1906., а також квоту припадаючу на р.
1907. буде міг покрити без надзвичайних
кредитових операцій. Опісля бесідник вка-
зує на великий зріст квоти т. зв. „особисті
доходи“. Сума та в порівнянню з р. 1906. є
вища о 31,5 міль., та в порівнянню з р. 1905,
навіть о 46,5 міль. Се стало ся внаслідок
чим-раз більших жадань адміністрації. Труд-
но представити в цифрах суми, які видано
на перенесення урядників з низшої до ви-
щої ранги, на іменованє ad personam, extra
statum, на службу і т. д. Зріст сей суми до-
казує, що правительство дає про урядни-
ків. За те правительство має право домогати
ся, щоби его зарядження, котрі може не за-
спокоюють усіх жадань урядників, були у-
рядниками і службою трактовані не так, як
се діялось останніми часами. (П. Гайнгер
перекладає.) Скликуване бурливих зборів,
беззглядні і пристрастні атаки преси не є
відповідними средствами, щоби звернути
правительство з вибраної ним дороги. Ко-
нечна є дисципліна і не можна допустити,
щоби діяло ся так, як в Долішній Австрії,
де на зборах урядників висказано обуренє
властям і міністрам і обиджувано їх. Всі жа-
даня урядників найдуть у міністра послуш;
але на такі події він не дозволить, бо ж ні-
яке правительство до чогось подібного не до-
пустило би. Даліше каже бесідник, що від
січня до серпня с. р. доходи з податків бу-
ли вищі о 58,430,220 кор., внаслідок чого в
прелімінарі на р. 1907. вставлено вищі су-
ми в доходах. Бесідник на підставі статисти-
ки з років 1900.—1906. вказує на збільшенє
доходів з цукру. Внаслідок сего на р. 1907.
можна було преліминувати велику надвижку
доходів в сумі понад 70 міль. корон.

Управлінє відносин до Угорщини
стоїть на домінуючій становищі в економіч-
ній програмі правительства. Палата знає до-
теперішній хід сей справи, котрий уможли-
вив переговори над цілим комплексом уго-
дових справ і довів до нової угоди. Так са-
мо розуміло ся справу і угорське правитель-
ство. Переговори ведуть ся від кількох тиж-
нів, на переїну у Відні і в Будапешті. Ні-
хто не може сумнівати ся, що при цих пере-
говорах правительство буде з непохитною
рішучістю пильнувати австрійських інтере-
сів. Мимо великих трудностей, не можна
сумнівати ся, що дійде до угоди, котра удо-
волить обі сторони.

На регуляцію рік в Галичині преліміно-
вано 45,772,000 корон. Що до будови водних
доріг, то на жалі, правительство може роз-
почати в слідуємій році будови часті одно-
го з славських каналів, бо вступних праць не
доведено до того стану, щоби з цілим спо-
коєм можна розпочати будову, котра без
вступних праць і трасованя дороги була би
викладанем мільйонів. Правительство вже по-
робило великі приготування, щоби в першій
половині слідуємого року розпочали ся дві
важні роботи. Каналізація Висли в цілі по-
прави плавби в околиці Кракова і Подгу-
жі і подібні інвестиції в Чехії.

В цілі піднесення промислу і рілльництва
помножило правительство залізничний парк
видаючи на закупку залізничних возів 31,500,000
К. Міністер заповідає, що небагато предло-
жить предложєнє що-до утвореня централь-
ної каси господарських і зарібкових товариств.
Закон є вже виготовлений. Се предложєнє
має велике значінє для розвитку дрібного
промислу і селянського стану. Що дотичить
участі держави в центральній касі зарібо-
вих товариств, то призначено на се 6 міль-
йонів. Крім того треба багато мільйонів, аби
доповнити недостачі на науковим, гуманітар-
ним і санітарним поли. На ліпше поміщенє
клінік призначено 5 міль. на поборованє ту-
беркульози 2 міль. Поки закінчу, то з огляду
на те, що бюджет на р. 1906. не є ще пола-
годжений, прошу високу палату, щоби его
полагодила в дорозі скороченого поступо-ва-

ня. Вкінці просить міністер о прийматі пред-
ложєнє.

Посилаймо датки на будову великої
бурси і на школи Руского товариства пе-
дагогічного у Львові ул. Сикстуска ч. 47.

Грізна небезпека.

(Контин.)

З уваги на висше сказанє годі не уявляти,
що інституція некваліфікованих учительських
сил була видумана з повною свідомістю і
з пляном, з гори вже уложеним. Та о тім
скажемо своє слово на кінци. Тепер читаймо
даліше:

3. В наслідок такого давнього грактова-
ня справи кваліфікації учительок число сих
послідних ростє зовсім непропорційально до
дійсних потреб. І так в р. 1903/4 на 10,082
силь учительських було 4821 учительів а 5261
учительок. Я дуже далекий від того, щоби
відмовляти учителькам рації існування, або
щоби їх роботу цінити низше, чим роботу
мужчин, але думаю, що такий зріст, як до
тепер, є неприродний і в алогічних случаях
прямо шкідливий.

4. Система ся впливає вкінці і на обни-
женє урівеня образованя цілого учительсько-
го стану. На 5261 учительок в р. 1903/4 бу-
ло 1103 учительки з патентом до народних
шкіл але без свідомства зріло-
сти, отже таких, котрі до семінарії не хо-
дили і від іспиту зрілості одержали дис-
пензу. Даліше було 918 учительок без
кваліфікації. Сі в своїм часі рівно
одержать диспензу від матури, складають
іспити кваліфікаційні і будемо тоді мати
2021 учительок під то кваліфі-
кованих, та кваліфікованих в штучний,
неприродний спосіб. Всі вони не мають ві-
домостий, які дає їм учительська семінарія,
єдино до образованя учительів покликана, а
всі вони мимо того будуть учительками та
ще до того кваліфікованими! І
все те діє ся у нас тоді, коли в інших євро-
пейських краях проявляє ся стремлєнє під-
нести урівенє образованя
народних учительів!

Отсе є лихі наслідки такої системи. Але
що найважливіше, то се, що така система пі-
сля моїх думки не дасть ся оправ-
дати законними постановами.
Бо прошу лише розглянути ся в дотичнім
законі:

§ 26. державного шкільного закону з
14. мая 1869. Д. д. з. ч. 62 каже: „Образо-
ванє потрібних учительських сил відбуває ся
в учительських семінариях...“ § 11. державно-
го закону з дня 2. мая 1883. Д. д. з. ч. 53.
постановляє: „Ті, котрі не відбули курсу на-
ук в учительській семінарії з правом публіч-
ности, можуть по скінченню 19 року життя од-
ержати свідомство зрілості через зложенє
іспиту в державній учительській семінарії“. Вкінці § 38. того самого закону ясно і не-
двозначно орікає, якої кваліфікації потрібно
до одержаня привізорійної посади
учителя, а якої до одержаня сталої по-
сади (з окрема при народних, а окремо при
вишлових школах). І так читаме там: „Сві-
домство зрілості надає кваліфіка-
цію до одержаня привізорійної посади
молодшого учителя або учительки“. А
даліше: „До одержаня сталої посади
при народних школах (pospolitych) потрібно
є свідомство учительської кваліфікації до на-
родних шкіл“. До одержаня сталої по-
сади учителя при вишловій школі потрібно
є свідомство кваліфікації на учителя вишло-
вих шкіл...“ Атеж кваліфікацію на учителя,
чи то народного, чи вишлового, можна по-
мисли того самого параграфу одержати єди-
но по „найменше дволітній (згідно триліт-
ній) учительській службі при школі публічній
або маючій право публічности“, а до такої
служби надає право шкільно лише, як ви-
ше наведено, свідомство зріло-
сти! Тому то і міністерияліи приписи з
дня 31. липня 1886 ч. 6033 Д. р. м. ч. 52.
виразно жадать, щоби просби о припуще-
нє до кваліфікаційного іспиту були удоку-
ментовані свідомством зріло-
сти!

Річ отже ясна.
Щоби кандидат міг одержати свідом-
ство кваліфікаційне до шкіл народних, му-
сить служити при школі або публічній або
з правом публічности, найменше два роки.

Золотий медаль
НА ВИСТАВІ
в Бучачі в 1905 р.

МАГАЗИН ШУБ ЮЛІЯНА СОЛІКА
перейтим Фр. Мрозинського
у Львові, ул. Собіського ч. 7

поручає на зимовий сезон всякі роди ШУБ, так мужескі як жіночі після найновіших
фасонів, кофії і варуванки, швіри у всіх родах, готові верхи до мужеских і жіночих шуб,
найновіші матеріали на верхи в найбільшій виборі. Ціни умірковані і постійні. Цінаючи
на домаганє оплатно. Для Всечеснійшого духовенства на місячні сплати. 1906 2-39

Щоби кандидат міг одержати патент кваліфікаційний до виділових шкіл, мусить при публичних школах або при школах з правом публичності служити що найменше три роки.

Однак, щоби міг при публичній школі служити провізорично, с. є щоби міг виказати ся вимаганою практикою, мусить мати свідомість зрілості, бо лиш воно до сего у правляє.

Колиж служить при приватній школі з правом публичності, то так же мусить мати свідомість зрілості. Мусить мати з двох причин. По перше тому, що після §. 70. покликано закону, «наставелі і учителі приватних наукових заведень мають виказати ся таким уздібненим до науки, якого вимагає ся від учителів при публичних школах такої самої категорії». По друге тому, що після §. 72. тогож закона, «приватні наукові заведення можуть від міністра одержати право видавати державно-важні свідомства, коли їх устрій і цілі науки відповідає устроєви і цілі публичної школи, котру се приватне заведення має заступати».

Супротив сего треба признати, що інституція неекваліфікованих учителів і учителюк в шкільних заводах не наводить ніякого виправданя, і не має ніякої основи.

Скаже хто: Алеж обговорювані вами учительські сили — то не учительки, се помічні учительки!

Колиб так було, то дійсно інституція «помічних» учительок мала би рацію. Що значить: «помічних учительок»? Помічні учительки, то лише учительки до спеціальних предметів, пр. до ручних робіт, до домового господарства, до науки гри пр. на фортеп'яні, до французького языка і т. п. Річ певна, що такі учительки були би дійсно «помічними» учительками, і їх кваліфікація мусіла бути окремими постановами унормована.

Алеж наші «помічні учительки», наші, галицькі, то в цілім значінню сего слова учительки. Їх службове становище нормує недвозначно § 21 літ. е і § 22 розпорядку крайньої шкільної ради з дня 18. лютого 1899 ч. 1906. І так: «§ 21 буква е згаданого розпорядку каже: «Особа без кваліфікації, котрим ц. к. краєва шкільна рада призначить тимчасово повинні учительські функції, можуть їх сповнювати лиш на посадах, на котрих будуть знаходити ся під управительством кваліфікованих учителів». Се значить: Можуть вони бути лиш в більше класових школах, під рукою управителя, Алеж все таки мусять вони вести класу, мусять уділяти всіх предметів, мусять повинні службу учительки! А далі: § 22 звучить: «Коли ц. к. крайня шкільна рада бажає з konieczності неекваліфікованого учителя зайняти на самостійній посаді, мусить на се дістати в кожнім поодинокім случаю спеціальне призовлене крайньої шкільної ради. Військово буде сей призовл уділювати ся неекваліфікованим учителям, котрі що найменше через оден рік повинні з добрим успіхом учительську службу... Отже особа неекваліфікована по році служби може бути не то учителькою під управою другого, але навіть самостійною учителькою!»

Се все, після мого розуміння, є не лиш шкідливе, але і нелегальне.

І ми скажемо, що се є і нелегальне і шкідливе. Та ми до всяких нелегальностей так привикли, що вже майже збайдужіли до них. Але в сім разі ходять і о шкоду, яку приноситься нашому народови ся дивовижна інституція «неекваліфікованих» учительських сил. Чи і на се нам бути байдужними?

А шкоди є дуже великі, попросту не обчислені. Поволі, незаметно, забирає ся нашому народови его власних, руских народних учителів. Коли би так далі мало йти, то за яких кількадесять років учитель-Русин в рускій часті краю будуть білими круками. А ми дивлячись не бачимо, що на наших організаціях по тихеньку переводить ся операція: усуває ся оден з найважливіших органів, а заступає ся на его місце зразу з чужого організму, а разом з ними чужі соки. Ми гей би не розуміли, що народне шкільництво се підстава розвитку народа, а шкільництво се буде таке, як учительство. Ми гей би не відчували, що та фаліяція неекваліфікованих учительських сил, яка залила школи східної часті Галичини, несе з собою отруту для нашого народа. Великий час отямити ся, крайній час зрозуміти, що тут ходять о наше ествоанє.

Передусім: Caveant consules! Наші посли повинні би раз звернути свою увагу на сю думку господарку наших найсердечніших і вивести її перед форум законодавчих зборів «во всеуслышаніє». Алеж і суспільність наша не може таким практикам бездільно приглядатись. Час би нам ширіше зайняти ся народним шкільництвом і всіми шкільними інституціями, час би нам сердечніше зайняти ся нашими народними учителями, треба би нам як найбільше учеників і учениць завертати до учительських семінарій, словом: крайня пора забрати ся до серйозної а ревної роботи, до органічної роботи від долі. Час, остатній час полішити політику слів, а взятись до політики діла, щоб спаралізувати ворожі загони.

Крайній час, бо «periculum in mora».

Способи борби проти нас.

(Зі Львова).

Сатира і гумористика має своє значінє в житті суспільности, бо усуває достережені хиби часто далеко скорше, як могли би се зробити найповажніші аргументи. Але до сего треба вищої інтелігенції і докладного знання осуджуваної річі; бо ігнорант осмішує в очах розумних людей радше сам себе, а не другого, бо подає на те, що «брав ся сліпець сліпця водити». Крім того мусить бути дотеп завжди делікатний і чесний; простацтво понижує автора і образжує публіку, котрій подає таку страву. Сі засади загально приняті що до гумористики в цивілізованім світі.

Та сего принципу не знають деякі польські письменники, а особливо коли приходять їм доторкнутись рускої справи. Ту, здає ся їм, не потребують вказати ні знанем річі, ні чесністю ні приличністю; — чим нерозумніше і грубіше, тим (видає ся їм) краще. Одно з перших місць займає під сим зглядом львівське письмо «Smigus». Яко приклад возму хочби недавнє число з 15. вересня 1906, в котрім поміщені два ніби листи о руских справах під заголовками «Pyśmo do Chołmy» і «Dopyś do redakcyi Dila». В сих листах нападає ся на руских владик, на священників-народовців, а поіменно на оо. Користіля, Петрицького і Попеля, далі на Соломійчука, тай взагалі на Русинів-націоналів, що стали від довгого часу вибраним предметом для сусідньої публіцистики.

Найперше ударає там крайня ігноранція наших відносин. Автор, бажаючи скарікатуризувати наших людей, перемішує свою сатиру спорою дозою німеччини, а подекуди і москвичини, якою характеризує ся перед 20 роками давних т. зв. святапорців, що вийшли з німецьких шкіл і винесли з відтам німецький спосіб мислення. Та від того часу змінилось у нас жите цілковито. Давні германіфілі (наколи би їх так назвати) майже вимерли; а вже українська партия, на котру польський гуморист головню нападає, усуває з засади всяку чужинину і придержує ся чистої народної мови. Вкладане отже в її уста карикатурних германізмів є давню вже минулим анахронізмом. — Так само імпугуване священниками-народовцям в «Pyśmi do Chołmy» якихось зітхань до теперішнього православного Холму є абсурдним. Ті священники суть російському православию як раз противні; а коли би нам вільно було йти до Холму, то пішли би ми лиш на те, щоби повернути там унію, до котрої нарід і досі тягне. Сі річі знає у нас кождий, а не знає о сім нічогось польський публіцист. Не дивно, що загаль польської публіки, маючи таких інформаторів, знає о ріжних річах на світі, але найменше розуміє про руский нарід, котрий їй найближчий і з котрим є тільки інтересів вяже.

А яка етика у тих панів, покажуть найліпше власні їх слова. Чесна руска публіка найпростіше мені, що наведу деякі зразки, до яких єї слухи не звикли. Ось они: (Уступ о руских владиках опускаю, шануючи їх достоїнство). «Ruska polityka w haliyckoj Ukraini rozgiedzgała się in den letzten Tagen, mow taja kosa żydyjskaja, kotroj synputy soły po pid chwist. Bohatery iły gierojy rostut po kryminalach wie Pilze nach dem Regen... Takij Solomejczuk sedzi wże i za „morderstwo“ dwa roky in den Brygiden i pięć miesięcy za „polityczne ukradzenie konia“, — to i szczoż jemu ciupa? Er pfeift darauf... Do władcyki podalo sia kromi Korostila jeszcze do dwanaćciat zasłużonych „działaczów“ politycznych o posady; mezy druhyzny Hryć Saraka, pididaczzy z Bereziwki na „probstwo“ w Kostozubach, za te, szczo polsku procesję rozbyw pałycejy ta trom Lacham ruki polamaw, Seifen Czudylo, pastuch hromadskij, trocha durnowatyj, szczo pidpalwy „kościół“ polskij razem z „plebanioy“ kandyduje na kryloszaństwo, — ale to für die Katz, bo bałwan pi czytaty ni pysaly ne znaje. Ukrainśkaja loanna d' Arc, kotra „polskomu panu w dwori struila szaliojym szisnadciat sztuk weprij i za toj patryotyzm widterpyła tryćciat „różec“ na bosu, distane łysz order z redkwi, bo na wikarohu ne maje potribnoj mužeskoj kwalifikacyi... Ja raz pry wyborach distaw pałycejy po fizjomordii. — Rozumie się, що на таким гіднім письмі прибіта на кінці і відповідна печатка, котра ось так гласить: рускій патріот серію мучену, sukiny syn Tymofiej.

І такі річі подають ся там заодно для польської публіки, де тільки ходять о рускі справи!

Найперше, кілько там абсурду і нечесности. Кажє ся, що на рускі парохії і крилошанство подали ся до владиків заслужені ділачі, що розбили «палицею польську процесию та тром Ляхам руки поламали, що підпалили польський костел разом з плебанію». Та чи се хоч трохи до правди подібне? Наша Русь була недавно свідком, як польський комісар розбивав безкарно торжественну руску процесию з численним духовенством і образами, але з Русинів нікому і не сніло ся щось подібного робити. І до чогож така безмисльна бесіда? — За Соломійчука говориться, що сидів в Бригідках за замордоване чоловіка і укряджене коня, — так само і у в'язничних священників ганьбять ся і понижують в посліднє. І чи гідно се представляти своїй несвідучій публіці в таким низким свідті тих людей? Можна всякому годитись

з ними або ні, але чесний чоловік повинен боротись завжди лиш чесним оружием. Особенно мусить се мати місце що до політичних противників. Політика, се річ дуже зглядна: що одному видає ся злим і каридостойним, може бути еще дуже чесним, — а що нині іде горою, може бути завтра на долині, і на відворот. Ціла історія переповнена примірами таких з'явищ. Сеж досвідчили і наші галицькі Поляки, хоч би в послідних десятих літ. Перед 60 роками трачено їх патріотів у Львові на янівській горі, а нині они звеличені. Смолька і Земляковский були засуджені австрійським урядом на смерть, а в кільканайцять років пізнійше стали ті самі мужи у кермі тоїж державі. Розумні люди поважають завжди мужів засад і ідеї, хоч би з ними і не годились, а політичні покраня зовсім не понижують їх перед ними. Так не ганьблять в наших очах польських діячів в Прусах і Московщині в'язненя їх або і траченя; подібно, гадаю, повинен мати і кождий чесний і розумний Поляк пошану для наших страдальців. Розуміє ся, загаль кождого народа відноситься ся з тим більшою почесністю до своїх синів, що за него потерпіли. Впрочім, як подивить ся культурний світ на ті події, які сего року у нас відігрались, — як оцінить їх найблизша вже будучність: чи осудить бідний і з голоду вмираючий люд і его друзів, чи богатих визискувачів, що спонукали для него сотки в'язниць, — се покаже ся еще.

А щож сказати вже про делікатність наведеної гумористики? Наш руский «християнин», коли прийде ся йому вимовити лиш трошки невідповідне слово, здіймає капелюх і пошанує вперед «сонце, місяць, звізди і вас яко чесних», — а ту не соромить ся публіцист подавати прилюдно для еліти своєї суспільности, для інтелігенції, такі плугаві гіді, які можуть виходити хіба з уст найнижше упавшого чоловіка, і то в нетверезім стані. Справді, бідна та публіка, котрій подають ся такі десерти...

І в такий спосіб настроюють многі польські публіцисти безнастанно свою суспільність проти рускої народности. І яка тому ціль, які можуть вийти наслідки? Прейнь не вигубимо одні других, і мусимо таки разом жити на сій землі, яку нам Бог назначив. В виду того повинні би люди, що беруть ся в пресі кермувати опінією, радше утихомирювати пристрасті і обдумувати способи можливого мирного пожитя обох народів, а не розбурхувати еще більше їх уми. Польські керманчі не повинні уводитись шалом, що осягнули в краю хвилево повну власть, та визискувати сей час, щоби розгорячувати свою суспільність до агресивного єї розширення і нищення нас. Бували часи і більшої влади Польщи над ними, і то не над одним окравком, а таки над цілою Русією; — і що вдіяли они? Що принесла взаїмна вікова борба? чи причинила ся до добра одного і другого народа? Зробила те, що один і другий нарід упав! Правда, нинішня хвиля догідна для польської агресії і може принести їй деякі користи. Але що буде потім? чи зможуть ті користи зрівноважити шкоди, що з сих відносин вийдуть в будучности. Хто знає нашу історію, та дивить ся на психологію народів і політичну констеляцію окружаючих нас народів, не може мати що до того багато сумнівів. Національна борба і ненависть, яка розгравує ся у нас, не кінчить ся на галицьким окравку, але переходить в кров і кість цілих обох народів і відібєсь (подібно як і давні події) цілком певно ще і на далекий наш потімство, а тим самим і на будучій історії! І якийже гороскоп тому всему? Не забуватим, що будуча судьба обох народів не так то дуже обезпечена: над польським народом висить все тяжкий меч Дамокла із пруского заходу, а для обох народів далеко не минула ще гроза із півночі. Дальша намієтна борба вспіє хіба допомогти ворогам і довести до самого краю ту руйну, якої не встигла ще довершити до теперішньої історія. Та чи найдуть ся в польських народі міродаїні мужи, що вспіли би отрясти ся з хвилевого ошоломлення своєї суспільности і з дрібничкового хвилевого інтересу, та видивгнутись на становище ширшого світогляду? Дав би Бог, — та до сего мабуть ще не так близько...

о. Александер Стефанович.

3 Росії.

(Телеграми.)

Варшава. Сюди доносять з Петербурга, що російське правительство задумує поперти Литвинів в борбі о самостійність в відносинах до Поляків. Запроєктовано розповсюдженє дешевих литовських видань, утворенє в порішенні уже вильненським університеті литовської катедри, заіменоване Литвина епископом в Вильні і т. и.

Москва. Тутешна монархічна партия вислала до короля Едварда телеграму, в котрій висказує переконанє, що король не повинен допустити до обиди російського народу і висказує своє невдоволенє депутатів, котра хотіла внести законот в добрі відносини між англійською а російською людністю і котра мала прибути до Росії, щоби ворогів царя і Росії підперти в їх злочинній діяльності. В письмі до англійського конзуля партия ся вказує на те, що завжди

була готова запобігати конфліктам, однак в сім разі трудно би їй було здержати московську людність від демонстрацій проти англійської депутачії.

Петербург. З причини протесту ріжних сфер проти англійської депутачії до бувшого презеса думи Муромцева, комітет льондонський і петербургський рішили відложити приїзд депутачії на необмежений час.

Одеса. Полєві суди засудили останніми днями 38 осіб на смерть. — В ночі з 9. на 10. с. м. арештувала поліція 650 осіб в ріжних сторонах міста.

Петербург. В чернігівській губернії вбухли аграрні безробітні. Вислано козаків.

Петербург. Століпін звизає до Петербурга по черзі провінціоняльних губернаторів і дає їм припороченя в справі виборчої кампанії та приказує підпирати умірковане сторонництво. Не є виключене, що правительство буде підпирати також т. зв. октобрістів, бо Століпін в останніх часах розпочав з ними переговори.

Варшава. Сюди доносять, що в Вильні викрито цілу революційну військову організацію. Арештовано 23 особи, між ними одного офіцера і двох рядових.

ТЕЛЕГРАМИ.

З палати послів.

Відень. В палаті послів відчитано на вступі інтерпеляції і внесеня, між иншими: П. Яворський і тов. інтерпелюють в справі поступованя політичних властей і жандармерії з о. Петрицьким з Колоколина, п. Ольшеский і тов. в справі поступованя старости в Бжеску при розділі запомог. П. Герцог і тов. предложили нагале внесенє в справі несанкціонованя ухваленого долішно-австрійським соймом проєкту закону, після котрого викладним языком у всіх людських і виділових школах в Долішній Австрії має бути німецький язык. Міністер фінансів предложив проєкт закона в справі продажі в дорозі заміни старої реальности магістратского архіва у Львові. Предсідатель заявив, що зарядить голосованє над мерітум внесеня Кітля і тов. в справі зниження податку від цукру. (Наглість сего внесеня ухвалено на попереднім засіданню). В сій справі забрав ще голос міністер фінансів Кориловський, який покликуючись на свою бесіду на посліднім засіданню палати, висказав знов гадку, що внесенє Кітля належало би передати комісії. В комісії готов міністер уділити ближших пояснень в справі зниження податку від цукру. П. Абрагамович заявляє, що ся справа є дуже важна і як з чисто фінансових зглядів, так з огляду на відносини до Угорщини треба би її докладно розслідити. Бесідник є за переказанєм сї справи бюджетовій комісії з припороченєм, щоби о ній як найкорше здала справу. Внесенє прийнято потрібною більшістю 3 а голосів. По сім забрав слово міністер фінансів Кориловський, який предложив бюджет на р. 1907. і виголосив ехпрозе. (Гляди вступну статю). Вкінці палата відкинула нагале внесенє п. Герцога в справі викладного языка в долішно-австрійських школах і на сім засіданє замкнуло. Слідуюче засіданє віторок о 11. годні перед полуднем.

Виборча реформа.

Відень. Вчєра по полудни прийняла президія польського кола депутачію Жидів з Галичини в справі поділу виборчих округів. Депутация висказала бажанє, щоби для галицьких Жидів утворити 8 виборчих округів і в тій цілі поставила внесенє на відповідну зміну поділу виборчих округів, затверджених уже комісією. Презес кола п. Абрагамович заявив, що зміна уже рішеного поділу округів є дуже трудна, однак обіцяв зробити все можливе, щоби заспокоїти жаданя жидівської людности в Галичині. П. Глобінський заявив, що крім 6 виборчих округів, признаних уже Жидам, є ще семий виборчий округ в Галичині, котрий має абсолютну жидівську більшість, а то міський округ Сокаль-Белз-Рава-Жовків. Д-рови Глобінському поручено порозуміти ся з депутачією що-до дальших змін.

Відень. Виборча комісія погодила вчєра поділ 75 виборчих округів в Чехії, переважно чеських.

До ситуації.

Відень. «Die Zeit» подтверджує поголоску, що правительство розпочало переговори з сторонництвами в справі продовженя теперішньої каденції державної ради о 3 місяці, щоби можна покінчити наради над виборчою реформою. — Ситуация в парламенті не зміненя. Що години розходять ся нові вісті, після котрих парламентарна ситуація раз показує ся гірше, раз ліпше.

Удержавненє північної залізничі.

Відень. Спир в справі удержавненя північної залізничі має бути поладжений в той спосіб, що до умови о удержавненє північної залізничі буде прийнята клявузля, що правительство при іменованю урядників тої залізничі повинно узглядняти національні відносини.

Еспанські епископи.

Мадрид. Пять епископів диєцезії Бургос предложило правительству письмо, в ко-

КАЛЬОШІ правдиві петербургські в найліпших родах

Спеціальний маґазин
поруває: ЛІНОЛЕУМ і ЦЕРАТ
Львів, ул. КОРОЛЯ ЛЮДВИКА Ч. 3 476

трім сї єпископи вияснюють своє становище з огляду на ліберальні напрями і заявляють, що відкажуть послушності законам, котрі противлять ся приписам церкви.

Япанський проект.

Петербург. Япанський конзуль доручив російському правительству проект заложення великого япансько-російського банку і торговельного товариства.

НОВИНКИ.

— Німець а Поляк. В ч. 180. в новинці п. заг. „Лише домогати ся свого!“ оголосили ми лист фірми Гайнріха Франка синів в Лінці, писаний на машині по руски в гарній рускій мові до одного з руских п. унів. Ми замітили тоді, що і Німці купці, з жаху, розуміє ся, на власний свій інтерес, радо перепишуть ся з рускими сторонами по руски і навіть, як доказом є фірма Франка синів, маюча машину до руского письма і кореспондента, котрий добре знає руску мову. Як же інакше поступає Поляк, купець, котрого адрес: Franciszek Ichniowski, wyrob i sprzedaz wędlin we Lwowie, ul. Batorego 1. 4. Маємо его оригінальний лист, писаний д. 8. с. м. до руского купця Василя Семка в Новосіллях (почта Язловець). Лист сей п. Іхніовського звучить так: „Wielmożny Panie! Z wielkiem zdumieniem przeczytałem pismo Pańskie z d. 7.10 b. r. iż Pan żąda abym frachty i adresy pisał po rusku, mam bardzo wielu kupców odbiorców rusinów a między nimi księży parochów, kanoników, prałatów i w. innych, którzy piszą bądź po rusku bądź po polsku jednak za 15 lat nie miałem wypadku aby ktoś żądał adresowania lub odpisywania po rusku, już z tego samego powodu, że ruskiem językiem nie władam a trudno przecie abym wyłącznie dla Pana trzymał pisarzy rusinów... Ja na swój towar mam tyle innych odbiorców że nie mogę nastarczyć tyle wyrażać to też i za Panem płakać nie będę.“ — Ну, гадаємо, що п. Іхніовський таки взагалі за Русинами плакав не бідзе, а Русини так само за ним...

— Корупційні генешти „Słow-a polsk-oro“. Львівський тижневник „Głos robotniczy“ доносить: Арендівна спілка „Słow-a polsk-oro“ купила собі власний дім при ул. Зиморовича ч. 15. Поплави і Василевські внесуть незабаром свої манасти з „нафтового дому“ і перенесуть ся до нового дому, що буде зватися певно „dom polski“, бо гостити-ме в своїх мурах „prawdziwych polaków“. Історія купна дому викazuje кілька неясних моментів, які слід би вияснити при помочи публичної дискусії. Діло в ось чім: В цвітні сего року купила арендівна спілка „Słow-a polsk-oro“, котрою верховодять Василевський і Ернест Адам, дім при ул. Зиморовича ч. 15, що був власністю Норберта Гольда, за ціну купна 60.000 К. Арендівна спілка заплатила Гольдові готівкою 10.000 К, крім того зятягнула в галицькій касі ощадності гіпотечну позичку в квоті 24.000 К, а на решту претенсії виставила векселі. На той сам дім дістали пп. Василевський і Адам в жовтні с. р. позичку 150.000 К в ротишльвівській Кредитовій заведені для торгівлі і промислу. Кожний зрозуміє відразу, що уділене такої високої позички на дім, котрий має вартість ледь 60.000 К і котрий в додатку є обтяжений, являє ся актом незвичайної куртоазії. Колиб п. Стечковський, теперішній директор Кредитового заведення для торгівлі і промислу, держав ся у всіх інших випадках тої самої процедури, що й супротив „Słow-a polsk-oro“, то довів би банк до руїни. Які нитки вьжуть Кредитове заведення із „Słow-a polsk-om“. Кредитове заведення фінансує „Петролею“. В борбі „Петролею“ з галицькими продуцентами стануло „Słow-a polskie“ спершу по стороні продуцентів і валило день в день артикули против „Петролею“. Потім наступила поволи зміна фронту, а разом з тою зміною приборала позичка 150.000 К чим-раз конкретніші форми... Моральність джентельманів із „Słow-a polsk-oro“ то змінилася річ, що обертає ся довкола двох постійних точок: каси ощадності і нафти. Пп. Василевський і Адам дістануть ще більшу позичку на свою реальність, коли п. Адам стане директором галицької каси ощадності... Вкінці насуває ся питанє, звідки властители „Słow-a polsk-oro“ мали в цвітні с. р. готівку в квоті 10.000 К? Ажте „Słow-a polskie“ то часопись дефіцитова! Не розминемося дуже з правдою, коли готівку 10.000 К сполучимо з подіями в Конгресівці. В цвітні с. р. побоялись дідичі в Конгресівці рілльних страйків і сипнули грішми на з'організоване контр-революцій та закупно бровнінгів. Під впливом дідичівських грошей уладили вшехполюки чпнігунське бюро у Львові і скуповували — за відомостями гр. Потоцького — бровнінги. На бровнінгах можна грубо заробити; дідичі з Конгресівки не догадалися впрочім дуже рахувати... І от „prawdziwi Polacy“ купили собі каменіцію... Політичні обманці — кінчить „Głos robotniczy“ — є рівночасно корупціоністами в неполітичній значіно того слова.

— Від видавництва єпархіального шематизму у Львові одержуємо отсе письмо: З новинки в „Ділі“ на тему „Асекуруймо ся лиш в „Дністрі““ виходило-б, що єпархіальний шематизм не може служити автентичним жерелом в статистичних цілях, бо се видавництво не точно узгадляє зміни в послідних роках. До сего мусимо замітити ось що: Що року висилась через деканальні уряди т. зв. відтинки шематизму в цілі справленя

змін, що зайшли в поодиноких парохіях. Всякі поправки, починені душпастирями на тих відтинках, узгадляють ся описля при печатанню шематизму і при коректах. Перечене, особливо якоїсь важнійшої зміни, просто неможливе. Колиж описля в шематизмі показують ся такі разячі похибки, то вина в тім не видавництва; радше треба дивуватись, що деякі душпастирі хибні даги що-до парохій навіть літами толерують, хоч нагоду до справленя даєть їм що року.

— Нагінка на Українців в Росії. Російські власті розвели енергичні глядяна за б. українським послом І. К. Заболотним. Він, будучи послом, об'їздив Подільщину і освідомляв нарід, котрий почав жаво рухатись. Вже тоді звернув увагу на його діяльність подільський губернатор Айлер, але Заболотного годі було тоді арештувати, як особу ненарушиму. Тепер вже правительсто тої перепони не має, зате не може добути вістки про місце пробування Заболотного. — З каменецької торми випущено Ю. Блонського (брата д-ра) і полишено его під надзором поліції. — Редактор закритого „Хлібороба“, М. Шемет, обжалував вирок лубенського окружного суду, яким наложено на него 75 рублів за напечатане кількох статей про діяльність Трепова, Богдановича і др. Шемета боронив харк. адв. М. Михновський. Розправа велась при помочи переводчика, бо ні судні ні прокуратор не знали української мови, якою писано інкриміновані статі. На розправі д. Шемет до вини не признав ся, а на запит предсідателя о зване заявив він, що він соціаліст, а через те станів не признає.

— Оподатковане громадских кас. Краєвий виділ починив у скарбових властей заходи о се, щоб громадські позичкові каси уважано за підприємства принципіально вільні від зарібкового податку. Однак міністерство скарбу не прихилило ся до того домагання, бо о скілько в данім разі ходить о громадські позичкові каси, утворені з контрибуційних фондів, то з огляду на недостатку спеціального закона краєвого, що нормував би естество таких кас, увільнене від зарібкового податку є виключене. О скілько ходить о признає увільненя з §. 84 бук. б. і е. закона з 25. жовтня 1896 р. (Віст. д. з. ч. 220), то судячи з нормального статута, громадські позичкові каси в Галичині не можуть домогати ся у вільненя від зарібкового податку, бо з одної сторони їх статуту не відповідають вимогам § 1 закона з дня 1. червня 1889, а з другої сторони з причини, що в данім разі ходить не о організації оперті на взаємності, або товариства, що мають на цілі обезпечені осіб приналежних до певних заводів, але з організаціїми обчисленими на зиск. Супри сего міністерського рішення лише ті громадські позичкові каси є вільні від зарібкового податку, котри чистий річний дохід не переходять 600 К.

— Крі сьу о droge ruta. Декотрі польські дивенники у Львові доторкують ся від часу до часу руских справ, до котрих удержують навіть окремих референтів. Публіцистичні вирази тих референтів закрашені правильно шовіністичною злобою, річ очевидна, то, що у Поляків справедливе та добре, у Русинів мусить бути зле! На тім опирає ся польська логіка із славним „to co innego“. Але ті референти від руских бувають частенько дуже — скажимо делікатно — обмежені і розуміють ся так на руских справах, як звісне сотворіне на перці. Тоді їх елєборати викликають у кожного читача Русина сердечний сміх. Та інколи аналізавши тих „політиків“ удаваний, щоб при помочи шовінізму і глупоти викликати ефект іронії... На таку штуку звяз ся руский політик в „Gazet-i Narodow-ij“ котрий цінаєть звісного листу п. Радецкого в „Ділі“ і цитує его висказ: „Я сам Росиянин, люблю російський нарід і Росію, зробив богато для її просвіти і готов посьвятити їй всі мої сили“, причім дивуєть, що щось подібного надрукувало „Діло“, бо тепер не знати, що ми є, Українці, чи Росияни (значить: Москалі)? Мабуть найбільше обмежений читач міг догадуватись, що проф. Радецкий, називаючи себе „Росиянином“, розумів тут свою приналежність до держави а не якоїсь народности, і рівночасно не переставав бути щирим українським патріотом. Але підленький „русский референт“ з „Gazet-i Narodow-ij“ хоче розуміти се інакше і вже пускає ся на політичного ментора, докоряючи нам „москвофільством“. Супроти сего питаємо тільки, чи той сердега „kri sьu o droge ruta“?

— Будинок державної промислової школи у Львові буде, як звісно, відданий на бюра краєвої дирекції скарбу. В тій справі львівський магістрат на онодішній сесії ухвалив так: Громада міста Львова відступає державному скарбови теперішній будинок промислової школи при ул. Театральній на поміщене частини бюра краєвої дирекції скарбу і заплатити готівкою 100.000 корон на устунене крыла давного будинку архіву мап, котре то крыло закриває фронтон міського промислового музею. Дальше громада дає державному скарбови на власність ґрунт між промисловою школою а будинком дирекції скарбу, а також ґрунт, який має тепер на „Зеліній воді“, і який ще буде мусіла докупити під новий будинок промислової школи. В заміну за те державний скарб вибудує своім коштом на тім ґрунті на „Зеліній воді“ новий будинок промислової школи, котрого будова обчислена на 700.000 К. Притім громада застерігає собі, щоб будинок нової школи був приноворений так до керамічно-го відділу, як ся галузь промислу заслугує

на особливе узгаднене в научнім пляні школи, а територіяльні услівя нового будинку позволять на практичне образоване учеників в тім напрямі.

— Нова секта. У Віндаві, в надбалтійським краю, з'явили ся люди, що не признають ні церкви, ні священника, ні причастия, ні шлюбів. Шлюб може затвердити кожда людина, а молодий з молодою мусять тільки підписати контракт. На рівні із сьвятим письмом ті люди починають писавя раского книгара Буша, що помер ще у 80-тих роках минулого століття і був звисний як запеклий сектар.

— Мясо собак. Будапештська поліція викрила сими днями м'ясний склеп, де продавали собаче мясо. Властитель склепу впевнював, що продає телятину, а що продавав свій товар дуже дешево, то тішив ся дуже широким кругом клієнтів. Виновників арештовано.

Віча і збори:

Надзвичайні загальні збори „Рускої Бесіди в Заліщиках“ відбудуть ся 25. с. м. о год. 5. вечером.

Концерти і видовища

Репертуар Руского Театру в Бучачи. Сала „Сокола“. — Початок 7 і тів вечером. Білети продає торговля п. Рогозинського. Абонамент на 6 вистав під ряд 10 кор.). — В неділю дня 14. с. м. „Ой не ходи Грицю та вечеряй“, народний образ зі сльбами і танцями в 5 діях Старицького. — Ві второк дня 16 с. м. „Суєта, найновіша комедія в 5 діях Карпенка Карого.

З товариств:

Рускі товариства в Заліщиках, а то „Руска Бесіда“, філія „Просьвіта“, філія „Руского тов педагогічного“, „Руска народна каса“ і „Повітова народна організація“ устроюють в четвер 25. с. м. торжественне пращан- д-ра Володимира Охримовича, адвоката і члена основателя всіх тих товариств, по причині его перенесеня до Львова. Замість пращальної пам'ятки приймає ся добровільні жертви на будову дому Рускої бурси в Заліщиках.

Урядові вісти:

Іменования. Висший краєвий суд у Львові іменував судовими авскултантами в окрузі львівського вишого суду краєвого: концепт. практиканта дирекції поліції Т. Фавстмана в Горіцях і судових практикантів: д-ра Г. нр. Юрчинського в Станиславів. Еріха Найборна в Сучаві, Якова Шрагера у Львові, Володимира Кіжика у Львові, Гавр. Боржеского в Глинцях, Романа Гузара в Станиславів, Івана Бурилу в Мостисках, Івана Бол. Ковальського у Львові, Льва Калиновича в Турні, Модеста Млинарського у Львові, Ст. Ковалевського у Львові і Ст. Рубчака в Станиславів. — Цісар іменував надзвичайного професора подрібної догматики кс. д-ра Матія Сеняницького звичайним професором того предмету в львівській університеті.

До „Народної Гостиниці“ приїхали: Дня 12. с. м. 1906. Тома Преторіус з Ярослав, Клим Левицький з Рашева, Д-р Стефан Томашівський з Бережан, о. Віктор Несторович з Ланів, о. Андрей Савицький з Коропужа, о. Константин Грицикевич з Старої сали, Іван Рибачек з Миклинець, Лев Горкавий з Козлова, Іван Тополянський з Тернополя, Павло Коляджин з Борині, о. Яков Сингалевич з Романова, Ярослав і Нестор Пасичинські з Заділля, Володимир Вергун з Дебеславець, Никола Семенюк з Ілинець і Александер Вікторевич Росткевич з Сидорова.

— На укр. руску бурсу в Новім Санчи зложили Вп. Добродії в вересні 1906. в коронах: Роман Заклянийський, Станиславів 200, о. В. Смолинський, Ростоки 2, Б. Лепкий, Краків 360, Юл. Грицак, Синьків к. в. 2, С. Кульчицький, Львів 4, Новосандецкий Русини 2020, з Пушки в Лемк. Банку 18, о. З. Л. к. в. 260, о. В. Гойдиш 155, о. Ом. Глібо-вицький, акц. 5, о. П. Подляшеский, Гладішів 240, Анна Подляшеска 3, від парохіян 21, зі скарб. церк. 360, на руки Т. Решетил-ловича в Горлицях зложили: Д-р Е. Волне-вич 30, Н. Русса 2, Д-р М. Когн 1, К. Мір-ські 1, Е. Мілячек 1, А. Корчевский 1, Р. Шидловский 1, Т. Решетиллов 1, з пушки в Лемк. Банку 7, Ів. Борши, Перемишль 455, Мих. Кульчица, Сонів 3. Чеками в серпні: о. Ал. Говда, Боднарка 2, Д. Шуль, богослов 4, Д-р М. Віновский 2, Т. Решетиллов, Косів 15, Ос. Тисовецкий, Станиславів 480, о. К. Ясеницкий, Балигород 10, А. Юревич, Н. Торг, ч. 5. Давнійше зложили: Мих. Костка, Рудки 10, Іл. Лехкий, Ліманова 2, Д-р Вол. Янович, Станиславів 10. Всім Вп. Добродіям широк-руске „Спаси-Бог“. Просимо о ласкаву пам'ять на будуче. За виділ укр. руск. бурси в Новім Санчи: посол Василь Яворський голова, сьвящ. Захарій Левицький скарбник.

— Оповіднене. Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ запрошує отсим всіх членів Товариства „Просьвіта“ на надзвичайні загальні збори, що відбудуть ся в п'ятницю, дня 2. н. ст. листопада 1906 р. у Львові в салі „Сокола“ в домі Товариства „Дністер“ у Львові при улиці Рускій ч. 20. Того дня о годині 8:30 рано відправити ся в церкві Успенія Пречистої Діви Богослуженє за упокій бл. п. д-ра Омеляна Огоновського, довголітнього голови товариства і померших членів товариства. О годині 10 рано розпочнуть ся наради загальних зборів членів товариства в салі „Сокола“ в домі „Дністра“ з отсим порядком денним: 1) Отворене загальних зборів заступником голови товариства. 2) Доповняючий вибір двох членів Головного Виділу на місце уступивших Д-ра Евгена Олесницького і дир. Костя Паньківського та одного заступника Головного Виділу на місце уступившого Д-ра Василя Гукевича, як також вибір Голови товариства. 3)

Наради в справі організації секцій в товаристві. 4) Реферат про господарські спілки. 5) Внески членів. За Головний Врділ Товариства „Просьвіта“, у Львові дня 8. жовтня 1906 р. — Др. Александер Колесса заступні голови, Др. Іван Брик, секретар.

В Войтхівичах повіта перемишлянського сьуть дуже добрі ґрунта до продажі в ціні від 500—800 корон. Близших відомостей уділяє Уряд парохіальний в Войтхівичах почта в місци“.

ФИЛЕМОН ЛЕВИЦКИЙ архітект і конц. будівничий у Львові Куркова 10, I поверх. 1038 1 6

Поліційна льотерія. Перші три години виграють, узгаджені у Візні заповомовним товариством поліційних урядників [можуть бути виплачені також готівкою], виставлені на візні фірми Martin M. Lukas, Wien, I Graben 14, і своєю красою та сартостію ввертають на себе загальну увагу. Також всі проці виграє випадають ся вартостію і ослідним виконанням і стріляють ся певно в особливий признанєм публіки.

Надіслано.

ЛІКАР НЕДУГ ВУТРИПНІХ

Д-р МИРОН ВАХНЯНИН

орднує від 3—5-ої ул. Академічна ч. 26. 1011 2-0

Спеціаліст в діточих недугах

Д-р В. Гукевич

ордн. від 3—5 год. ул. Гродзичних ч. 4. I. п. Щіплене віспи щоденно. 837

Всіх наук ЛІКАРСКИХ

Д-р Кость Танякевич

б. секундар шпиталю Вільгельмів у Відні що відбуту трилітню практику у віденьких шпиталях і квітніах осів в Золочеві. Ординує в домі Інспекторату податків. 988 7-30

Д-р Володимир Білинський

повернув і від 14 X 1906 уділяє поради лікарської в Збаражні. 1015 2-3

Д-р Грубер

спеціаліст в недугах ушій, носа, горла і легних.

Перемишль. ул. Казимира В. і ріг ринку. 1018 8-3

Надстражник скарбу літ 30, в правом авансу для браку знакомості пошуває на тій дорозі товаришки життя Русини панни інтелігентні. Адрес: „Козак“ у Адміністрації „Ділі“. 1014 8-4

БЮРО БУДІВЛЯНЕ

Теодора Мельничука

в Ярославі

приймає до виконаня пляни і коштосписи церков, каплиць, п'єбаній, домів мешкальних, управу і підприємства по висших будівель. 639

Ц. н. уприв. галицький акційний

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Відділ депозитовий

приймає вкладки і виплачує задатки на біжучий рахунок, приймає до перекохана ціни папері і уділяє на них задатки.

Окрім того заведено на візір заграничних інституцій так звані

ДЕПОЗИТА СХОВНОВІ

(Safe Deposits.)

За оплатою 25 до 35 зр. а. в. річно, депозитар одержує в сталевій панційній касі сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно а дискретно можна перховувати своє майно або важні документи.

В тім напрямі гіпотечний Банк поробив як найдалше йдучи зарядженя.

Приписи відносячі ся до того рода депозитів можна одержати безплатно в депозитовім відділі. 874

РЕСТАВРАЦІЯ

Поручає ся реставрація, п'явирно і торговля виш МАРКА ПОМЕРАЦІ. Кухня у власній управі, дешевше як вояжд. В зложак всі рускі дивенники. 8 поваланам

756 М. ПОМЕРАЦІ, реставратор Ринок ч. 7.

Конверсійний і Спн

Вітати і Мажини в Альові площа Галицян ч. 1. против Банку Гіпотечного на плантажках площі Галицької поручають

Барометри аеро-ідм по 7, 8 і 10 К найліпші по 12, 16, 20 і 24 К. — Альор-нетки вільні по 12, 15, 24 і ажше. За-разом поручаємо в найблизьшій виборі окуляри цілери, злом і воїлкі вики прибори оптичні, воїлкі напреж помагають ся як найшорше і найкраще. 4185

Магазин ШУБ М. А. Августин у Львові, ул. Театральна ч. 7, (напротав головного входу до катедрального костела)

поручає у всіх родах шуби, гартітури, шапки, верхи до шуб, також непромакальні шуби до автомобілів і т. п.

Цінники на жаданє даром і оплатно.

Оповіщене.

По мисли постанов § 35 і 36 статута запрошуємо членів Товариства взаємного кредиту „НАДІЯ“ в Чорткові на Надзвичайні загальні збори Товариства, які відбудуться дня 22 жовтня 1906 о годині 1 в полудня в приміщенні „Рускої Весіди“ в Чорткові.

НА ДНОВИМ ПОРЯДКУ:

1. Відчитане протоколу з попередніх загальних зборів.
2. Зміна § 1, 7, 11, 12 і 20 статута Товариства.
3. Внесок членів.

ЗА НАДЗИРАЮЧУ РАДУ:

О. І. Гордієвський
председатель.

Теофіл Банас
секретар.

РИЖКИ

знамениті, кишені і мариновані в фасках вага 5 кіло по 3 К 60 сот., також гриби сушені самі білі шапочки по 6 К за 1 кіло висилає за поштом.

В. КОЗЬМІН в Косові. 908 5-8

Ч. 1582.

КОНКУРС.

Відділ повітової ради в Перемішлянках розшукує сим конкурс на посаду секретаря, що має рівночасно сповняти уряд контролера повітової ради УСЛІВ: 1) Непереступлений вік 40 літ. 2) Умісний призначити студію з адміністративним або судовим іспитом і кваліфікацією правником в тім фаху. 3) Знання польської, рускої і німецької мови в слові і письмі. 4) Першеступно мають кандидати, що мають іспит з державної рахунковості. 5) Річна плата по 2800 К, оподаткована з чотирьох п'ятих частин по 400 К і правом до емеритури. Посада на разі провізорична, по бездоганній службі може наступити стабілізація. — Подана заохочення в документах, треба вносити до повітового відділу до дня 30. листопада 1906.

З ВИДІЛУ ПОВІТОВОЇ РАДИ.

Перемішляни, дня 9. жовтня 1906.

1032 1-8

Презес: Адам Третер.

Тягнене невідкично 10 листопада 1906.

Віденська ц. н. поліційна лотерія.

1 лотерія стоїть 1 корону. Перша головна вигра

корон 30.000 корон

а так само друга 5000 К і третя 1000 К за дозволом пісера з на бажанні виграшних можуть бути виплачені готівкою по потрученню 10% і законно призначеного податку. — Лише можна дістати у всіх контро-рах лотерій, злотерійних консулах і траєках.

Бюро поліційної лотерії знаходиться в: Wien, I. Schottenring 1. (будівля як єдині поліції). 912 3-10

Оповіщене.

Рада Надзираюча „Народного Дому“ в Чорткові запрошує отримати по мисли постанов § 22 і 23 статута членів Товариства на Надзвичайні загальні збори, які відбудуться дня 22 жовтня 1906 о годині 12 в полудне в приміщенні „Рускої Весіди“ в Чорткові.

Дневний порядок обіймає:

1. Відчитане протоколу з попередніх загальних зборів.
2. Зміна § 1, 6, 14 і 15 статута.
3. Внесення членів.

ЗА РАДУ НАДЗИРАЮЧУ:

О. І. Чмола
председатель.

Д-р А. Горбачевський
за секретаря.

Ціни найнижші!

Ново отворений магазин мужеских і дам-ских новостий та галантерей

I. ЗІХЕР

у Львові, пл. Напівульна ч. 3,

поручає величезний вибір мужеского і дамского біля власного виробу, а також краватів, новітніх, манжетів, капелюхів, мужеских і дамських, рукавичок, парасоль, знадобів до подорожжя, перфумерії і біжутерії по навочно низьких цінах. 975 4-104

Ціни найнижші!

Франц Невчик

Львів, вулиця Чарнецького ч. 10.

Повідомляю, що заходом Дирекції Центр. Союзу галиц. пром. фабр. переніс я мою від 21 літ існуючу фабрику інструментів музичних з цілим персоналом в Півня на Львів і поручу мій багато заохочений магазин всіляких інструментів музичних, смичкових і дутих власного виробу. Всі респарації виконую старанно. Найдешевше жерело закупля в краю. Ілюстровані ціни висилаю франко.

Конципієнт адвокатський по-пукує посади у Львові або на провінції. Зго-домовля: АРДАН, Львів, ул. 991 Вагилевича ч. 6. 7-7

Панна в 9-ом класі по-пукує зараз лекції на селі у селянстві. Близькі відомості: Молодечарна в Коломиї. 1009 2-3

Приймає на склад, купує і продає старі антики і меблі Франц Цайзер, фабрика меблів, Львів, пасаж Міноляша. 845 6-6

Відійти ученик IV. кл. гімн. сирот, що в наслідок недуги був змушений покинути школу а тепер вложивши вступний іспит до IV. кл. не має звідки вложити оплати шкільної, просить жертволюбиву суспільність о ласкаві датки на заплатаче оплати. Датки просить ся усердно присилати до редакції „Діла“ під адресою „Сирота А. В.“

МІД ПАТОКА десертний, вур-раційний задово-сною а найбільшій галицькій па-сіці, без примішом, 5-кілова пухля 6 К оплатно. Пити ме-ди домашнього виробу, 4 ме-далями відзначені, по 70, 80, 1 К і 1-20 К за літр, висилає від 5 м. почавши. За чистістю ру-чить ся. — Евген Білинський в Зборані. 1024 1-10

Заручинні перстені, шлюбні обручки і всякі золоті та срібні вироби поручає Ф. Кисневський, Львів, п.ш.ш. Галицька, ч. 3. Приймає всякі замовлення і репарації. 989 19 20

Дивна новість! 325 штук за 1 зр. 95 кр.

Прегарний годинник з хороним ланцюжком іде точно в 3 річний по-рукою, величина LATENA MAGICA в 5 гарних обрамках, 1 дуже гарна шилька до краватки з імітованим брилантам, 1 прегарна кофта з орієнт. перел, неода женьська окраса з лат. важком, 1 хороний скляний пухарес і елганска п'ягарічка з бурштином, 1 гарнтур шпінюк до сорочки і ма-шети, 1 сирюрка, 1 прегарне тогале-тове зеркальце в бальнійської скла в ету, 20 предметів до ужитку досто-го і 200 штук різних дома потріб-них предметів. Ті прекрасні, 325 штук а годинником, що сам ті гроші варт, можна одержати за надісланим готів-ки або поштом поштом 1 зр. 95 кр. в магазині 57

С. КОГАНЕ Краків R/882.

За негодіне гроші звертають ся.

Дешеве чеське ліжко на постіль 5 кр.: сьвітло дерте К. 5-6, ліжко К. 12 біде як пух м'яке К. 14, К. 24, біде як сьвітло і м'яке як пух К. 30, К. 36. Висилає оп-латно за поштовою післяплатою. Заміна або вворт за оплатою порта доуцкають ся. BENEDIKT SACHSEL Lobes 157 330 почта Шавно, Чех. 8-4

Уживайте до чищення ліжко

Глобус Екстракт до чищення і найліпше средство до чищення на світі.

Сьвітлова виставка „GRAND-PRIX“

Певний трезалий заробок дають патентовані машини до панчохових ро-біт м'яшких машини до панчохових ро-біт плоских

Метеор Метеор при вигідній домашній роботі.

Наука основно і дармо. — Учитель на бажане прих-одить до дому. — Готовий товар приноситься на продаж. Жадайте проспекту від фірми. Перше чеське товариство домашнього промислу для ви-робу трикотажу і панчохових робіт RUDOLF PAUER & Comp. Prag I, Melantrichgasse 4. Підприємство цілком солідне і реальне. 698

ФОРТЕП'ЯНИ короткі, переграли продаю віх 150 ар. до 250 ар. Також продаю П'ЯНИНІ по дуже притуплених цінах. Приймаю в заміну всякі фортеп'яни і п'яніна а також випозичаю. Поручаючись лас-кавий П. Т. Публиці, остаю в глибо-ким поважанні

Йосиф ГАНАН 981 у Львові, ул. Личаківська ч. 4.

ГРЕВІНЬ до фарбовання волосся Зв'язаний чесаном за-крапує сьвітло або червоне волосся на правдиво ру-саве, брунат-не або черне.

Одна штука уживає ся роками. Ти-счє в ужитку. Штука 5 К. Висилає

J. Schüller 11/2, Kurzbaugasse, Nr. 4/5. 196 19-2

ПЕРША РУСКА РОБІТНЯ УКРАШЕНЬ ЦЕРКОВНИХ

іконостаси, проповідницькі візтарів, тетрапедів і т. и. приймає урядження сиде-пові і меблів.

3 глибоким поважаннім Йосиф МУШАН 969 Львів, Личаківська 72.

Stock-Cognac Medicinal

Чистий винний дестилат в уря-дово плямбо-ваних пляшках.

Дестиларія ПАРОВА Camis i Stock Triest.

Одинока паро-ва дестиларія КОНЯКУ під державною контролею.

Дістати можна в дрогерії Л. Слядовського і в ліпших торго-влях делька-теців. 9-90

Автоматичні масові ланки

на шурі за 2 зр. на миши за 1-20 зр. ловлять без наглядю до 40 штук одної нози і уставля-ють ся самі від себе. Ланка на шваби „Eclipse“ ловить тисячі швабів і стонот одної нози за 1-20 зр. Всюди найліпші успіхи.

Висилає за післяплатою.

J. SCHÜLER. Відень II/2. Kurzbaugasse. 795

Численні подяки і признання.

„Красный Союз кредитовий“

видав для руских товариств креди-тових потрібні друки і продає їх по отриманих цінах:

Книга довжиків арк. по 10 сот.

Замінені місячні 5 „ 5 „

Інвентар довжиків 5 „ 5 „

Інвентар владників 5 „ 5 „

Інвентар уліків 5 „ 5 „

Книга головна 10 „ 10 „

Книга ліквідаційна 10 „ 10 „

Книга вкладаю шахмат. 10 „ 10 „

Книга уліків членських 10 „ 10 „

Рекст членів 10 „ 10 „

Справоздані і замкнене рахунків 10 „ 10 „

Зголошення о пошкву штука 2 „ 2 „

Вижак уворення пошкву 2 „ 2 „

Асигнації масові штука 1 „ 1 „

Купувати і замовляти належить в „Краснім Союзі кредитовім“ у Львові, Ринок ч. 10, I поверх

Всяке наслідуванє і передрук будуть карачі. Одинокий правдивий бальсам Тієрія є лише а зведеного м'якого монахи. Законно охоро-нений. Загальнозвісний, незрівняний на перешкоди в травленю, корі жовтуха, коліку, катар, грудні не-дуги, інфлюенцу і т. п. — Ціна: 12 малах або 6 по-двійних пляшочок або 1 велика спеціальна пляшка в патентованого австрійського 5 К оплатно. Цей бальсам маєть Тієрія загально-звісний non plus ultra на всякі старі рани, запалення, опалення, спухнені і т. п. Ціна: 2 слоїки К 3-60 оплатно висилає лише за післяплатою або попереднім надісланим готівкою Аптека А. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch-Sauer-brunn, Бремену в тисячах оригінальних подок да-ром і оплатно. Головний склад у Відні: Karl Brody, I, Fleischmarkt 1. Дістати можна також у всіх біль-ших аптеках і дрогеріях. 1104

165x130

25

Макс Глязерман

Ритівник 613 b 9-15

у Львові, ул. Синтуска ч. 17.

Замовлення в провінції виконуює ся відвортно.

5 корон і більше денного зарібку

Товариство панчохових машин для домашніх робітників

глядає осіб обох полів до панчохових ви-робів на наші машини.

Проста і швидка робота цілий рік дома. Не треба приготування робіт. Віддаленє і місце замешкання не впливає зовсім, а ми продаємо роботу.

Товариство панчохових машин для домашніх робітників THOMAS M. WHITTIG et Comp. Prag Franzens-Quai Nr. 6-249.

Чому наші пані люблять

огіркове молоко Баялос? Бо воно вже за двома-трема разами нищить прищі, веснівки, оступи і т. и., а шкірі надає білість, сьвітлість і ніжність молодості. Треба уважати, щоби на кожній пляшці находило ся назвишко „Баялос“. Пляшка по 2 К; до того правдиво англійське огіркове мило 1 К, сьвітловий пудер 1-20 К і огірковий крем 2 К. Дістати можна в кожній аптці. Головний склад: Жигм. Рукер у Львові; Ф. Врар в Перемішлях на брамі 4; Райм і Оп. в Кракові. Продає і висилає ма-газин Корнелія Баялос в Вудапешті, Andrassy-Strasse Ч. 47. 80 а 1-2

Від 1868 р. уживане

Бергера медичне смоляне мило

поручене вивченими лікарями, уживає ся в переважній частині європейсь-х держав з успіхом против всякого рода шкірної висипки, сьвіт-лістю против пориш і хроничних недуг шкіри та паразитів, прищів, та-кож против червоноти носа, відмороженя і печеня ніг. Бергера смо-ляне мило має в собі 40% деревної смоли і зовсім відіржене ся від усіх прочих смоляних миль по торговлях. — При упертих недугах тре-ба спробувати дуже успішно

Бергера смоляно-сиркового мила.

Як лагідніше смоляне мило до усунення всякої нечистоти лиця, против висипки на шкірі та голові у дітей, як також незрівняне косметичне мило до миття, купелів і до щоденного ужитку служить

Бергера гліцериново-смоляне мило

що містить в собі 35% гліцерину і є сильно наперфумоване.

Даліше як дуже добре средство на шкіру уживає ся з великим успіхом:

Бергера бораксове мило

особливо на веснянки, оступи, опаленє від сонця, угри і всяку нищу шкірну нечистоту.

Ціна штуки кожної повищої сорти 70 с.

разом з поученєм, як уживати.

Домагати ся треба в аптеках і дотичних скляках виразно Бергера смоляного мила та уважати на уцінену з боку охоронну марку і підпис фірми G. Heil & Co. на кожній етикеті. Прехітоване почесним медалем у Відні 1883 і золотим медалем на виставі в Парижі 1900.

Всі ліпші медичні і гігієнічні мила марки Бергера викоплені в ін-струкції уживання, додані до кожної штуки мила.

Дістати можна у Львові в аптеках: Якова Байгера, Кароля Діля, Пе-тра Міколайца, Якова Шпеса-Поратнянского, Жигмонта Рукера, К. Скла-пінського, К. Вільянского, Едварда Врікнера, І. Пінєвського, Сьмієвського, Га-ра Т. Заріжського; в дрогеріях: Петра Міколайца і С-ня Т. Гріншпанна, Ф. Трагнезєвського, Ієдхора Фрукмана. — У Вашівцях н. Ч. у аптекарів Емі-лія Вільнера а також у всіх галицьких аптеках. 283 33-36

Головна висилка: G. Heil & Comp., Wien I, Sterng. 8.

На сезон!

Зимові плащі, резеренди, одяги, уніформи, плащі від дощу і жіночі одяги всякого рда фарбує ся або чистить хемічною машиною, в цілій стані, разом підши-тем і ватованем, і віддає ся зовсім як нове, як слід відправоване до дальшого ношеня.

Система Флюса.

Спеціальність:

фарбоване шовкової одежи і струсяного піря у всяких красках.

Знамените виконанє! Точна доставка! Дешові ціни!

ЖИГМОНТ ФЛЮС

ц. н. надворна штучна фарбарня, апре-тура і хемічна пральня.

Власні фабричні склади: I. Львів: ул. Синтуска ч. 20 (Народна Гостиниця); II. Львів: ул. Ваторія ч. 20 (Саский готель); III. Краків: пише ул. сьв. Хреста ч. 7; VI. Чернівці: ул. Паньська ч. 13. 954 4-10

Охоронна марка: ЯКОР. LINIMENT. CAPSICI COMP.

замість PAIN-EXPELLER з икором

в засадне єдине средство, незрівняне до натирання для усмирення болю при простуді. Дістати можна у всіх апт-ках по ціні 80 с. 1-40 К і 2 К. Купувати тре-ба то улюблене домашнє єдинє тво лише в ори-гінальній етикетці з пудка в нашою охоро-неною маркою „ЯКОР“ бо лише тоді в пев-ність, що достанете оригінальний виріб.

АПТИКА Д-ра РІХТЕРА 968 2-40 „під золотим лавом“ в Празі, ул. Яковецька 5. Висилка шоденна.

Видас і відновідає ся редакцію Александер Борковський.

З друкарні Народної [Маски] Котерини ч. 9